ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ

ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ

ΤΗΣ

ΕΥΤΕΡΑΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

1849.

002
ΠΡΒ
ΠΕΡ.Β
ΣΥΝ.Β
1843-1849
Τ.1

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ Β'. ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ Β'. ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Α'.

Τῇ 28 Ὀκτωβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην Ὀκτωβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκ-
κοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περ. τὴν
ὑπὸ τοῦ ἐκδοθέντος προγράμματος ὁρισθεῖσαν ὀγδόην ὥραν π. μ.
τῶν ΚΚ. βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βου-
λευτηρίου, παρέστη ὁ ἐπίσκοπος Ἀττικῆς μετὰ τῶν βοηθούντων
αὐτῷ ἱερέων καὶ διακόνων, καὶ ψάλας ἁγιασμὸν ἡγίασε τούς τε
βουλευτὰς καὶ γερουσιαστὰς καὶ τὴν τοῦ βουλευτηρίου αἴθουσαν,
καὶ ἐν τέλει ἐξεφώνησε πρόσφορον εἰς τὴν περίστασιν λογίδριον.

Μετὰ ταῦτα ἀνηγορεύθη ὡς προσωρινὸς μὲν πρόεδρος ὁ πρε-
σβύτερος τῶν βουλευτῶν Κ. Ἰωάννης Τομαρᾶς, γραμματεῖς δὲ
προσωρινοὶ ἐκ τῶν νεωτέρων οἱ ΚΚ. Σ. Χ. Στεφανόπουλος, Εὐ.
Καρίσσης καὶ Ἰω. Α. Χαντσόπουλος.

Ἔπειτα διετάχθη ὑπὸ τοῦ προέδρου ἡ κλήρωσις τῆς κατὰ τὸν
κανονισμὸν ὁριζομένης καὶ ὑπὸ τοῦ ἐκδοθέντος προγράμματος
ἀναφερομένης δεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς, τῆς ὑποδεχθησομένης μετὰ
τῆς ἐπιτροπῆς τῆς γερουσίας, συγκειμένης ἐκ τῶν ΚΚ. Ν. Χρυ-
σαγέλου, Ι. Χ. Πέτρου, Ι. Θεοτόκου, Γ. Νοταρᾶ, Γ. Παπαηλια-
κούλου καὶ τοῦ προσωρινοῦ προεδρείου τὰς Α. Α. Μ. Μ. Ταύτης
δὲ γενομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ προεδρείου, ἔλαχον οἱ ΚΚ.
Γεώργιος Βελῆς, Ι. Ζάρκος, Α. Γουζούασης, Η. Παπαδαῖος,
Θεοφ. Περίδης, Εὐστάθιος Σπυρίδωνος, Ἀνδρέας Κουντουριώτης,
Πέτρος Τσανετάκης, Ν. Κορφιωτάκης καὶ Γ. Παπαδημητρίου.

Ἔπειτα εἰσῆλθον ἐντὸς τῆς αἰθούσης οἱ ἐνταῦθα τοῦ κράτους

ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, οἱ ἐν τῷ προγράμματι ἀναφερόμενοι, καὶ εἰς τὸ ἴδιον αὐτῶν θεωρεῖον οἱ κεκλημένοι τῶν ξένων Δυνάμεων ἐνταῦθα διατελοῦντες ΚΚ. ἀντιπρόσωποι.

Μετὰ ταῦτα ἐν ὥρᾳ ἑνδεκάτῃ π. μ., καθ' ἣν τὸ πρόγραμμα εἶχεν ὁρίσει τάξιν, ἐξῆλθε τὸ προεδρεῖον τῆς βουλῆς μετὰ τῶν παρὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας κληρωθεισῶν ἐπιτροπῶν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ βουλευτηρίου πρὸς ὑποδοχὴν τῶν **Α. Α. Μ. Μ.** καὶ προπορευόμενοι μετὰ τοῦ ὑπουργείου ὡδήγησαν τὴν **Α. Μ.** τὴν Βασίλισσαν εἰς τὸ ἴδιον αὐτῆς θεωρεῖον, κατόπιν δὲ καὶ τὴν **Α. Μ.** τὸν Βασιλέα, ὅστις ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ πρὸς τοῦτο προπαρεσκευασμένου ἐν τῇ αἰθούσῃ θρόνου, ἐχαιρέτησε τοὺς Κ. Κ. Βουλευτὰς καὶ γερουσιαστάς. Καθεσθεὶς δ' ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἔχων ἐκ δεξιῶν μὲν τὸν πρόεδρον τῆς βουλῆς καὶ τὰς ἐπιτροπὰς ἑκατέρων τῶν σωμάτων, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὸ ὑπουργεῖον, τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ διαγγελεῖς ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον λόγον·

« *Κύριοι Βουλευταὶ καὶ Κύριοι Γερουσιασταί!*

Ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ὑψίστου συνερχόμενοι καὶ αὖθις ἐνταῦθα, ἂς ἀναπέμψωμεν αὐτῷ τὰς δεήσεις μας, καὶ ἂς ἑνώσωμεν τὰς προσπαθείας μας ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῆς φίλης ἡμῶν πατρίδος.

Τὸ Σύνταγμα, ὁ ἀδιάῤῥηκτος οὗτος δεσμὸς τῆς πολιτείας μας, διὰ τῆς ἀνεπιῤῥεάστου τῶν ὅρων του ἐνεργείας, παρέχει ἡμῖν τὰς ἀσφαλεστέρας ἐγγυήσεις πρὸς στερέωσιν τῆς εὐδαιμονίας τοῦ Ἔθνους.

Ἡ τακτοποίησις τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων τοῦ Κράτους διὰ τῆς ἐγκαίρου συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ ἡ ἐπιψήφισις τῶν ὑπὸ τὴν ἐμβριθῆ σκέψιν σας ὑποβληθησομένων λοιπῶν νομοσχεδίων, θέλουσι φέρει τὴν προσήκουσαν οἰκονομίαν καὶ θέλουσι συντελίσει εἰς τὴν εὔκολον τῆς Κυβερνήσεώς Μου πορείαν.

Αἱ σχέσεις Μου μετὰ τῶν ξένων Δυνάμεων ὑπάρχουσι φιλικαί. Ἰδία δὲ συνδέει ἡμᾶς εὐγνωμοσύνη πρὸς τὰς τρεῖς Εὐεργέτιδας Δυνάμεις διὰ τὰς ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀγαθοεργίας των.

Ἐγκαυχώμενος, Κύριοι, διὰ τὰ τρανὰ δείγματα φρονήσεως, τὰ ὁποῖα ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔδειξε πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δημοσίας τάξεως κατὰ τὰς σπουδαίας καὶ κρισίμους

ταύτας περιστάσεις, ἐκφράζω τὴν χαράν, τὴν ὁποίαν ἐνεποίησεν εἰς τὴν ψυχήν Μου ἡ διαγωγὴ αὕτη.

Λυπηρὰ τινὰ συμβεβηκότα ἀντίθετα τῶν αἰσθημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, διετάραξαν εἴς τινα μέρη πρὸς καιρὸν τὴν ἡσυχίαν του, ἀλλ' ἐβεβαίωσαν καὶ ἤδη τὸν ἔμφρονα πατριωτισμόν του.

Ἐρειδόμενοι εἰς τὰ εὐγενῆ τοῦ Ἔθνους αἰσθήματα, ἃς προβῶμεν μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἔργον εἰς ὃ προσεκλήθημεν, τὴν στήριξιν τῆς εὐδαιμονίας τῆς Πατρίδος, ἐπικαλούμενοι τὴν θείαν ἀντίληψιν.

Κηρύττω τὴν ἔναρξιν τῆς παρούσης βουλευτικῆς συνόδου. »

Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τούτου, οἱ μὲν ἐν τῇ αἰθούσῃ ΚΚ. βουλευταὶ καὶ γερουσιασταί, καὶ πάντες οἱ παρευρισκόμενοι ἀνεφώνησαν τρὶς ὑπὲρ ἑκατέρας τῶν **Α. Α. Μ. Μ.**, τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης. Αὗται δὲ προπορευομένων τῶν ἐπιτροπῶν τῶν δύο σωμάτων, τοῦ προσωρινοῦ τῆς βουλῆς προεδρείου, τοῦ ὑπουργείου, τῶν ὑπασπιστῶν, διαγγελέων καὶ κυρίων τῆς τιμῆς ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνευφημιῶν τῶν παρεσώτων.

Ἀκολούθως διελύθη ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν μεσημβρίαν.

Ὁ προσωρινὸς πρόεδρος.
ΙΩ. ΤΟΜΑΡΑΣ.

Οἱ προσωρινοὶ γραμματεῖς.
Ἰω. Α. Χατζόπουλος.
Εὐς. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Β'.

Τῆς 13 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν δεκάτην τρίτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ προσωρινὸς πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης, καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν προσωρινῶν γραμματέων.

Ἀνηγγέλθη ἔπειτα ὡς ἀντικείμενον τῆς παρούσης ἡ ἐκλογὴ τοῦ κατὰ τὴν σύνοδον ταύτην προέδρου τῆς βουλῆς, καὶ ψηφοφορίας μυστικῆς γενομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑτέρου τῶν γραμματέων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Ἀντωνιάδου καὶ Τσαλτικώστα, μετὰ τὴν παραβολὴν τῶν κυάμων πρὸς τὰς ψή-

φους, εὑρεθείσας 27, καὶ τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπιτηρηθεῖσαν ψηφολεκτῶν ἀνεδείχθη πλειονοψηφῶν πρόεδρος ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος Κ. Δημήτριος Χατσίσκος, λαβὼν ἀπόλυτον κατὰ τὸν κανονισμὸν πλειοψηφίαν ἐκ ψήφων 57. ἐπιλαχόντες δὲ ὁ μὲν Ἰω. Τομαρᾶς διὰ ψήφων 3, ὁ δὲ Κ. Τσαβέλλας διὰ 2, ὁ δὲ Κλεομένης Οἰκονόμου διὰ 1 ἐπίσης δὲ καὶ ὁ Ζ. Δεπάστας διὰ 1. ἐξελθόντων συνάμα 8 ἀγράφων ψηφοδελτίων.

Ἀναγγείλας δὲ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ὁ μέχρι τοῦδε προσωρινὸς πρόεδρος, παρεχώρησε τὴν ἕδραν εἰς τὸν ἀναδειχθέντα ἤδη ὁριστικὸν πρόεδρον τῆς βουλῆς, ὅστις καταλαβὼν αὐτὴν ἀνέγνω τὸν ἑξῆς εὐχαριστήριον λόγον.

Κύριοι!

« Σᾶς εὐγνωμονῶ διὰ τὴν τιμὴν, τῆς ὁποίας μ' ἐκρίνατε ἄξιον, ἀπονέμοντες τοιαύτην πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην.

Συναισθάνομαι, Κύριοι, τὸ βάρος καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν καθηκόντων μου, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον αἱ δυνάμεις μου εἶναι κατώτεραι τῆς ἐπιθυμίας μου τοῦ νὰ ἐκπληρώσω ταῦτα μὲ τὴν ἀκρίβειαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἡ ὑψηλὴ αὕτη θέσις ἀπαιτεῖ. Ἀλλὰ θαῤῥῶν εἰς τὴν πατρικὴν καὶ ἔμφρονα ὑμῶν συνδρομὴν, θέλω καταβάλλει πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν, ἵνα φανῶ ἄξιος τῆς μεγάλης τιμῆς, μὲ τὴν ὁποίαν μὲ περιεβάλετε, διὰ τῆς ἀκριβοῦς διαχειρίσεως τῶν σπουδαίων καθηκόντων μου.

Ναί, Κύριοι βουλευταί! συναπαντώμεθα βεβαίως εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην· θέλομεν δὲ φθάσει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς, τηροῦντες ἀκριβῶς τόσον ὑμεῖς καθὼς καὶ τὸ προεδρεῖον τοὺς ὅρους τοῦ κανονισμοῦ. »

Μετὰ ταῦτα ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως, γενησομένης κατὰ τὴν 15 τοῦ ἰσταμένου, θέλει εἶσθαι ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀντιπροέδρων καὶ γραμματέων τῆς βουλῆς, συνάμα δὲ καὶ ἡ κλήρωσις τῶν τμημάτων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἰω. Α. Χατζόπουλος.
Εὐ. Μ. Παρίσσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ'.

Τῆς 15 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν δεκάτην πέμπτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν

ἑνδεκάτην ὥραν Π. Μ. τῶν ΚΚ. βουλευτῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀντιπροέδρων τῆς βουλῆς, ἐγένετο μυστικὴ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑτέρου τῶν γραμματέων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Δανοπούλου καὶ Κ. Ἀντωνιάδου. Παραδληθέντων δὲ τῶν κυάμων πρὸς τὰς ψήφους, εὑρεθείσας ἴσας πρὸς ἐκείνους καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἓξ τὸν ἀριθμὸν, ἐγένετο ἡ διαλογὴ τῶν ψήφων ἐπιτηρούντων αὐτὴν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Δαρειώτου καὶ Μ. Χατζῆ Μελέτη, ἐξ ἧς συνήχθη ὅτι ἔλαχον ψήφων ὁ μὲν Δημήτριος Κουντουριώτης 49, ὁ δὲ Ι. Τομαρᾶς 26, ὁ Περίδας 23, ὁ Ζάρκος 23, ὁ Ὀρεινὸς 20, ὁ Π. Δεληγιάννης 9, καὶ ὁ Ἰατρὸς 1. Ἐπειδὴ δ' ἐκ τούτων μόνος ὁ Δ. Κουντουριώτης ἔλαχε τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας ἐκηρύχθη αὐτὸς ἀντιπρόεδρος, ἐπανελήφθη δ' ἑτέρα μυστικὴ ψηφοφορία πρὸς ἐκλογὴν τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων κατὰ τὸ 9 ἄρθρ. τοῦ κανονισμοῦ. Μετὰ δὲ τὴν παραδολὴν τῶν κυάμων πρὸς τὰς ψήφους εὑρεθείσας ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐγένετο ἡ διαλογὴ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ἐξ ἧς συνήχθη ὅτι ἔλαχον ὁ μὲν Μ. Ἰατρὸς ψήφων 42· ὁ Ζάρκος 26, ὁ Ὀρεινὸς 2, ὁ Τομαρᾶς 6, ἦσαν δὲ καὶ ἄγραφα ψηφοδέλτια 2. Οὕτω δ' ἐκηρύχθη ἀντιπρόεδρος ἀπολύτως πλειονοψηφῶν ὁ Κ. Μ. Ἰατρός.

Μετὰ ταῦτα ἀναγγείλας ὁ πρόεδρος ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον συνεδριάσεως τὴν ἐκλογὴν τῶν γραμματέων καὶ τοῦ ταμίου καὶ τὴν μηνιαίαν κλήρωσιν τῶν τιμημάτων ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1 ὥραν μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ. Παρίσσης
Ι. Α. Χατζόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Δ'.

Τῆς 16 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν δεκάτην ἕκτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν

μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀναγγελθέντος ἔπειτα ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῶν ὁριστικῶν τῆς βουλῆς γραμματέων καὶ ἡ τοῦ ταμίου αὐτῆς, πρὸς δὲ καὶ ἡ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων, ἀνεγνώσθη εἰδοποιητήριον ἔγγραφον τῆς γερουσίας, δι' οὗ ἀναγγέλλεται πρὸς τὸ σῶμα, ὅτι ἐξελέξατο ἀντιπροέδρους μὲν τοὺς ΚΚ. Μέξην καὶ Καλογερόπουλον, γραμματεῖς δὲ τοὺς Ν. Χρυσόγελων καὶ Σ. Θεοχαρόπουλον. Γενομένης δὲ μετὰ τοῦτο μυστικῆς ψηφοφορίας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν γραμματέων τοῦ προεδρείου ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ψηφολεκτῶν Βελῆ καὶ Ἀντίπα, ἀνηχθη, ὅτι ἔλαχον ψήφων ὁ μὲν Εὐστράτιος Παρίσσης 53, ὁ δὲ Δανόπουλος 48, ὁ δὲ Χατζῆ Μελέτης 32. Ὡς ἐπιλαχόντες δὲ ἔλαβον ὁ μὲν Κ. Ἀντωνιάδης 22, ὁ δὲ Δαρειώτης 20, ὁ δὲ Τσιμπουράκης 19, οἱ δὲ Χατζόπουλος καὶ Νάκος ἀνὰ 13, ὁ δὲ Ἀλεξανδρόπουλος 2, καὶ οἱ Σ. Ἀντωνόπουλος καὶ Ζάνος ἀνὰ 1. Οὕτω δὲ κηρυχθέντων ὁριστικῶν γραμματέων τῶν λαβόντων ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν ΚΚ. Παρίσση, Δανοπούλου καὶ Χατζῆ Μελέτη, ἐγένετο ἐπίσης μυστικὴ ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ταμίου ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γρ. Κορφιωτάκη καὶ Π. Τσανετάκη, μετὰ δὲ τὴν παραβολὴν τῶν κυάμων πρὸς τὰς ψήφους εὑρεθείσας ἑβδομήκοντα ἑπτά, ἐγένετο ἡ διαλογὴ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Ἀντωνιάδου καὶ Σακελλαριάδου, ἐξ ἧς συνήχθη, ὅτι ὁ μὲν Δημήτριος Ὀρεινὸς ἔλαχε ψήφων 57, ὁ δὲ Ν. Ἰατρὸς 18, ὁ δὲ Νικόλαος Κορφιωτάκης 1, εὑρεθέντος συνάμα ἑνὸς ἀγράφου. Ἐπομένως ἐκηρύχθη ταμίας τῆς βουλῆς ἀπολύτως πλειονοψηφῶν ὁ Κ. Δημ. Ὀρεινός.

Τελευταῖον ἐγένετο ἡ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Πετρινοῦ καὶ Πανοπριφτοπούλου, ἔλαχον δὲ τὰ ὀνόματα τῶν Κ. Κ. βουλευτῶν ὡς ἀκολούθως·

Μηνιαία κλήρωσις τῶν Τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον 1848.

Α.	Β.	Γ.
Ἰω. Ζάρκος.	Π. Δεληγιάννης	Χ. Τζῖνος
Χρ. Ν. Δεμάθας.	Α. Δ. Καμπάνης	Κ. Νάζος.
Γ. Λογιωτατίδης	Μ. Ἰατρὸς	Γ. Κονδύλης
Γ. Μπάστας	Νικόλ. Κορφιωτάκης	Ζ. Δεπάστας
Δ. Κονδύλης	Α. Μάμουκας	Σ. Δεληγιαννάκης
Λ. Π. Νάκος	Λουκᾶς Στεφάνου	Νικόλ. Μπούτουνας
Α. Κεχαγιὲς	Κ. Τσουκαλᾶς.	Χ. Σουσαρίπας
Μ. Σιαίνης	Νικόλαος Ἀνδρίκου	Ι. Π. Ζαχειροπούλος
Ν. Μαυρούλας	Δ. Δ Κουντουριώτης	Ι. Ἀντωνόπουλος
Δ. Σακελλαριάδης.	Σ. Ἀντωνιάδης.	Δ. Κουμανιώτης.
Γ. Σ. Κριεζῆς	Λ. Κανελλόπουλος.	Μελ. Χ. Μελέτης
Δημ. Δεληγεώργης.	Π. Παπαστεφάνης	Γ. Ῥιζόπουλος
Ἐμ. Μελετόπουλος	Μ. Ἀναστασόπουλος	Ἐμ. Α. Ὀρλώφ
Κων. Δυοβουνιώτης	Ἀθ. Δανηλόπουλος	Κ. Δαρειώτης.
Πανοπριφτόπουλος	Κ. Μανέτας	Σταμ. Νικολαΐδης
Δ. Ὀρεινός.	Κων. Βρυζάκης	Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος
Παῦλος Δεντούδης	Κ. Τζαβέλλας.	Π. Ματᾶλας
Δημ. Καλλιφρονᾶς.	Α. Μακρυπόδαμπος.	Θ. Μίξης.
Δ.	Ε.	Ϛ.
Πέτρος Τσανετάκης	Μ Βαλίττας	Ν. Τσαλακώστας
Ι. Τασσαΐος	Ι. Πετμεζῆς	Γερμ. Μαυρομιχάλης
Εὐς. Σπυρίδωνος.	Γ. Κ. Βελῆς	Παπαδιαμαντόπουλος
Κ. Σχινᾶς	Π. Τσιμπουράκης	Εὐς. Οἰκονομόπουλος
Ἀναγ. Δημητρίου	Σ. Λογοθετόπουλος	Σ. Γριβᾶς
Βελ. Νικολαΐδης	Σ. Βαρότσης	Ἀνδρ Νοταρᾶς
Α. Καστανᾶς	Λ. Ἀλεξανδρόπουλος.	Ι. Περίδης
Μιχαλόπουλος	Κ. Φαπίτσας	Γ. Ἰω. Βατίστας
Γ. Παπαδημητρίου	Μ. Βιτάλης	Ἰω. Α. Χατσόπουλος.
Γρ. Ν. Κορφιωτάκης	Κ. Βῖκος	Μ. Δ. Καΐρης.
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Θ. Πετρινὸς	Β. Πετμεζᾶς
Α. Γεωργαντᾶς	Π. Κ. Μαυρομιχάλης	Κ. Θ. Κολοκοτρώνης
Π. Μοναστηριώτης	Γ. Κ. Πετμεζᾶς	Γ. Κ. Μαυρομιχάλης
Σ. Στράτος	Σ. Βαλίττας	Ι. Οἰκονόμου
Στέφ. Στεφανόπουλος	Εὐς. Καλογερᾶς	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος.
Δ. Βιρβίλης	Α. Γουζούδης	Ν. Ἰατρὸς
Γ. Μῆτσος	Π. Παπαταύρης	Ἐμμ. Ἀντίπας.
Ι. Γκούρας.	Ἄρμαος.	Α. Δανόπουλος.
	Ζ.	
Α. Κουντουριώτης	Μπούκουρας	Π. Ράγκος
Α. Πετράκης	Κλεομ. Οἰκονόμου	Κ. Ἀντωνιάδης
Ἠλ. Γιατράκος	Ματ. Πρωτοπαπᾶς	Γρηγ. Χατζηγιάννος
Δ. Χατσίσκος.	Ἠλίας Παπαδαῖος	Ἰω. Τσιμπρᾶς
Γ. Γιολδάσης	Γ. Μπάνης	Κλίμακας
Τσάνος	Εὐστρ. Παρίσσης	Ῥήγας Παλαμίδης.

Ἐνταῦθα γενομένης τῆς ἐρωτήσεως, ἐὰν ὁ Κ. Δ. Καλλιφρονᾶς διορισθεὶς ὑπουργὸς, δύναται νὰ μετέχῃ τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν, ἢ πρέπῃ νὰ μένῃ ἐκκρεμὴς ἡ βουλευτικὴ θέσις του, ὡς ἡ τοῦ ὑπουργοῦ Κ. Α. Μαυρομιχάλου, ἐωσοῦ τὸ περὶ τούτου ζήτημα λυθῇ, καὶ τῶν μὲν ὑποστηριζόντων ὅτι ἐλύθη ἤδη τὸ ζήτημα ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὑπουργοῦ Κ. Κολοκοτρώνου, τῶν δὲ διατεινομένων, ὅτι τὸ ζήτημα ἐκεῖνο ἦτον ὅλως διάφορον ὡς καὶ πρότερον ὑπάρξαντος ὑπουργοῦ τοῦ Κολοκοτρώνου, ἐπέτρεψεν ἄλλος ὅτι, ἀνκαὶ παρουσιάζονται ὑπὸ διαφόρους περιστάσεις ἑκάτερα τὰ ζητήματα, τὸ τοῦ Κ. Μαυρομιχάλου καὶ τὸ τοῦ Κ. Καλλιφρονᾶ, παρατηρεῖ ὅμως, ὅτι μόλις εἶχεν ἐκφραθῇ δισταγμός τις ὡς πρὸς τὴν βουληφορίαν τοῦ Κ. Μαυρομιχάλου καὶ τὸ περὶ τούτου ζήτημα ἔμεινεν ἐκκρεμὲς, ὁ Κ. Μαυρομιχάλης ἀπεῖχεν ἐκτοτε τῶν βουλευτικῶν του χρεῶν ἐωσοῦ ἀποφασισθῶσι τὰ περὶ τούτου. Ἐπειδὴ δὲ τοιοῦτός τις δισταγμὸς προέκυψεν ἤδη καὶ ἐπὶ τῆς βουληφορίας τοῦ Κυρίου Καλλιφρονᾶ, ἐννοεῖται ὅτι μεχρισοῦ λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀμφίβολον πρέπει ν' ἀπέχωσι. Τοιαύτη δὲ εἶναι καὶ ἡ περὶ τούτου ἰδέα τοῦ Κ. Καλλιφρονᾶ. Πλὴν δὲν μένει ἄρα εἰμὴ νὰ ὁρίσῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν θέλει λυθῇ τὸ περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Κ. Καλλιφρονᾶ ζήτημα.

Ἐπὶ τούτοις ἀποφασισμένης τῆς Βουλῆς νὰ λυθῇ τὸ προκείμενον ζήτημα μετὰ τὴν εἰς τὸν Β. λόγον ἀπάντησιν αὐτῆς, ὁ πρόεδρος ἀναγγέλλει, ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ἀρχειοφύλακος τῆς Βουλῆς, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.
Εὐστρ. Μ. Παρίσης.
Δ. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ε'.
Τῆς 17 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν 17 Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐγένετο ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν ἀντιπροέδρων καὶ γραμματέων, ἐπιτροπούντων τῶν ψηφοληκτῶν Κονδύλη καὶ Ἀλεξανδροπούλου, ἡ εἰς ἓν τῶν τμημάτων παραπομπὴ τῆς ἐκλογῆς τοῦ τρίτου βουλευτοῦ Καρυστίας, ἔλαχε δὲ εἰς τὸ Ζ'. τμῆμα.

Ἀνεγνώσθη δὲ μετὰ τοῦτο ἀναφορὰ τοῦ ἀπόντος βουλευτοῦ Μελετοπούλου, δι' ἧς προτείνων ἀσθένειαν τῶν οἰκείων του, ἐξαιτεῖται μηνιαίαν παράτασιν τῆς ἀδείας του.

Ἐνταῦθα διαφωνούντος τοῦ σώματος, οἱ μὲν διϊσχυρίζοντο ὅτι ἀληθῶς εἶναι πρωτοφανὲς νὰ ζητῇ τις ἄδειαν ἀπουσίας πρὶν ἐπανέλθῃ εἰς τὰ χρέη αὐτοῦ, καὶ τοῦτο οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ συνεπιφέρῃ ἢ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ μισθοῦ του, ἐν ᾧ τὸ 108 ἄρθρ. τοῦ κανονισμοῦ λέγει, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος· ἐνταῦθα δὲ μὴ ὑπαρχούσης τῆς παρουσίας, οὐδὲ ἄδεια δύναται νὰ ὑπάρξῃ· διὸ δὲν ἁρμόζεται παντελῶς. καὶ ὁ βουλευτὴς δύναται μὲν νὰ διαμείνῃ ἐφ' ὅσον ἐπιθυμεῖ οἴκαδε, ἀλλ' ἄνευ τῆς τοιαύτης ἀδείας, ἐπειδὴ ἐντεῦθεν πολλαὶ δύνανται νὰ προκύψωσι καταχρήσεις, καὶ οἱ βουλευταὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας των μεταβαίνοντες, θέλουσι προκαλεῖ νέας ἀδείας, διὰ νὰ ἐξακολουθῇ ἡ μισθοδοσία των· διὸ δέχονται μὲν νὰ χορηγηθῇ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἄδεια, ἀλλ' ἄνευ τῶν συνεπειῶν τῆς μισθοδοσίας. Ἄλλοι δὲ τοὐναντίον ἀντέλεξαν, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ μισθοδοσίας, ἀλλὰ περὶ ἀδείας ἁπλῆς, τὴν ὁποίαν ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸ σῶμα ἐξαιτεῖται ὁ Κ. Μελετόπουλος, καὶ οὐδ' ἔπρεπε νὰ τῷ ἀποδοθῇ τοιαύτη εὐτελὴς πρόθεσις, καθόσον μάλιστα δὲν εὑρίσκεται εἰς ἀνάγκας. Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι ἂν πρέπῃ νὰ δοθῇ ἢ ὄχι πρὸς αὐτὸν ἡ ῥηθεῖσα ἄδεια, καὶ δὲν ἔπρεπαν οὐδὲ λόγος περὶ τούτου νὰ γείνῃ, καθ' ὅσον ἄλλοτε μόλις συμπληρουμένη ἡ Βουλὴ μετὰ δυσκολίας, ἐνέκρινε τοιαύτας αἰτήσεις. Τὸ δὲ περὶ μισθοδοσίας ζήτημα εἶναι ἄσχετον ὅλως, καὶ ἡ Βουλὴ δύναται προσεχῶς νὰ τὸ λύσῃ, ἂν καὶ δὲν εἶναι δίκαιον ὁ μὲν ἐνταῦθα ἐρχόμενος, μόνον διότι ἐπανῆλθεν ἁπλῶς νὰ μισθοδοτήται, ὁ δὲ δι' ἀνάγκας ἀνυπερβλήτους ἀπὸν νὰ μὴν ὑπάγεται εἰς τὸ δικαίωμα τοῦτο. Δὲν εἶναι δὲ φόβος νὰ προκύψωσι καταχρήσεις, διότι τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῆς Βουλῆς γινομένων, ἕκαστος βουλευτὴς φιλοτιμεῖται νὰ ἦναι παρών.

Ἐπὶ τούτοις ἐτέθη τὸ ζήτημα, ἐὰν ἡ Βουλὴ παραδέχηται μόνον νὰ χορηγηθῇ ἡ αἰτουμένη μηνιαία ἄδεια, καὶ δὶς τῆς δι' ἀναστάσεως ψηφοφορίας μὴ διακριθείσης, ἡ Βουλὴ ἀντιστρόφως ἐρω-

τηθεῖσα, ἐὰν δὲν παραδέχηται νὰ χορηγηθῇ ἄδεια, ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως τοὐναντίον.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα πίναξ τῶν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον ἐκκρεμῶν νομοσχεδίων, ὅπως ἐκτυπωθεὶς διανεμηθῇ πρὸς τοὺς Κ. ὑπουργοὺς καὶ βουλευτάς, διὰ νὰ ἐκλέξωσι τὰ προτιμητέα, ἡ δὲ βουλὴ παρετήρησεν ὅτι πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τὸν πίνακα ἐπὶ τίνων νομοσχεδίων ἐγένετο ἔκθεσις καὶ ἐπὶ τίνων καθυστερεῖ.

Τελευταῖον ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἑφόρου καὶ τοῦ ἀρχειοφύλακος τῆς βουλῆς, ἐγένετο μυστικὴ ψηφοφορία ὑπό τινος ἀντιπροσωπεύοντος τοὺς ἀπόντας ἀντιπροέδρους καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τσανετάκη καὶ Τσιμπουράκη. Παραβληθέντων δὲ τῶν κυάμων πρὸς τὰς ψήφους, εὑρεθείσας 75, ἐγίνετο ἡ διαλογὴ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν Μάμουκα καὶ Τσούχλου, ἐξ ἧς συνήχθη ὅτι ὁ μὲν Δ. Πετράκης ἔλαχεν ὡς ἔφορος ψήφων 74 κατὰ μιᾶς ἀγράφου. Ὁ δὲ Γ. Τερτζέτης ὡς ἀρχειοφύλαξ, τῶν αὐτῶν ψήφων κατὰ μιᾶς ἀγράφου.

Οὕτω δὲ κηρυχθέντος τοῦ μὲν πρώτου ἐφόρου τῆς βουλῆς, τοῦ δὲ ἀρχειοφύλακος δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας, ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ διακοίνωσις τῶν ἐκλογῶν τῶν τμημάτων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1. μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Εὐ. Μ. Παρίσσης.
Α. Σ. Δανόπουλος.
Μ. Χ. Μελίτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ'.

Τῆς 18 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν δεκάτην ὀγδόην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. Κ. Βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ Προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Προέδρου ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα ὅτι

ἐξελέξαντο κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν τάξιν Προέδρους μὲν τοὺς Κ. Κ. Δεληγεώργην, Τσαβέλαν, Ὁρλὼφ, Ι. Κριεζῆν, Βαρότσην, Περίδην καὶ Ι. Τομαρᾶν· γραμματεῖς δὲ τοὺς Κ. Κ. Α. Νάκον, Π. Δεληγιάννην, Σ. Νικολαΐδην, Μιχαλόπουλον, Π. Μαυρομιχάλην, Γ. Ἀντωνόπουλον, καὶ Παρίσσην· εἰσηγητὰς δὲ τῆς μὲν ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἐπιτροπῆς τοὺς Κ. Κ. Κ. Δυοβουνιώτην, Μ. Ἰατρὸν, Ἐμ. Τσοῦχλον, Α. Γεωργαντᾶν, Π. Μαυρομιχάλην, Α. Νοταρᾶν καὶ Α. Πετράκην· τῆς δὲ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς, Ὀρεινὸν καὶ Ζάρκον, Ν. Καρφιωτάκην καὶ Δ. Κουντουριώτην, Κ. Δαρειώτην καὶ Γ. Κονδύλην, Π. Μοναστηριώτην καὶ Σ. Στεφανόπουλον, Βελῆν καὶ Πετρινὸν, Περίδην καὶ Χατσόπουλον, Παλαμίδην καὶ Κλεομένην· τῆς δ' ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς τοὺς Κ. Κ. Λογιωτατίδην, Μάμουκαν, Ῥιζόπουλον, Εὐστ. Σπυρίδωνος, Βαρότσην, Ν. Ἰατρὸν, καὶ Χατζίσκον· τῆς δ' ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς τοὺς Κ. Κ. Λεντούδην, Λουκᾶν Στεφάνου, Ζ. Δεπάσταν, Τσανετάκην, Τσιμπουράκην, Ἀντίπαν καὶ Παρίσσην· τῆς δ' ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν τοὺς Κ. Κ. Δ. Κονδύλην, Καμπάνην, Ν. Μπούτουναν, Καστανᾶν, Τσιμπουράκην, Ἀντίπαν καὶ Μπάνην.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τριακονθημέρου ἀπουσίας ἀδείας τοῦ βουλευτοῦ Κ. Ἀρμάου ἡ βουλὴ ἐχορήγησεν αὐτὴν ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὅρον, ὑφ' ὃν χθὲς τὴν τοῦ Κ. Μελετοπούλου.

Μετὰ ταῦτα ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ, ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ τέσσαρα μέλη εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐκλεχθείσας εἰσηγητικὰς ἐπιτροπὰς κατὰ τὸν κανονισμὸν, ἀπεφήνατο ἐν πάσαις ἀποφατικῶς.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως γενησομένης τὴν 22 Νοεμβρίου ἡμέραν Δευτέραν, τὴν ἀνάγνωσιν τῆς προπαρασκευασθησομένης ἀπαντήσεως καὶ τὴν τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τοῦ γ'. βουλευτοῦ Καρυστίας, ἂν παρασκευασθῇ, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1 ὥραν μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Εὐστρ. Μ. Παρίσσης.
Α. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ζ'.

Τῆς 22 Νοεμβρίου

Σήμερον τὴν 22 Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν

τῶν Κ. Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀναγγελθέντος δὲ ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ὁρκωμοσία τοῦ νέου βουλευτοῦ Τριφυλίας Ἀν. Παππατσώρη καὶ ἡ τοῦ τῆς Μεσσήνης Π. Δαρειώτου, πρὸς δὲ καὶ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ σχεδίου τῆς πρὸς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεως τῆς Βουλῆς, παρελθόντες οἱ ἀνωτέρω βουλευταὶ, ἔδωκαν τὸν παρὰ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον κατὰ τὸ ἐν τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ὁρκωμοσίας.

Ἀκολούθως, ἐμποδιζομένης ἐπὶ μικρὸν τῆς ἀναγνώσεως τοῦ σχεδίου τῆς πρὸς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεως, προετέθη εἰς λύσιν τὸ μείναν ἐκκρεμὲς ζήτημα, ἐὰν δύναται βουλευτὴς ἀπὼν καὶ λαμβάνων χωρὶς νὰ παρουσιασθῇ νέαν ἄδειαν, νὰ ἀπολαύῃ τῆς κατὰ τὸν κανονισμὸν μηνιαίας ἀποζημιώσεως.

Ἐπὶ τούτῳ παρετήρησάν τινες ὅτι τὸ 110 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ὁρίζει, ὅτι οὐδεὶς βουλευτὴς δι' ἀδείας ἀπὼν δύναται νὰ λαμβάνῃ ἀποζημίωσιν πλειότερον τοῦ μηνός. Ἐννοεῖται ἄρα ὅτι ἅμα παρέλθῃ ὁ μὴν, δὲν δύναται κατὰ τὸν κανονισμὸν νὰ λαμβάνῃ ὁ βουλευτὴς τὴν ἀποζημίωσίν του. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἄλλο τοῦ κανονισμοῦ ἄρθρον, τὸ 108, τὰ αὐτὰ καὶ ὑπ' ἄλλην ἐποψιν ἐπιτάσσει, ἐπειδὴ ῥητῶς λέγει ὅτι ὁ ἔχων ἀνάγκην ἀπουσίας βουλευτὴς πρέπει νὰ ἦναι παρὼν, νὰ ζητήσῃ αὐτοπροσώπως τὴν ἄδειαν καὶ τότε ἀπολαύει τῆς ἀνωτέρω ἀποζημιώσεως. Συνάγεται ἑπομένως ὅτι οὐδεὶς βουλευτὴς ἀπὼν δύναται δι' αἰτήσεώς του νὰ χαίρῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως, διότι γράφων ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, δὲν ὑπάγεται εἰς τὰ παρὰ τοῦ κανονισμοῦ ὡρισμένα. Δὲν πρέπει λοιπὸν ἡ Βουλὴ νὰ παραδεχθῇ ἤδη τὸ ἐναντίον, καθ' ὅσον μάλιστα δύνανται νὰ προκύψωσι καταχρήσεις, ὠφελουμένων τινῶν βουλευτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης συγκαταβάσεως.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἂν καὶ ἐκ τῶν ἐξηγήσεων τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων δὲν προκύπτουσι τὰ ἐκτεθέντα συμπεράσματα, φρονεῖ ὅμως ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται ἀνεξαρτήτως τοῦ κανονισμοῦ νὰ ἀποφανθῇ ὅ,τι θέλει. Ἀλλὰ κατὰ τὰ εἰρημένα ἄρθρα δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα ὡς λέγουσιν, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία ἡ παρουσία τοῦ ἀπόντος βουλευτοῦ, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν, τῆς

ὁποίας τοσοῦτον χρήζει· ἀρκεῖ δὲ μόνον νὰ λαμβάνῃ ἡ Βουλὴ ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους, δι' οὓς αἰτεῖται ἡ ἄδεια, καὶ ἂν θεωρήσῃ αὐτοὺς ἀποχρῶντας, δύναται νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἄδειαν μετὰ τῆς ὡρισμένης μισθοδοσίας. Δὲν εἶναι δὲ δίκαιον εἴτε διότι πάσχει ὁ ἀπὼν βουλευτὴς, εἴτε διότι ἄλλαι τὸν περιστοιχίζουσιν ἀνάγκαι νὰ ἀπαιτῇ τὸ Σῶμα τὴν ἄφευκτον παρουσίαν του, διὰ νὰ ἐγκριθῇ ἡ αἴτησις του. Ἄλλως τε, ἡ ἀπουσία ἢ ἐμφάνισις τοῦ βουλευτοῦ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὴν ἐλαχίστην ἐπίρρειαν, διότι καὶ ἐλθὼν τὰ αὐτὰ θέλει ἐκθέσει, ὅπερ καὶ ἐγγράφως ἠδύνατο μακρόθεν νὰ πράξῃ. Ὅθεν ἀληθῶς εἶναι ἄτοπον νὰ μὴ χορηγῆται ἡ ὡρισμένη ἀποζημίωσις πρὸς τὸν μὴ δυνάμενον δι' ἰσχυροὺς λόγους νὰ ἐπανέλθῃ, διότι, δι' ὃν λόγον χαίρει τὸ δικαίωμα τοῦτο ὁ ἐπανερχόμενος, διὰ τὸν αὐτὸν πρέπει νὰ χαίρῃ αὐτὸ καὶ ὁ δι' αἰτίας ἰσχυρὰς κωλυόμενος. Ἀποραίνεται λοιπὸν ὅτι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ χορηγηθῇ δικαίωμα.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος ὅτι δύνανται μὲν νὰ ἦναι εὔλογα τὰ παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος ἐκτεθέντα, ἀλλ' ὁ κανονισμὸς ὁρίζει τἀναντία, καὶ πρὶν ἢ τροπολογηθῇ οὗτος, οὐδὲ κεραίαν δύναται ἡ Βουλὴ νὰ παραμελήσῃ. Καὶ ἰσχύει μὲν ἡ ὁμόφωνος τῆς Βουλῆς ψῆφος νὰ ἐπιφέρῃ τροπολογίας εἰς τὸν κανονισμὸν, ἀλλὰ κατὰ τὸ 95 ἄρθρον αὐτοῦ προαπαιτεῖται νὰ τεθῇ ἡ ἀναγκαία προσθήκη ἢ τροπολογία ἐντὸς τοῦ κανονισμοῦ, νὰ τυπωθῇ οὕτως ἐκ νέου καὶ τότε νὰ ἔχῃ κῦρος ἡ τροπολογία. Ἐὰν λοιπὸν καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην γίνῃ τοιαύτη τις τροπολογία ἐντὸς τοῦ κανονισμοῦ, δύναται ἀπαρεμποδίστως νὰ ἐνεργῆται ἡ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων βουλευτῶν γνώμη· ἄλλως δὲ, δὲν πρέπει νὰ γίνῃ καμμία ὑπὲρ αὐτῶν παραχώρησις, ἐνόσῳ ὁ κανονισμὸς δὲν τὴν ἐπιτρέπει.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἐὰν μὲν ἡ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων βουλευτῶν ἰδέα ὑπεριτχύσῃ, οὐδεμία εἶναι ἀνάγκη νὰ τροπολογηθῇ ὁ κανονισμός. Ἐὰν δὲ καθιερωθῇ τοὐναντίον ἡ προτεινομένη ἀρχὴ, τότε καὶ ὁ κανονισμὸς πρέπει νὰ ὑποστῇ τροπολογίας. Διότι ὡς ἔχει σήμερον, οὗτος χορηγεῖ ἑνὸς μηνὸς ἄδειαν μὲ πλήρη τὴν βουλευτικὴν ἀποζημίωσιν, καὶ ἑπομένως εἶναι συνεπὴς μὲ ὅ,τι ἐκ προοιμίων ἀπεφήνατο.

Ὑπέφερεν ἄλλος ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ὑπὲρ τῶν ἐν γένει κοινωνικῶν δικαιωμάτων. Καὶ παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχουσι μὲν πρὸς λύσιν αὐτοῦ πολλοὶ ἀμφοτέρωθεν λόγοι, ἀλλὰ διάκειται νὰ κλίνῃ πρὸς τὴν κατὰ τῆς ἀποζημιώσεως κηρυχθεῖσαν γνώμην, διότι ἡ Βουλὴ ὑπὲρ ἑαυτῆς συζητοῦσα, δὲν πρέπει νὰ δεικνύῃ τόσον ἔνθερμον τάσιν. Καὶ ἐὰν μὲν αὐτὸς

μόνον ὁ λόγος ὑπῆρχεν, ἴσως ἤθελε συμφωνήσει ὅτι βουλευτὴς μὴ ἐπανερχόμενος δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ ἕνα μῆνα δικαίωμα ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦτο προβλέπει ὅτι θέλει ἀποβῆ ἐπισφαλές, διότι δύνανταί τινες πλεονεκτικῶς σκεπτόμενοι, νὰ εἴπωσιν ἴσως « ἡμεῖς δὲν ἐπιστρέφομεν εἰς τὸ ἔργον μας· ἐνασχολούμεθα εἰς τὰ συμφέροντά μας, ἡ δὲ μισθοδοσία μας θέλει ἐξακολουθεῖ. » Καὶ διὰ τὰς ἐνδεχομένας λοιπὸν αὐτὰς περιςάσεις, καὶ διότι οἱ βουλευταὶ εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ καὶ ὑποτίθεται ὅτι δὲν ἔχουσι τοιαύτας ἀνάγκας, ἀποφαίνεται νὰ μὴ χορηγῆται ἡ προκειμένη ἀποζημίωσις. Ἀλλ' ἐνταῦθα παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχουσι προσέτι ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου πολλοὶ εἰς τὴν ὑπαλληλίαν ἀνήκοντες καὶ ἐπομένως μισθοδοτούμενοι παρὰ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἀναπληροῦται δὲ μόνον ὁ μισθὸς τῆς βουληφορίας των, ἐὰν τυχὸν ὡς ὑπάλληλοι λαμβάνωσιν ὀλιγώτερα. Διὰ τὸν λόγον λοιπὸν τοῦτον προτείνει ὥστε καὶ οἱ βουλευταὶ οἱ ὄντες πολιτικοὶ ἢ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι, νὰ μὴ λαμβάνωσιν ἐπίσης τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀποζημιώσεως αὐτῶν, ὁσάκις ἐλλείπουσιν ἐκ τῆς βουλῆς, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον δέχεται νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀρχὴ αὕτη, διὰ νὰ ἦναι δι' ὅλους κοινή.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι διὰ νὰ λυθῇ ἀπταίστως τὸ ζήτημα πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν πρῶτον ἐν τίνι λόγῳ ἐχορηγήθη ἡ βουλευτικὴ αὕτη ἀποζημίωσις. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι δὲν εἶναι οὐδὲ πρέπει νὰ ὀνομασθῇ τοῦτο μισθοδοσία, ἀλλ' ἔντιμός τις ἀποζημίωσις, χορηγουμένη πρὸς τὸν βουλευτὴν, διότι ἐγκαταλείπων τὰ οἰκεῖα διατρίβει ἐνταῦθα. Ἐκ τούτου ἄρα συνάγεται ὅτι δὲν πρέπει ὁ μὴ ἐπανερχόμενος βουλευτὴς νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν ἀποζημίωσιν αὐτοῦ, διότι αὕτη δίδεται ἡ διὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονήν του, ἢ δι' ἀποζημίωσιν τῆς ἀρίξεως καὶ ἀπελεύσεώς του. Ἀλλ' ἑκατέρου τούτων μὴ γενομένου, ἡ ἀποζημίωσις οἰκοθεν θεωρεῖται περιττή. Τοῦτο λοιπὸν διατείνεται ὅτι εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ κανονισμοῦ καὶ τοῦτο πρέπει νὰ καθιερωθῇ ἐνταῦθα, ἐὰν δὲν θέλωμεν ἄλλως νὰ ἐπισυμβῶσι πολλαὶ καταχρήσεις.

Παρατηρήσαντος δ' ἄλλου ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον τοῦτο, διότι ὁ μὲν ἐκ Μεγάρων βουλευτὴς π. χ. μικρὸν ἀπέχων ἐντεῦθεν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εὐκόλως, ὁ δὲ τοῦ Γυθείου καὶ ἄλλων μερῶν δὲν θέλει ἔχει τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι δὲν εἶναι ἄξιον τοσοῦτον σπουδαίας συζητήσεως τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ ἐξυτελίσθη τὸ ἀξιοπρεπὲς τῆς βουλευτικῆς ἀντιπροσωπείας. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι τὸ περὶ ἀποζημιώσεως προκείμενον ζήτημα δὲν ἀντίκειται ποσῶς εἰς οὐδὲν ἄρθρον τοῦ

κανονισμοῦ, διότι δὲν προβλέπει αὐτὸς περὶ τούτου, καὶ ἐναπόκειται τοῦτο εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς, ὁσάκις τοιαύτη αἴτησις γίνεται. Καὶ διὰ τοὺς δύο λοιπὸν αὐτοὺς λόγους δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄτακτον ἢ παράνομον τὸ νὰ ἀφεθῇ τοῦτο εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς. Ἂς παύσῃ λοιπὸν πᾶσα περὶ τούτου συζήτησις καὶ δὲν εἶναι πρέπον νὰ διαφιλονεικῇ τὸ σῶμα περὶ μηνιαίων ἀποζημιώσεων. Οὕτω δὲ καὶ ἡ γερουσία, καὶ τοι σπουδαιοτέρου ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ τοιούτου ἀντικειμένου, ποτὲ δὲν ἐξέκλινεν εἰς συζητήσεις τοιαύτας, καὶ πάντοτε ἡσύχως καὶ ἀξιοπρεπῶς διεξήγαγε πᾶν τοιοῦτον. Ἂς μὴ προβῇ οὖν καὶ ἡ βουλὴ περαιτέρω, πᾶσα δὲ τοιαύτη περίστασις δύναται, ὁσάκις φανῇ, νὰ ἀπόκηται εἰς τὴν ἀπόφασίν της.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι ἡ τοιαύτη συζήτησις ἀντιβαίνει εἰς τὴν ἐν γένει νομοθεσίαν μας. Διότι ὑπάρχουσιν, ὡς γνωστὸν, καὶ νόμοι καὶ Βασ. Διατάγματα προνοοῦντα καὶ περὶ ἀπουσίας τῶν ὑπαλλήλων καὶ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως αὐτῶν. Καὶ ἐὰν μὲν ὁ βουλευτὴς ἦναι ὑπάλληλος, ἡ προϋπαρχοῦσα αὐτοῦ ἀρχὴ, ὑπ' ὄψιν ἔχουσα τὸ διάταγμα, τὸ περὶ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ προνοοῦν, ἀναμφιβόλως θέλει ἐνεργήσει τὰ δέοντα, ἐὰν ἐλλείπῃ οὗτος ἐκ τῆς βουλῆς· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἴσως ὑπάλληλος, καὶ ζητήσας ἄδειαν τὴν ἔλαβε παρὰ τῆς Βουλῆς; Πάλιν δὲν εἶναι χρεία νὰ συζητηθῇ τι, διότι ὑπάρχει ὁ περὶ τούτου κανονισμός.

Ἐπὶ τούτοις ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν τὸ ζήτημα ὡς ἑρεξῆς: «Δύνανται καὶ οἱ μὴ ἐμφανισθέντες ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου βουλευταὶ, ἀλλὰ λαμβάνοντες τακτικὴν ἄδειαν νὰ ἀπολαύωσι τῆς κατὰ τὸν κανονισμὸν μηνιαίας μισθοδοσίας των; » Αἰτήσει δὲ πλειοτέρων τῶν 10 ἐγένετο ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τσαλακώςα καὶ Τσιμπουράκη, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ δὲν παρεδέχθη νὰ χορηγῆται ἀποζημίωσις διὰ ψήφων 51 κατὰ 17, ἀρνουμένων 4.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν
Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ ὅτι δύνανται οἱ μὴ ἐμφανισθέντες, ἀλλὰ λαβόντες τακτικὴν ἄδειαν βουλευταὶ, ν' ἀπολαύωσι τῆς κατὰ τὸν κανονισμὸν μηνιαίας μισθοδοσίας των, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Δ. Ὀρεινὸς	Ν.	Δ. Δελιγεώργης	Ο.
Κλεομ. Οἰκονόμου		Π. Τσιμπουράκης	
Γ. Λογιωτατίδης	Ο.	Πάνος Μοναστηριώτης	Ο.

Σταῦρος Γρίβας	
Ιω. Πετρέζης	
Μ. Χ. Κατσης	
Δ. Κονδύλης	Ο.
Ἀντ. Καμπάνης	Ο.
Ἀνδ. Δανόπουλος	Ν.
Ν. Ἰατρὸς	
Ἀναγ. Μακρυπαλάμισσος	Ο.
Δ. Καλλιφρονᾶς	Ο.
Κωστῆς Βρυζακης.	Ν.
Ἀνάργ. Πετράκης	Ο.
Κ. Τσαβέλλας	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ο.
Α. Π. Νάκος	Ν.
Ἀντ. Γεωργαντᾶς	ἡρν. ψῆφον
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Γ. Κονδύλης	Ν.
Κ. Φασίτσας	
Ἑλ. Καλογερᾶς	Ν.
Γ. Ιω. Βατίστας	
Ἄγ. Γουζούασης	Ο.
Γ. Κ. Βελῆς	Ο.
Ιω. Α. Χατσόπουλος	Ο.
Γ. Ιω. Γιολδάσης	Ο.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ο.
Μιχ. Σισίνης	
Γρ. Χατσηγιάννος	
Γ. Μῆτσος	
Ιω. Κλίμακας	Ν.
Ἀναγ. Δημητρίου	Ο.
Π. Α. Ζάνος	Ο.
Μ. Ν. Βαλέττας	
Χρ. Ν. Δεμάθας	Ο.
Ἡλ. Παππαδαῖος	Ο.
Γ. Πετμεζᾶς	
Ν. Ἀνδρικόπουλος	Ο.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμ. Νικολαΐδης	Ο.
Βελισ. Νικολαΐδης	
Γ. Παπανικολάου	
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	
Πέτρος Δεληγιάννης	Ο.
Δ. Ν. Μπούκουρας	Ο.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ο.
Ζαφ. Δεπάστας	ἡρν. ψῆφον
Ἐμ. Ἀντίπας	Ο.
Ἀνδ. Νοταρᾶς	
Εὐσάθ. Οἰκονομόπουλος	
Γ. Πανοπριφτόπουλος	Ο.
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Ματθ. Πρωτοπαπᾶς	Ο.
Ν. Κορριωτάκης	
Ἐμ. Μελετόπουλος	
Παρασκ. Ματάλας	
Ἡλ. Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ο.
Εὐς. Σπυρίδωνος	
Ῥήγας Παλαμίδης	
Θ. Μ. Πετρινὸς	ἡρν. ψῆφον
Κ. Μανέτας	Ο.
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ο.
Μ. Χατσῆ Μελέτη	Ν.
Ν. Τσαλακώστας	Ο.
Δ. Σακελλαριάδης	ἡρν. ψῆφον
Ν. Μπούτουνας	
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	
Π. Δαρειώτης	
Σπ. Βαλέττας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ο.
Σπ. Α. Βαρότσης	Ο.
Παῦλος Λεντούδης	Ο.
Χρύσ. Σουμαρίπας	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ο.
Κ. Βέϊκος	
Μ. Ἰατρὸς	Ο.

Δ. Βιρβίλης	
Γ. Μπάνης	Ο.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ο.
Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ο.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μουσχούλας	
Α. Κανελλόπουλος	
Κωνσταντῖνος Δ Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ο.
Σ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Χριστόδουλος Τσῖνος	
Δημήτριος Κουμανιώτης	
Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Ἀζάρου Ὀρλὼφ	Ο.
Γεώργιος Μπάτας	
Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Στ. Ἀντωνιάδης	
Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ο.
Ἰωάννης Περίδης	Ο.
Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.
Κάρολος Νάζος	
Εὐστράτιος Παρίσσης	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Τομαρᾶς	Ο.
Ἀν. Παππατσώρης	Ο.
Ἀθ. Καστανᾶς	Ο.
Γ. Παππαδημητρίου	Ο.
Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	Ο.
Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Δημήτ. Α. Κουντουριώτης	Ο.
Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ο.
Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Κωνσαν. Δυοβουνιώτης	Ο.
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Ἰωάννης Τασσαῖος	
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ο.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω τὸ ἑξῆς σχέδιον ἔχον οὕτω.

« Σχέδιον ἀπαντήσεως
Εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον παρὰ τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὑψίστου, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους συνερχόμενοι καὶ αὖθις περὶ ὑμᾶς, Βασιλεῦ, ἐπικαλοῦνται τὴν θείαν αὐτοῦ ἀντίληψιν καὶ προστασίαν εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους κοινὰς ἡμῶν προσπαθείας.

Βεβαίως, Βασιλεῦ, ἡ ἀκριβὴς τῶν ὅρων τοῦ συντάγματος τήρησις θέλει παγιώσει τὴν τάξιν, καὶ τὴν πατρίδα προαγάγει εἰς τὴν ἁρμόζουσαν μὲ τὴν καταγωγήν της εὐδαιμονίαν καὶ εὔκλειαν·

Ἡ ἐν καιρῷ ἐπιψηφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὡς συντείνουσα εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς τε ἀναγκαίας δαπάνης καὶ τοῦ προσήκοντος ἐλέγχου, παρέχουσα δὲ τὴν δέουσαν εἰς τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως Σας εὐκολίαν, θέλει εἶσθαι τῆς πρώτης ἡμῶν

φροντίδος ἀντικείμενον, ὡς καὶ ἡ συζήτησις τῶν ὑποβληθησομένων ἡμῖν νομοσχεδίων.

Μετ' εὐχαριστήσεως ἐπληροφορήθημεν τὴν ὑπάρχουσαν μετὰ τῶν ἄλλων δυνάμεων φιλικὴν τῆς Υ. Μ. σχέσιν, ἰδίως δὲ καὶ πρὸς τὰς τρεῖς Εὐεργέτιδας δυνάμεις ἀκμαία διατηρεῖται ἡ τοῦ ἔθνους εὐγνωμοσύνη.

Πιστὸς φύλαξ τῆς ὁποίας τὸ σύνταγμα ἐξησφάλισεν αὐτῷ τύχης, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς σπεύδει πρὸς τὴν εἰρηνικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν τῶν πατρικῶν φροντίδων τῆς Υ. Μεγαλειότητος.

Τὰ διατρέξαντα εἰς τινας ἐπαρχίας λυπηρὰ συμβάντα, ὁ λαὸς ἐκ τῆς πείρας του ὁδηγούμενος, μετ' ἀγανακτήσεως τὰ ἀπέκρουσε. Τὸ ἔθνος, Βασιλεῦ, διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ του τὴν ἀνεξαρτησίαν προσεκτήσατο, δι' αὐτοῦ τούτου θέλει κραταιώσει αὐτὴν καὶ παγιώσει τὴν κοινὴν τάξιν, ἧς μεγίστην χρείαν ἔχει, καὶ περὶ ἧς ἡ Υ. Μ. τοσοῦτον μεριμνᾷ.

Ἡ θεία πρόνοια, ἥτις οὐδέποτε ἐγκατέλειψε τὴν Ἑλλάδα εἴθε νὰ φρουρῇ τὸν θρόνον Σας, ὡς τὸ ἀδιάσειστον στήριγμα τῆς εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος.

Ὁ εἰσηγητὴς Α. Πετράκης. »

Παραπεμφθέντος δὲ τούτου εἰς ἐκτύπωσιν, διὰ νὰ διανεμηθῇ κατὰ τὰ ὡρισμένα καὶ συζητηθῇ τῇ ἐπαύριον εἰς τὰ τμήματα, παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι μεταξὺ τῶν διανεμηθέντων εἰς τὴν Βουλὴν ὡς ἐκκρεμῶν νομοσχεδίων παρελείφθησαν καὶ δύω τινὰ ἀντικείμενα, ἐφ' ὧν ἐπίσης πρέπει νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλή. Καὶ πρῶτον μὲν εἶναι ἡ παράλειψις τῶν τελευταίων πρακτικῶν τῆς Α'. συνόδου, ἅτινα διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν διακοπὴν δὲν ἀνεγνώσθησαν, καὶ δεύτερον τὸ περὶ ἐκκρεμοῦς ἐκλογῆς τῆς Μινώας. Ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ τούτων πρέπει ἡ Βουλὴ ν' ἀποφασίσῃ, διὰ νὰ ἀναγνωσθῶσι καὶ ἐπικυρωθῶσι τὰ πρακτικά, καὶ διὰ νὰ δοθῇ πέρας εἰς τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Μινώας.

Ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν πρακτικῶν παρετήρησέ τις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀναγνωσθέντα νὰ ἐπικυρωθῶσιν, ἀλλ' ἡμέρα καθ' ἣν νὰ γίνῃ συζήτησις ἐὰν πρέπῃ ἢ ὄχι νὰ ἀναγνωσθῶσι. Διότι κατὰ τὰς συνεδριάσεις ἐκείνας πολλοὶ τῶν Βουλευτῶν ἦσαν ἀπόντες, καὶ δὲν εἶναι πρέπον, οὐδὲ δύνανται νὰ παραδεχθῶσιν ὡς καλῶς ἔχον πᾶν ὅ,τι δὲν ἤκουσαν.

Ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι οὐδόλως πρέπει νὰ γίνῃ ζήτημα περὶ τούτου, διότι ἔμεινεν ἁπλῶς ἐκκρεμὴς ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν διὰ τὴν τότε εἶαν τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, μεθ' ἧς διέκοψε τὰς Βουλευτικὰς ἐργασίας,

διὸ δὲν πρόκειται ἤδη ἄλλο, ἢ νὰ ἐπικυρωθῶσι τὰ πρακτικά, τὰ ὁποῖα ἔκτοτε ἤθελον ἐπικυρωθῇ, ἐὰν δὲν ἐπῆρχετο αἰφνιδία ἡ διακοπὴ τῶν Βουλῶν.

Ἀντιλεγόντων δὲ ἄλλων ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαιότερον παρ' ὅπως τὸ εἰκονίζουσι καὶ δὲν πρέπει νὰ λυθῇ ἐξ ἐφόδου, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἐὰν ῥίψῃ τις βλέμμα εἰς τὸ περὶ πρακτικῶν μέρος τοῦ κανονισμοῦ, θέλει ἴδει ὅτι ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν δὲν παρέχει πολλὰ δικαιώματα εἰς τὴν Βουλήν, ἢ, κάλλιον, εἰς τοὺς παρευρεθέντας κατὰ τὴν συνεδρίασιν βουλευτάς, καὶ μόνον ἐπειδὴ οἱ συντάκται αὐτῶν, παρακολουθοῦντες τὸν ῥοῦν τῶν λόγων ἑκάστου, ἐνδέχεται νὰ παραλείψωσιν οὐσιώδές τι, ἢ καὶ νὰ τὸ ἐκφράσωσιν ἄλλως, ἀναγινώσκονται τὴν ἐπιοῦσαν τὰ πρακτικά, διὰ νὰ παρατηρήσωσιν οἱ βουλευταὶ ἐὰν ὑπῆρξεν ἐκ τῆς ταχυγραφίας ἀσάρειά τις ἡ ἀντίφασις εἰς τοὺς λόγους. Καὶ αὐτὸς μὲν εἶναι ὁ κύριος σκοπὸς τῆς τῶν πρακτικῶν ἀναγνώσεως· ἐὰν δέ τινες νομίζωσιν ὅσως ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἀνεγνώσθησαν τότε, ἐνδέχεται ν' ἀνακληθῶσι τὰ ἐν αὐτοῖς εἰρημένα, ἀπατῶνται βεβαίως, καὶ ἔπρεπε μάλιστα νὰ ἀντιγνωσθῶσιν ἅμα ἀρξαμένης τῆς νέας συνόδου καὶ νὰ προτιμηθῶσι παντὸς ἄλλου ἔργου, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη μόνη τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῆς Βουλῆς ἀνέστειλε μέχρι τοῦδε τοῦτο. Διὸ ἀποφαίνεται ὅτι πρέπει νὰ ἀναγνωσθῶσι πλέον χωρὶς νὰ γίνῃ ἡ ἐλαχίστη ἐπ' αὐτῶν συζήτησις, καθ' ὅσον αὐτὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὁ κανονισμὸς καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος· δύναται δὲ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν νὰ ἐπικυρώσῃ αὐτὰ τὸ νῦν προεδρεῖον.

Παρατηρούντων δὲ ἄλλων, ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν πρέπει ν' ἀποφασισθῶσι τὰ περὶ τούτου εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι τὸ περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν τούτων ζήτημα καὶ τὰ περὶ τῆς ἐκκρεμοῦς ἐκλογῆς Μινώας, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Εὐ. Μ. Παρίσης.
Δ. Σ. Δανόπουλος.

Πρωτόκολλον ὁρκωμοσίας.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν δευτέραν Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους παρελθόντες οἱ νέοι βουλευταὶ Τριφυλίας μὲν Α. Παππατσώρης, Μεσσηνίας δὲ Π. Δαρειώτης, ἔδωκαν τὸν παρὰ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον ἔχοντα οὕτως·

« Ὀμνύομεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξωμεν πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσωμεν εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μας. »

Οἱ ὁρκισθέντες.
Π. Δαρειώτης
Ἀναγ. Παππατσώρης

Ὁ ἱερεὺς
Ἰωάν. Ἀναστασίου.

Ὁ Πρόεδρος
ΔΗΜ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Εὐ. Μ. Παρίσης.
Μελ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Η'.

Τῆς 23 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν τρίτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν π. μ. τῶν ΚΚ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς βουλῆς ἐπιτροπῆς ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχουσαν οὕτω·

Ἔκθεσις τῆς Λογιστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 101 καὶ 102 τοῦ κανονισμοῦ συνελθοῦσα ἡ ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ ἐπιτροπὴ εἰς ἓν τῶν δωματίων τοῦ βουλευτηρίου, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸν ἐγκριθέντα προϋπολογισμὸν τῆς παρελθούσης συνόδου, καὶ βασισθεῖσα εἰς τοῦτον καὶ εἰς ὅσας ἄλλας ἐπορίσθη πληροφορίας, συνέταξε καὶ ὑποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς βουλῆς τὸν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν βουλευτικὴν σύνοδον προϋπολογισμὸν αὐτῆς, ἐπισυναπτόμενον ὡλε, τὸν ὁποῖον ἔκρινε χρέος της νὰ συνοδεύσῃ μὲ τὰς ἀκολούθους ἐξηγήσεις καὶ διασαφήσεις..

Ὡς θέλει δὲ παρατηρήσει ἡ βουλή, ὁ συνταχθεὶς προϋπολογισμὸς διαιρεῖται εἰς πέντε κεφάλαια, ὑποδιαιρούμενα καὶ ταῦτα εἰς διάφορα ἄρθρα· ἐμπεριλαμβάνει δὲ τὴν ποσότητα τῶν δραχ. 383,733, ὅσην ἀπαρτίζουν τὰ πέντε ταῦτα κεφάλαια, ἀναλογοῦσαν ἐπὶ ἑνὸς βουλευτικοῦ ἔτους, ἤτοι ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1848 μέχρις 28 Ὀκτωβρίου 1849.

Ἡ Ἐπιτροπή σας προϋπελογίσατο ἐτησίως τάς τε βουλευτικὰς ἀποζημιώσεις, καὶ τὰς λοιπὰς δαπάνας τῆς Βουλῆς, θεωροῦσα ὅτι ἡ διαχείρησις αὐτῶν παρακολουθοῦσα τὴν διάρκειαν τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν, ἀπαγορεύεται καὶ παύει ἀμέσως μὲ τὴν λῆξιν τῆς Συνόδου, τῆς ὁποίας τὸν χρόνον δὲν δύναται νὰ προσδιορίσῃ.

Προβαίνουσα δὲ εἰς τὴν κατὰ κεφάλαια λεπτομερῆ ἔκθεσιν, παρατηρεῖ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπήγαγεν εἰς τρεῖς κατηγορίας τὰς ἐν τῷ Κεφ. Α. ἐμπεριλαμβανομένας βουλευτικὰς ἀποζημιώσεις διαστείλασα, α.) ὅσους ἐκ τῶν ΚΚ. βουλευτῶν λαμβάνουσιν ὁλοσχερῶς ταύτην ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Βουλῆς. β'.) ὅσους ἐξ αὐτῶν ἀπολαμβάνουσι μόνον τὸ συμπλήρωμα τῆς ἀποζημιώσεώς των, καὶ γ'.) ἐκείνους οἵτινες λαμβάνοντες ἀνώτερον τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως μισθὸν, καθὸ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οὐδαμῶς ἐπιβαρύνουσι τὸ ταμεῖον τῆς Βουλῆς· ἡ διαστολὴ δ' αὕτη ἀποκρούει πᾶσαν λογιστικὴν δυσχέρειαν.

Ἐπὶ τοῦ Κεφ. Β'.

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀναβαῖνον εἰς δραχ. 25,920, δὲν διαφέρει ποσῶς μὲ τὸ πέρυσιν ἐγκριθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς, εἰμὴ

καθόσον διὰ τοῦ παρόντος κανονίζονται εἰδικῶς οἱ μισθοὶ τινῶν προσώπων, αὐξανόμενοι κατά τι, διότι ἡ Ἐπιτροπή σας ἐνόμισε δίκαιον ἐκτιμῶσα τὰς ἀνατιθεμένας ἑκάστῳ αὐτῶν ἐργασίας, ν' ἀναλογίσῃ ἐπὶ τούτων τὴν προσήκουσαν χρηματικὴν ἀμοιβήν.

Τὴν διάκρισιν δὲ ταύτην ἐπήνεγκεν, ὡς θέλει παρατηρήσει ἡ Βουλή. α.) Ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ προϊσταμένου τοῦ Γραφείου, ἤτοι τοῦ πρωτοκολλιστοῦ, ἐπιφορτισμένου μὲ διαφόρους ἐπιμόχθους ἐργασίας. β'.) Ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ βοηθοῦ τοῦ ταμίου, ἐνασχολουμένου εἰς τὴν λογιστικὴν ἐργασίαν αὐτοῦ, καὶ γ'.) Ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ εὐταξίου, ἀναδεχθέντος πλειοτέρας ἐργασίας ἕνεκα τῆς καταργήσεως τῆς ἑτέρας θέσεως τοῦ εὐταξίου.

Κατὰ τὰ λοιπὰ τὸ Κεφάλαιον τοῦτο διετηρήθη ἀπαραμείωτον, ἀνατιθεμένης τῆς προσηκούσης διαχειρήσεως αὐτοῦ εἰς τὸ Προεδρεῖον.

Ἐπὶ τοῦ Κεφ. Γ'.

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐμπεριλαμβάνον ποσὸν ἐκ δραχ. **11,530**, δὲν διαφέρει τοῦ πέρυσιν ἐπιψηφισθέντος, εἰμὴ καθόσον ἐν αὐτῷ ὑπάρχει αὔξησις τις δύο κονδυλίων, κριθεῖσα ἀναγκαία πρὸς ἐντελεστέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ὡρίσθησαν. Ἡ αὔξησις δ' αὕτη ἐμπεριέχεται εἰς τὰ ἄρθρα 2 καὶ 4.

Ἐπὶ τοῦ Κεφ. Δ'.

Τὸ Κεφάλαιον τοῦτο, ὡς παρατηρεῖ ἡ Βουλή, ἀναβαίνει εἰς δραχ **5380**· ἐμπεριλαμβάνει δὲ δαπάνας κριθείσας ἀναγκαίας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς διά τε τὸν καλλωπισμὸν τῆς βιβλιοθήκης, καὶ διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ βουλευτικοῦ καταστήματος, τοῦ ὁποίου ἡ ὀροφὴ ἔχει χρείαν ἐπιδιορθώσεως, κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ ἀρμοδίου μηχανικοῦ, ὡς καταῤῥεόντων τῶν ὑδάτων, καὶ ἐπαπειλουμένης πλειοτέρας καὶ σημαντικωτέρας βλάβης τῆς οἰκοδομῆς.

Τὸ δ' ἐκ δραχ. **1700** ποσὸν, πρὸς ἔκδοσιν τοῦ περὶ χολέρας ἐγχειριδίου, συμπεριελήφθη, πρὸς ἐκτέλεσιν ῥητῆς τῆς Βουλῆς ἀποφάσεως, καθορωμένης εἰς τὴν ΡΞΣ'. Συνεδρίασιν τῆς παρελθούσης Συνόδου, καθόσον μάλιστα τὸ βιβλίον τοῦτο ἐδόθη πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν τύπον, κατὰ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἐκδότου.

Ὡς πρὸς τὸ Ε. καὶ τελευταῖον Κεφάλ. ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκθέτει·

Ὅτι τὸ ἐκ δραχμῶν **753** ποσὸν προκύπτει ἀπὸ τὴν ἐκτελεσθεῖσαν ἐργασίαν τῆς ἀνακαινίσεως τῆς τοῦ ἀκροατηρίου κλίμακος, οὔσης ἑτοιμορρόπου καὶ ἐπαπειλούσης τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς τῶν συῤῥεόντων πολιτῶν, ἐγένετο δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τέκτονος ἐμπείρου, τὰ δὲ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα μετὰ τοῦ λογαριασμοῦ αὐτοῦ προσήχθησαν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Εἰς τὴν Βουλὴν ἐναπόκειται ἀναγνωρίζουσα τὸ κατεπείγον τῆς ἀνάγκης νὰ ἐγκρίνῃ τὴν προκειμένην δαπάνην. Εἰς αὐτὴν ἀπόκειται πρὸς τούτοις νὰ ἐγκρίνῃ καὶ τὴν πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ τῶν δραχμῶν **150** διὰ μισθοδοσίαν τοῦ βοηθοῦ καὶ τοῦ κλητῆρος τῆς βιβλιοθήκης, τῶν ὁποίων ἡ διαμονὴ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς Βουλῆς ἐθεωρήθη ἀναγκαία, κατὰ τὰς παραστάσεις τοῦ ἀρχειοφύλακος.

Περαίνουσα τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ, ὅτι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς παρελθούσης συνόδου εἶχον συμπεριληφθῆ εἰς δύο χωριστὰ ἄρθρα ποσά τινα χρησιμεύσοντα. α) Διὰ πληρωμὴν τοῦ τυπογραφικοῦ χάρτου δρ. 3,000 αἵτινες ἔμειναν ἄχρι τοῦδε ἀπλήρωτοι. β') Διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς αἰθούσης τοῦ ἀναγνωστηρίου δραχ. **4,000** αἵτινες ἔμειναν καὶ αὐταὶ διαθέσιμοι, μὴ πραγματοποιηθείσης τῆς οἰκοδομῆς· ἐπειδὴ δὲ τὰ ποσὰ ταῦτα κατελείφθησαν διαθέσιμα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, καὶ κατὰ τὸν δοθέντα ἀπολογισμὸν, τὰ χρήματα ἔμειναν εἰς χεῖρας τοῦ ταμίου, ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ γείνῃ χρῆσις τῶν χρημάτων, ἅμα παρουσιασθῇ ἀνάγκη, χωρὶς νὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τῆς ἐνεστώσης Συνόδου μὲ νέαν προσθήκην δαπάνης, τῆς ὁποίας χρῆσις δὲν ἐγένετο.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ **22** Νοεμβρίου **1848**.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Λουκᾶς Στεφάνου. Π. Τσιμπουράκης.

Π. Τσανετάκης. Ἐμμ. Ἀντίπας.

Π. Λεντούδης.

Ὁ Εἰσηγητὴς Εὐ. Μ. Παῤῥίσης.

Διαίρεσις Κεφ.	Διαίρεσις Ἄρθρ.	Διασάφησις κονδυλίων	Ἄτομα	Ποσὰ κατ' ἄρθρ. Δραχ.	Ποσὰ κατὰ κεφ. Δραχ.	Παρατηρήσεις
Α.	1	Βουλευτικαὶ ἀποζημιώσεις	106	321000		13. Ἐκ τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν λαμβάνοντες ἀνώτερον τῆς Βουλευτ. ἀποζημιώσεως μισθὸν παραλείπονται.
		Συμπλήρωμα, ἐκπιπτομένου τοῦ δι' ἄλλην ὑπηρεσίαν χορηγουμένου μισθοῦ	11	19000	340000	
Β'.	2	Μισθοὶ ὑπαλλήλων				
		Ἀρχειοφύλαξ ἀνὰ δρ. 200 κατὰ μῆνα	1	2400		
		Συντάκται » » »	2	4800		
		Πρωτοκολλιστὴς » 175	1	2100		
		Λογιστὴς » 100	1	1200		
		Ὑπάλληλοι τοῦ γραφείου		7200		
		Εὐταξίας ἀνὰ δρ. 75	1	900		
		Κλητῆρες		7320	25920	
Γ'.		Ὑλικόν				
	1	Χαρτί, μελάνι, κανδύλια κλπ.		1080		
	2	Συνδρομὴ ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων		2200		
	3	Ἀγορὰ βιβλίων διὰ τὴν βιβλιοθήκην		2000		
	4	Βιβλιοδετικὰ τῶν πρακτικῶν καὶ ἄλλων βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης		2500	7780	
	5	Προμήθεια τυπογραφ. χάρτου διὰ τὰ νομοσχέδια, ἐκθέσεις καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς . . .		3000		
	6	Φωτισμὸς τοῦ καταστήματος		500		
	7	Ἀγορὰ ξύλων καὶ ἀνθράκων		450	11530	
Δ'.	1	Εἰς ἐπισκευὰς τοῦ καταστήματος καὶ ἄλλας ἀπροβλέπτους ἀνάγκας αὐτοῦ		1500		
	2	Εἰς ἀγορὰν δύο βιβλιοθηκῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐτῆς δαπάνης		290		
	3	Ὁμοίως ἑνὸς γραφείου διὰ τὸ ταμεῖον		90		
	4	Εἰς ἐκτάκτους δαπάνας		1800		
	5	Εἰς συνδρομὴν τοῦ περὶ χολέρας ἐγχειριδίου κατὰ τὴν ἐν τῇ συνεδρ. ΡΞΓ'. ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς .		1700	5380	
Ε.		Καθυστερούμενα.				
	1	Διὰ τὴν ἀνακαίνισιν τῆς τοῦ ἀκροατηρίου κλίμακος οὔσης ἐτοιμορρόπου		753		
	2	Διὰ μισθοδοσίαν τοῦ βοηθοῦ καὶ τοῦ κλητῆρος τῆς βιβλιοθήκης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διακοπῆς τῆς Βουλῆς		150	903	
		Τὸ ὅλον δραχ. . .			383733	

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Νοεμβρίου 1848.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπή.

Λουκᾶς Στερράνου. Π. Τζανετάκης.
Π. Λεντοῦδης. Π. Τζιμπουράκης.
Ἐμ. Αντίπας.

Ὁ εἰσηγητὴς ΕΥ. Μ. ΠΑΡΙΣΣΗΣ.

Ψ 96 Ω

Ψ 97 Ω

Ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις, ἂν πρέπῃ ν' ἀναγνωσθῶσιν ἤδη τὰ πρακτικὰ τῆς ΡΞΤ'. συνεδριάσεως τῆς 2 Σεπτεμβρίου τῆς ληξάσης συνόδου, λαβών τις τὸν λόγον ἀνέτρεχεν, ὅτι οὔτε τὸ περιεχόμενον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος πρακτικῶν γινώσκει, οὔτε διάφορον κανὲν ἔχει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἢ μὴ ἀνάγνωσιν αὐτῶν. Νομίζει ὅμως ὅτι ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἤδη, διότι αὕτη γίνεται κατὰ τὸν κανονισμὸν τὴν ἐπιοῦσαν τῆς συνεδριάσεως, καθ' ἣν ἔλαβον χώραν. Ἀφοῦ δὲ τότε δὲν ἐγένετο ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν λῆξιν τῆς συνόδου, δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀναγνωσθῶσιν ἤδη εἰς τὴν δευτέραν σύνοδον πρακτικὰ τῆς πρώτης βουλευτικῆς συνόδου, καὶ οὐδὲν ἀποτέλεσμα δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν. Διότι διὰ μὲν τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν λαμβάνουσι κῦρος αἱ ἀποφάσεις τῆς προηγηθείσης συνεδριάσεως. Ἀλλ' ἡ κυβέρνησις ἡ τότε θέλουσα νὰ μὴ λάβῃ κῦρος ἡ ἀπόφασις ἐκείνη, ἐνεφανίσθη εἰς τὴν βουλὴν ἀντιπροσωπεύουσα τὰ βασιλικὰ δικαιώματα, καὶ διέκοψε τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου. Πῶς λοιπὸν δύναται ἡ νέα σύνοδος ν' ἀναγνώσῃ τὰ πρακτικὰ τῆς προηγηθείσης συνόδου, καὶ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς, μὴ προσκρούουσα τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα; Ἂν λοιπὸν ἐνδιαφέρηται τις εἰς τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην, δύναται να συζητηθῇ ἐκ νέου ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις καὶ ν' ἀποφασίσῃ αὖθις ἡ βουλὴ τὰ αὐτά. Ἐπειδὴ ἡ πρατεινομένη ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν εἶναι πρωτοφανὴς καὶ εἰς οὐδὲν συνταγματικὸν κράτος ἀπαντᾶται γενομένη.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι παραδόξως ὁ προαγορεύσας ἠθέλησε νὰ θέσῃ εἰς ἀμφιβολίαν τὸ κῦρος τῆς ἀποφάσεως τῆς βουλῆς κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 2 Σεπτεμβρίου, ἰσχυρισθεὶς ὅτι, ἐπειδὴ ὁ τότε ὑπουργὸς καταπατήσας τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν, κατὰ τὴν ὁποίαν προβαίνει ἡ βουλὴ εἰς τὰς ἐργασίας της, ἀνέγνω διὰ τῆς βίας, οὕτως εἰπεῖν, τὸ διάταγμα τῆς λήξεως τῆς συνόδου πρὶν ἡ ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ τῆς τελευταίας τότε συνεδριάσεως τῆς βουλῆς, διὰ τοῦτο ἡ ἀπόρασις ἐκείνη τῆς βουλῆς δὲν ἔχει κῦρος. Ἀλλ' εἶναι ὁμολογούμενον, ὅτι πᾶσα ἀπόφασις τῆς βουλῆς δὲν δύναται ν' ἀθετηθῇ εἰ μὴ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἰδίας, ὅταν θελήσῃ νὰ τὴν ἀθετήσῃ, ἡ δ' ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν γίνεται μόνον διὰ νὰ παρατηρήσῃ ἡ βουλή, ἂν πιστῶς καὶ ἀκριβῶς ἐξετέθησαν τὰ κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς λεχθέντα καὶ γραφέντα. Ὁ τότε λοιπὸν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὁ μὴ ἀφεὶς ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικά, κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν τάξιν εἰς ὅλας

Παπαδοπούλου καὶ Βοιτσέ ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1848 μέχρι τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1849.

τὰς ἕως τότε λήξεις, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τῆς τελευταίας συνόδου τῆς ά. περιόδου διάλυσιν, καὶ κλείσας κατεσπευσμένως τὴν σύνοδον τὴν προλαβοῦσαν ἡμαρτεν, ἡ δὲ βουλὴ σήμερον ἀναγνωρίζουσα αὐτὴ ἡ ἰδία τὴν δημοσίως ἀπαγγελθεῖσαν ἀπόφασίν της, ὡς οἰκεῖον προϊόν, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς τότε ἀποφασισθέντα ὡς καλῶς ἔχοντα, θέλει νὰ ἐκπληρωθῇ καὶ ὁ τύπος τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν, ἵνα ἴδῃ, ἂν καλῶς ἐξετέθησαν τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀποφασισθέντα, ἡ δ' ἀπόφασις τῆς βουλῆς εἶναι ἔγκυρος καὶ ἀπρόσβλητος. Οὐδεμίαν δὲ προσβολὴν ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν φέρει εἰς τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἀκαίρως καὶ ἀκαταλλήλως ὁ προαγορεύσας συγκατέμιξεν εἰς τὴν ὁμιλίαν του, καὶ διὰ τοῦτο κρίνει περιττὸν νὰ παρατηρήσῃ τι περισσότερον πρὸς ἀπάντησιν τοῦ διϊσχυρισμοῦ τοῦ προαγορεύσαντος.

Μετ' αὐτὸν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς παρετήρησεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος οὐδεμίαν γνώμην δύναται νὰ ἔχῃ τὸ ὑπουργεῖον, καὶ ἡ βουλὴ δύναται ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι ἐγκρίνει εἰς ἀντικείμενον ἀρορῶν τὰ ἴδια αὐτῆς ἔργα. Παρατηρεῖ μόνον πρὸς τὸν πρῶτον ἀγορεύσαντα, ὅτι αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ ἁρμόδιος νὰ ἐξηγήσῃ τὸν σκοπὸν τῆς κυβερνήσεως, ἥτις ἐπήνεγκε τὴν λῆξιν τῆς ά. συνόδου τῆς Β'. βουλευτικῆς περιόδου, καὶ πρὸς τὸν δεύτερον ἀγορεύσαντα ὅτι περιττοὶ ἦσαν καὶ οἱ ψυχροὶ ἐκεῖνοι λόγοι οἵ περὶ τότε ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν λεχθέντες. Διότι ἡ κυβέρνησις οὐδεμίαν ἔχει ἀπαίτησιν εἰς τὴν μὴ ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν, καὶ ἡ βουλὴ ὅλως ἀνεξάρτητος δύναται ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος συμφώνως μὲ τὸν κανονισμόν της. Φρονεῖ δ' ὅτι ἐπειδὴ ὅλα τὰ πρακτικὰ πρέπει ν' ἀναγινώσκωνται καὶ νὰ ἀναγνωρίζηται ἡ γνησία παράστασις τῶν λεχθέντων καὶ ἀποφασισθέντων, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἰδία βουλὴ δὲν δύναται ν' ἀποδοκιμάσῃ τὰς πράξεις της, καὶ νὰ εἴπῃ ὅτι αἱ οἰκεῖαι αὐτῆς ἀποφάσεις δὲν ἔχουσιν ἰσχύν, πρέπει ν' ἀναγνωσθῶσιν ἤδη τὰ πρακτικὰ, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγνωσις παρελείφθη λῆξάσης τῆς συνόδου.

Προσέθηκεν ἕτερος βουλευτὴς, ὅτι οὐδ' ἔπρεπε νὰ γείνῃ τὸ παράπαν ταῦτο ζήτημα, διότι ὁ κανονισμὸς διατάττει νὰ γίνηται ἡ ἀνάγνωσις τὴν ἐπιοῦσαν συνεδρίασιν. Ἀλλὰ λῆξάσης τῆς συνόδου, ἄνευ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν τῆς τελευταίας συνεδριάσεως, ταῦτα φυσικῷ τῷ λόγῳ πρέπει ν' ἀναγνωσθῶσι κατὰ τὴν ἐπομένην σύνοδον· διότι οἱ αὐτοὶ βουλευταὶ μένουσι,

καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς δὲν δύναται ν' ἀνατραπῇ, ἢ νὰ μείνῃ ἐκκρεμὴς καὶ μετέωρος.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τελευταίας συνεδριάσεως τῆς προηγουμένης ἀ. συνόδου δὲν εἶναι τελεσίδικον, καὶ πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ αὖθις εἰς νέαν συζήτησιν, ἀλλ' ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ ἰσχυρίζηταί τις ὅτι πρακτικὰ ἀνήκοντα εἰς ἄλλην σύνοδον δύνανται ν' ἀναγνωσθῶσιν εἰς τὴν παροῦσαν. Διότι ἄλλο ἦτο τὸ προεδρεῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνετάχθησαν τὰ πρακτικά, περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ ἄλλο εἶναι τὸ τῆς παρούσης συνόδου. Δὲν εἶναι δυνατὸν λοιπὸν νὰ παρουσιάσῃ τὸ παρὸν προεδρεῖον εἰς τὴν Βουλὴν πρακτικὰ συνταχθέντα ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ἄλλου προεδρείου, καὶ ἑπομένως ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ γείνῃ ἤδη. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπήρειάν τινα εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ἥτις δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν διὰ νὰ γείνῃ αὐτοτελὴς, ἀλλ' ὑπάρχει τοιαύτη ἀφ' ὅτου ὁ πρόεδρος ἐκήρυξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, εἶναι περιττὸν ν' ἀναγνωσθῶσιν ἤδη τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνόδου, ἀλλ' ἡ παροῦσα σύνοδος δύναται νὰ εἴπῃ ἤδη, ὅτι τὰ παρὰ τῆς Βουλῆς ἀποφασισθέντα κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 2 Σεπτεμβρίου τῆς ἀ. συνόδου, ἔχουσι καλῶς, καὶ τὰ παρόντα πρακτικὰ θέλουσι δώσει οὕτω κῦρος εἰς τὰ τότε μὴ ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦντα ἐκ νέου τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς τῆς ἀ. συνόδου, προσαρτώμενα εἰς αὐτὴν ἐν εἴδει παραρτήματος. Οὕτω δ' ἀποφεύγομεν τὸ ἄτοπον τῆς τῶν πρακτικῶν ἄλλης συνόδου ἀναγνώσεως.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι πολὺ εὐστόχως ὁ προαγορεύσας ἀνέπτυξεν ὅτι ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς ληξάσης συνόδου ἀπόφασις τῆς Βουλῆς εἶναι αὐτοτελὴς καὶ ἔγκυρος ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ δὲν ἔχει χρείαν τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν διὰ νὰ λάβῃ κῦρος καὶ νὰ καταστῇ ἐκτελεστὴ, ἀλλ' ἀπορεῖ πῶς ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης, ἀλλὰ μόνον νὰ λεχθῇ ἤδη, ὅτι τὰ τότε ἀποφασισθέντα καλῶς ἔχουσι. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν ν' ἀποφασισθῇ τοῦτο ἂν δὲν ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ, καὶ γνωσθῇ τί τὸ ἐν αὐτοῖς ἐμπεριεχόμενον, καὶ ποία ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς. Διὰ ν' ἀποφανθῇ λοιπὸν, οὕτως εἰπεῖν, ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῶν προαποφασισθέντων, πρέπει ν' ἀκούσῃ πῶς ἐξετέθησαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς, καὶ τότε νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ἀπόφασίς της πιστῶς εἶναι ἐκτεθειμένη καὶ ἔχει κῦρος· ἄλλως

ἢ ἄνευ τῆς ἀναγνώσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος πρακτικῶν ἀπόφασις ἤδη τῆς Βουλῆς, ὅτι ἔχουσι καλῶς τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀποφασισθέντα κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 2. Σεπτεμβρίου, τῶν πρακτικῶν τῆς ὁποίας γνῶσιν δὲν ἔλαβεν, ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπος. Ἔπειτα καὶ ὁ κανονισμὸς ἐν τῷ 55 ἄρθρῳ αὐτοῦ προβλέπει περὶ τῶν νομοθετικῶν ἔργων τῶν ἀρξαμένων καὶ διακοπέντων ἐκ τῆς λήξεως τῆς συνόδου, καὶ ὁρίζων, ὅτι ταῦτα δύνανται νὰ ἐπαναληφθῶσιν εἰς τὴν ἑπομένην σύνοδον καθ' ἣν εὑρίσκονται στάσιν, λύει, οὕτως εἰπεῖν, τὸ προκείμενον ζήτημα, καὶ ἐπιβάλλει τὴν τῶν πρακτικῶν ἀνάγνωσιν· διότι ἡ στάσις εἰς ἣν ἀπελείφθη τὸ προκείμενον ζήτημα εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν, ἥτις δὲν ἐγένετο ἐν τῇ προηγηθείσῃ συνόδῳ. Ἡ ἀνάγνωσις λοιπὸν τῶν πρακτικῶν κατὰ τὸν κανονισμὸν πρέπει νὰ γείνῃ εἰς τὴν παροῦσαν. Ἡ δ' ἔνστασις ὅτι τὸ παρὸν προεδρεῖον δὲν δύναται νὰ καθυποβάλῃ τὰ πρακτικὰ ὡς μὴ συντάξαν αὐτὸ ταῦτα εἶναι ἀβάσιμος, διότι τὰ πρακτικὰ ταῦτα εἶναι συντεταγμένα ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ προηγηθέντος προεδρείου, τοῦ ὁποίου καὶ τὴν ὑπογραφὴν φέρουσιν, ὥστε τὸ παρὸν προεδρεῖον διάδοχον τοῦ προηγηθέντος θέλει ἐμφανίσει εἰς τὴν Βουλὴν τὰ πρακτικὰ τὰ συνταχθέντα ἐπὶ τοῦ προκατόχου του προεδρείου, διὰ ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ, ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας εὑρίσκονται ἤδη ὅλοι σχεδὸν οἱ κατὰ τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην παρευρεθέντες, ἂν τὰ πρακτικὰ ταῦτα καλῶς ἔχουσι.

Μετὰ ταῦτα τῆς Βουλῆς φωτισθείσης, ὁ πρόεδρος ἀναπτύξας τὰς προταθείσας γνώμας ἠρώτησε κατὰ πρῶτον τὴν Βουλὴν ἂν παραδέχηται ν' ἀναγνωσθῶσιν ἤδη τὰ πρακτικὰ τῆς ΡΞΓ'. συνεδριάσεως τῆς 2 Σεπτεμβρίου τῆς προηγουμένης Α'. συνόδου, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγνωσις δὲν ἐγένετο, ὡς ληξάσης τῆς συνόδου ἐκείνης.

Ἡ δὲ Βουλὴ ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως καταφατικῶς· ἑπομένως ἀναγνωσθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης ὑπὸ τοῦ γραμματέως, παρόντων καὶ τῶν κατὰ τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην ἀγορευσάντων, εὑρέθησαν καλῶς ἔχοντα, μηδεμιᾶς ἐπ' αὐτῶν ἀντιρρήσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα παρετήρησέ τις, ὅτι εἶναι λυπηρὸν ν' ἀκούῃ τις ὅτι πράττονται καταχρήσεις παρὰ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως καὶ δὲν λαμβάνονται τὰ προσήκοντα μέτρα πρὸς ἀνακάλυψιν αὐτῶν καὶ τιμωρίαν τῶν καταχραστῶν. Διὰ τοῦτο νομίζει χρέος του ν' ἀναφέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι πρό τινος καιροῦ ὑπάλληλός τις ἐνεφανίσθη εἰς τινα ἔμπορον τῆς πρωτευ-

οὐσης καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ἀπόδειξιν ὅτι ἠγόρασε παρ' αὐτοῦ ἑκατὸν δεσμίδας χάρτου πρὸς χρῆσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν· ὁ ἔμπορος ἐκεῖνος τίμιος καὶ αὐστηρᾶς ἠθικῆς ἠρνήθη τοιαύτην ἀπόδειξιν εἰς τὸν αἰτήσαντα. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ ὑπάλληλος ἐκεῖνος εὗρεν ἄλλον ἔμπορον ὀλιγώτερον εὐσυνείδητον καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν, ἐξετάσας δὲ τὸν πρώην ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν Κ. Μαγγίναν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐπληροφορήθη ὅτι διὰ τῆς ἀποδείξεως ἐκείνης ἐλήφθησαν 1050 δραχμαί, αἵτινες ἐχρησίμευσαν δωρηθεῖσαι εἰς τὸν συντάκτην τοῦ Φίλου τοῦ λαοῦ. Παρακαλεῖ λοιπὸν τὴν Βουλὴν νὰ ἀποφανθῇ νὰ σταλῇ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ περὶ τοῦ προμνησθέντος γεγονότος καὶ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην.

Ἕτερος ἐζητήσατο νὰ προσκληθῇ ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα α'.) τὴν ὑπόθεσιν τοῦ καταστήματος τῆς ζαχαροποιΐας, β'.) τὰς πολυετεῖς ἐνοικιάσεις τῶν σταφιδαμπελώνων τοῦ Αἰγίου. γ'.) τὴν περὶ λαθρεμπορίου παρὰ τοῦ ἐπάρχου Αἰγίου γενομένην ἔκθεσιν, καὶ τὴν τοῦ ὑπουργείου ἀπάντησιν. δ'.) τὰς δοθείσας ὁδηγίας εἰς τοὺς ἐπιστάτας τοῦ ἐγγείου φόρου τῶν σταφίδων καὶ εἰς τοὺς τελώνας· ἐπειδὴ πολλαὶ φῆμαι διαθρυλλοῦνται περὶ αὐτῶν τῶν ὑποθέσεων, καὶ ἔχει ἀνάγκην νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἔλαβον χώραν αἱ διαθρυλλούμεναι καταχρήσεις.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι ὁ μὲν Βουλευτὴς ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ὑπουργείου οἱαδήποτε ἔγγραφα θέλει, ἀλλ' ἡ Βουλὴ διὰ νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν αἴτησιν αὐτοῦ πρέπει νὰ πεισθῇ ἐκ τινων λόγων περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς προσαγωγῆς τοιούτων ἐγγράφων, διὰ νὰ παραδεχθῇ αὐτήν.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι τὰ αἰτούμενα ἔγγραφα δὲν εἶναι ἀπόκρυφα, οὐδ' ἔγγραφα διπλωματίας, ἀλλὰ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἔχει δ' ἀνάγκην νὰ λάβῃ τούτων γνῶσιν διὰ νὰ πεισθῇ ἂν ἐγένοντο αἱ φημιζόμεναι καταχρήσεις, καὶ νὰ καταγγείλῃ τοὺς ἀμοδίους ὑπουργούς, ἐφ' ὧν αὐταὶ ἐγένοντο· λέγουσι π. χ. ὅτι ἐνῷ ὁ ἔπαρχος Αἰγίου ἀνέφερεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον περὶ λαθρεμπορίου τινος, τοῦτο ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν μετὰ ἕνα ἢ δύο μῆνας.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι ἐκ τῆς προσαγωγῆς τῶν ἐγγράφων ὁ Βουλευτὴς θέλει σχηματίσει πεποίθησιν περὶ τῶν λεγομένων, καὶ

τότε τὴν ὡριμον σκέψιν καὶ πληροφορίαν του θέλει καθυποβάλει εἰς τὴν Βουλὴν, δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ζητῇ τις παρ' αὐτοῦ ἀμέσως ἤδη τὸ ἱστορικὸν ἑκάστης ὑποθέσεως, ἀρκεῖ δ' ἡ γενικὴ ἔκθεσις ὅτι θέλει νὰ παρατηρήσῃ τὰ αἰτούμενα ἔγγραφα διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἂν ἐγένοντο αἱ λεγόμεναι καταχρήσεις.

Παρετήρησεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι, ἂν ὁ σκοπὸς τῆς αἰτήσεως τῶν ἐγγράφων ἦναι νὰ φωτισθῇ ὁ Βουλευτὴς, δύναται νὰ λάβῃ τὰ ἔγγραφα ταῦτα καὶ παρὰ τοῦ ὑπουργείου, καὶ νὰ τὰ ἐπισκεφθῇ ἐκεῖ, ἀλλ' ἂν πρέπῃ νὰ ζητήσῃ ἡ Βουλὴ ἔγγραφα, πρὸ πάντων εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐρωτᾶται ὁ ὑπουργὸς ἐν συνεδριάσει διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας περὶ τῆς ὑποθέσεως, περὶ ἧς ζητεῖ νὰ μάθῃ τι ἡ Βουλὴ, καὶ ἂν αὐταὶ δὲν ἐξαρκέσωσι τότε νὰ ζητῆται καὶ ἡ προσαγωγὴ τῶν ἐγγράφων.

Ἀνέπτυξεν ἄλλος ὅτι καὶ ἄλλοτε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον ἐγένετο πολὺς λόγος περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς προσαγωγῆς παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν παρὰ τῶν Βουλευτῶν αἰτουμένων ἐγγράφων, καὶ πάντοτε ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ προσαγάγῃ τὸ ὑπουργεῖον τὰ αἰτηθέντα ἔγγραφα, καθὼς πάντες ἐνθυμοῦνται ὅτι ὁ ὑπουργὸς Πονηρόπουλος ἠναγκάσθη νὰ καθυποβάλῃ ὅλα τὰ περὶ τῶν σιτηρῶν ἔγγραφα, ἂν καὶ ὑπῆρχεν ὑπουργικὴ πλειονοψηφία καὶ ἠδύνατο, ὁσάκις ἤθελε, νὰ μὴ ἐνδίδῃ εἰς τὴν προσαγωγὴν τῶν ἐγγράφων. Ἂν τοσούτῳ πάντοτε, ὁσάκις ἐζήτει Βουλευτής τις ἔγγραφα, τὸ ὑπουργεῖον προσεκαλεῖτο νὰ τὰ καθυποβάλῃ καὶ τὰ καθυπέβαλλε. Τὸ νὰ προσέρχηται δ' ἕκαστος Βουλευτὴς εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ νὰ ζητῇ ὁποιαδήποτε ἔγγραφα θέλει τοῦτο ἔχει περισσοτέρας δυσχερείας, διότι ἤθελε γίνεσθαι σύγχυσις καὶ ἀταξία εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἂν ἤδη ἐπαρουσιάζετό τις Βουλευτὴς καὶ ἐζήτει τὸν δεῖνα φάκελλον, μετ' ὀλίγον δ' ἄλλοι ἄλλον. Ὀρθότερον λοιπὸν εἶναι νὰ ἀναφέρῃ ὁ Βουλευτὴς εἰς τὴν Βουλὴν τὴν περὶ προσαγωγῆς ὡρισμένων ἐγγράφων αἴτησίν του, ἐκθέτων καὶ τὸν σκοπὸν, πρὸς ὃν ἐξαιτεῖται τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἡ δὲ Βουλὴ παραδεχομένη τὴν αἴτησιν ταύτην προσκαλεῖ τὸν ὑπουργὸν νὰ καθυποβάλῃ τὰ αἰτηθέντα ἔγγραφα.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη νὰ καθυποβάλῃ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς τὰ παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ ἀνωτέρω αἰτηθέντα ἔγγραφα.

Ὁμοίως ἕτερος ἐζητήσατο νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα α') τὴν εἰς τὸν νομὸν τῆς Μεσσηνίας ἐνεργηθεῖσαν εἰσπραξιν ἐπὶ τοῦ προϊόντος τῶν σύκων· καὶ β') τὰς καταστά-

σεις περὶ πληρωμῆς τῶν ἐπὶ τῆς στάσεως τοῦ Περωτοῦ γενομένων ἐξόδων.

Καὶ περὶ τῆς τούτων προσαγωγῆς συνήνεσεν ἡ Βουλή.

Ἀκολούθως κληρώσεως γενομένης τῶν ὀνομάτων τῶν Βουλευτῶν Π. Δαρειώτου καὶ Π. Παπατζώνη, ἔλαχον ὁ μὲν πρῶτος εἰς τὸ Ζ΄, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὸ Ϛ΄. τμῆμα.

Τελευταῖον ἀναγγείλας ὁ πρόεδρος ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τῆς πρὸς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀπαντήσεως ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1. μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Θ΄.

Τῆς 21 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν τετάρτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ. τῶν Κ. Κ. Βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Κατὰ πρῶτον παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ τμήματος τοῦ ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τοῦ τρίτου βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτῆς ἔκθεσιν ἔχουσαν οὕτω·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Γ. Βουλευτοῦ τῆς Ἐπαρχίας Καρυστίας.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Διῆλθε μετ' ἐπιστασίας τὸ ἑβδομον τμῆμα τῆς βουλῆς τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐκλογὴν τοῦ τρίτου βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας ἔγγραφα καὶ καθυποβάλλει ἤδη τὴν ἐπ' αὐτῆς γνώμην του.

Ἀποφηναμένης τῆς βουλῆς τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐκλογῆς διὰ τὸν τρίτον βουλευτὴν Καρυστίας μεταξὺ τῶν ἐπιλαχόντων, ὅσοι ἔχουσι τὰ προσόντα κατὰ τὸν νόμον, ἀφοῦ ἀνακριβῶσιν οἱ κατάλογοι τῶν δήμων Στυρῶν καὶ Δυστίων κατὰ τὰς προσθήκας μόνον, καὶ γενομένης παρὰ τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων τῆς ἀνακρίσεως, διετάχθη παρὰ τῆς Νομαρχίας Εὐβοίας ἡ ἐκλογὴ διὰ προγράμματος τῆς 11 Σεπτεμβρίου ε. ε. ὁρίζοντος τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἡμέραν ἐνάρξεως αὐτῆς, μεταξὺ τῶν λαβόντων τὴν σχετικὴν πλειονοψηφίαν πρότερον τούτους δὲ δι' ἑτέρου προγράμματος τῆς 17 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, διέκρινεν ὁρίζουσα ὀνομαστὶ ὡς ἐκλεξίμους τοὺς ΚΚ. Ζέρβαν καὶ Α. Γκιαούραν· ἀλλὰ διὰ μεταγενεστέρου προγράμματός της ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ψηφορορίας γνωστοποιηθέντος, ἐδήλωσεν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς ὅτι ὁ πρῶτος διατελεῖ ἐπὶ κακουργήματι κατηγορούμενος, καὶ μὴ ἀπολαύων τῶν παρὰ τοῦ νόμου ὁριζομένων προσόντων· τούτου δ' ἕνεκα δύνανται νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τῶν τὸν μετ' αὐτοὺς λαβόντα τὰς πλειοτέρας κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν ψήφους.

Ἡ ψηφορορία ἐνηργήθη ἐν τάξει καὶ ἀπαραβιάστως ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας καθ' ἃς ἐψηφορόρησαν.

Εἰς τὸν δῆμον Κυμαίων	579
Κοτυλαίων	416
Κονιστρίων	283
Δυστίων	576
Στυρῶν	135
Καρυστίων	416
	2405

Καὶ ἐκ τῆς διαλογῆς ἐξήχθη ὅτι ἐδόθησαν ψῆφοι εἰς τὸν

Γ. Παππᾶ Νικολάου	1993
Α. Γκιαούραν	340
Κ. Ζέρβαν	5

καὶ εἰς ἄλλους ὀλιγώτερα.

Ἐνστάσεις δ' ἐγένοντο καὶ ἄλλαι τινὲς καταψευσθεῖσαι μὲν καὶ παρὰ τῶν ἐπιτροπῶν, μὴ ἄξιαι δὲ λόγου καὶ προσοχῆς, ὡς αἱ πλεῖσται ἰδίως περιγραφόμεναι ἐπὶ τῶν ἐπανειλημμένων προγραμμάτων, ἕνεκα τῶν ὁποίων κατ' αὐτὰς οἱ ἐκλογεῖς εὑρέθησαν εἰς ἀμηχανίαν ἐπὶ τοῦ τίνα πρέπει νὰ ψηφοφορήσωσιν· ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα ἀπέδειξεν ἐψευσμένον τὸν λόγον τοῦτον, καθότι αἱ ψῆφοι σχεδὸν ὅλαι ἐδόθησαν ὑπὲρ τοῦ Γεωργίου Π. Νικολάου καὶ ἐδηλώθη ὡς ἐκ τούτου ἡ βεβαίωσις τῶν ἐκλογέων ἐπὶ τοῦ ὑποψηφίου των καὶ ἡ ἐκτίμησις των ὅτι ὁ Γ. Ζέρβας ἐστερεῖτο τῶν προσόντων τῆς ἐκλογῆς, τὴν ὁποίαν ἄφησεν εἰς αὐτοὺς ἐλευθέραν ἡ βουλή.

Συνεπὲς ὄθεν τὸ τμῆμα εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι εἰς τοὺς ἐκλογεῖς ἀνήκει ἡ ἐκτίμησις τῶν βουλευτικῶν προσόντων, καὶ ἡ ἐξελεγ-

ξις αὐτῶν εἰς τὴν Βουλήν, θεωρῆσαν ὅτι μεταξὺ τῶν σχετικῶς μετὰ τὸν Κ. Ζέρβαν λαβόντων τὴν πλειοψηφίαν πρότερον Α. Γκιαούρα, καὶ Γ. Παπ. Νικολάου ἔλαβεν ἤδη ὁ τελευταῖος τὰς περισσοτέρας ψήφους καὶ ὅτι ἡ ἐκλογὴ διεξήχθη νομίμως καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς.

Γνωμοδοτεῖ

Τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Γεωργίου Παπ. Νικολάου ὡς τρίτου βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας ἔχοντος καὶ τὰ παρὰ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **23** Νοεμβρίου **1848**.

Ὁ Εἰσηγητὴς
Κ. Ἀντωνιάδης. »

Ἀναγγελθέντος, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως τῆς βουλῆς πρὸς τὸν βασιλικὸν λόγον, ἀνεγνώσθη ὁ πρῶτος αὐτοῦ παράγραφος.

Λαβών δέ τις τὸν λόγον ἀνέφερεν, ὅτι ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ παρελθόντος ὑπῆρξε συνήθεια νὰ γίνωνται μακραὶ συζητήσεις ἐπὶ τῆς πρὸς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀπαντήσεως τῆς βουλῆς, νὰ ἐξετάζηται τὸ παρελθόν, καὶ νὰ ἐπικρίνηται ἡ διαγωγὴ τοῦ ὑπουργείου. Κρίνων ὅμως περιττὸν νὰ ἐξετάσῃ πόθεν ἐλήφθη ἡ συνήθεια αὕτη, καὶ πόθεν ἐπήγασε, παρατηρεῖ μόνον ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπῆρξε πρωτότυπον, ὥστε ἡμεῖς, ἂν θέλωμεν νὰ μιμώμεθα, ὀφείλομεν νὰ μιμώμεθα τοὺς προγόνους ἡμῶν, πρὸς τὰς ἐμπνεύσεις ἐκείνων πάντοτε ἀποβλέποντες. Οὗτοι εἶχον πρὸ αἰώνων τὰ λαμπρὰ πολιτεύματα, τὰ ὁποῖα διαλάμπουσι σήμερον, ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἔκπαλαι τὸ βῆμα τῆς Πνυκὸς, ὅπου συνήρχετο ὁ λαὸς εἰς ῥητὰς ἡμέρας, καὶ συνεσκέπτετο περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων, καὶ ἕκαστος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ ὅποτ' ἤθελε τὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχόντων, καὶ νὰ καταδείξῃ τί ἦτο συμφέρον νὰ ψηφίσῃ ὁ λαός. Καὶ ἤδη λοιπὸν δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάζηται ἡ διαγωγὴ τοῦ ὑπουργείου κατὰ τὴν πρὸς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀπάντησιν, διότι δύναται νὰ ἐξετασθῇ ἐπὶ τοσούτων ἄλλων ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα θέλουσι καθυποβληθῇ εἰς τὴν Βουλήν. Πέρυσιν ἡ Βουλὴ δὲν ἐμιμήθη τὴν πρότερον ἐπικρατήσασαν συνήθειαν, καὶ ἐπεψήφισε τὴν ἀπάντησιν ἄνευ συζητήσεως γενικῆς, ἀλλὰ δὲν διεκωλύθη νὰ κάμῃ ἐν καιρῷ ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων τὰς ἀποχρώσας παρατηρήσεις. Τοῦτο δ' ἐφάνη καταλληλότερον, ὥστε ἐρέτος καὶ ἡ γερουσία ἐμιμήθη τὸ παράδειγμα τῆς βουλῆς. Καθότι ὁ βασιλικὸς λόγος καὶ ἡ

πρὸς αὐτὸν ἀπάντησις εἶναι προσρωνήσεις περιποιητικαί, καὶ δὲν ἁρμόζει νὰ γίνωνται ἐπ' αὐτῶν γενικαὶ συζητήσεις ἐπὶ σπουδαιοτάτων ἀντικειμένων. Ταῦτα δύνανται νὰ συζητηθῶσιν ἄλλοτε τακτικώτερον, μὴ προσγινομένου ἤδη προσκόμματος εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀπαντήσεως, διότι τὸ δικαίωμα τῆς συζητήσεως εἶναι ἀναφαίρετον· ὥστε ἂν τις βουλευτὴς ἔχῃ νὰ καθυποβάλλῃ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ παρελθόντος ἢ τοῦ παρόντος ὑπουργείου δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἀκολούθως. Ἡ δὲ βουλὴ ἤδη ὀφείλει νὰ συζητήσῃ τὴν ἀπάντησιν, ἐξετάζουσα ἂν καλῶς ἔχῃ.

Συμφωνῶν καὶ ἕτερος πρὸς τὸν προαγορεύσαντα ὅτι δὲν πρέπει διὰ γενικῶν συζητήσεων νὰ βραδύνηται ἡ ἀποπεράτωσις τῆς πρὸς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀπαντήσεως, εἶπεν ὅτι διὰ τοῦτο δὲν λέγει ἤδη τι περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ δικαστικοῦ κλάδου, περὶ ὧν ἄλλοτε θέλει ἀναφέρει τινὰ ἀφορῶντα τοὺς προγενεστέρους ὑπουργούς.

Μετά τινα εἰπόντα, ὅτι πᾶς βουλευτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παρατηρήσῃ εἰς πᾶσαν περίστασιν ὅ,τι γινώσκει περὶ ὑπουργικῶν πράξεων, ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν βουλὴν ἂν παραδέχηται τὸν α. παράγραφον τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως, ἡ δὲ βουλὴ δι' ἀναστάσεως παρεδέχθη αὐτὸν ἔχοντα οὕτως.

« Ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὑψίστου οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους συνερχόμενοι καὶ αὖθις περὶ Ὑμᾶς, Βασιλεῦ, ἐπικαλοῦνται τὴν θείαν αὐτοῦ ἀντίληψιν καὶ προστασίαν εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους κοινὰς ἡμῶν προσπαθείας. »

Μετὰ ταῦτα ἀναγνωσθέντος τοῦ 2 παραγράφου παρετήρησέ τις ὅτι οὗτος ἐτέθη εἰς ἀπάντησιν τοῦ δευτέρου παραγράφου τοῦ Βασιλικοῦ λόγου, δι' οὗ τὸ ὑπουργεῖον ἐκθέτει μίαν ἀναντίῤῥητον ἀλήθειαν ἢ θεωρίαν, ὅτι τὸ σύνταγμα παρέχει ἡμῖν τὰς ἀσφαλεστέρας ἐγγυήσεις πρὸς στερέωσιν τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἔθνους. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ὁ Βασιλικὸς λόγος καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησις πρέπει νὰ περιέχωσιν οὐχὶ ἀληθείας καὶ θεωρίας, ἀλλὰ γεγονότα, νομίζει ὅτι εἶναι περιττὸς ὁ δεύτερος παράγραφος τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως. Διότι ἂν τὸ ὑπουργεῖον ἔλεγεν ὅτι αὐτὸ ὑπόσχεται νὰ διατηρήσῃ τὸ σύνταγμα, ἤθελεν ἔχει χώραν τινὰ ὁ παράγραφος τῆς ἀπαντήσεως. Ἄλλως ἡ γενομένη ἀπάντησις πρὸς τὸν δεύτερον παράγραφον τοῦ Βασιλικοῦ λόγου δίδει ὑπόνοιαν εἰς ἐναντίον ἐξαγόμενον τοῦ ποθουμένου, ὅτι δηλαδὴ ὁσάκις συμβαίνουσιν ἀταξίαι καὶ ταραχαὶ αὗται προέρχονται διότι δὲν ἐτηρήθησαν αἱ ὅροι τοῦ συντάγματος. Προτείνει

λοιπὸν νὰ ἐξοβελισθῇ ὁ δεύτερος παράγραφος τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως ὡς περιττός.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι ἀφοῦ κατὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ πρώτου ἀγορεύσαντος ἡ Βουλὴ παρεδέχθη νὰ μὴ εἰσέλθῃ ἤδη εἰς γενικὰς συζητήσεις, ἔπεται ὅτι ἡ ἀπάντησις πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον θέλει περιέχει φιλοφρονητικὰς ἐκφράσεις πρὸς τὸν Βασιλέα, ἀναλόγως τῶν ἐν τῷ Βασιλικῷ λόγῳ περιεχομένων. Ἂν λοιπὸν κατὰ τὸν προαγορεύσαντα δὲν πρέπῃ νὰ ἐμπεριέχωνται εἰς τὴν ἀπάντησιν γενικαὶ ἀλήθειαι, διότι εἶναι περιτταί, τότε περιττὸν εἶναι καὶ νὰ γείνῃ ἀπάντησις. Ἐκ τούτου γίνεται φανερὸν ὅτι ἡ αἴτησις τοῦ προαγορεύσαντος περὶ ἀπαλείψεως τοῦ δευτέρου παγράφου τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως δὲν εἶναι εὔλογος, διότι ἐν τούτῳ καὶ ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Βασιλέως ὅτι ἡ ἀκριβὴς τῶν ὅρων τοῦ συντάγματος τήρησις θέλει παγιώσει τὴν τάξιν, καὶ προαγάγει τὴν πατρίδα εἰς τὴν ἀρμόζουσαν μὲ τὴν καταγωγήν της εὐδαιμονίαν καὶ εὔκλειαν. Ἡ τοιαύτη λοιπὸν ἀλήθεια δὲν βλέπει εἰς τί βλάπτει, ἂν ἐκφρασθῇ· ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν διατήρησιν τοῦ παραγράφου ὡς ἔχει.

Παρετήρησε καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι τὸ ὑπουργεῖον διὰ τοῦ δευτέρου παραγράφου τοῦ Βασιλικοῦ λόγου οὐχὶ μόνον ἐξέφρασεν ἀλήθειαν ἀναντίῤῥητον, ἀλλ' ὡμολόγησεν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι θέλει εἶναι πιστὸς φύλαξ τοῦ συντάγματος· διότι ποῖον ὑπουργεῖον δύναται νὰ τολμήσῃ νὰ εἴπῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν θέλει τηρήσει τὸ σύνταγμα; κανὲν βέβαια. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ παρὸν ὑπουργεῖον, μετὰ παῤῥησίας κηρύττον ὅτι τὸ σύνταγμα παρέχει ἡμῖν τὰς ἀσφαλεστέρας ἐγγυήσεις πρὸς εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους, ὑπόσχεται δι' αὐτῆς τῆς ἐκφράσεως ὅτι θέλει καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν ὑπὲρ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ὅρων τοῦ συντάγματος.

Μετά τινα παρατηρήσαντα ὅτι κατὰ τὴν δοθεῖσαν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἐξήγησιν περὶ τοῦ σκοποῦ πρὸς ὃν ἐτέθη ὁ δεύτερος παραγραφος τοῦ Βασιλικοῦ λόγου, εἶναι ἀνάγκη κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν τάξιν νὰ γείνῃ παρὰ τῆς Βουλῆς ἀπάντησις πρὸς αὐτὸν, διότι ἂν ἡ Βουλὴ σιωπήσῃ δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν παρεδέχεται τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ ὑπουργείου, ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸν 2. παράγραφον ἔχοντα οὕτω.

«Βεβαίως, Βασιλεῦ, ἡ ἀκριβὴς τῶν ὅρων τοῦ συντάγματος τήρησις θέλει παγιώσει τὴν τάξιν, καὶ τὴν πατρίδα προαγάγει εἰς τὴν ἁρμόζουσαν μὲ τὴν καταγωγήν της εὐδαιμονίαν καὶ εὔκλειαν.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ 3 ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις ὅτι, ἀφοῦ λάβῃ τὰ χθὲς ὑπ' αὐτοῦ αἰτηθέντα ἔγγραφα παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, θέλει ἀγορεύσει περὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων παρὰ τοῦ προηγηθέντος ὑπουργείου, διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐδὲν ἔχει νὰ παρατηρήσῃ.

Ἕτερος παρετήρησεν ὅτι ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ «σας» τὸ ὁποῖον ὑπάρχει μετὰ τὴν λέξιν «Κυβερνήσεως» κάλλιον εἶναι νὰ τεθῇ τὸ ἑνικὸν «σου» ὡς προσφορώτερον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λόγον καὶ μεγαλοπρεπέστερον.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς εἶναι εὐγενέστερος εἰς τὰς πρὸς ἀνωτέρους προσφωνήσεις.

Ἀντέλεξεν ἕτερος ὅτι καὶ ἐν ἄλλαις γλώσσαις, αἵτινες μάλιστα κατακόρως συνηθίζουσι τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν εἰς τὰς πρὸς δεύτερον πρόσωπον προσρήσεις, μεταχειρίζονται τὸν ἑνικὸν ὁσάκις ἀποτείνονται πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ἄνακτας, ἡμεῖς δ' Ἕλληνες ὄντες καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, εἰς ἣν εἶναι ἄγνωστος ὁ εὐγενὴς οὗτος τρόπος τοῦ λέγειν ὁ ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ προερχόμενος, δυνάμεθα καταλληλότατα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ ἑνικὸν «σοῦ» τὸ ὁποῖον καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀπαντήσεις πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἐτέθη.

Μετά τινα παρατηρήσαντα ὅτι ἀφοῦ ἅπαξ ἐτέθη εἰς τὸν 1 παράγραφον ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς, διότι ἐγράφη τὸ «περὶ ὑμᾶς» πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ὁμοιομόρφως καὶ ἐν τοῖς ἑπομένοις παραγράφοις, καὶ οἱ Γάλλοι δὲ λέγουσι «vous» ἀποτεινόμενοι πρὸς τὸν Βασιλέα, ἢ «votre Magésté» καὶ οὐδέποτε *toi*, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως καὶ τὸν τρίτον παράγραφον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀλλοιώσεως ἔχοντα οὕτως·

«Ἡ ἐν καιρῷ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὡς συντείνουσα εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς τε ἀναγκαίας δαπάνης καὶ τοῦ προσήκοντος ἐλέγχου, παρέχουσα δὲ τὴν δέουσαν εἰς τὴν πορείαν τῆς κυβερνήσεώς Σας εὐκολίαν, θέλει εἶσθαι τῆς πρώτης ἡμῶν φροντίδος ἀντικείμενον, ὡς καὶ ἡ συζήτησις τῶν ὑποβληθησομένων ἡμῖν νομοσχεδίων.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ 4 ἀναγνωσθέντος παρετηρήθη, ὅτι πρέπει νὰ μεταβληθῶσιν εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν αἱ λέξεις «τὴν ὑπάρχουσαν . . . . . φιλικὴν σχέσιν» καὶ ν' ἀπαλειφθῇ ὁ μετὰ τὸ «ἰδίως δὲ» σύνδεσμος «καὶ» ὡς πλεονάζων, κατὰ τὰς διορθώσεις ταύτας ἐγένετο δεκτὸς δι' ἀναστάσεως ὁ 4 παράγραφος, ἔχων οὕτω·

«Μετ' εὐχαριστήσεως ἐπληροφορήθημεν τὰς ὑπαρχούσας μετὰ

τῶν ἄλλων Δυνάμεων φιλικὰς τῆς Υ. Μ. σχέσεις· ἰδίως δὲ πρὸς τὰς τρεῖς εὐεργέτιδας Δυνάμεις ἀκμαία διατηρεῖται ἡ τοῦ ἔθνους εὐγνωμοσύνη.

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 5 παραγράφου καθυπέβαλέ τις ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίαν, ἔχουσαν οὕτω· « Πιστὸς φύλαξ τοῦ Συντάγματος, τοῦ ἐξασφαλίσαντος τὴν τύχην αὐτοῦ τε καὶ τοῦ θρόνου, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς σπεύδει πρὸς τὴν εἰρηνικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, διὰ τῶν πατρικῶν φροντίδων τῆς Υ. Μεγαλειότητος. » Ἀνέπτυξε δ' ὅτι εἰς ταύτην προῆλθεν ἐκ δύο ἰσχυρῶν λόγων, α') διότι τὸ μεταβληθὲν ὑπ' αὐτοῦ μέρος τοῦ παραγράφου, ὡς εἶχεν ἐν τῇ ἀπαντήσει, ἦτο κακοζήλως κατὰ τοὺς γραμματικοὺς ἐκπεφρασμένον, καὶ β') διότι ἐνόμισε προσφορώτερον νὰ συμπεριλάβῃ ἐν τῷ αὐτῷ τὴν τύχην τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ θρόνου, ὡς συνταυτιζομένων τῶν συμφερόντων ἀμφοτέρων.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι δὲν κατακρίνει τὴν προτεθεῖσαν τροπολογίαν, παρατηρεῖ ὅμως ὅτι ὁ παράγραφος τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως ἔχει καλῶς, διότι καὶ ἡ σύνταξις αὐτοῦ εἶναι ἂν οὐχὶ τόσον συνήθης οὐχ ἧττον ὅμως ὀρθή, καὶ ἡ ἔννοια περιεκτικωτέρα καὶ γενικωτέρα. Καθότι ἡ μὲν προῤῥηθεῖσα τροπολογία λέγει, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι φύλαξ τοῦ συντάγματος, τὸ δὲ σχέδιον ὁρίζει ἄλλην τινὰ ἰδέαν λέγον, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι φύλαξ τῆς διὰ τοῦ συντάγματος ἐξασφαλισθείσης τύχης του· ἐκ τῶν δύο δὲ τούτων ἰδεῶν ἡ μὲν πρώτη ἐξεφράσθη διὰ τοῦ προηγηθέντος παραγράφου καὶ ἤθελεν εἶσθαι περιττὸν νὰ ἐπαναληφθῇ αὖθις, ἡ δὲ δευτέρα εἶναι ἰδέα περιληπτικὴ περιλαμβάνουσα τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὴν ἀπόλαυσιν Θρόνου καὶ Βασιλέως τοιούτου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν ἐφάνη τις δυσηρεστημένος μήτε πρὸ τῆς μεταβολῆς, μήτε μετὰ τὴν μεταβολήν· διότι καὶ αὐτὴ ἡ μεταβολὴ μόνον τὴν ἀλλαγὴν τοῦ τότε ἐπικρατήσαντος συστήματος ἀπέβλεπεν. Ἔτι ἡ φράσις τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως φαίνεται καταλληλοτάτη.

Ἀντέταξεν ἕτερος, ὅτι ἡ λέξις τύχη εἶναι περιεκτικὴ ὅλων τῶν ἐθνικῶν πράξεων, ἀλλ' εἰς τὰ γενικὰ περιέχονται καὶ τὰ μερικά. Τὸ σύνταγμα ἐξησφάλισεν εἰς τὸν λαὸν μίαν τύχην· ἀλλὰ δὲν παρήγαγεν αὐτὸ τὴν ἀνεξαρτησίαν, διότι αὕτη ἀνεπτύχθη διὰ τῶν αἱμάτων καὶ θυσιῶν, καὶ ἐξησφαλίσθη διὰ τοῦ συντάγματος. Καὶ ὁ θρόνος ὁμοίως δὲν ἀνεπτύχθη ὑπὸ τοῦ συντάγματος, ἀλλ' ἐξησφαλίσθη ὑπ' αὐτοῦ· ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ παράγραφος ἐννοεῖ τὰ δικαιώματα τὰ μετὰ τὸ σύνταγμα ἀποκτηθέντα ὑπὸ τοῦ λαοῦ, καλὸν εἶναι νὰ ἐξηγηθῇ σαφέστερα ἡ

ἰδέα, ὅτι ὁ λαὸς διὰ τοῦ συντάγματος ἐξησφάλισε τὴν τύχην αὐτοῦ τε καὶ τοῦ θρόνου.

Ἀπήντησεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι ἀληθῶς ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ λαοῦ ἦτο κεκτημένη δι' αἱμάτων καὶ θυσιῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς συνομολογίας τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ συντάγματος ἐξησφαλίσθη καὶ ἐπραγματοποιήθη. Δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐβασιλεύθη ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρχε σύστημα κυβερνητικόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπήγαζεν ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ, τὸ σύνταγμα διεμέρισε τὴν ἐξουσίαν μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἤδη ἀμφότεροι ἔχουσι τὸ αὐτὸ συμφέρον εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ συντάγματος, ἐπειδὴ ἡ τύχη τοῦ λαοῦ καὶ ἡ τύχη τοῦ θρόνου εἶναι γενῶς συνδεδεμέναι καὶ συνταυτισμέναι οὕτως εἰπεῖν, ἀλλὰ διὰ τῆς φράσεως τοῦ παραγράφου τούτου ἡ ἐπιτροπὴ ἠθέλησε νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς φυλάττει πιστῶς τὴν διὰ τοῦ συντάγματος ἐξασφαλισθεῖσαν τύχην του, πρὸς ἀπάντησιν τοῦ 5 παραγράφου τοῦ βασιλικοῦ λόγου, ὥστε καὶ αὐθις ὑποστηρίζει ὡς καλῶς ἔχον τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως.

Ὑπεστήριξε καὶ ἕτερος, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος παράγραφος εἶναι πρὸς ἀπάντησιν τοῦ 5 παραγράφου τοῦ βασιλικοῦ λόγου λέγοντος, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔδειξε τρανὰ δείγματα φρονήσεως πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δημοσίας τάξεως, ἐπομένως ἔχει καλῶς τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως λέγουσης ὅτι τῷ ὄντι ὁ λαὸς εὐχαριστεῖται εἰς τὴν τύχην τὴν ὁποίαν τὸ σύνταγμα τῷ ἐξησφάλισεν. Ἡ δὲ τροπολογία ἀπομακρύνεται ὅλως διόλου τοῦ βασιλικοῦ λόγου καὶ εἶναι διὰ τοῦτο ἀπορριπτέα.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν βουλὴν ἂν παραδέχηται τὴν ἀνωτέρω προταθεῖσαν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν παραγράφου, ἡ δὲ βουλὴ ἀπέρριψεν αὐτὴν δι' ἀναστάσεως. παρεδέχθη δὲ ὁμοίως δι' ἀναστάσεως τὸν παράγραφον ἔχοντα οὕτω·

« Πιστὸς φύλαξ τῆς ὁποίας τὸ σύνταγμα ἐξησφάλισεν αὐτῷ τύχης, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς σπεύδει πρὸς τὴν εἰρηνικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν διὰ τῶν πατρικῶν φροντίδων τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ 6 παραγράφου ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις ὅτι πρέπει ν' ἀπαλειφθῇ ἡ λέξις «διατρέξανται» ὡς ἀκούσης τῆς λέξεως «συμβάνται», ἀντέταξε δ' ἕτερος, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖαι ἀμφότεραι σαφηνείας πλήρους χάριν.

Ἕτερος δὲ παρετήρησεν, ὅτι πρέπει ν' ἀπαλειφθῇ τὸ ἄρθρον στὸ πρὸ τοῦ « ἀπέκρουσε » ὡς πλεονάζον, καὶ ἡ βουλὴ συνήνεσεν

εἰς τὴν ἐξοβέλισιν αὐτοῦ τε, καὶ τῆς προθέσεως «πρὸς» εἰς τὸ ῥῆμα «προσεκτήσατο», οὕτω δὲ παρεδέχθη τὸν 6 παράγραφον καὶ τὸν μετ' αὐτὸν 7 δι' εἰδικῆς ἑκάτερον ἀναστάσεως· ἔχουσι δ' οὕτω.

« Τὰ διατρέξαντα εἰς τινας ἐπαρχίας λυπηρὰ συμβάντα ὁ λαὸς ἐκ τῆς πείρας του ὁδηγούμενος, μετ' ἀγανακτήσεως ἀπέκρουσε. Τὸ ἔθνος, Βασιλεῦ, διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ του τὴν ἀνεξαρτησίαν ἐκτήσατο, δι' αὐτοῦ τούτου θέλει κραταιώσει αὐτήν, καὶ παγιώσει τὴν κοινὴν τάξιν, ἧς μεγίστην χρείαν ἔχει, καὶ περὶ ἧς ἡ Υ. Μ. τοσοῦτον μεριμνᾷ.

Ἡ θεία πρόνοια ἥτις οὐδέποτε ἐγκατέλιπε τὴν Ἑλλάδα, εἴθε νὰ φρουρῇ τὸν θρόνον Σας, ὡς τὸ ἀδιάσειστον στήριγμα τῆς εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος.»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς ἀπαντήσεως ἀναγνωσθέντος, ὡς ἐτροποποιήθη ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τσαλακώστα καὶ Γ. Μαυρομιχάλη συνήχθη κατὰ τὸ ὡῒ προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ διὰ ψήφων 73 τὸ σύνολον τῆς ῥηθείσης ἀπαντήσεως, ἔχον οὕτω.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ.

« Ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Ὑψίστου οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους συνερχόμενοι καὶ αὖθις περὶ Ὑμᾶς, Βασιλεῦ, ἐπικαλοῦνται τὴν θείαν αὐτοῦ ἀντίληψιν καὶ προστασίαν εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους κοινὰς Ἡμῶν προσπαθείας.

Βεβαίως, Βασιλεῦ, ἡ ἀκριβὴς τῶν ὅρων τοῦ Συντάγματος τήρησις, θέλει παγιώσει τὴν τάξιν, καὶ τὴν πατρίδα προαγάγει εἰς τὴν ἁρμόζουσαν μὲ τὴν καταγωγήν της εὐδαιμονίαν καὶ εὔκλειαν.

Ἡ ἐν καιρῷ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὡς συντείνουσα εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς τε ἀναγκαίας δαπάνης καὶ τοῦ προσήκοντος ἐλέγχου, παρέχουσα δὲ τὴν δέουσαν εἰς τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεώς Σας εὐκολίαν, θέλει εἶσθαι τῆς πρώτης ἡμῶν φροντίδος ἀντικείμενον, ὡς καὶ ἡ συζήτησις τῶν ὑποβληθησομένων ἡμῖν Νομοσχεδίων.

Μετ' εὐχαριστήσεως ἐπληροφορήθημεν τὰς ὑπαρχούσας μετὰ τῶν ἄλλων Δυνάμεων φιλικὰς τῆς Υ. Μ. σχέσεις· ἰδίως δὲ πρὸς τὰς τρεῖς εὐεργέτιδας δυνάμεις ἀκμαία διατηρεῖται ἡ τοῦ ἔθνους εὐγνωμοσύνη.

Πιστὸς φύλαξ τῆς ὁποίας τὸ Σύνταγμα ἐξησφάλισεν αὐτῷ

τύχης, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς σπεύδει πρὸς τὴν εἰρηνικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν διὰ τῶν πατρικῶν φροντίδων τῆς Υ. Μεγαλειότητος.

Τὰ διατρέξαντα εἰς τινας ἐπαρχίας λυπηρὰ συμβάντα ὁ λαὸς, ἐκ τῆς πείρας του ὁδηγούμενος, μετ' ἀγανακτήσεως ἀπέκρουσε. Τὸ ἔθνος, Βασιλεῦ, διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ του τὴν ἀνεξαρτησίαν ἐκτήσατο, δι' αὐτοῦ τούτου θέλει κραταιώσει αὐτήν, καὶ παγιώσει τὴν κοινὴν τάξιν, ἧς μεγίστην χρείαν ἔχει, καὶ περὶ ἧς ἡ Υ. Μ. τοσοῦτον μεριμνᾷ.

Ἡ θεία πρόνοια, ἥτις οὐδέποτε ἐγκατέλιπε τὴν Ἑλλάδα, εἴθε νὰ φρουρῇ τὸν Θρόνον Σας, ὡς τὸ ἀδιάσειστον στήριγμα τῆς εὐδαιμονίας τῆς Πατρίδος. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τῆς πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἀπαντήσεως αὐτῆς ὡς ἐν τοῖς παραγράφοις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου		Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης	Ν.	Γεώργιος Κονδύλης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Κωνσταν. Φασίτσας	
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Γεώρ. Ἰω. Βατίστας	
Σταῦρος Γρίβας		Ἄγγελος Γουζούασης	
Ἰωάννης Πετμέζης		Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Μ. Καΐρης		Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Γεώρ. Ἰωάν. Γιολδάσης	
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Μιχαὴλ Σισίνης	
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Γεώργιος Μῆτσος	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς		Ἰωάν. Κλίμακας	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Ἀναγν. Δημητρίου	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Χ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Π. Ράγκος	Ν.	Ἠλίας Παπαδαῖος	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	

Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σ. Νικολαΐδης	Ν.
Βελισάριος Νικολαΐδης	
Γεώρ. Παπανικολάου	
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν.
Π. Δεληγιάννης	Ν.
Δ. Ν. Μπούκουρας	
Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Ἐμμ. Ἀντίπας	Ν.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος	
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	Ν.
Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.
Νικόλαος Κορφιωτάκης	Ν.
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λευκᾶς Στέρνος	Ν.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.
Θεόδωρος Μ. Πετρινός	Ν.
Κωνστ. Μανέτας	Ν.
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Μελέτης Χ. Μελέτη.	
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.
Δημήτ. Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	
Σπυρίδων Βαλέττας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Παῦλος Λεντούδης	
Χρύσανθος Σουμαρίπας	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κ. Βεΐκος	
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	
Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	
Α. Κανελόπουλος	
Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Χριστόδ. Τσίνος	
Δημήτρ. Κουμανιώτης	
Θεόδ. Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Α. Ὀρλὸφ	Ν.
Γεώργιος Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Σταμ. Ἀντωνιάδης	
Κωνς. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.
Κάρολος Νάζος	
Εὐστράτιος Παρίσσης	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναγασόπουλος	
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἀθ. Καστσνᾶς	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.

Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Κωνσταν. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Ἰωάννης Τασσαΐος	
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Κληρωθείσης δὲ τῆς μεγάλης πρεσβεύσεως, ἥτις θέλει παρουσιάσει εἰς τὴν Α. Μ. τὴν παρὰ τῆς βουλῆς ψηφισθεῖσαν ἀπάντησιν ἔλαχον οἱ Κ.Κ. Κ. Ἀντωνιάδης, Γ. Παππαδημητρίου, Α. Καστανᾶς, Γιολδάσης, Δεληγεώργης, Μπούτουνας, Παλαμίδης, Γ. Σ. Κριεζῆς, Π. Δεληγιάννης, καὶ Βαρότσης.

Εἶτα ὁ καὶ χθὲς ἐγγραφά τινα παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν ἐξαιτησάμενος, ἐξητήσατο αὖθις τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀποζημίωσιν τῆς ὀρφανῆς Βοϊδῆς Μαυρομιχάλη, καὶ τὰ τῆς νεορύτου, ἣν ἀντιπροσωπεύει ὁ ἐν Τριπόλει Ἀντωνιάδης.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας, ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς βουλῆς, καὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν τῶν δεδομένων εἰς τὴν βουλὴν ἐκθέσεως, ἔτι δὲ ἡ συζήτησις τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τοῦ γ'. βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν Μινώας, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1. μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Μελέτης Χ. Μελέτης
Εὐς. Μ. Παρίσσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ.

Τῆς 25 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν πέμπτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους, συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀναγγελθέντος δὲ ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προτεραίας διὰ τὴν ἐπιδοσιν τῆς πρὸς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀπαντήσεως, ἀνεγνώσθησαν αὐτὰ καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀκολούθως παρατηρήσας ὁ πρόεδρος ὅτι ἀνάγκη εἶναι νὰ συνέλθῃ σήμερον ἡ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ τῆς βουλῆς, διὰ νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἵνα μὴ μένῃ

μετέωρος ἡ τύχη τόσων πτωχῶν, καὶ ἐκαθαρισθῇ τὸ γραφεῖον ἐκ τῶν ἀναφορῶν τῆς πρώτης συνόδου, τὰ αὐτὰ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴν παραγγείλας, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1. μ. μ. προσθεὶς ὅτι ἀντικείμενα τῆς ἐπιούσης εἶναι τὰ ἐν τοῖς σήμερον ἀναγνωσθεῖσι πρακτικοῖς προαναγγελμένα.

Ὁ πρόεδρος — Οἱ γραμματεῖς

Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ. — Μελέτης Χ. Μελέτης.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΑ'.

Τῆς 26 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἕκτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν 11 π. μ. τῶν Κ. Βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξε ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ δὲ τῇ αἰτήσει τοῦ Βουλευτοῦ Α. Τσουκαλᾶ, αἰτουμένου δι' ἀσθένειαν μηνιαίαν ἄδειαν ἀπουσίας, ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ τῷ χορηγηθῇ.

Ἀκολούθως ἀναγγείλαντος τοῦ προέδρου ὅτι ἀντικείμενα τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τῆς ἐκλογῆς τοῦ γ'. Βουλευτοῦ Καρυστίας, ἡ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς δι' ἓν ἔτος καὶ ἡ τῶν ἰδιωτικῶν ἀναφορῶν τῆς Α. Συνόδου, προὐτέθη εἰς συζήτησιν ἡ ἐκλογὴ Καρυστίας. Ἀποφαινομένης δὲ τῆς ἐκθέσεως τοῦ τμήματος ὑπὲρ τοῦ Γ. Παπανικολάου καὶ μηδενὸς αἰτοῦντος τὸν λόγον, ἐρωτηθεῖσα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐκθέσεως δι' ἀναστάσεως, ὁ δὲ πρόεδρος ἐκήρυξεν αὐτὸν τρίτον νόμιμον Βουλευτὴν Καρυστίας. Ἐφ' ᾧ παρελθὼν οὗτος, ἔδωκε τὸν παρὰ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον κατὰ τὸ ἐν τῷ τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς παρούσης πρωτόκολλον τῆς ὁρκωμοσίας.

Προὐτέθη ἔπειτα εἰς συζήτησιν ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ σώματος διὰ τὸ νέον βουλευτικὸν ἔτος, καὶ ἀναγνωσθέντος τοῦ Α. κεφαλαίου ἐξ ἑνὸς ἄρθρ. συγκειμένου, ἐγένετο ἐπ' αὐτοῦ ἀναβαίνοντος εἰς 340,000 δραχ. ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σ. Νικολαΐδου καὶ Γουζούασι, ἐξ ἧς συνήχθη ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 69. Ἔχει δὲ τὸ κεφάλαιον οὕτω.

« Κεφ. Α'. Βουλευτικαὶ ἀποζημιώσεις δι' 106 πρόσωπα δραχ. 321,000

Συμπλήρωμα ἐκπιπτομένου τοῦ δι' ἄλλην ὑπηρεσίαν χορηγουμένου μισθοῦ 11 προσώπων δραχ. 19,000. »

Πρωτόκολλον Ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τῆς πιστώσεως τοῦ Α'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῆς, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Π. Μοναστηριώτης	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Ἰωάννης Πετμέζης		Γεώργιος Μῆτσος	
Μ. Καΐρης		Ἰωάννης Κλίμακας	
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	
Νικόλαος Ἰατρός	Ν.	Χριστόδ. Ν. Δημάθας	Ν.
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ἠλίας Παπαδαίος	Ν.
Δημήτριος Καλλιρροναῆς		Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Νικολ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Ἰ. Ζάρκος	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Γ. Κορφιωτάκης	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Α. Δανηλόπουλος	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος		Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Βελισάριος Νικολαΐδης	
Πέτρος Τσανετάκης		Γ. Παπανικολάου	Ν.
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Κωνστ. Θ. Κολοκοτρώνης	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.	Π. Δεληγιάννης	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Δημήτ. Ν. Μπούκουρας	
Γεώρ. Ἰωάν. Βατίσας		Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.

Ζαρείριος Δεπάστας	Ν.	Ν. Μοσχούλας	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας		Α. Κανελόπουλος	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Ν.	Κωνσταν. Δ. Σχινᾶς	
Εὐσάθιος Οἰκονομόπουλος		Ἰωάννης Γκοῦρας	
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	Ν.	Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος		Σπυρίδων Λογοθετόπουλος	
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.	Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης	Ν.	Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Ἐμ. Μελετόπουλος		Χριστόδουλος Τσίνος	
Παρασκευᾶς Ματάλας		Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Λουκᾶς Στέραιος	Ν.	Ἐμμ. Λαζάρου Ὁρλόφ	Ν.
Εὐσ. Σπυρίδωνος	Ν.	Γεώργιος Μπάστας	
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Θεόδωρος Μ. Πετρινός	Ν.	Σταμ. Ἀντωνιάδης	
Κωνσταντῖνος Μανέτας	Ν.	Κωνς. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	Ν.	Ἀνδρέας Μάμουκας	
Νικόλαος Τσαλακώστας		Κάρολος Νάζος	
Δημήτριος Σακελλαριάδης		Εὐστράτιος Παρίσσης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας		Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Π. Παπατσώνης		Μ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Παπατσώνης	Ν.	Ἰ. Τομαρᾶς	Ν.
Π. Δαρειώτης		Ἀν. Παπατσώρης	
Σπυρίδων Βαλέττας		Ἀθ. Καστανᾶς	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης		Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.	Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Χρύσανθος Σουμαρίπας		Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Κ. Βεῖκος	Ν.	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρός	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Δημήτριος Βιρβίλης		Κωνς. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Μπάνης	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.	Ἰωάννης Τασσαΐος	
Ἀνας. Μαυρομιχάλης		Μάρκος Βιτάλης	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης			

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τὸ Β'. αὐτοῦ κεφάλαιον, ἐφ' οὗ παρετήρησέ τις ὅτι ἡ εἰς 175 δραχ. αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τοῦ πρω-

τοκολλίστου εἶναι λίαν ὑπέρογκος καὶ κατ' ἀρχὰς μόλις ἐχορηγοῦντο διὰ τὴν θέσιν ταύτην δραχ. 80. Ἄλλως τε, ἡ ἐργασία αὐτοῦ δὲν ἔχει τι ἐπίμοχθον ἢ ὀχληρὸν καὶ διὰ τοῦτο προτείνει νὰ περιορισθῇ εἰς 100 δραχ. μόνον.

Ἄλλος πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὅτι καὶ ἡ ὑπαλληλία τῆς Βουλῆς ἔπρεπε νὰ παρακολουθήσῃ τοὺς τύπους τῆς ἐν τοῖς ὑπουργείοις ὑπαλληλίας. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι δὲν δίδεται εἰς αὐτὰ οὐδ' εἰς τὸν ἔσχατον ἵνα γραφέα ὁ μισθὸς 80 ἢ 100 δραχμῶν, πολλῷ δὲ μᾶλλον εἶναι ἀνοίκειον νὰ χορηγῆται εἰς τὸν πρωτοκολλιστὴν τοιοῦτος μισθός, ὅστις βεβαίως εἶναι ἀνώτερος τῶν τῆς α'. τάξεως γραφέων, καὶ προΐσταται ὅλων αὐτῶν. Ἄλλως τε, ὁ παρ' ἡμῖν πρωτοκολλιστὴς οὐδέποτε ἐλάμβανεν 80 ἢ 100 δραχ. καὶ μέχρι τοῦδε ἀνέβαινεν ἡ μισθοδοσία του εἰς 140. Ἐὰν δὲ παρατηρήσῃ τις καὶ τὸ ἄλλο νομοθετικὸν σῶμα, τὴν Γερουσίαν, θέλει ἰδεῖ ὅτι χορηγεῖ 175 δραχμὰς εἰς τὸν πρωτοκολλιστήν της καὶ τὸ αὐτὸ ποσὸν πρέπει νὰ χορηγηθῇ καὶ εἰς τὸν παρ' ἡμῖν διὰ νὰ ἦναι μισθός τις ἀνάλογος ὁπωσοῦν τῶν ἐργασιῶν του.

Μετὰ τοῦτο, μηδενὸς ἀντιτείνοντος ὡς πρὸς τὴν ἀνωτέρω μισθοδοσίαν, παρετήρησέ τις ὅτι καλὸν εἶναι νὰ ὁρισθῇ τὸ προσωπικὸν τῶν ἐν τῇ Βουλῇ γραφείων, διὰ νὰ ἔχῃ γνῶσιν τὸ σῶμα. Ἐφ' ᾧ πολλοὶ παρετήρησαν ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἐν τῇ βουλῇ ὑπαλλήλων εἶναι δικαίωμα τοῦ προεδρείου παρὰ τοῦ κανονισμοῦ χορηγούμενον καὶ ἐπομένως δὲν ἀνήκει εἰς τὴν βουλὴν νὰ διεξερευνᾷ τὰ περὶ τούτου. Ἄλλως τε, δὲν δύναται οὐδὲ νὰ ὁρισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν γραφείων, διότι ἀναλόγως τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν αὐξάνει ἢ μειοῦται ὁ ἀριθμός των. Διὰ τοῦτο ἄρα καὶ πέρυσι ποτὲ μὲν ἦσαν 10, ποτὲ 5 καὶ ἄλλοτε 7 ὑπάλληλοι κατὰ τὴν χρείαν, ἐνῷ πρὸς τὸ παρὸν ἤδη τρεῖς μόνον ἔχει τὸ προεδρεῖον, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι προνοεῖ καὶ κήδεται οὐ μικρὸν τῆς οἰκονομίας. Ἀφοῦ δὲ καὶ περὶ κλητήρων τοιαῦτά τινα ἐρρέθησαν, ὅτι δηλ. πέρυσι μὲν ἦσαν ὑπὲρ τοὺς 20, ἤδη δὲ περιωρίσθησαν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς 10, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος εἰς 25,920 δραχ. ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Λεντούδη καὶ Γ. Μαυρομιχάλου, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ διὰ ψήφων 67 ἀρνουμένων 2. Ἔχει δὲ τὸ κεφάλαιον οὕτω·

« Κεφ. Β'. Ἀρχειοφύλαξ ἀνὰ δρ. 200 κατὰ μῆνα	2,400
Συντάκται δύο (ἀνὰ 200)	4,800
Πρωτοκολλιστὴς (ἀνὰ 175)	2,100
Λογιστὴς (ἀνὰ 100)	1,200
Ὑπάλληλοι τοῦ γραφείου	7,200
Ἐπιταξίας ἀνὰ δραχ. 75	900
Κλητῆρες	7,320»

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Β'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῆς ναὶ, ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.
Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.	Γεώργιος Ἰ. Γιολδάσης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Στέφ. Χ. Στερανόπουλος	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Πάν. Μοναστηριώτης ἀρνεῖται		Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Σταῦρος Γρίβας		Γεώργιος Μῆτσος	
Ἰωάννης Πετμέζης		Ἰωάννης Κλίμακας	
Μ. Καΐρης		Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Χριστόδουλος Ν. Δεμάθας	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Ἰλίας Παππαδαῖος	Ν.
Ἀναγ. Μακρυπουκάμισος	Ν.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Δημ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	
Κων. Βρυζάκης	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Κ. Τσαβέλας	Ν.	Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Ἀθ. Δανηλόπουλος	Ν.
Π. Ράγκος	Ν.	Στ. Νικολαΐδης	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος		Βελισάριος Νικολαΐδης	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Γεώργ. Παπανικολάου	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης		Κων. Θ. Κολοκοτρώνης	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Π. Διληγιάννης	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.	Δημήτρ. Ν. Μπούκουρας	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Γεώργιος Ι. Βατίτσας		Ζαφ. Δεπάστας	Ν.
Ἀγ. Γουζούασης	Ν.	Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	

Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Ν.	Α. Κανελλόπουλος	
Εὐστάθιος Οἰκονομόπουλος		Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	Ν.	Ἰωάννης Γκούρας	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Μ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Σ. Λογοθετόπουλος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμ. Μελετόπουλος	Ν.	Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας		Χριστόδουλος Τσῖνος	
Ἰλίας Γιατράκος		Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.	Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλὼφ	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.	Γεώργιος Μπάστας	
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Κωνσταντῖνος Μανέτας	Ν.	Στ. Ἀντωνιάδης	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδράπουλος	Ν.	Κωστ. Ἀντωνιάδης ἀρνεῖται	
Μ. Χ. Μελέτη	Ν.	Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Νικόλαος Τσαλακιώστας		Ἀνδρέας Μάμουκας	
Δ. Σακελλαριάδης		Κάρολος Νάζος	
Νικόλαος Μπούτουνας		Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.
Π. Παππατσώνης		Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Π. Δαρειώτης		Ἰω. Τομαρᾶς	
Σπυρίδων Βαλέτας		Ἀν. Παππατσώρης	
Στρ. Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.	Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Χρύσανθος Σουμαρίπας		Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Κ. Βέϊκος		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Μ. Ἰατρὸς	Ν.	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Δ. Βιρβίλης		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Γεώργιος Μπάνης	Ν.	Κωνσταντ. Δυοβουνιώτης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Α. Μαυρομιχάλης		Ἰωάννης Τασσαῖος	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	
Γερμανὸς Μαυρομιχάλης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.
Ν. Μοσχούλας			

Ἀναγνωσθὲν μετὰ τοῦτο τὸ 1 ἄρθρον τοῦ Γ'. κεφαλαίου, καὶ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης παρατηρήσεως, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτω·

« Κεφ. Γ'. ἄρθρ. 1 χαρτί, μελάνη, κονδύλια κλπ. δρ. 1,080 ».

Ἀνεγνώσθη καὶ τὸ 2 αὐτοῦ ἄρθρον, ἐφ' οὗ τὸ προεδρεῖον παρετήρησεν ὅτι πέρυσι μὲν ἦσαν 1400 δραχ. διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον· ἐπειδὴ δὲ ἐφέτος ἡ Βουλὴ ἐπλουτίσθη διὰ νέων ἐξωτερικῶν συγγραμμάτων καὶ φύλλων πολλοῦ λόγου ἀξίων, εἰς τὴν Βουλὴν ἐναπόκειται, ἂν θέλῃ, νὰ παραδεχθῇ τὴν αὔξησιν τοῦ ποσοῦ. Ἐφ' ᾧ ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη καὶ τὸ 2 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως· ἔχει δ' οὕτω·

« Ἄρθρ. 2. Συνδρομὴ ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων δραχ. 2,200 ».

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τὸ 4 ἄρθρον, ἐφ' οὗ παρετηρήθη ὅτι καὶ πέρυσι τὸ αὐτὸ ποσὸν εἶχεν ἐπιψηφισθῇ ἀλλὰ δὲν συνέπεσε νὰ ἐξαντληθῇ. Ἐπίσης δὲ καὶ ἐφέτος ἐὰν δὲν παρουσιασθῇ ἀνάγκη, δὲν θέλει γίνει χρῆσις αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη καὶ τοῦτο δι' ἀναστάσεως· ἔχει δ' οὕτω·

« Ἄρθρ. 3. Ἀγορὰ βιβλίων διὰ τὴν βιβλιοθήκην δρ. 2,000 ».

Ἀναγνωσθέντος δ' ἔπειτα τοῦ 4 ἄρθρου, ἐγένετο ἡ ἐξήγησις ὅτι πέρυσι μὲν εἶχον ψηφισθῇ 1500 δραχμαί, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐδέθησαν τὰ ἀγορασθέντα διὰ τὴν βιβλιοθήκην βιβλία ἐφέτος εἶναι ἀνάγκη νὰ δεθῶσιν ὅλα συναμα διὰ νὰ μὴ μένωσιν ἐν τοῖς κιβωτίοις φθειρόμενα· ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ἡ αὔξησις τοῦ ποσοῦ. Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως, ἔχει δ' οὕτω·

« Ἄρθρ. 4. Βιβλιοδετικὰ τῶν πρακτικῶν καὶ ἄλλων βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης δραχ. 2,500. »

Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ 5 ἄρθρ. ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι καὶ ἄλλοτε μὲν ἡ Βουλὴ κατεχώρισεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τὴν τοιαύτην δαπάνην, ἥτις ὅμως ἔπαυσεν αὐτομάτως, ἐπειδὴ τὸ προεδρεῖον προμηθεύεται τὸν ἀναγκαῖον χάρτην παρὰ τοῦ ὑπουργείου. Ὅθεν, ἐὰν ἡ Βουλὴ νομίζῃ καλὸν, δύναται νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο.

Παρετήρησαν ἄλλοι ὅτι εἴτε τὸ ὑπουργεῖον εἴτε τὸ τυπογραφεῖον καταβάλλει τὸν πρὸς ἐκτύπωσιν χάρτην, οὐχ ἧττον ἡ Βουλὴ θέλει πιστωθῇ διὰ τὴν δαπάνην, καθ' ὅσον μάλιστα τὸ σῶμα ἔχει τὸν ἴδιον αὐτοῦ προϋπολογισμόν. Πρέπει λοιπὸν καὶ ἡ ποσότης αὕτη νὰ ψηφισθῇ, καὶ, ἐὰν μὲν δὲν γίνῃ χρῆσις αὐτῆς, θέλει διαμείνει, ἐὰν δὲ καταστῇ ἀναγκαία, θέλει εἶναι πρόχειρος. Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ 5 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως, ἔχει δ' οὕτω·

« Ἄρθρ. 5. Προμήθεια τυπογραφικοῦ χάρτου διὰ τὰ νομοσχέδια, ἐκθέσεις καὶ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς δραχ. . . . 3,000. »

Ἀνεγνώσθησαν δὲ καὶ τὸ 6 καὶ 7 ἄρθρ. τοῦ κεφαλαίου, μηδεμιᾶς δ' ὑπαρχούσης παρατηρήσεως, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ἑκάτερον τούτων δι' ἀναστάσεως, ἔχοντα οὕτως·

« Ἄρθρ. 6. Φωτισμὸς τοῦ καταστήματος δραχ. . . 500. »

« Ἄρθρ. 7. Ἀγορὰ ξύλων καὶ ἀνθράκων » . . . 450. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ συνόλου τοῦ Γ'. κεφαλαίου ἀναβαίνοντος εἰς δρ. 11,530, γενομένης ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Χατζοπούλου καὶ Πετρινοῦ, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 69.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἓξ ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τῆς πιστώσεως τοῦ Γ'. Κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῆς, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Ἀντ. Γεωργαντᾶς	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Πέτρος Τσανετάκης	
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Γ. Κονδύλης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Κ. Φασίτσας	Ν.
Π. Ταιμπουράκης	Ν.	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Γ. Ἰω. Βατίστας	
Σταῦρος Γρίβας		Ἄγ. Γουζούασης	
Ἰω. Πετμέζης		Γ. Κ. Βελῆς	Ν.
Μ. Καΐρης		Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Δημ. Κονδύλης	Ν.	Γ. Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Ἀντ. Καμπάνης	Ν.	Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Νικόλαος Ἰατρός	Ν.	Γρηγ. Χατσηγιάννος	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Γεώρ. Μῆτσος	
Δ. Καλλιῤῥονᾶς		Ἰω. Κλίμακας	Ν.
Κωστῆς Βρυζάκης	Ν.	Ἀναγ. Δημητρίου	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Πέτρος Α. Ζάνος	
Κ. Τζαβέλας	Ν.	Μ. Ν. Βαλέττας	
Σ. Στράτος	Ν.	Χρ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ἠλίας Παπαδαῖος	Ν.
Α. Π. Νάκος		Γεώρ. Πετμεζᾶς	

Ν. Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Χρύσ. Σουμαρίπας	
Βασίλειος Πετμεζᾶς		Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Κωνστ. Βεΐκος	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Μ. Ἰατρός	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Δ. Βιρβίλης	
Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.	Γ. Μπάνης	Ν.
Βελισάρ. Νικολαΐδης		Π. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης		Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Π. Δεληγιάννης		Γερμαν. Μαυρομιχάλης	
Δ. Ν. Μπούκουρας	Ν.	Ν. Μοσχούλας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος		Κανελόπουλος	
Ζαφείρ. Δεπάστας	Ν.	Κ. Δ. Σχινᾶς	
Ἐμ. Ἀντίπας		Ἰω. Γκούρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Ν.	Ἀναγν. Κεχαγιᾶς	Ν.
Εὐσταθ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Σπ. Λογοθετόπουλος	
Γ. Πανοπριφτόπουλος	Ν.	Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἐμ. Χ. Τσούγλος		Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.	Χρ. Τσίνος	
Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Δημ. Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμ. Μελετόπουλος		Θ. Ι. Μέξης	
Παρασκ. Ματάλας		Ἐμ. Α. Ὁρλὸφ	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Γ. Μπάστας	
Λουκᾶς Στέρανος	Ν.	Κ. Δαρειώτης	Ν.
Εὐγ. Σπυρίδωνος	Ν.	Στ. Ἀντωνιάδης	
Φήγας Παλαμίδης	Ν.	Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Θ. Μ. Πετρινός	Ν.	Ἰω. Περίδης	Ν.
Κ. Μανέτας	Ν.	Ἀνδρ. Μάμουκας	
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Μ. Χατσῆ Μελέτη	Ν.	Εὐστ. Μ. Παρίσσης	
Ν. Τσαλακώστας		Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Δ. Σακελλαριάδης		Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ν. Μπούτουνας		Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Π. Παπατσώνης	Ν.	Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἰω. Παππατσώνης		Ἀθ. Καστανᾶς	
Π. Δαρειώτης		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας		Γ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Σπ. Α. Βαρότσης		Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Παῦλος Δεντούδης	Ν.	Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.

Δ. Χατσίσκος	Ν.	Ἰωάν. Τασσαίος	
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς		Μάρκος Βιτάλης	
Κωνστ. Δυοβουνιώτης		Ἰω. Οἰκονόμου	Ν.
Γ. Ῥιζόπουλος			

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως τὰ ἄρθρ. 1, 2, 3, καὶ 4 τοῦ Δ'. κεφαλαίου, καὶ μηδεμιᾶς γενομένης παρατηρήσεως, ἡ βουλὴ παρεδέχθη ἓν ἕκαστον τούτων δι' ἀναστάσεως, ἔχουσι δ' οὕτω·

« Κεφ. Δ'. Ἄρθρ. 1. Εἰς ἐπισκευὰς τοῦ καταστήματος καὶ ἄλλας ἀπροβλέπτους ἀνάγκας αὐτοῦ δραχ. . . . . 1,500. »

« Ἄρθρ. 2. Εἰς ἀγορὰν δύο βιβλιοθηκῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐτῆς δαπάνης δραχ. . . . . 290. »

« Ἄρθρ. 3. Ὁμοίως ἑνὸς γραφείου διὰ τὸ ταμεῖον δρ. 90. »

« Ἄρθρ. 4. Εἰς ἐκτάκτους δαπάνας . . . . . 1,800. »

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τὸ 5 αὐτοῦ ἄρθρ. ἐφ' οὗ ἡ βουλὴ ἀποφανθεῖσα ὅτι συνίστησιν εἰς τὸ προεδρεῖον τὴν παραλαβὴν τῶν ἀναλόγων σωμάτων, διὰ νὰ διανείμῃ αὐτὰ εἰς τοὺς δήμους καὶ ἐπαρχίας τοῦ κράτους, παρεδέχθη αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 5. Εἰς συνδρομὴν τοῦ περὶ χολέρας ἐγχειριδίου κατὰ τὴν ἐν τῇ συνεδριάσει ΠΣΤ'. ἀπόφασιν τῆς βουλῆς δρ. 1,700. »

Γενομένης δὲ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Δ'. κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος εἰς 5,380 δραχ. ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Πετρινοῦ καὶ Εὐστρ. Σπυρίδωνος, συνήχθη κατὰ τὸ ὡδὲ προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 70.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν βουλευτῶν
ἐπὶ τοῦ ἓξῆς ζητήματος.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Δ'. Κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῆς, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη.

Ναὶ ἢ ὄχι ;

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Μιχ. Καΐρης	
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Δημήτριος Κονδύλης	Ν.
Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.	Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Ἀνδρέας Δανόπουλος	
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Νικόλαος Ἰατρός	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Ἀναγν. Μακρυμιχάλης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.

Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.	Ἀνδρέας Νταρᾶς	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Εὐαγθ. Οἰκονομόπουλος	
Κ. Τζαβέλας	Ν.	Γ. Παναριωτόπουλος	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος		Νικόλαος Κορφιωτάκης	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Ἐμμαν. Μελετόπουλος	
Πέτρος Τσανετάκης		Παρασκευᾶς Ματάλας	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Ἠλίας Γιατράκος	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.	Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Ἐλευθέριος Καλυγερᾶς		Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.
Γεώργιος Ἰω. Βατίστας		Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.	Θεόδωρος Μ. Πετρινός	Ν.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.	Κωνστ. Μανέτας	Ν.
Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	Ν.	Ἀλέξ. Ἀλεξανδράπουλος	Ν.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.	Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Νικόλαος Τσελακώστας	
Μιχαὴλ Σισίνης		Δ. Σκελλαριάδης	
Γρηγόριος Χατσηγιάννος		Ν. Μπιτούνας	
Γεώργιος Μῆτσος		Π. Παππατσώνης	
Ἰωάννης Κλίμακας	Ν.	Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Ἀναγ. Δημητρίου	Ν.	Π. Λαρεωτης	
Πέτρος Α. Ζάννος	Ν.	Σπυρίδων Βαλέττας	
Μιχαὴλ Βαλέττας		Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	Ν.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Ἠλίας Παπαδαῖος	Ν.	Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Γεώργιος Πετμεζᾶς		Χρύσανθος Σουμαρίπας	
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς		Κ. Βέϊκος	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Δημήτριος Βιρβίλης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάντης	Ν.
Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Βελισάριος Νικολαΐδης		Δ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης		Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Πέτρος Δεληγιάννης		Ν. Μοσχούλας	
Δημήτ. Ν. Μπούκουρας		Δ. Κανελόπουλος	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.	Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Ζαχ. Δεπάστας	Ν.	Ἰωάννης Γκοῦρας	

Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας		Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Σπυρ. Λογοθετόπουλος		Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Π. Παπαδιαμαντόπουλος		Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος		Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Χριστόδουλος Τσῖνος		Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	Ν.
Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Θεόδωρος Ι. Μέξης		Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλὼφ	Ν.	Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Γεώργιος Μπάστας		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Κώστας Δαρειώτης		Δ. Χατσίσκος	Ν.
Στ. Ἀντωνιάδης		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Κων. Δυοβουνιώτης	
Ἰωάννης Περίδης	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Ἀνδρέας Μάμουκας		Ἰωάννης Τασσαῖος	
Κάρολος Ναζῖος		Μάρκος Βιτάλης	
Εὐστράτιος Παρίσσης	Ν.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος			

Ἀναγνώσθη ἔπειτα τὸ 1 ἄρθρ. τοῦ Ε. κεφαλαίου, ἐφ' οὗ παρατηρηθέντος ὅτι προϋπολογισμοὶ καὶ καθυστεροῦντα εἶναι λέξεις ἀσυμβίβαστοι καὶ αἱ δαπάναι αὗται δὲν ἔπρεπε νὰ γίνωσιν ἄνευ πιστώσεως τῆς Βουλῆς, ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἐπειδὴ ἡ κλίμαξ τοῦ ἀκροατηρίου ἦτον ἐτοιμόρροπος καὶ ἐπρεπείλει τὴν ὕπαρξιν τῶν ἀνερχομένων, ὁ πρώην πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἠναγκάσθη νὰ διατάξῃ τὴν ἀνακαίνισίν της κατὰ τὴν διακοπὴν τῶν Βουλῶν. Ἐγένετο δὲ αὕτη ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ βιβλιοφύλακος καὶ ὑπάρχουσιν ὅλα τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, ὅτε ἀνακαινισθείσης ἤδη τῆς κλίμακος, πρέπει νὰ γίνῃ ἀπότισις τῆς δαπάνης. Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ ἄρθρον αὐτὸ δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτω·

« Κεφ. Ε. Ἄρθρ. 1. Διὰ τὴν ἀνακαίνισιν τῆς τοῦ ἀκροατηρίου κλίμακος οὔσης ἐτοιμορρόπου δραχ. . . . . 753. »

Ἀναγνωσθὲν δὲ καὶ τὸ 2 ἄρθρ. αὐτοῦ, μαθεμιᾶς ὑπαρχούσης παρατηρήσεως, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. Διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ βοηθοῦ καὶ τοῦ κλητῆρος τῆς βιβλιοθήκης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διακοπῆς τῆς Βουλῆς δραχμὰς . . . . . 150. »

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον ὁ εἰσηγητὴς παρετήρησεν ὅτι ἐντὸς τοῦ παρελθόντος προϋπολογισμοῦ εἶχε σημειωθῇ ποσὸν 4,000 δραχ. διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀνέγερσιν τῆς αἰθούσης τοῦ ἀναγνωστηρίου καὶ τῆς βιβλιοθήκης. Ἐπειδὴ δὲ τὰ χρή-

ματα ταῦτα ὑπάρχουσι μὴ δαπανηθέντα, καὶ τὰ βιβλία φθείρονται σηπόμενα εἰς τόπον ὑγρὸν, θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἀνέγερσις, καὶ εἰς τοῦτο προκαλεῖ τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς, διὰ νὰ γίνῃ ἡ χρῆσις τῶν ἀνωτέρω δραχ. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι 3,000, αἵτινες ἦσαν εἰκονικῶς τεθειμέναι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν προμήθειαν τοῦ ἀναγκαίου χάρτου, ἀλλ' ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, αἱ δραχμαὶ αὗται δὲν ἐλήφθησαν παρὰ τῆς Βουλῆς. Συνίστησι λοιπὸν καὶ τὴν παραλαβὴν αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι πρὸ δύο ἤδη ἐτῶν εἶχεν ἀποφασισθῇ ὁμοψήφως νὰ γίνῃ ἡ ἀνέγερσις τῆς αἰθούσης τοῦ ἀναγνωστηρίου, ἐνθα τοσοῦτοι ἐπιτρίτωσι λόγιοι καὶ ὑπάρχουσι τοσαῦτα πολύτιμα συγγράμματα καὶ ἐφημερίδες, τῶν ὁποίων ἡ ἐξασφάλισις καθίσταται ἀναγκαιοτάτη. Ὅθεν καλῶς μὲν τὸ προεδρεῖον ἐρρόντισε περὶ τούτου καὶ πρέπει νὰ γίνῃ χρῆσις τῶν ἀνωτέρω 4,000 δραχμῶν, ἀλλὰ νὰ σπεύσῃ ἵνα συσταθῇ ταῦτα πρὸς τὴν Βουλὴν ὡς ἓν τῶν πρώτων της ἔργων, διότι πάντες ἐνθυμοῦνται πόσος ἐγένετο ἄλλοτε περὶ τούτου λόγος καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀναβληθῇ πλειότερον.

Περὶ δὲ τῶν διὰ τὸν χάρτην 3,000 δραχ. ἀπεφήνατο ἡ Βουλὴ ὅτι ἐπειδὴ ἡ χρῆσις εἴπετο δὲν ἐλείπε καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο θέλει συμψηφισθῇ, περιττὸν εἶναι νὰ τεθῇ ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς δὲ τὸν ταμίαν τῆς Βουλῆς ἀπόκειται νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τυπογραφείου.

Ἀκολούθως γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Γ. κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος εἰς 903 δραχ. ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Λεντούδη καὶ Τσιμπουράκη, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 71.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἓξ ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Γ. Κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῆς, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη,

Ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δ. Ὀρεινὸς	Ν.	Π. Τσιμπουράκης	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Σταῦρος Γρίβας	
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Ἰωάννης Πετμεζᾶς	

Μιχ. Καΐρης		Βελισάριος Νικολαΐδης	
Δημ. Κανδύλης	Ν.	Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Ἀντ. Καμπάνης	Ν.	Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Πέτρος Δεληγιάννης	
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Δημήτριος Ν. Μπούκουρας	
Ἀναγν. Μακρυπόκαμισος	Ν.	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς		Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Κωστῆς Βρυζάκης	Ν.	Ἐμμ. Ἀντίπας	
Ἀναργύρος Πετράκης	Ν.	Α. Νοταρᾶς	Ν.
Κ. Τζαβέλας	Ν.	Εὐς. Οἰκονομόπουλος	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Γ. Πανοπριστόπουλος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος	
Λουκᾶς Π. Νάκος		Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.
Α. Γεωργαντᾶς	Ν.	Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης		Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Γ. Κανδύλης	Ν.	Παρασκευᾶς Ματάλας	
Κ. Φασίτσας	Ν.	Ἡλ. Γιατράκος	
Ἡλ. Καλογερᾶς		Λουκᾶς Στέρανος	Ν.
Γ. Ἰω. Βατίστας		Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.	Ῥ. Παλαμιδῆς	Ν.
Γ. Κ. Βελλῆς	Ν.	Θ. Μ. Πετρινὸς	Ν.
Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ν.	Κων. Μανέτας	Ν.
Γ. Ἰω. Γιολδάσης	Ν.	Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Στ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Μελέτ. Χ. Μελέτη	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.	Ν. Τσαλακώστας	
Γρ. Χατσηγιάννος		Δ. Σακελλαριάδης	
Γεώρ. Μῆτσος		Ν. Μπούτουνας	
Ἰωάν. Κλίμακας	Ν.	Π. Παππατσώνης	
Ἀναγν. Δημητρίου	Ν.	Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.	Π. Δαρειώτης	
Μ. Ν. Βαλέττας		Σπ. Βαλέττας	
Χρ. Ν. Δεμάθας	Ν.	Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Ἡλ. Παππαδαῖος	Ν.	Σπ. Α. Βαρότσης	
Γεώρ. Πετμεζᾶς		Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Ν. Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Χρύσ. Σουμαρίπας	
Βασίλειος Πετμεζᾶς		Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Κων. Βέϊκος	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Μ. Ἰατρὸς	Ν.
Ἀθ. Δανιλόπουλος		Δημ. Βιρβίλης	
Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.	Γ. Μπάνης	Ν.

Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.	Ἀνδ. Μάμουκας	
Ἀναγ. Μαυρομιχάλης		Κάρολος Νάζος	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.	Εὐσρ. Παρίσης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης		Ἀντ. Ἀρμάος	
Ν. Μοσχούλας		Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Α. Κανελλόπουλος		Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Κωνς. Δ. Σχινᾶς		Ἀν. Παππατσώρης	
Ἰωάν. Γκοῦρας		Ἀθ. Καστανᾶς	
Ἀναγν. Κεχαγιᾶς	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος		Γ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Π. Παππαδιαμαντόπουλος		Ἀ. Γ. Κουντουριώτης	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος		Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Χριςόδ. Τσῖνος		Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δημ. Κουμανιώτης	Ν.	Δ. Χατσίσκος	Ν.
Θ. Ι. Μέξης		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Ἐμ. Λαζ. Ὀρλόφ	Ν.	Κ. Δυοβουνιώτης	
Γ. Μπάστας		Γ. Ῥιζόπουλος	
Κώνστας Δαρειώτης	Ν.	Ἰω. Τασσαῖος	
Σ. Ἀντωνιάδης		Μάρκος Βιτάλης	
Κωνς. Ἀντωνιάδης	Ν.	Ἰω. Οἰκονόμου.	Ν.
Ἰωάν. Περίδης	Ν.		

Ἐπαναληφθείσης δὲ τῆς κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς, ἀναβαίνοντος εἰς 383,733 δραχ. ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Λεντούδη καὶ Σ. Νικολαΐδου, συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ὅλην πίστωσιν αὐτοῦ διὰ ψήφων 71.

Ἐνταῦθα δὲ προκειμένου νὰ συζητηθῇ ἡ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀναφορῶν ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τῇ αἰτήσει πολλῶν βουλευτῶν, ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις αὐτῆ ἐπὶ τὴν αὔριον, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1. μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ. Παρίσης.
Α. Σ. Δανόπουλος.
Μιλ. Χ. Μελίτης.

Πρωτόκολλον ὁρκωμοσίας.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἕκτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους παρελθὼν ὁ γ'. Βουλευτὴς Καρυστίας Γ. Παππᾶ Νικολάου, ἔδωκε τὸν παρὰ τοῦ 57 ἄρθρου τοῦ συντάγματος ὁριζόμενον βουλευτικὸν ὅρκον ἔχοντα οὕτως.

« Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, ὑπακοὴν εἰς τὸ σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντά μου. »

Ὁ ὁρκισθεὶς Γ. Παπ. Νικολάου. Ὁ ἱερεὺς Παΐσιος. Ὁ πρόεδρος Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.
Ὁ Γραμματεὺς Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΒ'.
Τῆς 29 Νοεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἐννάτην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν π. μ. τῶν Κ. Κ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Κατὰ πρῶτον ὁ πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν ὅτι ἡ Α. Μ. δεχθεῖσα τὴν μεγάλην πρεσβείαν τῆς βουλῆς τὴν παρουσιάσασαν τὴν ἀπάντησιν αὐτῆς πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον εἶπε τὴν ἀκόλουθον ἀντιφώνησιν, τὴν ὁποίαν ἀνέγνω ὁ γραμματεὺς ἔχουσαν οὕτω·

« *Κύριοι Βουλευταί!*

Εἰς τὴν πρὸς τὸν Λόγον Μου ἀπάντησιν τῆς Βουλῆς βλέπω μὲ εὐχαρίστησιν τὴν γνωστήν Μοι ἀφοσίωσιν αὐτῆς, καὶ τὴν προθυμίαν νὰ συνδράμῃ τὴν Κυβέρνησίν Μου, ἥτις θέλει καταβάλλει πᾶσαν σπουδὴν ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ παροῦσα Σύνοδος θέλει ἔχει πολλὰ ἀποτελέσματα συντείνοντα εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ.

Εἴθε ἡ θεία πρόνοια νὰ εὐδοκήσῃ, ὥστε ὁ λαὸς ν' ἀπολαύσῃ τὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα προκύπτουσιν ἐκ τῆς διατηρήσεως τῆς κοινῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας. »

Μετὰ τοῦτο παρετήρησεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ διορισθῇ ἐπιτροπή τις ἐξ ἀριθμοῦ τινος βουλευτῶν συγκειμένη διὰ νὰ τοποθετήσῃ τινὰς πίνακας φέροντας τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ὀνομάτων ἀποβιωσάντων ἀγωνιστῶν, καὶ ἐκφέρῃ γνώμην καὶ ἐπί τινων αἰτήσεων περὶ κατατάξεως καὶ ἄλλων ὀνομάτων ἀγωνιστῶν, ἡ δὲ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ συσταθῇ ἡ ἐπιτροπὴ ἐξ εἴκοσι βουλευτῶν ἀνὰ δύο ἐξ ἑκάστου νομοῦ καὶ ἐκ τοῦ προέδρου. Ἀνέθεσε δὲ εἰς τὸ ἴδιον προεδρεῖον τὴν ἐκλογὴν τῆς τοιαύτης ἐπιτροπῆς.

Ἀνήγγειλεν ἀκολούθως ἐπισήμως τὴν ἀποβίωσιν τοῦ βουλευτοῦ Κυνουρίας Ι. Ζαφειροπούλου· ἐφ' ᾧ λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι τρόντι ἡ εἴδησις ἡ παρὰ τοῦ προέδρου ἀναγγελθεῖσα εἶναι λυπηρὰ εἰς ὅλην τὴν βουλὴν, διότι ἐστερήθη ἑνὸς τῶν μελῶν της, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχεν εἰς τοὺς κόλπους της. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ βουλευταὶ ὡς κοπιάζοντες ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ ἔθνους δύνανται νὰ παραβληθῶσι μὲ τοὺς στρατιώτας τοὺς μαχομένους ὑπὲρ πατρίδος, καθὼς οὗτοι, ὅταν πίπτωσιν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, λαμβάνουσι θέσιν τινὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ μνημονεύεται ὑπὸ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, οὕτω νομίζει ὅτι εἶναι πρέπον ὁσάκις ἡ βουλὴ στερεῖται τινὸς τῶν μελῶν της πληρώντος τὸ καινὸν χρέος, ἂν δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄλλο τι, ταύλάχιστον ν' ἀναρτᾷ πίνακα φέροντα τὸ ὄνομά του καὶ τὴν ἐπιγραφὴν « βουλευτὴς τῆς δεινὸς περιόδου. »

Ἡ γνωμοδότησις αὕτη ἐθεωρήθη ὡς πρότασις εἰς ἄλλην συνεδρίασιν συζητητέα.

Ἀνήγγειλεν ἔπειτα ὁ πρόεδρος ὅτι ὁ βουλευτὴς Θήρας ἔδωκεν εἰς τὸ προεδρεῖον ἔγγραφον πρότασιν περὶ τροπολογίας τοῦ 19 ἄρθρ. τοῦ κανονισμοῦ τῆς βουλῆς, καὶ θέλει παραπεμφθῇ εἰς τὰ τμήματα· εἰς τοῦτο συνήνεσεν ἡ βουλή. Παρετήρησεν ἔτι ὅτι καὶ ἡ πρό τινων ἡμερῶν γενομένη ἀπόφασις τῆς βουλῆς ὅτι οἱ μὴ ἐμφανιζόμενοι κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου βουλευταὶ δὲν δύνανται νὰ μισθοδοτῶνται εἶναι καλὸν ν' ἀποτελέσῃ μέρος ῥητὸν τοῦ κανονισμοῦ.

Ὑποστηρίζοντος δέ τινος βουλευτοῦ τὴν γνώμην ταύτην, ἐθεωρήθη ὡς πρότασις εἰς ἄλλην συνεδρίασιν συζητητέα.

Μετὰ ταῦτα ἀνηγγέλθη ἀντικείμενον τῆς παρούσης συνεδριάσεως ἡ συζήτησις τῶν ἀναφορῶν. Ἀνεγνώσθησαν αἱ περιλήψεις τῶν ὑπ' ἀριθμὸν 85, 89, 90, 95, 98, 99, 100, 101, 102, ἔχουσαι οὕτως.

« Ἀρι θ. 85. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου 1848 τῆς Γεωργίτσας χήρας Παναγιωτάκη Δημοπούλου, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας τοῦ συζύγου της καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς Ἄργος κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Κεχαγιάμπεη, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τούτων, τῶν γραπτείων, καὶ τῆς ἐνδείας της, σύνταξίν τινα.

Ἀριθ. 89. Ἀναφορὰ ἀχρονολόγητος τῆς Αἰκατερίνης χήρας Ἀποστόλου Κάγκαν, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας τοῦ συζύγου της, καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ ἑνὸς τῶν υἱῶν της, ἐξαιτεῖται ἵνα λάβῃ πρόνοιαν ἡ Βουλὴ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τῶν ἐπιλοίπων τέκνων της ἐνδεῶς διακειμένων.

Ἀριθ. 90. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου 1848 τοῦ Γεωργίου Κοσμᾶ Ἀρκαδοπούλου ἐκτιθέντος τοὺς ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνάς του, καὶ ἐξαιτουμένου σύνταξίν τινα, ἵνα διατηρήσῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του.

Ἀριθ. 95. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπὸ 27 Φεβρουαρίου 1848 τοῦ ἐξ Ἄργους Δημητρίου Ἀθ. Μάρση, δι' ἧς ἐκθέτων τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας περὶ ὧν ἐπισυνάπτει πιστοποιητικῶν, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι αὐτῶν καὶ τῆς ὡς ἐκ τῶν πληγῶν ἀνικανότητός του ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς διατροφὴν τῆς ἐνδεοῦς ἐξαμελοῦς οἰκογενείας του.

Ἀριθ. 98. Ἀναφορὰ ἐξ Ὕδρας ἀπὸ 12 Μαρτίου 1848 τῆς Ἑλένης χήρας Θεοδώρου Γκίκα, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τὰς ὑπὲρ πατρίδος θυσίας τοῦ ἀνδρός της προσενεγκόντος ὅλα αὐτοῦ τὰ πλοῖα καὶ περὶ τὰς 700000 δραχμῶν, πρὸς δὲ τὸν ὑπὲρ πατρίδος θάνατον τοῦ ὁπλαρχηγοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι αὐτῶν, τῆς ὀγδοηκονταετοῦς ἡλικίας της, καὶ τῆς ἐνδείας, εἰς ἣν ἀπὸ τοιαύτης εὐπορίας διὰ τὴν πατρίδα περιέπεσεν, ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 99. Ἀναφορὰ ἐξ Ὕδρας ἀπὸ 12 Μαρτίου τῆς Ἑλένης χήρας Γεωργίου Δοκοῦ, δι' ἧς ἐκθέτουσα τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας τοῦ συζύγου της, καὶ τὰς τῶν πλοίων αὐτοῦ καὶ 30000 διστήλων χρηματικὰς θυσίας, ἐξαιτεῖται, ἐνδεὴς οὖσα καὶ ἑβδομηκοντούτις, ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 100. Ἀναφορὰ ἀπὸ 15 Μαρτίου 1848 τῆς ἐξ Ὕδρας Μαρούσης χήρας Ἰωάννου Δρέντα, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας τοῦ συζύγου της ὡς πλοιάρχου καὶ τὰς μετὰ ταῦτα ὑπηρεσίας του, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι αὐτοῦ καὶ τῆς ἐνδείας, εἰς ἣν κατελείφθη μετὰ τριῶν τέκνων, ἐξ ὧν δύο θυγατέρες ἐνήλικες, ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 101. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπὸ 20 Μαρτίου τῆς Βασιλικῆς χήρας τοῦ συνταγματάρχου Γεωργίου Μήτζου, δι' ἧς

ἐκτιθεῖσα τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας καὶ θυσίας τοῦ συζύγου της, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ τῶν τριῶν τέκνων της, καὶ ἐξοικονόμησίν τινα διὰ ν' ἀπαλλαχθῇ τῶν χρεῶν της.

Ἀριθ. **102**. Ἀναφορὰ ἐκ Καρπενησίου ἀπὸ **21** Μαρτίου **1848** τῆς Αἰκατερίνης χήρας Γεωργίου Λέλη, ἐξαιτουμένης ἀπέναντι τῶν ἀγώνων τοῦ ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀποβιώσαντος συζύγου της, περίθαλψίν τινα.

Ἀριθ. **103**. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπὸ **26** Μαρτίου **1848** τῆς Ἑλένης χήρας Λάμπρου Λιακοπούλου, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τοὺς ἀγῶνας τοῦ ὁπλαρχηγοῦ συζύγου της φονευθέντος ἐν τῇ ἀκροπόλει Ἀθηνῶν, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ τῶν τέκνων της. »

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν ἐπ' αὐτῶν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως.

« Αἱ ὑπ' ἀριθ. **85**, **89**, **90**, **95**, **98**, **99**, **100**, **101**, **102** καὶ **103** νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, τὸ ὁποῖον ἀφοῦ ἐκτιμήσῃ τὸ δίκαιον τῶν ἀξιώσεων αὐτῶν, νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἀνάλογον περὶ ἑνὸς ἑκάστου, καὶ καθ' ὅσον ἐπιτρέπουσι τὰ μέσα τῆς Κυβερνήσεως. »

Ἀναγνωσθείσης ἀκολούθως τῆς περιλήψεως τῆς ὑπ' ἀριθ. **86** ἀναφορᾶς ἐχούσης οὕτω.

« Ἀριθ. **86**. Ἀναφορὰ ἐξ Ἄνδρου ἀπὸ **15** Ἰανουαρ. **1848** ἀκτὼ μοναχῶν τῆς διαλελυμένης μονῆς, ἡ Ἁγία Μαρίνα, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα, ὅτι μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ μοναστικοῦ των καταφυγίου λιμώττουσι, μὴν ἔχουσαι οὐδένα ζωῆς πόρον, καὶ ἐξαιτοῦνται ἀνάλογον σύνταξιν ὡς διατελοῦσαι εἰς προβεβηκυῖαν ἡλικίαν. »

Ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, διὰ νὰ φροντίσῃ τὴν ἀποκατάστασίν των εἰς τὰς διατηρουμένας ἐντὸς τοῦ Κράτους μονάς.

Παρετήρησέ τις, ὅτι ἐπειδὴ καθ' ὅλας τὰς παρελθούσας συνόδους ἐγένετο λόγος περὶ τῆς ἀναγκῆς τῆς ὑποβολῆς νομοσχεδίου περί τε τῶν διαλελυμένων καὶ διατηρουμένων μονῶν, τοῦτο δὲ μέχρι τοῦδε δὲν ὑπεβλήθη, δράττεται τῆς παρούσης εὐκαιρίας διὰ νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συστήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν ταχεῖαν εἰσαγωγὴν τοῦ τοιούτου ἀναγκαίου νομοσχεδίου διὰ νὰ γνωσθῇ ἡ πραγματικὴ κατάστασις αὐτῶν τῶν διαλελυμένων μονῶν ὡς καὶ τῶν διατηρουμένων, καὶ ληφθῶσι τὰ κατάλληλα μέτρα περὶ αὐτῶν.

Συμφωνῶν καὶ ἕτερος περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ

τοιούτου νομοσχεδίου παρετήρησεν ὡς πρὸς τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀναφορᾶς, ὅτι δὲν νομίζει κατάλληλον ν' ἀποκατασταθῶσιν αἱ ἀναφερόμεναι μοναχοὶ εἰς ἄλλας μονὰς ἐντὸς τοῦ κράτους, διότι ἕκαστος γινώσκει ὁποίαν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. Προτείνει λοιπὸν, ἐπειδὴ τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς μνημονευθείσης μονῆς δὲν ὑπερβαίνει τὰς **80** δραχμὰς, νὰ παραχωρηθῇ εἰς αὐτὰς, εἰ δυνατὸν, ἡ μονὴ αὕτη μέχρι τῆς ὁριστικῆς περὶ τῶν διαλελυμένων μονῶν ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, ἢ νὰ ἀποκατασταθῶσιν εἰς ἄλλας μονὰς τῆς αὐτῆς νήσου Ἄνδρου.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι διὰ νὰ γείνῃ παραχώρησις οἱουδήποτε ἐθνικοῦ κτήματος ἀνάγκη νὰ προηγηθῇ νόμος. Τοῦτον λοιπὸν πρέπει ν' ἀπαιτήσῃ ἡ Βουλὴ ὡς ἀναγκαιότατον· διότι πολλὰ τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων κατηρημώθησαν, καὶ παραμεληθέντα οὐδεμίαν σχεδὸν πρόσοδον δίδουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὡς ἐν παραδείγματι ἀναφέρει, ὅτι ἐκ μιᾶς διαλελυμένης μονῆς τῆς Τήνου **45** μόνας δραχ. ἐτήσιον εἰσόδημα λαμβάνει ἡ Κυβέρνησις. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ληφθῇ ἓν μέτρον καὶ νὰ ἐξετασθῇ τίνα εἶσὶ συμφορώτερον νὰ διατηρηθῶσι, καὶ ποίαν πρόνοιαν πρέπει νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις περὶ τῶν λοιπῶν. Διότι βέβαια καὶ ἡ ἔκθεσις τοῦ ὑπουργείου θέλει εἶσθαι ἐκτενὴς, ἐκθέτουσα ἱστορικῶς τὴν κατάστασιν μιᾶς ἑκάστης μονῆς, καὶ δύναται νὰ φωτίσῃ δεόντως τὴν Βουλήν.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ἐπὶ μὲν τῆς ἀναφορᾶς τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως· « Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν **86** ἀναφορᾶς ὀκτὼ μοναχῶν ἐξ Ἄνδρου, γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ αὕτη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, διὰ νὰ φροντίσῃ τὴν ἀποκατάστασιν των εἰς τὰς διατηρουμένας ἐντὸς τοῦ κράτους μονάς. » Ἐκτὸς δὲ ταύτης καὶ τὴν αὐτὴν ἀποφασίσασα νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ ὑπουργεῖον τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ περὶ τῶν διαλελυμένων καὶ διατηρουμένων μονῶν νομοσχεδίου.

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς περιλήψεως τῆς ὑπ' ἀριθ. **87** ἀναφορᾶς, ἐχούσης οὕτω·

« Ἀριθ. **87**. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπὸ **30** Ἰανουαρίου **1848** τῆς Μαρίας χήρας Χρήστου Ζαχαροκομνοπούλου, ἐν ᾗ ἐκθέτει ὅτι ὁ σύζυγός της ὑπηρετήσας ὡς εἰρηνοδίκης **4** ἔτη, ἐπαύθη κατὰ τὸ **1844**, ἀπέθανε δ' ἀκολούθως ἐν ἐνδείᾳ, ἐξαιτεῖται δὲ σύνταξίν τινα ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ τοῦ τέκνου της. » Ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης.

Παρετήρησέ τις ὅτι διὰ τῆς τεταρτοῦς ὑπηρεσίας εἰρηνοδίκου δὲν παράγεται δικαίωμα συντάξεως, προτείνει λοιπὸν νὰ μὴ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα ἀναφορὰ, ἀλλὰ νὰ μείνῃ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς. Καθότι ὅταν διευθύνωνται ἀδιακρίτως ὅλαι αἱ ἀναφοραὶ παρὰ τῆς Βουλῆς, τότε ἐλαττοῦται καὶ ἡ ἀξία τῶν βουλευτικῶν συστάσεων. Διὰ τοῦτο παρατηρεῖ τις, ὅτι ἕνῳ ἐγένοντο μέχρι ταῦδε τόσαι συστάσεις παρὰ τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ πολλῶν σπουδαίων ἀναφορῶν, καὶ ἐζητήθησαν πληροφορίαι, οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ὑπουργὸς ἔδωκεν πληροφορίας εἰς τὴν Βουλὴν, ἐπειδὴ θεωροῦσιν ὡς μηδὲν τὰς συστάσεις ταύτας· καὶ τοῦτο βέβαια προσβάλλει τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ σώματος. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ συνιστᾷ φειδωλῶς καὶ διευθύνῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὰς αἰτίας λόγου ἀναφορᾶς, διὰ νὰ δύναται νὰ μανθάνῃ παρὰ τῶν ὑπουργῶν, ὅταν θέλῃ, τὰς ἐκβάσεις τῶν συστάσεων αὐτῆς, ὅθεν προτείνει νὰ μείνῃ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀναφορά.

Μετὰ τὸν πρόεδρον παρατηρήσαντα εἰς τὸν προαγορεύσαντα ὅτι μετὰ τὸ τέλος τῆς συζητήσεως τῶν ἀνὰ χεῖρας ἀναφορῶν θέλει προτείνει μέτρον, διὰ νὰ πληροφορῆται ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τὴν ἔκβασιν τῶν ὑπ' αὐτῆς διευθυνομένων μετὰ συστάσεως ἀναφορῶν, ἀντέλεξεν ἕτερος πρὸς τὸν ἴδιον, ὅτι παραδέχεται καὶ αὐτὸς τὴν γνώμην τοῦ νὰ γίνωνται αἱ συστάσεις τῆς Βουλῆς μετὰ τῆς προσηκούσης φειδωλείας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀναφορᾶς δὲν γίνεται σύστασις ἀλλ' ἁπλῆ διεύθυνσις. Διευθύνουσα δ' ἁπλῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ Βουλὴ τὴν ἀναφορὰν οὐδένα περιορισμὸν θέτει εἰς αὐτό, ἀλλ' εἶναι ἐλεύθερον νὰ ἐξετάσῃ καὶ ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι νομίσῃ δίκαιον· ἕνῳ ἡ εἰς τὰ ἀρχεῖα ἐγκατάλειψις τῶν ἀναφορῶν δύναται νὰ ψυχράνῃ τοὺς ἀναφερομένους καὶ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῶν τὴν ἐλπίδα τῆς παρὰ τῆς Βουλῆς συνδρομῆς, χρησιμεύουσαν πρὸς παραμυθίαν αὐτῶν. Ἔπειτα ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι ἁρμοδία νὰ γνωρίζῃ τὴν κατάστασιν τῆς ἀναφερομένης οἰκογενείας, ἥτις δύναται νὰ ἦναι ἀξία περιθάλψεως. Διὰ ταῦτα ὑποστηρίζει τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ὁ λόγος δι' ὃν ἡ ἀναφερομένη ζητεῖ τὴν σύνταξιν εἶναι λίαν ἀξιόλογος. Γινώσκει μάλιστα ὅτι ὁ σύζυγος αὐτῆς Χ. Ζαχαροκομνόπουλος εἰρηνοδίκης ὢν κατηγορήθη ἐπὶ καταχρήσει, κατεδιώχθη εἰς τὰ δικαστήρια, κατεδικάσθη εἰς φυλάκισιν, καὶ διὰ βασιλικῆς χάριτος ἀπελύθη· ὥστε διὰ ταῦτα βέβαια δὲν ἔχει ἡ οἰκογένειά του δικαίωμα συντάξεως.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ προέδρου ἂν παρα-

δέχηται νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, ἀπήντησεν ἀποφατικῶς.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἡ ἑπομένη περίληψις ἔχουσα οὕτως·

« Ἀριθ. 88. Ἀναφορὰ ἐκ Χαλκίδος ἀπὸ 8 Φεβρουαρίου 1848 τοῦ Νεορύστου Σκουλουδάκη κληρικοῦ, δι' ἧς ἐκθέτων τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνάς του, καὶ τὰς χρηματικάς του θυσίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖον Αἰγίνης ἀπὸ τῆς συστάσεώς του μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Κυβερνήτου ἐκ 5000 γροσίων ἐτήσιος προσφορά, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τούτων, τῆς ὀγδοηκονταετοῦς ἡλικίας του καὶ τῆς ἐνδείας του ἀναλόγων σύνταξιν. » Ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ, « να διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, καὶ νὰ συστηθῇ εἰς αὐτὸ ὅπως λάβῃ τὴν δέουσαν περὶ αὐτοῦ πρόνοιαν, ἀνταποκρινομένην εἰς τὰς θυσίας του, καὶ θεραπεύουσαν τὸ βάρος τῆς ὀγδοηκονταετοῦς ἡλικίας του. » Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀναγνωσθείσης δὲ καὶ τῆς περιλήψεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 91 ἐχούσης οὕτω.

« Ἀριθ. 91. Ἀναφορὰ ἐκ Λεβαδείας ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1848 τῆς χήρας Ἄννας Τάλια Νικολάου, δι' ἧς ἐξαιτεῖται ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ συζύγου της κατακυρωθέντος ἐρειπίου ἀλευρομύλου, καὶ τῶν ἐκ τοῦ ἀναπλεστηριάσματος ζημιῶν, διότι αἱ κακαὶ ἰδιότητες, αἱ ἀποκαθιστῶσαι ἀδύνατον τὴν χρῆσιν τοῦ μύλου αὐτοῦ, γνωσταὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀρχὴν, δὲν ἐξετέθησαν εἰς τὴν διακήρυξιν, καὶ διότι ὁ σύζυγός της πολλὰ ἐδαπάνησε πρὸς κατασκευὴν τοῦ μύλου, καὶ ἡ οἰκογένειά της εἶναι ἤδη ἐνδεής· » καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, προτεινούσης « νὰ διευθυνθῇ αὕτη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, καὶ ἐὰν ἀληθῶς ἔχωσι τὰ ἀναφερόμενά της, νὰ ἐπιφέρῃ τὴν δέουσαν θεραπείαν. »

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν ταύτην δι' ἀναστάσεως μὲ τὴν ἐν τῷ τέλει αὐτῆς προσθήκην τῶν λέξεων « σύμφωνον μὲ τοὺς κειμένους νόμους. »

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἡ περίληψις τῆς ὑπ' ἀριθ. 92 ἀναφορᾶς ἔχουσα οὕτως.

« Ἀριθ. 92. Ἀναφορὰ ἐκ Νησίου τῆς Μεσσηνίας ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου 1848 τοῦ Η. Ζηροπανάγου καὶ τριῶν ἄλλων δι' ἧς ἐκθέτουν ὅτι κατὰ τὸ 1846 ἐνοικιάσαντες τὰς οἰκίας των εἰς τὸ δημόσιον, ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς ἀποθῆκαι, στεροῦνται εἰσέτι τῶν ἐνοικίων, καὶ τοι πολλάκις ἀνενεχθέντες εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἐπικαλοῦνται ἑπομένως τὴν δικαιοσύνην τῆς Βουλῆς. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν ἐπ' αὐτῆς γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, « ἵνα διευθυνθῇ εις τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, καὶ ἐὰν τὰ ἀναφερόμενα ἔχωνται ἀληθείας νὰ φροντίσῃ τὴν ἐξόφλησίν των κατὰ τὸ δίκαιον.

Ἀνεγνώσθησαν μετὰ ταῦτα αἱ περιλήψεις τῶν ὑπ' ἀριθ. 93 καὶ 104 ἀναφορῶν ἔχουσαι οὕτως·

«Ἀριθ. 93. Ἀναφορὰ, ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1848, κατοίκων τῶν Σουδενῶν ἐκτιθέντων τὰς παντοίας καταπιέσεις καὶ κακώσεις, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν ὑπὸ τοῦ μοιράρχου Πανᾶ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν ἀπὸ τῆς 9 μέχρι τῆς 16 Φεβρουαρίου, καὶ ἐπικαλουμένων διὰ ταῦτα δικαιοσύνην, καὶ ἀποζημίωσιν διὰ τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν ἔξοδα, ἐπισυνάπτοντες κατάλογον.

Ἀριθ. 104. Ἀναφορὰ ἀπὸ 30 Μαρτίου 1848 κατοίκων τῶν Σουδενῶν, ἐν ᾗ ἐπισυνάπτοντες ἀντίγραφον ἑτέρας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἀναφορᾶς των, δι' ἧς ἐκθέτοντες τὰς ὁποίας ὑπέστησαν καταπιέσεις καὶ κακώσεις ὑπὸ τοῦ Μοιράρχου Ἡλ. Πανᾶ, ἐπικαλοῦνται τὴν δικαιοσύνην τῆς Βουλῆς. Ἐφ' ὧν ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῶν ἀναφερομένων καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀνήκουσαν θεραπείαν.»

Παρετήρησε δέ τις ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς ὑπόκεινται ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὥστε οἱ ἀναφερόμενοι κάτοικοι Σουδενῶν ἠδύναντο νὰ ἐναγάγωσι τὸν μοίραρχον Πανᾶν εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ν' ἀποζημιωθῶσι.

Ὑποστηρίζων καὶ ἕτερος τὴν πρότασιν τοῦ προαγορεύσαντος προσέθηκεν, ὅτι δὲν δύναται νὰ δώσῃ οὐδεμίαν πίστιν εἰς τὰς κατηγορίας τῶν κατὰ τοῦ μνησθέντος μοιράρχου ἀναφερομένων γινώσκων τὸν ἀνεπίληπτον χαρακτῆρα τοῦ ἀξιωματικοῦ τούτου τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις πάντοτε ἐξεπλήρωσεν ἀκριβῶς τὰ καθήκοντά του· καὶ συνέτεινε πολὺ τὸ κατ' αὐτὸν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ κοινῆς ἡσυχίας, καταδιώξας ἐπιτυχῶς συμμορίαν τινὰ λῃστρικήν.

Ἀντέταξεν ἕτερος ὅτι ἀνκαὶ ἕκαστος πολίτης, δύναται, ὁσάκις ἀδικηθῇ εἴτε ὑπὸ στρατιωτικοῦ εἴτε ὑπὸ πολιτικοῦ ὑπαλλήλου τῆς Κυβερνήσεως νὰ διεκδικήσῃ τὰ δίκαιά του διὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν, οὐχ ἧττον ὅμως δύναται καὶ ν' ἀνενεχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν, ἥτις ὀφείλει νὰ ζητήσῃ πληροφορίας παρὰ τοῦ ὑπουργείου, ἂν ἀληθῶς ἐγένοντο παρανομίαι παρὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς, καὶ ν' ἀπαιτήσῃ νὰ τιμωρηθῶσι πειθαρχικῶς οἱ πταίσαντες ὑπάλληλοι. Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν πρόκειται νὰ ἐξε-

τασθῇ ἂν ὁ μοίραρχος Πανᾶς ἔπραξε τὰς ὁποίας ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν καταπιέσεις καὶ κακώσεις τῶν πολιτῶν, καὶ διατί τὸ ὑπουργεῖον δὲν τὸν ἐτιμώρησε πειθαρχικῶς. Ἡ δ' ἐξέτασις αὕτη εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἀναγκαία καθόσον καὶ ἡ κοινὴ φήμη πολλὰ διεθρύλλησε κατὰ τῶν βιαίων πράξεων τοῦ ὑπαλλήλου τούτου.

Ἀπήντησεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι δὲν πρέπει μὲ τόσην εὐκολίαν ν' ἀποδίδῃ τις ἀπὸ τοῦ βήματος πράξεις ἐγκληματικὰς εἰς ὑπάλληλον, εἰς ὃν ὀφείλεται τιμὴ διὰ τὴν καλὴν διαγωγήν του καὶ τὴν πιστὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του. Καθότι ἀνκαὶ ἕκαστος συμπάσχει καὶ συγκινεῖται ὑπὲρ τῶν πολιτῶν, ὅταν ἀδικῶνται καὶ καταπιέζωνται, οὐχ ἧττον ὅμως ὀφείλει νὰ ὑπερασπίζηται τοὺς τιμίως καὶ εὐσυνειδότως ὑπηρετοῦντας. Ἂν οἱ ἀναφερόμενοι ἠσθάνοντο ὅτι εἶχον κανὲν δίκαιον ἤθελον καταφύγει εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια διὰ νὰ δικαιωθῶσιν· ὅστις δ' ἀποφεύγει τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ καταφεύγει εἰς ἄλλα μέσα δίδει ὑπόνοιαν, ὅτι δὲν ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ δίκαιον. Δὲν ἐναντιοῦται ὅμως καὶ αὐτὸς νὰ ζητηθῶσι πληροφορίαι παρὰ τοῦ ὑπουργείου, ἀλλὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι τὸ τῶν στρατιωτικῶν, διότι τοῦτο δύναται νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀξιωματικοὺς πειθαρχικῶς δι' ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα πράττουσιν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ παρεδέχθη νὰ διευθυνθῶσιν αἱ ὑπ' ἀριθ. 93 καὶ 104 ἀναφοραὶ εἰς τὰ ὑπουργεῖα τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἐσωτερικῶν, τὰ ὁποῖα προσκαλοῦνται νὰ δώσωσιν ἐν καιρῷ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης τὰς προσηκούσας πληροφορίας.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἡ περίληψις τῆς ὑπ' ἀριθ. 94 ἀναφορᾶς ἔχουσα οὕτως.

« Ἀριθ. 94. Ἀναφορὰ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1848 τοῦ Ν. Σάββα, δι' ἧς ἐκτιθεὶς τὰς ὑπὲρ πατρίδος ἐκδουλεύσεις του καὶ ὡς στρατιωτικὸς καὶ ὡς πληρεξούσιος διαφόρων Συνελεύσεων, καὶ τὰς χρηματικὰς θυσίας του, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τῶν ὀφειλομένων εἰς αὐτὸν ἐθνικῶν γαίας ἀξίας 20000 δραχμῶν πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν τριῶν ἐν ὥρᾳ γάμου θυγατέρων του. Ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν μὲ τὴν σύστασιν τοῦ νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ αὐτοῦ, ἐὰν αἱ ἀναφερόμεναι ἐκδουλεύσεις του πρὸς τὴν πατρίδα ἔχωνται ἀληθείας. »

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ὅτι αἱ αὐξάσεις τῆς βουλῆς πρέπει νὰ γίνωνται εἰς ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐκτελέσῃ, ἀλλὰ διάθεσιν τῆς ἐθνικῆς

γῆς δὲν δύναται νὰ κλείῃ ἄνευ συγκαταθέσεως τῆς βουλῆς, ὥστε ἡ σύστασις ἐπὶ τοῦ ἀνὰ χεῖρας ἀντικειμένου δὲν ἀρμόζει, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν ἀφαίρεσιν τῆς συστάσεως καὶ ἔπειτα δι' ἀναστάσεως ὁμοίως παρεδέχθη τὴν προπολογηθεῖσαν γνωμοδότησιν ἔχουσαν οὕτω. « νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ἵνα λάβῃ πρόνοιαν περὶ αὐτοῦ, ἐὰν αἱ ἀναφερόμεναι ἐκδουλεύσεις τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα ἔχοντος ἀληθείας.

Ἀνεγνώσθη μετ' αὐτὴν ἡ περίληψις τῆς ὑπ' ἀριθ. 96 ἀναφορᾶς ἔχουσα οὕτω.

« Ἀριθ. 96. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπὸ 5 Μαρτίου τοῦ Γεωργίου Παλαιοπούλου, δι' ἧς ἐκθέτων τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας τοῦ πατρός του καὶ ἑαυτοῦ, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι αὐτῶν, τῶν γηρατείων καὶ τῆς ἀνδείας του σύνταξίν τινα ἢ ἀνάλογον τῶν δυνάμεών του ὑπηρεσίαν, δι' ἧς νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐξαμελοῦς πενομένης οἰκογενείας του. » Ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν. Ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν ταύτην δι' ἀναστάσεως.

Ἀνεγνώσθη μετ' αὐτὴν ἡ περίληψις τῆς ὑπ' ἀριθ. 97 ἀναφορᾶς ἔχουσα οὕτω.

« Ἀριθ. 97. Ἀναφορὰ ἐκ Σπραγοπορίου ἀπὸ 8 Μαρτίου 1848 τοῦ Βουλευτοῦ Δ. Βιρβίλη δι' ἧς ἐκτιθεῖς ὅτι ἀντὶ τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸν Ἀθανάσιον Πετζάλην γαιῶν, παραχωροῦνται ἄλλαι καλλίτεραι, πλείονες, καὶ κατεχόμεναι πρὸ 12 ἐτῶν ὑπὸ Σαμίων καὶ λοιπῶν, ἐξαιτεῖται τὴν σύστασιν τῆς ἀναφορᾶς του ὅπου δεῖ, ἵνα μὴ βλαφθῶσι καὶ τοῦ δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν τὰ συμφέροντα. » Ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ « νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ συστηθῇ ἡ περιστολὴ πάσης ἐνδεχομένης καταχρήσεως τῆς δημοσίου περιουσίας, νὰ δώσῃ δὲ καὶ πληροφορίας εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου. »

Ἐπὶ τῆς γνωμοδοτήσεως ταύτης παρετήρησέ τις, ὅτι ἀρκεῖ μόνον νὰ ζητήσῃ πληροφορίας παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἡ βουλή, καὶ μετ' αὐτὰς ἂν πεισθῇ ὅτι ἐγένοντο καταχρήσεις, δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν περιστολὴν αὐτῶν. Πρὸ τῶν πληροφοριῶν ὅμως τούτων δὲν πρέπει νὰ ζητήσῃ ἡ βουλὴ περιστολὴν τῶν καταχρήσεων, πρὶν ἡ πληροφορηθῇ ἂν ὑπάρχωσι τοιαῦται.

Παρετήρησε καὶ ἕτερος, ὅτι ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας γινώσκει, ὅτι δὲν ἔχονται ἀληθείας τὰ λεγόμενα καὶ ἀρκεῖ νὰ ζητηθῶσι μόνον πληροφορίαι παρὰ τοῦ ὑπουργείου.

Ἀντέλεξεν ὁ εἰσηγητής, ὅτι καὶ ἡ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς οὐδόλως προσκρούει, διότι δὲν λέγει ὅτι ὑπάρχει καταχρῆσις, ἀλλ' ἂν τυχὸν ὑπάρχῃ νὰ περισταλῇ.

Ἡ βουλὴ λοιπὸν παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ὡς εἶχε δι' ἀναστάσεως.

Ἀνεγνώσθησαν μετ' αὐτὴν αἱ περιλήψεις τῶν ὑπ' ἀριθ. 105 106 ἀναφορῶν ἐχουσαι οὕτως.

« Ἀριθ. 105. Ἀναφορὰ ἀπὸ 4 Μαΐου 1848 κατοίκων τινῶν Ἀγρινίου, δι' ἧς ἐκθέτουν ὅτι 250 στρεμμάτων γαιῶν, τὰς ὁποίας αὐτοὶ κατεῖχον, διετάγη ὑπὸ τοῦ Ἐπάρχου Τριχωνίας καὶ Ἀπαρχοῦ Ἀγρινίου ἡ παραχώρησις εἰς τὴν Μαρίαν Χ. Σταϊκου, ἐνῷ εἰς τὸ ἄπαιτον αὐτῆς πωλητήριον δὲν περιλαμβάνονται αἱ γαῖαι αὗται· ἐπικαλοῦνται δὲ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς περιουσίας ταύτης.

Ἀριθ. 106. Ἀναφορὰ ἀπὸ 5 Μαΐου 1848 τοῦ πρώην τελώνου Ὑδρας Σωμάκη, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι παρανόμως ὑπεβλήθη παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ χρέη μὴ ὀφειλόμενα, εἰς προσωπικὴν κράτησιν, ἐπισυνάπτων διάφορα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, καὶ ἐπικαλεῖται τὴν δικαιοσύνην τῆς βουλῆς. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἐφ' ἑκατέρας αὐτῶν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως· ἔχει δ' οὕτως.

« Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 105 ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Ἀγρινίου γνωμοδοτεῖ, νὰ διευθυνθῇ αὕτη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, καὶ νὰ προκαλεσθῇ ἡ δέουσα προσοχὴ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς ἀναφερομένης καταχρήσεως τοῦ δημοσίου πλούτου, ἂν τοιαύτη παρεισέρρυσε, καὶ νὰ δώσῃ πρὸς τὴν βουλὴν τὰς περὶ τούτου ἀπαιτουμένας πληροφορίας.

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 106 ἀναφορᾶς, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἀναφερόμενα κατὰ τὸ δίκαιον. »

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 107 περιλήψεως ἐχούσης οὕτω.

« Ἀριθ. 107. Ἀναφορὰ ἀπὸ 23 Μαΐου 1848 κατοίκων τινῶν Ἀγρινίου, δι' ἧς ἐκθέτουν ὅτι καθυστεροῦντες τὴν πληρωμὴν τοῦ χρεωλυσίου τῆς προικοδοτήσεως των ὑποχρεοῦνται δυνάμει νεωτέρας διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου, ἐναντίας τοῦ περὶ προικοδοτήσεως Νόμου, νὰ πληρώσωσι καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ χρεωλύτρου· ἐξαιτοῦνται δὲ τὴν ἀκύρωσιν τῆς τοιαύτης περὶ ἀνατοκισμοῦ διαταγῆς. »

Παρετήρησέ τις ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ βελτιώσεως τοῦ νόμου τῆς

προικοδοτήσεως, τοῦ ὁποίου αἱ ὑποχρεώσεις κατέστησαν λίαν ἐπαχθεῖς εἰς τὸν λαόν. Οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν Θηβῶν π. χ. ἀνηνέχθησαν πολλάκις εἰς τὰ κατὰ καιροὺς ὑπουργεῖα ζητοῦντες ν' ἀνασταλῶσιν αἱ κατ' αὐτῶν καταδιώξεις, καὶ νὰ τοῖς δώσῃ προθεσμίαν τινὰ ἡ Κυβέρνησις, ἄλλως δύναται νὰ λάβῃ καὶ τὰ κτήματα.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, διότι οἱ ταμίαι καταδιώκοντες τοὺς ὀφειλέτας διὰ τοὺς τόκους τοῦ χρεωλυσίου, ἐν ᾧ ἐμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ τόκοι, λαμβάνουσι τόκον ἐπὶ τόκου κατὰ παράνομον τοκογλυφίαν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι, ἐκτὸς τούτου ἐνήγαγον εἰς τὰ δικαστήρια καὶ καταδιώκουσιν αὐστηρῶς τοὺς ὀφειλέτας τοῦ δημοσίου ἐξ ἐνοικιάσεως προσόδων καὶ καθυστεροῦντας τὴν πληρωμήν, ἐνῷ καὶ ἡ βουλὴ διὰ τοῦ νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον εἰσήνεγκε, καὶ ἡ Κυβέρνησις ἡ ἰδία, ἥτις τὸ εἰσήγαγεν ἀνεγνώρισαν, ὅτι εἶναι χρεία ἠπιωτέρων μέτρων πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ὀφειλετῶν. Προτείνει λοιπὸν νὰ γείνῃ σύστασις εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἵνα ἐπισπεύσῃ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ περὶ καθυστερούντων νομοσχεδίου. Προσωρινῶς δὲ ν' ἀναστείλῃ τὰς καταδιώξεις τῶν καθυστερούντων, διὰ νὰ δυνηθῶσιν οἱ ὀφείλοντες νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῶν εὐεργετημάτων τοῦ ψηφισθησομένου νόμου, διότι ἐὰν ἤδη ἐκποιηθῶσι διὰ δικαίων πλειστηριασμῶν τὰ κτήματά των καὶ ἀγορασθῶσιν ὑπὸ ἰδιωτῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀναλάβωσιν αὐτοὶ ταῦτα αὖθις.

Συμφωνῶν καὶ ἕτερος περὶ τῆς συστάσεως τῆς εἰσαγωγῆς νομοσχεδίου περὶ βελτιώσεως τοῦ νόμου τοῦ περὶ προικοδοτήσεως, καὶ τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ περὶ καθυστερούντων, παρετήρησε πρὸς τὸν προαγορεύσαντα, ὅτι ἡ βουλὴ δὲν δύναται νὰ συστήσῃ τὴν ἀνασταλὴν τῶν καταδιώξεων, αἵτινες ἐνεργοῦνται δυνάμει ἰσχύοντος νόμου, διότι δὲν δύναται νὰ κάμνῃ συστάσεις περὶ ἀναστολῆς τῆς ἐνεργείας τῶν νόμων. Ἄλλως τε καὶ σπουδὴ πρὸς καταδίωξιν τῶν καθυστερούντων δὲν γίνεται παρὰ τῶν ὑπουργείων, ἀλλ' ὁσάκις παρουσιάζεται εὐκαιρία πρὸς εἴσπραξιν δὲν δύνανται νὰ τὴν παραλείπωσι.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι καθόσον ἐκ τῆς ἐπαρχίας του γινώσκει οἱ ὀφείλοντες ἐξ ἐνοικιάσεως προσόδων πρὸ τοῦ 1843 καταδιώκονται ἀδιαλείπτως, πρέπει λοιπὸν ἡ αὐτὴ καταδίωξις νὰ γίνηται καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας καὶ νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἀνισότης. Φρονεῖ δ' ὅτι καὶ οἱ τόκοι τῆς ὑπερημερείας πρέπει νὰ ἐκπορίζωνται, διότι ὁ τόκος συνενούμενος μετὰ τοῦ κεφαλαίου

μεταβάλλεται εἰς κεφάλαιον, καὶ λαμβάνεται οὕτω τόκος κεφαλαίου, καὶ οὐχὶ τόκου.

Μετά τινα ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστρεφομένην συζήτησιν ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς γνωμοδοτούσης, « ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 107 τῶν κατοίκων Ἀγρινίου, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ περαιτέρω συμφώνως μὲ τοὺς καθεστῶτας νόμους· καὶ τὰς γενομένας συστάσεις περὶ εἰσαγωγῆς νομοσχεδίου πρὸς βελτίωσιν τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου, καὶ περὶ ἐπισπεύσεως τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ περὶ καθυστερούντων νομοσχεδίου. »

Ἀνεγνώσθη μετ' αὐτὴν ἡ περίληψις τῆς ὑπ' ἀριθ. 108 ἀναφορᾶς ἔχουσα οὕτως.

« Ἀριθ. 108. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀγόριανης ἀπὸ 25 Μαΐου 1848 τοῦ Θεοδώρου Παπαδοπούλου, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι ἐπειδὴ ὁ Παπακώστας ἀπήγαγε διὰ τῆς βίας μεθ' ἑαυτοῦ τὸν πατέρα του, ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κρεκούκης κατὰ διαταγὴν τοῦ Γαρδικιώτου κατέστρεψε τὴν οἰκίαν του, ἥρπασε τὰ ζῶα καὶ τὰ πολυτιμότερα πράγματά του, τὰ δὲ λοιπὰ κατέκαυσεν· ἐξαιτεῖται δὲ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὴν ἱκανοποίησιν ἑαυτοῦ καὶ τῶν Νόμων. »

Ἐφ' ἧς παρετήρησέ τις, ὅτι αὐτόπτης τῶν πράξεων καὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀξιοτίμου ἀντισυνταγματάρχου Κρεκούκη κατὰ τὸ διάστημα τῶν στάσεων γινώσκει μετὰ θετικότητος καὶ δύναται νὰ βεβαιώσῃ τὴν βουλὴν καὶ τὸ κοινόν, ὅτι ἡ δι' ἧς ἀναφορᾶς αὐτῆς ἀπονεμομένη εἰς αὐτὸν κατηγορία εἶναι ἄδικος συκοφαντία, διότι οὐδεμία τοιαύτη πρᾶξις ἐκ τῶν μνημονευομένων ἔλαβε χώραν.

Μετά τινα παρατηρήσαντα ὅτι καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων, δύναται ἡ βουλὴ νὰ διευθύνῃ ἁπλῶς τὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ ὑπουργεῖον· ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτω.

« Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 108 ἀναφορᾶς, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, διὰ νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἂν ἔχωνται ἀληθείας, καὶ ἐνεργήσῃ τὰ περαιτέρω. »

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν αἱ περιλήψεις τῶν ὑπ' ἀριθ. 109 καὶ 110 ἀναφορῶν ἐχουσαι οὕτως.

« Ἀριθ. 109. Ἀναφορὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπὸ 26 Μαΐου 1848 τῆς Ἐλένης χήρας τοῦ ἐξ Ἀμφίσσης λοχαγοῦ Σπυρίδωνος Θ. Γκουρκούνη, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι ἐπιζητοῦσα τὴν ἀπολαυὴν τοῦ γραμματίου τοῦ συζύγου της, διέμεινεν ἐνταῦθα μηνάς τινας καὶ

ὑπάπεσεν εἰς χρέη· ἐξαιτεῖται δὲ συνδρομήν τινα πρὸς πληρωμὴν τῶν χρεῶν της καὶ ἀνακούφισιν τῆς οἰκογενείας της.

Ἀριθ. 110. Ἀναφορὰ ἀπὸ 5 Ἰουνίου 1848 τῆς ἐκ Καλαμῶν Μαρίας χήρας Ἰωάννου Γ. Γιαννοπούλου, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας τοῦ συζύγου της καὶ τὰς χρηματικάς του θυσίας, ἐξ ὧν ὑπάρχουν εἰς χεῖράς της καὶ ὁμόλογα 3500 δραχ. ἐθνικὰ χρέη, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τούτων προικοδότησιν ἀνάλογον ὑπὲρ τῆς ἐν ὥρᾳ γάμου θυγατρός της.

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη ἐφ' ἑκατέρας δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως τὰς γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς γνωμοδοτούσης ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀρ. 109 ἀναφορᾶς, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν.

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 110 ἀναφορᾶς, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ ἀναφερόμενα.»

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ προέδρου περὶ τῆς παραδοχῆς καὶ τῶν ἀκολούθων γνωμοδοτήσεων τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὰς ὑπ' ἀριθ. 111 καὶ 112 ἀναφορὰς ἐχουσῶν οὕτως.

«Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 111 ἀναφορᾶς τῆς Ζωῆς χήρας τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Τσουρᾶ, γνωμοδοτεῖ, νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπως λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὰς μεγάλας πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ ἀνδρὸς τούτου, καὶ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν εἰς ἣν ἄφῆκε τὴν δυστυχῆ οἰκογένειάν του, περιθάλψῃ αὐτὴν μὲ ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 112 ἀναφορᾶς τοῦ Νικολάου Γ. Καζαδίκα, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, διὰ νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῶν ἀναφερομένων, καὶ ἐὰν ἔχωνται ἀληθείας, νομίζει δίκαιον ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν δέουσαν θεραπείαν, ὅπως ἐδόθη καὶ εἰς ἄλλας τοιαύτης φύσεως ὑποθέσεις.»

Ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως καταφατικῶς, παραδεχθεῖσα καὶ ταύτας.

Ἀκολούθως ἀποπερατωθείσης τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν συζητήσεως παρετήρησεν ὁ πρόεδρος, ὅτι ἡ βουλὴ τῆς πρώτης περιόδου εἶχεν ἀπορασίσει νὰ πέμπωσιν οἱ ἁρμόδιοι ὑπουργοὶ πρὸς τὴν βουλὴν πίνακα περὶ τῆς ἐνεργείας καὶ ἐκβάσεως τῶν ἀναφορῶν τῶν παρὰ τῆς βουλῆς πρὸς αὐτὰ διευθυνομένων καὶ συσταινομένων, καὶ ἠρώτησεν ἂν ἐπιθυμῇ νὰ τεθῇ καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον ἡ αὐτὴ ἀπόφασις εἰς ἐνέργειαν, ἡ δὲ βουλὴ ἀπεφήνατο καταφατικῶς παραδεχθεῖσα τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ προέδρου.

Μετὰ ταῦτα προὐτέθη εἰς συζήτησιν τὸ περὶ κληρώσεως τῆς ἐκλογῆς Μινώας ζήτημα, πολλῶν δὲ λεγόντων ὅτι πρέπει νὰ

κληρωθῇ ἡ ἐκλογὴ ἐκ νέου, ἵνα λάχῃ εἰς ἓν τῶν ὁρισταμένων τῆς συνόδου ταύτης τμημάτων, παρετήρησέ τις ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος τούτου ἡ βουλὴ καὶ ἀπεφήνατο, ὅτι ἑκάστη ἐκλογὴ πρέπει νὰ διεξάγηται καὶ ν' ἀποπερατοῦται ἐκ τοῦ τμήματος, εἰς ὃ κατ' ἀρχὰς ἔλαχεν. Ἆρα καὶ ἡ προκειμένη ἐκλογὴ Μινώας πρέπει νὰ διεξαχθῇ ὑπὸ τοῦ πρώτου τμήματος, τὸ ὁποῖον μάλιστα εἶχεν ἐπιληφθῇ αὐτῆς καὶ συντάξῃ τὴν ἔκθεσίν του.

Ἀπήντησεν ἄλλος, ὅτι ἡ ἔκθεσις ἐκείνου τοῦ τμήματος δὲν ἀνεγνώσθη, ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπεξεργασθῇ ἤδη ἐκλογὴν τμῆμα τῆς παρελθούσης συνόδου, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ κληρωθῇ ἐκ νέου ἡ ἐκλογή, διὰ νὰ ὑπαχθῇ εἰς ἓν τῶν ὁρισμένων τμημάτων τῆς συνόδου ταύτης.

Ἀντέταξεν ἕτερος, ὅτι ἀφοῦ ἡ βουλὴ ἄλλοτε ἀπεφήνατο ὅτι ἕκαστον τμῆμα ὀφείλει νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ἐκλογήν, ἥτις κληρωθεῖσα ἔλαχεν εἰς αὐτό, δὲν ὑπάρχει λόγος διὰ νὰ γείνῃ νέα κλήρωσις, ἀφοῦ μάλιστα τὸ τμῆμα ἐκεῖνο ἐπελήφθη τῆς ἐξελίξεως καὶ ἔφθασεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα. Κατὰ τὸ ἄρθρον 55 τοῦ κανονισμοῦ τῆς βουλῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰλημμένον ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, τὰ ἀρξάμενα καὶ διακοπέντα νομοθετικὰ ἔργα διὰ τὴν λῆξιν τῆς συνόδου ἐπαναλαμβάνονται καθ' ἣν εὑρίσκονται τάξιν· ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπόν, ἐπειδὴ τὸ τμῆμα εἶχεν ἐπεξεργασθῇ τὴν ἐκλογὴν Μινώας καὶ συντάξει τὴν ἐπ' αὐτῆς ἔκθεσίν του, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν καθυποβάλῃ εἰς τὴν βουλήν, δύναται ν' ἀναγνωσθῇ αὕτη ἤδη καὶ νὰ μὴ γείνῃ νέα κλήρωσις, ἥτις θέλει ἐπιθέσει εἰς νέον τμῆμα νὰ ἐκτελέσῃ ἔργον τετελεσμένον ἤδη ὑπ' ἄλλου τμήματος. Λοιπὸν ἀναλαὶ εἶναι πάντα ἀδιάφορος ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα, παρατηρεῖ ὅμως ὡς πρὸς τὴν ἀρχήν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ νέα κλήρωσις, ἀλλὰ ν' ἀναγνωσθῇ ἡ παρὰ τοῦ πρώτου τμήματος εἰς ὃ ἔλαχεν ἡ ἐκλογὴ Μινώας παρασκευασμένη ἔκθεσις.

Ἄλλος παρετήρησεν, ὅτι μία μόνη διάταξις ὑπάρχει περὶ τούτου εἰς τὸν κανονισμόν, καὶ ἡ διάταξις αὕτη περιορίζει τὴν διάρκειαν τῶν τμημάτων δι' ἕνα μῆνα. Ἀφοῦ δὲ οὕτω προνοεῖ ὁ κανονισμός, ἀναμφιβόλως ἡ ἐκλογὴ πρέπει νὰ παραπεμφθῇ ἤδη εἰς ἄλλο τμῆμα, καὶ ἡ ἔκθεσις δὲν πρέπει νὰ παρουσιασθῇ κατὰ τὴν Β'. ταύτην σύνοδον, διότι εἶναι προφανὴς τῶν κανονισμένων ὀλιγωρία, καὶ ἡ βουλὴ πρέπει νὰ ἦναι προσεκτική. Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς Μινώας, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ κανονισμοῦ, ὁ δὲ κανονισμὸς εἰς τὸ 55 ἄρθρον αὐτοῦ λέγει, ὅτι

τὰ νομοθετικὰ ἔργα δύνανται νὰ ἐπαναληφθῶσιν εἰς νέαν σύνοδον, ἂν ἐπ' αὐτῶν προεγένετο ἔκθεσις· ἀλλ' ἐνταῦθα ποῦ εἶναι ἡ παρὰ τοῦ κανονισμοῦ αἰτουμένη ἔκθεσις; Πάντες γνωρίζουσιν ὅτι οὐδ' εἰς τὸ τμῆμα εἰσήχθη, οὔτε ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀνεγνώσθη. Ἀφοῦ δὲ ἡ ἔκθεσις δὲν εἰσήχθη καὶ τὸ 55 ἄρθρον ἀπαιτεῖ τοῦτο, ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθῇ ἡ ἐκλογὴ εἰς ἕτερον τμῆμα καὶ τοῦτο ὑποστηρίζει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ἄλλος ἀντέταζεν, ὅτι ἐπεθύμει πρὸ πάντων νὰ ἦναι ἡ Βουλὴ πιστὴ πρὸς τὰς ἰδίας ἀρχάς της καὶ νὰ εἴμεθα συνεπέστεροι εἰς τὰς ἀποφάσεις μας πρὸς τιμὴν καὶ ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἰδίου σώματος, καὶ οὐχὶ νὰ μεταβάλλωμεν τὰς νομολογίας καὶ ποιοθήσεις μας κατὰ τὸν ῥοῦν καὶ τὴν φάσιν τῶν περιστάσεων. Εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα, ἐξ ὧν ἀπορρέει ἡ ἠθικὴ καὶ ἀληθεια, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ὡς χαρακτὴρ ἡ συνέπεια τῶν ἰδίων ἀρχῶν καὶ ἀποφάσεων. Ἐὰν λοιπὸν ἀναδράμῃ τις εἰς τὰ χθὲς γεγονότα, θέλει παρατηρήσει ὅτι ἐπὶ ἓξ μῆνας ἀνεβάλλετο καθ' ἑκάστην ἡ ἐκλογὴ Σύρου διὰ τὴν μὴ συμπλήρωσιν τοῦ ἐπ' αὐτῆς τμήματος, πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν διϊσχυριζομένων ἤδη τὰ ἐναντία μᾶς ἔλεγον τότε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ τι ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ταύτης, ἑωσοῦ ἐπιστρέψαντα τὰ ἀπόντα μέλη τοῦ τμήματος ἐπιληφθῶσι τῆς ἐκλογῆς. Ἀλλ' ἐὰν ὑπὲρ τμήματος μὴ συμπληρωμένου, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ μέλη τοσοῦτον χρόνον ἀπῆσαν, ἠγόρευον οὕτω πολλοὶ βουλευταί, δὲν εἶναι ἄτοπον νὰ λέγωσι σήμερον ὅτι δὲν παραδέχονται τὴν ἀνάγνωσιν μιᾶς ἐκθέσεως ὑπαρχούσης, διότι δὴθεν τὸ τμῆμα δὲν διαρκεῖ πλειότερον τοῦ μηνός; Καὶ ἀφοῦ διατείνονται ἤδη ὅτι μηνιαία πρέπει νὰ ἦναι ἡ διάρκεια τῶν τμημάτων, διατί ἐπὶ ἓξ μῆνας ἀνέβαλον τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Σύρου τμήματος; Τοῦτο νομίζει ὅτι εἶναι ἀντίρασις προφανὴς καὶ ὤφειλε νὰ ὑποδείξῃ τὸ ἄτοπον, ἡ δὲ Βουλὴ ἂς ἀποφανθῇ ὅ,τι θέλει.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι οὐδὲν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἶναι ἄναρχον καὶ ἀτελεύτητον, τὴν δὲ ἀρχὴν τοῦ κυρίου πράγματος παρακολουθοῦσι πάντοτε μικρότερα ἄλλα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῆς προκειμένης ἐκθέσεως ἤθελεν εἶσθαι παραδεκτὴ, ἂν ὑφίστατο ἤδη τὸ ἀρμόδιον τμῆμα καὶ δὲν εἶχε λάβει μόνον καιρὸν νὰ ἀναγνώσῃ τότε τὴν ἔκθεσιν. Ἀλλ' ἡ σύνοδος ἐκείνη ἔληξε πλέον καὶ μετ' αὐτῆς ἔληξαν τὰ τμήματα ὅλα, οὐδὲ δύναταί τις νὰ εἴπῃ ἤδη ὅτι ὑπάρχουσιν. Ὅθεν τὰ πάντα εἶναι σήμερον νέα μετὰ τὴς νέας συνόδου, καὶ ἀνακαίνισις γενικὴ διαλέγεται νὰ μὴ ὑπάρχοντα πλέον, αἱ δὲ συμπάθειαι ἢ ἀντικά-

θειαι δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωσιν χώραν· ἀλλ' εἶπον τινές, ὅτι ὁ διϊσχυρισμὸς οὗτος ὑποδεικνύει πολλοὺς ὡς ἀσυνεπεῖς, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθὲς, διότι ἀποδεικνύονται τοὐναντίον συνεπέστατοι. Καὶ ἀληθῶς τί εἶπε τότε τὸ σῶμα; Οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅτι ἐπειδὴ δὲν κατορθοῦται τοῦ τμήματος ἡ συμπλήρωσις, νὰ γείνῃ ὡς πρὸς τοῦτο ἀναπομπὴ, καὶ τὸ μέτρον αὐτὸ ἐλήφθη ἐκ τοῦ δικαιικοῦ κλάδου. Δὲν ἐγινε δὲ τοῦτο διὰ νὰ μεταβάλωσιν οἱ προτείναντες ἀρχὰς ἢ φρονήματα, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης, τὴν ὁποίαν ἐζήτουν νὰ συμβιβάσωσι. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ἐκκρεμῆ ζητήματα δὲν δύνανται νὰ θεωρῶνται, εἰμὴ τὰ ὑπάρχοντα γνωστὰ εἰς τὸ σῶμα, ὁ δὲ εἰσηγητὴς εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν τμημάτων, καὶ, τὸ κατ' αὐτὸν, πρέπει νὰ προσυπογράφωσι μάλιστα ὅλα τὰ μέλη τοῦ τμήματος εἰς τὴν ἔκθεσιν· ἀλλ' ἐνταῦθα τὰ τμήματα οἰκοθεν δὲν ὑπάρχουσιν, οὐδ' ἀνεγνώσθη ἡ τῆς ἐκλογῆς ἔκθεσις, καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι τὸ ζήτημα ἐκκρεμὲς, ἀλλ' ἐκκρεμοδικία τοῦ τμήματος.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι λαμβάνει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος μετὰ πολλῆς λύπης, καὶ παρατηρεῖ ὅτι ἂν ἡ συζήτησις αὕτη ἀπέβλεπεν ἀληθῶς τὴν ἀκριβῆ τοῦ κανονισμοῦ τήρησιν, τὸ σῶμα ἤθελε συ-εννοηθῆ εὐχερέστερον. Ἀλλὰ λυπεῖται, ὡς εἶπε, διότι δὲν βλέπει τοὺς διϊσχυριζομένους τὰ ἐναντία ὅτι ὑπὲρ τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ μεριμνῶντες, ἀνθίστανται κατὰ τῆς ἐκθέσεως. Καὶ εἶπον μέν τινες ὅτι ἀδιαφοροῦσιν οἱανδήποτε καὶ ἂν ἐπιφέρῃ ἀπόφασιν ἡ Βουλὴ, ἀλλὰ αὐτὸς λέγει ὅτι δὲν ἀδιαφορεῖ παντελῶς, καὶ δὲν πρέπει οὐδ' εἰς τοὺς λοιποὺς ὅλους, οὐδ' εἰς τὸ ἔθνος νὰ ἦναι ἀδιάφορον τοῦτο. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ἀπεράνθησαν μέν τινες ὅτι τὰ ἐκκρεμῆ ἔργα μιᾶς συνόδου δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὡς εἶχον, καὶ ὅμως τί παρεδέχθη χθὲς ἔτι τὸ νομοθετικὸν σῶμα; Ἂς ἐνθυμηθῶσιν ἅπαντες ὅτι ἐγένετο κατὰ τοῦτο τὸ ἐναντίον, καὶ ἐλύθη τὸ ζήτημα νὰ ἀναγνωσθῶσιν εἰς τὴν σύνοδον ταύτην πρακτικὰ εἰς τὴν λήξασαν σύνοδον ἀνήκοντα καὶ νὰ ἐπικυρωθῶσι μάλιστα ὑπὸ τοῦ νῦν προεδρείου. Καὶ δὲν προσβάλλει μὲν τὴν ὑπὲρ τῶν πρακτικῶν τούτων ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, καθ' ὅσον οὐδὲ κατὰ τὴν συζήτησιν ἐκείνην ἠγόρευσε παντελῶς, ἀλλ' ἀναφέρει ὡς παράδειγμα τὰ πρακτικὰ ταῦτα, ἐκ τοῦ αἰσθήματος ἐκείνου ὁρμώμενος, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὴν τῶν ὁμογενῶν μας ἰδέαν. Συμπεραίνων λοιπὸν τὸν λόγον παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἀλλαγὴ νέας συνόδου δὲν ἐμποδίζει τὴν βουλὴν ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως, διότι αἱ σύνοδοι δὲν μεταβάλλουσι τὰς βουλευτικὰς ἐργασίας καὶ ἡ ἀρτίως γενομένη ἀνάγνω-

σις τῶν πρακτικῶν ἐπιβεβαιοῖ ὅτι ἡ νέα σύνοδος δὲν εἶναι τιμὴ ἐξακολούθησις τῆς προλαβούσης. Ἀλλ' ἤδη, καίτοι χθὲς ἀποφασίσαντες τοῦτο, ζητοῦσιν ἤδη τὰ ἐναντία. Τοῦτο δὲν εἶναι συνεπές· καθῆκον ἐνόμισε νὰ τὸ εἴπῃ, καὶ ἡ βουλὴ ἂς πράξῃ ὅ,τι ἐπιθυμεῖ.

Ἐπὶ τούτοις, ἐρωτήσαντος τοῦ προέδρου, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως νὰ κληρωθῇ ἡ ἐκκρεμὴς ἐκλογὴ Μινώας εἰς νέον τμῆμα. Ἐφ' ᾧ γενομένης κληρώσεως ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ ἑνὸς γραμματέως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Νάκου καὶ Τσιμπουράκη, ἔλαχεν ἡ ἐκλογὴ εἰς τὸ Ε. τμῆμα.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως θέλει εἶσθαι τὸ περὶ βουλευτικῆς ἰδιότητος ζήτημα τῶν ἤδη γενομένων ὑπουργῶν ΚΚ. Α. Μαυρομιχάλου καὶ Δ. Καλλιφρονᾶ, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 Μ.Μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Εὐ. Μ. Παρίσης
Μ. Χ. Μελίτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Β'.

Τῆς 1. Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν πρώτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀκολούθως ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν βουλευτῶν Ματάλα καὶ Γιατράκου, τοῦ μὲν πρώτου αἰτοῦντος δίμηνον ἄδειαν ἀπουσίας λόγῳ οἰκιακῶν ὑποθέσεων, τοῦ δὲ ἄλλου ἀόριστον ἄδειαν, ἕνεκα τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ, ἡ βουλὴ εἰς μὲν τὸν πρῶτον ἀπερήνατο νὰ χορηγηθῇ ἑνὸς μηνὸς ἄδεια, εἰς δὲ τὸν δεύτερον ἁπλῆ ἄδεια ἑωσοῦ ἀναλάβῃ, ἀλλ' ὑπὸ τὸν παραδεχθέντα ὅρον τοῦ νὰ μὴ χαίρωσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως.

Μετὰ τοῦτο παρετήρησέ τις, ὅτι πρό τινων ἡμερῶν ἡ βουλὴ

εἶχε ζητήσει παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ νὰ προσαγάγῃ εἰς τὸ σῶμα ἐγγραφά τινα, ἀφορῶντα ὑπόθεσιν, εἰς ἣν ἔλαβε μέρος ὁ προκάτοχος αὐτοῦ ὑπουργὸς καὶ ἐσφετερίσθη τὰ δημόσια συμφέροντα. Τὴν ὑπόθεσιν λοιπὸν ταύτην ὑπομιμνήσκων εἰς τὴν βουλήν, ἐξαιτεῖται, ὥστε νὰ ἐπισπεύσῃ ὁ ὑπουργὸς τὴν προσαγωγὴν αὐτῶν τῶν ἐγγράφων. Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχει ὑπόθεσις τις μεταξὺ Σπύρου τινὸς Τριάντη καὶ τοῦ δημοσίου περί τινων ἐν Ἀμφίσσῃ ἀμφισβητουμένων κτημάτων, τὰ ὁποῖα παρὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν δικαστικὴν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἀπόφασιν παρεχωρήθησαν εἰς τὸν ῥηθέντα Τριάντην. Συνιστῶν ὅθεν εἰς τὸν αὐτὸν ὑπουργὸν καὶ τὴν ἐπίσπευσιν τῶν πληροφοριῶν τούτων, ἐξαιτεῖται συνάμα νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν βουλὴν πληροφορίαι περί τινος ἐν Πάτραις γενομένου λαθεμπορίου, τὸ ὁποῖον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1846 ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1847 κατηγγέλθη εἰς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον παρὰ τοῦ τότε νομάρχου Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος. Τελευταῖον πληροφορεῖται, ὅτι διὰ τὸ ἐπισκευασθὲν δωμάτιον τῆς διεκπεραιώσεως τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου παρουσιάσθη δαπάνη 1200 περίπου δραχμῶν, ἐνῷ ἀληθῶς μόλις ἠδύναντο νὰ δαπανηθῶσι 400 δραχμαὶ ὡς πρὸς τοῦτο. Προτείνει λοιπὸν νὰ πληροφορήσῃ καὶ κατὰ τοῦτο ὁ ὑπουργὸς τὴν βουλὴν πόση δαπάνη ἐγένετο. Ἐὰν δὲ καὶ αὐτὸς νομίζῃ ὅτι συνέβησαν κατ' ἐνέργειαν, νὰ γίνῃ ἡ ἐκτίμησις διὰ πραγματογνωμόνων, τὸ δὲ πρωτόκολλον τῆς ἐκτιμήσεως αὐτῶν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ σῶμα.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτήσαντος τοῦ προέδρου, ἡ βουλὴ συνήνεσε νὰ προσαχθῶσιν ἀσυντάχτως αἱ ἀνωτέρω πληροφορίαι.

Ἀνηγγέλθη ἔπειτα, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι τὸ περὶ βουλευτικῆς ἰδιότητος ζήτημα τῶν ΚΚ. Α. Μαυρομιχάλου καὶ Καλλιφρονᾶ, ἀφότου ἐγίνοντο ὑπουργοί, πρὸς δὲ, καὶ ἡ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων.

Προὐτέθη οὕτως εἰς συζήτησιν τὸ περὶ βουλευτικῆς ἰδιότητος ἀνωτέρω ζήτημα, καὶ τῶν μὲν θεωρούντων τὸ ζήτημα τοῦτο σύνθετον, τῶν δὲ διϊσχυριζομένων ὅτι εἶναι διαιρετὸν, ὁ πρόεδρος παρετήρησεν, ὅτι ἐν περιπτώσει τοιαύτης ἀμφιβολίας κατὰ τὸ 30 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ, ἀποφασίζει ἡ βουλὴ περὶ τῆς φύσεως τοῦ ζητήματος.

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι, διὰ νὰ κατανοήσῃ τὸ σῶμα, ἂν τὸ προκείμενον ζήτημα ἦναι ἢ ὄχι διαιρετὸν, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ πρότερον τί εἶναι κυρίως τὸ ζήτημα τοῦτο. Παρατηρεῖ λοιπὸν, ὅτι ἡ βουλὴ πρόκειται ν' ἀποφασίσῃ ἤδη, ἂν ὁ Κ. Μαυρομιχάλης γενόμενος ὑπουργὸς πρέπῃ νὰ ἐκλο-

χθῇ βουλευτὴς ἐκ νέου, ἂν ὁ Κ. Καλλιφρονᾶς ἐπίσης πρέπῃ νὰ ὑποστῇ νέαν ἐκλογὴν καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐκ τούτου ἄρα συνάγεται, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ὅλως προσωπικόν, καὶ ὡς τοιοῦτον πρέπει ἐξάπαντος νὰ διαιρεθῇ, καθόσον δύνανται νὰ ἦναι διάφοροι αἱ περιστάσεις ἑνὸς ἑκάστου τῶν προσώπων, καὶ αὐτὴ ἡ βουλὴ μάλιστα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀπεφάσισεν ἄλλως περὶ διαφόρων προσώπων. Ἄρα ἀφ' ἑαυτῶν τὰ ζητήματα εἶναι διαλελυμένα καὶ ὡς τοιαῦτα πρέπει νὰ συζητηθῶσιν, ἐπειδὴ δὲν πρόκειται ἐνταῦθα νὰ ψηφισθῇ νόμος, ἀλλὰ νὰ διευκρινισθῶσι τὰ πρόσωπα ἑκάστου, ἐφ' ὧν δύνανται νὰ ἐκτυλιχθῶσι διάφοροι λόγοι καὶ περιστάσεις.

Ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι διέφυγε, φαίνεται, τὴν μνήμην τοῦ προαγορεύσαντος ἡ ἀκριβὴς ἰδέα τοῦ προκειμένου ζητήματος. Διότι δὲν πρόκειται σήμερον, εἰμὴ νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα, ἂν ὁ βουλευτὴς διοριζόμενος ὑπουργὸς ὑπόκηται ἢ ὄχι εἰς νέαν ἐκλογήν. Τὸ ζήτημα λοιπὸν ἀφορᾷ τὴν λύσιν μιᾶς ἀρχῆς καὶ δὲν εἶναι διόλου προσωπικόν· τὸ δὲ νὰ ζητῆται μάλιστα ἡ διαζευξίς των δὲν δεικνύει αἰσίαν περὶ τοῦ προκειμένου προκατάληψιν. Ἐπειδὴ ἄρα τὸ ζήτημα εἶναι πραγματικὸν καὶ πρόκειται ἤδη περὶ ἀρχῆς, ἀνάγκη ὡς ἀρχὴ νὰ συζητηθῇ, καὶ ἄλλοι μὲν δύνανται ν' ἀγορεύσωσιν ὑπὲρ, ἄλλοι δὲ κατ' αὐτῆς, ὅσοι δὲ θέλουσιν ἐν μέσῳ τοῦ λόγου δύνανται νὰ τὸ διαιρέσωσιν ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ προέδρου, ὅτι μετὰ τὴν συζήτησιν γίνεται κατὰ τὸν κανονισμὸν ἡ διαίρεσις, ἀπήντησεν ὁ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγορεύσας, ὅτι δὲν δύναται ὁ βουλευτὴς νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐξήγησιν ταύτην, διότι ἐπὶ τῆς κυρίας συζητήσεως θέλει ἀπαντήσει τότε προσκόμματα. Καὶ ἀληθῶς, διὰ νὰ ψηφοφορήσῃ τις ὑπὲρ ἢ κατὰ ἑνὸς ἀντικειμένου, πρέπει νὰ ἐκφράσῃ ἀπαρεμποδίστως τοὺς λόγους, ἐξ ὧν ὡρμήθη εἰς τοῦτο, διότι ἡ ψηφοφορία δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἀπόῤῥοια τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς πεποιθήσεως ἑκάστου. Ἐνταῦθα δὲ ἄλλοι μὲν λόγοι ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς, ἄλλοι δὲ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου προσώπου καὶ αἱ περιστάσεις αὐτῶν εἶναι διάφοροι. Δὲν πρέπει ἄρα νὰ μείνῃ τὸ ζήτημα ἀδιαίρετον, διὰ νὰ μὴν εὑρεθῶσιν οἱ βουλευταὶ, πρὶν ψηφοφορήσωσιν, εἰς βεβιασμένην καὶ δύσκολον θέσιν, ἀλλὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ ἐκφράσωσι τοὺς λόγους αὐτῶν ἄνευ ἐμποδίων. Οὕτω π. χ. ἐνῷ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκφρασθῇ οὗτος κατὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Κολοκοτρώνου, ἡ αὐτὴ σκέψις ἐνδέχεται νὰ μὴν ἦναι εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκλογῆς ἄλλου. Ὅ,τι δὲ ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας εἶπεν, ὅτι ἕκαστος δύναται ἐν μέσῳ τοῦ λόγου νὰ διαιρέσῃ τὰ ἐπιχειρήματα καὶ ἰδέας του, αὐτὸ τοῦτο μάλιστα συνηγορεῖ ὅτι τὸ ζήτημα ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι διαιρετόν. Ἐκ τούτου λοιπὸν ὑποστηρίζει τὴν γνώμην ταύτην ὡς φυσικήν, ἀλλὰ μὴ ἐνδιαφερόμενος ἄλλως δὲν ἐπιμένει.

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον ἄλλος ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος, εἶπεν, ὅτι ἐκ τῆς σιωπῆς αὐτοῦ βεβαίως ἐξάγεται ὅτι δὲν ἐσκόπευε ν' ἀγορεύσῃ περὶ διαιρέσεως τοῦ ζητήματος, καὶ πολλοὶ ἴσως ἐνόησαν, ὅτι προετίθετο νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. Τὸ κατ' αὐτὸν ὅθεν θέλει προσπαθήσει ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὰ τοιαῦτα ζητήματα εἶναι ἀπόῤῥοια ἀρχῆς συνταγματικῆς, καὶ ἐξ αὐτοῦ θέλει ἔλθει εἰς τὸ ἀναγκαῖον συμπέρασμα· ἐὰν δὲ μετὰ τοῦτο τὸ ζήτημα καταστῇ διαιρετόν, εὐκόλως γίνεται ἡ ἀνάλυσις, ἡ δὲ βουλὴ ἀποφασίζει τὰ δέοντα. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς λοιπὸν τοῦ ζητήματος ἀγορεύων, παρατηρεῖ ὅτι, ὅτε κατὰ τὴν συνέλευσιν ἐσυζητεῖτο τὸ 64 ἄρθρον τοῦ συντάγματος, τοσοῦτον ἐπισταλὲς ἐθεωρήθη τὸ ζήτημα, ὥστε ἀνεπτύχθησαν τότε πολλαὶ καὶ ἐμβριθεῖς σκέψεις ἀνδρῶν διακεκριμένων ἐπὶ παιδείᾳ καὶ πεῖραν ἐχόντων πολλῶν ξένων νομοθεσιῶν. Καὶ ὅμως τὸ ζήτημα διήρκεσεν ἐπὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας καὶ πολλὰ ἀμφοτέρωθεν ἐῤῥέθησαν περὶ τοῦ ζητήματος. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς μακρᾶς ταύτης συζητήσεως ἐγένετο μόνον λόγος περὶ ὑπαλλήλων εἰς ἐμμισθον ὑπηρεσίαν διοριζομένων, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ ὑπουργῶν. Ἐκ τούτου μελετήσας μετ' ἐπιστασίας τὰ πρακτικὰ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, παρετήρησεν, ὅτι οἱ ὑπουργοὶ ἐθεωρήθησαν ὡς κυβέρνησις καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔγινε περὶ αὐτῶν οὐδεὶς λόγος. Ἀπ' ἐναντίας δὲ εἰς μόνους τοὺς ὑπαλλήλους ἐτέθη ὁ γαλινὸς οὗτος, διότι ἠδύναντο εὐκόλως νὰ ἐπηρεάζωνται ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν. Αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀνεπτύχθη τότε πανδήμως, καὶ εὐκρινῶς διεσάφησαν, ὅτι πάντες οἱ μετὰ τὸν ὑπουργὸν ὑπάλληλοι δὲν πρέπει νὰ διατελῶσι μετὰ τὸν διορισμόν των ὡς βουλευταί, διότι χρείαν ἔχοντες νὰ διατηρήσωσι τὰς θέσεις αὐτῶν, ἢ εἰς προβιβασμοὺς ἀποβλέποντες, εὐκόλως θέλουσιν ὑπακούει εἰς τῶν ὑπουργῶν τὰς θελήσεις. Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο δὲν ἔκαμον μνείαν περὶ ὑπουργῶν, ἂν καὶ τὸ σύνταγμα παρεδέχετο, ὅτι τὰ μέλη τῆς κυβερνήσεως ἰδίως πρέπει ν' ἀποῤῥέωσιν ἐκ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Ἀλλὰ κυβέρνησιν λέγοντες, ἀναμφιβόλως δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο, εἰμὴ τοὺς ὑπουργοὺς καὶ αὐτοὶ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς κυβερνητικὰς πράξεις, ἀπ' αὐτῶν δ' ἐξαρτῶνται ὅλων τῶν ὑποδεεστέρων ὑπαλλήλων οἱ διορισμοί. Οὕτως ἐν ὀλίγαις ἀναπτύξας τὸ προκείμενον ζήτημα, ἀνακεφαλαιῶν συμπεραίνει, ὅτι ὁ ἀναδειχθεὶς ὑπουργὸς οὐδόλως

στερείται τῆς βουλευτικῆς αὐτοῦ ἰδιότητος, διότι δὲν ὑπάρχει τις ὁ ἐπηρεάσων αὐτόν. Ἀλλ' ὡς πρὸς τοὺς ἰδίους ὑπαλλήλους ὁ νομοθέτης βεβαίως ἔπρεπε νὰ προβλέψῃ, διότι ἐκ πείρας παρετηρήθη, ὅτι πολλοὶ ὑπάλληλοι γενόμενοι βουλευταί, προήχθησαν εἰς ἀνωτέρας θέσεις. Ἐκ τούτου εἰς τὴν συνέλευσιν ἀπερήνωντο νὰ προλάβωσι τὰς ἐνδεχομένας αὐτὰς ὑποψίας, διότι πιθανὸν ἦτο νὰ συγκροτηθῇ τὸ ἥμισυ τῆς βουλῆς ἐξ ὑπαλλήλων, οὗτοι δὲ ἤθελον ἀναγκάζεσθαι νὰ ὑποστηρίζωσι τοὺς ὑπουργοὺς εἴτε ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὰς πρὸς αὐτοὺς εὐποιΐας, εἴτε ἀπειλούμενοι ταύτας. Τῷ ὄντι δὲ ὁ φόβος οὗτος τῆς συνελεύσεως ἦτο δίκαιος, διότι ἐν τῇ παρούσῃ βουλῇ 22 ὑπάλληλοι ἐξελέγησαν βουλευταί, μὲ διπλώματα νομαρχῶν, εἰσαγγελέων κλπ. εἰσελθόντες, ἀλλὰ μετ' εὐχαριστήσεως εἶδεν, ὅτι οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν κατεδείχθη τοιοῦτος ἐκτὸς ἴσως μικρῶν ἐξαιρέσεων. Ἀλλ' ἐκ τούτων ὅλων φρονεῖ μάλιστα, ὅτι καὶ ὁ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ὑπαλλήλου γενόμενος βουλευτὴς, ἀλλὰ προβιβασθείς ἔπειτα πρέπει νὰ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος τῆς βουληφορίας, διότι ἕνεκα ταύτης θέλει προβιβασθῇ, ὁ δὲ γενόμενος ὑπουργὸς δὲν πρέπει εἰς τὴν αὐτὴν νὰ ὑπαχθῇ κατηγορίαν, διότι δὲν ἐλέπει τις θέλει τὸν ἐπηρεάσει.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἀποδέχεται κατὰ μέγα μέρος τὰς τοῦ προαγορεύσαντος θεωρίας ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν ὑπουργῶν, ἢ καλλιον τὴν ὑπαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὴν διάταξιν τοῦ 64 ἄρθρου τοῦ συντάγματος. Φρονεῖ ὅμως ὅτι, ὡς ἔθεσεν οὗτος τὸ ζήτημα δὲν εἶναι κυρίως τὸ ἀντικείμενον τῆς παρούσης συζητήσεως, διότι τοῦτο ἐλύθη ἤδη ἐπὶ τῆς παρελθούσης βουλευτικῆς περιόδου ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ τότε ὑπουργοῦ Βάλβη. Γνωστὸν δὲ εἶναι, ὅτι αὐτὸς βουλευτὴς Μεσολογγίου ἀναβειχθεὶς, μετέσχεν ἔπειτα τῆς κυβερνήσεως τῆς 6 Αὐγούστου. Ἐκ τούτου τεθέντος τοῦ ζητήματος, ἐὰν γενόμενος ὑπουργὸς ὑπάγεται ἢ ὄχι εἰς νέαν ἐκλογὴν, ἐγένοντο μακραὶ καὶ ἐμβριθεῖς συζητήσεις, ἀμφοτέρωθεν δὲ κατέφυγον εἰς μαρτυρίας μεγάλων τῆς Εὐρώπης συγγραφέων, καὶ τελευταῖον ἐλύθη τὸ ζήτημα, ὅτι καὶ ὁ γενόμενος ὑπουργὸς ὑπάγεται εἰς νέαν βουλευτικὴν ἐκλογήν. Τὴν λύσιν λοιπὸν ταύτην νομίζει ὅτι πρέπει νὰ σεβασθῇ ἡ βουλὴ, καθ' ὅσον καὶ ἱκανότητες μεγάλαι ὑπάρχον καὶ μεγίστη περίσκεψις καὶ ἀμεροληψία ἐπεκράτει τότε εἰς τὴν συζήτησιν. Ἐνθυμεῖται δὲ ὅτι πολλοὶ τῶν βουλευτῶν οὐ μόνον ἐψήφισαν τότε, ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς ὑπόκειται εἰς νέαν ἐκλογὴν, ἀλλὰ καὶ τὰς σκέψεις αὐτῶν ἐξέθεσαν ἐν ἐκτάσει. Διὸ ἀνεγνώρισαν τότε, ὅτι τὸ 64 ἄρθρον τοῦ

συντάγματος ἐνδέχεται μὲν νὰ μὴ περιλαμβάνῃ καὶ τοὺς ὑπουργοὺς, ἀλλ' ἐνδέχεται καὶ νὰ περιλαμβάνῃ αὐτούς. Εἰς τὸν διατάγμων λοιπὸν τοῦτον προετίμησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὸ ἄρθρον ἐπιεικέστερον, ἀλλ' οὐχὶ ὑπὲρ τῶν προσώπων, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, διὰ ἐλύθη τὸ ζήτημα, ὅτι καὶ οἱ ὑπουργοὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόκεινται κατηγορίαν. Περαίνων λύει τὸν λόγον παρατηρεῖ, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου οἱ μὲν ἀπεφήναντο ὅτι ἀμφότερα τὰ ζητήματα πρέπει νὰ συζητηθῶσιν ὡς ἕν, ἄλλοι δὲ, ὅτι ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των εἶναι διαιρετά. Τὸ καθ' αὐτὸν ὅμως ἀσπάζεται τὴν γνώμην τῶν τελευταίων καὶ θεωρεῖ ὅτι δὲν δύνανται νὰ συζητηθῶσι συναμα, διότι ἄλλα τὰ περιστατικὰ τοῦ ἑνὸς καὶ ἄλλα τὰ τοῦ ἄλλου προσώπου. Οὕτω π. χ. θέλομεν λύσει, ἂν ὁ Μαυρομιχάλης ἦτον ἢ ὄχι πρὸ τῆς ἐκλογῆς του ὑπάλληλος. Καὶ ἐὰν μὲν θεωρηθῇ ὅτι ἦτον, δὲν ὑπόκειται εἰς νέαν ἐκλογήν· ἄλλως δὲ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπόκειται, διότι ὁ διορισμός του θέλει θεωρηθῇ ὡς προβιβασμός. Τοῦτο ἄρα θέλει παδηγετήσει τὴν βουλὴν νὰ ἔλθῃ ὁμαλῶς εἰς ἓν συμπέρασμα. Ἐξ ἄλλου ὁ Καλλιφρονᾶς ἦτον, ὅτε ἀνεδείχθη βουλευτὴς, γενικὸς γραμματεὺς ἐν τῷ ὑπουργείῳ· μετ' οὐ πολὺ δὲ παύσας διέμεινε βουλευτὴς καὶ ἤδη ἐγένετο ὑπουργός. Τί πρέπει ἄρα νὰ γίνῃ καὶ ἐπ' αὐτοῦ; τὸ αὐτὸ ζήτημα ἐλύθη καὶ ἄλλοτε. Συμπεραίνων λοιπὸν παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ἐφ' ἑκατέρου τούτων ὡς διαιρετόν.

Ἀντέλεξεν ἄλλος εἰς τὸν προτελευταῖον ἀγορεύσαντα, ὅτι συμπέρασμα αὐτοῦ περιέμενεν ὅλως ἐναντίον τοῦ ὅ,τι ἐξήγαγε καὶ ἤλπιζε ν' ἀκούσῃ, ὅτι ὁ διορισθεὶς ὑπουργὸς ὑπόκειται εἰς νέαν ἐκλογὴν ἐν παντὶ προσώπῳ καὶ περιστάσει. Καὶ διὰ μὲν τὸν ὑπάλληλον πρέπει, εἶπε, νὰ ὑπάγηται εἰς νέαν ἐκλογὴν, διότι ὡς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐπηρεάζηται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου, ἀλλ' ὁ αὐτὸς φόβος, προσέθηκεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν ὑπουργὸν, διότι δὲν εἶναι τις ὁ ἐπηρεάσων. Ἡ σκέψις αὕτη ἐκ προοιμίων τῷ φαίνεται ἀντιφατική, διότι, ἂν ὁ βουλευτὴς λαβὼν ὑπηρεσίαν ἦναι ἐπίορκος, δὲν ἐννοεῖ διατί νὰ μὴν ἦναι πλειότερος φόβος διὰ τὸν λαβόντα χαρτοφυλάκιον ὑπουργόν; Ἐκ τούτου, φαίνεται, κατὰ τὴν ἀ. περίοδον τῆς βουλῆς, ὅπου πολλὰ ὑπῆρχον στοιχεῖα φώτων καὶ ἱκανότητος τοὐναντίον καθιερώθη, ὅτι ὁ βουλευτὴς γενόμενος ὑπουργὸς ἀφεύκτως πρέπει νὰ ὑποσῇ νέαν ἐκλογήν. Καὶ ἀληθῶς, ἂν εἷς βουλευτὴς ὑπάλληλος μόνον διορισθεὶς, θεωρῆται ὅτι δὲν δύναται ν' ἀνταποκριθῇ ὁλοκλήρως εἰς τὴν πίστιν τῆς ἐπαρχίας του, διατί ὁ ὑπάλληλος τῶν ὑπαλλήλων, ὁ ὑπουργὸς αὐτὸς, δὲν πρέπει νὰ ἐρευνηθῇ, ἐὰν χαίρῃ

καὶ οὕτω τὰ πιστὰ τοῦ λαοῦ; Ἡ περίστασις αὕτη εἶναι σπουδαιοτέρα, καὶ διὰ τοῦτο, προκειμένου περὶ Καναρὴ καὶ Βάλδη, αὐτὸ ἀπεφάσισε τότε ἡ Βουλή. Ἀλλὰ δὲν συνέβη τοῦτο παρ' ἡμῖν μόνον· καὶ εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ εὐνομούμενα κράτη τὸ αὐτὸ βλέπομεν ὁσημέραι, καὶ ὁ χθὲς ἔτι πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας Γκυιζὼ διατελῶν πρέσβυς ἐν Ἀγγλίᾳ, μόλις διορισθεὶς ὑπουργὸς, ὑπέκυψεν εἰς νέαν βουλευτικὴν ἐκλογήν. Ἀνακεφαλαιῶν λοιπὸν συμπεραίνει ὅτι καὶ οὗτοι εἰς νέαν ὑπόκεινται ἐκλογήν.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι κατὰ τὴν ἀ περίοδον ἀληθῶς εἶχεν ἀποφασίσει ἡ βουλὴ νέαν καὶ διὰ τοὺς ὑπουργοὺς ἐκλογήν, ἀλλ' ἐσχάτως ἠθέλησε ν' ἀποφανθῇ ἄλλως, ἂν καὶ ἡ γνώμη αὐτοῦ ἦτον ἐναντία. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ ἤδη περιττὴν νομίζει πᾶσαν συζήτησιν, διότι καὶ ἡ φάλαγξ, εἰς ἣν ὑπάγεται ὁ Μαυρομιχάλης, θεωρεῖται ὡς ὑπαλληλία καὶ εἶναι εἰς πλήρη ἐνέργειαν. Ἑπομένως κατὰ τὰ πρὶν παραδεδεγμένα πρέπει νὰ λυθῇ συμφώνως τὸ ζήτημα, ἂν καὶ ἄλλως τὸ θεωρεῖ ἄτοπον.

Ἄλλος ἐπέφερεν, ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα ἐλύθη ἤδη ἀπὸ τῆς παρελθούσης βουλῆς καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθωμεν ποσῶς εἰς αὐτό. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι, ἂν καὶ καθιερώθησαν διάφοροι ὑπὸ τῆς βουλῆς νομολογίαι, ἡ ὀρθοτέρα ὅμως καὶ ἀκριβεστέρα πασῶν εἶναι, νομίζει, αὕτη, ἥτις κατὰ πρόταστν αὐτῶν τῶν ὑπουργῶν γενομένη, ὁρίζει ὅτι ὁ βουλευτὴς εἰς ἕδραν ὑπουργοῦ προσκληθεὶς, πρέπει νὰ ὑποστῇ νέαν ἐκλογήν. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι λίαν σπουδαῖον καὶ ἀπαιτεῖ μεγίστην περίσκεψιν· ἐκ τούτου μάλιστα, ὅτε τὸ 64 ἄρθρον τοῦ συντάγματος συνεζητεῖτο, συνεκέντρωσε τὴν προσοχὴν τῆς συνελεύσεως ὅλης καὶ μέγα ἔγινεν ἀντικείμενον μεγάλων καὶ ἐμβριθῶν σκέψεων. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ γεγηρακότα αὐτὰ κράτη τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων κατέστη πρόβλημα ὑψηλὸν, καὶ ἂν ἐλύετο ἐπαξίως, ἴσως δὲν ἠθέλομεν βλέπει ἤδη μετέωρον καὶ κυμαινομένην τὴν τύχην τῆς οἰκουμένης. Τῷ ὄντι δὲ τὸ πρόβλημα τοῦτο πολλοὺς δύναται νὰ ἔχῃ ὑπὲρ καὶ κατὰ λόγους, ἀλλὰ κατ' αὐτὸν, πλείονας ἔχει ἐπιβλαβεῖς συνεπείας ἢ ὠφελείας. Διὰ τοῦτο ἀσπάζεται τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀ. βουλευτικῆς περιόδου, ἥτις παραπέμπει εἰς νέαν ἐκλογὴν τοὺς ὑπουργοὺς γενομένους, καὶ τὴν ἀπόφασιν ταύτην πρέπει νὰ ἐνστερνισθῇ ὡς ἐπωφελεστάτην τὸ σῶμα. Εἶναι δὲ ἄλλως καὶ ἀξιοπρεπὴς καὶ γενναία, διότι ὁ ἀναδεχόμενος τὸν ἀγῶνα ἐπιδεικνύει πόσην ἔχει βαρύτητα καὶ εὐτολμίαν, εἰς νέαν ἐκλογὴν ἀφεθεὶς καὶ ἐκ νέου ἐπιτυγχάνων. Ὅλοι καθ' ἑκάστην εὐχόμεθα, ἐπιζητοῦμεν καὶ θέλομεν κυβέρνησιν ἰσχυράν, καὶ διαρκῆ. Ἐὰν

τῷ ὄντι τὴν θέλωμεν καὶ εὐχώμεθα τὴν προαγωγὴν τῆς πατρίδος, πρέπει ὁμοψήφως νὰ καθιερώσωμεν αὐτὴν τὴν ἀρχήν. Εἰς τὴν συνέλευσιν μάλιστα παρατηρεῖ ὅτι δύο γνῶμαι ἐπεκράτησαν. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἤθελεν, ὥστε ὁ βουλευτὴς νὰ ἦναι βουλευτὴς μόναν, εἰς τὴν ἀντιπροσωπείαν ἀρκούμενος τοῦ λαοῦ· ἡ ἄλλη, ὅτι καὶ ὑπάλληλος δύναται ν' ἀναδειχθῇ βουλευτὴς, ἂν πρὸ τῆς ἐκλογῆς του ἦτο τοιοῦτος. Ἡ συνέλευσις ἑπομένως, διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὰ πλεονεκτήματα τῆς εἰδικῆς τῶν ὑπαλλήλων ἱκανότητος, μὲ τὰ πλεονεκτήματα τῶν ἀπὸ τοῦ λαοῦ κατ' εὐθείαν ἀπορρεόντων, παρεδέχθη ὥστε, ἂν ὁ γενόμενος βουλευτὴς συμπέσῃ νὰ ἦναι εἰς ὑπηρεσίαν, τότε μόνον νὰ δύναται νὰ ἦναι δεκτός. Πράκειται ἤδη περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μαυρομιχάλου καὶ Καλλιφρονᾶ, καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὸ τοῦ Κολοκοτρώνου, διότι ἐὰν παρατηρήσῃ τις, ἡ ἀπόφασις τῆς βουλῆς δὲν ἐτέθη ἐπὶ διακεκριμένου ζητήματος, ἀλλὰ γενικῆ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ μὲν Μαυρομιχάλης, πρὶν ἐκλεχθῇ, ἦτον ὑποστράτηγος διατελῶν εἰς τὴν φάλαγγα, ὁ δὲ ἄλλος γενικὸς γραμματεὺς καὶ ἤδη ἀμφότεροι εἶσιν ὑπουργοί, τὸ δὲ ζήτημα τοῦτο ἐλύθη ἤδη κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον, ἀναγκαίως πρέπει νὰ ὑποκύψωσιν εἰς νέαν ἐκλογήν, καὶ τοῦτο συνίστησιν εἰς τὸ σῶμα.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι, καίτοι σεβόμενος πολλὰς παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος δὲν δύναται ν' ἀποσιωπήσῃ ἀντίφασίν τινα, τὴν ὁποίαν παρετήρησεν εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ. Διότι, ἐνῷ παραδέχεται τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς ταύτης κατὰ τὴν ἀ. σύνοδον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Κ. Κολοκοτρώνου, καθ' ἣν πᾶς βουλευτὴς ἂν ἐξελέχθη τοιοῦτος, ἐνῷ διετέλει εἰς ἔμμισθον ὑπηρεσίαν, εἶτα δὲ παυθεὶς ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς ὑπηρεσίαν, δὲν ὑπάγεται εἰς νέαν ἐκλογήν, συμπεραίνει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, ὅτι ὁ Κ. Καλλιφρονᾶς καὶ Α. Μαυρομιχάλης ἀνκαί, ὅτε ἐξελέχθησαν βουλευταί, διετέλουν εἰς ἔμμισθον ὑπηρεσίαν, ἤδη γενόμενοι ὑπουργοὶ ὀφείλουσι νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς νέαν ἐκλογήν. Ἡ ἀντίφασις αὕτη ἐξακολουθεῖ καὶ ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τῶν ἀποφάσεων τῆς βουλῆς τῆς ἀ. περιόδου, διότι, ἐνῷ παραδέχεται τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς, ὅτι πᾶς βουλευτὴς διοριζόμενος εἰς ἔμμισθον ὑπηρεσίαν στερεῖται τῆς βουλευτικῆς θέσεώς του, γνωμοδοτεῖ ἐναντίον τῆς ἑτέρας ἀποφάσεως αὐτῆς, ὅτι οἱ βουλευταὶ ἔχοντες ἔμμισθον ὑπηρεσίαν καὶ προβιβαζόμενοι δὲν ὑπόκεινται εἰς νέαν ἐκλογήν. Ἀλλ' ἑκάστη βουλὴ εἶναι κυρίαρχος ν' ἀποφαίσῃ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς πεποίθησιν καὶ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ παρακολουθῇ τὰς ἀποφάσεις τῆς προηγουμένης περιόδου. Διὰ

τοῦτο καὶ ἡ παροῦσα ἔλυσεν ἰδίως τὸ ζήτημα ἐπὶ τοῦ Κ. Κολοκοτρώνου, καὶ ἡ λύσις αὐτοῦ ἐφαρμόζεται ἀναντιρρήτως καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων βουλευτῶν Καλλιφρονᾶ καὶ Μαυρομιχάλη. Τὰ δ' ἐκ τῆς Γαλλίας φερόμενα παραδείγματα δὲν ἐφαρμόζονται, διότι τὸ Γαλλικὸν σύνταγμα ὁρίζει, ὅτι καὶ οἱ προβιβαζόμενοι βουλευταὶ ὑπάγονται εἰς νέαν ἐκλογήν, ἐνῷ τὸ ἡμέτερον ἄλλως ὁρίζει. Διὰ τοῦτο ἐνῷ γίνονται τοσοῦτοι προβιβασμοί, ὡς ὁ τοῦ Κ. Μανέτα, βουλευτοῦ Μαντινείας, οὐδεὶς λόγος περὶ ὑπαγωγῆς αὐτῶν εἰς νέαν ἐκλογὴν ἐγένετο. Θεωρεῖ λοιπὸν τὸ προκείμενον ζήτημα ὡς λελυμένον, καὶ γνωμοδοτεῖ ὅτι οἱ ΚΚ. Καλλιφρονᾶς καὶ Δ. Μαυρομιχάλης διατελοῦσιν ἔτι βουλευταί.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι αὐτὸς καὶ ἐν τῇ συνελεύσει καὶ κατὰ τὴν ἀ. βουλευτικὴν περίοδον, καὶ κατὰ τὴν ἀ. σύνοδον τῆς παρούσης βουλῆς πάντοτε ἐγνωμοδότησεν, ὅτι πᾶς βουλευτὴς οἱανδήποτε δημοσίαν θέσιν κατέχων, ἅμα διορίζόμενος ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ ὑπαχθῇ εἰς νέαν ἐκλογήν· καὶ ἐν ἑκάστῃ ἰδιαιτέρᾳ τοῦ ζητήματος τούτου συζητήσει ἐξέθετε τοὺς λόγους τοὺς ὑποστηρίζοντας τὴν γνώμην του ταύτην. Ἀλλ' ἤδη δὲν πρόκειται τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἡ συζήτησις, ἀλλὰ γεννᾶται νέον ζήτημα, ἂν ἡ βουλὴ θέλῃ νὰ φανῇ συνεπὴς εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπόφασίν της, ἢ θέλῃ ν' ἀνατείσῃ αὐτὴν καὶ ἀποφασίσῃ ἄλλως πως. Καθότι ἂν ἡ βουλὴ ἐμμένῃ εἰς τὰ παρ' αὐτῆς ἀποφασισμένα, τὸ ζήτημα εἶναι λελυμένον, καὶ οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κύριοι Δ. Καλλιφρονᾶς καὶ Δ. Μαυρομιχάλης διατελοῦσι βουλευταί, ἐπειδὴ κατὰ τὴν γενομένην ἀπόφασιν τῆς βουλῆς ἐν τῇ προτέρᾳ συνόδῳ οὐδεμία διάκρισις δύναται νὰ γείνῃ. Ἂν δ' ἡ βουλὴ θέλῃ ν' ἀνατρέψῃ τὴν ἀπόφασίν της ἐκείνην, ἂς γείνῃ τότε νέα συζήτησις ἐπὶ τοῦ τοιούτου θέματος.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ τῶν δύο τελευταίων ἀγορευσάντων λαλήσας, ὅτι ὁ μετ' αὐτὸν τῷ ἀπέδωκεν ἀντίφασιν εἰς τοὺς λόγους του, ἥτις πραγματικῶς δὲν ὑπάρχει, διότι αὐτὸς εἶπεν ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα διαφέρει ἐκείνου τοῦ Κ. Κολοκοτρώνου· διότι αὐτὸς μὲν δὲν ἔλλαβε τὴν ἰδιότητα, ἣν εἶχεν ὅτε ἐξελέχθη βουλευτής, διοριζόμενος ὑπουργός, διότι ὑπουργὸς διετέλει καὶ ὅτε ἐξελέχθη, οἱ δὲ περὶ ὧν σήμερον ὁ λόγος βουλευταὶ ὑπὸ ἄλλην ἰδιότητα ἐξελέχθησαν τοιοῦτοι, καὶ ὑπὸ ἄλλην παρουσιάζονται σήμερον· διὰ τοῦτο γνωμοδοτεῖ νὰ ὑπαχθῶσιν οὗτοι εἰς νέαν ἐκλογὴν συμφώνως μὲ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ συντάγματος καὶ τὴν ῥητὴν ἀπόφασιν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι πρὸς τὰς συνταγματικὰς ἀρχὰς τὰς

παρὰ τῶν προαγορευσάντων ἐκτεθείσας καὶ ἐπὶ τῶν συνταγμάτων καὶ ἄλλων ἰδεῶν στηριχθείσας παρατηρεῖ, ὅτι ἀληθῶς μὲν ἕκαστον ἔθνος πρέπει νὰ λαμβάνῃ παραδείγματα ἐξ ἄλλων ἐθνῶν σοφωτέρων, ἀλλ' ἰσχυρίζεται ὅτι ἕκαστον ἔθνος ὀφείλει νὰ νομοθετῇ συμφώνως πρὸς τὰ ἤθη καὶ ἔθη του, καὶ κατ' αὐτὰ νὰ μεταῤῥυθμίζῃ καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ εἰς ἑαυτὸ τὰς τῶν ἄλλων ἐθνῶν νομοθεσίας. Ἡ συνταγματικὴ κυβέρνησις ἐκπηγάζει ἐξ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους, ὡς ἐκλεγομένη ἐκ τῶν μελῶν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Ὑπάρχει μὲν διάταξις τοῦ συντάγματος ὁρίζουσα, ὅτι πᾶς βουλευτὴς διοριζόμενος εἰς ἐμμισθον ὑπηρεσίαν στερεῖται τῆς βουλευτικῆς θέσεώς του, καὶ ὑπάγεται εἰς νέαν ἐκλογήν. Ἀλλ' οὐδέποτε ὁ νομοθέτης ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι, ἂν ὁ βουλευτὴς ἐκεῖνος διετέλει εἰς ἐμμισθον ὑπηρεσίαν, ὅτε ἐξελέχθη βουλευτής, ὀφείλει νὰ ὑπαχθῇ εἰς νέαν ἐκλογὴν ἂν παυθεὶς διορισθῇ αὖθις. Διότι τότε ἦθελον εἶσθαι δεσμευμέναι αἱ συνειδήσεις καὶ ἡ ἐλευθέρα θέλησις τῶν βουλευτῶν, οἵτινες διατελοῦσι καὶ ὑπάλληλοι τῆς κυβερνήσεως, ὅτε ὡρίζετο εἰς αὐτοὺς ὅτι, ἐὰν παυθῶσιν ὑπό τινος ὑπουργείου, δὲν δύνανται νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν θέσιν των χωρὶς τῆς στερήσεως τῆς βουλευτικῆς θέσεώς των. Πολὺ δὲ φιλελευθερωτέρα εἶναι ἡ ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἡ παροῦσα βουλὴ κατὰ τὴν ἀ. αὐτῆς σύνοδον καθιέρωσε, διότι δίδωσιν εἰς ἕκαστον βουλευτήν, ὑπάλληλον ὄντα, τὸ θάῤῥος καὶ τὴν γενναιότητα ν' ἀντιπολιτεύηται κατά τινος ὑπουργείου ἀντεθνικοῦ, ἐπειδὴ καὶ ἂν παυθῇ ἐλπίζει, ὅτι εἰς τὴν πρώτην μεταβολὴν τοῦ ὑπουργείου δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του, μὴ στερούμενος τῆς βουλευτικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος. Εἰς μάτην λοιπὸν φέρουσιν οἱ προλαλήσαντες παραδείγματα ἐκ γεγηρακότων συνταγμάτων καὶ ἐθῶν, διότι ἡ ἐν τούτοις ἐπίμονος προσκόλλησις ἴσως ἐπέφερε τὴν ὤθησιν, ἥτις δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ποῦ θέλει καταντήσει. Αἱ κοινωνίαι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τελειοποιοῦνται καὶ βαίνουσιν εἰς νέας πρόοδους, κατ' αὐτὰς λοιπὸν πρέπει νὰ βαίνῃ καὶ ἡ Ἑλλάς, ἥτις καίτοι νεωστὶ συνταγματισθεῖσα, ἀνεκαίνισεν ἐκείνους τοὺς φιλελευθερωτέρους εἶχε θεσμοὺς καὶ ἐξ αὐτῆς διεδόθησαν εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη, παρεδέχθη διατάξεις φιλελευθερωτέρας, τὰς ὁποίας ἀκολουθεῖ ἤδη ἡ Γαλλία, ὡς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ εἴδους τῆς ψηφοφορίας. Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν ζητήματος ἡ βουλὴ ἔδωκεν ἰδίαν λύσιν, καὶ ταύτην ἀκολουθοῦσα πρέπει ν' ἀποφανθῇ, ὅτι οἱ Κύριοι Δ. Καλλιφρονᾶς καὶ Δ. Μαυρομιχάλης διατελοῦσι βουλευταί.

Μετὰ ταῦτα ἀποπερατωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ πρόεδρος

ἀνέπτυξεν, ὅτι ἐξ αὐτῆς πηγάζει τὸ ἀκόλουθον θέμα· « Ὁ Βουλευτὴς Οἰτύλου ὢν ὑποστράτηγος τῆς φάλαγγος ἐν ἐνεργείᾳ, ὅτε ἐξελέχθη Βουλευτής, καὶ μετὰ ταῦτα διορισθεὶς ὑπουργός, καὶ ὁ Βουλευτὴς Ἀττικῆς, ὢν γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ὅτε ἐξελέχθη Βουλευτής, καὶ μετὰ ταῦτα παυθεὶς καὶ ἤδη διορισθεὶς ὑπουργός, διατηροῦσι τὴν βουλευτικὴν αὐτῶν ἱκανότητα, καὶ ἢ ὄχι; »

Ἐπειδὴ δὲ παρετήρησέ τις, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι σύνθετον καὶ πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἡ βουλὴ ἰδιαιτέρως περὶ ἑκατέρου τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Δ. Καλλιῤῥονᾶ καὶ Α. Μαυρομιχάλη, ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν βουλήν, ἂν παραδέχηται τὴν διαίρεσιν τοῦ ζητήματος, ἡ δὲ βουλὴ ἀπεφήνατο ἀπορατικῶς.

Προκειμένου δὲ νὰ ἐρωτηθῇ ἡ βουλὴ ἐπὶ τοῦ παρὰ τοῦ προέδρου προτεθέντος θέματος, ἐζητήσαντο πλείονες τῶν δέκα τὴν κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ψηφοφορίαν.

Γενομένης δὲ ταύτης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Νάκου καὶ Ι. Ἀντωνοπούλου, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων 51 πρὸς 25 ἀρνησιψηφούντων 8, ὅτι διατηροῦσι τὴν βουλευτικὴν αὐτῶν ἱκανότητα οἱ Κύριοι Α. Μαυρομιχάλης καὶ Δ. Καλλιῤῥονᾶς καὶ δὲν ὑπάγονται εἰς νέαν ἐκλογήν.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλή, ὅτι ὁ βουλευτὴς Οἰτύλου ὢν ὑποστράτηγος τῆς φάλαγγος ἐν ἐνεργείᾳ, ὅτε ἐξελέχθη βουλευτής, καὶ μετὰ ταῦτα διορισθεὶς ὑπουργός, καὶ ὁ βουλευτὴς Ἀττικῆς ὢν γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ὅτε ἐξελέχθη βουλευτὴς καὶ μετὰ ταῦτα παυθεὶς, καὶ ἤδη διορισθεὶς ὑπουργὸς, διατηροῦσι τὴν βουλευτικὴν αὐτῶν ἱκανότητα, καὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Ἀνδρέας Δανόπουλος.	Ο.
Γεώργιος Λογιωτατίδης		Νικόλαος Ἰατρὸς	Ο.
Δ. Δεληγεώργης.	Ν.	Ἀναγ. Μακρυποκάμπιος	Ο.
Π. Τσιμπουράκης.	Ν.	Δημήτριος Καλλιῤῥονᾶς	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Κωνστ. Βρυζάκης.	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Ἀνάργυρος Πετράκης.	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Κ. Τζαβέλλας	Ν.
Μ. Καΐρης		Σ. Στράτος	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Π. Ῥάγκος	

Λουκᾶς Π. Νάκος.	Ν.	Μ. Πρωτοπαπᾶς	Ο.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ο.	Νικόλαος Κορφιωτάκης.	
Πέτρος Τζανετάκης	Ο.	Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Παρασκευᾶς Ματάλας	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.	Ἠλίας Γιατράκος	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ο.	Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Γεώργ. Ἰωάνν. Βατίστας		Εὐρ. Σπυρίδωνος ἠρνήθη	ψῆφον
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.	Ῥῆγας Παλαμίδης.	Ο.
Γεώργιος. Κ. Βελῆς.	Ν.	Θεόδ. Μ. Πετρινὸς	Ν.
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.	Κωνστ. Μανέτας ἠρν.	ψῆφον
Γεώργ. Ἰωάν. Γιολδάσης	Ν.	Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Σ. Χ. Στεφανόπουλος ἠρ.	ψῆφον	Μελέτης Χ. Μελέτη	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.	Ν. Τζαλαπκώστας ἠρνήθη	ψῆφον
Γρηγόριος Χατσηγιάννος		Δημήτ. Σακελλαριάδης	Ν.
Γεώργιος Μῆτσος		Νικολ. Μπούντουνας	Ν.
Ἰωάννης Κλίμακας.	Ν.	Π. Παππατσώνης	
Ἀναγώστης Δημητρίου	Ν.	Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Πέτρος Α. Ζάνος	Ο.	Π. Δαρειώτης	
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ο.	Σπυρίδων Βαλέττας	
Χριστόδουλος Ν. Δεμάθας	Ο.	Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Ἠλίας Παππαδαῖος ἠρν.	ψῆφον	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Γεώργιος Πετμεζᾶς		Π. Λεντούδης	Ν.
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Χρύσανθος Σουμαρίπας	
Β. Πετμεζᾶς		Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	
Ἰω. Ζάρκος ἠρν.	ψῆφον	Κ. Βεΐκος	Ο.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ο.	Μιχαὴλ Ἰατρὸς	
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Δημήτριος Βιρβίλης	
Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ο.	Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Βελισσάρ. Νικολαΐδης		Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Γ. Παπανικολάου	Ν.	Α. Μαυρομιχάλης	
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης		Γεώργ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Πέτρος Δεληγιάννης		Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δημήτριος Ν. Μπούκουρας	Ο.	Ν. Μοσχούλας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος ἠρ.	ψῆφον	Δ. Κανελλόπουλος	
Ζαφείριος Δεπάστας	Ο.	Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμ. Ἀντίπας.	Ν.	Ἰωάννης Γκούρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	Ν.	Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	Ο.
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος		Σπ. Λογοθετόπουλος	
Γεώρ. Παναγριωτόπουλος	Ο.	Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμ. Χ. Τσούχλος.	Ο.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.

Χριστόδ. Τζίνος	
Δημήτρ. Κουμανιώτης	N.
Θεόδ. Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλὸφ	N.
Γεώργιος Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	
Σταμάτ. Ἀντωνιάδης	N.
Κωνσ. Ἀντωνιάδης	N.
Ἰωάννης Περιδὴς ἠρνήθη ψῆφον	
Ἀνδρ. Μάμουκας	N.
Κάρολος Νάζος	
Εὐστρ. Παρίσσης	O.
Ἀντώνιος Ἀραπάκος	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Τομαρᾶς	N.
Ἀν Παππατσώρης	N.
Ἀθανάσ. Καστανᾶς	O.
Γ. Παπαδημητρίου	N.
Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	N.
Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	O.
Δ. Α. Κουντουριώτης	O.
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	N.
Δημήτρ. Χατσίσκος	O.
Καλαμ. Τσουκαλᾶς	
Κωνστ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργ. Ῥιζόπουλος	N.
Ἰωάννης Ταπασῖος	O.
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἡ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, εἰς ἣν ἔλαχον οἱ ΚΚ. βουλευταὶ ὡς ἀκολούθως·

Μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον 1848.

Α'.	Β'.	Γ'.
Ἰω. Ζάρκος	Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	Γεώρ. Πανοπριωτόπουλος
Σταμάτ. Νικολαΐδης	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Κωνστ. Δυοβουνιώτης
Ἰωάννης Πετμεζῆς	Παρασκευᾶς Ματσᾶλας	Γρ. Χατηγιάννος
Κωνστ. Μανίτας	Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ἰω. Παππατσώνης
Θεόδωρος Ι. Μέξης	Κάρολος Νάζος	Δημήτ. Ν. Μπούκουρας
Μ Χατσῆ Μελίτη	Ἰωάννης Ταπασῖος	Μιχαὴλ Ἰατρὸς
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ζαχείριος Δεπάστας	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς
Ἐμμ. Δ. Ὀρλὸφ	Σ Στράτος	Ἰωάννης Οἰκονόμου
Π. Δαρειώτης	Χρύσανθος Σουμαρίπας	Π. Ῥάγκος
Γεώργιος Κ. Βιλῆς	Γεώργιος Μῆτσος	Γεώργιος Σ. Κριεζῆς
Β. Νικολαΐδης	Κωστῆς Βρυζάκης	Γερμ. Μαυρομιχάλης
Σ. Α. Βαρίσσης	Νικόλαος Μπούτουνας	Ἀθ. Δανηλόπουλος
Ἰωάννης Γκούρας	Μάρκος Βιτάλης	Σταῦρος Γρίβας
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	Ἀ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος
Ἰωάννης Περιδὴς	Πάνος Μονεστηριώτης	Κωνσταντίνος Ψαρίτσας
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Κ. Τσαβέλλας	Κ Βίλκος
Ν. Ἀνδριόπουλος	Ἐμμ. Μελιτόπουλος	Γ. Παπανικολάου
Χριστόδ. Τσῖνος	Παῦλος Λεντούδης	Ἡλίας Παπαδᾶκος
Ἄγγ. Γουζούασης.	Γεώργιος Μπάστας.	Δ. Μαυρομιχάλης.

Δ'.	Ε'.	Ϛ'.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Μήτρος Ἀναστασόπουλος
Π. Μαυρομιχάλης	Ν. Μοσχούλας	Κ. Δαρειώτης
Σισίνης	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Δημήτριος Ὀρεινὸς
Ἐμμ. Χ. Τσουγλος	Πέτρος Α. Ζάνος	Λουκᾶς Π. Νάκος
Κ. Ἀντωνιάδης	Ἀναγν. Δημητρίου	Μπαπίστας
Ἰω. Τομαρᾶς	Λουκᾶς Στέφανος	Γ. Κορφιωτάκης
Ἐμμανουὴλ Ἀνείπας	Ἀθανάσιος Καστανᾶς	Γεώργιος Λογιωτατίδης
Καλαμ. Τσουκαλᾶς	Δ. Δεληγεώργης	Σταμάτιος Ἀντωνιάδης
Δημήτριος Χατσίσκος	Ἀνδρέας Μάμουκας	Χριστόδ. Ν. Δεμέθας
Σ. Δεληγιαννάκης	Κλεομένης Οἰκονόμου	Θεόδ. Μ. Πετρινὸς
Μ. Καίρης	Γεώργιος Μπάνης	Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος
Γ. Παπαδημητρίου	Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ἀντώνιος Καμπάνης
Ῥήγας Παλαμίδης	Ἀ. Κουντουριώτης	Ἀναγν. Κεχαγιᾶς
Δ. Α. Κουντουριώτης	Π. Τσιαπουράκης	Μπιρμπίλης
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ἐλευθ. Καλογερᾶς	Ἀναργυρος Πετράκης
Ἀν. Παππατσώρης	Δ. Σακελλαριάδης	Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς
Δημήτ. Κουμανιώτης	Α. Μακροπολίτισσος	Ἀντώνιος Ἀρμάς
Ἀνδρέας Νοταρᾶς.	Ν. Τσαλικώστας.	Α. Κανελλόπουλος.

Ζ'.		
Ἰωάν. Κλίμακας	Πέτρος Τσιντσάνης	Π. Παππατσώνης
Ἠλίας Γιατράκος	Σπυρίδων Βαλέττας	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος
Γ. Ἰω. Γιολδάσης	Ν. Κορφιωτάκης	Γεώργιος Κονδύλης
Νικόλαος Ἰατρὸς	Σ. Λογοθετόπουλος	Γεώργιος Πετμεζᾶς
Παπαδιαμαντόπουλος	Π. Δεληγιάννης	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς
Εὐστράτιος Παρίσσης	Δημήτριος Κονδύλης.	

Ἀκολούθως δὲ διελύθη ἡ συνεδρίασις ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Α. Σ. Δανόπουλος.
Μελέτης Χ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΔ'.
Τῇς 3 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν 3 Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν π. μ. τῶν Κ. Κ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐνῆρξε ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Κατὰ πρῶτον ὁ πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν ὅτι μέχρις οὗ τροποποιηθῇ τὸ 19 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ, περὶ οὗ ὑπεβλήθη προπολογία, θέλει τεθῇ εἰς πλήρη ἐνέργειαν ὁ κανονισμὸς διὰ τοὺς ἀπροπολογήτους ἀπόντας, καὶ ἡ περὶ ἀφαιρέσεως τῆς ἡμε-

ρησίας ἀντιμισθίας αὐτῶν ἀπόφασις τῆς Βουλῆς· ἔτι δὲ ὅτι τὸ προεδρεῖον ἐχορήγησεν εἰς τὸν Βουλευτὴν Τσανετάκην δεκαήμερον ἀπουσίας ἄδειαν καὶ κατὰ τὸν κανονισμὸν ἀναγγέλλει τοῦτο εἰς τὴν Βουλήν.

Εἶτα παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω α) νομοσχέδιον περὶ τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ Ψαριανῶν μετὰ τῆς δικαιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως, ἔχουσι δ' οὕτω·

« Ἔκθεσις περὶ τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ Ψαριανῶν.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου ἐκδοθέντος Νόμου περὶ τοῦ ἐν Ἐρετρίᾳ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν, περιέκυψαν ἀμφιβολίαι περὶ τὴν ἀπονομὴν τῶν ὁριζομένων παραχωρήσεων εἰς τ' ἀνήκοντα πρόσωπα· καθ' ὅσον ὁ ῥηθεὶς νόμος ἀπονέμων τὰς παραχωρήσεις ταύτας εἰς τὰς οἰκογενείας δὲν ἔθεσε μερικώτερα χαρακτηριστικὰ ὡς πρὸς τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην· ἐπειδὴ δὲ πᾶσα ἐκ τῶν ὁμοίων διδομένη ἐξήγησις νὰ βλάψῃ ἠδύνατο τὸ συμφέρον τοῦ συνοικισμοῦ τούτου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξ ὅσων πλείστων ἀποκατάστασις, εὐρυτέραν τινὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπῄτει ἐξήγησιν, ἡ Κυβέρνησις ἔκρινεν ἀναγκαῖον συμβουλευομένη τὰ συμφέροντα, καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ εἰρημένου συνοικισμοῦ, νὰ προκαλέσῃ τὸν προσδιορισμὸν τῶν χαρακτηριστικῶν τούτων.

Αἱ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ληφθεῖσαι γνωμοδοτήσεις τοῦ τε Νομάρχου Εὐβοίας, καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ συνοικισμοῦ ἐπιτροπῆς εἶναι ἐντελῶς σύμφωνοι.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις των, θεωρεῖται καταλληλον διὰ νὰ μὴν ἤθελον ἀποκλεισθῶσι πρόσωπα, τὰ μᾶλλον χρῄζοντα περιθάλψεως, ἢ ἄλλα τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τοῦ παραδείγματός των καὶ τοῦ ζήλου των δύνανται νὰ ἐμψυχώσωσι τὸν συνοικισμόν, νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν οἰκογενειαρχῶν, ὅσοι ἔχουν τὰ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἀναφερόμενα προσόντα.

Τὰ προσόντα ταῦτα εἶναι αὐτὰ ἐκεῖνα, ἅτινα προσδιορίζονται καὶ εἰς τὸν ἀπὸ 26 Μαΐου 1835 Νόμον περὶ τῆς προικοδοτήσεως· ἐν ταῖς παραγράφοις ἀ. Β'. καὶ δ'. τοῦ ἄρθρου 4. αὐτοῦ, ἐξαιρέσει μόνον τῆς γ'. κατηγορίας τῶν ἀγάμων καὶ διεζευγμένων, τοὺς ὁποίους θεωρεῖ δίκαιον ἡ Κυβέρνησις νὰ συμπεριληφθῶσι, διότι κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην εἰσὶν ἄνδρες λαβόντες

ἐνεργητικὸν μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, καὶ προσενεγκόντες σημαντικὰς ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων δὲν εὐκολύνθησαν ν' ἀλλάξουν κατάστασιν.

Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως ταύτης, ἥτις ἐπροκάλεσε τὴν σύνταξιν τοῦ ὑποβαλλομένου Νομοσχεδίου, ἐπαρουσιάσθη ἐπανειλημμένως ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ἔχωσιν οἱ συνοικιζόμενοι οὗτοι τὸ καὶ εἰς ἄλλους χορηγηθὲν δικαίωμα τῆς ἀτελοῦς ὑλοτομίας ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν δασῶν πρὸς ἀνέγερσιν τῶν οἰκιῶν των. Τὸ δικαίωμα τοῦτο καθίσταται εἰς αὐτοὺς ἔτι μᾶλλον ἀναγκαῖον, καθ' ὅσον οὐδόλως ὠφελήθησαν οὗτοι ἐκ τοῦ παραχωρουμένου ἀπὸ τὸν Νόμον δικαιώματος τῆς ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς τῶν τοιούτων ὑλῶν, διότι ἐπειγόμενοι ν' ἀνεγείρωσι ταχέως τὰς οἰκοδομάς των, μεταχειρίζονται ἐπιτοπίας ὕλας· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐνέκρινεν ἡ Κυβέρνησις νὰ συμπεριληφθῇ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἡ περὶ τούτου διάταξις.

Ὑποβάλλων ἑπομένως ὑπ' ὄψιν σας, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, τὸ συνταχθὲν Νομοσχέδιον, θεωρῶ περιττὸν νὰ προσθέσω ἄλλην τινὰ διασάφησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 3 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερ. Ὑπουργὸς Α. ΛΟΝΤΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῇ ὅπως ἔχει εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ὡς ἀρχηγέται οἰκογενείας θεωροῦνται, καὶ νὰ μετάσχωσι τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου π. ε. Νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν ὁριζομένων παραχωρήσεων δύνανται, ὅσοι ἐκ τῶν Ψαριανῶν συνοικιζόμενοι ἐκεῖσε ὑπάγονται εἰς μίαν τῶν ἑξῆς κατηγοριῶν·

α'. Πᾶς ἔχων γυναῖκα ἢ χηρεύων πατὴρ οἰκογενείας·

β'. Πᾶσα ἔχουσα τέκνα ἢ ἄτεκνος χήρα.

γ'. Οἱ ἄγαμοι καὶ οἱ διεζευγμένοι οἱ μὴ κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον θεωρούμενοι ὑπεξούσιοι·

δ'. Τὰ πατρός τε καὶ μητρὸς ὀρφανὰ ἄγαμα τέκνα ἐξ ὀνόματος τοῦ ἀποθανόντος πατρός.

Ἐὰν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των τὰ ὀρφανὰ δὲν ἔχωσι νόμιμον ἡλικίαν, ἡ παραλαβὴ καὶ χρῆσις τῶν ἀνωτέρω παραχωρήσεων γίνεται κατὰ τοὺς γενικοὺς περὶ κηδεμονίας κανόνας.

Ἄρθρον 2. Ἐκτὸς τῶν διὰ τοῦ μνησθέντος Νόμου χορηγουμένων εἰς τοὺς συνοικιζομένους παραχωρήσεων, παραχωρεῖται εἰς αὐτοὺς ἡ ἄδεια τοῦ νὰ λαμβάνωσι δωρεὰν ἐκ τῶν παρακειμένων ἐθνικῶν δασῶν τὴν ἀναγκαίαν διὰ τὰς ἀνεγειρομένας οἰκοδομὰς των ξυλείαν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἀρμοδίου δασοφύλακος κατὰ τὰς περὶ ὑλοτομίας διατάξεις.

Ἄρθρον 3. Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα Νόμον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 3 Δεκεμβρίου 1848.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΝΑΣΤ. ΛΟΝΤΟΣ. »

Ϛ') Νομοσχέδιον περὶ ἑτέρου δανείου 20,000 δραχμῶν εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηνῶν πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν πρὸς ἐπαύξησιν τῶν ὑδάτων τῆς πρωτευούσης ἐργασιῶν, καὶ τὴν δικαιολογητικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτω·

« *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ θέσω εἰς τὴν συζήτησιν σας τὸ συνταχθὲν Νομοσχέδιον περὶ τῆς χορηγίας ἑτέρου δανείου εἴκοσι χιλιάδων δραχμῶν εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν πρὸς ἐπαύξησιν τῶν ὑδάτων τῆς πρωτευούσης ἐργασιῶν, συνοδεύων αὐτὸ μὲ τὰς ἑξῆς διασαφήσεις.

Τὸ ποσὸν τοῦτο, συμπεριληφθὲν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ἐψηφίσθη ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας, ἀλλὰ κατὰ πῶν ὑπὸ τῆς τελευταίας γενομένων παρατηρήσεων, διὰ νὰ γείνῃ χρῆσις, πρέπει νὰ ὑποβληθῇ περὶ τούτου εἰδικὸν Νομοσχέδιον· ἐκτὸς δὲ τῆς ἀνάγκης ταύτης, ἥτις ὑπηγόρευσε τὴν σύνταξιν τοῦ παρουσιαζομένου Νομοσχεδίου, ὑπάρχει καὶ ἑτέρα οὐχ ἧττον ἰσχυρά.

Κατὰ τὸν προεκδοθέντα περὶ τοῦ δανείου τούτου Νόμον, τὸ δάνειον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμεύσῃ, εἰμὴ διὰ τὴν καθαρσιν καὶ ἐπισκευὴν τοῦ ἐκτὸς τῆς πόλεως μεγάλου ὑδραγωγείου. Ἐντοσούτῳ εἰς τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως ὑδραγωγεῖα ἀπαιτοῦνται πολλαὶ ἐπιδιορθώσεις, αἵτινες δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνεργηθῶσιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων πόρων τοῦ δήμου, ἀφοῦ ὁ ἐκ τοῦ ἐνοικίου

τῶν ὑδάτων ἀποδίδεται ὁλόκληρος εἰς τὸ δημόσιον πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ ἀνωτέρω δανείου, καὶ οἱ ἄλλοι μόλις ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς πολυειδεῖς ἀνάγκας τοῦ δήμου τούτου· ἡ κακὴ δὲ κατάστασις τῶν ὑδραγωγείων ἐντὸς τῆς πόλεως μειδενίζει τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐνεργουμένων ἐργασιῶν, καὶ μέγα μέρος τοῦ ὕδατος εἰς πολλὰ μέρη ἀπόλλυται· εἶναι ἀνάγκη ἑπομένως νὰ ἐπιτραπῇ, ὥστε ἐκ τοῦ δανείου τούτου νὰ ἐπισκευασθῶσι τὰ ὑδραγωγεῖα ἐντὸς τῆς πόλεως, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη· καὶ ἕνεκα τούτου συμπεριελήφθη ἡ περὶ τούτου διάταξις εἰς τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο κατὰ τὰ ἄλλα στηρίζεται ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων τοῦ, ὡς εἴρηται, προεκδοθέντος ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1847 Νόμου. Προστέθη δὲ ἡ ἐν τῷ ἄρθρ. 2 διάταξις διὰ νὰ μὴ διακόπτωνται αἱ ἐργασίαι ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ προηγῆται εἰδικὸς Νόμος περὶ χορηγήσεως καὶ ἑτέρου ποσοῦ, τοῦ ὁποίου θέλει παρουσιασθῇ ἡ ἀνάγκη. Ἐπικαλούμενος ἑπομένως τὴν ἐγκρισίν της ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐπιμείνω ἄλλην τινὰ ἐξήγησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 3 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερ. Ὑπουργὸς Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῇ εἰς τὴν Βουλήν, ὅπως ἔχει, παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων τοῦ ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1837 νόμου, νέον δάνειον εἴκοσι χιλιάδων δραχμῶν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἐπισκευὰς τῶν ὑδραγωγείων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως.

Ἄρθρ. 2. Ἐὰν πρὸς ἐντελῆ τοῦ ἔργου ἀποπεράτωσιν ἤθελε λάβει ἀνάγκην ὁ δῆμος καὶ ἑτέρου δανείου, τὸ περὶ τούτου ποσὸν θέλει συμπεριληφθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Νοεμβρίου 1848.

ΟΘΩΝ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΟΝΤΟΣ. »

γ') Νομοσχέδιον περὶ συστάσεως δύο προτύπων καταστημάτων πρὸς τελειοτέραν κατασκευὴν τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ τὴν δικαιολογητικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα οὕτω·

« *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὑποβάλω τὸ συνταχθὲν νομοσχέδιον, περὶ συστάσεως δύο προτύπων καταστημάτων διὰ τὴν τελειοτέραν κατασκευὴν τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν οἴνων, συνοδεύων αὐτὸ μὲ τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις.

Ἡ γεωργία μας ἂν καὶ προοδεύῃ ἐτησίως ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῶν καλλιεργουμένων γαιῶν καὶ τὸ ποσὸν τῶν καταβαλλομένων κεφαλαίων ὑπὸ τῶν κατοίκων, δὲν ἔκαμεν ὅμως ἀνάλογα βήματα καὶ ὡς πρὸς τὴν βελτίωσιν τῶν καλλιεργητικῶν μεθόδων, καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ καταβαλλόμενοι ὑπὸ τῶν γεωργῶν μας κόποι καὶ δαπάναι δὲν ἀνταμείβονται εἰμὴ πολλὰ μετρίως.

Ἡ σχετικὴ δ' αὐτὴ ἐλάττωσις τῆς παραγωγῆς καλυπτομένη πρότερον ἀπὸ τὴν αὔξησιν τῆς τιμῆς πολλῶν προϊόντων μας, ἐνεθάρρυνε μὲν τοὺς κτηματίας εἰς τὰς γεωργικὰς ἐπιχειρήσεις των, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ τοῦτο ἐξέλιπε, διότι πολλὰ προϊόντα μας κατήντησαν νὰ μὴν εὑρίσκωσι καμμίαν σχεδὸν ὑποδοχὴν εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς ἀγορὰς ἕνεκα τῆς κακῆς ποιότητός των.

Ἡ κατάστασις αὕτη τῆς γεωργίας μας ἐπαισθητοτέρα καθιστανομένη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, καθ' ἃ ἡ ἐπισυμβᾶσα ἀροφία ὡς πρὸς πολλὰ τῶν προϊόντων μας ἔφερεν εἰς ἀμηχανίαν τοὺς κατοίκους, ὑπῆρξεν ἀντικείμενον ἐμβριθοῦς μελέτης τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις φροντίσασα ἐν ἄλλοις περὶ τῆς βελτιώσεώς της, ἐπιφυλάττεται νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισίν της καὶ ὅσα ἄλλα μέτρα θεωρεῖ πρὸς τοῦτο κατάλληλα. Ἐκεῖνο δ' ὅπερ ἐφελκύει ἰδίως τὴν προσοχήν της εἶναι ἡ βελτίωσις τῆς ποιότητος καὶ ἡ τελειοποίησις προϊόντων τινῶν, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐν τοῦ εἴδους των παρέχουν περισσοτέρας ἐλπίδας περὶ τῆς ἐπωφελοῦς αὐτῶν καταναλώσεως. Τὸ ἔλαιον καὶ οἱ οἶνοι, τοὺς

ὁποίους ἀφορᾷ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, ἀνήκουν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην· ἀμφότερα τὰ προϊόντα ταῦτα, ὄντα ἐκ τῶν σημαντικωτέρων τῆς ἀγροτικῆς μας βιομηχανίας, διὰ τὴν ἔκτασιν τὴν ὁποίαν λαμβάνει καθ' ἑκάστην εἰς τὸ κράτος ἡ καλλιέργεια τῆς ἐλαίας καὶ τῆς ἀμπέλου, δὲν χρησιμεύουσι σήμερον, εἰμὴ εἰς κατωτέρας χρήσεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, ἡ δὲ τιμή των εἶναι ἀσήμαντος ὡς πρὸς ἐκείνην, ἥτις προσφέρεται εἰς ἄλλα ξένων μερῶν, καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς τιμῆς οὖσα ἀρκετὰ σημαντικὴ παρέχει βεβαίας ἐλπίδας περὶ τῆς κατὰ προτίμησιν καταναλώσεως τῶν ἰδικῶν μας εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, ἅμα βελτιωθῇ ἡ ποιότης των. Ἂν δὲ καὶ ἡ μέθοδος καὶ ὁ τρόπος τῆς βελτιώσεως αὐτῶν ἦναι πολλὰ ἁπλοῦς, οὐδεὶς ὅμως τῶν ἰδιωτῶν ἐπεχείρησε μετὰ σπουδῆς τὴν εἰσαγωγήν των καὶ ἐνταῦθα ἐπίκειται εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ χρέος νὰ δώσῃ τὴν πρώτην ὥθησιν.

Ἡ σύστασις ἐπομένως ἑνὸς προτύπου καταστήματος πρὸς τελειοτέραν κατασκευὴν τῶν εἰρημένων προϊόντων, ἐθεωρήθη σκόπιμον εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, καθόσον οἱ κτηματίαι διδασκόμενοι διὰ παραδειγμάτων περὶ τῶν ὠφελειῶν τῆς ἐπιχειρήσεως θέλουν παραδεχθῆ πρὸς τὸ συμφέρον των τὰς μεθόδους ταύτας ὡς ἔπραξαν καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας περιστάσεις· ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ καταστήματα ταῦτα ὡς παραδειγματικὰ δὲν θέλουν εἶσθαι πολὺ δαπανηρά, καθόσον ἐκτὸς τοῦ κυρίου τούτου σκοποῦ των δὲν πρόκειται ἡ Κυβέρνησις ν' ἀναλάβῃ δι' αὐτῶν καμμίαν ἄλλην ἐπιχείρησιν καὶ αἱ δαπάναι θέλουν περιορισθῆ αὐστηρῶς εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, διὰ τὴν ἀντιμισθίαν τῶν ἀρχιτεχνιτῶν, τὴν ἀγορὰν τῶν δύο μηχανῶν, τῶν σκευῶν καὶ τοῦ ὑλικοῦ καὶ τὸ ἐνοίκιον τῶν καταστημάτων, τὸ σύνολον τῶν ὁποίων δὲν θέλει ὑπερβῆ τὰς δραχ. **17000** συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων τῆς πρώτης ἀποκαταστάσεως, ἅτινα θέλουν ἐλλείψει εἰς τὰ ἀκόλουθα ἔτη.

Ὁ μισθὸς τῶν ἀρχιτεχνιτῶν προσδιωρίσθη μετὰ προηγουμένας ἐξετάσεις καὶ πληροφορίας, τὰς ὁποίας τὸ Ὑπουργεῖον ἐφρόντισε νὰ λάβῃ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὰ καταστήματα δὲ ταῦτα θέλουν διατηρηθῆ μεχρισοῦ εἰσαχθῇ ὁ τρόπος οὗτος τῆς κατασκευῆς τῶν προϊόντων εἰς τὸ Κράτος, καθ' ἃ προβλέπεται ἐν τῷ 2 ἄρθρῳ τοῦ Νομοσχεδίου. Ὁ τόπος τῆς συστάσεώς των δὲν προσδιορίζεται ἐν τῷ νομο-

ευχαρίω, διότι σκοπὸς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι τὸ νὰ μεταφέρῃ προφθάκως τὴν ἔδραν των καὶ εἰς ἄλλα μέρη πρὸς ταχυτέραν διάδοσιν τῶν μεθόδων των.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργός.
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΟΝΤΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῇ ὅπως ἔχει εἰς τὴν βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐψηφίσαμεν, καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Συνιστᾶται παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὸ παρ' αὐτῆς προσδιορισθησόμενον μέρος, ἀνὰ ἓν πρότυπον ἐλαιοποιίας καὶ σαπωνοποιίας κατάστημα, πρὸς παραδειγματικὴν κατασκευὴν τῶν προϊόντων τούτων καὶ διάδοσιν τῆς τέχνης εἰς τοὺς κατοίκους.

Ἄρθρ. 2. Τὰ καταστήματα ταῦτα, καταλλήλως ὀργανιζόμενα παρὰ τῆς κυβερνήσεως, θέλουν ἔχει ἀνὰ ἕνα ἀρχιτεχνίτην ὡς διευθυντήν, διοριζόμενον παρὰ τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν ἐργατῶν.

Ἄρθρον 3. Ὁ μισθὸς τοῦ ἀρχιτεχνίτου προσδιορίζεται μέχρι δραχ. 250 κατὰ μῆνα, αἱ δὲ διὰ τὴν ἀντιμισθίαν τῶν ἐργατῶν, τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων μηχανῶν καὶ τοῦ ὑλικοῦ, καὶ αἱ λοιπαὶ διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἀνωτέρω καταστημάτων ἀπαιτούμεναι δαπάναι, θέλουν προσδιορίζεσθαι ἐτησίως κατὰ τὴν ἀνάγκην ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου.

Ἄρθρον 4. Ἀμφότερα τὰ καταστήματα ταῦτα θέλουν διατηρεῖσθαι εἰς ἐνέργειαν μεχρισοῦ ἤθελον συστηθῇ τοιαῦτα παρ' ἰδιωτῶν, ἢ ἤθελε θεωρηθῇ περιττὴ ἡ παραίτησις αὐτῶν διατήρησις.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα Νόμον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Νοεμβρίου 1848.

ΟΘΩΝ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ.

δ') Νομοσχεδίων περὶ ἐπιβολῆς φόρων τοῦ δήμου Καρυστίας διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος τοῦ δήμου τούτου, καὶ τὴν δικαιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτω·

α *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ θέσω εἰς τὴν συζήτησίν σας τὸ περὶ ἐπιβολῆς δημοτικῶν φόρων πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος Καρύστου συνταχθὲν Νομοσχέδιον, συνοδεύων αὐτὸ μὲ τὰς ἑξῆς διασαφήσεις.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Καρυστίων θεωροῦν ὡς ἓν τῶν συντελεστικωτέρων μέσων εἰς τὴν πρόοδον τοῦ συνοικισμοῦ τῆς Ὀθωνουπόλεως, τὴν ὁποίαν, θηρεύοντες τὰ ἐκ τοῦ κοινωνισμοῦ καὶ τοῦ ἐμπορίου ἀγαθά, συνέστησαν οἱ κάτοικοι κατὰ τὴν ἐκεῖσε παραλίαν, τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ἀρχαίου λιμένος τῆς Καρύστου, ἐψήφισε τὴν ἐπιχείρησιν τῆς ἐργασίας ταύτης, ἧς ἡ δαπάνη κατὰ τὸ περὶ ταύτης συνταχθὲν σχέδιον καὶ τὸν προϋπολογισμὸν ὑπελογίσθη εἰς δραχμὰς 36,702· πρὸς ποριςμὸν δὲ τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαίων χρημάτων ἐψήφισε τοὺς ἑξῆς φόρους·

1) Ἐπὶ τῶν εἰς τὸν δῆμον εἰσερχομένων καὶ ἐξαγομένων πραγματειῶν ἐν τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν.
2) Δέκα λεπτὰ ἐπὶ τῶν μικρῶν ζώων κατὰ κεφαλήν.
3) Πεντήκοντα λεπτὰ ἐπὶ τῶν μεγάλων ζώων ὡσαύτως κατὰ κεφαλήν.
4) Δέκα πέντε λεπτὰ τὸν κάδδον (τόναν) ἐπὶ τῶν πλοίων δι' ἑκάστην προσόρμισιν.
5) Προσωπικὴν ἐργασίαν τριῶν ἡμερομισθίων κατ' ἔτος εἰς πάντα δημότην ἀπὸ 18 μέχρι 60 ἐτῶν ἡλικίας.

Οἱ δὲ φόροι οὗτοι καὶ ἡ προσωπικὴ ἐργασία νὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ ἓξ ἔτη, ἐν διαστήματι τῶν ὁποίων ὑπολογίζεται, ὅτι θέλει εἰσπραχθῇ ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ἀπαιτουμένη ποσότης.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐργασίας καὶ τὸ ὠφέλιμον εἶναι πρόδηλα, καὶ θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψω περισσότερον ἐπὶ ταύτης.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ὅρον τῆς ψηφισθείσης φορολογίας, οὗτος ἐθεωρήθη κατά τι ἐπαχθὴς καὶ ἄνισος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἕνεκα τούτου προσδιορίσθη καταλληλότερον εἰς καὶ ὁ αὐτὸς φόρος δι' ὅλας ἐν γένει τὰς πραγματείας καὶ τὰ ζῶα, ἤτοι τὸ ἑκατοστὸν τῆς τιμῆς, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ θέλει προσδιορισθῇ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, τῇ ἐγκρίσει τῆς Νομαρχίας, ἡ διατίμησις διὰ τὴν φορολογίαν ὅλων τῶν εἰδῶν,

Ἐπὶ ταῖς βάσεσι ταύταις συνετάχθη τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐπιψήφισίν σας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 3 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερ. Ὑπουργὸς Α. ΛΟΝΤΟΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐπιτρέπομεν εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸ ἑξῆς Νομοσχέδιον, καὶ μετάσχῃ τῆς περὶ αὐτοῦ συζητήσεως.

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δῆμον Καρύστου νὰ ἐπιβάλῃ τοὺς ἑξῆς φόρους καὶ προσωπικὰς ἐργασίας.

Α'. Ἐφ' ὅλων τῶν εἰς τὸν δῆμον εἰσαγομένων καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων ἓν ἑκατοστὸν τῆς τιμῆς αὐτῶν.

Β'. Ἐπὶ τῶν προσορμιζομένων εἰς τὸν δῆμον πλοίων δεκαπέντε λεπτὰ (15) τὸν κάδδον (τόνον) δι' ἑκάστην προσόρμισιν.

Γ'. Τρία ἡμερομίσθια ἐτησίως ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀρρένων κατοίκων τοῦ δήμου τῶν ἀπὸ δέκα ὀκτὼ μέχρις ἑξήκοντα ἐτῶν ἡλικίαν ἐχόντων, μὴ ἐξαιρουμένων μηδὲ τῶν ἀριστειοφόρων, ἢ τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν, προσδιορισθησόμενον διὰ ψηφίσματος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἐγκρίσεως τῆς ὑφισταμένης Διοικητικῆς Ἀρχῆς.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω φόρων εἰσπραχθησόμενα χρήματα, καὶ ἡ προσωπικὴ ἐργασία προσδιορίζονται εἰς μόνην τὴν ἐπισκευὴν καὶ κάθαρσιν τοῦ ἀρχαίου λιμένος Καρύστου.

Ἄρθρ. 3. Ἡ εἰσπραξις καὶ ταμίευσις τῶν χρημάτων, ἡ ἐργολαβία, καὶ ὁ ἔλεγχος τῆς διαχειρίσεως ἐν γένει θέλουσιν ἐνεργηθῆ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Δήμων Νόμου.

Ἄρθρ. 4. Οἱ διὰ τοῦ παρόντος Νόμου ἐπιβαλλόμενοι φόροι καὶ προσωπικὴ ἐργασία θέλουσι διαρκέσει ἐπὶ ἓξαετίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 5. Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα Νόμον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 2 Δεκεμβρίου 1848.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΟΝΤΟΣ.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικειμένων τῆς ἐπαύριον συνεδριάσεως θέλει εἶσθαι ἡ ἀνακοίνωσις τῆς ἐκλογῆς τῶν προέδρων καὶ γραμματέων τῶν τμημάτων καὶ τῶν εἰσηγητῶν τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1. μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς

Εὐ. Μ. Παρίσης.

Α. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΕ'.

Τῆς 5 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν πέμπτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης, καὶ διορθωθέντα ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀναγγελθέντος ἔπειτα ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἀνακοίνωσις τῶν ἐκλογῶν τῶν τμημάτων καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐν τῷ κανονισμῷ προστιθεμένων δύω τροπολογιῶν τῶν Βουλευτῶν Αἰγιαλείας καὶ Θήρας, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι καθ' ἃς ἔχει ἐκ τῶν μεθορίων πληροφορίας ἡ εἰς Θεσσαλονίκην ἐπισκήψασα χολέρα ὁσημέραι αὐξάνει μεγεθυνομένη. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον ἡ Βουλὴ ἐπεψήφισε ποσόν τι πρὸς ἐκτύπωσιν πραγματείας τινὸς τοῦ Σοφιανοπούλου περὶ χολέρας, θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ πληρωθῶσιν ὅσον τάχιστα τὰ ἀνάλογα σώματα, διὰ νὰ διανεμηθῶσι καθ' ὅλους τοὺς δήμους πρὸς ὁδηγίαν αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ συστηθῇ πρὸς τὸν Σοφιανόπουλον ἡ ταχίστη ἐκτύπωσις τοῦ συγγράμματίου.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει δὲ τοῦ προέδρου ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα, ἐκτὸς τοῦ ά. γ'. καὶ ζ'. ὅτι ἐξελέξαντο προέδρους μὲν κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν τάξιν τοὺς Κ.Κ. Κριεζῆν, Χατζίσκον, Δεληγεώργην καὶ Κεχαγιᾶν. Γραμματεῖς δὲ, τοὺς Κ.Κ. Στεφανόπουλον, Κ. Ἀντωνιάδην, Τσιμπουράκην καὶ Δαρειώτην. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀναφορῶν, εἰσηγητὰς τοὺς Κ.Κ. Ἀλεξανδρόπουλον, Ἀν-

τίπαν, Καλογερᾶν καὶ Λογιωτατίδην. Προσέθεντο δὲ τὸ ε'. δ'. καὶ ς'. ὅτι ἔκριναν συζητητέας τὰς ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ προτάσεις τῶν βουλευτῶν Αἰγιαλείας καὶ Θήρας.

Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι καὶ τὰ λοιπὰ καθυστεροῦντα τμήματα πρέπει νὰ σπεύσωσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προέδρων καὶ γραμματέων αὐτῶν, καὶ ν' ἀποφεύγωσι τοῦ λοιποῦ τὸ ἀτόπημα τοῦτο, διὰ νὰ μὴ βιασθῇ ἐξ ἀνάγκης νὰ καταγγείλῃ πρὸς τὴν βουλὴν τοὺς ἀπόντας.

Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ βουλὴ ἐὰν παραδέχηται κατὰ τὸν κανονισμὸν τὴν προσθήκην Α εἰς τὰς ἐπιτροπὰς μελῶν, ἀπεφήνατο ἀποφατικῶς.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα αἱ ἀνωτέρω δύω τροπολογίαι τῶν βουλευτῶν Αἰγιαλείας καὶ Θήρας, ἔχουσαι οὕτω·

«Πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Θήρας Κ. Π. Α. Ζάνου ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ.

Τὸ 19 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῆς βουλῆς τροπολογεῖται ὡς ἀκολούθως.

Ὅταν τις τῶν βουλευτῶν κωλύηται νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν συνεδρίασιν κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν ὀφείλει αὐθημερὸν νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν πρόεδρον τὸν ἀπαραίτητον λόγον τοῦ κωλύματος, χωρὶς δὲ τούτου, ὁ πρόεδρος διατάττει τὸν γραμματέα νὰ δηλώσῃ ἐπὶ συνεδριάσεως τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἥτις σημειοῦται εἰς τὰ πρακτικά, ἀφαιρουμένης συγχρόνως καὶ τῆς ἡμερουσίας βουλευτικῆς του, ἀποζημιώσεως.

« Ἐὰν δὲ ἐπὶ τρεῖς συνεδριάσεις δὲν ἐμφανισθῇ, τότε γνωστοποιεῖται ἡ ἔλλειψίς του καὶ εἰς τὴν ἐκλέξασαν αὐτὸν ἐπαρχίαν, διὰ τῆς ἁρμοδίου διοικητικῆς ἀρχῆς. »

« Ὅταν δὲ καὶ μετὰ ταῦτα δὲν ἐμφανίζηται τακτικῶς εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς βουλῆς, τὸ προεδρεῖον δημοσιεύει τὴν ἀδικαιολόγητον ἀπουσίαν τοῦ βουλευτοῦ διὰ τῶν ἐφημερίδων. »

Πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Αἰγιαλείας Κλεομ. Οἰκονόμου.

Τὸ ἄρθρον 97 μεταῤῥυθμίζεται ὡσαύτως ὡς ἀκολούθως.

« Τὸ προεδρεῖον διορίζει προσέτι τὸ ἀναγκαῖον προσωπικὸν τοῦ γραφείου, δύο εὐταξίας καὶ 15 τὸ πολὺ κλητῆρας. »

« Τὸ προεδρεῖον ὑποβάλλει εἰς ὅρκον πάντας τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ γραφείου. »

Παρομοίως τὸ ἄρθρον 110 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως.

« Ὁ δι' ἀδείας ἀπὼν δὲν λαμβάνει ἀποζημίωσιν διὰ τὸ ὑπὲρ τὸν μῆνα τῆς συνόδου διάστημα τῆς ἀπουσίας. »

« Ὁ δὲ μὴ ἐμφανιζόμενος, εἴτε μὴ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου, δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσίν τινα, ἑνόσῳ διατελεῖ ἀπών. »

ὡρισαν δ' οἱ προτείναντες ὡς ἡμέραν τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν τὴν πρώτην ἐπερχομένην συνεδρίασιν.

Παρελθὼν μετὰ τοῦτο ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως διὰ τὸ ἔτος 1849 μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ ἐκθέσεως· ἔχουσα δ' οὕτω·

« Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Ὑποβάλλω κατ' ἐντολὴν τοῦ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἀπαιτούμενον νομοσχέδιον διὰ τὸ 1849 ἔτος.

Ἐπειδὴ τὸ ὑποβαλλόμενον ἤδη οὐδόλως διαφέρει τοῦ ἐπιψηφισθέντος παρ' ὑμῶν διὰ τὸ 1848 ἔτος πρὸς ἀποφυγὴν περιττολογίας κρίνω περιττὴν πᾶσαν ἀνάπτυξιν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Νοεμβρίου 1848.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Παραγγέλλεται ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς νὰ παρουσιάσῃ εἰς τε τὴν βουλὴν καὶ τὴν γερουσίαν τὸ ἀκόλουθον νομοσχέδιον, ὅπως ἔχει, καὶ νὰ ὑποστηρίζῃ αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Νοεμβρίου 1848.

ΟΘΩΝ

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ἀμφοτέρως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας διατάσσομεν :

Ἄρθρ. 1. Ἡ ναυτικὴ δύναμις τοῦ Κράτους προσδιορίζεται κατὰ τὸν ἀνώτατον ὅρον διὰ τὸ 1849 ἔτος εἰς ἀνδρας ὀκτακοσίους ἑξήκοντα ἐννέα ἀξιωματικοὺς, καὶ ναύτας ἀποτελοῦντας.

Τὸ μὲν σῶμα τοῦ ναυσταθμοῦ ἐξ ἀνδρῶν		54
Τὸ τοῦ λόχου τῶν τεχνιτῶν	»	67
Καὶ τὸ τῶν πληρωμάτων τῶν Βασ. πλοίων συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν εἰς τὰ λιμεναρχεῖα ναυτῶν		741
Τὸ ὅλον		869.

Πρὸς ἀπαρτισμὸν δὲ τῆς δυνάμεως ταύτης ἐπιτρέπεται ναυτολογία.

Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα Νόμον.»

Ἐπίσης δὲ καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω ἔκθεσιν περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος μετὰ τοῦ ἀναγκαίου νομοσχεδίου, ἔχοντα οὕτω·

α *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Κύριοι Βουλευταί!

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρ. 16 τοῦ Συντάγματος τὸ νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς διὰ τὸ 1849 ἔτος, ἀπαραλλάκτως ὡς τὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, προσθέσας μόνον τοὺς γενικοὺς ἐπιτελεῖς εἰς αὐτό, ἐπειδὴ κατὰ παραδρομὴν παρελείφθησαν εἰς τὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους νομοσχέδιον, καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπιταχύνητε τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισίν του.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Α. Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ διορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς διὰ τὸ ἔτος 1849.

Ο Θ Ω Ν.

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Συντάγματος, προσδιορίζομεν τὴν δύναμιν τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ τῆς ξηρᾶς κατὰ τὸ ἔτος 1849 εἰς 8854 ἀξιωματικοὺς, ὑπαξιωματικοὺς, καὶ στρατιώτας, διαιρουμένους ὡς ἑξῆς.

Α'. Εἰς τὰς τετραρχίας	389
Β'. Γενικοὶ ἐπιτελεῖς	6
Γ'. Εἰς τὰ πεζικὰ τάγματα	3473
Δ'. Εἰς τὸ ἱππικὸν	224
Ε'. Εἰς τὸ πυροβολικὸν μετὰ τοῦ ὁπλοστασίου	481
Ϛ'. Εἰς τὸ μηχανικὸν	51

Ζ'. Εἰς τὴν χωροφυλακὴν	
ά. Πεζὴν	1285
β'. Ἔριππον.	165
γ'. Ἐπικουρίαν τῆς χωροφυλακῆς . . .	115
Η'. Εἰς τὴν ὁροφυλακὴν	2383
Θ'. Εἰς τὰ φρουραρχεῖα	45
Ι'. Εἰς τὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα	24
ΙΑ'. Εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον	41
ΙΒ'. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἱματισμοῦ . .	6
ΙΓ'. Εἰς τὰ στρατοδικεῖα	9
ΙΔ'. Εἰς τὸν λόχον τῶν ἀπομάχων	157
Γενικὴ ἄθροισις . . .	8854

Ὁ ἡμέτερος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν θέλει δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Δεκεμβρίου 1848.

Ο Θ Ω Ν.

Α. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.»

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι προτιθέμενος ν' ἀγορεύσῃ περὶ ἀπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους, εἰς μικρὰ θέλει περιορισθῇ, διότι τὸ νὰ ἐκθέσῃ τὴν σπουδαιότητα τοιούτου ἀντικειμένου εἶναι ἄσκοπος ματαιοπονία, ὡς μηδενὸς ἀγνοοῦντος πόσον κατεπείγον εἶναι τὸ νὰ ἐπιληρθῇ ἡ βουλὴ τοῦ θέματος τούτου. Διὸ προτείνει μόνον ἐνταῦθα τὸ ζήτημα, ἂν ἡ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ συγκροτηθεῖσα κατὰ τὴν λήξασαν σύνοδον ἐπιτροπὴ δύναται, μὴ περαιώσασα τὰς ἐργασίας αὐτῆς νὰ ἐξακολουθῇ ἐργαζομένη ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ 1844, ὑποβαλλει δὲ τοῦτο εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς, διὰ νὰ λυθῇ εἰς προσεχῆ τινα συνεδρίασιν, ἐὰν θεωρηθῇ ζήτημα. Καὶ δὲν ἀγνοεῖ μὲν ὑπόσον εἶναι σπουδαῖον τὸ καθῆκον αὐτὸ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπειδὴ ὅμως πολλὰς ἀπαντήσασα δυσχερείας, δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ τι ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ, διὰ τοῦτο ὡς δισταγμὸν ὑποβάλλει ἐὰν ἦναι δυνατὸν νὰ ὁρίσταται πλέον, ἢ πρέπει νὰ ἀνατεθῶσι τὰ ἔργα της εἰς τὴν ἤδη ὑπαρχούσαν. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἀπολογισμὸς μέχρι τοῦδε ἐπεραιώθη, καὶ τοῦτο εἶναι μεγίστη συνταγματικὴ ἔλλειψις, παρακαλεῖ τὴν ἤδη ἐκλεχθεῖσαν ἐπιτροπὴν νὰ σπεύσῃ ὅσον ἐνέστι τὰς ἐργασίας της, διότι δὲν ἐννοεῖ τί χρησιμεύει ἡ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ὅταν δὲν συνεπάγῃ ἀμέσως καὶ τὴν τοῦ ἀπολογισμοῦ· ὅθεν εἶναι καιρὸς νὰ παύσῃ πλέον ἡ καθυστέρησις αὕτη, διὰ νὰ ἐμβωμεν εἰς

τάξιν τινὰ συνταγματικὴν καὶ νὰ μὴ μᾶς κατακρίνωσιν ὡς ὀλιγωροῦντας.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἀρχὴ συνταγματικὴ καὶ παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσι παραδεδεγμένη εἶναι ὅτι ἑκάστη ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ διεξάγῃ τὰ ἔργα της ἐντὸς τῆς συνόδου, καθ' ἣν ἐξελέχθη, καὶ μετὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς δὲν ὑφίσταται πλέον. Δυστυχῶς ἡ ἐπὶ τῆς παρελθούσης συνόδου ἐπιτροπὴ διὰ πολλὰς δυσχερείας, ἴσως δὲ καὶ δι' ὀρθοὺς λόγους, δὲν ἔπραξεν ὅμως τίποτε. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐργασθῇ πλέον, οὐδὲ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ζήτημα, διότι θέλουσι μᾶς ὑποθέσει ἀμοίρους καὶ αὐτῶν τῶν στοιχειωδῶν ἀρχῶν τοῦ συντάγματος. Μία μόνη δὲ θεραπεία ἠδύνατο ἴσως νὰ γίνῃ, τὸ νὰ προστεθῶσιν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν 4 νέα μέλη, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο δύναται πλέον νὰ γίνῃ, διότι ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ, ἀπεφήνατο περὶ τῆς προαιρέσεως ἀποφατικῶς. Συγκαιφαλαιῶν λοιπὸν παρατηρεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ ζήτημα ἡ περίστασις αὕτη.

Προσέθηκαν ἄλλοι ὅτι τοιοῦτόν τι ζήτημα ἐλύθη ἀρτίως παρὰ τῆς βουλῆς, καὶ ἡ ἐκλογὴ Μινώας ἀπεφασίσθη νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἕτερον τμῆμα, ὡς λῆξάσης τῆς α. συνόδου. Ἐξ ἀναλογίας λοιπὸν προκύπτει ὅτι διὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὐδ' ἡ πρώην ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ὑφίσταται. Ἀνάγκη λοιπὸν ἡ νέα ἐπιτροπὴ νὰ ἐκλεχθῇ διὰ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1844, ἢ νὰ ἀνατεθῶσι τὰ χρέη ἐκείνης εἰς τὴν παροῦσαν.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος ὅτι ἕκαστον ἔτος ἔχει τὴν ἰδίαν ἐπιτροπὴν τοῦ ἀπολογισμοῦ του καὶ ἑκάστη πρέπει ἐντὸς τῶν ὁρίων της νὰ ἐργάζηται. Δὲν πρέπει λοιπὸν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν νὰ ἀνατεθῶσι τὰ χρέη ἄλλης ἐπιτροπῆς, διότι οὐδεμία δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῶν χρεῶν ἄλλης.

Παρετήρησεν ὁ πρῶτος ἐπὶ τοῦ θέματος ἀγορεύσας ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς Μινώας ἀπόφασις τῆς βουλῆς δὲν πρέπει νὰ τῇ χρησιμεύσῃ ὡς γνώμιον καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως, διότι ἐκείνη μὲν ἦτο λόγος περὶ τμημάτων, τὰ δὲ τμήματα μεταβάλλονται ἀλλασσόμενα κατὰ μῆνα· ἐνταῦθα δὲ, περὶ ἐπιτροπῆς, ἥτις ὡς γνωστὸν, διαρκεῖ καθ' ὅλην τὴν σύνοδον. Ἄλλως τε δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐκείνη δὲν εἰργάσθη ποσῶς, διότι καὶ συνῆλθε πολλάκις καὶ ἐπελήφθη τοῦ ἔργου καὶ ἐζήτησε μάλιστα παρὰ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τὰς ἀναγκαίας ἐνδείξεις· ἀλλὰ τὸ συνέδριον ἀποποιούμενον εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι ἐκ τῶν χρεῶν του καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν ἀνήκει νὰ ζωτισθῇ ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν διαφόρων ἀποδείξεων πληροφορίας. Ἐκ τούτου

δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὰς ἐργασίας της. Ἐκ τῶν σκέψεων λοιπὸν τούτων ὁρμώμενος, ἔθεσε τὴν περίστασιν ταύτην ἐν εἴδει ζητήματος, διὰ νὰ ἀποφασίσῃ τὸ σῶμα.

Ἄλλος παρετήρησεν ὅτι ἐνταῦθα πρόκειται ἐὰν ἡ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ 1844 ἐπιτροπὴ τῆς λῆξάσης συνόδου δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἢ πρέπει νὰ ἀνατεθῶσιν αὗται εἰς τὴν νεωστὶ ἐκλεχθεῖσαν. Ἀλλ' ἀντικρούων τις παρετήρησεν ὅτι ἡ ἐξέλεγξις ἑκάστου ἀπολογισμοῦ ἀνήκει εἰς μίαν μόνην ἐπιτροπὴν καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται ἡ ὑφισταμένη νὰ ἐπιληφθῇ τῶν χρεῶν ἄλλης. Καὶ οὕτω μὲν ἔχει βεβαίως ἐὰν προτεθῇ ἡ βουλὴ νὰ προσέχῃ μόνον ἐπὶ τῶν τύπων, οὐχὶ δὲ ἐπὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν. Ἀλλ' ἐνταῦθα πρέπει νὰ προσέξωμεν εἰς τὰ πράγματα, καὶ παρατηρεῖ ὅτι ἀπὸ τῆς καθιδρύσεως τοῦ συντάγματος οὐδεμία εἰσέτι ἐγένετο ἐξέλεγξις ἀπολογισμοῦ. Ἀληθῶς δὲ τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι λυπηρὸν, διότι ἄνευ ἐξελέγξεως ἀπολογισμοῦ δὲν ἀρμόζει νὰ ἐνεργῶνται δαπάναι, καὶ δὲν ἐννοεῖ τί χρησιμεύει τότε ἡ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅταν δὲν τὸν παρακολουθῇ ἀναποσπάστως ὁ ἀπολογισμός. Ἡ βουλὴ ἤθελεν ἐκπληρώσει ἓν τῶν κυριωτέρων χρεῶν της καὶ μέγα ἤθελε κατορθώσει ἔργον, ἐὰν κατώρθωνε νὰ γίνῃ ἐνήμερος κατὰ τοῦτο. Νομίζει δὲ ὅτι ἠδύνατο νὰ ρθάσῃ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἐὰν συνεκροτοῦντο τόσαι ἐπιτροπαὶ ὅσοι ἀπολογισμοὶ εἶναι ἐξελεγκτέοι. Τί ὠφελεῖ δὲ ἐὰν ἐξελεγχθῶσιν ἤδη εἰς ἢ δύο ἐξ αὐτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ μένωσιν ἀνέπαφοι ὅλως καὶ ὁ καιρὸς παρέρχεται ἐν τῷ μεταξὺ ἄγονος; Ἂς συσταθῶσι λοιπὸν συγχρόνως πέντε ἐπιτροπαὶ, ἂς ἐργασθῶσι μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἐνεργείας καὶ εἶναι βέβαιος ὅτι μετὰ δύο ἢ τρεῖς μῆνας τὸ ἔργον τοῦτο θέλει περαιωθῇ καὶ ἡ βουλὴ θέλει ἀναπληρώσει μέγα κενόν. Διὰ τοῦ μέτρου λοιπὸν τούτου ἡ βουλὴ θέλει συντελέσει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συντάγματος καὶ ἡ κοινὴ γνώμη θέλει ἐπευφημήσει τὴν πρᾶξίν της. Ἄλλως τε ἡ σύστασις τῶν ἐπιτροπῶν τούτων θέλει ἀναγκάσει τὴν Κυβέρνησιν νὰ σπεύσῃ ὅσον οἷόν τε εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀπολογισμῶν, καὶ θέλομεν μάλιστα τὴν προτρέψει, διὰ νὰ μὴ ἀναβάλληται τὸ ἔργον πλειότερον.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι σήμερον πρόκειται ἡ ἐξέλεγξις τῶν ἀπολογισμῶν τοῦ 1844 καὶ 1847, ἡ δὲ βουλὴ ἐξελέξατο τὰς ἀναγκαίας ἐπιτροπὰς δι' ἐξέλεγξιν τούτων. Εἰς τοῦτο λοιπὸν πρέπει ἤδη νὰ περιορισθῶμεν. Ἂν δὲ τὸ ὑπουργεῖον μᾶς ἀποστείλῃ προσεχῶς καὶ τοὺς λειπομένους ἀπολογισμοὺς συμφωνεῖ τότε

μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος νὰ ἐκλεχθῶσι πέντε ἐπιτροπαί, ἐπειδὴ οὕτω δυνάμεθα νὰ γίνωμεν τελευταῖον ἐνήμεροι. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ἔλλειψιν ταύτην παρατηρεῖ ὅτι δὲν πταίει τὸ σῶμα, διότι μόλις ὁ τοῦ 1844 ἀπολογισμὸς τῷ ἀπεστάλη μέχρι τοῦ νῦν, καὶ οὗτος δὲ εὑρέθη κατὰ κληρονομίαν τῆς ἀ. βουλευτικῆς περιόδου.

Παρατηρήσαντος δ' ἄλλου ὅτι ἐὰν ἡ τῆς ληξάσης συνόδου ἐπιτροπὴ ἐγγίζῃ εἰς τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν της, περιττὸν εἶναι νὰ συστηθῇ ἐπιτροπὴ νέα, διὸ οὐδὲ ζήτημα πρέπει νὰ θεωρηθῇ τοῦτο, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ὑποστηρίζει πλησιέστατα τὸ νὰ συστηθῶσιν ἐπιτροπαὶ πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἀπολογισμῶν ὅλων τῶν ἐτῶν. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ὁ κανονισμὸς δικαίως προβλέπει ὅτι τὰ προτεινόμενα ζητήματα πρέπει νὰ παραπέμπωνται εἰς τὰ τμήματα, νὰ προσυζητῶνται ἐκεῖσε, καὶ ἔπειτα νὰ εἰσάγωνται, ἂν κριθῇ εὔλογον, εἰς τὸ σῶμα. Σκοπὸς δὲ τοῦ κανονισμοῦ εἶναι ὅτι πρέπει νὰ θεωρῆται τὸ ζήτημα τότε μόνον ὡς πρότασις, ὅταν ἦναι ὅλως πρωτοφανὲς καὶ δὲν ὑπάρχωσι περὶ τούτου κείμεναι διατάξεις. Ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ ζήτημα δὲν εἶναι πρωτοφανὲς καὶ ἐπομένως οὐδ' ἀνάγκη νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰ τμήματα. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ κανονισμὸς προβλέπει ἔτι ὅτι ἡ βουλὴ ἀφείλει νὰ ἐκλέγῃ ἐπιτροπὰς εἰς ἐξέλεγξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἄρα τὸ ζήτημα εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ λελυμένον καὶ ἡ βουλὴ δύναται νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τούτου ἀμέσως. Ἐπίσης δὲ διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους δὲν εἶναι νέα καὶ ἡ γνώμη τοῦ προτείναντος νὰ συσταθῶσι 5 ἐπιτροπαὶ καὶ ἡ βουλὴ νομίζει ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῇ τοῦτο. Ἀφοῦ δὲ τὸ κατ' αὐτὴν ἐκλέξῃ τὰς ῥηθείσας ἐπιτροπὰς, ἐκπληροῖ ἓν τῶν ὑψηλοτέρων της καθηκόντων, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἂς πράξῃ ὡς πρὸς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀπολογισμῶν ὅ,τι θέλει. Τελευταῖον παρατηρεῖ ὅτι ἡ τῆς παρελθούσης συνόδου ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐργασίας της, διότι τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλύθη ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς Μινώας.

Ἄλλος ἐπέφερεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀπατῶμεν σὺτοὶ ἑαυτοὺς νομίζοντες εὐκατόρθωτον πᾶν ὅ,τι φύσει παρέχει οὐ σμικρὰς δυσχερείας. Διὰ τοῦτο νομίζει ὅτι καὶ ἡ τῆς παρελθούσης συνόδου ἐπιτροπὴ δὲν ἐπελήφθη τοῦ ἀπολογισμοῦ δι' ἄλλας αἰτίας, εἰμὴ δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων οἰκονομικῶν γνώσεων. Ἀφοῦ δὲ διὰ μίαν ἐπιτροπὴν δὲν ἐπήρκεσαν αἱ ἱκανότητες τῆς βουλῆς πολὺ δυσχερεστέραν νομίζει τὴν συγκρότησιν πέντε ἐπιτροπῶν.

Ἄλλος τοῦ κυρίου ζητήματος ἐπιλαμβανόμενος, εἶπεν ὅτι δὲν δύναται ἡ τῆς ληξάσης συνόδου ἐπιτροπὴ νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ

ἤδη τὰ ἔργα της, ἐπειδὴ τὸ 55 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ὁρίζει ὅτι τὰ διακοπέντα ἔργα συνόδου τινὸς τότε μόνον δύνανται νὰ ἐπαναληφθῶσιν, ὅταν προηγήσηται ἤδη ἐπ' αὐτῶν ἔκθεσις. Ἐξ ἀναλογίας λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα τὸ αὐτὸ συμβαίνει, καθ' ὅσον ἡ ἐπιτροπὴ δὲν συνέταξεν ἔτι τὴν ἔκθεσίν της. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐλήφθη παρ' ἡμῶν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, καὶ ἂν ἐξετάσῃ τις τὰ ἐπ' αὐτοῦ διάφορα σχόλια, θέλει ἴδει ὅτι πᾶσα ἐνγένει ἐπιτροπὴ δύναται νὰ παυθῇ τῶν ἐργασιῶν της, ἐὰν ἐν καιρῷ δὲν συνέταξεν ἔκθεσιν.

Ἄλλου δέ τινος εἰπόντος ὅτι ἐὰν παραδεχθῇ ὥστε ἡ τῆς ἀ. συνόδου ἐπιτροπὴ νὰ ἐξελέγξῃ τὸν ἀπολογισμὸν αὐτῆς, τότε διὰ τὸν αὐτὸν λόγον πρέπει καὶ ἄλλαι προγενέστεραι νὰ ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας των, τοῦτο δὲ ἤθελεν εἶσθαι ὅλως ἄτοπον, διότι δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχωσι πλέον· προσέθηκεν ἄλλος ὅτι δὲν ἔχομεν ἤδη ἀνὰ χεῖρας, εἰμὴ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1844 καὶ ἐπ' αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐργασθῇ ἡ ἐπιτροπή. Ὅταν δὲ ἡ Κυβέρνησις εἰσάξῃ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τοὺς τῶν ἄλλων ἐτῶν ἀπολογισμούς, τότε καὶ ἡ βουλὴ, χωρὶς νὰ προτρέχῃ ματαίως, δύναται νὰ ἐκλέξῃ τὰς ἀναγκαίας ἐπιτροπάς. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν τῆς ἀ. συνόδου ἐπιτροπὴν, ἐπειδὴ αὕτη διεξῆλθε τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1844 καὶ πολλὰς ἔλαβεν ἐπὶ τούτου πληροφορίας, ἐὰν ἡ βουλὴ θέλῃ, δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὴν τὴν τῶν ἐργασιῶν της ἐξακολούθησιν, διότι ὡς ἔχουσα γνῶσιν θέλει εἶσθαι ἡ καταλληλοτέρα. Διὰ τοῦτο ἀποραίνεται ὅτι μόνον αἱ τῆς παρούσης καὶ ληξάσης συνόδου ἐπιτροπαὶ δύνανται νὰ διατελέσωσιν ἐργαζόμεναι.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος ὅτι ἐκτὸς τῶν προηγηθεισῶν ἀναπτύξεων ὅτι δὲν δύναται ἐπιτροπὴ παρελθούσης συνόδου νὰ ἔχῃ ὑπόστασιν ἐναργέστερον καταφαίνεται ἐκ τοῦ 53 ἄρθρου τοῦ συντάγματος, τὸ ὁποῖον ὁρίζει ὅτι κατ' ἔτος τὰ δύο νομοθετικὰ σώματα ψηφίζουσι τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζουσιν ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ἡ ἀνωτέρω λοιπὸν ἐπιτροπὴ πέρυσιν ἐκλεχθεῖσα, δὲν ἔπραξέ τι ἐντὸς τοῦ ἔτους. Καὶ ἴσως μὲν δὲν ἔπταιεν ἡ ἰδία, ἀλλ' ὅταν ὁπωσδήποτε δὲν ἐπεραίωσε τὰς ἐργασίας της, ἀδιάφορον εἶναι πόθεν προέκυψαν τὰ ἐμπόδια, καὶ οἱεσθεν θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχουσα πλέον. Ἄλλως τε, ἐνῷ τὸ σύνταγμα προνοεῖ περὶ τούτου, οὐδ' ἀλλαχοῦ ἐθεωρήθη ἢ ἔγινε ζήτημα περὶ τούτου.

Ἀκολούθως ὁ προκαλέσας τὴν συζήτησιν ταύτην λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν ὅτι πλειότερον παντὸς ἄλλου εἰσέδυσεν εἰς

τὸν νοῦν του ὁ τὴν σύστασιν πέντε ἐπιτροπῶν προτείνας· χωρὶς δὲ νὰ πολυπραγμονῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος, λέγει μόνον ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ γίνῃ τι καλὸν ὡς πρὸς τοῦτο καὶ ἀδιαφορεῖ διὰ τίνος τρόπου θὰ γίνῃ. Διὰ τοῦτο περὶ τῆς περυσινῆς ἐπιτροπῆς ἀγορεύων, δὲν εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ζήτημα περὶ τούτου, ἀλλ' ἐξέφρασεν ἁπλοῦν δισταγμὸν, ἐὰν δύναται νὰ θεωρηθῇ ζήτημα, καὶ τὸν δισταγμὸν τοῦτον ὑπέβαλεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς· ἀδιαφορεῖ λοιπὸν ἐὰν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἢ ὄχι ὡς ζήτημα, καὶ μόνον τὸ ἐκ τούτου καλὸν ἀπεκδέχεται. Ἀσμένως δὲ παρατηρεῖ ὅτι ἐκ τῆς συγκρούσεως τόσων ἰδεῶν ἀνεφύη καὶ τι καλὸν, ἡ ἀνωτέρω γνώμη περὶ συστάσεως πέντε ἐπιτροπῶν, τὴν ὁποίαν ὁλοψυχερῶς ἀσπαζόμενος ὑποστηρίζει, συγχωνεύων τὴν γνώμην του. Δὲν δύναται ὅμως τελευτῶν νὰ μὴ παρατηρήσῃ εἰς τὸν προαγορεύσαντα ὅτι ἀφοῦ τοσοῦτον ἀποκρούει τὴν τῆς ἀ. συνόδου ἐπιτροπὴν, δὲν ἐννοεῖ διὰ τί παραδέχεται ἀφ' ἑτέρου τὴν σύστασιν πέντε συνάμα ἐπιτροπῶν. Τοῦτο ἂς τῷ συγχωρηθῇ νὰ τὸ εἴπῃ, εἶναι ἀντίφασις, διότι ἀφοῦ παραδέχεται πέντε, δὲν βλέπει διατί ἀποκλείει τὴν τῆς ἀ. συνόδου.

Παρατηρήσαντος δ' ἐκείνου ὅτι καθὼς διὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ **1847** ἐτέθη νέα ἐπιτροπὴ, οὕτω καὶ διὰ τὸν τοῦ **1844** ἀπολογισμὸν πρέπει νὰ ἐκλεχθῇ νέα, δι' οὓς ἐξέθηκε λόγους, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἡ ἤδη ὑφισταμένη ἐπιτροπὴ δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ **1844**, διότι ἐξελέχθη καὶ πρέπει νὰ ἐργασθῇ διὰ τὸν τοῦ **1847**. Συμφωνεῖ λοιπὸν μετὰ τοῦ προτείναντος τὴν σύστασιν πέντε ἐπιτροπῶν, ἐπειδὴ οὕτω μεγίστη θέλει προκύψει ταχύτης· ἀλλ' ἐὰν διϊσχυρίζωνταί τινες ὅτι τὸ ὑπουργεῖον εἰσέτι δὲν ὑπέβαλε τοὺς ἀπολογισμοὺς ὅλους, τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸ σῶμα· καὶ πρέπει μάλιστα νὰ ἐκβιάσωμεν τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ ἔργον· διότι ἄνευ ἀπολογισμοῦ περιττὸς ἀποβαίνει ὁ προϋπολογισμός. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐνῷ καὶ διὰ τὸ παρὸν ἔτος ἀπολογισμὸς δὲν ὑπάρχει, ἡ Βουλὴ ἐσύστησεν ὅμως τὴν ἐπὶ τούτου ἐπιτροπὴν, καὶ τὸ αὐτὸ δύναται νὰ πράξῃ δι' ἅπαντας ἐν γένει τοὺς ἀπολογισμούς.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ σκεφθῇ ἤδη πῶς δύναται ἡ ὑφισταμένη ἐπιτροπὴ ἐπεξεργασθεῖσα τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ **1844**, νὰ φθάσῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα. Μετὰ δὲ τοῦτο δύναται νὰ εἰδοποιηθῇ τὸ ὑπουργεῖον ὥστε νὰ ἐπισπεύσῃ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀπολογισμοὺς, τοὺς ὁποίους ἐνδέχεται ἐν τῷ μεταξὺ ν' ἀποστείλῃ, καὶ τότε πλέον ἀποφαίζει ἡ Βουλὴ ἐὰν πρέπῃ νὰ συστηθῶσιν ἢ ὄχι αἱ πέντε ἐπιτροπαί.

Ἐπέφερεν ὁ τὴν σύστασιν τούτων προτείνας ὅτι ἐξ ὅλων τούτων τῶν τελευταίων παρατηρήσεων ἓν μόνον ἐξάγεται, ὅτι πιθανὸν νὰ σύθετερωθῇ τὸ τῆς πρώτης συζητήσεως ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἤθελε μᾶς φέρει εἰς πέρας τί αἴσιον. Τὸ νὰ γίνωσι δὲ ἤδη ὅσα ἐνταῦθα ἐρρέθησαν, τὸ νὰ περιμείνωμεν τὸ τέλος τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ **1844**, τὸ νὰ ζητήσωμεν ἀπολούθως παρὰ τοῦ ὑπουργείου τὴν τῶν λοιπῶν ἀπολογισμῶν ἀποστολὴν καὶ τὸ νὰ ὑπυχάσωμεν περιμένοντες νὰ μᾶς ὑποβληθῶσιν, ὅλα ταῦτα δὲν θέλουσιν ἄλλο παρέξει, εἰ μὴ νὰ μᾶς φέρωσιν εἰς τὴν πρώτην ἀδράνειαν καὶ ἀπραξίαν. Διὰ τοῦτο παρατηρεῖ ὅτι ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀποδοκιμάζῃ τὴν διάρκειαν τῆς παρελθούσης ἐπιτροπῆς, ἂς ἀποδοκιμάσῃ αὐτὴν, ἀλλ' ἂς ἀνατεθῶσι τὰ χρέη της εἰς τὴν παροῦσαν. Ὅταν δὲ ἡ Βουλὴ ἀπὸ τοῦδε ἀποφασίσῃ ὑπὲρ τῶν πέντε ἐπιτροπῶν, τότε ἑκάστη τούτων, ἅμα συστᾶσα, θέλει μεταχειρισθῇ τόσα μέσα ἐκβιάσεως εἰς τὸ νὰ ὠθήσῃ τὸ ὑπουργεῖον πρὸς ἐπίσπευσιν τῶν ἀπολογισμῶν, ὥστε καὶ αὐτοὶ θέλουσιν ὑποβληθῇ ἐγκαίρως καὶ τὸ ἔργον θέλει περαιωθῇ τάχιστα.

Ὑπολαβόντος δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ὅτι καὶ ἄνευ τούτου τὸ ὑπουργεῖον θέλει ἐκβιασθῇ ὑπὸ τοῦ συντάγματος καὶ τοῦ ἰδίου καθήκοντος, ἐτέθη πρῶτον τὸ ζήτημα « ἂν ἡ ὑπάρχουσα ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ **1844**, ἢ πρέπει νὰ διορισθῇ νέα. »

Ἀλλ' ἐνταῦθα λαβὼν τὸν λόγον ἐπέφερέ τις ὅτι λύουσα ἡ Βουλὴ καταφατικῶς τὸ ζήτημα, πρυσκρούει εἰς τὸν κανονισμὸν καὶ εἰς αὐτὸ ἔτι τὸ σύνταγμα. Καὶ τὸ μὲν σύνταγμα ὁρίζει ὅτι κατ' ἔτος ψηφίζουσιν αἱ Βουλαὶ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζουσι περὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ· ὁ δὲ κανονισμὸς, ἀπόῤῥοια τούτου, διατάσσει ὥστε εἰς ἑκάστην σύνοδον νὰ ἐκλέγηται μία ἐπιτροπὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἄλλη ὡσαύτως τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ἤδη ἐπί τινος ἀπολογισμοῦ πρόκειται νὰ ἐργασθῇ ἡ παροῦσα; Ἀναμφιβόλως ἐπὶ τοῦ αἰκείου, ὁ ἐστὶ τῶν **1847**, καὶ αὐτὸν εἶναι ἁρμοδία νὰ ἐξελέγξῃ, εἰς οὐδένα δὲ ἄλλον δύναται νὰ ἀναμιχθῇ. Ἀλλ' ἐὰν ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἔχῃ τυχὸν ἐργασίαν, τοῦτο εἶναι ὅλως ἀδιάφορον, καὶ ὑπὲρ τῶν κειμένων διατάξεων πρέπει νὰ ἐκλεχθῶσι νέαι διὰ τοὺς ἐκκρεμεῖς ἀπολογισμοὺς ἐπιτροπαί. Καὶ διὰ μὲν τὸν τοῦ **1844** φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἐκλεχθῇ εἰδική τις ἐπιτροπὴ, διὰ νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς πέρας,

ἀφ' οὗ ἡ μέχρι τοῦδε ὑπάρχουσα ὑποτίθεται πεπαυμένη. Ἐὰν δὲ παρουσιασθῇ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ὁ τοῦ 1845, τότε σχηματίζεται καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιτροπὴ νέα.

Ἐνταῦθα ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι ἐὰν περιωρίζετο ἡ συζήτησις ἐπὶ μόνων τῶν ἀμφιβολιῶν τοῦ κατὰ πρῶτον λαβόντος τὸν λόγον, ἤθελε βέβαια περαιωθῇ εὐχερέστερον. Ἐπειδὴ ὅμως νέαι ἰδέαι ἀνεφύησαν ταὐτοχρόνως καὶ ποικίλας ἔλαβε φάσεις, θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἀναβολὴν αὐτοῦ, διὰ νὰ διεξαχθῇ εὐκρινέστερον.

Ἀκολούθως ἐρωτήσαντός τινος ἐὰν τὸ σῶμα θέλῃ ἐπιληφθῇ τῆς κατὰ τὴν λήξασαν σύνοδον παρ' αὐτοῦ εἰσαχθείσης προτάσεως περὶ προβιβασμῶν τῆς δυνάμεως τῆς ξηρᾶς, τὸ προεδρεῖον ἀπεφήνατο ὅτι ὀφείλει κατὰ τὸν κανονισμὸν νὰ τὴν εἰσάξῃ ἐκ νέου, διότι δὲν εἶχε γίνει ἔκθεσις ἐπ' αὐτῆς.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενα τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως, γενησομένης τὴν 7 τοῦ ἰσταμένου, θέλουσιν εἶσθαι ἡ τῶν δύω τροπολογιῶν τοῦ κανονισμοῦ συζήτησις καὶ ἡ λύσις τοῦ ἀναβαλλομένου περὶ ἐπιτροπῶν ζητήματος, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2. μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Λ. Σ. Δανόπουλος.
Μ. Χατζ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΓ'.

Τῆς 7 Δεκεμβρίου

Σήμερον τὴν ἑβδόμην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν π. μ. τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου τὸ τρίτον τμῆμα ἀνήγγειλεν, ὅτι ἐξελέξατο πρόεδρον μὲν τὸν Μ. Ἰατρόν, γραμματέα δὲ τὸν Χατζόπουλον, εἰσηγητὴν ἐπὶ μὲν τῶν ἀναφορῶν τὸν Μπούκουραν, ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς νομοσχεδίου τὸν Σ. Γρίβαν, ἐπὶ τοῦ περὶ δανείου εἰς τὸν δῆμον

Ἀθηνῶν τὸν Ἰωάννην Οἰκονόμου, ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ ἐκτάκτων δημοτικῶν φόρων εἰς τὸν δῆμον Καρυστίας, τὸν Γ. Πανοπριφτόπουλον, ἐπὶ τοῦ περὶ Ψαριανῶν τὸν Α. Παπαδαῖον, ἐπὶ τοῦ περὶ ναυτικῆς δυνάμεως τὸν Γ. Σ. Κριεζῆν.

Εἶτα παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς καθυπέβαλεν εἰς τὴν βουλὴν τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1849, ὃν ὅρα ἐν τῷ παραρτήματι τῶν πρακτικῶν τῆς παρούσης συνόδου.

Ἀναγγελθέντος δ' ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν προτάσεων περὶ τροπολογίας ἄρθρων τινῶν τοῦ κανονισμοῦ καὶ ἡ συζήτησις περὶ τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἀπολογισμῶν, παρετηρήθη ὅτι, ὁ τὴν τροπολογίαν τοῦ 19 ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ προτείνας ἀπὼν ὡς ἀσθενῶν, συναινοῦντος δὲ καὶ τοῦ τὴν ἑτέραν τροπολογίαν προτείναντος ν' ἀναβληθῇ ἡ ἀνάπτυξις ἀμφοτέρων τῶν περὶ τοῦ κανονισμοῦ προτάσεων τὴν ἐπιοῦσαν συνεδρίασιν, ἀνεβλήθη μὲν αὕτη, ἐπελήφθη δ' ἡ βουλὴ τοῦ ἑτέρου ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἀνακεφαλαιώσαντος δὲ τοῦ προέδρου τὰ ἐν τῇ προτεραίᾳ συνεδριάσει ἀναπτυχθείσας γνώμας περὶ τῆς ἐξελέγξεως τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ ἐρωτήσαντος τὴν βουλὴν ἂν ἐπιθυμῇ ν' ἀκολουθήσῃ καὶ σήμερον ἡ συζήτησις, ἐπειδὴ πολλοὶ ἐζήτησαν ν' ἀγορεύσωσιν, ἔδωκεν ὁ πρόεδρος, συναινέσει τῆς βουλῆς, τὸν λόγον εἰς τὸν πρῶτον ζητήσαντα αὐτόν.

Παρελθὼν δ' οὗτος ἀνέφερεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ πράξῃ σύμφωνα μὲ τὸν κανονισμὸν αὐτῆς καὶ τὸ σύνταγμα. Τὸ ἄρθρον 53 τοῦ συντάγματος ὁρίζει, ὅτι ἡ βουλὴ ὀφείλει νὰ ἐπιψηφίζῃ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ν' ἀποφασίζῃ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Τὸ δὲ 62 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ διατάττει τὴν εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπὴν ἀνάθεσιν τῆς ἐξετάξεως τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ ὁρίζει τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς. Ἀλλ' ἀμφότερα τὰ ἄρθρα ταῦτα προϋποθέτουσιν, ὅτι τὰ νομοθετικὰ σώματα ἐτησίως θέλουσιν ἐξελέγχει ἀπολογισμόν τινα, καὶ οἱ νομοθέται δὲν προεῖδον ὅτι ἠδύναντο νὰ καθυστερήσωσι καὶ πολλῶν ἐτῶν ἀπολογισμοί, ὡς συνέβη τοῦτο ἤδη. Καθότι μέχρι τοῦδε οὐδεὶς ἀπολογισμὸς ἐξελέγχθη, εἶναι δὲ μόνον καθυποβεβλημένος ὁ τοῦ 1844. Ἡ βουλὴ ἐκλέξασα πέρυσι τὴν ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴν, ἀνέθεσεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ ὑποβεβλημένου ἀπολογισμοῦ τοῦ 1844 καὶ τῶν ὑποβληθησομένων ἀπολογισμῶν τῶν προσεχῶν ἐτῶν· ἀλλ' αὕτη δὲν ἐπελήφθη τῆς συζητήσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ 1844,

οὐδ' εἰργάσθη ἐπ' αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὴν παροῦσαν σύνοδον ἐξελέχθη νέα ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Αὐτὸς λοιπὸν νομίζει ὅτι ἡ μὲν ἐκλεχθεῖσα κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ ἐξελέγξῃ τὸν οἰκεῖον αὐτῇ ἀπολογισμόν, τουτέστι τοῦ ἔτους **1847**, ἡ δὲ τῆς πρώτης συνόδου ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ νὰ ἐξελέγξῃ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ **1844** καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν παρὰ τοῦ ὑπουργείου καθυποβληθησομένους. Δὲν παραδέχεται δὲ τὴν γνώμην ὅτι λῆξάσης τῆς συνόδου διελύθη ἡ ἐπιτροπὴ ἐκείνη καὶ δὲν δύναται νὰ ἐργασθῇ πλέον, οὐδ' ὅτι εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐκείνην δὲν ὑπάρχουσιν ἱκανὰ πρόσωπα, διότι ἡ ἐπιτροπὴ ἐκείνη ὀφείλει νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἀνατεθὲν αὐτῇ ἔργον, καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχον αἱ ἀναγκαῖαι ἱκανότητες ἐν αὐτῇ, ἠδύνατο ἡ Βουλὴ νὰ προσθέσῃ κατὰ τὸν κανονισμὸν τέσσαρα μέλη ἱκανώτερα πρὸς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ἀπολογισμοῦ, καὶ τοῦτο αὐτὸς νομίζει ὅτι δύναται ἡ Βουλὴ νὰ πράξῃ καὶ ἤδη, ἂν θεωρῇ ἀναγκαῖαν τὴν προσθήκην· ὥστε ν' ἀσχολῆται ἡ μὲν τῆς παρελθούσης συνόδου ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ περὶ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ **1844** καὶ τοὺς προσεχεῖς αὐτοῦ ἐντὸς ὀλίγου παρὰ τοῦ ὑπουργείου καθυποβληθησομένους, ἡ δὲ παρὰ τῆς παρούσης συνόδου ἐκλεχθεῖσα, νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν ὑποβληθησόμενον ἀπολογισμὸν τοῦ **1847**, ὅστις κυρίως ἀνήκει εἰς αὐτήν. Ἂν δ' εὑρίσκωνται μέλη ἀνήκοντα εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐπιτροπάς, τότε ἠδύναντο νὰ κανονισθῶσιν αἱ ὧραι τῶν ἐργασιῶν ἑκατέρας τῶν ἐπιτροπῶν οὕτως, ὥστε νὰ δύνανται τὰ μέλη τούτων νὰ ἐργάζωνται εἰς ἑκατέραν ἀκωλύτως, ἢ δύναται ἡ Βουλὴ ν' ἀναπληρώσῃ τὰ μέλη ταῦτα, ἐκλέγουσα νέα εἰς τὴν ἑτέραν τῶν ἐπιτροπῶν.

Ἀντέλεξεν ἕτερος, ὅτι ἡ μὲν ὑπὸ τῆς πρώτης συνόδου ἐκλεχθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ δὲν ὑφίσταται πλέον, οὐδὲ παρήγαγεν ἔκθεσίν τινα διὰ νὰ ληφθῇ αὕτη ὑπ' ὄψιν. Μένει λοιπὸν μόνη ἡ ὑπὸ τῆς παρούσης συνόδου ἐκλεχθεῖσα. Αὕτη δὲ ὀφείλει ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὸν οἰκεῖον ἀπολογισμόν, τουτέστι τοῦ ἔτους **1847**. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἐκλεχθῇ νέα ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέλεγξιν τοῦ ὑποβεβλημένου εἰς τὴν Βουλὴν ἀπολογισμοῦ τοῦ **1844**. Καὶ ἐὰν μετὰ ταῦτα ὑποβληθῶσι καὶ οἱ λοιποὶ ἀπολογισμοὶ ἡ Βουλὴ δύναται νὰ διορίζῃ εἰδικὴν ἐπιτροπὴν ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν.

Ἀπήντησε ἄλλος, ὅτι νὰ ὑπάρχῃ ἐκλελεγμένη ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέλεγξιν ἀπολογισμοῦ μήπω καθυποβληθέντος, καὶ ἴσως μὴ καθυποβληθησομένου κατὰ τὸ παρὸν ἔτος, νομίζει ὅτι εἶναι ἄτοπον.

Προτείνει λοιπὸν νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐξελέγξεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ **1844** ἡ κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον ἐκλεχθεῖσα ἐπιτροπή, τοῦτο δὲ ποιοῦσα ἡ Βουλὴ δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς νὰ ἐπισπεύσωσι καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν λοιπῶν ἀπολογισμῶν τῶν μέχρι τοῦδε καθυστερούντων, διὰ νὰ ἐξελεγχθῶσι καὶ οὗτοι ἢ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἢ ὑπὸ ἄλλων εἰδικῶς διορισθησομένων ἐπιτροπῶν.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι ἄτοπον εἶναι νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐξελέγξεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ **1844** ἡ κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον ἐκλεχθεῖσα ἐπιτροπή, ἥτις ὀφείλει νὰ ἐξελέγξῃ τὸν οἰκεῖον αὐτῇ ἀπολογισμὸν τοῦ **1847**. Φυσικῷ δὲ λόγῳ ἀπαιτεῖται νὰ ἐκλεχθῇ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέλεγξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ **1844**.

Ἀντέλεξεν ὁ πρὸ τούτου, ὅτι ὁ οἰκεῖος ἀπολογισμὸς εἰς τὴν ὁριστανομένην ἐπιτροπὴν εἶναι ὁ τοῦ **1847**, ἀλλὰ τοῦ ἔτους τούτου οὔτε ἐντελὴς προϋπολογισμὸς ἀκόμη ὑπάρχει, διότι ἐπιστραφεὶς παρὰ τῆς γερουσίας ὡς ἐτροπολογήθη, δὲν συνεζητήθη εἰσέτι παρὰ τῆς Βουλῆς. Λοιπὸν ἂν ὁρισθῇ νὰ ἐξελέγξῃ ἡ παρὰ τῆς παρούσης συνόδου ἐκλεχθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ τὸν τοῦ **1847**, δὲν θέλει ἐργασθῇ παντάπασιν, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσαχθῇ ὁ τοῦ ἔτους τούτου ἀπολογισμός· ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν γνώμην τοῦ νὰ ἐπιληφθῇ ἡ κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον ἐκλεχθεῖσα ἐπιτροπὴ τῆς ἐξελέγξεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ **1844**.

Μετὰ ταῦτα τῆς Βουλῆς φωτισθείσης, ὁ πρόεδρος ἠρώτησεν αὐτήν, ἂν παραδέχηται νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν ὑποβεβλημένον ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως τοῦ **1844** ἡ κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον ἐκλεχθεῖσα ἐπιτροπὴ τοῦ ἀπολογισμοῦ, ἡ δὲ Βουλὴ ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως καταφατικῶς.

Ἀκολούθως παρελθὼν αὖθις ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω ἀ.) νομοσχέδιον περὶ ἐξορύξεως καὶ ἐκποιήσεως τῶν μυλοπετρῶν καὶ τοῦ γύψου τῆς Μήλου καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως.

« ΕΚΘΕΣΙΣ.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν παραδοχὴν καὶ ἐπιψήφισιν ὑμῶν Νομοσχέδιον ἀφορῶν τὴν ἐξόρυξιν καὶ ἐκποίησιν τῶν ἐκ τῆς νήσου Μήλου ἐξαγομένων κατ' ἔτος μυλοπετρῶν καὶ γύψου, τῶν ὁποίων ἡ ὑπηρεσία ἐκανονίζετο μέχρι τοῦδε διὰ Βασ. Διατάγματος· ὁ σκοπὸς

τοῦ Νομοσχεδίου τούτου (ὡς ἐκ πρώτης ἀναγνώσεως φαίνεται) εἶναι, διὰ νὰ ὁριοθῇ ὁ τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου θέλει γίνεσθαι ἐτησίως ἡ ἐξόρυξις τῶν εἰρημένων ὀρυκτῶν κατὰ τὰς παρουσιαζομένας ἑκάστοτε περιστάσεις, τὸ προσωπικὸν καὶ ἡ μισθοδοσία τῶν ἀναγκαιούντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ὑπαλλήλων, καὶ ἡ τιμὴ, καθ' ἣν θέλουν πωλεῖσθαι ἀμφότερα τὰ εἴδη τῶν ὀρυκτῶν, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, τὸ Νομοσχέδιον περιέχει καὶ τινας διατάξεις προληπτικὰς, πρὸς καταστολὴν τῶν παρὰ τῶν ἐμπορευομένων τὰ προκείμενα ὀρυκτὰ ἐνεργουμένων καταχρήσεων, καὶ πρὸς χορήγησιν ἀναλόγου ἀσφαλείας ἐκ μέρους τῶν διαχειριζομένων τοὺς πόρους τούτους πρὸς τὸ δημόσιον.

Ὁ τρόπος, δι' οὗ μέχρι τοῦδε ἐγίνετο ἡ ἐξόρυξις ἦτο δι' ἐργολαβίας· οὗτος βέβαια εἶναι πάντοτε ὁ συμφερώτερος διὰ τὸ δημόσιον, ἀλλὰ πολλάκις οἱ ἐργολάβοι, πλεονεκτικῶς φερόμενοι θέλουν νὰ ἐπιβάλλωσιν ἐπιβλαβεῖς συμφωνίας, τούτου ἕνεκα ἐτέθη εἰς τὸ Νομοσχέδιον καὶ ὁ δεύτερος ὅρος τῆς δι' ἡμερομισθίων ἐξορύξεως.

Καθόσον ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῶν τιμῶν, τὸ Ὑπουργεῖον, ἐπειδὴ δὲν ἔχει κανένα λόγον μήτε πρὸς μείωσιν μήτε πρὸς αὔξησιν, ἐσημείωσεν εἰς τὸ Νομοσχέδιον τὰς ἰδίας τιμὰς, κατὰ τὰς ὁποίας ἐπωλήθησαν μέχρι τοῦδε τὰ προκείμενα ὀρυκτά.

Ἐπειδὴ ἡ κατάστασις τοῦ μυλοπετρορυχίου ἕνεκα τῆς ἀτεχνίας καὶ ἀπειρίας τῶν ἐργατῶν, ὑπερμέτρως ἐχειροτέρευσεν, ἐπίκειται δὲ καὶ κίνδυνος καὶ δι' αὐτοὺς καὶ διὰ πάντα ἐπισκεπτόμενον τὸ σπήλαιον τοῦ Λατομείου, ἂν δὲν διευθυνθῇ κανονικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον ἡ ἐργασία τῆς ἐξορύξεως, τὸ Ὑπουργεῖον προτίθεται νὰ διορίσῃ ἄνδρα ἐπιστήμονα εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐξορύξεων, ὅστις ταυτοχρόνως θέλει ἐνασχοληθῇ πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων ὀρυκτῶν, ἐξ ὧν διάφορα περιέχονται εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς νήσου Μήλου.

Ἐκτὸς τούτου ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ διορισθῇ καὶ εἰδικὸς ὑπάλληλος ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν εἰρημένων ὀρυκτῶν, μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ μέχρι τοῦδε ἐπιτετραμμένου τὰ χρέη ταῦτα, ὄντος ταυτοχρόνως ταμίου καὶ τελώνου.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους προτείνονται εἰς τὴν παραδοχὴν καὶ ἐπιψήφισίν σας δύο θέσεις, ἡ τοῦ ἐπιστάτου τῆς ἐξορύξεως τῶν ὀρυκτῶν, καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ τῆς διαχειρίσεως, αἵτινες ὑπῆρχον καὶ ἄλλοτε, καὶ εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς ἐμπεριλαμβάνονται, ἀλλὰ διὰ τὴν συνταγματικὴν ἀκρίβειαν, ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ προσδιορισθῶσι διὰ Νόμου.

Προτείνεται καὶ τρίτη, ἑνὸς φύλακος, μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 40 ἀναποφεύκτως ἀναγκαιοῦντος εἰς τὴν φύλαξιν τῆς παραγομένης εἰς τὰ Λατομεῖα ὕλης.

Ὁ φύλαξ οὗτος ἦτον ἀνέκαθεν διωρισμένος, ὥστε δι' αὐτὸν δὲν προσδιορίζεται σήμερον ἡ θέσις.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 7 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργός.

Δ. Γ. ΒΟΥΓΑΡΗΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Αὐγούστου 1848.

ΟΘΩΝ.

Δ. Γ. ΒΟΥΓΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1.

Αἱ κατὰ τὴν νῆσον τῆς Μήλου μυλόπετραι καὶ ὁ γύψος θέλουν ἐξορύττεσθαι δι' ἐργολαβίας, ἢ δι' ἡμερομισθίων, ἐὰν τὸ πρῶτον μέτρον ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἐπιζήμιον ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργηθησομένης ἑκάστοτε ἐπιτοπίου δημοπρασίας, ἡ δὲ διάρκεια τῆς ἐργολαβίας καὶ οἱ ὅροι αὐτῆς προσδιορίζονται διὰ Β. Διατάγματος.

Ἄρθρ. 2.

Ἡ ὑπηρεσία τῆς διαχειρίσεως τῶν ὀρυκτῶν τούτων, θέλει εἶσθαι χωριστὴ ἀπὸ τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἐξορύξεως· ἐπὶ τούτῳ θέλουν διατηρεῖσθαι δύο ὑπάλληλοι ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ εἷς Ἐπιστάτης τῆς ἐξορύξεως τῶν ὀρυκτῶν Μήλου μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 150 καὶ ὁ δεύτερος ἐπιστάτης τῆς διαχειρίσεως μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 100· τὰ δὲ καθήκοντα ἀμφοτέρων τῶν ἐπιστατῶν θέλουν κανονισθῇ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, ἐκτὸς τούτων θέλει διατηρεῖσθαι καὶ εἷς φύλαξ τῶν ὀρυκτῶν μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 40.

Ἄρθρ. 3.

Ἡ τιμὴ τοῦ γύψου προσδιορίζεται εἰς δραχ. 4:50 τὸ καντάρι, τῶν δὲ μυλοπετρῶν ὡς ἑξῆς.

Διὰ τὰς ἐντὸς τοῦ κράτους πωλουμένας.		
Τῶν Πελεκητῶν δρ.	5:50	τὸ κομμάτι.
Τοῦ Καρίκου . »	2:80	»
Τῆς Πόλεως . »	170	»
Τοῦ Μαστόρου λ.	80	»
Τῆς Μαζούρας »	22	»
Τῶν Χειρομύλων »	9	τὸ ζευγάρι
Διὰ τὰς ἐκτὸς τοῦ κράτους.		
Τῶν Πελεκητῶν δρ.	7:50	τὸ κομμάτι
Τοῦ Καρίκου . . »	3:80	»
Τῆς Πόλεως . . »	2:40	»
Τοῦ Μαστόρου »	1:10	»
Τῆς Μαζούρας	32	»
Τῶν Χειρομύλων	12	τὸ ζευγάρι

Ἄρθρ. 4.

Ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν τῶν μυλοπετρῶν διὰ τὰ ἐκτὸς τῆς ἐπικρα-

τείας καὶ τὴν μεταφορὰν ἐντὸς αὐτῆς, θέλουν τηρεῖσθαι αἱ διατυπώσεις καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος περὶ τελωνίων νόμου ἀπὸ 19 (31 Μαρτίου) 1843.

Ἄρθρ. 5.

Ὁ μεταφέρων ἐντὸς τοῦ κράτους μηλοπίτρας, ἐὰν δὲν παρουσιάσῃ ἐμπροθέσμως τὴν παρὰ τοῦ τελωνιακοῦ νόμου ὁριζομένην λυσιγγύησιν, ὑποχρεοῦται ἀλληγγυᾶς μετὰ τοῦ ἐγγυητοῦ του εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ὑπερβαλούσης τιμῆς.

Ἄρθρ. 6.

Ὁ ἐπιστάτης τῆς διαχειρίσεως εἶναι ὑπόχρεως νὰ δίδῃ κτηματικὴν ἢ χρηματικὴν ἐγγύησιν ἐκ δραχ. 2000 διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπηρεσίας του.

Ὁ δὲ ἐπιστάτης τῆς ἐξορύξεως θεωρεῖται ὑπεύθυνος διὰ τὴν εἰς καλὴν κατάστασιν διατήρησιν τοῦ λατομείου τῶν μυλοπετρῶν.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον.»

ϛ') **Νομοσχέδιον περὶ ἰχθυοτροφείων καὶ τὴν αἰτιολογικὴν τούτου ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως.**

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Πρὸς τὴν βουλήν.

Κύριοι.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων πόρων, οἵτινες ἀπορρίζουσι τὰ ἔσοδα τῆς ἐπικρατείας, ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἰχθυοτροφεῖα, τὰ σταθερὰ καὶ ἀπὸ ἑκπαλαι ἀναγνωρισμένα καὶ διὰ τέχνης διατηρούμενα. Τὰ ἰχθυοτροφεῖα ταῦτα κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ὀνομασίαν ἐμφαινόμενα ἐν τῷ τοῦ προϋπολογισμοῦ κεφαλαίῳ Δ'. διετέθησαν συνάμει τοῦ ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1844 νόμου, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 23 Μαρτίου (4 Ἀπριλίου) 1839 νόμου διὰ δημοπρασίας εἰς ἐνοικίασιν, τὰ πλεῖστα μὲν πενταετῆ, τινὰ δὲ δεκαετῆ· ἐκείνων τῆς πενταετοῦς ἐνοικιάσεως ἡ πρόθεσμα θέλει λήξει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1849.

Ἐπειδὴ πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας, τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλων νὰ προνοήσῃ περὶ τοῦ τρόπου τῆς εἰς τὸ μέλλον διαθέσεώς των, καὶ ἔχων ἀνάγκην νόμου, δυνάμει τοῦ ὁποίου νὰ δύναται νὰ τὰ ἐκμισθώνῃ, σᾶς ὑποβάλλει τὸ παρὸν νομοσχέδιον.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρατηρήσω μόνον ὅτι αἱ τοπικαὶ περιςάσεις δὲν εἶναι αἱ αὐταὶ δι' ὅλα τὰ ἰχθυοτροφεῖα· διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ζητεῖται μὲν διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἡ ἀδεια τῆς δι' ἐνοικιάσεως διαθέσεώς των, ἀφίνεται δ' εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ ἐκλογὴ τοῦ νὰ γίνῃ αὐτὴ, εἴτε πολυετῶς, εἴτε μονοετῶς, ὅπως τὸ θεωρήσῃ συμφερώτερον.

Πάντοτε ὅμως θέλει φροντίσει, ὥστε τὰ ἐνοικιαθησόμενα νὰ ἔλθωσιν ὡς πρὸς τὸ διάστημα τῆς ἐνοικιάσεως εἰς ἕνα ὅρον μὲ τὰ δεκαετῶς ἐνοικιασθέντα, διὰ νὰ γείνῃ ταυτοχρόνως ἡ διάθεσις ὅλων.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 7 Δεκεμβρ. 1848.

Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς Δ. Γ. ΒΟΥΓΑΡΗΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 7 Δεκεμβρίου 1848.

ΟΘΩΝ.

Δ. Γ. ΒΟΥΓΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν θέλει ἐκθέσει εἰς δημοπρασίαν βραχυχρόνου ἢ μακροχρόνου ἐκμισθώσεως ἑκεῖνα τῶν ἰχθυοτροφείων, θυνείων ἰχθυοτρόφων ποταμῶν ἢ λιμνῶν, ἰχθυοτροφων ὑδάτων, κειμένων εἰς διάφορα μέρη τοῦ Κράτους, ὅσων ἡ ἐκμίσθωσις πλησιάζει νὰ λήξῃ, καὶ ὅσα δύνανται τοιουτοτρόπως νὰ διατεθῶσιν.

Ἄρθρ. 2.

Οἱ ὅροι, καθ' οὓς θέλουν ἐνεργηθῇ αἱ δημοπρασίαι, θέλουν κανονισθῇ διὰ Βασιλ. Διατάγματος.

Ἄρθρ. 3.

Αἱ ὑπαχρεώσεις τῶν ἐνοικιαστῶν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου, αἱ ἀσφάλειαι τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, καθὼς καὶ αἱ ποιναὶ διατάξεις κατὰ τῶν προσβαλλόντων τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου, ἢ τῶν ἐνοικιαστῶν, αἱ διαλαμβανόμεναι εἰς τὸν ἀπὸ 23 Μαρτίου (4 Ἀπριλίου 1839) νόμον περὶ πενταετοῦς ἐνοικιάσεως τῶν ἰχθυοτροφείων τοῦ Κράτους, εἶναι εἰς πλήρη ἰσχὺν διὰ τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 4.

Ὁ Ἡμέτερος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν θέλει ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον.»

Καθυπέβαλε δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα ἔγγραφα ἐκ τῶν παρὰ τῆς βουλῆς κατὰ τὰς προτέρας συνεδριάσεις αὐτῆς αἰτηθέντων. α.) τὰ ἀφορῶντα τὴν φορολογίαν τοῦ καρποῦ τῶν ἐθνικοῦ διακτήτων συκῶν τῆς Μεσσηνίας, προσθεὶς περὶ ταύτης, ὅτι τὰ σῦκα ταῦτα ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον τῆς ἐπικαρπίας καὶ τὸν ἔγγειον, ὧν ἑκάτερος σύγκειται εἰς 10 τοῖς 0/0· ἀλλ' οἱ ἐνοικιασταὶ πληρόνοντες εἰς τὰ τελωνεῖα τὸν φόρον τῆς ἐπικαρπίας ἠθέλησαν ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς πληρωμῆς τοῦ ἐγγείου φόρου. Τὸ δημόσιον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τοῦτο, καὶ διέταξεν ὅτι πρέπει νὰ πληρωθῇ καὶ ὁ ἔγγειος φόρος. Ὁ δ' ἐνοικιαστὴς ἂν θεωρῇ ἑαυτὸν

ηδικημένον, διότι τὸν ἔγγειον φόρον ὤφειλε νὰ πληρώσῃ ὁ φορολογούμενος, δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὰ δίκαια του διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ. Διότι πραγματικῶς ὁ φορολογούμενος ὤφειλε νὰ πληρώσῃ καὶ τὸν ἔγγειον φόρον τῶν σύκων, τὰ ὁποῖα λαμβάνει ὁ ἐνοικιαστὴς ὡς φόρον ἐπικαρπίας. Ὑποτεθείσθω π. χ. ὅτι φορολογούμενός τις ἔχει 2000 ὁρμαθοὺς σύκων, οὗτος ὀφείλει νὰ πληρώσῃ ἔγγειον μὲν φόρον 200 ὁρμαθούς, φόρον δ' ἐπικαρπίας ἄλλους τόσους. Ἂν ὅμως πληρώσῃ πρῶτον τὸν φόρον τῆς ἐπικαρπίας 200 ὁρμαθούς, καὶ φορολογηθῶσιν ἀκολούθως μόνοι οἱ ὑπολειπόμενοι 1800 ὁρμαθοί, οἵτινες θέλουσι δώσει ἔγγειον φόρον 180 ὁρμαθούς, τότε ὁ φορολογούμενος θέλει πληρώσει διὰ φόρον μόνον 380 ὁρμαθοὺς καὶ οὐχὶ 400 ὡς πραγματικῶς ἀπαιτεῖται· οἱ δὲ 20 ὁρμαθοὶ πίπτουσιν ἀδίκως εἰς βάρος τοῦ ἐνοικιαστοῦ. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ἐξήγησις τοῦ ὑπουργείου παρεξηγήθη, καὶ ἐνῶ αὐτὴ ἔλεγεν ὅτι οἱ ἐνοικιασταὶ δύνανται νὰ καταδιώξωσι τοὺς φορολογουμένους διὰ τῆς νομίμου δικαστικῆς ὁδοῦ, αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἐπελήφθησαν νὰ ἐκβιάσωσιν αὐταὶ τοὺς φορολογουμένους. Τὸ ὑπουργεῖον λοιπὸν ἔδωκε καὶ δευτέραν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καθαρωτέραν ἐξήγησιν. ε') Τὰ ἀφορῶντα τοὺς πολυετῶς ἐνοικιασμένους σταριδαμπελῶνας Αἰγιαλείας. Ἀνέπτυξε δ' ὅτι αὐταὶ ἐνοικιάσθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1841· εἰς τὸ διάστημα δὲ τῶν μέχρι τοῦδε ἑπτὰ ἐτῶν οἱ ἐνοικιασταὶ ἐπλήρωσαν ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεως τῶν ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον ὀφειλομένων, ἐζήτησαν δ' ἐπανειλημμένως εἰς διαφόρους ἐποχὰς ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς ἐνοικιάσεως ταύτης, τὰ δὲ κατὰ καιροὺς ὑπουργεῖα ἀπήντων ἀπορατικῶς, τὸ τελευταῖον ὅμως ὑπουργεῖον διέλυσε τὴν ἐνοικίασιν ταύτην. ϛ') Τὰ ἀφορῶντα τὸ λαθρεμπόριον τὸ ἐνεργηθὲν κατὰ τὸ Αἴγιον, περὶ οὗ ἀνέφερεν, ὅτι δύο πλοῖα κατηγγέλθησαν παρά τε τοῦ νομάρχου Ἀχαΐας καὶ τοῦ ἐπάρχου Αἰγίου, ὡς ἀποκρύψαντα τὸν πραγματικὸν αὐτῶν φόρτον καὶ παραστήσαντα αὐτὸν εἰς τὴν δήλωσιν τῶν ὀλιγώτερον τοῦ πραγματικοῦ, ἔρθασαν δ' αἱ ἀρχαὶ εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς χωρητικότητος τῶν πλοίων, καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν τόνων αὐτῶν. Τὸ ὑπουργεῖον ἀμέσως ἔπεμψεν ἐκεῖσε ἐπιθεωρητὰς πρὸς ἐξέλεγξιν τοῦ λαθρεμπορίου, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, τὰ πλοῖα ἀνεχώρησαν. Τὸ δὲ ὑπουργεῖον διέταξε τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς νὰ συνεννοηθῶσι μὲ τὰς προξενικὰς τῶν μερῶν, πρὸς ἃ ταῦτα διευθύνοντο, καὶ νὰ λάβωσι παρὰ τῶν πλοιάρχων τὰς ἀποχρώσας ἐγγυήσεις. δ') Τὰ ἀφορῶντα τὸ κατάστημα τῆς ζαχαροποιΐας, περὶ οὗ προσέ-

θηκεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχε καταβάλει πρὸς σύστασιν τοῦ καταστήματος τούτου καὶ χρήματα καὶ γαίας, ἐπελθούσης δὲ τῆς πτωχεύσεως τῶν διευθυνόντων τὸ κατάστημα ἐνέγραψεν ἐπ' αὐτοῦ τρίτην ὑποθήκην, διότι πρώτας ὑποθήκας εἶχον ἐγγράψει οἱ προνομιοῦχοι. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ ἐργάται, οἵτινες ἐζήτουν τὴν πληρωμὴν τῶν εἰς αὐτοὺς ὀφειλομένων μισθῶν, ὡς προτιμώμενοι πάντων τῶν δανειστῶν κατὰ τὸν νόμον ἠθέλησαν νὰ ἐνεργήσωσι τὴν κατάσχεσιν καὶ ἐκποίησιν τοῦ καταστήματος. Ἡ Κυβέρνησις ἀνέστειλε κατ' ἀρχὰς τὰ ἴδια ταῦτα μέσα, εἶτα δὲ πεισθεῖσα ἐκ δικηγορικοῦ συμβουλίου, ὅτι δὲν δύναται κατὰ νόμον ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νομίμων δικαστικῶν μέσων, διέταξε ν' ἀρθῇ αὐτὴ ἐλευθέρα. Ἔδωκε δὲ προσέτι ὁ ὑπουργὸς καὶ τὰς αἰτηθείσας πληροφορίας περὶ εἰκονικοῦ τινος ἀποδεικτικοῦ ἀφορῶντος ἀγορὰν ἀνυπάρκτου 100 δεσμίδων χάρτου πρὸς δέκα ἥμισυ δραχμὰς ἑκάστην, καὶ ἀποτελούντος ποσὸν 1050 δραχμῶν, εἰπὼν ὅτι ἐπελήφθη τῆς δυνατῆς ἐξετάσεως πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς τοιαύτης αθεμίτου πράξεως, ἀλλὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀποδεικτικὸν δὲν εὑρέθη, οὐδὲ μνημονεύεται που ποσὸν 1050 δραχμῶν, οὐδ' ὑπάρχει ἔνταλμα μεγαλειτέρου ποσοῦ εἰς ἀγορὰν χάρτου, ὥστε νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἐμπεριέχεται καὶ τὸ μνησθὲν ποσὸν ἐν αὐτῷ. Πρέπει λοιπὸν νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον εἰδικώτεραι πληροφορίαι διὰ νὰ δυνηθῇ ν' ἀνακαλύψῃ τὸν ἔνοχον καὶ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα πρὸς τιμωρίαν αὐτοῦ.

Παρετήρησεν ὁ τὰς πληροφορίας ταύτας ἐξαιτησάμενος, ὅτι τὸ γενόμενον εἶναι πραγματικόν, διότι ὁ μὲν ἔμπορος μαρτυρεῖ ὅτι ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὑπάλληλός τις τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐζητήσατο νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ εἰκονικὸν ἔγγραφον ἀνυπάρκτου ἀγορᾶς 100 δεσμίδων χάρτου. Ὁ δὲ πρώην ὑπουργὸς Τ. Μαγγίνας, παρ' οὗ ὁ ἀγορεύων ἐζητήσατο πληροφορίας περὶ τοῦ περιστατικοῦ τούτου, ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ὅτι τοιαύτης πλαστῆς ἀγορᾶς χάρτου ἐγένετο πραγματικῶς χρῆσις ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκατόχου του ὑπουργοῦ, Β. Χριστακοπούλου, τὸ δὲ ποσὸν τῶν 1050 δραχμῶν τὸ δι' αὐτῆς ληφθὲν ἐδόθη εἰς τὸν συντάκτην τοῦ Φίλου τοῦ Λαοῦ. Αὐταὶ λοιπὸν εἶναι αἱ πηγαί, ἐξ ὧν δύναται τὸ ὑπουργεῖον ν' ἀπαρυθῇ τὰς περὶ τοῦ γεγονότος τούτου ἀποχρώσας πληροφορίας καὶ ἐνδείξεις.

Ἀντιπαρετήρησεν ἕτερος ὅτι ἰδὼν καὶ αὐτὸς πρό τινων ἡμερῶν τὸν Τ. Μαγγίναν, καὶ λόγου συμπεσόντος περὶ τῆς τοιαύτης εἰκονικῆς ἀγορᾶς χάρτου, ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ τούτου· αὐτὸς δ' ἀπήντησεν, ὅτι δὲν γινώσκει τι θετικόν. Ὁ ἁπλοῦς δὲ λόγος

τοῦ ἐμπόρου δὲν εἶναι ἀποχρῶν διὰ νὰ σχηματισθῇ πεποίθησις πρὸς καταδίωξιν ὑπαλλήλου τινός.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι ὁ Τ. Μαγγίνας ἂν πραγματικῶς εἶπεν ὅτι δὲν γινώσκει τι θετικὸν περὶ τοῦ τοιούτου εἰκονικοῦ ἐγγράφου, καὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντικειμένου ἐψεύσθη ἢ πρὸς αὐτὸν ἢ πρὸς τὸν προαγορεύσαντα. Δύναται δὲ νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὸν αὖθις ἐνώπιον δύω βουλευτῶν, διὰ νὰ ὁμολογήσῃ ἂν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὅσα οὗτος ἐξέθεσε πρὸς τὴν βουλήν. Φρονεῖ δ' ὅτι τὸ ὑπουργεῖον διὰ τῆς προσηκούσης ἐρεύνης δύναται νὰ φθάσῃ εἰς πλήρη ἀνακάλυψιν τῆς καταχρήσεως ταύτης.

Μετὰ ταῦτα ὁ τὰ καθυποβληθέντα ἔγγραφα ἐξαιτησάμενος παρετήρησεν εἰς τὸν ὑπουργὸν, ὅτι δὲν καθυπεβλήθησαν καὶ τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα ἕτερον λαθρεμπόριον οὐχὶ σταφίδος, ἀλλὰ διαφόρων ἐμπορευμάτων ἀναβαινόντων εἰς τιμὴν 15000 δραχ. γενομένου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1847, περὶ οὗ ἐνηργήθησαν ἀνακρίσεις.

Ὁ δ' ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι ἴσως ταῦτα ἐζητήθησαν μετὰ ταῦτα καὶ δὲν ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον εἰσέτι παρὰ τοῦ προεδρείου τὰ ἀποσπάσματα· ὅταν δὲ καὶ ταῦτα ζητηθῶσι, θέλει τὰ καθυποβάλει.

Ἐπὶ τούτοις δ ὡρίσθη, ὅτι μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας δύναται ἡ βουλὴ νὰ συζητήσῃ τὰς ἐκ τῶν ὑποβληθέντων ἐγγράφων ἐξαχθησομένας παρὰ τῶν βουλευτῶν παρατηρήσεις.

Ἀκολούθως ἐγένετο ἡ κλήρωσις τῆς εἰς τὴν βασιλικὴν ἑορτὴν τῆς ἐνάτης ἱσταμένου παρευρεθησομένης ἐπιτροπῆς, καὶ ἔλαχον οἱ κύριοι Κλίμακας, Γ. Πατπαδημητρίου, Ἐμ. Ἀντίπας, Π. Μαυρομιχάλης, Α. Γεωργαντᾶς, Δ. Κουμανιώτης, Δ. Σκελλαριάδης, Τσουκαλᾶς, Α. Κεχαγιᾶς, Σ. Δεληγιαννάκης.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως γενησομένης τὴν 10 τοῦ ἱσταμένου, ἡμέραν παρασκευὴν, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν περὶ κανονισμοῦ προτάσεων καὶ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἐκλογῆς τῶν εἰσηγητῶν ἐπὶ τῶν διαφόρων νομοσχεδίων, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
ΔΗΜ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Εὐ Μ. Παρίσσης.
Α. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΖ'.

Τῆς 10 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν δεκάτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους, συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν π. μ. τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου τὸ πρῶτον τμῆμα ἀνήγγειλεν ὅτι ἐξελέξατο πρόεδρον μὲν τὸν Ἰω. Περίδην, γραμματέα τὸν Χατζῆ Μελέτην, εἰσηγητὰς δ' ἐπὶ μὲν τῶν ἀναφορῶν τὸν Γουζούασην, ἐπὶ δὲ τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς τὸν Βελῆν, ἐπὶ τοῦ περὶ ναυτικῆς δυνάμεως τὸν Ζάρκον, ἐπὶ τοῦ περὶ ἐπιβολῆς εἰδικοῦ δημοτικοῦ φόρου εἰς τὸν δῆμον Καρυστίας τὸν Σ. Νικολαΐδην, ἐπὶ τοῦ περὶ Ψαριανῶν τὸν Ἀνδρικόπουλον, καὶ ἐπὶ τοῦ περὶ δανείου Ἀθηνῶν τὸν Κ. Μανέταν.

Εἶτα παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἀνέφερεν, ὅτι εἰς τὰ προπύλαια τοῦ κράτους ἀνεφάνη ἡ δεινὴ νόσος χόλερα, καὶ ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ τούτου. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῆς χρήσεως 1848 ποσὸν τὸ προβλέπον περὶ τῶν δαπανῶν τῶν πρὸς χρῆσιν ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν μέτρων εἶναι ἤδη ἐξαντλημένον, ἀκολουθῶν τὴν συνταγματικὴν ὁδὸν ἐνόμισε καθῆκόν του νὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς βουλῆς συμπληρωματικὴν πίστωσιν, διὸ καθυποβάλλει τὸ περὶ ταύτης νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ὡς λίαν κατεπείγον, πέποιθεν, ὅτι ἡ βουλὴ θέλει ἐπιψηφίσει ὅσον οἷόν τε τάχιον. Μετὰ ταῦτα ἀνέγνω τὸ νομοσχέδιον καὶ τὴν δικαιολογητικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως·

α *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Ἡ ψηφισθεῖσα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ε. ε. πίστωσις ὑπὸ τὸν τίτλον *Δημόσιος ὑγεία.* Ἄρθρον 3. Κεφάλαιον Δ'. ἐξηντλήθη εἰς δαπάνας ἐκτάκτων μέτρων, τὰ ὁποῖα ἡ κυβέρνησις ἔλαβε κατὰ τῆς μεταδόσεως τῆς χολέρας, ἐνσκηψάσης εἰς τὴν ὅμορον Ὀθωμανικὴν χώραν, καὶ πρὸς ἐξάλειψιν ἐνδημικῶν τινων νοσημάτων ἀναφανέντων εἰς διάφορα μέρη τοῦ κράτους.

Πρὸ μικροῦ δ' ἐνέσκηψε τὸ νόσημα τῆς χολέρας καὶ εἰς τὰς παρὰ τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν Ὀθωμανικὰς ἐπαρχίας, οἷον τὴν Λάρισσαν καὶ τὴν Ἄρταν, καὶ ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ τὰ

ἀναγκαῖα ἔκτακτα μέτρα, πρὸς ἀποτροπὴν τῆς μεταδόσεως τοῦ κακοῦ. Ὅθεν ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς σχέδιον νόμου, περὶ χορηγήσεως πιστώσεως δραχ. 10,000 ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ Δ'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ε. ε.

Ἡ ποσότης αὕτη, ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὁρίζεται, θέλει χρησιμεύσει ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα μνημονεύει τὸ κεφ. Α. τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ ὑγειονομικοῦ νόμου, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν καθυστερούντων τυχὸν ἐξόδων ἐκ τῶν ὡς εἴρηται ληφθέντων ὁμοίων μέτρων.

Πέπεισμαι, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀφορῶσα εἰς τὸ σπουδαῖον τῆς προκειμένης πιστώσεως θέλει ἐπισπεύσει ὅσον οἷόν τε τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἐπιβαλλομένου νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 9 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς

ΑΝΑΣΤ. ΛΟΝΤΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν τὰ ἑξῆς·

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον συμπληρωτικὴ πίστωσις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ 1848 ἔτους, ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Δ'. (*Δημόσιος ὑγεία*). Ἄρθρ. 3. *Ἔκτακτα ὑγειονομικὰ* δραχμαὶ δέκα χιλιάδες, ἀριθ. 10,000.

Ἄρθρον 2. Ἡ χορηγουμένη αὕτη πίστωσις θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν ἀντιμισθίας ἰατρῶν καὶ ἄλλων ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, διορισθησομένων παρὰ τῆς κυβερνήσεως δυνάμει τοῦ 13 ἄρθρου § 5 τοῦ ὑγειονομικοῦ νόμου, καὶ τῶν ἐξόδων, ὅσα ἤθελον ἀπαιτηθῆ ὡς ἐκ τῶν ἐκτάκτων μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ἤδη, ἢ πρόκειται νὰ ληφθῶσι πρὸς ἀποτροπὴν ἐπιδημικῶν νόσων, καθὼς καὶ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν τυχὸν ὀφειλομένων διαφόρων ἄλλων ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν ἐξόδων, ἅτινα καθυστέρησαν ἕνεκα τῆς ἐξαντλήσεως τῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ψηφισθείσης πιστώσεως.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον.

Ο Θ Ω Ν.

ΑΝΑΣΤ. ΛΟΝΤΟΣ.

Ἐπὶ τούτοις παρετήρησέ τις, ὅτι ἡ ὑπόθεσις εἶναι πολὺ σπουδαία, καὶ ἡ Βουλὴ δύναται νὰ συζητήσῃ αὔθημερὸν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἵνα ληφθῶσιν ὅσον οἷόν τε τάχιον τὰ καταλληλότερα μέτρα πρὸς διακώλυσιν τῆς εἰσόδου τῆς δεινῆς ταύτης νόσου.

Ὑποστηρίζων καὶ ἕτερος τὴν γνώμην ταύτην παρετήρησεν, ὅτι ὁ κανονισμὸς ἐπιτρέπει εἰς σπουδαίας καὶ κατεπειγούσας περιστάσεις νὰ γίνηται συζήτησις αὐθημερὸν τῶν καθυποβαλλομένων νομοσχεδίων· οὕτως ἐγένετο ἐπὶ τοῦ περὶ ἀναστολῆς τῆς ἐξαργυρώσεως τῶν τραπεζικῶν γραμματίων νομοσχεδίου, διότι προῦκειτο περὶ στάσεως τοῦ καταστήματος τούτου. Σήμερον δὲ πρόκειται περὶ κινδύνου τῆς δημοσίας ὑγείας, διότι, ἂν δὲν προληφθῇ τὸ κακὸν καὶ εἰσέλθῃ ἡ νόσος εἰς τὸ κράτος, δύναται νὰ γείνῃ θῦμα ὁλόκληρος ἐπαρχία, εἰς τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἀναφανῇ ἡ νόσος. Τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπισπεύσεως αἰσθάνεται ὑπὲρ πάντα ἄλλον, διότι ἔπαθεν ἡ ἐπαρχία αὐτοῦ, καὶ ἤδη ἔτι ἐπαπειλεῖται. Τί δὲ θέλει συμβῇ ἀφοῦ ἡ νόσος εἰσέλθῃ εἰς μίαν ἐπαρχίαν; θέλει ἀναγκασθῇ ἡ κυβέρνησις νὰ περιορίσῃ αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν. Ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ δημόσιον θέλει δαπανήσει πολλὰ καὶ ἡ ἐπαρχία ἐκείνη θέλει πάθει μεγάλως. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὸ νομοσχέδιον εἶναι αἴτησις ἁπλῆς πιστώσεως, καὶ οὐδεμίαν ἐπιδέχεται αἰτιολογίαν. Διὸ προτείνει νὰ συζητηθῇ ἀμέσως διὰ νὰ μὴ φέρωνται προσκόμματα εἰς τὴν πρόσληψιν τῶν ἀναγκαίων μέσων.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι πρέπει πρὸ πάντων ν' ἀποφασίσῃ ἡ Βουλή, ἂν θεωρῇ κατεπείγον τὸ νομοσχέδιον, καὶ τότε δύναται νὰ συζητηθῇ ἀμέσως.

Ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἕκαστος μὲν συναισθάνεται βαθεῖαν λύπην διὰ τὴν πρόοδον τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ ἐπαπειλεῖ καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ληφθῶσιν ἀμέσως ἐντονώτατα μέτρα, ἀλλ' οἱ προαγορεύσαντες, πρὶν ἡ γείνῃ ἀντίρρησις πρὸς τὸ κατεπείγον, ἤθελησαν διὰ μακρᾶς ἀναπτύξεως νὰ πείσωσι τὴν Βουλήν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιον ἀμέσως. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο δὲν ζητεῖ ἐπιψήφισιν τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα, θεία συνάρσει, θέλουσιν ἀποκρούσει τὴν νόσον, ἀλλὰ πίστωσιν 10,000 δραχμῶν, τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ βέβαια δὲν θέλει γείνει ἀμέσως, δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ λάβῃ αὐθημερὸν ὅλα τὰ αὐστηρὰ μέτρα, καὶ ν' ἀποστείλῃ τοὺς ἀναγκαίους ὑπαλλήλους, ἐντὸς ὀλίγου δὲ συζητεῖται καὶ τὸ νομοσχέδιον κατὰ τὴν νόμιμον τάξιν, καὶ ἡ ὑπόθεσις αὕτη φθάνει εἰς

τὸ προσῆκον πέρας. Δὲν βλέπει λοιπὸν τὴν ἀνάγκην τῆς παραβιάσεως τοῦ τε κανονισμοῦ καὶ τῆς ἐπικρατούσης εἰς τὴν συζήτησιν τῶν νομοσχεδίων τάξεως.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι οἱ ὑπάλληλοι ζητοῦσι προκαταβολὰς, διότι ἐκθέτουσιν εἰς κίνδυνον τὴν ζωήν των καὶ ἔχουσιν ἀνάγκας· πίστωσις δὲ δὲν ὑπάρχει, καὶ τὸ ὑπουργεῖον δὲν δύναται νὰ ἐξοδεύσῃ. Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἀνάγκη τῆς ταχείας ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου.

Ἕτερος δὲ προσέθηκεν, ὅτι οὐδεμία παραβίασις τοῦ κανονισμοῦ γίνεται, ὅταν ἡ Βουλὴ ἀποφανθῇ συμφώνως μὲ τὸ 59 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον εἶναι σπουδαῖον καὶ κατεπείγον. Ὅτι δὲ τοιοῦτον πραγματικῶς εἶναι οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ. Προτείνει λοιπὸν ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ πρῶτον, ἂν θεωρῇ κατεπείγον τὸ νομοσχέδιον, καὶ μετὰ τοῦτο νὰ ἐπιληρθῇ ἀμέσως τῆς συζητήσεως αὐτοῦ.

Ἀντεῖπεν ἕτερος, ὅτι διὰ ν' ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ ἂν ἦναι κατεπείγον ἢ οὐχὶ δὲν πρέπει νὰ προβῇ εἰς τοῦτο, πρὶν ἡ συζητήσῃ τὸ ἀντικείμενον. Ὁ μὲν ὑπουργὸς ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκόν του ἐξαιτησάμενος τὴν πίστωσιν κατὰ τὸ σύνταγμα. Οὐδεὶς δ' ἀρνεῖται ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος νόσος εἶναι δεινὸν προληπτέον, ἀλλὰ δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα χωρὶς παραβιάσεως τῆς τάξεως, τὴν ὁποίαν ὁρίζει ὁ κανονισμὸς τῆς Βουλῆς. Διότι ὑπάρχουσιν ὑπάλληλοι τοῦ ὑγειονομικοῦ κλάδου, καὶ οὗτοι δύνανται νὰ πεμφθῶσιν, ὅπου ἡ ἀνάγκη ἀπαιτεῖ, τούτων δὲ ἡ μισθοδοσία εἶναι διωρισμένη διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Δύνανται λοιπὸν νὰ ληφθῶσιν ἤδη ταῦτα τὰ μέτρα, καὶ αὔριον νὰ ἐπιψηφισθῇ καὶ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον τῆς συμπληρωματικῆς πιστώσεως κατὰ τὴν τάξιν.

Μετὰ ταῦτα κατ' αἴτησιν πολλῶν ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Βουλὴν, ἂν θεωρῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ὡς κατεπείγον. Ἀποφηναμένη δ' αὕτη δι' ἀναστάσεως καταφατικῶς, ἠρωτήθη ἐκ δευτέρου ἂν θέλῃ νὰ ἐπιληρθῇ ἀμέσως τῆς συζητήσεως ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἀπεφήνατο καὶ περὶ τούτου δι' ἀναστάσεως καταφατικῶς.

Δοθέντος δ' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου τοῦ λόγου παρετήρησέ τις, ὅτι καὶ πρότερον εἶχον ληφθῇ μέτρα ἔκτακτα πρὸς διακώλυσιν τῆς εἰσόδου τῆς χολέρας εἰς τὸ κράτος, καὶ διωρίσθησαν ἰατροὶ καὶ ἄλλοι ὑγειονομικοὶ ὑπάλληλοι ἔκτακτοι, ἐπιθυμεῖ λοιπὸν νὰ μάθῃ, ἂν διατελῶσιν οὗτοι ἢ θέλουσι διορισθῇ νέοι.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι τὰ ἔκτακτα μέτρα, τὰ ὁποῖα εἶχον ληφθῇ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Σμύρνην ἀναφανείσης χολέρας εἶχον ἀνασταλῇ, διότι εἶχεν ἐκλείψει ὁ φόβος τῆς νόσου, ἤδη δὲ πρέπει ν' ἀνανεωθῶσι.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Α. Ἀντωνοπούλου καὶ Ἐμμ. Ἀντίπα, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεί.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ αἰτήσεως πιστώσεως 10000 δραχ. πρὸς λῆψιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων κατὰ τῆς χολέρας νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.	Γεώργιος Ἰ. Βατίστας	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Ἅγ. Γουζούασης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	
Ἰωάννης Πιτμέζης		Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Μ. Χ. Καΐρης		Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Γεώργιος Μῆτσος	
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν.	Ἰωάννης Κλίμακας	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Ἀναγν. Δημητρίου	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς		Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Χριστόδουλος Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Ἠλίας Παπαδᾶτος	Ν.
Κ. Τσαβέλλας	Ν.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Σ. Στράτος	Ν.	Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Γρηγ Ν. Κορριωτάκης	
Πέτρος Τσανετάκης		Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.

Βελισάριος Νικολαΐδης	
Γεώργ. Παπανικολάου	Ν.
Κωνστ. Θ. Κολοκοτρώνης	
Πέτρος Δεληγιάννης	
Δημήτριος Ν. Μπούκουρας	Ν.
Γ. Α. Αντωνόπουλος	Ν.
Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Ἀνδρέας Ν. ταρᾶς	Ν.
Εὐγάθιος Οἰκονομόπουλος	Ν.
Γεώργ. Πανοπριφτόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.
Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.
Κωνσταντῖνος Μανέτας	Ν.
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Μελέτης Χατζὴ Μελέτη	Ν.
Νικόλαος Τσαλακώστας	
Δημήτριος Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαμειώτης	
Σπυρίδων Βαλέττας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Χρύσανθος Σαμαρίπας	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κ. Βέϊκος	
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	
Γεώργιος Μπάγης	Ν.
Π. Μαυρομιχάλης	
Α. Μαυρομιχάλης	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	
Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	
Α. Κανελόπουλος	
Κ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰω. Γκούρας	
Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Αντωνόπουλος	Ν.
Χρ. Τσῖνος	
Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Θ. Ι. Μέξης	
Ἐμ. Α. Ὀρλὸφ	Ν.
Γ. Μπάστας	
Κ. Δαρειώτης	Ν.
Σ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κωνστ. Ἀντωνιάδης	
Ἰω. Περιβὸς	
Α. Μάμουκας	Ν.
Κάρολος Νάζος	
Εὐστρ. Παρίσσης	Ν.
Α. Ἀρμάος	
Μὴτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς	
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Α. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δ. Χατσῖσκος	Ν.
Καλαμ. Τσουκαλᾶς	Ν.
Κ. Δυοβουνιώτης	
Γ. Ῥιζόπουλος	
Ἰω. Τασσαῖος	Ν.
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰω. Οἰκονόμου	Ν.

Ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον αὐτοῦ, ἐφ' οὗ παρετήρησέ τις, ὅτι ἐν τούτῳ ὑπάρχει ἔλλειψίς τις, καθότι παραβάλλων τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν ἐσόδων τοῦ περυσινοῦ προϋπολογισμοῦ πρὸς τὸ τῶν ἐξόδων δὲν βλέπει οὐδὲν περίσσευμα, ἀγνοεῖ λοιπὸν πόθεν θέλει ληρθῇ τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων τούτων. Ὅταν δὲ ζητῆται πίστωσίς τις πρὸς δαπάνην ἀνάγκη νὰ καταδεικνύηται ἡ πηγή, ἐξ ἧς θέλουσι ληρθῇ τὰ ἔξοδα ταῦτα. Διότι ἀποθεματικὸν κεφάλαιον εἰς τὸν ψηφισθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ 1848 δὲν ὑπάρχει.

Μετά τινα παρατηρήσαντα, ὅτι εἶναι ἄκαιρος ἡ παρατήρησις τοῦ προαγορεύσαντος, διότι ἀληθῶς μὲν φαίνονται εἰς τὸν ψηφισθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ 1848 ἔξοδα περισσότερα τῶν ἐσόδων, ἀλλὰ δὲν ἐδαπανήθησαν ὅλα τὰ ὑπολογισθέντα ὡς ἐξοδευθησόμενα ποσά· τὸ ἐκ τούτων λοιπὸν περίσσευμα δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ὁ ὑπουργὸς, ἀφοῦ λάβῃ τὴν πίστωσιν.

Ἐπανέλαβεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι δὲν εἶναι οὐδόλως ἄκαιρον οὐδ' ἀνάρμοστον εἰς τὴν βουλὴν νὰ ἐξετάσῃ τὴν πηγήν, ἐξ ἧς θέλει λάβει τὸ ὑπουργεῖον τὸ ποσὸν τῆς αἰτουμένης πιστώσεως· διότι καὶ ἂν ὑπάρχωσι ποσὰ ἐξ ἄλλων ἐξόδων μὴ δαπανηθέντων διαθέσιμα, νομίζει, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ καταδείξῃ ταῦτα.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τῆς βουλῆς νὰ ἐξετάσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος πόθεν ὁ Κ. ὑπουργὸς θέλει λάβει τὸ ποσὸν, τοῦ ὁποίου τὴν πίστωσιν ἤδη ζητεῖ· οὐδὲ πρέπει νὰ παρατηρῆται ἡ φαινομένη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐξίσωσις μεταξὺ τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων καὶ τῶν ψηφισθέντων ἐξόδων, καθ' ὅσον ὁ προϋπολογισμὸς δὲν εἶναι ἀπολογισμός. Φυσικὰ ὁ Κ. ὑπουργὸς γνωρίζων, ὅτι ὑπάρχουσι χρήματα εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον (διότι βέβαια δὲν δαπανῶνται πάντοτε ὅσα δι ἑνὸς ἑκάστου κονδυλίου προϋπολογίζονται εἰς τῶν διαρρόων ἐτῶν τοὺς προϋπολογισμούς), καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν χωρὶς νὰ τῷ ἐπιτραπῇ παρὰ τῶν βουλευτικῶν σωμάτων, ἤτοι χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν κατὰ τὸ σύνταγμα ἀναγκαίαν πίστωσιν, ζητεῖ ἤδη τὴν πίστωσιν ταύτην. Ἡ δὲ βουλὴ δὲν ἔχει νὰ ἐξετάσῃ ἄλλο, εἰμὴ μόνον ἂν πρέπῃ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν περὶ ἧς πρόκειται δαπάνην καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀπόφασίν της, συγκατανεύουσα ἢ μὴ εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ ὑπουργοῦ. Τὰ περαιτέρω, ἤτοι τὰ περὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς δαπάνης, καὶ ἰδίως τὰς λογιστικὰς αὐτὰς λεπτομερείας, ἐπὶ τῶν ὁποίων περιστρέφεται κυρίως ὁ διαταγμὸς τοῦ προαγορεύοντος εἶναι ἀντικείμενον ἄλλης ἐποχῆς καὶ οὐχὶ τῆς παρούσης. Φρονεῖ λοιπὸν ὅτι οὐδόλως πρέπει νὰ ἐνδιατρίβωμεν εἰς τοιούτους δι-

σταγμούς, ἀλλὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ κύριον ἀποτέλεσμα τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀποφάσεως αὐτῆς.

Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 1 ἄρθρον, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον συμπληρωματικὴ πίστωσις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ 1848 ἔτους ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Δ'. (*Δημόσιος ὑγεία*). Ἄρθρον 3. *Ἔκτακτα ὑγειονομικά*, δραχμαὶ δέκα χιλιάδες, ἀριθ. 10,000. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ 2 ἄρθρου ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις, ὅτι πρὸς ἐπιψήφισιν αὐτοῦ πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον τοῦ περὶ ὑγειονομείων νόμου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κατεπείγον τῆς νόσου ἕνεκα, τοῦ ὁποίου ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιληφθῇ ἀμέσως τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν ἀπότισιν τῆς μισθοδοσίας τῶν καθυστερούντων μισθῶν τῶν ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, νομίζει, ὅτι τὸ νομοσχέδιον πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον. Τοῦ δὲ δευτέρου ἄρθρου τὴν ἐπιψήφισιν δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ ὑπουργὸς δι' ἰδιαιτέρου νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διέλθῃ διὰ τῶν τμημάτων καὶ νὰ συζητηθῇ κατὰ τάξιν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι καὶ ἡ ἀπότισις τῶν μισθῶν τῶν καθυστερούντων εἰς τοὺς ὑγειονομικοὺς ὑπαλλήλους εἶναι ὁμοίως κατεπείγουσα, διότι οἱ διορισθέντες ἐπὶ τῶν πρότερον ληφθέντων ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν μέτρων ὑπάλληλοι μὴ πληρωθέντες εἰσέτι δὲν δύνανται νὰ ὑπηρετήσωσιν.

Ἀντέταξεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι, ἂν ὑπάλληλός τις ἔχῃ νὰ λάβῃ καθυστεροῦντας μισθοὺς δὲν δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὅτι δὲν ὑπηρετῶ, ἂν δὲν λάβω τοὺς μισθούς μου. Τὸ πολὺ δύναται νὰ ζητήσῃ προκαταβολήν, καὶ αὕτη δύναται νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν δυνάμει τοῦ ψηφισθέντος 1 ἄρθρου.

Ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐξαιτεῖται πίστωσιν 10,000 δραχμῶν ὡς ἐξαντληθέντος τοῦ ποσοῦ, τοῦ πρὸς ἐκτάκτους ἀνάγκας τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1848 χορηγηθέντος, καὶ μὴ ἐξαρκέσαντος διὰ τὰ ληφθέντα πρότερον κατὰ τῆς χολέρας ἔκτακτα μέτρα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νόμος ὁ ὑγειονομικὸς ὁρίζει ῥητῶς, ὅτι ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ λαμβάνῃ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις ἔκτακτα μέτρα (καὶ ἐνταῦθα ἀνεγνώσθη τὸ περὶ τούτου ἄρθρον τοῦ ὑγειονομικοῦ νόμου), ἤδη ὁ ὑπουργὸς ἔχων ἀνάγκην ν' ἀποστείλῃ ἐκτάκτους ὑγειονομικοὺς ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ νόμου ῥητῶς ὁριζομένων, ἐξαι-

τεῖται τὴν πίστωσιν τῶν 10,000 δραχμῶν ὡς μὴ ἐξαρκέσαντος τοῦ πρὸς τοιαύτας ἐκτάκτους δαπάνας τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας χορηγηθέντος ἀρχικοῦ ποσοῦ. Ἡ χρῆσις δὲ αὐτοῦ βεβαίως θέλει περιστραφῇ εἰς πληρωμὴν τῶν ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, καὶ ἄλλων ἀπαιτουμένων ἐξόδων, ὥστε καὶ τὸ δεύτερον ἄρθρον ἔχει καλῶς.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ 2 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 2. Ἡ χορηγουμένη αὕτη πίστωσις θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν ἀντιμισθίας ἰατρῶν καὶ ἄλλων ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, διορισθησομένων παρὰ τῆς κυβερνήσεως δυνάμει τοῦ 13 ἄρθρου, § 5 τοῦ ὑγειονομικοῦ νόμου, καὶ τῶν ἐξόδων, ὅσα ἤθελον ἀπαιτηθῇ ὡς ἐκ τῶν ἐκτάκτων μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ἤδη ἢ πρόκειται νὰ ληφθῶσι πρὸς ἀποτροπὴν ἐπιδημιακῶν νόσων, καθὼς καὶ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν τυχὸν ὀφειλομένων διαφόρων ἄλλων ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν ἐξόδων, ἅτινα καθυστέρησαν ἕνεκα τῆς ἐξαντλήσεως τῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ψηφισθείσης πιστώσεως.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον. »

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Μαυρομιχάλη καὶ Εὐστ. Σπυρίδωνος, συνήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ἀπαράλλακτον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ διὰ ψήφων 78 τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου, ἔχοντος οὕτως·

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς·

Ἄρθρον 1. Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον συμπληρωματικὴ πίστωσις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ 1848 ἔτους, ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Δ'. (*Δημόσιος ὑγεία*). Ἄρθρ. 3. *Ἔκτακτα ὑγειονομικὰ* δραχμαὶ δέκα χιλιάδες, ἀριθ. 10,000.

Ἄρθρον 2. Ἡ χορηγουμένη αὕτη πίστωσις θέλει χρησιμεύσει εἰς πληρωμὴν ἀντιμισθίας ἰατρῶν καὶ ἄλλων ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, διορισθησομένων παρὰ τῆς κυβερνήσεως δυ-

νάμει τοῦ 13 ἄρθρου, § 5 τοῦ ὑγειονομικοῦ νόμου, καὶ τῶν ἐξόδων, ὅσα ἤθελον ἀπαιτηθῆ ὡς ἐκ τῶν ἐκτάκτων μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ἤδη ἢ πρόκειται νὰ ληφθῶσι πρὸς ἀποτροπὴν ἐπιδημικῶν νόσων, καθὼς καὶ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν τυχὸν ὀφειλομένων διαφόρων ἄλλων ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν ἐξόδων, ἅτινα καθυστέρησαν ἕνεκα τῆς ἐξαντλήσεως τῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ψηφισθείσης πιστώσεως.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον. »

Μετὰ ταῦτα προῦτέθη εἰς συζήτησιν ἡ ἀνάπτυξις τῶν περὶ τροπολογίας ἄρθρων τινῶν τοῦ κανονισμοῦ προτάσεων τῶν βουλευτῶν Θήρας καὶ Λιγιαλείας. Ἀναπτυξάντων δ' αὐτῶν ταύτας ἐν συντόμῳ ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι.

Μετὰ ταῦτα καθυπέβαλεν ἕτερος εἰς τὴν βουλὴν πρότασιν περὶ συζητήσεως ἐπὶ τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ἵνα δηλωθῆ, ἂν καλῶς ἢ κακῶς ἐφαρμόζηται ὁ νόμος οὗτος ἐπὶ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν ὁ δημοτικὸς πάρεδρος ἀναπληρῶν τὸν δήμαρχον ἐκπληροῖ χρέη αὐτοῦ ἐνῷ διατελεῖ δημοτικὸς σύμβουλος· διότι ποικιλοτρόπως ἐφαρμόζεται παρὰ τῶν πρωϊσταμένων ἀρχῶν τὸ περὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως ἄρθρον τοῦ νόμου. Προτείνει λοιπὸν νὰ συζητήσῃ ἡ βουλὴ τὰ περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου τούτου τοῦ δημοτικοῦ νόμου.

Ὑπεστήριξε καὶ ἕτερος τὴν πρότασιν ταύτην παρατηρήσας, ὅτι εἶναι ἀναγκαιότατον νὰ συζητηθῆ τὸ προταθὲν ἀντικείμενον, διότι κατὰ διαφόρους ἐποχὰς διαφόρως ἐρμηνεύεται ὁ νόμος, καὶ ἐκ τούτου ἔλαβον χώραν πολλὰ ἀτοπήματα· καὶ πρέπει νὰ συζητήσῃ ἡ βουλὴ τὴν ἐφαρμογὴν ταύτην τοῦ νόμου, ὥστε καὶ αἱ γενόμεναι παρανομίαι νὰ ἐπανορθωθῶσι, καὶ τοῦ λοιποῦ νὰ μὴ γίνωνται τὰ τοιαῦτα παρανομήματα.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι παραδέχεται τὴν ἀρχὴν ὅτι ὁ νόμος πρέπει πάντοτε καὶ πανταχοῦ νὰ ἐνεργῆται, εἰς δὲ τὴν τῶν καθ' ἕκαστα συζήτησιν θέλει ἀποδείξει, ἂν αὐτὸς ἐνήργησεν ἐννόμως ἢ ἀνόμως.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ ὥρισεν ἡμέραν συζητήσεως τῆς γενομένης προτάσεως τὴν προσεχῆ τρίτην 14 ἰσταμένου.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος διέταξε νὰ προπαρασκευασθῶσι τὰ πρακτικὰ τὰ ἀφορῶντα τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ αἰτήσεως τῆς συμπληρωματικῆς πιστώσεως ψηφισθέντος νομοσχεδίου, ἵνα ἀναγνωσθῶσι καὶ σταλῶσιν ἀποσπάσματα τούτων εἰς τὸ ὑπουργεῖον. Ταῦτα δὲ συνταχθέντα καὶ ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων. Καὶ οὕτω διελύθη ἡ συνεδρίασις ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Εὐστρ. Μ. Παρίσης.
Μ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΗ'.

Τῆς 11 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν ἑνδεκάτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην π. μ. τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου, ἀναγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀναγνώσθη τὸ ὑπολειφθὲν μέρος τῶν πρακτικῶν τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθὲν ὑπεγράφη παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀνηγγέλθη ἔπειτα, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἀνακοίνωσις τῶν ἐκλογῶν τῶν ἐπὶ διαφόρων νομοσχεδίων εἰσηγητῶν τῶν τμημάτων. Ἐφ' ᾧ ἐρωτηθέντα ταῦτα ἀνήγγειλαν ὅτι ἐξελέξαντο εἰσηγητὰς ἐκτὸς τοῦ α'. γ'. καὶ ζ'. καθυστερούντων εἰσέτι, ἐπὶ μὲν τοῦ περὶ χορηγήσεως δανείου εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν τὸ ε'. τὸν Κ. Βρυζάκην, τὸ δ'. τὸν Μιχαλόπουλον, τὸ ε'. τὸν Ζάνον καὶ τὸ ς'. τὸν Οἰκονομόπουλον. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτου δημοτικοῦ φόρου ὑπὲρ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ λιμένος Καρυστίας, τὸ ε'. τὸν Ἰωάν. Τασσαΐαν, τὸ δ'. τὸν Ἰωάν. Τομαρᾶν, τὸ ε'. τὸν Μπάνην, καὶ τὸ ς'. τὸν Καμπάνην. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως τοῦ 1849, τὸ ε'. τὸν Ἰω. Κριεζῆν, τὸ δ'. τὸν Δ. Κουντουριώτην, τὸ ε'. τὸν Α. Κουντουριώτην καὶ τὸ ς'. τὸν Γ. Βατίσταν. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τῆς ξηρᾶς διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, τὸ ε'. τὸν Κ. Τσαβέλλαν, τὸ δ'. τὸν Δανόπουλον, τὸ ε'. τὸν Κλεομένην Οἰκονόμου καὶ τὸ ς'. τὸν Α. Νάκον. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ συστάσεως δύω προτύπων καταστημάτων τῆς ἐλαιοποιΐας καὶ οἰνοποιΐας, τὸ ε'. τὸν Δεπάστας, τὸ δ'. τὸν Γ. Παππαδημητρίου, τὸ ε'. τὸν Α. Στεφάνου καὶ τὸ ς'. τὸν Α. Πετράκην. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ διαθέσεως τῶν ἰχθυοτροφείων, τὸ ε'. τὸν Μοναστηριώτην, τὸ δ'. τὸν Ἀντίκαν, τὸ ε'. τὸν Ταμπουράκην καὶ τὸ ς'. τὸν

Α. Νάκον. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ ἐξορύξεως γύψου καὶ μυλοπετρῶν, τὸ Β'. τὸν Λεντούδην, τὸ Δ'. τὸν Δεληγιαννάκην, τὸ έ. τὸν Εὺς. Σπυρίδωνος καὶ τὸ ς'. τὸν Πρωτοπαππᾶν. Τελευταῖον δὲ ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν οἰκογενειακῶν πρσόντων τῶν ἐν Ἑρετρίᾳ συνοικιζομένων Ψαριανῶν, τὸ Β'. τὸν Ἀλεξανδρόπουλον, τὸ Δ'. τὸν Χατζῆσκον, τὸ ε'. τὸν Γ. Ἀντωνόπουλον, καὶ τὸ ς'. τὸν Δεμάθαν.

Ἐρωτηθεῖσα δ' ἔπειτα ἡ βουλὴ ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν νομοσχεδίων, ἐὰν ἐφίεται νὰ προσθέσῃ τὰ παρὰ τοῦ κανονισμοῦ ἐπιτρεπόμενα 4 μέλη, ἀπεφήνατο περὶ ὅλων τούτων ἀποφατικῶς.

Ἀκολούθως παρατηρήσαντος τοῦ προέδρου πρὸς τοὺς ἀνωτέρω εἰσηγητὰς ὡς καὶ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν, ἵνα συνελθόντες παρασκευάσωσιν τὰς ἐκθέσεις αὐτῶν, ζητήσας τὸν λόγον ἀνέφερέ τις, ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ὁ τέταρτος βουλευτὴς Πατρῶν Κ. Τσίνος ἀπέχων τῶν βουλευτικῶν του χρεῶν καὶ προσκληθεὶς νὰ ἐπαναστρέψῃ, ἐζήτησεν ὑπὸ αἵρεσιν ἀκατόρθωτον νὰ τῷ δοθῇ ἀόριστος ἄδεια ἀπουσίας, ἢ ἀντ' αὐτῆς ἡ ἐκ τῶν χρεῶν του παραίτησις. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς μακρᾶς ταύτης ἀπουσίας προσβάλλονται τὰ συμφέροντα τοῦ ἐντολέως λαοῦ καὶ τοσοῦτον χρόνον στερεῖται ἡ ἐπαρχία ἑνὸς τῶν ἀντιπροσώπων της, προτείνει ἵνα ἡ Βουλὴ συνελθοῦσα ἐπιληρθῇ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς, διὰ νὰ παύσῃ τὸ ἄτοπον τοῦτο.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι πρέπει μὲν νὰ λυθῇ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἀλλ' ἀναγκαῖον νομίζει νὰ προσκληθῇ πρότερον καὶ κατ' ἐπανάληψιν ὁ ἀπὼν βουλευτὴς, καὶ ἐὰν ἐπιμένων δὲν ἐπανέλθῃ, τότε μόνον ἡ Βουλὴ ν' ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς, διότι τὸ δικαίωμα τοῦτο τῶν ἐκλογέων εἶναι πολύτιμον, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ ἡ βουλὴ εἰς τὰ περὶ αὐτοῦ ἄνευ ἰσχυρῶν λόγων.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι ὡς μέλος ἄλλοτε τοῦ προεδρείου γνωρίζει, ὅτι πολλάκις προσεκλήθη καὶ πρότερον παρὰ τῆς βουλῆς, ἀλλ' οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἐπανέλθῃ ὁ βουλευτὴς οὗτος εἰς τὰ χρέη του· ὥστε καὶ εἰς τὴν νέαν ταύτην πρόσκλησιν θέλει ἀδιαφορήσει. Διὸ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐπιληρθῇ ἡ βουλὴ τοῦ ἀντικειμένου, καθόσον καὶ ἐπὶ τῆς λῃζάσης συνόδου ἐγένετο συζήτησις οὐ μικρὰ περὶ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι κατὰ τύχην ἰδὼν ἐπιστολὴν τοῦ ῥηθέντος βουλευτοῦ πρός τινα τῶν ἐνταῦθα φίλων του διευθυνομένην παρετήρησε λέγουσαν πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἀσθένεια αἰφνιδία τὸν ἐμπόδισε νὰ μεταβῇ εἰς Ἀθήνας, διὰ ν' ἀναλάβῃ τὰ χρέη του, καὶ ὅτι προσεχῶς ἐλπίζει θεραπευόμενος νὰ ἐπανέλθῃ ἐντεῦθα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἦτο γεγραμμένη περὶ τὰ

τέλη τοῦ Νοεμβρίου καὶ ἤδη ἐνδέχεται νὰ ἦναι εἰς ἀνάῤῥωσιν, φρονεῖ ὅτι καταλληλότερον εἶναι νὰ περιμείνωμεν ἐπ' ὀλίγον τὴν ἐπάνοδόν του, ἢ νὰ γράψῃ τὸ προεδρεῖον προσκαλοῦν αὐτὸν εἰς τὰ χρέη του.

Τελευταῖον παρατηρήσαντος ἄλλου ὅτι ἐὰν ὁ ῥηθεὶς δὲν ἐπεμψεν εἰς τὴν βουλὴν τὴν παραίτησίν του, δὲν δύναται αὕτη νὰ ἀποφανθῇ αἰσθεν περὶ τούτου, ἀνεβλήθη ἡ ὁριστικὴ γνώμη τῆς βουλῆς κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν.

Ἐφ' ᾧ ἀναγγείλας ὁ πρόεδρος ὅτι ἀντικείμενα τῆς συνεδριάσεως ταύτης, γενησομένης τὴν 14 τοῦ ἰσταμένου, θέλουσιν εἶσθαι ἡ ἀνάγνωσις διαφόρων ἐκθέσεων τῶν εἰσηγητῶν, ἡ λύσις τοῦ περὶ δημοτικῶν παρέδρων καὶ συμβούλων ζητήματος καὶ ἡ περὶ τῆς διαρκοῦς ἀπουσίας τοῦ βουλευτοῦ Τσίνου ἀπόφασις τῆς βουλῆς, ἐκήρυξε περὶ τὴν μεσημβρίαν διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.
Α. Σ. Δανόπουλος.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΘ'.

Τῆς 14 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν δεκάτην τετάρτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις ὁ πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν ὅτι οἱ βουλευταὶ Νάξος καὶ Λογοθετόπουλος προσκληθέντες νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὰ βουλευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα ἀπήντησαν, ὅτι ἀσθενοῦντες, ἐξαιτοῦνται ἄδειαν. Ὁ δὲ Ζαφείριος Διπάστας ἐξαιτεῖται τριακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν ἵν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ χορηγηθῇ εἰς ἕκαστον τριακονθημέρου ἀπουσίας ἄδεια.

Μετὰ τοῦτο ὁ πρόεδρος ἀνήγγειλεν ὅτι ἐπειδὴ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῆς βουλῆς ὡρίσθη ποσὸν 2,000 δραχμῶν πρὸς ἀγορὰν βιβλίων χρησιμευσόντων εἰς αὔξησιν τῆς βουλευτικῆς βιβλιοθήκης, τὸ προεδρεῖον πρὸς εὐστοχον ἐκπλήρωσιν τῆς

ἐπιθυμίας ταύτης τῆς βουλῆς ἐξελέξατο ἐπιτροπὴν κατάλληλον εἰς τὸ νὰ ὁρίσῃ τίνα εἰσὶ τὰ προσφορώτατα καὶ ἀναγκαιότερα βιβλία εἰς βουλευτικὴν βιβλιοθήκην, ἡ δ' ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα συνέταξε κατάλογον τῶν ἀγοραστέων βιβλίων, τῶν ὁποίων ἡ ὁλικὴ τιμὴ ἀναβαίνει εἰς δραχ. 2,889. Τὸ προεδρεῖον ἐλπίζει ὅτι γινομένης οἰκονομίας εἰς τὰ λοιπὰ προϋπολογισθέντα ποσὰ θέλει προκύψει περίσσευμα πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς ὑπερβάσεως ταύτης τοῦ εἰς ἀγορὰν βιβλίων ἄρθρου τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς βουλῆς, εἰς τοῦτο δ' ἐξαιτεῖται τὴν συγκατάθεσιν αὐτῆς.

Συναινεσάσης τῆς βουλῆς εἰς τοῦτο, ἐξητήσατό τις ν' ἀναγνωσθῇ ὁ κατάλογος τῶν βιβλίων. Ὁ δὲ γραμματεὺς ἀνέγνω αὐτὸν καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχοντα οὕτω.

« Πρὸς τὸν Κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Συνελθόντες οἱ ὑποφαινόμενοι κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ πρὸς ἡμᾶς κοινοποιηθέντος ἐγγράφου σας πρὸς γνωμοδότησιν ἐπὶ τῶν ἀγορασθησομένων βιβλίων, τῶν καταλλήλων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς βιβλιοθήκης τῆς βουλῆς, καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ὁποῖον μᾶς σημειοῦτε ὡς προϋπολογισθὲν κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον χρηματικὸν κεφάλαιον, συνετάξαμεν κατάλογον τῶν ἐπὶ τοῦ ἐπὶ παρόντος ἀναγκαίων κριθέντων συγγραμμάτων, συμφώνως ὡς ἔγγιστα καὶ μὲ τὸ διαληφθὲν χρηματικὸν ποσόν.

Τὸν κατάλογον τοῦτον καθυποβάλλομεν εἰς ὑμᾶς ἐπισυνημμένως, Κύριε πρόεδρε, συμμορφούμενοι μὲ τὴν ἰδιάζουσαν ὑμῖν φιλόμουσον προθυμίαν ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ κοινωφελοῦς τούτου καὶ ἀγαθοῦ ἔργου, τοῦ καταστήματος τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστηρίου τῆς βουλῆς, καὶ ὑποφαινόμεθα μὲ τὴν προστήκουσαν πρὸς ὑμᾶς ὑπόληψιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 4 Δεκεμβρίου 1848.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.	Ρ. Παλαμίδης.
Λ. Πετράκης	Π. Α. Ζάνος.
Σ. Τρικούπης.	Λ. Πολυζωΐδης.
Κ. Πρεβελάγιος.	Ν. Νέγρης.
Χ. Ν. Δεμάθας.	
Κ. Ἀσώπιος.	

Σύνταγμα τοῦ Βελγίου μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς συζητήσεώς του δραχ. 100

Buletin des lois (μπουλτὶν δὲ λουά). Νόμοι τῆς Γαλλίας ἀπὸ 1789 ἕως σήμερον 250

Azuni (ἀτζούνη) ναυτικὸν δίκαιον τῆς Εὐρώπης . 25

Cormenin (Κορμενὶν) Διοικητικὸν δίκαιον . . . 18

Pastoret (Παστορὲ) { Ἱστορία τῆς νομοθεσίας . . . ; Ποινικοὶ νόμοι . . . . . ; Μωϋσῆς . . . . . ; Ζωροάστρος . . . . . } 110

Bory de Saint-Yincen Μπορὺ (δὲ Σαὶν Βενσάν). Ἐκστρατεία ἐπιστημονικὴ εἰς τὸν Πελοπόννησον κατὰ διαταγὴν τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, γενομένη τὸ 1828 καὶ 1829 400

Ὁ ἴδιος. Βοτανικὴ τῆς Πελοποννήσου . . . 50

Yallet (Βαλλὲ) ἐγχειρίδιον οἰκονομικὸν 2

Ὁ ἴδιος. περὶ συνθέσεως νόμων 2

Yilm καὶ Ott (Βίλμ καὶ Ὄττ) περὶ τοῦ φιλοσόφου Ἔγελ καὶ περὶ τῆς Γερμανικῆς φιλοσοφίας 37

Μελέτιος. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία 50

Burge (Μπούργ) σχόλια νόμων 30

Story (Στόρυ) / Roco (Ρόκο) / Helter (Ἔφτερ) } Βιβλ. νομικὰ καὶ τοῦ δημοσ. δικαίου 40

Χάρτης γεωγραφικὸς τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους ἐκ τοῦ τυπογραφικοῦ γραφείου τῆς Βιέννης 200

Ritter (Ρίττερ) Ἱστορία τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας τῶν Ἑλλήνων 30

Grotte (Γκρότ). Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος . 50

Dosson (Δοσσών). Περιήγησις τῆς Τουρκίας καὶ Τουρκικῶν δίκαιων 100

Jule Simon (Ζούλ Σιμών) Ἱστορία τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς 16

Μελέται τῆς Θεοδικίας Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους 4

Κανονικῶν δίκαιων τῆς Ῥωσσικῆς Ἐκκλησίας . .

Guigot (Γυζοτ) τὰ ἅπαντα, περὶ φιλοσοφίας καὶ ἱστορίας 100

Poussin (Πουσσὶν) περὶ τοῦ Κράτους τῆς Ἀμερικῆς 15

Barthelemy Saint-Hilaire (Βαρθελεμὺ Σαιντ Ἱλαίρ) περὶ πολιτικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους 10

Hallam (Ἄλλαμ). Συνταγματικὴ ἱστορία τῆς Ἀγγλίας 20

Michaud (Μισχώ). Γενικὴ βιογραφία τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν 400

Τὰ Βασιλικὰ, ἤτοι νόμοι πολιτικοὶ τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων	180
Ἡ Βυζαντὶς, ἤτοι ἱστορία τῆς Ἑλλ. Αὐτοκρατορίας ἐν Κωνσταντινουπόλει	300
Moniteur (Μονιτὲρ) τοῦ ἔτους 1848	80
Moniteur (Μονιτὲρ) ἀπὸ τοῦ 1821 ἕως τοῦ 1830	250
Lych (Λίσχ). Περιήγησις εἰς τὴν Ἑλλάδα . . .	20
	2.889

Ἐργατὶς τῆς δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως

» » ἡ Ἑβδομάς.

» » ἡ Σαριβαρί. »

Μετὰ ταῦτα ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἀνέφερεν ὅτι καθυπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν ἓν ἔγγραφον ἀφορῶν τὸ περὶ καθηκόντων τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ δημοτικῶν συμβούλων ἀντικείμενον, περὶ οὗ ἐν τῇ προτελευταίᾳ συνεδριάσει ἐγένετο προκαταρκτικὸς λόγος. Ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἔγγραφα τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἀφορῶντα, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε δὲν εὑρέθησαν, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ν' ἀναβάλῃ τὴν περὶ τούτου συζήτησιν μέχρις οὗ καθυποβληθῶσι καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἔγγραφα, καὶ τότε ἀφοῦ λάβωσιν αὐτὰ πάντα ὑπ' ὄψιν οἱ βουλόμενοι τῶν κυρίων βουλευτῶν δύνανται νὰ ἐπιληρῶσι τῆς συζητήσεως.

Ἡ Βουλὴ συνήνεσεν εἰς τὴν ἀναβολὴν, ἀποφηναμένη ὅτι θέλει ὁρισθῇ ἡμέρα πρὸς τὴν τοιαύτην συζήτησιν, ἀφοῦ καθυποβληθῶσι τὰ ἔγγραφα, καὶ κυρίως αἱ ἐγκύκλιοι αἱ ἀφορῶσαι τὸ προκείμενον ζήτημα ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι τοῦ 1847, καὶ ὅσαι ἐξεδόθησαν πρὸ τῶν ἐτῶν τούτων.

Ἀκολούθως παρελθόντες οἱ ἁρμόδιοι εἰσηγηταὶ ἀνέγνωσαν τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐπιτροπῶν ἐκθέσεις ἐπὶ διαφόρων νομοσχεδίων. α') Ἐπὶ τοῦ περὶ διαθέσεως τῶν ἰχθυοτροφείων. β') Ἐπὶ τοῦ περὶ ἐξορύξεως καὶ ἐκποιήσεως τῶν μυλοπετρῶν καὶ τοῦ γύψου τῆς Μήλου. γ') Ἐπὶ τοῦ περὶ χορηγίας δανείου εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν. δ') Ἐπὶ τοῦ περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτου δημοτικοῦ φόρου εἰς τὸν δῆμον Καρυστίας πρὸς καθαρσιν τοῦ λιμένος. ε') Ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν προσόντων τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ Ψαριανῶν· ἔχουσι δὲ αἱ πέντε αὗται ἐκθέσεις οὕτως.

(α'.)

« *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Κύριοι!

Ἡ ἐκ τῶν εἰσηγητῶν τῶν διαφόρων τμημάτων συγκειμένη ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ περὶ διαθέσεως τῶν ἰχθυοτροφείων νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς βουλῆς ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός.

Γνωμοδοτεῖ.

Τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου μὲ τὰς ἑφεξῆς τροποποιήσεις.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 ἀντὶ τῶν λέξεων « βραχυχρόνου ἢ μακροχρόνου ἐκμισθώσεως » νὰ τεθῶσιν αἱ λέξεις « μονοετοῦς μέχρι πενταετοῦς ἐκμισθώσεως. »

Ἀκολούθως δὲ μετὰ τὰς λέξεις «ἰχθυοτρόφων ὑδάτων» νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις « χωρὶς ὅμως διὰ τῆς ἐντεύξεως ἐπαυξήσεως τούτων, ἣν οἱ ἁλιεῖς μεθοδεύουσι, νὰ κατακλύζωνται ἄδικαι ἢ ἰδιόκτητοι γαῖαι, καθισταμένων ὑπολόγων καὶ ὑπευθύνων τῶν ἐνοικιαστῶν. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 χρεωστεῖ ἡ ἐπιτροπὴ σας μόνον, νὰ συστήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὥστε εἰς τὰς συθησομένας ὑδηγίας περὶ ἀσφαλείας τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐνοικιαστῶν νὰ ὑποχρεωθῶσιν αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ νὰ χορηγῶσι τὴν ἔννομον συνδρομήν των, καὶ νὰ ἐξομαλύνωσι διοικητικῶς τὰς ἀναφυομένας ἐκείνας διαφοράς, ὅσας χωρὶς ὑπέρβασιν τῶν ὁρίων τῆς διοικητικῆς ἁρμοδιότητός των, δύνανται νὰ διαξαγάγωσι νομίμως.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ Εἰσηγητὴς Π. Τζιμπουράκης.

(β'.)

Πρὸς τὴν Βουλήν!

Ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς τῶν τμημάτων ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς ἐξορύξεως καὶ ἐκποιήσεως τῶν ἐκ τῆς νήσου Μήλου ἐξαγομένων μυλοπετρῶν γύψου κτλ.

Κύριοι!

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ τῶν τμημάτων, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ νομοσχέδιον τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, περὶ τῆς ἐξορύξεως καὶ ἐκποιήσεως τῶν ἐκ τῆς νήσου Μήλου ἐξαγομένων μυλοπετρῶν καὶ γύψου καὶ περὶ τριῶν θέσεων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ὀρυκτῶν αὐτῶν, δύο ἐπιστατῶν ἤγουν καὶ ἑνὸς φύλακος. Γνωμοδοτεῖ τὴν πλήρη τοῦ νομοσχεδίου παραδοχήν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 13 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ Εἰσηγητὴς Π. Λεντούδης.

(γ'.)

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ ἐκ τῶν εἰσηγητῶν τῶν διαφόρων τμημάτων συγκειμένη ἐπιτροπὴ, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ὑποβληθὲν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν νομοσχέδιον περὶ χορηγίας ἑτέρου δανείου εἴκοσι χιλιάδων δραχμῶν εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἐπαύξησιν τῶν ὑδάτων.

Γνωμοδοτεῖ.

Τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ ὑπὸ τὰς ἀκολούθους τροπολογίας.

Τὸ ἄρθρον 1 ἔχει καλῶς·

Τὸ δὲ δεύτερον ἐξαλείφεται διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους·

Διότι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιψηφίζῃ ἐπὶ ἀορίστων ἀντικειμένων ἐναντίον τῆς παραδεδεγμένης ἀρχῆς της. Θέλει δὲ λάβει ὑπ' ὄψιν καὶ ἐκτιμήσει τὴν ἀνάγκην, ἅμα ὑποβληθῇ τὸ προσῆκον περὶ τούτου νομοσχέδιον.

Τελευταῖον παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπή σας, κύριοι, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καλὸν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προκειμένου δανείου, νὰ ληφθῇ πρὸς γουμένως ὑπ' ὄψιν, αἴτησις τοῦ δημοτικ. συμβουλίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ δήμων νόμου, καὶ προσέτι νὰ συντεθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὅπως ἡ προκειμένη δαπάνη γίνηται κατὰ τὰς ἐν ἰσχύϊ λογιστικὰς διατάξεις καὶ κανονισμούς.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 14 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ Εἰσηγητὴς Μ. Μιχαλόπουλος.

(ϛ'.)

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτων φόρων διὰ τὴν ἐπισκευὴν κλπ. τοῦ λιμένος Καρύστου.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ εἰσηγητικὴ τῶν τμημάτων ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτων φόρων διὰ τὴν ἐπισκευὴν καὶ καθαρισιν τοῦ λιμένος Καρύστου νομοσχέδιον καὶ θεωροῦσα ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἀφορᾷ τὴν πραγματοποίησιν ἐκτάκτου κοινωφελοῦς, τὸν ὁποῖον ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία πρέπει νὰ συντρέξῃ καὶ ἐνισχύσῃ, συνιστᾷ παμψηφεὶ τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν βουλὴν ὅπως ἔχει.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ εἰσηγητὴς Σ. Νικολαΐδης.

(ζ'.)

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς τῶν τμημάτων ἐπιτροπῆς.

Περὶ ὁρισμοῦ τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ συνοικιζομένων οἰκογενειῶν Ψαριανῶν.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ ἐπὶ τῶν τμημάτων τῆς βουλῆς εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ περὶ ὁρισμοῦ τῶν οἰκογενειῶν των ἐν Ἐρετρίᾳ συνοικιζομένων Ψαριανῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, καὶ θεωροῦσα ὡς ἀναγκαίαν τὴν ἀκριβῆ τῶν εἰς τὴν τοιαύτην κατηγορίαν ὑπαγομένων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου π. ε. ἐκδοθέντος περὶ τούτων νόμου, ἐνόμισε νὰ ἐπιφέρῃ μόνον τροποποιήσεις τινὰς ἐπὶ τῶν διαφόρων παραγράφων τοῦ ἄρθρου 1 μὲ τὴν προσθήκην καὶ ἑτέρου ἄρθρου συμπληρωτικοῦ ὡς πρὸς τὰς εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ § ϛ'. ὑπαγομένας χήρας, ὡς ἑξῆς·

« α') Πᾶς ἔγγαμος ἢ χηρεύων πατὴρ οἰκογενείας, ἢ καὶ ἄτεκνος·

β') Πᾶσα ἔγγαμος τέκνα, ἢ ἄτεκνος χήρα, ἢ διεζευγμένη, ἐμμένουσα εἰς τὴν χηρείαν της, ἢ τὸν χωρισμόν της ἀπὸ τοῦ συζύγου της καθ' ὅλον τὸν ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς της χρόνον.

γ') Οἱ ἄγαμοι, ἢ καὶ διεζευγμένοι ἄῤῥενες, οἱ ἡλικίαν ἀνωτέραν τοῦ

εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους ἔχοντες, καὶ ζῶντες ἤδη ἀνεξαρτήτως τῆς πατρικῆς αὐτῶν ὑπεξουσιότητος·

δ') Τὰ πατρός τε καὶ μητρὸς ὀρφανὰ ἀνήλικα τέκνα, ἐξ ὀνόματος τοῦ ἀποθανόντος πατρός των, γινομένης τῆς παραδόσεως των διὰ τοῦ νόμου χορηγουμένων παραχωρήσεων εἰς τὸν νόμιμον ἢ ἐκ διαθήκης ἐπίτροπον ἢ κηδεμόνα κατὰ τοὺς γενικοὺς περὶ ἐπιτροποκηδεμόνων Νόμους. »

Ἄρθρ. 2. Ὡς πρὸς τὰς εἰς τὰς εἰς τὴν κατηγορίαν § ϛ'. τοῦ ἄρθρ. 1 ὑπαγομένας χήρας, γενομένας, ἢ γεννησομένας παραχωρήσεις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου π. ε. νόμου, καθ' ἣν περίπτωσιν αὐταὶ ἔχουσι τέκνα, ἄλλων θεωρεῖσθαι ὡς περιουσία κοινὴ αὐτῶν τε καὶ τῶν τέκνων των κατὰ τὰς περὶ καταστάσεως τῆς ἐν γένει περιουσίας τῶν ἀνηλίκων διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου. »

Εἰς τὸ ἄρθρ. 2. ἀντικαθιστάμενον ὡς 3. νὰ προστεθῶσι μετὰ τὴν λέξιν « ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν, καὶ αἱ λέξεις καὶ εὐθύνην τοῦ ἐκτονομικοῦ ὑπαλλήλου, δι' ἐνδεχομένην εἰς τὰ δίκαια βλάβην, καὶ μεταπώλησιν τῆς ξυλείας εἰς ἄλλους, παρὰ τοὺς συνοικιζομένους χάριν ἰδιωφελείας. »

Ὅθεν καὶ συνιστᾷ εἰς τὴν βουλὴν τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, κατὰ τὰς ὡς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας τροπολογίας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 14 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ εἰσηγητὴς Α. Ἀλεξανδρόπουλος. »

Εἶτα παρελθὼν ὁ βουλευτὴς Μεγαρίδος ὑπέβαλεν εἰς τὴν βουλὴν πρότασιν νόμου περὶ προϋδιασμοῦ τῶν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς ἀνηκόντων, παρατηρήσας ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὑπεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον, ἀλλὰ δὲν συνεζητήθη. Ἐπειδὴ δὲ ἂν ἐπιραιοῦτο ἐκτοτε, ἤθελαν προληφθῇ πολλαὶ ζημίαι τοῦ δημοσίου, ἐλπίζει ὅτι ἡ βουλὴ θέλει λάβει αὐτὸ ἤδη ὑπ' ὄψιν.

Μετὰ τοῦτο ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἕτερον τῶν ἀντικειμένων τῆς ἡμερησίας διατάξεως, τουτέστι τὸ περὶ τῶν καθηκόντων τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ συμβούλων, ἀνεβλήθη κατ' αἴτησιν τοῦ ὑπουργοῦ, ἣν παρεδέχθη ἡ βουλή, ὑπολείπεται τὸ περὶ τῆς διαρκοῦς ἀπουσίας τοῦ βουλευτοῦ Κ. Τσίνου.

Παρετήρησέ τις δὲ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ὅτι ἐν τοῖς προσενεχθησομένοις ἐγγράφοις παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν πρέπει νὰ ὑπάρχωσι καὶ ὅλαι αἱ ἐγκύκλιοι τοῦ ὑπουργείου αἱ ἀφορῶσαι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο. Αὐτὸς μάλιστα γινώσκων τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν, καὶ τὰ αἴτια δι' ἃ ἐξεδόθη ἐγκύκλιός τις, ἀναγκαιοτάτη εἰς τὴν προκειμένην πρὸς συζήτησιν ὑπόθεσιν, δύναται ν' ἀναζητήσῃ διὰ τοῦ καταλλήλου ὑπαλλήλου τοῦ ὑπουργείου καὶ ν' ἀνεύρῃ ταύτην, ἀρὰ μάλιστα ὁ ὑπουργὸς παρέσχησεν ὅτι ὑπάρχει δυσκολία τις εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν αἰτηθέντων ἐγγράφων.

Απήντησεν ὁ πρόεδρος ὅτι ἀφοῦ κατατεθῶσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ὁ ὑπουργὸς ὑπεσχέθη σήμερον νὰ καθυποβάλῃ, ἂν δὲν ὑπάρχωσιν ὅσα ὁ προαγορεύσας ἐξαιτεῖται, δύναται τὸ προεδρεῖον νὰ ζητήσῃ καὶ ταῦτα, ἢ καὶ ὁ ἴδιος ὁ προαγορεύσας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ νὰ ζητήσῃ αὐτά.

Προὐτέθη ἔπειτα εἰς συζήτησιν ἡ περὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ Βουλευτοῦ Τσίνου ὁριστικὴ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς.

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησέ τις ὅτι ἐπειδὴ ἐξ ἰδιαιτέρας ἀλληλογραφίας τοῦ ῥηθέντος Βουλευτοῦ γινώσκει ὅτι οὗτος θέλει σπεύσει νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ Βουλευτικά του καθήκοντα διὰ τοῦ προσεχοῦς ἀτμοκινήτου, προτείνει ν' ἀναβληθῇ ἕως τότε ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησις.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι ἡ ἰδιαιτέρα ἀλληλογραφία δὲν δύναται νὰ κατισχύσῃ τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων. Ἡ Βουλὴ οὐδὲν ἄλλο γινώσκει εἰ μὴ ὅτι ὁ Κ. Τσίνος ἐζητήσατο ἀπεριόριστον ἄδειαν, καὶ ἐν ἀρνήσει ταύτης, τὴν παραίτησίν του· ἐπὶ τοῦ θέματος λοιπὸν τούτου πρέπει νὰ σκεφθῇ.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι ἡ ἀναφορὰ ἐκείνη ἐγένετο πέρυσι καὶ ἐπὶ ἄλλου προεδρείου, καὶ δὲν δύναται νὰ λκφθῇ ἤδη ὑπὸ συζήτησιν καθότι συνεζητήθη ἄλλοτε. Τὸ παρὸν δὲ προεδρεῖον ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ τὸν κύριον Τσίνον εἰδικῶς νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ Βουλευτικά του καθήκοντα.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι ἐκτὸς τῆς τοιαύτης εἰδικῆς προσκλήσεως θεωρεῖ ἀναγκαῖον καὶ δίκαιον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τοῦ μήνας ὁλοκλήρους ἀδικαιολογήτως ἀπόντος Βουλευτοῦ κυρίου Τσίνου ἡ διάταξις τοῦ κανονισμοῦ, ἥτις ὁρίζει ὡς τελευταίαν ποινὴν τῶν ἀδικαιολογήτως ἀπόντων Βουλευτῶν τὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτῶν κοινοποίησιν τῆς τοιαύτης ἀπουσίας των.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι δὲν εὑρίσκει εὔλογον τὴν ἐπιβολὴν τῆς τοιαύτης ποινῆς, διότι ὁ Βουλευτὴς εἶναι ἀπαραβίαστος καὶ ὀφείλει λόγον εἰς τοὺς ἐντολεῖς του καὶ εἰς τὴν συνείδησίν του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. Τσίνος εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐντολέων του, ἡ τοιαύτη τῆς ἀπουσίας του κοινοποίησις εἰς τὴν ἐπαρχίαν του εἶναι οὐχὶ μόνον ἄδικος ἀλλὰ καὶ ἄτοπος· διότι τὸ πνεῦμα τοῦ κανονισμοῦ εἶναι νὰ κοινοποιῆται εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἡ ἀπουσία τῶν Βουλευτῶν τῶν εὑρισκομένων ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀλλὰ μὴ παρευρισκομένων εἰς τὰ καθήκοντά των. Προτείνει λοιπὸν μόνον νὰ προσκαλέσῃ τὸ προεδρεῖον τὸν Κ. Τσίνον.

Παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι καὶ ὁ ῥηθεὶς Βουλευτὴς προσεκλήθη ὡς καὶ πάντες οἱ ἀπόντες, τούτων δὲ ἄλλοι μὲν ἦλθον,

ἄλλοι δὲ οὕτως ἢ ἄλλως ἐδικαιολόγησαν τὴν ἀπουσίαν των. Μόνος δ' ὁ Κ. Τσίνος οὐδ' ἀπήντησέ τι πρὸς τὸ προεδρεῖον πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἀπουσίας του.

Ἀνέπτυξεν ἕτερος ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Βουλευτὴς, ὅτε προσεκλήθη ἠθέλησε, καὶ ἴσως ἐξακολουθεῖ εἰσέτι ἀσθενῶν, καὶ ἕνεκα τούτου δὲν ἠδυνήθη νὰ ἔλθῃ, ἀλλ' εἶχε σκοπὸν νὰ πράξῃ τοῦτο ἀκολούθως. Δὲν εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτὸν εὐθυμία ποινὴ πρὶν ἢ ἐρωτηθῇ καὶ ἐκθέσῃ τὸν λόγον τῆς ἀπουσίας του. Προτείνει λοιπὸν νὰ προσκληθῇ ἐκ νέου, καὶ ἂν ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν δὲν ἔλθῃ, τότε ἡ Βουλὴ νὰ προβῇ εἰς τὴν περὶ τῆς παραιτήσεώς του συζήτησιν.

Ἀντέλεξεν ἕτερος ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ φανῇ τόσον ἐπιεικὴς πρὸς τὸν Κ. Τσίνον, ὅστις ἔδωκε τρόντι μοναδικὸν παράδειγμα παραμελήσεως Βουλευτικῶν καθηκόντων. Διότι πᾶς Βουλευτὴς ὀφείλει νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, ἢ κωλυόμενος νὰ δίδῃ τὸν λόγον τῆς ἀπουσίας του. Ἀλλ' ὁ κύριος Τσίνος συνθέσας ἀναφορὰν δικηγορικὴν καὶ στρεψόδικον οὕτως εἰπεῖν, ἐζητήσατο παρὰ τῆς Βουλῆς ἢ ἀπεριόριστον ἄδειαν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἰκανῶς ἀνοίκειον εἰς Βουλευτήν, ἢ τὴν παραίτησίν του. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον ἐπιεικῶς φερομένη ἡ Βουλὴ δὲν ἠθέλησε ν' ἀποφανθῇ ὁριστικῶς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἀτόπου ἀναφορᾶς, ὁ κύριος Τσίνος προσκληθεὶς καὶ παρὰ τοῦ παρόντος προεδρείου, δὲν κατεδέχθη οὐδὲ ν' ἀπαντήσῃ τι πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἀπουσίας του, ἐνῷ ἴσως εἶχε λόγους κωλύματος, καὶ ἦτον εὔκολον εἰς αὐτὸν, ὡς δικηγόρον τόσα ἄλλα ἐγγραφα συντάττοντα, νὰ γράψῃ καὶ τούτους πρὸς τὴν Βουλὴν, ὑποσχόμενος ὅτι θέλει σπεύσει, ἀφοῦ δυνηθῇ, εἰς τὰ Βουλευτικά του χρέη. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον τὸ προεδρεῖον ἐκοινοποίησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Κ. Τασσαίου τὴν τῶν καθηκόντων του παραμέλησιν ἐνῷ οὗτος ἀσθενήσας παρέτεινεν ἐξ ἀνάγκης τὴν ἀπουσίαν του, ἀναντιῤῥήτως πολὺ εὐλογώτερον καὶ δικαιότερον θέλει πράξει ἡ Βουλὴ κοινοποιοῦσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Κ. Τσίνου τὴν τούτου διαγωγὴν ὡς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν Βουλευτικῶν του καθηκόντων.

Ἀντέλεξεν ἕτερος ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην τῶν προαγορευσάντων τοῦ νὰ τιμωρηθῇ Βουλευτὴς διὰ τὴν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον ἀπουσίαν του· διότι τὸ ζήτημα τοῦτο ἔπρεπε νὰ καθυποβλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ παρελθὸν προεδρεῖον, τὸ ὁποῖον ἤδη δὲν ὑφίσταται. Διὰ δὲ τὴν κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον ἀπουσίαν τοῦ Κ. Τσίνου, ἐπειδὴ οὐχὶ μόνον οὗτος ἀλλὰ

καὶ ἄλλοι πολλοὶ διετελοῦσιν ἀπόντες, τὸ προεδρεῖον δύναται νὰ προσκαλέσῃ αὐτοὺς ἐπανειλημμένως, καὶ αὐτοὶ ὀφείλουσιν ἢ νὰ ἐπανέλθωσιν ἢ νὰ δικαιολογήσωσι τὴν ἀπουσίαν των. Ἂν δ' οὐδέτερον ποιήσωσι, τότε σκέπτεται ἡ Βουλὴ οὐχὶ μόνον περὶ τοῦ Κ. Τσίνου ἀλλὰ περὶ ὅλων τῶν ἀπόντων.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ προέδρου ὅτι πάντες οἱ προσκληθέντες ἢ ἦλθον ἢ ἐδικαιολόγησαν τὴν ἀπουσίαν των, μόνος δὲ ὁ Κ. Τσίνος δὲν ἀπήντησέ τι, καὶ ἐρωτήσαντος τὴν Βουλὴν ἂν παραδέχηται νὰ προσκληθῇ καὶ αὖθις ὁ Κ. Τσίνος κατ' εἰδικὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, συνάμα δὲ νὰ γνωστοποιηθῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ἡ ἀδικαιολόγητος αὐτοῦ ἀπουσία καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς ἐκπληρώσεως τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων του, ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως καταφατικῶς.

Μετὰ ταῦτα λαβών τις τὸν λόγον εἶπεν ὅτι τὸ τέλος τῆς θερμοτάτης ταύτης συζητήσεως περὶ τῆς ἀπουσίας ἑνὸς βουλευτοῦ δίδει εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ Βουλὴ ἐπελάθετο μέχρι τοῦδε ἑτέρου οὐσιωδεστέρου ζητήματος περὶ τῆς ἐκλογῆς ἓξ βουλευτῶν μὴ ἐκλεχθέντων μέχρι τοῦδε, κατὰ παράβασιν ῥητῆς διατάξεως τοῦ θεμελιώδους ἡμῶν νόμου, τοῦ συντάγματος, ὁριζούσης ὅτι δὲν δύναται νὰ βραδύνῃ ἡ ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν περισσότερον τῶν 2 μηνῶν. Ἐν τούτοις αἱ ἐπαρχίαι Ναυπλίας, Κορίνθου, Ὀλυμπίας, Σύρου, καὶ Γυθείου, καὶ εἴ τις ἄλλη, στεροῦνται ἐπὶ τοσούτους ἤδη μῆνας τῶν εἰκείων αὐταῖς βουλευτῶν. Τὸ δὲ παρὸν ὑπουργεῖον, καὶ τοι δύο ἤδη μῆνας ἔχον εἰς χεῖρας τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, οὐδὲν ἐνήργησε πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ῥηθεισῶν ἐκλογῶν, ἐνῷ τὸ 30 ἄρθρ. τοῦ συντάγματος τοσοῦτον ὁριστικῶς θέτει τὴν προθεσμίαν τῆς ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν ἐντὸς δύο μηνῶν, ὥστε οὐδεμίαν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν. Μόλις δὲ προχθὲς διετάχθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ Γυθείου, ἀλλὰ διατί δὲν διετάχθησαν συγχρόνως καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκλογαί; Προτείνει λοιπὸν νὰ προσκληθῇ ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς νὰ δώσῃ πληροφορίας διατί δὲν ἐνηργήθησαν μέχρι τοῦδε αἱ ῥηθεῖσαι βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ καὶ νὰ προκληθῇ ἤδη ὅσον ἐνεστὶ ταχύτερα αὐτῶν ἀποπεράτωσις.

Εἰς τὴν πρότασιν ταύτην συνήνεσε καὶ ἡ Βουλή.

Ἀπολούθως ἐζητήσατό τις νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν σημείωσις παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ τῆς χρήσεως τῶν 50,000 δραχμῶν, αἵτινες ἐδόθησαν ὡς δάνειον εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ αὔξησιν τῶν ποτίμων ὑδάτων, τουτέστι ἂν αὗται ἐλήφθησαν ὅλαι, καὶ πόσαι μέχρι τοῦδε εἶναι δεδαπανημέναι ἵνα χρησιμεύσωσιν αὗται πρὸς πληροφορίαν

τῶν βουλευτῶν, καὶ ὀδηγιῶν αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ νέου δανείου 20,000 δραχ. εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον νομοσχεδίου, ἐφ' οὗ ἀνεγνώσθη σήμερον ἡ ἔκθεσις.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως γενησομένης τῇ 16 ἰσταμένου ἡμέραν Πέμπτην θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τῶν νομοσχεδίων, ἐφ' ὧν ἀνεγνώσθησαν ἐκθέσεις σήμερον κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1 ὥραν μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Ὁ γραμματεὺς
Εὐστρ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Κ'.

Τῆς 16 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν δεκάτην ἕκτην δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἐν πρώτοις παρελθὼν ὁ ἐπὶ τοῦ περὶ συστάσεως δύω πρωτύπων καταστημάτων ἐλαιοποιΐας καὶ οἰνοποιΐας νομοσχεδίου εἰσηγητής, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτως.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπιτροπῆς τῶν τμημάτων τῆς βουλῆς ἐπὶ τοῦ καθυποβληθέντος νομοσχεδίου περὶ συστάσεως δύω πρωτύπων καταστημάτων ἐλαιοποιΐας καὶ οἰνοποιΐας.

Πρὸς τὴν βουλήν.

Κύριοι βουλευταί.

Ἡ ἐπιτροπή Σας συνελθοῦσα ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ ῥηθὲν νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου τὴν παραδοχὴν συνιστᾷ εἰς τὴν βουλήν, μὲ τὰς ἀκολούθους οὐσιώδεις παρατηρήσεις, ἀποβλεπούσας τὴν πραγματοποίησιν τῶν καταστημάτων τούτων, καὶ τὴν δι' αὐτῶν ταχεῖαν τῶν ὠφελειῶν διάδοσιν καθ' ὅλον τὸ Κράτος.

Τούτου ἕνεκα ἡ ἐπιτροπή Σας ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ τροποποιήσῃ τὸ ἄρθρον 1. τοῦ νομοσχεδίου ὡς ἑξῆς.

α Συνιστάται παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀνὰ ἓν » τὰ λοιπὰ ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Τὸ ἄρθρον 4 λαμβάνει ἀριθμὸν 10, διότι προστίθενται τὰ ἀκόλουθα.

Ἄρθρ. 4. Εἰς ἕκαστον τῶν καταστημάτων τούτων θέλουσι διδάσκεσθαι ἀνὰ δέκα ἑλληνόπαιδες τὴν τέχνην τοῦ διευθύνειν τοιαῦτα ὅσον οὔπω συστηθησόμενα κατὰ τὰς ἐπαρχίας καταστήματα.

Ἄρθρ. 5. Οἱ Ἑλληνόπαιδες οὗτοι θέλουσι λαμβάνεσθαι δύω ἐξ ἑκάστου νομοῦ, οἱ πρὸς τῷ σκοπῷ τούτῳ ὁρμοδιώτεροι.

Περὶ δὲ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους θέλει προβλέπει ἑκάστοτε.

Ἄρθρ. 6. Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς κτηματίας νὰ κάμωσι χρῆσιν τοῦ συστηθησομένου ἐλαιοποιείου, ἀλλ' οὗτοι θέλουσι, λόγῳ κατασκευῆς τοῦ ἐξαγθησομένου ἐλαίου, πληρώνει ἀνὰ δύω τοῖς 0/0.

Ἄρθρ. 7. Εἰς τὸ συστηθησόμενον τῆς οἰνοποιίας κατάστημα εἰσὶ δεκταὶ αἱ σταφυλαὶ τῶν κτηματιῶν δι' ἴδιον αὐτῶν λογαριασμόν, τὸ δὲ πληρωθησόμενον παρ' αὐτῶν λόγῳ ἐργασίας ποσὸν, θέλει κανονισθῆ ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρ. 8. Ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος νόμου ἀρχιτεχνίτης τῆς οἰνοποιίας ζητηθεὶς νὰ ὁδηγήσῃ οἰονδήποτε πολίτην εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ οἴνου αὐτοῦ, χρεωστεῖ νὰ ἀπέρχηται δωρεάν.

Ἄρθρ. 9. Οἱ διὰ τοῦ καταστήματος τῆς οἰνοποιίας ἐξαγθησόμενοι οἶνοι εἰσὶν ἀτελεῖς τῶν δασμοτελωνιακῶν δικαιωμάτων.

Οἱ λόγοι, κύριοι βουλευταί, οἵτινες ἔπεισαν τὴν ἐπιτροπήν Σας νὰ φέρῃ τὰς ἀνωτέρω προσθήκας ἐπὶ τοῦ καθυποβληθέντος τούτου νομοσχεδίου, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἐξάγονται ἐκ μόνης τῆς ἀναγνώσεως τῶν προστεθέντων ἄρθρων. Κἂν δέ τις ἐξ ὑμῶν διστάζῃ εἴς τι, ἐκ τῆς συζητήσεως δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θέλει πεισθῆ.

Ἐπὶ τέλους ἡ ἐπιτροπή Σας λαυβάνει ἀφορμὴν νὰ ὑπενθυμίσῃ δι' ὑμῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὅτι εἶναι ἤδη καιρὸς νὰ ἐνασχοληθῇ σπουδαίως εἰς τὴν σύνταξιν καὶ παρουσίασιν νομοσχεδίων, ἅτινα δύνανται νὰ εἰσαγάγωσιν ἢ τελειοποιήσωσιν παρ' ἡμῖν, ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον, τὰς τέχνας ἐκείνας, τῶν ὁποίων ἡ Ἑλλὰς ἔχει μᾶλλον τὴν ἀνάγκην· καθότι, ὡς ὅλοι γνωρίζετε, ἡ μεγαλειτέρα πληγὴ, ὁ μεγαλείτερος ζυγὸς τῆς Ἑλλάδος ἐνυπάρχει εἰς τὸ ὅτι τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων ἡ περιουσία καὶ οἱ κόποι μετα-

ρίζονται ἀδιακόπως εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, πρὸς ἀνταλλαγὴν οὐ μόνον τῶν περιττῶν, οὐ μόνον τῶν ἀναμοδίων εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους ξένων βιομηχανημάτων, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τῶν ἐναυσοτέρων· ὥστε δύναταί τις νὰ εἴπῃ, καὶ δικαίως, ὅτι τὰ πρόσωπα καὶ ἡ περιουσία τῶν Ἑλλήνων ἅπασα ἐργάζεται, ὡς ὑπηρέτης καὶ αἰχμάλωτος ξένων συμφερόντων.

Διὰ ταῦτα ἡ ἐπιτροπὴ παρακαλεῖ καὶ αὖθις τὴν βουλὴν νὰ συστήσῃ θερμῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὰς σκέψεις της ταύτας·

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ εἰσηγητὴς Α. Πετράκης. »

Μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι τὸ ἐπιτῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον προσκληθὲν, ὑπέβαλε μὲν εἰς τὴν βουλὴν ἔγγραφά τινα τὴν πτώχευσιν τοῦ ζαχαροποιείου ἀφορῶντα, ἀλλὰ παρέλειψε νὰ ὑποβάλῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν, τὰ ὁποῖα θεωρεῖ τῆς πρώτης ἀνάγκης. Γνωστὸν εἶναι βεβαίως, ὅτι εἰς πᾶσαν πτώχευσιν διορίζονται καὶ εἰσηγηταὶ καὶ σύνδικοι, οἵτινες ἀναθέτουσιν εἰς τοὺς ἀρμοδίους πραγματογνώμονας τὴν ἐκτίμησιν ὅλων τῶν ἐκ τῆς πτωχεύσεως πραγμάτων. ἀλλ' ἐνταῦθα τοιαύτη τις ἐκτίμησις πραγματογνωμόνων δὲν ὑπεβλήθη καὶ ἡ βουλὴ ἔχει μεγίστην ἀνάγκην αὐτῆς ὡς καὶ παντὸς ἄλλος ἐγγράφου δυναμένου νὰ φωτίσῃ τὸ σῶμα περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ζαχαροποιείου. Μανθάνει δὲ ὅτι ὁ πρώην ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς περὶ τούτου ἐν ὑπουργικῷ συμβουλίῳ ὁμιλῶν, διεβεβαίωσεν ὅτι, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας, τὰ πράγματα τοῦ ζαχαροποιείου ἦσαν τιμῆς ἀσημάντου καὶ εὐτελοῦς. Ἀλλὰ τίνος εἶναι αἱ πληροφορίαι αὗται, καὶ παρὰ τίνος ἐδόθησαν εἰς αὐτόν; ἡ βουλὴ ἀνάγκη νὰ τὰς γνωρίζῃ, καὶ νὰ ἦναι ἔγγραφοι, καὶ νὰ ὑποβληθῶσιν ὅσον τάχος ἐνώπιόν της. Οὐχ ἧττον δὲ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ὑποβληθῇ καὶ τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ διατάττετο ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, πρὸς δὲ, καὶ ἄλλο, τὸ τοῦ δικηγόρου Βελλίου, δι' οὗ ἀπεραίνετο οὗτος ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἡ τῆς ὑποθέσεως ταύτης δίκη. Ὅλα ταῦτα λοιπὸν τὰ ἔγγραφα, καὶ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ φωτίσῃ τὴν βουλὴν ἀποχρώντως παρακαλεῖται ὁ νῦν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς νὰ προσαγάγῃ ὅσον τάχιον εἰς τὸ σῶμα.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι πρέπει νὰ τῷ σταλῇ ἀπόσπασμα τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν, καὶ ἄνευ δυσκολίας δύναται νὰ διευθύνῃ πρὸς τὴν βουλὴν τὰ αἰτούμενα ἔγ-

γραφα, ἔληξεν ἡ περὶ τούτου συζήτησις, συγκατατεθείσης τῆς βουλῆς νὰ αἰτηθῶσι τὰ ἔγγραφα ἐπισήμως.

Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ προέδρου ὅτι ἀντικείμενα τῆς παρούσης εἶναι· α') ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαθέσεως τῶν ἰχθυοτροφείων συζήτησις, β') ἡ ἐπὶ τοῦ περὶ ἐξορύξεως γύψου καὶ μυλοπετρῶν Μήλου, γ') ἡ ἐπὶ τοῦ περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτου φόρου δι' ἐπισκευὴν τοῦ λιμένος Καρυστίας δ') ἡ ἐπὶ τοῦ περὶ προσόντων τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ Ψαριανῶν καὶ ε') ἡ ἐπὶ τοῦ περὶ χορηγίας δανείου πρὸς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν, προὐτέθη κατὰ πρῶτον ἡ συζήτησις τοῦ περὶ διαθέσεως τῶν ἰχθυοτροφείων νομοσχεδίου. Μηδενὸς δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ λαβόντος τὸν λόγον, ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Χατζοπούλου καὶ Εὐς. Σπυρίδωνος, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 69.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ διαθέσεως τῶν ἰχθυοτροφείων νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	N.
Κλεομ. Οἰκονόμου	N.
Γ. Ἀγγιωτατίδης	N.
Δ. Δεληγεώργης	N.
Π. Τσιμπουράκης	N.
Π. Μοναστηριώτης	N.
Σταῦρος Γρίβας	
Ἰωάννης Πετμεζᾶς	
Μ. Καΐρης	
Δημήτριος Κονδύλης	N.
Ἀντώνιος Καμπάνης	N.
Ἀνδρέας Δανόπουλος	N.
Νικόλαος Ἰατρός	N.
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	N.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	
Κων. Βρυζάκης	N.
Ἀνάργυρος Πετράκης	N.
Κ. Τζαβέλλας	N.
Σ. Στράτος	N.
Π. Ῥάγκος	N.
Λουκᾶς Π. Νάκος	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	N.
Πέτρος Τσανετάκης	
Γεώργιος Κονδύλης	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Γεώρ. Ἰωάν. Βατίσας	N.
Ἄγγελος Γουζούασης	N.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	N.
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	N.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	N.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	N.
Μιχαὴλ Σισίνης	N.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Γεώργιος Μῆτσος	
Ἰωάννης Κλίμακας	
Ἀναγνώστης Δημητρίου	
Πέτρος Α. Ζάνος	

Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	N.
Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	N.
Ἠλίας Παπαδαῖος	N.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	N.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	N.
Ι. Ζάρκος	
Γ. Κορφιωτάκης	
Α. Δανηλόπουλος	
Σταμ. Νικολαΐδης	N.
Βελισάριος Νικολαΐδης	
Γ. Παπανικολάου	N.
Κων. Θ. Κολοκοτρώνης	
Π. Δεληγιάννης	N.
Δημήτ. Ν. Μπούκουρας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	N.
Ζαφείριος Δεπάστας	N.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	N.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐστάθιος Οἰκονομόπουλος	
Γεώρ. Πανοπριστόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	N.
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	N.
Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Ἐμ. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	N.
Εὐς. Σπυρίδωνος	
Ῥήγας Παλαμίδης	N.
Θεόδωρος Μ. Πετρινός	N.
Κωνσταντῖνος Μανέτας	
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	N.
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	
Νικόλαος Τσαλακώστας	N.
Δημήτριος Σακελλαριάδης	N.
Νικόλαος Μπούτουνας	N.
Π. Παπατσώνης	
Ἰω. Παπατσώνης	N.
Π. Δαρειώτης	
Σπυρίδων Βαλέττας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	N.
Παῦλος Λεντούδης	N.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	N.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.
Κ. Βεῖκος	N.
Μιχαὴλ Ἰατρός	N.
Δημήτριος Βιρβίλης	
Γεώργιος Μπάνης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Ἀναγ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	N.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	
Α. Κανελόπουλος	
Κωνσταν. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	N.
Σπυρίδων Λογοθετόπουλος	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	N.
Χριστόδουλος Τσίνος	
Δημήτριος Κουμανιώτης	N.
Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Λαζάρου Ὁρλόφ	N.
Γεώργιος Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	N.
Σταμ. Ἀντωνιάδης	N.
Κων. Ἀντωνιάδης	N.
Ἰωάννης Περίδης	N.
Ἀνδρέας Μάμουκας	
Κάρολος Νάζος	
Εὐστράτιος Παρίσσης	N.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰ. Τομαρᾶς	
Ἀν. Παπατσώρης	
Ἀθ. Καστανᾶς	
Γ. Παππαδημητρίου	N.

Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	N.	Κωνς. Δυοβουνιώτης	
Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	N.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Δημ. Α. Κουντουριώτης		Ἰωάννης Τασσαῖος	
Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	N.	Μάρκος Βιτάλης	
Δημήτριος Χατσίσκος	N.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.		

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ πρῶτον ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτως.

« Ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 1. ἀντὶ τῶν λέξεων « βραχυχρόνου ἢ μακροχρόνου ἐκμισθώσεως » νὰ τεθῶσιν αἱ λέξεις « μονοετοῦς μέχρι πενταετοῦς ἐκμισθώσεως ».

Ἀκολούθως δὲ μετὰ τὰς λέξεις « ἰχθυοτρόφων ὑδάτων » νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις « χωρὶς ὅμως διὰ τῆς ἐντέχνου ἐπαυξήσεως τούτων, ἣν οἱ ἁλιεῖς μεθοδεύονται, νὰ κατακλύζωνται ἐθνικαὶ ἢ ἰδιόκτητοι γαῖαι, καθισταμένων ὑπολόγων καὶ ὑπευθύνων τῶν ἐνοικιαστῶν ».»

Ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τοῦ 1 §. τῆς γνωμοδοτήσεως παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ περὶ ἰχθυοτροφείων νομοσχεδίου, τὸ ὑπουργεῖον εἶχε τὴν ἰδέαν ὅτι πολλὰ τούτων ὡρίσθησαν εἰς ἐνοικίασιν πενταετῆ· ἐπειδὴ δὲ ἡ προθεσμία αὕτη ἔληξεν ἤδη, ἐζήτησε τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἀνὰ χεῖρας νόμου, διὰ νὰ διαθέσῃ ἐκ νέου τὸν πόρον τοῦτον τοῦ δημοσίου. Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον, καί τοι μὴ ποιοῦν μνείαν εἰς τὸ νομοσχέδιον, εἰς τὴν ἔκθεσιν ὅμως αὐτοῦ λέγει, ὅτι θέλει φροντίσει ὥστε τὰ ἐνοικιασθησόμενα νὰ συναντηθῶσιν ὡς πρὸς τὸ διάστημα μετὰ τῶν δεκαετῶς ἐνοικιασθέντων, καὶ τοῦτο βεβαίως σημαίνει, ὅτι θέλει ἐνοικιάσει αὐτὰ πάλιν πενταετῶς, ὥστε κατὰ τοῦτο τὸ ὑπουργεῖον εἶναι σύμφωνον μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ζητεῖ μόνον νὰ ἐξοβελισθῇ ἡ λέξις « μονοετοῦς » καὶ νὰ μείνῃ ἡ φράσις « μέχρι πενταετοῦς ἐκμισθώσεως » τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ σύμφωνον μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ὑπουργείου.

Ἀπήντησεν ἄλλος, ὅτι νομίζει δίκαιον νὰ μὴ ἀρίνηται εἰς τὴν τῶν νόμων ἐπιψήφισιν ἡ ἐλαχίστη ἐλαστικότης, διότι ἐξηγοῦνται τότε οἱ νόμοι κατὰ θέλησιν τῶν προσώπων. Καὶ δὲν αἰνίττεται μὲν ἐνταῦθα τὸν νῦν ὑπουργόν, ὅστις παρέχει πολλὰ τῆς αὐστηρότητος καὶ ἀκριβείας αὐτοῦ ἐχέγγυα, προνοεῖ δὲ διὰ τὸ μέλλον, δι' ὃ κυρίως οἱ νόμοι ψηφίζονται. Διὰ τοῦτο νομίζει πολλῷ προτιμοτέραν τὴν εὐκρινῆ τῶν νόμων ἐξήγησιν παρὰ τὴν ἀσαφῆ καὶ ἐλαστικήν· ἐκ τούτου λοιπὸν δὲν παραδέχεται εὐδειρίαν τῶν ἀνωτέρω γνωμῶν, ὅ ἐστι οὐδὲ τὴν τῆς

ἐπιτροπῆς, οὐδὲ τὴν τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ προτείνει νὰ γίνωνται πανταχοῦ ὁμοιόμορφοι αἱ ἐνοικιάσεις, οὐ μόνον δὲ νὰ τεθῇ γενικὸς ὅρος πενταετοῦς ἐκμισθώσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνηται αὕτη εἰς ὡρισμένον τινὰ χρόνον. Δὲν παραδέχεται δὲ τὴν περὶ μονοετοῦς ἐνοικιάσεως ἰδέαν καὶ ὑποστηρίζει τὴν πενταετῆ, διότι ὁ ἐνοικιαστὴς δυνάμενος ἐπὶ πολὺ νὰ διαθέτῃ τὸ ἰχθυοτροφεῖον, θέλει φροντίσει νὰ τὸ μορφώσῃ πολυειδῶς, καὶ οὕτω θέλει ἀναλαμβάνει αὐτὰ τὸ δημόσιον εἰς πολὺ καλλιτέραν κατάστασιν. Συμπεραίνων λοιπὸν ὑποστηρίζει τὴν ἐν γένει πενταετῆ ἐνοικίασιν, καὶ ἀποφαίνεται ὥστε ὁ νόμος οὗτος νὰ ἔχῃ ἐπέκτασιν καὶ μετὰ τὴν λῆξιν.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἐξηγῶν τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ ἐπιτροπὴ ἀντικατέστησε τὰς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ λέξεις διὰ τῶν λέξεων « μονοετοῦς μέχρι πενταετοῦς ἐκμισθώσεως » παρατηρεῖ ὅτι τινὰ μὲν τῶν ἰχθυοτροφείων τούτων εἶχον ἐκμισθωθῇ διὰ 10 ἄλλα δὲ διὰ 5 ἔτη, τῶν δὲ τελευταίων τούτων ἡ ἐνοικίασις ἔληξεν ἤδη. Ἐκ τούτου ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, ἡ δὲ πρόθεσις τοῦ ὑπουργείου ἦτο νὰ ἐξισώσῃ εἰς τὸ μέλλον τὰς προθεσμίας ταύτας. Ἡ ἐπιτροπὴ ἄρα τὸ πνεῦμα τοῦτο τοῦ ὑπουργείου ἀκολουθοῦσα, οὐδὲν ἔπραξεν ἄλλο, ἢ νὰ δώσῃ σαφεστέραν ἐξήγησιν εἰς τὸν νόμον· ἀλλ' ἡ ἰδέα τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ λέξις « μονοετοῦς » εἶναι κατ' αὐτὸν ἡ ἀρμοδιωτέρα· ἐπειδὴ ἐνδέχεται πολλὰ τῶν ἰχθυοτροφείων νὰ μὴ ἦναι δυνατὸν νὰ ἐνοικιασθῶσι πενταετῶς, διότι ὄντα ἐλώδη ἀπαιτοῦσι μονοετῆ ἐνοικίασιν· ἄλλα δὲ, ὡς τῆς Ἀγουλινίτσης καὶ ἄλλων μερῶν, ὡς χρήζοντα τῆς ἀναγκαίας καθάρσεως, βεβαίως ἀπαιτοῦσι πλειότερα ἔτη. Διὰ τοῦτο ὁ ὅρος *δὲ δὲν ἢ πέντε ἔτη* τῷ φαίνεται ἀποκλειστικὸς, καὶ πρέπει νὰ τεθῇ μόνον « μέχρι πενταετοῦς ἐκμισθώσεως » διὰ νὰ δύναται ἡ κυβέρνησις νὰ διαθέτῃ αὐτὰ ἀπολύτως καὶ κατὰ τὴν χρείαν, ἀλλὰ μέχρι πέντε ἐτῶν τὸ πολύ.

Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου παραγράφου τῆς γνωμοδοτήσεως ὑποστηρίζων αὐτὸν ἐπέφερέ τις, ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ὀρθὴ, διότι ἀληθῶς οἱ ἐνοικιασταὶ ἐπιζητοῦντες τὴν ἔντεχνον τῶν ὑδάτων αὔξησιν, ῥίπτουσιν εἰς τὰς παραλίας δίκτυα τύχῃ, καὶ ἔπειτα δὲν φροντίζουσι τὴν ἐξαγωγήν των, ἐκ τούτου δὲ προκύπτει οὐχὶ μικρὰ βλάβη εἰς τὰς παρακειμένας γαίας διὰ τὴν ἐκχείλισιν τῶν ὑδάτων. Προτείνει λοιπὸν ὥστε νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ περὶ τούτου γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι ὅλαι αὗται

αἱ προτεινόμεναι προσθῆκαι εἶναι περιττὰι, διότι οἴκοθεν ὑπάρχουσι διὰ τοὺς ἐνοικιαστὰς ὑποχρεώσεις καὶ δικαιώματα, τῶν ὁποίων οἱ ὅροι δὲν δύνανται νὰ μὴ τηρηθῶσι. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι περὶ ὅλων τούτων κεῖνται εἰδικοὶ νόμοι ἀπαγορεύοντες ἐπὶ ποινῇ πᾶσαν ὑπέρβασιν δικαιώματος, καὶ μάλιστα ὁ περὶ ἰχθυοτροφείων νόμος τοῦ 1839 προνοεῖ ὅλα ταῦτα καὶ ἀπαγορεύει τὰς τοιαύτας τῶν ἐνοικιαστῶν πράξεις. Δὲν δύναται λοιπὸν ὁ ἐνοικιαστὴς νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι ὁ νόμος τὸν ἐμποδίζει, διότι πᾶσα τοιαύτη παράβασις τιμωρεῖται. Διὰ τοῦτο νομίζει περιττὰς τὰς προσθήκας ταύτας, ἐπειδὴ οἱ νόμοι πρέπει μὲν νὰ ἦναι σαφεῖς κατὰ τὰ ἄλλα, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωσιν ὅσα προγενέστεροι νόμοι προνοοῦσι.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ὅτι δὲν ἐπιμένει εἰς ὅ,τι ἀνωτέρω ἐξέθηκεν, λαβὼν τὸν λόγον ἐπέρερεν ἄλλος ὅτι δὲν εἶναι μὲν παντάπασιν ἐναντίος εἰς ὅσα περὶ τούτου εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ἀλλ' ἐνόμιτε μόνον ἁρμόδιον νὰ ὑπομνήσῃ ἐνταῦθα παράβασίν τινα αὐτοῦ τοῦ νόμου τοῦ 1839. Τῷ ὄντι δὲ ἐνθυμεῖται, ὡς σύμβουλος τότε τῆς ἐπικρατείας, ὅτι εἶχεν ἀπαγορευθῆ εἰς ὅλα τὰ ἁλιευτικὰ ἀνεμόπλοια (ἀνεμότρατας) νὰ παραπλέωσι τὰ παράλια μέχρι βολῆς κανονίου, εἰς δὲ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον εἶχε μάλιστα ὁλοτελῶς ἀπαγορευθῆ ἡ διὰ τούτων ἁλιεία. Καὶ ὅμως ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως εἶδε νὰ πλέωσι τὰ ἀνεμόπλοια ταῦτα καθ' ὅλον τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου κωλύματος, ἐκ τούτου δὲ οὐ μόνον οἱ ἐκεῖσε αὐξανόμενοι ἰχθῦς διαρθείρονται, ἀλλὰ καὶ βλάβη τῆς ὑγείας προσγίνεται καὶ τὸ δημόσιον οὐ σμικρὰ ζημιοῦται. Περιπλέον δὲ ἐξέλιπε σχεδὸν ὅλως καὶ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν τριγλῶν τὸ τοσοῦτον ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ του ἐπαινούμενον. Διὸ προτείνει ὥστε νὰ ἐμποδισθῇ τοῦ λοιποῦ ἡ τοιαύτη παράβασις, καὶ νὰ λάβῃ ὁ νόμος τὴν πλήρη ἐνέργειάν του.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι ἡ αὐτὴ παραβίασις γίνεται καὶ κατὰ τὸν κόλπον τῆς Μεσσηνίας, ἀνκαὶ δ' ἐγένετο περὶ τούτου λόγος, καὶ τὸ ὑπουργεῖον διέταξε τὰς ἐκεῖσε ἀρχὰς νὰ ἐμποδίσωσι τὸ κακὸν, αἱ ἀρχαὶ ὅμως αὗται δὲν ἐπέφερόν τινα θεραπείαν. Διὸ συνίστησιν εἰς τὸν ὑπουργὸν νὰ προλάβῃ καὶ ἐκεῖσε τὴν τοιαύτην κατάχρησιν. Ἐπὶ δὲ τῇ παρατηρήσει ταύτῃ ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ ἐμποδισθῇ ἡ παράβασις αὕτη, ὅπου ἐνεργεῖται.

Ἐπὶ τούτοις τῆς ἐπιτροπῆς ἀποσυρούσης τὴν ἐν τῷ δ'. παραγράφῳ περὶ αὐξήσεως τῶν ὑδάτων γνώμην της, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ πρῶτον ἄρθρον δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν

μὲν τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ἀφαιρέσει τῆς λέξεως «μονοετοῦς.» ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον οὕτως.

«Ἄρθ. 1. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν θέλει ἐκθέσει εἰς δημοπρασίαν μέχρι πενταετοῦς ἐκμισθώσεως ἐκεῖνα τῶν ἰχθυοτροφείων, θυννείων, ἰχθυοτρόφων ποταμῶν ἢ λιμνῶν, ἰχθυοτρόφων ὑδάτων, κειμένων εἰς διάφορα μέρη τοῦ Κράτους, ὅσων ἡ ἐκμίσθωσις πλησιάζει νὰ λήξῃ, καὶ ὅσα δύνανται τοιουτοτρόπως νὰ διατεθῶσιν.»

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 2. ἄρθρον καὶ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης παρατηρήσεως, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως.

«Ἄρθρ. 2. Οἱ ὅροι καθ' οὓς θέλουν ἐνεργηθῆ αἱ δημοπρασίαι θέλουν κανονισθῆ διὰ Β. Διατάγματος.»

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τὸ 3. ἄρθρον μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐχούσης οὕτως.

«Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3. χρεωστεῖ ἡ ἐπιτροπή σας μόνον νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὥστε εἰς τὰς δοθησομένας ὁδηγίας περὶ ἀσφαλείας τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐνοικιαστῶν νὰ ὑποχρεωθῶσιν αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ νὰ χορηγῶσι τὴν ἔννομον συνδρομήν των, καὶ νὰ ἐξομαλύνωσι διοικητικῶς τὰς ἀναφυομένας ἐκείνας διαφορὰς, ὅσας χωρὶς ὑπέρβασιν τῶν ὅρων τῆς διοικητικῆς ἁρμοδιότητός των, δύνανται νὰ διεξαγάγωσι νομίμως.»

Ἐνταῦθα τῶν μὲν παρατηρησάντων ὅτι ἡ λέξις «διοικητικῶς» πρέπει νὰ ἐκλείψῃ, ἄλλου δέ τινος ἐπενεγκόντος ὅτι ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ περιορισθῇ μέχρι τῶν λέξεων «τὴν ἔννομον συνδρομήν των» ὑπέλαβεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ὅλαι αἱ ἀρχαὶ καθῆκον ἔχουσι νὰ χορηγῶσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς, οὐχ ἧττον δὲ καὶ νὰ ἐξομαλύνωσιν ἐν ἀνάγκῃ τὰς διαφοράς των, ὥστε περιττὰι ἀποβαίνουσιν αἱ παρατηρήσεις αὗται, ὡς ἐνεργούμεναι οἴκοθεν.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ 3. ἄρθρ. ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὑπάρχει, ἔχει δὲ οὕτως.

«Ἄρθρ. 3. Αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ἐνοικιαστῶν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου, αἱ ἀσφάλειαι τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, καθὼς καὶ αἱ ποιναὶ καὶ διατάξεις κατὰ τῶν προσβαλλόντων τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου, ἢ τῶν ἐνοικιαστῶν, αἱ διαλαμβανόμεναι εἰς τὸν ἀπὸ 23 Μαρτίου (4 Ἀπριλίου) 1839 Νόμον περὶ πενταετοῦς ἐνοικιάσεως τῶν ἰχθυοτροφείων τοῦ Κράτους, εἶναι εἰς πλήρη ἰσχὺν διὰ τοῦ παρόντος Νόμου.»

Γενομένου δὲ δεκτοῦ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν

ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γουζούνη καὶ Ὀρλόφ, ἐξ ὧν συνήχθη κατὰ τὸ ὠφελιμαῖον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου παμψηφεὶ διὰ ψήφων 70· ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτως.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, διατάττομεν.

Ἄρθ. 1. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν θέλει ἐκθέσει εἰς δημοπρασίαν μέχρι πενταετοῦς ἐκμισθώσεως ἑκείνα τῶν ἰχθυοτροφείων, θυννείων, ἰχθυοτρόφων ποταμίων ἢ λιμνῶν, ἰχθυοτρόφων ὑδάτων, κειμένων εἰς διάφορα μέρη τοῦ Κράτους, ὅσων ἡ ἐκμίσθωσις πλησιάζει νὰ λήξῃ, καὶ ὅσα δύνανται τοιουτοτρόπως νὰ διατεθῶσιν.

Ἄρθρ. 2. Οἱ ὅροι καθ' οὓς θέλουν ἐνεργηθῆ αἱ δημοπρασίαι, θέλουν κανονισθῆ διὰ Β. Διατάγματος.

Ἄρθρ. 3. Αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ἐνοικιαστῶν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου, αἱ ἀσφάλειαι τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, καθὼς καὶ αἱ ποιναὶ διατάξεις κατὰ τῶν προσβαλλόντων τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου, ἢ τῶν ἐνοικιαστῶν, αἱ διαλαμβανόμεναι εἰς τὸν ἀπὸ 23 Μαρτίου (4 Ἀπριλίου) 1839 Νόμον περὶ πενταετοῦς ἐνοικιάσεως τῶν ἰχθυοτροφείων τοῦ Κράτους, εἶναι εἰς πλήρη ἰσχὺν διὰ τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἄρθρ. 4. Ὁ ἡμέτερος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν θέλει ἐκτελέσει τὸν παρόντα Νόμον. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ περὶ διεθνίσεως τῶν ἰχθυοτροφείων νομοσχεδίου, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, καὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός		Σταῦρος Γρίβας	
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Ἰωάννης Πετμεζᾶς	
Γεώρ. Λογιωτατίδης	Ν.	Μ. Καΐρης	
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Δημήτριος Κανδύλης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν.

Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ἀναγν. Μακρυπόκαμπος	Ν.	Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς		Ἐμμ. Ἀντίπας	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Κύσταθ. Οἰκονομόπουλος	
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	
Σ. Στράτος	Ν.	Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος		Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Πέτρος Τσανατάκης		Παρασκευᾶς Ματάλας	
Γεώργιος Κανδύλης		Ἠλίας Γιατράκος	
Κωνσταν. Φασίτσας		Λουκᾶς Στέρνος	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Εὐστ. Σπυριδώνος	Ν.
Γεώρ. Ἰω. Βατίστας	Ν.	Ῥάγκος Παλαιμίδης	Ν.
Ἄγγελος Γουζούνης	Ν.	Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.	Κωνστ. Μανέτας	
Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	Ν.	Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Γεώρ. Ἰωάν. Γιαλδάσης	Ν.	Μελέτης Χ. Μελέτη.	Ν.
Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.	Δημήτ. Σακελλαριάδης	Ν.
Γρηγόριος Χατζηγιάννος		Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.
Γεώργιος Μῆτσος		Π. Παππατσώνης	
Ἰωάν. Κλίμακας		Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Ἀναγν. Δημητρίου		Π. Δαρειώτης	
Πέτρος Α. Ζάνος		Σπυρίδων Βαλέττας	
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.	Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Χ. Ν. Δεμάθης	Ν.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Ἠλίας Παπαδαῖος	Ν.	Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Γεώργιος Πετμεζᾶς		Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος		Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς		Κ. Βίτκος	Ν.
Ἰω. Ζάρκος		Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης		Δημήτριος Βιρβίλης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	
Σ. Νικολαΐδης	Ν.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Βελισάριος Νικολαΐδης		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παπανικολάου	Ν.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Π. Δεληγιάννης	Ν.	Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δ. Ν. Μπυρκουρας	Ν.	Ν. Μοσχούλας	

Α. Κανελόπουλος	
Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Χριστόδ. Τσίνος	
Δημήτρ. Κουμανιώτης	Ν.
Θεόδ. Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Δ. Ὀρλὸφ	Ν.
Γεώργιος Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Σταμ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κωνς. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Ἀνδρέας Μάμουκας	
Κάρολος Νάζος	
Εὐστράτιος Παρίσσης	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναγνώστου Ἀναγνωστόπουλος	
Ἰω. Τομαρᾶς	
Ἀν. Παππατσώρης	
Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Κωνσταν. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Ἰωάννης Τασσαΐος	
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Προὐτέθη ἔπειτα εἰς συζήτησιν τὸ περὶ ἐξορύξεως γύψου καὶ μυλοπετρῶν νομοσχέδιον. Μηδεμιᾶς δ' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ παρατηρήσεως ὑπαρχούσης, ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Μιχαλοπούλου καὶ Τσιμπουράκη, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 76.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ ἐξορύξεως γύψου καὶ μυλοπετρῶν Μήλου νομοσχεδίου, καὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δ. Ὀρεινὸς	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.
Στσῦρος Γρίβας	
Ἰωάννης Πετμεζῆς	
Μ. Χ. Καΐρης	
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.
Α. Σ. Δανόπουλος	Ν.
Νικόλ. Ἰατρὸς	Ν.
Α. Μακρυπόδης	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς	
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.

Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Κ. Τζαβέλας	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.
Π. Φάγκος	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	
Ἀντών. Γεωργαντᾶς	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης	
Γεώργ. Κονδύλης	
Κ. Φασίτσας	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Γ. Ἰω. Βατίστας	Ν.
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.
Γεώργ. Κ. Βελῆς	Ν.
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.
Γεώργ. Ι. Γιολδάσης	Ν.
Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Γεώργ. Μῆτσος	
Ἰωάννης Κλίμακας	
Α. Δημητρίου	
Πέτρος Α. Ζάννος	
Μ. Ν. Βαλέττας	Ν.
Χ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἠλ. Παππαδαῖος	Ν.
Γ. Πετμεζᾶς	
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετιμεζᾶς	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	
Γ. Ν. Κορφιωτάκης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.
Βελισάρ. Νικολαΐδης	
Γ. Παπανικολάου	Ν.
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	
Π. Δεληγιάννης	Ν.
Δ. Ν. Μπούκουρας	Ν.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Α. Νοταρᾶς	
Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	
Γ. Πανοπριφτόπουλος	
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Μ. Πρωτοπαπᾶς	Ν.
Ν. Κορφιωτάκης	
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥ. Παλαμίδης	Ν.
Θεόδωρος Πετρινὸς	Ν.
Κωνστ. Μανέτας	Ν.
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Μελέτης Χ. Μελέτης	Ν.
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.
Δημ. Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	
Σπυρίδων Βαλέττας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σ. Α. Βαρότσης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Χρύσαν. Σουμαρίπας	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κωνστ. Βέϊκος	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	
Γεώργ. Μπάκης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Α. Μαυρομιχάλης	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	
Γ. Π. Ζαρειφόπουλος	
Α. Κανελόπουλος	
Κ. Δ. Σχινᾶς	

Ἰωάννης Γκοῦρας		Ἀντώνιος Ἀμμάος	
Ἀναγνώστ. Κεχαγιᾶς	N.	Μῆτρ. Ἀναστασόπουλος	
Σ. Λογοθετόπουλος		Ἰω. Τομαρᾶς	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος		Ἀν. Παππατσώρης	
Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	N.	Ἀθ. Καστανᾶς	N.
Χριστόδουλος Τσῖνος		Γ. Παππαδημητρίου	N.
Δ. Κουμανιώτης	N.	Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	N.
Θεόδωρος Ι. Μέξης		Α. Γ. Κουνταυριώτης	N.
Ἐμ. Λαζ. Ὀρλώφ	N.	Δ. Α. Κουντουριώτης	N.
Γ. Μπάστας		Ἰω. Γ. Κριεζῆς	N.
Κ. Θ. Δαρειώτης	N.	Δημήτριος Χατσῖσκος	N.
Σ. Ἀντωνιάδης	N.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.
Κ. Ἀντωνιάδης	N.	Κωνστ. Δυοβουνιώτης	
Ἰωάννης Περίδης	N.	Γεώργ. Ῥιζόπουλος	
Ἀνδρέας Μάμουκας		Ἰωάν. Τασσαῖος	
Κάρολος Νάζος		Μάρκος Βιτάλης	
Εὐστ. Μ. Παρίσης	N.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 1. ἄρθρον αὐτοῦ καὶ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης παρατηρήσεως, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 1. Αἱ κατὰ τὴν νῆσον τῆς Μήλου μυλόπετραι καὶ ὁ γύψος θέλουν ἐξορύττεσθαι δι' ἐργολαβίας, ἢ δι' ἡμερομισθίων, ἐὰν τὸ πρῶτον μέτρον ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἐπιζήμιον ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργηθησομένης ἑκάστοτε ἐπιτοπίου δημοπρασίας, ἡ δὲ διάρκεια τῆς ἐργολαβίας καὶ οἱ ὅροι αὐτῆς προσδιορίζονται διὰ Β. Διατάγματος. »

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τὸ 2. ἄρθρον, ἐφ' οὗ παρετήρησέ τις ὅτι κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον ἐνθυμεῖται ὅτι ὁ βουλευτὴς Μήλου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀγορεύων, εἶχεν ἀποδείξει ὅτι δὲν ἦτον ἀνάγκη ἐπιστάτου τῆς διαχειρίσεως, καὶ ἡ βουλὴ παρεδέχθη τότε νὰ καταργηθῇ ἡ τοιαύτη θέσις, εἶχον δὲ ἀνατεθῇ τὰ χρέη αὐτοῦ εἰς τὸν ἔφορον ἢ τελώνην Μήλου. Διὰ τοῦτο προκαλεῖ ἤδη τὸν ὑπουργὸν νὰ πληροφορήσῃ τὴν βουλὴν ἂν παρουσιάζηται σήμερον τοιαύτη ἀνάγκη.

Ὑπολαβόντος δ' ἄλλου ὅτι ἡ θέσις αὕτη εἶναι ἀπαραίτητος, ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ ὁ ἤδη ἐκπληρῶν τὰ χρέη ταῦτα τελώνης, ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 2. Ἡ ὑπηρεσία τῆς διαχειρίσεως τῶν ὀρυκτῶν τούτων θέλει εἶσθαι χωριστὴ ἀπὸ τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἐξορύξεως·

ἐπὶ τούτῳ θέλουν διατηρεῖσθαι δύο ὑπάλληλοι ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ εἷς Ἐπιστάτης τῆς ἐξορύξεως τῶν ὀρυκτῶν Μήλου μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 150 καὶ ὁ δεύτερος ἐπιστάτης τῆς διαχειρίσεως μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 100. τὰ δὲ καθήκοντα ἀμφοτέρων τῶν ἐπιστατῶν θέλουν κανονισθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν· ἐκτὸς τούτων θέλει διατηρεῖσθαι καὶ εἷς φύλαξ τῶν ὀρυκτῶν μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 40. »

Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ 3. ἄρθρου, παρετηρήθη ὅτι κατὰ γραφικὸν ἴσως λάθος ἀντὶ νὰ τεθῇ 9 δραχ. τὸ ζεῦγος τῶν μυλοπετρῶν τῶν χειρομύλων, ἐτέθη ἐννέα λεπτὰ, γραφέντος τοῦ 9 εἰς τὴν τῶν λεπτῶν στήλην.

Ὁ ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι ἀγνοεῖ μὲν καὶ αὐτὸς ἐὰν ἦναι ἢ ὄχι λάθος, διότι πρὸ τῆς ὑπουργίας του ἐξηκριβώθησαν ὅλα ταῦτα, ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἐὰν αἱ μυλόπετραι αὗται ἦναι ἓν μόνον τεμάχιον, πρέπει βεβαίως νὰ τιμῶνται 9 δραχ. ἐὰν δὲ σύγκεινται ἐκ μικρῶν τεμαχίων, διὰ νὰ ἀπαρτίσωσιν ἓν ὅλον, πιθανὸν ἕκαστον τούτων νὰ τιμᾶται 9 λεπτά.

Παρατηρηθέντος δὲ ὅτι καὶ κατωτέρω σημειοῦνται λεπτὰ 12, διεβεβαίωσεν ὁ βουλευτὴς Μήλου ὅτι εἶναι γραφικὸν λάθος, διότι γνωρίζει ἐκ τοῦ σύνεγγυς ὅτι πωλοῦνται 9. δραχ. τὸ ζεῦγος. Καὶ ἕτερος δέ, ὁ βουλευτὴς Ὕδρας, τὸ αὐτὸ διαβεβαιώσας, ἐσυμβίβασε καὶ τὴν μεταξὺ 9 καὶ 12 λεπτῶν φαινομένην ἀντίφασιν, προσθεὶς ὅτι διὰ μὲν τοὺς ὑπηκόους Ἕλληνας πωλοῦνται ἀνὰ 9 δραχμ. τὸ ζεῦγος, διὰ δὲ τὰ ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἀνὰ 12.

Ἐπὶ δὲ ταῖς μαρτυρίαις ταύταις ὁρίσασα ἡ βουλὴ τὴν εἰς τὴν στήλην τῶν δραχμῶν μετάθεσιν τῶν ἀριθμῶν 9 καὶ 12, παρεδέχθη τὸ ἄρθρον οὕτω διορθωθὲν δι' ἀναστάσεως· ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς.

« Ἄρθρ. 3. Ἡ τιμὴ τοῦ γύψου προσδιορίζεται εἰς δρ. 4: 50 τὸ καντάρι, τῶν δὲ μυλοπετρῶν ὡς ἑξῆς·

Διὰ τὰς ἐντὸς τοῦ Κράτους πωλουμένας.

Τῶν Πελεκητῶν	δραχ.	5:50	τὸ κομμάτι
Τοῦ Καρίκου	»	2:80	»
Τῆς Πόλεως	»	1:70	»
Τοῦ Μαστόρου	»	80	»
Τῆς Μαζούρας	»	22	»
Τῶν Χειρομύλων	»	9:—	τὸ ζευγάρι

Διὰ τὰς ἐκτὸς τοῦ Κράτους.

Τῶν Πελεκητῶν	δραχ.	7:50	τὸ κομμάτι
Τοῦ Καρίκου	»	3:80	»

Τῆς Πόλεως	»	2:40	»
Τοῦ Μαζούρου	»	1:10	»
Τῆς μαζούρας	»	32	»
Τῶν χειρομύλων	»	12:—	τὸ ζευγάρι »

Ἀναγνωσθὲν δὲ καὶ τὸ 4. ἄρθρον ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ δι' ἀναζάσεως, μηδεμιᾶς παρατηρήσεως γενομένης· ἔχει δ' οὕτως·

« Ἄρθρ. 4. Ἡ πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν τῶν μυλοπετρῶν διὰ τὰ ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας καὶ τὴν μεταφορὰν ἐντὸς αὐτῆς, θέλουν τηρεῖσθαι αἱ διατυπώσεις καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος περὶ τελωνείων Νόμου ἀπὸ 19 (31) Μαρτίου 1843. »

Ἀνεγνώσθη ὡσαύτως τὸ 5 ἄρθρον, ἐφ' οὗ παρετήρησέ τις ὅτι μετὰ τὰ ἐν τῷ 4 ἄρθρῳ ὡρισμένα θεωρεῖ ὅλως περιττὸν τὸ προκείμενον ἄρθρον, διότι ὁ περὶ τελωνείων Νόμος, ὃν ἀναφέρει ἐκεῖνο, ὁρίζει ἀκριβῶς ὅλα ταῦτα.

Ἄλλων δὲ παρατηρησάντων ὅτι ἡ λέξις « ἀλληγεγγύως » καθίστησιν ἀναγκαῖον τὸ ἄρθρον, ἐπειδὴ περὶ τοιαύτης ἀλληλεγγυότητος δὲν ἀναφέρει ὁ περὶ τελωνείων νόμος, ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο δι' ἀναστάσεως, ἔχει δ' οὕτως.

« Ἄρθρ. 5. Ὁ μεταφέρων ἐντὸς τοῦ κράτους μυλοπέτρας, ἐὰν δὲν παρουσιάσῃ ἐμπροθέσμως τὴν παρὰ τοῦ τελωνιακοῦ νόμου ὁριζομένην λυσεγγύησιν, ὑποχρεοῦται ἀλληλεγγύως μετὰ τοῦ ἐγγυητοῦ του εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ὑπερβαλλούσης τιμῆς. »

Ἀνεγνώσθη τελευταῖον τὸ 6 ἄρθρον, ἐφ' οὗ λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ ὁριζομένη ἐγγύησις πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια, ὥστε νὰ ἦναι πραγματική, διότι καὶ ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἀπερασίσθη νὰ χορηγῆται ἐγγύησις, καὶ ὅμως ἡ ἐγγύησις αὕτη κατέστη ὅλως ἰδανική.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι ἡ ἀξία τοῦ προϊόντος, τὸ ὁποῖον ὁ ἐπιστάτης θέλει διαχειρίζεσθαι εἶναι ἀρκετὰ σημαντική, καὶ ἑπομένως τῷ φαίνεται δυσανάλογος ἡ ὁριζομένη ἐγγύησις δισχιλίων δραχμῶν, διὸ προτείνει νὰ αὐξηθῇ εἰς τρεῖς χιλιάδας.

Ἀντέλεξεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός, ὅτι ἐὰν αὐξηθῇ ἡ ποσότης τῆς ἐγγυήσεως, δύσκολον θέλει εἶσθαι νὰ εὑρεθῇ ὑπάλληλος τοσαύτην δυνάμενος νὰ καταβάλῃ ποσότητα· ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἡ διαχείρισίς του δὲν εἶναι, ὡς εἶπον, τοσοῦτον σημαντική, ὥστε ἡ ἐγγύησις δύο χιλιάδων δραχμῶν εἶναι ἀποχρῶσα. Διὰ νὰ ἦναι αὕτη πραγματικὴ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ ὑπουργὸς θέλει προσέξει εἰς τοῦτο, καὶ περιττὴν νομίζει τὴν παρατήρησιν ταύτην.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι εἶναι πολὺ αὐστηρὸν νὰ ζητῶμεν χρηματικὴν ἐγγύησιν ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου τῆς διαχειρίσεως· διότι τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῇ κατ' ἄλλων οὐ σμικρὰν περιουσίαν τοῦ δημοσίου διαχειριζομένων. Ἐπειδὴ δὲ ἄλλοι μὲν εὐκολύνονται νὰ προσφέρωσι κτηματικὴν ἐγγύησιν, ὀλίγοι δέ τινες ἴσως χρηματικήν, φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῇ τοῦτο ἀδιάφορον, καὶ νὰ προσφέρῃ ἕκαστος οἱανδήποτε ἐκ τῶν ἐγγυήσεων τούτων δύναται.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἀληθῶς εἶναι δύσκολον νὰ προσφέρῃ ὑπάλληλος χρηματικὴν ἐγγύησιν ἀνωτέραν τῶν δισχιλίων δραχμῶν, διότι ἐὰν εἶχε τοιαύτην ποσότητα ἠδύνατο νὰ τὴν μεταχειρισθῇ ἄλλως, καὶ οὐχὶ νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ὑπαλληλίαν, ἀλλὰ τὸ νὰ τεθῇ πάλιν ἡ διὰ κτημάτων ἐγγύησις εἶναι ἐπισφαλές, διότι γνωρίζουσι πάντες πῶς ἐτιμῶντο παρ' ἡμῖν τὰ κτήματα. Διὰ νὰ συμβιβασθῇ δὲ ὅσον ἔνεστι τοῦτο καὶ ἐξασφαλισθῇ συγχρόνως ὁ δημόσιος πλοῦτος, προτείνει νὰ ἀποφασισθῇ ἡ μὲν χρηματικὴ ἐγγύησις εἰς 2,000 δραχμῶν, ἡ δὲ διὰ κτημάτων εἰς 4,000.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἀντὶ τοῦ νὰ ὁρισθῇ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἡ προσενεχθησομένη ἐγγύησις, καταλληλότερον νομίζει νὰ τεθῶσιν αἱ λέξεις « ἀξιόχρεων ἐγγύησιν » ὥστε χωρὶς κίνδυνον τοῦ δημοσίου νὰ προσφέρῃ ἕκαστος οἵαν ἐγγύησιν δύναται. Τὴν αὐτὴν δὲ ὡς ἔγγιστα ἔκφρασιν ἔχει καὶ ἡ ὑπουργικὴ ἔκθεσις.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἀντὶ τοῦ νὰ λεπτολογῶμεν εἰς τὸ περὶ ἐγγυήσεως ζήτημα, ἀναγκαιότερον θεωρεῖ νὰ φροντίσῃ ὁ ὑπουργός, ὥστε τὰ διορισθησόμενα πρόσωπα νὰ ἦναι αὐστηρᾶς τιμιότητος καὶ ἀνεπιλήπτου διαγωγῆς, διότι τοῦτο εἶναι ἡ καλλιτέρα ἐγγύησις καὶ ἐκ τούτου προκύπτει πᾶσα ἀσφάλεια.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι διὰ νὰ ἦναι ἡ ἐγγύησις ἐντὸς τοῦ ὅρου πρέπει νὰ ὁρισθῇ εἰς κτηματικὴν ἐγγύησιν 4,000 δραχμῶν. Δύναται δὲ νὰ ἦναι, ὡς ἐρρέθη, καὶ χρηματικὴ ἄνευ βλάβης τοῦ καταβάλλοντος, ἐπειδὴ θέλει λαμβάνει τόκον τινὰ ὡρισμένον.

Τελευταῖον μετά τινα ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστραφεῖσαν συζήτησιν, ἐπέφερεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι ἀρκετὸς εἶναι ὁ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τεθεὶς κτηματικὸς ὅρος, καὶ πρέπει ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς τοῦτον, διότι ἄλλως, θέλει εἶσθαι δύσκολον ν' ἀναλάβῃ τὴν θέσιν ταύτην ὑπάλληλος. Ἐκτὸς δὲ τούτου θέλει ἐπιστήσει τὴν προσοχήν του εἰς τὴν ἐκλογὴν προσώπων τιμίων καὶ ἀνεπιλήπτων, ὥστε ἡ εἰδικὴ αὕτη ἐγγύησις συνενουμένη

μετὰ τῆς ὑλικῆς, εἶναι ἀποχρῶσα. Διὰ νὰ μὴ ἀναβρώσι λοιπὸν δυσκολίαι, συνίστησι τὴν παραδοχὴν τοῦ ἄρθρου ὡς ἔχει.

Ἀπήντησεν ὁ πρῶτος περὶ ἐγγυήσεως λαζῶν τὸν λόγον, ὅτι καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη ὅτι γίνεται πρόνοια διὰ τὴν εἰς τὸ μέλλον τοῦ νόμου ἐφαρμογήν· ἀλλ' ἐὰν ὁ ὑπουργὸς νομίζῃ ἀποχρώσας τὰς ἐγγυήσεις, τὸ κατ' αὐτὸν δὲν ἐπιμένει πλειότερον.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 6. Ὁ ἐπιστάτης τῆς διαχειρήσεως εἶναι ὑπόχρεως νὰ δίδῃ κτηματικὴν ἢ χρηματικὴν ἐγγύησιν ἐκ δραχ. 2,000 διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπηρεσίας του.

Ὁ δὲ ἐπιστάτης τῆς ἐξορύξεως θεωρεῖται ὑπεύθυνος διὰ τὴν εἰς καλὴν κατάστασιν διατήρησιν τοῦ λατομείου τῶν μυλοπετρῶν.»

Παραδεχθέντος δὲ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τσιμπουράκη καὶ Πετρινοῦ, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον σχεδὸν ὅμοιον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 75. Ἔχει δὲ τὸ σύνολον ὡς παρεδέχθη οὕτως.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Αἱ κατὰ τὴν νῆσον τῆς Μήλου μυλόπετραι καὶ ὁ γύψος θέλουν ἐξορύττεσθαι δι' ἐργολαβίας, ἢ δι' ἡμερομισθίων, ἐὰν τὸ πρῶτον μέτρον ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἐπιζήμιον ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργηθησομένης ἑκάστοτε ἐπιτοπίου δημοπρασίας, ἡ δὲ διάρκεια τῆς ἐργολαβίας καὶ οἱ ὅροι αὐτῆς προσδιορίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρ. 2. Ἡ ὑπηρεσία τῆς διαχειρήσεως τῶν ὀρυκτῶν τούτων θέλει εἶσθαι χωριστὴ ἀπὸ τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἐξορύξεως. Ἐπὶ τούτῳ θέλουν διατηρεῖσθαι δύο ὑπάλληλοι ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ εἷς *ἐπιστάτης* τῆς ἐξορύξεως τῶν *ὀρυκτῶν Μήλου* μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 150, καὶ ὁ δεύτερος ἐπιστάτης τῆς διαχειρίσεως μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 100. Τὰ δὲ καθήκοντα ἀμφοτέρων τῶν ἐπιστατῶν θέλουν κανονισθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν· ἐκτὸς τούτων θέλει διατηρεῖσθαι καὶ εἷς φύλαξ τῶν ὀρυκτῶν μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 40.

Ἄρθρ. 3. Ἡ τιμὴ τοῦ γύψου προσδιορίζεται εἰς ῥρ 4 50/0 τὸ καντάρι, τῶν δὲ μυλοπετρῶν ὡς ἑρεξῆς.

Διὰ τὰς ἐντὸς τοῦ Κράτους πωλουμένας

Τῶν Πελεκητῶν	δραχ.	5:50	τὸ κομμάτι
Τοῦ Καρίκου	»	2:80	»
Τῆς Πόλεως	»	1:70	»
Τοῦ Μαστόρου	λ.	80	»
Τῆς Μαζούρας	λ.	22	»
Τῶν Χειρομύλων	δρ.	9:	τὸ ζευγάρι.

Διὰ τὰς ἐκτὸς τοῦ κράτους.

Τῶν Πελεκητῶν	δραχ.	7:50	τὸ κομμάτι
Τοῦ Καρίκου	»	3:80	»
Τῆς Πόλεως	»	2:40	»
Τοῦ Μαστόρου	»	1:10	»
Τῆς Μαζούρας	λεπ.	32	»
Τῶν Χειρομύλων	δραχ.	12:	τὸ ζευγάρι

Ἄρθρ. 4. Ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν τῶν μυλοπετρῶν διὰ τὰ ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας καὶ τὴν μεταφορὰν ἐντὸς αὐτῆς, θέλουν τηρεῖσθαι αἱ διατυπώσεις καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος περὶ τελωνείων νόμου ἀπὸ 19 (31 Μαρτίου) 1843.

Ἄρθρ. 5. Ὁ μεταφέρων ἐντὸς τοῦ κράτους μυλοπέτρας, ἐὰν δὲν παρουσιάσῃ ἐμπροθέσμως τὴν παρὰ τοῦ τελωνιακοῦ νόμου ὁριζομένην λυσεγγύησιν, ὑποχρεοῦται ἀλληλεγγύως μετὰ τοῦ ἐγγυητοῦ του εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ὑπερβαλλούσης τιμῆς.

Ἄρθρ. 6. Ὁ ἐπιστάτης τῆς διαχειρήσεως εἶναι ὑπόχρεως νὰ δίδῃ κτηματικὴν ἢ χρηματικὴν ἐγγύησιν ἐκ δραχ. 2,000 διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπηρεσίας του.

Ὁ δὲ ἐπιστάτης τῆς ἐξορύξεως θεωρεῖται ὑπεύθυνος διὰ τὴν εἰς καλὴν κατάστασιν διατήρησιν τοῦ λατομείου τῶν μυλοπετρῶν.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον. »

Ἐπιλήφθη ἀκολούθως τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτων δημοτικῶν φόρων εἰς τὸν δῆμον Καρύστου πρὸς κατασκευὴν τοῦ λιμένος αὐτῆς νομοσχεδίου, μηδενὸς δὲ κατὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀντειπόντος, ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σ. Ἀντωνιάδου καὶ Τσιμπουράκου, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διὰ ψήφων 68, ἑνὸς ἀρνηθέντος.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτου φόρου διὰ τὴν ἐπισκευὴν καὶ κάθαρσιν τοῦ λιμένος Καρύστου νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	
Κλεομ. Οἰκονόμου πρωθ. ψῆφον	
Γεώργιος Λογιωτατίδης	N.
Δ. Δεληγεώργης	N.
Π. Τσιμπουράκης	N.
Πάνος Μοναστηριώτης	
Σταῦρος Γρίβας	
Ἰωάννης Πετμέζης	
Μιχ. Καΐρης	
Δημήτριος Κονδύλης	
Ἀντώνιος Καμπάνης	N.
Ἀνδρέας Δανόπουλος	N.
Νικόλαος Ἰατρός	N.
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	N.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	
Κωνστ. Βρυζάκης	N.
Ἀνάργυρος Πετράκης	N.
Κ. Τζαβέλας	N.
Σ. Στράτος	N.
Π. Ῥάγκος	N.
Λουκᾶς Π. Νάκος	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	N.
Πέτρος Τσαιτάκης	
Γεώργιος Κονδύλης	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Γεώργιος Ἰω. Βατίστας	N.
Ἄγγελος Γουζούασης	N.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	N.
Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	N.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	N.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	N.
Μιχαὴλ Σισίνης	N.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Γεώργιος Μῆτσος	
Ἰωάννης Κλίμακας	
ἀναγ. Δημητρίου	
Πέτρος Α. Ζάννος	
Μιχαὴλ Βαλέττας	N.
Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	
Ἠλίας Παπαδαῖος	
Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	N.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	N.
Ἰω. Ζάρκος	
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμάτιος Νικολαΐδης	N.
Βελισάριος Νικολαΐδης	
Γεώρ. Παππανικολάου	N.
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	
Πέτρος Δεληγιάννης	N.
Δημήτ. Ν. Μπούκουρας	N.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	N.
Ζαφ. Δεπάστας	N.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	N.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος	
Γ. Πανοπριστόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσούχλος	N.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	N.
Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Ἐμμαν. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	

Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	N.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	N.
Ῥήγας Παλαμίδης	N.
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	N.
Κωνστ. Μανέτας	N.
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	N.
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	N.
Νικόλαος Τσολακώστας	N.
Δ. Σσκελλαριάδης	N
Ν. Μπούτουνας	N.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	N.
Π. Δαρειώτης	
Σπυρίδων Βαλέττας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	N.
Παῦλος Λεντούδης	N.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	N.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.
Κ. Βέϊκος	
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	N.
Δημήτριος Βιρβίλης	
Γεώργιος Μπάντης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	N.
Α. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	N.
Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	
Α. Κανελόπουλος	
Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	N.
Σπυρ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	N.
Χριστοδούλος Τσῖνος	
Δημήτριος Κουμανιώτης	N.
Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Λαζάρου Ὀξλόρ	N.
Γεώργιος Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	N.
Στ. Ἀντωνιάδης	N.
Κωνστ. Ἀντωνιάδης	N.
Ἰωάννης Περίδης	N.
Ἀνδρέας Μάμουκας	
Κάρολος Ναζῶς	
Εὐστράτιος Παρίσης	N.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Τομαρᾶς	
Ἀν. Παππατσώρης	
Ἀθ. Καστανᾶς	N.
Γ. Παππαδημητρίου	N.
Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	N.
Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Δημ. Α. Κουντουριώτης	N.
Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	N.
Δ. Χατσίσκος	N.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.
Κωνστ. Δυκουνιώτης	
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Ἰωάννης Τασσαῖος	
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Ἐπὶ δὲ τοῦ πρώτου ἄρθρου ἀναγνωσθέντος λαβών τις τὸν λόγον παρετήρησεν, ὅτι κρίνει ἀναγκαῖον ἐπὶ τοῦ πρώτου παραγράφου τοῦ ἄρθρου 1 νὰ τεθῶσι μετὰ τὰς λέξεις «προσωπικὰς ἐργασίας» αἱ ἀκόλουθοι ἀσυμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 26, 34 καὶ 36 τοῦ δημοτικοῦ νόμου διότι κατ' αὐτὰ θέλει ἐνεργήσει τὸ δημοτικὸν συμβούλιον. Ἔπειτα παρατηρεῖ ὅτι ἡ φορολογία, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει τὸ νομοσχέδιον εἰς ἄλλα μὲν εἴδη ἐλαττόνει τὴν

ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐπιβεβλημένην φορολογίαν, εἰς ἄλλα δὲ ἐπαισθητῶς τὴν ἐπαυξάνει· καθότι τὸ μὲν νομοσχέδιον ἐπιβάλλει φόρον ἓν ἐπὶ τοῖς 0/0 ἐφ' ὅλων τῶν εἰς τὸν δῆμον εἰσαγομένων καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα δέβαια ἐμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ζῶα, τὸ δὲ δημοτικὸν συμβούλιον ἔθεσεν ἐπὶ μὲν τῶν μικρῶν ζώων κατὰ κεφαλὴν 10 λεπτὰ, ἐπὶ δὲ τῶν μεγάλων 50. Κατὰ τὸ νομοσχέδιον λοιπὸν τοῦτο τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἶγες, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία εἶναι τρεῖς ἕως πέντε δραχμῶν, θέλουσι πληρώνει 3 μέχρι 5 λεπτὰ, τὰ δὲ φορτηγὰ ζῶα καὶ οἱ βόες, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία ἀναβαίνει μέχρις 150 καὶ 200 δραχμῶν, θέλουσι πληρώνει φόρον 1 δραχ. καὶ 50 λεπτὰ ἢ δύο δραχμάς. Προτείνει λοιπὸν νὰ προπολογηθῇ τὸ ἄρθρον, τιθεμένης ἐπὶ τῶν ζώων τῆς φορολογίας, τὴν ὁποίαν τὸ δημοτικ. συμβούλιον ἀπεφάσισεν. Ἐπὶ δὲ τοῦ 3 παραγράφου παρατηρεῖ, ὅτι τὸ 36 ἄρθρ. τοῦ δημοτικοῦ νόμου παραδέχεται οὐχὶ μόνον τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἡμεροκαμάτου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντικατάστασιν δι' ἑτέρου ἐργάτου. Ὁ δημότης π. χ. δύναται ἢ προσωπικῶς νὰ ἐργασθῇ, ἢ νὰ πέμψῃ τὸν ὑπηρέτην του ἀντ' αὐτοῦ, ἢ νὰ πληρώσῃ τὸ ἀντίτιμον.

Ἀντιπαρετήρησεν ἕτερος, ὅτι διὰ τῆς λέξεως α ἐμπορευμάτων δὲν συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ζῶα, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀνισότης εἰς τὴν φορολογίαν.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἐμπορεύματα εἶναι ὅσα εἰσάγονται ἢ ἐξάγονται διὰ νὰ ἐμπορευθῶσιν, ὥστε τὸ νομοσχέδιον περιλαμβάνει εἰς τὸν Α. παράγραφον αὐτοῦ καὶ τὰ ζῶα· ἔπειτα τοῦτο ἀναφέρεται ῥητῶς ἐν τῇ ὑπουργικῇ ἐκθέσει. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ζῶα, εἶναι ἀναντίῤῥητον ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἐπαυξάνει ἐπαισθητῶς τὸν ἐπὶ τῶν μεγάλων ζώων φόρον, ἐκ λεπτῶν 50 εἰς δραχ. δύο ἢ καὶ τρεῖς, ἐνῷ δὲν πρέπει ἡ κυβέρνησις νὰ ἐπιβάλλῃ διαίως φόρους ἐπαχθεστέρους ἐκείνων, τοὺς ὁποίους δύναταί τις δῆμος νὰ συνεισφέρῃ.

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι οἱ νομίζοντες ὅτι ὁ φόρος ἀποβαίνει κατὰ τὸ νομοσχέδιον ἐπαχθέστερος δὲν γινώσκουσι τὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις τοῦ δήμου, διότι ἰδίως εἰς αὐτὸν εἰσάγονται αἶγες καὶ πρόβατα, σπανίως δὲ καὶ μεγάλα ζῶα· ὥστε πραγματικῶς ἐλαττοῦται ἡ φορολογία. Ἔπειτα εἶναι δίκαιον νὰ πληρώνωσιν ὅλα τὰ ἐμπορεύματα ἴσον φόρον, ὥστε ἀνισότης εἰς τὸ νομοσχέδιον δὲν ὑπάρχει, καὶ τοῦτο ψηφίζεται ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποφάσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

Ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος, ὅτι τὸ δημοτικὸν συμβούλιον διὰ τοῦ πρώτου ἄρθρου περιέλαβεν ὅλας τὰς εἰσαγομένας καὶ ἐξαγομένας πραγματείας, καθὼς ὁ Α. παράγραφος τοῦ νομοσχεδίου ὅλα τὰ εἰσαγόμενα καὶ ἐξαγόμενα ἐμπορεύματα· διὰ δὲ τοῦ 2 καὶ 3 ἄρθρου τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐπιθέτει φόρον ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὸν τόπον ζώων. Τὸ δὲ νομοσχέδιον ἀφῆκε τὰ ἐν τῷ τόπῳ ζῶα ἀφορολόγητα.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι οἱ προαγορεύσαντες ἀνέπτυξαν ἱκανῶς τὸ ἀντικείμενον καὶ ἔδειξαν, ὅτι τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος αἱ παρατηρήσεις εἶναι ἀβάσιμοι, διότι ἔλαβε βάσιν τὴν ἔκθεσιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ οὐχὶ τὸ νομοσχέδιον, καὶ κατὰ τὸ ἱστορικὸν μέρος τῆς ἐκθέσεως ἠθέλησε νὰ τροπολογήσῃ τὸ νομοσχέδιον, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἡ προσθήκη τῆς φράσεως ἀσυμφώνως μὲ τὰ ἄρθ. 26, 34 καὶ 36 τοῦ δημοτικοῦ νόμου « εἶναι περιττὴ· διότι ἀφοῦ τὸ νομοσχέδιον ὁρίζει, ὅτι οἱ φόροι θέλουσι ψηφισθῇ διὰ βουλεύματος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἐννοεῖται ὅτι τοῦτο θέλει βασισθῇ εἰς τὸν περὶ δήμων νόμον, καὶ ἂν ψηφίσῃ νόμους παρὰ τὰ διατεταγμένα, δὲν θέλει τὸ ἐπιτρέψει ἡ κυβέρνησις. Περὶ δὲ τῆς ἀνισότητος, τὴν ὁποίαν παρετήρησεν ὁ προαγορεύσας, αὕτη δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ νομοσχέδιον, διότι τοῦτο ἐπιβάλλει ἴσον φόρον ἓν τοῖς 0/0 ἐφ' ὅλων τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων, ὥστε τὸ πρόβατον ἂν ἀξίζῃ 5 δραχμὰς θέλει πληρώσει δημοτικὸν φόρον 5 λεπτὰ, καὶ ὁ βοῦς ἂν ἀξίζῃ 100 δραχμὰς θέλει πληρώσει φόρον μίαν δραχμήν· τοῦτο ὅμως εἶναι ἰσότης καὶ δικαιοσύνη, καὶ οὐχὶ ἀνισότης· ὥστε τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον πρόκειται εἰς ἐπιψήφισιν, ἔχει καλῶς.

Ἀντέταξεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας, ὅτι δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ἡ κυβέρνησις νὰ μεταβάλλῃ τοὺς φόρους, τοὺς ὁποίους ἐπὶ τὰ βάσει τοῦ παρὰ τῶν βουλῶν ἐψηφισμένου νόμου ἐπέβαλε τὸ δημοτικὸν συμβούλιον· διότι τοῦτο γινώσκει καλλίων τὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων, καὶ εἶναι ἱκανώτερον νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ ποσὸν τοῦ ἐπιβλητέου φόρου. Δὲν εἶναι λοιπὸν πρέπον νὰ ἐπιβάλλῃ ἡ κυβέρνησις ἄλλους φόρους ἐπαχθεστέρους· διότι, ἀφοῦ εἰς τὸν φόρον τοῦ ἑνὸς ἐπὶ τοῖς 0/0 ἐπιβάλλονται καὶ τὰ ζῶα, ἐννοεῖται ὅτι ὁ φόρος τῶν μεγάλων ζώων καθίσταται ἐπαχθέστατος. Τὰ δ' ἄρθρα τοῦ δημοτικοῦ νόμου εἶναι ὁμοίως ἀναγκαῖα, διότι τὸ δημοτικὸν συμβούλιον θέλει ἐνεργήσει κατὰ τὸν παρόντα νόμον, καὶ εἶναι χρεία νὰ μνημονεύωνται ἐν αὐτῷ καὶ

τὰ ἄρθρα τοῦ δημοτικοῦ νόμου, τὰ ὁποῖα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὰ ἤδη ψηφιζόμενα.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι ὁ προαγορεύσας ἐξ ἁπλῆς τροπολογίας, ἣν κατ' ἀρχὰς προέτεινεν κατήντησεν ἤδη σχεδὸν εἰς τὸ ἀπαράδεκτον ὅλου τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' οἱ λόγοι αὐτοῦ εἶναι ἀνίσχυροι· διότι ἀληθῶς μὲν πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως οἱ δημοτικοὶ φόροι ἐπεβάλλοντο παρὰ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, καὶ ἐπεψηφίζοντο παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας. Μετὰ τὴν καθιέρωσιν ὅμως τοῦ συντάγματος, οἱ φόροι ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, ἀφοῦ προηγουμένως αἱ βουλαὶ ἐπιψηφίσωσι τὸν γενικὸν νόμον περὶ ἐπιβολῆς δημοτικῶν φόρων· ὁσάκις δ' ἔκτακτοι περιστάσεις ἀπαιτήσωσιν ἐκτάκτους φόρους, ψηφίζονται οὗτοι παρὰ τῶν βουλῶν, ὡς καὶ πέρυσιν ἐψηφίσθη ἔκτακτος φόρος ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰς τὸν δῆμον Πειραιῶς, πρὸς κατασκευὴν τῆς προκυμαίας αὐτοῦ. Ὅμοιον λοιπὸν νομοσχέδιον πράκειται καὶ ἤδη εἰς ἐπιψήφισιν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνεξάρτητον παντὸς ἄλλου, ὥστε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις ασύμφωνα μὲ τὰ ἄρθρα 26, 34 καὶ 36 τοῦ δημοτικοῦ νόμους. Περὶ δὲ τῆς ἀνισότητος τῆς φορολογίας παρατηρεῖ ὅτι τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον πράκειται νὰ ψηφίσωμεν, περιέχει τὴν ἰσότητα, διότι ἴσον φόρον τίθησιν ἐφ' ὅλων τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων. Ἡ δ' ἔκθεσις περιέχει ὅτα ἔπρεπε νὰ ἐμπεριέχωνται ἐν αὐτῇ, τουτέστι α') τὸ ἱστορικὸν περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ λιμένος, β') τί ἔπραξε τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, καὶ τί εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γείνῃ· ἂν δ' ὑπάρχῃ εἰς τὴν φορολογίαν, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλε τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἀνισότης, δὲν πράκειται νὰ ψηφίσωμεν ἡμεῖς ἤδη τὴν φορολογίαν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἀλλὰ τὴν τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ οὐδεμίαν ἀνισότητα ἐμπεριέχει.

Μετὰ ταῦτα τῆς βουλῆς φωτισθείσης, καὶ μὴ ἐπιμεϊναντος τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος εἰς τὴν τροπολογίαν του μετὰ τὰς γενομένας ἀναπτύξεις, ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν βουλὴν ἂν παραδέχηται τὸ 1 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δῆμον Καρύστου νὰ ἐπιβάλῃ τοὺς ἑξῆς φόρους καὶ προσωπικὰς ἐργασίας·

Α'. Ἐφ' ὅλων τῶν εἰς τὸν δῆμον εἰσαγομένων καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων ἓν ἑκατοστὸν τῆς τιμῆς αὐτῶν.

Β'. Ἐπὶ τῶν προσορμιζομένων εἰς τὸν δῆμον πλοίων δεκαπέντε λεπτὰ (15) τὸν κάδδον (τόνον) δι' ἑκάστην προσόρμισιν.

Γ'. Τρία ἡμερομίσθια ἐτησίως ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀρρένων κατοίκων τοῦ δήμου τῶν ἀπὸ δέκα ὀκτὼ μέχρις ἑξήκοντα ἐτῶν ἡλικίαν ἐχόντων, μὴ ἐξαιρουμένων μηδὲ τῶν ἀριστεροφόρων, ἢ τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν, προσδιορισθησόμενον διὰ ψηφίσματος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, καὶ ἐγκρίσεως τῆς ὁριστομένης διοικητικῆς ἀρχῆς.»

Ἐγένετο ὁμοίως δεκτὸν δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ 2 ἄρθρον ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. Τὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω φόρων εἰσπραχθησόμενα χρήματα, καὶ ἡ προσωπικὴ ἐργασία προσδιορίζονται εἰς μόνην τὴν ἐπισκευὴν καὶ κάθαρσιν τοῦ ἀρχαίου λιμένος Καρύστου.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ 3 ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις, ὅτι θεωρεῖ κατάλληλον νὰ εἰσπράττωνται τὰ χρήματα διὰ τῆς τελωνιακῆς ἀρχῆς ἐπὶ τῇ βάσει διπλοτύπου ἐπιθεωρουμένου παρὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου διοριζομένης ἐπιτροπῆς· ἐπειδὴ διὰ τοῦ τρόπου τούτου θέλουσι προληφθῆ αἱ καταχρήσεις.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι πάντες ἐνθυμοῦνται, πόσαι δυσκολίαι καὶ ἀντιρρήσεις ἐπηνέχθησαν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ δημοτικῶν φόρων νόμου, ὅτε προὐτέθη νὰ συλλέγωνται τὰ χρήματα καὶ λοιπὰ εἰσοδήματα τῶν δήμων δι' ἄλλων ἀρχῶν, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἀνατεθῇ εἰς ἕκαστον δῆμον ἡ διαχείρισις τῆς περιουσίας του, ἵνα μὴ γίνωνται δοῦλαι αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν. Δὲν πρέπει λοιπὸν ἤδη νὰ τροποποιήσωμεν τὴν μετὰ ὥριμον σκέψιν ἀπόφασιν, ἀλλ' ἕκαστον δημοτικὸν συμβούλιον δύναται νὰ προκαλέσῃ τὴν κυβέρνησιν, ἵνα συμπράξῃ εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα αὐτὸ δυσκολεύεται νὰ εἰσπράξῃ μόνον.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 3 ἄρθρον καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ 4 καὶ 5 ἔχοντα οὕτω·

« Ἄρθρ. 3. Ἡ εἴσπραξις καὶ ταμίευσις τῶν χρημάτων, ἡ ἐργολαβία, καὶ ὁ ἔλεγχος τῆς διαχειρίσεως ἐν γένει θέλουσιν ἐνεργηθῆ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ δήμων νόμου.»

« Ἄρθρ. 4. Οἱ διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλόμενοι φόροι καὶ προσωπικὴ ἐργασία θέλουσι διαρκέσει ἐπὶ ἐξαετίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ.»

« Ἄρθρ. 5. Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον. »

Τελευταῖον παρατηρήσαντός τινος ὅτι ἐννοεῖται οἰκοθεν, ὅτι αἱ γενικαὶ διατάξεις τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ὅσαι δὲν ἀκυροῦνται

διὰ τοῦ παρόντος νόμου διατελοῦσιν ἐν ἰσχύϊ, καὶ μηδενὸς πρὸς τοῦτο ἀντειπόντος, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Χατζοπούλου καὶ Μιχαλοπούλου, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων 69 ἀρνηθέντος ψῆφον ἑνὸς τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου ἔχοντος οὕτως.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δῆμον Καρύστου νὰ ἐπιβάλῃ τοὺς ἑξῆς φόρους καὶ προσωπικὰς ἐργασίας.

Α'. Ἐφ' ὅλων τῶν εἰς τὸν δῆμον εἰσαγομένων καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων ἓν ἑκατοστὸν τῆς τιμῆς αὐτῶν.

Β'. Ἐπὶ τῶν προσορμιζομένων εἰς τὸν δῆμον πλοίων δεκαπέντε λεπτὰ (15) τὸν κάδδον (τόνον) δι' ἑκάστην προσόρμισιν.

Γ'. Τρία ἡμερομίσθια ἐτησίως ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀρρένων κατοίκων τοῦ δήμου τῶν ἀπὸ δέκα ὀκτὼ μέχρις ἑξήκοντα ἐτῶν ἡλικίαν ἐχόντων, μὴ ἐξαιρουμένων μηδὲ τῶν ἀφιστειοφόρων, ἢ τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν, προσδιορισθησόμενον διὰ ψηφίσματος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἐγκρίσεως τῆς ὁριστομένης Διοικητικῆς Ἀρχῆς.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω φόρων εἰσπραχθησόμενα χρήματα, καὶ ἡ προσωπικὴ ἐργασία προσδιορίζονται εἰς μόνην τὴν ἐπισκευὴν καὶ κάθαρσιν τοῦ ἀρχαίου λιμένος Καρύστου.

Ἄρθρ. 3. Ἡ εἴσπραξις καὶ ταμίευσις τῶν χρημάτων, ἡ ἐργολαβία, καὶ ὁ ἔλεγχος τῆς διαχειρίσεως ἐν γένει θέλουσιν ἐνεργηθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Δήμων Νόμου.

Ἄρθρ. 4. Οἱ διὰ τοῦ παρόντος Νόμου ἐπιβαλλόμενοι φόροι καὶ προσωπικὴ ἐργασία θέλουσι διαρκέσει ἐπὶ ἑξαετίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 5. Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα Νόμον. »

Ἔπειτα παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ αἰτήσεως συμπληρωτικῆς πιστώσεως 73,000 δραχμῶν εἰς λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1848, καὶ τὴν δικαιολογητικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως.

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχ. 73,000 διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως, ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν σχέδιον Νόμου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν Ὑπουργείου ἐκ δραχ. 73,000 ὡς ἑξῆς.

Κεφ. 5. Ἄρθρ. 1 καὶ 2. Ἀποζημιώσ. Βουλευτ. Σωμάτων	δρ.	57500
Κεφ. 22. Ἄρθρ. 3 καὶ 6 ἐπὶ μέν τοῦ ἄρθρου 3. Ἐπισκευαὶ προσοδοφόρων κτημάτων	»	500
Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 6. Ἔξοδα δικαστικὰ καὶ συνηγορικὰ	»	5,000
Κεφ. 9. Ἄρθρ. 2. Ἔξοδα μεταθέσεως οἰκονομικῶν ὑφρίων	»	500
Κεφ. 10. Στοιχεῖον 1. Ποσοστὰ ἐπὶ φόρων δεκάτων κλπ	»	9,500
	δραχ.	73,000

Διὰ τοῦ ἤδη ἐπιψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 ἐγγραφῆναι πίστωσις ἐπὶ μὲν τοῦ κεφαλαίου Ε. ἄρθρ. 1 καὶ 2 δραχ. 452,340, ἀλλ' αὐτὴ ἐξαντλῆται ἤδη παραταθείσης τῆς συνόδου τῶν βουλευτικῶν σωμάτων, παρ' ὅσον ὑπελογίσθη κατὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ δὲ ζητούμενον ἤδη ποσὸν θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ λοιπῶν ἐξόδων τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1848. Ἐπὶ δὲ τοῦ κεφαλαίου 22 ἄρθρ. 3. δραχ. 2,000 ἐξαντλῆσαι ἤδη ἕνεκα τῶν γεγονυιῶν ἐπισκευῶν, τὸ δὲ ζητούμενον ποσὸν τῶν δραχ. 500 μόλις ἐπαρκέσει εἰς τὴν πληρωμὴν καθυστερημένων τινῶν δαπανῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 6 δραχ. 16,000 αἴτινες ἐπίσης ἐξηντλήθησαν ἕνεκα τῶν διαφόρων δικῶν τοῦ δημοσίου, τὸ δὲ ζητούμενον ποσὸν τῶν δραχ. 5,000 μόλις ἐπαρκέσει νὰ πληρωθῶσι τὰ ὀφειλόμενα τοιαύτης φύσεως ἔξοδα καὶ ὅσα κηρυχθῶσιν ἐκτελεστὰ παρὰ τῶν προέδρων τῶν ἀρμοδίων δικαστηρίων μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1848.

Εἰς τὰ ἔξοδα ταῦτα δὲν εἶμπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ οὐδεμία οἰκονομία, καθ' ὅσον ταῦτα πληρώνονται κηρυττόμενα ἐκτελεστὰ παρὰ τῶν Κ. Κ. προέδρων τῶν δικαστηρίων, οὐδὲ συμφέρει εἰς τὸ δημόσιον νὰ μένωσιν ἀπροστάτευτα τὰ συμφέροντά του ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων.

Ἐπὶ δὲ τοῦ κεφαλ. 9 τοῦ ἄρθρ. 2. δραχ. 300 ἐξαντλῆσαι πρὸ πολλοῦ ἕνεκα τῶν διαφόρων τῶν ὑπαλλήλων τούτων μεταθέσεων, καὶ τὸ ζητούμενον ἤδη ποσὸν τῶν δραχ. 500 μόλις ἐπαρκέσει νὰ πληρωθῶσιν τὰ εἰς διαφόρους καθυστερούμενα.

Τέλος ἐπὶ τοῦ κεφ. 10 στοιχ. ά. ἐγγραφῆναι πίστωσις δραχ. 35,000

ἀλλ' ἡ ποσότης αὕτη ἐξηντλήθη ἤδη καὶ ἡ ζητουμένη ποσότης θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν ἐξόφλησιν ὀλίγων τινῶν καθυστερημάτων μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου ε. ε. καὶ τῶν ποσοστῶν ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῆς τελευταίας τριμηνίας τοῦ 1848. Ἡ δαπάνη αὕτη λογιζομένη ἐπὶ τῶν γινομένων εἰσπράξεων τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπικρατείας, δὲν ἔχει ἀνάγκην μηδεμιᾶς αἰτιολογίας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Δ. Γ. ΒΟΥΤΑΡΗΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΒΑΛΑΔΟΣ.

Ἐπιτρέπομεν διὰ τοῦ παρόντος εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτῆς τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ὅπως ἔχει.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Δεκεμβρίου 1848.

ΟΘΩΝ

Δ. Γ. ΒΟΥΤΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας διατάττομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Χορηγεῖται συμπληρωτικὴ πίστωσις δρ. 73,000 ἐπὶ τῶν ἑπομένων κεφαλαίων καὶ ἄρθρων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 ὡς ἑφεξῆς.

Κεφάλ. 5. Ἄρθρ. 1 καὶ 2 « ἀποζημιώσεις Βουλευτικῶν Σωμάτων » ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρθρ. 1. « Βουλὴ » δραχ. 28,000 ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρ. 2 « Γερουσία » 29,500.

Κεφάλ. 22. Ἄρθρ. 3 καὶ 6 ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 3 « ἐπισκευὴ προσοδοφόρων κτιρίων » δραχ. 500 ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 6 « ἔξοδα δικαστικὰ καὶ δικηγορικὰ δραχ. 5,000.

Κεφάλ. 9. Ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρθρ. 2 « ἔξοδα μεταθέσεως οἰκονομικῶν ἐφόρων » δραχ. 500 καὶ τέλος ἐπὶ τοῦ κεφαλ. 10 στοιχ. ά. « ποσοστὰ ἐπὶ φόρου δεκάτων καὶ λοιπὰ δραχ. 9,500.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ὡς ἀνωτέρω ποσὰ τῆς συμπληρωτικῆς ταύτης πιστώσεως θέλουν καταλογισθῆ εἰς τὰς πιστώσεις τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848.

Ὁ παρὼν Νόμος συζητηθεὶς καὶ ψηφισθεὶς παρά τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀκολούθως παρετήρησέ τις, ὅτι ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδριάσει ἔμελλε νὰ συζητηθῇ τὸ περὶ καθηκόντων τῶν δημοτικῶν συμ-

βούλων ἀντικείμενον, ἀλλ' ἀνεβλήθη κατ' αἴτησιν τοῦ ὑπουργοῦ, ἵνα προσαγάγῃ οὗτος τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἔγγραφα. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τοῦδε τὰ ἔγγραφα δὲν προσήχθησαν, καὶ δὲν πρέπει νὰ μένῃ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐκκρεμὲς ὡς ἀφορῶν παραβίασιν νόμου καὶ προσβολὴν δημοτικῶν δικαιωμάτων, προτείνει νὰ ὁρισθῇ ῥητῶς ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θέλει συζητηθῇ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

Μετά τινα μικρὰν περὶ τῆς ὁριστέας ἡμέρας συζήτησιν ἡ Βουλὴ ἀπεφήνατο, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντικείμενον θέλει συζητήσει τὴν προσεχῆ Τρίτην 22 Δεκεμβρίου.

Ὁ δὲ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τῶν ὑπολοιπουμένων νομοσχεδίων, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Μελέτης Χ. Μελέτης.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΑ'.
Τῆς 17 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν δεκάτην ἑβδόμην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους, συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν π. μ. τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Κατὰ πρῶτον ὁ πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι ὁ Βουλευτὴς Κλίμακας ἀνεχώρησεν ἄνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ κατὰ διαταγὴν τῆς κυβερνήσεως ἀποσταλὰς αὐτὸν ὅπου ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας ἀπῄτει. Καὶ εἰς τοιαύτην ὅμως περίστασιν νομίζει, ὅτι ὁ Βουλευτὴς ὤφειλε νὰ ζητήσῃ ἄδειαν παρὰ τῆς Βουλῆς, ἢ τοὐλάχιστον τὸ ὑπουργεῖον νὰ εἰδοποιῇ τὴν Βουλὴν, ὅτι ἔλαβεν ἀνάγκην τῆς ἀποστολῆς τοῦ δεῖνος Βουλευτοῦ εἰς δημόσιον ὑπηρεσίαν.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν ὑποχρεοῦται νὰ εἰδοποιῇ τὴν Βουλὴν, ἀλλ' ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀποστελλόμενος εἰς ὑπηρεσίαν Βουλευτὴς ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του τὴν ἄδειαν τοῦ σώματος.

Παρετήρησε καὶ ἄλλος, ὅτι εἰς τὸν βουλευτὴν ἀνήκει νὰ ζητῇ ἄδειαν παρὰ τῆς βουλῆς δικαιολογῶν αὐτὴν, καὶ ὑπέδειξεν εἰς ἔλλειψιν ὁ ἄνευ ἀδείας ἀναχωρήσας Κλίμακας, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ παρατηρήσῃ εἰς αὐτὸν τὸ προεδρεῖον.

Προσέθηκεν ὁ πρόεδρος, ὅτι καὶ ὁ βουλευτὴς Γερμανὸς Μαυρομιχάλης ἀνεχώρησεν ὁμοίως ἄνευ ἀδείας τῆς βουλῆς· θεωρεῖ δὲ καθῆκόν του νὰ γνωστοποιῇ πρὸς τὴν βουλὴν τὰς τοιαύτας παρεκτροπὰς, συναίμα δὲ νὰ ἐνεργῇ τὰ παρὰ τοῦ κανονισμοῦ διαταττόμενα.

Πρὸς ταῦτα πάντες συνήνεσαν. Εἶτα παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχουσαν οὕτως·

« Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Τῆς ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως διὰ τὸ 1849 ἔτος νομοσχεδίου εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον καὶ θεωροῦσα ὅτι ἡ ναυτικὴ τοῦ κράτους δύναμις προσδιορίζεται ὡς καὶ κατὰ τὸ πρωλαβὸν ἔτος εἰς ἄνδρας 869, ἡ ἐπιτροπὴ συνιστᾷ τὴν παραδοχήν του.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Δεκεμβρίου 1849.

Ὁ Εἰσηγητὴς Ι. Ζ ά ρ κ ο ς. »

Ὁμοίως ὁ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ ὑπολιμεναρχείου Πειραιῶς καὶ τὴν δικαιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτω·

« *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Κ ύ ρ ι ο ι!

Κατὰ τὸ περὶ λιμενικῶν ἀρχῶν ὀργανικὸν Β. Διάταγμα, ἡ λιμενικὴ ἀρχὴ τοῦ λιμένος Πειραιῶς προσδιορίσθη ὑπολιμεναρχεῖον, καὶ κατ' αὐτὸ προσδιορίζεται νὰ διευθύνηται ἡ θέσις αὕτη ἀπὸ ὑποπλοίαρχον.

Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν μετάβασιν τῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἀθήνας καὶ διὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ Πειραιῶς, καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ εἰς αὐτὸν ναυπηγείου, ἡ ὑπηρεσία τῆς λιμενικῆς ταύτης ἀρχῆς ἐπολλαπλασιάσθη, καὶ αἱ σχέσεις αὐτῆς ἔγιναν συνεχεῖς μετὰ τῶν ἐν Πειραιεῖ, μὴ διαλειπόντων, ἐλλιμενισμένων πολεμικῶν πλοίων τῶν ξένων ὡνομασιῶν, ὡς καὶ ἡ παρουσίασις αὐτῆς εἰς τοὺς προσερχομένους εἰς τὴν καθέδραν διασήμους ἄνδρας τῶν ξένων δυνάμεων, ἀπαιτεῖται ὁ διευθύνων τὴν λιμενικὴν ταύτην ἀρχὴν, χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς θέσεώς του, νὰ φέρῃ πάντοτε τὴν στολήν του, καὶ νὰ ἦναι ἐνδεδυμένος καθηκόντως· ἐκτὸς τούτου καὶ τὰ ἀσυγκρίτως λόγῳ ἀνώτερα ἔξοδα, παραβαλλόμενα μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ κράτους μερῶν, ἀποκαθιστῶσιν αὐτὸν ἀνεπαρκῆ μὲ τὸν

ὁποῖον ἤδη λαμβάνει μισθὸν τοῦ βαθμοῦ του τῶν δραχμῶν ἑκατὸν κατὰ μῆνα διὰ τὴν συντήρησίν του καὶ διατήρησιν τῆς προσηκούσης εἰς τὴν θέσιν του ἀξιοπρεπείας, ἥτις διὰ νὰ διατηρῆται ἀναγκόντως, ἀπαιτεῖται νὰ κατέχηται ἡ θέσις αὕτη ἀπὸ ἄνδρα ἐγνωσμένης ἀνατροφῆς καὶ χρηστῶν ἠθῶν, καὶ κάτοχον καὶ ξένων ἄλλων γλωσσῶν.

Διὰ τοὺς ἐκθετομένους ἀνωθεν λόγους ὑποβάλλω ὑπὸ τὴν αὐξησίν καὶ ἐπιψήφισιν ὑμῶν, Κύριοι, τὸ ἐπισυνημμένον νομοσχέδιον, δι' οὗ προτείνω, ὥστε ἡ θέσις αὕτη τοῦ ὑπολιμεναρχείου Πειραιῶς νὰ κατέχηται τοῦ λοιποῦ ἀπὸ Πλοίαρχον Γ'. τάξεως ἀντὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ὑποπλοιάρχου, καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ ἐκείνου νὰ ἐπαρκῆται εἰς τὰς ὡς εἴρηται ἀνάγκας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Παραγγέλλεται ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸς νὰ παρουσιάσῃ εἰς τε τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν τὸ ἀκόλουθον νομοσχέδιον, καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ, ὅπως ἔχει κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Δεκεμβρίου 1848.

Ο Θ Ω Ν

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας διατάττομεν.

Τὸ ὑπολιμεναρχεῖον Πειραιῶς θέλει διευθύνεσθαι τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ἀξιωματικὸν τοῦ ναυτικοῦ μὲ βαθμὸν Πλοιάρχου Γ'. τάξεως ἀντὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ὑποπλοιάρχου, καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ τὸν μισθὸν τοῦ ὁποίου ἔχει βαθμοῦ.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα Νόμον. »

Ἀνηγγέλθη ἀντικειμένων τῆς παρούσης συνεδριάσεως ἡ συζήτησις τοῦ περὶ Ψαριανῶν νομοσχεδίου, μηδεμιᾶς δ' ἀντιρρήσεως κατὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐπενεχθείσης, ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Πετρινοῦ καὶ Μπούκουρα, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διὰ ψήφων 75 ἀρνηθέντος ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ Ψαριανῶν, ναὶ ἢ οχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Α. Ὀρεινὸς	Γ. Λογιωτατίδης
Κλεομ. Οἰκονόμου ἠρν. ψῆφον	Δ. Δεληγεώργης Ν.

Π. Τσιμπουράκης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	
Ἰω. Πετμέζης	
Μ. Καΐρης	
Δ. Κονδύλης	Ν.
Ἀντ. Καμπάνης	Ν.
Ἀνδρ. Δανόπουλος	Ν.
Ν. Ἰατρός	Ν.
Ἀναγ. Μακροποκάμισος	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς	Ν.
Κωστῆς Βρυζάκης	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Κ. Τσαβέλλας	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.
Α. Π. Νάκος	
Ἀντ. Γεωργαντᾶς	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης	
Γ. Κονδύλης	
Κ. Φασίτσας	Ν.
Ἐλευθ. Καλογερᾶς	Ν.
Γ. Ἰω. Βατίστας	Ν.
Ἅγ. Γουζούσης	Ν.
Γ. Κ. Βελῆς	Ν.
Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Γ. Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Στέρ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Μ. Σισίνης	
Γρ. Χατσηγιάννος	
Γ. Μῆτσος	
Ἰω. Κλίμακας	
Ἀναγ. Δημητρίου	
Πέτρος Α. Ζάννος	
Μ. Ν. Βαλέττας	
Χρ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἠλίας Παπαδαῖος	Ν.
Γ. Πετμεζᾶς	
Ν. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Β. Πετμεζᾶς	Ν.
Ι. Ζάρκος	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.
Βελισ. Νικολαΐδης	
Γ. Παπανικολάου	Ν.
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	
Πέτρος Δεληγιάννης	Ν.
Δ. Ν. Μπούκουρας	Ν.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ζαφ. Δεπάστας	Ν.
Ἐμ. Ἀντίπας	Ν.
Α. Νοταρᾶς	
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος	Ν.
Γ. Πανοπριρτόπουλος	
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.
Ν. Κορφιωτάκης	
Ἐμ. Μελετόπουλος	
Παρασκ. Μιτάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.
Θ. Μ. Πετρινός	Ν.
Κ. Μανέτας	Ν.
Ἀλ. Ἀλιξανδρόπουλος	Ν.
Μ. Χατσῆ Μελέτη	
Ν. Τσαλακώστας	Ν.
Δ. Σακελλαριάδης	Ν.
Ν. Μπούτουνας	Ν.
Π. Παππατσώνης	
Ι. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.
Σπ. Βαλέττας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σπ. Α. Βαρότσης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Χρύσ. Σουμαρίπας	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.

Κ. Βέϊκος	
Μιχαὴλ Ἰατρός	
Δ. Βιρβίλης	
Γ. Μπάνης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Ἀνας. Μαυρομιχάλης	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	Ν.
Α. Κανελλόπουλος	
Κ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰω. Γκούρας	
Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	
Σπ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Χρ. Τσῖνος	
Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Θ. Ι. Μέξης	
Ἐμ. Α. Ὀρλὸφ	Ν.
Γ. Μπάστας	
Κ. Δαρειώτης	Ν.
Σταμ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰω. Περίδης	Ν.
Ἀνδ. Μάμουκας	
Κάρολος Νάζος	
Εὐστρ. Παρίσσης	
Ἀντ. Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Α. Γ. Κουντουριώτης	
Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δ. Χατσίσκος	Ν.
Καλαμ. Τσουκαλᾶς	Ν.
Κ. Δυοβουνιώτης	
Γ. Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἰω. Τασσαΐος	Ν.
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰω. Οἰκονόμου	Ν.

Ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, τροποποιούσης τὰς τέσσαρας κατηγορίας τὰς ἐν τῷ 1 ἄρθρῳ ἐμπεριλαμβανομένας ὡς ἀκολούθως·

« α'. Πᾶς ἔγγαμος ἢ χηρεύων πατὴρ οἰκογενείας, ἢ καὶ ἄτεκνος.

β'. Πᾶσα ἔχουσα τέκνα, ἢ ἄτεκνος χήρα, ἢ διεζευγμένη, ἐμμένουσα εἰς τὴν χηρείαν της, ἢ τὸν χωρισμόν της ἀπὸ τοῦ συζύγου της καθ' ὅλον τὸν ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς της χρόνον.

γ'. Οἱ ἄγαμοι ἢ καὶ διεζευγμένοι ἄρρενες, οἱ ἡλικίαν ἀνωτέραν τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους ἔχοντες, καὶ ζῶντες ἤδη ἀνεξαρτήτως τῆς πατρικῆς αὐτῶν ὑπεξουσιότητος.

δ'. Τὰ πατρός τε καὶ μητρὸς ὀρφανὰ ἀνήλικα τέκνα, ἐξ ὀνόματος τοῦ ἀποθανόντος πατρός των, γινομένης τῆς παραδόσεως τῶν διὰ τοῦ νόμου χορηγουμένων παραχωρήσεων εἰς τὸν νόμιμον ἢ ἐκ διαθήκης ἐπίτροπον ἢ κηδεμόνα, κατὰ τοὺς γενικοὺς περὶ ἐπιτροποκηδεμόνων νόμους. »

Ἐπὶ τούτου λαβών τις τὸν λόγον ἀνέφερεν, ὅτι ἀνάγκαι πολὺ

βραδέως γίνονται οἱ συνοικισμοί, διότι τοὺς συνοικιζομένους αὐτοὺς ἀναμένει ταχέως ἴσως τόπος ἄλλης κατοικίας οἰωνίου, δὲν εἶναι ὅμως διὰ τοῦτο ἐναντίος εἰς τοὺς συνοικισμοὺς τῶν ὁμογενῶν ἡμῶν, οἵτινες συνηγωνίσθησαν καὶ συνυπέμειναν ὅλα τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἶναι ἔνθερμος ὑπερασπιστὴς παντὸς μέσου συντείνοντος εἰς περιθαλψιν καὶ δικαίωσιν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν· οὐχ ἧττον ὅμως εἶναι ἔνθερμος προστάτης τῆς ἱερᾶς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων ὅλων τῶν Ἑλλήνων, τὴν ὁποίαν τὸ νομοσχέδιον παραβιάζει. Διότι ὁ περὶ προικοδοτήσεως νόμος ἐκανόνισεν ἐν γένει τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐχόντων δικαίωμα εἰς τὴν προικοδότησιν Ἑλλήνων. Τὰ χαρακτηριστικὰ δὲ ταῦτα τροπολογοῦν τὸ παρὸν νομοσχέδιον καὶ εἰδικεῦον αὐτὰ ὑπὲρ μόνων τῶν Ψαριανῶν ποιεῖ ἐξαίρεσιν, καὶ συνιστᾷ τὴν ἀρχὴν τῶν προνομίων, ἐναντίων τῶν ὁποίων δὲν δύνανται νὰ μὴ κατενεχθῇ. Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη καταλαίνεται εἰς τὸν 4 παράγραφον τῆς ἐκθέσεως, καὶ τὸ γ'. ἐδάφιον τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ νομοσχεδίου. Ὁμολογεῖ δὲ αὐτὴν καὶ ὁ ἴδιος ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν δικαιολογήσῃ. Ἀλλὰ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου τὸ χαρακτηρίζον τὰ προσόντα τῶν ἐχόντων δικαίωμα προικοδοτήσεως Ἑλλήνων καὶ τὸ 7 ὁρίζουσι μετὰ τοσαύτης ἐκτάσεως τὰ προσόντα τῶν ἀξίων προικοδοτήσεως, ὥστε βεβαίως καὶ οἱ συνοικιζόμενοι Ψαριανοὶ θέλουσιν ἔχει αὐτά, πλὴν τῶν νέων ἐκείνων, οἵτινες εὑρίσκονται ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν πατέρων των. Πρὸς τίνα λοιπὸν σκοπὸν προτείνει τὸ νομοσχέδιον τὴν παράβασιν θεμελιώδους νόμου; Ἔπειτα δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ πρῶτος συνοικισμός, ἀλλ' εἶναι καὶ ἄλλοι οἱ τῶν Χίων, τῶν Μακεδόνων, τῶν Κρητῶν, πρὸ τούτου τετελεσμένοι, ἀλλ' εἰς οὐδένα αὐτῶν ἐγένετο ἰδιαιτέρα τις ἐξαιρετικὴ παραχώρησις. Εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην δὲν προῆλθεν ἐκ πνεύματος φιλοψλίας ὀλίγης ἐθνικῆς γῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς διατηρήσεως τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, χάριν τῆς ὁποίας πάντα τὰ λοιπὰ πρέπει νὰ τίθενται ἐν ὑστέρῳ λόγῳ· διὰ τοῦτο καίτοι σεβόμενος τὰ δικαιώματα τῶν Ψαριανῶν, μεθ' ὧν ἔτυχε νὰ συναγωνισθῇ καὶ νὰ ἴδῃ τὰ ἀνδραγαθήματά των, δὲν δύναται ὅμως νὰ παραδεχθῇ τὴν καταστροφὴν τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, ὑπὲρ ἧς οἱ τοσοῦτοι ἀγῶνες καὶ αἱ τοσαῦται θυσίαι ἐγένοντο.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι καὶ ὡς βουλευτὴς καὶ ὡς ἄλλοτε ὑπουργὸς σκεφθεὶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀντικειμένου, καὶ ἐνεργήσας ἐπὶ τῆς ὑπουργίας του περὶ αὐτοῦ, γινώσκει ἀκριβῶς τὰ περιστατικὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ λαμβάνει τὸν λόγον, ἵνα ἐκθέσῃ πρὸς τὴν βουλὴν αὐτὰ, καὶ ἐπιρέρῃ ἀκολούθως τὰς ἰδίας παρατηρήσεις. Εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ὅτι ἡ βουλὴ τῆς ἀ. περιόδου ἐψηφίσατο τὸν συνοικισμὸν τῶν Ψαριανῶν, ἰδοῦσα, ὅτι ἐκ τῶν κόλπων τῆς Ἑλλάδος ἔλειπον τὰ ἔνδοξα αὐτῆς τέκνα μέλη. Καὶ ἡ παροῦσα δὲ βουλὴ κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς σύνοδον ἐψηφίσατο πολλὰ νομοσχέδια τείνοντα εἰς διευκόλυνσιν καὶ προαγωγὴν τοῦ συνοικισμοῦ τούτου. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ τὰ προσκόμματα τὰ ἐπιπροσθοῦντα εἰς αὐτὸν δὲν κατεβλήθησαν ἐντελῶς, καὶ ὁ συνοικισμὸς οὗτος μέχρι τοῦδε δὲν ἐπεραιώθη, οὐδὲ παρήγαγε τὸν πληθυσμὸν τὸν παρὰ τοῦ νόμου αἰτούμενον, ἵνα παραγάγωσι καὶ οἱ συνοικισθέντες Ψαριανοὶ ἴδιον βουλευτήν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχουσι πολλοὶ Ψαριανοὶ ἔχοντες τὰ παρὰ τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ἀλλ' εὑρίσκονται οὕτω περιπεπλεγμένοι, ὥστε δὲν δύνανται νὰ συνέλθωσι καὶ νὰ συμπληρώσωσι τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν τοῦ συνοικισμοῦ. Παρετηρήθη δὲ ὑπό τε τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ψαριανῶν, ἥτις κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς τῆς ἀ. περιόδου συνεργάζεται μετὰ τῶν ἀρχῶν τῆς κυβερνήσεως ὑπὲρ τῶν ἀρορώντων τὴν πρόοδον καὶ συμπλήρωσιν τοῦ συνοικισμοῦ, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ὅτι ὁ συνοικισμὸς αὐτὸς δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἐν τάχει, εἰμὴ ἂν ἐπεκταθῇ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου. Τὴν ἐπέκτασιν ταύτην φέρει τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, προσθέτον τοὺς διεζευγμένους καὶ μὴ θεωρουμένους κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον ὑπεξουσίους. Εἰς τοῦτο δὲ δὲν βλέπει οὔτε τὴν σκανδαλώδη ἀνισότητα, οὔτε τὴν εἰσαγωγὴν τῶν προνομίων, τὰ ὁποῖα ὁ προαγορεύσας παρετήρησεν. Ἡ Κυβέρνησις, προκειμένου λόγου ν' ἀνταμείψῃ τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας ἀγωνιστῶν, οἵτινες ἀγωνισθέντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας οὐχὶ μόνον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν πατρίδα των, ἀλλ' ἐστερήθησαν αὐτῆς καὶ ὑπελείφθησαν ἀνέστιοι καὶ τῶν πάντων ἐστερημένοι, δὲν ἐφύλαξεν ἀναλογίαν, οὐδ' ἰσοστάθμισε τὴν κατάστασιν αὐτῶν μὲ τὴν τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, οἵτινες πατοῦσι τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ πίνουσι τὸ ὕδωρ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς των. Ἔπειτα ἡ προκειμένη θυσία εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος. Οἱ συνοικισθέντες Ψαριανοὶ λαμβάνουσιν ἓν οἰκόπεδον καὶ ὀλίγα στρέμματα γῆς εἰς τὸν ἔρημον καὶ ἄγονον τῆς Ἐρετρίας τόπον, τὸν ὁποῖον οἱ Εὐβοεῖς οὐδὲ πλησιάζουσι, πλὴν τινων ποιμένων. Τὸ προκείμενον λοιπὸν νομοσχέδιον δὲν προσβάλλει οὐδόλως τὰ δικαιώματά τινος, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, ὡς ὁ προαγορεύσας παρέστησε,

διότι ὁ περὶ προικοδοτήσεως νόμος μένει ἐν ἰσχύϊ, ἀλλὰ λαμβάνει εἰδικὸν μέτρον κατάλληλον πρὸς ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τοῦ συνοικισμοῦ τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ Ψαριανῶν, ὑπὲρ οὗ καὶ ἡ παρελθοῦσα καὶ ἡ παροῦσα βουλὴ ἐφάνησαν εὐμενέσταται. Ἐπὶ τῇ διαθέσει ἴσως ταύτῃ στηριζομένη καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ἐπεξέτεινεν ἔτι μᾶλλον τὰς βάσεις τοῦ νομοσχεδίου πρὸς ταχυτέραν πρόοδον τοῦ συνοικισμοῦ, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ δοθῇ μείζων ἀφορμὴ εἰς παρατηρήσεις περὶ παραβιάσεως τῆς ἰσότητος, αὐτὸς ὑποστηρίζει τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι ὁ προαγορεύσας ὡμίλησεν ἐξ ἀνάγκης ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, διότι καὶ ἄλλοτε καὶ ὡς βουλευτὴς καὶ ὡς ὑπουργὸς λαβὼν μέρος ὑπὲρ τοῦ τοιούτου συνοικισμοῦ σπεύδει πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀποπερατώσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἂν ἀληθῶς ἐπρισβευε τὴν γενικὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος καὶ εἶχε τὸ αἴσθημα ὅτι πρέπει νὰ γείνωσι θυσίαι καὶ ἀμοιβαὶ ὅμοιαι εἰς ὅλους τοὺς θυσιάσαντας τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος, ἔπρεπε νὰ ἐπεκτείνῃ τὰ αὐτὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα τώρα ζητοῦνται ὑπὲρ τῶν Ψαριανῶν, ἐφ' ὅλων τῶν ἄλλων συνοικισμῶν, ἀλλ' ἀφοῦ αὐτὴ ἡ παραχώρησις δὲν ἐγένετο οὔτε ὑπὲρ τῶν Θεσσαλῶν, οὔτε ὑπὲρ τῶν Κρητῶν, οὔτε ὑπὲρ τῶν Χίων, πᾶν αἴσθημα μὴ ὂν γενικὸν προέρχεται ἀπὸ πνεύματο ἰδιοτελείας. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ τὰ πρωτεῖα τοῦ ἀγῶνος, καὶ ν' ἀντιποιηθῇ ἰδιαιτέρων ἀμοιβῶν καὶ παραχωρήσεων. Ὅλοι οἱ συμμετασχόντες αὐτοῦ ἠγωνίσθησαν ἐπίσης, καὶ ἔχουσιν ἴσα δικαιώματα. Ἡ δ' ἀρχὴ τῶν προνομίων καὶ τῆς ἀνισότητος εἶναι καταστρεπτική. Εἰς ὅλας τὰς ἐθνικὰς συνελεύσεις του τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐκήρυξεν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὅτι πάντες οἱ συμμετασχόντες τοῦ ἀγῶνός του ἔχουσιν ἴσα δικαιώματα. Ἐν τούτοις ἐγένοντο ἀκολούθως ἰδιαίτεραι παραχωρήσεις εἰς πρόσωπα, ἤδη δὲ προτείνεται γενικώτερον μέτρον εἰσαγωγῆς προνομίων καὶ ἀνισότητος. Τὴν ἀρχὴν ὅμως τῶν προνομίων τούτων πρέπει νὰ καταπολεμήσωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὡς τὸν ὀλεθριώτατον δαίμονα πάσης πολιτείας. Οὐχὶ μόνον προνόμια, ἀλλὰ καὶ ἁπλῆν ὑπεροχὴν δὲν ἐπέτρεπον οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, οὐδ' εἰς αὐτοὺς τοὺς σωτῆρας αὐτῶν. Τὸν μέγαν Θεμιστοκλέα τὸν σώσαντα σύμπασαν τὴν Ἑλλάδα ἐν τῇ κατὰ τὴν Σαλαμῖνα λαμπρᾷ ναυμαχίᾳ ἐξώρισαν οἱ Ἀθηναῖοι, διότι ἀπέβλεπεν εἰς προνόμια, καὶ ἐζήτησε νὰ ὑπερέχῃ τῶν ἄλλων. Καὶ ὅτε ἐξώριζον τοὺς ἐγωϊστὰς πάντας, ἤκμαζον καὶ ἐτήρουν τὴν ἐλευθερίαν των, ὅτε δ' ἤρχισαν νὰ κάμνωσι παραχωρήσεις κατα-

στρεπτικὰς τῆς ἰσότητος, τότε ὑπεδουλώθησαν. Οὐδεμία δ' ἐνέργεια εἶναι ἱκανὴ νὰ πείσῃ τινὰ νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, ἢ δικαίωμα ἁπλοῦν προσβάλλον αὐτήν. Ἡ Φρύνη προέτεινέ ποτε εἰς τοὺς Θηβαίους νὰ κτίσῃ τὰ τείχη αὐτῶν, μὲ τὴν συνθήκην, νὰ ἐπιγράψῃ μόνον ἐπ' αὐτῶν τὸ ὄνομά της, ἀλλ' οἱ Θηβαῖοι μετ' ἀγανακτήσεως ἀπέρριψαν τὴν πρότασιν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι αἱ ἐκδουλεύσεις τῶν ἀγωνιστῶν Ψαριανῶν, δὲν δύνανται νὰ ἰσχύσωσιν, ὥστε νὰ καταστρέψωμεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, ὑπὲρ ἧς αἱ τοσαῦται θυσίαι, καὶ αἱ μυριάδες αἱ ὁποίας οὔτε σύνταγμα, οὔτε ἐλευθερία δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ὅσα τὰ τοσαῦτα βραβεύσεις καὶ ἀμοιβαί, τόσοι προβιβασμοὶ καὶ τόσαι παραχωρήσεις δὲν ἰσχύουσι πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν ἐκδουλεύσεων, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσενεχθῇ θῦμα καὶ αὐτὴ ἡ ἰσότης, ἐφ' ἧς ἡ ἐλευθερία ἡμῶν στηρίζεται; Μέχρι τοῦδε αἱ ἐξαιρέσεις καὶ τὰ προνόμια περιωρίζοντο εἰς πρόσωπα, τὴν σήμερον ἐπεκτείνονται εἰς μίαν ὁλόκληρον κλάσιν, καὶ αὔριον ἴσως ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν θέλει προτείνει ἕτερον νομοσχέδιον περὶ προνομίων ἄλλης τινὸς κλάσεως, ὥστε βαθμηδὸν νὰ καταντήσωσιν ὀλίγοι προνομιοῦχοι, οἱ δὲ λοιποὶ εἵλωτες αὐτῶν. Διὰ ταῦτα ἐπιμένει εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπεκταθῶσι τὰ παρὰ τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου ὁριζόμενα δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας χαρακτηριστικά, πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ δικαιώματος τῆς προικοδοτήσεως.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος, ὅτι ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας εἶπε μὲν προοιμιαζόμενος ὅτι δὲν εἶναι ἐναντίος τῶν συνοικισμῶν, ἀλλ' ἔνθερμος αὐτῶν προστάτης, καὶ ὅμως ἐκ τῶν δύο αὐτοῦ ἀγορεύσεων ἀπεδείχθη, ὅτι εἶναι μᾶλλον ἐχθρὸς αὐτῶν. Τὰ δὲ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα ἠθέλησε κατὰ τοῦ συνοικισμοῦ ν' ἀντιτάξῃ ἦσαν κυρίως, ὅτι ἐκ τούτου προσγεννᾶται ἀνισότης τις καὶ ἐξαίρεσις, ἥτις δὲν πρέπει νὰ ἐπιψηφισθῇ παρὰ τῆς βουλῆς. Ἀλλ' εἰς τοὺς λόγους τούτους ἄλλος πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας ἔπεισεν ἤδη τὸ σῶμα, ὅτι εἰς τὸ προκείμενον νομοσχέδιον δὲν ὑπάρχει καμμία ἐξαίρεσις, καὶ οἱ λόγοι ἦσαν τοσοῦτον ἰσχυροί, ὥστε περιττὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ αὐτὸ θέμα. Ἀλλ' ἐὰν καὶ πρὸς ὀλίγον παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη ἐξαίρεσις, πάλιν ἀπατᾶται εἰς τὰς σκέψεις αὐτοῦ ὁ ἀγορεύσας καὶ τοῦτο θέλει ἀποδείξει ἐνταῦθα. Διότι ἀνέφερε μὲν πρὸς ἀντίκρουσιν τὸν περὶ προικοδοτήσεως νόμον, εἰς ὃν ἀντιβαίνει δῆθεν τὸ παρὸν νομοσχέδιον, ἀλλ' ὁ νόμος ἐκεῖνος δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπόν, εἰμὴ νὰ καταστήσῃ ἰδιοκτήτας διάφορα πρόσωπα, τὸ δὲ ἀνὰ χεῖρας νομοσχέδιον, νὰ

πραγματοποιήσῃ καὶ φέρῃ εἰς πέρας τὸν συνοικισμόν. Ὥστε ὑπάρχει μεγίστη διαφορὰ μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν νόμων καὶ δὲν εἶναι χρεία νὰ ἐξετασθῇ ἂν συνάδωσιν. Ἄλλως τε, καὶ ἐξαίρεσις ἐὰν ὑποτεθῇ, πάλιν δὲν ἀντίκειται πρὸς τὸν νόμον, διότι οἱ συνοικισμοὶ συνεπάγουσιν ἀφ' ἑαυτῶν οὐ μικρὰ προνόμια. Ἐκ τούτου ἄρα καὶ εἰς Ὀδησσὸν καὶ εἰς Γερμανίαν τίς ἀγνοεῖ πόσαι παραχωρήσεις, πόσα προνόμια δὲν ἐδόθησαν, διὰ νὰ κατορθωθῶσιν ἐπὶ κοινῇ ὠφελείᾳ τοσοῦτοι συνοικισμοί; Αἱ ἐξαιρέσεις λοιπὸν αὗται δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, διότι προκειμένου περὶ συνοικισμοῦ, πᾶσα παραχώρησις γίνεται καὶ πρέπει νὰ γείνῃ, χωρὶς οὐδόλως νὰ θεωρηθῇ ἐξαίρεσις ἢ προνόμιον. Ἀλλ' ἐπέφερεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι διὰ τῆς ἐξαιρέσεως ταύτης καταστρέφεται ὁ θεμελιώδης ἡμῶν νόμος. Τίς εἶναι ἆρά γε ὁ ἐπαπειλούμενος οὗτος νόμος, καὶ ποία καταστροφὴ τὸν προσμένει, διότι θέλει γείνει προσωρινή τις ἐξαίρεσις, καὶ ἐξαίρεσις ὑπὲρ ἀνδρῶν, οἵτινες τοσαῦτα ἔπραξαν κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ἔπαθον ὑπὲρ πάντα ἄλλον, ὑπὲρ τῆς κοινῆς πατρίδος θυσιαζόμενοι; Ἀλλὰ διὰ τί—ἐπερωτᾷ ὁ προαγορεύσας—νὰ μὴ γείνωσι τοιαῦται ἐξαιρέσεις καὶ ὑπὲρ τῶν Μακεδόνων, Ἠπειρωτῶν καὶ λοιπῶν; Καὶ ποῖος ἆρά γε ἀρνεῖται εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦτο; Οὐδείς, καὶ πάντες θέλουσι μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας τὰ αὐτὰ τοῖς χορηγήσει προνόμια. Ἀλλ' ἐνταῦθα πρόκειται ἤδη περὶ Ψαριανῶν, καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὑποβάλλων, ἐνεργεῖ συμφώνως μὲ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν αἰσθήματα τοῦ ἔθνους. Ἀλλ' ὁ προαγορεύσας εἶπε μεταξὺ λόγων, ὅτι ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ συνοικισμὸς ἐκ Γερμανῶν ἢ ἄλλων ξένων, τότε ἠδύναντο νὰ γίνωσιν ἐξαιρέσεις. Δὲν ἐννοεῖ ὅμως, ἐὰν ὁ συλλογισμὸς οὗτος ἦναι λογικός, καὶ ἂν τοιουτοτρόπως πρέπῃ νὰ συζητῶνται τὰ νομοσχέδια. Πῶς λοιπόν; Διὰ μὲν τοὺς Γερμανοὺς καὶ ἄλλους ξένους τοῦ τόπου καὶ τῶν παθημάτων μας εἶναι δίκαιον νὰ γίνηται πᾶσα παραχώρησις, διὰ δὲ τοὺς ὁμογενεῖς μας Ψαριανούς, οἵτινες ἀπώλεσαν τὴν πατρίδα των καὶ ἔχυσαν ἀφθόνως τὰ αἵματά των, δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καμμία ἐξαίρεσις; Ἀλλ' ἔλαβον, λέγει, βαθμοὺς καὶ ἀμοιβὰς καὶ βραβεῖα, ὥστε ἀρκούντως ἀντεμείφθησαν πλέον. Ἀλλὰ ποίαν ἔχουσι σχέσιν αἱ ἀμοιβαὶ αὗται μετὰ τοῦ προκειμένου συνοικισμοῦ; Ἐκεῖναι μὲν παρεχωρήθησαν εἰς ἕνα ἕκαστον διὰ τὰς προσωπικὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις, καὶ εἶναι ἀμοιβαὶ ἀφορῶσαι πρόσωπα, τὸ δὲ περὶ συνοικισμοῦ νομοσχέδιον εἶναι μέτρον τι γενικόν, μηδεμίαν ἔχον σχέσιν μετὰ τῶν ἀμοιβῶν. Δι' ὅλα ταῦτα

νομίζει, ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἔχει καλῶς καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι τὸ ζήτημα ἐξεκεντρίσθη τῆς ἀληθοῦς φύσεώς του, καὶ ἐπὶ ματαίῳ χρονοτριβοῦμεν εἰς ἀντικείμενα ἄλλα. Καὶ τῷ ὄντι ὁ σκοπὸς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου δὲν εἶναι ἤδη περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν, ἢ περὶ ἀμοιβῆς προκειμένης ν' ἀποφασισθῇ σήμερον. Ἐπειδὴ ὅ,τι ἐπρόκειτο νὰ ὁδηγῇ εἰς αὐτοὺς ἀπεφασίσθη ἤδη παρὰ τοῦ νόμου τῆς 10 Μαρτίου, καὶ ὁ νόμος οὗτος παραχωρεῖ εἰς αὐτοὺς ἓν τι οἱανδήποτε. Τὸ νομοσχέδιον λοιπὸν τοῦτο δὲν ἀφορᾷ ἄλλο, εἰμὴ νὰ χαρακτηρίσῃ τὰ προσόντα τῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες ἔχουσι δικαίωμα τῆς ἀποφασισθείσης ταύτης παραχωρήσεως. Τὸ νομοσχέδιον, ὁρίζον τὰ προσόντα τῶν οἰκογενειῶν, ὑποδιαιρεῖ αὐτὰ εἰς τέσσαρας χαρακτῆρας. Ἀλλ' ἔχει ἆρά γε λάθος εἰς τὴν ὑποδιαίρεσιν ταύτην; χαρακτηρίζει κακῶς τὰ προσόντα ταῦτα; Ἰδοὺ τὸ ἀντικείμενον, ἐφ' οὗ πρέπει νὰ σκεφθῇ ἡ Βουλὴ, καὶ οὐχὶ νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ἐγένετο ἴσως ἐξαίρεσις, διότι αὕτη ἐγένετο ἤδη διὰ νόμου. Τὸ κατ' αὐτὸν δὲ νομίζει, ὅτι καὶ αἱ τέσσαρες ταξεις τῶν προσόντων τούτων ἔχουσι καλῶς, ἐκτὸς μικροῦ λάθους, τὸ ὁποῖον ἐν οἰκείῳ τόπῳ θέλει ἀναφέρει. Παραδέχεται δὲ ἐπ' ὀλίγον, ὅτι μεγάλαι παραχωρήσεις ἐγένοντο εἰς τοὺς Ψαριανούς, ὅτι τὸ ἔθνος τιμιοῦται μεγάλως καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο. Ἀλλ' ἀφοῦ τοῦτο ἐγένετο ἤδη καὶ καθιερώθη κείμενος νόμος, πᾶσα συζήτησις εἶναι περιττὴ καὶ πρόκειται ἤδη νὰ συζητηθῶσι τὰ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ προσόντα.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι μετὰ τοὺς λόγους τῶν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου ἀγορευσάντων καὶ μετὰ τὰς παρατηρήσεις μάλιστα τοῦ πρὸ αὐτοῦ, ὅστις τοσοῦτον ἀκριβῶς ἔθεσε τὸ ζήτημα, θεωρεῖ ματαίαν πᾶσαν ἄλλην ἐξήγησιν, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνέφερόν τινες περὶ δικαιωμάτων Μακεδόνων, Ἠπειρωτῶν καὶ λοιπῶν, παρατηρεῖ, ὅτι οὐδ' αὐτὸς, οὐδὲ κανεὶς Ἕλλην διαμφισβητεῖ τὰ ἱερὰ δικαιώματα τούτων. Πρόκειται ἄρα ἐνταῦθα περὶ Μακεδόνων ἢ Θεσσαλῶν, καὶ ἀρνούμεθα ὅ,τι τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ καὶ τὸ αἴσθημα μᾶς ὑπαγορεύει; Ὄχι· πρόκειται ἤδη περὶ τῶν Ψαριανῶν, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐνεργοῦμεν ὅ,τι ἠθέλαμεν καὶ ὑπὲρ τῶν λοιπῶν πράξει. Ἀλλ' ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ βήματος τὴν λέξιν « αὐτόχθων καὶ ἑτερόχθων ». Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι πάντες εἴμεθα τέκνα μιᾶς μητρὸς, ἀλλ' εἴμεθα ἆρά γε ἴσοι; Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει σύγκρισις. Διότι ἡμεῖς μὲν πάντες εἴμεθα

χθροισμένοι ἐνταῦθα πατοῦντες τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος μας, καὶ ἐντρυφῶμεν εἰς τὰς ἑστίας ἡμῶν διαιτώμενοι, οἱ δὲ Ψαριανοί, ξένοι, ἄστεγοι, φερέοικοι πλανώμενοι πανταχοῦ, βλέπουσι μόνον δακρύοντες καὶ μακρόθεν τὸν ἀρίζοντα τῆς πατρίδος των. Ἐὰν λοιπὸν εἰλικρινῶς θέλωμεν νὰ τοὺς περιβάλλωμεν, ἐὰν ἐπιθυμῶμεν νὰ τοὺς φέρωμεν πλησίον ἡμῶν, δὲν πρέπει καὶ αὐτὰ πάρνησίν τινα νὰ κάμωμεν καὶ παραχωρήσεις μικρὰς νὰ τοῖς χορηγήσωμεν; Ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι, ἐὰν ἦναι ἔγγαμος νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς παραχωρήσεως. Καὶ τί σημαίνει ἀρά γε τοῦτο; Μήπως διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον, δὲν πρέπει νὰ χαίρῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἢ μήπως, ἐὰν ἦτον ἔγγαμος, δὲν ἤθελε τὸ χαίρει πληρέστατα; Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τούτους καὶ δι' ὅσα οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀνέπτυξαν ἤδη ὁρονεῖ, ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἔχει καλῶς καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν του. Ἐὰν ὅμως ὁ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου εἰσηγητὴς ἐμμένῃ εἰς τὰς προπολογίας αὐτοῦ, θέλει λάβει τὸν λόγον διὰ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι καλλίτερον ἔχει ὡς εἶναι τὸ νομοσχέδιον. Τελευταῖον παρατηρεῖ, ὅτι ἐντὸς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ τούτου περιβόλου μόνοι ἴσως οἱ Ψαριανοὶ δὲν ἀντιπροσωπεύονται ἔτι ὑπ' οὐδενός, καὶ παρῆλθεν ἡ ἁ. σύνοδος χωρὶς οὐδεμία φωνὴ ν' ἀκουσθῇ ἐκ μέρους αὐτῶν. Ἂς ἐπιταχύνωμεν λοιπὸν τὴν πραγματοποίησιν τοῦ συνοικισμοῦ των, διὰ νὰ τοὺς ἰδωμεν μετ' οὐ πολὺ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ περιβόλου, καὶ ὑπερασπίσωσι μεθ' ἡμῶν τὰ δίκαια ἑαυτῶν καὶ τοῦ ἔθνους. Ὅταν δὲ θέλῃ πρόκεισθαι ὑπὲρ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν, ἂς μὴν ἀμφιβάλλῃ τις, ὅτι τὸ ἔθνος θέλει ἀσπασθῇ τὰ δικαιώματα τούτων καὶ τὰς αὐτὰ: θέλει κάμει παραχωρήσεις.

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον πολὺς ἐγένετο λόγος, ὅτι ὁ περὶ προικοδοτήσεως νόμος εἶναι ἀκατάλληλος, ὡς μὴ συνάδων μετὰ τῆς ἐν γένει νομοθεσίας μας καὶ ἰδίως μετὰ τοῦ ἤδη προκειμένου περὶ συνοικισμῶν νομοσχεδίου. Ὥστε ὑπερασπίζοντες ἤδη τὸν ἀτελῆ τοῦτον νόμον, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν ἐνισχύομεν ἔτι μᾶλλον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀποδεικνύομεν, ὅτι ὅσα κατ' αὐτοῦ ἐρρέθησαν τότε ἦσαν ἐσφαλμένα καὶ ἄδικα. Διὰ τοῦτο νομίζει, ὅτι πρέπει νὰ ὑποστηριχθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, διότι ἐνισχύοντες αὐτό, ἀνοίγομεν κατά τινα τρόπον τὴν θύραν εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου καὶ βαθμηδὸν ἐρχόμεθα οὕτως εἰς τὸν περὶ τούτου σκοπὸν τῆς βουλῆς.

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ σύμφωνος εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νομοσχεδίου, ἐπέφερε μόνον διορθώσεις τινὰς ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ περιστείλῃ τὴν τοῦ

νόμου ἐλαστικότητα καὶ συμβιβάσῃ τὴν ἐν τῷ ἁ. καὶ β'. παραγράφῳ φαινομένην ἀντίφασιν. Διότι ἀληθῶς ἐν μὲν τῷ ἁ. § τὸ νομοσχέδιον λέγει· « Πᾶς ὁ ἔχων γυναῖκα ἢ χηρεύων πατὴρ » ἐν δὲ τῷ β'. « Πᾶσα ἡ ἔχουσα τέκνα ἢ ἄτεκνος χήρα ». Εἴπατε, ἐάν τις ἐπὶ τὸ σχολαστικώτερον κρίνων τὰ πράγματα, παρέθετε τοὺς δύο αὐτοὺς παραγράφους, εὐκόλως ἠδύνατο νὰ εἴπῃ, ὅτι εἰς τὸν πρῶτον παράγραφον ὑπάγεται μόνον ὁ ἔχων τέκνα πατὴρ οἰκογενείας, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ μεμονωμένος ἢ ἄτεκνος. Τότε δὲ οὐδὲν ἄλλο θέλει πρόεδρε, ἢ ὁ μὲν ἄτεκνος πατὴρ ν' ἀποκλεισθῇ καθ' ὁλοκληρίαν, ἡ δὲ γυνὴ, ἐπειδὴ τοῦτο ὁρίζεται εἰς τὸν οἰκεῖον παράγραφον, νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα εἴτε ἄτεκνος, εἴτε ἔντεκνος εἶναι. Τοῦτο ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἄδικον, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ προνοοῦσα προσέθηκε καὶ εἰς τὸ ἁ. § τὴν λέξιν « καὶ ἄτεκνος », διὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἡ φαινομένη αὐτὴ ἐλαστικότης. Ἔστε ὁ παράγραφος οὗτος τῆς ἐπιτροπῆς δὲν διαφέρει πῶς τοῦ νομοσχεδίου καὶ μόνον σαφηνίζει αὐτὸ εὐκρινέστερον. Ἐπὶ δὲ τοῦ β'. § ὡρμήθη εἰς τὰς διορθώσεις της ἡ ἐπιτροπὴ, διὰ νὰ προλάβῃ πᾶσαν κατάχρησιν, καταισοῦσα τὸ διπλοῦν δικαίωμα τῆς προικοδοτήσεως. Ἐπειδὴ ἐνδέχεται χήρα τις, νέα οὖσα, νὰ συνέλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, καὶ τότε μετὰ τῆς ἰδίας προικοδοτήσεως καὶ τῆς τοῦ συζύγου της λαμβάνει ἀντὶ 100. 200 στρέμματα γῆς. Διὰ νὰ προλάβῃ λοιπὸν καὶ τὸ ἄτοπον τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ προσέθηκεν εἰς τὸν β'. § τὰς λέξεις « ἢ διεζευγμένη κτλ. . . . . » ὡς ἐπρονόησεν ἀνωτέρω καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν. Διότι, ὅταν διατελῇ μόνον εἰς τὴν χηρείαν αὐτῆς ἐμμένουσα, εἶναι δίκαιον νὰ μετάσχῃ τῆς χάριτος, διὰ νὰ ἔχῃ πόρον ἐντίμου ὑπάρξεως. Δὲν ὡρμήθη δ' ἡ ἐπιτροπὴ ἐκ φειδωλίας τινὸς εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, ἀλλ' ἐπληροφορήθη, ὅτι μόλις ὑπάρχουσιν εἰς Ἐρέτριαν 3,000 στρεμμάτων, καὶ οὕτως ὀλίγοι μὲν ἤθελον προλάβει νὰ προικοδοτηθῶσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἤθελον παραλειφθῇ, καθ' ὅσον μάλιστα διὰ τὸ ὅλον τοῦ πληθυσμοῦ ἀπαιτοῦνται 47,500 στρέμματα. Διὰ νὰ μὴ ματαιωθῇ λοιπὸν ὁ συνοικισμὸς καὶ μὴ ἀποκλεισθῶσιν οἱ πλειότεροι τούτων, ἡ ἐπιτροπὴ περιέστειλε διὰ τῆς προσθήκης της τὴν ἄνισον ταύτην παραχώρησιν. Ἐπίσης δὲ καὶ αἱ εἰς τὸν γ'. § τροπολογίαι τῆς ἐπιτροπῆς ἐκ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος ὑπαγορευθεῖσαι, αἱροῦσι τὴν περιστολὴν πάσης ἐντέχνου ἀποζημιώσεως. Διότι δύναται μία οἰκογένεια εἰς πολλὰς ὑποδιαιρουμένη, νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ παραγράφου τούτου καὶ λάβῃ πολλὰς συνάμα μερίδας ἀποζημιώσεως, τὸ ὁποῖον καὶ ἄδικον εἶναι καὶ ἐπιβεβαιοῖ τὰ

περὶ ἀνισότητος ἀρτίως λεχθέντα. Ἐὰν δὲ ἀντιταξῇ τις, ὅτι ὁρίζονται οἱ κατὰ τὸν νόμον μὴ ὑπεξούσιοι, παρατηρεῖ, ὅτι δὲν ἐφηρμόσθη, οὐδ' εἰσήχθη ἔτι παρ' ἡμῖν ἡ χειραφεσία, καὶ πολλάκις υἱοὶ μέχρι 35 ἐτῶν διάγουσιν ὑπεξούσιοι ἐν τῇ πατρικῇ των οἰκίᾳ. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν ἠθέλησε νὰ θέσῃ καὶ κατὰ τοῦτο ἀντιληπτικώτερόν τινα χαρακτῆρα, καὶ ἐτροποποίησε τὸν παράγραφον, χωρὶς νὰ μακρυνθῇ τοῦ σκοποῦ τοῦ νομοσχεδίου. Ἡ τροποποίησις δὲ αὕτη συμβιβάζεται κατὰ μέρος καὶ μὲ τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν, ἂν καὶ δὲν συμφωνῇ ὅτι καὶ οἱ νέοι οὗτοι μετέσχον τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, διότι, διὰ νὰ θεωρηθῇ τις ἀγωνιστής, πρέπει νὰ ἦναι τουλάχιστον πεντηκοντούτης. Ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ παραδέχεται, ὅτι καὶ οὗτοι δὲν πρέπει ν' ἀποκλεισθῶσιν, ἐπειδὴ εἶναι υἱοὶ ἀγωνιστῶν τῆς πατρίδος. Καὶ ἡ τροποποίησις λοιπὸν αὕτη δὲν εἶναι, εἰμὴ διασάφησις τοῦ πνεύματος τοῦ νομοσχεδίου. Τελευταῖον ἐπὶ τοῦ 4 § παρατηρεῖ, ὅτι διῃρημένον εἰς δύο συνήνωσεν αὐτὸν ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τὸ εὐκρινέστερον. Ὅστις δὲ φρονεῖ τοὐναντίον, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τοὺς λόγους, καθ' οὓς ἔχει ν' ἀντιτάξῃ καὶ οὗτος τὰ δέοντα. Ἀλλ' εἰς τὸν 4 τοῦτον παράγραφον ἐπέφερεν ἤδη ἀλλοιώσιν τινα, καὶ οὕτω διορθωθέντα τὸν ἀναγινώσκει πρὸς τὴν βουλήν. Ἀνέγνω δὲ τὸν παράγραφον ἔχοντα οὕτω· « δ'. Τὰ πατρός τε καὶ μητρὸς ὀρφανὰ ἄγαμα τέκνα ἐξ ὀνόματος τοῦ ἀποθανόντος πατρός των. Ἐὰν δὲ εἰσὶ καὶ ἀνήλικα, ἡ παραλαβὴ καὶ χρῆσις τῶν διὰ τοῦ νόμου χορηγουμένων παραχωρήσεων γίνεται εἰς τὸν νόμιμον ἢ ἐκ διαθήκης ἐπίτροπον ἢ κηδεμόνα κατὰ τοὺς γενικοὺς περὶ ἐπιτροποκηδεμόνων νόμους. » Τελευταῖον προσέθηκεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ ἐπιτροπὴ ἐπέφερε καὶ συμπληρωτικὸν παράγραφον, τὸν ὁποῖον θέλει ἐν καιρῷ ἀναπτύξει.

Ἐπὶ τούτοις ὁ πρόεδρος παρετήρησε πρῶτον, ὅτι ὁ βουλευτὴς Αἰγιαλείας ὑποβάλλει ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ἰδίαν τροπολογίαν, ἔχουσαν οὕτω· « Ἄρθρον 1. Οἱ ἄγαμοι καὶ διεζευγμένοι κατὰ τὸ περὶ τούτου ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 26 Μαΐου 1835 περὶ προικοδοτήσεως νόμου. » Μὴ ὑποστηριχθείσης δὲ ταύτης ὑπ' ἄλλου, ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν βουλήν, ἐὰν παραδέχηται τὴν ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ παραγράφων, ἡ δὲ βουλὴ ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως ἀποφατικῶς. Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἀκολούθως, ἐὰν παραδέχηται τὸ ἄρθρον ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὑπάρχει, παρεδέχθη αὐτὸ δι' ἀναστάσεως· ἔχει δ' οὕτω·

« Ἄρθρον 1. Ὡς ἀρχηγέται οἰκογενείας θεωροῦνται, καὶ νὰ

μετάσχωσι τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου π. ε. νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν ὁριζομένων παραχωρήσεων δύνανται, ὅσοι ἐκ τῶν Ψαριανῶν συνοικιζόμενοι ἐκεῖσε ὑπάγονται εἰς μίαν τῶν ἑξῆς κατηγοριῶν·

α'. Πᾶς ἔχων γυναῖκα ἢ χηρεύων πατὴρ οἰκογενείας.

β'. Πᾶσα ἔχουσα τέκνα ἢ ἄτεκνος χήρα.

γ'. Οἱ ἄγαμοι καὶ οἱ διεζευγμένοι οἱ μὴ κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον θεωρούμενοι ὑπεξούσιοι.

δ'. Τὰ πατρός τε καὶ μητρὸς ὀρφανὰ ἄγαμα τέκνα ἐξ ὀνόματος τοῦ ἀποθανόντος πατρός.

Ἐὰν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των τὰ ὀρφανὰ δὲν ἔχωσι νόμιμον ἡλικίαν, ἡ παραλαβὴ καὶ χρῆσις τῶν ἀνωτέρω παραχωρήσεων γίνεται κατὰ τοὺς γενικοὺς περὶ κηδεμονίας κανόνας. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 2 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως·

« Εἰς τὸ ἄρθρ. 2 ἀντικαθιστάμενον ὡς 3, νὰ προτεθῶσι μετὰ τὴν λέξιν « ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν » καὶ αἱ λέξεις « καὶ εὐθύνην τοῦ δασονομικοῦ ὑπαλλήλου, δι' ἐνδεχομένην εἰς τὰ δάση βλάβην, καὶ μεταπώλησιν τῆς ξυλείας εἰς ἄλλους, παρὰ τοὺς συνοικιζομένους χάριν ἰδιωφελείας. »

Ἐνταῦθα δὲ ζητήσαντος τοῦ εἰσηγητοῦ ν' ἀναπτύξῃ τὸ 2 συμπληρωτικὸν ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς, παρετηρήθη αὐτῷ, ὅτι παραδεχθείσης ἤδη τῆς βουλῆς τὸ 1 τοῦ νομοσχεδίου ἄρθρον, περιττὴ ἀποβαίνει ἡ ἀφορῶσα αὐτὸ ἀνάπτυξις.

Ἐπὶ δὲ τῆς ἀνωτέρω γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὡς πρὸς τὸ 2 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἀποφαινομένων τινῶν ὅτι, ἂν καὶ δὲν βλάπτῃ ἡ παραδοχὴ αὐτῆς, οὐχ ἧττον ὅμως ἐννοεῖται οἰκοθεν, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι προσέθηκεν ἡ ἐπιτροπὴ καὶ τὰς λέξεις « καὶ εὐθύνην τοῦ δασονομικοῦ ὑπαλλήλου . . . . . », διότι, ὡς γνωστόν, ἡ εὐθύνη ἐπίκειται κατὰ τοῦ προϊσταμένου δασάρχου ἢ δασονόμου, καὶ ἐπειδὴ συνήθως αἱ τοιαῦται ἐπιτηρήσεις γίνονται ὑπὸ δασονομικοῦ τινος ὑπαλλήλου, διὰ νὰ μὴ περιπέσῃ ἡ βουλὴ ἐν ἀγνοίᾳ εἰς τὸ λάθος τοῦτο, ὥρισεν ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι ἡ εὐθύνη ἐπίκειται κατὰ τοῦ δασονομικοῦ αὐτοῦ ὑπαλλήλου, διὰ νὰ πρυλάβῃ τὴν κατάχρησιν, ἥτις δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἐκ τῆς ἄνευ φόρου ὑλοτομίας.

Ὑποστηριχθείσης δὲ τῆς γνωμοδοτήσεως καὶ ὑπ' ἄλλου, ὁ μὲν ὑπουργὸς ἀπεδέχθη ταύτην, ἡ δὲ βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς· ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον οὕτως·

« Ἄρθρον 2. Ἐκτὸς τῶν διὰ τοῦ μνησθέντος νόμου χορηγουμένων εἰς τοὺς συνοικιζομένους παραχωρήσεων, παραχωρεῖται εἰς αὐτοὺς ἡ ἄδεια τοῦ νὰ λαμβάνωσι δωρεὰν ἐκ τῶν παρακειμένων ἐθνικῶν δασῶν τὴν ἀναγκαίαν διὰ τὰς ἀνεγειρομένας οἰκοδομὰς τῶν ξυλείαν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ εὐθύνην τοῦ δασονομικοῦ ὑπαλλήλου δι' ἐνδεχομένην εἰς τὰ δάση βλάβην καὶ μεταπώλησιν τῆς ξυλείας εἰς ἄλλους, παρὰ τοὺς συνοικιζομένους, χάριν ἰδιωφελείας. »

Παραδεχθέντος δὲ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γουζούασης καὶ Ῥιζοπούλου, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὡδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου διὰ ψήφων 74 ἀρνησιψηφούντων 3· ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτως·

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Ὡς ἀρχηγέται οἰκογενείας θεωροῦνται, καὶ νὰ μετάσχωσι τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου π. ἐ. νόμου περὶ συνοικισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Ἐρέτριαν ὁριζομένων παραχωρήσεων δύνανται, ὅσοι ἐκ τῶν Ψαριανῶν συνοικισμένοι ἐκεῖσε ὑπάγονται εἰς μίαν τῶν ἑξῆς κατηγοριῶν·

α'. Πᾶς ἔχων γυναῖκα ἢ χηρεύων πατὴρ οἰκογενείας.

β'. Πᾶσα ἔχουσα τέκνα ἢ ἄτεκνος χήρα.

γ'. Οἱ ἄγαμοι καὶ οἱ διεζευγμένοι οἱ μὴ κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον θεωρούμενοι ὑπεξούσιοι.

δ'. Τὰ πατρός τε καὶ μητρὸς ὀρφανὰ ἄγαμα τέκνα ἐξ ὀνόματος τοῦ ἀποθανόντος πατρός.

Ἐὰν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς των τὰ ὀρφανὰ δὲν ἔχωσι νόμιμον ἡλικίαν, ἡ παραλαβὴ καὶ χρῆσις τῶν ἀνωτέρω παραχωρήσεων γίνεται κατὰ τοὺς γενικοὺς περὶ κηδεμονίας κανόνας.

Ἄρθρον 2. Ἐκτὸς τῶν διὰ τοῦ μνησθέντος νόμου χορηγουμένων εἰς τοὺς συνοικιζομένους παραχωρήσεων, παραχωρεῖται εἰς αὐτοὺς ἡ ἄδεια τοῦ νὰ λαμβάνωσι δωρεὰν ἐκ τῶν παρακειμένων ἐθνικῶν δασῶν τὴν ἀναγκαίαν διὰ τὰς ἀνεγειρομένας οἰκοδομὰς τῶν ξυλείαν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ εὐθύνην τοῦ δασονομικοῦ ὑπαλλήλου δι' ἐνδεχομένην εἰς τὰ δάση βλάβην καὶ μεταπώ-

λησιν τῆς ξυλείας εἰς ἄλλους, παρὰ τοὺς συνοικιζομένους, χάριν ἰδιωφελείας.

Ἄρθρ. 3. Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν
ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ περὶ τῶν προσόντων τῶν Ψαριανῶν νομοσχεδίου ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου	ἡρν. ψῆφον	Γεώρ. Ἰωάν. Γιολδάσης	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Γρηγόρ. Χατσηγιάννος	
Π. Μονεστηριώτης	Ν.	Γεώργιος Μήτσος	
Σταύρος Γρίβας		Ἰω. Κλίμακας	
Ἰωάν. Πετμεζᾶς		Ἀναγνώστ. Δημητρίου	
Μ. Χ. Καΐρης		Πέτρος Α. Ζάννος	
Δημ. Κονδύλης	Ν.	Μιχαὴλ Ν. Βαλέτας	
Ἀντών. Καμπάνης	Ν.	Χριστόδουλος Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἀνδρ. Δανόπουλος	Ν.	Ἠλίας Παππαδάτος	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς		Γεώργ. Πετμεζᾶς	
Ἀ. Μακρυπόκαμπος	ἡρ. ψῆφον	Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	
Κ. Τζαβέλας	Ν.	Ἀθ. Δανιλόπουλος	
Σ. Στράτος	Ν.	Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Βελισάριος Νικολαΐδης	
Λουκᾶς Π. Νάκος		Γ. Παπανικολάου	Ν.
Α. Γεωργαντᾶς	Ν.	Κ. Ἀ. Κολοκοτρώνης	
Πέτρος Τσανετάκης		Π. Δεληγιάννης	
Γεώργιος Κονδύλης		Δημ. Ν. Μπούκουρας	Ν.
Κωνστ. Φασίτσας	Ν.	Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.	Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Γεώρ. Ἰωάν. Βατίστας	Ν.	Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Ἀγ. Γουζούασης	Ν.	Α. Νοταρᾶς	
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.	Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	Ν.

Γ. Πανοπριφτόπαυλος	
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	N.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	N.
Νικ. Κορφιωτάκης	
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	N.
Εὐς. Σπυρίδωνος	N.
Ρ. Παλαμίδης	N.
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	N.
Κωνστ. Μανέτας	N.
Ἀ. Ἀλεξανδρόπουλος ἡρ. ψῆφον	
Μελέτης Χ. Μελέτη	N.
Ν. Τσαλακώστας	N.
Δημ. Σακελλαριάδης	
Νικ. Μπούτουνας	N.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	N.
Π. Δαρειώτης	
Σπυρίδων Βαλέτας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	N.
Παῦλος Λεντούδης	N.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	N.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.
Κ. Βέϊκος	N.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	N.
Δημ. Βιρβίλης	
Γ. Μπάνης	
Πέτρος Κ. Μαυρομιχάλης	N.
Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	N.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	
Α. Κανελόπουλος	
Κωνς. Δ. Σχινᾶς.	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	N.
Σπυρίδ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Αντωνόπουλος	N.
Χριστόδουλος Τσῖνος	
Δημ. Κουμανιώτης	N.
Θεόδωρος Ἰω. Μέξης	
Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλὸφ	N.
Γεώργιος Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	N.
Σταμάτιος Ἀντωνιάδης	N.
Κωνς. Ἀντωνιάδης	N.
Ἰωάννης Περίδης	N.
Ἀνδρέας Μάμουκας	
Κάρολος Νάζος	
Εὐστράτιος Παρίσσης	N.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	N.
Ἰω. Τομαρᾶς	N.
Ἀν. Παππατσώρης	N.
Ἰθ. Καστανᾶς	
Γ. Παππαδημητρίου	N.
Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	N.
Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Δ. Α. Κουντουριώτης	N.
Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	N.
Δημήτριος Χατσίσκος	
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.
Κ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργ. Ῥιζόπουλος	N.
Ἰωάννης Τασσαῖος	
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Προὐτέθη ἔπειτα εἰς συζήτησιν τὸ περὶ χορηγήσεως 20,000 δραχμ. δανείου εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν νομοσχέδιον. Λαβών δέ τις τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς παρετήρησεν, ὅτι δὲν ἐννοεῖ πῶς ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς εἰσάγει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ

νομοσχέδιον τοῦτο, χωρὶς νὰ προϋπάρχῃ ἡ ἀναγκαία πρᾶξις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, δι' ἧς νὰ ἐξαιτῆται τὸ προκείμενον δάνειον. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ὑποχρέωσις ἐκ μέρους τοῦ δήμου εἰς ἀπότισιν χρέους, πρέπει βεβαίως νὰ προϋπάρχῃ καὶ αἴτησις. Ἀλλ' ἡ αἴτησις αὕτη δὲν ἔγινε, δὲν πρέπει ἄρα οὐδὲ τὸ δάνειον νὰ δοθῇ, ἀλλὰ ν' ἀναβληθῇ ἕως ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου ἐωτοῦ παρουσιασθῇ ἡ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου αἴτησις. Τὸ ἄρθρον 50. § 8 τοῦ περὶ δήμων νόμου ὁρίζει, ὅτι τὰ τοιαῦτα χρέη εἶναι εἰς βάρος τοῦ δήμου, καὶ τὰ ἀναγνωρίζει διὰ πράξεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἀλλ' ἐνταῦθα ταιαύτη πρᾶξις δὲν ὑπάρχει· πρέπει ἐπομένως νὰ γείνῃ, νὰ ἐκτεθῶσιν οἱ λόγοι, δι' οὓς ζητεῖται τὸ δάνειον, καὶ τότε ἡ βουλὴ σταθμίζουσα τούτους ν' ἀποφασίσῃ. Ἄλλως τε, ἀπορεῖ πῶς ἀποφασίζεται τὸ τοιοῦτον δάνειον, χωρὶς νὰ ἔχῃ κἂν γνῶσιν ὁ δανειζόμενος. Τοῦτο τῷ φαίνεται παράδοξον ὅλως καὶ πρωτοφανές.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἦτον ἑτοιμον πρὶν ἡ λάβῃ τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ τὸ διεβεβαίωσεν ἁπλῶς παρὰ τῶν προκατόχων αὐτοῦ. Παρατηρεῖ δέ, ὅτι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1847 ἦτον ἐγγεγραμμένον τὸ ποσὸν τοῦτο, καὶ ἡ μὲν βουλὴ τὸ ἐπεψήφισε τότε, ἡ δὲ γερουσία ἀτερήνατο, ὅτι δύναται μὲν νὰ τὸ παραδεχθῇ καὶ αὐτὴ, ἀλλ' ἀπαιτεῖ νὰ εἰσαχθῇ περὶ τούτου νομοσχέδιον. Ἤδη παρουσιάζων τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δὲν ἐνεργεῖ ἄλλο, εἰμὴ τὴν ἐντολὴν αὐτὴν τῆς γερουσίας. Γνωστὸν ἐν τούτοις εἶναι, ὅτι διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ἐκτὸς τῆς πόλεως ὑδραγωγείου παρεχωρήθη εἰς τὸν δῆμον δάνειον 50,000 δραχμῶν, ἀλλ' ἐκ τούτων αἱ μὲν 30,000 ἐδαπανήθησαν ἤδη, αἱ δὲ λειπόμεναι 20,000 εἶναι εἰς ἐνέργειαν δι' ἀνόρυξιν φρεάτων, ἐπισκευὰς καὶ τὰ τοιαῦτα, ὥστε ταχέως θέλουσι καὶ αὗται ἐξαντληθῆ. Ἐκ τούτου ἄρα προβλέπων ἐπέσπευσε τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου. Ἀλλ' ἂν ὁ προαγορεύσας ἀποφῇ, διότι ἄνευ αἰτήσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου προκαλεῖ δάνειον, παρατηρεῖ εἰς τὸ σῶμα, ὅτι ζητεῖ μὲν ἤδη τὴν ἐπιψήφισίν του, ἀλλὰ δὲν θέλει τὸ παραχωρήσει πρὶν ἡ λάβῃ τὴν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου πρᾶξιν. Ἄλλως ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιψηφισθῇ τὸ ποσὸν, διότι, ἐὰν καὶ τοῦτο δὲν ἐξοδευθῇ ὑπὲρ τῶν ὑδάτων, ματαιοῦται τὸ ἔργον ὅλον καὶ ἀποβαίνουσιν ἀνωφελῆ τὰ μέχρι νῦν δεδαπανημένα. Ἐὰν δὲ τὸ νομοσχέδιον ἀναβληθῇ ἤδη, τὸ δὲ δημοτικὸν συμβούλιον ζητήσῃ δάνειον, ὅτε ἡ βουλὴ δὲν θέλει ὑφίστασθαι, τότε ἡ μὲν δαπάνη ματαιοῦται, ὡς εἶπεν, ἡ δὲ πόλις

ἐγκαταλείπεται ἄνυδρος. Τελευταῖον παρατηρεῖ, ὅτι ἡ αἰτουμένη δαπάνη δὲν εἶναι μεγάλη, ἐπειδὴ ἐνῷ τὸ ἔργον ἀφ' ἑνὸς εἶναι ἀόριστον, ἀφ' ἑτέρου κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ μηχανικοῦ ἀγνοεῖται ἐὰν ἐπαρκέσωσιν 100,000 δραχμῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, τὸ ποσὸν θέλει τεθῇ ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ ἐὰν ἡ βουλὴ παρατηρήσῃ ὅτι εἶναι πολύ, δύναται νὰ μὴ τὸ ἐπιψηφίσῃ, ἀφοῦ μάλιστα διαβεβαιοῖ, ὅτι δὲν θέλει χορηγήσει τὸ δάνειον, πρὶν διὰ πράξεώς του τὸ ζητήσῃ ὁ δῆμος.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος, ὅτι καθ' ὅλα εἶναι μοναδικὸν καὶ πρωτοφανὲς νὰ χορηγῇ δάνειον ὁ κεφαλαιοῦχος ἄνευ αἰτήσεως ἢ ἰδέας αὐτοῦ τοῦ δανειζομένου. Ποῦ εἶναι ἡ περὶ τούτου αἴτησις τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων; πόθεν ὁρμώμενος ζητεῖ νὰ δανείζῃ ὁ ὑπουργός, χωρὶς οὐδεὶς νὰ τὸν ζητῇ δάνειον; Ἐνῷ δὲ πέρυσιν ἔτι ἐχορηγήθησαν πρὸς τὸν δῆμον 50,000 δραχμῶν, καὶ τῷ μένουσιν ἔτι, ὡς ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, 20,000, πῶς ἄνευ ἀνάγκης τινὸς προσφέρεται νέον δάνειον, ἐνῷ μήτε πρᾶξις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, μήτε αἴτησις τοῦ δημάρχου ὑπάρχει; Ἐκτὸς δὲ τούτου, μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης αἰτήσεως, ποῦ στηρίζεται ἡ ἀσφάλεια τοῦ δημοσίου πλούτου, καὶ πρὸς τί καθιστῶμεν τὸν δῆμον τοῦτον κατάχρεων, ἢ τίς ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ἐξουσίαν νὰ τὸν βαρύνῃ μὲ χρέη; Ἐὰν δὲ ὑποτεθῇ ἐπ' ὀλίγον, ὅτι τὸ ὑριστάμενον δημοτικὸν συμβούλιον ἔπαυσε, καὶ ἄλλο ἐπελθὸν ἀντ' αὐτοῦ δὲν ἀναγνωρίζει τὸ χρέος, τί θέλει γείνει τότε πρὸς ἀπότισιν τοῦ δανείου, ἢ τίς θέλει ἀποζημιώσει τὸ δημόσιον; Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς νομίζει, ὅτι δὲν θέλουσιν ἴσως ὑπάρχει βουλαί. Ἀπατᾶται· βουλαὶ θέλουσιν ὑπάρχει πάντοτε εἰς τὸ ἔθνος καὶ δὲν θέλουν ἐκλείψει ποτέ. Διὰ τί λοιπὸν αὐτὰ τὰ πρωθύστερα καὶ βεβιασμένα, καὶ τίς ἡ χρεία νὰ σπεύδῃ πρὶν τῷ ὑποβληθῇ αἴτησις; Ἄλλως τε, δὲν βλέπει ποῦ ἡ ἀπόδειξις τῶν γινομένων ἐξόδων. Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἴσως; Ἔστω· ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνηται τὸ ἔργον δι' ἐργολαβίας, πρέπει νὰ παρουσιασθῶσιν ἀποδείξεις καὶ νὰ τηρηθῇ ἀκρίβεια μέχρι τοῦ λεπτοῦ. Διότι τὸ δημόσιον παρεχώρησε μέχρι τοῦδε 50,000 δραχμῶν ἄνευ τόκου, καὶ ἐξ αὐτῶν μόλις ἐπληρώθησαν αἱ 30,000, αἱ δὲ λοιπαὶ καθυστεροῦσαι πρόκειται νὰ πληρωθῶσιν ἐκ τοῦ χρεωλυσίου. Ἀνάγκη λοιπὸν α') νὰ ὑποβληθῇ ἀκριβὴς λογαριασμὸς τῆς διαχειρίσεως τῶν 50,000 δραχμῶν· ἔπειτα δὲ, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ δήμου, νὰ ἐκθέσῃ διὰ πράξεώς του τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τὴν ἀνάγκην καὶ τοὺς λόγους νέου δανείου, διότι θέλει δανείσει τὰ χρήματα ἡ πατρὶς καὶ ὄχι ὁ ὑπουργός, καὶ διότι δὲν

πρόκειται νὰ πωληθῇ ὁ δῆμος ὁλόκληρος, διὰ νὰ ἐξορλήσῃ χρήματα, τὰ ὁποῖα δὲν μᾶς ἐζήτησεν ἔτι.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι τῷ ζητεῖ ὁ προαγορεύσας λογαριασμὸν δι' ὅσα δὲν ἔπραξεν αὐτὸς, ἀλλ' οἱ προκάτοχοί του ἐνήργησαν ἄνευ τούτου. Καὶ ὅμως θέλει εὐχαριστηθῇ κατὰ τοῦτο, διότι εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ θέλει ἰδεῖ ὅ,τι ἐπιζητεῖ σήμερον. Ἀκολούθως ἐπαναλαβὼν ὅ,τι πρότερον εἶπεν, ὅτι 20000 μόνον ὑπάρχουσιν ἐκ τοῦ πρώτου δανείου, ὅτι δὲν θέλει χορηγήσει τὸ νέον ποσὸν ἄνευ αἰτήσεως καὶ ὅτι προνοεῖ ὑπὲρ τούτου, διότι ἐνδέχεται νὰ μὴν ὁρισθῶσι τότε αἱ βουλαί, ἐνῷ ἄλλως θέλουσιν ὑπάρχει ἐνόσῳ ὑπάρχει καὶ σύνταγμα, ἔπαυσε λέγων, ὅτι ἐὰν δὲν ψηφισθῇ ἐν καιρῷ τὸ δάνειον, ἀδιαφορεῖ μὲν αὐτὸς καθ' ὁλοκληρίαν, ἀλλὰ καὶ ὁ δῆμος θέλει βλαβῇ οὐ σμικρὸν, καὶ ἡ πόλις θέλει καταλειφθῇ ἄνυδρος.

Ἀπήντησεν ὁ πρῶτος κατὰ τῆς ἀρχῆς ἀγορεύσας, ὅτι ἐξ ὅσων ὁ ὑπουργὸς εἶπεν ἐξάγεται, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκ μέρους τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ἡ μίριμνα, ἥτις ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ φαίνεται. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι παραμελοῦσιν αὐταὶ τὰ καθήκοντά των. Ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην χθὲς ἔτι εἴπομεν, ὅτι ὁ ὑπουργὸς δύναται μὲν νὰ μεταχειρισθῇ τὰ νόμιμα ἐκεῖνα μέσα, δι' ὧν δύναται νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς παρεκτρεπομένας, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνῃ ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, οὐδὲ νὰ ἐκβιάζῃ αὐτὰς ὑποψηφίους, καθόσον εἶναι ἀρχαὶ ἀνεξάρτητοι τῆς κυβερνητικῆς δικαιοδοσίας. Διὸ τὸ νὰ ζητῇ ἤδη νὰ πειθαναγκάσῃ αὐτὰς τί πρέπει νὰ πράξωσιν ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν καθηκόντων των, ἀληθῶς τῷ φαίνεται εἰς ἄκρον παράδοξον. Διὸ ἐὰν αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ δὲν καταβάλλωσι τὴν ἀναγκαίαν ὑπὲρ τῶν ὑδάτων φροντίδα, δύναται μὲν νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὰς εἰς τὸ χρέος των, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ ταῖς προσφέρῃ ἀναγκαστικῶς, οὕτως εἰπεῖν, δάνειον, τὸ ὁποῖον ποσῶς δὲν ἐζήτησαν. Θεωρεῖ λοιπὸν ἀναγκαῖον νὰ προηγηθῇ ἡ περὶ τούτου πρᾶξις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν αὐτῇ οἱ λόγοι, δι' οὓς προκαλεῖ αὐθις δάνειον, νὰ σταθμίσῃ αὐτοὺς ἡ βουλὴ ἐπαξίως καὶ ἐὰν τοὺς κρίνῃ ἀποχρῶντας, τότε νὰ ἐπιψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιον. Ἄλλως τε, ἐνῷ χθὲς ἔτι ἐχορήγησε 50,000, αἵτινες δὲν ἐξωρλήθησαν καθ' ὁλοκληρίαν, καὶ τὸ ταμεῖον εὑρίσκεται εἰς τοσοῦτον δυσχερῆ θέσιν, εἶναι ἄσκοπον νὰ προσφέρωμεν νέαν πάλιν ποσότητα, χωρὶς οὐδεὶς νὰ τὴν προκαλέσῃ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι δὲν συνέταξε τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὁ νῦν ὑπουργὸς, ἀλλὰ τὸ σῶμα δὲν

ἐνδιαφέρεται κατὰ τοῦτο καὶ ἀποκρούει μόνον τὸ ἄνευ αἰτήσεως δάνειον. Διὰ ὅλα ταῦτα ἀπορρίνεται ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου ἕως οὗ παρουσιασθῇ αἰτησις, τοῦτο δὲ δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ βουλὴ δὲν θέλει τὸ παραδεχθῇ τότε.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι δὲν προτίθεται ν' ἀντείπῃ πρὸς ὅσα κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐρρέθησαν, οὐδὲ πρὸς ὅσα κατὰ τῆς ἀναβολῆς αὐτοῦ ἢ ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ δήμου ἀνέπτυξαν οἱ προαγορεύσαντες. Θέλει μόνον νὰ ὑποδείξῃ, ὅτι μετὰ τοσαύτη περὶ τοῦ πρακειμένου συζήτησις καὶ τοῦτο ἄρχεται νὰ ἐξηγήσῃ ἐνταῦθα. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι, διατρέχων τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν, εὗρεν ὅτι ὁ ὑπουργὸς προεκαλέσθη, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νομοσχεδίου ἐκ τῆς διαιγωγῆς αὐτῶν τῶν βουλῶν. Διότι τὸ αἰτούμενον ἤδη ποσὸν εἶχε συμπεριληφθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀπριλιανοῦ ὑπουργείου ἐν τῷ τότε συζητηθέντι προϋπολογισμῷ διὰ τὰ ὑδραγωγεῖα τῆς πόλεως, καὶ ἡ μὲν βουλὴ παρεδέχθη αὐτό, ἡ δὲ γερουσία ὡσαύτως δὲν τὸ ἀπέβαλεν, ἀλλ' ἐζήτησε μόνον, διὰ νὰ τηρηθῶσιν οἱ συνταγματικοὶ τύποι, νὰ εἰσαχθῇ περὶ τούτου τὸ ἀμιγὲς νομοσχέδιον. Τὸ νομοσχέδιον λοιπὸν τοῦτο κατ' ἀπόφασιν τῆς γερουσίας εἰσάγει ἤδη ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός. Ἐνταῦθα δύο ζητήματα ἀναφύονται· α') ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιψηφισθῇ σήμερον, διότι δὲν ἐγένετο ἡ ἀναγκαία τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου πρᾶξις, καὶ β') ὅτι δὲν πρέπει νὰ χορηγηθῇ νέον δάνειον, ἐπειδὴ οὐδ' ὁ δῆμος Ἀθηνῶν ἔχει ἐξαιρετικὰ δικαιώματα νὰ δανείζηται ὅταν θέλῃ, οὐδ' ἡ ἀνέγεια τοῦ ταμείου ἐπιτρέπει αὐτὸ σήμερον. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ πρώτου ζητήματος, τὸ κατ' αὐτὸν πείθεται, ὅτι τοιαύτη αἴτησις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ διότι ἄλλως, δὲν ἤθελε σημειωθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ὁ ὑπουργὸς ἦτον ἀναγκασμένος νὰ ὑποβάλῃ τὸ νομοσχέδιον χάριν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐζήτησαν τὴν εἰσαγωγήν του. Ἄλλως τε, δὲν ἠδύνατο ν' ἀμφιβάλλῃ ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη αἴτησις, ἀφοῦ δύο πρὸ αὐτοῦ ὑπουργεῖα τὴν ἐθεώρησαν ὡς ὑπάρχουσαν. Διότι τὸ μὲν ὑπουργεῖον Τζαβέλλα εἰσήγαγε τὸν προϋπολογισμὸν εἰς τὰς βουλὰς, τὸ δὲ τοῦ Κουντουριώτου τὸν ἐνεζήτησε μάλιστα. Πῶς λοιπὸν ἠδύνατο νὰ εἰπῇ ὁ νῦν ὑπουργὸς, ὅτι τοσαύτη μικρόνοια ὑπῆρχεν εἰς ἀμφότερα ταῦτα τὰ ὑπουργεῖα, ὥστε δὲν ἔπρεπε νὰ πιστευθῇ ὅτι ὑπάρχει ἡ αἴτησις, ἀφοῦ ἡ προκειμένη ποσότης εἶχε τεθῇ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ; Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀληθῶς δὲν ὑπῆρχε, πάλιν ὁ ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ εἰσαγάγῃ τὸ νομοσχέδιον, ἂν ὄχι δι' ἄλλο, τοὐλάχιστον διὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἔλλειψιν δύο πρὸ αὐτοῦ ὑπουρ-

γείων. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον ζήτημα, ἐὰν πρέπῃ νὰ δοθῇ νέον εἰς τὸν δῆμον δάνειον, τὸ κατ' αὐτὸν ἀπορρίνεται μετὰ παῤῥησίας, ὅτι πρέπει ἐξ ἅπαντος νὰ δοθῇ. Καὶ ἔχουσι μὲν οἱ τὰ ἐναντία φρονοῦντες μέγα δίκαιον, ἀλλ' ἀφοῦ πέρυσιν ἡ αὐτὴ βουλὴ ἐπεψήφισε τὸ ποσὸν, ἀνάγκη νὰ τὸ παραδεχθῇ καὶ σήμερον. Διότι ἄλλως, πῶς δύναται νὰ φανῇ τόσον ἀνακόλουθος, καὶ νὰ ἐμπλακῇ εἰς ἐκείνην τόσην ἄνοιαν; Λησμονοῦσα δὲ σήμερον ὅ,τι χθὲς ἐπεψήφισε, πότε θέλει ὑποτεθῇ ὀρθοφρονοῦσα; Ἢν ἐκ τῶν δύο λοιπόν· ἢ τότε θέλομεν παραδεχθῇ ὅτι καλῶς ἔπραξε καὶ ἔσται ὅτι σήμερον σφάλλει· ἢ ὅτι σήμερον σκέπτεται ὀρθῶς, καὶ χθὲς ἔτι, ἂς τῷ συγχωρηθῇ ἡ φράσις, ἠγνόει τί ἔπραττεν. Ὥστε καὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις τὸ σῶμα καταδικάζεται οἰκοθεν. Διὰ τοῦτο ἀπορρίνεται, ὅτι ἡ βουλὴ συνεπὴς εἰς ἑαυτὴν, πρέπει νὰ χορηγήσῃ τὸ δάνειον, καὶ περιττὴ πᾶσα ἄλλη ἐξήγησις, ἂν καὶ οἱ ἐναντία φρονοῦντες δύνανται νὰ ἔχωσι πολὺ δίκαιον.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ ὑπουργείου Τζαβέλλα πρώην ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ἐκ 50,000 δραχμῶν δάνειον εἶχεν ἐνεργηθῇ ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Κωλέττου, ὅτε δὲ αὐτὸς ἀνέλαβεν ἔπειτα τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, εὗρεν ὠργανισμένα ὅλα τὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀφορῶντα, ὅ ἐστι καὶ πρᾶξιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου περὶ διαχειρίσεως τῆς δαπάνης καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τῶν συμφωνιῶν ὅλων. Συνέστη λοιπὸν τότε ἐπιτροπὴ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν συναλλασσομένων μερῶν, ἐκ μὲν τῆς κυβερνήσεως οἱ ὑπάλληλοι Μανητάκης καὶ Σκαλιστήρης καὶ ἐξωθεν ὁ Δ. Σουρμελῆς, ἐκ μέρους δὲ τοῦ δήμου ἄλλοι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀντιπροσωπεύοντες. Ἐπὶ τῆς ὑπουργίας λοιπὸν αὐτοῦ ἐγένετο τὸ πλεῖστον τῶν ἐξόδων μέρος, καὶ ἐσημείωσε μάλιστα ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τὰς ἤδη αἰτουμένας 20,000 δραχμὰς, ἀλλ' ἐσημείωσε ταύτας, σκοπὸν ἔχων νὰ λάβῃ πρῶτον τὴν ἀναγκαίαν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου πρᾶξιν, καὶ ἔπειτα νὰ εἰσαγάγῃ τὸ νομοσχέδιον. Ἀλλὰ συνέπεσε τότε μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ δήμου διένεξις ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, τὴν ὁποίαν ἐζήτει νὰ συμβιβάσῃ, διὰ νὰ προχωρήσῃ τὸ ἔργον, ὅτε ἐπῆλθεν ἡ παραίτησις τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου, καὶ εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ἀρῆκε τὸ πρᾶγμα. Ἐξ ὅσων λοιπὸν γινώσκει παρατηρεῖ, ὅτι ἐξ ἀρχῆς αἱ 50,000 δραχμαὶ δὲν ἐπήρκουν εἰς τὴν τοῦ ἔργου περαίωσιν, πόσαι ὅμως ἤθελον ἀπαιτηθῇ ἦτο δυσχερὲς νὰ πρυδῇ τις, καθ' ὅσον τὸ ὑδραγωγεῖον ἦτο πλῆρες πολλῶν ἀκαθαρσιῶν καὶ ἡ ἐργασία μέχρι τοῦ νῦν γίνεται ὡς ἐν σκότει, ἐπειδὴ ἀλ-

λαχοῦ μὲν τὸ πλάτος τοῦ ὑδραγωγείου εἶναι μέτριον, ἀλλαχοῦ δὲ μεγάλης ἐκτάσεως, ἐκ δὲ τῆς ἀνωμαλίας ταύτης δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ ἡ δαπάνη. Συμπεραίνων λοιπὸν παρατηρεῖ, ὅτι δὲν πρέπει ἡ βουλὴ νὰ διακόψῃ τὰς ἐργασίας ταύτας τοῦ δήμου διὰ νὰ ἔλθωσι τελευταῖον εἰς πέρας, τὰ δὲ χορηγούμενα δάνεια εἶναι εὔβαιος, ὅτι θέλουσιν ἐξοφληθῇ, καθ' ὅσον συγκατατίθεται τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ὁ κεντρικὸς ταμίας ἐλάμβανε μέρος αὐτῶν ἐκ χρεωλυσίου, τὸ αὐτὸ δὲ δύναται νὰ γείνῃ καὶ προσεχῶς. Ἐπὶ τέλους παρατηρεῖ, ὅτι ἐξ ὅσων γινώσκει διαβεβαιοῖ τὴν ἀνάγκην νέου δανείου, περὶ δὲ τῆς τάξεως, ἥτις ἔπρεπε νὰ τηρηθῇ, ἐπαναλέγει, ὅτι προέλαβεν αὐτὴν ἡ παραίτησίς του.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἐκ προοιμίων συνομολογεῖ ὅτι φαίνεται ὁπωσοῦν ἄπορος ἡ ἐπίσπευσις τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, καὶ δὲν ἀρνεῖται ὅτι ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ αἴτησις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Ὅτι ὅμως εἶναι πραγματικὴ ἡ ἀνάγκη νέου δανείου ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τῆς πρώτης τοῦ δήμου ἀνάγκης, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τὰς 50,000 δραχ. διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ μεγάλου ὑδραγωγείου. Διὰ τὴν ἐξόφλησιν δὲ τοῦ χρέους τούτου γνωστὸν εἶναι, ὅτι ὁ δῆμος παρεχώρησεν εἰς τὸ δημόσιον τὸ ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν ὑδάτων τῆς πόλεως δικαίωμά του, ἐξ οὗ κατ' ἔτος ἐλάμβανεν ὑπὲρ τὰς 15,000 δραχμάς. Οὕτω δὲ τὸ μὲν δικαίωμα τοῦτο μετέβη προσωρινῶς εἰς τὸ δημόσιον, ὁ δὲ δῆμος διατελεῖ λαμβάνων καὶ ἐξοφλῶν. Ἀλλ' ἤδη προτιθέμενος τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἐν τῇ πόλει ὑδραγωγείων, ἀναμφιβόλως περιίσταται εἰς ἀνάγκην, ἐπειδὴ, ἐν ᾧ ἀφ' ἑνὸς τὰ παρὰ τοῦ δημοσίου ληφθέντα ἐδαπανῶντο, ἀφ' ἑτέρου ἀπώλεσε τὸ ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν ὑδάτων εἰσόδημα καὶ δὲν δύναται ἤδη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ τῆς πόλεως ὑδραγωγείου. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλη τις αἰτία εἰς δεινὴν θέσιν τὸν δῆμον ἐμβάλλουσα, ἡ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως πραγματοποίησις, ἐξ ἧς ὁσημέραι τροποποιοῦνται ἢ ἀνασκάπτονται αἱ οἰκίαι καὶ ἐκ τούτου διαφθείρονται ἢ μετατίθενται τὰ ὑδραγωγεῖα, ὅλα δὲ ταῦτα χρήζουσιν οὐ σμικρᾶς δαπάνης. Ἡ ἀνάγκη λοιπὸν δανείου ἐπίκειται καὶ εἶναι πραγματική, ὥστε ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς κατὰ τοῦτο ἔχει δίκαιον. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ δημόσιον, ἐὰν παρατηρήσῃ τις, εὑρίσκεται εἰς πλειοτέραν ἀνάγκην διὰ τὴν τοῦ ἔργου ἀποπεράτωσιν, διότι ἂν, ὡς εἶπόν τινες, τὸ δάνειον ἐχορηγήθη ἄνευ τόκου, ὁ τόκος ὅμως εἶναι ἀδρότερον πληρωμένος. Ἐπειδὴ, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ὅλα τὰ πρὸς ἐπισκευὴν ἔξοδα τῶν ὑδραγωγείων εἶναι εἰς βάρος τοῦ δήμου,

ἀφ' ἑτέρου ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα, καὶ ὑπουργεῖα, καὶ ἀνάκτορα, καὶ στρατῶνες, καὶ βουλαὶ καὶ δεσμωτήρια προμηθεύονται δωρεὰν ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, ὥστε ὅτον δαπανᾶται διὰ τὴν πόλιν ὁλόκληρον, τοσοῦτον ἐπιτείνεται διὰ τὰ καταστήματα ταῦτα. Ἐκτὸς δὲ τούτου, δὲν εἶναι μικρὸς φόβος καὶ δι' ἐνδεχομένας πυρκαϊάς, εἰς δὲ τοιαύτας περιστάσεις ἀπαιτεῖται καὶ ἀρθονία καὶ εὐχερὴς χρῆσις ὑδάτων. Τὸ αἰτούμενον λοιπὸν δάνειον διαρρήδην οὐσιωδῶς τοῦ πραγηθέντος καὶ ἀφορᾷ τὴν πραγματικὴν ταύτην καὶ κατεπείγουσαν ἀνάγκην τῆς πόλεως. Τῷ ὄντι δὲ συνέπεσεν, ὡς ὁ προαγορεύσας εἶπε, διενεξίς τις μεταξὺ δημοσίου καὶ δήμου ὡς πρὸς τὴν τοῦ ἔργου ἐκτέλεσιν, ἐπειδὴ τὰ τότε ὁριστάμενα ὑπουργεῖον εἶχεν ἀπορρίψει τὴν τῆς δαπάνης χρέωσιν ὅλως διάφορον, παρ' ὅτι ὁ δημοτικὸς νόμος τὴν διαγράφει, καὶ οὐ μόνον συνέστησαν ἀνάμικτον εἰς τοῦτο ἐπιτροπὴν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ νὰ γείνῃ διευθυντὴς τοῦ ἔργου ὁ δήμαρχος καὶ ἐλεγκτὴς αὐτοῦ ὁ νομάρχης, συνέβη παραδόξως τὸ ἐναντίον, ὥστε δὲν ὑπῆρχε πῶς ἐλεγκτής. Ἐκ τούτου ἄρα, καίτοι ἐπικειμένης ἀνάγκης, τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἀνέβαλε τὴν περὶ 20,000 δραχμῶν αἴτησίν του, καὶ καὶ τοῦτο πέποιθεν, ὅτι θέλει συμβιβάσει ὁ ὑπουργὸς, ὥστε δύναται ἡ βουλὴ νὰ παραδεχθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἀφοῦ μάλιστα ἐπεβεβαίωσεν οὗτος, ὅτι δὲν θέλει παραχωρήσει τὸ δάνειον, πρὶν ἢ λάβῃ τὴν ἀναγκαίαν πρᾶξιν.

Ἐπέτρεψεν ἄλλος, ὅτι « μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου » λέγει τὸ Ἱερὸν εὐαγγέλιον. Οὕτω δὲ καὶ ὁ καλὸς πατὴρ, ὁ ἀγαθὸς ἄρχων προλαμβάνει τοὺς ἐχοντάς τινα χρείαν, καὶ ἐπιβαψιλεύει τὴν χάριν, πρὶν ἢ ἐκεῖνοι τὴν ζητήσωσιν. Ἀπορεῖ δὲ πῶς εἰς τὴν προκειμένην συζήτησιν δὲν ἐνθυμήθησαν τὴν ἀρχὴν ταύτην οἱ ἀγορεύσαντες. Δύω νομοσχέδια κατώρθωσε μέχρι τοῦδε νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν βουλὴν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ἃς ἐξετάσωμεν δὲ ἑκάτερα τούτων ὑπὸ τὴν πολιτικὴν ἐποψίν των, διὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ φρόνημα καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ. Τὸ ἓν ἐπραγματεύετο περὶ τῶν προσόντων τῶν ἐν Ἑπτανήσῳ *Ψαριανῶν*, καὶ ἐννοεῖ ἕκαστος πόθεν ὡρμήθη εἰς τὴν ἐπίσπευσιν τούτου· τὸ ἄλλο, περὶ χορηγίας δανείου εἰς τὸν δῆμον *Ἀθηναίων*, καὶ ἐννοεῖται ἐπίσης διὰ τί προέδραμε τόσον. Αἱ γενόμεναι λοιπὸν περὶ τούτου παρατηρήσεις ἦσαν περιττὰι, καὶ δὲν πρέπει νὰ ξενίζηταί τις, ἂν δὲν ἐριλογοτιμήθη νὰ εἰσαγάγῃ ἄλλο τι σπουδαιότερον νομοσχέδιον. Ὅτι ὅμως δὲν δύναται νὰ ὑποπτεύσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι, ὅτι, ἐνῷ ἄλλοτε ὡς γερου-

σιαχῆς διερρήγνυε τὰ ἱμάτιά του καὶ διεμαρτύρετο κατὰ τῶν πράξεων τούτων, ἤδη ἀσπάζεται αὐτὰς ὁλοψύχως, καὶ ἀρότου ἐγένετο ὑπουργὸς, καὶ αἱ ἰδέαι, καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα ὅλα μετέβαλον δι' αὐτὸν χαρακτῆρα, ὡς διὰ μαγικῆς τινος δυνάμεως. Ἀνεξαρτήτως ὅμως παρατηρεῖ, ὅτι δὲν εἶναι ἐναντίος εἰς τὴν χορήγησιν δανείου ὑπὲρ τοῦ δήμου Ἀθηνῶν, καὶ ηὔχετο μάλιστα νὰ ἔβλεπε τὸ μέτρον τοῦτο ἐπεκτεινόμενον εἰς ὅλους τοὺς δήμους, εἰς ὅλους τοὺς λιμένας καὶ εἰς τὸν δῆμον ἔτι τοῦ νῦν ὑπουργοῦ, τὸν δῆμον αὐτὸν τῆς γεννήσεώς του, τὸν ὁποῖον ἐσχάτως εὗρεν ὅπως ἐκ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος τὸν εἶχεν ἀφήσει. Τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ δήμου ἐκείνου τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ. Ἀλλ' ἐνταῦθα, ἐνῷ ἄνευ αἰτήσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, παρουσιάζεται μὲ τὸ νομοσχέδιον ἀνὰ χεῖρας, ὅ,τι κυρίως τὸν ἐκπλήττει εἶναι τὸ νὰ λέγῃ ὁ ὑπουργὸς ὅτι φιλικῶς φερόμενος πρὸς τὸ σῶμα, ἐκπληροῖ οὕτω ῥητὴν ἐντολὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ παρελθόντος προϋπολογισμοῦ δοθεῖσαν. Ἀλλ' ἀπατᾶται εἰς τὴν κρίσιν του ὁ Κ. ὑπουργὸς, διότι ἰδόντες τότε οἱ βουλευταὶ σημειωμένον τὸ δάνειον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, εἶπον, ὅτι δύναται νὰ παραδεχθῇ ἤδη, καὶ ὅταν εἰσαχθῇ τὸ ἀμοιβαῖον νομοσχέδιον, τότε ἀπορασίζει τὸ σῶμα. Ἴστε δὲν ἦτο τοῦτο ἐντολὴ τοῦ κοινοβουλίου, οὐδ' ἐδεσμεύθη ὡς ἐκ τῆς πράξεώς του εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου. Ἀλλως ὅμως τῷ ὄντι εἶναι παράδοξον διὰ τί νὰ μὴ γείνῃ ἡ ἐκ μέρους τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου αἴτησις. Καὶ εἶπον μὲν δικαιώνοντες τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅτι προείκυψεν, ἐπειδὴ συνέβη διένεξις μεταξὺ διοικητικῆς καὶ δημοτικῆς ἐξουσίας· καὶ ὅμως ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ἐναντίον τῶν χθὲς ἔτι ῥηθέντων ἐπιμένει, φαίνεται, νὰ ἔχῃ τοὺς ὑπαλλήλους αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δημοτικῆς ἐξουσίας, διὰ νὰ ἄγῃ καὶ φέρῃ καὶ τὰ δημοτικὰ ὡς τὰ κοινὰ πράγματα. Τὸ δάνειον ἄρα τοῦτο κατήντησεν ὡς τὸ πεπρωμένον ἐκεῖνο δάνειον τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἔθνους προκαλεσθὲν, διηρπάγη καὶ κατεσπαταλήθη ἀδίκως, καὶ ἠδυνάμεθα πρὸς τὰς ἐγγυητρίας δυνάμεις νὰ εἴπωμεν α δὲν τὸ ἐξορλοῦμεν ». Ἀλλ' οὐδ' ἡμεῖς λέγομεν τοῦτο πρὸς τὰς δυνάμεις, οὐδὲ ὁ δῆμος πρὸς τὸ δημόσιον. Τί ἤθελε δὲ βλάψει τὸν ὑπουργὸν, ἐὰν τὸ νομοσχέδιον ἀνεβάλλετο ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἑωσοῦ ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐγίνετο καὶ ἐπελαμβάνόμεθα τοῦ νομοσχεδίου νομίμως ; Οὕτω πρέπει νὰ γείνῃ καὶ τοῦτο ὑποστηρίζει, ἐπειδὴ ὁ δῆμος Ἀθηνῶν δὲν εἶναι σήμερον ἡ βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος, ἡ φορογοῦσα

πόλεις καὶ δήμους. Παύει συνιζῶν εἰς τὴν βουλὴν νὰ πράξῃ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων της.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ὁ χρωματισμὸς, τὸν ὁποῖον ἐκ προοιμίων ἔδωκεν εἰς τὸν λόγον του ὁ προαγορεύσας τὸν θιάζει ὁμιλῶν ἐκ νέου ν' ἀπαντήσῃ πρὸς τοῦτον. Παρατηρεῖ δὲ, ὅτι ὁ ἀναιρῶν τὰ δύο περὶ Ψαριανῶν καὶ τοῦ δήμου Ἀθηνῶν νομοσχέδια, ἐνόησεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον εἰσήγαγεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ζητῶν νὰ χαιθῇ εἰς τὴν ἤδη πρόσδρον τοῦ ὑπουργείου, τὸ δὲ δεύτερον, διὰ νὰ ἀρέσῃ ἐπίσης πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργόν. Ἀλλὰ τοιαύτη διάθεσις εἶναι μακρὰν καὶ αὐτοῦ καὶ ἐκείνου, καὶ ὡς τοιαύτην τὴν ἀποκρούει ἀπὸ τοῦ βήματος. Ἐπειδὴ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸν ἐν Ἐρετρίᾳ συνοικισμὸν τῶν Ψαριανῶν, δὲν ἀπέβλεπεν οὗτος εἰς πρόσωπα, ἀλλ' εἰς σκοπόν τινα ὑψηλότερον. Περὶ δὲ τοῦ δανείου Ἀθηνῶν οὐδεμία χάρις ἠδύνατο νὰ ὑπαρθῇ, καθ' ὅσον, ὡς ἀπεδείχθη, οὐδ' ἐζήτησε τοιοῦτόν τι τὸ δημοτικὸν συμβούλιον. Ἀλλ' εἶπεν ἀνωτέρω, ὅτι τὸ περὶ Ψαριανῶν νομοσχέδιον παρέχει τι ὑψηλὸν, μέγα καὶ παρέχει μέν τῶν εὐγενῶν ἐκείνων ἰδεῶν, αἵτινες συνάδουσιν ὅλως μὲ τὰ αἰσθήματα τοῦ προαγορεύσαντος, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἤλπιζε μάλιστα νὰ τὸ ἀντικρούσῃ. Εἰς Ἐρέτριαν ! εἰς τὸ ἡρωϊκὸν τοῦτο ἔδαφος ἀνεμίχνησαν τὸ πάλαι οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι πολεμισταὶ, οἵτινες ἐπολέμησαν νὰ συναντλουθήσωσι τοὺς Ἀθηναίους, ἐνῷ αἱ πλείσται πόλεις ἐδίσταζον ἢ ἐροβοῦντο, καὶ αὐτοὶ πρῶτοι μεταστχόντες τῆς δόξης καὶ τοῦ κινδύνου τῶν Ἀθηναίων, ἀνήγειρον τὰ Μηδικὰ ἐκεῖνα τρόπαια, τὰ ὁποῖα διέσωσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ μετ' αὐτῆς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐξ Ἐρετρίας συντκολούθησαν τοὺς Ἀθηναίους μέχρις Ἀσίας, καὶ τὰ βασίλεια τοῦ Ξέρξου ἀναστατοῦντες, κατεπάτησαν πυρπολοῦντες αὐτά. Ἡ πρόθεσις λοιπὸν τῆς κυβερνήσεως ἦτον δικαία ν' ἀνεγείρῃ ἕνα τόπον ἱστορικὸν, πεπτωκότα, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς παλαιᾶς ὁδοῦς αὐτοῦ νὰ ἐγείρῃ τὴν νέαν, καὶ αὐτὴ ἀντιπροσωπεύεται ἐξαισίως ὑπὸ τῶν Ψαριανῶν. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐσυχθη τὸ περὶ τοῦ συνοικισμοῦ αὐτοῦ νομοσχέδιον, καὶ οὐχὶ χάριν τοῦ πρωθυπουργοῦ ἢ ἄλλου τινός. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ περὶ δανείου τῶν Ἀθηνῶν νομοσχέδιον, οὐ μόνον δὲν ἦτον νὰ γείνῃ πρὸς αὐτὸν χάρις, ἀλλ' ὁμολογεῖ μάλιστα, ὅτι εὑρίσκεται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ὀλίγον ἀμφίβολος, μεταξὺ τοῦ δήμου καὶ τοῦ δημοσίου ταλαντευόμενος. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ φύσιν κρίνων, παρέστησεν ἀρτίως τὴν ἀνάγκην νέου δανείου, διότι ἐκ τῶν

ὑδάτων τούτων προμηθεύονται ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα. Τελευταῖον ἡ μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ δήμου διένεξις δὲν ἔλαβε χώραν ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ νῦν ὑπουργοῦ, ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ τῷ ἀποδοθῇ ἔλλειψις. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ περὶ αὐξήσεως τῶν ὑδάτων Ἀθηνῶν ἀνάγκη καθίσταται ἀνάγκη κοινὴ καὶ ἐνδιαφέρει ἐξίσου καὶ τὸ δημόσιον καὶ τὸν δῆμον, συνίστησι τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐπὶ τούτοις, κλεισθείσης τῆς συζητήσεως, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σ. Ἀντωνιάδου καὶ Λογιωτατίδου, ἐξ ἧς συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προτυπωμένον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διὰ ψήφων **68** ἀνηνθένων 3.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ χορηγήσεως δανείου πρὸς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν Νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου ἠρ. ψῆφον		Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης	Ν.	Πέτρος Τσανετάκης	
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Γεώργιος Κονδύλης	
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Κωνς. Φασίτσας	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Γεώργιος Ι. Βατίστας	Ν.
Ἰωάννης Πετμέζης		Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.
Μ. Καΐρης		Γεώργιος Κ. Βιλῆς	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Ἰωάν. Δ. Χατζόπουλος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Ἀνδρέας Δανάπουλος	Ν.	Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Νικόλαος Ἰατρός	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Δημ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Γεώργιος Μῆτσος	
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Ἰωάννης Κλίμακας	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Ἀναγνώστης Δημητρίου	
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Πέτρος Λ. Ζάννος	
Σ. Στράτος	Ν.	Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Χριστόδ. Ν. Δεμάθας ἠρ. ψῆφον	

Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.	Παῦλος Ἀεντούδης	Ν.
Γεώργιος Πετμεζᾶς		Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.	Κωνστ. Βεΐκος	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Μιχαὴλ Ἰατρός	Ν.
Γ. Ν. Κορριωτάκης		Δημήτριος Βιρβίλης	
Ἀθ. Δανιλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	
Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Βελισάριος Νικολαΐδης		Δ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Π. Δεληγιάννης		Γεωρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Δημ. Ν. Μπούκουρας	Ν.	Ν. Μασχούλας	Ν.
Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Καναλλόπουλος	
Ζαχείριος Δεπάστας	Ν.	Κωνσταντίνος Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.	Ἰωάννης Γκούρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Σπ. Λογοθετόπουλος	
Γεώρ Πανοπριφτόπουλος		Παν. Παππαδιαμαντόπ.	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσούχλος	Ν.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.	Χριστοδούλος Τσίνος	
Νικόλαος Κορριωτάκης		Δ. Κουρανιώτης	Ν.
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέζης	
Παρασκευᾶς Ματαλᾶς		Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλὸφ	
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώνστας Δαριώτης	Ν.
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.	Σταμάτιος Ἀντωνιάδης	
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.	Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.	Ἰωάννης Περιδὴς	Ν.
Κωνσταντῖνος Μανέτας	Ν.	Ἀνδ. Μάμουκας	
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος ἠρ. ψῆφον		Κάρολος Νάζος	
Μελέτης Χατσὴ Μελέτη		Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.
Νικλ. Τσαλακώστας		Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Δημήτ. Σακελλαριάδης	Ν.	Μᾶτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	
Π. Παππατσώνης	Ν.	Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	
Π. Δαρειώτης		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας		Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Α. Γ. Κουντουριώτης	
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.	Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.

Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς		Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.	Ἰωάννης Τασσαΐος	
Καλαφάρας Τσουκαλᾶς	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	
Κωνστ. Δυοβουνιώτης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 1 ἄρθρον, ἐφ' οὗ λαβών τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι ἀληθῶς μὲν ὁ ὑπουργὸς ὑπισχύθη ὅτι δὲν θέλει χορηγήσει τὸ δάνειον, πρὶν ἡ λάβῃ αἴτησιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἀλλὰ πρὸς πλειοτέραν τοῦ δημοτίου ἀσφάλειαν καὶ διὰ νὰ δύναται ἡ βουλὴ ν' ἀποτείσῃ τὸ δάνειον, ὅταν θέλῃ, ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ διαδεχθῇ ἄλλος τις τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπὶ ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, προτείνει, ὥστε μετὰ τὰς λέξεις « 20 χιλιάδων δραχμῶν » νὰ προστεθῇ ἡ ἑξῆς τροπολογία· « ἀφοῦ προηγουμένως καταστεθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον αἱ ἀνήκουσαι κατὰ τὸν δημοτικὸν νόμον πράξεις τοῦ ἀριθμοδείκτου δημοτικοῦ συμβουλίου περὶ ἀσφαλείας τοῦ προκειμένου δανείου ».

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι, καθὼ τροπολογία δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ἀμέσως ὑπ' ὄψιν. Ἄλλως τε, ὅταν ἀναγνωσθῇ τὸ ἄρθρον προσεκτικώτερον, θέλει ἰδεῖ, ὅτι πᾶσα ὑπόνοια δι' αὐτοῦ ἐξαλείφεται. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ μνημονευόμενον νόμον δὲν ἐνεργεῖται κανὲν δάνειον ἄνευ συγκαταθέσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χορηγηθῇ οὐδέποτε δάνειον ἄνευ προηγουμένης αἰτήσεως. Ὥστε περιττὴ ἡ τροπολογία καὶ τὸ ἄρθρον ἐξασφαλίζει ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ δημόσιον.

Παρατηρήσαντος ἄλλου, ὅτι, ἀφοῦ ἡ χρῆσις τοῦ δανείου δὲν θέλει γείνει κατὰ τὴν τοῦ ὑπουργοῦ ὑπόστασιν, πρὶν ἢ προηγηθῇ ἡ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου πρᾶξις, καθίσταται περιττὴ ἡ προπολογία ὡς τὸ αὐτὸ ἔχουσα πνεῦμα, ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ τὴν τροπολογίαν προτείνας ἀνέφερε περὶ ἀσφαλείας τοῦ δημοσίου, παρατηρεῖ, ὅτι εἰς τὰ ἠθικὰ πρόσωπα δὲν γίνονται ἐγγυήσεις πραγματικαί. Καὶ ἐπειδὴ ὁ δανειζόμενος δῆμος εἶναι πρόσωπον ἠθικὸν δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην, διότι τὰ πρόσωπα τῶν πολιτῶν ὅλων εἶναι ἡ ἐκ μέρους αὐτοῦ ἐγγύησις. Διὸ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον πρέπει νὰ δώσῃ μόνον ὑπόσχεσιν ὅτι θέλει πληρώσει, καὶ ἄλλη τις ἐγγύησις πραγματικὴ δὲν ἀπαιτεῖται.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ὁ δῆμος Ἀθηνῶν ζητήσας διὰ τῶν βουλευτῶν του τὸ πρῶτον δάνειον, ὑπεσχέθη, ὅτι θέλει παραχωρήσει εἰς τὸ δημόσιον τὰς ἐκ τῶν ὑδάτων τῆς πόλεως εἰσπράξεις, τοῦτο δὲ ἀληθῶς ἐνίσχυσε μέχρι τοῦδε. Καὶ ἐπὶ τοῦ προ-

κειμένου λοιπὸν τὴν αὐτὴν πορείαν πρέπει νὰ τρέξῃ ἡ ἀπότισις χωρὶς νὰ ληφθῇ ἄλλο μέτρον.

Ἐπὶ τούτοις ἀποσύραντος τοῦ βουλευτοῦ τὴν τροπολογίαν, ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλή, παρεδέχθη ὡς εἶχε τὸ 1 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως· ἔχει δ' οὕτως·

« Ἄρθρον 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων τοῦ ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1837 νόμου, νέον δάνειον εἴκοσι χιλιάδων δραχμῶν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἐπισκευὰς τῶν ὑδραγωγείων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 2 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

« Τὸ δὲ δεύτερον ἐξαλείφεται διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους·

Διότι ἡ βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιψηφίζῃ ἐπὶ ἀορίστων ἀντικειμένων, ἐναντίον τῆς παραδεδεγμένης ἀρχῆς της. Θέλει δὲ λαβεῖ ὑπ' ὄψιν καὶ ἐκτιμήσει τὴν ἀνάγκην, ἅμα ὑποβληθῇ τὸ προσῆκον περὶ τούτου νομοσχέδιον. »

Παρετήρησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι δὲν δυσκολεύεται νὰ παραδεχθῇ τὴν τοῦ ἄρθου ἐξοβελισιν, ἀλλὰ δὲν φρονεῖ, ὅτι ἡ βουλὴ παραδεχομένη τὸ ἄρθρον ὑπερίζει ἐπὶ ἀορίστων ἀντικειμένων, διότι, ἐὰν τυχὸν δοθῇ νέον δάνειον, θέλει ἐξελεγχθῇ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ καλῶς ἀπορρίπτεται. Ἀλλ' ἂν θεωρῇ ἀναγκαίαν τὴν τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ διατήρησιν, ὅπως διευκολυνθῇ ἅπαξ ἡ τῶν ὑδάτων ἐπαύξησις, ἀδιαφόρων ὅμως, συμφωνεῖ μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς, ἂν καὶ ἐθεώρησε πάντοτε ὁμοιόμορφον τὴν βουλὴν καὶ κυβέρνησιν.

Ἀπήντησεν ἄλλος, ὅτι καὶ ἡ βουλὴ οὐχ ἧττον ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην, ἀπεδέχθη τὰς ἐν τῷ 1 ἄρθρῳ 20 000 δραχμάς· ἀλλὰ τὸ νὰ παραδεχθῇ καὶ τὸ προκείμενον ἄρθρον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀποκλύτως ἐπιτρέπεται νὰ δοθῶσι καὶ ὅσα ἔξοδα ἄλλα θεωρηθῶσιν ἀναγκαῖα, νομίζει, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι καλόν, ἐπειδὴ θέλει εἶσθαι μία ὑποχρέωσις τῆς βουλῆς τὸ νὰ τὰ παραδεχθῇ ἔπειτα ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι. Ἀλλ' ἐὰν τοιαῦτα ἔξοδα χρειασθῶσι κατόπιν, ἐπίσης δύνανται νὰ ζητηθῶσιν ἐκ τῆς βουλῆς, καὶ εἴτε τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον καὶ οἱ αὐτοὶ βουλευταὶ εἶναι, εἴτε πρόσωπα ἄλλα, ταῦτα εἶναι ἀδιάφορον ἄλλως, ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ ἐμποδισθῇ νέα αἴτησις. Διὰ τοῦτο φρονεῖ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ σήμερον τὸ ἄτοπον τοῦτο, καὶ να καθιερωθῇ μία τις κενοτομία, ἥτις οὐδέποτε ἔγινεν. Ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν τῆς ἐπι-

τροπῆς γνώμην, καίτοι φιλικῶς ἔχων καὶ ἐπιθυμῶν νὰ συνδράμῃ ἄλλως τὸν Κ. ὑπουργόν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργός, ὅτι εὐχαρίστως ἤκουσε παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος ν' ἀποδίδωνται εἰς αὐτὸν κενοτομίαι, τὰς ὁποίας οὐδόλως ἐζήτησεν. Ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖ τί σημαίνει ἐνταῦθα κενοτομία, ὅταν μὲ τὸν νόμον εἰς χεῖρας ἐρχόμενος ζητῇ νὰ λάβῃ παρὰ τῆς βουλῆς, διὰ νὰ κάμῃ χρῆσιν ἐξόδων. Πῶς λοιπόν; τοῦτο εἶναι κενοτομία, ἢ ὅταν τις ἐξοδεύῃ τὰ χρήματα τοῦ δημοσίου ἄνευ νόμου καὶ τὰ διαχειρίζηται ἄνευ συγκαταθέσεως τῆς βουλῆς; Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι ἐὰν ἡ βουλὴ θέλῃ, δύναται νὰ παραδεχθῇ τὸ ἄρθρον καὶ εἶναι ἐντὸς τοῦ νόμου, ἐὰν δὲν θέλῃ, εἶναι κυρία νὰ πράξῃ ὅτι ἐπιθυμεῖ. Προσθέτει μένον ὅτι ἐὰν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν βουλῶν παρουσιασθῇ ἀνάγκη ἐξόδων, ἢ ἐπιβῇ μέρας τις κίνδυνος ἢ ζημία, δὲν θέλει δύνασθαι ἄνευ τοῦ ἄρθρου τούτου νὰ τὰ προλάβῃ καὶ θέλουσι ματαιωθῇ τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα ἔξοδα.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι κενοτομία λέγεται πᾶν ὅ,τι ὑπὸ νεφανῆ ὄψιν παρουσιάζεται, καὶ δι' αὐτῆς ἐνάτι, χωρὶς νὰ προσβάλῃ τινά, ὅτι συνήθεια τοιαύτη εἰσέτι δὲν εἰσήχθη ἐν τῇ βουλῇ, καὶ ὅτι τοῦτο θέλει εἶναι μία προϋπόσχεσις ἐκ μέρους τοῦ σώματος, τὴν ὁποίαν αὔριον θέλει βιασθῇ νὰ ἀναγνωρίσῃ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς κενοτομίας, τὸ δὲ ἄλλο, τὸ ὁποῖον διερχόμενος ἔρριψεν ἀκαίρως ὁ ὑπουργός, πανθήμως ὁμολογεῖ ὅτι ἐνήργησεν αὐτὸς πρότερον καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ὑπουργοὶ Κρεστενίτης καὶ Ῥάλλος. Ἀλλ' αὐτοῦ μὲν αἱ ὑπερβάσεις ὑπὸ μεντῆς βουλῆς ἐπιψηφίσθησαν ὁλοκλήρως, ὑπὸ δὲ τῆς γερουσίας τὸ πλεῖστον αὐτῶν· τοῦ δὲ Κ. Ῥούσου τὰ ὑγειονομικὰ ἔξοδα εἰσέτι μένουσιν ἐκκρεμῆ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ὢν ὑπουργὸς παρουσιάσθη εἰς τὰς βουλὰς μὲ νομοσχέδιον ἀνὰ χεῖρας. Ἀλλ' αἱ ὑπερβάσεις αὐταὶ δὲν ἐγένοντο ὑπ' αὐτοῦ τυχαίως καὶ ὑπῆρχεν ἄρθρον τι νόμου, τὸ ὁποῖον ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς ὑπουργοὺς νὰ ἐνεργῶσιν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν βουλῶν ἐκτάκτους δαπάνας. Ἀλλ' ὁ φίλος τοῦ ὢν ὑπουργοῦ καὶ προκατόχου του ἐνήργησεν αὐτὰς ὑπαρχουσῶν τῶν βουλῶν, διὸ ἡ βουλὴ παρεδέχθη νὰ ἐπιψηφίζωνται αἱ τοιαῦται δαπάναι ἐγκαίρως, καὶ ἐὰν τυχὸν βουλαὶ δὲν ὑφίστανται, δὲν θέλουσι βραδύνει νὰ συνέρχωνται μετ' ὀλίγον.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ ἄρθρου ἡ βουλὴ δὲν ὑποκύπτει εἰς οὐδεμίαν προϋποχρέωσιν, καὶ ὅτι ἀδιαφορεῖ τί ἔπραξαν ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ, διότι διὰ μόνας τὰς ἰδίας πράξεις του εἶναι ὑπεύθυνος, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι εἰς πορ-

στάσεις, καθ' ἃς ἀπαιτοῦνται σοβαραὶ καὶ σπουδαῖαι ἐκφράσεις ἡ χρῆσις τῶν ἡμιτελῶν λέξεων δὲν εἶναι καλή. Κακῶς λοιπὸν ἐχαρακτήρισαν τὴν αἴτησιν τοῦ ὑπουργοῦ ὡς κενοτομίαν. Θέλετε τὴν ἀληθῆ λέξιν της; . . . αὐτὴ λέγεται παραλογία.

Ἐνταῦθα δὲ ἀπαιτούντων τινῶν νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν φράσιν, ὑπέλαβε, ὅτι ἐὰν διὰ τῆς τῶν λόγων του ἐξηγήσεως ρανῇ ἀσκόπως ῥιφθεῖσα, καὶ ἡ βουλὴ τὸ θεωρήσῃ ἀναγκαῖον, τὴν ἀνακαλεῖ ἀμέσως. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι τὸ νὰ ζητῇ ὁ ὑπουργὸς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ 2 ἄρθρου καὶ νὰ ἐπιμένῃ εἰς τοῦτο μετὰ τοσαύτας ἐξηγήσεις, δὲν ζητεῖ ἄλλο εἰμὴ τὸ νὰ ἀπεκδυθῇ ἡ βουλὴ τὴν ἐξουσίαν της καὶ νὰ τὴν δώσῃ εἰς χεῖρας τοῦ ὑπουργοῦ, διὰ νὰ πράξῃ ὅ,τι δήποτε θέλει. Ὅ ἐστι, δὲν ζητεῖ ἄλλο εἰμὴ τὸ παρὰ τῶν Γάλλων λεγόμενον « ντεστὶμ κερέμ » ἢ ἀπόλυτον πληρεξούσιον, μίαν carta bianca, διὰ ἧς νὰ ἐνεργῇ ὅ,τι θέλει. Ἀλλὰ τὸ κυριαρχικὸν δικαίωμα τῆς βουλῆς ἀντίκειται πρὸς τὴν γνώμην ταύτην, καὶ πᾶσα ἐπίσημος πρᾶξις πρέπει νὰ ὑφερίζηται παρ' αὐτῆς. Οὕτως ἄρα ἦ ἦτον, ἢ δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ σῶμα καὶ τὸ ἀνά χεῖρας νομοσχέδιον. Ἂν ἦτον ἀνάγκη, σημαίνει ὅτι εἰσήχθη διὰ νὰ ἐπιψηφισθῇ· ἂν δὲ δὲν ἦτον ἀνάγκη ἐπιψηφίσεως, τότε περιττὸν καὶ νὰ εἰσαχθῇ ὅλως. Διὰ πᾶσαν λοιπὸν περίστασιν ἡ βουλὴ ἔχει καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ κυριαρχικὸν δικαίωμα τοῦ ἐπιψηφίζειν. Ἄλλως, καθιεροῦται ἀρχὴ ὀλεθρία, δι' ἧς ἡ βουλὴ ἀπογυμνοῦται τοῦ κυριωτέρου αὐτῆς δικαιώματος.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι δὲν λαμβάνει τὸν λόγον διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ ἐντελῶς τὸ συζητούμενον ἄρθρον, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποκρούσῃ χάριν τῆς βουλευτικῆς ἀξιοπρεπείας ὑπερβολάς τινας, αἱ ὁποῖαι διέρυγον τὸν προαγορεύσαντα. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἀφίνεται εἰς τὸν ὑπουργὸν μία « carta bianca », διὰ νὰ πράξῃ ὅ,τι ἐπιθυμεῖ, διότι ὁ ὑπουργὸς διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν λέγει ἄλλο, εἰμὴ ὅτι διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου δὲν θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ παρίσταται ἑκάστοτε ἐνώπιον τῆς βουλῆς, φέρων ἀνὰ ἓν νομοσχέδιον. Ὅθεν ἐξαιτεῖται τὴν ἄδειαν ἐνδεχομένης δαπάνης, προσθέτων ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ οἰκείου προϋπολογισμοῦ θέλει ἴδει καὶ ἀποφασίσει ἡ βουλὴ περὶ τῶν ἐξόδων τούτων. Δὲν εἶναι ἄρα ἡ αἴτησις τοῦ ὑπουργοῦ ἀπόλυτον πληρεξούσιον, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ ἰδία βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ χορηγηθῇ δάνειον ὑπὲρ τῶν ὑδραγωγείων, ἐκ δὲ τῆς ἐκ τῶν ὑδάτων εἰσπράξεως νὰ γίνηται ἡ ἐξόφλησις. Καὶ ἡ μὲν αἴτησις, ὡς ἀπέδειξε, δὲν φέρει τοιοῦτον χαρακτῆρα.

Ἀλλ' ἡ βουλὴ δύναται μόνον νὰ εἴπῃ ὅτι οὐκ δέχεται τὸ δεύτερον ἄρθρον, καθ' ὅσον ἀγνοεῖ εἰς τίνος ὑπουργοῦ χεῖρας δύναται ἴσως νὰ περιπέσῃ, ὁ δὲ ὢν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ὁ Λόντος αὐτὸς, ἂς μὴ καταδεχθῇ νὰ καθιερωθῇ δι' αὐτοῦ ἀρχὴ οὐκ ὀλίγον ἐπισφαλὴς, ἀφοῦ ἀγνοεῖται τίς θέλει ποτὲ τὸν διαδεχθῇ. Ἀλλ' ἐπῆλθεν ἀνάγκη τις ἡ πλημμύρα; σαφὲς δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἡ δαπάνη, καὶ ἀκολούθως νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ σῶμα.

Ἐπὶ τούτοις παραδεχθέντος τοῦ ὑπουργοῦ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ 2 ἄρθρου, ἐρωτηθεῖσα καὶ ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν δι' ἀναστάσεως.

Ἀκολούθως γενομένου δεκτοῦ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ἀντίπα καὶ Βατίστα, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 70 ἀρνουμένου ἑνός. Ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτως·

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν:

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων τοῦ ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1837 νόμου, νέον δάνειον εἴκοσι χιλιάδων δραχμῶν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἐπισκευὰς τῶν ὑδραγωγείων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον.»

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ περὶ χορηγήσεως δανείου πρὸς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν νομοσχεδίου, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου ἀρνεῖται ψῆφον		Δ. Δεληγεώργης	Ν.

Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Γ. Ν. Κορφιωτάκης	
Στ. Γρίβας		Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Στ. Νικολαΐδης	Ν.
Μ. Καΐρης		Βελισάρ. Νικολαΐδης	
Δ. Κονδύλης	Ν.	Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Π. Δεληγιάννης	
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν.	Δ. Ν. Μπούκουρας	
Ν. Ἰατρὸς	Ν.	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ἀν. Μακρυπόκαμισος	Ν.	Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Ἐμμ. Ἀντίπας	Ν.
Κων. Βρυζάκης	Ν.	Α. Νοταρᾶς.	
Ἀναργύρος Πετράκης	Ν.	Εὐ. Οἰκονομόπουλος	Ν.
Κ. Τσαβέλλας	Ν.	Γεώρ. Πανοπριστόπουλος	
Σ. Στράτος		Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Π. Ράγκος	Ν.	Μ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος		Ν. Κορφιωτάκης	
Α. Γεωργαντᾶς	Ν.	Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Πέτρος Τσαντάκης		Παρασκ. Ματάλας	
Γεώργ. Κονδύλης		Ἠλίας Γιατράκος	
Κων. Φασίτσας	Ν.	Λουκᾶς Στέφανος	
Ἐλευθ. Καλογερᾶς	Ν.	Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.
Γεώρ. Ἰω. Βατίσας	Ν.	Ρ. Παλαμίδης	Ν.
Α. Γουζούασης	Ν.	Θεόδ. Μ. Πετρινὸς	Ν.
Γεώργ. Κ. Βιλλῆς	Ν.	Κωνσταντ. Μανέτας	Ν.
Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ν.	Αλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Γεώρ. Ι. Γιολδάσης	Ν.	Μελέτης Χ. Μελέτη	
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Νικόλ. Τσαλακώστας	Ν.
Μιχ. Σισίνης		Δ. Σακελλαριάδης	Ν.
Γρηγόρ. Χατζηγιάννος		Νικόλαος Μπούντουνας	Ν.
Γεώργ. Μῆτσος		Π. Παππατσώνης	
Ι. Κλίμακας		Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Ἀναγν. Δημητρίου		Π. Δαρειώτης	
Πέτρος Α. Ζάνος		Σπυρίδων Βαλέττας	
Μιχ. Ν. Βαλέττας		Στρ. Δεληγιαννάκης	Ν.
Χρ. Ν. Δεμάθας	Ν.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Ἠλ. Παππαδαῖος	Ν.	Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Γ. Πετμεζᾶς		Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Βασ. Πετμεζᾶς	Ν.	Κ. Βέϊκος	

Μ. Ἰατρὸς	
Δ. Βιρβίλης	
Γεώργιος Μπάνης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μασχούλας	Ν.
Α. Κανελόπουλος	
Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκούρας	
Ἀναγν. Κεχαγιᾶς	Ν.
Σ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Χριστόδουλ. Τσίνος	
Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Θεόδ. Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλὸφ	Ν.
Γ. Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Στ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰωάννης Περίδης	
Ἀνδρέας Μάμουκας	
Κάρολος Νάζος	
Εὐστ. Μ. Παρίσης	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς	
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Δημ. Δ. Κουντουριώτης	Ν.
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δ. Χατσίσκος	Ν.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Κωνστ. Δυοβουνιώτης	
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἰωάννης Τασσαίος	
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάν. Οἰκονόμου.	Ν.

Ἀκολούθως προκαλέσαντος τοῦ προέδρου τὸ ά. γ'. καὶ ζ'. τμῆμα, ἵνα συνελθόντα ἐργασθῶσιν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων, εἰς ἃ καθυστεροῦσι, παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, εἶπεν ὅτι ἐκτελῶν τὴν πρόσκλησιν τῆς βουλῆς καταθέτει εἰς τὸ γραφεῖον τὰ περὶ λαθρεμπορίου τινὸς τῶν Πατρῶν ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἐξ εἰκασίας προσάγει, καθ' ὅσον ἡ αἴτησις ἦτον ἀόριστος καὶ δὲν ἀνεφέροντο πρόσωπα. Ἴσαν δὲ τυχὸν δὲν ἦναι τὰ αἰτούμενα, ἂς εἰδοποιήσῃ αὐτὸν ἡ βουλὴ νὰ προσαγάγῃ αὐτά. Παραλεῖ δὲ μόνον νὰ ἦναι τοῦ λοιποῦ ἀκριβέστερον ὡρισμέναι αἱ τοιαῦται αἰτήσεις, διὰ νὰ μὴν ἀπαντᾷ δυσχερείας εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν ἐγγράφων· β') τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Τριανταρὴ ἔγγραφα· καὶ γ') τὰ κατὰ τὴν δαπάνην τοῦ γραφείου τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἥτις ἀληθῶς φαίνεται ἀνωτέρα τοῦ δέοντος, ἀλλ' ὑποθέτει ὅτι εἴτε ἐξ ἀμελείας τοῦ ἐπιστάτου, εἴτε διότι δὲν ἐγένετο ἐργολαβία ἐπήγασε τοῦτο.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν δαπάνην τῆς τοῦ γραφείου κατασκευῆς, ἡ βουλὴ εἶχε προσθέσει ὅτι, ἐὰν ὁ νῦν

ὑπουργὸς νομίσῃ ὅτι ἐγένοντο ἔξοδα καθ' ὑπέρβασιν, πρέπει νὰ καλέσῃ τοὺς ἀναγκαίους πραγματογνώμονας, οὗτοι δ' ἐκτιμῶντες τὸ ἔργον νὰ συντάξωσι πρωτόκολλον, ἵνα ὑποβληθῇ ἐνώπιον τῆς βουλῆς. Αὐτὸ τοῦτο ὑπομιμνήσκει καὶ σήμερον εἰς τὸν ὑπουργόν. Πρὸς δὲ παρατηρεῖ ὅτι ἐζητήθησαν καὶ τὰ ἔγγραφα, τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς ὀρφανῆς Βοϊδῆς Μαυρομιχάλη πραγματευόμενα. Τελευταίων πληροφορεῖται ὅτι Βλαστός τις βιβλιοπώλης εἶχε πωλήσει εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον **800** δραχμῶν χάρτην, καὶ ὅμως δὲν ἐφάνη ὁ χάρτης οὗτος εἰς τὸ γραφεῖον. Παρακαλεῖ λοιπὸν καὶ κατὰ τοῦτο τὸν νῦν ὑπουργὸν νὰ ἐξετάσῃ τὰ δέοντα καὶ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα.

Ἐπὶ τούτοις συναινεσάσης τῆς βουλῆς νὰ συνταχθῇ πρωτόκολλον τῆς γενομένης διὰ τὸ γραφεῖον δαπάνης, πρὸς δὲ νὰ ὑποβληθῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι περὶ τῆς πωλήσεως τοῦ χάρτου πληροφορίαι, ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενα τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως θέλουσιν εἶσθαι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ἐλαιοποιΐας καὶ οἰνοποιΐας νομοσχεδίου, ἡ τοῦ περὶ ναυτικῆς δυνάμεως τοῦ **1849**, καὶ ἡ ἀνακοίνωσις τῶν εἰσπηγητῶν τῶν τμημάτων ἐπὶ τῶν ἐκκρεμῶν νομοσχεδίων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ **4. Μ. Μ.**

Ὁ πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Εὐστρ. Μ. Παρίσης.
Μ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΒ'.

Τῆς 20 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀναγνωσθὴ ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀναγνωσθέντα πρακτικὰ τῆς παρελθούσης, καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι, ὡς ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει εἶδε, πρόκειται ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ἐλαιοποιΐας καὶ οἰνοποιΐας νομοσχεδίου. Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι ἡμέρα ταχυδρομείου καὶ καθυστερεῖ ἤδη τρία ταχυδρομεῖα, πρὸς δὲ πληροφορεῖται ὅτι ἐπεσκήφθη πάλιν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡ χολέρα καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβῃ τὰ ἁρμόδια ὑγειονο-

νομικὰ μέτρα, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ν' ἀναβάλῃ ἐπὶ ἄλλην ἡμέραν τὴν συζήτησιν.

Ἐπὶ τούτοις συναινέσασα ἡ Βουλὴ, ἀνέβαλεν ἐπὶ τὴν 22 τοῦ ἰσταμένου τὴν περὶ τούτου συζήτησιν.

Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι ὁ Βουλευτὴς Πατρῶν Τσίνος, πρὶν ἢ ἐνεργηθῇ ἡ κατὰ τὴς ἀπουσίας αὐτοῦ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, προέλαβε γράψας εἰς τὸ προεδρεῖον ὅτι διὰ τοῦ προσεχοῦς ἀτμοκινήτου ἐπανέρχεται εἰς τὰ χρέη του. Ἐκτὸς δὲ τούτου παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ ἀναβάλῃ ἕως τότε τὸ κατὰ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ ληφθὲν μέτρον, ὑποσχόμενος ὅτι ἅμα ἐλθὼν θέλει ἐξηγήσει τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐπεδράδυνε τόσον. Εἰς τὴν Βουλὴν ἐπομένως ἀπόκειται νὰ παραδεχθῇ ἢ ὄχι τοὺς λόγους αὐτοῦ.

Ἡ δὲ Βουλὴ ἀπεφάνατο ν' ἀναβληθῇ μέχρι τοῦ προσεχοῦς ἀτμοκινήτου ἡ κατ' αὐτοῦ γενομένη ἀπόφασις.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει δὲ τοῦ προέδρου ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα ἐκτὸς τοῦ ζ'. ὅπερ δὲν συνεπληρώθη εἰσέτι, ὅτι ἐξελέξαντο εἰσηγητὰς ἐπὶ μὲν τῶν περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ κανονισμοῦ προτάσεων, τὸ ἀ. τὸν Ζάρκον, τὸ β'. τὸν Ἀλεξανδρόπουλον, τὸ γ'. τὸν Βεΐκον, τὸ δ'. τὸν Παλαμίδην, τὸ ε'. τὸν Ταλακώσταν καὶ τὸ ς'. τὸν Νάκον. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου νομοσχεδίου, τὸ ἀ. τὸν Σ. Νικολαΐδην, τὸ β'. τὸν Ἐμπιζάκην, τὸ γ'. τὸν Χατζόπουλον, τὸ δ'. τὸν Κ. Ἀντωνιάδην, τὸ ε'. τὸν Σακελλαριάδην καὶ τὸ ς' τὸν Οἰκονομόπουλον. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ὑπολιμεναρχείου Πειραιῶς νομοσχεδίου, τὸ ἀ. τὸν Γ. Μαυρομιχάλην, τὸ β'. τὸν Μοναστηριώτην, τὸ γ'. τὸν Ἰω. Οἰκονόμου, τὸ δ'. τὸν Δ. Κουντουριώτην, τὸ ε'. τὸν Ῥιζόπουλον καὶ τὸ ς'. τὸν Δημάβαν. Ἅπαντα δὲ ταῦτα ἐθεώρησαν ὡς συζητητέαν τὴν παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ταλακώστα περὶ στρατιωτικῶν προβιβασμῶν γενομένην πρότασιν.

Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ Βουλὴ, ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν νομοσχεδίων καὶ τῶν προτάσεων, ἂν παραδέχηται τὴν προθεσμίαν τεσσάρων μελῶν, ἀπεφήνατο ἐπὶ ὅλων ἀποφατικῶς.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τῆς ξηρᾶς εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν περὶ τούτου ἔχουσαν οὕτως.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς διὰ τὸ ἔτος 1849 συγκειμένης ἀπὸ τοὺς Κ.Κ. Κ. Τζαβέλλαν, Βελτσ. Λ. Σ. Δανόπουλον, Κ. Οἰκονόμου καὶ Α. Νάκον.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀνωτέρω νομοσχέδιον, καὶ θεωροῦσα, ὅτι ἀφορᾷ ἐκπλήρωσιν ῥητῆς συνταγματικῆς διατάξεως, γνωμοδοτεῖ ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ μὲ τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις.

Α'. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ῥητῶς ἐντὸς τοῦ νόμου εἰδικῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἐκείνος τῶν στρατιωτῶν, διὰ νὰ γίνῃ κατάδηλον, ὅτι ἐλλιπόντων ὀργανικῶν περὶ τοῦ στρατοῦ νόμων, τοὺς ὁποίους πολλάκις καὶ ἐπιμόνως ἐζήτησεν ἡ Βουλὴ, διατροῦνται παρανόμως πολλοὶ ὑπεράριθμοι ἀξιωματικοὶ μὲ σημαντικὴν τοῦ δημοσίου ταμείου βλάβην καὶ πρὸς κοινὸν σκάνδαλον. Εἶναι λοιπὸν μεγίστη ἀνάγκη νὰ συμπληρωθῇ τὸ μέγα τοῦτο κενὸν ἐν τάχει διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ὀργανικοῦ νόμου.

Β'. Οἱ γενικοὶ ἐπιτελεῖς, οἵτινες ἔλειπον καὶ ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ **1848**, καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχει κανεὶς νόμος ἐπιτρέπων τὴν σύστασίν των, θεωροῦνται ὅλως περιττοὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα· ὁ σκοπὸς καὶ ὁ προορισμὸς αὐτῶν εἶναι σπουδαῖος, ἀλλὰ παρασιωπῶσα ἡ ἐπιτροπή σας ἄλλας ἀκέψεις, παρατηρεῖ μόνον, ὅτι δὲν ὑπάρχουν τὰ ἀναγκαῖα ὑλικὰ μέσα, τῇ δυνάμει τῶν ὁποίων οἱ ἐπιτελεῖς νὰ κάμουν χρῆσιν τῶν ἐξαιρετικῶν ὑψηλῶν γνώσεών των. Τὸ σῶμα ἄρα τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν, κατὰ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὁποίου ἀπεφάνθη καὶ ἄλλοτε ἡ Βουλὴ, δὲν χρησιμεύει, εἰμὴ διὰ νὰ ἐπιβαρύνῃ ματαίως τὸ δημόσιον ταμεῖον, εἰς περιστάσεις μάλιστα τοσοῦτον κρισίμους.

Γ'. Δὲν κατεβλήθη ἡ δέουσα προσπάθεια περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ ἐνισχύσεως τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, τοῦ προμαχῶνος τούτου τῶν ἐλευθεριῶν μας. Τὸ Κράτος δαπανᾷ πλέον τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν εἰσοδημάτων του διὰ τὸν στρατὸν, καὶ ὅμως εἰς πᾶσαν ἀνάγκην προσφεύγει ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν συνδρομὴν τῶν διομηχάνων πολιτῶν. Θεωρεῖται λοιπὸν τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης νὰ εἰσαχθῶσιν ὀργανικοὶ νόμοι, ὥστε ἡ γενομένη διὰ τοὺς ὑπεραριθμους ἀξιωματικοὺς καὶ ἐπιτελεῖς δαπάνη, νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Νὰ ὑποβληθῇ προσέτι

καὶ ὁ περὶ στρατολογίας νόμος, ἀντὶ τοῦ ὑπάρχοντος τοσοῦτον ἀτελοῦς, καὶ παντοίας εἰς καταχρήσεις εὐκολίας παρέχοντος.

Δ'. Δὲν ἔχει, Κύριοι, λίξεις ἡ ἐπιτροπή σας νὰ ἐξηγήσῃ τὴν λύπην της, διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ σώματος τῶν φαλαγγιτῶν. Τὸ ἐθνικὸν τοῦτο σῶμα συνεστήθη διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς πραγματικῶς ἀγωνιστάς· ἀλλ' ὁ προορισμός του παρεγνωρίσθη, καὶ οἱ ὅροι τοῦ προσδιορίζοντος τὰς τετραρχίας διατάγματος δὲν διετηρήθησαν. Καὶ ἀνάξιοι, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἀγῶνα δικαίωμα ἔχοντες, καὶ συνταξιοῦχοι, καὶ ἀξιωματικοὶ ἐκ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἀπομακρυνθέντες, ἔλαβον θέσιν εἰς τὸ σῶμα τοῦτο, μὲ τὴν μεγαλειτέραν, καὶ σκανδαλωδεστέραν ἀνισότητα τῶν μισθῶν ἐπὶ τῶν ὁμοιοβάθμων φαλαγγιτῶν, καὶ μὲ τὴν εὐνοϊκὴν χορηγίαν ἐπιμισθίων καὶ ἄλλων ὠφελειῶν, ἄνευ διακρίσεως μεταξὺ προικοδοτουμένων καὶ μή. Καθημέραν οὐ μόνον προικοδοτημένοι καὶ παραιτηθέντες φαλαγγῖται προβιβάζονται καὶ ἀνακαλοῦνται σκανδαλωδῶς εἰς ἐνέργειαν ἄνευ τινὸς ἀνάγκης, ἀλλὰ τὸ λυπηρότερον ἀναρίθμητοι, μήτε ἱστορικῶς τὸν ἀγῶνα γνωρίζοντες, βαθμολογοῦνται καὶ κατατάττονται εἰς τὴν φάλαγγα, ἐναντίον πάσης δικαιοσύνης, καὶ ἰδίως τοῦ Ε. ψηφίσματος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τῆς Γ'. Σεπτεμβρίου.

Τὰ ἐκτεθέντα συνιστᾷ σπουδαίως ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἐμβριθῆ σκέψιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, διότι τοιαύτη παραγνώρισις δικαιωμάτων, καὶ τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων ἔχουν λυπηρὰς συνεπείας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ εἰσηγητὴς Λ. Σ. Δανόπουλος. »

Μετὰ τοῦτο λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι διὰ μέχρι τοῦδε καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν καὶ κατὰ τὴν λήξασαν σύνοδον προσεκλήθη τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν βουλὴν ἔγγραφά τινα ἀφορῶντα τὰς κατὰ τὴν στάσιν τῆς Μεσσηνίας γενομένας δαπάνας, καὶ ὅμως μέχρι τοῦδε δὲν ὑπεβλήθησαν. Παρακαλεῖ λοιπὸν τὸ σῶμα νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν αἴτησιν ταύτην, πρὸς δὲ, νὰ ζητήσῃ καὶ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἐπεμψεν εἰς τὰς ἐν Μεσσηνίᾳ ἀρχὰς τὸ ὑπουργεῖον, πρὶν ἔτι ἐκραγῇ ἡ ῥηθεῖσα στάσις, καὶ τὰς ἀναφορὰς τὰς διευθυνθείσας πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖα, περὶ τῆς διαπραγῆς τοῦ ταμείου Μεσσηνίας, διότι ἡ ὑπόθεσις εἶναι σοβαρά.

Ἡ βουλὴ ἀπερήνατο νὰ διευθυνθῇ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν καὶ ζητηθῶσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα.

Παρατηρήσας ἀκολούθως ὁ πρόεδρος ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς διεύθυνεν εἰς τὸ σῶμα τὰ περὶ δημοτικῶν συμβούλων καὶ παρέδρων αἰτηθέντα ἔγγραφα, καὶ ὅστις τῶν βουλευτῶν θέλει δύναται νὰ τὰ ἴδῃ ἐν τῷ βουλευτικῷ γραφείῳ εὑρισκόμενα, ἀνήγγειλεν ὅτι ἀντικειμένου τῆς παρούσης μένει ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ναυτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου.

Γενομένης δ' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Χατσοπούλου καὶ Νάκου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 80.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Δ. Ὀρεινὸς	Ν.	Γ. Κανδύλης	
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Κ. Φασίτσας	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Ἑλ. Καλογερᾶς	Ν.
Δ. Δελιγεώργης	Ν.	Γ. Ἰω. Βατίστας	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Ἅγ. Γουζούασης	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Γ. Κ. Βελῆς	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Ἰω. Πετμεζῆς		Γ. Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Μ. Χ. Καΐτης		Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Δ. Κανδύλης	Ν.	Μιχ. Σισίνης	Ν.
Ἀντ. Καμπάνης	Ν.	Γρ. Χατσηγιάννος	
Ἀνδ. Δανόπουλος	Ν.	Γ. Μῆτσος	
Ν. Ἰατρὸς	Ν.	Ἰω. Κλίμακας	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ἀναγ. Δημητρίου	
Δ. Καλλιφρονᾶς		Π. Α. Ζάνος	
Κωστῆς Βρυζάκης.	Ν.	Μ. Ν. Βαλέττας	
Ἀνάργ. Πετράκης	Ν.	Χρ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Κ. Τσαβέλλας	Ν.	Πλ. Παππαδαῖος	Ν.
Σ. Στράτος		Γ. Πετμεζᾶς	
Π. Φάγκος	Ν.	Ν. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Α. Π. Νάκος	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Ἀντ. Γεωργαντᾶς	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης		Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	

Ἀθ. Δανηλόπουλος		Δ. Βιρβίλης	
Σταμ. Νικολαΐδης	N.	Γ. Μπάνης	N.
Βελισ. Νικολαΐδης		Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Γ. Παπανικολάου	N.	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	N.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	N.
Πέτρος Δεληγιάννης	N.	Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δ. Ν. Μπούκουρας	N.	Ν. Μαυροχούλας	N.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελλόπουλος	
Ζαφ. Δεπάστας	N.	Κωνσταντῖνος Δ Σχινᾶς	
Ἐμ. Ἀντίπας		Ἰωάννης Γκούρας	
Ἀνδ. Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	N.
Εὐαθ. Οἰκονομόπουλος	N.	Σ. Λογοθετόπουλος	
Γ. Πανοπιρτόπουλος		Π. Παππαβιαμαντόπουλος	
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	N.	Ἰωαν. Δ. Ἀντωνόπουλος	N.
Ματθ. Πρωτοπαππᾶς	N.	Χριστόδουλος Τσίνος	
Ν. Κορφιωτάκης	N.	Δημήτριος Κουμανιώτης	N.
Ἐμ. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Παρασκ. Ματάλας		Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλώφ	N.
Ἠλ. Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	N.	Κώνστας Δαρειώτης	N.
Εὐς. Σπυρίδωνος	N.	Στ. Ἀντωνιάδης	N.
Ῥήγας Παλαμίδης	N.	Κωνστ. Ἀντωνιάδης	N.
Θ. Μ. Πετρινός	N.	Ἰωάννης Περίδης	N.
Κ. Μανέτας	N.	Ἀνδρέας Μαμούκας	N.
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	N.	Κάρολος Νάζος	
Μ. Χατσῆ Μελέτη	N.	Εὐστράτιος Παρίσσης	N.
Ν. Τσαλακώστας	N.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Δ. Σακελλαριάδης	N.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	N.
Ν. Μπούτουνας	N.	Ἰω. Τομαρᾶς	
Π. Παππατσώνης		Ἀν. Παππατσώρης	N.
Ἰω. Παππατσώνης		Ἀθ. Κασταινᾶς	N.
Π. Δαρειώτης		Γ. Παππαδημητρίου	N.
Σπ. Βαλέττας		Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	N.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Σπ. Α. Βαρότσης		Δημήτ. Α. Κουντουριώτης	N.
Παῦλος Λεντούδης	N.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	N.
Χρύσ. Σουμαρίπας		Δημήτριος Χατσίσκος	N.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.
Κ. Βέϊκος		Κωνσαν. Δυοβουνιώτης	
Μ. Ἰατρὸς	N.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	N.

Ἰωάννης Τασσαΐος	N.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.
Μάρκος Βιτάλης	N.		

Ἀναγνώσθη ἔπειτα τὸ 1 καὶ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον, ἐφ' οὗ λαβών τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι ἠγνόει μὲν ὅτι σήμερον ἔμελλε νὰ συζητηθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, διότι οὐδὲ τὴν περὶ τούτου ἔκθεσιν εἶδεν, οὐδ' ἐνθυμεῖτο ἂν ὑπῆρχεν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν βλάπτει οὐσιωδῶς, καὶ ὀλίγα μόνον θέλει παρατηρήσει αὐτός, ὡς ὀλίγα καὶ ὁ ὑπουργὸς διὰ τοῦ νομοσχεδίου του καὶ ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τῆς ἐκθέσεώς της ἀνέφερον. Περὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἀγορεύων, εἶχε κἀμει ἀρκετὰς περὶ τούτου παρατηρήσεις, καὶ ἀνεπτυγμένως ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ δόξα τοῦ ἔθνους ἀπαιτοῦσι τὴν ἰδιαιτέραν ἐνίσχυσιν τοῦ οὐσιώδους τούτου στοιχείου τῆς θαλασσίου δυνάμεως, ἡ δὲ βουλὴ ἀνταποκριθεῖσα εἰς τὰ αἰσθήματά του, ἀνεγνώρισεν ὁμοθύμως ὅτι εἶναι συντελεστικώτατον μέσον διὰ τὰ συμφέροντα καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους. Μετ' ὀλίγα ταῦτα ἤλπιζεν ὅτι αἱ συζήσεις καὶ παρατηρήσεις τοῦ σώματος ἤθελον λυθῇ εἰς τὸ μέλλον ὑπ' ὄψιν, καὶ ἐρέτος ἤθελομεν ἔχει νομοσχέδιον ἐπάξιον τῶν αἰσθημάτων καὶ συμφερόντων μας· ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἐρέτος τὸ αὐτὸ νομοσχέδιον ὑποβάλλεται, καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης αὐξήσεως πρόκειται νὰ συζητηθῇ. Ἐπὶ τοῦ φαινομένου τούτου δὲν ἔχει νὰ παρατηρήσῃ καὶ ἤδη πολλά· ἡ βουλὴ συναισθάνεται τὴν ἀνάγκην, καὶ ἐπαναλέγει μόνον τὰ αὐτὰ πρὸς τὸν νῦν ὑπουργόν, ὅτι δὲν ἀγνοεῖ τὸ κοινὸν αὐτὸ συμφέρον καὶ αἴσθημα. Εἶναι ἀλήθεια λυπηρὰ ὅτι στερεῖται σήμερον ἡ Ἑλλὰς πάσης θαλασσίου δυνάμεως· δὲν ἔχομεν οὔτε πλοῖα, οὔτε ἓν ἀτμόκινητον, καὶ κατάντησε νὰ μὴν ἔχωμεν οὐδὲ ναύτας, ἐνῷ οἱ Ἕλληνες γεννῶνται ἐπιτηδειότατοι καὶ τολμηροὶ ναυτικοί. Ἂν ἐλέγομεν ὅτι ἐβλέψαμεν πλέον τὴν ἄγκυραν τῆς ἀσφαλείας, καὶ ὅτι ἄλλος ἐκτὸς τοῦ ὑψίστου μᾶς ἐπισκιάζει σήμερον, τότε ἴσως ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν μᾶς μέλει. Ἀλλ' ἐὰν, ὡς νομίζει, εὑρισκώμεθα εἰς σοβαρὰς περιστάσεις καὶ ἀνάγκας, καὶ πάλιν εἰς μόνην τὴν πρόνοιαν τοῦ ὑψίστου ἐλπίζωμεν, τότε καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ ἐνισχυθῇ, ὅσον ἔνεστι, ἡ ναυτικὴ δύναμίς μας, νὰ λάβῃ ζωὴν καὶ ἀνάπτυξιν εὐρυτάτην, ἐπειδὴ αὕτη ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μας εἶναι τὸ ἐπικρατέστερον στοιχεῖον τῆς Ἑλλάδος. Ἄπειρα παραδείγματα ὑπάρχουσιν ἐπιβεβαιοῦντα τὸν λόγον του, ἀλλ' ἓν μόνον ἐξ αὐτῶν ἀναφέρει, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι εἰμὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Ὅτε κατὰ τὰ

Περσικὰ μυριάδες βαρβάρων ἐπῆλθον, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐκινδύνευε σύμπασα καὶ ἠπόρουν τί νὰ πράξωσιν αἱ Ἀθῆναι, τότε ἐκεῖθεν, ἐκ τοῦ Παρθενῶνος ἐκείνου κατέβη φωνὴ, εἰς τὰ ξύλινα τείχη συμβουλεύουσα νὰ κλεισθῶσι, καὶ τὰ ξύλινα τείχη ἦσαν τὰ πλοῖα, καὶ ἡ φωνὴ ἐκείνη ἦτο χρησμός. Διὸ εἰσῆλθον εἰς τὰ πλοῖα οἱ Ἕλληνες, ἐπολέμησαν, ἐνίκησαν καὶ διέσωσαν τὴν κοινὴν πατρίδα. . . Καὶ σήμερον ἡμεῖς, οἱ Ἕλληνες ἡμεῖς, δὲν εἶναι καταισχύνη εἰς μὲν τὰ πλευρά μας νὰ ἔχωμεν τὴν Τουρκίαν, μεθ' ἧς τοσαῦται μᾶς συμβαίνουσι διενέξεις, πραιτέρω δὲ τὴν Αἴγυπτον, ἥτις μᾶς ὑποβλέπει, καὶ ὅμως αὗται νὰ διασχίζωσι τὰ πελάγη μὲ στόλους καὶ ατμοκίνητα, ἡμεῖς δὲ οὐχὶ στόλον νὰ μὴν ἔχωμεν, ἀλλ' οὐδὲ πλοῖα διὰ νὰ ἐκδιώξωμεν τοὺς πειρατάς μας; Ἀλλὰ θέλουσιν ἀντιτάξει τινὲς ὅτι στερούμεθα τῶν εἰς ἀπαρτισμὸν στόλου μέσων· τὰ μέσα ποτὲ δὲν ἐλλείπουσιν εἰς τὰ ἔθνη, καὶ μέσα ἔχομεν ἀρκετά. Ἀρκεῖ νὰ συγκεντρώσωμεν εἰς τοῦτο τὰς δυνάμεις μας ὅλας, νὰ προσέξωμεν ὅσον πρέπει, νὰ ἐργασθῶμεν ἐπωφελῶς, καὶ ἔχομεν ὅλα τὰ μέσα, καὶ ἔχομεν τοὺς τολμηροτέρους ναύτας. Ἄλλως παραμελοῦντες τὴν ἐθνικὴν ταύτην δύναμιν, θέλομεν κλαύσει ποτὲ πικρῶς ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ. Διὰ τοῦτο συνίστησιν εἰς τὸν ἤδη ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸν νὰ ἐπιστήσῃ ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου τὴν προσοχήν του, διότι ἐντὸς αὐτοῦ εὗρε τὴν εὐκλειαν τῶν ἀγώνων του. Καὶ ἄλλο δέ τι ἀτόπημα παρατηρεῖ ὡς πρὸς τὴν ναυτικὴν δύναμιν. Ἐνῷ ὑπάρχουσι τοσαῦται νῆσοι, τῶν ὁποίων τὰ τέκνα γεννῶνται ἐκ φύσεως ναυτικὰ, ἀποσπῶσιν ἐκ τῆς ξηρᾶς καὶ ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλασσαν χερσαίους ναύτας. Καὶ τούτου δὲ τὴν διόρθωσιν ἀνατίθησιν εἰς τὴν φροντίδα τοῦ ὑπουργοῦ, ἐπειδὴ 500,000 στρατὸς τῆς ξηρᾶς δὲν δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ πράξῃ τι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἐνῷ 100,000 μαχίμων ναυτῶν εἰς σταδιον εὐρὺ ἀφινόμεναι δύνανται νὰ ἀναδείξωσι τὴν πατρίδα ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων καὶ τῶν κραταιοτέρων ἐθνῶν.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς ὅτι εὐχαριστεῖ τὸν προαγορεύσαντα διὰ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ καὶ τὸν συγχαίρει διὰ τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων τρέφει. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι καὶ αὐτὸς συναισθάνεται λύπην, διότι δὲν ἔγινε μέχρι τοῦδε ἐπαισθητὴ τοῦ ναυτικοῦ μας διόρθωσις, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἐπικρατέστερον ὅπλον διὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἄλλοτε εἰς τὰς βουλὰς ἀγορεύων, παρέστησε τὴν τῶν ἀτμοκινήτων ἀνάγκην, καὶ εἶναι λυπηρὸν διότι δὲν ἐτελεσφόρησεν ὁ σκοπός. Ἀλλ' οὐδεὶς τῶν βουλευτῶν ἀγνοεῖ τὰς ἀνάγκας καὶ περιστάσεις τοῦ δημοσίου, καὶ διὰ τοῦτο οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πλουτήσωσι τὴν ναυτικὴν δύναμιν μὲν ἓν ἀτμοκίνητον· ἄλλως τε δι' ἓν ἀτμοκίνητον ἀπαιτοῦνται 500,000 δραχμ. Βλέπει λοιπὸν καὶ αὐτὸς τὴν σπουδαιότητα καὶ ἀνάγκην τοῦ ἔργου, διότι ἄνευ ναυτικῆς δυνάμεως οὔτε τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Κράτους δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξασφαλίσωμεν, πολλῷ δὲ μᾶλλον τὸ ἐξωτερικόν. Ἀλλ' ἤδη τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ὑπεβλήθη εἰς τὴν βουλὴν ἀπαραλλάκτως ὡς τὸ περυσινὸν, διότι δὲν εἶχε καιρὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ σκεφθῇ περὶ τούτου ἀξίως. Ἀλλ' εἰδοποιεῖ τὴν βουλὴν ὅτι ἤρξατο ἤδη ἡ ναυπήγησις ἑνὸς βρικίου καὶ ἐμβαίνει μετ' οὐ πολὺ εἰς ἐνέργειαν.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 1. Ἡ ναυτικὴ δύναμις τοῦ Κράτους προσδιορίζεται κατὰ τὸν ἀνώτατον ὅρον διὰ τὸ 1849 ἔτος εἰς ἄνδρας ὀκτακοσίους ἑξήκοντα ἐννέα, ἀξιωματικοὺς καὶ ναύτας, ἀποτελοῦντας

Τὸ μὲν σῶμα τοῦ ναυστάθμου ἐξ ἀνδρῶν	.	54
Τὸ τοῦ λόχου τῶν τεχνιτῶν	» . .	67
Καὶ τὸ τῶν πληρωμάτων τῶν Β. πλοίων συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν εἰς τὰ λιμεναρχεῖα ναυτῶν	.	741
Τὸ ὅλον . .	.	862

Πρὸς ἀπαρτισμὸν δὲ τῆς δυνάμεως ταύτης ἐπιτρέπεται ναυτολογία. »

Παραδεχθέντος δὲ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Βιτάλη καὶ Μοσχούλα, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 83·

Ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτω.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

«Ὑπερτιμένοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας, διατάσσομεν :

Ἄρθρ. 1. Ἡ ναυτικὴ δύναμις τοῦ Κράτους προσδιορίζεται κατὰ τὸν ἀνώτατον ὅρον διὰ τὸ 1849 ἔτος εἰς ἄνδρας ὀκτακο-

οἵους ἐξήκοντα ἐννέα ἀξιωματικοὺς καὶ ναύτας, ἀποτελοῦντας

Τὸ μὲν σῶμα τοῦ ναυστάθμου ἐξ ἀνδρῶν . . 54
Τὸ τοῦ λοχου τῶν τεχνιτῶν » . . . 67
Καὶ τὸ τῶν πληρωμάτων τῶν Β. πλοίων συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν εἰς τὰ λιμεναρχεῖα ναυτῶν 741

Τὸ ὅλον . . 862

Πρὸς ἀπαρτισμὸν δὲ τῆς δυνάμεως ταύτης ἐπιτρέπεται ναυτολογία. »

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν
ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὸ σχέδιον τοῦ περὶ Ναυτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου, ὡς ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Πέτρος Τζανετάκης	
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Γεώργιος Κουβούλης	
Γεώργιος Δογιωτάτιδης	Ν.	Κωνσταντίνος Φασίτσας	Ν.
Δ. Δελιγεώργης.	Ν.	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.
Π. Τσιμπουράκης.	Ν.	Γεώργ. Ἰωάνν. Βατίστας	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης		Ἄγγελος Γουζούασες	
Σταῦρος Γρίβας		Γεώργιος. Κ. Βελῆς.	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.
Μ. Καΐρης		Γεώργ. Ἰωάν. Γιολδάσης	Ν.
Δημήτριος Κουβούλης	Ν.	Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος.	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Νικόλαος Ἰατρός	Ν.	Γεώργιος Μῆτσος	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ἰωάννης Κλιμάκης.	
Δημήτριος Καλλιγρονάς	Ν.	Ἀναγώστης Δημητρίου	
Κωνστ. Βρυζάκης.	Ν.	Πέτρος Α. Ζάνος	
Ἀνάργυρος Πετράκης.	Ν.	Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Χριστοδούλος Ν. Δεμάθας	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Δουκᾶς Π. Νάκος.	Ν.	Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Β. Πετμεζᾶς	Ν.

Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Κ. Βέϊκος	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης		Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Δημήτριος Βιρβίλης	
Στεμάτιος Νικολαΐδης	Ν.	Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Βελισσάρ. Νικολαΐδης		Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Γ. Παππανικολάου	Ν.	Ἀ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν.	Γεώργ. Κ. Μαυρομιχάλης	
Πέτρος Δελιγιάννης	Ν.	Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δημήτριος Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	Ν.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.	Α. Κανελλόπουλος	
Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.	Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμ. Ἀντίπας.		Ἰωάννης Γκούρας	
Ἀνδρίας Νοταρᾶς		Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	Ν.
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Σπ. Λογοθετόπουλος	
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος		Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμ. Χ. Τσοΐλος.	Ν.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ματ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Χριστόδ. Τζίνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης	Ν.	Δημήτρ. Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Θεόδ. Ι. Μέξης	
Παρασκευᾶς Ματάλας		Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλὸφ	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Δουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.	Σταμάτ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης.	Ν.	Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Θεόδ. Μ. Πετρινὸς	Ν.	Ἰωάννης Περιδὴς	Ν.
Κωνστ. Μαντᾶς	Ν.	Ἀνδρ. Μάμουκας	Ν.
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Μελέτης Χ. Μελέτη	Ν.	Εὐστρ. Παρίσης	Ν.
Ν. Τζαλικώστας	Ν.	Ἀντώνιος Ἀριμᾶς	
Δημήτ. Σκελλαριάδης	Ν.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Νικολ. Μπούνταινας	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	
Π. Παππατσώνης		Ἀν Παππατσώρης	Ν.
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.	Ἀθανάσ. Καστανᾶς	Ν.
Π. Δαρειώτης		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας		Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Σπυρίδων Α. Βαρότσης		Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Π. Λιντούδης		Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Χρύσανθος Σουμαρίπας		Δημήτρ. Χατσίσκος	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Καλαμ. Τσουκαλᾶς	Ν.

Κωνστ. Δυοβουνιώτης		Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Γεώργ. Ῥιζόπουλος	Ν.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.
Ἰωάννης Ταστσῆς	Ν.		

Τελευταῖον παρήγγειλεν ὁ πρόεδρος εἰς τὰς εἰσηγητικὰς ἐπιτροπὰς, ἰδίως δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ περὶ πιστώσεως νομοσχεδίου, ὅπως συνελθοῦσαι παρασκευάσωσι τὰς ἐκθέσεις αὐτῶν, μεθ' ὃ ἀναγγέλλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι τὸ περὶ καθηκόντων τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ συμβούλων ζήτημα, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Ὁ Γραμματεύς
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΓ'.

Τῆς 21 Δεκεμβρίου

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν πρώτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν, ἀναγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸν αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ βουλευτοῦ Ὀρλόφ, σπεύδοντος νὰ μεταβῇ οἴκαδε δι' ὑποθέσεις του, ἡ Βουλὴ ἐχορήγησεν αὐτῷ εἰκοσαήμερον ἄδειαν.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ βουλευτὴς Μεγαρίδος ὁ πρότασιν νόμου εἰσαγαγὼν περὶ προβιβασμῶν τῆς δυνάμεως τῆς ξηρᾶς ἀνέγνω ἔκθεσιν περὶ τούτου μετὰ τοῦ ἀρμοδίου νομοσχεδίου, ἔχουσι δ' ὡς ἑρεξῆς.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τῆς προτάσεως Νομοσχεδίου περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Μεγάρων Τσαλακώστα.

Πρὸς τὴν Βουλήν!

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐγερθὲν ἀπὸ μακρὰν δουλείαν, ἀνέκτησε ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ξίφους τὰ δίκαιά του, καὶ ἐτάχθη εἰς τὴν οἰκείαν του θέσιν, προωρισμένον νὰ ἦναι τὸ κατὰ τῆς βαρβαρότητος προπύργιον· ἐκ τοῦ μηδενὸς προαχθὲν διὰ τῆς ἀνδρίας του ἐβάδισεν ἀρχηθὲν πρὸς τὸν πολιτισμὸν μὲ πρόθυμα ἀλλ' ἀργὰ βήματα, διότι οἱ τύραννοί του λαοὶ τῆς ἀνατολῆς βάρβαροι καὶ ἀπαίδευτοι ἐξέτεινον πανταχοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀμαθείας, ζητοῦντες νὰ καταπνίξωσιν ἐν διαστήματι τριῶν καὶ ἡμίσεως αἰώνων πᾶν αἴσθημα εὐγενές. Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἔπρεπε λοιπὸν νὰ δημιουργήσῃ τὰ πάντα, πορίζόμενον τὰ πάντα ἐκ τῆς Εὐρώπης, λαμβάνον οὕτως εἰπεῖν, τὰ δανεισθέντα, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ θεραπεύσῃ διὰ μιᾶς καὶ μὲ ἐντέλειαν τὰς ἀνάγκας του.

Ὁ Τακτικὸς Στρατός μας, δημιούργημα τῶν αἰματηρῶν περιστάσεων τοῦ ἀγῶνος, προήχθη μὲ τεραστίαν ταχύτητα, καὶ θεωρεῖται δικαίως πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ὡς δυνάμενος νὰ παραβληθῇ ἄνευ φόβου μετὰ τῶν στρατῶν τῆς Εὐρώπης. Ἀλλ' ἡ πειθαρχία καὶ ἡ ἐγκράτεια τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας δὲν εἶναι μόνα ἐπαρκῆ. Εἰς τὸν Στρατόν μας ἐλλείπουσι καθ' ὁλοκληρίαν οἱ στρατιωτικοὶ νόμοι, οἱ ἀναπτύσσοντες καὶ ἐξευγενίζοντες τοὺς στρατούς. Ἐντεῦθεν προέκυψαν κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ μεγάλα ἀδικήματα, καὶ καταφανεῖς καὶ ἐπαισθηταὶ ζημίαι εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ Κράτους.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχων ἀφορμὴν, ἔκρινα ἀναγκαῖον νὰ προσφέρω εἰς τὴν σκέψιν τῆς Βουλῆς τὸ περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν Στρατὸν Νομοσχέδιον, μεταφράσας μὲν αὐτὸ ἐκ τοῦ ἐν ἰσχύϊ Γαλλικοῦ Νόμου, ἀλλὰ τροποποιήσας μερικὰ ἀντικείμενα σύμφωνα μὲ τὴν ἠθικὴν καὶ μὲ τὰς περιστάσεις τοῦ τόπου. Εἰς τοῦτο δὲ ὡδηγήθην ἐκ τῆς πείρας, ἣν ἀπέκτησα ὑπηρετῶν ἤδη εἴκοσιν ἔτη περίπου εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν ὡς ἀξιωματικὸς, καὶ ἀπὸ τὰς συμβουλὰς πολλῶν ἀξιοτίμων συναδελφῶν μου.

Ὁμολογῶ, Κύριοι, ὅτι εἰς τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ἀπήντησα πολλὰς δυσκολίας. Καὶ οἱ Γάλλοι, αὐτοὶ οἱ ἐγκρατέστεροι τῶν πολεμικῶν, ὡμολόγουν ὅτι ἡ σύνταξις τοῦ περὶ προβιβασμῶν Νομοσχεδίου αὐτῶν παρίστα ζ̓ανυπερβλήτους ζ̓δυσκολίας· ἀλλ' ἡ παροῦσα τοῦ στρατοῦ κατάστασις ἀπαιτεῖ κατεπειγόντως τὴν ἐπιψήφισιν στρατιωτικῶν Νόμων. Πρέπει πλέον νὰ ἐκλείψῃ ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀβεβαιότης τῶν στρατιωτικῶν, ὅσοι προσέφερον τοὺς βραχίονάς των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ αὐθαίρετος διάθεσις τῆς τύχης καὶ τῶν δικαιωμάτων των. Πρέπει νὰ ὁρισθῶσιν ἀνυπέρβλητοι κανόνες εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸ στάδιον τῶν προβιβασμῶν νὰ ἦναι ἀνάλογον τῆς δυνάμεως τοῦ Στρατοῦ, καὶ τῆς καταστάσεως τῶν πόρων τοῦ Κράτους.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι πολλάκις ἐξεδόθησαν προβιβασμοὶ ἄνευ φειδοῦς, ἄνευ ὁριστικῶν κανόνων, καὶ ἐνίοτε ἄνευ ἀνάγκης, θέλομεν πεισθῇ ὅτι ἡ ἐπιψήφισις Νόμου τοιούτου εἶναι κατεπεί-

γουσα, διὰ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὰ δίκαια τοῦ στρατοῦ καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Ταμείου.

Εἰς τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον καθιεροῦνται δύο ἀρχαί, ἡ μὲν τῆς ἀρχαιότητος, ἡ δὲ τῆς ἱκανότητος. Εἰς τὴν δευτέραν ἀρχὴν ἔδωκα πλειοτέραν ἔκτασιν διότι ἔχομεν ἀνάγκην καλῶν ἀξιωματικῶν· ἀλλὰ θέλετε παρατηρήσει ὅτι μὴ δυναμένης τῆς ἐκλογῆς νὰ λάβῃ χώραν ἄνευ ἐπισήμων ἐξετάσεων, πᾶς φόβος αὐθαιρεσίας ἐκλείπει.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἀπήντησα δυσκολίας ἀνυπερβλήτους εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ κατὰ τὴν ἐξέλεγξίν του θέλετε πεισθῆ ὅτι αἱ δυσκολίαι εἰσὶν ἄφευκτοι· ἀλλ' ἐπροσπάθησα ὅσον ἦτο δυνατὸν νὰ ὁρίσω τὰ δίκαια ἑκάστου ἐπὶ βάσεων ἀκλονήτων καὶ στερεῶν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, προχωρούσης δὲ τῆς συζητήσεως, θέλω δίδει λεπτομερεῖς πληροφορίας καθ ἕκαστον ἄρθρον. Ἐλπίζω δὲ ὅτι συναισθανόμενοι τὴν ἀνάγκην τοιούτου θεμελιώδους στρατιωτικοῦ Νόμου, θέλετε προθυμοποιηθῆ νὰ τὸν ἐξελέγξητε· διότι οἱ ὁρισμοὶ τῶν περὶ προβιβασμῶν βάσεων, εἶναι ἐλατήρια φιλοτιμίας εἰς τὸν στρατὸν, καὶ ἰσχυραὶ ἐγγυήσεις οἰκονομίας εἰς τοὺς πτωχοὺς πόρους τοῦ Κράτους.

Ν. ΤΣΑΛΑΚΩΣΤΑΣ.

Πρότασις Νομοσχεδίου.

Περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν Στρατὸν τῆς Ξηρᾶς.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

ΤΜΗΜΑ Α'. Ὑπαξιωματικοί.

Ἄρθρ. 1. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται δεκανεὺς, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ἐν ἐνεργείᾳ καὶ διαρκῶς ἓξ τοὐλάχιστον μῆνας ὡς στρατιώτης.

Ἄρθρ. 2. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται λοχίας ἢ σιτιστὴς, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ὡσαύτως ἓξ μῆνας ὡς δεκανεύς.

Ἄρθρ. 3. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται ἐπιλοχίας, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ὡσαύτως ἓξ μῆνας ὡς λοχίας ἢ σιτιστής.

Ἄρθρ. 4. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται ἀνθυπασπιστὴς, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ὡς ἐπιλοχίας ἐπὶ ἓν ἔτος, ὡς λοχίας δὲ ἢ σιτιστὴς ἐπὶ μῆνας 18.

Θέλουν καταπάσσεσθαι πρὸς τούτοις ἀνθυπασπισταὶ οἱ ἐκ τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων ἐξερχόμενοι, οἱ εὐδοκιμήσαντες εἰς τὰς περὶ τούτου κανονισμένας ἐξετάσεις,

Ἀξιωματικοί.

Ἄρθρ. 5. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται ἀνθυπολοχαγὸς α') Ἐὰν δὲν ἄγῃ τὸ 20 ἔτος τῆς ἡλικίας του. β') Ἐὰν δὲν ὑπηρέτησε δύο ἔτη ὡς ἀνθυπασπιστής, ἢ τρία ὡς ἐπιλοχίας, ἢ τρία ἥμισυ ὡς λοχίας ἢ σιτιστής. γ') Ἐὰν δὲν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς πρὸς τοῦτο κανονισθησομένας ἐξετάσεις.

Ἄρθρ. 6. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται ὑπολοχαγὸς, ἐὰν δὲν ὑπηρέτησε δύο ἔτη τοὐλάχιστον μὲ τὸν προηγούμενον βαθμόν.

Ἄρθρ. 7. Λοχαγὸς δὲν προβιβάζεται τις, ἐὰν δὲν διέλθῃ τριετῆ ὑπηρεσίαν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπολοχαγοῦ.

Ἡ πρώτη καὶ δευτέρα τάξις τοῦ βαθμοῦ τοῦ λοχαγοῦ ἀφορᾷ μόνον τὰς ἀποδοχὰς, καὶ ἡ ἐκ τῆς 2 εἰς τὴν 1 μετάβασις ἐνεργεῖται κατ' ἀρχαιότητα.

Ἄρθρ. 8. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται ταγματάρχης, ἐὰν δὲν ἔχῃ τετραετῆ ὑπηρεσίαν ὡς λοχαγός.

Ἄρθρ. 9. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται ἀντισυνταγματάρχης ἐὰν δὲν διέλθῃ τρία ἔτη ὑπηρεσίας ὡς Ταγματάρχης.

Ἄρθρ. 10. Κανεὶς δὲν προβιβάζεται συνταγματάρχης, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τρία τοὐλάχιστον ἔτη ὡς ἀντισυνταγματάρχης.

Ἄρθρ. 11. Διὰ νὰ προβιβάζεταί τις εἰς βαθμὸν ἀνώτερον τοῦ συνταγματάρχου ἀπαιτοῦνται τέσσαρα ἔτη ὑπηρεσίας εἰς τὸν πρὸ τοῦ προκειμένου βαθμόν.

Κανόνες καὶ δικαιώματα προβιβασμῶν.

Ἄρθρ. 12. Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ἀνθυπολοχαγῶν ἀνήκουν κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς ἐνδιαλαμβανομένους ἐν τῷ § 2 τοῦ ἄρθρ. 5. Αἱ δὲ λοιπαὶ θέλουν μὲν κατέχεσθαι ἀπὸ τοὺς ἐν ἀργίᾳ τοὺς ἔχοντας δικαίωμα νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς τάξεις τῆς ἐνεργείας, ἀνήκουν ὅμως εἰς τοὺς τοῦ § β'. ἄρθρ. 5 ἐὰν δὲν ὑπάρχωσιν ἀργοὶ ἀξιωματικοί.

Ἄρθρ. 13. Τὸ ἥμισυ τῶν χηρευουσῶν θέσεων τῶν ὑπολοχαγῶν δίδοται ἐξ ἡμισείας κατ' ἀρχαιότητα, καὶ ἐξ ἡμισείας κατ' ἐκλογὴν εἰς τοὺς ἀνθυπολοχαγούς. Ἀλλ' ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἀξιωματικοὶ ἀργοὶ ἔχουν δικαίωμα ἀνακλήσεως εἰς ἐνέργειαν, τὸ ἥμισυ τῶν χηρευουσῶν θέσεων ἀνήκει εἰς αὐτούς· τὸ δὲ ἕτερον ἀνήκει ἐν ἴσῃ ἀναλογίᾳ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐχόντων δικαίωμα προβιβασμοῦ ὡς προείρηθη.

Ἄρθρ. 14. Τὸ ἥμισυ τῶν χηρευουσῶν θέσεων τῶν λοχαγῶν δίδοται κατ' ἀρχαιότητα· τὸ δὲ κατ' ἐκλογὴν εἰς τοὺς ὑπολοχαγούς, φυλαττομένων τῶν αὐτῶν ὅρων τοῦ προηγουμένου ἄρθρου· ἐν περιστά-

σει καθ' ἣν ἤθελον ὑπάρχει ἀξιωματικοὶ μετακλητέοι ἐκ τῆς ἀργίας.

Ἄρθρ. 15. Οἱ βαθμοὶ οἱ ἀνώτεροι τῶν τοῦ λοχαγοῦ δίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ συνεπείᾳ τῆς εὐδοκιμήσεως εἰς τὰς ἐξετάσεις.

Ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει πάντες οἱ λοχαγοὶ ὅσοι ἔχουσι τὰ προσόντα τοῦ ἄρθρου 8, πρέπει νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ἐξετάσεις καὶ οἱ μᾶλλον εὐδοκιμήσαντες ἐκλέγονται παρὰ τοῦ Βασιλέως διὰ τὸν προβιβασμόν.

Ἄρθρ. 16. Ὁ χρόνος τῆς ἀρχαιότητος τῶν ἀξιωματικῶν ἄρχεται ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ διπλώματος, καὶ ἐν περιπτώσει ὁμοίας ἡμερομηνίας ἑτέρου διπλώματος, ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ διπλώματος τοῦ κατωτέρου βαθμοῦ αὐτῶν. Ὅταν δ' ἀξιωματικός τις διακόψῃ τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν του, ὁ χρόνος οὗτος ἐκπίπτεται ἀπὸ τὸν χρόνον τῆς ἀρχαιότητος, ἐκτὸς μόνον ἐὰν διέκοψεν αὐτὴν δι' ἀποστολὴν ἐν ὑπηρεσίᾳ, διὰ διάλυσιν σώματος ἢ διὰ κατάργησιν θέσεως. Ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἀξιωματικός τις ἐπεφορτίσθη ὑπηρεσίαν ἐθναρρουρᾶς, ἢ ναυτικήν, ἢ διετέλεσεν ἐν τεχνικῇ ἀσχολίᾳ καὶ μήπω στρατιωτικῇ θεωρουμένῃ, ἢ ἐν διπλωματικῇ ἐντολῇ, εἶναι χρόνος ὑπηρεσίας πραγματικῆς. Ἀλλ' ὁ χρόνος ὑπηρεσίας ξένου Κράτους ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὴν πραγματικήν.

Ἄρθρ. 17. **Οἱ αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοί, διατηροῦν κατ' ἀρχαιότητα τὸ δικαίωμα τοῦ προβιβασμοῦ εἰς τὸν ἀμέσως ἀνώτερον βαθμόν των.**

Ἄρθρ. 18. Ὁ ἐν πολέμῳ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας διπλοῦς λογίζεται διὰ τὸν ἀπαιτούμενον εἰς προβιβασμὸν χρόνον.

Ἄρθρ. 19. Εἰς τὰς ἐφεξῆς μόνον ἐξαιρετικὰς περιστάσεις δύναται νὰ γίνῃ παράβασις τῶν ὁρισμῶν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

α) Ἕνεκα ἐνδόξου πράξεως ἀνηκόντως ἀποδεδειγμένης καὶ δημοσιευομένης εἰς τὸν στρατὸν διὰ τῆς ἡμερουσίου διαταγῆς.

β) Ὅτε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πληρωθῇ ἄλλως κενωθεῖσά τις θέσις εἰς τὰ σώματα τὰ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ.

Ἄρθρ. 20. Οἱ ἐπίτιμοι καὶ οἱ χαρακτηρισμένοι βαθμοὶ ἀπαγορεύονται, εἰς οὐδεμίαν δὲ περίστασιν δίδεται βαθμός, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ νενομοθετημένη θέσις.

Ἄρθρ. 21. Πᾶς προβιβασμὸς πρέπει ἀμέσως νὰ δημοσιεύηται διὰ διαταγῆς τοῦ στρατοῦ καὶ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν ἐρεξῆς πληροφοριῶν.

Θέλει καλεῖσθαι ὀνομαστὶ ὁ ἀξιωματικὸς εἰς τὴν θέσιν τοῦ

ὁποίου προεβιβάσθη ἕτερος, καὶ θέλει περιέχει τὴν αἰτίαν τῆς χηρεύσεως τῆς θέσεως, προσέτι δὲ ἐὰν ὁ προβιβασμὸς ἔγεινε κατ' ἀρχαιότητα ἢ ἐκλογήν.

Ἄρθρ. 22. Ἐκ τῶν συνταξιούχων ἢ ἀμετακλήτων (en reforme) ἀξιωματικῶν οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ.

Ἄρθρ. 23. Ἡ Φάλαγξ δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, ὑπάρχοντος ἤδη εἰδικοῦ νόμου περὶ αὐτῆς.

Ἄρθρ. 24. Διὰ τὴν χωροφυλακὴν ἰσχύει ὁ κανονισμὸς τῆς ὑπηρεσίας τοῦ σώματος τούτου ὡς πρὸς τὴν τάξιν τῶν προβιβασμῶν.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Ἀξιωματικοὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ στρατοῦ.

Ἄρθρ. 25. **Οἱ ὁρισμοὶ τοῦ παρόντος Νόμου ἐφαρμόζονται πληρέστατα εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ εἰς τοὺς τῆς ὑγείας, οἵτινες παραλληλίζονται μετὰ τῶν μαχίμων ὡς ἀκολούθως·**

1) Ὁ ἀνώτερος ἐπιμελητὴς μὲ τὸν Συνταγματάρχην.

2) Ὁ ἀνώτερος ἀρχιάτρος καὶ ὁ ἐπιμελητὴς μὲ τὸν ἀντισυνταγματάρχην.

3) Ὁ ἀρχιάτρος καὶ ὁ ὑπεπιμελητὴς, μὲ τὸν ταγματάρχην.

3) Ὁ ἐπικαταλυματίας Α. καὶ Β'. τάξεως, ὁ ἱππιατρὸς, ὁ ἐριππιατρὸς, καὶ ὁ ἐπιφαρμακοποιὸς μὲ τὸν λοχαγόν.

5) Ὁ καταλυματίας Α'. τάξεως, ὁ ἰατρὸς, ὁ ἱππιατρὸς καὶ φαρμακοποιὸς Α. τάξεως μετὰ τῶν ὑπολοχαγῶν.

6) Οἱ δὲ τῆς Β' μετὰ τῶν ἀνθυπολοχαγῶν.

7) Καὶ οἱ λογιστὰι καὶ δόκιμοι μετὰ τῶν ἀνθυπασπιστῶν.

Ἄρθρ 26. Μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἱκανότητα τοῦ προβιβάζεσθαι εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς ὑγείας, ἐπειδὴ ὁ κλάδος εἶναι ἐπιστημονικὸς, πρέπει νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν εἰδικὸν Νομοσχέδιον περὶ τοῦ τρόπου τῶν ἐξετάσεων, περὶ τοῦ εἴδους τῶν σπουδῶν, καὶ περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν προσόντων τοῦ προβιβάζεσθαι εἰς ἕκαστον βαθμόν.

Ἄρθρ. 27. Εἰς τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Νόμου. »

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ὅπως ἐκτυπωθέντα διανεμηθῶσιν εἰς τὰ τμήματα, χωρὶς νὰ γίνῃ ἄλλη ἐπ' αὐτῶν ἀνάπτυξις παρὰ τοῦ πρωτείνοντος, καθ' ὅσον ἐπὶ τῆς α. συνόδου εἶχον γίνει αἱ ἀποχρῶσαι ἐξηγήσεις.

Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι τὸ περὶ καθηκόντων τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ

λοιπῶν δημ. ὑπαλλήλων καὶ συμβούλων ζήτημα, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι προτιθέμενος ν' ἀρχίσῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐλπίζει ὅτι θέλει συναντηθῇ εἰς τὰς σκέψεις του μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ὅστις κατά τινα συνεδρίασιν λαβὼν ἀφορμὴν εἶπεν ὅτι δὲν θέλει ἄλλο, εἰμὴ τὴν ἀληθῆ τοῦ νόμου ἐφαρμογήν. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι, ἐὰν ῥίψῃ τις ἔλεγμα ἐπὶ τῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα πρὸ τῆς μεταβολῆς ἐξηγοῦσι τὸ περὶ τούτου πνεῦμα τοῦ νομοθέτου, θέλει ἴδει ὅτι συμβιβάζονται ἀλληλοῖς τὰ καθήκοντα τῶν δημοτικῶν παρέδρων κτλ. μὲ τὰ τῶν συμβούλων. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1844 παρεξηγοῦν τὸ ὑπουργεῖον τὸ πνεῦμα τοῦτο τοῦ νόμου ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον, δι' ἧς εἶπεν ὅτι τὰ καθήκοντα ταῦτα τῶν παρέδρων καὶ λοιπῶν δημοτ. ὑπαλλήλων εἶναι ἀσυμβίβαστα καὶ ἀντίκεινται πρὸς τὰ τῶν δημοτικῶν συμβούλων. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον ἀνατρέχει εἰς τὴν πρώτην τοῦ νόμου ἐξήγησιν, ὁπόταν ἄλλης ἐγκυκλίου του ἠκύρωσε τὴν προτέραν καὶ ἔδωκε νέαν ἐξήγησιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου. Ὅθεν ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἤδη, ἐὰν ὁ νόμος ἦναι σαφὴς, ἂν καλῶς ἐξηγήθη καὶ ἂν πρέπῃ νὰ τῷ δώσωμεν αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ πνεῦμα. Ἀλλὰ πρὶν ἔμβῃ εἰς τὴν ἔρευναν ταύτην, παρατηρεῖ ὅτι, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ δικαστικά, κανονίζει τὴν νομολογίαν ἡμῶν τὸ ἀνώτατον δικαστήριον, ὡς πρὸς τὰ διοικητικὰ δὲ ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο τὸ ὑπουργεῖον. Ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ ὑπουργὸς ἐπαναφέρων σήμερον τὴν παλαιοτέραν νομολογίαν, παρέλειψε τὴν μέχρι τοῦδε κειμένην. Ἂν δὲ καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὸ, ὤφειλε κἂν ἐπανερχόμενος νὰ σεβασθῇ τὰ ὑπάρχοντα κεκτημένα δικαιώματα, καὶ οὐχὶ νὰ μεταβάλῃ τὰς περιστάσεις ἐκείνας, αἵτινες παρὰ τοῦ 39 ἄρθρου τοῦ δημοτ. νόμου ὁρίζονται, ὅτι δηλ. ἑκάστη δημαρχὴ σύγκειται ἀπὸ τὸν δήμαρχον, τοὺς δημοτ. παρέδρους καὶ συμβούλους· ὥστε τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν κάμνει οὐδεμίαν διάκρισιν ἢ ἐξαίρεσιν καθηκόντων, καὶ ὁρίζει μόνον τὰ πρόσωπα ἀναλόγως τῆς τάξεως τοῦ δήμου. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· τὸ 47 ἄρθρ. τοῦ νόμου κανονίζει προγωρῶν ἀκριβέστερον ἑνὸς ἑκάστου τῶν δημοτ. ὑπαλλήλων τὰ καθήκοντα καὶ λέγει ῥητῶς ὅτι ὁ πάρεδρος δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν δήμαρχον, ὅταν ἐπισυμβῇ εἰς αὐτὸν ἐμπόδιόν τι. Ἐκτὸς δὲ τούτου, τὸ 54 ἄρθρ. τοῦ αὐτοῦ νόμου διατάσσει ὅτι ὁ δήμαρχος ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ πρέπει νὰ καλῆται πάντοτε εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ δημοτ. συμβουλίου, ὅταν πρόκηται περὶ ὑποθέσεως, ἥτις δὲν ἀφορᾷ διαχείρισιν χρημάτων, διότι τοιαύτην διαχείρισιν δὲν ἔχει ὁ δήμαρχος, ὡς τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ὑπουργόν. Ἆρα ὁ δήμαρχος ἔχει

μόνον τὴν διοικητικὴν διαχείρισιν, καὶ ἐντὸς ταύτης πρέπει νὰ περιστρέφηται. Ἀλλὰ τὸ 55 ἄρθρ. ἀμέσως ἑπόμενον, καθίστησι παρεστέραν τὴν διάταξιν ταύτην, κανονίζον ὅτι ἀπαγορεύεται νὰ ψηφοφορῶσιν εἰς τὰς συνεδριάσεις οἱ παρευρισκόμενοι εἰς αὐτὰς δήμαρχοι, πάρεδροι κλπ. τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι διαχειρίζονται μὲν ὁ δήμαρχος καὶ εἰσπράκτωρ χρήματα, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ψηφοφορῶσιν εἰς ἀπόφασιν ἀφορῶσαν τὴν διαχείρισιν ταύτην. Ἆρα ὁ νόμος ἀναγνωρίζει αὐτοὺς καὶ συμβούλους καὶ τοὺς ἀναγνωρίζει δικαίως, ἐπειδὴ τί ἄλλο εἶναι ἡ δημοτικὴ ἀρχή, ἡ μικρογραφία τις συνταγματισμένης κοινωνίας; Ἀναλόγως λοιπὸν τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν ὅ,τι συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ὑπουργόν, ὅστις εἶναι μὲν ὑπουργὸς διαχειριζόμενος ὑπ' εὐθύνην τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ δύναται νὰ καλυπτοβάλλῃ εἰς τὰς βουλὰς νομοσχέδια, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν ἐὰν δὲν ἦναι συνάμα καὶ βουλευτής. Ἄλλως δὲ, τὸ 60 ἄρθρον τοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι οἱ σύμβουλοι ὑπηρετοῦσιν ἀμισθί, ἐκτὸς μόνον ἐὰν λόγῳ ὑπηρεσίας ἐξέλθωσι τοῦ ἰδίου δήμου. Ἀλλὰ κυρίως οἱ σύμβουλοι δὲν ἔχουσι τοιαῦτα καθήκοντα, καὶ ἔπεται ὅτι ὁ νόμος τοὺς θεωρεῖ ὡς παρέδρους. Ἐὰν δὲ παρατηρήσῃ τις τὸ 62 ἄρθρον τοῦ νόμου, βλέπει ὅτι τὴν μὲν ἐκλογὴν τῶν συμβούλων ἐνεργεῖ κατὰ τὸ 13 ἄρθρον αὐτὸς ὁ λαός. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἐπέρχεται τὸ δημαιρεσιακὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἐκλέγει ἐξ αὐτῶν 12 συμβούλους· ἔπεται λοιπὸν ὅτι τὸ δημαιρεσιακὸν συμβούλιον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀκυροῖ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν τοῦ λαοῦ, διορίζον παρέδρους τοὺς ἐκλεχθέντας. Ἀλλ' ὅταν ὁ δημοτ. σύμβουλος ἐκλέγηται πάρεδρος, ὡς σύμβουλος μὲν εἶναι ἀπόῤῥοια τῆς ἐκλογῆς τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὡς πάρεδρος πρέπει νὰ ἐγκριθῇ καὶ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Ἐὰν ὅμως, προκειμένου νὰ ἐκλέξῃ μίαν τῶν θέσεων, ταύτων ὁ προτεινόμενος πάρεδρος, ἀπαντήσῃ ὅτι ἀσπάζεται τὴν συμβούλου τὴν θέσιν, τίς δύναται νὰ τῷ ἐπιβάλῃ θέλησιν, τίς δύναται νὰ τῷ εἴπῃ ε παραιτήσου ὡς πάρεδρος; Οὕτω λοιπὸν ἐὰν θελήσῃ νὰ ἐμμείνῃ εἰς τὴν θέσιν συμβούλου, προσβάλλεται τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ του· ἐὰν δὲ ὑπακούσῃ εἰς τοῦτο, προσβάλλεται ὁ ἐκλέξας λαός. Τίς λοιπὸν εἶναι ὁ ἀρμόδιος νὰ ὑποχρεώσῃ αὐτὸν νὰ παραιτηθῇ; ἀναμφιβόλως διάταγμα καθιερῶν αὐτὴν τὴν ἀρχήν. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ διατάγματος ἀπαιτεῖται ἡ ἐπιψήφισις νόμου. Τὸ ἄρθρον 64 πραγματευόμενον περὶ τῆς ἀποποιήσεως ταύτης, ὁρίζει ὅτι οἱ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλεγόμενοι δὲν δύνανται νὰ παραιτηθῶσιν εἰμὴ 1) ὅσοι ἐξετέλεσαν δὶς δημο-

τικὴν ὑπηρεσίαν, 2) ὅσοι ἀποδείξουσιν ὅτι ἔχουσιν ἀνικανότητά τινα ὡρισμένην καὶ 3) οἱ ὑπάλληλοι τῆς κυβερνήσεως, οἱ ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικοὶ κλπ. Ἆρα ὁ νόμος ὁρίζων τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς δύνανται νὰ παραιτηθῶσιν οἱ σύμβουλοι, ἐννοεῖ ὅτι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦτο, μόνον ὅταν ὑπάγωνται εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν, οὐχὶ δὲ ἐπ' οὐδεμιᾷ ἄλλῃ περιστάσει. Ἀλλ' ἀφοῦ ὁ νόμος οὐδ' εἰς τὸν ἐκλεχθέντα δὲν χορηγεῖ τὸ δικαίωμα οἱᾳδήποτε παραιτήσεως, ἐν τίνι δικαιώματι ἢ κυριαρχίᾳ δύναται νὰ τὸν εἴπῃ τὸ ὑπουργεῖον « ἐκλέξον μίαν τῶν θέσεων τούτων καὶ παραιτήθητι τῆς ἑτέρας »; Περιπλέον τὸ 75 ἄρθρον περὶ ἐκλογῆς δημάρχου καὶ παρέδρων πραγματευόμενον, δὲν κάμνει τὴν ἐλαχίστην ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τοὺς ἐκλεχθέντας δημοτικοὺς συμβούλους. Ἀφοῦ δὲ νόμος τοσοῦτον προνοητικὸς σιωπᾷ, καὶ δὲν προβλέπει ὡς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν δημοτ. συμβούλων καμμίαν ἐξαίρεσιν, ἕπεται ὅτι δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστα τὰ καθήκοντα τῶν παρέδρων καὶ δημ. ὑπαλλήλων μετὰ τῶν δημοτικῶν συμβούλων. Ἀλλ' ἐπερχόμενον τὸ 77 ἄρθρον, κανονίζει σαφῶς, ποῖοι δὲν δύνανται νὰ ἐκλεχθῶσιν ὡς δήμαρχοι καὶ ὡς πάρεδροι· εἶναι δὲ α') οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικοὶ καὶ β') οἱ ἱερεῖς καὶ δημόσιοι διδάσκαλοι. Ὁ νόμος λοιπὸν αὐτοὺς μόνον ἀποκλείει τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἄλλην τινὰ ἐξαίρεσιν δὲν προβλέπει. Ἐὰν δὲ ὡσαύτως ἀπέκλειε τοὺς δημ. συμβούλους, ἀφοῦ ἐξήρεσε διδασκάλους καὶ ἱερεῖς, πολὺ μᾶλλον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ καὶ τούτους. Ἀφοῦ ἄρα ὁ νόμος δὲν κάμνει ἄλλην ἐξαίρεσιν, καὶ οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ προσθέσῃ ἰδίᾳ, πλειότερον ἔτι καταφαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει τι ἀσυμβίβαστον μεταξὺ τῶν καθηκόντων ἑκατέρων. Ἐκτὸς τούτου, τὸ 78 ἄρθρ. κατωτέρω ὁρίζει πότε ὁ δήμαρχος ἢ οἱ πάρεδροι ἔχουσι τὸ δικαίωμα παραιτήσεως, καὶ ἐνῷ ὁρίζονται αἱ αὐταὶ μὲ τὰς τῶν συμβούλων περιστάσεις, ἐπ' οὐδεμιᾷ ἄλλῃ αἰτίᾳ δύνανται νὰ παραιτηθῶσιν. Ὁ νόμος λοιπόν, ἐὰν συνῆδε πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ὑπουργείου, ἤθελεν ὁρίσει τὰς ἐξαιρέσεις, ἢ δώσει πρὸς τοὺς παρέδρους τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν μίαν τῶν θέσεων τούτων. Ἐὰν δὲ ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης εἴχομεν ἀνὰ χεῖρας τὴν περὶ τοῦ δημοτικοῦ νόμου ἔνθεσιν τῆς ἀντιβασιλείας, ἠθέλομεν ἴσως ἐξαγάγει ὅτι ὑπῆρχε κατὰ τοῦτο πολιτική τις πρόθεσις, διὰ νὰ περιορισθῶσιν εἰς στενὸν κύκλον τὰ δημοτικά· ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων ἄλλη ἀπόδειξις· σαφεστέρα εἶναι τὸ 100 ἄρθρον τοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον ὁρίζει ὅτι ὁ δημοτικὸς εἰσπράκτωρ δὲν δύναται νὰ ᾖναι καὶ σύμβουλος. Ὥστε ἐὰν ὁ νόμος ἤθελε νὰ μὴν

ὑπάγωνται καὶ ἄλλοι εἰς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἐπίσης ἤθελε προσδιορίσει αὐτούς. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποτεθῇ ὅτι προεβλέψεν αὐτὴν τὴν ἐξαίρεσιν μόνην, τὰς δὲ λοιπὰς παρέλειψεν ἄνευ λόγου; Ἐκ τούτου λοιπὸν συμπεραίνει ὅτι ἡ ἀλληλουχία τοσούτων τοῦ νόμου μαρτυριῶν δὲν ἐπιτρέπει εἴς τινα νὰ διατάξῃ πλέον ὅτι τὰ τῶν δημοτ. παρέδρων κτλ. καθήκοντα εἶναι ἀσυμβίβαστα μετὰ τῶν συμβούλων. Οὕτω δὲ ἐξηγήθη τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν διεῖπον τὰ πράγματα αὐτοὶ οἱ τὸν νόμον ὑπογράψαντες. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀναλαλαθῇ ἀρεύκτως καὶ ἀδιστάκτως ἡ νέα ἐξήγησις, τὴν ὁποίαν τὸ ὑπουργεῖον ἰδώκεν εἰς τὸν νόμον, καὶ ἐπειδή, ὡς εἴπαν, οὐδεὶς δύναται νὰ διάσῃ τὸν σύμβουλον νὰ παραιτηθῇ, διὰ νὰ λάβῃ δίπλωμα παρέδρου, πρέπει νὰ ἐκδοθῇ διάταγμα περὶ τούτου, ἐνισχύοντος ὑπὸ τοῦ ἀμφιδόξου νόμου. Ἀλλ' ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ ὑπουργὸς δὲν ἀποδέχεται τὰς σκέψεις ταύτας, παρατηρεῖ ὅτι ἐκ μέρους τῶν δημοτ. ὑπαλλήλων ὑπάρχουσι κεκτημένα δικαιώματα, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν πολλὰς ἐνήργησαν πράξεις. Ἂν λοιπόν, κατὰ τὸν ὑπουργόν, κακῶς ὑπάρχωσι τὰ δικαιώματα ταῦτα, ἕπεται ὅτι καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν κακῶς ἔχουσι καὶ πρέπει νὰ ἀκυρωθῇ τὸ παρελθὸν ὅλον. Δι' ὅλα ταῦτα ἀποφαίνεται ὅτι ὁ δημοτ. νόμος πρέπει νὰ μείνῃ ὡς εἶχεν, καὶ νὰ μὴ δοθῇ νέα ἐξήγησις εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ἐὰν ἔχῃ ἴσως τινὰς ἐλλείψεις, ἃς ἐκδοθῇ ὁ ἐπανορθώσων αὐτὰς νόμος, διὰ νὰ βαδίζωμεν κἂν οὐχὶ αὐτομάτως, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ. Ἐπιμένει δὲ εἰς τὴν ἰδέαν του ταύτην, ἐπειδὴ ἕκαστος ἔχει τὰς ἰδέας, τὰς σκέψεις, τὰς πεποιθήσεις του, καὶ ἀντὶ νὰ καταστρέψωμεν πράγματα ἐκ μακρᾶς ἀλληλουχίας, ἐφαρμογῆς καὶ πείρας καθιερωθέντα, πολλῷ προτιμότερον εἶναι νὰ ἐπανορθώσωμεν αὐτὰ νομοθετικῶς.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι πρὶν ἢ ἐπιληφθῇ τῆς οὐσίας τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἐπάναγκες θεωρεῖ νὰ προτάξῃ παρατηρήσεις τινὰς, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἐξομαλύνωσι τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα. Καὶ πρῶτον ἐπιχειρῶν νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἀνήκῃ εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς βουλῆς, ἢ ἦναι ἐπέμβασις, τὴν ὁποίαν πρέπει ν' ἀποφύγῃ, παρατηρεῖ ὅτι πρόκειται νὰ ἐξετάσῃ τὸ σῶμα περὶ τῆς καλῆς ἢ κακῆς ἑρμηνείας τοῦ νόμου. Ἀλλὰ γνωστὸν εἶναι ὅτι δύο εἴδη ἑρμηνειῶν ὑπάρχουσι· α') ἡ ἐπίσημος ἑρμηνεία τοῦ νόμου καὶ β') ἡ ἁπλῆ ἑρμηνεία. Ἀλλ' ἡ μὲν ἐπίσημος ἑρμηνεία ἀνήκει κατὰ τὸν νόμον εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, καὶ αὕτη

σύγκειται ἐκ τῶν δύο βουλῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ὥστε εἶναι ἔργον τῶν τριῶν συνάμα στοιχείων τῆς πολιτείας, καὶ ἡ βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἀποφασίσῃ ἀφ' ἑαυτῆς. Ἡ δὲ ἁπλῆ ἑρμηνεία ἀνήκει ὅλως εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν ἐφαρμόζουσαν ἐκεῖνον τὸν νόμον. Ἡ δὲ ἑρμηνεία ἢ γίνεται διὰ λόγου καὶ τότε καλεῖται ἐκφραστικὴ, ἢ ἐπὶ τῶν πραγμάτων καὶ τότε εἶναι πραγματική. Ἐπειδὴ δὲ ἡ προκειμένη ἑρμηνεία εἶναι ἁπλῆ, ἕπεται ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἂν καὶ ἀπαρέσκονται ἄλλως οἱ τὰ ἐναντία κατὰ τῶν ἐκδοθεισῶν ἐγκυκλίων φρονοῦντες. Ἀλλ' ἀπορεῖ πῶς ὁ προαγορεύσας περὶ μὲν τῆς μιᾶς ἐγκυκλίου τοσοῦτον ἔκαμε λόγον, περὶ δὲ τῆς ἄλλης, ἥτις ὁρίζει τὸ ἀπρόσβλητον τῆς τῶν νομαρχῶν ἀποφάσεως οὐδὲ μνείαν ἐποίησεν ὅλως. Ἀλλὰ, φαίνεται, ἡ μία τῶν ἐγκυκλίων συμφέρει εἴς τινας ἐξ ἡμῶν καὶ διὰ τοῦτο ἔχει καλῶς, ἡ δὲ ἄλλη διὰ τὸν ἀντίστροφον λόγον εἶναι κακὴ καὶ παράνομος. Ἡ τοιαύτη ὅμως διάκρισις δὲν εἶναι ὀρθὴ, διότι ἐὰν ἡ μία τῶν ἐγκυκλίων ἦναι παράνομος, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον πρέπει νὰ ἦναι παράνομος καὶ ἡ ἄλλη. Ἐὰν δὲ, ὡς λέγουσιν, ὁ προκείμενος νόμος ἔχῃ ἀσαφείας, δὲν ἕπεται ὅτι καὶ δύνανται νὰ τὸν ἑρμηνεύσωσι, διότι εἰς τὴν βουλὴν δὲν ἀνήκει ἄλλο, εἰ μὴ τὸ νομοθετεῖν καὶ ἐπιβλέπειν τὴν τῶν νόμων ἐκτέλεσιν. Ἐὰν ὅμως δὲν ἀπόκηται εἰς τὸ σῶμα ἡ ἑρμηνεία τῶν νόμων, ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τοῦ εἰσάγειν προτάσεις ἐνταῦθα εἶναι κοινόν. Ὅθεν, ἐὰν νομίζωσιν ἀσαφῆ τὸν νόμον, δύνανται νὰ καμωσι χρῆσιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ τούτου μέσου, καὶ διὰ προτάσεως ἂς ἑρμηνεύσωσι τὴν τοῦ νόμου ἀσάφειαν, ἂν καὶ τὸ κατ' αὐτὸν δὲν βλέπει τὴν ἀσάφειαν ταύτην. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς οὐσίας ὡς ἐκ περισσοῦ ἐρχόμενος παρατηρεῖ ὅτι μία καὶ μόνη νομολογία δὲν καθιεροῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ συμβιβαστοῦ τῶν τῆς δημοτ. ἐξουσίας καθηκόντων, ἀλλὰ πολλαὶ ἐπῆλθον κατὰ διαδοχὴν ἀντίθετοι καὶ ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας. Διὸ καὶ ὁ προαγορεύσας εἶπεν ὅτι κατὰ τὸ **1844** καθιερώθη τὸ πρῶτον ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀσυμβιβάστου τῶν καθηκόντων τούτων. Ἀπορεῖ δὲ πῶς ὁ προαγορεύσας, ἐγὼ καὶ τότε μετεῖχε τῆς βουληφορίας, δὲν προσέβαλεν ἐκτοτε τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀλλὰ μέχρις σήμερον ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

Ὑπέλαβεν ἐνταῦθα ὁ προαγορεύσας ὅτι ἀντὶ νὰ παρεκτρέπηται οὗτος εἰς προσωπικότητας, ἂς ἐξετάσῃ ἀκριβέστερον τὰ ἄρθρα ἔγγραφα καὶ θέλει ἴδει ὅτι καὶ τότε ὡμίλησε καὶ ἔγραψεν ἐν ἐκτάσει.

Ἐξακολουθήσας δ' ὁ ἀγορεύων προσέθηκεν ὅτι ἐὰν διερευνήσῃ

τις μετ' ἐπιστασίας τὸν νόμον, θέλει ἴδει ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διατάξεων, αἵτινες κανονίζουσιν αὐτὰ τὰ καθήκοντα, ὅτι ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει, ὡς λέγουσι, τὸ συμβιβαστὸν τούτων. Διότι μήπως τὸ 55 ἄρθρον τοῦ νόμου ὁρίζει ῥητῶς ὅτι ὁ δήμαρχος δὲν δύναται νὰ ἦναι καὶ σύμβουλος; Οὐχί βεβαια, ἀλλ' οὕτως ἀπ' ἀρχῆς ἐξηγήθη. Ὅταν δὲ, ὡς εἴρηται, ὁ δήμαρχος δὲν δύναται νὰ ἦναι καὶ σύμβουλος, πῶς δύναται νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο ὁ πάρεδρος, ὅστις δὲν εἶναι εἰμὴ ἀντιπρόσωπος τοῦ δημάρχου; Τοῦτο εἶναι ἀνακόλουθον καὶ ἀντιφατικὸν, διότι ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ πάρεδρος καὶ ἄλλος τις δημοσπάλληλος παραδεχόμεθα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ δημάρχου ἐμμέσως ὅ,τι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν ἀμέσως. Ἐὰν δὲ τὸ 54 ἄρθρ. τοῦ νόμου ὁρίζῃ ὅτι ὁ δήμαρχος προσκαλεῖται εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν συμβουλίων, ὁ σκοπὸς τοῦ ἄρθρου εἶναι ἄλλος παρ' ὃν τινα εἶπεν ὁ ἀγορεύσας, καὶ προσκαλεῖται ὑπὲρ τοῦ νόμου αὐτοῦ, διὰ νὰ φωτίζῃ τὸ συμβούλιον καὶ ἐπαγρυπνῇ μὴν ἐξέλθῃ τῆς προσηκούσης τοῦ νόμου. Τὸ δὲ 55 ἄρθρον ἐπίσης δὲν ἐννοεῖ ὅτι ὁ δήμαρχος θεωρεῖται καὶ σύμβουλος, ἂν καὶ δὲν ἔχει ψῆφον εἰς ἀποφάσεις ἀφορώσας τὴν διαχείρισίν του, ἀλλὰ προλαμβάνει ἁπλῶς νὰ τὸν ἀποκλείσῃ, διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ συμβούλου. Ἐὰν δὲ ἐπ' ὀλίγον θελήσῃ τις νὰ ἐξηγήσῃ τὰ πράγματα, θέλει ἴδει ὅτι τὰ χρέη τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς διασταλλονται, καθ' ὅσον ἐκτείνονται εἰς ἐνεργείας μόνον καὶ ἐκτελέσεις συσκέψεως καὶ διατάξεως, καὶ τὰ μὲν πρῶτα εἶναι δικαίωμα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, τὰ δὲ ἄλλα τῆς συμβουλευτικῆς. Ὅθεν εἶναι ἄτοπον καὶ ἐπισφαλὲς μάλιστα νὰ συγκεντρώσωμεν τὰ δικαιώματα ταῦτα εἰς τὰς αὐτὰς χεῖρας· διὸ ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐμπεριέχεται καὶ ἐντὸς τοῦ συντάγματος. Παύων συμπεραίνει ὅτι οἱ φρονοῦντες κακὴν τὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, δὲν προτίθενται ἴσως νὰ ἐπανορθώσωσι τὸν νόμον αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ ἐπιτεθῶσι μᾶλλον κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ. Ἄλλως, ἐὰν θεωρῶσιν ὅτι ὑπάρχει ἀσάφεια, πρέπει νὰ ἑρμηνεύσωσιν, ὡς εἶπε, τὸν νόμον κοινοβουλευτικῶς.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς πατρίδος ἔρχονται συνηγμένοι εἰς ἓν καὶ ἀποτελοῦσι τὴν ὁμήγυριν ταύτην, διὰ νὰ συνεισφέρῃ ἕκαστος ὑπὲρ τῶν κοινῶν βουλευόμενος τὰς σκέψεις αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ἐκ πείρας καὶ τῶν πραγμάτων συνέλαβεν· ὡς ἀντιπρόσωπος δὲ νοήμων, εἰς ὃν ὁλόκληρος ἐπαρχία διαπιστεύεται, πρέπει νὰ ἔχῃ τωόντι ἀρκετὴν πεῖραν, διὰ νὰ ἐπιζητῇ τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων. Ἐὰν λοιπὸν συμβαίνῃ τι ἄτοπον

ἢ ὁ νόμος κακῶς ἐφαρμόζηται, ὁ βουλευτὴς ὀφείλει νὰ κάμῃ τὰς παρατηρήσεις του, ὁ δὲ τοῦ νόμου ἐκτελεστὴς νὰ διορθώσῃ, ἐὰν πεισθῇ, τὸ ἀτόπημα, καὶ νὰ ἀνακαλέσῃ ἢ ἐφαρμώσῃ τὸν νόμον κοινωνικώτερον. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, παντοχόθεν τοῦ κράτους καὶ πᾶσαι αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἀπὸ τοῦ 1844 παραπονοῦνται κατὰ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης καὶ διαμαρτύρονται ὅτι ἀφῄρεσε τὸ δικαίωμα τῆς διπλῆς τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἰδιοτητος. Ποῦ ἄρα θέλουσι ἀντιχήσει τὰ παράπονα ταῦτα καὶ ποῦ θέλει ἐγγυηθῇ ἐὰν ἦναι ἀδίκημα τοῦτο; ἀναμφιβόλως ἐνταῦθα, ὅπου ἀντιπροσωπεύονται ἡ διάνοια καὶ αἱ ἀνάγκαι τοῦ ἔθνους. Ἀλλ' εἶπεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἡ ἐπίσημος ἑρμηνεία τοῦ νόμου εἶναι ἐπέμβασις ἐκ μέρους τοῦ σώματος καὶ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο, εἰ μὴ ὅταν ἡ τριὰς τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἐπιληφθῇ τοῦ ἀντικειμένου. Ἀλλὰ διατί παρέστησε τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην; διὰ νὰ μακρύνῃ τὴν ἐγκύκλιον ἐκ τῆς βουλευτικῆς ἀποφάσεως καὶ καταστρέψῃ ὁλοτελῶς τοσαῦτα κεκτημένα δικαιώματα. Δὲν πρέπει ὅμως ν' ἀναστηλῃ τοιαύτη συζήτησις, διότι ἡ ὀλεθρία ἐκείνη ἐγκύκλιος, εἶναι χειμαρρὸς μανιώδης, ὅστις ἐπέρχεται κατακλύζων τόσα δικαιώματα καὶ πρέπει νὰ ἀναχαιτισθῇ παρ' ἡμῶν, διὰ νὰ μὴ ματαιώσῃ τὸν δημοτ. νόμον. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἑρμηνεία τοῦ νόμου, ἀλλὰ καθαρὰ τῆς ἐγκυκλίου κατηγορία, τὴν ὁποίαν ὀφείλει ὁ ὑπουργὸς νὰ ἀνακαλέσῃ. Πρὸς τί δὲ νὰ ἐπιζητῶμεν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, ὅταν ὁ νόμος ἦναι σαφὴς, καὶ νὰ μὴν εἴπωμεν μᾶλλον περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ γινομένης παραβιάσεως; Διῆλθεν ἐπ' ὀλίγον τὰ ἔγγραφα τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ παρετήρησεν ὅτι τὸ πρῶτον κατὰ τὰ 1841 ἠρώτησαν ὑπάλληλοί τινες ἐὰν τὰ τῶν δημοτ. παρέδρων καὶ λοιπῶν ἔργα συμβιβάζωνται μὲ τὰ τῶν συμβούλων, ὁ δὲ τότε ὑπουργὸς Θεοχάρης ἀπήντησεν ὅτι ὁ νόμος δὲν εἶναι ἀσαφὴς καὶ ὁ πάρεδρος εἶναι πάντοτε βοηθὸς τοῦ δημάρχου, τὸν ὁποῖον δύναται ν' ἀντιπροσωπεύῃ ἐκτὸς ὅταν πρόκηται νὰ ἐνεργηθῇ ἀπόφασίς τις ἐναντίον του. Μετὰ δὲ τὴν ἑρμηνείαν ταύτην τοῦ 1841 ἐπῆλθε κατὰ τὸ 1844 ἐγκύκλιός τις ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Λόντου ἐκδοθεῖσα, ἥτις διέσπασεν ὡς ἤδη τὸ ἓν δικαίωμα ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ ἀσυμβιβάστου τῶν καθηκόντων. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1845 ἄλλη ἐγκύκλιος ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Κωλέττου ἐκδοθεῖσα, κατήργησε τὴν προγενεστέραν καὶ ἀπεδέχθη ὅτι συμβιβάζονται τὰ καθήκοντα ταῦτα. Τὸ αὐτὸ λοιπὸν ὑπουργεῖον εἰς μὲν τὸ 1841 δίδει τὴν ἀληθῆ τοῦ νόμου ἐξήγησιν, εἰς δὲ τὸ 1844 διατυρίζεται τὸ ἐναντίον, εἰς

δὲ τὸ 1845 δίδει πάλιν τὴν πρώτην τοῦ νόμου ἐξήγησιν καὶ συμβιβάζει οὕτω τὰ πράγματα. Ὑπάρχει ἄρα εἰς χρῆσιν ἡ ἐγκύκλιος αὕτη τοῦ 1844, ὅταν ἄλλη, ἡ τοῦ 1845, τὴν καταργῇ καὶ ὁ νῦν ὑπουργὸς ζητεῖ νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν ζωὴν διὰ τῆς ἐγκυκλίου του τοῦ 1848; Πέπεισθε λοιπὸν ὅτι ὅταν ὁ ὑπουργὸς ἐννοήσῃ τὸ λάθος του, δύναται νὰ τὸν θάψῃ ἐκ νέου ὅπου ἦν τεθαμμένη μετὰ τὸ 1845. Ὅταν δὲ ἡ ἐξαίρεσις αὕτη τῆς νῦν ἐγκυκλίου ἔχῃ καλῶς, δὲν ἠδύνατο ἀφ' ἑαυτοῦ γε ὁ συντάξας τὸν νόμον τοῦτον πολυμαθὴς νομοθέτης (ὡς ἐκ τῆς μικρᾶς ἀλλ' εὐρυσοῦς ἐκθέσεως τῆς ἀντιβασιλείας ἐμφαίνεται) δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τοσαύτας γνώσεις, ὥστε νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην; Ἀλλ' ὁ νομοθέτης οὗτος διὰ τί ἐν τούτοις ἐπέφερεν ἀρκετὰς ἐξαιρέσεις ἄλλας, ὅστις ὁ πρῶτος ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀγορεύσας ἀνέφερε; Καὶ τῷ ὄντι, ὁ νομοθέτης αὐτὸς ὡρίσεν ὅτι ὁ δημοτ. πάρεδρος ἐξαιρεῖται, ὅταν παριστᾷ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν· διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ 100 ἄρθρῳ ἐξαιρεῖ ῥητῶς καὶ δήμαρχον, καὶ πάρεδρον καὶ συμβούλους, ἐπειδὴ εἶναι ἄτοπον τὸ νὰ ἦναι τις καὶ διαχειριζόμενος καὶ διαστὴς ἑαυτοῦ. Ἄλλως τε, διὰ τί ἐπίσης ἐξῄρεσε τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικούς; Ὅταν λοιπὸν τοσαῦτας προέβλεψεν ὁ νόμος ἐξαιρέσεις, ἔπεται ὅτι πᾶν ἄλλο τι ἐπιτρέπει, διότι ἄλλως ἤθελεν ἐπίσης τὸ ἐξαιρέσει. Περιπλέον, ἐὰν παρατηρήσῃ τις τὸ ἄρθρον 55, θέλει ἴδει ὅτι ὁ νομοθέτης προχωρεῖ τόσον, ὥστε προλαμβάνει νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ δήμαρχος, πάρεδρος, κλπ. εὑρισκόμενοι εἰς τὰς συνεδριάσεις δὲν ἔχουσι ψῆφον, καὶ ἐννοεῖται ὅτι ἀφ' οὗ προεβλέφθησαν ταῦτα, ἦσαν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ νομοθέτου ὅλαι αἱ λεπτομέρειαι, αἵτινες ἠδύναντο νὰ ἀπαντηθῶσι εἰς τὴν τοῦ νόμου ἐφαρμογήν. Τελευταῖον διὰ τῶν ἄρθρων 64 καὶ 77 ἀποχρόνονται ὅλαι αἱ ὑπόνοιαι αὐταί, διὸ δὲν ἐπεκτείνεται ἐπὶ τούτων. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων, δὲν δυνάμεθα ἐκ τῶν δικαστικῶν ἐξαιρέσεων νὰ ἐννοήσωμεν τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀκριβειαν τοῦ νομοθέτου; Εἰς τὸ 36 ἄρθρ. τῆς πολιτικ. δικονομίας π.χ. θέλει ἴδει τις ὅτι τὰ πάντα προβλέπονται καὶ ἡ ἐλαχίστη ἐξαίρεσις δὲν παραλείπεται, ὅπερ σημαίνει ὅτι εἶχε τὸν ἀποχρῶντα νοῦν ὁ νομοθέτης καὶ ὅ,τι ἐθεώρει ἐξαιρετέον τὸ ἐξῄλειψεν οἰκοθεν, διὸ δὲν πρέπει νὰ δώσωμεν ἡμεῖς σήμερον ἄλλην ἑρμηνείαν, ἀλλὰ νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς ὅ,τι ὁ νομοθέτης ὁρίζει. Ἐξεδόθησαν λοιπὸν κακαὶ ἐναντίον τοῦ νόμου τούτου ἐγκύκλιοι, καὶ κατὰ τὰ παραδεδεγμένα περὶ τῶν πρὸ τῆς μεταβολῆς διαταγμάτων δὲν δύνανται αὐτοὶ νὰ ἰσχύωσιν. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ δικαίωμα τῆς

διττῆς ἰδιότητος συνάγεται ὅτι συγχωρεῖται ἐξ ὅσων εἴπεν, ἀποφαίνεται νὰ συστηθῇ στενῶς πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν, ἵνα καταιγίσῃ τὴν ἐγκύκλιον ταύτην, διότι ἄλλως παραβιάζει τὸν νόμον.

Ἀνέπτυξεν ἕτερος ὅτι ὅσον ὀρθαὶ καὶ ὑγιεῖς καὶ ἂν ὑποτεθῶσιν αἱ σκέψεις καὶ αἱ παρατηρήσεις τῶν προαγορευσάντων ὡς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν, ἣν δίδουσιν εἰς τινα ἄρθρα τοῦ δημοτικοῦ νόμου, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι μόνον ὡς προεισαγωγαὶ εἰς τὴν σύνταξιν νόμου λύοντος τὸ προκείμενον ζήτημα· διότι ἱκανῶς ἀνεπτύχθη ὑπὸ τῶν προαγορευσάντων ὅτι τὰ βουλευτικὰ σώματα δύνανται νὰ ἐκφράζωσι τὴν γνώμην καὶ πεποίθησιν των ἐπὶ τῶν κυβερνητικῶν πράξεων ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων· ἀλλ' αἱ παρατηρήσεις αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ ὦσι ὑποχρεωτικαὶ εἰς τὸ νομοτελεστικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ὁρίσει ὅτι ἐνεργεῖ ἐντὸς τοῦ νόμου κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποίθησιν· ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκ τούτου δὲν δύναται νὰ προέλθῃ κανὲν ἀποτέλεσμα, ἕπεται ὅτι πρέπει να εἰσαχθῇ πρὸ παντὸς νομοσχέδιον, διὰ τοῦ ὁποίου, ψηφιζομένου καὶ ἐγκρινομένου καὶ παρὰ τῶν τριῶν σωμάτων, θέλει λυθῇ πᾶσα ἀμφισβήτησις καὶ ἀπορία· ἐὰν δέ τις νομίζῃ ὅτι ὁ νόμος εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ καταληπτὸς καὶ δὲν χρῄζει ἑτέρου ἑρμηνευτικοῦ νόμου, ἐξελέγχεται ἡπατημένος ἐκ τῆς διαφωνίας, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σκεφθέντων βουλευτῶν, ἐκ τῆς ἀμφισβητήσεως καὶ ἀμφιβολίας, ἥτις ἐγεννήθη παρὰ τῇ κυβερνήσει κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος νόμου· καὶ ἑπομένως ἀποβαίνει ὁμολογούμενον ὅτι ὁ νόμος δὲν εἶναι εὔληπτος καὶ ἁπλοῦς· ἡ δὲ νομοτελεστικὴ ἐξουσία καθὸ ὑπόχρεως καὶ ὑπεύθυνος νὰ ἐφαρμόσῃ ὀρθῶς καὶ αὐστηρῶς τὸν νόμον, ἔχει συνάμα καὶ τὸ δίκαιωμα νὰ ἑρμηνεύσῃ αὐτὸν ὅπως εἰς αὐτὴν φαίνεται ὅτι εἶναι ὀρθόν, ἀλλως ἡ εὐθύνη, ἣν ἔχει ἡ Κυβέρνησις διὰ πᾶσαν κακὴν ἐφαρμογὴν νόμου, ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπος καὶ ἄλογος· ἐπειδὴ δὲ ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ τὸν νόμον ὅπως αὐτὴ τὸν νοεῖ, καὶ δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ αὐτὸν ἀνενέργητον φέρουσα εἰς δικαιολογίαν τῆς τὴν ἀμφιβολίαν τοῦ νόμου· ἕπεται ὅτι ἡ αἴτησις τινων, ἵνα ἀναστείλῃ ἡ ἐνέργεια τοῦ νόμου, ὅπως τὸ ὑπουργεῖον ἐφήρμοσεν αὐτὸν, εἶναι ἀδύσιμος· ἀλλ' ἂν ἡ ἐφαρμογὴ γίνηται ἐναντίον τοῦ γράμματος τοῦ νόμου καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ νομοθέτου, τότε τὰ νομοθετικὰ σώματα, ἂν ἴδωσιν ὅτι ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ προκύπτει ἐξ ἀσαφείας τοῦ νόμου, σαφηνίζουσιν αὐτὸν δι' ἑτέρου

ἑρμηνευτικοῦ νόμου καὶ δίδουσιν εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν σαφῆ καὶ ἀναμφίβολον τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου. Δὲν ἀρνεῖται ὅτι ἡ βουλὴ δύναται ἐν πάσῃ περιστάσει νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην της καὶ τὴν πεποίθησιν της ἐπὶ τῶν κυβερνητικῶν πράξεων ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, ἀλλ' ὅταν ὁ ὑπουργὸς εἴπῃ ὅτι αὐτὸς ἐνεργεῖ τὸν νόμον· ὅπως τὸν ἐννοεῖ, καὶ ὑπάρχει ἀσάφεια εἰς τὸν νόμον, ἡ γνώμη καὶ αἱ παρατηρήσεις τῆς βουλῆς δὲν εἶναι ὑποχρεωτικαὶ εἰς τὸν ὑπουργὸν, ἀλλ' ἡ λύσις τῆς διαφωνίας ἀνάγκη νὰ γείνῃ διὰ νόμου· καὶ ταῦτα μὲν καθόλου, ἐπὶ δὲ τῆς οὐσίας τοῦ προκειμένου ζητήματος ἐν συντόμῳ παρατηρεῖ ὅτι οἱ διϊσχυρισμοὶ ἐκείνων, οἵτινες πρεσβεύουσιν ὅτι δύνανται οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι νὰ ἦναι καὶ δημοτικοὶ σύμβουλοι στηρίζονται· ἀ εἰς τὴν σιωπὴν τοῦ νόμου ἐμφαινομένην εἰς τὸ 63 ἄρθρον τοῦ δημοτικοῦ νόμου, καὶ τοῦ μετ' αὐτοῦ συνδιαζομένου 13. διότι ὅ,τι ὁ νόμος σιωπᾷ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπηγορευμένον· β') εἰς τὴν παρελκυσιν τῶν δημοτικῶν παρέδρων κατὰ τὰς ἐν τῷ 61 ἄρθρῳ γινομένας ἐξαιρέσεις· διότι ἂν ὁ νόμος ἐθεώρει ὅτι ἐξαιροῦνται καὶ οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι καὶ δὲν δύνανται νὰ γείνωσι δημοτικοὶ σύμβουλοι, ἔπρεπε νὰ τοὺς καταταξῃ μεταξὺ τῶν ἐξαιρουμένων. Ἐπειδὴ δὲ αὗται αἱ ἐξαιρέσεις εἶναι τοῦ στενοῦ δικαίου, δὲν δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι καὶ οἱ μὴ ἐμπεριλαμβανόμενοι ἐν αὐταῖς. Ἀναγνωρίζει μὲν ὅτι ὑπάρχει ἀσάφεια ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὸ ζήτημα δὲν εἶναι εὔλυτον, ἀλλ' αὐτὸς ἐκ τῶν προκειμένων δύω γνωμῶν ἤθελεν ἀσπασθῇ τὴν γνώμην, ὅτι οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι δὲν δύνανται νὰ ἦναι καὶ δημοτικοὶ σύμβουλοι, διότι τὰ χρέη τῶν δημοτικῶν παρέδρων δὲν συμβιβάζονται μὲ τὰ τῶν συμβούλων· οἱ δὲ προανενεχθέντες δύο λόγοι τῶν τὴν ἐναντίαν γνώμην ἐχόντων εἶναι ἀνίσχυροι, καθότι καὶ περὶ τοῦ δημάρχου ὁ νόμος σιωπᾷ, καὶ τὸν δήμαρχον ὁ νόμος δὲν περιλαμβάνει εἰς τὰς ἐξαιρέσεις, ἀλλ' εἶναι τοῖς πᾶσιν ὁμολογούμενον ὅτι ὁ δήμαρχος δὲν δύναται νὰ ἦναι καὶ δημοτικὸς σύμβουλος· ἐπειδὴ δὲ τὸν δήμαρχον καὶ τοὺς δημοτικοὺς πάρεδρους πολλαχοῦ ὁ νόμος ἀνταυτίζει, ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἢ ὅτι καὶ οἱ δήμαρχοι πρέπει νὰ ἐκτελῶσι χρέη δημοτικῶν συμβούλων, ἢ ἄλλως ὁμολογητέον ὅτι οὐδ' οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι δύνανται νὰ ἐκπληρώσι χρέη δημοτικῶν συμβούλων. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ζήτημα τοῦτο καταντήσεν εἰς ἀμφισβήτησιν, καὶ περὶ τῆς λύσεως αὐτοῦ ὑπάρχει, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν διαφόρων ἐγγράφων τῶν καθυποβληθέντων περὶ τούτου εἰς τὴν βουλὴν, φιλονικία καὶ διαφω-

νία μεταξὺ ὑπουργῶν πρὸς ὑπουργούς, ἀνκαὶ ἅπαντες τὸν αὐτὸν νόμον ὑπ' ὄψιν εἶχον καὶ τὴν αὐτὴν ἔκθεσιν τῆς εἰσηγήσεως τοῦ νόμου, καὶ μάλιστα ἀντίφασις ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργοῦ πρὸς ἑαυτόν, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ σχηματίσῃ σαφεστέραν γνώμην περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἡ δ' ἐκδοθεῖσα ἐγκύκλιος κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1844, ἀνκαὶ δὲν ἐφαρμόσθη ἐντελῶς, δὲν ἀνηρέθη ὅμως ῥητῶς ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα ὑπουργῶν, οἵτινες ἠρκέσθησαν νὰ δώσωσιν εἰς ὡρισμένας τινὰς περιστάσεις τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἐξήγησιν τοῦ νόμου, συνάγεται ὅτι τὸ παρὸν ὑπουργεῖον δὲν παρενόμησε θέτον εἰς ἐνέργειαν ἐγκύκλιον προεκδοθεῖσαν ὑπ' ἄλλου ὑπουργοῦ, καὶ μὴ ἀναιρεθεῖσαν ῥητῶς ὑφ' ἑτέρων δι' ἄλλης ἐγκυκλίου· ἀλλ' ἂν οἱ προγενέστεροι ὑπουργοὶ ἠδύναντο νὰ καταργήσωσιν ἐγκύκλιον τῶν προκατόχων των, ἥτις, καθὼς ὁ ἐκδούς αὐτὴν ἐρρόνει, ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ νόμου, οὐχ ἧττον καὶ ὁ παρὼν ὑπουργὸς ἠδύνατο ἐντὸς τοῦ νόμου νὰ μεταρρυθμίσῃ τὰς ἐγκυκλίους τῶν πρὸ αὐτοῦ. Ἐκ τῶν ῥηθέντων λοιπὸν ἐξάγεται ὅτι ἂν ἡ βουλὴ θέλῃ νὰ φθάσῃ εἰς ἐξωρισμένου ἀποτέλεσμα, πρέπει νὰ συζητήσῃ καὶ ψηφίσῃ νόμον ἑρμηνευτικὸν λύοντα ῥητῶς τὸ ζήτημα, ἂν δύνανται δημοτικοὶ παρέδροι νὰ ἐκπληρῶσι καὶ χρέη δημοτικῶν συμβούλων. Περὶ δὲ τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ νῦν ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν ἐγκυκλίου παρατηρεῖ α) ὅτι δι' αὐτῆς δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσι δικαιώματα κεκτημένα ὑπὸ τὸ κράτος ἄλλης ἀρχῆς, ἀλλ' εἶναι εἰς τὸ μέλλον μόνον ἐφαρμοστέα, ἂν δὲν ἐπέλθῃ ἑρμηνευτικὸς νόμος λύων ἄλλως πως τὸ περὶ οὗ αὕτη πραγματεύεται ζήτημα· καὶ β') ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἑρμηνεύων δογματικῶς κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποίθησιν τὸν ἀμφίβολον νόμον δὲν παρενόμησεν, οὐδ' ἔχει τι ἐπιλήψιμον ἡ τῆς ἐγκυκλίου ἔκδοσις.

Ἀνέφερεν ἄλλος ὅτι πρὸ πάντων νομίζει πρέπον ν' ἀποκρούσῃ τὴν παρὰ τοῦ δευτέρου ἀγορευσάντος ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν ὅτι **ὁποιανδήποτε ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου καὶ ἂν κάμῃ ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία, τὰ νομοθετικὰ σώματα δὲν δύνανται νὰ ἐπέμβωσιν εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Ἡ γνώμη αὕτη ὅσον εἶναι καταστρεπτική, τοσοῦτον εἶναι καὶ ἄλογος**, διότι τὰ νομοθετικὰ σώματα οὐχὶ μόνον ἔχουσι δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ ὀφείλουσι νὰ παρατηρῶσιν ἐξωτερικῶς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων, καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν δὲν ἐφαρμόζονται οἱ νόμοι καλῶς, νὰ ἐξελέγχωσι τὴν κακὴν αὐτῶν ἐφαρμογήν, ὥστε ὁ ὑπουργὸς ὁ κακῶς ἐφαρμόζων τὸν νόμον ν' ἀναγκάζηται νὰ ἐκανέρχηται εἰς τὴν εὐθεῖαν καὶ ὀρθὴν ἐφαρμογήν, ἢ ἐν

περιπτώσει διαφωνίας νὰ προκαλῇ τὴν ἐπίσημον ἑρμηνείαν τοῦ νόμου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου καὶ αὐτὸς νομίζει ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διάταξις τοῦ νόμου εἶναι ἀμφίβολος, καὶ ἐγέννησεν ἀμφισβητήσεις καὶ διαφωνίας καὶ εἰς ὑπουργοὺς καὶ εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχάς. Βεβαίων ὅμως εἶναι ὅτι κακῶς ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα, ὅτι δὲν συμβιβάζονται τὰ καθήκοντα τῶν δημοτικῶν συμβούλων καὶ παρέδρων, καὶ αὐθορμήτως πολλοὶ παρεκινήθησαν τῆς ἑτέρας θέσεως. Ἀλλ' ἀκολούθως γενομένης γνωστῆς τῆς νομαλογίας ὅτι συμβιβάζεται ἡ θέσις τοῦ δημοτικοῦ παρέδρου μὲ τὴν τοῦ δημοτικοῦ συμβούλου, ἔμενον πολλοὶ εἰς ἀμφοτέρας. Ἂν δέ τις παρατηρήσῃ τὰς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγκυκλίους τῶν ὑπουργῶν θέλει ἰδεῖ ὅτι ἄλλοι μὲν τούτων ἐξηγοῦντες τὸν νόμον **κατὰ θεωρίαν εὗρον ὅτι δὲν συμβιβάζεται ἡ ὑπηρεσία τῶν δημοτικῶν συμβούλων, ὡς ἀνηκόντων εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, μὲ τὴν τῶν παρέδρων, οἵτινες ἀνάγονται εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν· ἄλλοι δ' ἐξηγοῦντες τὸν νόμον κατὰ γράμμα ἐπέτρεψαν νὰ ἔχῃ τις ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ὑπηρεσίας**, διότι ὁ νόμος δὲν ἐξαιρεῖ τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους τῆς θέσεως τῶν συμβούλων διὰ ῥητῆς αὐτοῦ διατάξεως· ἔτι δὲ μεταξὺ τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξηγησάντων τὸν νόμον κατὰ γράμμα ἐγεννήθη ἀντίφασις, ἐπειδὴ θέλοντες νὰ ἐξηγήσωσιν αὐτὸν κατὰ γράμμα ὤφειλον νὰ συμπεριλάβωσι μεταξὺ τῶν ἐχόντων δικαίωμα εἰς τὴν θέσιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τοὺς δημάρχους, διότι ἀμφότεροι ἀποτελοῦσι μέρος τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ δὲν ἐξαιροῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου· ὥστε οἱ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ὑπαρχοντες λόγοι, ἐκτείνονται καὶ εἰς τὸν ἕτερον. Φρονεῖ λοιπὸν ὅτι ὁ νόμος ἐξηγούμενος κατὰ γράμμα, (ὡς πρέπει νὰ ἐξηγῶνται οἱ νόμοι, διότι ἡ κατ' ἔννοιαν ἐξήγησις αὐτῶν οἴδει χώραν εἰς αὐθαιρέτους ἑρμηνείας), παρέχει δικαίωμα καὶ εἰς τοὺς παρέδρους καὶ εἰς τοὺς δημάρχους νὰ δύνανται νὰ ὦσι καὶ δημοτικοὶ σύμβουλοι. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἔλλειψις τοῦ νόμου· διότι τὰ δημαρχικὰ καθήκοντα δὲν συμβιβάζονται μὲ τὰ τῶν δημοτικῶν συμβούλων, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐγεννήθησαν αἱ διαφωνίαι τῶν ὑπουργῶν, ἄλλων μὲν καταφευγόντων εἰς τὴν κατ' ἔννοιαν ἐξήγησιν τοῦ νόμου, τῶν δ' εἰς τὸ γράμμα αὐτοῦ ἐμμενόντων πιπτόντων εἰς τὴν ἀντίφασιν ὅτι οἱ μὲν δημοτικοὶ παρέδροι δύνανται νὰ ὦσι καὶ σύμβουλοι, οὐχὶ καὶ οἱ δήμαρχοι. Πρὸς διόρθωσιν λοιπὸν τῆς ἐλλείψεως ταύτης πρέπει νὰ ὑποβληθῇ πρότασις νόμου, ἵνα ἀρθῇ πᾶσα ἀμφιβολία. Μέχρι δὲ τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτοῦ τὰ πράγματα νὰ μείνωσιν ὅπως ἔχουσιν.

Ἄλλος ἀνέφερεν, ὅτι μεθ' ὅσα διάφοροι τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν ἐξέθεσαν ἐν λεπτομερείᾳ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, ὑποστηρίζοντες οἱ μὲν τὴν ἰδέαν τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος, οἱ δὲ τὴν ἐναντίαν αὐτῆς, κρίνει περιττὸν νὰ ἀπασχολήσῃ ἐπὶ πολὺ τὴν Βουλήν, διότι τὸ κατ' αὐτὸν, φρονεῖ, ὅτι ἐσχημάτισεν ἤδη αὐτὴ τὴν πεποίθησίν της, καὶ εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐπιφέρῃ ὁποίαν κρίνει καταλληλοτέραν ἀπόφασιν. Λεπτολογῶν πως μόνον θέλει ἐπιφαύσει τινῶν ἐκ τῶν προταθέντων ἐπιχειρημάτων καὶ θέλει φέρει τινὰ παραδείγματα πρὸς ἐντελεστέραν ἀπόδειξιν τῆς ὀρθοτέρας, κατ' αὐτὸν, ἰδέας, καὶ πρὸς περισσοτέραν αἰτιολογίαν τῆς ἐκδοθησομένης παρὰ τοῦ σώματος τούτου ἀποφάσεως. Ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας ἔθεσε κατ' ἀρχὰς ὡς βάσιν τοῦ λόγου τὴν ἐπίκρισιν τῆς τελευταίας ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου, δι' ἧς κηρύττονται ὡς ἀσυμβίβαστα τὰ καθήκοντα τοῦ δημοτικοῦ ἢ δημαρχικοῦ παρέδρου μὲ τὰ τοῦ συμβούλου, καὶ ἐπέφερεν, ὅτι ἡ διὰ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης καθιερουμένη νομολογία δὲν ἔχει ὀρθῶς, εἶναι παράνομος, καὶ, τὸ ὁποῖον ἐθεώρησε καὶ ὡς κυριώτερον, καταστρέφει κεκτημένα ἤδη δικαιώματα. Προχωρῶν δὲ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διϊσχυρισμῶν του τούτων ἠρμήνευσε διάφορα ἄρθρα τοῦ δημοτικοῦ νόμου, καὶ λανθάνων τρόπον τινὰ ἑαυτὸν ἦλθεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι διὰ νὰ λείψωσιν αἱ αὐθαίρετοι νομολογίαι, ὅσαι κατὰ καιροὺς ἐγένοντο ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, πρέπει νὰ ἐπέλθῃ εἰς ἄλλος νόμος. Τὸν κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντα ἀντέκρουσεν ἄλλος διϊσχυρισθεὶς ἐν πρώτοις μὲν, ὅτι πρέπει νὰ λυθῇ πρὸ παντὸς ἄλλου τὸ ζήτημα, ἂν ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ προκειμένου θέματος, οὕτω πως εἰσαχθέντος, ἢ ὀφείλει νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδια καὶ νὰ προσφύγῃ εἰς πρότασιν ἐπισήμου ἑρμηνείας τοῦ νόμου, κατὰ τὸ ὁποῖον τῇ χορηγεῖ τὸ σύνταγμα δικαίωμα, καὶ ὁ Βουλευτὴς ὅμως οὗτος ἦλθεν εἰς τὴν *ἑρμηνείαν* τῶν παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος μνημονευθέντων ἄρθρων τοῦ δημοτικοῦ νόμου, καὶ ἐπεσφράγισε τὸν λόγον του μὲ τὸ συμπέρασμα, ὅτι μόνη ἡ ἐπίσημος τοῦ νόμου ἑρμηνεία δύναται νὰ διορθώσῃ τὰ μέχρι τοῦδε ἐσφαλμένως γενόμενα. Ἄλλος ἔπειτα ὑπεστήριξε τὴν ἰδέαν τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος ἀλλὰ καὶ οὗτος δὲν ἀπέφυγε τὸ νὰ *ἑρμηνεύσῃ* κατὰ τὴν ἰδέαν του τὰ διάφορα ἄρθρα τοῦ δημ. νόμου σχέσιν ἔχοντα μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἐξ ὅλων τούτων οὐδὲν ἄλλο ἐξάγεται, εἰμὴ ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τοῦ δημ. νόμου *δὲν εἶναι σαφὲς καὶ χρήζει ἑρμηνείας* καθ' ὅσον ὡς ὀρθῶς ὁ πρὸ τοῦ προαγορεύσαντος λαλήσας

παρετήρησε, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοηθῇ οἵκοθεν ἀκριβῶς, καὶ πολυτρόπως ἐξηγήθη μεταξὺ τῶν ὀλίγων λαβόντων μέχρι τοῦδε μέρος εἰς τὴν σημερινὴν ἐξέτασιν τῆς ἐννοίας αὐτοῦ, διαφόρως ἀκόμη ἐξηγήθη καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐκτελεστῶν, ἤτοι τῶν κατὰ καιροὺς ὑπουργῶν. Ἀλλ' ἡ ἑρμηνεία αὐτὴ πῶς πρέπει νὰ γίνῃ; εἰς τοῦτο ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς. Ὑπάρχει νομικὸν ἀξίωμα, κατὰ τὸ ὁποῖον δικαίωμα πρὸς ἐπίσημον ἑρμηνείαν τοῦ νόμου δὲν ἔχει εἰμὴ μόνον ἡ ἀρχὴ ἥτις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δημιουργῇ τὸν νόμον. Κατὰ δὲ τὸ σύνταγμα (ἄρθρ. 15), τὸ δικαίωμα τοῦ δημιουργεῖν τοὺς νόμους ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἤτοι τὸν Βασιλέα, τὴν Βουλὴν καὶ τὴν γερουσίαν *συνάμα*. Ἑπομένως καὶ ἡ ἑρμηνεία, ὁσάκις ἀπαιτεῖται, δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ εἰμὴ ὑπὸ τῶν τριῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Ἐκτὸς τῆς ἐπισήμου ὅμως ἑρμηνείας ὑπάρχει καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς, καὶ ταύτης ἐπιλαμβάνονται ὅλαι αἱ ἐπιτεταγμέναι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων ἀρχαί οἷον τὰ δικαστήρια, ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία, καὶ αὐτὰ τὰ δύο νομοθετικὰ σώματα, ὁσάκις ἐφαρμόζουσιν ἢ ἐκτελοῦσι νόμον τινα. Κἂν τὴν προκειμένην περίστασιν τὸ ὑπουργεῖον εἶναι ὁ ἐκτελεστὴς τοῦ νόμου, ἑπομένως τοῦτο, μόνον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, καθ' ὃν τρόπον τὸν ἐννοεῖ. Ἑκατέρα τῶν δύο ἄλλων νομοθετικῶν δυνάμεων ἂν παρατηρήσῃ, ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ κακῶς ἑρμηνεύει τὸν νόμον ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, τίποτε ἄλλο δὲν δύναται νὰ πράξῃ, διὰ νὰ καταστείλῃ τὴν τοιαύτην κατάχρησιν, εἰμὴ νὰ προτείνῃ ἐπίσημον τοῦ νόμου ἑρμηνείαν, διὰ νὰ νομοθετηθῇ καὶ παρὰ τῶν τριῶν σωμάτων καὶ καταστραθῇ νόμος. Διὰ νὰ ἐννοηθῇ δὲ, ὅτι ἡ Βουλὴ μόνη δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιμβῇ εἰς τὴν ὁποίαν ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖ ἁπλῆν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς, ἂς λάβῃ ἑαυτὴν παράδειγμα. Καὶ αὐτὴ ἦλθεν εἰς τοιαύτην ἁπλῆν τοῦ 64 ἄρθρου τοῦ συντάγματος ἑρμηνείαν, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἐφαρμώσῃ αὐτὸ, ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς τὸν στενὸν τῆς ἐκτελέσεως κύκλον, εἰς τὸ ἄτομον δηλ. περὶ τοῦ ὁποίου ἐπρόκειτο, καὶ δὲν ἠδύνατο κανεὶς ἐκ τῶν δύο ἄλλων σωμάτων νὰ εἴπῃ ὅτι κακῶς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ συντάγματος ἐρμήνευσεν. Ἀλλ' εἶπον τινές, ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἔλθῃ εἰς τοιαύτας ὑποχρεωτικὰς παρατηρήσεις καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ ὑπουργείου νὰ συμμορφωθῇ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου μὲ τὴν ὁποίαν αὐτὴ μόνη κάμνει ἐξήγησιν. Ὑποτεθείσθω

ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐνέβωκεν εἰς τὴν τοιαύτην τῆς βουλῆς ἀξίωσιν, ἀνεκάλεσε τὴν ὁποίαν προηγουμένως εἶχε κάμει ἐξήγησιν, καὶ ἐφήρμοσε τὸν νόμον καθὼς τὸν ἐνόησεν ἢ τὸν ἡρμήνευσεν ἡ βουλή, ἀλλ' ἂν εἰς τὸ ἄλλο σῶμα, τὴν γερουσίαν, ἤθελεν ἐννοεῖσθαι ἄλλως πως τὸ ἀσαφὲς αὐτὸ μέρος τοῦ νόμου, καὶ ἤθελεν ὑποχρεωθῆ ὁ ὑπουργὸς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀντίθετον ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς ἑρμηνείαν, τότε ὁποῖα ἤθελον εἶσθαι τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης συγχρούσεως; Δὲν ἐκτείνεται κατὰ τοῦτο, διότι ἀρκετὰ ἐπείσθη ἡ βουλὴ, ὅτι ὁ νόμος χρῄζει *ἑρμηνείας*, καὶ αὕτη δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ εἰμὴ διὰ τῆς συμπράξεως καὶ τῶν τριῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Εἰπόν τινες ὅτι παραδέχονται νὰ ἔλθῃ ἡ βουλὴ **εἰς ἐπίσημον τοῦ νόμου ἑρμηνείαν, διότι καθίσταται τῷ ὄντι ἀναπόφευκτος, ἀλλὰ μέχρις ὅτου αὕτη πραγματοποιηθῇ νὰ παύσῃ πρὸς καιρὸν ἡ ἐκτέλεσις τοῦ νόμου· ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῇ τις ὅτι καὶ μίαν μόνην στιγμὴν δύναται νὰ παύσῃ ὁ νόμος τοῦ νὰ ἐνεργῇ;** Ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι καταστρεπτικὴ καὶ ὀλεθρία, καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῆς ἀνυπολόγιστοι. Αὐτὸς ἀπ' ἐναντίας φρονεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐξακολουθῇ ἐκτελοῦσα καὶ τὸν νόμον τοῦτον ὡς τοὺς λοιποὺς, τὸ δὲ ὑπουργεῖον νὰ ἐξακολουθῇ εἰς τὰς παρουσιαζομένας περιπτώσεις νὰ ἐφαρμόζῃ αὐτὸν ὅπως τὸν ἐννοεῖ. Τοῦτο εἶναι ἀναφαίρετον δικαίωμα τῆς νομοτελειστικῆς ἐξουσίας. Ἀλλ' ἂν ἡ βουλὴ, ἢ τις τῶν βουλευτῶν φρονῇ, ὅτι κακῶς ἐφαρμόζεται καὶ ἐσφαλμένως ἑρμηνεύεται ὁ νόμος, ἔχει κατὰ τὸ σύνταγμα τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προτείνῃ νόμον περὶ ἐπισήμου ἑρμηνείας, καὶ ὀφείλει, ὅσον τὸ δυνατὸν, νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν περὶ τούτου πρότασιν, διότι ἄλλως εἶναι παρανομία καὶ παράβασις τοῦ συντάγματος τὸ νὰ θελήσῃ τὸ νομοθετικὸν τοῦτο σῶμα νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὰ δικαιώματα τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ νὰ ἐπιβάλῃ αὐθαιρέτως εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν του γνώμην. Ἐκτὸς ὅμως τούτου φρονεῖ, ὅτι καὶ ἄλλως πως θεωρουμένης τῆς προκειμένης συζητήσεως δὲν εἶναι ἡ βουλὴ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἁρμοδιότητός της. Κατὰ τὸ ἄρθρον 83 τοῦ συντάγματος, ἡ βουλὴ δὲν ἔχει κανὲν ἄλλο δικαίωμα, εἰμὴ νὰ κατηγορῇ τοὺς ὑπουργοὺς, ὁσάκις περιπίπτουσιν εἰς παράβασιν νόμου τινός. Νομίζει ὁ κατὰ πρῶτον παρουσιάσας τὴν ὑπὸ συζήτησιν πρότασιν, ἢ ἄλλος τις τῶν βουλευτῶν, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ὑπέπεσεν εἰς τοιαύτην παράβασιν; λαβὼν τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας ἂς εἰσαξῃ πρότασιν κατηγορίας, ἄλλως εἰς μάτην ὁ σκοπὸς οὗτος καὶ ἡ ὑπὸ συζήτησιν πρότασις μὴ ἔχουσα νόμον νὰ στηριχθῇ. Περαίνων λοιπὸν τὸν λόγον παρατηρεῖ ἀ. ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐντὸς τῶν καθηκόντων του ἑρμηνεύει ὡς ἐννοεῖ τὸν νόμον εἰς τὰς παρουσιαζομένας περιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς· β'. ὅτι ἂν ὁ νόμος θεωρῆται ἀσαφὴς, καθὼς καὶ τῷ ὄντι εἶναι ἀσαφὴς εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, πρέπει νὰ ὑποβληθῇ εἰς *ἐπίσημον ἑρμηνείαν* κατὰ τὸ σύνταγμα. Ἄχρις ὅτου δὲ κυρωθῇ ὁ ἐκδοθησόμενος ἑρμηνευτικὸς νόμος, ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἀπαράβαστον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ τὸν ἐφαρμόζῃ ὡς τὸν ἐννοεῖ· ἓν μόνον δύναται νὰ παρατηρήσῃ ἡ βουλὴ εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν, τὸ ἑξῆς. Πρὸ τῆς ἐπικρινομένης ἤδη νομολογίας του ὑπῆρχον ἄλλαι εἰς ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν προκατόχων του, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι κεκτημένα δικαιώματα ὡς ὑπὸ τῶν προαγορευσάντων παρετηρήθη. Τὰ δικαιώματα λοιπὸν ταῦτα δὲν πρέπει νὰ προσβληθῶσιν ἤδη, διότι τοιαύτη τις προσβολὴ δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἔχῃ συνεπείας τὰ μέγιστα ἐπιβλαβεῖς. Σαφέστερον δὲ παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ὡς πρὸς τὸ μέλλον μόνον θέλει ἐφαρμόζει τὸν νόμον ὡς τὸν ἐννοεῖ, χωρὶς νὰ προχωρήσῃ καὶ εἰς ἀνατροπὴν τῶν γεγονότων ἤδη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προλαβούσης νομολογίας, ἐπειδὴ ἡ γενικὴ διόρθωσις θέλει πραγματοποιηθῆ μετὰ τὴν ἐπίσημον ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν συνίστησι κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὴν βουλήν.

Λαβὼν ἕτερος τὸν λόγον ἀνέφερεν ὅτι καὶ ὡς βουλευτὴς καὶ ὡς ἄλλοτε ὑπουργὸς ἐναργήσας τὸν δημοτικὸν νόμον, περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁποίου, γίνεται σήμερον λόγος θέλει ἀναπτύξει καθ' ὅσον δύναται τὸ προκείμενον ζήτημα καὶ ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τῆς βουλῆς. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν προοιμίοις ἁπάντων πρὸς τὰς ἀρχὰς περὶ καθηκόντων τῶν βουλευτικῶν σωμάτων, τὰς ὁποίας οἱ προαγορεύσαντες προεξέθηκαν, παρατηρεῖ ὅτι ἀληθῶς μὲν ἡ βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς καθήκοντα τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' ἓν τῶν κυριωτέρων καθηκόντων αὐτῆς εἶναι νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων, καὶ δὲν ἐπιλαμβάνεται ἐπὶ πάσῃ κακῇ ἐφαρμογῇ τοῦ νόμου τῆς κατηγορίας τῶν ὑπουργῶν ἐνώπιον τῆς γερουσίας, ἀλλὰ τοὺς προσκαλεῖ νὰ δώσωσι τὸν λόγον τῆς τοιαύτης ἑρμηνείας, συζητεῖ ἐμβριθῶς τὸ ἀντικείμενον, καὶ ἐκφράζει τὴν πεποίθησίν της· καὶ ἂν μὲν εὑρεθῶσι σύμφωνοι πρὸς ταύτην καὶ οἱ ὑπουργοὶ, οἵτινες ἔχουσι συμφέρον νὰ διαλύωσι πάσας τὰς διαφωνίας αὐτῶν πρὸς

τὰ νομοθετικὰ σώματα διὰ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας, ἡ συζήτησις χλείεται καὶ τὸ συζητούμενον λαμβάνει τὴν προσ-
κουσαν λυσιν· ἂν δ' οἱ ὑπουργοὶ δὲν παραδέχωνται τὴν γνώμην
τῆς βουλῆς, δὲν εἶναι μὲν αὐτὴ ὑποχρεωτικὴ εἰς αὐτούς, ἀλλ'
οὐχ ἧττον οἱ ὑπουργοὶ ἔχουσιν ἠθικῶς ἀνάγκην τῆς γνώμης τῆς
βουλῆς, καὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν περιφρονῶσι. Τοιούτου δὲ θέμα-
τος δὲν ἐπιλαμβάνεται πρώτην ἔδη φορὰν ἡ βουλὴ, ἀλλὰ καὶ
κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον, ὅτε ἡ Κυβέρνησις προεθέτο νὰ
ἐκτελέσῃ τὸ περὶ ἀμνιβῶν καὶ ἐκδουλεύσεων ψήφισμα, τὰ νομο-
θετικὰ σώματα ὕψωσαν φωνὴν ὅτι δὲν ἐρρυθμίσθη καλῶς ὁ νόμος,
καὶ τὸ τότε ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς παρατη-
ρήσεις τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Ὁμοίως, ὅτε περὶ ἐρημονήσων
ἦτον ὁ λόγος καὶ ὁ ὑπουργὸς ἐφρόνει ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐνοικιασθῶ-
σιν, ἡ βουλὴ εἶπεν ὅτι ἄνευ νόμου δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο
καὶ οὕτως χωρὶς νὰ προχωρήσῃ ἔμπρακτος σεβασθεῖς τὴν γνώμην
τῆς βουλῆς εἰλικρινῶς περὶ τῆς τοιαύτης ἐνοικιάσεως νόμον.
Ἂν γίνει δὲ τὸ ἐξετάζειν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων εἶναι
ἔργον βουλευτικὸν, καὶ ἐπέμβασις εἰς ξένα καθήκοντα δὲν ὑπάρ-
χει, ὅταν ἡ συζήτησις γίνεται τακτικὴ καὶ οὐχὶ σκανδαλώδης.
Ἀποτέλεσμα δὲ τῶν τοιούτων συζητήσεων εἶναι ἢ νὰ συμφωνή-
σωσιν ἡ βουλὴ καὶ ὁ ὑπουργὸς, ἢ νὰ ἐπιφέρῃ αὕτη τὴν γνώ-
μην της ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν
ὀρθῶς ἐπιλήφθη καὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι
καθαρώτατον, διότι πρόκειται περὶ τῆς ἐγκυκλίου, τὴν ὁποίαν
ἐξέδωκεν ὁ νῦν ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἐξηγοῦσαν τὰ καθή-
κοντα τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ συμβούλων, καὶ τὴν ὁποίαν
τινὲς μὲν ἐθεώρησαν ὡς ὀρθὴν, ἄλλοι δ' ὡς ἐναντίαν τοῦ νόμου,
διότι ἡ ἑρμηνεία αὕτη τοῦ νόμου ἔπρεπε νὰ γείνῃ δι' ἑτέρου νόμου.
Ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ ὅτι οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι δὲν κωλύονται πα-
τάπασι νὰ ὦσι καὶ δημοτικοὶ σύμβουλοι ἦτον ἀδιαφιλονείκητος
πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ μέχρι τοῦ **1844**, ὅτε κατὰ τὸν
μῆνα Ἰούνιον ἐξέδωκεν ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Κ.
Δόντος ἐγκύκλιον διακωλύουσαν τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους τῆς
θέσεως τῶν συμβούλων, ἀλλ' ἡ ἐγκύκλιος αὕτη ἐντὸς τῆς τε-
ταραμήνου ὑπουργίας τούτου δὲν ἐρρυθμίσθη εἰμὴ εἰς δύο ἢ τρία
πρόσωπα, καὶ μετ' ὀλίγον ἔμεινεν εἰς ἀχρηστίαν ἕνεκα τῶν ἐγερ-
θέντων παραπόνων καὶ τοῦ δυσκόλου τῆς ἐφαρμογῆς της. Ὁ δὲ
Ἰωάννης Κωλέττης ἐπὶ τῆς ὑπουργίας του διαδεχθεὶς τὸν
εἰρημένον ὑπουργὸν κατ' ἀρχὰς μὲν φαίνεται ὅτι ἐξέφρασεν ἐπί-
τινος ἐγγράφου διοικητοῦ τινος ὅτι κωλύονται, καὶ εἰς τὰς μελ-

λούσας ἐκλογὰς οἱ δημοτ. σύμβουλοι ἐκλεγόμενοι καὶ ὡς πάρε-
δροι ὠφείλουσι νὰ προτιμήσωσι μίαν τῶν δύο ταύτων ἰδιοτήτων.
Ἀκολούθως ὅμως ἀναφανέντος τοῦ τοιούτου ζητήματος σπουδαίου,
καὶ ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔποψιν ἐξεταζθέντος, ἐξεφράσθη ὅτι
κατὰ τὴν ἀκριβῆ τοῦ νόμου ἔννοιαν τὰ καθήκοντα τοῦ δημοτικοῦ
παρέδρου συμβιβάζονται μὲ τὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβούλου· οὕτω
δὲ ὁ νόμος ἔμεινεν εἰς πραγματικὴν ἐνέργειαν, ὡς ἦτο μέχρι τῆς
ἐκδόσεως τῆς εἰς ἀχρηστίαν μεινάσης ἐγκυκλίου τοῦ Κ. Λόντου,
ἀντὶ τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ τοὐλάχιστον Β. Διάταγμα ἐπὶ
τῷ λόγῳ μόνον ὅτι δὲν ἦσαν συγκεχυμένα τὰ βουλευτικὰ σώ-
ματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ σύνταγμα ἀνῆκε τὸ δικαίωμα τῆς ἑρ-
μηνείας τῶν νόμων. Ὁ δὲ νῦν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς βλέ-
πων κατ' αὐτὸν τὴν ἐπὶ τῶν προκατόχων του σύγχυσιν τοῦ νόμου,
ἔπρεπε νὰ καθυποβάλῃ νόμον ἑρμηνευτικὸν τοῦ ὑπάρχοντος κατὰ
τὴν ἰδίαν αὐτοῦ περιποίησιν, καὶ οὐχὶ νὰ ἐκδώσῃ καὶ οὗτος
ὁμοίαν ἐγκύκλιον· καὶ ἀπορίας ἄξιον εἶναι πῶς δὲν ἔπραξε τοῦτο.
Διότι βέβαια δὲν δύναται ὁ ὑπουργὸς νὰ ἑρμηνεύῃ κατὰ
θέλησιν τὸν νόμον, ἐναντίον μάλιστα τῆς διὰ τοῦ χρόνου καθι-
ερωμένης ἐννοίας αὐτοῦ, καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως ὁλοκλήρου
τοῦ ὑπουργείου, ἥτις νομίζει ὅτι δὲν ὑπῆρξε. Καθότι δι' αὐ-
τῆς τῆς οὕτως ἐκδοθείσης ἐγκυκλίου προσβάλλονται δικαιώ-
ματα τῶν πολιτῶν ἐκείνων, οἵτινες δημοτικοὶ πάρεδροι ὄντες
κωλύονται ὑπ' αὐτῆς νὰ ἐκπληρώσι καὶ χρέη δημοτικοῦ συμ-
βούλου, καὶ ἀναγκάζονται νὰ ἐκλέξωσι τὴν ἑτέραν τῶν
θέσεων παραιτούμενοι τῆς ἄλλης ἐναντίον τοῦ νόμου, ὅστις
δὲν ἀπαγορεύει τοῦτο. Ὅσοι δὲ εἶπον ὅτι ἡ ἐγκύκλιος αὕτη
δὲν προσβάλλει κεκτημένα δικαιώματά τινος, ἀλλ' ἀναγέται
εἰς τὸ μέλλον, θέλουσιν ὁμολογήσει ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη τοιαύτης
ἐγκυκλίου διὰ τὰς μελλούσας δημοτικὰς ἐκλογὰς, διότι σήμερον
εἶναι ἐν ὑπουργεῖον καὶ αὔριον ἄλλο, εἰς τὸ ὁποῖον αὕτη ἡ ἐγ-
κύκλιος δὲν εἶναι παντάπασιν ὑποχρεωτική. Οὐδ' εἰς αὐτοὺς
δὲ τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους εἶναι σήμερον ἡ τοιαύτη ἐγκύ-
κλιος ὑποχρεωτική, διότι ὅστις θέλει παραιτεῖται, καὶ ὅποιος δὲν
θέλει δὲν δίδει παραίτησιν, καὶ δὲν δύναται εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ
νόμου νὰ ἀναγκασθῇ. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἐκλείψῃ ἡ τοιαύτη ἀμ-
φιβολία τοῦ νόμου, καὶ νὰ ἐπιψηφισθῇ καὶ ἐγκριθῇ νόμος ἑρμη-
νευτικὸς ἐξηγῶν σαφῶς, ἂν ἐπιτρέπηται νὰ ἐκπληρώσι χρέη δη-
μοτικῶν συμβούλων οἱ πάρεδροι, ἢ οὐχί. Τοῦτο ὅμως δὲν
ἠδύνατο νὰ γείνῃ δι' ἁπλῆς τοῦ ὑπουργοῦ ἐγκυκλίου, ἑρμηνευ-
ούσης νόμον ἄλλως πως ἐφαρμοζόμενον ἐπὶ τόσα ἤδη ἔτη, καὶ

τὰ νομοθετικὰ σώματα διὰ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας, ἡ συζήτησις χλίζεται καὶ τὸ συζητούμενον λαμβάνει τὴν προσήκουσαν λύσιν· ἂν δ' οἱ ὑπουργοὶ δὲν παραδέχωνται τὴν γνώμην τῆς βουλῆς, δὲν εἶναι μὲν αὐτὴ ὑποχρεωτικὴ εἰς αὐτούς, ἀλλ' οὐχ ἧττον οἱ ὑπουργοὶ ἔχουσιν ἠθικῶς ἀνάγκην τῆς γνώμης τῆς βουλῆς, καὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν περιφρονῶσι. Τοιούτου δὲ θέματος δὲν ἐπιλαμβάνεται πρώτην ἤδη φορὰν ἡ βουλή, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον, ὅτε ἡ Κυβέρνησις προέθετο νὰ ἐκτελέσῃ τὸ περὶ ἀμνιβῶν καὶ ἐκδουλεύσεων ψήφισμα, τὰ νομοθετικὰ σώματα ὑψωσαν φωνὴν ὅτι δὲν ἐρμηνεύθη καλῶς ὁ νόμος, καὶ τὸ τότε ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς παρατηρήσεις τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Ὁμοίως, ὅτε περὶ ἑρμηνείσεων ἦτον ὁ λόγος καὶ ὁ ὑπουργὸς ἐφράνει ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐνεισακθῶσιν, ἡ βουλὴ εἶπεν ὅτι ἄνευ νόμου δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ οὗτος χωρὶς νὰ προχωρήσῃ ἔφερε σεβασθεὶς τὴν γνώμην τῆς βουλῆς εἰδικὸν περὶ τῆς τοιαύτης ἐνοικιάσεως νόμον. Ἐν γένει δὲ τὸ ἐξετάζειν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων εἶναι ἔργον βουλευτικόν, καὶ ἐπέμβασις εἰς ξένα καθήκοντα δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ ἡ συζήτησις γίνεται τακτικὴ καὶ οὐχὶ σκανδαλωδής. Ἀποτέλεσμα δὲ τῶν τοιούτων συζητήσεων εἶναι ἢ νὰ συμφωνήσωσιν ἡ βουλὴ καὶ ὁ ὑπουργός, ἢ νὰ ἐπιφέρῃ αὐτὴ τὴν γνώμην της ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ὀρθῶς ἐπελήφθη καὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι καθαρώτατον, διότι πρόκειται περὶ τῆς ἐγκυκλίου, τὴν ὁποίαν ἐξέδωκεν ὁ νῦν ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἐξηγοῦσαν τὰ καθήκοντα τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ συμβούλων, καὶ τὴν ὁποίαν τινὲς μὲν εἴδωρησαν ὡς ὀρθήν, ἄλλοι δ' ὡς ἐναντίαν τοῦ νόμου, διότι ἡ ἑρμηνεία αὐτὴ τοῦ νόμου ἔπρεπε νὰ γείνῃ δι' ἑτέρου νόμου. Ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ ὅτι οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι δὲν κωλύονται παντάπασι νὰ ὦναι καὶ δημοτικοὶ σύμβουλοι ἦτον ἀδιαφιλονείκητος πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ μέχρι τοῦ **1844**, ὅτε κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον ἐξέδωκεν ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Κ. Λόντος ἐγκύκλιον διακωλύουσαν τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους τῆς θέσεως τῶν συμβούλων, ἀλλ' ἡ ἐγκύκλιος αὐτὴ ἐντὸς τῆς τεσσαρακονθημέρου ὑπουργίας τούτου δὲν ἐφαρμόσθη εἰμὴ εἰς δύο ἢ τρία πρόσωπα, καὶ μετ' ὀλίγον ἔμεινεν εἰς ἀχρηστίαν ἕνεκα τῶν ἐγερθέντων παραπόνων καὶ τοῦ δυσκόλου τῆς ἐφαρμογῆς της. Ὁ δὲ Ἰωάννης Κωλέττης ἐπὶ τῆς ὑπουργίας του διαδεχθεὶς τὸν εἰρημένον ὑπουργὸν κατ' ἀρχὰς μὲν φαίνεται ὅτι ἐξέφρασεν ἐπί τινος ἐγγράφου διοικητοῦ τινος ὅτι κωλύονται, καὶ εἰς τὰς μελ-

λούσας ἐκλογὰς οἱ δημοτ. σύμβουλοι ἐκλεγόμενοι καὶ ὡς πάρεδροι ὀφείλουσι νὰ προτιμήσωσι μίαν τῶν δύο τούτων ἰδιοτήτων. Ἀκολούθως ὅμως ἀναφανέντος τοῦ τοιούτου ζητήματος σπουδαίου, καὶ ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔποψιν ἐξετασθέντος, ἐξεφράσθη ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβῆ τοῦ νόμου ἔννοιαν τὰ καθήκοντα τοῦ δημοτικοῦ παρέδρου συμβιβάζονται μὲ τὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβούλου· οὕτω δὲ ὁ νόμος ἔμεινεν εἰς πραγματικὴν ἐνέργειαν, ὡς ἦτο μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς εἰς ἀχρηστίαν μεινάσης ἐγκυκλίου τοῦ Κ. Λόντου, ἀντὶ τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ τοὐλάχιστον Β. Διάταγμα ἐπὶ τῷ λόγῳ μόνον ὅτι δὲν ἦσαν συγκεκροτημένα τὰ βουλευτικὰ σώματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ σύνταγμα ἀνῆκε τὸ δικαίωμα τῆς ἑρμηνείας τῶν νόμων. Ὁ δὲ νῦν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς βλέπων κατ' αὐτὸν τὴν ἐπὶ τῶν προκατόχων του σύγχυσιν τοῦ νόμου, ἔπρεπε νὰ καθυποβάλῃ νόμον ἑρμηνευτικὸν τοῦ ὑπάρχοντος κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποίθησιν, καὶ οὐχὶ νὰ ἐκδώσῃ καὶ οὗτος ὁμοίαν ἐγκύκλιον· καὶ ἀπορίας ἄξιον εἶναι πῶς δὲν ἔπραξε τοῦτο. Διότι βεβαία δὲν δύναται ὁ ὑπουργὸς νὰ ἑρμηνεύῃ κατὰ θέλησιν τὸν νόμον, ἐναντίον μάλιστα τῆς διὰ τοῦ χρόνου καθιερωμένης ἐννοίας αὐτοῦ, καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργείου, ἥτις νομίζει ὅτι δὲν ὑπῆρξε. Καθότι δι' αὐτῆς τῆς οὕτως ἐκδοθείσης ἐγκυκλίου προσβάλλονται δικαιώματα τῶν πολιτῶν ἐκείνων, οἵτινες δημοτικοὶ πάρεδροι ὄντες κωλύονται ὑπ' αὐτῆς νὰ ἐκπληρώσι καὶ χρέη δημοτικοῦ συμβούλου, καὶ ἀναγκάζονται νὰ ἐκλέξωσι τὴν ἑτέραν τῶν θέσεων παραιτούμενοι τῆς ἄλλης ἐναντίον τοῦ νόμου, ὅστις δὲν ἀπαγορεύει τοῦτο. Ὅσοι δὲ εἶπον ὅτι ἡ ἐγκύκλιος αὕτη δὲν προσβάλλει κεκτημένα δικαιώματά τινος, ἀλλ' ἀνάγεται εἰς τὸ μέλλον, θέλουσιν ὁμολογήσει ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη τοιαύτης ἐγκυκλίου διὰ τὰς μελλούσας δημοτικὰς ἐκλογάς, διότι σήμερον εἶναι ἐν ὑπουργεῖον καὶ αὔριον ἄλλο, εἰς τὸ ὁποῖον αὕτη ἡ ἐγκύκλιος δὲν εἶναι παντάπασιν ὑποχρεωτική. Οὐδ' εἰς αὐτοὺς δὲ τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους εἶναι σήμερον ἡ τοιαύτη ἐγκύκλιος ὑποχρεωτική, διότι ὅστις θέλει παραιτεῖται, καὶ ὅποιος δὲν θέλει δὲν δίδει παραίτησιν, καὶ δὲν δύναται εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου ν' ἀναγκασθῇ. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἐκλείψῃ ἡ τοιαύτη ἀμφιβολία τοῦ νόμου, καὶ νὰ ἐπιψηφισθῇ καὶ ἐγκριθῇ νόμος ἑρμηνευτικὸς ἐξηγῶν σαφῶς, ἂν ἐπιτρέπηται νὰ ἐκπληρώσι χρέη δημοτικῶν συμβούλων οἱ πάρεδροι, ἢ οὐχί. Τοῦτο ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ γείνῃ δι' ἁπλῆς τοῦ ὑπουργοῦ ἐγκυκλίου, ἑρμηνεύοντος νόμον ἄλλως πως ἐφαρμοζόμενον ἐπὶ τόσα ἤδη ἔτη, καὶ

προσβαλούσης δικαιώματα πολιτῶν κεκτημένα, διότι ἐμποδίζει αὐτοὺς τῆς θέσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβούλου, ἐνῷ ὁ νόμος εἶναι σαφὴς καὶ δὲν ἀπαγορεύει τοῦτο. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα, ἐὰν ἐξετάσῃ τις τὰ διάφορα ἄρθρα τοῦ νόμου τούτου καὶ συνδυάσῃ αὐτά, θέλει πεισθῇ ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους νὰ ἦναι καὶ δημοτικοὶ σύμβουλοι, διότι περιλαμβάνονται μὲν εἰς τὸ 63 ἄρθρον μεταξὺ τῶν ἐκλεξίμων, δὲν ἐξαιροῦνται δὲ ἐν τῷ 64, ἐνῷ ῥητῶς εἰς τὸ ἄρθρον 100 ἀναφέρει ὁ νόμος ὅτι οἱ δήμαρχοι δημοτ. πάρεδροι καὶ σύμβουλοι δὲν δύνανται νὰ ἦναι καὶ εἰσπράκτορες. Καὶ κατὰ τὸ ῥητὸν γράμμα τοῦ νόμου οὐχὶ μόνον οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι ἀλλ' ἠδύνατο τις νὰ διϊσχυρισθῇ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ δήμαρχοι δύνανται νὰ ἦναι δημοτικοὶ σύμβουλοι. Διότι ἀληθῶς ὁ νόμος μνημονεύει κατ' ἰδίαν τοὺς δημοτικοὺς συμβούλους καὶ τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους καὶ δημάρχους, ἐπειδὴ δὲν ἔπεται ὅτι πάντοτε τὰ αὐτὰ πρόσωπα θέλουσιν εἶσθαι καὶ πάρεδροι καὶ σύμβουλοι, ἀλλὰ δὲν διακωλύει νὰ κατέχῃ τις ἀμφοτέρας τὰς θέσεις· συνήθεια ὅμως ἐπεκράτησε νὰ μὴν ὑπάρχωσι σύμβουλοι οἱ δήμαρχοι, ἀφοῦ ἐθεωρήθη ὅτι ὁ δήμαρχος ἐπὶ τρία ἔτη ἐνεργῶν διηνεκῶς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν θέλει διέπει ἀνευ ψήφου τὰς συνεδριάσεις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἂν δ' ἐξετάσῃ τις τὸ γενικὸν πνεῦμα τοῦ νομοθέτου, εὑρίσκει ὅτι πάντοτε ἐσεβάσθη τὴν ἱκανότητα, καὶ δὲν ἀπέκλεισεν αὐτὴν ἀπ' οὐδεμιᾶς ἀρχῆς. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἡ ἐθνοσυνέλευσις δὲν ἀπέκλεισε τῆς βουλευτικῆς θέσεως τοὺς ὑπαλλήλους, ἀνκαὶ ἐντὸς τοῦ ἔθνους περιέχοντος ἑκατομμυρίου πληθυσμὸν ἠδύναντο νὰ εὑρεθῶσιν 150 ἱκανοὶ ἄνδρες μὴ ὄντες ὑπάλληλοι ἵνα ἐκλεχθῶσι βουλευταί· διατί λοιπὸν ν' ἀποκλεισθῇ τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ κατέχῃ δύο θέσεις ὁ κάτοικος ἐλαχίστης τινὸς κώμης, ἐν ᾗ μόνος ἴσως εἶναι ἱκανὸς νὰ κατέχῃ αὐτὰς ἐπαξίως; διατί νὰ τεθῇ περιορισμὸς εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ λαοῦ ἐπὶ δήμων περιωρισμένων, ὅπου αἱ ἱκανότητες εἶναι γνωσταὶ καὶ ὡρισμέναι; Ἀφοῦ δ' ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ὑπουργοὺς βουλευτὰς ὄντας νὰ ψηφοφορῶσιν αὐτοὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν εἰς τὰς κατ' αὐτῶν συζητήσεις, διατί ν' ἀποκλεισθῇ ὁ δημοτικὸς πάρεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου; Κατὰ τὴν στέγην τοῦ οἴκου πρέπει νὰ ὑπάρχωσι καὶ τὰ θεμέλια αὐτοῦ, ἂν δὲ ταῦτα μὲν μένωσιν ἀδύνατα, ἡ δὲ στέγη μεγάλη καὶ βαρεῖα, ὁ οἶκος πίπτει. Τὰ ὅμοια ζητήματα πρέπει νὰ λύωνται ὁμοιομόρφως, καὶ νὰ μὴ δίδεται εἰς μὲν τὰ μεγάλα εὐρεῖα λύσις καὶ χαριστική, εἰς δὲ τὰ μικρὰ στενὴ καὶ περιωρισμένη. Τοσαῦτα μὲν κρίνει ἀρκετὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου,

καθότι μὴ ἀγορεύσαντος εἰσέτι τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ, δὲν ἔχει τί ν' ἀντικρούσῃ, ἐπιφυλάττεται ὅμως μετὰ τὴν ἀγόρευσιν αὐτοῦ νὰ ἐπιφέρῃ ἀκολούθως τὰς προτεινούσας παρατηρήσεις.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι μετὰ τὰς γενομένας ἀναπτύξεις ἔρχεται νὰ εἰπῇ καὶ αὐτὸς ὀλίγα ἐπὶ τοῦ νόμου βασιζόμενα, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ πῶθεν ἐσχημάτισε τὴν πεποίθησίν του καὶ τὴν ἀπόφασιν ὅτι οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι δὲν δύνανται νὰ ἦναι καὶ σύμβουλοι. Λαβὼν ἀφορμὴν νὰ ἐξετάσῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐρεύνησε τὰ ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ὑπουργείου ἔγγραφα τὰ πραγματευόμενα περὶ αὐτοῦ. Μόνην δὲ ἐπίσημον καὶ γενικὴν ἐγκύκλιον εὗρε τὴν ἀπὸ 5 Ἰουνίου 1844 ἐκδοθεῖσαν, δι' ἧς, ὡρίζετο ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περὶ δήμων νόμου οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι δὲν ἠδύναντο νὰ ἦναι καὶ σύμβουλοι, (ἀνέγνω δὲ ἐνταῦθα τὴν ἐγκύκλιον ταύτην), ἀναδραμὼν δὲ εἰς τὴν δικαιολογικὴν ἔκθεσιν τῆς ἀντιβασιλείας ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ δημοτικοῦ νόμου, εὗρεν ὅτι ἐν αὐτῇ καταφαίνεται ὅτι διαχωρίζονται οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ δημάρχων, καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐκπληρῶνται τὰ καθήκοντα ἀμφοτέρων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου. Ἡ αὐτὴ δὲ διαχώρισις καταφαίνεται καὶ εἰς τὸν δημοτικὸν νόμον. Ἀνέγνω δ' ἐνταῦθα ἀπόσπασμα τῆς ῥηθείσης ἐκθέσεως τῆς ἀντιβασιλείας, καὶ συνεπέρανεν ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ καταφαινομένου πνεύματος τοῦ νόμου, ἐστηρίζετο ἡ προμνημονευθεῖσα ἐγκύκλιος τοῦ 1844. Ἱστορικῶς δ' ἐξετάσας τὸ ζήτημα εὗρεν ὅτι ἀπὸ τὰ 1833 μέχρι τοῦ 1841 δὲν ἀνεφύη τοιοῦτόν τι ζήτημα, κατὰ δὲ τὸ 1841 ὁ δῆμος τῆς Σύρου ἠρώτησε τὸ ὑπουργεῖον ἂν τὰ καθήκοντα τοῦ δημοτικοῦ παρέδρου συμβιβάζονται μὲ τὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβούλου, καὶ δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀμφότερα· ὁ τότε ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι εἶναι συμβιβαστέα, τὸ δὲ δημοτικὸν συμβούλιον ἐθεώρησε τὴν ἀπόφασιν ταύτην παράνομον. Κατὰ δὲ τὸ 1844 ἐπῆλθεν ἡ προμνημονευθεῖσα ἐγκύκλιος ἥτις ἑρμηνεύσασα τὸν νόμον κατὰ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, διεσάφησεν ὅτι οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι δὲν δύνανται νὰ ἦναι συνάμα καὶ σύμβουλοι. Μετὰ δὲ τὴν ἐπίσημον ταύτην καὶ γενικὴν ἐγκύκλιον ἔρχονται δύο διαταγαὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰ. Κωλέττου, ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν προϋπάρχουσαν ἐγκύκλιον, ἡ δὲ δευτέρα, ἀντιρατικὴ πρὸς ταύτην καὶ πρὸς τὴν πρώτην διαταγήν, λέγει ὅτι συμβιβάζονται τὰ καθήκοντα τῶν δημοτικῶν παρέδρων μὲ τὰ τῶν συμβούλων.

Ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ τῶν ἰδιαιτέρων καὶ σποραδὴν ἐπὶ εἰδικῶν τινων περιπτώσεων στελλομένων διαταγῶν, καὶ τῶν γενικῶν ἐγκυκλίων, αἵτινες ὑπ' ὄψιν ὅλων περιπίπτουσι καὶ ὑπὸ τὴν κρίσιν πάντων ὑποκείμεναι ἠδύναντο νὰ ἐπικριθῶσι καὶ κατακριθῶσιν, ἐπειδὴ ἂν τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον χρέος ἔχει νὰ ἐξελέγξῃ τὴν διαχείρησιν τῶν δημάρχων καὶ δημοτικῶν συμβούλων, σύγκηται ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν δημοτικῶν παρέδρων, τότε πᾶσα ἐξέλεγξις ἐκλείπει, ἐπὶ τούτων λοιπὸν βασιζόμενος ἐσχημάτισεν οὐχὶ ἀλόγως τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ δημοτικοὶ πάρεδροι καὶ λοιποὶ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ ἦναι καὶ σύμβουλοι, καὶ ἐξέδωκε τὴν περὶ τούτου ἐγκύκλιον, οὐχὶ διὰ νὰ καταστρέψῃ τὸ παρελθόν, ὡς εἶπόν τινες, διότι εἶναι ἀρχὴ παραδεδεγμένη ὅτι τὰ δεδικασμένα εἶναι ἀπαραβίαστα· καὶ ὅσοι τοιοῦτοι πάρεδροι καὶ λοιποὶ δημοτικοὶ ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν θέλουσιν ὑρίσασθαι καὶ τοῦ λοιποῦ· οὐδ' ἐστήριξεν αὐτὴν ἐπ' ἰδίας εἰκασίας ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ νόμου. Ἂν ὅμως ἡ βουλὴ ἄλλως πως φρονῇ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, δὲν δύναται νὰ μὴ σεβασθῇ τὴν γνώμην καὶ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς. Πρὸς δὲ τοὺς περὶ τούτου ἀγορεύσαντας δύο τινὰ κρίνει ἀναγκαῖα ν' ἀπαντήσῃ, ὅτι οὔτε τὸ νὰ καταναγκάσῃ ἡ βουλὴ τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν νόμων, οὔτε διὰ τῆς ἐξηγήσεως τῆς πεποιθήσεως αὐτῆς νὰ ἐπιφέρῃ εἰς αὐτὴν ἠθικὴν ἀνάγκην πρὸς ἀναστολὴν τῶν νόμων, ὅπερ μὲ πολιτικώτερον τρόπον φθάνει εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα μὲ τὸ πρῶτον, ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς βουλῆς. Διότι ἔχει μὲν αὕτη δικαίωμα νὰ συζητῇ τὰς διαφόρους πράξεις τῶν ὑπουργῶν, καὶ νὰ φωτίζῃ αὐτοὺς ἵνα ῥυθμίζωσι τὴν πορείαν των, ἀλλὰ δὲν δύναται να εἴπῃ εἰς ὑπουργόν τινα « στῆθι καὶ μὴ ἐνεργῇς ὑπάρχοντα νόμον » πρὶν ἡ ψήφισῃ νέον νόμον ἑρμηνευτικὸν ἢ ἀκυρωτικὸν τοῦ πρώτου, ἀφοῦ μάλιστα εἰς τὸν ὑπάρχοντα νόμον ὑπάρχει ἀσάφειά τις, ἐκ τῆς ὁποίας προκύπτει ἡ περὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ διαφωνία. Ἀφοῦ δὲ πρὸς ἄρσιν τῆς τοιαύτης ἀσαφείας ἀπαιτεῖται νὰ ψηφισθῇ παρὰ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καὶ κυρωθῇ παρὰ τοῦ βασιλέως ἑρμηνευτικὸς νόμος, ἡ δὲ βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν νόμων ἐπίσης ὡς καὶ ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία, διατί δὲν προτείνει αὕτη τοιοῦτον νόμον, ἵνα ἐξέλθωμεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ πλημμελοῦς κύκλου, καὶ ὁρισθῇ ποῖον εἶναι τὸ νόμιμον; Ἀλλ' ἂν ἡ βουλὴ δὲν θέλῃ νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴ τὸν νόμον, καὶ ζητήσῃ νὰ ὑποβληθῇ οὗτος παρὰ τοῦ ὑπουργείου, τοῦτο δὲν θέλει διστάσει νὰ φέρῃ,

αὐτὸν, καθ' ἣν ἔχει πεποίθησιν, καὶ ἡ βουλὴ νὰ τὸν ψηφίσῃ ὅπως ἐγκρίνει. Ἀλλὰ ν' ἀναστείλῃ ἡ ἐνέργεια τοῦ νόμου εἶναι ἄτοπον, διότι αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἥτις θέλει ἐνεργεῖ τὸν νόμον κατὰ τὴν δογματικὴν αὐτῆς ἑρμηνείαν, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἑρμηνευτικὸς νόμος, εἴτε παρὰ βουλευτοῦ προταθεὶς εἴτε παρὰ τοῦ ὑπουργείου. Ἐν τούτοις δὲ τὰ δεδικασμένα βέλουσι μείνει ἀπρόσβλητα· καθότι ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχὴν ταύτην, ὡς ἀνωτέρω εἶπεν, καὶ ταῦτα ὅπως εὕρῃ θέλει τρόπους ὡς πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας παρέδρους καὶ λοιποὺς δημοτικοὺς ὑπαλλήλους, αἵτινες τυχὸν εἶναι καὶ σύμβουλοι. Ἐκ τούτων λοιπὸν συνεπέρανεν ὅτι οὔτε ἐλέγχου ὑκλιος αὐτοῦ εἶναι παράνομος, οὔτε ἐκενήθη εἰς αὐτὴν ἐκ πλαγίου τινὸς σκοποῦ, ἀλλ' ἐκ μόνης τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου.

Μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλων αἰτούντων τὸν λόγον, διὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ὥρας ὁ πρόεδρος ἀνέβαλε συναινέσει τῆς βουλῆς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς αὐτῆς συζητήσεως ἐπὶ τὴν αὔριον, καὶ ἐκήρυξε διακεκλεισμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
ΔΗΜ. ΝΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Εὐ. Μ. Παρίσης.
Λ. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΔ'.

Τῆς 22. Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν δευτέραν Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους, συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀναγνώσθη μέρος τῶν πρακτικῶν τῆς παρελθούσης, ἀναβληθέντος τοῦ τέλους αὐτῶν ἐπὶ τὴν αὔριον.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῆς συμπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῆς, ἔχουσαν οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τοῦ περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἓξ δραχ. 73,000 Νομοσχεδίου τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ τῶν τμημάτων ἐπιτροπὴ τὸ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καθυποβληθὲν εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχέδιον

περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἐπὶ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπιψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ τοῦ 1848, ἐκ δραχ. 73,000 καὶ παρατηρήσασα δικαιολογημένην τὴν ζητουμένην πίστωσιν, συνιστᾷ τὴν παραδοχήν της εἰς τὴν Βουλήν.

Παρατηρεῖ δὲ ἡ ἐπιτροπή σας ὅτι ἡ δαπάνη ἐπὶ τοῦ κεφαλ. 22 ἄρθρ. 6 «ἔξοδα δικαστικὰ καὶ δικηγορικά» εἶναι ὑπέρμετρος, καθότι ἐξοδεύθησαν διὰ τοῦ ἐπιψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ δραχ. 16,000
καὶ ζητοῦνται ἔτι » 5,000

Τὸ ὅλον δραχ. 21,000

Καὶ τὸ Ὑπουργεῖον εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ μετρήσῃ αὐτήνεις τὸ μέλλον διορίζον δικηγόρον του τακτικὸν ἐνταῦθα μισθοδοτούμενον ἀναλόγως τῶν ὑποθέσεων τοῦ δημοσίου.

Ἡ ἐπιτροπή σας ἐνόμισε χρέος της νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλῆς ὅτι ἐπὶ τοῦ κεφαλ. τούτου ἔγεινε δαπάνη καθ' ὑπέρβασιν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ἄνευ προηγηθείσης πιστώσεως, καὶ νὰ συστήσῃ εἰς τὸν Ὑπουργὸν πρὶν ἢ ἐγκρίνῃ τοιαύτας δαπάνας νὰ ζητῇ προηγουμένως παρὰ τῶν Βουλῶν τὴν ἀναγκαίαν πρὸς τοῦτο πίστωσιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 22 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ Εἰσηγητὴς
Κ. Ἀντωνιάδης.»

Ἐπὶ δὲ τῇ αἰτήσει τοῦ βουλευτοῦ Τροιζηνίας Κριεζῆ ἡ βουλὴ ἀπερρίπτατο νὰ τῷ χορηγηθῇ εἰκοσαήμερος ἄδεια ἀπουσίας.

Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τοῦ περὶ καθηκόντων τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ λοιπῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων καὶ συμβούλων ζητήματος, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι πρεσβεύων τὴν ἀρχὴν ὅτι οἱ βουλευτῆροι ἄνδρες πρέπει νὰ ἦναι πάντοτε οἱ αὐτοὶ εἰς τὰς δοξασίας των, καὶ οὐδέποτε χάριν προσώπων ἢ ἄλλων συμφερόντων νὰ μεταβάλλωσι τὰς ἰδέας αὐτῶν ἢ νὰ σιωπῶσιν, ἀναβαίνει τὸ βῆμα, διὰ νὰ ἐπιφέρῃ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις ταύτας τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος παρατηρήσεις του. Ἐκ προοιμίων δὲ παρατηρεῖ ὅτι, ὅτε κατὰ πρῶτον εἰσήχθη τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐφάνη πρὸς ἅπαντας τόσον ἐρικτὸν καὶ ἁπλοῦν, ὥστε ὑπέθεσαν ὅλοι ὅτι εὐκόλως θέλομεν φθάσει εἰς τὴν λύσιν αὐτοῦ. Ἀληθῶς δὲ ἂν εἰς ἐξήγησιν τοῦ δημοτικοῦ νόμου δὲν συνέβαινον ἐξ ἀρχῆς τοσαῦται διοικητικαὶ περιπλοκαὶ καὶ ἀντίθετοι ἐξηγήσεις, ὥστε ἀμηχανῶν ἕκαστος πολίτης νὰ θεωρῇ τὸν νόμον ὡς αἴνιγμα ἀντιφάσεων, εὐκόλως ἠδυνάμεθα νὰ περιέλθωμεν εἰς ὁριστικὴν τοῦ ζητήματος λύσιν. Διὸ πρὶν ἡ ἐπιληφθῇ τῆς οὐσίας, θέλει ἐξετάσει τοὺς λόγους, δι' οὓς συνέβη τὸ ἄτοπον τοῦτο. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς καθιερώσεως παντὸς νόμου διαιρεῖται εἰς δύω τινά· 1) Εἰς ἐξήγησιν κατὰ γράμμα τοῦ νόμου αὐτοῦ γινομένην, καὶ τοῦτο συμβαίνει, ὅταν ὁ νόμος ἦναι σαφὴς καὶ ὁριστικός, καὶ 2) εἰς

ἐξήγησιν πρακτικήν, ὅταν ὁ νόμος ἐμφαίνῃ ἀσάφειαν καὶ καθιεροῦται ἀπὸ πρακτικήν τινα καὶ παραδεδεγμένην ἐξήγησιν τῶν διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν. Ἂν λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα ἐλλείπῃ τῆς πρώτης ἕκειτο πρακτική τις καθιέρωσις ἢ συνήθεια, εὐχερῶς ἠδύνατο νὰ γένῃ δι' αὐτῆς ἡ ἀρμόζουσα λύσις. Ἀλλ' ἀνατρέχων ἤδη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ νόμου τούτου συστάσεως, παρατηρεῖ ὅτι ἐξεδόθη τῷ 1835, συνταχθεὶς ὑπὸ φιλελευθέρων καὶ λογίων ἀνδρῶν, εἰς τῶν ὁποίων τὸ ἠθικὸν ὕψος πανδήμως ἀπονέμει τὸν ἔπαινόν του. Τί ἔγεινεν ἐντεῦθεν μετὰ τὴν πρώτην τοῦ νόμου ἀναγραφήν; Ἐκ τῆς ἡμέρας αὐτῆς τῆς ἐκδόσεώς του μέχρι τοῦ 1841 ἐξημολοῦθει πρακτική τις ἐξήγησις, ἥτις ῥητῶς ἐδογμάτιζεν ὅτι οἱ γινόμενοι δημοτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ πάρεδροι δὲν δύνανται νὰ ἦναι συνάμα καὶ σύμβουλοι, ὅ ἐστι καθιέρου τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὸ 1841, διέποντος τὰ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ Χρηστίδου, ὑπεβλήθη τὸ ζήτημα ἐνώπιον τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, τοῦτο δὲ ἀπεφήνατο πρῶτον ὅτι δύνανται οἱ δημοτ. πάρεδροι νὰ ἦναι καὶ σύμβουλοι. Διεδέχθη ἔπειτα τὸ ὑπουργεῖον ὁ μακαρίτης Λόντος, καὶ νέαν ἐπιφέρων ἐξήγησιν, παρεδέχθη ὅτι τὰ ἔργα τῶν παρέδρων καὶ τῶν συμβούλων, ὡς ἀντίθετα μεταξύ των, δὲν δύνανται νὰ συμβιβασθῶσιν. Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν ἦτο βεβαίως ἡ τελευταία· διὸ καὶ τῷ 1845 ἐγένετο νέα ἐξήγησις, καὶ τῷ 1846 ἄλλη καὶ τῷ 1847 πάλιν ἄλλη. Καὶ ὑπὸ τίνων καὶ ποῦ ἐφημίσθησαν αἱ ἐξηγήσεις αὗται; Εἰς ἐκείνων τὰς ἐπαρχίας, οἵτινες χθὲς ἔτι ἠγόρευσαν ἐναντίον! Μεταξὺ δὲ πολλῶν ἴσως ἐπαρχιῶν καὶ εἰς Τρίπολιν ἐνηργήθη τοῦτο, καὶ εἰς μάτην διεμαρτυρήθη ὁ ἀδικηθεὶς σύμβουλος, διότι δὲν ὑπῆρχέ τις ὁ ὑπερασπίσων τὰ δίκαιά του. Ποῖος δὲ ἐνεργεῖ ὅλα ταῦτα; Εἷς μόνος νομάρχης, ἀλλὰ δυστυχῶς ὑποστηριζόμενος ὑπό τινων τῶν ἐν τέλει. Ποῦ λοιπὸν ἡ τοῦ νόμου λεγομένη σαφήνεια, καὶ διὰ τί ὑπέμειναν τὸ ἄδικον τοῦτο; Ἀλλὰ μετ' ἀκριβείας ἐξετάζων τις τὸν τῶν προκειμένων νόμον, παρατηρεῖ ὅτι οὔτε πρακτική, οὔτ' ἄλλη τις καθιέρωσις ὑπάρχει, καὶ διὰ τοῦτο τοσαῦτα ἐνηργήθησαν ἄτοπα, ἐνῷ πλῆθος συμβούλων ἐρρωμένων ζητοῦντες δικαιοσύνην. Ἰδοὺ λοιπὸν διὰ τί καθίσταται δυσχερὴς ἡ λύσις, διότι ἐκτὸς τοσούτων κακῶν ἐξηγήσεων, οὐ σμικρὸν συνετέλεσαν καὶ οἱ ὑπάλληλοι, ὡς Τριβουνιανὸς νεαρὰς τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἐκδίδοντες. Ὑπῆρχε δέ, ὡς γνωστόν, διεφθαρμένος τις ὑπουργὸς εἰς Ῥώμην, ὅστις ἐχορήγει ἐπ' ἀμοιβῇ

τοιαύτας ναυρὰς, διὰ ν' ἀνακτήσωσιν οἱ πολῖται τὰς καταψηφισθείσας αὐτῶν δίκας. Τοιαύτας λοιπὸν ἐξηγήσεις τοῦ νόμου πρὸς ἀλλήλας ἀντιφασκούσας εἴδομεν μέχρι τοῦδε πολλὰς, καὶ ἡ ἐκ τοῦ ὑπουργείου πτῶσις τοῦ γενικοῦ γραμματέως τὰς ἀνεκάλυψεν. Ἀλλ' ἐρχόμενος ἤδη εἰς τὴν πραγματικὴν τοῦ ζητήματος λύσιν, θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐπανορθώσῃ πρότερον ἐσφαλμένην τινὰ ἀρχήν, ἥτις ἑκατέρωθεν ἀνεπτύχθη ἀπὸ τοῦ ῥήματος. Καθότι οἱ μὲν εἶπον ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπικρίνειν τὰς ὑπουργικὰς πράξεις δὲν ἀνήκει εἰς τὴν βουλήν· οἱ δὲ ἀντέταξαν ὅτι ἡ βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπικρίνειν ἁπλῶς τὰς τοιαύτας πράξεις. Ἀλλ' ἀμφότεροι ἀπατῶνται, ὡς εἶπεν, ἐπειδὴ ἡ εὐθύνη τῶν ὑπουργῶν, ὁσάκις ἐξηγοῦσι κακῶς τὸν νόμον, εἶναι διττή. Καὶ α) ὁσάκις ἡ ἐξήγησις αὕτη προσκρούει εἰς κοινὰ ἢ ἰδιωτικὰ δικαιώματα, οἱ ὑπουργοὶ εἰσάγονται εἰς δίκην ἐνώπιον τῆς Γερουσίας καὶ ὀφείλουσι πραγματικὴν εὐθύνην τῶν ἔργων των, ἐπέρχεται δὲ τότε καὶ ἡ ἐπίσημος καταδίκη· καὶ β) ὁσάκις δὲν προσβάλλουσι μὲν τοιαῦτα συμφέροντα, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐξηγοῦσι κακῶς τὸν νόμον, εἰσάγονται πάλιν εἰς δίκην, καὶ ἀληθῶς μὲν δὲν καταδικάζονται, ἀλλ' ἐπὶ ἀνικανότητι ἐξελεγχόμενοι παύονται. Ἡ κακὴ ἄρα τοῦ νόμου ἐξήγησις δὲν συνεπάγει μικρὰς συνεπείας, καὶ ἐπεθύμει οὐδ' ὁ βουλευτὴς νὰ ἦτον ἀνεξερεύνητος, ὁσάκις δὲν ἐνόει τὸν νόμον, διότι καὶ τοὺς ἐν ἀγνοίᾳ λανθάνοντας παιδεύει ὁ ποιν. νόμος. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν ἐνταῦθα ἐπακριβῶς τὸν νόμον, πρέπει νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον εἶχε τότε ὁ νομοθέτης συντάσσων αὐτόν. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι ὁ νομοθέτης ῥίπτων ὀξυδερκὴς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὅλην, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἐντελὴς τῶν νόμων ἐφαρμογή· διὸ ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ θέσῃ νόμους ἀναλόγως τῆς ἰκανότητος, τῶν προσόντων καὶ περιστάσεών μας. Ἔθεσε λοιπὸν ἀρκετὰς διατάξεις, ἀλλὰ δὲν περιέβαλεν αὐτὰς μὲ ὅλον τὸ κῦρος τῆς ἐντελείας. Ἐὰν λοιπὸν παρατηρήσῃ τις τὴν πολιτικήν μας διοικονομίαν, θέλει ἴδει ὅτι ὑπάρχει ἐν αὐτῇ κεφάλαιον α περὶ ἀποδείξεων » πραγματευόμενον. Καὶ ἐγνώριζε μὲν ὁ νομοθέτης ὅτι δὲν ἦτον αὐτὸς ὁ οἰκεῖος τόπος, ἀλλὰ δὲν ἠγνόει ἐπίσης ὅτι δὲν ὑπῆρχον τότε πολλοὶ νομικοὶ, καὶ ἔφερεν οὕτω διατάξεις τινὰς τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου εἰς τὸ διαδικαστικὸν μέρος. Οὕτω δὲ ῥίψας πανταχοῦ τὰς σοφὰς αὐτοῦ διατάξεις, σκοπὸν εἶχε νὰ καθαίσῃ ἔπειτα καὶ συναμολογήσῃ αὐτάς. Αὐτὸ δὲ τοῦτο συνέβη, φαίνεται, καὶ εἰς τὸν δημοτικὸν νόμον, διότι ἐὰν

παρατηρήσῃ τις τὸ 40 ἄρθρον, ὁρίζει ὅτι εἰς τὸν δήμαρχον ἀνήκει πᾶσα ἡ ἐντὸς τῆς περιφερείας του διοικητικὴ ἐξουσία. Μετ' οὐ πολὺ δὲ εἰς τὸ 49 ἄρθρον ὁ αὐτὸς νόμος λέγει ὅτι τὸ δημοτικὸν συμβούλιον μετέχει τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῶν συμφερόντων τοῦ δήμου. Ἀλλ' ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων ἐξάγεται προφανῶς ὅτι ἀνατίθενται τὰ αὐτὰ καθήκοντα ἐπ' ἀμφοτέρων, καὶ δύο συναμα ἀρχαὶ ὁρίστανται εἰς ἀντίχρουσιν. Ἐθεώρησε λοιπὸν τὰ ἄρθρα ταῦτα ἀνεξάρτητα κατ' οὐσίαν καὶ οὐχὶ κατὰ τύπον, διότι ἐὰν ἀπὸ τοῦ 49 ἄρθρου μεταθῇ τις εἰς τὸ 100, εὑρίσκει μίαν μόνην ἐξαίρεσιν, δι' ἧς ὁρίζει ὅτι οὔτε ὁ δήμαρχος, οὔτε οἱ πάρεδροι, οὔτε οἱ σύμβουλοι δύνανται νὰ ὦσι συγχρόνως εἰσπράκτορες, μετὰ δὲ τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην ὁ νόμος πάλιν σιγᾷ. Ἐκ τοῦ 40 λοιποῦ καὶ 49 ἄρθρου ἐξάγεται ὅτι ἔβριψε μὲν ὁ νομοθέτης ἀκανονίστους τὰς διατάξεις αὐτὰς, ἀλλ' ἐπεφυλάχθη νὰ κάμῃ ἔπειτα συμπλήρωσιν δι' ειδικοῦ νόμου. Τελευταῖον μετὰ τὰς σαφεῖς ταύτας, αἵτινες ἀπορρέουσι μόνον ἐκ παποιθήσεως εἰλικρινοῦς, συμπεραίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ λυθῇ σήμερον τὸ προκείμενον ζήτημα, ἀλλὰ νὰ γίνῃ ἐπίσημός τις ἑρμηνεία καὶ νὰ ἀπορασισθῇ διὰ νόμου, ἐπειδὴ δὲν βλέπει λογικῶς συμβιβαζομένην τὴν διττὴν ταύτην τῶν καθηκόντων ἰδιότητα, τὸ δὲ ὑπουργεῖον δὲν πρέπει νὰ συγχωνεύῃ τὰ δημοτικὰ ὡς καὶ τὰ δημόσια πράγματα εἰς τὰς αὐτὰς χεῖρας.

Διακοπείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, παρελθὼν ὁ ἐπὶ τοῦ νομοτχεδίου περὶ βαθμολογίας τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ὑπολιμεναρχείου Πειραιῶς εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοτχεδίου περὶ βαθμοῦ τοῦ διευθύνοντος τὸ ὑπολιμεναρχεῖον Πειραιῶς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ εἰσηγητικὴ τῶν τμημάτων ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ προκείμενον Νομοτχέδιον καὶ ἐγκρίνουσα τοὺς εἰς τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ περιεχομένους λόγους, συνιστᾷ τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 22 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ Εἰσηγητὴς
Χ. Ν. Δημάθας. »

Μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον ἕτερος ἐπὶ τοῦ ζητήματος, εἶπεν ὅτι ἔρχεται σήμερον εἰς τὸ βῆμα, διὰ νὰ κάμῃ διπλῆν τινα ὑπεράσπισιν· α) τῆς καταπατηθείσης δημοτικῆς ἐλευθερίας

μας καὶ ἡ) τῆς κυριαρχικῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ἔθνους. Μέχρι τοῦδε ἦτο μόνον ἡ μία προσβεβλημένη δι' ἐγκυκλίου· ἀλλ' ἤδη παρετήρησε χθὲς ὅτι διὰ τῆς ὁμιλίας τοῦ ὑπουργοῦ προσεβλήθη καὶ ἡ δευτέρα. Διάφοροι εἶναι αἱ ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας προξενοῦσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰ διάφορα ἀντικείμενα, καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἄλλους μὲν ἐπενεργοῦσι ζωηρότερον, εἰς ἄλλους δὲ μόνον ζωηρῶς· διὰ τοῦτο ἄλλος καὶ ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι, ἄλλαι αἱ ἰδέαι ἑνὸς ἑκάστου. Ἀλλ' αἱ ἰδέαι, ὁποιαιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν, εἶναι σεβασταί, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐμπνέωνται ἀπὸ τῆς καρδίας τὰ βάθη. Τὸ καθ' αὐτόν, ὁπόταν πρόκειται ζήτημα, ἀφορῶν τὸν δημοτικὸν νόμον, νομίζει ὅτι τὸ ζήτημα αὐτὸ ὑπὸ ὁποιανδήποτε ἐποψιν καὶ ἂν παρουσιάζηται, μᾶς ἐνδυναμίζει βεβαίως ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν μας· ὁ δημοτικὸς νόμος, αὐτὴ ἡ βάσις παντὸς μεγάλου πολιτικοῦ οἰκοδομήματος, εἶναι τὸ πρῶτον πολίτευμα, τὸ ὁποῖον, ἀρέλλες ὡς ἡ φύσις, ἄγνων ὡς ἡ ἐλευθερία, ἐξῆλθε κατ' ἀρχὰς ὁμοῦ μὲ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ πλάστου. Συνεγεννήθη ὁμοῦ μὲ τὴν πρώτην ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, διαιωνίσθη μὲ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ ὡς ὁ φύλαξ ἄγγελος αὐτῆς τὴν διέπει παντοῦ, ὅπου καὶ ἂν πλανᾶται αὐτη. Ἀπ' αὐτὸ τὸ πολίτευμα, βαθμηδὸν ἀναπτυσσόμενον καὶ τελειοποιούμενον, ἀνεβλάστησαν οἱ σοφώτεροι τῶν ἐθνῶν νόμοι, τὰ λαμπρὰ πολιτεύματα, αἱ μεγάλαι ἐπικράτειαι, αἱ βασίλειαι. Οἱ νομοθέται εἰς αὐτὸ τὸ πολίτευμα ἐνέκυψαν πάντοτε, διὰ ν' ἀρυσθῶσι τὰς πρώτας ἀρχὰς των καὶ θεμελιώσωσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ μεγάλα πολιτικὰ οἰκοδομήματά των· καὶ ὅσα μὲν ἐπ' αὐτῶν ἐθεμελιώθησαν, αὐτὰ διαιωνίσθησαν ἕως τοῦδε· ὅσα δὲ ἐμακρύνθησαν ἀπ' αὐτῶν κατεκρημνίσθησαν, ἔπεσον. Αἱ θεοκρατίαι, αἱ ἀριστοκρατίαι, αἱ ὑπατεῖαι καὶ ὅσα ἄλλα πολέμια τῶν νόμων τῆς φύσεως συστήματα, ὅλα ἔπεσον, ἀλλὰ τὸ δημοτικὸν σύστημα πάντοτε διέμεινεν. Αἱ μεγάλαι κοινωνίαι, αἱ αὐτοκρατορίαι κατεστράφησαν, ἀλλ' οἱ δῆμοι διέμειναν. Ὅλαι τέλος πάντων αἱ πολυτελεῖς νομοθεσίαι μὲ τὸν καιρὸν κατελύθησαν, ἀλλ' ὁ δημοτικὸς νόμος ὁμοῦ μὲ τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν κοινωνιῶν, ὡς ἡ κιβωτὸς, ἡ διασώζουσα αὐτὰ εἰς τινα κορυφὴν ὄρους, εἰς καμμίαν κοιλάδα τῆς γῆς, πάντοτε διέμεινε· καὶ ὁ νόμος αὐτὸς δὲν θέλει καταλυθῆ, εἰμὴ μὲ τὴν τελευταίαν γενεὰν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν τελευταίαν κοινωνίαν. Μὴ ὀλίγατε, εἶπε, τὰ μεγάλα πολιτεύματα, τὰς διαφόρους πολυπλόκους νομοθεσίας· συμβαίνουσι πολλάκις συστήματα βεβιασμένα, βιαίως εἰς τὴν φύσιν ἐκβαλλόμενα,

καὶ διὰ τοῦτο συνεχῶς πίπτουσι. Μὴ ὀλίγατε τὰ λαμπρὰ βασίλεια, τὰς πολυδαπάνους περιβολὰς, τὰς ἐκθαμβούσας τὴν κοινωνίαν τάξεις· ὅλα ταῦτα ἐπιλανθανόμενα τῆς καταγωγῆς των καὶ ἀπὸ τὴν φύσιν μακρυνόμενα, ἀλληλοδιαδόχως ἐξανίζονται. Ἐκεῖ στραφεῖτε, ἐκεῖ εἰς τὰς καλύβας τῶν γεωργῶν, εἰς τὰς καλύβας τῶν ποιμένων, εἰς τοὺς δήμους. Ἀπ' αὐτὰς τὰς καλύβας ἐγεννήθη ἡ Σπάρτη, ἀνεράνησαν αἱ Ἀθῆναι, ἀνελαμψεν ἡ Ἀχαΐα, ἡ Ῥώμη καὶ τόσαι ἄλλαι λαμπραὶ πολιτεῖαι, αἵτινες ὅμως διετηρήθησαν κραταιαὶ καὶ μεγάλαι, ἐνόσῳ διέμειναν πιστοὶ εἰς τὰ δημοτικὰ ἤθη των, ἀλλ' ἅμα ἐξέλιπαν ἀπ' αὐτὰ, μετεβλήθησαν, ὡς πάντες εἶδον, εἰς θρηνώδη ἐρείπια. Εἰς τοὺς δήμους! εἰς αὐτοὺς ἐπαναπαύονται οἱ νόμοι τῆς φύσεως, τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα, αἱ ἀναμνήσεις· καὶ ἐκεῖθεν ἐξαπλοῦνται, ἐκεῖθεν ἐκτείνονται καὶ πάλιν ἐκεῖ προσρεύγουσι. Ποῦ εἶχεν (ἐξηκολούθησεν) ἄσυλον τόσους χρόνους ἡ ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος, παντοχόθεν διωκομένη, εἰμὴ εἰς τοὺς δήμους καὶ ἀπὸ ποίους γενναίους κόλπους ἐξῆλθεν αὐτη περικαλλὴς καὶ ὡραία κατὰ τὴν πρώτην τῆς ἐπαναστάσεως ἡμέραν, εἰμὴ ἀπὸ τοὺς κόλπους τῶν δήμων; Ποῦ εὑρίσκεται σήμερον ἀκόμη ἐναποταμιευμένον αὐτὸ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος, εἰμὴ εἰς τὰ σπλάγνα αὐτῶν τῶν δήμων; τῶν δήμων! ἡ ποιὰ τῶν ὁποίων ὡς λάβα ἐλευθερίας θέλει διαχυθῆ μίαν ἡμέραν καὶ ἑνώσει ἓν μέγα ἔθνος, τὸ ὁποῖον βεβαρυμένον ἀπὸ τὰς δάφνας, ἐκοιμήθη τοσούτους χρόνους, διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ καὶ ἀναλάβῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν πρώτην δόξαν του, τὴν πρώτην κυριαρχίαν του. Ἡ κυβέρνησις, ἑνὸς ἔθνους, μικροῦ ἢ μεγάλου, δὲν εἶναι εἰμὴ τὸ κέντρον καὶ ὁ δεσμὸς μιᾶς ὁμοσπονδίας πολλῶν δήμων. Οἱ δῆμοι κάμνουσι τὰ ἔθνη, οἱ δῆμοι σχηματίζουσι τὰς κυβερνήσεις. Πῶς θέλομεν ἐλπίσει νὰ ἀναδεχθῇ ἓν ἔθνος λαμπρὸν, ἐλεύθερον καὶ γενναῖον, ἐνόσῳ οἱ δῆμοι, τὰ πρῶτα αὐτὰ στοιχεῖα, καταδικάζονται νὰ ἦναι ταπεινοί, νὰ ἦναι δοῦλοι; Οὕτως, ὅπως ἡ εὐρώπη ἐλπίζει νὰ ἴδῃ τὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν ἀνατολὴν, ἐνόσῳ μητέρες ἐκεῖ δοῦλαι καὶ δεισιδαίμονες θηλάζουσιν ἄνδρας ἐπίσης δεισιδαίμονας καὶ δούλους. Διατί αἱ Ἑλληνίδες καὶ αἱ Ῥωμαῖαι ἐγέννων πολίτας ἡμιθέους καὶ ἥρωας; διότι ὁμοῦ μὲ τὸ γάλα των ἔβρεεν ἀπὸ τὰ στήθη των ἡ ἐλευθερία. Σέβας λοιπὸν, σέβας πρὸς τοὺς δήμους, σέβας πρὸς τὴν δημοτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν πολύτοκον αὐτὴν μητέρα τῶν μεγάλων ἐθνῶν. Περὶ αὐτῆς κυρίως πρόκειται σήμερον, καὶ δι' αὐτὴν ἀναβαίνων τὸ βῆμα, ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν ὅλων. Ἐπειδὴ δὲ, εἶπε, περὶ αὐτῆς πρόκειται, πολὺ

ἐξεπλάγη χθὲς, ὅτε ἤκουσε νὰ εἴπωσί τινες ἐκ τοῦ βήματος ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιληρθῇ ἡ βουλὴ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου. Καὶ ὅσον μὲν περὶ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ δὲν θαυμάζει, διότι αἱ ἀρχαί του, ἡ θέσις του τὸν ὑπηγόρευον νὰ ἐκφρασθῇ οὕτως· ἀλλ' ἐκπλήττεται δι' ἐκείνους, οἵτινες ἀντὶ νὰ ἦναι μᾶλλον ζηλότυποι τῶν δικαιωμάτων των, ἀπεκδυόμενοι τῆς βουλευτικῆς κυριαρχίας, ἐξέφρασαν τοιαύτην γνώμην. Ἀλλὰ πῶς γίνεται νὰ ἀσπάζωνται οὗτοι ὡς νόμιμον τὴν περὶ ἧς πρόκειται ἐγκύκλιον, ἐνῶ εἰς δύω ἤδη συνόδους, καὶ τινες μάλιστα ἐκ τῆς πρώτης βουλευτικῆς περιόδου, ἀνείχοντο τὴν νομολογίαν τὴν μεταβαλλομένην ἤδη ὑπὸ τῆς ἐγκυκλίου; Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑπουργὸς, γερουσιαστὴς ὤν, καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις ὅλη, διατί οὐδέποτε ἠγόρευσαν κατὰ τῆς νομολογίας ἐκείνης; ἢ τότε λοιπὸν ἔλλειψιν ἐδείξαν εἰς τὸ παρελθόν, ἢ δὲν ἐκφράζουσιν ἤδη μίαν πεποίθησιν. Ὅταν δὲ κατ' αὐτοὺς ἡ βουλὴ δὲν δύναται νὰ πραγματευθῇ περὶ δημοτ. δικαιωμάτων, περὶ τίνος δύναται λοιπὸν νὰ κάμῃ λόγον; Τί εἶναι ἡ βουλή; τί χρειάζεται λοιπὸν αὐτὸ τὸ βῆμα; Καὶ εἶπε μὲν πρότερον τί εἶναι οἱ δῆμοι, ἀλλ' ἀπόῤῥοια τούτων δὲν εἶναι ἄρα καὶ ἡ βουλή; Πῶς λοιπὸν ἐκδίδεται ἤδη τοιαύτη ἐγκύκλιος καὶ περιτρέχει τὸ κράτος, ἡ δὲ βουλὴ ὡς ἀχάριστος θυγάτηρ βλέπουσα τὴν μητέρα της σφαγιαζομένην θέλει σιωπᾷ; ἂν τὸ βῆμα τοῦτο δὲν ἠγέρθη, εἰμὴ διὰ νὰ ἐπικυρόνωμεν ῥόρους καὶ προϋπολογισμοὺς μόνον, δὲν ἤθελεν ἀξίζει τόσας θυσίας. Ἀλλ' ὄχι· ἐκ τοῦ βήματος τούτου δυνάμεθα νὰ ἐξετάζωμεν ὅλας τὰς πράξεις τῆς κυβερνήσεως καὶ νὰ κάμνωμεν λόγον περὶ παντὸς ἀντικειμένου. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς χθὲς λαβὼν τὸν λόγον, ὡμίλησε μὲ τρόπον πολλὰ πικρὸν· καὶ δύναται νὰ λέγῃ, εἶπεν, ἡ βουλὴ ὅ,τι φρονεῖ, ἀλλ' ἐγὼ δὲν θέλω τὴν ἀκούσει. Καὶ ἀληθῶς μὲν τὰ ὅρια τὰ διαγράφοντα τὴν δικαιοδοσίαν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων μεταξύ των εἶναι ἀδιάβατα· αὐτὰ ὅμως πρὸς διατήρησιν τῆς ἁρμονίας συνενοῦνται πάντοτε. Ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ὁ ὑπουργὸς « δὲν ἀκούει τὴν βουλήν » εἶπε. Τὸ κατ' αὐτὸν πιστεύει ὅτι δὲν τὴν ἀκούει, καὶ ἔχει δίκαιον κατὰ τοῦτ Ὅμως ἡ βουλὴ, ἐὰν θέλῃ, συναισθανομένη τὴν ἀξίαν αὐτῆς, γνωρίζει καὶ δύναται νὰ τὸν κάμῃ νὰ τὴν ἀκούσῃ. Ἀλλ' ἐνθυμοῦνται πάντες, προσέθηκεν, ὅτι εἰς τὴν προλαβοῦσαν ἔτι σύνοδον ἡ βουλὴ ἔκαμε σπουδαίως λόγον περὶ ὁμοίων δημοτικῶν ἀντικειμένων, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς παρευρεθεὶς τότε, ἀντὶ νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἀκούει τὴν βουλὴν, τοὐναντίον φρονίμως, μετριοφρόνως ἦλθεν εἰς τὸ βῆμα καὶ εἶπε, σῴ

ὅτι ὑπάρχει κενὸν εἰς τὸν νόμον καὶ πρέπει νὰ ἀναπληρωθῇ, καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο ἀπεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς βουλῆς. Ποσάκις δὲ εἰς τὴν προλαβοῦσαν περίοδον δὲν ἐγίνοντο σφοδραὶ συζητήσεις περὶ διαφόρων διοικητικῶν ἀντικειμένων, καὶ ἡ βουλὴ ἐζήτει λόγον καὶ ἐξέφραζε γνώμην; Καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἐνθυμοῦνται νὰ εἴπῃ οὐδεὶς ὅτι δὲν τὴν ἀκούει. Καὶ ἔχει μὲν δίκαιον ὁ νῦν Ὑπουργὸς καὶ ὅσοι λέγουσιν ἄλλοι ὅτι ἡ πρακειμένη συζήτησις ὡς ἤδη γίνεται δὲν εἶναι ἀποτελεσματική, διότι ἡ ἐπίσημος ἑρμηνεία τοῦ νόμου ἢ κατηγορία πρέπει νὰ γίνῃ. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡ βουλὴ δὲν ἔπραξεν ἄλλο, εἰμὴ ὅ,τι λέγει τὸ θεῖον εὐαγγέλιον, αὐτὸ τὸ σύνταγμα τῶν συνταγμάτων, τὸ ὁποῖον ὡς ἔγγιστα λέγει « ἂν ὁ ἀδελφός σου ἁμαρτήσῃ, ἄγγειλον αὐτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἂν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, κήρυξον τότε αὐτὸν ἐθνικὸν ἢ τελώνην ». Ἀμφιβάλλει δέ τις ὅτι ἐὰν ὁ Ὑπουργὸς παρακούσῃ, θέλει τῷ γίνει κατηγορία; Ἐν τούτοις ἐξήγησαν τινὲς ὅτι ἐπειδὴ ἄλλοι μὲν λέγουσιν ὅτι τὸ ἀνὰ χεῖρας ἀντικείμενον εἶναι σαρὲς, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶναι ἀσαρὲς, ἔπεται, εἶπαν, νὰ ἦναι ἀσαρὲς, καὶ διὰ τοῦτο δὴθεν εἶχε δίκαιον καὶ ὁ Ὑπουργὸς νὰ ἐκδώσῃ κατὰ πεποίθησιν αὐτὴν τὴν ἐφαλμένην ἐγκύκλιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ ἑρμηνεία. Ἀλλ' εἰς τὸν νόμον οὐδεμία ὑπάρχει ἀσάφεια, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου εἶναι εὔκολον νὰ ἐξάγωνται τοιαῦτα συμπεράσματα, καὶ ὁ Ὑπουργὸς δύναται καθ' ἑκάστην νὰ διαστρέφῃ βαθμηδὸν ὅλα τὰ ἄρθρα τοῦ νόμου, ἑωσοῦ καταστρέψῃ αὐτὸν ὁλοκλήρως καὶ νὰ λέγῃ πρὸς τὴν βουλὴν « πρατείνατε ἑρμηνείας, τὰς ὁποίας ὅμως ἐγὼ δὲν προτίθεμαι νὰ παραδεχθῶ. Εἶμαι τρίτον νομοθετικὸν σῶμα, καὶ ἂν ἡ ἑρμηνεία γίνῃ δεκτὴ παρ' ὑμῶν, ἂν ἐπίσης παραδεχθῇ ὑπὸ τῆς Γερουσίας, εἰς ἐμὲ ὅμως θέλει ταρῇ. » Ἰδοὺ ὁ σκοπὸς τοῦ Ὑπουργοῦ, ἰδοὺ τὸ στρατήγημα καὶ αὐτοῦ καὶ ἐκείνων, οἵτινες πρὸς ὑποστήριξίν του δεικνύουσι τὴν ὁδὸν ταύτην. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀνέφερον περιστατικά τινα διὰ νὰ δώσωσιν ἀσάφειαν εἰς τὸν νόμον. Ἀλλὰ τοιαῦται ἀσάφειαι δύνανται νὰ διδωνται εἰς ὅλα τῆς νομοθεσίας τὰ μέρη, ἐνῷ ὁ νόμος εἶναι σαφέστατος· ἀλλὰ τοῦτο ἀνεπτύχθη πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων καὶ ἡ πεποίθησις τῆς βουλῆς εἶναι ἤδη σχηματισμένη. Ἀλλ' ἐνταῦθα πρόκειται ἤδη περὶ μιᾶς ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργοῦ, διὰ τῆς ὁποίας λέγει· « πᾶς πάρεδρος καὶ δημοτικὸς ὑπάλληλος δὲν πρέπει νὰ ἦναι καὶ σύμβουλος· πᾶς σύμβουλος δὲν πρέπει νὰ ἦναι καὶ δημοτικὸς ὑπάλληλος ἡ πάρεδρος » κατὰ συνέπειαν δὲ διέταξεν ἵνα

πάντες ὅσοι τυχὸν εἶναι πάρεδροι καὶ σύμβουλοι ἐναντῷ ἐκλέξωσι μίαν τῶν θέσεων τούτων καὶ παραιτηθῶσι τῆς ἄλλης. Οὕτω δὲ ἐνεδύθη ὁ Ὑπουργὸς δικαιώματα τοῦ κυριάρχου λαοῦ, ἢ μᾶλλον δικαιώματα ἀνώτερα τούτων, διότι καὶ ὁ λαὸς αὐτὸς ἅμα δυνάμει τοῦ ἰδίου νόμου ἐκλέξῃ σύμβουλόν τινα ἢ πάρεδρον, δὲν δύναται πρὸ τοῦ καιροῦ νὰ τὸν καθαιρέσῃ. Ἀλλὰ ἐνταῦθα ὑπάρχει νόμος, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ὁ ὑπουργὸς ἐξέδωκεν αὐτὴν τὴν ἐγκύκλιον; Τοιοῦτος νόμος ἢ διάταξις δὲν ὑπάρχει. Ποῦ στηρίζεται λοιπὸν ἡ ἐγκύκλιος αὕτη; Οὐδαμοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ὑπουργὸς εἰς δύω τινὰ περιεστράφη· εἰς θεωρίας περὶ ἀρχῶν καὶ εἰς τὸν νόμον· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου ἐνδιέτριψεν ἐπὶ πολύ, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου δὲν εἶπε τίποτε, διότι δὲν εἶχεν ἀληθῶς τί νὰ εἴπῃ. Ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐγκυκλίου ἀγορεύων, εἶπεν ὅτι ἀνέδραμεν εἰς πολλὰς πηγάς, διὰ νὰ ἁρυσθῇ τὴν πεποίθησίν του. Ἀλλ' αἱ πηγαὶ αὗται δὲν ἦσαν ἄλλο, εἰμὴ αὐτὴ ἡ ἐγκύκλιος, ἐκδοθεῖσα πρότερον ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ του, μεθ' ἣν ἐξέδωκεν ἤδη καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν. Λέγει δὲ, ἐξηκολούθησεν, ἡ ἐγκύκλιος αὕτη ὅτι, ἐπειδὴ ὁ νομοθέτης διαιρεῖ τὴν δημοτικὴν ἐξουσίαν εἰς βουλευτικὴν καὶ ἐκτελεστικήν, διὰ τοῦτο δὲν δύναταί τις νὰ ἦναι πάρεδρος καὶ σύμβουλος ἐναυτῷ. Ἀλλὰ, τῷ ὄντι εἰλικρινῶς δὲν ἐνόησεν ὁ ὑπουργὸς τὸ πνεῦμα τοῦτο τοῦ νομοθέτου; Καὶ μήπως μόνον ἡ δημοτικὴ ἐξουσία διαιρῆται εἰς βουλευομένην καὶ ἐνεργὸν, ἢ μήπως πᾶσα ἐξουσία καὶ μάλιστα συνταγματικὴ, αὐτὴ ἡ μεγάλη ἐξουσία τοῦ ἔθνους, δὲν διαιρῆται ὡσαύτως εἰς βουλευτικὴν καὶ ἐκτελεστικήν; Ἀλλὰ καὶ οὕτως ὁ νομοθέτης ποτὲ δὲν ἐνόησεν ὅ,τι ὁ ὑπουργὸς ἐννοεῖ, διότι ὁ νομοθέτης ἐνόησε τὴν ἠθικὴν καὶ ὄχι τὴν προσωπικὴν διαίρεσιν· οὕτω δὲ ἡ διαίρεσις τῆς ἐξουσίας ὑπάρχει καὶ εἰς τὸν ἀνώτατον πολιτικὸν κύκλον μας, καὶ ὅμως τὸ ὑπουργεῖον σύγκειται ἐκ βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν· καὶ ἐνῷ οὗτοι ἔχουσι τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, εἶναι συγχρόνως μέλη καὶ τῆς βουλευτικῆς. Ἐὰν δὲ ὁ νομοθέτης ἐνόει τὴν διαίρεσιν ὅπως ὁ Κ. ὑπουργὸς, τότε εἰς ὅλα τὰ συνταγματικὰ ἔθνη ὡς καὶ παρ' ἡμῖν βουλευτὴς ἢ γερουσιαστὴς δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι καὶ ὑπουργός· Ἢ εἶναι λοιπὸν ἐνταῦθα παρανομία ἐξ ἀγνοίας, καὶ εἶναι ἄγνοια δεινὴ· ἢ εἶναι ἐκ προθέσεως καὶ τότε εἶναι δεινότερον ἔτι. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς προσέθηκεν ἔτι « τί θέλει γίνει ὅταν δημοτικόν τι συμβούλιον συγκροτηθῇ ἅπαν ἐκ παρέδρων; Δὲν θέλει καταστραφῇ οὕτως ὁ σκοπὸς τοῦ ἐλέγχου; » Παρατηρεῖ ὅμως ὅτι οἱ ἄνθρωποι

κάμνουσι μὲν ὑποθέσεις, ἀλλὰ ἵτις κάμνουσι πιθανάς. Δύναταί ποτε βουλὴ ὁλόκληρος νὰ συγκροτηθῇ ὑπὸ ὑπουργῶν; Ἄλλο τόσον δύναται νὰ συγκροτηθῇ καὶ ἓν συμβούλιον ὅλον ὑπὸ παρέδρων. Οἱ νομοθέται τῶν ἐθνῶν διδάσκονται ἐκ τῆς πείρας τόσων αἰώνων, καὶ δὲν ἦτον ἀνάγκη τοσούτων δισταγμῶν σήμερον. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ, ἐξηκολούθησε, τὴν διαίρεσιν τῆς ἀρχῆς ὡς πρὸς τὸν δήμαρχον μόνον, διάφοροι εἶναι αἱ νομοθεσίαι τῶν διαφόρων ἐθνῶν. Εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὸ Βέλγιον ὁ δήμαρχος ἐκλέγεται μεταξὺ τῶν συμβούλων καὶ προεδρεύει αὐτῶν· ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι ἡ ἐξουσία μένει ἀδιαίρετος. Δὲν λανθάνει δὲ τὴν βουλὴν ἔτι ὅτι αἱ διάφοροι νομοθεσίαι δὲν εἶναι εἰμὴ ἀπόρροια τῶν ἠθῶν καὶ ἰδεῶν ἑκάστου λαοῦ. Καὶ ὅμως εἰς οὐδεμίαν νομοθεσίαν, οὐδ' εἰς τὴν πλέον ἀπόλυτον ἢ ἐλευθεράν, ἀπαντᾶται οὐσιώδης λόγος τῆς τοῦ παρέδρου καὶ δημοτικοῦ ὑπαλλήλου ἐξαιρέσεως ἀπὸ τὴν θέσιν συμβούλου. Καὶ εἰς αὐτὸ δὲ τὸ τελευταῖον πολίτευμα τῆς Γαλλίας, τὸ πλέον ἀνεξάρτητον ὅλων, οἱ βουλευταὶ δὲν ἀποκλείονται τῶν ἀμίσθων λειτουργιῶν, ὡς εἶναι καὶ αἱ τῶν παρέδρων κ. τ. λ. Τὸ κατ' αὐτὸν ὅμως, ἂν ἐπρόκειτο νὰ τακτοποιηθῇ ὁ δημοτικὸς ὀργανισμός, διὰ μόνον τὸν δήμαρχον ἤθελε παραδεχθῇ τὴν ἰδέαν τῆς ἐξαιρέσεως. Ἀλλ' ἤδη, προκειμένου περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ νόμου, ὅσον καὶ ἂν τὸν ἐξετάσῃ τις, πανταχόθεν ἐξάγεται, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς, ἐξ ἧς πηγάζει τὸ 55 ἄρθρον τοῦ νόμου, ὅτι ἀδόλως ἐμποδίζεται ὁ σύμβουλος καὶ δημοτικὸς ὑπάλληλος τοῦ νὰ ἦναι καὶ πάρεδρος. Ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ ἢ τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἀφορᾷ τὸν δήμαρχον, καθὸ δήμαρχον ἐκτελοῦντα, ἐπίσης δὲ καὶ τὸν πάρεδρον ὡς δήμαρχον ἐκτελοῦντα, ποτὲ ὅμως καὶ τὸν πάρεδρον τὸν δυνάμει μόνον διαμένοντα ὡς τοιοῦτον, ἐπειδὴ μόνον τὸν διαχειριστὴν ἐζήτησε νὰ ἀποκλείσῃ ὁ νομοθέτης. Διὰ τοῦτο ἄρα τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἀποκλείει καὶ τοὺς ἐρημερίους, οἵτινες καίτοι μὴ ὄντες οὔτε πάρεδροι οὔτε σύμβουλοι, μόνον διότι παρευρίσκονται ἐνίοτε εἰς τὸ συμβούλιον ὡς διαχειρισταὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἀποκλείονται παρὰ τοῦ νομοθέτου ὡς μὴ ἔχοντες ψῆφον. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς δὲν εἶδε, φαίνεται, καὶ τὸ 54 ἄρθρον τοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον στενῶς συνδυάζεται μετὰ τοῦ 55 καὶ διαπραγματεύεται περὶ τῆς εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ δημάρχου εἰσόδου. Τοῦτο δὲ ἐξηγεῖ ἐναργῶς ὅτι οἱ δήμαρχοι δὲν παρευρίσκονται ἂν δὲν ἦναι σύμβουλοι ἢ δὲν ἐκπληρῶσι χρέη δημάρχου· ἐξ ὅλων λοιπὸν τούτων ἀποδεικνύε-

ται ὅτι οὐ μόνον ὁ πάρεδρος δὲν στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ συμβούλου, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ὁ δήμαρχος ἔτι· ἐξεναντίας δὲ βλέπει τις ὅτι ὑπάρχουσι δύω καθαραὶ διατάξεις αἱ ὑπ' ἄρθρον 64 καὶ 77 τοῦ δημοτικοῦ νόμου, αἵτινες ἐνισχύουσι τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ἐὰν δὲ παρατηρήσῃς τις, ἡ νομοθεσία δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὸ ἐπιτρέπειν καὶ τὸ ἀπαγορεύειν. Διότι αὐτὰ εἶναι τὰ ἔσχατα ὅρια ἅπερ διατρέχει πᾶς νομοθέτης καὶ ἐπιτρέπει μὲν ὅ,τι πρέπει νὰ γένῃ, ἀπαγορεύει δὲ ὅ,τι δὲν πρέπει· εἰς αὐτὰς λοιπὸν τὰς δύω παραλλήλους κλίμακας δὲν ἀπαντῶμεν εἰμὴ τὰς δύω ἀνωτέρω διατάξεις, αἵτινες δὲν ἀρίνουσι τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος. Διότι μ' ὅλην τοσούτων ἐξαιρέσεων, αἵτινες ἐν ταῖς διατάξεσι ταύταις προνοοῦνται, δὲν ἀπαντᾷ τις καὶ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ παρέδρου ἢ ἄλλου δημοτικοῦ ὑπαλλήλου, ἐκτὸς τοῦ εἰσηγητοῦ τοῦ νὰ ἦναι σύμβουλος, οὐδὲ τὴν τοῦ συμβούλου τοῦ νὰ ἦναι πάρεδρος. Ἐὰν δὲ ὁ νομοθέτης ἐρρύθμιζε οὕτω, νομίζει τις ὅτι ἤθελε χρεισθῆ δύω λέξεων, διὰ νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην; Ἀλλ' ἂς ἰδώμεν τὴν ἐξήγησιν, μεθ' ἧς ἡ ἀντιβατικὴ συνώδευσε κατ' ἀρχὰς τὸν νόμον. Τί λέγει αὕτη; Ὅτι ἔταξε πάρεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἄλλον, διὰ νὰ ἔχῃ τοῦτο ἕν ὄργανον, ἐπιτηροῦν τὰ διαβήματα τοῦ δημάρχου· ὡς ἂν ἔλεγεν οὕτως ὅτι ὁ δήμαρχος δύναται νὰ ἦναι καὶ μέλος τοῦ συμβουλίου, ἀλλὰ πάρεδρος μόνον δὲν δύναται νὰ διορισθῇ. Ἀλλ' ἐναντία ὅτι τοῦτο δὲν ἐφαρμόζεται κατὰ τῶν παρέδρων καὶ λοιπῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων, ἐπειδὴ οὗτοι δὲν εἶναι εἰς ἐνέργειαν. Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν θεωρεῖ ἀλυσιτελὲς νὰ προσθέσῃ ὅτι ἡ μετάφρασις αὐτὴ τοῦ 55 ἄρθρου εἶναι ἐσφαλμένη. Διότι τὸ πρωτότυπον λέγει « οἱ δήμαρχοι, οἱ πάρεδροι » καὶ οὐχὶ « ὁ δήμαρχος, οἱ πάρεδροι » ὡς ἔχει ἡ μετάφρασις. Τοῦτο δὲ δεικνύει σαφέστερον ἔτι ὅτι περὶ παρέδρων ἐννοεῖ μόνον ὅταν ἦναι οὗτοι εἰς ἐνέργειαν. Ἀλλ' ἂν ὁ ὑπουργὸς περιέπεσεν ἐκ τούτου εἰς ἀμφιβολίαν, τοῦτο δὲν εἶναι παράδοξον. Ἐφείλεν ὅμως τότε νὰ προσφύγῃ εἰς τὰς βουλὰς καὶ νὰ ζητήσῃ μίαν τινὰ διασάφησιν ἢ ἑρμηνείαν, οὐχὶ δὲ νὰ ἐκδώσῃ αὐτογνωμόνως ἐγκυκλίων παραβιάζουσαν δύω ῥητὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Εἶναι δὲ ἀληθῶς λυπηρόν, ὁ μὲν νομοθέτης, καίτοι ξένος καὶ μὴ γνωρίζων καλῶς τὰς ἰδέας καὶ τὰ ἤθη τοῦ τόπου, νὰ στοχασθῇ μέχρις αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ ὑπουργὸς νὰ καταστρέφῃ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ὁ νομοθέτης οὗτος ἐσεβάσθη· καὶ ὑπουργὸς συνταγματικὸς ὅ,τι δὲν εἶναι ὡρισμένον διὰ τῆς νομο-

θεσίας νὰ θέλῃ νὰ τὸ νομοθετήσῃ δι' ἐγκυκλίου. Ἄλλα πολλοὶ παρουσίασαν, εἶπε, διαφόρους περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐγκυκλίους καὶ διαφόρους ἔδωκαν εἰς αὐτὰς ἐξηγήσεις, ὅπως ὑποστήσωσιν ἀσάφειαν εἰς τὸ ζήτημα. Ἀλλὰ τῶν μὲν λεπτομερειῶν τοῦ νομικοῦ αὐτῶν μέρους ἐπελήρθησαν ἤδη ἄλλοι, τὸ κατ' αὐτὸν δὲ θέλει ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινὰς ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἐκφράζουσιν αὗται. Τέσσαρες εἶναι τῶν ἐγκυκλίων τούτων αἱ ἐποχαί. Ἡ ἐποχὴ τοῦ νομοθέτου αὐτοῦ, ἐφαρμόσαντος τὸν νόμον πρὸ τῆς μεταβολῆς δι' ἐγκυκλίων του καὶ διαταγμάτων· ἡ τετράμηνος ἐποχὴ τοῦ Ἀνδρέα Λόντου, θελήσαντος νὰ ἀνατρέψῃ δι' ἐγκυκλίου μιᾶς τὴν παλιγχρόνιον νομολογίαν τοῦ νομοθέτου· ἡ τετραετὴς ἐποχὴ τοῦ ἀοιδίμου Κωλέττου, ὅστις οὐδὲν ἄλλο ἔπραξεν ἢ νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν νομολογίαν αὐτὴν καὶ ἡ παροῦσα ἐποχὴ τοῦ νῦν Ὑπουργοῦ, θελήσαντος νὰ ἀνατρέψῃ ὡσαύτως τὴν νομολογίαν. Δύω δὲ ἀρχαὶ ἀντίθετοι ἀναφαίνονται ἐκ τῶν ἐποχῶν τούτων. Μία ἥτις λέγει πρὸς τὸν λαὸν « εἶσαι ἐλεύθερος νὰ ἐκλέξῃς, ἂν θέλῃς, τὸν αὐτὸν σύμβουλον καὶ πάρεδρον » καὶ ἄλλη, ἥτις λέγει « σὲ δεσμεύω, δὲν δύνασαι νὰ ἐκλέξῃς ὃν θέλεις πάρεδρόν τε καὶ σύμβουλον » διότι πᾶσα ἀπαγόρευσις εἶναι μία ἀφαίρεσις θελήσεως τοῦ λαοῦ, ἀφαίρεσις ἐλευθερίας. Τίνες δὲ ἦσαν οἱ ὀπαδοὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς; Ὁ Βασιλεύς, ὁ Ἀρμανσπέργης, ὁ Μάουρερ, ὁ Ἄβελ, σοφοὶ Γερμανοί, ἑπομένως καὶ ὁ ἀοίδιμος Κωλέττης· τῆς δὲ ἄλλης δὲν εἶναι, εἰμὴ οἱ δύω ἀδελφοὶ Λόντοι, ἢ κάλλιον, οὐδ' αὐτοί, ἀλλ' εἷς ποτὲ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου, ὁ Δραγούμης! Ὑπάρχουσι τῷ ὄντι ἄνθρωποι διαφόρων ἀρχῶν, καὶ οἱ μὲν ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ ἐλευθερία τῶν λαῶν εἶναι τὸ κύριον συστατικὸν τῆς κοινωνίας, καὶ διὰ τοῦτο θέλουσι τὸν λαὸν ἐλεύθερον, μεγαλόφρονα καὶ γενναῖον· διὸ καὶ εἰς ὅλας τὰς πράξεις των σέβονται τοὺς νόμους του, τὰ δικαιώματά του. Ἐνταῦθα δὲ βλέπομεν ὅτι τοῦτο ἔπραξαν οἱ ὀπαδοὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς, καὶ ἑπομένως αἱ ἐγκύκλιοι των δὲν ἦσαν, εἰμὴ καθαρὰ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄνθρωποι, οἵτινες φρονοῦσιν ὅτι ὁ λαὸς εἶναι πλάσμα κτηνῶδες, καταδεδικασμένον ἐκ φύσεως νὰ δουλεύῃ ὀλίγους ἐγωϊστάς, καὶ αἰωνίως νὰ ἔρπῃ ἄνευ ἄρτου καὶ δέσμιον, χωρὶς νὰ συλλάβῃ ἀποινεῖ τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας. Τοιοῦτον ἦτο τὸ φρόνημα, τὸ ὁποῖον ἐπίεζε τὸν λαὸν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεώς του καὶ ἀντὶ νόμων καὶ συνταγμάτων « μπουγιουρδιὰ καὶ μουρασελέδες » ἀπεφάσιζον τότε τὴν τύχην του. Ἀλλ' ὁ λαὸς αὐτὸς ἔθραυσε τὰ δεσμά του καὶ ἐκ τῆς πάλης αἱματό-

βρεκτος ἐγερθεὶς « εἰζεύρω, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, νὰ ζῶ ἐλεύθερος. » Ἐγκύκλιοι λοιπὸν παραβιάζουσαι σήμερον τοὺς νόμους εἶναι χάρτης ἄγραφος, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ πλειότερόν τι, καὶ ὁ λαὸς δυνάμει τοῦ 107 ἄρθρου τοῦ Συνταγματος δύναται νὰ τὰς θεωρήσῃ οὕτως. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ὄνειδος οἱ ἀντιπρόσωποι ἑνὸς ἔθνους νὰ παραδέχωνται οὕτω μίαν γνώμην ἑνὸς ὑπαλληλίσκου, τοῦ Δραγούμη; Εἰς τὴν Γαλλίαν συνεχῶς ἐσχάτως συμβούλιον ἐπικρατείας ἐκ τῶν σορωτέρων συγκείμενον, διὰ νὰ προπαρασκευάσωσι τὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα θέλουσι συζητεῖ αἱ βουλαί· καὶ ἡμεῖς θὰ παραδεχώμεθα οὕτω τοιαύτας γνώμας, ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα συντάσσει συνήθως εἰς ὑπαλληλίσκος καὶ ἔπειτα λέγουσι πρὸς ἡμᾶς « εἶναι ὑπουργικὸν νομοσχέδιον καὶ πρέπει νὰ τὸ ὑποστηρίξωμεν. » Ὄχι· δὲν εἶναι ἡ ἐγκύκλιος αὕτη τοῦ ὑπουργείου, δὲν εἶναι οὐδετέρου τῶν Δόντων· καὶ ὅμως καὶ τότε, καὶ σήμερον, ἠτό τι πλειότερον τούτου, καὶ ἰδοὺ διὰ τί τὴν ἐγκολπώθησαν οὗτοι. Ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶχεν οὐδὲ τότε ἰσχὺν ἰδίαν, οὐδὲ δημοτικὰ ὄργανα εἰς τὰς ἐπαρχίας, διὸ ἐξέδωκεν αὐτὴν τὴν ἐγκύκλιον, διὰ νὰ μεταῤῥυθμίσῃ τὰ δημοτικὰς ἀρχὰς καὶ ἀποκτήσῃ οὕτω παρέδρους τινὰς ἢ συμβούλους ἰδίους. Ἀμφιβάλλει δέ τις ὅτι ἡ αὐτὴ ἐπιχορὴς ἰδέα ἐβίασε τὸν ὑπουργὸν νὰ προκαλέσῃ αὖθις τὴν αὐτὴν ἐγκύκλιον, διὰ ν' ἀποκτήσῃ θυσίᾳ τοῦ νόμου ἕνα ἢ δύω παρέδρους καὶ συμβούλους, ὡς ἐκεῖνοι, οἵτινες βάλλουσι πῦρ εἰς ἓν δένδρον, τὸ ὁποῖον ἀνέθρεψαν οἱ αἰῶνες, διὰ νὰ θερμανθῶσι μίαν στιγμὴν εἰς τὴν πυράν του; Ὁ νομοθέτης, ὡς ἀπέδειξε καὶ ὁ βουλευτὴς Μαντινείας, δὲν ἀρῆκεν οὐδὲν κενὸν ἢ ἀμφιβολίαν εἰς τὸν νόμον. Εἶπον δέ τινες ἐκ τῶν ἐναντίων ὅτι καὶ ὁ Κωλέττης αὐτὸς περιέπεσεν εἰς ἀμφιβολίαν, καὶ μετὰ θλίψεως ἤκουσε βουλευτήν τινα φίλον εἰπόντα ὅτι ὁ Κωλέττης ἐξέδωκε δύω ἀντιθέτους εἰς τοῦτο ἐξηγήσεις ὡς εὑρεθεὶς εἰς ἀβεβαιότητα. Ὄχι· εἰς τὸν Κωλέττην δὲν ὑπῆρχεν ἀβέβαιος νοῦς· ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, εὗρεν ἀλλότρια ὄργανα, ἄλλων ἰδεῶν ὑπαλληλους· μεγάθυμος ἀνὴρ, δὲν ἠθέλησε νὰ τοὺς παύσῃ, καὶ ἔχων ἐργασίας τοσαύτας, ἀφῆκεν αὐτοὺς νὰ ἐργάζωνται. Παρουσιάσθη κατ' ἀρχὰς ὁ Δραγούμης μὲ τὴν πρώτην περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐξήγησιν, ἣν ἔκαμε κατὰ συνέπειαν τῆς τότε ὑπαρχούσης ἐγκυκλίου τοῦ Δόντου, ἐκεῖνος δὲ τὴν ὑπέγραψεν· ἀλλ' ἔπειτα σκερθεὶς ἐπ' αὐτῆς, εἶπεν « ἕως ἐδῶ. » Τελευταῖον αἱ ἐγκύκλιοι, ὅταν δὲν στηρίζωνται εἰς τὸν νόμον, πίπτουσιν αὐτοδικαίως, ὁ δὲ

νῶν ὑπουργὸς λέγων ὅτι ἠθέλησε νὰ καταπολεμήσῃ νομολογίαν, κακῶς λαβοῦσαν, ὡς εἶπε, χώραν, δὲν παρετήρησε, φαίνεται, ὅτι ὑπέπεσε μόνος εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠθέλησε νὰ καταπολεμήσῃ. Δύναται ἄρα νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἐνόησε τὸν νόμον κάλλιον τοῦ νομοθέτου αὐτοῦ; Νομολογίαι, καὶ νομολογίαι παλαιχρόνιοι, συνδεδεμέναι μὲ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα ἑνὸς τόπου, δὲν ἀνατρέπονται οὕτως εὐκόλως· ἂν δὲ ὁ νόμος ἦτο κακὸς καὶ ἦταν ἀνάγκη νὰ διορθωθῇ, τοῦτο ἔπρεπε νὰ γείνῃ πάλιν διὰ νόμου, ἀλλ' ἑνόσῳ ὁ νόμος αὐτὸς μένει, πρέπει νὰ διατηρῆται καὶ ἡ νομολογία του ὡσαύτως, ἥτις ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη τὸν καθιέρωσε· ποτὲ ὅμως δὲν πρέπει ὁ εἷς ὑπουργὸς νὰ ἐκδίδῃ σήμερον μίαν ἐγκύκλιον, αὔριον ἄλλος ἄλλην, καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλος ἄλλην· διότι τοιουτοτρόπως ἡ κοινωνία θέλει καταντήσει εἰς ἓν χάος. Τί θέλει στοχασθῇ ὁ λαὸς βλέπων, ὅτι διὰ μιᾶς ἐγκυκλίου ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἐφαρμοζόμενος οὗτος νόμος καταστρέφεται; Ποίαν ἐντύπωσιν θέλει προξενήσει εἰς τοὺς δήμους καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος ἡ διάφορος αὕτη τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐφαρμογὴ ὑπὸ νομοθετικῆς ἐξουσίας; Διὰ τὴν λύσιν τοῦ προκειμένου ζητήματος δὲν ἀπαιτοῦνται γνώσεις τοῦ διοικητικοῦ δικαίου μεγάλαι· ἁπλῆ κρίσις ἀρκεῖ νὰ ὁδηγήσῃ ἕκαστον. Ὁ ὀργανισμὸς ἑκάστου κοινωνικοῦ σώματος πρέπει νὰ ἦναι ὁμοιόμορφος, καὶ νὰ ἔχῃ συμμετρίαν τινὰ καὶ ἀναλογίαν, καθὼς ἓν οἰκοδόμημα, τοῦ ὁποίου ἡ στέγη πρέπει νὰ ἔχῃ ἀναλογίαν πρὸς τὰ θεμέλια, ὅπως καὶ ἄλλος χθὲς ἐκ τῶν ἀγορευσάντων εὐστόχως παρέβαλε· διότι, ἂν μὲν ἡ στέγη ἦναι μεγαλοπρεπὴς καὶ πλατεῖα, στενὰ δὲ καὶ σαθρὰ τὰ θεμέλια, τὸ οἰκοδόμημα αὐτὸ πίπτει. Φρονεῖ λοιπὸν ἕκαστος ὅτι τὸ πολιτικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα πρέπει νὰ ἦναι ὁμοιόμορφον, καὶ νὰ ἔχῃ συμμετρίαν τινὰ καὶ ἀναλογίαν, ἢ πρέπει νὰ ἔχῃ ἄλλην μὲν κεφαλὴν, ἄλλας δὲ χεῖρας, ἄλλους δὲ πόδας, ὡς ἡ εἰκὼν τοῦ Ναβουχοδονόσορος; Ἂς μὴ δώσωμεν εἰς τοὺς δήμους τύπον πολιτεύματος πλατύτερον παρὰ τὸν τύπον τὸν συνταγματικόν. Κατ' αὐτὸν τί εἶναι οἱ πάρεδροι; Εἶπε καὶ πρότερον καὶ ἤδη λέγει ὅτι εἰς δῆμος δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ἡ μικρογραφία ἑνὸς Κράτους. Ἔρχεται εἰς τὴν ἐφαρμογήν· ὁ δήμαρχος εἶναι ὁ τύπος τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, οἱ πάρεδροι εἶναι οἱ ὑπουργοὶ, τὸ δὲ δημοτικὸν συμβούλιον εἶναι ὅ,τι εἶναι ἡ βουλή. Τί εἶναι τὸ σῶμα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων, εἰμὴ ὁ τύπος τῆς Γερουσίας; Ἂν δὲ ὁ δήμαρχος ἦναι ὑπεύθυνος, τοῦτο προέρχεται ὡς ἐκ τοῦ στοιχείου εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει· διὰ τοῦτο εἶπεν, ὅτι ἂν ἐγίνετο

ταχτοποιηταί τις τοῦ δημοτικοῦ νόμου, μόνην τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ δημάρχου ἤθελε παραδεχθῆ κατὰ τὸ σύστημα αὐτό. Πῶς δὲ ἀρα γε εἰς μὲν τοὺς Βουλευτὰς καὶ Γερουσιαστὰς ἐπιτρέπεται νὰ ἦναι ὑπουργοί, καὶ ἔμμισθοι ὑπουργοί, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δημοτικοὺς συμβούλους νὰ ἦναι καὶ πάρεδροι, ἀμισθοι μάλιστα ὡς εἶναι; Δύο μεγάλα κακὰ θέλουσι προκύψει ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἂν γείνῃ παραδεκτὴ ἡ ἐγκύκλιος αὐτη, ἡ καταδίκη τοῦ παρελθόντος καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ μέλλοντος. Ταῦτα θέλει ἀναπτύξει καὶ θέλει δώσει τέλος εἰς τὸν λόγον του. Αἱ τροποποιήσεις νομολογιῶν καὶ νόμων γίνονται μὲ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ προσβάλληται τὸ παρελθὸν, καὶ νὰ μὴ θλάπτηται τὸ μέλλον. Οἱ πάρεδροι καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοί, οἱ καθαιρούμενοι ἤδη ὑπὸ τῆς ἐγκυκλίου, ἔλαβον μέρος εἰς ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε δημοτικὰς ἐνεργείας. Ὅλα τὰ ἔργα αὐτῶν, ἀποφάσεις συμβουλίων, ἐκτελέσεις, ληψοδοσίαι διάφοροι, ὅλα αὐτὰ δὲν θέλουσι θεωρηθῆ ὡς ἔργα παράνομα, ἀφοῦ παρανόμως κατεῖχον τὰς θέσεις αὐτὰς αὐτοί κατὰ τὴν ἐγκύκλιον; Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν· καταλαμβάνει ἤδη ἕκαστος ἕως ποῦ φθάνουσιν αἱ συνέπειαι αὐτῆς τῆς ἐγκυκλίου; Ἂν δὲ δὲν ἔχωμεν εἰσέτι λόγους καὶ περὶ τῆς ἄλλης ἐγκυκλίου ἐκείνης, δι' ἧς ἀνατίθεται εἰς τοὺς νομάρχας τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφασίζειν ἀνεκκλήτως ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν, μήπως τοῦτο χρησιμεύῃ εἰς τοὺς παραπτήσαντας αὐτὸ ὡς δικαιολογία τῆς πρακειμένης; ἢ μήπως εἶπέ τις ὅτι δὲν θέλει γείνει καὶ περὶ τούτου λόγος ἐπομένως; Καί τοι εἰς ἄκρον ζηλότυπος τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ, διότι ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ εἶναι, εἰς τοὺς κόλπους του ἐγεννήθη καὶ εἰς αὐτὸν ἀνήκει, ὅμως οὐδὲ τὴν ἐνάπτυξιν αὐτῶν ἤθελε παραδεχθῆ, ἂν ἦτον ἀναγκαία, διὰ μιᾶς ἐγκυκλίου· ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον θλίβει τὴν ψυχήν του εἶναι, ὅτι ὑποκάτω εἰς αὐτὴν τὴν ἐγκύκλιον κρύπτεται τάσις μοίρη, ἀφορῶσα τὸν λαὸν, καὶ τὴν τύχην αὐτὴν τοῦ ἔθνους. Πῶς! εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ αἷμα τῶν λαῶν παντοῦ διὰ τὴν ἐλευθερίαν χύνεται, αἱ ἐθνικότητες ὅλαι ἀναπτύσσονται καὶ αἱ φυλαὶ ἑνοῦνται, εἰς ἡμᾶς ἐδῶ ἔπρεπε ἐξ ἐναντίας ἡ ἐλευθερία νὰ δεσμεύηται, καὶ αἱ ἐλευθερίαι τοῦ λαοῦ ἀνὰ μίαν ν' ἀφαιρῶνται; Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν αἱ χεῖρες λαῶν ὁλοκλήρων ὁμογενῶν ἀλυσσόδετοι τείνουσι πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ὡς εἰς μίαν θεότητα ἐλευθερίας, εἰς ἡμᾶς ἐδῶ ἔπρεπε νὰ δεσμεύωνται οἱ βραχίονες καὶ τῶν ὀλίγων ἐλευθέρων ἑλλήνων, μήπως ἀνασείσωσι τὰς ἁλύσσεις ἐκείνων; Μετὰ τὴν χύσιν τόσων πολυτίμων

αἱμάτων, καὶ μετὰ ταραχὰς στερήσεις, τὰς ὁποίας ὁ λαὸς ὑπομένει, δὲν τῷ ἔμενε τάχα τίποτε ἄλλο, εἰμὴ νὰ ἴδῃ καὶ τὰς ἐλευθερίας του ἀφανιζομένας; ἀλλ' ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν δεσμεύεται. Ἐκεῖ γράφετε, ἐκεῖ ὁ πολιτικὸς ὁρίζων τοῦ κόσμου εἶναι εἰς ἄκρον θολωμένος. Αὐτὰ τὰ νέφη τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Μεσημβρίας προμηνύουσι τρομερὰν τρικυμίαν. Ἂν δ' ὁ ὑπουργὸς μετὰ τὴν ἐγκάρδιον συνεννόησιν του μετὰ τῆς Τουρκίας περὶ ἀσφαλείας ὁρίων, ἐνῷ Τοῦρκοι καθ' ἡμέραν εἰσέρχονται καὶ κατοικημένουσι τὴν ἑλληνικὴν χώραν, ἐνόμισεν ὅτι δὲν τῷ ἔμενε τίποτε ἄλλο, εἰμὴ νὰ ἐπιβάλῃ σήμερον ἁλύσσας εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοὐλάχιστον οἱ βουλευταί, οὕτινες ἔχουσι βαρεῖαν εὐθύνην ἐνώπιον τοῦ κόσμου, ἂς ἐξυπνήσωσι πλέον καὶ ἂς αἰσθανθῶσι τῆς πατρίδος τὴν κρισιμωτάτην θέσιν. Παρεγγράψατε πάντες, καὶ μεθ' ἡμῶν παρέρχονται καὶ τὰ πάθη μας καὶ τὰ ἐγκαίρως συμφέροντά μας, ἀλλ' ὁ λαὸς καὶ ἡ πατρὶς, αὐτὸς ὁ θεῖος ναὸς τῶν αἰσθημάτων μας καὶ τῶν ἰδεῶν μας μένουσιν. Ἂς ἀπέλθωμεν λοιπὸν μίαν ἡμέραν εἰς τὰς ἑστίας μας καὶ ἂς εἴπωμεν πρὸς τὸν λαὸν μὲ θάρρος « λαέ! ἂν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν εὐτυχίαν σου, λάβε ὅμως σῶαν τὴν παρακαταθήκην τῶν ἐλευθεριῶν σου, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐνεπιστεύθης. » Γνωμεύουσι λοιπὸν νὰ γείνῃ ἡ Βουλὴ διὰ τῆς ἀποδοκιμασίας αὐτῆς τῆς ἐγκυκλίου ὁ προμαχὼν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι οὔτε διὰ προλόγων ἐκτενῶν, οὔτε δι' ἀναπτύξεως φιλοσοφικῶν ἀρχῶν, καὶ ἱστορικῶν παρεκβάσεων, οὔτε διὰ γενικῶν ἐκφράσεων προσβολῶν ἐλευθεριῶν καὶ δικαιωμάτων θέλει ἀπασχολήσει τὴν βουλὴν, ἵνα μὴ καταπτῇ ὄχλησις εἰς αὐτὴν, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις θέλει πραγματευθῆ τὸ προκείμενον κυρίως ζήτημα, ἂν οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι δύνανται νὰ ἦναι καὶ πάρεδροι, ἢ ἀποκλείονται τῆς ἑτέρας τῶν θέσεων οἱ τὴν ἑτέραν κατέχοντες, τὸ ὁποῖον ἐγέννησεν ἕτερον δευτερεῦον, περὶ τοῦ πῶς ἔπρεπε νὰ λυθῇ παρὰ τῆς βουλῆς τὸ προκείμενον ζήτημα. Δὲν ἐπανέρχεται δὲ εἰς τὸ ἱστορικὸν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ζητήματος, τὸ ὁποῖον πολλοὶ τῶν προαγορευσάντων ἀνέπτυξαν, καὶ ἔναυλοι ἔτι εἶναι εἰς τὴν βουλὴν οἱ λόγοι αὐτῶν, οὐδ' ἀναδέχεται νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν γνώμην οὔτε τῶν ἰσχυρισθέντων ὅτι ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἔχῃ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀμφοτέρας τὰς θέσεις, οὔτε τῶν ὑποστηριζόντων τὴν ἐναντίαν γνώμην. Ἀλλὰ μόνον νὰ ὑποδείξῃ ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα εἶναι τοιοῦτον ἀμφιβολον ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου. Διότι

ἀληθῶς μὲν οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι ὁ νόμος δὲν ἀπαγορεύει τοὺς δημοτικοὺς συμβούλους νὰ ἦναι καὶ δημοτικοὶ πάρεδροι νομίζουσιν ὅτι ἱκανῶς δικαιολογοῦσι τὴν ἀξίωσίν των ταύτην διὰ τῶν ἄρθρων 14, 43, 54, 58, 64, 78 καὶ 100 τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ οἱ τὴν ἑτέραν γνώμην φρονοῦντες ἔχουσιν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ 39 ἄρθρον τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐφ' οὗ, ὡς φαίνεται, ἐστηρίχθη καὶ ἡ, περὶ ἧς ἡ παροῦσα συζήτησις, ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργοῦ. Καθότι τὸ 39 ἄρθρον ὁρίζει ὅτι ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ παντὸς δήμου β΄. τάξεως π. χ. πρέπει νὰ σύγκηται ἐκ 17 ἀτόμων, ἐξ ὧν τὰ μὲν 12 εἶναι οἱ σύμβουλοι οἱ ἀπαρτίζοντες τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, τὸ δὲ ἓν ὁ δήμαρχος καὶ τὰ λοιπὰ οἱ πάρεδροι. Ἂν λοιπὸν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι δύνανται νὰ ἦναι καὶ πάρεδροι, καὶ ὅτι ἐκλέγονται οἱ 4 πάρεδροι ἐκ τῶν 12 συμβούλων, τότε τὸ δημοτικὸν συμβούλιον θέλει ἔχει 13 μόνον μέλη ἐναντίον ῥητῆς διατάξεως τοῦ 39 ἄρθρου τοῦ δημοτικοῦ νόμου. Λέγων δὲ ταῦτα δὲν προτίθεται ν' ἀποδείξῃ ὅτι οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι δὲν δύνανται νὰ ἦναι καὶ πάρεδροι, ἀλλὰ νὰ ὑποδείξῃ μόνον ὅτι οἱ τὴν ἐναντίαν ἀξίωσιν ἔχοντες στηρίζονται ὁμοίως ἐπὶ τοῦ νόμου, καὶ ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀναντιῤῥήτως ἀμφιβολία καὶ ἀσάφεια τοῦ νόμου. Ἡ λύσις ὅμως ταύτης δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἄλλως εἰμὴ δι' ἑτέρου ἑρμηνευτικοῦ νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου δύνανται ν' ἀρθῶσιν αἱ ἀμφιβολίαι πᾶσαι, διότι ὑπαρχούσης ἀσαφείας ἐν τῷ νόμῳ, ὡς περὶ τούτου οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, δὲν δύναται ἡ Βουλὴ μόνη νὰ εἴπῃ « οὕτω θέλω νὰ ἐνεργῆται ὁ νόμος » διότι ἡ ἐπίσημος ἑρμηνεία τῶν νόμων ἀνήκει καὶ εἰς τὰ τρία σώματα ὁμοῦ, ἀλλὰ δύναται νὰ προκαλέσῃ καὶ συζητήσῃ ἑρμηνευτικὸν νόμον, ὅστις μόνον ἰσχύει νὰ λύσῃ τὴν ἀμφιβολίαν. Κακῶς δ' ὁ προαγορεύσας ἐνόμισεν ὅτι οἱ τὴν γνώμην ταύτην πρεσβεύοντες ἐμπνέονται ἀπὸ πνεύματος ὀλιγώρου πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῆς βουλῆς, διότι καὶ αὐτὸς πρεσβεύει μὲν τὴν ἰδέαν ταύτην, καθόσον ὅμως ἀποβλέπει τὰ ὑπὲρ τῆς βουλῆς αἰσθήματα, καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ μεγαλείου καὶ τῶν ὑψηλῶν αὐτῆς καθηκόντων, δὲν ὑποχωρεῖ οὔτε εἰς τὸν προαγορεύσαντα οὔτε εἰς ἄλλον τινὰ οὐδὲ κατὰ κεραίαν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν ἀναγκάζεται νὰ φρονῇ ὅτι ἡ βουλὴ πρέπει νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ ὅρια, τὰ ὁποῖα τὸ ἴδιον σύνταγμα ἔθηκεν εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτῆς πορείαν, ἀλλ' οὔτε πρέπει νὰ καταπατήσωμεν τὸ σύνταγμα ἡμεῖς, ἀπὸ τοῦ ῥήματος τῶν ὁποίων οὐδὲν ἄλλο ἐξέρχεται εἰμὴ ἐλευθερία, πατρὶς, δικαιώματα, σύνταγμα. Κατ' αὐτὸ εἰς δύω

περιστάσεις ἡ βουλὴ ἔχει δικαίωμα νὰ ζητῇ παρὰ τῶν ὑπουργῶν λόγον περὶ τῆς διαγωγῆς των· α') ὅταν προδήλως παρανομῶσιν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς νόμον τινὰ παραβαίνοντες· β') δ' ὅταν ὑποκεκρυμμένως, τὸν νόμον παρερμηνεύοντες. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιπτώσεως ἡ βουλὴ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 81 τοῦ συντάγματος προσκαλεῖ τὸ ὑπουργεῖον, ζητεῖ πληροφορίας παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς πράξεως, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ὡς παράνομον, τὴν συζητεῖ ἀπαχρώντως, καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι τῳόντι ἡ πρᾶξις εἶναι παράνομος, ὅτι δι' αὐτῆς παρεβιάσθη ὅρος τοῦ συντάγματος, κατηγορεῖ τὸν ὑπουργὸν ἐνώπιον τῆς γερουσίας. Ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας περιπτώσεως, ὅτε ὁ ὑπουργὸς δίδει στρεβλὴν ἑρμηνείαν εἰς τὸν νόμον, ἡ βουλὴ προσκαλεῖ αὐθις τὸν ὑπουργὸν νὰ δώσῃ πληροφορίας, καὶ ἂν ἐξ αὐτῶν ἐξαχθῇ ὅτι ὁ νόμος, ἀσαφὴς ὢν καὶ ἀμφίβολος, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν τοιαύτην στρεβλὴν ἑρμηνείαν, τότε κατὰ τὸ 18 ἄρθρον τοῦ συντάγματος, τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα καταφαίνεται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνελεύσεως σελίδι 201, προκαλεῖ τὴν ἐπίσημον ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, καὶ αἴρει τὴν ἀσάφειαν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ ὑπουργὸς μετεχειρίζεται ὑπὲρ τῶν συμφερόντων αὐτοῦ. Διότι ὁ ὑπουργὸς ὀφείλων νὰ ἐφαρμώσῃ τὸν νόμον, ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας, θέλει δίδει εἰς αὐτὸν ἔννοιαν κατὰ τὴν ἰδίαν πεποίθησιν, ἂν δ' οὕτω παρεμόρφωσεν ἢ διέστρεψε τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ νόμου, ἐπαναφέρεται εἰς τὴν ὀρθὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, ὑφιζομένου κατὰ τὸ σύνταγμα ἑρμηνευτικοῦ νόμου. Ἡ ἐπίσημος λοιπὸν ἑρμηνεία τοῦ νόμου ἔπρεπε νὰ γείνῃ πρὸς λύσιν τοῦ προκειμένου ζητήματος, καὶ νὰ μὴ προκληθῶσι μακραὶ συζητήσεις, αἵτινες εἶναι μάταιαι ὡς πρὸς τὴν λύσιν αὐτοῦ· ἔχουσι δ' ἴσως ἄλλον σκοπὸν, καὶ οὐχὶ τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ νόμου, καὶ τῆς νομίμου αὐτοῦ ἐφαρμογῆς. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ, φαίνεται, τοῦτον καὶ ὁ προαγορεύσας ἀντὶ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους διατάξεις τοῦ περὶ δήμων νόμου, καὶ νὰ φέρῃ εἰς ἀπόδειξιν καὶ γνώμας ἄλλων νομοδιδασκάλων ξένων ἐθνῶν, ἐπέμεινε μόνον εἰς τὸ ὅτι ὁ ὑπουργὸς καταστρέφει τὰς ἐλευθερίας καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, τὰ ὁποῖα ὡς ἱερὰ κειμήλια χρέος ἔχει νὰ προσέχῃ ἡ βουλὴ μὴ ὑπνώττουσα, ἀλλ' ὡς ὁ πολυόμματος Ἄργος ἐπαγρυπνοῦσα. Ἂν δ' ἐξετάσῃ τις τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος θέλει εὑρεῖ ὅτι ὁ ὑπερασπιζόμενος μετὰ τοιούτου ζήλου τὰς ἐλευθερίας καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, αὐτὸς προτείνει διὰ τῆς γνώμης του τὴν καταστροφὴν καὶ συστολὴν αὐτῶν· διότι ὁ προαγορεύσας φαίνεται ὅτι δὲν ἐμελέτησεν ὅλας

τὰς διαπαξεῖς τοῦ δήμοτικοῦ νόμου, ἐπειδὴ κατ' αὐτὰν ὁ μὲν λαὸς ἐκλέγει μόνον τὸ δημοτικὸν αὐτοῦ συμβούλιον· τοῦτο δὲ ὁμοῦ μὲ τοὺς μᾶλλον φορολογουμένους ἐκλέγει τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους. Οἱ ὑποστηρίζοντες λοιπὸν τὴν γνώμην, ὅτι δημοτικοὶ σύμβουλοι δύνανται νὰ ἦναι καὶ δημοτικοὶ πάρεδροι, θέλουσι μόνον ν' ἀποδώσωσιν εἰς τοὺς δημοτικοὺς συμβούλους τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἑτέραν ἀρχήν. θέλουσι ν' ἀνοίξωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν θύραν διπλῶν θέσεων, ἀλλὰ παντάπασι δὲν ὑπερασπίζουσι δικαιώματα τοῦ λαοῦ. Ἀπεναντίας οἱ πρεσβεύοντες τὴν ἐναντίαν γνώμην ὑποστηρίζουσι φιλελευθερωτέραν ἀρχὴν τοῦ νὰ μὴ συγκεντρώνηται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ὅλη ἡ ἐξουσία. Καὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν λοιπὸν ἡ ἐγκύκλιος δὲν προσβάλλει τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ, ὡς ὁ προαγορεύσας παρέστησεν, οὐδὲ καταστρέφει τὸν νόμον, διότι στηρίζεται ἐπὶ τοῦ 39 ἄρθρου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ τὸ ἐναντίον, δι' ἑνὸς ἑρμηνευτικοῦ νόμου ἀποδίδεται εἰς τὸν δημοτικὸν νόμον ἡ ἀληθὴς αὐτοῦ ἔννοια, καὶ οὐδεμιὰν καταστροφὴν ὑφίσταται. Ἀλλ' εἰς τίνα ἰδίως ἀνήκει ἡ πρόταση τοῦ τοιούτου ἑρμηνευτικοῦ νόμου, τοῦτο ἔρχεται ἤδη ν' ἀναπτύξῃ. Τινὲς τῶν προαγορευσάντων, θεωρήσαντες τοῦτο καθῆκον τοῦ ὑπουργοῦ, κατελόγισαν ὡς ἔλλειψιν αὐτοῦ τὴν μὴ παρουσίασιν τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου, ἀλλ' αὐτὸς νομίζει ὅτι τὸ χρέος τοῦτο ἀνήκει ἰδίως εἰς τὴν βουλήν· διότι ὁ μὲν ὑπουργὸς ὀφείλων νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον καὶ νὰ ἐκτελέσῃ αὐτόν, θέλει τὸν ἑρμηνεύσει κατὰ τὴν ἰδίαν πεποίθησιν, ὅπως νομίσῃ ὅτι ἔχει καλῶς. Ἂν λοιπὸν ἔδωκε στρεβλὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, ἡ βουλή, ἥτις νομίζει ὅτι ὁ ὑπουργὸς παρεξήγησε καὶ κακῶς ἐφήρμοσε τὸν νόμον, ὀφείλει νὰ εἰσαγάγῃ καὶ ψηφίσῃ ἑρμηνευτικὸν νόμον· διότι ὁ ὑπουργὸς λέγει· ἃ ἐγὼ νομίζω ὅτι καλῶς ἐφαρμόζω τὸν νόμον, ἂν δὲ δὲν ἦναι ἡ ἀληθὴς αὐτοῦ ἔννοια ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ὑπολαμβάνω, ἑρμήνευσον σύ, ὦ βουλή, τὸν νόμον, καὶ οὕτως ἐξάγαγέ με ἀπὸ τῆς ἀπάτης, καὶ ἀνάγκασόν με νὰ τὸν ἐφαρμόσω, ὅπως σὺ τὸν ἐννοεῖς· ὥστε καὶ ἡ τοῦ ἑρμηνευτικοῦ νόμου πρότασις παρὰ τῆς βουλῆς μᾶλλον πρέπει νὰ γείνῃ, καὶ διὰ τούτου μόνου δύναται νὰ λυθῇ ἡ περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ὑπάρχουσα διαφωνία. Ἄπορον λοιπὸν εἶναι πῶς οἱ τοσαῦτα ἀπὸ τοῦ βήματος εἰπόντες, καὶ ὥρας ὁλοκλήρους κατὰ τὴν συζήτησιν δαπανήσαντες, ἂν πραγματικῶς πρυτάνουν καὶ ἐκήδοντο τῆς καλῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, δὲν προέτειναν τρίστιχον πρότασιν ἑρμηνευτικοῦ νόμου δυναμένου

νὰ παύσῃ πᾶσαν ἀμφιβολίαν, διότι καὶ ἡ γερουσία βέβαια ἤθελε ψηφίσει καὶ ὁ βασιλεὺς ἤθελε κυρώσει αὐτόν. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἡ παροῦσα συζήτησις προὐκλήθη καὶ παρετάθη τοσοῦτον πρὸς σκοπὸν πολιτικόν. Ἂς εἰσαγάγωμεν, εἶπόν τινες, τὴν ὑπόθεσιν ταύτην εἰς τὴν βουλὴν ὡς παράδειγμα νόμου, ἂς ἀναμίξωμεν μετ' αὐτῆς ἐλευθερίας λαοῦ, δικαιώματα δημοτικά, αἵματα καὶ θυσίας, καταδίκην τοῦ παρελθόντος, καὶ καταστροφὴν τοῦ μέλλοντος, καὶ οὕτω θέλομεν δυνηθῆ ν' ἀρπάσωμεν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἀπόφασίν τινα, ὅτι ὁ ὑπουργὸς παρεξήγησε τὸν νόμον, καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀνασταλῇ ἡ ἐγκύκλιός του, οὗτος δὲ καὶ μικρὰν φιλοτιμίαν ἂν ἔχῃ θέλει ἐλθεῖ ἐξάπαντος εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὴν βουλήν. Ἂν ὅμως θέλωσι νὰ καταστήσωσι τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπουργικόν, ἂς ἐκφρασθῶσι καθαρῶς πρὸς γνῶσιν τῆς βουλῆς, ἂν δὲ πρόκηται περὶ τῆς νομίμου ἐφαρμογῆς ἀσαφοῦς νόμου, δὲν εἶναι αὕτη ἡ ὁδός, τὴν ὁποίαν βαδίζουσιν, ἡ προσφορωτέρα καὶ ὀρθοτέρα.

Λαβὼν δὲ τὸν λόγον καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός, εἶπεν, ὅτι ἐρχόμενος εἰς τὸ βῆμα θέλει ἀκολουθήσει τὸν αὐτὸν τρόπον τῆς ἀγορεύσεως, τὸν ὁποῖον καὶ χθὲς ἐτήρησεν, μὴ μεταχειρισθεὶς οὔτε πομπώδη προοίμια οὔτε ἐπιθετικὰς φράσεις, οὐδὲ νομίζει ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσῃ τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ βίον καὶ τὰ αἰσθήματα καὶ φρονήματά του πρὸς βουλευτάς, οἵτινες γνώσκουσιν αὐτὸν κάλλιστα. Ἀλλ' ἐπικαλούμενος τὴν συνείδησιν αὐτῶν, ἵνα κατὰ τὰς πράξεις ἑκάστου σχηματίσωσι τὴν περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν σκοπῶν του ποσοίθησιν αὐτῶν, ἀρκεῖται μόνον ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἰδέαν, δι' ἧς ὁ πρὸ τοῦ προαγορεύσαντος λαλήσας ἤθελησε νὰ παραστήσῃ ὅτι αὐτὸς προαγορεύσαντος λαλήσας ἤθελησε νὰ παραστήσῃ ὅτι αὐτὸς ὑποσκάπτει τὰ θεμέλια τῆς βουλῆς, διότι διὰ τῆς ἐγκυκλίου σκοπὸν ἔχων νὰ προσβάλῃ τὸ παρελθὸν θέλει θεωρήσει ὡς παρανόμους τὰς πράξεις τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, καὶ ἑπομένως καὶ αὐτὴν τὴν βουλήν. Τὴν εἰκασίαν ταύτην ὡς παράλογον καὶ αὐτὴν τὴν βουλὴν. Τὴν εἰκασίαν ταύτην ὡς παράλογον καὶ αὐτὴν τὴν βουλή

ελέχθη μόνον ἁπλῶς πρὸς σκάνδαλον. Ἀπεδείχθη δὲ τέλος ἱκανῶς ὅτι ὁ νόμος ὑπάρχει ἀσαφὴς, καὶ ἕκαστος ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται νὰ ἔχῃ ἰδίαν πεποίθησιν μὴ προσκρούων εἰς τὸν νόμον, καθὼς καὶ αὐτὸς ἐσχημάτισε τὴν πεποίθησίν του ἐπιστηριζόμενος εἰς τὸν νόμον· καὶ ὅτι ἡ λύσις πρέπει νὰ γείνῃ δι' ἑρμηνευτικοῦ νόμου, χωρὶς διαγωρίσεως ἢ ὑπερπηδήσεως τῶν δικαιωμάτων τῆς νομοτελεστικῆς καὶ νομοθετικῆς ἐξουσίας. Οὐδεμία δὲ μαύρη τάσις πρὸς καταστροφὴν τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ ὑπάρχει, διότι οὐδὲν ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς αὐτὸς ἔπραξεν, ἀλλ' αἱ πράξεις του δημοσίως πάντοτε ἐκφέρονται καὶ ὑπὸ τὴν γνῶσιν καὶ κρίσιν ἁπάντων ὑπόκεινται.

Ἄλλος ἀνέφερεν ὅτι λαμβάνων τὸν λόγον μετὰ μακρὰς παλλὰς ἀγορεύσεις αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ συντέμῃ αὐτὸν καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς ὀλίγας μόνον παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἐθεώρησε καθῆκόν του νὰ ἐπιφέρῃ ἐπὶ ἀντικειμένου σοβαροῦ, ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ ὁποίου ἀνεπτύχθησαν ἀρχαί τινες ἀντικείμεναι εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ δικαιώματα, καὶ νὰ συνομολογήσῃ συγχρόνως ὅτι δὲν παραδέχεται τὰς ὑπερβολὰς καὶ τὴν πικρίαν, μεθ' ὧν τινες προσβεύοντες τὴν ἐναντίαν τῆς ἐγκυκλίου γνώμην κατηνέχθησαν κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ. Τὸ ζήτημα ὅμως τοῦτο δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ πολιτικὸν, οὐδὲ ν' ἀποδοθῇ εἰς αὐτὸ ἄλλος χαρακτὴρ καὶ σκοπὸς παρὰ τὸν ἀνήκοντα εἰς αὐτὸ· καθότι εἶναι ζήτημα γεννώμενον ἐξ αὐτῆς τῆς ὑπηρεσίας, ἀφορῶν ἐφαρμογὴν νόμου, καὶ ἀνεξάρτητον πάσης πολιτικῆς ἐποψεως. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ τρεῖς γνῶμαι μέχρι τοῦδε ὑπεστηρίχθησαν. α) ἐκείνη, καθ' ἣν εθεωρήθη ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῶν δημοτικῶν συμβούλων συμβιβάζεται μὲ τὴν τῶν δημοτικῶν παρέδρων, καὶ ὅτι τοῦτο ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ δημοτικοῦ νόμου. β') δὲ ὅτι αἱ δύω θέσεις αὗται εἶναι ἀσυμβίβαστοι, δυνάμει πάλιν τοῦ δημοτικοῦ νόμου. γ') δὲ ὅτι ὁ νόμος εἶναι ἀσαφὴς καὶ χρῄζει ἑρμηνείας. Ἀλλ' ἅπαντες οἱ τὰς διαφόρους ταύτας γνώμας ἔχοντες συνεφώνησαν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι διὰ νόμου ἑρμηνευτικοῦ πρέπει νὰ λυθῇ καὶ κανονισθῇ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο. Διϊσχυρίσθησαν ὅμως τινὲς ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ἑρμηνευτικοῦ τούτου νόμου εἶναι καθῆκον τῆς βουλῆς καὶ οὐχὶ τοῦ ὑπουργείου, καὶ ἄλλος χθὲς ὅτι ἡ βουλὴ μόνον νὰ κατηγορῇ τοὺς ὑπουργοὺς ἐνώπιον τῆς γερουσίας δύναται. Διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται ν' ἀναπτύξῃ καὶ αὐτὸς ἐν συντόμῳ τὸ προκείμενον ζήτημα. Αὐτὸς νομίζει ὅτι ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων τοῦ περὶ δήμων νόμου, ἂν δὲν ἐξάγηται θετικῶς ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν

δημοτικῶν συμβούλων συμβιβάζονται μὲ τὰ τῶν δημοτικῶν παρέδρων, καὶ δὲν κωλύεταί τις νὰ κατέχῃ ἀμφοτέρας τὰς θέσεις, ὑπάρχουσιν ὅμως διατάξεις, ἐξ ὧν συνάγεται μείζων πιθανότης, ὅτι αἱ θέσεις αὗται εἶναι συμβιβαστέαι. Λέγων ὅμως ταύτην τὴν γνώμην δὲν καταδικάζει καὶ τοὺς τὴν ἐναντίαν πεποίθησιν ἔχοντας ὡς παράνομα φρονοῦντας, διότι δὲν ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτο ἀποχρῶντες λόγοι. Προκειμένου ὅμως περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ἐναντίον τῆς ἐπικρατούσης μέχρι τοῦδε ἑρμηνείας αὐτοῦ, θέλει ἐξετάσει πῶς δύναται ἡ βουλὴ νὰ φθάσῃ εὐκολώτερον εἰς τὴν λύσιν τοῦ τοιούτου ζητήματος. Ἡ βουλὴ καθῆκον ἔχουσα νὰ ἐπιτηρῇ προσεκτικῶς τὴν ἀκριβῆ τῶν νόμων ἐκτέλεσιν καὶ ἐφαρμογὴν, ἔχει ἀναντιῤῥήτως τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν εἰς αὐτὴν δεδομένων μέσων, ὁσάκις ἴδῃ ὅτι νόμος τις δὲν ἐφαρμόζεται καλῶς. Προσκαλεῖ τὸν ὑπουργὸν καὶ ζητεῖ παρ' αὐτοῦ πληροφορίας, καὶ ἂν οὗτος ὁμολογήσῃ τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἐγένετο τοῦτο ἐξ ἰδίας ἀμελείας, ἀρκεῖται εἰς τὸ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, ἂν δὲ πεισθῇ ὅτι ἐξ ἀμελείας καὶ ἀδιαφορίας τοῦ ὑπουργοῦ ἐγένετο ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ, ἐπιφέρει κοινοβουλευτικὴν ἐπίκρισιν, ἂν δ' ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπῆρχε καὶ σκοπὸς δόλιος, ἐπιφέρων βλάβην εἰς τὸ δημόσιον, γίνεται χρῆσις καὶ τῆς ἐνώπιον τῆς γερουσίας κατηγορίας τοῦ ὑπουργοῦ. Ἡ γνώμη λοιπὸν, ὅτι ἡ βουλὴ μόνον νὰ κατηγορῇ τοὺς ὑπουργοὺς δύναται καὶ οὐχὶ ἄλλο τι νὰ πράττῃ ἐπὶ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν, εἶναι ἐσφαλμένη καὶ προσβάλλει τὰ κοινοβουλευτικὰ δικαιώματα, καὶ πρώτην ἤδη φορὰν ἀναφύεται τοιαύτη ἰδέα. Διότι καὶ κατὰ τὴν ἁ. περίοδον ἡ βουλὴ ἐπέφερε παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν πράξεων τοῦ ὑπουργείου, καὶ ἐγνωμοδότησε περὶ τοῦ ἐσφαλμένου αὐτῶν, τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἐσεβάσθη τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς, π. χ. εἰς τὴν σύστασιν τοῦ δήμου Πέλλης τὸ τότε ὑπουργεῖον Κωλέττου εἶχεν ἄλλην ἰδέαν, παρ' ἣν ἡ πλειονοψηφία τῆς βουλῆς, ἀφοῦ ὅμως ἡ βουλὴ ἐπληρώθη τῆς συζητήσεως τοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἀπεφάνθη ὅτι εἰς τὴν σύστασιν τοῦ δήμου τούτου δὲν ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τοῦ περὶ δήμων νόμου, τὸ ὑπουργεῖον ἀνέστειλε τὰ περαιτέρω μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐσκόπευε νὰ λάβῃ. Ἡ βουλὴ εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ συνταγματικοῦ κόσμου ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ ἐπιτηρῇ εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν νόμων, καὶ νὰ κάμνῃ χρῆσιν ἐπὶ πάσῃ παραμορφώσει αὐτῶν ἑνὸς τῶν προεκτεθέντων μέσων. Εἶναι ἀληθὲς ἀρ' ἑτέρου ὅτι ὁ ὑπουργὸς μέλλων νὰ ἐκτελέσῃ νόμον

τινά, καὶ ἐγειρομένου ζητήματος, τὸ ὁποῖον ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ δὲν ὁρίζεται, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ ἑρμηνείαν καθ' ὁποίαν πεποίθησιν περὶ τῆς ἐννοίας αὐτοῦ σχηματίσῃ, ἀλλ' ἡ βουλὴ ἂν ἴδῃ ὅτι ποιεῖ κακὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, δύναται, ὡς προεῤῥέθη, νὰ κάμῃ παρατηρήσεις, τὸ σωστικώτερον ὅμως μέσον εἶναι νὰ προέλθῃ εἰς ἑρμηνείαν ἐπίσημον τοῦ νόμου. Ἤθελε δὲ περιορισθῆ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ταύτης αἴτησιν, καὶ συμφωνήσει μὲ τὴν γνώμην τῶν αἰτησάντων νόμων ἑρμηνευτικόν, ἂν τὸ προκείμενον ζήτημα ἐγείρετο πρώτην ἤδη φοράν. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχει τὴν ἀρχήν του πρὸ πολλοῦ χρόνου, καὶ ἐπικρατεῖ ἐπὶ πολλὰ ἤδη ἔτη ἀλλοτε ἄλλως λυόμενον. Καὶ ἀναγκάζεται μὲ λύπην του νὰ παρατηρήσῃ ὅτι τῆς τοιαύτης ἀνωμαλίας καὶ παλινῳδίας αἰτία εἶναι μόνη ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία, ἥτουν μόνα τὰ κατὰ καιροὺς ὑπουργεῖα· διότι τοῦ θέματος τούτου τὰ νομοθετικὰ σώματα οὐδ' ἐπελήφθησαν μέχρι τοῦδε τὸ παράπαν, δίδοντα δὲ τὰ ὑπουργεῖα ἄλλοτε ἄλλην λύσιν καὶ ἔννοιαν εἰς τὸν αὐτὸν νόμον οὐχὶ μόνον τὰ πολύτιμα δημοτικὰ δικαιώματα κατέστησαν προβληματικά, διότι σήμερον μὲν ἀναγνωρίζεται ὑπό τινος ὑπουργείου ὅτι δύναταί τις δημοτικὸς σύμβουλος νὰ ἦναι καὶ πάροδρος, αὔριον δὲ ὑπ' ἄλλου ὁρίζεται ὅτι δὲν συμβιβάζονται αἱ δύο θέσεις εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας οὐσιωδῶς προσέβαλον διὰ τῆς τοιαύτης ἀντιθέτου νομολογίας, καὶ ἀντιρατικῆς ἑρμηνείας τοῦ νόμου, ὅστις εἶναι εἷς καὶ ὁ αὐτὸς καὶ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ εἰμὴ μίαν καὶ μόνην ἑρμηνείαν καὶ τὴν αὐτὴν ἑρμηνείαν. Ἕνεκα τούτου μόνου μάλιστα πολὺ εὐλόγως ἠδύνατο νὰ εἴπῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ ἡ τοιαύτη μεταλλαγὴ καὶ μεταποίησις τῆς ἑρμηνείας τοῦ νόμου, καὶ νὰ ὁρισθῇ σταθερῶς καὶ ἀμετατρέπτως, ποία πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἔννοια καὶ ἡ ἑρμηνεία αὐτοῦ. Πρὸς κατάπαυσιν λοιπὸν τῆς τοιαύτης ἀστασίας τῶν ἀποφάσεων τῶν ὑπουργείων ἠδύνατο ἡ βουλὴ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος, καὶ νὰ πράξῃ ὅ,τι ὤφειλε νὰ πράξῃ ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία. Δὲν καταδικάζει μὲν τὴν πεποίθησιν ἢ τὸ ὀρόνημα οὐδενὸς τῶν προϋπαρξάντων ὑπουργῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἔσφαλον· καθότι ἀφοῦ εἶδον τὴν ὑπάρχουσαν ἀμφιβολίαν καὶ διαφοράν περὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου, ὤφειλον νὰ τὴν καταπαύσωσι διὰ ἑνὸς νόμου, καὶ νὰ λύσωσι σταθερῶς καὶ ἀμετακλήτως τὸ ζήτημα. Ἔστω καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ προτεινομένη παρὰ τοῦ νῦν ὑπουργοῦ ἑρμηνεία εἶναι ἡ ὀρθοτέρα,

τὰ νομοθετικὰ σώματα προβλέποντα ὅτι δύναται νὰ ἐξακολουθῇ ἡ ἀνωμαλία αὕτη περὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου κατάστασις, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ εἴπωσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ ἡ ἀνωμαλία αὕτη· ὑπὸ τὴν ἐποψὶν δὲ ταύτην θεωρῶν τὸ πρᾶγμα νομίζει περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψῃ εἰς τὰς διαφόρους γνώμας καὶ ν' ἀποδείξῃ τίς τούτων εἶναι ὀρθοτέρα, διότι ὁποιαδήποτε γνώμη καὶ ἂν ἦναι ὀρθή, ἀναγκὴ νὰ ἐκλείψῃ ἡ περὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου ἐπικρατοῦσα διαφωνία. Ἀφοῦ δ' ὅλοι παραδέχονται ὅτι ὁ νόμος πρέπει νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ παρὰ πάντων ἀναγνωρίζεται, οὗτος δὲ ὁ νόμος δύναται ἐν ὀλίγαις ἡμέραις νὰ λάβῃ τὸ πέρας του, καὶ ἀφοῦ καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ συνωμολογήθη ἡ ἀνάγκη τοῦ νόμου, νομίζει ὅτι τὸ κατάλληλότερον εἶναι κατὰ μὲν τὰς ὀλίγας ταύτας ἡμέρας μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ἑρμηνευτικοῦ νόμου, νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ ὁ ὑπουργὸς οὐδεμίαν μεταβολὴν τῆς ἐπικρατούσης ἑρμηνείας τοῦ νόμου, μετὰ δὲ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἑρμηνευτικοῦ νόμου, νὰ ἑρμηνεύσῃ αὐτὸν καθ' ὅλην του τὴν ἔκτασιν. Πῶς τοῦτο δὲ εἶναι εὔκολον νὰ πεισθῇ ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός, καθόσον καὶ ὁ ἴδιος ὡμολόγησεν ὅτι δὲν προτίθεται ν' ἀναστρέψῃ τὸ παρελθόν, ἐπὶ δὲ τοῦ μέλλοντος δὲν θέλει ἔχει καμμίαν δυσκολίαν νὰ μὴ θελήσῃ νὰ ἐνεργήσῃ, ὡς οἱ προκάτοχοί του, ἀλλὰ νὰ δώσῃ ὁριστικὴν διὰ νόμου λύσιν ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητησίμου τούτου ἀντικειμένου. Τὴν τοιαύτην δὲ πρᾶξιν τοῦ ὑπουργοῦ οὐχὶ μόνον δὲν θεωρεῖ ὡς ἔλλειψιν πολιτικῆς περιβρέπειας ἢ φιλοτιμίας ὡς ὁ προαγορεύσας παρέστησεν, ἀλλ' ἐξεναντίας ἀξιέπαινον πρόνοιαν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας. Διότι ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι οὐδέποτε οἱ ὑπουργοὶ δὲν πρέπει νὰ δέχωνται τὰς ὀρθὰς παρατηρήσεις, καὶ ὅτι οἱ ταύτας προτείνοντες κινοῦνται ἀπὸ πλαγίων σκοπῶν εἶναι λόγοι, οἵτινες δὲν ἔπρεπε νὰ λέγωνται ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου. Οἱ ὑπουργοὶ καθυποβάλλουσι νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα πηγάζουσιν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν πεποιθήσεως, ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ μὴ δεχθῶσιν ἐπ' αὐτῶν οὐδεμίαν τροπολογίαν, ὅταν ἐκ τῆς συζητήσεως ῥωτισθῶσιν ὅτι ἄλλως πως εἶναι ὀρθότερον νὰ ὑπάρχῃ ἢ ὡς τὰ νομοσχέδια αὐτῶν εἶχον, ὅσοι δ' ὑπουργοὶ ἐπροτίμησαν τὴν ἰδέαν, νὰ μὴ δεχθῶσιν οὐδεμίαν τροπολογίαν, παρεγνώρισαν τὰς ἀρχὰς τοῦ συντάγματος, τὸ ὁποῖον δὲν διώρισε τὴν βουλὴν νομοθετικὸν σῶμα διὰ νὰ ἐπιψηφίζῃ ἀνεξετάστως τὰ νομοσχέδια, ἀλλὰ νὰ συζητῇ αὐτὰ καὶ τροπολογῇ καταλληλότερον διὰ τῶν

γνώσεων καὶ τῆς πείρας, τὴν ὁποίαν οἱ ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους συνελθόντες ἔχουσι, ῥωτίζουσα προσηκόντως τοὺς ὑπουργούς. Ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν ὁποίαν προεξέθηκε γνώμην, ἵνα κανονισθῶσι μὲν διὰ νόμου τὰ περὶ τοῦ ζητήματος τῶν δημοτικῶν παρέδρων καὶ συμβούλων, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ νὰ μὴ πράξῃ ὁ ὑπουργὸς τι ἐναντίον εἰς τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα. Λύτη εἶναι ἡ γνώμη του, ἣν παρακαλεῖ ὅλον τὸ ὑπουργεῖον νὰ παραδεχθῇ, διότι τὸ ζήτημα, ὡς ὑπ' αὐτοῦ ἀνεπτύχθη, δὲν ἀποβλέπει μόνον τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν, ἀλλὰ ὅλους τοὺς ὑπουργούς, διότι ἡ ἀνωμαλία ἐπήγασεν ἀπὸ τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας. Τὴν λύσιν ταύτην νομίζει προσφορωτέραν πρὸς διατήρησιν τῆς ἁρμονίας τῶν βουλευτικῶν σωμάτων μετὰ τῆς κυβερνήσεως, καὶ τὴν πρόληψιν τῶν κακῶν συνεπειῶν, τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ἄστατος ἐφαρμογὴ τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι νομίζει ὅτι ἔρθασεν ἡ βουλὴ εἰς τὸ τέρμα τῆς συζητήσεως, διὰ τοῦτο λέγει μόνον ὅτι τὸ ὑπουργεῖον θέλει λάβει ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ λεχθέντα καὶ θέλει ῥυθμίσει ὁμοιομόρφως τὴν διαγωγήν του, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναστολῆς τῆς ἐνεργείας τοῦ νόμου, ἥτις εἶναι ἔργον τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας· ἀλλὰ ὑπάσχεται μόνον νὰ ἐνεργήσῃ πάντοτε ὁμοιομόρφως τὸν νόμον.

Μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλων αἰτούντων τὸν λόγον, ἐπειδὴ εἶχε παρέλθει ἡ ὥρα, ὁ πρόεδρος, συναινέσει τῆς βουλῆς, ἀνέβαλε τὴν συζήτησιν ἐπὶ τὴν αὔριον, καὶ ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ.

Ὁ πρόεδρος. Οἱ γραμματεῖς

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ. Μελέτης Χ. Μελέτης.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΕ.

Τῆς 23 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν τρίτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιαστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθη τὸ ὑπολειφθὲν μέρος τῶν πρακτικῶν τῆς προτελευταίας συνεδριάσεως, καὶ ἐγκριθὲν τὸ σύνολον ὑπεγράφη παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τοῦ περὶ δημοτικῶν παρέδρων καὶ συμβούλων ζητήματος, προσέθηκεν ὅτι ἀφοῦ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἐγένετο πολὺς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου λόγος, ἐπρόκειτο νὰ ἐρωτηθῇ ἡ βουλὴ ἐὰν θεωρῇ ἢ ὄχι ἐξηντλημένην τὴν συζήτησιν. Ἐπειδὴ ὅμως πολλοὶ παρετήρησαν ὅτι συνήθεια ἐπεκράτησε ν' ἀγορεύῃ μετὰ τὸν ὑπουργὸν εἷς βουλευτὴς καὶ οὕτω νὰ κλείηται ἡ συζήτησις, ἄλλοι δὲ πάλιν διϊσχυρίζοντο ἄλλα, διελύθη τότε ἡ συνεδρίασις. Διὸ ἐὰν ἡ βουλὴ συγκατατίθηται, θέλει ἐρωτηθῇ ἤδη, ἐὰν πρέπῃ νὰ λυθῇ πλέον τὸ ζήτημα.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι οἱ κατὰ τὴν Ϛ'. περίοδον βουλευταὶ δὲν ἐγνώρισαν τὴν συνήθειαν ταύτην, καὶ ἑπομένως διστάζουσι νὰ τὴν ἀναγνωρίσωσι. Τὸ κατ' αὐτὸν δὲ καίτοι θεωρῶν κακὰς τὰς συνηθείας ταύτας, παραδέχεται μὲν νὰ γείνῃ, ἐὰν θέλωσιν, ἡ τοῦ ζητήματος λύσις, ἀλλὰ χωρὶς νὰ γείνῃ λόγος περὶ συνηθείας.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι τὸ 29 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ὁρίζει ὅτι ἕκαστος βουλευτὴς οὐ μόνον δύναται ν' ἀγορεύῃ δὶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος, ἀλλὰ καὶ τρίτον ἔτι λαμβάνων τὴν ἄδειαν τῆς βουλῆς· οὐδεμία λοιπὸν συνήθεια δύναται παρὰ τὸν κανονισμὸν νὰ ὑπάρξῃ, καὶ αἱ συζητήσεις πρέπει νὰ λαμβάνωσι πᾶσαν τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν, διὰ νὰ καταντῶσιν ὥριμα τὰ ζητήματα. Διὰ τοῦτο οὐδαμοῦ τῆς Εὐρώπης ἐπικρατεῖ ἐν μέσῳ πολυπληθῶν σωμάτων ἡ ῥηθεῖσα συνήθεια, καθ' ὅσον οὐδεὶς, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ πολύνους, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφασίσῃ μόνος ἀκριβές τι καὶ τέλειον. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἐπενοήθη ἡ ἀνάγκη σωμάτων πολυπληθῶν, καὶ δὲν πρέπει ν' ἀποδεχθῶμεν τοιαύτας συνηθείας.

Παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε γενομένης συζητήσεως, ἥτις τρίτην ἡμέραν ἤδη ἐπασχόλει τὴν προσοχὴν τῆς βουλῆς καὶ τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ, προέκυψεν ὅτι ὑπάρχει ἀσάφεια εἰς τὸν νόμον ὡς πρὸς τὴν διττὴν ἰδιότητα τῶν δημοτικῶν καθηκόντων. Πάντες δὲ οἱ ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ θέματος ἀγορεύσαντες ἀνεγνώρισαν τὴν ἀλήθειαν ταύτην, καὶ ἐὰν εἷς μόνος ἀντέτεινεν, ἡ βουλὴ δὲν συνεφώνησε μετ' αὐτοῦ, διὸ ἀπεδέχθη νὰ εἰσαχθῇ νόμος ἑρμηνευτικὸς περὶ τούτου. Ἀλλὰ καίτοι ἀμ-

φοτέρωθεν συμφωνοῦντες εἰς τὴν εἰσαγωγὴν νόμου, οἱ μὲν ἀπεφήναντο ὅτι πρέπει νὰ γείνῃ ἐπιμέλεια τοῦ ὑπουργοῦ, οἱ δὲ, νὰ εἰσαχθῇ ὡς πρότασις νομοσχεδίου ἐκ μέρους οἱουδήποτε βουλευτοῦ. Τὸ κατ' αὐτὸν ἑρμηνεύσας, ὡς ἐγνώριζε, τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ὑπεστήριξε τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν δημοτικῶν καθηκόντων, εἰς δὲ τὴν βουλὴν ἀνέθηκε τὴν πρότασιν ἑρμηνευτικοῦ νόμου. Τὴν πρότασιν λοιπὸν ταύτην εἰσάγων αὐτὸς, καταβέτει εἰς τὸ γραφεῖον, διὰ νὰ ἀνζητηθῇ, ἐὰν τὴν θεωρήσωσι δύο τμήματα ὡς συζητητέαν. Ἐπειδὴ ἄρα ἡ βουλὴ ἔχει ἤδη ὑπ' ὄψιν ὅ,τι οἱ ἐναντίοι ἐφρόνουν, πέποιθεν ὅτι θέλει παύσει πᾶσα περαιτέρω συζήτησις.

Παρατηρούντων δὲ τινων ὅτι καὶ αὐτοὶ συνεμερίσθησαν τὰς ἰδέας τοῦ μνησθέντος βουλευτοῦ, λαβὼν τὸν λόγον ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἀποτεινόμενος εἰς βουλὴν, ἥτις καὶ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς συζητήσεις περὶ πολλοῦ ποιεῖται καὶ ποτὲ δὲν ἀνέχεται νὰ παραβλέπῃ τὸ ἄδικον, ἀλλ' εἶναι πρόθυμος χάριν τῆς ἀληθείας γ' ἀκούῃ τοὺς λόγους ἑκάστου προσβαλλομένου ὁπωσδήποτε, πέποιθεν ὅτι καὶ σήμερον θέλει δείξει εἰς τοιαύτην τινὰ περίστασιν τὰ αὐτὰ αἰσθήματα. Καὶ ἐκτὸς ὅτι, ὡς χθὲς ἐπροτάθη, εἶναι καθιερωμένη ἀνέκαθεν ἡ ἀρχὴ καὶ ἐν τῇ βουλῇ ταύτῃ συμφώνως μὲ τὴν αὐτὴν τακτικὴν καὶ ἄλλων βουλῶν, ὅτι εἰς τὰς περὶ διαρρόρων ἀντικειμένων συζητήσεις, καθ' ἃς οἱ ὑπουργοὶ συμμεριζόμενοι τὴν μίαν τῶν ἀντιθέτων γνωμῶν λαμβάνουσι τὸν λόγον, δὲν κλείεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις, πρὶν ἡ λάβῃ τὸν λόγον καὶ εἷς τοὐλάχιστον τῶν ἀντιθέτων γνώμην ἐχόντων βουλευτῶν, εἶναι ὡς γνωστὸν καὶ ἀρχὴ τοῦ δικαίου ἀναλλοίωτος, ὅτι ὁ προσβαλλόμενος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαντᾷ, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ δικαστήρια ἀκούουσι τελευταῖον τὸν κατηγορούμενον. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τούτων ὅλων τοιοῦτον τι ζητεῖ καὶ αὐτὸς παρὰ τοῦ σώματος, καθ' ὅσον καὶ ἐναντίαν γνώμην τοῦ ὑπουργοῦ ἔχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ τινες ἠθέλησαν ν' ἀποδώσωσιν εἰς τὰ παρελθόντα ὑπουργεῖα, ὧν καὶ αὐτὸς μετεῖχε, διαγωγὴν ἀσυνιπῆ καὶ τρόπον τινὰ σκανδαλώδη. Διὸ προτιθέμενος ἤδη νὰ ὑπερασπίσῃ κυρίως καὶ τὴν πορείαν αὐτοῦ, ἐξαιτεῖται τὴν συγκατάθεσιν τῆς βουλῆς, καθ' ὅσον δὲν πρέπει νὰ σέβωνται μόνον τὴν ἐνεστῶσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν παρελθοῦσαν κυβέρνησιν ὡς ἓν πρόσωπον ἠθικόν. Δὲν θέλει δὲ ἐνδιατρίψει εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ κυρίου ζητήματος, ἀλλὰ θέλει ἀρκεσθῇ μόνον νὰ ἐπιχειρήσῃ τὰς παρατηρήσεις του ἐπὶ ὅσων προχθὲς κατὰ παραγνώρισιν τῶν λόγων αὐτοῦ ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς

εἶπε, καὶ ἐπὶ ὅσων τινὲς βοηθητικῶς περὶ τούτου ἐλάλησαν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι καὶ αὐτὸς θέλει λάβει εἰς τοῦτο τὴν σύγκατάθεσιν τῆς βουλῆς. Ἐνταῦθα δὲ λαβὼν τὴν ἄδειαν παρετήρησεν, ὅτι ἀγορεύων χθὲς μετ' αὐτὸν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἀνέφερεν ὡς πρώτας λέξεις τῆς ὁμιλίας του τὰς ἑξῆς « ἀναγκάσαι, ἐμποδίσαι » νομίσας, ὡς φαίνεται, ὅτι σκοπὸς ὑπῆρχε νὰ ἐμποδισθῇ ἡ Κυβέρνησις τῆς περαιτέρω τοῦ νόμου ἐφαρμογῆς. Ἀλλ' ἐν πρώτοις βεβαιοῖ καὶ αὐτὸν καὶ πάντα ἄλλον, ὅτι ἐὰν τοιοῦτόν τι ἐνόει διὰ τὴν βουλὴν, ἡ ἀπόδοσις τοιαύτης τάσεως εἰς αὐτὴν δὲν ἀνήκει, ἐπειδὴ ἡ βουλὴ ἀπέδωκε πάντοτε καὶ δὲν ἀγνοεῖ ν' ἀποδίδῃ « τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ » ὅ ἐστι καὶ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς νομοτελεστικῆς ἀρχῆς νὰ ἀναγνωρίζῃ καὶ τὰ ἴδια δικαιώματά της νὰ σέβηται καὶ νὰ προασπίζῃ. Ἐὰν δὲ ἠθέλησε νὰ ἐξαγάγῃ τοὐναντίον ὁ Κ. ὑπουργὸς, διότι ἀγορεύων αὐτὸς προχθὲς ἔφερε παραδείγματά τινα ὁμοίων σχεδὸν περιστάσεων, καθ' ἃς οἱ ἀρμόδιοι ὑπουργοὶ οἰκοθεν ἀναστείλαντες πρὸς καιρὸν τὴν ἀμφισβητηθεῖσαν πρᾶξιν, συνεμορφώθησαν μὲ τὸν ἀπαιτούμενον τύπον, ἀφ' οὗ ἐκ τῆς συζητήσεως ἐρωτίσθησαν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπεφήνατο οὐχὶ τοῦ νόμου τὴν ἀναστολὴν, ἀλλὰ τῆς κατὰ τὴν ἐγκύκλιον νέας νομολογίας πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, δὲν ἐζήτησεν ὅμως καὶ ταύτην ἐπιθετικῶς, ἀλλὰ μεθ' ὅσης ἠπιότητος παρεκάλεσε τὸν ὑπουργὸν νὰ ἀσπασθῇ, ἐὰν εὐαρεστῆται, ταύτην, διότι δὲν ἀγνοεῖ, ποῖα εἶναι τὰ δικαιώματα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Κακῶς λοιπὸν ἀπέδωκεν ὁ ὑπουργὸς σκοπὸν ἐπιθέσεως εἰς τὴν ἔκφρασίν του, διότι ἐξ ὅσων χθὲς εἶπε δὲν ἀποδεικνύεται τοῦτο. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς καὶ ἄλλην ἰδέαν αὐτοῦ παραγνωρίζων, ἀπέδωκεν εἰς τὴν φράσιν « ἠθικὴν ἐπιρροὴν » ἄλλην τινὰ σημασίαν. Ἐνταῦθα ὅμως περὶ τῆς αὐθεντικῆς ἑρμηνείας τῶν νόμων ἀγορεύων χθὲς, ἐνόησε τὴν λέξιν ταύτην ὑπὸ τὴν ἀληθῆ σημασίαν της χωρὶς νὰ προτίθηται νὰ προκαλέσῃ τι ἐναντίον τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἐνόει διὰ τῆς ἀνωτέρω φράσεως, ὅτι αὕτη εἶναι μία διασάφησις, μία τις ἀμοιβαία συνεννόησις, δι' ἧς ἡ ἡ βουλὴ θέλει συμφωνήσει μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ, ἢ ὁ ὑπουργὸς μὲ τὴν γνώμην ἐκείνης, ἐν περιπτώσει δὲ ἀντιστάσεως, εἶπεν ὅτι ἀναγκαίως καὶ οἰκοθεν ἐπέρχεται ἡ ἠθικὴ ἐπιρροή. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ἡ αὐθεντικὴ τῶν νόμων ἑρμηνεία ἐνεργεῖται ὑπὸ τῆς τριάδος τῆς συνταγματικῆς ἐξουσίας. Ὅταν δὲ ἡ μία τῶν δυνάμεων τούτων ἀπορανθῇ κατὰ τῆς γινομένης ὑπὸ τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας ἐφαρμογῆς οἱουδήποτε νόμου, τότε οὐ μόνον ἐπισυμβαίνει προκαταληψίς

τις ὅτι οὕτω θέλει ἑρμηνευθῇ ὁ νόμος καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων δύω δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ ἐξασθενοῦσιν αἱ πιθανότητες, τὰς ὁποίας ἡ τὸν νόμον ἐφαρμοζουσα ἐξουσία εἶχεν ὑπὲρ τῆς γνώμης της· ἕπεται δὲ ὅτι ὁ ἐπιμένων εἰς τὴν γνώμην αὐτὴν ὑπουργὸς καὶ παρὰ τὴν ἀπόφανσιν τῆς ἑτέρας νομοθετικῆς ἀρχῆς ὑποστηρίζων αὐτὴν, ἐκτιθησιν ἑαυτὸν εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ὑποστῇ κατηγορίαν καὶ δίκην βουλευτικήν, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν αἱ δύω νομοθετικαὶ δυνάμεις συμφωνήσωσι κατὰ τῆς γινομένης ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐφαρμογῆς. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐπέρχεται ἡ ἠθικὴ ἐπιρροὴ, τὴν ὁποίαν χθὲς εἶπεν ὅτι μία κατὰ τῆς ἐγκυκλίου ἀποφανσις τῆς βουλῆς θέλει ἔχει ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως καὶ τῆς μελλούσης πορείας τοῦ ὑπουργοῦ. Δὲν προέθετο λοιπὸν διὰ τῆς φράσεως ταύτης νὰ φέρῃ τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν ἠθικὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἀναστείλῃ τὸν νόμον, ἀλλ' ἐξήγησεν ὑπὸ τὴν τακτικὴν σημασίαν της τὴν ἑρμηνείαν τῶν νόμων καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς συνεπείας· ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἀντιλέγων εἰς τὴν περὶ δημοτικῶν καθηκόντων κειμένην νομολογίαν, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ θανὼν ἀδελφός του εὗρον, ἠθέλησε νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὀρθότητα τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθείσης ἐγκυκλίου, καταφεύγων εἰς τὴν περὶ τούτου αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τῆς ἀντιβασιλείας καὶ ἀναγινώσκων μέρος αὐτῆς ἐκ τοῦ ιβ'. τμήματος περὶ σχηματισμοῦ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν· ἀλλ' οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἐπέφερε δὲν τὸν ἔπεισαν, οὔτε τὸ ἀναγνωσθὲν μέρος τῆς ἐκθέσεως περιέχει τι δυνάμενον ν' ἀποδείξῃ τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν δημοτικῶν καθηκόντων. Ἐὰν δὲ διαιρῇ αὕτη τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν εἰς ἐνεργὸν καὶ βουλευομένην, δὲν προκύπτει τοῦτο ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ ἀσυμβιβάστου τῶν καθηκόντων, ἀλλὰ διότι πολλοὶ μὲν ἀπαιτοῦνται νὰ βουλεύωνται ὑπὲρ τῶν κοινῶν, εἷς δὲ καὶ μόνος νὰ ἐνεργῇ, διὰ νὰ γίνηται ἡ ἐνέργεια μετὰ ταχους, καὶ ὑπέχῃ εὐθύνην ὁ ἐκτελῶν· ἀμφότερα δὲ ταῦτα δὲν ἤθελον εἶσθαι εὔκολα ἐκ μέρους πολυπληθοῦς σώματος ἐνεργούμενα· ἀλλὰ πρὸς ὑποστήριξιν τούτου, ἃς τῷ συγχωρηθῇ νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἀναγνωσιν τῆς μνησθείσης περικοπῆς τῆς ἐκθέσεως, ἣν ὁ ὑπουργὸς ἀφῆκεν ἡμιτελῆ. Ἀναγνοὺς δὲ ταύτην προδήλως ἀπέδειξεν ὅτι μόνον τὴν ἐκτέλεσιν ὁ νομοθέτης ἀνέθετο, δι' οὓς ἐξέθηκε λόγους εἰς ἓν πρόσωπον καὶ οὐχὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Ὅθεν τὴν ἀρχὴν ταύτην ὑπεστήριξε καὶ αὐτὸς, καὶ κακῶς εἶπεν εἰς τῶν προαγορευσάντων, ὅτι οὐδεὶς συνεμερίσθη τὰς περὶ τούτου ἰδέας ἑνὸς βουλευτοῦ. Ἡ διάκρισις λοιπὸν αὕτη τῆς δημοτικῆς ἐξουσίας εἰς ἐνεργὸν καὶ βουλευ-

ομένην δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἀσυμβίβαστον, καὶ ὁ νομοθέτης δὲν εἶπεν ὅτι ὁ εἷς οὗτος ὁ ἐνεργῶν τὰ τοῦ νόμου δὲν δύναται νὰ ᾖναι καὶ μέλος τῆς βουλευομένης ἀρχῆς, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ ᾖναι εἷς μόνος. Καὶ εἰς Γαλλίαν δὲ καὶ εἰς τὸ Βέλγιον γίνεται μὲν ἡ διάκρισις αὕτη, καὶ ὅμως οὐ μόνον τὰ χρέη παρέδρου καὶ δημάρχου δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἀλλὰ καὶ λαμβάνονται οὗτοι ἐκ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ ἀποτελοῦσι μέρος αὐτοῦ. Καὶ διὰ τί παραδείγματα ξένα; Μήπως ἂν στρέψωμεν τὰ βλέμματα εἰς τὸν περίβολον τοῦτον, δὲν θέλομεν ἴδει ὅτι ὑμεῖς αὐτοὶ ἐστὲ συνήθως καὶ βουλεύεται καὶ ἐκτελεσται καὶ ἄλλοι πάλιν καὶ γερουσιασταὶ καὶ ἐκτελεσταί; Δι' ὅλα ταῦτα σέβεται μὲν τὴν ἐκδοθεῖσαν ἐγκύκλιον καθὸ πρᾶξιν ὑπουργικὴν, ἀλλὰ τὴν σέβεται μόνον καὶ δὲν συμμερίζεται τὰς ἰδέας αὐτῆς, διότι παραγνωρίζει αὕτη τὸν νόμον, καὶ δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν δημοτικῶν καθηκόντων. Δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐξελέγχει ὅλας ἐν γένει τὰς πράξεις τοῦ δημάρχου, ἀλλὰ μόνον ἐκείνας, ὅσαι, ἀνήκουσαι εἰς τὸν δῆμον, ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ 50 ἄρθρου τοῦ νόμου· αὐτὸς δὲ μόνον ἐνεργεῖ ἐν ὀνόματι τῆς δημοτικῆς ἐξουσίας, καὶ εἶναι ὑπεύθυνος δι' αὐτάς· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ κύκλου τούτου ὁ δήμαρχος διευθύνει τὰ τῆς στρατολογίας καὶ ἐν γένει ἐκτελεῖ ὅλους τοὺς νόμους, οἵτινες ἀφορῶσι τὰ ἐν γένει διοικητικὰ συμφέροντα καὶ ἐνεργεῖ τότε ὡς ἐκτελεστικὴ ἐξουσία τοῦ δήμου ὑπὸ μόνον τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς· ἀλλ' οἱ πάρεδροι δὲν ἔχουσιν οὐδὲν τῶν χρεῶν τούτων καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι ὑπεύθυνοι. Μόνον δὲ, καὶ τοῦτο σπανίως, ὁσάκις μὴ ἀντιπροσωπεύοντες τὸν δήμαρχον ἐνεργοῦσιν ἀνεξαρτήτως καθήκοντα διοικητικὰ, ὑπάγονται τότε καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς· ἀλλ' ὁσάκις κατὰ παραγγελίαν τοῦ δημάρχου ἐνεργοῦσι δημοτικὰς ὑποθέσεις, δὲν εἶναι οὗτοι ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἀλλ' ὁ δήμαρχος μόνον, ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐνήργησαν· μόνον δὲ καθίστανται ὡς ὁ δήμαρχος ὑπεύθυνοι, ὁσάκις ἀναπληροῖ τις ἐξ αὐτῶν τὸν δήμαρχον κωλυόμενον, καὶ τοῦτο γίνεται σπανιώτατα, καὶ διὰ μόνας τὰς πράξεις ἐκείνης τῆς περιστάσεως. Διὰ τοῦτο ἐπίσης δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι πρέπει νὰ παρευρίσκωνται καὶ ὅλοι οἱ πάρεδροι εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, καὶ μόνον ὁ δήμαρχος ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος τούτου ἀρκοῦσιν. Ἡ περικοπὴ λοιπὸν τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀντιβασιλείας δὲν ἀποδεικνύει τι ἀσυμβίβαστον μεταξὺ τῶν δημοτικῶν καθη-

κόντων, καὶ λέγει μόνον ὅτι εἶναι ἀσύμφορον νὰ ἀνατίθηται ἡ ἐκτέλεσις εἰς πολυπληθὲς σῶμα· καὶ διότι δὲν ἤθελεν ὑπάρχει, ὡς εἶπεν, ἡ ἀναγκαία ταχύτης, καὶ διότι δὲν ἤθελεν ἀνακαλύπτεσθαι, διὰ νὰ τιμωρῆται, ὁ ἔνοχος, κρυπτόμενος καὶ ὑπεκφεύγων ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους. Κακῶς ἄρα διήρεσεν ὁ ὑπουργὸς διὰ τῆς ἐγκυκλίου του τὰ καθήκοντα ταῦτα, ἐπειδὴ ἡ ἔκθεσις τῆς ἀντιβασιλείας ἐννοεῖ τοῦτο· ἀλλ' εἰπόν τινες ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἀδικεῖται διὰ τῆς διακρίσεως τῶν καθηκόντων τούτων, ἐπειδὴ ὁ λαὸς οὐχ ἧττον ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν τοὺς συμβούλους αὐτοῦ, οἱ δὲ πάρεδροι ἐκλέγονται οὐχὶ παρ' αὐτοῦ ἀλλὰ παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων καὶ διορίζονται ἐγκρίσει τῆς κυβερνήσεως. Ναί, εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν συμβούλους καὶ ἀληθῶς τοὺς ἐκλέγει· ἀλλ' ἐλησμόνησαν, φαίνεται, ὅτι αἱ ἐκλογαὶ εἰσὶν ἄμεσοι καὶ ἔμμεσοι, καὶ ὅτι οἱ πάρεδροι ἐμμέσως ἐκλεγόμενοι παρὰ τοῦ συμβουλίου ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, διότι ὁ νόμος οὕτως ὥρισεν, ὁ δὲ λαὸς διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν συμβούλων δίδει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ δικαίωμα πρὸς αὐτοὺς νὰ ἐκλέγωσι τόν τε δήμαρχον καὶ τοὺς παρέδρους καὶ λοιπούς· εἶναι δὲ τὸ αὐτό, ὡς ἐὰν ἔλεγον ὅτι ὁ λαὸς δὲν λαμβάνει μέρος ἐπὶ τῆς τῶν γερουσιαστῶν ἐκλογῆς. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ διορισμὸς οὗτος ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ὁ διορισμὸς τῶν καθιερώθη καὶ ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ τοῦ συντάγματος. Καὶ εἶπε μὲν ὁ ὑπουργός, ὅτι ἐὰν διὰ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς ὅλον τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἀπαρτισθῇ ἐκ παρέδρων, τὸ πρᾶγμα θέλει εἶσθαι δεινόν· ἀλλ' ἐὰν ἐξετάσωμεν πῶς ἐκλέγονται οὗτοι θέλομεν ἴδει ὅτι εἶναι ὅλως ἀδύνατον νὰ συμβῇ τοῦτο· ἐπειδὴ οἱ μὲν σύμβουλοι ἐκλέγονται ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων καὶ νομιμόνων ἑκάστου δήμου, συνήθως δὲ δι' ἐλλειψιν ἐκλέγονται ἐκ τῶν πόλεων, ὥστε πᾶν χωρίον εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχῃ τοιούτους πολίτας· οἱ δὲ μᾶλλον φορολογούμενοι, τῶν ὁποίων ἐπίσης ὁ ἀριθμὸς προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου ἐκανονίσθη νὰ ὦσι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες συνεισφέρουσιν ἐτησίως τοὺς μεγαλειτέρους φόρους, οἷον 300, 200, ἢ τοὐλάχιστον 150 δραχμάς, ὃ ἐστὶ νὰ ὦσι ἐκ τῶν εὐπορωτέρων μεταξὺ ὅλων τῶν δημοτῶν, καὶ τοιοῦτοι βεβαίως δὲν δύνανται νὰ ὦσι εἰμὴ σπανιώτατοι ἐκ τῶν κατοίκων τῶν μικρῶν χωρίων, ὥστε καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ἐπειδὴ καὶ οἱ εἰδικοὶ πάρεδροι τῶν χωρίων πρέπει νὰ ὦσι ἐκ τῶν κατοίκων τούτων, ἀπολύτως ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐκλέγωνται πάντες ἐκ τῆς ὅλο-

μελείας τοῦ συμβουλίου καὶ συνήθως συμπίπτει τοῦτο διὰ τοὺς δημοτικοὺς παρέδρους. Ἡ ὑπόθεσις λοιπὸν αὕτη, ἡ ὁ φόβος τοῦ ὑπουργοῦ εἶναι φύσει ἀκατόρθωτος, καὶ ἔπρεπε νὰ προϊδῇ πιθανωτέρας περιστάσεις· ἀλλ' ἂν καὶ τοῦτο ὑποτεθῇ, διὰ τί νὰ μὴ γείνῃ; Τότε μάλιστα πιθανῶς ἔπεται νὰ ὑποθέσῃ τις τοῦτο καὶ διὰ τὴν βουλήν, νὰ ἴδῃ δηλαδὴ ταύτην πεπληρωμένην ὑπὸ ὑπαλλήλων. Τὸ κατ' αὐτὸν δὲ ἤθελε νομίσει τοῦτο αἰσίων οἰωνῶν πρόδρομον, διότι δὲν ἤθελε σημαίνει ἄλλο, εἰμὴ ὅτι ὑπάρχει μεγίστη ἁρμονία καὶ σύμπνοια μεταξὺ κυβερνήσεως καὶ λαοῦ καὶ ἐξωμαλύνθη πλέον πᾶσα διάστασις καὶ διαφορά. Καὶ ταῦτα μὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ εἴπῃ, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν περὶ ὅλων νομολογίαν, ἣν διεδέχθη αὐτὸς παρὰ τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ Κωλέττου, καὶ δὲν μετεκίνησαν οὐδ' ὁ Κ. Κριεζιώτης, οὐδ' ὁ μετ' αὐτὸν Κ. Ῥοῦσος. Κακῶς ἄρα εἶπέ τις κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ὅτι κατὰ τὸ 1846 καὶ κατὰ τὸ 47 ὑπέστη νέας μεταβολάς, διότι ἐκ τοῦ 1845, ὅτε ἐφήρμοσε τὸν πρὸ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ ἀνδρέου Λόντου νομολογίαν ὁ Ἰωάννης Κωλέττης δὲν διελύθη οὐδόλως. Ἀλλ' ἡ πρώτη ἐφαρμογὴ ταύτης, ἥτις ἦτον ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τοῦ 1845, δὲν ἐγένετο, ὡς εἶπον τινες, ὑπὸ τοῦ Κυρίου Χρηστίδου, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πρὸ αὐτοῦ Κυρίου Θεοχάρους, ὅστις ὑπῆρξε καὶ μέλος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου τοῦ συζητήσαντος καὶ ὑπογράψαντος τὸν προκείμενον νόμον, καὶ ἑπομένως ἐγνώριζεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ πνεῦμα. Δὲν ἔχει δὲ τι κοινὸν ἡ περίστασις ἑνὸς κατὰ τὴν Τρίπολιν παραδιασθέντος συμβούλου, ὡς εἶπέ τις χθὲς ὁμιλῶν περὶ τούτου· διότι ὁ σύμβουλος οὗτος ἦν παραπληρωματικὸς πάρεδρος, καὶ δὲν ἐπαύθη ἐπὶ τῆς ὑπουργίας του, ἀλλ' ἔπεσε νὰ παραιτηθῇ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς κατὰ τὸ 1843 ὑπουργικῆς ἐγκυκλίου, ἥτις ἐπῆλθε τότε κατὰ τῆς κεφαλῆς του· καὶ ἀναφέρῃ μὲν ἀκολούθως ἐπιζητῶν τὴν θέσιν αὐτοῦ, ὅτε ὁ Ἰωάννης Κωλέττης κατὰ τὸ 1845 ἐφήρμοσε τὴν πρὸ τῆς παραιτήσεως τούτου νομολογίαν, ἀλλ' ὁ νομάρχης ἀπήντησεν ὅτι εἶχεν ὁ ἴδιος διασθῇ καὶ δὲν δύναται νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ πλέον, καθότι ἐν τὴν θέσιν του κατεῖχεν ἄλλος κατὰ παραπληρωματικὸν δικαίωμα· ὥστε καὶ ἡ περίστασις αὕτη δὲν ἀναγέται εἰς τὴν ὑπουργίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς προσέθηκεν ἔτι ὅτι δὲν ἔχει τί νὰ πράξῃ κατὰ τῶν διεδικασμένων, διότι ταῦτα εἶναι ἀπαραβίαστα, καὶ ἑπομένως ὅλοι οἱ ὑπάρχοντες τώρα πάρεδροι κλπ. βέλουσιν ὑρίστασθαι. Καὶ ἔχει μὲν ὡς εἶπεν ὁ ὑπουργός, ἀλλ' ὁ νόμος ἐννοεῖ ὡς διεδικασμένα μόνα τὰ ὑπὸ νομίμου δικαστηρίου

ἀναγνωρισθέντα, ἐν δὲ τῶν μελῶν τούτων, ἐὰν δὲν ἦναι νομίμως ἀνεγνωρισμένον, δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ καὶ πίπτει ἀμέσως· τοιοῦτοι δὲ θέλουσιν εἶσθαι κατὰ τὴν ἐγκύκλιον οἱ πάρεδροι. Μὴ γενομένης λοιπὸν τῆς ἀνορθώσεως δι' ἑρμηνευτικοῦ νόμου, δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀσφάλεια, καὶ δὲν εἶναι περιττὸν νὰ παρατηρήσῃ ὅτι αἱ τῆς δικαιοδοσίας τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ὑποθέσεις ἀφορῶσι ποικίλα δικαιώματα δημοτικὰ καὶ ἰδιωτικά. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ προκειμένη ἐγκύκλιος οὖσα δογματικὴ δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ πολίτου ἰσχύν, διότι ἡ δογματικὴ ἑρμηνεία τῶν νόμων ἀνήκει μὲν ἀπολύτως εἰς τὸν ὑπουργόν, ἀλλ' εἶναι ὑποχρεωτικὴ μόνον διὰ τοὺς ὑπαλλήλους, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τοὺς πολίτας, δι' οὓς ἀπαιτεῖται νὰ γείνῃ ἐπίσημος ἑρμηνεία· ἄλλως τε, γνωστὸν εἶναι ὅτι ἡ ἀφαίρεσις δικαιώματός τινος εἶναι ἀντικείμενον νόμου καὶ οὐχὶ διαταγμάτων ἢ ὁδηγιῶν, οὐχὶ τῆς πεποιθήσεως μόνης τῶν κατὰ καιροὺς ὑπουργῶν. Ἐνταῦθα δὲ δικαίωμα τοῦ πολίτου εἶναι, κατὰ διάρκειαν τοὐλάχιστον τεσσάρων ἐτῶν, νὰ δύναται νὰ ἐκλεχθῇ δημοτικὸς σύμβουλος καὶ πάρεδρος ἐνταῦθα. Ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν διατάξας διὰ τῆς ἐγκυκλίου του τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ὑπερέβη τὰ διαγεγραμμένα καθήκοντά του, καὶ ἀνέλαβεν ἔργα νομοθετικῆς ἐξουσίας. Ἡ ἐγκύκλιός του, λοιπὸν ὡς μὴ οὖσα ἐπίσημος ἑρμηνεία εἶναι ἀνίσχυρος, καὶ οἱ πολῖται δὲν δύνανται νὰ τὴν ὑπακούσωσιν. Οὕτω δὲ μετ' ὀλίγον ἄλλος ὑπουργὸς ἐκδίδων νέαν ἐγκύκλιον καὶ ἄλλος μετ' αὐτὸν ἐπιφέρων ἄλλην ἐξήγησιν, θέλουσι καταστήσει τὸν νόμον λαβύρινθον ἀντιφάσεων, καὶ τότε δὲν θέλει ὁμοιάζει οἰκοδόμημα ἐπὶ γῆς, ἀλλ' ἐφ' ἁμάξης ἱδρυμένον, τὸ ὁποῖον ἕκαστος δύναται νὰ στρέφῃ εἰς ὁποίαν θέλει διεύθυνσιν. Συμπεραίνει λοιπὸν ὅτι καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ νόμος ἔχει ἀσαφείας, καὶ πρέπει νὰ δοθῇ εἰς αὐτὰς τέρμα, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ ἐπίσημος ἑρμηνευτικὸς νόμος. Καὶ οἱ μὲν διϊσχυρίσθησαν τοῦτο, οἱ δὲ ὑπεστήριξαν ὅτι πρέπει νὰ μένῃ ὁ νόμος ὡς εἶχεν· ὁ δὲ τελευταῖον προχθὲς ἀγορεύσας ἀπεφήνατο νὰ γείνῃ μὲν ἐπίσημος ἑρμηνεία, ἀλλ' ὁ νόμος νὰ εἰσαχθῇ ὑπὸ τῆς νομοτελειστικῆς ἐξουσίας, καθ' ὅσον αὐτὴ τὸν παρεγνώρισε διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐγκυκλίου, καὶ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγεται ἅπαν τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, ἀλλ' ἐωσότου ὁ περὶ οὗ πρόκειται νόμος ἐπιψηφισθῇ, νὰ γείνῃ πλήρης τῆς ἐγκυκλίου ἀνατολή, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι πρόκειται νὰ σκεφθῇ περὶ τοῦ ἀναγκαίου ἑρμηνευτικοῦ νόμου, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἀναστείλῃ ἐν τῷ μεταξὺ τὴν ἐγκύκλιον.

Ἐκ τῶν περιστάσεων δὲ τούτων ἠθέλησαν νὰ εἴπωσι καί τινες ἐκ τοῦ ῥήματος ὅτι ἡ προκειμένη συζήτησις πολιτικὸν σκοπὸν ὑποκρύπτουσα δὲ εἶχεν ἐγερθῇ ὑπὲρ τοῦ νόμου. Ἐπειδὴ δὲ νομίζει τὸ κατ' αὐτὸν ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς καὶ οἱ βουλευταὶ πάντες ὑπὲρ μόνου τοῦ νόμου φροντίζοντες εἰς τοσαύτην περιῆλθον συζήτησιν, θεωρεῖ ἀναγκαῖον, διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ εὐγενὴς αὐτὴ πάλη, νὰ ἔλθωμεν πλέον εἰς ὁριστικήν τινα λύσιν. Καὶ δύω μὲν εἶναι ὡς παρετήρησεν, αἱ ἐπικρατέστεραι γνῶμαι· α') ἡ τοῦ βουλευτοῦ Σπάρτης, ἣν ἀνέφερε περὶ προσαγωγῆς νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, καὶ περὶ ἀναστολῆς συγχρόνως τῆς ἐγκυκλίου μέχρι τῆς τοῦ νόμου ἐπιψηφίσεως· τὴν γνώμην δὲ ταύτην καὶ αὐτὸς πρωτιμᾷ, καθόσον δὲν πρόκειται περὶ τῆς ἀναστολῆς τοῦ νόμου, ἀλλὰ περὶ τρόπου ἄλλου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. β') Ἡ ἔκφρασις τοῦ φρονήματος τῆς βουλῆς, τὸ ὁποῖον θέλει ὁρίσει, ἐὰν μέχρι τῆς καταρτίσεως τοῦ νέου νόμου πρέπῃ νὰ ἰσχύῃ ἡ νομολογία, τὴν ὁποίαν εὗρεν ἰσχύουσαν ἡ ἐγκύκλιος· καὶ τοῦτο, ἀφ' οὗ ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς οὔτε περὶ τοῦ α. μέρους τῆς ῥηθείσης γνώμης, τουτέστι περὶ προσαγωγῆς νομοσχεδίου, ὁριστικῶς ἀπεφήνατο, καὶ τὸ περὶ ἀναστολῆς τῆς ἐγκυκλίου ῥητῶς ἠρνήθη. Ἐπειδὴ δ' εὑρισκομένη ἡ βουλὴ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσῃ τὸ φρόνημά της ὡς εἴρηται, θέλει ῥανῇ βεβαίως ὅτι εὑρίσκεται εἰς διαφωνίαν μὲ τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν, διότι εἶναι ἀδιάφορον ἂν τὸ προκείμενον ἦναι πρᾶξις μονομερὴς ἑνὸς κλάδου αὐτῆς τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, καὶ τὴν περίστασιν ταύτην πάντοτε ἡ βουλὴ διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς φρονήσεώς της ἐφρόντισε ν' ἀποφύγῃ, χωρὶς ὅμως ὀλιγωρίας καὶ τῶν δικαιωμάτων της, διὰ νὰ ψεύσῃ δὲ καὶ ὅσα ἠθέλησάν τινες, ὡς καὶ περὶ τούτου προανέφερε, ν' ἀποδώσωσι κατὰ τῆς συζητήσεως ταύτης, ὅτι δηλαδὴ ἔχει κύριον ἀντικείμενον τὸ πρόσωπον ἢ τὴν θέσιν τοῦ νῦν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, παρατηρεῖ ὅτι κυκλοφορεῖ καὶ τρίτη τις γνώμη τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ἀποδέχεται μετὰ τὴν πρώτην· ὅτι ἡ βουλὴ ἦτις ἐράνη πάντοτε προνοητικὴ καὶ μετρία, δὲν πρέπει νὰ σπεύδῃ εἰς τοιαῦτα ζητήματα σοβαρά, ἀλλὰ ν' ἀναβάλῃ τὴν ἔκφρασιν τοῦ φρονήματός της ἐπί τινας ἡμέρας, νὰ πέμψῃ δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρακτικὰ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ ὅλη νομοτελεστικὴ ἐξουσία τὰ περὶ τούτου ἐκτεθέντα, καὶ σκεπτομένη ἰδίᾳ καὶ ὡρίμως νὰ φροντίσῃ ὥστε νὰ παύσῃ πᾶσα περαιτέρω διαφορά, φέρουσα τὴν ἀνήκουσαν

διόρθωσιν, μὴ ἀτερουμένη ἡ βουλὴ τοῦ δικαιώματος νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ἐὰν τὸ θεωρήσῃ ἀναγκαῖον. Οὕτω δὲ ἡ μὲν βουλὴ δύναται νὰ ἦναι ὡς πρέπει εἰς ἁρμονίαν μετὰ τοῦ ὑπουργείου, τὰ δὲ ἐθνικὰ συμφέροντα νὰ συζητῶνται ὡρίμως καὶ νὰ προστατεύωνται ἐπαξίως.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι ὡς πάντες ἐνθυμοῦνται χθές, ὅτε διελύθη ἡ συνεδρίασις, ἐπρόκειτο νὰ ἐρωτηθῇ τὸ σῶμα ἐὰν θέλῃ νὰ προχωρήσῃ ἡ παύσῃ πλέον ἡ περὶ τούτου συζήτησις· ἀλλὰ σήμερον ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ζήτημα ὁ προαγορεύσας καὶ ἐγένετο λόγος περὶ ἐθίμου τινός, τὸ ὁποῖον εἰς τὰς βουλευτικὰς συζητήσεις ἐπεκράτει. Τὸ κατ' αὐτὸν ὅμως μὴ ἐξετάζων ἐνταῦθα περὶ τοῦ ἐθίμου, ἐπιθυμεῖ νὰ ἐρωτηθῇ, ὡς ἀπεφασίσθη, ἡ βουλή, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις ἢ νὰ περιορισθῇ μέν ἐως ἐδῶ, νὰ σταλῶσι δὲ ἀντίγραφα τῶν πρακτικῶν εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Ἐπὶ τούτοις αἰτοῦντος τὸν λόγον, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ ὡς ἐπὶ προσωπικότητι, τοῦ ἐν ἀρχῇ τῆς συνεδριάσεως μνησθέντος ὑπὸ τοῦ πρότασιν νομοσχεδίου εἰσαγαγόντος βουλευτοῦ, ἐρίσας δὲ ζητοῦντος ἄλλου νὰ ἀπαντήσῃ περὶ τοῦ κατὰ τὴν Τρίπολιν παραβιασθέντος δημοτικοῦ συμβούλου, καὶ τῶν μὲν ἀποφαινομένων νὰ προβῇ ἡ συζήτησις, τῶν δὲ ἐναντιουμένων, ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως νὰ παύσῃ πᾶσα περαιτέρω συζήτησις.

Ἀκολούθως ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως νὰ διευθυνθῶσι τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρακτικὰ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ ἐν αὐτοῖς ὑπὲρ καὶ κατὰ ἐκτεθέντα πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὠφελιμον.

Οὕτω δὲ περαιωθέντος τοῦ ζητήματος καὶ προκειμένου νὰ συζητηθῇ τὸ περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου νομοσχέδιον, παρετήρησέ τις ὅτι ἐν τῇ περὶ τούτου ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς ἐσημειώθη κατὰ λάθος, φαίνεται, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὡς εἰσηγητοῦ· ἐπειδὴ δὲ, καίτοι μὴ ἐναντίος, δὲν εἶναι ὅμως αὐτὸς ὁ εἰσηγητὴς, ἐζήτειτο ν' ἀποσβεσθῇ τὸ ὄνομά του ἐκ τῆς ἐκθέσεως, ὅπερ καὶ ἐγένετο παραχρῆμα.

Προὐτέθη δ' εἰς συζήτησιν τὸ περὶ πιστώσεως νομοσχέδιον, μηδεμιᾶς δ' ἀντιρρήσεως ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ὑπαρχούσης, ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Δ. Μπούκουρα καὶ Δημητρίου Σακελλαριάδου, ἐξ ἧς συνάχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῇ ψηφο-

φορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἓξ ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ὑποβληθέντος περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως 73,000 δραχ. νομοσχεδίου,

ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς		Γεώργιος Κ. Βελῆς	N.
Κλερ. Οἰκονόμου	N.	Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	N.
Γεώρ. Λαγιωτατίδης	N.	Γεώρ. Ἰωάν. Γιαλδάσης	
Δ. Δεληγεώργης	N.	Σ. Χ. Στεφανόπουλος	N.
Π. Τσιμπουράκης	N.	Μιχαὴλ Σισίνης	
Πάνος Μοναστηριώτης	N.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Σταῦρος Γρίβας		Γεώργιος Μῆτσος	N.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Ἰωάν. Κλίμακας	
Μ. Καΐρης		Ἀναγν. Δημητρίου	
Δημήτριος Κονδύλης	N.	Πέτρος Α. Ζάνος	N.
Ἀντώνιος Καμπάνης	N.	Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Χ. Ν. Δεμάθας	N.
Νικόλαος Ἰατρὸς	N.	Ἠλίας Παπαδαῖος	
Ἀναγ. Μακρυπακάμισος	N.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	N.	Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	N.
Κωνστ. Βρυζάκης	N.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Ἀνάργυρος Πετράκης	N.	Ἰω. Ζάρκος	N.
Κ. Τζαβέλλας	N.	Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	N.
Σ. Στράτος		Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Π. Ῥάγκος	N.	Σ. Νικολαΐδης	N.
Λουκᾶς Π. Νάκος	N.	Βελισάριος Νικολαΐδης	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς		Γεώρ. Παππανικολάου	N.
Πέτρος Τσανετάκης		Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	N.
Γεώργιος Κονδύλης		Π. Δεληγιάννης	
Κωνσταν. Φασίτσας	N.	Δ. Ν. Μπούκουρας	N.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	N.	Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Γεώρ. Ἰω. Βατίστας	N.	Ζαφείριος Δεπάστας	N.
Ἄγγελος Γουζούασης		Ἐμμ. Ἀντίπας	N.

Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐ σταθ. Οἰκονομόπουλος	
Γεώρ. Πανοπριοτόπουλος	
Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Νικόλαος Κορφιωτάκης	Ν.
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	
Θεοδώρος Μ. Πετρινός	Ν.
Κωνστ. Μανέτας	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Μελέτης Χ. Μελέτη.	
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.
Δημήτ. Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Χρύσανθος Σουμαείπας	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κ. Βεΐκος	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	
Γεώργιος Μπάϊης	Ν.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	Ν.
Α. Καναλόπουλος	
Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος	
Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἰ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Χριστόδ. Τσίνος	
Δημήτρ. Κουμανιώτης	Ν.
Θεόδ. Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Α. Ὁρλὸφ	
Γεώργιος Μπάστας	
Κώνσταν. Δαρειώτης	Ν.
Σταμ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κωνς. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰωάννης Περίδης	
Ἀνδρέας Μάμουκας	
Κάρολος Νάζος	
Κύστράτιος Παρίσης	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναγασόπουλος	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	
Λθ. Καστανᾶς	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	
Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	
Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Κωνσταν. Δυαβουνιώτης	
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἰωάννης Τασσαῖος	Ν.
Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Ἰωάννης Οἰκονόμου	

Ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον αὐτοῦ καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις εἶπεν ἐν τῶν μελῶν τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ὅτι εἶναι κατὰ πλειονοψηφίαν, διότι αὐτὴν αὐτὸς δὲν

συμμερίζεται διὰ τοὺς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ὑπουργοῦ ἀναφερομένους λόγους.

Ὁ ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι τὰ ἔξοδα ταῦτα εἶναι ἀναπόφευκτα καὶ πληρώνονται, ἀφοῦ τὰ δικαστήρια κηρύξωσι τὰς ἀποφάσεις ἐκτελεστάς· δὲν ἔγεινε δὲ δαπάνη καθ' ὑπέρβασιν, ἀλλ' ἤδη ζητεῖται ἡ πίστωσις διὰ νὰ δαπανηθῶσιν.

Ἀπάντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ἀφοῦ ἐδαπανήθησαν 3,000 δραχ. πλέον τοῦ ὑπολογισθέντος αὕτη εἶναι ὑπέρβασις· ἔχει δὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἐπληρώθησαν· καὶ ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦ ὑπουργείου δύναται ν' ἀποδειχθῇ ὅτι ἐξωδεύθησαν. Πρέπει δὲ νὰ ἔλθωσι τὰ ὑπουργεῖα εἰς μίαν τάξιν.

Ὁ ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι εἰς τὴν ταξιν ταύτην ἔχει μεῖζον συμφέρον τὸ ὑπουργεῖον.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ πρῶτον ἄρθρον ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 1. Χορηγεῖται συμπληρωτικὴ πίστωσις δρ. 73,000 ἐπὶ τῶν ἑπομένων κεφαλαίων καὶ ἄρθρων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 ὡς ἑρεξῆς.

Κεφάλαιον 5. ἄρθρ. 1 καὶ 2 « ἀποζημιώσεις βουλευτικῶν σωμάτων » ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρθρου 1. « βουλὴ » δραχ. 28,000, ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρ. 2. « γερουσία » 29,500.

Κεφάλαιον 22. ἄρθρ. 3 καὶ 6. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3. Ἐπισκευὴ προσοδοφόρων κτιρίων δραχ. 500. ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 6 ἔξοδα δικαστικὰ καὶ δικηγορικὰ δραχ. 5,000.

Κεφάλαιον 9. Ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρθρου 2. Ἔξοδα μεταθέσεως οἰκονομικῶν ἐφόρων δρ. 500. καὶ τέλος ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου 10. Στοιχ. ά. Ποσοστὰ ἐπὶ φόρου δεκάτων καὶ λοιπὰ δρ. 9,500. »

Μετὰ τοῦτο ἐγένετο ὁμοίως δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ 2 ἄρθρον ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. Τὰ ὡς ἀνωτέρω ποσὰ τῆς συμπληρωτικῆς ταύτης πιστώσεως θέλουν καταλογισθῇ εἰς τὰς πιστώσεις τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848.

Ὁ παρὼν νόμος συζητηθεὶς καὶ καὶ ψηφισθεὶς παρά τε τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Λεντούδη καὶ Γ.

Μαυρομιχάλου, συνήχθη καθ' ὅμοιον τῷ προηγηθέντι τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72 τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου ἔχοντος οὕτως·

Ο Θ Ω Ν κ. τ. λ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας διατάττομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Χορηγεῖται συμπληρωτικὴ πίστωσις δρ. 73,000 ἐπὶ τῶν ἑπομένων κεφαλαίων καὶ ἄρθρων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 ὡς ἑρεξῆς·

Κεφάλαιον 5. ἄρθρ. 1. καὶ 2. « Ἀποζημιώσεις βουλευτικῶν σωμάτων » ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρθρου 1. « βουλὴ » δραχ. 28,000, ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρου 2. « γερουσία » 29,500.

Κεφάλαιον 22 ἄρθρον 3 καὶ 6. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3. Ἐπισκευὴ προσοδοφόρων κτιρίων δραχ. 500. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄρθρ. 6 « ἔξοδα δικαστικὰ καὶ δικηγορικὰ » δραχ. 5,000.

Κεφάλαιον 9. Ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρθρου 2. « ἔξοδα μεταθέσεως οἰκονομικῶν ἐφόρων » δρ. 500 καὶ τέλος ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου 10 στοιχ. ά. « ποσοστὰ ἐπὶ φόρου δεκάτων καὶ λοιπὰ δρ. 9,500. »

Ἄρθρ. 2. Τὰ ὡς ἀνωτέρω προσὰ τῆς συμπληρωτικῆς ταύτης πιστώσεως θέλουν καταλογισθῆ εἰς τὰς πιστώσεις τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848.

Ὁ παρὼν νόμος συζητηθεὶς καὶ ψηφισθεὶς παρά τε τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ παρὰ τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Μετὰ ταῦτα διὰ τὸ κατεπείγον τοῦ νομοσχεδίου συνετάχθησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν τὰ περὶ τούτου πρακτικὰ, καὶ ἐνεκρίθησαν.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἀνέφερεν, ὅτι ἐπειδὴ ὑπάρχει ἀναφορά τις Νικολάου Ἀγγελοπούλου ἐκ Βαλτεταίου πρὸς τὴν βουλὴν, ἐκ τῆς ὁποίας γίνεται ἀνάγκη τῆς ὑποβολῆς τῶν ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου 1845 καὶ 4. Ἀπριλίου 1846 ἀναφορῶν πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον τοῦ Δημητρίου Παππᾶ Ἰωάννου, κατὰ τοῦ Γεωργίου Παππαδοπούλου δημάρχου Βαλτετσίου, ὡς ἐξαπατήσαντος τὴν κυβέρνησιν, ἵνα καθιερώσῃ σύνταξιν εἰς τὴν μητέρα του, ἐξ ὧν ἡ ἑτέρα διευθύνθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 19,336 ἐν ἔτει 1846 ἐπισημειωτικῆς διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου πρὸς τὸν νομάρχην Ἀρκαδίας, παρακαλεῖ νὰ αἰτήσῃ ἡ βουλὴ παρὰ

τοῦ ὑπουργείου νὰ καθυποβάλῃ τὰς ῥηθείσας ἀναφορὰς, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ νομάρχου μὲ τὰ ἐν αὐτῇ ἐπισυναφθέντα ἔγγραφα, καθὼς καὶ τὰ ταύτοις σχετικά.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγελίας διακοπὴν τῶν συνεδριάσεων διὰ τὰς ἑορτὰς ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1 ὥραν μετὰ μεσημβρίαν.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ. Ἡ ρ ί σ η ς.
Μιλ. Χ. Μ ε λ έ τ η ς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΓ'.

Τῆς 29 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἐννάτην Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ἔτους, συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν π. μ. τῶν ΚΚ. βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνοματικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τὰ ὑπολειπόμενα τῶν δύο παρελθουσῶν συνεδριάσεων, καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐχορηγήθη μηνιαίας ἀπουσίας ἄδεια εἰς τὸν βουλευτὴν Ναυπακτίας Κ. Βέϊκον. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸν Κ. Τσῖναν ἐξαιτούμενον ἄδειαν, ἕνεκα τῆς πασχούσης ὑγείας του, καὶ ἐπισυνάπτοντα καὶ ἀποδεικτικὸν τοῦ ἰατροῦ, ἐχορηγήθη ἄδεια ἀπουσίας μέχρι τῆς ἀναῤῥώσεώς του.

Εἶτα παρελθὼν ὁ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς εἰσηγητὴς ἀνέγνω ἐπ' αὐτῶν δύο ἐκθέσεις, ἐχούσας οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Διελθοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας τὰς ἀκολούθους ἀναφορὰς διαφόρων πολιτῶν, καὶ ἐκτιμήσασα τοὺς ἐπὶ μιᾶς ἑκάστης αὐτῶν ἐκτεθειμένους λόγους, γνωμοδοτεῖ

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **114** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἁρμόδιον νὰ σταθμίσῃ τοὺς ἐνδιαλαμβανομένους ἐν αὐτῇ λόγους, καὶ πράξῃ ὅ,τι νόμιμον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **115** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ὅπως ἐξετάσῃ καὶ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **116** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον, ἁρμόδιον ἐπὶ τῆς ἀναφερομένης ὑποθέσεως.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **117** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργεῖον, ἁρμόδιον νὰ ἐξετάσῃ ἐπὶ τῶν ἀναφερομένων γεγονότων, καὶ ἐνεργήσῃ ὅ,τι νόμιμον καὶ δίκαιον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **118** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον, ἵνα συνεννοούμενον καὶ μὲ τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, καθόσον ἀναφέρεται καὶ εἰς τοῦτο ἡ ἐνδιαλαμβανομένη ὑπόθεσις, ὡς ἐκ τοῦ εἰς τὸν κλάδον του ὑπαγομένου ὑπαλλήλου, ἐνεργήσωσι μετ' αὐστηρὰν ἔρευναν πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ ὑπὲρ τοῦ νόμου.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **119** νὰ διευθυνθῇ ἐπίσης πρὸς τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον μὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ νὰ παρακατατεθῶσιν ἐγκαίρως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς, ἐπὶ ἐπιστροφῇ, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐνοικίασιν τοῦ περὶ οὗ ἡ πρακειμένη ἀναφορὰ ἀργοῦ πεδίου (Βάλτου) καὶ ὅλα τὰ τούτοις σχετικὰ ἔγγραφα πρὸς ψωτισμὸν αὐτῆς.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **120** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον, ὅπως ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους τοὺς ἀναφερομένους καὶ τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν παρουσιάζεται αὕτη, καὶ λάβῃ ταύτην ὑπ' ὄψιν ἐν ὥρᾳ τῶν γινομένων περιθάλψεων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **121** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἀναφερομένης καὶ ἐνεργήσῃ ὅ,τι δίκαιον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **122** νὰ διευθυνθῇ ὡσαύτως πρὸς τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ τὰ προτεινόμενα δίκαια τῆς ἀναφερομένης.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **123** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον, ὅπως συλλέξῃ ἁρμοδίως τὰς περὶ τῶν ἀναφερομένων πράξεων ἀνηκούσας πληροφορίας, καὶ ὑποβάλῃ ταύτας ἐγκαίρως εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ψωτισμὸν αὐτῆς.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. **125** καὶ **126** νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν

Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ἐν δέοντι καιρῷ ὑπ' ὄψιν τὴν προκειμένην τῶν ἀναφερομένων αἴτησιν, ἐκτιμῶν τὰ δίκαια τούτων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **127** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων, καὶ ἐνεργήσῃ ὅ,τι δίκαιον.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. **128** καὶ **129** νὰ διευθυνθῶσιν ἐπίσης πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, ὅπως ἐν δέοντι καιρῷ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων, ἐκτιμῶν τὰ δίκαια τούτων.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. **130** καὶ **131** νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως λαβὸν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐν αὐταῖς ἐκτιθεμένους λόγους, ὑποβάλῃ ἐγκαίρως καὶ ἐν συνόψει εἰς τὴν βουλὴν τὰ περὶ τῶν ἐνδιαλαμβανομένων ὑποθέσεων πρὸς ψωτισμὸν αὐτῆς.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. **132**, **133** καὶ **135** νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐν δέοντι καιρῷ τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **134** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονα τῶν ἀναφερομένων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **136** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπως λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονα τῶν ἀναφερομένων, ἐπιφέρῃ εἰς αὐτὰ θεραπείαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ κανονισμῶν, ὑπ' ὄψιν ἔχων καὶ τὴν ἐνδεῆ τῶν παραπονουμένων τούτων κατάστασιν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **137** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι εἰ μὲν ἔχονται ἀληθείας τὰ τελευταῖα γεγονότα, περὶ ὧν ὁ ἀναφερόμενος παραπονεῖται, εἶναι ἔργον δικαιοσύνης αὐστηρᾶς νὰ στήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ἀνήκουσαν προσοχήν του εἰς τὴν τοιαύτην βραδεῖαν ἀπονομὴν τῆς προστασίας τῶν νόμων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **138** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους τῆς ἀναφερομένης, καὶ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν παρουσιάζεται, καὶ λάβῃ ταύτην ὑπ' ὄψιν ἐν ὥρᾳ τῶν γινομένων περιθάλψεων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **139**, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως λάβῃ ἐν δέοντι καιρῷ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἀναφερομένης.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **140**, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ὅπως λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐκτιθέμενα δίκαια τοῦ ἀναφερομένου ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἀνήκει πρὸς δικαίωσιν αὐτοῦ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **141** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου καὶ ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἀνήκει ὑπὲρ αὐτῆς.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. **142, 143** καὶ **144** νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐνδέοντι καιρῷ τὴν αἴτησιν ἐκ τῶν ἀναφερομένων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **124**, ν' ἀναγνωσθῇ εἰς τὴν βουλὴν, καὶ συζητουμένου τοῦ ἐν αὐτῇ ἀναφερομένου ἀντικειμένου νὰ ἐπέλθῃ ἡ περὶ τοῦ πρακτέου ἀπόφασις αὐτῆς, καθὸ ἤθελε ταχθῇ θέμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Δεκεμβρίου 1848.

Ὁ Εἰσηγητὴς Α. Ἀλεξανδρόπουλος.

Πρὸς τὴν Βουλὴν.

Κύριοι!

Διελθοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας τὰς ἀκολούθους ἀναφορὰς διαφόρων πολιτῶν καὶ ἐκτιμήσασα τοὺς ἐπὶ μιᾶς ἑκάστης αὐτῶν ἐκτεθειμένους λόγους,

Γνωμοδοτεῖ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **1** νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως λάβῃ ἐν δέοντι καιρῷ ὑπ' ὄψιν τὰ περὶ τῆς αἰτήσεως τῆς ἀναφερομένης, δικαιουμένης νὰ τύχῃ τῆς προστασίας τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **2** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, μὲ τὴν σύστασιν τοῦ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ νόμου τούτου, ἀναγνωρισθέντος καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν ὡς ἐπωφελοῦς καὶ διὰ τὸ δημόσιον καὶ διὰ τοὺς ἰδιώτας.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. **3, 9** καὶ **17** νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι εἶναι ἐπάναγκες πλέον νὰ ληφθῇ μέτρον ὁριστικὸν περὶ τῶν τοιούτων, ἰδίως δὲ τῶν αἰτιώσεων τῶν Φαλαγγιτῶν ὡς πρὸς τὴν ἀπέναντι τοῦ συμφερισμοῦ τῶν Φαλ. Γραμματίων τῶν διάθεσιν ἐθνικῶν γαιῶν παραχωρηθεισῶν καὶ παραδιζομένων σκανδαλωδῶς ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν, κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀπὸ **24** Ἰουνίου (**6** Ἰουλίου) **1843** ὑπὲρ αὐτῶν νόμου.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. **4, 6, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 25** καὶ **27** νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, ὅπως ἐξετάζον καὶ ἐκτιμῶν τοὺς ἐν αὐταῖς λόγους, λάβῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοὺς ἐν δέοντι καιρῷ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **5** νὰ διευθυνθῇ ἐπίσης πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, μὲ τὴν σύστασιν τοῦ νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἁρμοδίως, νὰ φέρῃ ἀνα-

κούφισιν εἰς τὰς προκειμένας τῆς ἀναφερομένης ἀνάγκας, ἀναλόγως μὲ τὴν σημερινὴν τοῦ ἔθνους οἰκονομικὴν κατάστασιν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **7** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως ἐκτιμῶν τοὺς λόγους καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀναφερομένου δήμου, ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **8** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ὡς ἁρμόδιον νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ δίκαια τοῦ ἀναφερομένου παράπονα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **10** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως ἐκτιμῶν τὴν ἱκανότητα τοῦ ἀναφερομένου, ἀπέναντι καὶ τῆς περὶ τὸ ἐπαγγελλόμενον παρ' αὐτοῦ ἔργον ὠφελείας τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας καὶ τῆς διαδόσεως τῆς ἐπιστήμης ταύτης, πράξῃ ὅ,τι δέον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **14** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν διορισθεῖσαν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου καὶ ἐκτιμήσῃ αὐτήν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **18** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **20** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπως συμφώνως μὲ τὸ δίκαιον τῶν ἀναφερομένων, τὸ ὁποῖον θέλει ἐκτιμήσει καὶ αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον, λάβῃ τὴν δέουσαν καὶ περὶ τούτων πρόνοιαν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **21** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως λάβῃ πρόνοιαν περὶ μιᾶς ἀναλόγου περιθάλψεως, πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἐσχάτης ἐνδείας, εἰς ἣν διατελεῖ ἡ ἀναφερομένη χήρα, ἀπέναντι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θανόντος συζύγου της.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **22** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργεῖον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **23**. νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ νὰ λάβῃ δεόντως πρόνοιαν περὶ τῆς θεραπείας τῶν δικαίων τοῦ ἀναφερομένου.

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. **24**, νὰ εἰδοποιηθῇ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως πέμψῃ ἐγκαίρως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς βουλῆς ὅλα τὰ φέροντα τὴν ἐνδιαλαμβανομένην ὑπόθεσιν διοικητικὰ ἔγγραφα, καὶ τὰς περὶ ταύτης γενομένας μηνύσεις, αἵτινες ἀναντιρρήτως εὑρίσκονται εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ ὑπουργείου, καθὸ ἀπευθυνθεῖσαι κατὰ δημοτικοῦ ὑπαλλήλου, διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν ἡ βουλὴ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. **26** νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ὅπως λαβὸν ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους τῆς ἀναφερομένης καὶ

ἐξετάζον δεόντως περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν ἐνεργήσῃ ὅ,τι νόμιμον καὶ δίκαιον.

Μετὰ τὰς ὡς ἀνωτέρω ἐπενεχθείσας γνωμοδοτήσεις ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀναφορῶν, νομίζει χρέος της ἡ ἐπιτροπή σας, Κύριοι, νὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις.

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐνεστώσης Β΄. Βουλευτικῆς περιόδου, ἀριθμὸς ἱκανὸς ἀναφορῶν παρουσιάσθη εἰς τὴν βουλὴν, ὧν τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα ὑπῆρξαν τὰ ἀκόλουθα.

1) Αἰτήσεις περὶ συνταξιοδοτήσεων ἀπέναντι ἐκδουλεύσεων ἢ συνεισφορῶν πρὸς τὴν πατρίδα.

2) Παράπονα γεωργῶν ἕνεκα διαθέσεως ἐθνικῶν γαιῶν ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου, ἐναντίον τοῦ ἀπὸ 24 Ἰουνίου (6 Ἰουλίου) 1843 ὑπὲρ αὐτῶν νόμου.

3) Παρόμοια ἐκ μέρους διαφόρων φαλαγγιτῶν παραπονουμένων ὅτι, ἐνῷ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ τοῦ ἀπὸ 1 (13) Ἰανουαρίου 1838 Διατάγματος εὐηρεστήθη νὰ δώσῃ ἀσφαλῆ καὶ διαρκῆ ὕπαρξιν εἰς αὐτοὺς διὰ τῆς [illegible] ὁποιωνδήποτε διαθεσίμων ἐθνικῶν γαιῶν καὶ [illegible] ὁ ἀπὸ 24 Ἰουν. (6 Ἰουλ.) 1843 νόμος, ὅστις [illegible] διερμηνεύεται ὑπὲρ τῆς γεωργικῆς τάξεως, ἀνέστειλε τὴν [illegible]εργύρωσιν τῶν πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν ἐκδοθέντων γραμματίων των, μὲ σκανδαλώδη ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν τρόπον.

4) Περὶ καταπατήσεων ἐθνικῶν γαιῶν ἐκ μέρους διαφόρων.

5) Περὶ καταχρήσεων κατὰ τὴν διαχείρισιν τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας ἐκ μέρους διαφόρων οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων.

6) Περὶ ἀπιστίας πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των δημοτικῶν τινων ὑπαλλήλων.

7) Περὶ παραβιάσεων τοῦ δημοτικοῦ νόμου, καὶ τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τούτου κεκτημένων δικαιωμάτων.

8) Περὶ ὀλιγωρίας δικαστικῶν ὑπαλλήλων ὡς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, καὶ ἄλλων παραβάσεων περὶ τὴν δικαιοσύνην.

9) Περὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου τῶν καθυστερούντων ἀπὸ ἐνοικιάσεις, ἐκμισθώσεις, προικοδοτήσεις, καὶ δεκαετεῖς πιστώσεις, πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν ὀφειλετῶν ἀπὸ τοῦ ἀνατοκισμοῦ κτλ. καὶ ἄλλα διάφορα ἀντικείμενα ἄξια δευτέρου λόγου.

Ἀλλ' ἐφ' ὅλων τούτων, τί ἔπραξε μέχρι τοῦδε ἡ βουλή; τί ποτε περισσότερον παρὰ νὰ τὰς διευθύνῃ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ὑπήγοντο, τὸ δὲ ἐνώπιον τῶν ὑπουργείων ἀποτέλεσμα δὲν ἦτον ἕως τώρα ἄλλο, εἰμὴ ἡ εἰς

τὰ ἀρχεῖα αὐτῶν παρακατάθεσις τῶν τοιούτων ἀναφορῶν πρὸς αὔξησιν τοῦ ὄγκου τῶν βιβλίων καὶ τοῦ ἀρχείου, ἄνευ οὐδεμιᾶς ὁριστικῆς ἢ τοὐλάχιστον ἐπαισθητῆς θεραπείας, εἰς δὲ τὴν βουλὴν, τῆς ὁποίας βέβαια τὸ πρῶτον καθῆκον ἦτο νὰ διευθύνῃ ταύτας μὲ τοσαύτην φειδὼ γνώμης, ἀπορείγουσα πᾶσαν παρεξήγησιν, ἤτις ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ χαρακτηρίσῃ οἱαδήποτε ῥητὴν γνώμην, ὡς ἐπιβλητικὴν ἢ ὡς ἐπέμβασιν εἰς ἔργα τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, νὰ ἀποδίδηται ἐκ μέρους τῶν παραπονουμένων ὄχι τόσον εὐλόγως ὀλιγωρία περὶ τὰ συμφέροντά των καὶ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ γίνηται ὡς ἐπιβλητικὴ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς κυριαρχίας της, ὁπόταν ἤθελον ὀλιγωρεῖ οἱ ὑπουργοὶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν εὐχῶν αὐτῆς.

Βαδίζομεν ἤδη τὸ πέμπτον ἔτος τῶν βουλευτικῶν συνόδων, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ταύτην, δὲν προυκαλέσθη ἡ βουλὴ εἰμὴ εἰς τὰ συνήθη ἔργα, τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς φορολογίας, καὶ μόλις ἐπελήφθημεν ἀκροθιγῶς πως μικρῶν τινων ἔργων, περὶ ὧν οὐδεμία ἐπείγετο ἀνάγκη ἢ κίνδυνος.

Ἐψηφίσαμεν τὴν εἰς τοὺς γεωργοὺς παραχώρησιν ἑνὸς στρέμματος γῆς, πρὸς ἀνέγερσιν οἰκίας καὶ διὰ κῆπον· ἀλλὰ τίς τῶν γεωργῶν ἔμενεν ἕως τώρα ἢ ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ ἄστεγος; τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἂν καὶ ἐψηφίσθη ἀπὸ τοῦ Κυβερνήτου, μ' ὅλα ταῦτα οὐδεὶς τῶν γεωργῶν περιείμενε τὴν ὁριστικὴν τοῦ ἔθνους ἀπόφασιν, ἢ ἐζήτησε τοὐλάχιστον μετὰ τὴν παγίωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα σταθερᾶς Κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν αὐτῆς πρὸς χρῆσιν τῶν τοιούτων καὶ ἄλλων ἀκόμη ἔργων· εἰς μόνας δὲ τὰς πόλεις καὶ μεταξὺ τῶν τάξεων ἐκείνων, τὰς ὁποίας ὁ πόλεμος κατέστησε πλέον ἄπορους καὶ ἐνδεεῖς, ἐρριζώσθη ἡ μεγάλη καὶ ὑπέρμετρος φειδὼ καὶ μέχρι τοῦ [illegible]ταστηρίου τοῦ μετρικοῦ πήχεως.

Ἐψηφίσαμεν τὸν πε[illegible]ως εἰς τοὺς Κρῆτας γαιῶν νόμον· ἀλλὰ τίς τούτων [illegible]δοσιν τοῦ ψηφίσματος τοῦ Κυβερνήτου εὑρέθη κάτοχος ὀλιγωτέρας ἐκτάσεως γῆς τῆς ψηφισθείσης; ἢ καὶ δὲν διάθεσεν αὐτὴν πρὶν ἢ ἀναγνωρισθῇ δι' ὁριστικοῦ νόμου κύριος;

Τῶν μεγάλων ἐκείνων ἔργων, ἅτινα κανονίζουσι διὰ τὸ μέλλον τὴν παγίωσιν μιᾶς οἰκονομικῆς τάξεως εἰς τὴν ὕπαρξιν καὶ εὐημερίαν τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ ἔθνους ἐν γένει, μήτε ἡ Κυβέρνησις ἕως τώρα ἐπελήφθη, μήτε ἡ βουλὴ, λύουσα τὴν μετριόφρονα σιωπήν της ἐπροκάλεσε τὴν ἐνέργειαν. Ὅθεν καὶ ἀνακεφαλαιοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας, ἐπὶ πάντων τούτων

Γνωμοδοτεῖ

Ὡς πρὸς τὰς Συντάξεις.

Αἱ συντάξεις νὰ παύσωσι τοῦ λοιποῦ ἐντελῶς, καὶ ὅσοι μὲν τῶν ἐχόντων τοιοῦτον δικαίωμα ἔλαβον μέχρι τοῦδε ἀνάλογόν τινα ἱκανοποίησιν νὰ ἐπαναπαυθῶσιν εἰς ταύτην, δι' ὅσους δὲ τούτων δὲν ἔγινεν οὐδεμία ἱκανοποίησις, νὰ ὁρισθῇ διὰ νόμου ἡ τοιαύτη ἀναλόγως μὲ τὴν οἰκονομικὴν τοῦ ἔθνους κατάσασιν, διὰ ν' ἀποφύγῃ τοῦ λοιποῦ ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸ ἔθνος τὸ ἀτελεύτητον καὶ σκανδαλώδες τῶν *ἀλλεπαλλήλων* ἀπαιτήσεων, καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν διατηρουμένων συντάξεων τὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπισφαλῆ παριζάμενον, ἀλλαχοῦ πρὸς βλάβην τοῦ δημοσίου, καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ ἰδιώτου.

Ὡς πρὸς τὰ περὶ διαθέσεως καὶ καταπατήσεως ἐθνικῶν γαιῶν ἀντικείμενα, ἐφ' ὧν περιστρέφονται τὰ εἰς τὴν κατηγορίαν 2αν, 3ην καὶ 4ην παράπονα.

«Νὰ ἐπισπευσθῇ ὁ προπαρασκευαζόμενος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἢ προπαρασκευασθεὶς προικοδοτήσεως νέος νόμος, μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ὁποίου (τιθεμένου εἰς ἀχρηστίαν καὶ τοῦ ἀπὸ 24 Ἰουνίου (6 Ἰουλίου) 1843 ὑπὲρ τῶν γεωργῶν νόμου) καὶ ὁ γεωργὸς, καὶ ὁ φέρων εἰσέτι ἀνεξόφλητα γραμμάτια δικαίως παρατονούμενος φαλαγγίτης, καὶ πάσης ἄλλης τάξεως καὶ ἰδιότητος Ἕλλην, δύνανται νὰ καταξαθῶσι κύριοι μέρους τινὸς γαιῶν, καὶ οὕτω θέλουσι προκύψει τρία τινὰ καλὰ εἰς τὸ μέλλον. Πρῶτον θέλουν ἐπαναπαυθῇ ὅλαι αἱ τάξεις τῶν πολιτῶν κανονιζομένου τοῦ πρὸς ζῆν κυριωτέρου πόρου των ἐπὶ τὸ σταθερώτερον καὶ ὁριστικώτερον, δεύτερον, θέλουν παύσει αἱ ἐξακολουθοῦσαι ἀφόβως καὶ ἀτιμωρητὶ καταπατήσεις ἐθνικῶν γαιῶν, καὶ τρίτον, θέλει ἔχει τὸ δημόσιον ἐκ τῶν κτημάτων του ἐκείνων κατόπιν τοῦ περὶ τῆς τοιαύτης διαθέσεως αὐτῶν μέτρου, ὡρισμένον καὶ κανονικὸν φόρον, καὶ θέλει δυνηθῇ νὰ προέλθῃ γρηγορώτερον εἰς ἓν σταθερὸν φορολογικὸν σύστημα.

Ὡς πρὸς τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰς 5, 6, 7 καὶ 8 κατηγορίας παράπονα.

Ἡ περὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ δημοσίου πλούτου κατάχρησις (ἂς προσθέσωμεν καὶ σπαταλὴ) ἥτις ἐστάθη κατὰ τινας ἐποχὰς τὸ συνηθέστερον καὶ κυριώτερον ἔγκλημα εἰς διαφόρους τῆς ὑπηρεσίας κλάδους, ἰδίως δὲ, εἰς ἐκείνους τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων.

Ἡ μετ' ἀπιστίας ἐκπλήρωσις τῶν ἔργων διαφόρων δημοτικῶν ὑπαλλήλων, ἡ τείνουσα εἰς τὸ νὰ διαρρήξῃ τὸ κοινωνικὸν τοῦτο

τῆς ἑνότητος καὶ ἰσότητος τῶν λαῶν οἰκοδόμημα καὶ εἰς τὴν ἀποτύνθεσιν τῶν κοινωνιῶν μας,

Ἡ παραβίασις τοῦ δημοτικοῦ νόμου καὶ τῶν δι' αὐτοῦ κεκτημένων δικαιωμάτων,

Ἡ περὶ τὰ δικαστικὰ καθήκοντα ὀλιγωρία καὶ αἱ παραβάσεις περὶ τὴν δικαιοσύνην ἐν γένει,

Ταῦτα πάντα πολλοῦ λόγου καὶ μεγάλης προσοχῆς ἄξια, ἀπαιτοῦσιν ἰδίως σοβαρώτερα μέτρα, ὅπως εἰς τὸ μέλλον καταστηλώσιν ἐντελῶς, καὶ ὅσον ταχύτερον, διότι ἄλλως δὲν εἶναι μακρὰν νὰ φέρωσιν εἰς παραλυσίαν τὸ Κράτος, πρὸς στερέωσιν τοῦ ὁποίου ἐχύθη μεγάλου ἀριθμοῦ Ἑλλήνων πολύτιμον αἷμα, καὶ κατεστράφη τὸ μεγαλείτερον τῆς ἰδιοκτησίας τῶν λαῶν μέρος.

Ὡς πρὸς τὰ περὶ καθυστερούντων.

Ἡ Κυβέρνησις θεωρήσασα ἅπαξ ὡς συνάδοντα τὸν περὶ τούτων νόμον καὶ μὲ τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου, καὶ μὲ ἐκεῖνο τῶν ἰδιωτῶν, καὶ παρουσιάσασα τοῦτον εἰς τὴν βουλὴν, εἶναι δίκαιον καὶ σύμφωνον μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς, νὰ τὸν φέρῃ εἰς πέρας ταχύτερον.

Ταῦτα ἐκθέτουσα ἡ ἐπιτροπή σας, παρακαλεῖ ὑμᾶς ἵνα λάβητε ὑπὸ τὰς ἐμβριθεῖς σκέψεις σας, νὰ ἀπευθύνητε τὰς πρὸς ἓν ἕκαστον ὑπουργεῖον ἁρμοδίους ὑχάς σας, περὶ τῶν διαφόρων τούτων ἀντικειμένων.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Δεκεμβρ. 1848.

Ὁ Εἰσηγητής.

Α. Ἀλεξανδρόπουλος.»

Ἀνηγγέλθη ἀντικειμένων τῆς παρούσης συνεδριάσεως ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως δύο πρατύπων καταστημάτων ἐλαιοποιΐας καὶ οἰνοποιΐας. Προτεθείσης δὲ τῆς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ συζητήσεως λαβών τις τὸν λόγον ἀνέφερεν, ὅτι, καθὼς μετὰ τὸν παγκόσμιον κατακλυσμὸν ὁ Νῶε, ἐξελθὼν τῆς κιβωτοῦ, ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐτρύγησεν αὐτὸν, καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ καὶ ἐμεθύσθη, ὁ δὲ Χὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν τὸν πατέρα αὐτοῦ γυμνὸν ὄντα, ἐγέλασε καὶ ἐξελθὼν εἶπε πρὸς τοὺς ἀδελφούς του, ὅτι εἶδε τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρός του καὶ περιέπαιξεν αὐτὸν, ὁ δὲ Σὴμ καὶ Ἰάφεθ εἰσελθόντες ἐκάλυψαν τὸν πατέρα των καὶ ἐπέπληξαν τὸν Χὰμ, οὕτω μετὰ τὸν πολιτικὸν κατακλυσμὸν τῆς πατρίδος ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἦλθε νὰ συζητήσῃ τὸ περὶ οἰνοποιΐας νομοσχέδιον. Τούτου τὰς ἐν μέρει ἐλλείψεις ἀναπτύσσει ἡ ἔκθεσις

τῆς ἐπιτροπῆς καὶ προτείνει τὰς διορθώσεις, ἀλλ' αὐτὸς παραλείπων ταύτας θέλει θεωρήσει τὸ παρὸν νομοσχέδιον ὑπὸ ἄλλην σπουδαιοτέραν ἔποψιν. Διὰ νὰ νομοθετῇ τις δὲν ἀρκεῖ ν' ἀποβλέπῃ εἰς ἄλλα ἔθνη καὶ νὰ μιμῆται τὰ ἔργα, τὰς βιομηχανίας καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐκείνων, ἀλλὰ πρέπει νὰ σπουδάσῃ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς κλίσεις τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ νομοθετεῖ, τὴν ἀρχαίαν ζωήν του, τὸ κλίμα ἐνῷ ζῇ, καὶ συμφώνως πρὸς ταῦτα νὰ προβῇ εἰς τὴν νομοθεσίαν του. Τὸ προκείμενον ὅμως νομοσχέδιον προτίθεται νὰ μιμηθῇ τὴν Εὐρωπαϊκὴν βιομηχανίαν καὶ νὰ θέσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς συναγωνισμὸν πρὸς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην. Ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὑπάρχει πολυχειρία καὶ γῆ ὀλίγη, χρηματικὰ κεφάλαια πολλὰ καὶ ἀγέλαι ἐργατῶν αἰτούντων ἐργασίαν, οἱ δὲ κατασκευαζόμενοι οἶνοι, κίβδηλοι καὶ νόθοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φέρουσι μόνον τὸ ὄνομα τῶν περιφήμων οἴνων τῆς Καμπανίας καὶ Μαδέρας, καὶ πωλοῦνται εἰς τὴν ἡμισείαν τιμὴν ἐκείνης, ἀνθ' ἧς τιμῶνται οἱ καθαροὶ οἶνοι τοῦ εἴδους τούτου ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν. Οἱ δὲ πίνοντες τούτους ὁμοιάζουσι μὲ τοὺς ὀνειρευομένους γλυκὺ ὄνειρον. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχωσι τὰ περὶ τούτου, ἂς ἐξετασθῇ ἤδη, ἂν αἱ περιστάσεις τῶν μερῶν ἐκείνων ὑπάρχωσι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Πρὸς τοῦτο δὲ δὲν θέλει ἐκταθῇ εἰς φαντασταικὰς ἰδέας, ἀλλὰ θέλει βασισθῇ ἐπὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα αὐτὴ ἡ φύσις τῆς Ἑλλάδος μᾶς παριστάνει. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ὑπῆρξέ ποτε τόπος βαναύσων τεχνῶν, ἀλλὰ μήτηρ τῶν ὡραίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης. Διὸ δὲν ἀπαντᾷ τις ἐργαστήρια οἰνοποιΐας καὶ ἐλαιοποιΐας, ἀλλὰ ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς, ἀγάλματα ἀμιμήτου καλλονῆς, καὶ μνημεῖα τῆς δόξης τῶν Ἑλλήνων, τὰ ὁποῖα ἐνέπνευσεν ὁ ἡρωϊσμὸς καὶ παρέστησεν ἡ μεγαλοφυΐα. Ἡ Ἑλλὰς ἡ παροῦσα δὲν διαφέρει τῆς ἀρχαίας, λοιπὸν πρέπει νὰ βαδίσῃ κατὰ τὸ παράδειγμα ἐκείνης. Ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρξέ ποτε πλουσία καὶ μεγάλη, ἀλλὰ δὲν ἐπλούτησεν ἐκ βαναύσων βιομηχανιῶν, ἀνκαὶ τότε ἅπασα ἡ νῦν φωτισμένη Εὐρώπη εὑρίσκετο εἰς τὸ σκότος τῆς βαρβαρότητος, καὶ ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ τὰς βιομηχανικὰς γνώσεις της πρὸς πλουτισμόν· πῶς λοιπὸν δύναται νὰ πλουτήσῃ σήμερον ἐρχομένη εἰς συναγωνισμὸν μὲ τὴν Εὐρώπην, τῆς ὁποίας τῶν μέσων στερεῖται; Δὲν εἶναι μὲν ἐχθρὸς τῶν βελτιώσεων, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἐπικαλεῖται πᾶν μέσον συντείνον πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος, δὲν δύναται ὅμως ν' ἀποσιωπήσῃ, ὅτι αἱ προτεινόμεναι βελτιώσεις δὲν εἶναι αἱ ποθούμεναι. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει ἀκόμη αὐτάρκη αὐτὰ τὰ προϊόντα, ὅπως ἐξέρχονται ἐκ

τῆς φύσεως, καὶ δὲν ἔμεινεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἄλλο τι νὰ σκεφθῇ, εἰμὴ περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς κατασκευῆς τοῦ οἴνου; Ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι πεδιάδες ἀπέραντοι, αἵτινες βεβρεγμέναι ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν αἱμάτων μένουσιν ἔτι ἀκαλλιέργητοι· ἐσκέφθη λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον νὰ συστήσῃ καὶ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν γεωργίαν τὸ ἄροτρον τοῦ ἵππου, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ διασχίσῃ βαθέως τὴν χέρσον γῆν καὶ νὰ κάμῃ ν' ἀναβλύσωσιν ἐκ τῶν σπλάγχνων της οἱ θησαυροί της; Τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος εἶναι κατάφυτα ἐξ ἀγριελαιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Ῥίζος ὑπουργῶν ποτε ὑπέσχετο νὰ πληρώσῃ τὸ πρὸς τὰς Δυνάμεις χρέος τῆς Ἑλλάδος· ἐλήφθη πρόνοια νὰ ἐξημερωθῶσιν αὐταί, ἵνα παράγηται ἱκανὸν ἔλαιον, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀνάγκη τῆς τελειοποιήσεως τῆς κατασκευῆς του; Ἐλήφθη πρόνοια περὶ μέσων χρηματικῶν δυναμένων νὰ διασώσωσι τοὺς ἰδιοκτήτας ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν τοκογλύφων καὶ νὰ τοὺς ἐμψυχώσωσι πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς τῶν κτημάτων αὐτῶν καλλιεργείας καὶ βελτιώσεως; Ἡ Ἑλλὰς ἀγοράζει κατ' ἔτος 800,000 ξένων σίτων, ἔχει ἀνάγκην προϊόντων, χρημάτων καὶ βραχιόνων· ἐθεραπεύθησαν λοιπὸν ὅλαι αἱ ἀνάγκαι αὐταὶ καὶ ὑπελείπετο μόνη ἡ διδασκαλία τῆς καλῆς κατασκευῆς τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου; Ἀλλ' ἂν αἱ ἐπιχειρήσεις αὐταὶ ἦσαν ἐπικερδεῖς, ἤθελον τὰς ἐπιχειρήσει ἑταιρεῖαι, διότι τὰ κέρδη ἐλέπει τὸ ὄμμα τοῦ κερδοσκόπου κάλλιον παντὸς ἄλλου. Ἀφοῦ δὲ αὐταὶ δὲν ἐπεχείρησαν τοῦτο, ἔχουσιν ἄρα κατάστασιν ν' ἀποβλέψωσιν εἰς τὴν σύστασιν τοιούτων καταστημάτων οἱ δῆμοι, οἵτινες δὲν ἔχουσι τὰ μέσα νὰ πληρώσωσι τοὺς διδασκάλους των, τοὺς κοπιάζοντας ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως; Καὶ ἡ κυβέρνησις δὲ αὐτὴ, ἐνῷ καθ' ἑκάστην εὑρίσκεται εἰς οἰκονομικὴν κρίσιν μόλις ἐπαρκοῦσα εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, δύναται νὰ κάμῃ τοιαῦτα ἔξοδα, καὶ νὰ συστήσῃ διδασκάλους οἰνοποιΐας καὶ ἐλαιοποιΐας περιφερομένους εἰς τὸ κράτος καὶ διδάσκοντας τὴν τέχνην αὐτῶν; Ἀλλ' ἐάν ἐπέρρωτο εἰς τὴν γῆν ἐκείνην ὅπου διέλαμψαν ἄλλοτε οἱ περιπατητικοὶ φιλόσοφοι, ν' ἀκμάσωσιν οἱ περιπατητικοὶ τῆς οἰνοποιΐας διδάσκαλοι, ἂς ἐννοήσῃ πᾶς τις, ὅτι ἀπαιτοῦνται ἱκανὰ χρηματικὰ κεφάλαια πρὸς σύστασιν τῶν καταστημάτων, πληρωμὴν διδασκάλων καὶ ἄλλων ἐργατῶν, ἡ δ' ἐκ τούτων ὠφέλεια θέλει εἶσθαι ἀσήμαντος. Ἀντὶ λοιπὸν ν' ἀσχολῆται ἡ κυβέρνησις περὶ τοιαῦτα ἀνάξια λόγου ἔργα, ὤφειλε νὰ σκέπτηται περὶ μειζόνων. Εἰς τὴν Κύρναν, Καλαβρίαν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης ὑπάρχουσιν 8,000 ὁμογενῶν ἡμῶν, οἵτινες εἶχον ἀπέλθει ἐκεῖ κατὰ τὰς δυστυχεῖς ἡμέρας τῆς

πατρίδος, καὶ διετήρησαν ἀκραιφνῶς καὶ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων. Οὗτοι ποθοῦσιν ἤδη, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας, νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν φίλην αὐτῶν πατρίδα· τὴν ἐπάνοδον λοιπὸν ταύτην πρέπει νὰ συνδράμῃ ἡ κυβέρνησις διὰ νὰ διαχυθῇ βιομηχανικὸν φῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τῶν συγκεκροτημένων εἰς διαφόρους τέχνας τούτων ἀνδρῶν. Ὅστις δὲ φαντάζεται ὅτι ἡ καλὴ κατασκευὴ τοῦ οἴνου θέλει γείνει πηγὴ πλούτου εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτι ἡ σύστασις τῶν καταστημάτων τούτων θέλει φέρει τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, ἂς φωτισθῇ ἐξ ἄλλων ὁμοίων προγενεστέρων παραδειγμάτων, τοῦ ἐν Τίρυνθι ἀγροκηπίου, τοῦ καταστήματος τῆς ζαχαροποιΐας, καὶ τοῦ τῆς ὑελοποιΐας, καὶ θέλει πεισθῇ ὅτι εἶναι ἄτοπον νὰ προστεθῶσι νέαι δαπάναι ἄνευ ἀνάγκης οὐδ' ὠφελείας, ἐν τῷ μέσῳ προσεγγιζούσης οἰκονομικῆς κρίσεως. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ἡ ἐπιψήφισις τοιούτων νομοσχεδίων εἰς οὐδὲν ἄλλο συντελεῖ, εἰμὴ νὰ θώσῃ πλήρη τὴν ἰδέαν τῆς ἐλεεινῆς ἡμῶν καταστάσεως. Τοῦτο εἶναι τὸ στάδιον καὶ τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον ὀνειρεύεται ὁ Ἑλληνικὸς λαός; αὕτη εἶναι ἡ διάγνωσις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἔθνους, καὶ ταῦτα τὰ μέσα τὰ συντελέσοντα εἰς τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ; Κατεβλήθησαν τόσαι ἄλλαι μάστιγες, αἵτινες τύπτουσιν ὀκνηρὰν τὴν πατρίδα, τόσαι λῃστεῖαι, αἵτινες θέτουσιν εἰς κίνδυνον οὐχὶ μόνον τὴν περιουσίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων, καὶ δὲν μένει ἄλλο νὰ σκεφθῶμεν εἰμὴ περὶ οἰνοποιΐας; Ταῦτα εἶναι τὰ μεγάλα σχέδια, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ παρουσιάζῃ ἡ κυβέρνησις ὡς συντείνοντα εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος; Εἶναι τάχα ἐξησφαλισμένη ἡ χώρα αὕτη, ἥτις θέλει παραγάγει τὰ προϊόντα, διὰ νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς κατασκευῆς αὐτῶν; ἢ μήπως τὸ ὑπουργεῖον θέλῃ νὰ διδάξῃ τοὺς Ἕλληνας τὰ βιομηχανικὰ ἔργα, σκοπεῦον νὰ τοὺς καταστήσῃ εἵλωτας καὶ δουλοπαροίκους ξένων Δυνάμεων; Πταραγνωρίζουσί τινες ἐνίοτε τὰς ἰδέας του καὶ παρεξηγοῦσι τὰ φρονήματά του, ἀλλ' αὐτὸς λαλῶν οὕτω δὲν κινεῖται ἀπ' οὐδενὸς πολιτικοῦ φατριαστικοῦ πνεύματος, ἀλλὰ μὲ ἀληθινὸν αἴσθημα λέγει, ὅτι παραγνωρίζεται ὁ χαρακτὴρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ παραδιάζονται τὰ ἀληθῆ του συμφέροντα. Καὶ ἐν ὅσῳ ἡ πνοή του ὑπάρχει ἔτι εἰς τὰ χείλη του, οὐδέποτε θέλει παύσει νὰ ὑψόνῃ τὴν φωνήν του ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος, καὶ ἂν πέπρωται νὰ ἦναι φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἡ ἀνύψωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ φρονήματος ἔπρεπε ν' ἀπασχολῇ καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν καὶ νὰ ὁδηγῇ ὅλας τὰς πράξεις πάσης κυβερ-

νήσεως Ἑλληνικῆς, ἀλλ' ἀντὶ τούτου ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν σκέπτεται πῶς νὰ καταστήσῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἐργάτην κτηνώδη καὶ δουλόφρονα. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι φιλόπονος, φιλεργος καὶ φιλήσυχος. Οἱ ἀνδρειοι καὶ ἐμπειρότατοι ναῦται ἡμῶν διασχίζουσι τὰ πελάγη καταφρονοῦντες τοὺς μυρίους κινδύνους τῆς θαλασσοπλοΐας, οἱ ἀκάματοι γεωργοὶ παλαίουσι κατὰ τοσούτων κόπων καὶ μόχθων, καὶ ὁ ποιμὴν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν βίζαν ἀποτόμου βράχου παίζει τὸν ποιμενικὸν αὐλὸν καρτερικῶς καταφρονῶν τοῦ χειμῶνος τοὺς ὕετοὺς καὶ τὰ πάγη. Ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ζῇ ἐλεύθερος, καὶ ἐργαζόμενος ἀναπνέει τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, δὲν θέλει ὅμως νὰ ζήσῃ ὡς οἰνοποιός, ἢ ὀράντης, ἢ νηματοκλώστης, οὐδὲ νὰ κατατήκῃ τὴν ζωήν του ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων. Ἂς ἀφεθῇ λοιπὸν νὰ πίνῃ τὸν οἶνον, ὅπως αὐτὸς γνώσκει νὰ τὸν κατασκευάζῃ, καὶ νὰ ἐνδύηται τὴν ἁπλῆν σισύραν καὶ χλαϊνάν του, καὶ νὰ φορῇ τὸν φυσικόν του χιτῶνα, καὶ ἂς μὴ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτὸν μήτε ξένος ἰματισμός, μήτε ξένα ἤθη καὶ ἔθιμα, τῶν ὁποίων τυφλὴ ἀπομίμησις δὲν ἁρμόζει εἰς τὸν Ἕλληνα, ἔχοντα πρότυπα ἀνυπερβλήτα τοὺς ἀρχαίους αὐτοῦ προγόνους. Εἰς τὸ ὕψος τοῦ Παρθενῶνος ἵστατο ἄλλοτε τὸ μεγαλοπρεπὲς ἄγαλμα τῆς παρθένου Ἀθηνᾶς, ἥτις ἦτον ἡ θεὰ τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀνδρίας. Μὲ πανοπλίαν τὴν ἐνέδυσαν οἱ Ἕλληνες. Λύτη ἐκφράζει τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἕλληνος, τείνοντος εἰς τὴν σοφίαν καὶ τὴν στρατιωτικὴν δόξαν. Ὑπὸ τοιούτων αἰσθημάτων ἐμπνεόμενοι οἱ Πραξιτέλεις καὶ οἱ Φειδίαι ἐνέκυψαν εἰς τὴν ἀληθῆ διάγνωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἐνέπνευσαν εἰς τὸ ἄψυχον μάρμαρον τὸ οὐράνιον αὐτῶν αἴσθημα, μετέβαλον τὸ Πεντελικὸν εἰς ὁλόκληρον κόσμον ἀθανάτων ἀνδρῶν. Τοῦτο εἶναι τὸ στάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ὁδηγηθῇ ὁ Ἑλληνικὸς λαός, διὰ νὰ μὴ μένῃ ἐπὶ πλέον θαμμένη ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐπλούτησε διὰ τῆς βιομηχανίας, ἀλλ' ὅτε οἱ ἐξησκημένοι καὶ ἀνδρεῖοι στρατοί της ἔδειξαν τὴν δύναμιν αὐτῆς εἰς τοὺς ἀξιοδιαίτους Ἀσιανούς, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐφόρεσε τὴν Περσικὴν κίδαριν, τότε κατέστη πλουσία καὶ μεγάλη. Εἰς τὴν σοφίαν καὶ εἰς τὸν ἡρωϊσμὸν ὑπάρχουσι τὰ πλούτη καὶ ἡ δόξα. Αὗται πρέπει νὰ ἦναι αἱ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος ἰδέαι. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν αἰσθημάτων τούτων τοῦ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος πρέπει ν' ἀπασχολῇ πᾶσαν κυβέρνησιν κηδομένην τῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλεῖον εἶναι τὸ μόνον ὄνειρον, τὸ ὁποῖον κατέχει καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν του. Τὸ δ' ὄνειρον τοῦτο, ἂν δὲν συμμερίζωνταί τινες, τὸ συμμερίζεται ὅμως καὶ

ἐκμαγεύεται δι' αὐτὸ ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς γενναῖος λαός, ἡ καρδία τοῦ ὁποίου κτυπᾷ διὰ τὴν δόξαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Αὐταί εἶναι αἱ ἰδέαι του ἐξερχόμεναι ἐξ ἀγνῆς καρδίας, ὡς ἀγνὸν εἶναι καὶ τὸ μέτωπόν του· αἱ δὲ χεῖρές του λευκαὶ ὡς τὸ κρῖνον καὶ γεγυμνασμέναι παιδιόθεν ν' ἀγωνίζωνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος μόνον, οὐδὲ ἐν μέσῃ νυκτί, οὐδὲ ἐν πλήρει ὄρθρῳ δὲν ἐμολύνθησαν εἰς πρᾶξιν ἀληθῶς σκοτεινὴν καὶ στυγερὰν, καὶ ἂν ὁ τύπος, ὅστις ἐκήρυξε τὸν Καραίσκον προδότην καὶ ἀπεκάλεσε τύραννον ἕνα πατέρα τῆς πατρίδος, καὶ ἐξύβρισεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὑπῆρξεν ἔμπλεως ὁμοίων βλασφημιῶν κατ' ἄλλων ἐντίμων ἀνδρῶν καὶ ἐναρέτων Ἑλλήνων· ὁ ἀληθὴς ὅμως τύπος τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐφόρεσεν ἕνεκα αὐτοῦ ταινίαν μαύρην διὰ πένθος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐβυθίσθη ἡ πατρίς. Ἡ δὲ θεία πρόνοια, ἥτις ὡδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸ βῆμα τοῦτο αὐτὴ ἀποκρίνεται περὶ αὐτοῦ πασιφανῶς πρὸς πάντας.

Μετὰ ταῦτα γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Στεφανοπούλου καὶ Χατζοπούλου, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διὰ ψήφων 67 πρὸς 13.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ συστάσεως δύω πρωτύπων καταστημάτων, οἰνοποιΐας, καὶ ἐλαιοποιΐας, νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ο.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ο.
Γεώρ. Λαγιωτατίδης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	
Ἰωάννης Πετμέζης	
Μ. Καΐρης	
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος	
Νικόλαος Ἰατρός	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ο.
Δημ. Καλλιφρονᾶς	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Κ. Τζαβέλλας	
Σ. Στράτος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης	
Γεώργιος Κονδύλης	

Κων. Φασίτσας	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.
Γεώργιος Ι. Βατίστας	Ν.
Ἄγγελος Γουζούασης	
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Ἰωάν. Α. Χατζόπουλος	Ν.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	
Γρηγόριος Χατσηγιάννης	
Γεώργιος Μῆτσος	Ο.
Ἰωάννης Κλίμακας	
Ἀναγνώστης Δημητρίου	
Πέτρος Α. Ζάννος	Ν.
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	
Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	Ο.
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	
Γ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμάτιος Νικολαΐδης	
Βελισάριος Νικολαΐδης	
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Π. Δεληγιάννης	
Δημ. Ν. Μπούκουρας	Ο.
Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ο.
Ζαφείριος Δεπάστας	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	Ν.
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.
Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥάγας Παλαμίδης	Ν.
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.
Κωνσταντῖνος Μανέτας	Ν.
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ο.
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	Ν.
Νικλ. Τσαλακώστας	Ν.
Δημή. Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Στρατῆς Δελιγιαννάκης	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κωνστ. Βέϊκος	Ο.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	
Δημήτριος Βιρβίλης	
Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Ἀ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης.	
Ν. Μοσχούλας	Ν.
Α. Κανελλόπουλος	Ο.
Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Παν. Παππαδιαμαντόπ.	
Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Χριστόδουλος Τσῖνος	Ν.
Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Ἐμ. Λαζάρου Ὀρλόφ	
Γεώργιος Μπάστας	

Κώνστας Δαρειώτης	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σταμάτιος Ἀντωνιάδης	Ν.	Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	
Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Δ. Γ. Κουντουριώτης	
Ἰωάννης Περίδης	Ο.	Δ. Δ. Κουντουριώτης	Ο.
Ἀνδ. Μάμουκας	Ν.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Κάρολος Νάζος		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.	Ἰωάννης Τασσαῖος	Ν.
Ἀν. Παππαταώρης	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	
Ἀθ. Καστανᾶς	Ο.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	

Ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

« Συνιστᾶται παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀνὰ ἓν, τὰ λοιπὰ ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ. »

Ἐπὶ τούτου λαβών τις τὸν λόγον παρετήρησεν ὅτι, ἐὰν σκοπὸς τῆς κυβερνήσεως ἦναι νὰ διαδοθῇ ταχέως εἰς ὅλον τὸ κράτος ἡ καπάλληλος κατασκευὴ καὶ τελειοποίησις τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ὡς εἰς τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν βλέπει τις, δὲν ἀρκοῦσι βέβαια τὰ δύο ταῦτα καταστήματα, τὰ ὁποῖα τὸ νομοσχέδιον προτείνει, διότι, ἀνκαὶ μὴ ὑπαρχούσης προεκδεδομένης ἐρμηνείας περὶ τῆς ἐντέχνου ταύτης κατασκευῆς τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, δὲν γινώσκει τὸν τρόπον, καθ' ὃν θέλουσιν ἐργάζεσθαι οἱ ἐν τοῖς ἱδρυθησομένοις καταστήμασι, παρατηρεῖ ὅμως ὡς ἐκ τῆς πείρας τὴν ὁποίαν ἐπὶ τῶν προϊόντων τούτων ἔχει, ὅτι πᾶσα κατασκευὴ οἴνου, καὶ ἡ περὶ ταύτης ὁμοίως διδασκαλία θέλει γίνεσθαι ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν, κατὰ τὰς ὁποίας γίνεται ὁ τρυγητὸς τῶν σταφυλῶν, καὶ ἐν ὅσῳ τὸ ἐξ αὐτῶν ῥευστὸν διατελεῖ ἔτι γλεῦκος, καθότι, ἀφοῦ τεθῇ τοῦτο εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ λάβῃ τὴν μορφὴν τοῦ οἴνου, δὲν δύναται πλέον οὔτε μεταῤῥύθμισιν, οὔτε βελτίωσιν νὰ λάβῃ, ὡς νομίζει. Τούτου λοιπὸν τεθέντος οὐχὶ ἓν, ἀλλ' οὔτε δέκα καταστήματα δὲν δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς βελτιώσεως τῆς κατασκευῆς τοῦ οἴνου καθ' ὅλα τοῦ κράτους τὰ μέρη. Καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις, ὅτι οἱ διευθυνταὶ τοῦ καταστήματος τούτου θέλουσι κατασκευάζει κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν μέθοδον τοὺς οἴνους τῶν πολιτῶν, τότε ποῖοι θέλουσι προτιμηθῇ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ, ἀφοῦ πάντες ἔχουσι δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσι παρ' αὐτοῦ νὰ κάμῃ ἐπὶ τῶν σταφυλῶν καὶ τοῦ γλεύκους αὐτῶν τὴν ἀπόπειραν καὶ τὴν

διδασκαλίαν; Οὗτος δὲ τότε θέλει εὑρεθῇ εἰς ἀνάγκην ἢ νὰ μὴ ἐνεργήσῃ τι ἢ νὰ φανῇ ἐξαιρετικός. Ἂν δὲ τὰ καταστήματα ταῦτα θέλουσιν εἶσθαι ἁπλῶς διδακτικά, καὶ θέλουσι διδάσκει τὸ πρῶτον ἔτος ὀλίγους τινὰς καὶ τὸ δεύτερον ἄλλους κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους, καθ' ἣν δύναται νὰ γείνῃ ἡ τοιαύτη διδασκαλία, τότε διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου προτείνεται δαπάνη, ἥτις θέλει ἐξακολουθήσει ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ σκοπὸς αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι εἶναι νὰ οἰκονομηθῶσι πρόσωπά τινα, οὐδεμίαν δ' ἄλλην ὠφέλειαν θέλει φέρει εἰμὴ ν' αὐξήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ οἴνου, διότι εἰς τὰ μεσόγεια μέρη ἡ πρὸς ἐμπορίαν αὐτοῦ ἐξαγωγὴ δὲν εἶναι ἐρικτὴ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἁμαξιτῶν ὁδῶν. Διὰ ταῦτα προσκαλεῖ τὸν ὑπουργὸν νὰ λύσῃ τὰς ἀπορίας του ταύτας.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός, ὅτι πρὸς μὲν τοὺς λόγους τοῦ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἀγορεύσαντος νομίζει περιττὴν πᾶσαν ἀπάντησιν, διότι ἡ παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀπέδειξε σαρέστατα τὸ ἀνίσχυρον ἐκείνων, καὶ θεωρεῖ ἀναίκειον ν' ἀναμίξῃ μὲ τοὺς ἐργολάβους καὶ ἐργοστασιάρχας τὸν Πραξιτέλην καὶ τὸν Φειδίαν, οὐδὲ τὰ περὶ μεγάλων ἰδεῶν, ὅτε πρόκειται λόγος περὶ ἐνισχύσεως τῆς βιομηχανίας καὶ ἐμψυχώσεως τῆς βελτιώσεως τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, οὐδὲ περὶ τῆς νυκτὸς, ὅτε πρόκειται περὶ τῆς ἡμέρας. Πρὸς δὲ τὰς παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος ἀπαντᾷ, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου εἶναι σαφὲς καὶ ὁρίζει ὅτι θέλουσι συστηθῇ δύο μόνα καταστήματα, ἓν οἰνοποιΐας καὶ ἕτερον ἐλαιοποιΐας, σκοπὸς δ' αὐτῶν δὲν εἶναι νὰ κατασκευάζωσι τοὺς οἴνους καὶ τὰ ἔλαια τῶν ἰδιοκτητῶν, ἀλλὰ νὰ διδάσκωσι τὸν τρόπον τῆς καλλιτέρας κατασκευῆς καὶ βελτιώσεως τῆς ποιότητος αὐτῶν. Θέλουσι διδάσκει λοιπὸν τὴν τέχνην, ἥτις εὐκόλως δύναται νὰ διαδοθῇ εἰς ὅλον τὸ κράτος. Ὡς πρὸς τὴν γνωμοδότησιν δὲ τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ἀόριστον τοῦ τόπου τῆς συστάσεως αὐτῶν εἶναι προσφορώτερον. Διότι ἡ κυβέρνησις μένει ἐλευθέρα νὰ προσδιορίσῃ τὸ καταλληλότερον μέρος, καὶ ἀφοῦ ἐν τούτῳ πληρωθῇ ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεώς του νὰ τὸ μεταφέρῃ ἀλλαχοῦ.

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου θέλει πληρωθῇ εὐστοχώτερον, ἂν προσδιορισθῇ ἕδρα τῶν καταστημάτων αὐτῶν ἡ πρωτεύουσα, ὅπου συῤῥέουσι πολλοὶ ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ ὑπάρχουσιν οἱ πλεῖστοι τῶν σπουδαζόντων καὶ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις σχολείοις.

Μετά τινα παρατηρήσαντα, ὅτι τὸ γενικὸν καὶ ἀόριστον εἶνα

προτιμότερον, διότι τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὸν ὑπουργὸν νὰ συστήσῃ τὰ καταστήματα ταῦτα ἐνταῦθα, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς δὲν θέλει δύνασθαι τὸ ὑπουργεῖον νὰ μεταφέρῃ αὐτὰ καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου ἡ ἀρθονία τῶν προϊόντων, περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν ὁποίων πρόκειται ἀπαιτεῖ, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 1 ἄρθρον κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἔχον οὕτω·

« Ἄρθρ. 1. Συνιστᾶται παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὸ παρ' αὐτῆς προσδιορισθησόμενον μέρος, ἀνὰ ἓν πρότυπον ἐλαιοποιΐας καὶ οἰνοποιΐας κατάστημα, πρὸς παραδειγματικὴν κατασκευὴν τῶν προϊόντων τούτων καὶ διάδοσιν τῆς τέχνης εἰς τοὺς κατοίκους. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις, ὅτι πρὸς ταχεῖαν διάδοσιν τοῦ τρόπου τῆς καλλιτέρας κατασκευῆς εἶναι ὠφέλιμον νὰ παραλαμβάνωνται οἱ ἐργάται ἐκ τῶν διαφόρων νομῶν, ὥστε δι' αὐτῶν νὰ διαδίδηται εἰς ὅλους τοὺς νομοὺς ὕστερον ἡ τέχνη.

Ὁ ὑπουργὸς ἀπήντησεν, ὅτι εὐχαρίστως δέχεται τὴν παρατήρησιν ταύτην καὶ θέλει λάβει ὑπ' ὄψιν καὶ πραγματοποιήσει αὐτήν, καθόσον μάλιστα εἶναι βάσις πρὸ πολλοῦ εἰλημμένη καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀντικειμένων.

Μετὰ τοῦτο ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ 2 ἄρθρον καὶ τὸ μετ' αὐτὸ 3, ἔχοντα οὕτως·

« Ἄρθρον 2. Τὰ καταστήματα ταῦτα, καταλλήλως ὀργανιζόμενα παρὰ τῆς κυβερνήσεως, θέλουν ἔχει ἀνὰ ἕνα ἀρχιτεχνίτην, ὡς διευθυντήν, διοριζόμενον παρὰ τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν ἐργατῶν.

Ἄρθρον 3. Ὁ μισθὸς τοῦ ἀρχιτεχνίτου προσδιορίζεται μέχρι δραχμῶν 250 κατὰ μῆνα, αἱ δὲ διὰ τὴν ἀντιμισθίαν τῶν ἐργατῶν, τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων μηχανῶν καὶ τοῦ ὑλικοῦ, καὶ αἱ λοιπαὶ διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἀνωτέρω καταστημάτων ἀπαιτούμεναι δαπάναι θέλουν προσδιορίζεσθαι ἐτησίως κατὰ τὴν ἀνάγκην ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου. »

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη τὸ 4 ἄρθρον καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς προτεινόμενα νὰ παρεντεθῶσιν ἄρθρα, ἔχοντα οὕτως·

« Τὸ ἄρθρον 4 λαμβάνει ἀριθμὸν 10, διότι προστίθενται τὰ ἀκόλουθα·

Ἄρθρον 4. Εἰς ἕκαστον τῶν καταστημάτων τούτων θέλουσι

διδάσκεσθαι ἀνὰ δέκα Ἑλληνόπαιδες τὴν τέχνην τοῦ διευθύνειν τοιαῦτα ὅσον οὔπω, συστηθησόμενα κατὰ τὰς ἐπαρχίας καταστήματα.

Ἄρθρον 5. Οἱ Ἑλληνόπαιδες οὗτοι θέλουσι λαμβάνεσθαι δύο ἐξ ἑκάστου νομοῦ, οἱ πρὸς τῷ σκοπῷ τούτῳ ἁρμοδιώτεροι. Περὶ δὲ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους θέλει προβλέπει ἑκάστοτε.

Ἄρθρον 6. Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς κτηματίας νὰ κάμωσι χοῆσιν τοῦ συστηθησομένου ἐλαιοποιείου, ἀλλ' οὗτοι θέλουσι, λόγῳ κατασκευῆς τοῦ ἐξαχθησομένου ἐλαίου, πληρώνει ἀνὰ δύο ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

Ἄρθρον 7. Εἰς τὸ συστηθησόμενον τῆς οἰνοποιΐας κατάστημα εἰσὶ δεκταὶ αἱ σταφυλαὶ τῶν κτηματιῶν δι' ἴδιον αὐτῶν λογαριασμόν, τὸ δὲ πληρωθησόμενον παρ' αὐτῶν, λόγῳ ἐργασίας, ποσὸν, θέλει κανονισθῆ ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον διὰ βασιλικοῦ διατάγματος.

Ἄρθρον 8. Ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος νόμου ἀρχιτεχνίτης τῆς οἰνοποιΐας ζητηθεὶς νὰ ὁδηγήσῃ οἱονδήποτε πολίτην εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ οἴνου αὐτοῦ, χρεωστεῖ νὰ προσέρχηται δωρεάν.

Ἄρθρον 9. Οἱ διὰ τοῦ καταστήματος τῆς οἰνοποιΐας ἐξαχθησόμενοι οἶνοι εἰσὶν ἀτελεῖς τῶν δασμοτελωνιακῶν δικαιωμάτων. »

Ἐπὶ τούτων ὁ ὑπουργὸς παρετήρησεν, ὅτι δὲν ἤθελεν ἀντιτείνει νὰ γείνῃ δεκτὸν τὸ 4 ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς, ἂν δὲν ἔβλεπεν ὅτι θέλει γείνει διπλῆ δαπάνη· διότι διὰ τῶν ἐργατῶν λαμβανομένων ἐκ τῶν διαφόρων νομῶν καὶ διδασκομένων πρεπόντως θέλει διαδοθῆ ἡ τέχνη. Ἂν λοιπὸν πληρώσιν ἐκτὸς τούτων καὶ μαθηταὶ θέλουσιν αὐξήσει τὰ ἔξοδα. Μάλιστα, ἀφοῦ καὶ οἱ ἰδιοκτῆται δύνανται νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ κατάστημα κατὰ τὰς ῥητὰς ὥρας καὶ νὰ διδάσκωνται τὸν τρόπον τῆς βελτιώσεως τῆς κατασκευῆς τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος προϊόντων. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ ἑπόμενα ἄρθρα συνέχονται πρὸς τὸ πρῶτον, τούτου κριθέντος περιττοῦ καὶ τὰ λοιπὰ πρέπει νὰ παραλειφθῶσιν, ὑποστηρίζει λοιπὸν τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀνέπτυξεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι τῆς ἐπιτροπῆς σκοπὸς ἦτο δι' αὐτῶν τῶν καταστημάτων νὰ μορφόνωνται νέοι, δυνάμενοι οἱ ἴδιοι νὰ διδάξωσιν εἰς ἄλλους τὴν τέχνην καὶ νὰ γείνωσιν αὐτοὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας διευθυνταὶ ὁμοίων ἄλλων καταστημάτων, διὰ τῶν ὁποίων τὸ μέτρον τῆς βελτιώσεως θέλει εἰσαχθῆ τάχιον εἰς ὅλον

τὸ χρέος. Πρὸς τοῦτο δὲ πρέπει νὰ προσκληθῶσι νέοι ὀξύνοες καὶ ἐπιδεκτικοὶ διδασκαλίας, ὥστε ἐν ὀλίγῳ διαστήματι νὰ γείνωσιν ἱκανοὶ νὰ διδάξωσιν ἄλλους.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι πᾶσαν τέχνην μανθάνουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐργαζόμενοι, διὰ τοῦτο καὶ τὸ νομοσχέδιον ὠνόμασε τοὺς μαθητὰς, οἵτινες μέλλουσι νὰ διδαχθῶσιν αὐτὴν τὴν τέχνην τῆς καταλληλοτέρας κατασκευῆς τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐργάτας πρὸς διάκρισιν τοῦ διευθυντοῦ. Ἀλλὰ αἱ παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἀποκρούονται ὡς κακῶς ἔχουσαι, ἀλλ' ὡς περιττὰι ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἂν ὅμως μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ καταστήματος κριθῇ ἀναγκαῖον νὰ προσκληθῶσι πρὸς διδασκαλίαν καὶ ἄλλοι νέοι δύναται ν' ἀπορασισθῇ τοῦτο βραδύτερον. Διὰ τοῦτο προτείνει νὰ γείνῃ μὲν δεκτὸν τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ὡς ἔχει, νὰ συσταθῶσι δ' εἰς τὸ ὑπουργεῖον αἱ τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρήσεις.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ τέταρτον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 4. Ἀμφότερα τὰ καταστήματα ταῦτα θέλουν διατηρεῖσθαι εἰς ἐνέργειαν, μεχρισοῦ ἤθελον συστηθῇ τοιαῦτα παρ' ἰδιωτῶν, ἢ ἤθελε θεωρηθῇ περιττὴ ἡ περαιτέρω αὐτῶν διατήρησις.

Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον. »

Τελευταῖον γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Μανέτα καὶ Ἀντίπα, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων 61 πρὸς 7 τὸ σύνολον τοῦ ἀχθέντος νομοσχεδίου, ἔχοντος οὕτως·

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Συνιστᾶται παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὸ παρ' αὐτῆς προσδιορισθησόμενον μέρος, ἀνὰ ἓν πρότυπον ἐλαιοποιΐας καὶ οἰνοποιΐας κατάστημα, πρὸς παραδειγματικὴν κατασκευὴν τῶν προϊόντων τούτων καὶ διάδοσιν τῆς τέχνης εἰς τοὺς κατοίκους.

Ἄρθρον 2. Τὰ καταστήματα ταῦτα, καταλλήλως ὀργανιζό-

μενα παρὰ τῆς κυβερνήσεως, θέλουν ἔχει ἀνὰ ἕνα ἀρχιτεχνίτην ὡς διευθυντὴν, διοριζόμενον παρὰ τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν ἐργατῶν.

Ἄρθρον 3. Ὁ μισθὸς τοῦ ἀρχιτεχνίτου προσδιορίζεται μέχρι δραχμ. 250 κατὰ μῆνα, αἱ δὲ διὰ τὴν ἀντιμισθίαν τῶν ἐργατῶν, τὴν προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων μηχανῶν καὶ τοῦ ὑλικοῦ, καὶ αἱ λοιπαὶ διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἀνωτέρω καταστημάτων ἀπαιτούμεναι δαπάναι θέλουν προσδιορίζεσθαι ἑτησίως κατὰ τὴν ἀνάγκην ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου.

Ἄρθρον 4. Ἀμφότερα τὰ καταστήματα ταῦτα θέλουν διατηρεῖσθαι εἰς ἐνέργειαν, μεχρισοῦ ἤθελον συστηθῇ τοιαῦτα παρ' ἰδιωτῶν, ἢ ἤθελε θεωρηθῇ περιττὴ ἡ περαιτέρω αὐτῶν διατήρησις.

Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον. »

Πρωτόκολλον Ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ εἰς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ περὶ συστάσεως δύο προτύπων καταστημάτων, ἐλαιοποιΐας, καὶ οἰνοποιΐας, νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ο.	Κ. Τσαβέλλας	
Κλεομ. Οἰκονόμου		Σ. Στράτος	
Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.	Π. Ράγκος	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Α. Γεωργαντᾶς	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Πέτρος Τσανετάκης	
Στ. Γρίβας		Γεώργ. Κονδύλης	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Κων. Φασίτσας	Ν.
Μ. Κατρῆς		Ἐλευθ. Καλογερᾶς	Ν.
Δ. Κονδύλης	Ν.	Γεώρ. Ἰω. Βατίσας	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Α. Γουζούασης	
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Γεώργ. Κ. Βελῆς	Ν.
Ν. Ἰατρὸς		Ἰω. Α. Χατζόπουλος	Ν.
Ἀν. Μακρυπόκαμισος		Γεώρ. Ι. Γιωλδάσης	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Κων. Βρυζάκης	Ν.	Μιχ. Σισίνης	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Γρηγόρ. Χατσηγιάννος	

Γεώργ. Μῆτσος	Ο.	Νικόλαος Μπούντουνας	
Ι. Κλίμακας		Π. Παππατσώνης	
Ἀναγν. Δημητρίου		Ἰω. Παππατσώνης	
Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.	Π. Δαρειώτης	Ν.
Μιχ. Ν. Βαλέττας		Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Χρ. Ν. Δεμάθας	Ο.	Στρ. Δεληγιαννάκης	Ν.
Ἠλ. Παππαδαῖος	Ν.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Γ. Πετμεζᾶς		Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Βασ. Πετμεζᾶς	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Κ. Βέϊκος	Ο.
Γ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Μ. Ἰατρὸς	
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Δ. Βιρβίλης	
Στ. Νικολαΐδης	Ν.	Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Βελισάρ. Νικολαΐδης		Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης		Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Π. Δεληγιάννης		Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	Ν.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελλόπουλος	Ο.
Ζαφείριος Δεπάστας		Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμ. Ἀντίπας	Ν.	Ἰωάννης Γκούρας	
Α. Νοταρᾶς.		Ἀναγν. Κεχαγιᾶς	Ν.
Εὐ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Σ. Λογοθετόπουλος	
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος		Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.	Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Μ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Χριστόδουλ. Τσῖνος	Ν.
Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Θεόδ. Ι. Μέξης	
Παρασκ. Ματάλας		Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλόφ	
Ἠλίας Γιατράκος		Γ. Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.	Στ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ῥ. Παλαμίδης		Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Θεόδ. Μ. Πετρινὸς	Ν.	Ἰωάννης Περίδης	
Κωνσταντ. Μανέτας	Ν.	Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ο.	Κάρολος Νάζος	
Μελέτης Χ. Μελέτη	Ν.	Εὐστ. Μ. Παρίσης	
Νικόλ. Τσαλακώστας	Ν.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Δ. Σακελλαριάδης	Ν.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	

Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.	Κωνστ. Δυοβουνιώτης	
Ἀθ. Καστανᾶς		Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.	Ἰωάννης Τασσαΐος	Ν.
Γεώργ. Σ. Κριεζῆς		Μάρκος Βιτάλης	Ο.
Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης		Ἰωάν. Οἰκονόμου.	
Δημ. Δ. Κουντουριώτης			
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.		
Δ. Χατζίσκος	Ν.		

Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ ὑπολιμεναρχείου Πειραιῶς νομοσχεδίου, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος

ΔΗΜ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Εὐ. Μ. Παρίσης.

Μελ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΖ'.

Τῆς 30 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τὴν τριακοστὴν Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ἀγδόου ἔτους συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην π. μ. τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Εἰς τὸν Βουλευτὴν Καρυταίνης Κ. Μπούκουραν ἐχορηγήθη μηνιαία ἀπουσίας ἄδεια.

Ἀνηγγέλθη ἀντικείμενον τῆς παρούσης συνεδριάσεως ἡ συζήτησις τοῦ περὶ διευθύνσεως τοῦ ὑπολιμεναρχείου Πειραιῶς νομοσχεδίου.

Γενομένης δ' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Λουκᾶ Στεφάνου καὶ Χατζοπούλου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 78.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ διευθύνσεως τοῦ ὑπολιμεναρχείου Πειραιῶς νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Γρηγόριος Χατζηγιάννος	
Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.	Γεώργιος Μῆτσος	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Ἰωάννης Κλίμακας	
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Ἀναγ. Δημητρίου	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Πέτρος Α. Ζάννας	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Μιχαὴλ Βαλέττας	
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Μιχ. Καΐρης		Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς		Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς		Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Βελισάριος Νικολαΐδης	
Κ. Τζαβέλας	Ν.	Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Κ. Θ. Κολοκοτρώνης	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Πέτρος Δεληγιάννης	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Δημήτ. Ν. Μπούκουρας	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης		Ζαρ. Δεπάστας	
Γεώργιος Κονδύλης		Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.	Εὐρ. Οἰκονομόπουλος	Ν.
Γεώργιος Ἰω. Βατίστας		Γ. Πανοπριστόπουλος	
Ἄγγελος Γοζιούσης		Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.	Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Ἰωαν. Α. Χατσόπουλος	Ν.	Νικόλαος Κορφιωτάκης	Ν.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.	Ἐμμαν. Μελετόπουλος	
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Παρασκευᾶς Ματάλας	

Ἠλίας Γιατράκος		Σπυρ. Λογοθετόπουλος	
Λουκᾶς Στέρανος	Ν.	Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Βάστ. Σπυρίδωνος	Ν.	Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ῥάγας Παλαμίδης	Ν.	Χριστοδούλος Τσῖνος	
Θεόδωρος Μ. Πετρινός	Ν.	Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.
Κωνστ. Μανέτας	Ν.	Θεόδωρος Ι. Μεζῆς	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Ἐμμ. Λαζάρου Ὁρλὸφ	
Μελέτης Χατζῆ Μελέτη	Ν.	Γεώργιος Μπάστας	
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Δ. Σκελληριάδης	Ν.	Στ. Ἀντωνιάδης	
Ν. Μπρύτουνας		Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Π. Παππατσώνης		Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Ἰω. Παππατσώνης		Ἀνδρέας Μαυρουκᾶς	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.	Κάρολος Ναζὸς	
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.	Εὐστράτιος Παρίσης	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.	Ἀν. Παππαταύρης	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Κ. Βίτζος		Γ. Παπαδημητρίου	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.	Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	
Δημήτριος Βιρβίλης		Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Γεώργιος Μπάνης	Ν.	Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Α. Μαυρομιχάλης		Δ. Χατζίσκος	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Γερμανὸς Μαυρομιχάλης		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	
Ν. Μοσχολάς	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	
Α. Κανελλόπουλος	Ν.	Ἰωάννης Τασσαῖος	Ν.
Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς		Μάρκος Πιταλὴς	Ν.
Ἰωάννης Γκοῦρας		Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς			

Ἀναγνώσθη τὸ ἓν καὶ μόνον ἄρθρον αὐτοῦ, ἐφ' οὗ προτείνανπός τινος νὰ τραπῇ τὸ α καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ εἰς τὸ α ἀπολαμβάνοντα ὡς συντακτικῶς ὀρθότερον· ἐγένετο ἡ τροποποίησις αὕτη, καὶ κατ' αὐτὴν καὶ τὸ ἄρθρον δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω·

α Τὸ ὑπολιμεναρχεῖον Πειραιῶς θέλει διευθύνεσθαι τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ μὲ βαθμὸν πλοιάρχου Γ'. τάξεως

ἀντὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ὑποπλοιάρχου, ἀπολαμβάνοντα τὸν μισθὸν τοῦ ὁποίου ἔχει βαθμοῦ.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον. »

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ἰ. Κριεζῆ καὶ Μοσχούλα, συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ἀπαράλλακτον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ διὰ ψήφων 78 τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου ἔχοντος οὕτως.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας διατάττομεν.

Τὸ ὑπολιμεναρχεῖον Πειραιῶς θέλει διευθύνεσθαι τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ἀξιωματικὸν τοῦ ναυτικοῦ μὲ βαθμὸν πλοιάρχου Γ'. τάξεως ἀντὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ὑποπλοιάρχου, ἀπολαμβάνοντα τὸν μισθὸν τοῦ ὁποίου ἔχει βαθμοῦ.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον. »

Εἶτα παρελθὼν βουλευτής τις ὑπέβαλε πρότασιν νόμου περὶ τροποποιήσεως τοῦ φορολογικοῦ νόμου τῶν ἐπιτηδευμάτων· αὕτη δὲ παρεπέμφθη εἰς τὰ τμήματα, ἵνα ἐνεργηθῶσι τὰ κατὰ τὸν κανονισμόν.

Τελευταῖον κληρωθείσης τῆς ἐπιτροπῆς τῆς παρευρεθησομένης εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰ ἀνάκτορα κατὰ τὸ νέον ἔτος, ἔλαχον οἱ Κ.Κ. Α. Γεωργαντᾶς, Κ. Τζαβέλλας, Χατζόπουλος, Ἰω. Ἀντωνόπουλος, Γ. Βατίστας, Γιολδάσης, Πρωτοπαππᾶς, Ν. Ἀνδρικόπουλος, Γ. Παππαδημητρίου, Σταμάτιος Νικολαΐδης.

Εἶτα συνταχθέντα καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς παρούσης ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐνεκρίθησαν.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως γενησομένης τὴν τρίτην Ἰανουαρίου 1849 τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1. μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος

Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς

Εὐστρ. Μ. Παρίσης.

Δ. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΒ'.

Τῆς 10 Ἰανουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἀναγγείλας ἔπειτα πρὸς τὸ σῶμα τὸν θάνατον τοῦ βουλευτοῦ καὶ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν Κωνστ. Θ. Κολοκοτρώνου, προσέθηκεν ὅτι ἀντικείμενα τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς νομοσχεδίου, ἡ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων καὶ ἡ ἔκθεσις διαφόρων ἀναφορῶν.

Ἐπὶ δὲ ταῖς αἰτήσεσι τῶν βουλευτῶν Λρμάου, Βατίστα, Α. Κουντουριώτου καὶ Δ. Κουντουριώτου, τοῦ μὲν πρώτου αἰτουμένου παράτασιν τῆς ἀδείας του ἐπὶ ἕνα μῆνα, τῶν δὲ λοιπῶν μηνιαίαν ἄδειαν ἀπουσίας, ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο εἰς ἐκείνον μὲν νὰ χορηγηθῇ παράτασις ἄνευ μισθοδοσίας, πρὸς τούτους δέ, ἡ αἰτουμένη ἄδεια, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ μένῃ ἀτελὴς ὁ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν συνεδριάσεων ἀριθμός.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἔκθεσιν περὶ συντάξεως τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν Κ. Θ. Κολοκοτρώνου μετὰ τοῦ ἀναγκαίου νομοσχεδίου· ἔχουσι δ' οὕτω.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

« Ὁ θάνατος ἑνὸς τῶν συναδελφῶν ὑμῶν καὶ τοῦ ὑπουργείου συνάμα, τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Θ. Κολοκοτρώνου, ὅστις κατελύπησεν ἡμᾶς ἅπαντας, συνεκίνησε συνάμα τὴν ἀγαθὴν καρδίαν τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν Βασιλέως, καὶ εὐηρεστήθη νὰ μὲ διατάξῃ νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ ἐσώκλειστον Νομοσχέδιον περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως ἐκ τοῦ δημοσίου ἐκ δραχ. 400 εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Κολοκοτρώνου. Ἡ ἀθλία κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν ἐγκατέλειψε τὴν πολυάριθμον καὶ ἀδύνατον οἰκογένειάν του ὁ ἀποβιώσας, εἶναι ἀξία τῆς συμπαθείας τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, οἵτινες ἔδωκαν πάντοτε δείγματα φιλανθρωπίας πρὸς τοὺς συμπολίτας των, οἱ ὁποῖοι διαπράξαντες φιλοκερδῶς τὰ τῆς πατρίδος μας ἀπῆλθον πένητες· ἄλλως τε, κύριοι, αἱ ἐκδουλεύσεις τοῦ πατρικοῦ ὀνόματος τοῦ

ἀποθανόντος, αἵτινες συνδέονται τοσοῦτον στενὰ μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐθνικοῦ μας ἀγῶνος, εἶναι ἄξιαι τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους.

Ἂν καὶ ἡ πρότασις αὕτη ἦναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δικαιολογημένη, ἐπιφυλάττομαι μολονταῦτα νὰ δώσω λεπτομερεστέρας ἐξηγήσεις κατὰ τὴν συζήτησιν περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀποθανόντος, καὶ τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα θέλουν δικαιολογήσει τὴν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου λευκήν σας ψῆφον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΟΝΤΟΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ Κωνσταντίνου Θ. Κολοκοτρώνου.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει παρουσιασθῆ εἰς τὴν βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ὅπως ἔχει, καὶ ὑποστηριχθῆ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκυρώσαμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1.

Εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ τέσσαρα ὀρφανὰ τοῦ Κωνσταντίνου Θεοδώρου Κολοκοτρώνου ἀποβιώσαντος, Βουλευτοῦ Γορτυνος καὶ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων, παραχωρεῖται ἀπὸ τῆς α΄ Ἰανουαρίου 1849 σύνταξις μηνιαία ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων (400).

Ἄρθρ. 2.

Ἡ σύνταξις θέλει ἐξακολουθεῖ ἕνεκα ἡ χήρα μένει εἰς τὴν χηρείαν της, καὶ μέχρις ὅτου τὰ μὲν θήλεα ἀποκατασταθῶσιν τὸ δὲ ἄρρεν συμπληρώσῃ τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἢ τοποθετηθῇ δυνάμει βασιλικοῦ τινος διορισμοῦ·

Ἄρθρ. 3.

Ἐὰν ἡ χήρα ἀποβιώσῃ ἢ συνάψῃ δεύτερον γάμον, ἡ σύνταξις μένει εἰς τὰ ὀρφανά.

Εἰς πᾶσαν δὲ ὀρφανοῦ ἀποβίωσιν, ἀποκατάστασίν τινος τῶν

θηλέων, ἐνηλικιότητα, ἢ τοποθέτησιν τοῦ ἄρρενος, παύει τὸ πεμπτημόριον τῆς ὅλης συντάξεως.

Ἐὰν ἡ ὡς ἐκ τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἄρρενος προερχομένη αὐτῷ χορηγία ἦναι κατωτέρα τοῦ πεμπτημορίου τῆς συντάξεως, ἀποδίδεται τὸ περιπλέον μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 4.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν θηλέων, τὴν ἐνηλικιότητα ἢ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἄρρενος, ἢ τὴν ἀποβίωσιν ὅλων τούτων, ἡ χήρα μένουσα εἰς τὴν χηρείαν της, λαμβάνει σύνταξιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δραχμὰς ἑκατὸν (100).

Τὴν αὐτὴν θέλει λαμβάνει καὶ τὸ ὀρφανόν, ἐὰν εὑρεθῇ εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις.

Ἄρθρ. 5.

Οἱ Ἡμέτεροι ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοὶ θέλουν ἐκτελέσει καὶ διατυπώσει τὸν παρόντα νόμον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Ἰανουαρίου 1849.

ΟΘΩΝ.

Δ. Γ. ΒΟΥΓΑΡΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΟΝΤΟΣ.

Ἐγένετο ἔπειτα ἡ κλήρωσις τῶν τμημάτων ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τοῦ ἀναπληρώντος τὸν γραμματέα νεωτέρου βουλευτοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ἀλεξανδρόπουλου καὶ Χατσοπούλου· ἔλαχον δὲ τὰ ὀνόματα κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν.

Μηνιαία κλήρωσις τῶν Τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον 1849.

Α.	Β.	Γ.
Παππαζιαμαντόπουλος	Δ. Παππασπύρης	Γρηγ. Χατσηγιάννος
Γ. Ἀντωνόπουλος	Γ. Λογιωτατίδης	Γ. Σ. Κριεζῆς
Ἠλίας Παππαδάκης	Ἐμμ. Ἀνείπας.	Εὐσ. Σπυρίδωνος.
Μ. Βιτάλης	Ἰω. Α. Χατσόπουλος.	Ἠλ. Γιατράκος
Ματ. Πρωτοπαππᾶς	Βελ. Νικολαΐδης	Κ. Ἀντωνιάδης
Φρίγγας Παλαιμήδης.	Γ. Κ. Παπαμιζᾶς	Λουκᾶς Στεφάνου
Κ. Τσουκαλᾶς.	Π. Α. Ζάνος	Ι. Τασσαΐος
Γερμ. Μαυρομιχάλης	Α. Γουζούδας	Π. Δαρειώτης.
Π. Ματαλᾶς	Ἰω. Τσιαρᾶς	Θ. Μίξης.
Α. Γεωργαντᾶς	Γ. Γιαλοῦσης	Μ. Σισίνης
Σ. Λογοθετόπουλος	Ἐμ. Μελετόπουλος	Μιχαλόπουλος
Σ. Ἀντωνιάδης.	Ι. Παπαΐζης	Γ. Μῆτσος
Γ. Μπάνης	Ν. Μαυρούλας	Γ. Ῥιζόπουλος
Σ. Δεληγιαννάκης	Γ. Παππαδημητρίου	Πέτρος Τσανετάκης
Σ. Βαλέτας	Ι. Ἀντωνόπουλος.	Κ. Δαρειώτης

Ι. Παππατσώνης	Κων. Δυοβουνιώτης	Νικόλ. Κορφιωτάκης
Ζ. Δεπάστας	Γ. Κ. Βελής	Π. Ράγκος
Σταμ. Νικολαΐδης	Δ. Χατσίσκος.	Στέφ. Στεφανόπουλος.
Μπούκουρας.		

Δ.

Δ. Κουμανιώτης.
Μ. Δ. Καΐρης.
Χ. Τζίνος
Ἐμ. Δ. Ὀρλώφ
Ν. Ἰατρὸς
Ι. Οἰκονόμου
Νικόλ. Μπούτουνας
Σ. Βαρότσης
Ἄρμάος
Μ Βαλέττας
Δ. Κονδύλης
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης
Μακρυπόδαρος.
Ι. Γκούρας.
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος
Ι. Κλίμακας
Ἀθ. Δανηλόπουλος
Κ. Φασίτσας.

Ε.

Δ. Ὀρεινός.
Ἰω. Γ. Κρεζῆς
Α. Πετράκης
Κ. Σχινᾶς
Κων. Βρυζάκης
Εὐς. Καλογερᾶς
Ἀνδρ. Νοταρᾶς
Νικόλαος Ἀνδρίκου
Ι. Περίδης
Εὐστρ. Παρίσης
Σ. Στράτος
Δημ. Δεληγεώργης.
Γ. Ἰω. Βατίστας
Π. Κ. Μαυρομιχάλης
Παῦλος Δεντσόδης
Ἰω. Ζάρκος.
Κ. Νάζος.
Α. Κεχαγιᾶς.

Ϛ.

Πανοπριφτόπουλος
Α. Μάμουκας
Κλεομ. Οἰκονόμου
Α. Δανόπουλος
Π. Παππατσώνης
Σ. Γρίβας
Β. Πετμεζᾶς
Ν. Τσαλακιώτας
Δημ. Καλλιφρονᾶς.
Α. Κουντουριώτης
Π. Τσιμπουράκης
Μελ. Χ. Μελέτης
Παππανικολάου
Λ. Κανελλόπουλος.
Α. Δημητρίου
Κ. Τζαβέλλας.
Δ. Βιρβίλης
Χ. Σουμαρίπας.

Ζ.

Κ. Βέϊκος
Δ. Σακελλαριάδης.
Δ. Καμπάνης
Α. Ἀλεξανδρόπουλος.
Π. Δεληγιάννης
Θ. Πετρινός.

Κ. Μανίτας
Μ. Ἀναστασόπουλος
Εὐς. Οἰκονομόπουλος
Π. Μοναστηριώτης
Γ. Μπάστας
Γρ. Ν. Κορφιωτάκης.

Γ. Κονδύλης
Α. Π. Νάκος
Χρ. Ν. Δεμάθας.
Μ. Ἰατρὸς
Α. Καστανᾶς
Δ. Α. Κουντουριώτης.

Προκειμένου δὲ νὰ συζητηθῇ τὸ περὶ στρατιωτιωτικῆς δυνάμεως τῆς ξηρᾶς νομοσχέδιον, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι διὰ δύο λόγους πρέπει ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις· α) ἐπειδὴ ὁ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου εἰσηγητὴς ἀσθενῶν, δὲν δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ἐν τῇ ἐκθέσει τροπολογίας του καὶ β') ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐκθέσεως ταύτης αἰτεῖται νὰ καταθέσῃ ὁ ὑπουργὸς κατάλογον τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν τῆς ξηρᾶς, οὗτος δὲ εἰσέτι δὲν ὑπεβλήθη. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ συζητηθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον πρὶν ἢ ὑποβληθῇ ὁ κατάλογος, διότι ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ τὸ σῶμα πόσοι ἀξιωματικοὶ καὶ πόσοι στρατιῶται συγκροτοῦσι τὴν δύναμιν τῆς ξηρᾶς.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως θέλει ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινάς, εἰς ἃς ἐλπίζει ὅτι θέλει ἀρκεσθῇ ἡ βουλή. Ἐὰν δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν δὲν πεισθῇ, θέλει παρουσιάσει τότε τὸν κατάλογον,

ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἡ περὶ τοῦ καταλόγου πρότασις τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος εἶναι εὐλογωτάτη, ἐπειδὴ ἔχει μεγίστην σχέσιν μετὰ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, καὶ ἄνευ τούτου δὲν δύναται ἡ βουλὴ ν' ἀποφανθῇ ἐν γνώσει. Οὐδεὶς λοιπὸν δύναται νὰ ἀντείπῃ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ καταλόγου. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ὑπουργὸς ἐξέφρασε κατὰ τοῦτο μικρὸν διαταγμὸν, δύναται νὰ ἐρωτηθῇ τὸ σῶμα ἐὰν ἀπαιτῇ τὴν τοῦ καταλόγου προσαγωγήν.

Ἀντέλεξεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἐξέφρασεν οὐδένα διαταγμὸν περὶ τούτου, ἀλλ' εἶπε μόνον ὅτι ἀφοῦ ἡ βουλὴ ἀκούσῃ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ τότε θέλει προσαγάγει, ἂν ἀπαιτηθῇ, τὸν κατάλογον. Διότι τὸ εἰσαχθὲν νομοσχέδιον εἶναι ὅλως τυπικὸν καὶ δὲν διαφέρει τῶν προηγηθέντων, εἰς δὲ τὴν γενησομένην τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιψήφισιν θέλει ὑπάρχει ἀκριβὴς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν σημείωσις, ἡ δὲ βουλὴ δύναται νὰ ἐξαιρέσῃ τότε οἵους θελήσῃ.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ζητοῦσα τὸν ἀνωτέρω κατάλογον, δὲν ἐφρόνει ν' ἀποδώσῃ πρὸς τὸν νῦν ὑπουργὸν ταιαύτην τινὰ ἔλλειψιν, εἰς ἣν καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ὑπουργοὶ ὑπέπεσαν, ἀλλὰ διότι ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸ σῶμα τίνες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, περὶ ὧν πρόκειται νὰ ἀποφασίσῃ. Ἀλλ' ἐὰν οἱ προκάτοχοι τοῦ νῦν ὑπουργοῦ δὲν ἔπραξαν τοῦτο, δὲν ἔπεται ὅτι καὶ σήμερον δὲν πρέπει νὰ γίνῃ. Ἡ βουλὴ λοιπὸν ἀπαιτοῦσα τὸν κατάλογον δὲν ἀποδίδει σκοπόν τινα δόλιον πρὸς τὸν ὑπουργὸν, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ νὰ ὑποβληθῇ οὗτος, διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἐν γνώσει.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι καὶ ἐντὸς τοῦ συζητητέου νομοσχεδίου εἰσὶν ἐγγεγραμμένοι πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι δὲν ἐννοεῖ πῶς ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ἐζητήθη ἡ τοῦ νομοσχεδίου ἀναβολὴ, ἐμβαίνομεν ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν συζήτησιν. Νομίζει λοιπὸν ὅτι δὲν πρέπει σήμερον νὰ γίνῃ οὐδεὶς περὶ τοῦ νομοσχεδίου λόγος, εἰς δὲ τὴν ὁρισθησομένην ἡμέραν δύναται ν' ἀποφανθῇ, ἡ βουλὴ ἂν θεωρῇ ἀναγκαῖον τὸν κατάλογον καὶ πᾶν ὅτι ἄλλο.

Ἐνταῦθα δὲ τῶν μὲν παρατηρούντων ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ ἀόριστος ἡ τῆς συνεδριάσεως ἡμέρα μεχρισοῦ ὁ εἰσηγητὴς ἀναλάβῃ, καθ' ὅσον ἐκτίθησιν ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ σπουδαίας παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας εἰδικώτερον ἐρρόντισε νὰ γνωρίσῃ, τῶν δὲ διϊσχυριζομένων ὅτι δὲν δύναται ἡ τοῦ εἰσηγητοῦ ἀσθένεια νὰ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν ἀορίστως, καθ' ὅσον ἐνδέχεται μάλιστα νὰ βραδύνῃ ἡ ἀνάρρωσις τοῦ νοσοῦντος, διὸ πρέπει νὰ ὁρισθῇ

ήμέρα συνεδριάσεως ἐκείνη, καθ' ἣν ὁ ὑπουργὸς θέλει παρουσιασθῆ διὰ νὰ ἐκθέσῃ τὰς παρατηρήσεις του, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιτροπὴ δὲν σύγκειται ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ μόνου, ἀλλ' ὑπὸ ἑπτὰ, ὡς δὲν ἀγνοεῖται, μελῶν, ὥστε τὰ λειπόμενα ἓξ μέλη δύνανται νὰ τὸν ἀναπληρώσωσιν ἀποχρώντως. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Βουλὴ ἐπιμένει αἰτοῦσα τὸν ἀνώτερον κατάλογον καὶ ὁ ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι δὲν δυσκολεύεται κατὰ τοῦτο, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς φρονεῖ ὅτι ἐπισυμβαίνουσιν ἐνίοτε ὑπερβάσεις τινὲς ἀξιωματικῶν, νομίζει ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ ἡ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις καθ' ἣν ἡμέραν ὁ ὑπουργὸς θέλει παρουσιάσει τὸν κατάλογον τοῦτον.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι ἀφοῦ ἡ μὲν Βουλὴ ἐξῃτεῖτο τὴν ἀναβολὴν, τὸ δὲ ὑπουργεῖον δὲν ἀντιτείνει, περιττὴ πᾶσα ἄλλη συζήτησις, ἐν δὲ τῇ κυρίᾳ συνεδριάσει θέλει ἀναπτυχθῆ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ προκείμενον ζήτημα.

Προτεινόντων δέ τινων νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τὴν 17 τοῦ Ἰσταμένου, καὶ συναινοῦντος τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη νὰ ἀναβληθῇ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὁ δὲ ὑπουργὸς νὰ προσαγάγῃ τότε τὸν κατάλογον καὶ πᾶν ὅ,τι ἡ Βουλὴ ἀπαιτήσῃ.

Κλεισθείσης οὕτω τῆς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζητήσεως, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ καταθέσῃ ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς Β. τινὰ διατάγματα ἀφορῶντα τὴν ἑρμηνείαν ἄρθρων τινῶν τοῦ δημοτικοῦ νόμου. Ταῦτα δὲ εἰσὶ. α') διάταγμά τι τοῦ 1834, δι' οὗ συνέστη ἐπιτροπή τις παραπόνων· β') διάταγμα τοῦ 1837 περὶ τῆς γενομένης δημαιρεσίας Ἀθηνῶν· γ') ἄλλο διάταγμα τοῦ 1840 περὶ δημαιρεσίας Κορίνθου, καὶ δ') διάταγμα ἕτερον περὶ τῆς ἐκλογῆς Τήνου κλπ. Ἡ κατάθεσις τῶν διαταγμάτων τούτων εἶναι ἀναγκαιοτάτη καὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρήσῃ τις ὡς ἐπουσιώδες τὸ πρᾶγμα, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ νόμου καὶ ὁ νόμος διὰ μιᾶς καταστρέφεται καὶ ἂν ἀκριθυγῶς τῶν προσβάλῃ τις. Οὕτω π. χ. εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον δι' ἓν ἁπλοῦν μόριον τὸ σκαλὶ πολλάκις καταστρέφεται ὑπόθεσις τις ὁλόκληρος. Τὸ πρᾶγμα λοιπὸν εἶναι σπουδαιότατον καὶ ἐξαιτεῖται νὰ ὑποβληθῶσι τὰ ἀνωτέρω διατάγματα ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, διότι προτίθεται νὰ φέρῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς τοῦ 1848 ἐγκυκλίου.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι ἀπεκδέχεται νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἀπόσπασμα τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν καὶ εἶναι ἕτοιμος νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας διασαφήσεις,

λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν ἄλλος ὅτι καὶ ἐπισήμως καὶ ἰδιαιτέρως ἔρχονται ἐξ Αἰγιαλείας πληροφορίαι ὅτι ἀλληπαλλήλα τινα δυσπυχήματα τείνουσιν εἰς πλήρη ἀναστάτωσιν τῶν δήμων τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ὑπῆρχον δύο μικροὶ δῆμοι, ὁ τῆς Αἰγίκης καὶ Μεγαλίτιδος, οἵτινες ὡς λίαν μικροὶ καὶ ἄποροι ἀδύνατον ἦτον νὰ διατηρηθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν. Ἐκ τούτου λοιπὸν εἶχεν ἀποφασισθῇ νὰ συγχωνευθῶσιν οἱ δῆμοι οὗτοι μετὰ τοῦ δήμου τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἡ συγχώνευσις αὕτη ἐπέφερεν αἴσια ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τούτων δήμων ἀποτελέσματα, ἐπειδὴ καὶ ἑλληνικὰ καὶ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα καὶ ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα συνεστήθησαν καὶ νέαν δύναμιν περιεβλήθη ἡ ἐπαρχία ἐκ τῆς συγκεντρώσεως ταύτης. Ἐνθυμεῖται δὲ ὅτι διὰ τὴν συγχώνευσιν ταύτην συνεπέλεσαν ὡς πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ ὡς νῦν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός. Ἀλλ' ἤδη ἀγνοεῖ καὶ δὲν θέλει νὰ ἐξετάσῃ ποῖον συμφέρον ἐγέννησε τὴν καταστρεπτικὴν τῆς συγχωνεύσεως ταύτης θύελλαν, καὶ ἀναφορὰ ἐξ ἑκατὸν ὑπογεγραμμένη προσώπων ἐξαιτεῖται ἤδη τὴν ἀποχώρισιν τῶν δήμων τούτων. Καὶ παραλείπει μὲν ὅτι ἡ ἀναφορὰ δὲν παρέχει τὰ ἀποχρῶντα ἐχέγγυα, διότι ὀλίγοι μόνον εἶναι ἰδιοχείρως ὑπογεγραμμένοι, οἱ δὲ λοιποὶ διὰ ξένης χειρὸς, ἀλλὰ παρατηρεῖ μόνον ὅτι σκοπὸς τῆς ἀποχωρίσεως ταύτης εἶναι νὰ προκληθῶσι νέαι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἐκλογαί. Δὲν ἐξετάζει ἐνταῦθα παῖα τὰ αἴτια ἢ τὰ πρόσωπα τὰ ὑποκινοῦντα τὴν ἀποχώρισιν ἀλλ' ἡ ἐνέργεια αὕτη θέλει φέρει καταστροφὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, καὶ δὲν θέλει ἀρκεσθῇ μόνον εἰς τοῦτο. Ἠδύνατο ἐν τούτοις ἀναφορὰ εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον περὶ τούτων, ἀλλ' αὐτὸ σκεφθὲν ἀπεφάνθη κατὰ τῆς αἰτήσεως. Τὴν ἀναφορὰν ταύτην διεδέχθη ἄλλη πρὸς τὸ ἐπαρχιακὸν συμβούλιον ἀποτεινομένη, καὶ ποῦτο ὡς πληροφορεῖται, ἀπορήνατο συγκαταβατικώτερον. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι δὲν θέλει ἄλλο, εἰμὴ τοῦ νόμου τὴν ὑποστήριξιν, καὶ ὅτι ἐνῷ ζητοῦσι τὴν ἀποχώρισιν, τὸ κατ' αὐτὸν θέλει ἐνεργήσει τὸν νόμον. Ἀλλ' ἂν καὶ ὁ νόμος οὗτος πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως ἐκδοθεὶς, δὲν ἔχει ἀπορρώσαν ἰσχύν, πάλιν ὅμως δὲν ἐπιτρέπει νὰ γίνωνται τοιοῦτοι μετασχηματισμοὶ καὶ διαιρέσεις. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀπόκειται εἰς τὸν Βασιλέα, ὁ δὲ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ προϋπάρχῃ ἡ περὶ τούτου γνωμοδότησις τοῦ δημοτικοῦ, τοῦ ἐπαρχιακοῦ καὶ νομαρχιακοῦ συμβουλίου, διὰ νὰ φωτίζηται ἐκ τῆς κοινῆς ταύτης ἀποφάσεως τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἐκτιμᾷ τοὺς περὶ μετασχηματισμοῦ λόγους. Ὁ νομοθέτης λοιπὸν ὅστις εἰς τὴν τριάδα ταύτην τῶν

συμβουλίων ἀνέθηκε τὴν ἀπόφασιν, ἀποτρέπει πάντα μετασχηματισμὸν δήμων, ἂν δὲν προηγηθῇ ἡ τριπλῆ αὕτη ἀπόφανσις. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἡ ἀπόφανσις αὕτη εἶναι μονομερὴς καὶ ἀπαιτεῖται ἡ τοῦ νομαρχιακοῦ συμβουλίου, ἥτις δὲν ἐξεδόθη ποσῶς. Διὰ ταῦτα ζητεῖ νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὁ ὑπουργὸς ποῖον ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἡ βουλὴ νὰ ἀποφανθῇ ὥστε νὰ παύσωσι τοῦ λοιποῦ τὰ ἄτοπα ταῦτα.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀνέλαβε τὴν τοῦ ὑπουργείου διεύθυνσιν οὐδεμία τοιαύτη ὑπόθεσις ὑπεβλήθη ἐνώπιόν του. Ἄλλως ὅμως παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι χρέος του νὰ ἐξετάσῃ τί ἐνεργεῖ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἢ τί πράττει τὸ ἐπαρχιακόν. Τὰ συμβούλια ταῦτα δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν ἐντὸς τοῦ κύκλου των ἀπαρεμποδίστως· ὅταν ὅμως διευθυνθῇ πρὸς αὐτὸν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν των, θέλει ἐνεργήσει, ὡς καὶ ἄλλοτε ὑπεσχέθη τὸν νόμον, τίποτε ἄλλο εἰμὴ τὸν νόμον. Καὶ τοῦτο μὲν θέλει πράξει ἐν καιρῷ, ποτὲ ὅμως δὲν θέλει προκαταρκτικῶς ἐμποδίσει τὴν πρόοδον ταῦ νόμου ἐπεμβαίνων εἰς τὰς τῶν συμβουλίων ἐργασίας. Ἄλλως τε, δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζωνται κυβερνητικαὶ πράξεις πρὶν ἢ δοθῶσιν αἱ ἀναιγκαῖαι πληροφορίαι.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι οὐδεὶς φρονεῖ νὰ παρεμβάλῃ προσκόμματα εἰς τὴν τῆς ἐξουσίας πορείαν, ἀλλ' ἀναπτύσσων αὐτὰ ἐννοεῖ ὅτι ἐνδέχεται νὰ ἦναι ἐνέργειά τινος ὑπαλλήλου. Καὶ ἂν ἀληθῶς δὲν δύναταί τις ἐκ προοιμίων νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὸ ἔργον, ἀλλ' ἀφοῦ ἡ ἀπόφανσις νομαρχιακοῦ συμβουλίου δὲν ὑπάρχει, εἶναι ὅλως καταφανὲς ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κῦρος τοιαύτη μονομερὴς γνωμοδότησις.

Προὐτέθη ἀκολούθως ἡ τῶν ἰδιωτικῶν ἀναφορῶν συζήτησις, ἐφ' ᾧ ἀνεγνώσθησαν αἱ ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 περιλήψεις ἔχουσαι οὕτως.

« Ἀριθ. 1. Ἀναφορὰ ἀπὸ 29 Αὐγούστ. 1848 τῆς Χήρας Πλωχερίας Σταμ. Ψωμᾶ, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της, καὶ ἐπισυνάπτουσα πιστοποιητικὸν τῆς διοικ. ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκ δραχ. 9500 ὀφειλομένων εἰς αὐτὴν, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι αὐτῶν ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 2. Ἀναφορὰ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου κατοίκων τινῶν τῆς πόλεως Πατρῶν ἐξαιτουμένων τὴν ἐπίσπευσιν τοῦ περὶ καθυστερούντων ναυοσχεδίου, ὡς εὐεργετικοῦ καὶ σωτηριώδους νόμου διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν. »

Ἡ δὲ βουλὴ ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ μὲν πρώτη νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ

ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ὅπως λάβῃ ἐν δέοντι καιρῷ ὑπ' ὄψιν τὰ περὶ τῆς αἰτήσεως τῆς ἀναφερομένης, δικαιουμένης νὰ τύχῃ τῆς προστασίας τῆς κυβερνήσεως, ἡ δὲ δευτέρα νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, μὲ τὴν σύστασιν τοῦ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ νόμου τούτου, ἀναγνωρισθέντος καὶ ὑπὸ τὴν ἰδίαν Κυβέρνησιν καὶ τὴν βουλὴν, ὡς ἐπωφελοῦς καὶ διὰ τὸ δημόσιον καὶ διὰ τοὺς ἰδιώτας. »

Ἐνταῦθα δὲ προκειμένου νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ περὶ τούτου συζήτησις, παρετηρήθη ὅτι δὲν συμπληροῦται ὁ ἀπαιτούμενος εἰς συνεδρίασιν ἀριθμὸς διὰ τὴν σύγχρονον ἀπομάκρυνσιν πολλῶν βουλευτῶν. Ἐφ' ᾧ ἡ μὲν βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ σημειωθῶσιν εἰς τὰ πρακτικὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἄνευ λόγου ἀπομακρυνθέντων, ὅπερ δὲν κατωρθώθη διὰ τὴν ταχεῖαν πολλῶν ἀναχώρησιν, ὁ δὲ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν συζητήσεως, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1 μ. μ.

Ὁ ἀντιπρόεδρος.

Μ. ΙΑΤΡΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ. Παρίσης.
Μ. Χατζ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΘ'.

Τῆς 11 Ἰανουαρίου.

Συνελθόντων περὶ τὴν ἑνδεκάτην π. μ. τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ ἀντιπροέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει δ' αὐτοῦ ἀνήγγειλον τὰ τμήματα (ἐκτὸς τοῦ δ'. ὅπερ δὲν συνεπληρώθη εἰσέτι) ὅτι προέδρους μὲν ἐξελέξαντο κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν τάξιν τοὺς Κ.Κ. Παλαμίδην, Χατζίσκον, Π. Δρεϊώτην, Κεχαγιᾶν, Τζαβέλλαν καὶ Μοναστηριώτην· γραμματεῖς δὲ, τοὺς Σ. Βαλέτταν, Ζάνον, Ῥιζόπουλον, Λεντούδην, Χ. Μελέτην καὶ Σακελλαριάδην· εἰσηγητὰς δὲ, ἐπὶ μὲν τῶν ἀναφορῶν τὸν Πρωτοπαππᾶν, τὸν Ἰω. Ἀντωνόπουλον, τὸν Γ. Μῆτσον, τὸν Δεληγεώργην, τὸν Σουμαρίπσον καὶ τὸν Καμπάνην· ἐπὶ δὲ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Τσα-

λαχώστα περὶ προσδιασμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς, τὸν Ταουκαλᾶν, τὸν Δυοβουνιώτην, τὸν Σταϊνὸν, τὸν Π. Μαυρομιχάλην, τὸν Κλεομένην καὶ τὸν Γρηγ. Κορφιωτάκην. Ἐκ τούτων δὲ τὸ μὲν ἀ. β'. καὶ ε. παρεδέχθησαν ὡς συζητητέαν τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Ζέρκου, τὸ δὲ γ'. καὶ ζ'. παρεδέχθησαν μετ' αὐτῆς ὡς συζητητέαν καὶ τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Κ. Μαγέττα. Ἐπὶ τούτοις ὁ ἀνωτέρω βουλευτὴς Κ. Ζέρκος ὡρισε κατὰ τὸν κανονισμὸν ἡμέραν τῆς ἀναπτύξεως τῆς προτάσεώς του τὴν προσεχῆ Πέμπτην. Ἀκολούθως ἀναγγείλαντος τοῦ προέδρου ἀντικείμενον τῆς παρούσης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀναφορῶν συζητήσεως, ἀνεγνώσθησαν αἱ ὑπ' ἀριθ. 3, 9, καὶ 17 περιλήψεις, ἔχουσαι οὕτως·

«Ἀριθ. 3. Ἀναφορὰ ἀπὸ 10 Νοεμβρίου κατοίκων τινων τοῦ Δήμου Κλειτορος τῆς Γόρτυνος παραπονουμένων κατὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου τῆς ἐπαρχίας των ὡς ἐκθεσαντος εἰς δημοπρασίαν γαίας τινὰς διακατεχομένας ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἐξαιτουμένων τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκποιήσεως, ὡς ἐπιβλαβοῦς καὶ ἐναντίας τῶν διατάξεων τοῦ νόμου.

Ἀριθ. 9. Ἀναφορὰ ἀπὸ 21 Νοεμβρίου κατοίκων τινῶν τοῦ χωρίου ἁγίου Δημητρίου δι' ἧς ἐκθέτουν, ὅτι ὁ Κ. Δημήτριος Χριστιδὴς ἔχων φαλαγγιτικὰ γραμμάτια ἐζήτησε καὶ κατεμετρήθησαν διὰ τοῦ ἐπιτρόπου του Τριανταφύλλη Μπουγιουκλῆ αἱ ἐθνικαὶ γαῖαι κατεχόμεναι ὑπ' αὐτῶν, κατὰ παράβασιν τοῦ ἀπὸ 24 (6) Ἰουλίου 1843 Νόμου, καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν δικαιοσύνην τῆς Βουλῆς.

Ἀριθ. 17. Ἀναφορὰ ἀπὸ 27 Νοεμβρίου 1848 ἐκ Καρυταίνης ἀξιωματικῶν τινων τῆς βασιλικῆς φάλαγγος, δι' ἧς θεωροῦν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἐνεργητικὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως, τὸν ἐκδοθέντα ἀπὸ 24 Ἰουνίου 1843 νόμον, διερμηνευθέντα αὐθαιρέτως ὑπὲρ τῆς γεωργικῆς τάξεως, καὶ ἐξαιτοῦνται τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν προμάχων τῆς πατρίδος ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον αὐτῶν ὁλέθρον.»

Ἡ δὲ Βουλὴ ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς·

«Νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον μὲ τὴν παραπήρησιν ὅτι εἶναι ἐπαναγκὲς πλέον νὰ ληφθῇ μέτρον ὁριστικὸν περὶ τῶν τοιούτων, ἰδίως δὲ τῶν ἀξιωσεων τῶν φαλαγγιτῶν ὡς πρὸς τὴν ἀπάντησιν τοῦ συμψηφισμοῦ τῶν φαλαγγιτικῶν γραμματίων των διαθέσιμων ἐθνικῶν γαιῶν, παρεμποδιζομένων σκανδαλωδῶς ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν, κατὰ διαστροφὴν

τοῦ ἀπὸ 24 Ἰουνίου (6 Ἰουλίου) 1843 ὑπὲρ αὐτῶν νόμου.»

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα αἱ ὑπ' ἀριθ. 4, 6, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 25 καὶ 27 περιλήψεις ἔχουσαι οὕτως·

«Ἀριθ. 4. Ἀναφορὰ ἀπὸ 10 Νοεμβρίου τοῦ ἐξ Ἀνδρου Μ. Β. Καβρῆ, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι τοπάρχης ὢν κατὰ τὰ 1821 καὶ 1822, ὑπέρ τὴ πολλὰς ζημίας ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν, πληρώσας εἰς αὐτὴν δικαιώματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσπράξῃ, ἕνεκα τῆς ἐκρηγείσης ἐπαναστάσεως, καὶ ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τῶν τοιούτων ζημιῶν νὰ λάβῃ ἡ Βουλὴ πρόνοιαν, ὅπως τῷ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις πρὸς περιθαλψιν αὐτοῦ τε καὶ τῆς οἰκογενείας του.

Ἀριθ. 6. Ἀναφορὰ ἀπὸ 17 Νοεμβρ. τοῦ Γερασίμου Ταρολοῦ, δι' ἧς ἐκθέτει τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του, καὶ ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 11. Ἀναφορὰ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου τοῦ Σάλωνος Ἀξιώτη, δι' ἧς ἐκθέτων τὰς εἰς τὸ ἔθνος ἐκδουλεύσεις τοῦ μακαρίτου πατρός του ἐξαιτεῖται ἀνάλογον ἐξοικονόμησιν πρὸς παραμυθίαν τῆς δυστυχοῦς οἰκογενείας του.

Ἀριθ. 12. Ἀναφορὰ ἀπὸ 29 Νοεμβρίου τοῦ Παναγιώτου Κατσιμερτζιόγλου τυρλοῦ, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα στρατιωτικῶς μὲ βαθμὸν πεντηκοντάρχου, ὡς τὸ ἐνδεικτικόν του ἐμφαίνει, καὶ ἐξαιτεῖται σύνταξιν ἀνάλογον πρὸς ἀνακούφισιν τῆς δυστυχίας του καὶ τῆς σωματικῆς του ἀνικανότητος.

Ἀριθ. 13. Ἀναφορὰ ἀπὸ 30 Νοεμβρίου τοῦ Ἰωάννου Τρικολίωρου, δι' ἧς ἐκτίθησι τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του καὶ ἐξαιτεῖται αὔξησιν τῆς τριακονταδράχμου συντάξεώς του.

Ἀριθ. 15. Ἀναφορὰ ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου τῆς χήρας Κυράτζως τοῦ Ἀθανασίου Δ. Κάππου, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τὰς πρὸς τὸ ἔθνος μεγάλας ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της καὶ τὴν ἔνδειάν της, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς περιθαλψιν τῆς οἰκογενείας της.

Ἀριθ. 16. Ἀναφορὰ ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1848 ἐκ Πύρου τῆς χήρας Χρυσούλας Α. Καραμάνου ἐξαιτουμένης τὴν ἀνάκτησιν τῆς συντάξεώς της, ὡς μὴ ἐλθούσης εἰς δεύτερον γάμον.

Ἀριθ. 19. Ἀναφορὰ ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου 1848 τῆς Εὐφροσύνης Δ. Μαραθιώτου χήρας ἐξαιτουμένης σύνταξιν τινα πρὸς περιθαλψιν τῆς ἐνδεοῦς οἰκογενείας της, χάριν τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ἀποθανόντος συζύγου της, λοχαγοῦ ὄντος τῆς βασιλ. φάλαγγος.

Ἀριθ. 23. Ἀναφορὰ ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου 1848 τοῦ Κωνσαν. Τουρτούρη ἐκτιθεμένου τὰς πρὸς τὴν πατρίδα πολυειδεῖς ἐκδου-

λεύσεις του, καὶ ἐξαιτουμένου ἀπέναντι αὐτῶν καὶ τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας του ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 27. Ἀναφορὰ ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου τῆς Βασιλικῆς Δημ. Ῥωσσοπούλου ἐκ Λαμίας, δι' ἧς ἐκτίθησι τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνας τοῦ συζύγου της, πεσόντος ἐνδόξως εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ ἐξαιτεῖται προικοδότησιν ὑπὲρ τῆς ὀρφανῆς θυγατρός της.»

Ἐνταῦθα λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι ἐξ ὅλων τούτων ἡ ὑπ' ἀριθ. 4 ἀναφορὰ δὲν πρέπει νὰ συμπεριληφθῇ μετὰ τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ νὰ ἀπορριφθῇ ὡς παράλογος· διότι ἐὰν τοπάρχης ὢν κατὰ τὸ 1821 ἐζημιώθη ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν προσόδων, τὸ δημόσιον δὲν ὑποχρεοῦται ν' ἀναπληρώσῃ αὐτόν. Ἄλλως τε, οὐ μόνον καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὑπέστησαν διὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως τοιαύτας ζημίας, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὁλόκληροι κατεστράφησαν καὶ περιουσίαι λαμπραὶ διηρπάγησαν ὡς λύτρον καὶ ὁλοκαύτωμα τῆς ἐλευθερίας.

Ἄλλου δέ τινος διϊσχυρισθέντος ὅτι εἶναι δικαία ἡ αἴτησις, ἡ βουλὴ τὴν μὲν ὑπ' ἀριθ. 4 ἀναφορὰν ἀπέρριψεν, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

«Νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον ὅπως ἐξετάζον καὶ ἐκτιμῶν τοὺς ἐν αὐταῖς λόγους, λάβῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοὺς ἐν δέοντι καιρῷ.»

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα τῆς ὑπ' ἀριθ. 5 περιλήψεως ἐχούσης οὕτως·

«Ἀριθ. 5. Ἀναφορὰ ἀπὸ 14 Νοεμβρίου τῆς χήρας τοῦ Γ. Ν. Ὀλυμπίου, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τὰς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος μεγάλας ἐκδουλεύσεις καὶ χρηματικὰς θυσίας τοῦ συζύγου της καὶ τῶν 5,500 φλωρίων Ὁλλανδικῶν τὰ ὁποῖα ἡ ἰδία προσέφερεν εἰς τὸ ἔθνος κατὰ τὴν κρισιμωτάτην ἐκείνην περίστασιν, περὶ τῶν ὁποίων μαρτυροῦν τὰ ἀποδεικτικά της, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τούτων χορηγίαν ἐκ 3,000 ταλλήρων διὰ νὰ δυνηθῇ δι' αὐτῶν νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος της καὶ ὑπανδρεύσῃ τὴν εἰς ὥριμον ἡλικίαν εὑρισκομένην θυγατέρα της.»

Ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς

«Νὰ διευθυνθῇ ἐπίσης πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον μὲ τὴν σύστασιν τοῦ νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἁρμοδίως, νὰ φέρῃ ἀνακούρισιν εἰς τὰς προκειμένας τῆς ἀναφερομένης ἀνάγκας ἀναλόγως μὲ τὴν σημερινὴν τοῦ ἔθνους οἰκονομικὴν κατάστασιν.»

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 7 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

«Ἀριθ. 7. Ἀναφορὰ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1848 τοῦ δημάρχου Ὀρχομενοῦ τῆς Μαντινείας, δι' ἧς ὑποβάλλει πρᾶξιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐξαιτουμένου δάνειον ἐκ δρ. 10,000, πληρωθησόμενον ἐκ τῆς κοινότητος Λεβιδίου, ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς μεταφορὰν ὕδατος, ἡ ἔλλειψις τοῦ ὁποίου ἐπιφέρει μεγάλα δεινὰ εἰς τοὺς κατοίκους.»

Ἐφ' ἧς παρετήρησέ τις ὅτι καὶ ταύτην νομίζει ἀπορριπτέαν, διότι δὲν εἶναι μόνος ὁ δῆμος οὗτος, ὅστις εὑρίσκεται εἰς τοιαύτας ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πλειότερον ἴσως πάσχοντες, καὶ ὅμως θεραπεύουσι τὰς ἀνάγκας των ὅπως δύνηθῶσιν· ἄλλως τε, διευθύνοντες τὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα, προδικάζομεν ἀπὸ τοῦδε τὸ πρᾶγμα καὶ ἀποφαινόμεθα πρὶν ἢ σημειωθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμόν.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ προαγορεύσαντος τῷ φαίνεται ὀλίγον παράδοξος, διότι ἀφ' οὗ οἱ πλειότεροι δῆμοι τοσαῦτα πάσχουσι δεινά, τὸ νὰ στερῶνται ἔτι καὶ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος εἶναι πικρόν, καὶ δὲν πρέπει ἀφ' οὗ ἡ αὐτὴ βουλὴ ἐχορήγησε ξυνθείας πρὸς ἄλλους δήμους πρὸς μεταφορὰν ὑδάτων, ἀνέγερσιν σχολείων κ.λ.π., νὰ ἀρνηθῶμεν ἤδη εἰς τοῦτον τὸν δῆμον ὁμοίας φύσεως αἴτησιν. Τοῦτο οὔτε φιλάνθρωπον, οὔτε δίκαιον εἶναι, ἀφ' οὗ ἐκ τῆς βουλῆς ταύτης ἀντιπροσωπεύομεν ὅλας τὰς ἐπαρχίας. Τί ζητεῖ ὁ περὶ οὗ πρόκειται δῆμος; μικρὸν δάνειον πρὸς μεταφορὰν ὕδατος· ἡ βουλὴ πρέπει νὰ διευθύνῃ τὴν αἴτησιν, ἡ δὲ κυβέρνησις, μήτηρ θεωρουμένη τοῦ Κράτους καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ θεραπεύουσα, θέλει, ἂν δυνηθῇ, διευκολύνει τὸ πρᾶγμα. Διὸ συνίστησι νὰ παραπεμφθῇ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ, ἂν δυνηθῇ, τὴν αἴτησιν ταύτην τοῦ δήμου.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς,

«Νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, ὅπως ἐκτιμῶν τοὺς λόγους καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀναφερομένου δήμου ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.»

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 8 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

«Ἀριθ. 8. Ἀναφορὰ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου τοῦ Νικολ. Σάββα, δι' ἧς καταφέρεται κατὰ τοῦ ἀντεισαγγελέως Ναυπλίας Δ. Χοϊδᾶ, ὡς συκοφαντήσαντος καὶ καταγγείλαντος αὐτὸν ἐπὶ κιβδηλοποιΐᾳ, καὶ ἐπικαλεῖται τὴν δικαιοσύνην τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ τοιούτου ἀδικήματος, εἰς ἣν ὑποβάλλει καὶ δικαστικὸν βούλευμα, δι' οὗ ἐκηρύχθη ἀθῷος τῆς ἀποδοθείσης αὐτῷ κατηγορίας.»

Ἐπὶ ταύτῃ παρετήρησέ τις ὅτι δὲν ἀντίκειται μὲν εἰς τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς λέξεως «δίκαια» φαίνεται ὅτι προδικάζεται τὸ πρᾶγμα, ἐν ᾧ ἐκ τῆς ἀνὰ χεῖρας ἀναφορᾶς δὲν ἐξάγεται τοῦτο καὶ πιθανολογεῖται μάλιστα τοὐναντίον. Διὸ συμφωνεῖ μὲν νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλὰ νὰ ἐξοβελισθῇ τὸ ἐπίθετον «δίκαια»

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι εὐλόγως ἐνόμισεν ὁ προαγορεύσας ὅτι διὰ τῆς λέξεως «δίκαια» προδικάζεται κατὰ τὸ φαινόμενον ἡ ὑπόθεσις, ἀλλ ἐὰν παρατηρήσῃ τις τὴν ἀναφοράν, θέλει πεισθῇ ἐξ αὐτῆς καὶ πολλῶν ἄλλων ἐνδείξεων ὅτι τὰ παράπονα τοῦ ἀναφερομένου ἀληθῶς εἶναι δίκαια. Διότι ἐν ᾧ ἡ κατηγορία ἦτον ὅλως ἀνυπόστατος, διέμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὰς φυλακάς, χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ὑπάρχῃ κατ' αὐτοῦ ἀπόδειξις ἢ μαρτυρία, καὶ ἐπὶ μόνῃ τῇ διαβεβαιώσει τοῦ ἀντεισαγγελέως ἐφρατίθη ὑπόδικος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν καιρὸς παρήρχετο, ὁ δὲ ἀντεισαγγελεὺς δὲν ἔφερε τοὺς κατ' αὐτοῦ λόγους τῆς κατηγορίας, ἀπερρίφθη τέλος ἡ κατηγορία, διότι ὁ ἀντεισαγγελεὺς δὲν ἦτον, φαίνεται, ἄλλο, εἰμὴ ὄργανον ἄλλων σκοπῶν καὶ προσώπων. Ἡ κατ' αὐτοῦ λοιπὸν κράτησις ἦτον ἀδικωτάτη καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἔχει μὲν τὸ δικαίωμα νὰ εἰσαγῃ εἰς δίκην καὶ νὰ προκαλῇ ἀνακρίσεις, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ κρατῇ τοὺς πολίτας ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον εἰς τὰς φυλακὰς ἄνευ ἀποδείξεώς τινος ἢ μαρτυρίας. Διὸ τὰ παράπονα τοῦ ἀναφερομένου εἶναι δίκαια καὶ ἡ περὶ τούτου φράσις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχει καλῶς. Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς,

«Νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, ὡς ἁρμόδιον νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ δίκαια τοῦ ἀναφερομένου παράπονα.»

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 10 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

«Ἀριθ. 10. Ἀναφορὰ ἀπὸ 22 Νοεμβρ. 1848 λοστρίου τινὸς Γ. Ποτιδεάτου, ἐξαιτουμένου θέσιν γλύπτου παρὰ τῷ Βασιλικῷ Λιθογραφείῳ, εἰς τὸ ὁποῖον θέλει φανῇ χρήσιμος ὡς ἐκδιδαχθεὶς τὴν τυπογραφικὴν γλυπτικὴν εἰς τὸν περιφημότατον τῆς Γαλλίας γλύπτην».

Ἐφ' ᾗς παρετήρησέ τις ὅτι ὁ ἀναφερόμενος εἶναι ἐκ τῶν νέων, οἵτινες ἐπίτηδες μεταβάντες ἐσπούδασαν εἰς τὴν Εὐρώπην· κατέβαλε δὲ πολλοὺς εἰς τὴν σπουδὴν αὐτοῦ μόχθους, καὶ διέτριψε 4 σχεδὸν ἔτη εἰς Γαλλίαν· ἄλλως τε, εἰς τὸ τυπογραφεῖον ὑπάρχει θέσις κενὴ κατά τινα τρόπον, ἐπειδὴ ὁ ἤδη κατέχων αὐτὴν εἶναι ἀνίκανος. Ἡ ἀναφορὰ λοιπὸν πρέπει νὰ

παραπεμφθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ τοῦτο διὰ συναγωνισμοῦ δύναται νὰ προτιμήσῃ τὸν κρείττονα.

Ἀντιλέξαντος δ' ἄλλου ὅτι ὁ μέχρι τοῦδε κατέχων τὴν θέσιν δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀνίκανος, διότι ἐκ τοῦ 1843 ὑπηρετεῖ εἰς αὐτήν, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς «νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ὅπως ἐκτιμῶν τὴν ἱκανότητα τοῦ ἀναφερομένου, ἀπέναντι καὶ τῆς περὶ τὸ ἐπαγγελλόμενον παρ' αὐτοῦ ἔργον, ὠφελείας τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας καὶ τῆς διαδόσεως τῆς ἐπιστήμης ταύτης πράξῃ ὅ,τι δέον.»

Ὡσαύτως ἀνεγνώσθη καὶ ἡ ὑπ' ἀρ. 14 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

«Ἀριθ. 14. Ἀναφορὰ ἀπὸ 3 Δεκεμβρ. τοῦ Ἰωάννου Δ. Θέμελη, δι' ἧς ἐκτιθεὶς τὰς πρὸς τὴν πατρίδα πολυειδεῖς ἐκδουλεύσεις τοῦ μακαρίτου πατρός του χρηματίσαντος μέλους τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ πεσόντος εἰς τὴν πολιορκίαν Μεσολογγίου, ἐξαιτεῖται τὴν ἀνάρτησιν τοῦ ὀνόματος του μεταξὺ τῶν ἐν τῇ βουλευτικῇ αἰθούσῃ ὀνομάτων τῶν συναγωνιστῶν του.»

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς,

«Νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν διορισθεῖσαν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπήν, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου καὶ ἐκτιμήσῃ αὐτήν.»

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 18 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

«Ἀριθ. 18. Ἀναφορὰ ἀπὸ 30 Νοεμβρ. 1848 τῶν ἐνοικιαστῶν Ὀλυμπίας τοῦ 1848 Π. Κουτζούρα καὶ λοιπῶν, ἐξαιτουμένων θεραπείαν ἕνεκα τῆς ζημίας, ἣν ὑπέστησαν οὗτοι, ἀπατηθέντες ἀπὸ τὴν δεικνυομένην εὐφορίαν τῶν πριόντων καὶ ἀξίμων καρπῶν.

Παρατηρήσαντος δέ τινος ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ αὕτη εἰς τὰ ἀρχεῖα, διότι εἶναι ἄδικος ἡ αἰτουμένη ἀποζημίωσις, ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις τινὲς, καθ' ἃς ὁ νόμος χορηγεῖ πρὸς τοὺς ἐνοικιαστὰς δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἐπί τε τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐνοικιάσεων, διὸ καὶ ὑπάρχει ἀξίωμα νομικὸν ὅτι «ἐξ ἀμέτρου ἐλάττης ζημίαν ὑποφέρει ἡ ἰδιοκτήτης». Ἐνταῦθα δὲ ἐννοεῖται ὅτι ἰδιοκτήτης ἐστὶ τὸ δημόσιον, καὶ ὑποχρεοῦται εἰς ἀποζημίωσιν, ἂν ὁ ἐνοικιαστὴς ὑπέστη ἀπροβλέπτους ζημίας. Ἂν λοιπὸν ὁ ἐνοικιαστὴς περιέπεσεν εἰς τοιαύτας ζημίας καὶ ὁ νόμος τῷ χορηγῇ τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα, πρέπει νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον· ἄλλως ἐὰν ἀπέτυχεν ἐξ ἀφορίας, νὰ τεθῇ τότε εἰς τὰ ἀρχεῖα.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ἐφ' ὅτων ἀναφορῶν ἡ ἐπιτροπὴ

δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀποφανθῇ, ἐνόμισε καθῆκον νὰ διευθύνῃ αὐτὸς εἰς τὰ ἁρμόδια ὑπουργεῖα· ἀπέρυγε δὲ νὰ δώσῃ καὶ περὶ αὐτῆς ὁριστικὴν γνώμην, διότι αἱ ἐξ ἐνοικιάσεων ἀποζημιώσεις γίνονται εἰς ἐκτάκτους καὶ μεγάλας ζημίας προερχομένας ἐκ θομηνίας, βιαίας ἁρπαγῆς καὶ τῶν τοιούτων. Διὸ ἡ ἐπιτροπὴ ἤρκέσθη νὰ γνωμοδοτήσῃ μόνον τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀναφορᾶς, τὸ δὲ ὑπουργεῖον θέλει δώσει τὴν δέουσαν πρὸς τὸν ἐνοικιαστὴν ἀπάντησιν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως νὰ τεθῇ ἡ ἀνωτέρω ἀναφορὰ εἰς τὰ ἀρχεῖα.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ἡ ὑπ' ἀριθ. 20 περιληφὶς ἔχουσα οὕτως·

« Ἀριθ. 20. Ἀναφορὰ ἀπὸ 6 Δεκεμβρίου 1848 τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φάλαγγος, Ν. Παππαδάκου, Δ. Γιάγκου, καὶ λοιπῶν παυθέντων ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν εἰς ἣν διετέλουν, καὶ ἐπικαλουμένων τὴν πρόνοιαν τῆς Βουλῆς ὑπὲρ τῆς ἀνακλήσεως αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν».

Ἐφ' ᾗς παρατηρήσαντός τινος ὅτι ἡ ἀνάκλησις αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἶναι διοικητικὸν ἔργον, καὶ ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ ἐπέμβῃ εἰς ξένα καθήκοντα, ἐπέφερεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι, ὡς ἐκ τῆς ἀναφορᾶς των ἐξάγεται, ἦσαν πρότερον εἰς ἐνέργειαν καὶ ἀπετέλουν μέρος τῆς κατὰ γῆν στρατιωτικῆς δυνάμεως. Λέγουσι δὲ διὰ τῆς ἀναφορᾶς των ὅτι ἀπεβλήθησαν ἄνευ λόγου, ἐν ᾧ ἀπετέλουν πάντοτε τακτικὸν σῶμα. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν ἀφ' ἑνὸς μὲν παρετήρησεν ὅτι ὑπάρχει σπάνις ἀξιωματικῶν εἰς τὴν ἑλαφρὰν στρατιάν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἄνευ λόγου ἐπαύθησαν, ἐπειδὴ ἡ ἀνικανότης, ἢ γῆρας ἢ ἐνοχὴ ἐγκληματικοῦ ἔργου εἶναι αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἀξιωματικὸς δύναται νὰ παυθῇ. Ἀλλ' οἱ ἀναφερόμενοι οὐ μόνον δὲν ὑπάγονται εἰς τοιαύτην κατηγορίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα δύνανται νὰ ὑπηρετήσωσι. Κακῶς λοιπὸν ἐπαύθησαν τῆς ὑπηρεσίας καὶ οὐ μόνον νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορά των κατὰ τὴν ἔκθεσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὡς βουλευτὴς προστίθησι νὰ συστηθῇ μᾶλιστα ἡ ὑπόθεσίς των, διότι καὶ λυπηρὸν καὶ ἀσύμφορον εἶναι ν' ἀποβάλλωνται παλαιοὶ τῆς πατρίδος ἀξιωματικοὶ καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ διορίζωνται ἄπειροι καὶ πρωτοφανεῖς νέοι. Διὸ ἀφ' ἑνὸς μὲν πρέπει νὰ συστηθῇ ἡ ὑπόθεσις, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ζητηθῶσι πληροφορίαι περὶ τοῦ εὐλόγου ἢ μὴ τῆς παύσεώς των, ὥστε ἐὰν μὲν ἡ παῦσις ἐγένετο κατὰ τοὺς περὶ τούτου κειμένους τύπους, νὰ παύσωσι καὶ οὗτοι παραπονούμενοι· ἐὰν δ' ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἄλλως ἐγένετο, νὰ ἐπανορθωθῇ τὸ ἀδίκημα·

διότι τὰ παράπονα τῶν στρατιωτικῶν τούτων εἶναι σπουδαῖα, καὶ πρέπει νὰ τὰ προλάβωμεν.

Ἐρωτήσαντος δέ τινος, ἐὰν οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι ἀνήκωσιν εἰς τετραρχίαν, ἢ ὡς προικοδοτημένοι φαλαγγῖται ἐκαλέσθησαν εἰς ὑπηρεσίαν καὶ ἐπαύθησαν ἀκολούθως, προσέθηκεν ἄλλος ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθῇ πρὸς τὸ παρὸν ἡ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, ἕως οὗ δοθῶσιν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου αἱ ἀναγκαῖαι περὶ αὐτῶν πληροφορίαι, ἐὰν ἦναι ἢ ὄχι προικοδοτημένοι καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι περιττὰς θεωρεῖ τὰς τοιαύτας πληροφορίας, καθ' ὅσον αὐτὸς γνωρίζει ὅτι εἶναι ἐκ τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀνακληθέντων ἀξιωματικῶν, καὶ ἐσχημάτιζον τὸ λεγόμενον τάγμα τοῦ Γιάννη-Κώστα. Εἶναι δὲ τέσσαρες ἢ πέντε ἀξιωματικοὶ οἱ ἀδίκως ἐκ τοῦ σώματος ἀπολυθέντες, καὶ οὗτοι σήμερον ἀναφέρονται, τῆς Βουλῆς τὴν ἀντίληψιν ἐξαιτούμενοι. Δυστυχῶς τὸ σῶμα τοῦτο ἀπὸ τῆς συστάσεώς του ὑπέμεινε πολλοὺς πειρασμούς, διὸ καὶ ὑπὸ τῆς προλαβούσης βουλῆς καὶ ὑπὸ τῆς παρούσης ἐπολεμήθη. Δὲν ἀμφιβάλλει ὅμως ὅτι οὐδεὶς ποτὲ κατεφέρθη κατ' αὐτοῦ ἐκ προθέσεως δυσμενοῦς, οὐχ ἧττον ὅμως πολλάκις ἐγένετο περὶ αὐτοῦ λόγος. Τελευταῖον συνεστάχθη, οὐχὶ ἐπὶ τοῦ νῦν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, καταλογος τοῦ σώματος τούτου, καὶ περιωρίσθη οὕτως ὁ ἀριθμὸς εἰς 115 πρόσωπα, ἐξηρέθησαν δὲ 4 ἢ 5 καὶ οὗτοι εἶναι οἱ ἀναφερόμενοι· ἀλλὰ διὰ τί ἡ διάκρισις αὕτη; διὰ τί νὰ ἐξαιρεθῶσιν οὗτοι καὶ οἱ λοιποὶ νὰ διατηρηθῶσιν; ἢ δὲν ἠδύνατο τάχα ἀντὶ 115 νὰ ὁρίσῃ 120 ὁ κατάλογος; Τὸ κατ' αὐτὸν νομίζει ὅτι ἢ ἅπαντες ἔπρεπε ν' ἀπολυθῶσι καὶ νὰ διαλυθῇ τὸ σῶμα, ἢ οὐδεὶς αὐτῶν νὰ ἐξαιρεθῇ, ἀφοῦ τὸ σῶμα διετηρήθη. Κατ' αὐτὰς ἔλαβε λυπηρόν τις ἐξ αὐτῶν τέλος. Πάνος τις Ἀναστασίου ἀσθενὴς διαμένων ἐνταῦθα, πεινῶν, γυμνητεύων, στερούμενος τῶν πρὸς θεραπείαν, ἀπέθανεν ἐντὸς ὑγροῦ καὶ παγετώδους ὑπογείου, ὅπου καὶ λέων δὲν ἠδύνατο ν' ἀνθίξῃ ἐπὶ πολύ. Ὁ ἀτυχὴς οὗτος εἶχε μεταβῇ πρὸ ὀλίγου εἰς Νάξον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐξηλείφθη τοῦ καταλόγου ἐκ τῆς αὐτῆς δυσμενείας. Ἔσπευσε λοιπὸν ἀμέσως ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐπρόφθασε κατορθώσῃ τὴν ἐγγραφήν του ἀπέθανεν ἐν μέσῳ τῆς δυστυχίας. Τοιαῦτα παθήματα ὑποφέρουσιν οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι ἀξιωματικοὶ καὶ εἶναι λυπηρὸν νὰ γίνωνται τοιαῦται ἀδικοι ἐξαιρέσεις. Ἡ σύστασις λοιπὸν τῆς ἀναφορᾶς εἶναι ἀναγκαία καὶ δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν πληροφορίας, ἀφοῦ δὲν ἀγνοοῦμεν

πῶς δίδονται συνήθως αὐταί· ἀλλὰ συνιστῶντες τὴν ἀναφορὰν, δυνάμεθα μόνον ὡς ἐκ περισσοῦ νὰ ζητήσωμεν νὰ σταλῶσι συνάμα πληροφορίαι εἰς τὴν βουλήν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο συνέστη κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1844, ἔπρεπε δὲ νὰ ἐκλείψῃ ἑβδομηδὸν ἕνεκα θανάτου ἢ παραιτήσεως. Δυστυχῶς ὅμως ὁ ἀριθμὸς ἔμεινε πάντοτε ὁ αὐτός, καὶ δὲν ἀντίκειται μὲν οὗτος εἰς τὸ νὰ συσταθῇ ἡ ἀναφορά, ἀλλὰ νομίζει ὅτι δὲν εἶναι τῆς βουλῆς ἔργον.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι καθ' ἃ παρατηρεῖ τὸ ζήτημα τοῦτο θέλει φέρει τὴν βουλὴν εἰς λαβύρινθον ἀδιεξόδου· ἐξ ὅσων δὲ ἤκουσε συμπεραίνει, ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀξιωματικοὶ εἶναι ἐκ τῶν πρακοδοτηθέντων φαλαγγιτῶν, καὶ παραιτηθέντες τῆς ἐνεργείας ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἰδιότητα τοῦ ἁπλοῦ πολίτου, ἀληθὲς δὲ κατὰ τοῦ σώματος τούτου πολλὰ πολλάκις ἐρρέθησαν καὶ ἐγένετο λόγος κατά τε τὴν προηγηθεῖσαν καὶ παροῦσαν βουλήν, ὡς μὴ ὄντος νομιμοποιημένου. Τοῦτο ἀναγνώρισε τέλος καὶ ἡ κυβέρνησις, ὁ δὲ πρώην ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ὑποβαλὼν εἰς τὴν βουλὴν νομοσχέδιον, ἔδειξεν ὅτι προετίθετο νὰ φέρῃ ὑπό ἄλλο ὄνομα εἰς νόμιμον ὕπαρξιν τὸ σῶμα. Καὶ τὸ νομοσχέδιον μὲν ἐκεῖνο δὲν συνεζητήθη, καὶ ἀγνοεῖ ἐὰν ὕλη ληφθῇ ἤδη ὑπ' ὄψιν, ἀλλ' ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις ἠθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸ τύπος τις νομιμότητος. Ἤδη παραπονοῦνται οἱ ἀναφερόμενοι ἀξιωματικοὶ ὡς ἀδίκως παυθέντες καὶ ἐξαιτοῦνται τὴν συνδρομὴν τῆς βουλῆς, διὰ νὰ τοῖς χορηγῆται πάλιν ἡ μισθοδοσία 35 δραχμῶν. Καὶ δὲν ἀνθίσταται μὲν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ προαγορεύσαντος τοῦ νὰ ὑποχρεωθῇ ἡ κυβέρνησις εἰς περιθάλψιν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἀποδέχεται τὸν τρόπον, δι' οὗ εἰσάγεται ἐνταῦθα τὸ ζήτημα. Διότι ἀγνοεῖται εἰς ποῖον θέλει εὑρεθῇ μετ' οὐ πολὺ τὸ κοινοβούλιον ἀνάγκην περὶ τοῦ σώματος τούτου, τῆς μισθοδοσίας καὶ ὀργανώσεως αὐτοῦ, καὶ ἐνδέχεται μάλιστα νὰ τὸ παύσῃ, ἐπινοοῦν ἄλλο περιθάλψεως μέσον. Δὲν θεωρεῖ λοιπὸν ἀσφαλὲς νὰ συσταθῇ ἡ ἀναφορὰ μὲ τὴν ἐντολὴν μάλιστα τοῦ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονά των, ἐπειδὴ προδικάζομεν οὕτω περὶ πραγμάτων, εἰς ἃ ταχέως θέλομεν ἐπανέλθει, καὶ ἀγνοεῖ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τί δύναται ν' ἀποφανθῇ περὶ τούτων ἡ βουλὴ καὶ ἡ γερουσία. Τελευτῶν λοιπὸν συμπεραίνει ὅτι πρέπει ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ἀπόφασις τῆς βουλῆς ἐωσοῦ ἴδωμεν τί θέλει ἀποφανθῇ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι περὶ τῶν ἀξιωματικῶν τούτων

ἀποφαινομένη δὲν ἠδύνατο νὰ προσέξῃ πλειότερον ἡ ἐπιτροπή, διὰ νὰ μὴ γείνῃ ἐπιβλητική, καὶ ἅπαντες εἶδον μετὰ πόσης φειδοῦς ἔκαμε τὴν περὶ αὐτῶν σύστασιν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα διὰ τί ἀπαιτοῦσί τινες οὐδ' ἁπλῶς νὰ μὴ γίνῃ καὶ *περὶ αὐτῶν* διεύθυνσις; Ἀ' πεναντίας οὗτος φρονεῖ ὅτι ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἐξετασθῇ ἀκριβέστερον, ἔπρεπε νὰ γίνῃ οὐχὶ σύστασις, ἀλλ' ἐντολὴ ὑπὲρ τῶν ἀναφερομένων, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀναφορὰν αὐτῶν συνετέλεσαν ὑπὲρ τῆς ἐνδόξου τῆς 3 Σεπτεμβρίου μεταβολῆς, καὶ ἡ κυβέρνησις ὡς μεταχθόντας τοῦ ἔργου (ἐνταῦθα δὲ διεβεβαίωσε τοῦτο καὶ ἄλλος) ἀπεφάσισε νὰ τοὺς μεταχειρισθῇ ὡς πολιτοφυλακὴν καὶ ὡς τοιούτους νὰ τοὺς μισθοδοτῇ τοῦ λοιποῦ· διὸ ἡ μισθοδοσία αὐτῶν ἦτον ἐκκρεμὴς καὶ ὑπῆγετο εἰς τὰ τῆς δημοσίου ἀσφαλείας ἔξοδα· ἄλλως τε ὑπῆρχον καὶ ἄτακτα σώματα, ἡ δὲ κυβέρνησις σκοπὸν εἶχε νὰ ὀργανώσῃ αὐτοὺς εἰς τὰ σώματα ταῦτα. Ἀλλ' ἔπειτα ἀνέφυη τάσις τις καὶ σκοπὸς τοῦ νὰ διαλυθῇ μέχρι τέλους τὸ σῶμα. Διὰ τοῦτο ἐν ᾧ κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1847 εἶχεν ἀποφασισθῇ οἱ ἡμίσεις μὲν αὐτῶν νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς τὸ τῆς προφυλακῆς σῶμα, οἱ δὲ ἄλλοι ἡμίσεις εἰς τὴν χωροφυλακήν, καὶ ἡ κυβέρνησις εἶχεν ἐκδώσει τὰ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἐντάλματα τῆς μισθοδοσίας των, οἱ προτιθέμενοι τὴν διάλυσιν αὐτῶν εὐθὺς ἐσκόπησαν τὴν πληρωμὴν ταύτην ὡς καθ' ὑπέρβασιν γενομένην, διὰ νὰ ἐκβιάσωσι τὴν κυβέρνησιν νὰ τοὺς διαλύσῃ· ἤδη δὲ περὶ αὐτῶν προκειμένου, ἐρρέθη ὅτι οὐδὲ ἡ ταχέως θέλει εἰσαχθῇ τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον· ἀλλὰ πότε θέλει εἰσαχθῇ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ἢ πῶς θέλουσι συντηρηθῇ ἕως τότε; Ἐὰν δὲ τοὐναντίον δὲν εἰσαχθῇ, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν θέλομεν ἀπαντήσει μεγάλα πράσκιμματα καὶ ἡ τύχη αὐτῶν θέλει εἶσθαι μετέωρος· ἄλλως τε, ἡ βουλὴ εἶναι δίκαιον νὰ γνωρίζῃ τί γίνονται οἱ ἀδελφοί μας οὗτοι, ἐν ᾧ ἀφ' ἑνὸς μὲν διάκεινται δυσχερῶς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ φρουρὰ μένει ἀσυμπλήρωτος. Διὸ ἐπαναλέγει νὰ συσταθῇ ἡ ἀναφορὰ τούτων καὶ νὰ σημειωθῶσι αἱ παρατηρήσεις αὐτοῦ εἰς τὰ πρακτικά.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμος περὶ ἀπολύσεως ἀξιωματικῶν πραγματευόμενος, καὶ μόνον τίθενται εἰς ἀργίαν διενδεχομένην καταζήτησιν, ἀνικανότητα, ἢ βλάβην τοῦ σώματος. Ἀλλ' οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ δυστυχῶς ἐπέφερον εἰς τὸ σῶμα τοῦτο ἀρκετὰς παύσεις, οὐχὶ λόγῳ οἰκονομίας, ἀλλὰ διὰ νὰ θέσωσιν ἀντ' αὐτῶν ἄλλους. Καὶ εἶναι μὲν προφανὴς ἀδικία, ἀλλ' εἰς τὴν βουλὴν δὲν ἀνήκει νὰ ζητήσῃ λόγον, καθ' ὅσον ἡ

πράξις εἶναι διοικητικὴ καὶ ἀνήκει εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

« Νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, ὅπως συμφώνως μὲ τὸ δίκαιον τῶν ἀφαιρουμένων, τὸ ὁποῖον θέλει ἐκτιμήσει καὶ αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον, λάβῃ τὴν δέουσαν καὶ περὶ τούτων πρόνοιαν. »

Ἀναγνώσθη ἔπειτα ἡ ἑπομένη περίληψις

« Ἀριθ. 21. Ἀναφορὰ ἀπὸ 8 Δεκεμβρ. 1848 ἐκ Καρπενησίου τῆς χήρας Ἑλένης Ραμογιάννου ἐξαιτουμένης χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της, καὶ τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεώς της τὴν περιθαλψιν τῆς Βουλῆς.

καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ δι' ἀναστάσεως ἔχουσα οὕτως·

« Νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, ὅπως λάβῃ πρόνοιαν περὶ μιᾶς ἀναλόγου περιθάλψεως πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἐσχάτης ἐνδείας εἰς ἣν διατελεῖ ἡ ἀναφερομένη χήρα, ἀπέναντι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θανόντος συζύγου της. »

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἡ ἑρεξῆς περίληψις·

« Ἀριθ. 22. Ἀναφορὰ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου, Γ. Παππαθυμνίου ὑπολογαγοῦ τῆς φάλαγγος, ἐξαιτουμένου διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας θυσίας τῆς οἰκογενείας του, καὶ τῶν ἀτομικῶν του ἐκδουλεύσεων, προξενικήν τινα θέσιν. »

Ἐφ' ᾗς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον.

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησέ τις ὅτι ὁ ἀναφερόμενος κατὰ τὸ 1825 καὶ 1826 ὑπῆρχεν εἰς τὸ φρούριον τῆς Γλαρέντζας, ὅπου ᾐχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰμπραΐμη καὶ ἀπήχθη αἰχμάλωτος εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐκεῖθεν δ' ἀναχωρήσας κρυφίως ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔλαβε βαθμὸν ἀνθυπολοχαγοῦ, εἶτα δὲ διωρίσθη πρόξενος Παλαιστίνης, ὅπου ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντά του ὡραστηρίως καὶ τιμίως· τὴν θέσιν ταύτην ἐγκατέλιπε πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνωτέρας· ἐπειδὴ δὲ εἶναι κάτοχος τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν διοριζόμενος εἰς καταλλήλων τινα προξενικὴν θέσιν. Τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἔκρινεν ἀναγκαίας πρὸς φωτισμὸν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀναφορᾶς.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσαν οὕτω·

« Νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργεῖον. »

Μετὰ ταύτην ἀνεγνώσθη ἡ ἑπομένη περίληψις.

« Ἀριθ. 23. Ἀναφορὰ ἀπὸ 12 Δεκεμβρίου 1848 τοῦ Ν. Α. Γρανίτζα ἐξ Εὐρυτανίας, ἐκθέτοντος ὅτι εἶχεν ἀγοράσει ἐκ Θεσσαλίας 120 ἀγελάδας χάριν ἐμπορίου, τὰς ὁποίας, διαβαίνοντα ἐκ τῆς Εὐρυτανίας τὰ στρατεύματα τῆς κατὰ τὸ 1829 Κυβερνήσεως, διήρπασαν καὶ κατέφαγον, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁποίων ὁλοσχερῶς δὲν ἔλαβε, καὶ ἐξαιτεῖται κατὰ τὰ ἐγκλειόμενα ἀποδεικτικά, τὴν ἀποζημίωσιν του. »

Ἐφ' ᾗς ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσαν οὕτω·

« Νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν διὰ νὰ λάβῃ δεόντως πρόνοιαν περὶ τῆς θεραπείας τῶν δικαίων τοῦ ἀναφερομένου. »

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἑπομένης περιλείψεως,

« Ἀριθ. 24. Ἀναφορὰ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρ. τοῦ Ν. Ἀγγελοπούλου, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι ἡ Παναγιώτα Παππανικολάου ἐκ Βαλτεζίου, ἐσυνταξιοδοτεῖτο μέχρι τοῦ 1847, καίτοι ἔχουσα ἀποχρώσαν κατάστασιν, καὶ ὅτι ὁ δήμαρχος Γ. Παπποδόπουλος καταγγελθεὶς ἐπὶ ἀπιστίᾳ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, διὰ τὴν ψευδῆ πιστοποίησιν τῆς ἐνδείας της, καταγίνεται ἤδη νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συνταξεως τῆς διαληρθείσης γυναικός.

Ἀνέπτυξεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ὁ δήμαρχος Βαλτετσίου Γ. Παππαδόπουλος πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐβεβαίωσεν ὁ ἴδιος ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, ὅτι ἡ μήτηρ του εἶναι ἄπαις καὶ ἄπορος, καὶ ἐστερήθη τοῦ συζύγου αὐτῆς κατὰ τὸν ἀγῶνα· ἐνῷ δ' οὐδὲν τούτων ἔλαβε χώραν, ἀλλὰ πάντα ψευδῶς ἐπιστοποιήθησαν, κατώρθωσεν ὁ ῥηθεὶς δήμαρχος νὰ συνταξιοδοτηθῇ ἡ μήτηρ του, καὶ νὰ λαμβάνῃ τὴν σύνταξιν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καθότι ὁ υἱός της ἐξακολούθει νὰ προσεπιβεβαιοῖ τὸ ἄπορον καὶ ἐνδείας αὐτῆς. Πρὸς ἐξέλεγξιν λοιπὸν τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἐζητήσατο ἐν τῇ προγενεστέρᾳ συνεδριάσει τὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀφορῶντα ἔγγραφα, οἷον τὰς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ἀναφορὰς, τὰ πρὸς τὸν νομάρχην Ἀρκαδίας ταλέντα ἔγγραφα καὶ τὴν ἀπάντησιν αὐτοῦ. Καὶ διὰ τῆς γνωμοδοτήσεως ἤδη τῆς ἐπιτροπῆς προτείνει τὴν αἴτησιν τῶν τοιούτων ἐγγράφων, διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἡ Βουλὴ

πῶς ἔχουσι τὰ περὶ τῆς συντάξεως ταύτης, ἥτις στηρίζεται εἰς πλαστὰ δικαιώματα καὶ πρασώπα.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι πολλάκις εἰς τὴν Βουλὴν ἐγένετο πολὺς λόγος περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ληφθῇ γενικόν τι μέτρον περὶ συντάξεων, ἵνα ἐκκαθαρισθῶσιν ἀραιρουμένων τῶν ὀνομάτων τῶν ἀδίκως συνταξιοδοτουμένων, καὶ νὰ προστεθῶσι τὰ ὀνόματα τόσων ἄλλων, πραγματικὰ δικαιώματα ἐχόντων, καὶ μηδέποτε ἀνταμειφθέντων. Ἀλλ' ἐνῷ ἔντονος ὑπῆρξεν ἡ σύστασις αὕτη τῆς Βουλῆς, οἱ ὑπουργοὶ φαίνονται παντάπασιν ἀδιαφοροῦντες ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶναι σπουδαιότατον, καὶ ἀρκοῦνται μόνον νὰ προτείνωσι πότε ταύτην καὶ ἄλλοτε ἐκείνην τὴν σύνταξιν τῶν προσώπων τῆς ἀρεσκείας των, μὴ ἐμπνεόμενοι ὑπὸ πνεύματος δικαιοσύνης, καὶ μὴ ἀποβλέποντες εἰς τὸ γενικὸν ἀλλ' εἰς τὰ καθέκαστα. Νομίζει λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς μέτρον σοβαρώτερον, ἵνα καθυποβληθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ὁ γενικὸς πίναξ τῶν συντάξεων, καὶ κανονισθῶσιν αὗται κατὰ τὸ δίκαιον, ἀνταμειβομένων καὶ ἄλλων ἀξίων περιθάλψεως.

Ὁ προεδρεύων παρετήρησεν ὅτι περὶ συντάξεων ἐν γένει ποιεῖ μνείαν κατωτέρω ἡ ἐπιτροπή, ἤδη δὲ πρόκειται περὶ τῆς γνωμοδοτήσεως ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 24 ἀναφορᾶς. Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἐπὶ ταύτης γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσαν οὕτω.

«Νὰ εἰδοποιηθῇ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, ὅπως πέμψῃ ἐγκαίρως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς ὅλα τὰ ἀρορῶντα τὴν ἐνδιαλαμβανομένην ὑπόθεσιν διοικητικὰ ἔγγραφα, καὶ τὰς περὶ ταύτης γενομένας μηνύσεις, αἵτινες ἀντιρρήτως εὑρίσκονται εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ ὑπουργείου, καθὸ ἀπευθυνθεῖσαι κατὰ δημοτικοῦ ὑπαλλήλου, διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν ἡ Βουλὴ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος.»

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς περιλήψεως καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 26 ἀναφορᾶς, ἐχούσης οὕτω·

«Ἀριθ. 26. Ἀναφορὰ ἀπὸ 18 Δεκεμβρ. 1848 τῆς Ἀντωνιᾶς Δ. Μπαχαντῆ, ἐπικαλουμένης τὴν πρόνοιαν τῆς Βουλῆς, διὰ τὴν ἐξαργύρωσιν τοῦ ἐκ φρενίκων 18,000 Γραμματίου αὐτῆς, δοθέντος ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κυβερνήτου, ἀπέναντι τῆς ἁρπαγείσης κατὰ τὴν ἐκ Κρήτης μετανάστευσιν αὐτῆς περιουσίας της».

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἐπ' αὐτῆς γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσαν οὕτω·

«Νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ὅπως λαβὸν ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους τῆς ἀναφερομένης καὶ ἐξετάζον δεόντως

περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν ἐνεργήσῃ ὅ,τι νόμιμον καὶ δίκαιον.»

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως αἱ γενικαὶ παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς, ἐφ' ὧν παρετήρησέ τις ὅτι ἡ χρῆσις τῆς λέξεως «εὐχὰς» ἐν τῷ τελευταίῳ παραγράφῳ εἶναι ἀνάρμοστος, διότι ἡ Βουλὴ δὲν ἀπευθύνει εὐχὰς εἰς τὰ ὑπουργεῖα, ἀλλὰ παρατηρήσεις καὶ συστάσεις, ὁ δ' εἰσηγητὴς ἐδέχθη ν' ἀντικατασταθῇ ἡ λέξις «εὐχὰς» διὰ τῆς «παρατηρήσεις» καὶ οὕτως ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως καὶ τὰς γενικὰς ταύτας παρατηρήσεις, ἐχούσας οὕτως·

«Μετὰ τὰς ὡς ἀνωτέρω ἐπενεχθείσας γνωμοδοτήσεις ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀιαρορῶν, νομίζει χρέος της ἡ ἐπιτροπή σας, Κύριοι, νὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις.

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐνεστώσης Β'. Βουλευτικῆς περιόδου, ἀριθμὸς ἱκανὸς ἀναφορῶν παρουσιάσθη εἰς τὴν βουλήν, ὧν τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα ὑπῆρξαν τὰ ἀκόλουθα.

1) Αἰτήσεις περὶ συνταξιοδοτήσεων ἀπέναντι ἐκδουλεύσεων ἢ συνεισφορῶν πρὸς τὴν πατρίδα.

2) Παράπονα γεωργῶν ἕνεκα διαθέσεως ἐθνικῶν γαιῶν ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου, ἐναντίον τοῦ ἀπὸ 24 Ἰουνίου (6 Ἰουλίου) 1843 ὑπὲρ αὐτῶν νόμου.

3) Παρόμοια ἐκ μέρους διαφόρων φαλαγγιτῶν παραπονουμένων ὅτι, ἐνῷ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ τοῦ ἀπὸ 1 (13) Ἰανουαρίου 1838 Διατάγματος εὐηρεστήθη νὰ δώσῃ ἀσφαλῆ καὶ διαρκῆ ὑπαρξιν εἰς αὐτοὺς διὰ τῆς παραχωρήσεως ὁποιωνδήποτε διαθεσίμων ἐθνικῶν γαιῶν καὶ φθαρτῶν κτημάτων, ὁ ἀπὸ 24 Ἰουν. (6 Ἰουλ.) 1843 νόμος, ὅστις ἀδιακρίτως διεμηνεύεται ὑπὲρ τῆς γεωργικῆς τάξεως, ἀνέστειλε τὴν ἐξαργύρωσιν τῶν πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν ἐκδοθέντων γραμματίων των, μὲ σκανδαλώδη ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν τρόπον.

4) Περὶ καταπατήσεων ἐθνικῶν γαιῶν ἐκ μέρους διαφόρων.

5) Περὶ καταχρήσεων κατὰ τὴν διαχείρισιν τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας ἐκ μέρους διαφόρων οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων.

6) Περὶ ἀπιστίας πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των δημοτικῶν τινων ὑπαλλήλων.

7) Περὶ παραβιάσεων τοῦ δημοτικοῦ νόμου, καὶ τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τούτου κεκτημένων δικαιωμάτων.

8) Περὶ ὀλιγωρίας δικαστικῶν ὑπαλλήλων ὡς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, καὶ ἄλλων παραβάσεων περὶ τὴν δικαιοσύνην.

9) Περὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου τῶν καθυστερούντων ἀπὸ

ἐνοικιάσεις, ἐκμισθώσεις, προικοδοτήσεις, καὶ δεκαετεῖς πιστώσεις, πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν ὀφειλετῶν ἀπὸ τοῦ ἀνατοκισμοῦ κτλ. καὶ ἄλλα διάφορα ἀντικείμενα ἄξια δευτέρου λόγου.

Ἀλλ' ἐφ' ὅλων τούτων, τί ἔπραξε μέχρι τοῦδε ἡ βουλή; τί ποτε περισσότερον παρὰ νὰ τὰς διευθύνῃ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κλάδον ὑπήγοντο. τὸ δὲ ἐνώπιον τῶν ὑπουργείων ἀποτέλεσμα δὲν ἦτον ἕως τώρα ἄλλο, εἰμὴ ἡ εἰς τὰ ἀρχεῖα αὐτῶν παρακατάθεσις τῶν τοιούτων ἀναφορῶν πρὸς αὔξησιν τοῦ ὄγκου τῶν βιβλίων καὶ τοῦ ἀρχείου, ἄνευ οὐδεμιᾶς ὁριστικῆς ἢ τοὐλάχιστον ἐπαισθητῆς θεραπείας, εἰς δὲ τὴν βουλήν, τῆς ὁποίας βέβαια τὸ πρῶτον καθῆκον ἦτο νὰ διευθύνῃ ταύτας μὲ τοσαύτην φειδὼ γνώμης, ἀποφεύγουσα πᾶσαν παρεξήγησιν, ἤτις ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ χαρακτηρίσῃ οἱανδήποτε ῥητὴν γνώμην, ὡς ἐπιβλητικὴν ἢ ὡς ἐπεμβάσιν εἰς ἔργα τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, νὰ ἀποδίδηται ἐκ μέρους τῶν παραπονουμένων ὄχι τόσον εὐλόγως ὀλιγωρία περὶ τὰ συμφέροντά των καὶ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ γίνηται ὡς ἐπιβλητικὴ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς κυριαρχίας της, ὁσάκις ἤθελον ὀλιγωρεῖ οἱ ὑπουργοὶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν συστάσεων αὐτῆς.

Βαδίζομεν ἤδη τὸ πέμπτον ἔτος τῶν βουλευτικῶν συνόδων, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ταύτην, δὲν προύκαλέσθη ἡ βουλὴ εἰμὴ εἰς τὰ συνήθη ἔργα, τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς φορολογίας, καὶ μόλις ἐπελήφθημεν ἀκροθιγῶς πως μικρῶν τινων ἔργων, περὶ ὧν οὐδεμία ἐπείγετο ἀνάγκη ἢ κίνδυνος.

Ἐψηφίσαμεν τὴν εἰς τοὺς γεωργοὺς παραχώρησιν ἑνὸς στρέμματος γῆς, πρὸς ἀνέγερσιν οἰκίας καὶ διὰ κῆπον· ἀλλὰ τίς τῶν γεωργῶν ἔμεινεν ἕως τώρα ἢ ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ ἄστεγος; ἂν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἐψηφίσθη ἀπὸ τοῦ Κυβερνήτου, μ' ὅλα ταῦτα οὐδεὶς τῶν γεωργῶν περιμένει τὴν ὁριστικὴν τοῦ ἔθνους ἀπόφασιν, ἢ ἐζήτησε τοὐλάχιστον μετὰ τὴν παγίωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα σταθερᾶς Κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν αὐτῆς πρὸς χρῆσιν τῶν τοιούτων καὶ ἄλλων ἀκόμη ἔργων· εἰς μόνας δὲ τὰς πόλεις καὶ μεταξὺ *τῶν τάξεων* ἐκείνων, τὰς ὁποίας ὁ πόλεμος κατέστησε πλέον ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς, ἐρημώθη ἡ μεγάλη καὶ ὑπέρμετρος φειδὼ καὶ μέχρι τοῦ ἑκατοστημορίου τοῦ μετρικοῦ πήχεως.

Ἐψηφίσαμεν τὸν περὶ παραχωρήσεως εἰς τοὺς Κρῆτας γαιῶν νόμον· ἀλλὰ τίς τούτων μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ψηφίσματος τοῦ Κυβερνήτου εὑρέθη κάτοχος ὀλιγωτέρας ἐκτάσεως γῆς τῆς ψηφισθείσης; ἢ καὶ δὲν διέθεσεν αὐτὴν πρὶν ἢ ἀναγνωρισθῇ δι' ὁριστικοῦ νόμου κύριος;

Τῶν μεγάλων ἐκείνων ἔργων, ἅτινα κανονίζουσι διὰ τὸ μέλλον τὴν παγίωσιν μιᾶς οἰκονομικῆς τάξεως εἰς τὴν ὕπαρξιν καὶ εὐημερίαν τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ ἔθνους ἐν γένει, μήτε ἡ Κυβέρνησις ἕως τώρα ἐπελήφθη, μήτε ἡ βουλή, λύουσα τὴν μετριόφρονα σιωπήν της, ἐπροκάλεσε τὴν ἐνέργειαν. Ὅθεν καὶ ἀνακεφαλαιοῦσα ἡ ἐπιτροπή σας ἐπὶ πάντων τούτων

Γνωμοδοτεῖ

Ὡς πρὸς τὰς Συντάξεις.

Αἱ συντάξεις νὰ παύσωσι τοῦ λοιποῦ ἐντελῶς, καὶ ὅσοι μὲν τῶν ἐχόντων τοιοῦτον δικαίωμα ἔλαβαν μέχρι τοῦδε ἀνάλογόν τινα ἱκανοποίησιν νὰ ἐπαναπαυθῶσιν εἰς ταύτην, δι' ὅσους δὲ δὲν ἔγινεν οὐδεμία ἱκανοποίησις, νὰ ὁρισθῇ διὰ νόμου ἡ τοιαύτη ἀναλόγως μὲ τὴν οἰκονομικὴν τοῦ ἔθνους κατάστασιν, διὰ ν' ἀποφύγῃ τοῦ λοιποῦ ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸ ἔθνος τὸ ἀτελεύτητον καὶ σκανδαλώδες τῶν *ἀλληπαλλήλων* ἀπαιτήσεων, καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν διατηρουμένων συντάξεων τὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπισφαλῆ παριστάμενον, ἀλλαχοῦ πρὸς βλάβην τοῦ δημοσίου, καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ ἰδιώτου.

Ὡς πρὸς τὰ περὶ διαθέσεως καὶ καταπατήσεως ἐθνικῶν γαιῶν ἀντικείμενα, ἐφ' ὧν περιστρέφονται τὰ εἰς τὴν κατηγορίαν 2αν, 3ην καὶ 4ην παράπονα·

Νὰ ἐπισπευσθῇ ὁ προπαρασκευαζόμενος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἢ προπαρασκευασθεὶς προικοδοτήσεως νέος νόμος, μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ὁποίου (τεθειμένου εἰς ἀχρηστίαν καὶ τοῦ ἀπὸ 24 Ἰουνίου (6 Ἰουλίου) 1843 ὑπὲρ τῶν γεωργῶν νόμου) καὶ ὁ γεωργός, καὶ ὁ φέρων εἰσέτι ἀνεξόφλητα γραμμάτια δικαίως παραπονούμενος φαλαγγίτης, καὶ πᾶσης ἄλλης τάξεως καὶ ἰδιότητος Ἕλλην, δύνανται νὰ καταξαθῶσι κύριοι μέρους τινὸς γαιῶν, καὶ οὕτω θέλουσι προκύψει τρία τινὰ καλὰ εἰς τὸ μέλλον. Πρῶτον θέλουν ἐπαναπαυθῇ ὅλαι αἱ τάξεις τῶν πολιτῶν, κανονιζομένου τοῦ πρὸς ζῆν κυριωτέρου πόρου των ἐπὶ τὸ σταθερώτερον καὶ ὁριστικώτερον, δεύτερον, θέλουν παύσει αἱ ἐξακολουθοῦσαι ἀφόβως καὶ ἀτιμωρητὶ καταπατήσεις ἐθνικῶν γαιῶν, καὶ τρίτον, θέλει ἔχει τὸ δημόσιον ἐκ τῶν κτημάτων τοὺ ἐκείνων κατόπιν τοῦ περὶ τῆς τοιαύτης διαθέσεως αὐτῶν μέτρου, ὡρισμένον καὶ κανονικὸν φόρον, καὶ θέλει δυνηθῇ νὰ προέλθῃ γρηγορώτερον εἰς ἓν σταθερὸν φορολογικὸν σύστημα.

Ὡς πρὸς τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰς 5, 6, 7 καὶ 8 κατηγορίας παράπονα·

Ἡ περὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ δημοσίου πλούτου κατάχρησις (ἂς

προσθέσωμεν καὶ σπαταλὴ) ὅτις ἐστάθη κατά τινας ἐποχὰς τὸ συνηθέστερον καὶ κυριώτερον ἔγκλημα εἰς διαφόρους τῆς ὑπηρεσίας κλάδους, ἰδίως δὲ, εἰς ἐκείνους τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων,

Ἡ μετ' ἀπιστίας ἐκπλήρωσις τῶν ἔργων διαφόρων δημοτικῶν ὑπαλλήλων, ἡ τείνουσα εἰς τὸ νὰ διαρρήξῃ τὸ κοινωνικὸν τοῦτο τῆς ἑνότητος καὶ ἰσότητος τῶν λαῶν οἰκοδόμημα καὶ εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν κοινωνιῶν μας,

Ἡ παραβίασις τοῦ δημοτικοῦ νόμου καὶ τῶν δι' αὐτοῦ κεκτημένων δικαιωμάτων,

Ἡ περὶ τὰ δικαστικὰ καθήκοντα ὀλιγωρία καὶ αἱ παραβάσεις περὶ τὴν δικαιοσύνην ἐν γένει,

Ταῦτα πάντα πολλοῦ λόγου καὶ μεγάλης προσοχῆς ἄξια, ἀπαιτοῦσιν ἰδίως σοβαρώτερα μέτρα, ὅπως εἰς τὸ μέλλον κατασταλῶσιν ἐντελῶς καὶ ὅσον ταχύτερον, διότι ἄλλως δὲν εἶναι μακρὰν νὰ φέρωσιν εἰς παραλυσίαν τὸ Κράτος, πρὸς στερέωσιν τοῦ ὁποίου ἐχύθη μεγάλου ἀριθμοῦ Ἑλλήνων πολύτιμον αἷμα, καὶ κατεστράφη τὸ μεγαλείτερον τῆς ἰδιοκτησίας τῶν λαῶν μέρος.

Ὡς πρὸς τὰ περὶ καθυστερούντων.

Ἡ Κυβέρνησις θεωρήσασα ἅπαξ ὡς συνάδοντα τῶν περὶ τούτων νόμων καὶ μὲ τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου, καὶ μὲ ἐκεῖνο τῶν ἰδιωτῶν, καὶ παρουσιάσασα τοῦτον εἰς τὴν βουλὴν, εἶναι δίκαιον καὶ σύμφωνον μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς νὰ τὸν φέρητε περαιτέρω ταχύτερον.

Ταῦτα ἐκθέτουσα ἡ ἐπιτροπή σας, παρακαλεῖ ὑμᾶς ἀφοῦ λάβητε ὑπὸ τὰς ἐμβριθεῖς σκέψεις σας, νὰ ἀπευθύνητε τὰς πρὸς ἓν ἕκαστον ὑπουργεῖον ἁρμοδίους παρατηρήσεις σας, περὶ τῶν διαφόρων τούτων ἀντικειμένων. »

Τελευταῖον ὁ προεδρεύων ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τῶν ἐκθέσεων ἐπὶ τῶν ὑπολελειμμένων ἀναφορῶν ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

Μ. Χ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Λ'.

Τῆς 12 Ἰανουαρίου 1849.

Συνελθόντων τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Κατὰ πρῶτον ὁ πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν ὅτι κατ' ἀπόφασιν τῆς βουλῆς τῆς πρώτης περιόδου ἐναλλάσσονται τὰ πρακτικὰ ἡμῶν πρὸς τὰ διάφορα συνταγματικὰ κράτη, ἐπειδὴ δὲ ἤδη ἐσυνταγματίσθησαν καὶ ἄλλα, ἐξαιτεῖται τὴν συγκατάθεσιν τῆς βουλῆς ἵνα πέμψῃ τὸ προεδρεῖον τὰ πρακτικὰ καὶ πρὸς τὰ νεωστὶ συνταγματισθέντα ταῦτα κράτη· ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο καταφατικῶς.

Παρετήρησέ τις ὅτι ἤκουσε χθὲς εἰδήσεις τινὰς, τὴν ὁποίαν εὐσκολεύθη νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἀποπέμπονται τοῦ κράτους δύο Ἑπτανήσιοι, ὧν ὁ εἷς καλεῖται Μεταξᾶς· ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη ἀπομπὴ εἶναι ἐναντία τῇ ἐλευθερίᾳ, ἣν τὸ Σύνταγμα καθιέρωσε, παρακαλεῖ τὴν βουλὴν νὰ προκαλέσῃ τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν νὰ δώσῃ εἰς τὴν βουλὴν πληροφορίας περὶ τῶν λόγων, δι' οὓς ἀποπέμπονται οἱ ἄνδρες οὗτοι· τὸ ἀντικείμενον εἶναι σπουδαῖον, καὶ ἄξιον τῆς προσοχῆς τῆς βουλῆς.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι καὶ αὐτὸς ἤκουσέ τι περὶ τῶν αὐτῶν προσώπων, ὄχι ὅμως ὅτι ἀποπέμπονται τοῦ κράτους, ἀλλ' ὅτι τίθενται ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν, περιοριζόμενοι ἔν τινι νήσῳ τοῦ Αἰγαίου· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ περιορισμὸς οὗτος εἶναι παράνομος, ἀνάγκη νὰ προσκληθῇ ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς νὰ δώσῃ τὰς περὶ τούτου πληροφορίας.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κεφαλλῆνες εἶναι ἀρχηγοὶ τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ συμβάντος στασιαστικοῦ κινήματος, ἐκεῖθεν δὲ κατέφυγον ἐνταῦθα. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐνεργεῖ κατὰ τὰς συνθήκας τὰς μεταξὺ τῶν ὁμόρων ἐθνῶν ὑπαρχούσας, καθ' ἃς τοὺς φυγοδίκους πέμπουσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ κράτους.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ τοιαύτη συνθήκη, ἐξ ἐναντίας οἱ ἀπὸ ἑνὸς κράτους εἰς ἕτερον καταφεύγοντες, οὐχὶ μόνον μένουσιν ἀνενόχλητοι, ἀλλ' εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς μᾶλλιστα τίθενται ποσὰ πρὸς περίθαλψιν αὐτῶν.

Ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις τινὲς,

καθ' ἃς δύναται ν' ἀποπέμψῃ ἡ κυβέρνησις τοῦ κράτους, ἢ νὰ περιορίσῃ ἀνθρώπους τινὰς, ὡς φαυλοβίους, ἀέργους κτλ. εἶναι λοιπὸν ἀνοίκειον εἰς τὴν βουλὴν νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων τῆς κυβερνήσεως, πρὶν ἡ γείνῃ καταγγελία τις ὑπό τινος ὡς ἀδικηθέντος.

Ἀντέταξεν ἄλλος ὅτι, ἀνκαὶ πρὸ πάσης συζητήσεως ἦτο καλὸν νὰ ἐξαιτηθῶσιν αἱ πληροφορίαι περὶ τοῦ προκειμένου παρὰ τοῦ ὑπουργείου, νομίζει ὅμως ἀναγκαῖον ν' ἀπαντήσῃ πρὸς τὸν προαγορεύσαντα ὅτι πᾶσα διάταξις τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀντιβαίνουσα εἰς τὸ Σύνταγμα εἶναι κατηργημένη. Τοῦτο δὲ καθιέρωσε τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, ἥτις δὲν δύναται νὰ παραβιασθῇ ὑπ' οὐδενὸς εἰμὴ κατὰ τοὺς ὑπὸ τῶν νόμων ὁριζομένους ὅρους. Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τοὺς ἀλλοδαποὺς, ὁποιαδήποτε ἐγκλήματα καὶ ἂν πράξωσιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸ ἕτερον κράτος εἰς ὃ κατέφυγον δὲν δύναται νὰ τοὺς τιμωρήσῃ. Προτείνει λοιπὸν νὰ ζητῇ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν καὶ νὰ προσκληθῇ ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς νὰ δώσῃ τὰς προσηκούσας πληροφορίας.

Τὴν πρότασιν ταύτην παρεδέχθη ἡ βουλή.

Ἀνηγγέλθη ἀντικειμένων τῆς παρούσης συνεδριάσεως ἡ συζήτησις τῶν ὑπολελειμμένων ἀναφορῶν. Ἀνεγνώσθησαν αἱ ἀκόλουθοι περιλήψεις τῶν ὑπ' ἀριθμοὺς **114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 125** καὶ **126** ἀναφορῶν, ἐχουσαι οὕτως.

« **Ἀριθ. 114.** Ἀναφορὰ ἀπὸ 12 Ἀπριλίου **1848** κατοίκων τινῶν τοῦ χωρίου Διδύμου τῆς ἐπαρχίας Ἐρμιονίδος, δι' ἧς παραπονοῦνται ὅτι, ἀφ' ὅτου συνεχωνεύθη τὸ χωρίον των μετὰ τοῦ δήμου Ἐρμιόνης, ὑπέστησαν πολλὰς ζημίας, φόνους ἐν καιρῷ τῶν ἐκλογῶν κλπ. καὶ ἐξαιτοῦνται τὴν διάλυσιν τῆς συγχωνεύσεως ταύτης, ὑπὲρ ἧς ἀπεφάνθη καὶ τὸ τελευταῖον ἐπαρχιακὸν συμβούλιον.

Ἀριθ. 115. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Μαΐου κατοίκων τινῶν τῶν χωρίων Περθωρίου, Μπεντενίου, Μαντσαγρᾶ καὶ Σέλι, δι' ἧς παραπονοῦνται κατὰ τοῦ Νικολάου Σταμέλου καὶ Θεοδώρου Πετρινοῦ, ὅτι αὐθαιρέτως οὗτοι κατέλαβον διαφόρους ἐθνικὰς γαίας, τὰς ὁποίας αὐτοὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν κατεῖχον, πληρώνοντες τὸν πρὸς τὸ δημόσιον φόρον των.

Ἀρ. 116. Ἀναφορὰ ἀπὸ α. Ἰουνίου **1848** ἐξ Ἀνδριτσαίνης διαφόρων κατοίκων αὐτῆς, δι' ἧς καταφέρονται κατὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ ἐπάρχου Πέπα, παραβιάζοντος τὰς ἐκλογὰς καὶ παρανομοῦντος

ἀναφανδὸν πρὸς καταπάτησιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, ἐξαιτοῦνται δὲ τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ.

Ἀρ. 117. Ἀναφορὰ ἀπὸ 2 Ἰουνίου **1848** ἐξ Ἀνδρισταίνης, διαφόρων κατοίκων αὐτῆς, δι' ἧς παραπονοῦνται κατὰ τῆς διαγωγῆς τῶν ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Χρηστόπουλον στρατιωτικῶν, καταλυόντων εἰς τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν, τροφοδατουμένων ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἐξαιτοῦνται θεραπείαν τῶν δεινῶν των.

Ἀρ. 118. Ἀναφορὰ ἀπὸ 4 Ἰουνίου **1848** ἐξ Ἀνδριτσαίνης, διαφόρων κατοίκων αὐτῆς ἐπικαλουμένων τὴν ἀντίληψιν τῆς βουλῆς ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ ἐπάρχου καὶ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Ὀλυμπίας, μεταχειριζομένων τὴν ἐξουσίαν των ὡς ὅπλον ἐκδικήσεως κατ' αὐτῶν.

Ἀρ. 119. Ἀναφορὰ ἀπὸ 5 Ἰουνίου τ. ε. τινῶν κατοίκων Τσιπιανῶν τοῦ δήμου Μαντινείας δι' ἧς ἐκθέτουν, ὅτι ἐνοικιάσας ὁ Γ. Ῥεβελιώτης κατὰ τὸ **1835** ἢ **1836** τὸν βάλτον τοῦ χωρίου των ἐπὶ τιμήματι **1,100** δραχ. καὶ ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει τῆς ἀποξηράνσεώς του, κατεπλάκωσεν ἀπείρους ἄλλας ἐκ τῶν παραχειμένων γαιῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἰδικάς των, καὶ οὐδὲ τὴν ἀποξήρανσιν ἐνήργησεν· ἐπικαλοῦνται δὲ τὴν πρόνοιαν τῆς βουλῆς ὑπὲρ τοῦ δημοσίου πλούτου, προτείνοντες τὴν διὰ πραγματογνωμόνων ἐξακρίβωσιν τῶν καταπατηθεισῶν γαιῶν, τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἐκ τῆς καταπατήσεως ταύτης φορτερισμοῦ κλπ.

Ἀρ. 120. Ἀναφορὰ ἀπὸ 11 Ἰουνίου τ. ε. τῆς Αἰκατερίνης Κ. Γιατρίνα, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ μακαρίτου συζύγου της, πεσόντος εἰς τὴν ἐν Πειραιεῖ μάχην, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τούτων μικράν τινα βοήθειαν πρὸς περίθαλψιν τῶν τριῶν ἀδυνάτων τέκνων της.

Ἀρ. 121. Ἀναφορὰ ἀπὸ 15 Ἰουνίου ἐξ Ὕδρας τῆς χήρας Ἀντ. Δ. Καραμάνου ἐξαιτουμένης νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ χορήγησις τῆς διδομένης αὐτῇ δεκαπενταδράχμου συντάξεως, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανεν ἄχρι τοῦ **1847**, καὶ ἥτις διεκόπη ἤδη.

Ἀριθ. 122. Ἀναφορὰ ἀπὸ 18 Ἰουνίου τ. ε. τῆς Χρυσούλας χήρας Σπυρίδωνος Πρίφτη, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς διατροφὴν τῆς ἀδυνάτου οἰκογενείας της.

Ἀριθ. 123. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Ἰουνίου τ. ε. κατοίκων τινῶν Ἀλτομυρᾶ τοῦ δήμου Ἀβίας τῆς Ἀκαρνανίας, δι' ἧς ἐκθέτουν τὰς ὁποίας ὑπέφεραν καὶ ὑποφέρουν κακώσεις παρὰ τοῦ Γερμανοῦ

Μαυρομιχάλη κλπ. καὶ ἐξαιτοῦνται δικαιοσύνην παρὰ τῆς βουλῆς.

Ἀριθ. 125. Ἀναφορὰ ἀπὸ 24 Ἰουνίου τῆς Μαυριτζίνης χήρας Ἰωάν. Περτζάνακη λοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ αἰτουμένης ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 126. Ἀναφορὰ ἀπὸ 29 Ἰουνίου τ. ε. ἐκ Πετροβουνίου τῆς Γαρυφαλίτζας θυγατρὸς τοῦ Γ. Καπετανάκη, δι' ἧς ἐκτιθεῖσα τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνας τοῦ πατρός της, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἡ πρό τινος ἀποβιώσασα μήτηρ της ἐσυνταξιοδοτεῖτο, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι αὐτῆς προικοδότησίν τινα. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη ἑφ' ἑκάστης τούτων δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως τὰς ἐπ' αὐτῶν γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς, εἰς μόνην τὴν ὑπ' ἀριθ. 119 προσθεῖσα ἐν τέλει τὰς λέξεις « καὶ νὰ δοθῶσιν αἱ ἀνήκουσαι πληροφορίαι » ἔχουσι δὲ αἱ γνωμοδοτήσεις οὕτως·

«Ἡ ὑπ' ἀριθ. 114, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, ἁρμόδιον νὰ σταθμίσῃ τοὺς ἐνδιαλαμβανομένους ἐν αὐτῇ λόγους, καὶ πράξῃ ὅ,τι νόμιμον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 115, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ὅπως ἐξετάσῃ καὶ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 116, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, ἁρμόδιον ἐπὶ τῆς ἀναφερομένης ὑποθέσεως.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 117, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον, ἁρμόδιον νὰ ἐξετάσῃ ἐπὶ τῶν ἀναφερομένων γεγονότων, καὶ ἐνεργήσῃ ὅ,τι νόμιμον καὶ δίκαιον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 118, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, ἵνα συνεννοούμενον καὶ μὲ τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν, καθόσον ἀναφέρεται καὶ εἰς τοῦτο ἡ ἐνδιαλαμβανομένη ὑπόθεσις, ὡς ἐκ τοῦ εἰς τὸν κλάδον του ὑπαγομένου ὑπαλλήλου, ἐνεργήσωσι μετ' αὐστηρὰν ἔρευναν πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ ὑπὲρ τοῦ νόμου.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 119, νὰ διευθυνθῇ ἐπίσης πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον μὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ νὰ παρακατατεθῶσιν ἐγκαίρως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς βουλῆς, ἐπὶ ἐπιστροφῇ, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐνοικίασιν τοῦ περὶ οὗ ἡ προκειμένη ἀναφορὰ ἀργοῦ πεδίου

(βάλτου) καὶ ὅλα τὰ τούτοις σχετικὰ ἔγγραφα πρὸς φωτισμόν αὐτῆς καὶ νὰ δοθῶσιν αἱ ἀνήκουσαι πληροφορίαι.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 120, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, ὅπως ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους τῆς ἀναφερομένης καὶ τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν παρουσιάζεται αὕτη, καὶ λάβῃ ταύτην ὑπ' ὄψιν ἐν ὥρᾳ τῶν γινομένων περιθαλψέων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 121, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἀναφερομένης καὶ ἐνεργήσῃ ὅ,τι δίκαιον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 122, νὰ διευθυνθῇ ὡταύτως πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ τὰ προτεινόμενα δίκαια τῆς ἀναφερομένης.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 123, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, ὅπως συλλέξῃ ἁρμοδίως τὰς περὶ τῶν ἀναφερομένων πράξεων ἀνηκούσας πληροφορίας, καὶ ὑποβάλῃ ταύτας ἐγκαίρως εἰς τὴν βουλὴν πρὸς φωτισμὸν αὐτῆς.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 125, καὶ 126, νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, ὅπως λάβῃ ἐν δέοντι καιρῷ ὑπ' ὄψιν τὴν προκειμένην τῶν ἀναφερομένων αἴτησιν, ἐκτιμῶν τὰ δίκαια τούτων.

Ἐπὶ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 127, περιλήψεως ἀναγνωσθείσης καὶ ἐχούσης οὕτως·

« Ἀριθ. 127. Ἀναφορὰ ἀπὸ 30 Ἰουνίου τ. ε. 24 κατοίκων Βερτζοβᾶς τοῦ δήμου Καρυθίου, δι' ἧς ἐκθέτουσιν ὅτι κατέχουσι 25 στρέμματα γῆς ἀρίστας ποιότητος ἐν Βερτζοβᾷ, ἐξ ἧς διατηροῦνται αἱ οἰκογένειαι των, καὶ ἐξαιτοῦνται νὰ ἐνεργηθῇ ἡ ἀλλαχοῦ γενομένη ἀπόφασις, τοῦ νὰ μὴ διατεθῶσιν αἱ γαῖαι αὗται, ὡς τινες δι' ἐκτυπωτῶν γραμμάτων ζητοῦσιν εἰς εὐτελῆ τιμήν νὰ τὰς λάβωσι, καὶ στερήσωσιν αὐτοὺς τοῦ μόνου τῆς συντηρήσεώς των μέσου. »

Λαβών τις τὸν λόγον παρετήρησεν ὅτι νομίζει ἀναγκαῖον νὰ δώσῃ εἰδικάς τινας πληροφορίας περὶ τῆς ὑποθέσεως, περὶ ἧς πραγματεύεται ἡ προκειμένη ἀναφορά, ἵν' ἀπορασίσῃ ἐπ' αὐτῆς ἡ βουλὴ ἐν γνώσει. Τὸ χωρίον Μπερτζοβᾶ, τοῦ ὁποίου κάτοικοι εἶναι οἱ ἀναφερόμενοι, περιέχει 250 περίπου οἰκογενείας, ἡ δ' ἔκτασις τῶν γαιῶν, τὰς ὁποίας καλλιεργοῦσι, μόλις συμποσοῦνται εἰς 4000 στρεμμάτων, τὰ ὁποῖα βέβαια κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ὀλίγα· αἱ γαῖαι ὅμως αὗται εἶναι ἐξ ἄκρου

εὔφοροι, ὡς λιπαινόμεναι ὑπὸ τοῦ κατακλύζοντος αὐτὰς ποταμοῦ, ὅστις συνεπισύρει ἰλὺν καὶ ἄλλας παχυντικὰς ὕλας, ὥστε ἡ τιμὴ ἑκάστου βασιλικοῦ στρέμματος κατήντησε ν' ἀναβῇ καὶ μέχρι 400 δραχμῶν· ἐξ αἰτίας ὅμως τῶν προτερημάτων τούτων τῶν γαιῶν οἱ κερδασκόποι ἔστρεψαν τὰ βλέμματά των ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἕκαστος ἐζήτει παντὶ τρόπῳ ν' ἀποκτήσῃ ἐκεῖ γαίας. Δυνάμει τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου πολλοὶ ἔλαβον γαίας ἐκεῖ, ἀλλὰ διὰ τὸν περὶ τὰς ἀγορὰς συναγωνισμὸν δὲν προέκυψεν εἰς τοὺς κατοίκους μεγάλη βλάβη ἐκ τῶν οὕτω προικοδοτηθέντων· ἐπῆλθεν ὅμως ἡ προικοδότησις τῶν νεοφωτίστων, καὶ ἐκεῖ συνέρρευσαν ὅλαι καὶ ὅλοι, ὡς ἂν οἱ πατέρες ὅλων εἶχον ἐκεῖ κτήματα· ἐν τούτοις ὅμως οἱ πλείστοι καὶ αἱ πλείσαι νεοφώτιστοι ἐπέτυχον νὰ λάβωσι ἐκεῖ γαίας δι' αἰτίαν, τὰ ὁποῖα ἀποσιωπῶ ὡς εἰς πάντας γνωστά· ἀλλ' ἐκτὸς τούτων καὶ ἄλλοι ἀγοράσαντες γραμμάτια πυρπολιστῶν ἢ φαλαγγιτῶν ἐκτήσαντο δι' αὐτῶν γαίας ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ αὐτοῦ χωρίου· ἐκ τούτου δὲ συνέβη, ὥστε πλέον τοῦ ἡμίσεως τῶν γαιῶν Μπερτζοβᾶ περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν ξένων τοῦ χωρίου ἰδιωτῶν, οἱ δὲ χωρικοὶ κατήντησαν νὰ πληρώνωσιν εἰς αὐτοὺς διὰ νὰ καλλιεργῶσι τὰς γαίας ταύτας 18 ἕως 20 δραχμὰς κατὰ στρέμμα, ἐκτὸς ἄλλων τινῶν πρανομίων· καὶ μόλις ἀκτὼ στρέμματα ἀναλογοῦσιν εἰς ἑκάστην οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν βέβαια δὲν δύνανται νὰ διαθρέψωσι· ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ 1843, ἐξεδόθη βασιλικὸν διάταγμα ἰσχὺν νόμου ἔχον, τὸ ὁποῖον προύτίθετο νὰ προλάβῃ τὰς κακὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης ἁρπαγῆς, οὕτως εἰπεῖν, τῶν γαιῶν, καὶ διέταττε νὰ μὴ παραχωρῶνται ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει γαῖαι εἰς ἄλλους, ὅταν αἱ ὑπάρχουσαι γαῖαι χωρίου τινὸς δὲν ἀναλογῶσιν εἰς τοὺς κατοίκους αὐτοῦ, λαμβάνοντος ἑκάστου 120 στρέμματα ξηρᾶς γῆς, ἢ 80 ποτιστικῆς, ἢ τοὐλάχιστον 40 τῆς ἀρίστης ποιότητος. Ἀλλὰ τὸ διάταγμα τοῦτο δὲν ἐφηρμόσθη ἀκριβῶς καὶ μέχρι τῆς σήμερον δὲν ἔπαυσαν νὰ παραχωροῦνται εἰς νεοφωτίστους καὶ εἰς κατόχους γραμματίων, ἀνκαὶ τὸ ὑπάρχον ποσὸν τῶν γαιῶν τοῦ ῥηθέντος χωρίου δὲν ἐξαρκεῖ νὰ λάβωσιν οἱ κάτοικοι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ῥηθέντος διατάγματος. Ἡ δεινὴ αὕτη ἀνάγκη ἠνάγκασε τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου ν' ἀνανεχθῶσιν εἰς τὰ κατὰ καιροὺς ὑπουργεῖα καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν συνδρομὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἵνα μὴ διατεθῶσιν εἰς ἄλλους καὶ αἱ ὑπολειφθεῖσαι γαῖαι. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐθις πρόκειται νὰ παραχωρηθῶσιν 25 στρέμματα εἰς τινα νεοφώτιστον, οἱ κάτοικοι τοῦ

χωρίου ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τῆς βουλῆς, ἵνα προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ὑπουργείου πρὸς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ προμνησθέντος διατάγματος, καὶ δὲν ἀρήσῃ ν' ἀπογυμνωθῶσιν ἐντελῶς τῶν γαιῶν τῶν οἱ κάτοικοι τοῦ ῥηθέντος χωρίου, οἵτινες ἂν δὲν ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἔχοντες οἰκίας καὶ ἀμπελῶνας, πρὸ πολλοῦ βέβαια ἤθελον μεταναστεύσει ἀλλαχόσε. Τὴν αἴτησιν ταύτην ὑποστηρίζει καὶ οὗτος ὡς δικαιοτάτην καὶ εὐλογωτάτην.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι εἶναι ἀρχὴ παραδεδεγμένη ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος, καθὼς καὶ ἕκαστος λαός, εἶναι ἄξιος τῆς τύχης του· εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος, εἴτε πλούσιος, εἴτε πτωχὸς εἶναί τις εἶναι ἄξιος τῆς καταστάσεώς του. Καὶ οἱ κάτοικοι λοιπὸν τοῦ χωρίου Μπερτζοβᾶ, καθόσον δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῶν παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος λιχθέντων, εἶναι ἢ λίαν ἀνάξιοι ἢ δύσροποι, καὶ ἐκ τῆς ἀναξιότητος ἢ δυσροπίας αὐτῶν ἐστερήθησαν τῶν γαιῶν, αἵτινες ἔπρεπε ν' ἀνήκωσιν ἤδη εἰς αὐτούς. Διότι ὑπάρχει νόμος, καθ' ὃν πᾶσα κοινότης, ὅταν ἐκ συμφώνου ζητήσῃ νὰ λάβῃ εἰς προικοδότησιν γαίας ἐκ τῶν περικειμένων εἰς τὸ ὁποῖον κατοικεῖ χωρίον, προτιμᾶται αὕτη παντὸς ἄλλου· φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἢ ἡ κοινότης δὲν ἐζήτησε παντάπασι γαίας, ἢ ὅτι δὲν συνεφώνησαν ὅλοι εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην. Κατὰ τῶν νεοφωτίστων δὲ ἀδίκως παρεπονέθη ὁ προαγορεύσας, διότι οὗτοι ἢ αὗται λαμβάνουσι τὰς πατρογονικὰς αὐτῶν γαίας, καὶ αἱ ἐξαιρέσεις εἶναι ὀλίγισαι, ὅταν τὰ πατρικὰ αὐτῶν κτήματα εὑρίσκωνται προδιατεθειμένα. Εἰς δὲ τὰς διὰ γραμματίων γενομένας ἀγοράς, ἂν μὲν αὗται ἐγένοντο διὰ δημοπρασίας οἱ κάτοικοι ὤφειλον νὰ ἀναβιβάσωσι τὰς τιμάς, ἵνα μὴ ὑπολειφθῶσιν εἰς ἄλλους αἱ γαῖαι· ἂν δὲ δι' ἐκτιμήσεως, ὅπου γινώσκει ὅτι ἐγένοντο μέγισταί καταχρήσεις καὶ ἀληθῶς σπαραξικάρδιοι, οὐδὲν ὅμως καὶ τότε ἐκώλυε τοὺς κατοίκους ν' ἀνανεχθῶσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ νὰ ὑπερθεματίσωσι, καὶ τότε ἡ κυβέρνησις ὅσον κακὴ καὶ ἂν ὑποτεθῇ δὲν ἠδύνατο νὰ κατακυρώσῃ τὴν ἐκτίμησιν παραλείπουσα τὴν προτεθεῖσαν αὔξησιν τῆς τιμῆς τῶν ἐκτετιμημένων γαιῶν· ὥστε ἐν τῇ συζητουμένῃ ἀναφορᾷ οὐδὲν ἄλλο βλέπει εἰμὴ μικρολόγον αἴτησιν ὑπὲρ 25 μόνον στρεμμάτων γῆς, τῶν ὁποίων τὴν κατοχὴν φαίνεται ἄλλοι διαφιλονεικοῦσι. Δὲν εἶναι ὅμως ἐναντίος νὰ δοθῇ εἰς τοὺς κατοίκους τούτους ἡ ἀπαιτουμένη συνδρομὴ πρὸς ἀπόκτησιν ὀλίγων στρεμμάτων γῆς, ἵνα μὴ καταστραθῶσι δουλοπάροικοι τῶν ἀποκτησάντων τὰς γαίας.

Αντέλεξεν ἄλλος ὅτι δὲν ἤλπιζε νὰ καταδικάσῃ ὁ προαγορεύσας ὁλόκληρον κοινότητα, διότι δὲν ἐδυνήθη νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ προικοδοτικοῦ νόμου, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν γινώσκει τὰ κατ' αὐτὸν τῶν νόμων γενόμενα καὶ διακωλύσαντα τοὺς λαοὺς ν' ἀποκτήσωσι τὰς γαίας των. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἕκαστος ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ τὰ δικαιώματά του, οὐχ ἧττον ὅμως εἶναι ἀναντίῤῥητον ὅτι, ἂν ἐπιζητήσας αὐτὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὰ λάβῃ διὰ περιστάσεις ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς του, δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτος· ἐπὶ τοῦ προκειμένου οἱ ἀναμερόμενοι κάτοικοι καὶ ὅλη τοῦ χωρίου τούτου ἡ κοινότης, ἐζήτησαν πάντοτε τὰ δικαιώματά των, ἀλλ' οἱ ἄλλοτε διέποντες τὰ πράγματα ἡμῶν δὲν εὐηρεστήθησαν νὰ τοὺς δικαιώσωσιν· οἱ δυστυχεῖς οὗτοι κάτοικοι βλέποντες ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου, οἱ κερδοσκόποι συνέῤῥεον εἰς ἀπόκτησιν τῶν λιπαρῶν γαιῶν τῆς Βερτζοβᾶς, ὡς εἰς ἄλλο χρυσοῦν δέρας, ἀνανέχθησαν διὰ τοῦ ἐφόρου καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν ἐξαιτούμενοι νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς αὐτοὺς κατ' ἐκτίμησιν αἱ γαῖαι αὗται, ἀλλ' οὐδεὶς εἰσήκουσε τὰς δεήσεις των, διὰ τὰς τότε ῥᾳδιουργίας, αἵτινες ἐδελέαζον τοὺς διέποντας, ὥστε ματαίως ὁ προαγορεύσας κατηνέχθη κατὰ τῶν κατοίκων τοῦ ῥηθέντος χωρίου· ἐπὶ δὲ τῆς οὐσίας τῆς προκειμένης ἀναφορᾶς παρατηρεῖ ὅτι τῶν χωραφίων τὰ 25 στρέμματα ἐξαιτοῦνται ὑπὸ νεοφωτίστου, ἐχούσης σύζυγον τὸν Γεώργιον Μανιάτην, ἀναι οἱ γονεῖς αὐτῆς δὲν εἶχον ἐκεῖ κτήματα ἀλλ' εἰς τὸ προάστειον τῆς Τριπόλεως, ὅπου μάλιστα κατ' ἀρχὰς παρεχώρησε καὶ τὸ ὑπουργεῖον εἰς αὐτὴν γαίας τινάς· ἔπειτα ὅμως ἐξεδόθη παραχωρητήριον ἐπιτρέπον εἰς αὐτὴν νὰ λάβῃ γαίας εἰς τὸ χωρίον Μπεζοβᾶ ἄνευ ὅμως ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῆς ὁροθεσίας, διὰ τοῦτο καὶ ὁ γεωμέτρης τυχαίως οὕτως εἶπεν προσδιώρισεν εἰς αὐτὴν γαίας τινάς· οἱ γεωργοὶ ἔκαμαν ἀνακοπὴν κατὰ τῆς τοιαύτης παραχωρήσεως ὡς παρανόμου, καὶ ἡ νεοφώτιστος ἐνήγαγε τοὺς γεωργοὺς εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον διέταξεν αὐτοψίαν πρὸς γνῶσιν τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ἐν τούτοις πρὶν αὕτη τελεσθῇ ἐξεδόθη νέον παραχωρητήριον εἰς τὴν νεοφώτιστον ταύτην διατάττον τὴν εἰς αὐτὴν ἀπόδοσιν τῶν χωρίων, ἀναι οὐδ' ἡ κυβέρνησις γινώσκει τί παρεχωρήσεν, οὐδ' ἡ νεοφώτιστος τί πραγματικῶς παρεχωρήθη εἰς αὐτὴν, ὥστε ἡ προκειμένη παραχώρησις εἶναι ἀσαφὴς ἢ καὶ δολερά. Προτείνει λοιπὸν νὰ προσκληθῇ τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν τοιαύτην παραχώρησιν, παραχωροῦν εἰς τὴν νεοφώτιστον ἐκ τῶν πατρικῶν αὐτῆς κτημάτων.

συγχρόνως δὲ νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ τὸ κατὰ τὸ 1843 ἐκδοθὲν Βασ. διάταγμα μὴ ἐπιτρέπον παραχώρησιν γαιῶν, ὅταν οἱ γεωργοὶ οἱ παρ' αὐτὰς κατοικοῦντες δὲν ἔχωσι τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν τῶν στρεμμάτων.

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι καθῆκον τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι νὰ σταθμίζῃ τὰ δίκαια παντὸς ἀναμερομένου καὶ ἀναλόγως νὰ προτείνῃ τὴν διεύθυνσιν ἑκάστης ἀναφορᾶς· αὐτὸ τοῦτο λοιπὸν ἔπραξε καὶ ἐνταῦθα ὑπ' ὄψιν ἔχουσα τὰ τῶν ἀναμερομένων παράπονα. Ἀλλ' ἐὰν παρεμπίπτωσιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν περιστάσεις ἄλλαι τὴν κατοχὴν τῶν κατοίκων προσβάλλουσαι, τοῦτο ἀπόκειται νὰ ἐξετάσῃ τὸ ὑπουργεῖον, εἰς ὃ ἡ ἀναφορὰ διευθύνεται. Ἀπολύτως ὅμως ἡ ἐπιτροπὴ ἐνήργησεν ὅ,τι ἐκ τῶν χρεῶν της ἀπῃτεῖτο· ἐπειδὴ ἡ ἀναφορὰ ἐξαιτεῖται νὰ λάβῃ ἡ βουλὴ μέτρον τι προνοητικὸν καὶ ἐμποδίσῃ τὴν διάθεσιν τῶν γαιῶν των. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν συνεπὴς εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην, διευθύνει ἁπλῶς τὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ, τουτέστι νὰ διατάξῃ τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον νὰ μὴ διαθέτῃ γαίας πέραν τῶν ὑπὸ τοῦ κειμένου διατάγματος ὡρισμένων, καὶ τοῦτο σύμφωνα μὲ τὸν ἤδη ὑπάρχοντα νόμον. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ ἐξέτεινε τὴν γνώμην αὐτῆς πλειότερον ἔτι, ἐπειδὴ παρετήρησεν ὅτι συνηντήθησαν καὶ ἄλλα ἐπίσης παράπονα καὶ γεωργοὶ πολλοὶ παραπονοῦνται ὅτι ἡ κυβέρνησις διαθέτει τὰς γαίας των, ἐνῷ οὐκ ὀλίγοι φαλαγγίται ἐβιάσθησαν ἀφ' ἑτέρου νὰ πωλήσωσι τὰ γραμμάτιά των πρὸς 30 ο/ο· ὥστε οἱ δύο οὗτοι νόμοι εὑρίσκονται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι ἤδη εἰς ἀντίκρουσιν τόσα δικαιώματα, ἀποβαίνει ἀναγκαιότατος ὁ περὶ προικοδοτήσεως παρασκευασθησόμενος νόμος, διότι δι' αὐτοῦ θέλουσι συμψηφισθῆ τὰ γραμμάτια καὶ συμβιβασθῆ ὅλα τ' ἄλλα.

Ἐπὶ τούτοις ὁ πρόεδρος συναγαγὼν τὸ τῆς προκειμένης συζητήσεως ἐξαγόμενον, ἔθηκε τὸ ζήτημα οὕτω· «Να διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀντίγραφον τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν, διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας, ὅπως ἐνεργηθῇ ὅ,τι δίκαιον καὶ νόμιμον.» Ἡ βουλὴ δὲ ἐρωτηθεῖσα προεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἀνωτέρω ἐτροπολογήθη.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 128 καὶ 129 περιλήψεις ἔχουσαι οὕτως·

«Ἀριθ. 128. Ἀναφορὰ ἀπὸ 9 Ἰουλίου τ. ε. τοῦ Ζησίμου Καραμπάτου, ἐκτιθέντος τοὺς ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνάς του καὶ

τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, καὶ ἐξαιτουμένου ἀπέναντι αὐτῶν καὶ τῆς ὡς ἐκ τῶν πληγῶν προελθούσης ἀνικανότητος του καὶ τῶν γηρατείων του αὔξησιν τῆς τεσσαρακονταδράχμου μισθοδοσίας του.

Ἀριθ. 129. Ἀναφορὰ ἀπὸ 10 Ἰουλίου τ. ε. τῆς Ἐλένης χήρας Μανόλη Γαλάνη ἐκ Κρήτης, δι' ἧς ἐξαιτεῖται τὴν αὔξησιν τῆς ἑξαδράχμου συντάξεώς της ὡς ἀνεπαρκοῦς. »

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ ὅτι αἱ ἀναφοραὶ αὗται πρέπει νὰ διαιρεθῶσιν, ἐπειδὴ ἡ μὲν πρώτη ὑπάγεται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον, ἡ δ' ἄλλη εἰς τὸ τῆς οἰκονομίας, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γενομένην τροποποίησιν, νὰ διευθυνθῶσιν ἑκατέρα πρὸς τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, ὅπως ἐν δέοντι καιρῷ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων, ἐκτιμῶν τὰ δίκαια τούτων.

Ἀνεγνώσθησαν δὲ καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 130 καὶ 131 περιλήψεις ἔχουσαι οὕτως.

« Ἀριθ. 130. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Ἰουλίου ἐκ Χαλκίδος τοῦ Α. Πετσάλη, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι παρεμορφώθη εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ζήτημα περὶ τῶν ἀνηκουσῶν αὐτῷ γαιῶν κατὰ τὴν θέσιν *Βαλανίδια*, περιελθουσῶν κατὰ συνέπειαν τουρκικῶν πωλητηρίων καὶ δικαστικῶν ἀποφάσεων, καὶ ἐξαιτεῖται νὰ μείνῃ ἀμέτοχος ἡ βουλὴ εἰς ἀντικείμενον τοῦ πολιτικοῦ δικαίου.

Ἀριθ. 131. Ἀναφορὰ ἀπὸ 19 Ἰουλίου τοῦ Σωτήρου Σταμάτη καταφερομένου κατὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ ἐπισπάτου Θίσβης Α. Κόλια, ζημιοῦντος τὸ δημόσιον. »

Ἐπὶ δὲ τῇ ἐρωτήσει τινὸς ἐὰν ὁ ἀνωτέρω Πετσάλης κατέθηκεν εἰς τὴν βουλὴν δικαστικὰς ἀποφάσεις, ἀπαντήσαντος τοῦ εἰσηγητοῦ ἀποφατικῶς, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο αἰτοῦνται μᾶλλον πληροφορίαι, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως·

« Αἱ ὑπ' ἀριθ. 130 καὶ 131 νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως λαβὸν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐν αὐταῖς ἐκτιθεμένους λόγους, ὑποβάλῃ ἐγκαίρως καὶ ἐν συνόψει εἰς τὴν βουλὴν τὰ περὶ τῶν ἐνδιαλαμβανομένων ὑποθέσεων πρὸς φωτισμὸν αὐτῆς. »

Ὡσαύτως ἀνεγνώσθησαν καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 132, 133 καὶ 135 περιλήψεις ἔχουσαι οὕτως·

« Ἀριθ. 132. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Ἰουλίου τῆς χήρας Μαρίας Α. Γ. Καββέτζη ἐξαιτουμένης διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ μακαρίτου συζύγου της ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 133. Ἀναφορὰ ἀπὸ 24 Ἰουλίου 1848 τοῦ Δημη-

τρίου Καλογήρου ἐκ Σκλώνων ἐξαιτουμένου διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 135. Ἀναφορὰ ἀπὸ 30 Ἰουλίου ἐξ Ἀθηνῶν τῆς χήρας τοῦ Ἀποστόλου Ἀργύρη ἐκ Ζαγορᾶς, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της, ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος σύνταξις. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως·

« Αἱ ὑπ' ἀριθ. 132, 133 καὶ 135 νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐν δέοντι καιρῷ τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων. »

Ἀνεγνώσθησαν δὲ καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 134, 136 καὶ 137 περιλήψεις ἔχουσαι οὕτως·

« Ἀριθ. 134. Ἀναφορὰ ἀπὸ 26 Ἰουλίου 1848 τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Ἀγεωργίτικα τῆς Τριπόλεως, δι' ἧς ἐκθέτουν ὅτι κάτοικός τις τῆς Βερτζοβᾶς καὶ τινες ἄλλοι ἐνεργοῦσι νὰ τοὺς στερήσωσι τῶν ὁποίων κατέχουν γαιῶν, δίων διατηροῦν τὰς οἰκογενείας των, καὶ ἐξαιτοῦνται νὰ ἐμποδισθῇ πᾶσα διάθεσις αὐτῶν.

Ἀριθ. 136. Ἀναφορὰ ἀπὸ 31 Ἰουλίου 1848 τῶν στρατιωτικῶν Ἰω. Περικλέους Ὀλυμπίου, Γ. Σίρπη, καὶ Γ. Βουζέλου, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται νὰ τοῖς δοθῶσιν οἱ μισθοί των, ἐπειδὴ ὑπηρέτησαν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἰω. Κώνστα.

Ἀριθ. 137. Ἀναφορὰ ἀπὸ 2 Αὐγούστου 1848 τοῦ Γ. Σταϊκοπούλου, δι' ἧς ἐκθέτει διάφορα περιστατικὰ συμβάντα εἰς τὴν μεταξὺ τῆς συζύγου του καὶ τῶν ἀδελφῶν Μαρκέλλου διεξαχθεῖσαν ἐνώπιον τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς δίκην, καὶ καταγγέλλων τὸν εἰσαγγελέα Μιτσάκην ὡς ἀναβάλλοντα ἐκ προθέσεως τὴν διεξαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀναμορίσεως, ἐπικαλεῖται τῆς Βουλῆς τὴν δέουσαν πρόνοιαν ἐπὶ τῆς προκειμένης σοβαρᾶς ὑποθέσεως. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως ἑρ' ἑκάστης τούτων τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἤτοι

« Ἡ ὑπ' ἀριθ. 134, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονα τῶν ἀναφερομένων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 136, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, ὅπως λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονα τῶν ἀναφερομένων, ἐπιφέρῃ εἰς αὐτὰ θεραπείαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ κανονισμῶν, ὑπ' ὄψιν ἔχον καὶ τὴν ἐνδεῆ τῶν παραπονουμένων τούτων κατάστασιν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 137, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι εἰ μὲν ἔχονται ἀληθείας τὰ

τελευταῖα γεγονότα, περὶ ὧν ὁ ἀναφερόμενος παραπονεῖται, εἶναι ἔργον δικαιοσύνης αὐστηρᾶς νὰ στήσῃ τὸ ὑπουργεῖον τὴν ἀνήκουσαν προσοχήν του εἰς τὴν τοιαύτην βραδείαν ἀπονομὴν τῆς προστασίας τῶν νόμων.

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 138 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

« Ἀριθ. 138. Ἀναφορὰ ἀπὸ 28 Αὐγούστου 1848 τῆς χήρας τοῦ Κωνσταντίνου Καινούρια, δι' ἧς ἐκθέτουσα τοὺς πρὸς τὴν πατρίδα μεγάλους ἀγῶνας τοῦ συζύγου της, καὶ τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ἤδη εὑρίσκεται μετὰ τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας της, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον περίθαλψιν. »

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι κακῶς ἐσημειώθη ἐν τῇ ἐκθέσει τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, ἐπειδὴ ἡ ῥηθεῖσα χήρα, ἂν καὶ ἀσαφῶς ἐξηγουμένη, ζητεῖ ὅμως σύνταξιν καὶ οὐχὶ περίθαλψιν· διὸ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, ὅπως ἐν καιρῷ τύχῃ τῆς αἰτήσεώς της.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι ὁ σύζυγος τῆς ἀναφερομένης ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος σωματάρχης τοῦ μακαρίτου Μακρῆ, παρηκολούθησεν αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς μάχας διακριθεὶς ἐπ' ἀνδρίᾳ καὶ τελευταῖον ἀπέθανε μὲ βαθμὸν λοχαγοῦ, καταλιπὼν εἰς ἕξ θήλεα τέκνα καὶ τὴν σύζυγόν του μόνην κληρονομίαν τὴν ἔνδειαν καὶ πενίαν· ἡ ἀναφορά της λοιπὸν πρέπει νὰ συγκληθῇ ἐντόνως εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ τύχῃ ὅσον τάχιστα τῆς αἰτήσεώς της.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ γενομένην τροπολογίαν· ἔχει δ' οὕτως·

«Ἡ ὑπ' ἀριθ. 138, νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ὅπως ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους τῆς ἀναφερομένης, καὶ τὴν κατάσῃ, εἰς ἣν παρουσιάζεται, καὶ λάβῃ ταύτην ὑπ' ὄψιν ὅπως ἐν καιρῷ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος σύνταξις· »

Ἀνεγνώσθησαν δὲ καὶ ὑπ' ἀριθ. 139, 140, 141, 142, 143 καὶ 144 περιλήψεις, ἔχουσαι οὕτως·

« Ἀριθ. 139. Ἀναφορὰ ἀπὸ 12 Αὐγούστου τ. ε. τῆς χήρας Μπήλιως Λαζάρου Ζάκα, δι' ἧς ἐκθέτουσα τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς χρηματικὰς θυσίας τοῦ μακαρίτου συζύγου της, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν.

Ἀριθ. 140. Ἀναφορὰ ἀπὸ 19 Αὐγούστου τ. ε. τοῦ Γεωργίου

Μελισδόνι Δανδάλου Κρητὸς, δι' ἧς ἐκθέτων τὰς πολυειδεῖς ἐκδουλεύσεις καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος χρηματικὰς θυσίας αὐτοῦ τε καὶ τῶν πέντε ἀδελφῶν του, χρηματισάντων μελῶν τῆς φιλικῆς ἑταιρίας, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τούτων τὸν προσήκοντα στρατιωτικὸν βαθμόν του, καὶ σύνταξιν πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὑρίσκεται, ἐπισυνάπτων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ διάφορα πιστοποιητικά.

Ἀριθ. 141. Ἀναφορὰ ἀπὸ 30 Αὐγούστου τοῦ Γεωργίου Ἀρβανιτοπούλου, δι' ἧς ἐκθέτων τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος πολυειδεῖς ἀγῶνάς του, πρὸς ἀμοιβὴν τῶν ὁποίων τῷ ἐχορηγήθη διὰ Β. Διατάγματος δύο στρεμμάτων γῆς εἰς τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν, ἐξαιτεῖται παρὰ τῆς Βουλῆς νὰ ἐνεργήσῃ, ὥστε τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον νὰ ἐκδώσῃ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ παραχωρητήριον, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀναγείρῃ οἰκίαν τινά.

Ἀριθ. 142. Ἀναφορὰ ἀχρονολόγητος τοῦ ἐκ Τριπόλεως Κασφαγιοργάκη, δι' ἧς ἐκθέτων τὰς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἔθνους ἐκδουλεύσεις καὶ χρηματικὰς θυσίας του, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν, ἵνα προλάβῃ τὸν ὄλεθρον τῆς πενομένης πολυαρίθμου οἰκογενείας του.

Ἀριθ. 143. Ἀναφορὰ ἀπὸ 7 Σεπτεμβρίου τ. ε. τοῦ Χρήστου Βαμπεροπούλου, δι' ἧς ἐκθέτων τὰς ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι ἐκδουλεύσεις του, ὑπηρετήσαντος ὡς πυροβολιστοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Λαζάρου Ἀλεξοῦ καὶ ἄλλων πλοιάρχων, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ τε καὶ τῆς πολυαρίθμου οἰκογενείας του.

Ἀριθ. 144. Ἀναφορὰ τῆς χήρας Ῥόδως Δελορὲ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς πολυειδεῖς ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας τοῦ ἀποθανόντος πατρός της Μιχάλ Καράλη, ὡς καὶ τοῦ φονευθέντος πρώτου συζύγου της Ἐμμ. Δαρατζιανοῦ, ἐξαιτεῖται ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς συντήρησιν αὐτῆς τε καὶ τῶν ὀρφανῶν τέκνων της. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη ἐφ' ἑκάστης τούτων δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἤτοι

«Ἡ ὑπ' ἀριθ. 139, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ὅπως λάβῃ ἐν δέοντι καιρῷ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἀναφερομένης.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 140, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν ὅπως λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐκτιθέμενα δίκαια τοῦ ἀναφερομένου ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἀνήκει πρὸς δικαίωσιν αὐτοῦ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 141, νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου καὶ ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἀνήκει ὑπὲρ αὐτῆς.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 142, 143 καὶ 144 νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐν δέοντι καιρῷ τὴν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων. »

Τελευταῖον ἀνεγνώσθη καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 124 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

« Ἀριθ. 124. Ἀναφορὰ ἀπὸ 22 Ἰουνίου τ. ε. ἐξ μελῶν τοῦ δημαιρεσιακοῦ συνεδρίου Τριπόλεως, δι' ἧς ἐκθέτοντες τὴν παρὰ τὸν νόμον ἐκλογὴν τοῦ προσωρινοῦ δημάρχου τοῦ δήμου των, καὶ τὰς παρανομίας, αἵτινες ἐπράχθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, κατηγοροῦν τὸν πρώην ὑπουργὸν τῶν ἐσωτερικῶν Κ. Α. Κρεστενίτην, ὡς παραβάντα τὸν νόμον καὶ τὸ Σύνταγμα, καὶ ἐξαιτοῦνται τὴν θεραπείαν τῶν γενομένων. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως.

« Ἡ ὑπ' ἀριθ. 124, ν' ἀναγνωσθῇ εἰς τὴν βουλὴν καὶ συζητουμένου τοῦ ἐν αὐτῇ ἀναφερομένου ἀντικειμένου νὰ ἐπέλθῃ ἡ περὶ τοῦ πρακτέου ἀπόφασις αὐτῆς καθὸ ἤθελε ταχθῇ θέμα. »

Ὡρίσθη δὲ ἡμέρα τῆς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζητήσεως ἡ μετὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ στρατιωτικῆς δυνάμεως τῆς ξηρᾶς νομοσχεδίου.

Μετὰ τοῦτο ἀναγγείλας ὁ πρόεδρος ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως, γενησομένης τὴν 17 τοῦ ἰσταμένου θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ στρατιωτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου, προσεκάλεσε τὰς ἐπὶ διαφόρων νομοσχεδίων ἐπιτροπάς, ἰδίως δὲ τὰ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ μέλη, νὰ παρασκευάσωσιν ἐν τῷ μεταξὺ τὰς ἐκθέσεις των, διὰ νὰ ἐπιληφθῇ ἀμέσως νέων ἐργασιῶν ἡ βουλή, προσθεὶς δὲ ὅτι σήμερον θέλει διανεμηθῇ τὸ περὶ συντάξεως τῆς οἰκογενείας τοῦ μακαρίτου Κ. Κολοκοτρώνου νομοσχέδιον, διὰ νὰ τὸ λάβωσιν ἐγκαίρως ὑπ' ὄψιν, καὶ καλέσας τὴν ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ὀνομάτων ἐπιτροπὴν, ὅπως συνελθοῦσα τὴν 16 τοῦ ἰσταμένου

ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἐργασθῇ ἐπὶ τῆς τῶν ἐπιγραφῶν τακτοποιήσεως, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Ὁ Γραμματεύς.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΣΙΣ ΛΑ.

Τῆς 18 Ἰανουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ἐπίσημον τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἔγγραφον, δι' οὗ ἀναγγέλλει πρὸς τὴν βουλὴν ὅτι ὁ μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς παραιτηθεὶς ἀνέλαβε τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον, ἀντ' αὐτοῦ δὲ διωρίσθη ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ὁ Κ. Γ. Γλαράκης.

Ἐπὶ δὲ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα ὅτι ἐξελέξαντο εἰσηγητὰς ἐπὶ τοῦ περὶ συντάξεως τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν Κ. Κολοκοτρώνου νομοσχεδίου τὸ α. τὸν Μ. Βετάλην, τὸ β'. τὸν Γ. Παππαδημητρίου, τὸ γ'. τὸν Κ. Ἀντωνιάδην, τὸ δ'. τὸν Μ. Βαλέταν, τὸ ε. τὸν Ν. Ἀνδρικόπουλον, τὸ ς'. τὸν Α. Μάμουκαν καὶ τὸ ζ'. τὸν Π. Δεληγιάννην, προσέθηκε δὲ τὸ ε. ὡς καθυστεροῦν ὅτι πρόεδρον μὲν ἐξελέξατο τὸν Μακρυπόκαμισον, γραμματέα δὲ τὸν Γ. Μαυρομιχάλην, εἰσηγητὴν δὲ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, τὸν Κονδύλην. Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ βουλὴ, ἐὰν παραδέχηται τὴν προσθήκην 4 νέων μελῶν, ἀπεφήνατο ἀποφατικῶς.

Μετὰ τοῦτο παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τοῦ δήμου Μινώας εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν κατὰ πλειονοψηφίαν τοῦ τμήματος ἔχουσαν οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τῆς Βουλευτικῆς ἐκλογῆς τοῦ Δήμου Μινώας.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Τὸ ἑ. τμῆμα ἐπιξεργασάμενον τὰ ἔγγραφα τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τῶν ἐν Μινώᾳ μεταναστῶν Κρητῶν παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς·

Ὁ Δήμαρχος Μινώας ἀναγγείλας εἰς τὴν Νομαρχίαν Ἀργολίδος δι' ἀναφορᾶς του ὑπ' ἀριθ. 110, καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19. Μαΐου 1847, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν εἰς τὸν δῆμον τοῦτον συνοικισθέντων Κρητῶν ἀναβαίνει εἰς ψυχὰς 2840, ἐπεκαλέσθη ἐξ ὀνόματος τῶν συνδημοτῶν του τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου 1844 ἀποφάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθν. Συνελεύσεως.

Ἡ νομαρχία ὑποβαλοῦσα δι' ἀναφορᾶς της ὑπ' ἀριθ. 3446 (20 Μαΐου) τὴν αἴτησιν τοῦ Δημάρχου Μινώας εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ ἐπιβεβαιώσασα τὰ ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐκθέσει τοῦ Δημάρχου ἀναφερόμενα, ἐπροκάλεσε τὴν ἀπὸ 7 Ἰουνίου ἴδιον ἔτους ὑπ' ἀριθ. 7886 διαταγὴν τοῦ ὑπουργείου, δι' ἧς ἐπετράπη ἡ ἄδεια τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκλογῆς.

Αὕτη δὲ, κηρυχθεῖσα κατὰ τὸ ἀπὸ 3 Ἰουνίου π. ε. ὑπ' ἀριθ. 9122 νομαρχικὸν πρόγραμμα, ἤρξατο τὴν 10 Ἰουνίου καὶ ἐπεραιώθη τὴν 17, διεξαχθεῖσα κατὰ τοὺς τύπους, χωρὶς ν' ἀπευθυνθῇ ἔνστασίς της, ψηφοφορησάντων 407 ἐκλογέων, ἀπέναντι 555, οὓς ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος παρίστησι.

Γενομένης δὲ κατόπιν τῆς διαλογῆς ἔλαβεν ἁπάσας τὰς ἀνωτέρω ψήφους ὁ Κ. Σπυρ. Ἀντωνιάδης.

Σκοπεῖν ἐπομένως τὸ τμῆμα.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν νόμου, συνεπεῖ μὲ τὴν ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου 1844 ἀπόφασιν τῆς ἐν Ἀθήναις Συντακ. Συνελεύσεως, οἱ μεταναστεύσαντες ἐκλέγουσιν ἴδιον βουλευτὴν, ἅμα συνοικισθέντες ἀποτελέσωσι δῆμον ἢ πόλιν καὶ παρουσιάσωσι πληθυσμὸν ἴσον μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐλαχίστου ἄρου τῆς ἐχούσης μικρότερον πληθυσμὸν περιφερείας ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου οἱ μεταναστεύσαντες Κρῆτες ἐγκατα-

σταθέντες εἰς τὸν δῆμον Μινώας, κατὰ τὰς ἀνωτέρω ἐπισήμους ἐκθέσεις, καὶ συμπληρώσαντες τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν τοῦ πληθυσμοῦ, ἀναβαίνοντος εἰς ψυχὰς 2840 περίπου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν συνημμένων εἰς τὰ ἐκλογικὰ ἔγγραφα ἐκθέσεων, καὶ ἰδίως τῆς ὑπ' ἀριθ. 491 ἀναφορᾶς τῆς νομαρχίας, πιστοποιούσης ὅτι ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις εἰσὶν ἐγγεγραμμέναι 650 οἰκογένειαι, προσεκτήσαντο τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξωσιν ἴδιον βουλευτὴν, καθόσον ὁ πληθυσμὸς τῆς ἐπαρχίας Αἰγίνης δὲν εἶναι ἀνώτερος τῶν ψυχῶν 4083.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ βουλευτικὴ ἐκλογὴ τοῦ δήμου Μινώας διεξαχθεῖσα κατὰ νόμον, δὲν παρουσιάζει ἔλλειψίν τινα, ἢ πλημμέλειαν, τὰ δὲ προσόντα τοῦ παμψηφεὶ ἀναδειχθέντος Βουλευτοῦ Σπυρίδωνος Ἀντωνιάδου οὐδεὶς ἀμφισβήτησε.

Προτείνει κατὰ πλειονοψηφίαν, ἐπιφυλαχθέντων τῶν μειονοψηφούντων μελῶν νὰ ἐκθέσωσιν ἰδίως τὴν γνώμην των,

Ἀ. Ν' ἀναγνωρισθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς ὅτι ὁ δῆμος Μινώας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃ ἴδιον βουλευτήν.

Β'. Νὰ κηρυχθῇ τὸ ἔγκυρον τῆς ἐνεργηθείσης ἐκλογῆς· καὶ

Γ'. Νὰ παραδεχθῇ ὡς νόμιμος βουλευτὴς τῶν ἐν Μινώᾳ μεταναστῶν Κρητῶν ὁ Κ. Σπυρίδων Ἀντωνιάδης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ Εἰσηγητὴς Μ. ΒΑΛΕΤΑΣ. »

Παρελθὼν δὲ καὶ ἕτερος ἀνέγνω τὴν περὶ τούτου ἔκθεσιν τῆς μειονοψηφίας ἔχουσαν οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς μειονοψηφίας, ἐπὶ τῆς Βουλευτικῆς ἐκλογῆς τοῦ Δήμου Μινώας.

Ἡ δὲ μειονοψηφία προτείνει ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ἀπαράδεκτον τὴν προκειμένην ἐκλογὴν διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους.

Ἀ. Ὁ ὑποψήφιος ὡς Βουλευτὴς Μινώας Κ. Σ. Ἀντωνιάδης δὲν ἐνεγράφη ἐγκαίρως εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τοῦ δήμου Μινώας, οὔτε ἐγένετο δημότης τῆς δημαρχίας αὐτῆς, οὔτε μετέ-

φερε πρὸ τῆς ἐκλογῆς του, καὶ μετ' αὐτὴν μάλιστα τὴν πολιτικὴν κἂν αὐτοῦ διαμονὴν εἰς τὸν δῆμον τοῦτον, μάλιστα δὲ ὡς ἐβεβαίωθησαν τὰ μέλη τῆς μειονοψηφίας, οὗτος ὑπάρχει δημότης τοῦ δήμου Πειραιῶς, ὅπου ἐξασκῶν τὰ πολιτικά του δικαιώματα ἐξελέχθη καὶ ὑπάρχει ἐπαρχιακὸς σύμβουλος τῆς Ἐπαρχίας Ἀττικῆς, καὶ ὡς τοιοῦτος ἔλαβε μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα συγκροτηθέντος ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἄλλως τε ὁ εἰρημένος ὑποψήφιος εἶναι καὶ δημότης εἰς τὸν ἐπίσης παρὰ Κρητῶν συνοικισμένον δῆμον τοῦ Ἀδάμαντος, οἱ δὲ Κρῆτες οὗτοι διατελοῦν κεχωρισμένοι ἐκείνων τῆς Μινῴας, καὶ ἐνήργησαν ἐκλογὴν πρὸς ἀνάδειξιν βουλευτοῦ εἰς τὴν παρελθοῦσαν περίοδον, ἥτις δὲν παρεδέχθη, εἰς δὲ τὴν ἐκλογὴν ταύτην συναγωνιζόμενος ὁ ἴδιος ὑποψήφιος ἀπεδείχθη μειονοψηφῶν ἀπέναντι τοῦ ἀνταγωνιστοῦ αὐτοῦ Ξενουδάκη, ὅστις δὲν παρεδέχθη ὡς βουλευτὴς διὰ τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς συνόδου τῆς πρώτης περιόδου λόγους, (ὅρα συνεδρίασιν ΙΘ'. τῆς 11 Ὀκτωβρίου τόμον ἀ. πρακτικῶν ἀ. συνόδου σελ. 212· τῆς Κ'. τῆς 14 Ὀκτωβρίου ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ σελ. 248. 255· τῆς ΡΝΘ'. τῆς 5 Σεπτεμβρ. τόμ. 4. τῆς Β'. συνόδου σελ. 2780, καὶ τῆς ΡΟΕ'. τῆς ἀ. Ὀκτωβρίου ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ σελ. 3100.)

Β'. Ἀφοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, καὶ ὑπὸ τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη ὅτι οἱ Κρῆτες κατ' ἐξαίρεσιν ἢ προνομιακῶς ἔχουσι δικαίωμα νὰ ἐκλέξωσιν ἴδιον βουλευτὴν, τότε ἕπεται κατὰ νόμιμον λόγον, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς ταύτης ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον τὸν δῆμον, ὅπου εἶναι συνοικισμένοι οἱ περισσότεροι Κρῆτες, ὥστε ὄντος κατοικημένου ὡς εἶναι βέβαιον τοῦ δήμου Ἀδάμαντος ἀπὸ Κρῆτας μὲ πληθυσμὸν περισσότερον ἐκείνου τῆς Μινῴας ἕπεται κατὰ νόμιμον λόγον ὅτι ἡ ἐκλογικὴ πρᾶξις πρὸς ἐκλογὴν ἰδίου βουλευτοῦ διὰ τοὺς ἀγωνιστὰς Κρῆτας ἀνῆκε νὰ ἐνεργηθῇ εἰς τὸν δῆμον Ἀδάμαντος καὶ οὐχὶ εἰς τὸν δῆμον Μινῴας, ὅπου ἐν ἀγνοίᾳ βέβαια τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἐναντίον τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ἐνηργήθη, καὶ ὑπῆρχον ὀλιγώτεροι κάτοικοι παρὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἀδάμαντος.

Γ'. Ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος εἶναι ἄκυρος, διότι οὗτος δὲν ἀναφέρει τὴν σταθερὰν κατοικίαν ἑκάστου ψηφοφόρου (προσὸν οὐσιῶδες τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸν κατάλογον, ἵνα μὴ τυχὸν συμπεριληφθῶσιν εἰς τοῦτον καὶ πρόσωπα μὴ ἀποτ

λαύοντα τὸ διὰ μόνους τοὺς Κρῆτας προκείμενον προνομιακὸν δικαίωμα). Ἐπὶ δὲ ἀκύρου καὶ ἀτάκτου καταλόγου δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ψηφοφορία, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὁ κατάλογος οὗτος εἶναι ἄκυρος καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπαράδεκτος καθόσον ἀναφέρει, ὡς κατοικοῦντας εἰς Μινῴαν 555 ψηφοφόρους ἢ οἰκογενειάρχας, ἐνῷ μόλις εἰς τὸν δῆμον τοῦτον πεντήκοντα περίπου ἔχουσι πραγματικὴν καὶ σταθερὰν διαμονὴν, ὡς μάλιστα ἐβεβαιώθησαν τὰ μέλη τῆς μειονοψηφίας· ὁ δήμαρχος Μινῴας διὰ ν' ἀπαρτίσῃ τὸ ποσὸν ὅπερ ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον καὶ ὅπερ ἀπῃτεῖτο πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ προσώπων καὶ κατοίκων πρὸς ἐκλογὴν βουλευτοῦ Κρητῶν, συμπεριέλαβε καὶ διαφόρους ἐκλογεῖς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίας ἐξασκήσαντας καὶ ἐξασκοῦντας τὰ ἐκλογικὰ καὶ πάντὸς εἴδους πολιτικὰ αὐτῶν δικαιώματα εἰς τὴν ἰδίαν ἐπαρχίαν, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀπὸ τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τοῦ δήμου αὐτῆς ταύτης τῆς ἐπαρχίας.

Δ'. Τὸ πρὸς ἐκλογὴν ἰδίου διὰ τοὺς ἀγωνιστὰς Κρῆτας βουλευτοῦ ἄρθρ. 3 τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ὃν ἄρθρον προνομιακὸν ἀπαιτεῖται κατὰ τοὺς κειμένους νόμους καὶ τὰς περὶ προνομίων ἀρχὰς νὰ ἐφαρμόζηται μὲ τὴν ἀπαιτουμένην τῆς νομικῆς ἐφαρμογῆς στενότητα. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον καὶ τὰ σχετικὰ μὲ αὐτὸν πρακτικὰ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τῆς 3 Σεπτεμβρίου, οἱ ἀγωνισταὶ Κρῆτες τότε μόνον ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξωσιν ἴδιον βουλευτὴν, ὅταν συνοικισθέντες καὶ ἀπαρτίσαντες ἴδιον δῆμον καταστήσωσι τὴν πρακτικὴν ἀρχικὴν βάσιν τοῦ πραγματικοῦ συνοικισμοῦ ἢ τῆς πραγματικῆς κατοικίας, μετὰ τὴν σύστασιν τῆς ὁποίας συγχωρεῖται καὶ ἡ συρροὴ τῆς πολιτικῆς ἢ διανοητικῆς διαμονῆς, καὶ ἄνευ τῆς βάσεως ταύτης οὐδεμία ἐκλογικὴ πρᾶξις περὶ ἐκλογῆς ἰδίου διὰ τοὺς Κρῆτας βουλευτοῦ δύναται νὰ ἔχῃ ὑπόστασιν.

Ἐκ τούτων λοιπὸν ἐξάγεται ὅτι καὶ διὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον οὐσιώδη καὶ κύριον ὅρον καὶ διὰ τὴν μὴ ὕπαρξιν πραγματικῆς κατοικίας τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ Κρητῶν συνοίκων εἰς Μινῴαν, ἡ προκειμένη ἐκλογὴ δὲν καθίσταται νόμιμος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς μειονοψηφίας Θ. Πετρινός.»

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν εἶχεν ὁμιλήσει περί τινων Ἑπτανησίων

ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους παραβιαζομένων διὰ νὰ ἐγκαταλίπωσιν αὐτό, ἡ δὲ Βουλὴ ἀπερρήνατο νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸν ἐπὶ Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν τὸ μέρος τοῦτο τῶν πρακτικῶν, διὰ νὰ δώσῃ λόγον. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ τότε ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς μετετέθη εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, καὶ ἄλλος διεδέχθη τὴν ἕδραν αὐτοῦ ἀπὼν ἤδη ἐκ τῆς συνεδριάσεως. Διὸ νομίζει ὅτι ὁ νῦν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς δύναται ἀντ' ἐκείνου νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας καὶ νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς τὴν Βουλήν, ἐὰν ἐγένετο ἀληθῶς τοιαύτη τις παραβίασις καὶ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἐνηργήθη. Τὸ πρᾶγμα εἶναι κατεπείγον καὶ αἱ πληροφορίαι πρέπει νὰ ἐπιταχυνθῶσι, διότι ἐξ ἰδιαιτέρας ἐκ Πατρῶν ἐπιστολῆς μανθάνει ὅτι ἀγρία παραβίασις ἐνεργεῖται κατὰ τῶν εἰρημένων, ὁ δὲ ἐκεῖσε νομάρχης τοὺς προσεκάλεσε νὰ ἐγκαταλίπωσιν ἀμέσως ἐκεῖνο τὸ ἔδαφος· διὸ ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐβιάσθη νὰ μεταβῇ πάλιν ἐνταῦθα, ὡς ἐὰν ἦτο δοῦλος Ἰνδός. Παρακαλεῖ λοιπὸν τὸν ἤδη ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας.

Ἀπήντησεν οὗτος ὅτι δὲν εἶναι τὸ κατ' αὐτὸν ὁ ἁρμόδιος νὰ δώσῃ τὰς αἰτουμένας πληροφορίας, διότι σήμερον διευθύνει τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον, ἡ δ' ὑπόθεσις δὲν ἔχει σχέσιν τινὰ μὲ τὸν κλάδον αὐτοῦ. Ὡς ἐκ περισσοῦ ὅμως παρατηρεῖ ὅτι ἀφοῦ ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς καλεσθῇ, θέλει ἰδεῖ καὶ ὁ προαγορεύσας καὶ πᾶς ἄλλος ὅτι δὲν ἐνηργήθη εἰμὴ τὸ δίκαιον, κατὰ τοὺς κειμένους νόμους.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι μία τῶν πρώτων εὐχῶν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἦτο καὶ τὸ περὶ διορισμοῦ νέων ἐπισκόπων ἀντικείμενον. Αὐτὸ δὲ τοῦτο συνεζητήθη καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον τῆς βουλῆς, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν διάλυσιν αὐτῆς δὲν προέλαβε νὰ ψηφίσῃ τὸν ἁρμόδιον νόμον. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τοῦ νῦν δὲν εἰσήχθη κανὲν περὶ τούτου νομοσχέδιον, ἅπασα δὲ ἡ ἀνατολικὴ Ἑλλὰς μόλις ἔχει ἕνα ἐπίσκοπον, παρακαλεῖ τὸν παρόντα ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸν νὰ τὸν πληροφορήσῃ τί γίνεται περὶ τούτου.

Ἀπαντήσαντος δὲ αὐτοῦ ὅτι ἐλήφθη ἡ δέουσα πρόνοια καὶ μετ' οὐ πολὺ θέλει εἰσαχθῇ τὸ περὶ ἐπισκόπων νομοσχέδιον, ὁ βουλευτὴς Μαντινείας Κ. Μανέτας ὥρισε τὴν ἐπαύριον ὡς ἡμέραν, καθ' ἣν θέλει ἀναπτύξει τὴν παρ' αὐτοῦ εἰσαχθεῖσαν πρότασιν.

Ἀκολούθως ἀνήγγειλεν ὁ πρόεδρος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι τὸ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τῆς

ξηρᾶς νομοσχέδιον, ἐφ' ᾧ γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σ. Νικολαΐδου καὶ Σαλελλαριάδου, συνήχθη κατὰ τὸ ὡδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 80.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τῆς ξηρᾶς Νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός		Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Α. Δεληγεώργης	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Γεώργιος Μῆτσος	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Ἰωάννης Κλίμακας	
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Πέτρος Α. Ζάννος	
Μ. Καΐρης		Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.
Δημήτριος Κανδύλης	Ν.	Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.
Νικόλαος Ἰατρός	Ν.	Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	
Ἀναγ. Μακρυποκάμπισος	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Δημ. Καλλιφρονᾶς		Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Γ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Κ. Ἰζαβέλλος	Ν.	Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.
Σ. Στράτος		Βελισάριος Νικολαΐδης	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Π. Δεληγιάννης	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς		Δημ. Ν. Μπούκουρας	
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Γεώργιος Κανδύλης	Ν.	Ζαχαρίας Δεπάστας	
Κων. Φωτίτσας	Ν.	Ἐμμανουὴλ Ἀντύπας	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Γεώργιος Ι. Βατίστας	Ν.	Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	
Ἄγγελος Γουζούδης	Ν.	Γεώρ. Ηλιοπριτόπουλος	
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.	Ἐμμανουὴλ Χ. Τσουκλος	Ν.
Ἰωάν. Α. Χατζόπουλος	Ν.	Μιτσάκης Πρωτοπαπᾶς	Ν.

Νικόλαος Κορφιωτάκης		Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	N.
Παρασκευᾶς Ματάλας		Σπ. Λογοθετόπουλος	N.
Ἠλίας Γιατράκος		Παν. Παππαδιαμαντόπ.	
Λουκᾶς Στέφανος	N.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	N.
Εὐς. Σπυρίδωνος	N.	Χριστόδουλος Τσῖνος	
Ῥήγας Παλαμίδης	N.	Δ. Κουμανιώτης	N.
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	N.	Θεόδωρος Ι. Μέξης	N.
Κωνσταντῖνος Μανέτας	N.	Ἐμ. Λαζάρου Ὁρλόφ	N.
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	N.	Γεώργιος Μπάστας	
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη		Κώνστας Δαριωτης	N.
Νικλ. Τσαλακώστας	N.	Σταμάτιος Ἀντωνιάδης	N.
Δημήτ. Σακελλαριάδης	N.	Κ. Ἀντωνιάδης	
Νικόλαος Μπούτουνας	N.	Ἰωάννης Περίδης	N.
Π. Παππατσώνης		Ἀνδ. Μάμουκας	
Ἰω. Παππατσώνης	N.	Κάρολος Νάζος	
Π. Δαριώτης	N.	Εὐστράτιος Παρίσης	
Σπυρίδων Βαλέττας	N.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	N.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	N.	Ἰω. Τομαρᾶς	
Παῦλος Λεντούδης	N.	Ἀν. Παππατσώρης	
Χρύσανθος Σουμαρίπας	N.	Ἀθ. Καστανᾶς	N.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.	Γ. Παππαδημητρίου	N.
Κωνστ. Βέϊκος		Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	N.	Α. Γ. Κουντουριώτης	
Δημήτριος Βιρβίλης		Δ. Α. Κουντουριώτης	
Γεώργιος Μπάνης		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	N.	Δημήτριος Χατσίσκος	
Ἀ. Μαυρομιχάλης		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	N.	Κωνστ. Δυοβουνιώτης	N.
Γερμ. Μαυρομιχάλης		Γεώργιος Ῥιζόπουλος	N.
Ν. Μοσχούλας	N.	Ἰωάννης Τασσαῖος	
Α. Κανελλόπουλος	N.	Μάρκος Βιτάλης	N.
Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς		Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ νομοσχεδίου ἐξ ἑνὸς ἄρθρου συγκειμένου, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι ὅτε ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς συνέταξε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἀναμφιβόλως εἶχε λάβει ὑπ' ὄψιν ὅλους τοὺς περὶ τούτου ὀργανικοὺς νόμους, καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐσχημάτισε πρῶτον πεποίθησιν καὶ ἔπειτα εἰσήγαγε τὸ νομοσχέδιον εἰς τὸ σῶμα.

Αὐτὸ τοῦτο δὲ τὸ καθῆκον πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἡ βουλή· νὰ διερευνᾷ τὴν φύσιν ἑκάστου νομοσχεδίου, νὰ σχηματίζῃ πεποίθησιν καὶ ἀκολούθως νὰ φέρῃ ἐν γνώσει τὴν ψῆφόν της. Ἀλλ' ἐν ταύτῃ τὸ νομοσχέδιον ποιοῦν μνείαν περὶ τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, εἰς μόνην ἀρκεῖται τὴν σημείωσιν τοῦ ποσοῦ αὐτῶν, τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ φωτίσῃ τὸ σῶμα, ἐπειδὴ ὁ στρατὸς σύγκειται μὲν ἐκ ποσότητος ἀνδρῶν ὡρισμένων, ἀλλ' ὑποδιαιροῦνται οὗτοι εἰς δεκανεῖς, καὶ λοχίας καὶ ἀξιωματικούς, περὶ ὧν οὐδεὶς γίνεται λόγος. καὶ ἡ βουλὴ μένει εἰς ἐντελῆ ἄγνοιαν, οὐδὲ δύναται νὰ γνωρίζῃ, ἐὰν τὸ νομοσχέδιον συμφωνῇ κατὰ τοῦτο μὲ τοὺς ὀργανικοὺς νόμους. Ἐκτὸς δὲ τούτου παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ χορηγοῦνται κυρίως τὰ ἔξοδα τοῦ στρατοῦ καὶ ἐν αὐτῷ πρέπει νὰ προβλέπωνται ὅλα τὰ τῆς δυνάμεως ταύτης πρόσωπα. Ἀλλ' εἰς μὲν τὸν προϋπολογισμὸν σημειοῦνται ἄλλα, εἰς δὲ τὸ νομοσχέδιον ἕτερα καὶ ἀγνοεῖ τις ποῦ τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ δίκαιον, ἢ ποῦ τὸ ἄδικον καὶ τὸ πλημμελές. Οὕτω π. χ. ἐν μὲν τῷ προϋπολογισμῷ σημειοῦνται τὰ δύω τῆς γραμμῆς καὶ δύω τῶν ἀκροβολιστῶν τάγματα εἰς 3089 ἄνδρας, ἐν δὲ τῷ νομοσχεδίῳ ἀναβαίνουσιν εἰς 3,473. Πόθεν ἄρά γε ἡ τοιαύτη ἀσυμφωνία ἢ τίς ὁ σκοπὸς αὐτῆς; Τὸ κατ' αὐτὸν νομίζει ὅτι, ἐὰν τὰ τάγματα ταῦτα θέλωσι σύγκεισθαι ἐκ 3,473, πρέπει καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν νὰ προβλέπηται τοῦτο, ἐὰν δὲ δὲν θέλῃ γίνει ἡ αὔξησις, πρὸς τί νὰ σημειωθῇ εἰς τὸ νομοσχέδιον; Ἀλλ' οὐ μόνον τοιαῦται ἀσυμφωνίαι καὶ ἄλλαι ὑπάρχουσι μεταξὺ προϋπολογισμοῦ καὶ νομοσχεδίου, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν ὀργανικῶν ἔτι διαταγμάτων, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὰ σημειοῦνται 41 ἄνδρες ὀλιγώτεροι εἰς τὰ τῆς γραμμῆς τάγματα, παρ' ὅσοι διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐμφαίνονται. Ἐξ ὅλων τούτων συμπεραίνει ὅτι ὁ ὑπουργὸς πρέπει νὰ καταθέσῃ τὸν αἰτηθέντα κατάλογον, ἐξ οὗ θέλει γνωρίσει τὸ σῶμα πόσοι οἱ πραγματικῶς ὑπάρχοντες ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιτροπὴ ἀποφαινομένη περὶ στρατιωτικῆς δυνάμεως, εἰσήγαγεν ἔκθεσιν ὡς ἐπὶ ἀντικειμένου ὅλως διαφόρου φύσεως. Σήμερον δὲν πρόκειται νὰ συζητηθῇ, εἰ μὴ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ποσοῦ τῆς δυνάμεως ταύτης καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ὁρίζεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ συντάγματος. Ἆρα δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἤδη οὔτε καταλόγους, οὔτε πόσοι καὶ ποῖοι οἱ ἀξιωματικοί, ἐπειδὴ ὅλα ταῦτα διακρίνονται εἰς τὸν προϋπολογισμόν, καὶ ἐκεῖ εἶναι ὁ ἁρμόδιος

τόπος τῶν συζητήσεων τούτων. Ἀλλὰ παρατηρῶν τοῦτο, ἀπεδέχετὰι ἀφ' ἑτέρου ὅτι πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τὸ σῶμα ἐὰν συνάδῃ ὁ προϋπολογισμὸς μετὰ τῶν περὶ τούτου ὀργανικῶν διαταγμάτων. Τοῦτο ὅμως ἐπίσης δὲν δύναται νὰ γίνῃ, εἰμὴ κατὰ τὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ συζήτησιν. Ἐὰν δὲ τότε παρατηρηθῇ ὅτι ὑπάρχει μικρὰ ἢ μεγάλη ὑπέρβασις, ἡ βουλὴ ἔχει τὸ κυριαρχικὸν δικαίωμα νὰ ἐπιφέρῃ ἐλάττωσιν καὶ ῥυθμίσῃ οὕτω τὴν δαπάνην κατὰ τὰ ἐν τοῖς ὀργανικοῖς διατάγμασι ποσά. Περιπλέον ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ ζητηθῇ μηνιαία πίστωσις, οὐδὲ τοῦτο δύναται νὰ μᾶς παρεμποδίσῃ, ἐπειδὴ θέλομεν εἶπει ὅτι τὴν παραδεχόμεθα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων ὀργανικῶν διαταγμάτων. Ἄλλως τε, ἐὰν παρατηρήσῃ τις, θέλει ἴδει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀσυμφωνία μεταξὺ ὀργανικῶν διαταγμάτων καὶ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, ὅπερ οὐδόλως διαφέρει τοῦ περυσινοῦ. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἔκθεσις μακρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις τῷ 1846 ἐλάβεν ὑπ' ὄψιν τὸν προϋπολογισμόν, ὁρίζουσα ἀκριβῶς τά τε ὀργανικὰ διατάγματα καὶ τὸ ποσὸν τῆς δυνάμεως, ὥστε αὐτὴν ἔχουσα γνώμονα, δύναται ἡ βουλὴ νὰ προσθάλῃ πᾶν ὅ,τι ἐπιλήψιμον ἢ περιττὸν εὕρῃ· ἐὰν ὅμως προνοῇ τινες ὅτι πολλὴ ὑπάρχει ἐντὸς τῶν ὀργανικῶν διαταγμάτων πολυτέλεια, τοῦτο εἶναι ζήτημα ἄλλο, καὶ ἡ βουλὴ δύναται συνειθουσα νὰ ἐπιφέρῃ πᾶσαν τὴν δυνατὴν οἰκονομίαν ἄνευ ὅμως ὑγιείας τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ. Καὶ τοῦτο μὲν δύναται, ὡς εἶπε, νὰ γίνῃ, ἀλλ' ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ὀργανικὰ διατάγματα. Ἐὰν δ' ὑποτεθῇ, ἂν καὶ δὲν τὸ πιστεύει, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἔχει ποσὰ καθ' ὑπέρβασιν τῶν διαταγμάτων, ἀναμφιβόλως δὲν ἔπραξε καλῶς κατὰ τοῦτο, καὶ θέλουσι πίπτει εἰς εὐθύνην αὐτοῦ. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ θέλει δοθῇ ἡ ἀληθὴς τοῦ νόμου ψυχή, περιττὸν νὰ ζητῆται σήμερον κατάλογος καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο.

Προσέθηκεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὅτι ὁ πρῶτος ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀγορεύσας ἰδίως ἀπέτυχεν ὅτι οἱ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ στρατιῶται εἰσὶν ὑπεράριθμοι. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι ἀληθὲς, ἀλλ' εὐλόγως ἐγίνετο. Ἐπειδὴ ἡ μὲν σημειουμένη δύναμις εἶναι ἡ αὐτὴ, ἥτις καὶ ἄλλοτε παρεδόθη ὑπὸ τῶν βουλῶν, τὸ δὲ ὑπουργεῖον δὲν ἐπέτρεπεν εἰς αὐτὴν ἐλαττώσεις, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἔχει ὁλόκληρον εἰς ἐνέργειαν, διότι σκεπτόμενον λέγει ὅτι διὰ μὲν τοῦ προϋπολογισμοῦ ζητεῖ τὴν ἐπιψήφισιν ὀλιγωτέρων, ὅσους πραγματικῶς ἔχει εἰς ἐνέργειαν· ἐὰν δὲ ἄρχη τις προκαλέσῃ τὴν αὔξησιν αὐτῶν, δύναται διὰ τοῦ ἤδη ψηφισθέντος νόμου νὰ αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν, ὅπερ ἄλλως δὲν

θέλει πράξει ἄνευ ἀνάγκης. Τοῦτο λοιπὸν οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἀκρίβεια καὶ δὲν σκοπεύει τὴν εἰς τὸ μέλλον ὑπέρβασιν τοῦ στρατοῦ. Ἐὰν δὲ πρόκειτο τὸ ἐναντίον, τότε μόνον ἔπρεπε νὰ γίνωσιν αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ὁ ὑπουργὸς εἰσάγων τὸ νομοσχέδιον, εὗρε συνήθη τινὰ τύπον τῶν προκατόχων του, τὸν ὁποῖον καὶ αἱ βουλαὶ παρεδέχθησαν πρότερον καὶ αὐτὸς ἠκολούθησεν ἤδη. Ἄλλα νομίζει τὸ κατ' αὐτὸν ὅτι τοῦ λοιποῦ πρέπει νὰ σημειοῦται ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ κατὰ σῶμα καὶ κατὰ βαθμούς εἰς χωριστὰς στήλας, καὶ ἐὰν θεωρηθῇ ἀναγκαία ἐλάττωσίς τις ἢ αὔξησις, νὰ γίνηται τότε κάτωθεν τοῦ νομοσχεδίου ἡ σημείωσις. Ἄλλως ὅμως δὲν συμφωνεῖ μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος ὑπουργοῦ ὅτι κατὰ τὴν χρείαν δύναται ν' αὐξηθῇ καὶ ὁ στρατὸς, ἐπειδὴ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις ἀνάγκη νὰ ἦναι εἰς πλήρη ἐνέργειαν διὰ νὰ μὴν ἀναγκάζηται ἡ Κυβέρνησις νὰ καταφεύγῃ εἰς ἐκτάκτους στρατολογίας, μὲ σημαντικὴν δαπάνην τοῦ τε δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν. Ἐὰν ὅμως λόγοι οἰκονομίας ὑπαγορεύωσι τοῦτο ἠδύναντο ἄλλα συντελεστικώτερα νὰ λαμβάνωσι μέτρα. Ἡ Ὁρμυλακὴ π. χ. ἐξ ὀκτὼ ταγμάτων, ἐκ 200 ἀτόμων ὡς ἐγγίστα συγκειμένων, ἠδύνατο νὰ συγχωνευθῇ εἰς 4 μόνον, καὶ νὰ προκύψῃ ὠφέλεια ὄχι εὐκαταφρόνητος. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖ καὶ ὡς πρὸς τὰ τάγματα τῆς γραμμῆς, ἅτινα ἠδύνατο νὰ τακτοποιηθῶσι δι' ἑνὸς ἁπλουστέρου καὶ ὁμοιομόρφου ὀργανισμοῦ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι οὐκ ὀλίγοι ἀξιωματικοὶ ἤθελον οὕτω θεωρηθῇ περιττοὶ, ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ σκεφθῇ ἄλλως περὶ τῆς τύχης αὐτῶν.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἡ βουλὴ ἔχουσα κατὰ τὸ 16 ἄρθρον τοῦ συντάγματος τὸ κυριαρχικὸν δικαίωμα τοῦ νὰ ὁρίζῃ τὸ ποσὸν τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἐπόμενον εἶναι ὅτι δύναται νὰ μεταβάλῃ καὶ τὰ περὶ τούτου ὀργανικὰ διατάγματα. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι καθὼς πᾶς στρατὸς σύγκειται ἐκ στρατιωτῶν καὶ ἀξιωματικῶν διαφόρων βαθμῶν, οὕτω καὶ τὸ νομοσχέδιον ἔπρεπε νὰ ὁρίζῃ πόσα τὰ ἐγκριθησόμενα τάγματα, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται. Ἀλλ' ἐνταῦθα οὐδὲν τούτων ἐγένετο, καὶ ἀορίστως εἰσήχθη νὰ ἐπιψηφισθῇ νομοσχέδιον, ὅπερ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὅλας αὐτὰς τὰς λεπτομερείας· ἐπειδὴ εἰς τὴν φάλαγγα π. χ. ἥτις δὲν εἶναι εἰμὴ φάλαγξ τακτικὴ δὲν δύναται οὐδεμία νὰ γίνῃ μεταβολὴ καὶ ὁσάκις διὰ θάνατον ἢ προικοδότησιν ἐκλείψωσί τινα μέλη, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀναπληρωθῇ δι' ἄλλων προσώπων. Καὶ ὅμως ἀγνοοῦμεν τί γίνεται εἰς

τὴν φάλαγγα ταύτην, τῆς ὁποίας ὁ ἀριθμὸς ἀείποτε μένει ἀναλλοίωτος. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ παρουσιασθῇ ὁ αἰτούμενος κατάλογος, διὰ νὰ ἴδῃ τὸ σῶμα ἂν ἐτηρήθησαν καὶ οἱ ὅροι τοῦ κανονιστικοῦ αὐτοῦ διατάγματος, νὰ παρουσιασθῇ δὲ πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου, ὁρίζων πόσα τάγματα, πόσοι λόχοι, πόσοι λοχαγοὶ κλπ. συγκροτοῦσι τὴν δύναμιν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι καλῶς εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων ὅτι ὁ ἀρμόδιος τόπος τοῦ καταλόγου δὲν εἶναι οὗτος, οὐδὲ πρέπει νὰ ἀπαιτηθῇ σήμερον, ἐπειδὴ οὕτω ψηφίζοντες τὸ νομοσχέδιον, θέλομεν ψηφίσει εἶδός τι προϋπολογισμοῦ, ἐνῷ αὐτὸ δὲν πραγματεύεται περὶ τούτου, ἀλλ' ἁπλῶς περὶ τῆς ἀναγκαιούσης δυνάμεως τοῦ 1849. Ὁ ἀρμόδιος λοιπὸν τόπος τοῦ καλόγου εἶναι ὁ προϋπολογισμὸς καὶ τότε πρέπει νὰ ζητήσῃ αὐτὸν ἡ βουλή, ὡς καὶ πέρυσι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τὸν ἐζήτησεν. Ἄλλως τε, ὁ ὑπουργὸς ὑποβάλλων τὸ νομοσχέδιον δὲν ἔπραξεν ἄλλο ἢ νὰ τηρήσῃ αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν τύπον, ὅστις ὑπῆρχε μέχρι τοῦ νῦν ὡς πρὸς τὰ περὶ δυνάμεως τῆς ξηρᾶς νομοσχέδια. Περισσότερον δὲ ἐστηρίχθη καὶ ἐπὶ τῶν ὀργανικῶν διαταγμάτων, ἀφ' ὧν οὐδόλως παρεκκλίνει τὸ νομοσχέδιον. Διότι ἐὰν τις ἐξετάσῃ π. χ. τὰ ἀπὸ 18 Σεπτεμβρίου 1835 καὶ 1838 περὶ φάλαγγος διατάγματα, θέλει ἴδει ὅτι ἐκεῖσε προσδιορίζονται 389 ἄνδρες, τὸ δὲ προκείμενον νομοσχέδιον τὸ αὐτὸ ἐν γένει ποσὸν καὶ τοὺς αὐτοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς ὁρίζει. Ἐὰν δὲ παρατηρήσῃ τις καὶ καὶ τὰ λοιπὰ ὀργανικὰ διατάγματα, θέλει ἴδει ὅτι ὁ ὑπουργὸς συνεμορφώθη ἐπ' ἀκριβείᾳ μὲ ταῦτα, χωρὶς νὰ παρεκκλίνῃ οὐδόλως. Περισσὴ ἄρα ἡ σήμερον αἰτουμένη προσαγωγὴ τοῦ καταλόγου καὶ ἀσυμβίβαστος μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι οὐδέποτε αἴτησις περὶ προσαγωγῆς ἐγγράφων κατέστη τοσαύτης συζητήσεως ἀντικείμενον, ὅταν μάλιστα ἡ κατάθεσις αὐτῶν ἦναι ἐπουσιώδης. Ἐπειδὴ ὅμως ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέλει δώσει καὶ οὗτος τὴν ψῆφόν του, διὰ νὰ φανῇ συνεπὴς μὲ ὅσα πρότερον ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τοῦ καταλόγου ἐξέφρασε, δι' αὐτὸ τοῦτο μόνον διάκειται νὰ εἴπῃ ὀλίγα τινά. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι ὅτε κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν ἐζήτησεν ἡ βουλὴ τὸν κατάλογον, διὰ νὰ πληροφορηθῇ πόσοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται καὶ ἀποφανθῇ ἐν γνώσει περὶ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, ἡ πρότασις τῷ ἐφάνη δικαία καὶ τὴν συνεμερίσθη ὁλοσχερῶς, καθ' ὅσον οὐδ' ἀντίρρησιν περιέμενε κατὰ τοῦτο, καὶ ἤλπιζεν ἄλλως ὅτι διὰ τὴν

προθυμίαν, ἣν ἔδειξε τότε ὁ ὑπουργὸς ἤθελε προσαχθῇ σήμερον ὁ κατάλογος καὶ προσεδόκα μάλιστα νὰ ἀκούσῃ τοὺς περὶ τούτου λόγους τοῦ ὑπουργοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῇ, διὰ νὰ ζητήσωμεν τὸν κατάλογον, ἐὰν δὲν ἤθελον φανῇ ἀπογρῶντες. Ἀλλ' ἤδη οὐδὲ λόγους τοιούτους ἠκούσαμεν, οὐδ' ἡ προσαγωγὴ τοῦ καταλόγου ἀπαραίτητος, διὸ καὶ ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ πεποίθησίς του ἐνισχύεται πολλῷ μᾶλλον, διότι ὅταν ἦν ἔγγραφον, ἂν καὶ ἐπουσιῶδες, ζητούμενον δὲν προσάγηται, εὐλόγως παρέχει ὑπονοίας κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ τοι δὲ μηδόλως ταύτας συμπεριζόμενος φρονεῖ ἀναγκαῖον πρὸς τιμὴν ἰδίαν τοῦ ὑπουργοῦ νὰ τὸν προσαγάγῃ. Τὸν παρακαλεῖ λοιπὸν νὰ μὴ διστάσῃ πλειότερον, οὐχὶ διότι ἄλλως πως ἐπιμένει, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀρθῇ πᾶσα περὶ τούτου ὑπόνοια. Ἂν δὲ ὑπάρχωσι τοὐναντίον λόγοι κωλύματος ἰσχυροί, ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ ἐκθέσῃ αὐτοὺς καὶ ἡ βουλὴ ἀναμφιβόλως ἐκτιμῶσα τοὺς λόγους δὲν θέλει ἐπιμείνει, ἐὰν τοὺς θεωρήσῃ δικαίους.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ὅτι ἐξ ὅσων δύο πρὸ αὐτοῦ βουλευταὶ καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀνέπτυξαν ἀρκούντως καταφαίνεται ὅτι περιττὴ ἡ τοῦ καταλόγου προσαγωγὴ καὶ δὲν θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ αὐτά. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν οὐδὲν ἄλλο εἶπεν ἢ ὅτι εἶναι περιττὸς ὁ κατάλογος, ἀλλ' ὅτι ἐὰν βουλὴ δὲν πεισθῇ εἰς τοὺς λόγους του, ἀδιστάκτως θέλει τὸν προσαγάγει, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι χρέος συνταγματικόν, εἰς τὸ ὁποῖον πᾶς ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ πείθηται. Ἀλλ' ἐπαναλέγει καὶ ἤδη ὅτι ἡ τοιαύτη προσαγωγὴ εἶναι ἄσκοπος, διότι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὑπάρχει ὅ,τι σήμερον ἐξωτερεῖται τὸ σῶμα, ὅ ἐστι σημείωσις ἀκριβὴς τῶν ταγμάτων καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν ἑκάστου τούτων, εἰς δὲ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ δύναται νὰ ἐξακριβώσῃ ἡ βουλὴ ὅλα ταῦτα. Ἄλλως τε, ἡ ἀπαίτησις αὕτη δὲν εἶναι πρωτοφανής, διότι καὶ κατὰ τὸ 1844 ἐγένετο, καὶ ἔκτοτε ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καταλόγου ἐκείνου συντάσσεται τακτικῶς τὸ περὶ στρατοῦ νομοσχέδιον. Αὐτὸ τοῦτο λοιπὸν ἔπραξε καὶ αὐτός, καὶ διαβεβαιοῖ τὴν βουλὴν ὅτι οὐδὲ αὔξησιν οὐδὲ μείωσιν ἐλαχίστην ἐπέφερεν εἰς ὅ,τι ἐκ τῶν πρὸ αὐτοῦ εὗρε. Προσθέτει μάλιστα ὅτι ἐξ ὅλης τῆς νομιμοποιημένης δυνάμεως τῆς ξηρᾶς ἐξ μόνον ἀξιωματικοὺς εὗρεν ὑπεραρίθμους ἐκ τῆς τοῦ Κ. Ῥοδίου ὑπουργίας, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων προεκάλεσε νομοσχέδιον, διὰ νὰ νομιμοποιήσῃ τὰς θέσεις αὐτῶν μετὰ τεσσάρων ἄλλων, τοὺς ὁποίους ἐθεώρησεν ἀναγκαίους. Ὥστε οὐ μόνον ὑπερ-

βάσεις δὲν ἔπραξεν, ἀλλὰ καὶ ἔλλειψίν τινα εὗρων, ἐζήτησε τὴν διόρθωσίν της. Ἡ προσαγωγὴ ἄρα τοῦ καταλόγου καθίσταται περιττὴ καὶ ἔχει μάλιστα τετριμμένον τινὰ χαρακτῆρα, διότι καὶ ἄλλοτε ἐγένοντο ταῦτα, καὶ ἐπὶ ὑπουργοῦ Τσαβέλλα ἐπανελήφθησαν, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἀναβληθῇ ἡ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις. Καὶ ὅμως σεβόμενος τὴν αἴτησιν τῆς Βουλῆς παρουσιάζει ἔκθεσιν, δι' ἧς καταφαίνονται νενομοποιημέναι ἅπασαι αἱ στρατιωτικαὶ θέσεις, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἓξ, περὶ ὧν ἐποίησε μνείαν. Προσθεὶς δὲ ὅτι μετὰ τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει ἀναφερόμενα ἅπερ εἶναι ἡ ἀκριβὴς εἰκὼν τῆς εἰλικρινείας τῶν λόγων του πέποιθεν ὅτι οὐδεὶς θέλει ἀμφιβάλλει πλέον περὶ τῆς ἀληθείας, παρέδωκε τὴν ἔκθεσιν, ὁποίαν λαβών τις τῶν ἀναπληρούντων τὸν γραμματέα νεωτέρων βουλευτῶν, ἀνέγνω ἔχουσαν οὕτω.

« *Κύριοι!*

Εἰς τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπή σας ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπὶ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς διὰ τὸ ἔτος 1849 ἐπέφερε καὶ τοι προτείνουσα τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἀντιθέτω τὰ ἑξῆς.

Δὲν γνωρίζω πῶς ἀφοῦ τοσάκις εἰς τὸ νομοθετικὸν τοῦτο σῶμα ἐσυζητήθη καὶ ἀπεδείχθη ὅτι ὑπάρχουν δι' ἕκαστον ὅπλον καὶ σῶμα στρατιωτικὸν καταστατικὰ διατάγματα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκδοθέντα πρὸ τῆς κυρώσεως τοῦ συντάγματος ἔχουν ἰσχὺν νόμου, δὲν γνωρίζω λέγω πῶς ἔρχεται σήμερον ν' ἀνασκευάσῃ τὰς βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐψηφίσθησαν ἐπὶ τετραετίαν τόσοι ἀφορῶντες τὸν στρατὸν νόμοι, καθὼς οἱ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν ἐξόδων αὐτοῦ διὰ τὰ ἔτη **1845, 1846, 1847** καὶ **1848**, καὶ νὰ ἐκθέσῃ ὅτι δὲν ὑπάρχουν νόμοι ὁρίζοντες τὸν διοργανισμὸν ἑκάστου σώματος καὶ ἕνεκα τούτου διατηροῦνται παρανόμως πολλοὶ ὑπεράριθμοι ἀξιωματικοί.

Τὰ καταστατικὰ ταῦτα διατάγματα πολλάκις εἶχεν ἀφορμὴν νὰ ζητήσῃ ἡ Βουλὴ καὶ πάντοτε ἅμα ἔλαβεν αὐτῶν γνῶσιν ἀνεγνώρισεν ὅτι ὑπάρχουν καὶ ὅτι αἱ εἰς τοὺς περὶ δυνάμεως τοῦ στρατοῦ νόμους καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ στρατιωτικοῦ κλάδου διαλαμβανόμεναι θέσεις ἀξιωματικῶν εἶναι ὀργανικαὶ καὶ νενομοθετημέναι. Μολαταῦτα διὰ νὰ μὴ δώσωμεν ὑπόνοιαν ὅτι θέλομεν νὰ ὑπεκφύγωμεν ν' ἀναφέρωμεν τὰ καταστατικὰ ταῦτα διατάγματα ἐκθέτομεν αὐτὰ λεπτομερῶς.

Οἱ γενικοὶ ἐπιτελεῖς στηρίζονται εἰς τὸ ἀπὸ **13** Ἰανουαρίου **1836** Β. Διάταγμα κανονίζον ἓξ θέσεις ἀξιωματικῶν, ἀποτελοῦν δὲ ἰδιαίτερον καί τι μικρὸν τμῆμα τοῦ στρατοῦ ὡς π. χ.

τὸ πεζικὸν, ἡ μοῖρα τοῦ ἱππικοῦ καὶ ἡ τοῦ πυροβολικοῦ κτλ.

Οἱ γενικοὶ ἐπιτελεῖς εἶναι ἐν γένει ἀναγκαῖοι καὶ διὰ τὰς ὑψηλοτέρας τοῦ στρατοῦ κινήσεις καὶ γυμνάσεις, αἵτινες ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ καταπάσωσιν αὐτὸ ἐντελῶς χρήσιμον.

Παρατηρητέον δὲ ὅτι καὶ τοι ὀλίγων ὄντων τῶν ὑλικῶν μέσων μας δύνανται μολαταῦτα οἱ γενικοὶ ἐπιτελεῖς νὰ ἐκπληρώσωσι τὸν σκοπὸν αὐτῶν, ἐπειδὴ ἐμπορεῖ τις καὶ δι' ὀλιγαρίθμου στρατιωτικῆς δυνάμεως, διαιρῶν καὶ τοποθετῶν αὐτὴν καταλλήλως, νὰ παραστήσῃ μεγαλείτερον στρατὸν καὶ οὕτω νὰ ἐκτελεσθῶσιν οἱ διάφοροι ἐξερεύνησεις τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων καὶ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ γνῶσεις τῶν ἐν λόγῳ ἀξιωματικῶν.

Ἡ φάλαγξ ἐσυστήθη ἀρχικῶς διὰ τοῦ ἀπὸ **18** Σεπτεμβρίου **1835** Β. Διατάγματος καὶ μετὰ ταῦτα περιωρίσθη εἰς **4** τετραρχίας διὰ τοῦ ἀπὸ **1** Ἰουνίου **1838** Β. Διατάγματος. Κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο διάταγμα πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὰς **4** τετραρχίας ἀξιωματικοὶ **384**

Προστιθεμένου τοῦ ἐπικαταλυματίου καὶ τῶν τεσσάρων λογιστῶν κανονισμένων δι' ειδικῶν διατάξεων ἐκδεδομένων πρὸ τῆς κυρώσεως τοῦ συντάγματος **5**

Ἄθροισις **389**

Τὸ νομοσχέδιον τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ φέρει **389**. Ἄρα δὲν ὑπάρχει αὔξησις εἰς τὸν ἀριθμόν.

Τὰ πεζικὰ **4** τάγματα τῆς γραμμῆς κανονίζονται διὰ τῶν ἀπὸ **9** Ἰουνίου **1843** καὶ **10** Ἰανουαρίου **1844** Β. διαταγμάτων περὶ τῆς συμφωνίας τοῦ ἀριθμοῦ τῆς δυνάμεως αὐτῶν μὲ τὴν εἰς τὸ συζητούμενον νομοσχέδιον σημειουμένην. Δύνασθε κύριοι νὰ πεισθῆτε ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως αὐτῶν, ἀποφεύγω δὲ τὴν λεπτομέρειαν διὰ νὰ μὴ σᾶς ἐπιβαρύνω εἰς μάτην.

Ὡς ὀργανικὴν δύναμιν εἰς τὴν μοῖραν τοῦ ἱππικοῦ παρεδέχθησαν μέχρι τοῦδε τὰ νομοθετικὰ σώματα τὴν εἰς τὸ νομοσχέδιον σημειουμένην ἄνευ τῆς παραμικρᾶς συζητήσεως, μετὰ τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας παρουσίασεν ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος **1845**.

Αἱ πληροφορίαι αὗται ἦσαν αἱ ἑξῆς.

Ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἱππικοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν οἰκονομικῶν μέτρων τοῦ Ἰουνίου **1843**, μόλις ἤρχισε νὰ πραγματοποιῆται καὶ ἐπῆλθεν ἡ μεταπολίτευσις τῆς **3** Σεπτεμβρίου. Ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη τότε νὰ διατηρήσῃ τοὺς περιπλέον εὑρισκομένους ἄνδρας καὶ ἵππους διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους, μετὰ ταῦτα

δὲ ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἀπήτει τοὐλάχιστον τὴν δύναμιν ἐκείνην τοῦ ἱππικοῦ (διότι ἀναμφιβόλως δὲν εἶναι ἀνάλογος τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας).

Τοὺς λόγους τούτους παρεδέχθη ἡ βουλὴ ὡς εἴπομεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ πρώτου προϋπολογισμοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ κλάδου καὶ ἔκτοτε ἡ δύναμις αὕτη τοῦ ἱππικοῦ ἐστηρίζετο εἰς τὴν τὴν ἀπόφασιν ἐκείνων τῶν νομοθετικῶν σωμάτων ἄνευ παραμικρᾶς ἐνστάσεως, ὡς δύνασθε νὰ ἰδῆτε τοῦτο εἰς τὴν γενικὴν κατάστασιν τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τὴν συνοδεύουσαν τοὺς προϋπολογισμοὺς τοῦ **1847** καὶ **1848**.

Ἡ δύναμις **481** ἀνδρῶν εἰς τὴν μοῖραν τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τὰ ὁπλοστάσια μετὰ τοῦ λόχου τῶν τεχνιτῶν στηρίζεται εἰς τὰ ἀπὸ **9** Ἰουνίου **1843**, **6** Ἰουλίου **1843**, καὶ **1** Ἰανουαρίου **1844** Β. διατάγματα.

Τὴν ἐξήγησιν τῆς λεπτομερείας παραλείπω, διότι ὡς ἐξέθεσα εἰς τὸ πεζικὸν ἡ ἀντιπαράθεσις εἶναι εὔκολος καὶ ἐγένετο παρ' ὑμῶν Κύριοι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἡ δύναμις τοῦ μηχανικοῦ προσδιορίζεται διὰ τοῦ ἀπὸ **24** Ἰουνίου **1838** Β. Διατάγματος. Εἰς αὐτὸ θέλετε παρατηρήσει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν **51** ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους φέρει τὸ νομοσχέδιον εἶναι σύμφωνος μὲ τοὺς ὅρους τοῦ ἀνωτέρου καταστατικοῦ.

Ἡ δύναμις τῆς χωροφυλακῆς στηρίζεται εἰς τὰ ἀπὸ **20** Μαΐου **1833**, **29** Σεπτεμβρίου **1834**, **21** Μαρτίου **1834**, **8** Ἰανουαρίου **1838**, **19** Μαρτίου **1841**, **25** Σεπτεμβρ. **1840**, **9** Νοεμβρίου **1843**, καὶ **18** Μαρτίου **1844** Β. Διατάγματα.

Κατὰ τὰ διατάγματα ταῦτα ἡ δύναμις τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς ἀναβαίνει εἰς **1450** καὶ τόσους διαλαμβάνει τὸ συζητούμενον νομοσχέδιον.

Ἡ δύναμις τῆς ὁροφυλακῆς στηρίζεται εἰς τὰ ἀπὸ **1** Φεβρουαρίου **1838** καὶ **25** Ἀπριλίου **1840** καταστατικὰ Διατάγματα, μὲ τὴν διαφορὰν μόνην τῆς προσθήκης δώδεκα ὁροφυλάκων εἰς ἕκαστον λόχον πρὸς ἐπαύξησιν τῆς ὁροφυλακῆς.

Ἡ ἐπαύξησις αὕτη τῆς δυνάμεως τῆς ὁροφυλακῆς ἐθεωρεῖτο ἀναγκαία διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν πολιτῶν καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα τῆς βουλῆς, τὸ ὁποῖον ἐξηγήθη τρανῶς ὡς πρὸς τοῦτο διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ἀπὸ **27** Αὐγούστου **1848** νόμου αὐξήσαντος τὸν μισθὸν τῶν ὁροφυλάκων.

Ἡ δύναμις τῶν φρουραρχικῶν ἐπιτελῶν προσδιορίζεται διὰ τοῦ ἀπὸ **9** Ἰουνίου **1843** καταστατικοῦ καὶ εἶναι σύμφωνος μὲ

τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπαρχόντων φρουραρχείων καὶ δύο μὴ ὑπαρχόντων, ἤτοι τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Μονεμβασίας, εἰς τὰ ὁποῖα παρουσιάσθη ἡ ἀνάγκη τοῦ διορισμοῦ ἰδιαιτέρου Φρουραρχικοῦ προσωπικοῦ, ἐπὶ τοῦ παρελθόντος ὑπουργείου, τὴν ὁποίαν ὅμως τὸ παρὸν ὑπουργεῖον δὲν ἀνεγνώρισεν εἰσέτι.

Τῶν στρατιωτικῶν νοσοκομείων τὸ προσωπικὸν στηρίζεται εἰς εἰδικὰς διατάξεις, ὡς παραδέχεται τοῦτο τὸ **17** ἄρθρον. τοῦ ἀπὸ **9** Ἰουνίου **1843** καταστατικοῦ τοῦ πεζικοῦ καὶ τῶν φρουραρχείων.

Αἱ εἰδικαὶ αὗται διατάξεις ἐξεδόθησαν ἐπὶ τῇ βάσῃ τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ὡς κανονίζει τὸ εἰρημένον ἄρθρον, καὶ φέρουν τὸ προσωπικὸν τῶν στρατιωτικῶν νοσοκομείων εἰς **24** ἄτομα.

Τὸ προσωπικὸν τοῦ στρατιωτικοῦ σχολείου στηρίζεται εἰς τὸ ἀπὸ **19** Φεβρουαρίου **1834** καταστατικόν, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὸ νομοσχέδιον σημειουμένων ἀνδρῶν εἶναι σύμφωνος μὲ τοὺς ὅρους τοῦ εἰρημένου καταστατικοῦ.

Τὸ ἀπὸ **9** Ἰουλίου **1834** καταστατικὸν διάταγμα προσδιορίζει τὸ προσωπικὸν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἱματισμοῦ εἰς **6**.

Τὸ εἰδικὸν προσωπικὸν τῶν στρατοδικείων στηρίζεται εἰς τὰ ἀπὸ **9** Ἰουνίου **1843** καὶ **23** Ὀκτωβρίου **1843** Β. Διατάγματα τὰ ὁποῖα καὶ ἐκτεθέντα πρὸ τῆς κυρώσεως τοῦ συντάγματος ἔχουν ἰσχὺν νόμου.

Ἡ δύναμις τοῦ λόχου τῶν ἀπομάχων στηρίζεται εἰς τὸ ἀπὸ **27** Ἰουλίου Β. Διάταγμα, καθ' ὃ δύνανται νὰ καταταχθῶσιν εἰς αὐτὸν ὅλοι οἱ εἰς τὸν στρατὸν καθιστάμενοι ἀνίκανοι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀπεδείξαμεν ἀρκούντως ὅτι ἡ ἐπιτροπή σας κύριοι εἰς μεγάλην εὑρίσκεται ἀπάτην ἐκθέτουσα ὅτι δὲν ὑπάρχουν νόμοι ὀργανικοὶ διὰ τὰ διάφορα στρατιωτικὰ σώματα.

Μεταβαίνων ἤδη εἰς τὴν πρότασιν τοῦ νὰ τεθῇ ἐντὸς τοῦ νόμου διακεκριμένως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ ἀντιτάξω τὰς ἑφεξῆς παρατηρήσεις.

Ἐλπίζω δὲ ν' ἀποδείξω ἐν ὀλίγοις ὅτι τιθεμένου εἰς τὸν νόμον τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ διακεκριμένως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βαθμολόγων, τὰ νομοθετικὰ σώματα θέλουν ἀπασχολεῖσθαι ματαίως εἰς ἐξέτασιν ἄσκοπον καὶ ἄκαιρον.

Ὁ προσδιορίζων τὴν δύναμιν τοῦ στρατοῦ κατ' ἔτος νόμος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ποτὲ ἀντικείμενον αὔξησιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βαθμολόγων, ἀλλὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μεγίστου ὅρου τῆς ἐνόπλου κατὰ ξηρὰν δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ἔχῃ κατὰ μίαν ἐνιαύσιον περίοδον, διὰ τοῦτο δὲ καὶ

ψηφίζεται κατ' ἔτος. Αἱ θέσεις τῶν ἀξιωματικῶν νομοθετοῦνται δι' ειδικῶν νόμων στηριζομένων εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς συνήθους ὑπηρεσίας. Οἱ νόμοι δὲ οὗτοι δὲν δύνανται νὰ προπαποιῶνται κατ' ἔτος καθὼς μηδ' αἱ ἀνάγκαι τῆς συνήθους ὑπηρεσίας μεταβάλλονται ἐντὸς μικροῦ διαστήματος καιροῦ.

Ἂν τὰ νομοθετικὰ σώματα δὲν εἶχον ἄλλο μέσον ἐλέγχου διὰ νὰ βεβαιωθῶσιν ὅτι ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία περιορίζεται ἐντὸς τῶν παρὰ τῶν νόμων διαγεγραμμένων ὁρίων, τότε ἡ διάκρισις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαφόρων βαθμολήγων τῶν συμπεριλαμβανομένων εἰς τὸν νόμον τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκαία διὰ νὰ προλάβῃ πᾶσαν καταχρησιν καὶ νὰ μὴ διορισθῶσιν ἐκ τῶν εἰς τὸ πεζικὸν παραδεδεγμένων π. χ. 3473 προσώπων, δισχίλιοι ἢ καὶ ὅλοι ἀξιωματικοί. Ἀλλ' ὁ προϋπολογισμὸς κύριοι ὁ ἀλάνθαστος οὗτος γνώμων τῶν περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο πράξεων τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας παρέχει εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα τὰ μέσα τοῦ νὰ πεισθῶσιν, ἂν ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία συμμορφοῦται ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν τῶν ἀξιωματικῶν μὲ τὰ καταστατικὰ διατάγματα.

Τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ἔχετε ἤδη, κύριοι, καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ, ἐὰν ἔχητε ἀμφιβολίας, δύνασθε νὰ ζητήσητε ὅσας καὶ ὁποίας θέλετε πληροφορίας, τὰς ὁποίας τὸ ὑπουργεῖον θέλει σπεύσει νὰ χορηγήσῃ εἰς ὑμᾶς.

Πρὸς τί ἄρα νὰ ἐπασχολῆται τὸ νομοθετικὸν τοῦτο σῶμα εἰς ἐρεύνας, τὰς ὁποίας, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, θεωρῶ παρὰ καιρὸν καὶ ἄνευ σκοποῦ, παρὰ καιρὸν μέν, διότι ἐὰν θέλητε νὰ συζητήσητε τὴν ἀνάγκην ἑκάστης θέσεως ἀξιωματικοῦ, τοῦτο δὲν εἶναι ἀντικείμενον τοῦ παρόντος νόμου, ἄνευ σκοποῦ δὲ, διότι ἂν ὑπάρχων εἰς τὸν στρατὸν ἀξιωματικοὶ ὑπεράριθμοι, θέλει ἐξελεγχθῆ τοῦτο κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀπορρίψεως τῆς σχετικῆς δαπάνης τὰ νομοθετικὰ σώματα ἀναγκάζουσι τὸ ὑπουργεῖον νὰ τοὺς παύσῃ.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους κύριοι ἔκρινα περιττὸν νὰ καθυποβάλω εἰς ὑμᾶς τὴν λεπτομέρειαν τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν διαλαμβάνει τὸ συζητούμενον νομοσχέδιον.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὰς τῆς φάλαγγος παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς Κύριοι, καὶ ἄλλοι ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν, τοὺς ὁποίους διεδέχθην, ἐξήγησαν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου καὶ εἰς τὸ σῶμα τῆς γερουσίας τοὺς λόγους, δι' οὓς ὑπάρχει ἀνισότης μισθῶν εἰς τοὺς ὁμοιοβάθμους ἀξιωματικοὺς τῆς φάλαγγος. Μολονοῦτο δὲν κρίνω περιττὸν νὰ σᾶς ἐξηγήσω καὶ πάλιν τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην.

Ἡ ἀνισότης τῶν μισθῶν εἰς τὴν φάλαγγα ἥτις περιορίζεται εἰς μόνους τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς προκύπτει, διότι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἦσαν διωρισμένοι ἀξιωματικοὶ πρὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς φάλαγγος, κατὰ τὸ καταστατικὸν δὲ αὐτῆς οἱ τοιοῦτοι καταταττόμενοι εἰς τὴν φάλαγγα διετήρησαν τὸν μισθόν των.

Τὰ χορηγούμενα ἐπιμίσθια καὶ ἄλλας εὐνοϊκὰς ὠφελείας εἰς φαλαγγίτας ἀποκρούω καθόσον δὲν γνωρίζω τοιαῦτα ἐκτὸς τοῦ εἰς τοὺς φαλαγγίτας τῆς 1 τετραρχίας χορηγουμένου ἐπιμισθίου, τὸ ὁποῖον στηρίζεται εἰς τὸ 17 ἄρθρον τοῦ καταστατικοῦ τῆς φάλαγγος.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς περὶ καταταξέως εἰς τὴν ἐνεργὸν φάλαγγα προσώπων μὴ ἐχόντων ἐκδουλεύσεις ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν γνωρίζω κανένα ἀξιωματικὸν τῆς ἐν ἐνεργείᾳ φάλαγγος μὴ μετασχόντα τοῦ ἀγῶνος, τοὐλάχιστον ἀφ' ὅσον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διευθύνω τὰ τῶν στρατιωτικῶν κλάδων δὲν ἔλαβε χώραν τοιαύτη κατάστασις, ἀλλὰ λέγω καὶ περισσότερον ὅτι πρὸ πολλοῦ οὐδεὶς ἐγένετο διορισμὸς εἰς τὴν ἐνεργὸν φάλαγγα πολίτου καὶ τοι ἔχοντος ἐκδουλεύσεις ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, μολονότι δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι οὐδεὶς νόμος ἀφαιρεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ εἰς φάλαγγα ἀνδρῶν ἐχόντων ἐκδουλεύσεις τὸν ἀγῶνα τὰ προσόντα τῶν ὡς ἐκ τῶν ἐκδουλεύσεων τῶν κατὰ ὑπάρχωσι θέσεις κεναὶ τῆς καταταξέως εἰς τὴν φάλαγγα, ἂν κατὰ τὸ τελευταῖον καταστατικόν.

Ὡς πρὸς τὸν προβιβασμὸν τῶν προικοδοτημένων φαλαγγιτῶν πολλάκις τοιαῦται περιστάσεις παρουσιάσθησαν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπονέμειν βαθμοὺς εἶναι τόσον ἀναντίρρητον εἰς τὸν Βασιλέα κατὰ ῥητὸν ἄρθρον τοῦ συντάγματος, ὥστε ποτὲ οὔτε ἔκστασις παραμικρὰ ἐγένετο παρὰ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων.

Ἡ ἀνάκλησις ἀξιωματικῶν προικοδοτημένων εἰς τὴν ἐνεργὸν φάλαγγα δὲν δύναται νομίζομεν ἐπίσης νὰ διαφιλονεικηθῇ καθόσον ὑπάρχουσι θέσεις κεναὶ ἐγένετο δὲ πανιώτατα καὶ μόνον ὑπὸ τῶν ὅρων ν' ἀποδώσωσι τὴν ὁποίαν εἶχον λάβει προικοδότησιν.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν συμμερίζεται πληρέστατα τὴν ὑποβληθεῖσαν βουλὴν ἐξέφρασεν εὐνοϊκὴν διάθεσιν ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως καὶ ἐνισχύσεως τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Ἡ βουλὴ παρετήρησεν ἀναμφιβόλως ἐκ τῶν ἀνοικτεθέντων ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀπαντηθῇ ἡ πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένη δαπάνη ἐκ τῶν μισθῶν ὑπαρχόντων ἀξιωματικῶν καὶ ὅτι χρειάζεται εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ παρὰ τῶν βουλῶν ἐπιψήφισις νέων πόρων.

Τὴν ἀτέλειαν τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐλ-

λείψεως τοῦ ποινικοῦ του μέρους ἀνεγνώρισεν ἡ Κυβέρνησις πρὸ πολλοῦ καὶ ἐρρόντισε καὶ ἡτοίμασε νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ὑπέβαλεν εἰς τὰς βουλάς, ἀνεκάλεσε δὲ ἕνεκα τινῶν τροποποιήσεων, τὰς ὁποίας ἐθεώρησεν ἀσυμβιβάστους μὲ τὰς γενικὰς ἀρχάς, εἰς ἃς εἶχε στηριχθῇ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον τοῦτο· ἐξελεγχθὲν ἐκ νέου εἶναι ἤδη ἕτοιμον καὶ ὅσον τάχος θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς βουλῆς.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἐγγράφου τρία τινὰ κυρίως ἐξάγονται· α) ὅτι κακῶς ἀπεφήνατο ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι καταστατικοὶ νόμοι περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ στρατοῦ, καὶ τοῦτο ὡς ἀναντίῤῥητον ἀποδέχεται καὶ αὐτός, διότι τοιοῦτοι νόμοι ὑπάρχουσι· β') ὑπεστήριξεν ὡς πρωϊτὴν τὴν τοῦ καταλόγου κατάθεσιν, ἀλλ' εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ ὁμολογεῖ ὅτι δὲν ἐπείσθη, οὐδὲ δύναται ν' ἀποδώσῃ δίκαιον εἰς τὸν ὑπουργόν, διότι ἂν ἐνταῦθα προέκειτο νὰ πείθαναγκάσῃ τ.ς τὸν ὑπουργὸν νὰ προσαγάγῃ ἔγγραφόν τι ἐνδιαφέρον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνακάλυψις ἀντέκειτο εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἐννοεῖται καὶ αὐτὸς ὅτι ὁ ὑπουργὸς ὤφειλε νὰ τὸ ἀποφύγῃ, ἡ δὲ βουλὴ πειθομένη δὲν ἤθελεν ἐπιμείνει. Ἀλλὰ τὸ νὰ περιορίζηται τις λέγων ἁπλῶς ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖος, τοῦτο δὲν εἶναι βέβαια ἰσχυρὸν καὶ ἡ βουλὴ δύναται τότε νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ ἀπαιτεῖ ὁπωσδήποτε. Ἄλλως τε, ἐκ τῆς ἀποφυγῆς ταύτης γεννᾶται ὑπόνοια, ἥτις ἐγείρει ἐντονωτέρας τὰς ἀξιώσεις· γ') δὲ ἀπαντᾷ ὁ ὑπουργὸς εἰς τὰ καθέκαστα τῶν τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρήσεων, ἀλλὰ τοῦτο δὲν πρόκειται νὰ ἐξακριβωθῇ ἤδη. Τὸ κατ' αὐτὸν ὅμως καὶ περὶ τῆς μὴ προσαγωγῆς τοῦ καταλόγου ἤθελε συμφωνήσει ἴσως, ἐὰν δὲν ἔβλεπε συμμεριζόμενος τὴν ἀντίθετον γνώμην, διὸ βιάζεται νὰ εἴπῃ ὀλίγα τινά. Ἐκ προοιμίων λοιπὸν παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἀποχρώντες οἱ περὶ τούτου λόγοι τῆς ἐκθέσεως, καθ' ὅσον οἱ αὐτοὶ εἰσηγηταὶ οἱ συντάξαντες ἤδη ταύτην εἶχον ἀναγνωρίσει ἄλλοτε τὴν ἀνάγκην αὐτὴν τοῦ καταλόγου. Τῷ ὄντι δὲ ἀνατρέχων εἰς τὸ παρελθὸν, εἶδεν ὅτι κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συντάξει τοσοῦτον ἀκριβῶς περίοδον τὸ ὑπουργεῖον εἶχε συντάξαν τὸ περὶ δυνάμεως νομοσχέδιον, ὥστε ἀληθῶς ἀπέβαινε περιττὸς πᾶς κατάλογος. Ἐὰν καὶ ὁ νῦν ὑπουργὸς τοιοῦτον ἔφερε νομοσχέδιον, οὐδεὶς βεβαίως ἤθελεν ἀπαιτεῖ καταλόγους. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ τοῦ κατὰ τὸ **1847** ἐκείνου νομοσχεδίου καὶ ἡ ἀτέλεια τοῦ παρόντος βιάζει αὐτὸν νὰ ἐπιμένῃ πλειότερον. Ἐπειδὴ ἐκεῖνο μὲν ὁρίζον ἐν πρώτοις τὸν ὅλον ἀριθμὸν τῆς δυνάμεως, διῄρει αὐτὸν εἰς σώματα,

ἔπειτα εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ τελευταῖον εἰς στρατιώτας, ἐνῷ τὸ ὑπὸ συζήτησιν εἰς μόνην τοῦ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ τὴν σημείωσιν ἀρκεῖται. Ἀλλ' ἂν καὶ ἡ περίστασις αὕτη δὲν ἐπιβαρύνῃ τὸν ὑπουργὸν, διότι κατὰ πεποίθησιν ἠσπάσθη τὸν ἕτερον τρόπον, ἀλλ' ἡ βουλὴ οὐχ ἧττον πρέπει νὰ ἐπιμείνῃ. Καὶ ἐνδέχεται μὲν νὰ μὴν ἦναι ὀρθὴ ἡ κατὰ τὸ **1847** σύνταξις τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' ἀφοῦ τὸ μὲν ὑπουργεῖον τὸ παρεδέχθη, ἡ δὲ βουλὴ τὸ ἐπεψήφισεν οὕτω, νομίζει ὅτι σήμερον πρέπει νὰ ἀπαιτήσῃ ἐξ ἅπαντος τὸν κατάλογον. Διὰ ταῦτα δὲ νομίζει ὅτι ὁ κατάλογος πρέπει νὰ προσαχθῇ χωρὶς νὰ προκαλεσθῇ ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τῆς βουλῆς· οὕτω δὲ νὰ προβῶμεν εἰς τὴν τοῦ νομοσχεδίου ἐπιψήφισιν, τὴν ὁποίαν πᾶς τις ἀναγνωρίζει. Ἄλλως, ἐὰν ὑπάρχῃ ἔτι ἐναντιότης, ἂς γίνῃ τότε ἡ περὶ τούτου ἐρώτησις τῆς βουλῆς.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι δὲν εἶναι ἐναντίος εἰς τὸν διῃσχυρισμὸν τῶν προαγορευσάντων περὶ ὑποβολῆς τοῦ καταλόγου, καὶ προτεινόντων νὰ καθυποβληθῇ οὗτος, νομίζει ὅμως, ὅτι ἡ παροῦσα περίστασις δὲν εἶναι ἁρμοδία πρὸς παρουσίασιν τοῦ τοιούτου καταλόγου· διότι πρόκειται περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ ταύτης μόνον δύναται νὰ γείνῃ λόγος. Ἡ δὲ τῶν καθ' ἕκαστα ἐξέτασις ἀνήκει εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Διὰ τοῦτο θεωρεῖ προσφορώτερον καὶ συμφωνότερον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ συζητουμένου νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς, νὰ διευθυνθῇ ὁ αἰτούμενος κατάλογος εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴν, ἥτις ἐξετάσασα τὰ δέοντα θέλει πεισθῇ ἂν γίνηται ζημία εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, καὶ ὑποβάλει πρὸς τὴν βουλὴν τὰς προσηκούσας παρατηρήσεις. Αὕτη δὲ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἔχουσα πλήρη γνῶσιν καὶ τοῦ καταλόγου καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων πληροφοριῶν δύναται ν' ἀπαρασίτῃ ἐν γνώσει καὶ ν' ἀφαιρέσῃ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ὑπεραριθμων ἀξιωματικῶν ἂν ὑπάρχωσι, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν θεραπείαν πάσης ἐλλείψεως. Ἡ σημερινὴ ὅμως παρουσίασις τοῦ καταλόγου πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, οὐδὲν ἄλλο ἀποτέλεσμα θέλει ἔχει, εἰμὴ ν' ἀναστείλῃ ἐπὶ ματαίῳ τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκ τῶν ἀναγκαίων. Διὰ τοῦτο προτείνει νὰ ἐπιψηφίσῃ ἤδη ἡ βουλὴ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον. Νὰ εἰσαχθῇ δὲ ἀκολούθως ὁ κατάλογος, νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς, καὶ νὰ συζητηθῶσι τὰ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι, ἀφοῦ ὁ ὑπουργὸς δὲν διστάζει νὰ παρουσιάσῃ τὸν αἰτούμενον κατάλογον, ἀπορεῖ διατί τινες βουλευταὶ ἐναντιοῦνται, καὶ δὲν ἀρίνουσι νὰ ρωτισθῇ ἐκ τοῦ εἰσαχθησομένου καταλόγου εἰς τὰς ὁποίας ἔχει ἀπορίας περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν, καὶ περὶ ἄλλων τινῶν ἐλλείψεων, ὁποῖα, ἐφ' εἰπεῖν, εἶναι ἡ διαφορὰ ἡ παραπρουμένη μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλήκτων ταγμάτων τοῦ παρὰ τῶν ὀργανικῶν διαταγμάτων ὁριζομένου καὶ τοῦ παρὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου· διότι ἐκεῖνα μὲν ἔχουσι 3.426, τοῦτο δὲ 3.473. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ γνωσθῇ πόθεν προέρχεται ἡ αὔξησις αὕτη, καθὼς καὶ διατί ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τοῦ πρώτου τολογισμοῦ τοῦ 1849 καὶ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν. Ὁ δὲ λόγος, τὸν ὁποῖον εἶπεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς, ὅτι δὲν θέλει τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ὅλη ἡ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὁριζομένη δύναμις, δὲν εἶναι βάσιμος, διότι ἡ κυβέρνησις εὑρέθη πρότερον εἰς ἀνάγκην συμπληρώσεως τῶν τακτικῶν στρατευμάτων καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν συνδρομὴν τῶν πολιτῶν, καὶ ἤδη εὑρίσκεται εἰς τὴν αὐτὴν ἀνάγκην τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, διότι τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καταμαστίζει ἡ ληστεία. Ὁμοίως πρέπει νὰ ἐξετασθῇ διὰ ποῖον λόγον προσετέθησαν εἰς τὴν φάλαγγα ἐπὶ πλέον τοῦ προϋπολογισμοῦ 85 ἄτομα, διότι καὶ ὑποτεθέντος, ὅτι συμπεριελήφθη ἐν αὐτῇ καὶ ἡ δύναμις τῆς προικοδοτικῆς φάλαγγος, καὶ τότε αὐθις πλεονάζουσι 38 φαλαγγῖται. Αἱ διαφωνίαι δὲ αὗται καὶ ἀντιράσεις δύνανται νὰ ἐξελεγχθῶσι καὶ νὰ συμβιβασθῶσι καθυποβαλλομένου τοῦ καταλόγου, τὸν ὁποῖον δὲν ἔχει κανένα λόγον νὰ μὴ θέλῃ νὰ παρουσιάσῃ τὸ ὑπουργεῖον.

Ἀντιπαρετήρησεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι αἰφνιδίως ὁ προαγορεύσας μετέφερε τὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου συζήτησιν εἰς τὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ, λέγων, ὅτι ἐν τῷ προϋπολογισμῷ σημειοῦται ὀλιγώτερος ἀριθμὸς στρατιωτικῆς δυνάμεως τοῦ διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου προσδιοριζομένου. Ἀλλ' ἀφοῦ ὁμολογεῖ καὶ παραδέχεται καὶ ὁ ἴδιος, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ὁ παρὰ τοῦ νομοσχεδίου ὁριζόμενος ἔχει καλῶς, εὔλογον εἶναι νὰ συγκατατεθῇ νὰ ψηφισθῇ ἤδη τὸ νομοσχέδιον, ὅταν δὲ ἐπέλθῃ ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐκεῖ δύνανται νὰ ἐξετασθῇ διατί ὑπάρχει μικρότερος ἀριθμὸς, καὶ δὲν ὑπολογίζεται πλήρης ἡ δαπάνη τῆς ὁρισθείσης στρατιωτικῆς δυνάμεως, καὶ νὰ γείνῃ συζήτησις ἀποτελεσματική.

Ἄλλος ἀνήνεγκεν, ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς διὰ

τῆς ἐκθέσεώς του ἐνόμισεν ὅτι κατέστησε περιττὴν τὴν παρουσίασιν τοῦ καταλόγου, ἐνῷ διὰ τούτου μόνου δύναται νὰ γνωρισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν, καὶ νὰ γείνῃ κατάδηλον, ἂν διατηρῶνται ὑπεράριθμοι ἀξιωματικοί, καὶ ὅτι ὑπάρχουσι τὰ ἀπαιτούμενα ὀργανικὰ περὶ στρατοῦ διατάγματα, ἐνῷ ἡ Βουλὴ καθ' ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε συνόδους ἀπῄτει παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ὑπουργείων νὰ εἰσαγάγωσιν ὀργανικὰ νομοσχέδια, κανονίσοντα ἐπὶ τὸ τακτικώτερον τὰ τάγματα τοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ἡ Βουλὴ ψηφίζουσα κατὰ τὸ 17 ἄρθρον τοῦ συντάγματος τὴν ὁλικὴν δύναμιν τοῦ στρατοῦ, ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ οὐχὶ μόνον τὸν ὁλικὸν ἀριθμὸν αὐτῆς, καὶ τὰ τάγματα, ἐξ ὧν σύγκειται, ἀλλ' εἰλικρινέστερον καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν ἑκάστου τάγματος, ὥστε νὰ προσδιορίσῃ τὸ ἀπὸ τῆς κοινῆς του ἔθους ἀνάγκης ἀπαιτούμενον ποσόν, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ πλεονάζοντος ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν. Ἔπειτα τὸ τάγμα τῶν φαλαγγιτῶν συνεστήθη ἀπὸ τοῦ 1838 πρὸς περιθαλψιν τῶν ἀρχαίων ἀγωνιστῶν. Τοῦτο λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ διατηρῆται διηνεκῶς εἰς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, διότι πολλοὶ τῶν φαλαγγιτῶν ἀπεβίωσαν, ἄλλοι δ' ἐπροικοδοτήθησαν. Ἐν τούτοις καὶ αἱ τετραρχίαι αὗται συμπληροῦνται ἀδιακόπως ὑπὸ νέων προσώπων, ἅτινα δὲν ἔχωσι τὰ προσόντα τῶν ἀρχαίων ἀγωνιστῶν. Διὰ ταῦτα ὑποστηρίζει τὴν γνώμην, ὅτι ἐν τῷ νομοσχεδίῳ πρέπει νὰ σημειωθῇ ῥητῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁ τῶν στρατιωτῶν, καὶ πρὸ πάντων νὰ ὑποβληθῇ ὁ αἰτούμενος κατάλογος.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον πρόκειται εἰς συζήτησιν προτίθεται νὰ ὁρίσῃ τὴν δύναμιν ἑκάστου στρατιωτικοῦ σώματος, καὶ ἐπὶ τούτου πρέπει νὰ περιστραφῇ ἤδη πᾶσα συζήτησις. Τὰ ἄλλα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἀνέφηνεν ἀνάκουσιν ἰδίως εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ὁ δ' αἰτούμενος κατάλογος εἶναι πάντῃ περιττὸς, διότι οὗτος ὑπάρχει ἐν ἐκτάσει εἰς τὸν τυπωθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ 1849, ὅπου ὁρίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν ἑκάστου τάγματος. Κατὰ τὴν συζήτησιν λοιπὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ δύνανται νὰ γείνωσιν αἱ προσήκουσαι παρατηρήσεις. Πρὸ δὲ ν' ἀποφασισθῇ τὸ νομοσχέδιον, καὶ νὰ μὴ γίνηται ἐπ' αὐτοῦ ἐξέτασις ἀνήκουσα εἰς ἄλλον καιρόν.

Ἕτερος ἀνέφερεν, ὅτι ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων ἐξάγεται, ὅτι ἅπασα ἡ συζήτησις περιστρέφεται εἰς τὴν αἰτησιν τοῦ

καταλόγου. Περὶ τούτου λοιπὸν παρατηρεῖ, ὅτι, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ δὲν ἐπείσθη ἐκ τῶν δοθεισῶν πληροφοριῶν καὶ ἀπαιτῇ ἔτι τὸν κατάλογον, δὲν ἔχει οὐδεμίαν δυσκολίαν νὰ τὸν παρουσιάσῃ, δὲν ὑπάρχει λόγος διὰ νὰ μὴ καθυποβληθῇ οὗτος, οὐχὶ ὅμως σήμερον, ὡς μὴ ἀναγκαῖος εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιψήφισις δὲν πρέπει ν' ἀναταλῇ, τοὐλάχιστον ὅμως εἰς ἄλλην τινὰ συνεδρίασιν, διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅτε θέλει φέρει καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς ἄλλος τὰς ἐπὶ τῶν καθ ἕκαστα παρατηρήσεις του. Ἤδη δὲ προσδιοριζομένης τῆς ὁλικῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ δὲν δύναται νὰ μὴ ἐξηγήσῃ τὴν λύπην του διὰ τὴν ἀδράνειαν τὴν παρατηρουμένην εἰς τὰ στρατιωτικὰ ἡμῶν. Καθότι οἱ ὑπουργοὶ ἀντέγραψαν τὸ περυσινὸν νομοσχέδιον, ἐνῷ ἕκαστος περιέμενε νὰ ἴδῃ αὔξησιν τῆς στρατιωτικῆς ἡμῶν δυνάμεως, ὡς καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ ναυτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου παρετήρησε. Μεγάλως δ' ἠπόρησεν, ὅτι ἤκουσέ τινα τῶν προαγορευσάντων προσβάλλοντα, οὕτως εἰπεῖν, τὴν στρατιωτικὴν ἡμῶν δύναμιν. Ἡ καρδία ἑκάστου Ἕλληνος πρέπει νὰ πάλλῃ ὅταν γίνηται λόγος περὶ τοῦ ἐνδόξου στρατιωτικοῦ ἡμῶν, ἐξ οὗ ἐξήρτηται ἡ δόξα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἐπεθύμει μάλιστα νὰ ἴδῃ τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν τῆς Ἑλλάδος αὐξανομένην εἰς 50,000. Διὰ τοῦτο ὑποστηρίζων τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει, παραδέχεται νὰ ὑποβληθῇ καὶ ὁ κατάλογος, καὶ νὰ διευκρινηθῶσιν ἐν οἰκείῳ τόπῳ τὰ περὶ αὐτοῦ.

Παρετήρησαν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὅτι ζητουμένου ἤδη τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου, ἡ συζήτησις πρέπει νὰ περιστρέφηται περὶ τὴν δύναμιν τοῦ στρατοῦ. Δύναμις δὲ εἶναι ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τοῦ στρατοῦ, καὶ τὰ συνιστῶντα αὐτὸν διάφορα τάγματα. Ἡ δὲ ἐξέτασις, ποίου βαθμοῦ εἶναι οἱ ἀξιωματικοὶ ἑκάστου τάγματος καὶ πόσοι, δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς παρούσης συζητήσεως. Διὰ τὸν λόγον μάλιστα τοῦτον καὶ τὸ νομοσχέδιον δὲν συνωδεύθη μὲ τὸν αἰτούμενον κατάλογον. Ἀλλ' ἂν ἡ βουλὴ θέλῃ νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ τοιούτου καταλόγου, δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος προϋπολογισμοῦ, ὅπου σημειοῦται ὁ ἀριθμὸς ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν τυμπανιστῶν. Ἂν δὲ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ὑπάρχῃ ὡρισμένη δαπάνη διὰ στρατιωτικὴν δύναμιν ὀλιγωτέραν τῆς διὰ τοῦ νομοσχεδίου προσδιοριζομένης, τοῦτο προέρχεται, διότι πάντοτε ψηφίζεται

δύναμις στρατοῦ περισσοτέρα παρὰ τὴν ἐν ἐνεργείᾳ ὑπάρχουσαν, ὁ δὲ προϋπολογισμὸς ὁρίζει τὴν δαπάνην τῆς πραγματικῆς δυνάμεως. Ἂν δὲ ἡ ἀνάγκη ἀπαιτήσῃ αὔξησιν αὐτῆς, ἔχει μὲν τὸ ὑπουργεῖον τὴν παρὰ τοῦ νόμου ἄδειαν πρὸς τοῦτο, αἰτοῦν δὲ συμπληρωτικὴν πίστωσιν μισθοδοτεῖ καὶ τὴν προστεθεῖσαν δύναμιν.

Μετὰ ταῦτα τῆς βουλῆς φωτισθείσθης, ὁ πρόεδρος ἀνέπτυξεν ὅτι ἐκ τῆς συζητήσεως πηγάζουσι δύω τινὲς γνῶμαι· α) νὰ παρουσιασθῇ πρὸ πάντων ὁ κατάλογος τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν ἑκάστου τάγματος, καὶ μετ' αὐτὸν νὰ ἐπιψηφισθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον· β') νὰ συζητηθῇ ἤδη τὸ ἀνὰ χεῖρας νομοσχέδιον, νὰ ὑποβληθῇ δὲ ἀκολούθως ὁ κατάλογος, ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ βουλὴ περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς α. γνώμης ἀπέρριψεν αὐτὴν μὴ ἀναστᾶσα. Προκειμένου δὲ νὰ ἐρωτηθῇ καὶ περὶ τῆς β'. γνώμης παρετήρησέ τις ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τὴν ζήτησιν τοῦ καταλόγου, ἡ ἐπεξεργαζομένη τὸν προϋπολογισμὸν ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ὁποιον κατάλογον κρίνει ἀναγκαῖον, καὶ ἡ βουλὴ δὲν πρέπει νὰ προδικάσῃ ἤδη τὸ ζήτημα τοῦτο. Πρόκειται δὲ περὶ ὀνομαστικοῦ καταλόγου περιέχοντος ῥητῶς τὰ ὀνόματα τῶν κυρίων ἀξιωματικῶν, ὅστις βέβαια δὲν ἐμπεριλαμβάνεται καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμόν, καὶ τοῦτον πρέπει νὰ καθυποβάλῃ τὸ ὑπουργεῖον.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι πρέπει νὰ προσέξῃ ἡ βουλὴ μήπως ἐξαιτουμένη τὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον ἐπέμβῃ εἰς ἀλλότρια δικαιώματα, διότι δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ λόγον, διατὶ εἶναι διωρισμένον τὸ δεῖνα ἢ τὸ δεῖνα πρόσωπον.

Ἀνέπτυξεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι, ἀφοῦ ἐλύθη τὸ πρῶτον ζήτημα καὶ ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο ὅτι δὲν θεωρεῖ ἤδη εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἀναγκαῖον τὸν κατάλογον, πᾶσα περαιτέρω ἐρώτησις εἶναι περιττή, διότι ἀκολούθως καὶ ἡ βουλὴ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ὁποῖα ἔγγραφα νομίσῃ ἀναγκαῖα, καὶ τοῦτο θέλει τὰ καθυποβάλει. Προτείνει λοιπὸν νὰ λήξῃ ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου συζήτησις καὶ νὰ προβῇ ἡ βουλὴ εἰς τὴν τοῦ νομοσχεδίου ἀποπεράτωσιν.

Τὴν γνώμην ταύτην παραδεχθείσης τῆς βουλῆς, ἠρώτησέ τις, ὁποῖοί τινες εἰσὶν οἱ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἀναφερόμενοι γενικοὶ ἐπιτελεῖς, διὰ νὰ γνωσθῇ ἂν ἦναι πεπροικισμένοι οὗτοι μὲ τὰς ἀπαιτουμένας ὑψηλὰς γνώσεις διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν σπουδαῖον αὐτὸν καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον προορισμόν των.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι οἱ ὑπάρχοντες ἐπιτελεῖς ἔχουσι τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιότητας καὶ γνώσεις ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν, πρὸς ὃν εἶναι διωρισμένοι, ἡ βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ προέδρου ἂν παραδέχηται τὸ ἓν καὶ μόνον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, παρεδέχθη αὐτὸ δι' ἀναστάσεως ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ εἶχε. Γενομένης δὲ ἐπὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σακελλαριάδου καὶ Σ. Ἀντωνιάδου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ διὰ ψήφων 75 τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου ἐχόντος οὕτως·

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΕΙ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς:

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Συντάγματος, προσδιορίζομεν τὴν δύναμιν τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ τῆς ξηρᾶς κατὰ τὸ ἔτος 1849 εἰς 8,854 ἀξιωματικοὺς, ὑπαξιωματικοὺς, καὶ στρατιώτας, διαιρουμένους ὡς ἑξῆς·

Α'.	Εἰς τὰς τετραρχίας	389
Β'.	Γενικοὶ ἐπιτελεῖς	6
Γ'.	Εἰς τὰ πεζικὰ τάγματα	3473
Δ'.	Εἰς τὸ ἱππικὸν	224
Ε'.	Εἰς τὸ πυροβολικὸν μετὰ τοῦ ὁπλοστασίου	481
Ϛ'.	Εἰς τὸ μηχανικὸν	51
Ζ'.	Εἰς τὴν χωροφυλακὴν,	
	α'. Πεζὴν	1285
	β'. Ἔφιππον	165
	γ'. Ἐπικουρίαν τῆς χωροφυλακῆς .	115
Η'.	Εἰς τὴν ὁροφυλακὴν	2383
Θ'.	Εἰς τὰ φρουραρχεῖα	45
Ι'.	Εἰς τὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα . . .	24
ΙΑ'.	Εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον . . .	41
ΙΒ'.	Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἰματισμοῦ . . .	6
ΙΓ'.	Εἰς τὰ στρατοδικεῖα	9
ΙΔ'.	Εἰς τὸν λόχον τῶν ἀπομάχων	157
	Γενικὴ ἄθροισις . . .	8,854

Ὁ ἡμέτερος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν βάλλει δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δ. Ὀρεινὸς	Ν.	Γεώργ. Μῆτσος	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Ἰωάννης Κλίμακος	
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Α. Ἀνιαντήριος	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Πέτρος Α. Ζάννος	
Π. Τσιμπουράκης		Μ. Ν. Βαλέττας	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Χ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Πλ. Παππαδάκης	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Γ. Πετμεζᾶς	Ν.
Μ. Χ. Καΐρης		Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Δημήτριος Κανδύλης	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Α. Σ. Δανόπουλος		Γ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Νικόλ. Ἰατρὸς	Ν.	Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Α. Μακρυπόδημος		Σταμ. Νικολαΐδης	
Δ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Βελισάρ. Νικολαΐδης	
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Γ. Παπανικολάου	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Π. Δεληγιάννης	Ν.
Κ. Τζαβέλας		Δ. Ν. Μπούκουρας	
Σ. Στράτος		Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ζαφείριος Δεπάστας	
Λουκᾶς Π. Νάϊος	Ν.	Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Ἀντών. Γεωργαντᾶς		Α. Νοταρᾶς	
Πέτρος Τσανετάκης		Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	
Γεώργ. Κανδύλης	Ν.	Γ. Παναγιωτόπουλος	
Κ. Φασίτσας	Ν.	Ἐμ. Χ. Τσούχλος	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Μ. Πρωτοπαπᾶς	
Γ. Ἰω. Βατίστας	Ν.	Ν. Κορφιωτάκης	
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.	Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Γεώργ. Κ. Βελῆς	Ν.	Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἰωάννης Α. Χατζόπουλος	Ν.	Ἠλίας Γιατράκος	
Γεώργ. Ι. Γιαλδάσης	Ν.	Λουκᾶς Στέρανος	Ν.
Σ. Χ. Στερανόπουλος	Ν.	Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.	Ῥ. Παλαμίδης	Ν.
Γρηγόριος Χατσηγιάννης	Ν.	Θεόδωρος Πετρινὸς	Ν.

Κωνστ. Μανέτας	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Μελέτης Χ. Μελέττς	
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.
Δημ. Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σ. Α. Βαρότσης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Χρύσαν. Σουμαρίπας	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κωνστ. Βεΐκος	
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	
Δημήτριος Βιρβίλης	
Γεώργ. Μπάνης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Α. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	
Α. Κανελόπουλος	Ν.
Κ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστ. Κεχαγιᾶς	Ν.
Σ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Χριστόδουλος Τσίνος	
Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Θεόδωρος Ι. Μέξης	Ν.
Ἐμ. Λαζ. Ὁρλιὼφ	Ν.
Γ. Μπάστας	
Κ. Θ. Δαρειώτης	
Σ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰωάννης Περιδὴς	Ν.
Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.
Κάρολος Νάζος	
Εὐστ. Μ. Παρίσης	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτρ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς	
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	
Δ. Γ. Κουντουριώτης	
Δ. Α. Κουντουριώτης	
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δημήτριος Χατσῖσκος	Ν.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ν.
Γεώργ. Ῥιζόπουλος	
Ἰωάν. Τασσαῖος	
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Μετὰ τοῦτο παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ περὶ συντάξεως τῆς χήρας τοῦ Κ. Κολοκοτρώνου νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχουσαν οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς τῶν τμημάτων ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Θ. Κολοκοτρώνου.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ τῶν τμημάτων τῆς Βουλῆς λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ

τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Θ. Κολοκοτρώνου νομοσχέδιον, ἐνέκρινεν αὐτὸ, παμψηφεὶ μὲν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρχὴν, κατὰ πλειονοψηφίαν δὲ πέντε ἐπὶ δύο εἰς τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως, καὶ συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχήν του, διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους.

Διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου πρόκειται νὰ χορηγηθῶσι τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ ἀνδρὸς καλῶς καὶ ἐντίμως ὑπηρετήσαντος τὴν πατρίδα, υἱοῦ δὲ ἀνδρὸς τῶν ἐνδοξοτέρων καὶ περιφανεστέρων, οἷος ὁ ἀείμνηστος Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ὅστις τοσαύτας εἰς τὴν πατρίδα προσέφερεν ἐκδουλεύσεις.

Ἡ ἐπιτροπή σας ἐθεώρησε, κύριοι, ὑπὸ τὴν διπλῆν αὐτὴν ὄψιν τὴν χορηγίαν τῆς προκειμένης συντάξεως, ὅτι δηλαδὴ τὸ ἔθνος λαμβάνει δι' αὐτῆς πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς χήρας καὶ τῶν τέκνων, οὐχὶ μόνον τοῦ ἐντίμως ζήσαντος καὶ ὑπηρετήσαντος τὴν πατρίδα του, καὶ πένητος ἀποθανόντος πολίτου, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς χήρας καὶ τῶν τέκνων τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνου, τοῦ μεγάλου ἐκείνου πολίτου.

Ἡ ἐπιτροπή σας μίαν μόνην, οὕτως εἰπεῖν, φέρει ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τροπολογίαν. Ἐπὶ τοῦ τρίτου παραγράφου τοῦ 3 ἄρθρου προτείνουσα νὰ προστεθῶσι μετὰ τὰς λέξεις « ἐὰν ἡ ὡς ἐκ τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἄρρενος προερχομένη αὐτῷ χορηγία » αἱ λέξεις « καὶ ἡ ἐκ τῆς πρὸς ἀνατροφὴν εἰς ἐκπαιδευτικόν τι κατάστημα τοποθετήσεως τοῦ θηλέως δαπάνη τοῦ δημοσίου εἶναι κατωτέρα », καὶ τοῦτο δὲ διὰ νὰ ἐξηγηθῇ σαφέστερον ὅτι ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε τοποθετήσει ἡ Κυβέρνησις εἰς ἐκπαιδευτικόν τι κατάστημα, δαπάναις τοῦ δημοσίου, ἓν τῶν θηλέων τοῦ μακαρίτου, δὲν θέλει μὲν παύει τὸ εἰς αὐτὸ ἀναλογοῦν μέρος τῆς συντάξεως, θέλει ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ χορηγῆται εἰς αὐτὸ τὸ περιπλέον μόνον, μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἀναλογοῦντος αὐτῷ μέρους· διὰ νὰ ἐξηγηθῇ ἐν ἄλλαις λέξεσι σαφέστερον ὅτι εἰς τοιαύτην περίστασιν δὲν θέλει χορηγεῖσθαι ταυτοχρόνως καὶ τὸ ἀναλογοῦν τῆς συντάξεως καὶ ἡ δι' ὑποτροφίαν ἰδιαιτέρα ἀπαιτουμένη ποσότης.

Ἡ ἐπιτροπή σας ἔχει καὶ τινας ἐπὶ τοῦ λεκτικοῦ παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἐπιφόρτισε τὸν εἰσηγητὴν νὰ παρουσιάσῃ κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συζήτησιν τῶν καθέκαστα τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ Εἰσηγητὴς Π. Δεληγιάννης. »

Εἶτα ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου καὶ τὴν δικαιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων διὰ τὸ ε. ε.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Διαταχθεὶς παρὰ τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλω εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν ὑμῶν τὸ περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων διὰ τὸ ε. ε. Νομοσχέδιον, δι' οὗ τίθεται ἐν ἰσχύϊ ὁ ἀπὸ

16 Φεβρουαρίου π. ε. σχετικὸς Νόμος καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς διατάξεις του.

Τὸ σύστημα τῶν δηλώσεων καθὸ ἀνεπαχθὲς καὶ πρόσφορον διὰ τοὺς εὐσυνειδήτους τῶν κτηνοτρόφων, ἐπροτιμήθη καὶ ἐφέτος, ἀφοῦ, ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς πείρας ἀπεδείχθη, δὲν ἀπορρέουν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς του δυσάρεστα ἀποτέλεσματα, γογγυσμοὶ καὶ ἀδικήματα, ὅσα ἄλλοτε περιεστοίχιζον τὴν Κυβέρνησιν, ὅτε τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιάσεως, ἢ καὶ αὐτῆς τῆς ἀμέσου ἀπαριθμήσεως ἴσχυε.

Τὸ παρουσιαζόμενον Νομοσχέδιον μίαν καὶ μόνην φέρει μεταβολήν, τὴν τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου τῶν μεγάλων ζώων καὶ τῶν χοίρων κατὰ τὸν χρόνον τῶν δηλώσεων.

Ἐὰν ἡ πληρωμὴ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων ἐν γένει ἐκανονίζετο κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη νὰ γίνηται μέχρι τῆς 15 Μαΐου, ὁ σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου δὲν ἦτον ἄλλος, παρὰ νὰ παρέξῃ τὰς δυνατὰς εὐκολίας εἰς τοὺς ποιμένας ν' ἀποτίσωσι τοὺς φόρους τῶν ποιμνίων εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν εἶχον συλλεγμένα καὶ διατεθειμένα τὰ ἐξ αὐτῶν προϊόντα· ἀλλ' ἐννοεῖτε, Κύριοι, ὅτι ὁ λόγος οὗτος δὲν ὑφίσταται παντάπασιν ὡς πρὸς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν μεγάλων ζώων καὶ τῶν χοίρων, διότι, ὡς εἶναι γνωστὸν, ὁ τοκετὸς τούτων, καὶ ἡ συλλογὴ καὶ ἡ διάθεσις τῶν ἄλλων προϊόντων των, δὲν συμπίπτουν εἰς ὡρισμένην περίοδον τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν ποιμνίων, ἐπομένως διττῶς συμφέρει καὶ δι' αὐτοὺς, ὡς ἀπαλλαττομένους ἀπὸ τὰς συνεπείας τῶν καταδιώξεων, καὶ διὰ τὸ δημόσιον, ὡς εἰσπράξον ἐγκαίρως τὰ δικαιώματά του, ἐὰν ἡ πληρωμὴ τοῦ φόρου διαταχθῇ καθ' ἣν ἐποχὴν συμπίπτει ὁ χρόνος τῶν δηλώσεων, ἤτοι μέχρι τῆς 10 τοῦ ἐλευσομένου Μαρτίου, ὅτε μεταβαίνοντες εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου, διὰ νὰ δηλώσωσι τὰ ζῶά των, θέλουν συγχρόνως πληρόνει εὐκολώτερον καὶ τὸν φόρον τῶν μεγάλων ζώων.

Τὸ μέτρον τοῦτο δὲν εἶναι πρωτοφανὲς, ἀλλ' ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, διετέλει ἐν χρήσει ἐπὶ δεκαετίαν, καὶ ἀπεδείχθη ἐκ πείρας ἀνεπισφαλές, διότι κατὰ τὸν χρόνον τῆς χρήσεώς του αἱ καθυστερήσεις τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν μεγάλων ζώων οὐδέποτε ἔφθασαν εἰς τὸν βαθμὸν, εἰς ὃν ἦδη εὑρίσκονται, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ εἴσπραξις τούτου γίνεται συγχρόνως μὲ τὴν τοῦ φόρου τῶν ποιμνίων.

Τοιαύτας παρατηρήσεις ὑπομιμνήσκων πρὸς ὑμᾶς, Κύριοι Βουλευταὶ, πέποιθα, ὅτι θέλετε παραδεχθῇ ἐπιψηφίζοντες μέτρον, ὅπερ ἀποβαίνει, οὐχὶ μόνον ἀβλαβές, ἀλλὰ καὶ λυσιτελὲς διά τε τοὺς κτηνοτρόφους, καὶ διὰ τὸ δημόσιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν

Δ. Γ. ΒΟΥΓΑΡΗΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Ἰανουαρίου 1849.

ΟΘΩΝ.

Δ. Γ. ΒΟΥΓΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμορρόνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας διατάττομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Ὁ διὰ τὸ ἔτος 1849 φόρος ἐπὶ τῶν ζώων κανονίζεται, βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται ὑπὸ τὰς αὐτὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου 1848, νόμου ΟΔ'. περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων, ἰσχύοντος καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, καθ' ὅσον δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸν παρόντα νόμον.

Ἄρθρ. 2. Ὁ φόρος ἐπὶ τῶν μεγάλων ζώων, ὡς καὶ τῶν ὑνάμει τοῦ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου π. ε. νόμου βεβαιωθέντων χοίρων, πληρόνεται μέχρι τῆς 10 Μαρτίου.

Ἄρθρ. 3. Ἡ δήλωσις τῶν χοίρων διὰ τὸ 1850, θέλει γείνει ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, ἡ δὲ ἀπαρίθμησις αὐτῶν κατὰ τὸν Νοέμβριον ε. ε. σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ ἀνωτέρω νόμου.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον.

ΝΟΜΟΣ ΟΔ'.

Περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου διὰ τὸ 1848.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

Ἄρθρ. 1. Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος διὰ τὸ ἔτος 1848 κανονίζεται ὡς ἀκολούθως·

1) Διὰ τὰς αἶγας καὶ τὰ πρόβατα λεπ. 25 κατὰ κεφαλήν.

2) Διὰ τοὺς ὄνους λεπτὰ 50.

3) Διὰ τὰ μεγάλα ζῶα καὶ τοὺς χοίρους δρ. 1.

Ἄρθρ. 2. Ἐξαιροῦνται τοῦ ἀνωτέρω φόρου.

1) Τὰ θηλάζοντα τῶν αἰγῶν, προβάτων καὶ χοίρων.

2) Οἱ πῶλοι τῶν ὄνων καὶ ἵππων, καὶ οἱ μόσχοι τῶν βοῶν μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν δύω ἐτῶν συμπληρωμένων, εἴτε θηλάζουσιν, εἴτε μή.

3) Οἱ κροτριῶντες βόες, ἀγελάδες καὶ βουβάλια.

Ἄρθρ. 3. Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος, ὡς κανονίζεται ἀνωτέρω, θέλει εἰσπραχθῆ καθ' ὅλον τὸ Κράτος διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εἰς τοὺς ταμίας σταλησομένων πινάκων τῆς εἰσπράξεως, ἀπὸ τοὺς κατ' ἐπαρχίαν οἰκονομικοὺς ἐφόρους, στηριζομένων εἰς τὰς δηλώσεις, ἢ τὰς, κατὰ τὸ ἄρθρ. 9, ἀποφάσεις. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ ὁ φόρος ἐπὶ τῶν χοίρων, τῶν δηλωθέντων, ἢ ἐξακριβωθέντων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 12 τοῦ ἀπὸ 2 Μαρτίου 1847 περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων Νόμου.

Ἄρθρ. 4. Ἡ ἐξακρίβωσις τῶν ζώων γίνεται ὡς ἑξῆς. Πᾶς κτηνοτρόφος ὀφείλει μέχρι τῆς 10 Μαρτίου νὰ δηλώσῃ ἐγγράφως ἐνώπιον τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ὁποίας ἐνδιαιτῶνται τὰ ζῶα του, ἢ παραχειμάζουν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δηλώσεως, τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ὁλογράφως τε καὶ ἀριθμητικῶς κατὰ γένος, οἷον αἶγας, πρόβατα, ὄνους κτλ. τὸ χωρίον καὶ τὴν θέσιν, ἔνθα εὑρίσκονται, καὶ τὸν τόπον τῆς κατοικίας του. Ἂν δὲ κτηνοτρόφος τις ἔχῃ τυχὸν σμίκτας ὀφείλει νὰ σημειώσῃ παρὰ πόδας τῆς δηλώσεως τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα ὁ καθεὶς τούτων ἔχει διακεκριμένως κατὰ γένος· ἕκαστος δὲ τῶν κτηνοτρόφων σμίκτων εἶναι ὑπόχρεως νὰ δηλώσῃ χωριστὰ τὰ ἴδιά του ζῶα, ὡς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κτηνοτρόφου, μὲ τὰ ζῶα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡνωμένα καὶ τὰ ἰδικά του.

Τὰ ἀγωγιάτικα ζῶα θέλουν δηλοῦσθαι κατ' ἐξαίρεσιν ἐνώπιον τοῦ Δημάρχου ἐκείνου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ὁ κύριος αὐτῶν ἔχει τὴν διαμονήν του.

Αἱ δηλώσεις συντάσσονται εἰς διπλοῦν ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, καὶ παραδίδονται εἰς τὸ Δημαρχεῖον ὅπου ἡ μὲν κρατεῖται, ἡ δὲ ἄλλη ἐπιστρέφεται παραχρῆμα εἰς τὸν κτηνοτρόφον, ἐπιθεωρημένη παρὰ τοῦ Δημάρχου.

Ἕκαστος τῶν Δημαρχων κρατεῖ βιβλίον ἐν ᾧ ἐγγράφει τὰ ἐπὶ τῶν δηλώσεων ἀναφερόμενα ζῶα καὶ τὸ χωρίον, χωρὶς νὰ συμπεριλαμβάνῃ τὰ τυχὸν παρὰ πόδας τῆς δηλώσεως σημειούμενα. Τὸ βιβλίον τοῦτο κλείεται τὸ ἑσπέρας τῆς 10 τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἡμέρας, καὶ παραπέμπεται ἐντὸς πέντε ἡμερῶν τὸ πολὺ παρὰ τοῦ δημάρχου πρὸς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον συνωδευμένον μὲ τὰς παρουσιασθείσας δηλώσεις. Ἀπόσπασμα δὲ αὐτοῦ περιέχον τὸ ὄνομα τοῦ κτηνοτρόφου καὶ τὸ ποσὸν τῶν ζώων του ταιχοκολλᾶται, ἐπιμελείᾳ τοῦ Δημάρχου, εἰς ἕκαστον παρεδρεῖον.

Ὅστις τῶν Δημάρχων ἀμελήσῃ τὴν τακτικὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου, ἢ ἀρνηθῇ νὰ δεχθῇ τὰς εἰς αὐτὸν παρουσιαζομένας δηλώσεις, ἢ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν κτηνοτρόφον θατέραν τῶν δηλώσεων ἐπιθεωρημένην, ὀλιγωρήσῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀποσπάσματος ἢ βραδύνῃ τὴν ἀποστολὴν τοῦ βιβλίου πρὸς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον παρὰ τὸν κανονισμένον χρόνον, καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ ἄνευ προηγουμένης ἀδείας περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ἀπὸ τὴν προϊσταμένην αὐτοῦ Ἀρχήν.

Ἄρθρ. 5. Ἐὰν ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος ἢ ἡ Διοικητικὴ ἀρχὴ λάβῃ ὑποψίας εἴτε ὡς ἐκ τῆς παραθέσεως τοῦ βιβλίου τῶν δηλώσεων μὲ τοὺς πίνακας τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, εἴτε ὡς ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν, ὅτι οἱ κτηνοτρόφοι ὁλοκλήρου χωρίου ἢ μέρους αὐτῶν δὲν ἐδήλωσαν τὰ ζῶά των, ἢ ἐδήλωσαν αὐτὰ ἐλλιπῆ, διατάττουν ἐκ συμφώνου νὰ ἐνεργηθῇ ἀπαρίθμησις τῶν ζώων αὐτῶν, ῥητῶς ὀνομαζομένων, συντάττοντες ἐπὶ τούτῳ τὸ ἀνῆκον πρωτόκολλον, οἱ δὲ παραβάται τῆς διατάξεως ταύτης τιμωροῦνται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχ. 100.

Ἄρθρ. 6. Ἡ ἀπαρίθμησις ἐνεργεῖται μέχρι τέλους Μαΐου ἀπὸ ἀπαριθμητὰς καὶ βοηθοὺς, διοριζομένους παρὰ τῆς κατ' ἐπαρχίαν Διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου. Διὰ πᾶσαν ἀπαρίθμησιν συντάσσεται πρωτόκολλον ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ ἀπαριθμητοῦ καὶ τῶν παρακολουθούντων αὐτῷ δύω βοηθῶν καὶ

δύω μαρτύρων προσκαλουμένων παρὰ τοῦ κτηνοτρόφου, ἂν θέλῃ, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀπαριθμητῶν καὶ βοηθῶν ἐντὸς τριῶν ὡρῶν τὸ βραδύτερον, τὸ ὁποῖον ἔχει πλήρη ἰσχὺν ἕως οὗ ἀποδειχθῇ ὡς πλαστόν. Τὸ πρωτόκολλον τοῦτο διευθύνεται εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ὅστις ὀφείλει νὰ καταμηνύσῃ τὴν πρᾶξιν παραπέμπων αὐτὸ πρὸς τὸν παρὰ τοῖς πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ πρὸς καταδίωξιν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου πταισματοδικείου, ἢ πλημμελειοδικείου.

Ἄρθρ. 7. Οἱ ἀπαριθμηταὶ καὶ βοηθοὶ εἶναι ὡς δημόσιοι ὑπηρέται, καὶ ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου, ἀφοῦ προσκληθῶσι νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ἀπαριθμήσεως. Ἡ ἔκθεσις τῆς ὁρκωμοσίας συντάσσεται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου.

Ἄρθρ. 8. Ἡ ἡμερησία ἀντιμισθία τῶν ἀπαριθμητῶν καὶ βοηθῶν προσδιορίζεται παρὰ τῆς Διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἥτις οὐδέποτε θέλει εἶσθαι ἀνωτέρα τῶν τριῶν δραχμῶν διὰ τοὺς ἀπαριθμητάς, καὶ δύο διὰ τοὺς βοηθούς, πληρωνομένους ἀπὸ τοὺς ταμίας μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀπαριθμήσεως.

Ἄρθρ. 9. Ὁστις τῶν κτηνοτρόφων παραλείψῃ νὰ δηλώσῃ ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ ἄρθρ. 4 ὁριζομένης προθεσμίας τὰ ζῶά του, ἢ δηλώσῃ αὐτὰ ἐλλειπῶς ὑποβάλλεται ἐκτὸς τοῦ ἁπλοῦ φόρου καὶ εἰς τὴν ἀποτίμησιν τῶν σχετικῶν ἐξόδων τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ζώων του, καὶ εἰς πρόστιμον, ἢ χρηματικὴν ποινήν, ἴσην μὲ τὸ τριπλοῦν τοῦ φόρου τῶν ζώων, τὰ ὁποῖα ἐπροσπάθησε νὰ ὑποκρύψῃ· καὶ τὸ μὲν πρόστιμον ἐπιβάλλεται ὁσάκις ὁ φόρος τῶν ἀνακαλυφθέντων ζώων δὲν ὑπερβαίνει τὰς δραχμὰς 20, ἡ δὲ χρηματικὴ ποινὴ ὁσάκις τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ἀνώτερον. Τὸ τρίτον τῆς ποινῆς ἢ τοῦ προστίμου δίδοται εἰς τὸν καταμηνυτήν, ἐξαιρουμένου τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἀπαριθμήσεως, καὶ τῆς διευθυνούσης αὐτὸ ἀρχῆς. Μόνοι δ' οἱ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσερχόμενοι ἐντὸς τοῦ Κράτους κτηνοτρόφοι, μεταφέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὰ ζῶά των, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐποχῆς τῶν δηλώσεων καὶ διαρκούσης τῆς πρὸς ἀπαρίθμησιν προθεσμίας, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰς τοῦ παρόντος ἄρθρου ποινάς.

Ἡ δ' ἀπαρίθμησις τῶν ζώων τούτων θέλει ἐνεργεῖσθαι παρὰ τῆς πρώτης τελωνιακῆς ἀρχῆς συνταχθησομένου πρωτοκόλλου, τὸ ὁποῖον θέλει διευθύνεσθαι πρὸς τὸν ἁρμόδιον οἰκονομικὸν ἔφορον, πρὸς εἴσπραξιν τοῦ νενομισμένου φόρου.

Ἄρθρ. 10. Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος πληρώνεται ἐντὸς τῆς 15 Μαΐου, τῶν δ' ἐξερχομένων ἀπὸ τὸ Κράτος ὁ φόρος θέλει πληρώνεσθαι πρὶν τῆς ἐξόδου αὐτῶν, καὶ ἂν προηγῆται αὐτὴ τοῦ

ἀνωτέρω μηνός· ἐπομένως αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ δὲν θέλουν ἐπιτρέπει τὴν ἔξοδον, πρὶν παρουσιασθῇ εἰς αὐτὰς τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου. ἐπίσης δὲν ἐπιτρέπεται οὐδαμῶς ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου ἡ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν διάβασις τῶν ζώων, τῶν ὁποίων οἱ κύριοι δὲν ἔχουν σταθερὰν διαμονὴν εἰς ἕνα τῶν δήμων τοῦ Βασιλείου, ἂν δὲν πληρώσωσι προηγουμένως τὸν εἰς αὐτοὺς ἀνήκοντα φόρον, ἢ ἂν δὲν δώσωσιν ἀξιόχρεων ἐγγύησιν.

Ἄρθρ. 11. Ὅλαι αἱ ἐθνικαὶ βόσκαι θέλουσιν ἐνοικιασθῆ. Ἐθνικὸς νόμος ὁσονούπω ἐκδοθησόμενος θέλει ὁρίσει αὐτὰς καὶ κανονίσει τὰ περὶ τῶν βοσκῶν ἐν γένει. Μέχρι δὲ τῆς ἐκδόσεως τούτου διατελοῦν ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 11 τοῦ ἀπὸ 2 Μαρτίου π. ε. νόμου.

Ἄρθρ. 12. Ἡ δήλωσις τῶν χοίρων διὰ τὸ ἔτος 1849 ἐξαιρέσει ἑνὸς οἰκοσίτου δι' ἑκάστην οἰκογένειαν, θέλει γείνει ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τ. ε. ἡ δὲ ἀπαρίθμησις καὶ ἐξακρίβωσις αὐτῶν κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον· τὰ περὶ προσδιορισμοῦ καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων τούτων θέλουν κανονισθῆ διὰ τοῦ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἐκδοθησομένου νόμου.

Ἄρθρ. 13. Ὁ παρὼν νόμος θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ θέλει ἀναγνωσθῆ ἐπὶ Ἐκκλησίας εἰς ὅλας τὰς κοινότητας πρὶν τῆς ἐνάρξεως τῶν δηλώσεων.

Ἄρθρ. 14. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα Νόμον καὶ δώσει τὰς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἀναγκαίας ὁδηγίας καὶ τύπους.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Φεβρουαρίου 1848.

ΟΘΩΝ.

Ὁ Ὑπουργὸς Ν. ΚΟΡΦΙΩΤΑΚΗΣ.

Ἔπειτα ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως 1550 δραχμῶν καὶ τὴν δικαιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως·

«ΕΚΘΕΣΙΣ

Τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 1550 εἰς τὸ κεφάλ. ΙΔ΄ ἀριθ. 2 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1848.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Λόγοι ὑπηρεσίας ἐπροκάλεσαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν μετάθεσιν διαφόρων δικαστικῶν ὑπαλλήλων, δι' ἣν, ἐξαντλη-

θείσης τῆς ἀρχικῶς ψηφισθείσης ποσότητος δραχ. 2,100, ἀπαιτεῖται προσέτι ἓν ποσὸν δραχ. 1550 διὰ νὰ πληρωθῶσιν ὅσα ἀκόμη ὀφείλονται πρὸς διαφόρους μετατεθέντας.

Τὴν πίστωσιν τοῦ τελευταίου τούτου ποσοῦ ἐξαιτούμενος διὰ τοῦ συνημμένου νομοσχεδίου, θεωρῶ ἁρμόδιον νὰ πληροφορήσω τὴν βουλήν, ὅτι, ἂν καὶ ἡ ζητουμένη ἤδη νὰ ψηφισθῇ ποσότης τῶν δραχ. 1550 φαίνεται αὔξησις εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1848, ἀλλ' ἐν μέγα ποσὸν ὡσεὶ δραχ. 60,000, αἵτινες θέλουν πιθανῶς περισσεύσει ἀπὸ τὰς ψηφισθείσας δαπάνας τοῦ εἰρημένου προϋπολογισμοῦ, εἶναι ἀποχρῶν λόγος νὰ πείσῃ τὴν βουλήν, ὅτι ἀντὶ αὐξήσεως, θέλει προκύψει ἐπαισθητὴ ἐλάττωσις εἰς αὐτόν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Γ. Α. ΡΑΔΑΗΣ. »

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἀκόλουθον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης πρὸς τὴν βουλήν, τὸ ὁποῖον θέλει ὑποστηρίζει κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτῆς συζήτησίν του.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας διατάσσομεν τὰ ἀκόλουθα·

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Γ'. ἄρθρ. 2. τοῦ διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, συμπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 1550.

Ἄρθρ. 2. Ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος ἀνατίθεται εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν οἰκονομικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Ἰανουαρίου 1849.

Ο Θ Ω Ν

Α. Γ. ΒΟΥΑΓΑΡΗΣ.

Γ. Α. ΡΑΔΑΗΣ.»

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως γενομένης τὴν 20 Ἰανουαρίου ἡμέραν Πέμπτην τὴν συζήτησιν τῆς ἀναγνωσθείσης ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συντάξεως τῆς χήρας Κ. Κολοκοτρώνου, καὶ τῆς ἐκλογῆς Μινῴας ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 3 ὥραν μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.
Α. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.
Μελέτης Χ. Μελέτης.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΘ'.

Τῆς 20 Ἰανουαρίου 1849.

Συνελθόντων σήμερον περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ, εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης, καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα, ἐκτὸς τοῦ πρώτου, ὅπερ δὲν συνεπληρώθη εἰσέτι, ὅτι ἐξελέξαντο κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν τάξιν εἰσηγητὰς ἐπὶ μὲν τοῦ περὶ φόρου τῶν ζώων νομοσχεδίου τοὺς ΚΚ. Χατσόπουλον, Γ. Μῆτσον, Τζουχλον, Βρυζάκην, Κανελλόπουλον καὶ Γ. Κονδύλην. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ πιστώσεως 1550 δραχ. νομοσχεδίου τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου, τοὺς ΚΚ. Ἰω. Ἀντωνόπουλον, Στεφανόπουλον, Ἰω. Κριεζῆν, Τσαλοκώσταν καὶ Πιτρινὸν, ἐκτὸς τοῦ α. καὶ δ'. τὰ ὁποῖα εἰσέτι δὲν ἐξελέξαντο.

Παρατηρήσαντος ἔπειτα τοῦ προέδρου ὅτι ὁ βουλευτὴς Πανοπριστόπουλος δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὴν βουλὴν ἐκτίθησιν ὅτι παρὰ τὰ ὑπὸ τοῦ 56 ἄρθρου τοῦ συντάγματος ὡρισμένα καταδιώκει αὐτὸν ὁ ἐν Ναυπλίᾳ εἰσαγγελεὺς τῶν πρωτοδικῶν, διὰ νὰ τὸν εἰσαγάγῃ εἰς δίκην, καὶ ἐπειδὴ ἡ καταδίωξις αὕτη ἐπισπεύδεται, καθίσταται ἀναγκαία ἡ ἄμεσος τῆς ἀναφορᾶς ἀνάγνωσις, ἀνεγνώσθη αὕτη ἔχουσα οὕτω·

« Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ὡς μοναδικὴ ἱστορικῶς ἀναφαίνεται, Κύριοι βουλευταὶ, ἡ σκανδαλωδεστάτη παραβίασις τοῦ συντάγματος ἐκ μέρους τοῦ Κ. εἰσαγγελέως τῶν ἐν Ναυπλίῳ πλημμελειοδικῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου, ἡ καταφρόνησις τῆς ἐξουσίας ὁλοκλήρου τῆς βουλῆς, κατόπιν τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ὑποφαινομένου, ὅστις ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὦμαι μέλος τοῦ σώματος τούτου.

Καὶ ἰδοὺ ἡ ὑπόθεσις!

Κατὰ τὸ ἔτος 1848 γενομένης μηνύσεως ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελέως τούτου κατ' ἐμοῦ, ὡς δημάρχου Σολυγείας, ἐπὶ διαταράξει οἰκιακῆς εἰρήνης, διετάχθη ἀνάκρισις, καὶ τοιοῦτος παραδόξως ἐδόθη εἰς αὐτὴν χαρακτὴρ, ὥστε διετάχθη καὶ ἡ διὰ τῆς βίας προσαγωγή μου ἄνευ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅτι ἂν

ὄχι καὶ δήμαρχος κατὰ τὸ ἄρθρον 28 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἄνευ ἀδείας τῆς προϊσταμένης μου ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ ὡς βουλευτὴς δυνάμει τοῦ ἄρθρου 86 τοῦ συντάγματος, εἶμαι ἀκαταδίωκτος.

Διὰ τὸ ἐπουσιῶδες τῆς κατηγορίας ταύτης, ἥτις δὲν εἶναι εἰμὴ ἁπλισμένη σκευωρία, ἐσιώπησα τὴν ὕβριν ταύτην προσελθὼν αὐθορμήτως εἰς τὴν ἀνάκρισιν.

Ἀλλὰ τί συμβαίνει;

Ὁ Κ. εἰσαγγελεὺς τεχνιέντως προὐκάλεσε βούλευμα τοῦ συμβουλίου, καὶ συγχρόνως ἐκδώσας κατηγορητήριον μὲ ἐγκαλεῖ ἐνώπιον τοῦ πλημμελειοδικείου δι' ἐκτάκτου καὶ ἐξαιρετικῆς δραστηριότητος προσκαλῶν με, ὅπως ἐγκαταλείψω τὴν βουλευτικήν μου ἕδραν καὶ ἀπεκδυόμενος τοῦ βουλευτικοῦ μανδύου, λάβω τὴν ἕδραν τῶν ἐγκαλουμένων κατὰ τὴν 15 Φεβρουαρίου ε. ε. ἄνευ συλλογισμοῦ καὶ ἐξετάσεως συντάγματος, βουλῆς, καὶ βουλευτικοῦ ἀξιώματος! λέγω τεχνιέντως, διότι διὰ νὰ καλύψῃ τὴν ὕβριν ταύτην παραλείπει καὶ εἰς τὸ βούλευμα καὶ εἰς τὸ κατηγορητήριον τὰ στοιχεῖα τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν ταυτότητά μου.

Ὅθεν, Κύριοι, μακρὰν τοῦ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν ψῆφόν σας πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἀθωότητός μου, καὶ μακρὰν τοῦ νὰ ζητήσω τὴν ὑπεκφυγὴν τῆς ἐγκληματικῆς δικαιοδοσίας χάριν προνομίων, ἀλλ' ἀπεναντίας πρόθυμος νὰ ὑποστῶ τὴν δικαιοσύνην συμφώνως μὲ τὸν νόμον, περιορίζομαι μόνον νὰ σᾶς ἀναφέρω εὐσεβάστως ὅτι τὸ πλημμελὲς τοῦτο γεγονὸς προσβάλλον ἀναιδῶς τὸ σύνταγμα αὐμόνον τὴν ἐξουσίαν τῆς βουλῆς καταφρονεῖ, ἀλλ' ἐξευτελίζει τὴν βαρύτητα καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ἔθνους, καὶ ἐξαιτοῦμαι ν' ἀποφανθῇ ἡ βουλὴ ἐπ' αὐτοῦ ὅ,τι νομίζει δίκαιον πρὸς τιμὴν τοῦ συντάγματος καὶ ἱκανοποίησίν της.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Ἰανουαρίου 1849.

Καὶ ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως

Εὐπειθέστατος.

Ὁ βουλευτὴς Κορινθίας

Γ. Παναγιωτόπουλος.»

Ἀπήντησε πρὸς ταῦτα ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι ἐξ αὐτῆς τῆς ἀναφορᾶς, δι' ἧς καταγγέλλεται ἡ τοῦ εἰσαγγελέως διαγωγή, ἥτις ἀληθῶς εἶναι καθ' ἑαυτὴν καταδικαστέα, ἐξάγεται καὶ ἡ δικαιολογία του. Ἐπειδὴ ἀντίκειται μὲν τῷ ὄντι πρὸς τὸ σύνταγμα ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ εἰσαγγελέως, ἀλλ' ὁμολογεῖ συνάμα ὁ βουλευτὴς ὅτι προσῆλθεν εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐξετάσθη βεβαίως. Ἐκ τούτου συνάγεται ἄρα, ὅτι μὴ ἀποποιηθέντος αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς, οὐδ' ἀντιτάξαντος τὸ νομοθετικὸν προνόμιόν του, ὁ εἰσαγγελεὺς ἀπαιτηθεὶς ἐπισπεύδει τὴν καταδίωξιν. Συμπεραίνει λοιπὸν ὅτι ἀγνοῶν ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν βουλευτικὴν ἰδιότητα τοῦ ῥηθέντος, ἐνέργησε τὴν καταδίωξιν, διότι δὲν ἠδύνατο ἄλλως νὰ περιπέσῃ εἰς τοσαύτην προφανῆ τοῦ συντάγματος παραβίασιν. Ὅπως δήποτε ὅμως, θέλει ἐξετάσει ἀκριβέστερον τὴν ὑπόθεσιν, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ, ἂν εἶναι χρεία, τὸ βουλευτικὸν τοῦτο προνόμιον.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ἀναφερομένου βουλευτοῦ ὅτι ἐν γνώσει ἐνηργήθησαν ταῦτα πάντα, καθ' ὅσον καὶ ὁ εἰρηνοδίκης καὶ ὁ ὑποδιοικητὴς παρετήρησαν πρὸς τὸν εἰσαγγελέα περὶ τοῦ νομοθετικοῦ αὐτοῦ δικαιώματος, καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἀνάκρισιν του κατέθεσε τὴν βουλευτικήν του ἰδιότητα, καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ προσποιῆται ὅτι δὲν γνωρίζει ταῦτα.

Τοῦ δὲ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ ἀναγνωρίσαντος τότε τὸ παράνομον τῆς διαγωγῆς τοῦ εἰσαγγελέως, λαβὼν τὸν λόγον, παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ἂν καὶ ὁ ὑπουργὸς συνεφώνησε πρὸς ὅσα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐῤῥέθησαν, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ τοιαύτη ὑπὲρ τῶν βουλευτῶν πρόνοια ὡς ἰδιαίτερόν τι προνόμιον καθὼς γορεγούμενον, βιάζεται νὰ εἴπῃ ὀλίγα τινά. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι δὲν ἐννοεῖ νὰ μὴ ἐμφανίζωνται οἱ βουλευταὶ ποσῶς εἰς τὰ δικαστήρια, ἀδιαφορούντες εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ νὰ γίνηται τοῦτο ἐν γνώσει καὶ ἐν ἀδείᾳ τοῦ σώματος, ὡς ὁ θεμελιώδης νόμος ὁρίζει. Σκοπὸς δὲ τοῦ νομοθέτου δὲν ἦτο νὰ ἐξαιρέσῃ τὴν βουλευτικὴν τάξιν τῶν κοινῶν ἀνθρώπων ἀπ' ὅλους ὑποχρεώσεων, ἀλλὰ διὰ νὰ προλάβῃ καὶ ματαιώσῃ πονηρὰς εἰσηγήσεις, δι' ὧν τὸ κοινοβουλευτικὸν σῶμα ἠδύνατο νὰ ῥιφθῇ εἰς παραλυσίαν, προκαλουμένων ἑκάστοτε ἀδίκων καταδιώξεων. Ἡ ἐξαίρεσις λοιπὸν αὕτη δὲν εἶναι, οὐδὲ πρέπει νὰ ὀνομασθῇ προνόμιον, ἀλλ' εἶναι ἀναγκαία τοῦ συντάγματος πρόνοια ὑπὲρ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, διὰ νὰ μὴ ἄγηται καὶ φέρηται ἀπὸ τὰς θελήσεις τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου. Περιπλέον ἡ περίστασις αὕτη τοῦ ἀνωτέρω βουλευτοῦ δὲν εἶναι πρωτοφανής· τὸ κατ' αὐτὸν ἔχει γνῶσιν καὶ δύω ἄλλων τοιούτων, περὶ ὧν θέλει ἐν καιρῷ ὁμιλήσει. Διὰ τοῦτο παρακαλεῖ τὸν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸν νὰ λάβῃ γενικὰ περὶ τούτου μέτρα καὶ νὰ μὴ γίνηται τοῦ λοιποῦ ἄνευ γνώσεως

τῆς βουλῆς οὐδεμία τοιαύτη κλῆσις ἢ καταδίωξις, διότι ἡ περὶ τούτου πρόνοια εἶναι ἐθνική, καὶ ἀντίκειται κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ σύνταγμα.

Ἐπέφερεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ὀνομάσας τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην προνόμιον, δὲν ἐνόησε νὰ προσβάλῃ ὡς κακῶς ἔχον τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀλλὰ διότι πᾶν τὸ ἐξερχόμενον ἀπὸ τὴν συνήθη ταξιν τῶν νόμων καλεῖται προνόμιον. Αὕτη εἶναι ἡ ἀναγνωρισθεῖσα παρὰ τοῖς νομοδιδασκάλοις ἐπωνυμία. Τὸ δικαίωμα δὲ τοῦτο παρὰ τοῦ νόμου ἐπιτρεπόμενον χορηγεῖται οὐ μόνον εἰς τὴν βουλὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γερουσίαν καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν βασιλέα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ προνομίου· περὶ δὲ τῶν ἄλλων περιστάσεων, ἃς ὁ προαγορεύσας ἀνέφερε, παρατηρεῖ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἔλαβε γνῶσιν αὐτῶν. ἄλλως ἤθελεν ἅμα ἀναφανείσας τὰς ἐμποδίσει. Ἀπόδειξις δὲ εἶναι αὐτὴ πάλιν ἡ τοῦ ὑπουργείου διαγωγὴ ἐπὶ περιστάσεως ὁμοίας, ἀλλὰ πολλῷ ταύτης ἀσθενεστέρας. Ὁ βουλευτὴς Α. Νοταρᾶς προσκληθεὶς νὰ δώσῃ ἁπλῆν μαρτυρίαν περί τινος ὑποθέσεως δὲν εἶχεν ἐμφανισθῇ, ἡ δὲ εἰσαγγελία διέταξε τὴν διὰ βίας προσαγωγήν του. Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον πληροφορηθὲν τοῦτο, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπει ὁ νόμος οὐδὲ τὴν εἰς μαρτυρίαν βιαίαν προσαγωγὴν βουλευτοῦ, ἀφοῦ οὐδ' εἰς δίκην ἐπιτρέπει νὰ εἰσάγηται. Ὅθεν διέταξε τότε νὰ μείνῃ ὁ βουλευτὴς ἀνενόχλητος. Ἀφοῦ λοιπὸν καὶ εἰς περίστασιν ἐξαγομένην ἁπλῶς ἐκ τοῦ νόμου ἐνήργησε τοῦτο, πολλῷ μᾶλλον δὲν ἤθελεν ἀδιαφορήσει, ἐὰν ἐγνώριζε, περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος μνησθεισῶν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ὁ βουλευτὴς Π. Μοναστηριώτης προσκληθεὶς εἶχεν ὑποστῆ πέρυσιν ἀνακριτικὰς ἐξετάσεις διά τινα κατ' αὐτοῦ προσαφθεῖσαν κατηγορίαν, ἡ δὲ ἀνάκρισις, μὴ ἐξαγαγοῦσά τι, τὸν ἀπέλυσε τότε, καὶ ἴσως τὴν περίστασιν ταύτην αἰνίττεται ὁ πρὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἀγορεύσας. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ὁ μὲν ῥηθεὶς Μοναστηριώτης διὰ τὴν θέσιν αὐτοῦ δὲν ὤφειλε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν, οἱ δὲ ἀνακρινταὶ, πρὶν ἢ προχείρως καλῶσι τοὺς βουλευτὰς, πρέπει νὰ ἐξετάζωσι πρῶτον ἐὰν ὑπάρχῃ ὕλη κατηγορίας, νὰ λαμβάνωσι μετὰ τοῦτο τὴν ἄδειαν τῆς βουλῆς καὶ ἀκολούθως νὰ καλῶσι τὸν βουλευτὴν εἰς ἀνάκρισιν, ἐπειδὴ ὅταν πρὸ τούτων ἐνεργηθῇ ἡ ἀνάκρισις, ὁ βουλευτὴς εἶναι ἤδη εἰς θέσιν καταδιωκομένου, ὥστε πρὸ τῆς ἀνακρίσεως ἔτι πρέπει νὰ γίνωνται ὅσα εἶπεν. Ἀλλ' ὁ Κ. Μοναστηριώτης μὴ ἐξετάσας, φαίνεται, ἀκριβῶς, προσῆλθεν εἰς τὴν

ἀνάκρισιν καὶ ἐξετασθεὶς ἀπελύθη, οἱ δὲ ἐνεργήσασαι τοῦτο ἀρχαὶ οὐδ' ἐπεπλήχθησαν διὰ τὸ ἄτοπον τῆς διαγωγῆς των.

Ἀπήντησεν ὁ περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐνταῦθα ὅτι ἂν καὶ δὲν σεμνύνεται ἐπὶ πολυμαθείᾳ, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ τὰ χρέη αὐτοῦ γνωρίζει καὶ τὰ παρὰ τοῦ συντάγματος ὁριζόμενα. Διαβεβαιοῖ δὲ τὴν βουλὴν ὅτι οὔτε ἀνάκρισιν ὑπέστη, οὐδὲ λόγος τῷ ἐζητήθη παρά τινος, ἀλλ' ἐγένετο μόνον ἐξώδικός τις ἐξέτασις, χωρὶς νὰ τὸν συμπεριλάβωσιν οὐδόλως.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ ἐνδιαφέρηται τόσον καὶ νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὴν ὑπόθεσιν, δι' ἣν προσκαλεῖται, ἢ αὐτὸς οὗτος ὁ προσκαλούμενος. Ὅταν δὲ ὁ βουλευτὴς αἰσθάνηται ὅτι διὰ τῆς ἀνακρίσεώς του, δύναται νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν περαιτέρω διαδικασίαν, δὲν ἦτο κακὸν, ὅταν θέλῃ, νὰ προσέρχηται εἰς τὴν ἀνάκρισιν, διότι παύει οὕτω πᾶσα τῆς ὑποθέσεως πρόοδος. Ὅθεν εἰς αὐτὸν μᾶλλον ἀνήκει ὡς πρὸ παντὸς ἄλλου γινώσκοντα τὴν ὑπόθεσιν, νὰ προσέλθῃ, ἂν θέλῃ, αὐθόρμητος, τοῦτο δὲ δὲν ὑπάγει αὐτὸν οὐδόλως εἰς τὴν τοῦ καταδιωκομένου θέσιν, διότι μόνον ἡ βουλὴ δύναται νὰ ἀπαρασίσῃ ἂν ἦναι εἰσακτέος εἰς δίκην, ἐνῷ ἄλλως δίδων ἐγκαίρως ὁ βουλευτὴς τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας, δύναται, ὡς εἶπε, νὰ ματαιώσῃ πᾶν ἄλλο.

Ἐπενεγκόντος δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ὅτι οὐδὲ παράπονον ἔχει κατὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, οὐδὲ πραέβη ὅλως ἡ κατ' αὐτοῦ λεγομένη ἀνάκρισις, προσέθηκεν ἄλλος ὅτι ἂν ὄχι εἰς αὐτὸν, συνέβη ὅμως τοιοῦτόν τι εἰς τὸν βουλευτὴν Κ. Βιρβίλην, καὶ τὸ ὑπουργεῖον πρέπει νὰ λάβῃ ἐντονώτερα μέτρα.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἐπιλαμβανόμενος τοῦ ζητήματος μόνον καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἰδέαν, ὅτι, ὅταν ὁ βουλευτὴς προσέρχηται οἴκοθεν, δύναται ἡ ἀνάκρισις νὰ προχωρήσῃ, ἐκ προοιμίων παρατηρεῖ ὅτι οὐδὲ τοῦτο πρέπει νὰ γίνηται, οἱ δὲ εἰσαγγελεῖς καὶ ἀνακριταὶ πρέπει νὰ ἀπέχωσιν, εἴτε περιουσιάζονται ἢ ὄχι οἱ βουλευταί. Ἐπειδὴ ἀπαγορεύων τοῦτο ὁ νομοθέτης, σκοπὸν κύριον εἶχεν, ὥστε ὁ βουλευτὴς ἀπερχόμενος εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων, νὰ ἦναι γαλήνιος καὶ ἥσυχος ἄλλων περισπασμῶν. Ὅταν λοιπὸν παραβιάζωνται εἰς τοῦτο οἱ βουλευταί, ὡς ὁ Κ. Πανοπριοτόπουλος, ὅταν διὰ πλαγίου μέσου παρασύρωνται, ἢ ὁ ἐνωμοτάρχης μεταβαίνῃ εἰς τὴν οἰκίαν των νὰ τοὺς ἐξετάσῃ, ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου ἐξέλιπε καὶ ἡ αὐθόρμητος αὕτη προσέλευσις τὸν εἰσάγει πλέον εἰς δίκην. Ἐνταῦθα δὲ ὁ ῥηθεὶς Πανοπριοτόπουλος προσεκλήθη καίτοι ἐκπληρῶν τὰ

βουλευτικά του καθήκοντα, ἐνῷ δὲ ἡ ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ προσῆλθε, τὸ κοινωνικὸν τοῦτο προνόμιον ἀπώλεσε τὴν ἰσχύν του, διότι τὸν παρεδίασαν διὰ μέσου πλαγίου. Ἂς μὴν ἀπατώμεθα δὲ λέγοντες ὅτι ἐνδεχόμενον νὰ μὴν ἐγνώριζεν ἡ εἰσαγγελία ὅτι ὁ Κ. Πανουτσόπουλος εἶναι βουλευτής· ἡ θέσις αὕτη διακρίνεται ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴν ἐγνώριζεν ὅτι μετέχει οὗτος τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας· Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι διὰ τῆς πράξεως ταύτης ἐβουλεύθη ὁ νόμος, καὶ διὰ τοῦτο ἀποκρούων τὴν ἀρχὴν ὅτι οἱ βουλευταὶ δύνανται νὰ προσέρχωνται αὐθορμήτοι εἰς ἀνάκρισιν, ἐπιμένει ὅτι μόνον ἐν ἀδείᾳ τῆς βουλῆς πρέπει νὰ γίνηται τοῦτο.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἐπειδὴ πολλάκις ἐνδέχεται νὰ κληθῶσιν οἱ βουλευταὶ μάρτυρες εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα καὶ πολλαὶ δαπάναι γίνονται ἀπὸ μέρους τοῦ δημοσίου πρὸς σύστασιν τούτων, νομίζει καλὸν, διὰ νὰ μὴ ἀναβάλλωνται αἱ συζητήσεις, νὰ προσέρχωνται οἱ βουλευταὶ εἰς αὐτὰ, ἀλλ' αἱ πρὸς αὐτοὺς κλήσεις νὰ διευθύνωνται εἰς τὸ τῆς βουλῆς πρωτόκολλον.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ παρεδέχθη νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐν αὐτῇ παράπονα καὶ ἀνεγνωθῶσι τὰ τοῦ νόμου.

Ἀκολούθως ἀναγγείλαντος τοῦ προέδρου ὅτι ἀντικείμενα τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ συντάξεως τῆς χήρας καὶ ὀρφανῶν Κ. Κολοκοτρώνου νομοσχεδίου, πρὸς δὲ, ἡ ἐξελέγξις τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μιτώας, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πρώτου μυστικὴ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σακελλαριάδου καὶ Τσανετάκη. Μετὰ δὲ τὸ τέλος αὐτῆς παραδληθέντων πρὸς τὰς ψήφους τῶν κυάμων καὶ εὑρεθέντων ἴσων τὸν ἀριθμὸν, ἐγένετο ἡ διαλογὴ των ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ἐξ ἧς συνήχθη ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν διὰ ψήφων 78 κατὰ 14.

Ἀνεγνώσθη οὕτω τὸ 1 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, παραδεχομένης τὸ ὅλον αὐτοῦ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀκοῦσαν δὲ τὸν λόγον ὁ εἰσηγητὴς παρετήρησεν ὅτι δὲν ἤθελε πασῶς ἀναβῆ εἰς τὸ βῆμα, ἐὰν δὲν ἔβλεπεν ὅτι μόλις 14 ψῆφοι ἐφάνησαν ἐναντίαι τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου. καὶ δεύτερον, διότι εἰς τὴν ἔκθεσιν ὑπάρχει διαφωνία τις περὶ τοῦ ποσοῦ κατὰ πλειονοψηφίαν πέντε ἐπὶ δύω μελῶν. Δὲν ἐσημειώθησαν δὲ οἱ λόγοι τῶν μειονοψηφούντων, διότι δὲν ἐπερίμενον τοιούτους πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης αὐτῶν. Ἀλλ' ἐντεῦθεν παραλείπει ὅτι ὅταν πρόκηται νὰ χορηγηθῇ σύνταξις εἰς τὴν Κολοκοτρωνικὴν οἰκογένειαν, τὸ

ἔθνος πρέπει νὰ φανῇ ἐπαξίως γενναῖον, διότι ἴσως εἶναι ἡ μόνη οἰκογένεια αὕτη, ἥτις ἀρου τοσοῦτον ἐνδόξως ἠγωνίσθη ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, οὐδὲ σύνταξιν, οὐδὲ προικοδότησιν ἔλαβέ ποτε. Ἐξετάζων δὲ μόνον ἐὰν ἀρκῇ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ θανόντος ποσὸν ὀλιγώτερον τῶν 400 δραχμῶν, παρατηρεῖ ὅτι δι' αὐτῶν πρόκειται νὰ συντηρηθῇ ἡ ἄπορος χήρα του καὶ νὰ λάβωσι τὴν ἀναγκαίαν ἀνατροφὴν τὰ ὀρφανά του. Τοῦτο δὲ πρόκειται νὰ γίνῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ οὐδεὶς ἀγνοεῖ πόσον μεγάλα εἶναι εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτην τὰ ἔξοδα. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν αὐτοὺς ἡ ἐπιτροπὴ παρεδέχθη τὴν ἀνωτέρω ποσότητα, ἡ δὲ βουλὴ πέποιθεν ὅτι δὲν θέλει φανῇ ἐναντία.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι μετὰ τὰ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ῥηθέντα καὶ τὰ ἐλγενῆ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἔδειξεν ἡ βουλὴ ὑπὲρ τῆς τοῦ θανόντος οἰκογενείας περιττὸν νομίζει πάντα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου λόγον. Παρατηρεῖ μόνον ὅτι ὁ εἰσηγητὴς εἶπε μὲν ὅτι ἀνεφύη μεταξὺ τῆς ἐπιτροπῆς διχοψηφία περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς συντάξεως, ἀλλὰ δὲν διασαφίζει αὐτὴν καθαρώτερον. Καὶ τὸ μὲν νομοσχέδιον ὁρίζει 400 δραχμὰς, ἡ δὲ μειονοψηφία προτείνει ὀλιγωτέρας, ἀλλὰ δὲν λέγει συγχρόνως καὶ πόσας. Ἐνταῦθα δὲ εἶναι δύω προτάσεις ψηφοφορητέαι· ἡ παραδεχομένη τὴν χορηγίαν 400 δραχμῶν καὶ ἡ προτείνουσα σμικροτέραν ποσότητα. Ὅταν λοιπὸν ὑποτεθῇ ὅτι ἀπερρίφθη ἡ πρώτη, ἕπεται ὅτι ἐγένετο δεκτὴ ἡ δευτέρα. Ἀλλ' αὐτὴ δὲν ὁρίζει, ὡς εἶπε, τὴν χορηγητέαν ποσότητα καὶ ἀγνοεῖ τότε πόσην θέλομεν παραδεχθῆ.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι δὲν δύναται νὰ ἦναι οὐσιώδης ἡ περίστασις αὕτη, ἐπειδὴ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι δὲν ὑπῆρχε πασῶς ἡ τῆς μειονοψηφίας γνώμη, ἐπίσης ἠδύνατο νὰ συμβῇ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῆς κυρίας προτάσεως. Ἄλλως τε, τῆς ἀρχῆς παραδεχθείσης, ματαιοῦται πᾶσα ἀμφιβολία.

Ἀντέταξεν ἄλλος ὅτι ἡ γνώμη τοῦ εἰσηγητοῦ εἶναι ἐσφαλμένη, ἐπειδὴ οὕτως ἐνδέχεται νὰ πέσῃ ὅλον τὸ ἄρθρον. Διότι ἀπορριπτομένης τῆς μιᾶς προτάσεως, καὶ μὴ ὑπαρχούσης ὁριστικῆς ἄλλης, τὸ ἄρθρον πίπτει ὁλόκληρον κατὰ τὸν κανονισμόν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἡ τῆς ἐπιτροπῆς διαφωνία δὲν προῆλθεν ἐκ πεποιθήσεως, ἀλλ' ἐκ συστολῆς μᾶλλον καὶ δισταγμοῦ περὶ τὴν ὑπόθεσιν. Ἀλλ' ὅτε ἡ βουλὴ, παραδεχομένη τὴν ἀρχὴν, ἐφάνη ὁλοσχερῶς πρόθυμος, δὲν ὑπάρχει δισταγμὸς πλέον καὶ ἑπομένως οὐδὲ διχοψηφία περὶ τοῦ ποσοῦ. Ὅσοι ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν θανόντα καὶ τὰς περιφα-

νεὶς τοῦ πατρός του θυσίας ἀναμφιβόλως θέλουσιν ἀποφανθῇ νὰ χορηγηθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς τὴν οἰκογένειάν του συμφώνως πρὸς ἄλλα ὑπὲρ ἄλλων τοῦ ἔθνους δαψιλῆ ἔργα. Ἐνθυμεῖται δὲ ὅτι εἰς ἡμέρας δεινὰς καὶ κρισίμους, ὅτε ὁ Ἰβραΐμης ἐπήρχετο βαρὺς εἰς τὴν Πελοπόννησον, μετεχειρίσθησαν τὴν ἐπιρροὴν αὐτοῦ κατὰ τὸ 1825, καὶ ἡ τότε ἐπιτροπὴ τῆς πατρίδος του τὸν διώρισε πολιτάρχην. Ἔκτοτε δὲ πρόθυμος εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος παρηκολούθησε τὸν πατέρα του ἐν παντὶ κινδύνῳ καὶ ἔργῳ. Ἀλλὰ παραλείπων ὅλας αὐτὰς τὰς θυσίας, παρατηρεῖ ὅτι ἀποθανόντος τοῦ ἀοιδίμου πατρός του πρὸ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ τὰς πρὸς ἐκεῖνον ἐθνικὰς ἀμοιβὰς, ἀφοῦ μάλιστα οὐδεμίαν οὐδέποτε ἔλαβεν οὗτος ἐκ μέρους τοῦ ταμείου βοήθειαν, καὶ μόλις ἐδόθη εἰς αὐτὸν ὁ Γκουλου-τσιμπὲς, ἐνῷ ἄλλοι ἐκτὸς πολλῶν βοηθημάτων ἔλαβον καὶ ὑπὲρ τὰ 700 ἢ 800 στρέμματα. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀπεβίωσεν ὁ πατήρ του πρὸ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως καὶ οὐδεμίαν ἔλαβεν ἀμοιβὴν, ὁ δὲ περὶ οὗ πρόκειται υἱός του ἐντίμως διαβιώσας ἀπέθανεν ἐν μέσῳ πενίας, εἶναι δίκαιον καὶ πρέπει νὰ χορηγηθῇ εἰς τὴν οἰκογένειάν του τὸ ἀνωτέρω ποσὸν, διότι τὸ ἔθνος πᾶσαν πρὸς αὐτὸν βοήθειαν πρέπει νὰ τὴν θεωρῇ ὡς ἀνταναλωμένην εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις οὐδεμίαν ἔλαβεν ἀμοιβὴν τῶν δικαιωμάτων του. Διὰ τοῦτο, παραλείπων τὴν προσωπικὴν τοῦ θανόντος ἀξίαν, παρατηρεῖ ὅτι τὰ τέκνα του ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσι ταύτην, ἐννοεῖται δὲ ὅτι πρέπει νὰ τοὺς χορηγηθῇ ποσὸν, διʼοὗ θέλουσι δυνηθῇ νὰ λάβωσι ἀξίαν τῆς κοινωνικῆς θέσεώς των ἀνατροφήν.

Ἐπὶ τούτοις γενομένης ἐπὶ τοῦ 1. ἄρθρ. μυστικῆς ψηφοφορίας ἀπαραλλάκτου ὡς τῆς προηγηθείσης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Πετμεζᾶ καὶ Σακελλαριάδου, συνήχθη ἐκ τῆς διαλογῆς ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 71 κατὰ 18. Ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον οὕτως·

« Ἄρθρ. 1. Εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ τέσσαρα ὀρφανὰ τοῦ Κωνσταντίνου Θεοδώρου Κολοκοτρώνου, ἀποβιώσαντος βουλευτοῦ Γόρτυνος καὶ ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων, παραχωρεῖται ἀπὸ τῆς ά. Ἰανουαρίου 1849 σύνταξις μηνιαία ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων (400). »

Ὁμοίως διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατὰ τὴν τάξιν γενομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Βιτάλη καὶ Ἀντωνιάδου

συνήχθη ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων 75 πρὸς 7 τὸ 2 ἄρθρον ἔχον οὕτω·

« Ἄρθρ. 2. Ἡ σύνταξις θέλει ἐξακολουθεῖ ἐνόσῳ ἡ χήρα μένει εἰς τὴν χηρείαν της, καὶ μέχρις ὅτου τὰ μὲν θήλεα ἀποκατασταθῶσι, τὸ δὲ ἄρρεν συμπληρώσῃ τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἢ τοποθετηθῇ δυνάμει βασιλικοῦ τινος διορισμοῦ. »

Μετὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη τὸ 3 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπʼ αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτως·

« Ἡ ἐπιτροπή σας μίαν μόνην, οὕτως εἰπεῖν, φέρει ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τροπολογίαν. Ἐπὶ τοῦ τρίτου παραγράφου τοῦ 3 ἄρθρου προτείνουσι νὰ προστεθῶσι μετὰ τὰς λέξεις « ἐὰν ἡ ὡς ἐκ τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἄρρενος προερχομένη αὐτῷ χορηγία » αἱ λέξεις « καὶ ἡ ἐκ τῆς πρὸς ἀνατροφὴν εἰς ἐκπαιδευτικόν τι κατάστημα τοποθετήσεως τοῦ θήλεως δαπάνη τοῦ δημοσίου εἶναι κατωτέρα » καὶ τοῦτο δὲ διὰ νὰ ἐξηγηθῇ σαφέστερον ὅτι ἐν περιπτώσει, καθʼ ἣν ἤθελε τοποθετήσει ἡ κυβέρνησις εἰς ἐκπαιδευτικόν τι κατάστημα δαπάναις τοῦ δημοσίου ἓν τῶν θηλέων τοῦ μακαρίτου, δὲν θέλει μὲν παύει τὸ εἰς αὐτὸ ἀναλογοῦν μέρος τῆς συντάξεως, θέλει ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ χορηγῆται εἰς αὐτὸ τὸ περιπλέον μόνον, μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἀναλογοῦντος αὐτῷ μέρους. Διὰ νὰ ἐξηγηθῇ ἐν ἄλλαις λέξεσι σαφέστερον ὅτι εἰς τοιαύτην περίστασιν δὲν θέλει χορηγεῖσθαι ταυτοχρόνως καὶ τὸ ἀναλογοῦν τῆς συντάξεως καὶ ἡ διʼὑποτροφίαν ἰδιαιτέρως ἀπαιτουμένη ποσότης. »

Ἀναπτύξαντος δὲ καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ ὅτι ἡ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς διορθόνει ἔλλειψίν τινα τοῦ νομοσχεδίου, καὶ εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καθότι ἐφήρμοσεν αὕτη καὶ ἐπὶ τῶν θηλέων τέκνων ὅ,τι ὑπὲρ τοῦ ἄρρενος παρὰ τοῦ νομοσχεδίου ὁρίζεται, λέγουσα ὅτι ἂν τυχὸν ἡ κυβέρνησις ποποθετήσῃ ἓν κοράσιον τοῦ μακαρίτου Κ. Κολοκοτρώνου εἰς τὴν φιλεκπαιδευτικὴν ἑταιρίαν, καὶ πληρόνῃ ἀντʼ αὐτοῦ 60 δραχ. τότε τὸ μέρος τῆς συντάξεως τοῦ κορασίου τούτου θέλει ἐλαττωθῇ εἰς 20, ἀντὶ τῶν ἤδη ἀναλογουσῶν εἰς αὐτὸ 80, κατὰ ταῦτα ἐτροπολογήθη τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ γενομένης ἐπʼ αὐτοῦ, ὡς ἐτροπολογήθη μυστικῆς ψηφοφορίας ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῶν προτέρων ψηφοφοριῶν, συνήχθη ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων 72 πρὸς τὸ 43 ἄρθρ. ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 3 Ἐὰν ἡ χήρα ἀποβιώσῃ ἢ συνάψῃ δεύτερον γάμον, ἡ σύνταξις μένει εἰς τὰ ὀρφανά.

Εἰς πᾶσαν δὲ ὀρφανοῦ ἀποβίωσιν, ἀποκατάστασίν τινος τῶν θηλέων, ἐνηλικιότητα, ἢ τοποθέτησιν τοῦ ἄρρενος, παύει τὸ πεμπτημόριον τῆς ὅλης συντάξεως.

Ἐὰν ἡ ὡς ἐκ τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἄρρενος προερχομένη αὐτῷ χορηγία καὶ ἡ ἐκ τῆς πρὸς ἀνατροφὴν εἰς ἐκπαιδευτικόν τι κατάστημα τοποθετήσεως τοῦ θήλεως δαπάνη τοῦ δημοσίου ἦναι κατωτέρα τοῦ πεμπτημορίου τῆς συντάξεως, ἀποδίδεται τὸ περιπλέον μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος αὐτοῦ. »

Ὡσαύτως δὲ μυστικῆς ψηφοφορίας γενομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρτσιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν ἐπὶ τοῦ ἑπομένου 4 ἄρθρου, συνήχθη ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων 71 πρὸς 3 τὸ 4 ἄρθρον ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 4. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν θηλέων, τὴν ἐνηλικιότητα ἢ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἄρρενος, ἢ τὴν ἀποβίωσιν ὅλων τούτων, ἡ χήρα μένουσα εἰς τὴν χηρείαν της, λαμβάνει ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δραχμὰς ἑκατὸν (100).

Τὴν αὐτὴν θέλει λαμβάνει καὶ τὸ ὀρφανόν, ἂν εὑρεθῇ εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις. »

Γενομένου δὲ δεκτοῦ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ὡς πέμπτου ἄρθρου, ἐνηργήθη ἡ ἐπὶ τοῦ συνόλου μυστικὴ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, καὶ μετὰ τὴν διαλογὴν συνήχθη ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων λευκῶν 69 πρὸς 3 μελαίνας τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου ἔχοντος οὕτω·

« ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ Κωνσταντίνου Θ. Κολοκοτρώνου.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκυρώσαμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1.

Εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ τέσσαρα ὀρφανὰ τοῦ Κωνσταντίνου Θεοδώρου Κολοκοτρώνου ἀποβιώσαντος, Βουλευτοῦ Γόρτυνος καὶ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων,

παραχωρεῖται ἀπὸ τῆς ἀ. Ἰανουαρίου 1849 σύνταξις μηνιαία ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων (400).

Ἄρθρ. 2.

Ἡ σύνταξις θέλει ἐξακολουθεῖ ἐνόσῳ ἡ χήρα μένει εἰς τὴν χηρείαν της, καὶ μέχρις ὅτου τὰ μὲν θήλεα ἀποκατασταθῶσι, τὸ δὲ ἄρρεν συμπληρώσῃ τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἢ τοποθετηθῇ δυνάμει βασιλικοῦ τινος διορισμοῦ.

Ἄρθρ. 3.

Ἐὰν ἡ χήρα ἀποβιώσῃ ἢ συνάψῃ δεύτερον γάμον, ἡ σύνταξις μένει εἰς τὰ ὀρφανά.

Εἰς πᾶσαν δὲ ὀρφανοῦ ἀποβίωσιν, ἀποκατάστασίν τινος τῶν θηλέων, ἐνηλικιότητα, ἢ τοποθέτησιν τοῦ ἄρρενος, παύει τὸ πεμπτημόριον τῆς ὅλης συντάξεως.

Ἐὰν ἡ ὡς ἐκ τῆς τοποθετήσεως τοῦ ἄρρενος προερχομένη αὐτῷ χορηγία καὶ ἡ ἐκ τῆς πρὸς ἀνατροφὴν εἰς ἐκπαιδευτικόν τι κατάστημα τοποθετήσεως τοῦ θήλεως δαπάνη τοῦ δημοσίου ἦναι κατωτέρα τοῦ πεμπτημορίου τῆς συντάξεως, ἀποδίδεται τὸ περιπλέον μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 4.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν θηλέων, τὴν ἐνηλικιότητα ἢ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἄρρενος, ἢ τὴν ἀποβίωσιν ὅλων τούτων, ἡ χήρα μένουσα εἰς τὴν χηρείαν της, λαμβάνει σύνταξιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δραχμὰς ἑκατὸν (100).

Τὴν αὐτὴν θέλει λαμβάνει καὶ τὸ ὀρφανόν, ἐὰν εὑρεθῇ εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις.

Ἄρθρ. 5.

Οἱ Ἡμέτεροι ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοὶ θέλουν ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸν παρόντα νόμον. »

Ἀναβληθείσης δὲ τῆς συζητήσεως τῆς ἐκλογῆς Μινώα ἐπὶ τὴν αὔριον διὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ὥρας, παρετήρησέ τις ὅτι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν παρὰ τῆς μειονοψηφίας λόγων, τῆς ὁποίας ἦτον εἰσηγητής, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν βουλὴν ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου Ἀττικῆς, ἐξ ὧν θέλει ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ κύριος Σ. Ἀντωνιάδης εἶναι δημότης Ἀττικῆς καὶ ἐπαρχιακὸς σύμβουλος αὐτῆς καὶ ἐξεπλήρωσε καθήκοντα ἐπαρχιακοῦ συμβούλου κατὰ τὸν προελθόντα Νοέμβριον· καὶ δεύτερον νὰ ἔχῃ προχείρους τὸ προεδρεῖον τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τῶν ἐπαρχιῶν Ναυπλίας καὶ Μήλου, καθότι ἐκ τούτων θέλει ἐξαχθῇ ὅτι τὰ αὐτὰ πρόσωπα ἐψηφοφόρησαν δὶς καὶ τρίς.

Ἀντέταξεν ἕτερος ὅτι ὁ εἰσηγητὴς τῆς μειονοψηφίας ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ πρὸ καιροῦ τὰ ἔγγραφα τῶν ὁποίων εἶχεν ἀνάγκην, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν τούτων προσαγωγὴν εἰς τὴν βουλήν, ἂν ἦσαν ἀναγκαῖα· ἡ σημερινὴ ὅμως τούτων αἴτησις οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύει εἰμὴ πρόθεσιν ἀναβολῆς τῆς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀναβληθείσης συζητήσεως, καὶ διὰ τοῦτο ὑποστηρίζει νὰ μὴ ἀναβληθῇ πέραν τῆς αὔριον ἡ συζήτησις.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι καὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ προσαγωγὴ τῶν αἰτουμένων ἐγγράφων, διότι δὲν διαμφισβητεῖται ὅτι ὁ Σ. Ἀντωνιάδης ἦτο δημοτικὸς σύμβουλος Ἀττικῆς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι λόγος ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς· καὶ ἡ ἀπόδειξις δὲ ἂν ἦναι ἐγγεγραμμένος δημότης Μινῴας προκύπτει ἐκ τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου, ἐξ οὗ καταφαίνεται πότε εἶναι καταγεγραμμένος.

Καὶ ἄλλος ἀναγνωρίζων τὸ περιττὸν τῆς παρουσιάσεως τοῦ ἀποσπάσματος τῶν πρακτικῶν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, παρετήρησεν ὅτι ἡ τούτου ἀπόδειξις δύναται νὰ γείνῃ παρὰ τῶν ἰδίων βουλευτῶν τῆς Ἀττικῆς, καὶ ὑποθέτει ὅτι καθὼς αὐτὸς εἶναι πληροφορημένος περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ γεγονότος, οὕτως εἶναι καὶ πᾶς ἄλλος, καὶ δὲν δύναταί τις νὰ διαψιλονεικήσῃ τοῦτο. Δι' αὐτὸν μόνον τὸν λόγον δὲν θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν προσαγωγὴν τῶν ἐγγράφων.

Μετά τινα περὶ τὰ αὐτὰ περιστραφεῖσαν συζήτησιν ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογῆς Μινῴας ἐκήρυξε διακλειομένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.
Εὐστρ. Μ. Παρίσης.
Μ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΓ'.

Τῆς 21 Ἰανουαρίου 1849.

Συνελθόντων σήμερον περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀκολούθως παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι μὲ ἄκραν τῆς ψυχῆς

τοῦ λύπην ἀναγγέλλει ὅτι ὁ κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα πρόεδρος διαφόρων ἐθνοσυνελεύσεων καὶ πρόεδρος τῆς βουλῆς τῆς Α. περιόδου, ὁ μέχρι τοῦδε Γερουσιαστής, ὁ γηραιὸς Πανοῦτσος Νοταρᾶς ἀπεβίωσεν ἤδη κατὰ τὴν 18 τρέχοντος ἐν Κορίνθῳ.

Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ ἀποφαινομένων τινῶν νὰ ἀναρτηθῇ τὸ ὄνομα τοῦ θανόντος μεταξὺ τῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἐπιγραφῶν τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισαμένων, ἐπέφερέ τις ὅτι νεωτέρα ἐκείθεν εἴδησις διαψεύδει τὸν θάνατον τοῦ ῥηθέντος, ὅστις ἐξ αἰφνιδίου λειποθυμίας καταβληθείς, ἐνομίσθη τὸ πρῶτον ὡς τελευτήσας.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ ἀνέβαλε πᾶσαν περὶ τούτου ἀπόφασιν μέχρι νεωτέρας πληροφορίας. Παρελθὼν ἔπειτα ὁ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 1550 ἐπὶ τοῦ κεφ. 1 ἄρθρ. 2 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1848.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης συνιστᾷ τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ καὶ προτείνει συγχρόνως νὰ γίνῃ ἡ παρατήρησις εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τοῦ νὰ μὴ ἐνεργῇ μεταθέσεις δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἄνευ ἀναποφεύκτου ἀνάγκης τῆς ὑπηρεσίας, διότι αἱ συνεχεῖς ἐνεργηθεῖσαι τοιαῦται κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὴν δικαιοσύνην ἐζημίωσαν καὶ τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐπεβάρυναν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ εἰσηγητής.

Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος. »

Ἀναγγελθέντος δὲ ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων περὶ βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινῴας συζήτησις, λαβὼν τὸν λόγον ὁ πρότασιν εἰσαγαγὼν βουλευτὴς περὶ τροποποιήσεως τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων φόρου, εἶπε πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς ὅτι πρότερον μὲν ὑπέβαλεν ἐνώπιον τῆς βουλῆς τὴν πρότασιν ταύτην, τὴν συνώδευσε δὲ καὶ μὲ ἔκθεσιν, δι' ἧς ἀνέπτυσσε τοὺς λόγους, ἐξ ὧν ὡρμήθη εἰς τοῦτο.

ἀλλὰ καὶ ἤδη ἀναλαμβάνων κατὰ τὸν κανονισμὸν τὴν τῆς προτάσεως ὑποστήριξιν, θέλει ἀρκεσθῆ εἰς μικρὰς ἐξηγήσεις. Ἀναγνοὺς δὲ τὴν ἀνωτέρω πρότασιν τοῦ νομοσχεδίου, ἐπέρασεν ὅτι αἱ δύω αὗται τάξεις, ἡ τῶν ἀνθρακέων καὶ ξυλουργῶν, ὑπόκεινται εἰς τὴν τῶν ἐπιτηδευμάτων φορολογίαν κατά τινα τρόπον ἐπαχθῆ καὶ ἄδικον. Οὕτω π. χ. οἱ *βαρελλοποιοὶ* μεταχειρίζονται πρὸς κατασκευὴν ἑνὸς *βαρελλίου* ὕλην ξύλείας μόλις **10** λεπτὰ τιμωμένην, ἀλλὰ τὸ σκεῦος τοῦτο τῆς τέχνης του δὲν τιμᾶται κατὰ τὴν ὕλην, διότι προστίθεται καὶ ἡ ἐκ τῆς τέχνης ὠφέλεια, ὥστε τὸ σκεῦος αὐτὸ πωλεῖται **1** δραχμήν, ὁ δὲ δασονόμος λαμβάνει ἀντ' αὐτοῦ **25** 0/0. Ἆρα δὲν φορολογεῖ ἁπλῶς τὴν ξύλειαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιτήδευμά του συγχρόνως, καὶ ὅμως ἐπίσης πληρόνει ὡς βαρελλοποιὸς καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος φόρον. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει ἀπαραλλάκτως καὶ εἰς τοὺς ἀνθρακεῖς, οἵτινες καὶ τοι ἀποσπῶντες διὰ τὸ ἔργον των ἀχρήστους θάμνους, τῶν ὁποίων ἡ ἐξαγωγὴ καθίστησι τὰς γαίας καλλιεργησίμους δὲν φορολογοῦνται, ἐπὶ τῆς εὐτελοῦς τῶν θάμνων ἀξίας, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν κατασκευαζομένων ἀνθράκων, καὶ τοι ὑποκείμενοι κατὰ τοῦτο εἰς ἄλλην φορολογίαν. Ὥστε αἱ δύω αὗται τάξεις διὰ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα φορολογοῦνται διττῶς. Διὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ ἐπ' αὐτῶν φορολογία εἶναι ἐπαχθής, καὶ ἔπρεπε τὸ πρῶτον μὲν νὰ πληρόνωσι τὸν ἐπὶ τῆς ὕλης φόρον, ἔπειτα δὲ τὸν ἐπὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος. Ἀλλὰ τοῦτο καὶ δύσκολον καὶ ἐπιζήμιον ἀποβαίνει, διότι θέλουσιν ἐπισυμβαίνει οὐ μικραὶ περὶ τὴν ἐκτίμησιν διενέξεις. Καταλληλότερον λοιπὸν εἶναι νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἐκ τῆς τοῦ ἐπιτηδεύματος φορολογίας, καθ' ὅσον μάλιστα μόλις **1000** δραχμαὶ εἰσπράττονται ἐκ τοῦ ὅλου τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτων. Καὶ τῷ ὄντι ἐὰν παρατηρήσῃ τις τὸν προϋπολογισμὸν, θέλει ἴδει ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἐπιτηδευμάτων **80,000** ἕως **90,000** δραχ. εἰσπράττονται ἐνιαυσίως. Ἀλλὰ διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο συντρέχουσι **225** ἐπιτηδεύματα, καὶ ἂν διαιρεθῇ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, προφανῶς ἐξάγεται ὅτι μόλις πληρόνουσι **400** δραχ. φόρον πάντες συνάμα οἱ ξυλουργοὶ καὶ **400** οἱ ἀνθρακεῖς. Τὸ ποσὸν λοιπὸν εἶναι ὅλως ἀσήμαντον καὶ μικρὸν, διὸ δὲν ἐδίστασε νὰ εἰσαγάγῃ τὴν πρότασιν, διὰ νὰ μὴ παραβλέψῃ τὸ σῶμα τὸ κατὰ τῶν τάξεων τούτων ἄδικον· πέπεισται δὲ ὅτι θέλουσιν ἀποδεχθῆ ὡς δικαίαν τὴν πρότασίν του.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν ὡς συζητητέαν. Ἔχει δὲ ἡ πρότασις αὕτη οὕτως·

«*Πρὸς τὴν Βουλήν!*

Ὑποβάλλων εἰς τὰς σκέψεις τοῦ σώματος, τὴν παροῦσάν μου πρότασιν περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων δύω τάξεων φορολογουμένων, οἵτινες, ὑποβαλλόμενοι ὡς ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματος αὐτῶν καὶ εἰς ἕτερον φόρον, φορολογοῦνται ὄχι μόνον ἐπαχθῶς, ἀλλά, κατ' ἐμὲ κριτὴν, καὶ ἀδίκως τοὐλάχιστον, ὅσον ἀποβλέπει τὸν ἐπιτηδευματικὸν αὐτὸν φόρον, πέπεισμαι, ὅτι θέλει ἐγκρίνει καὶ παραδεχθῆ αὐτὴν ὡς συνάδουσαν μὲ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον.

Οἱ, περὶ ὧν ὁ λόγος, φορολογούμενοι εἶναι οἱ ἀνθρακεῖς καὶ οἱ ὑλοτόμοι, δηλ. οἱ ξυλουργοὶ καὶ οἱ ξυλευόμενοι εἰς τὰ δάση παντὸς εἴδους οἰκοδομησίμου, ναυπηγησίμου, καὶ ἄλλης ἐπιπλοποιητικῆς ξυλείας, οἵτινες πληρόνοντες τὸν διατεταγμένον δασικὸν φόρον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τιμῆς οὐχὶ τῆς ἁπλῆς ὕλης, τὴν ὁποίαν κατεργάζονται, ἀλλ' ἐπ' ἐκτιμήσει τῶν κατειργασμένων τῆς τέχνης αὐτῶν ἀντικειμένων, ὑποβάλλονται ἀδίκως καὶ παραλόγως εἰς τὴν τοῦ ἐπιτηδεύματος φόρον καὶ πληρόνουσιν αὐτὸν, ἀφοῦ ἅπαξ ἐπλήρωσαν, ἀμέσως φορολογηθέντων τῶν ἀντικειμένων τῆς δυναμικῆς αὐτῶν μετὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν κατεργασίας, ἤ ἐστι, μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτῶν ἐνεργηθέντος ἐπιτηδεύματος.

Νομίζων περιττὸν νὰ ἐκτείνω ἐπὶ πολὺ τὴν παροῦσαν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἀνωτέρω ἐκτεθείσης ἰδέας ὡς εὐκολοκαταλήπτου, τολμῶ νὰ συστήσω τὴν παραδοχὴν τῆς προτάσεώς μου ταύτης, καὶ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ συναπτομένου νομοσχεδίου, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ ἐλαττωσις τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων ἐκ τῆς τοιαύτης νομοθετήσεως καταντᾷ ὅλως μικρὰ καὶ ἀνεπαίσθητος, ὡς μὴ ὑπερβαίνουσα τὰς χιλίας δραχ. διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους ἐν καιρῷ τῆς συζητήσεως, ἐὰν αὐτὴ ἐγκριθῇ θέλω ἐκθέσει ἀνεπτυγμένως.

Ὁ Βουλευτὴς Μαντινείας Κ. Μανέτας.

Ψηφισάμενοι ὁμοροφώνως μετὰ τῆς γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς·

Ἄρθρ. 1. Εἰς τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἀπὸ 4 (16) Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1837 περὶ ἐπιτηδευμάτων νόμου ὑπάγονται, διὰ νὰ μείνωσιν ἐλεύθεροι τοῦ ἐπιτηδευματικοῦ φόρου

1. Οἱ ὑλοτόμοι ξυλουργοὶ παντὸς εἴδους οἰκοδομικῆς, ναυπηγικῆς καὶ ἐπιπλοποιητικῆς ξυλείας, ἀναιρόμενοι εἰς τὸν ἀριθμὸν 21 τῆς Ε'. διατιμητικῆς κλάσεως τοῦ νόμου, καὶ

2. Οἱ ἀνθρακεῖς προβλεπόμενοι ἀπὸ τὸν ἀριθ. 19 τῆς Ζ'. κλάσεως.

Ἄρθρ. 2. Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς κτλ. »

Προύτέθη ἔπειτα τὸ περὶ ἐκλογῆς Μινώας ζήτημα, ἐφ' οὗ λαβὼν τὸν λόγον ὁ τῆς μειονοψηφίας εἰσηγητὴς, παρετήρησεν ὅτι πάντες σχεδὸν συμφωνοῦσιν ὅτι ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔκθεσις τῆς μειονοψηφίας εἶναι καὶ νόμιμος καὶ λογικωτάτη, ἀλλ' ἀπαιτοῦσί τινες νὰ παραδεχθῇ τῆς πλειοψηφίας ἡ γνώμη, οὐχὶ δι' ἄλλο εἰμὴ διότι ἂν καὶ ἀντίκειται εἰς τοὺς θεμελιώδεις ἡμῶν νόμους καὶ τὰ παρὰ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ψηφισθέντα, ἱκανοποιεῖται ὅμως ὁ πανελληνισμός, ὅστις ἀναμφιβόλως εἶναι πολὺ μεγαλείτερος τοῦ εἰς τὰ στενὰ ταῦτα ὅρια τῆς Ἑλλάδος ἐγκλειομένου. Ἂν δὲ τῷ ὄντι ἔβλεπε καὶ αὐτὸς ὅτι ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης τοσαῦτα ἤθελον προκύψει καλὰ, πρῶτος ἤθελε καὶ ἑαυτὸν προσφέρει, καὶ ὁλοκαύτωμα ῥιφθῇ ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοιούτων ἐλπίδων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἀνάμνησιν συγκινεῖται πᾶσα καρδία. Ἀλλὰ μὴ ὑπαρχουσῶν τῶν ὠφελειῶν τούτων, δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ καταστρέφωνται ἐπὶ ματαίῳ οἱ νόμοι καὶ νὰ γίνωνται θῦμα γοητευτικῶν ἐπιχειρημάτων. Ἡ μεγάλη τοῦ ἐθνισμοῦ μας ἰδέα δὲν κατορθοῦται διὰ λόγων ἁπλῶν καὶ ματαίων· ἀπαιτεῖται ν' αὐξήσῃ δι' ἔργων καὶ νὰ λάβῃ ὕπαρξιν διὰ θυσιῶν. Ἐνῷ δὲ πολλοὶ ἀναφέρουσι ταῦτα σήμερον, ἄλλοι προσέφερον ὑπὲρ αὐτῶν ἄλλοτε καὶ χρήματα καὶ ἀγῶνας. Ἀλλ' ἐπιλαμβανόμενος ἤδη τοῦ θέματος, παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν ἐψηφίσθη, ὡς γνωστὸν, προνομιακὸς νόμος, δι' οὗ καθιεροῦται ὅτι πᾶσα τῆς μὴ ἐλευθέρας Ἑλλάδος κοινότης, ὅταν συνοικισθεῖσα παρ' ἡμῖν ἀποτελέσῃ τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς μᾶλλον ὀλιγαρίθμου ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τὸν βουλῆφόρον αὐτῆς. Ἐκ τούτου, ὅτε τὸ **1847** ἐπανελήφθησαν τὸ πρῶτον αἱ ἐκλογαὶ, οἱ συναδελφοὶ ἡμῶν Κρῆτες, πλειότεροι συγκεντρωμένοι τότε εἰς Μινώαν, ἐξελέξαντο βουλευτὴν τὸν Ἐμμ. Ἀντωνιάδην, ἡ δὲ βουλὴ καί τοι ὑπὲρ αὐτῶν διατεθειμένη, τὸν ἀπέκλεισεν ὅμως τοῦ περιβόλου, ὡς μὴ ὑπάρχοντος τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὁρισθέντος πληθυσμοῦ. Ἐπίσης δὲ κατὰ τὸ **1845** οἱ τὸν δῆμον Ἀδάμαντος κατοικοῦντες Κρῆτες ἠθέλησαν νὰ ἀναδείξωσι βουλευτὴν, καὶ ὁ Ξενουδάκης, πρὸς τὸν Ἀντωνιάδην ἀνταγωνιζόμενος, κατίσχυσε μὲν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ βουλὴ καὶ τοῦτον δὲν παρεδέχθη, διότι ὁ πληθυσμὸς τοῦ δήμου ἦτον ἀνεπαρκής. Ἐν τούτοις νέα πάλιν αἴτησις γίνεται κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ἐκ μέρους τοῦ νομάρχου Ναυπλίας, εἰπόντος ὅτι καθὰ ὁ δήμαρχος τὸν διαβεβαιοῖ ὑπάρχει εἰς Μινώαν ὁ ἀπαιτούμενος πληθυσμὸς, τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἐπέτρεψε μὲν τὴν

τῆς ἐκλογῆς ἔναρξιν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον ἐὰν ὑπάρχῃ ὁ ἀληθὴς τοῦ πληθυσμοῦ ἀριθμὸς, ὁ δὲ νομάρχης τὸν αὐτὸν ὅρον ἐπέστειλεν εἰς τὸν δήμαρχον. Ἐγένετο τελευταῖον καὶ ἡ ἐκλογὴ αὕτη, ἀλλ' εἶναι ἐκλογὴ εἰκονικὴ καὶ ἀσθρά, διότι μόλις εἶναι **33** οἱ ἐκ τοῦ δήμου Μινώας ψηφοφορήσαντες, καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι οἱ ἐκ τῆς Προνοίας τοῦ Ναυπλίου παρεισαχθέντες, ἂν καὶ εἶχον ψηφοφορήσει πρότερον ὡς δημόται Ναυπλίας. Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ διαταραχὴ περὶ τούτου, μία τῆς βουλῆς ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ πάντα. Ἀλλ' ἤδη ἐξετάζων τὰς γενομένας κατὰ τὴν ἐγκλογὴν παραβάσεις τοῦ νόμου, ἐκτίθησι τῆς μειονοψηφίας τοὺς λόγους, δι' οὓς θεωρεῖ ἀποῤῥιπτέαν τὴν ἐκλογήν. Καὶ α) παρατηρεῖ ὅτι ὁ Κ. Σπ. Ἀντωνιάδης παρουσιαζόμενος ὡς ἐπίδοξος βουλευτὴς, δὲν συνεμορφώθη μὲ τὸν ἐκλογικὸν νόμον ὡς πρὸς τὴν εἰς τοὺς καταλόγους ἐγγραφὴν αὐτοῦ. Καὶ δύναται μὲν ὡς πολίτης νὰ μεταβιβάσῃ, ὅταν θέλῃ, τὰ ἐκλογικά δικαιώματά του, ἀλλὰ πρὸ τούτου ἀπαιτεῖται νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰ παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένα. Ἐξαιροῦνται δὲ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης μόνον οἱ μεγάλοι τῆς Ἑλλάδος πολῖται, οἵτινες χαίρουσι παρὰ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωνται κατ' εὐθείαν ἐξ οἱασδήποτε ἐπαρχίας θελήσωσι, καὶ οἱ εὐάριθμοι οὗτοι πολῖται εἶναι πρὸς πάντας γνωστοί. Ἐὰν λοιπὸν ὁ Ἀντωνιάδης ἠριθμεῖτο μεταξὺ τούτων, ἠδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ εἴπῃ ὅτι χωρὶς νὰ μεταβιβάσῃ τὰ πολιτικὰ δικαιώματά του δύναται ἐξ ἄλλης ἐπαρχίας νὰ ἐκλεχθῇ. Ἀλλ' ὁ Ἀντωνιάδης δὲν ἔχει, ὡς γνωστὸν, τὸ προνόμιον τοῦτο, καὶ ὤφειλε νὰ τὸ συναισθανθῇ μόνος. Ἀπορεῖ δὲ πῶς ἐνῷ εἶναι δημότης Πειραιῶς ἀνεγνωρισμένος, ἐνῷ ἐξελέχθη ἐκεῖθεν ἐπαρχιακὸς σύμβουλος καὶ ἔλαβε μέρος εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις αὐτοῦ, ἀπορεῖ πῶς χωρὶς νὰ παραιτηθῇ τούτων ὅλων, ἐτόλμησε παρὰ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου νὰ ἐκλεχθῇ βουλευτὴς τοῦ δήμου Μινώας. Καὶ χθὲς μὲν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου πραγματευόμενος, εἶχε ζητήσει νὰ σταλῇ πρὸς τὸ σῶμα ἀπόσπασμα τῶν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου Ἀττικῆς πρακτικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ Ἀντωνιάδης μετέχει τοῦ συμβουλίου ἐκείνου. Ἐπειδὴ ὅμως οὔτε πραγματικὴν, οὔτε διανοητικὴν διαμονὴν μετέφερεν εἰς Μινώαν, ἀπέσυρεν ὡς περιττὴν τὴν αἴτησίν του. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀριδήλως ὁμολογεῖται ὅτι διατελεῖ δημότης τῆς Ἀττικῆς, ἕπεται ὅτι στερεῖται παντὸς ἐκλογικοῦ δικαιώματος ἐπὶ τοῦ δήμου Μινώας. β') Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις ψηφίσασα ὑπὲρ τῶν Κρητῶν καὶ ἄλλων τὸ προνόμιον τοῦ ἐκλέγειν βουλευτὴν, ὅταν

ἀποτελέσωσι τὸν νόμιμον πληθυσμόν, ἐννοεῖ ὅτι ἐὰν οἱ Κρῆτες σχηματίσωσι δύο συγχρόνως δήμους, νὰ ἐνεργῆται ἡ ἐκλογὴ εἰς τὸν μεγαλείτερον τούτων. Ἐντεῦθεν κατὰ τὸ 1845 ἐνηργήθη ἡ ἐκλογὴ εἰς τὸν δῆμον Ἀδάμαντος καὶ ὁ Ξενοῦδάκης ἀνεφάνη μὲν πλειονοψήφων ἀπέναντι τοῦ Ἀντωνιάδου, ἀλλὰ δὲν παρεδέχθη δι' ὃν ἐξέθηκε λόγον. Ἐκ τούτου ἐξάγεται ἄρα ὅτι ὁ Ἀντωνιάδης δὲν ἔδωκεν εἰς τὴν παροῦσαν ἐκλογὴν τὴν ἀπαιτουμένην δημοσιότητα, ὅπερ εἶναι παραβίασις τύπου ἐπὶ ποινῇ βεβαίας τῆς ἐκλογῆς ἀκυρώσεως. Καὶ ὅμως ὁ ἤδη ἐπίδοξος βουλευτὴς ἐνήργησε ταύτην ἐν παραβύστῳ, ἐνῷ τίς δύναται νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι ἀντ' αὐτοῦ δὲν ἤθελεν ἐπιτύχει ὁ Ξενοῦδάκης ἢ ἄλλος τις; γ') Παρατηρεῖ ὅτι ὁ ἀνὰ χεῖρας ἐκλογικὸς κατάλογος εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ ἄκυρος, καὶ ἀγνοεῖ ἐὰν οἱ ἐκλεγόμενοι βουλευταὶ συντάσσωσι μόνοι τοὺς καταλόγους. Ἀναγνοὺς δὲ ὀνόματα αὐτοῦ, ἔνθα πάντες σημειοῦνται ὡς κάτοικοι Μινῴας, ἐξήγαγεν ὅτι ὁ κατάλογος εἶναι ψευδής, ὡς μὴ ἀναφέρων τὴν ἀληθῆ τῶν ἐκλογέων διαμονήν. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι πρέπει νὰ ἦναι ἔγκυροι, ἐπειδὴ ἡ μὲν διαμονὴ δύναται νὰ ἦναι καὶ νοερά, ἀλλὰ ἡ κατοικία προσωπική. Ἐνταῦθα δὲ ὁ κατάλογος σημειοῖ ὅτι οἱ ψηφοφόροι *κατοικοῦσιν* εἰς τὸν δῆμον Μινῴας, ἐν ᾧ πολλοὶ Κρῆτες, δημόται καὶ κάτοικοι Ναυπλίας διατελοῦντες, καὶ τοι ἐγγραφόμενοι εἰς αὐτὴν, ἐσημειώθησαν ὅμως εἰς τὸν κατάλογον. Ὅστις δὲ περὶ τούτου διστάζει, ἂς ἀντιπαραβάλῃ τῶν δύο τούτων ἐπαρχιῶν τοὺς καταλόγους καὶ θέλει εὕρει τὰ αὐτὰ τῶν ἐκλογέων ὀνόματα. Ποῦ δὲ ἠκούσθη μέχρι τοῦ νῦν ὁ αὐτὸς πολίτης, τὸ αὐτὸ πρόσωπον, νὰ χαίρῃ δύο συγχρόνως δικαιώματα ψηφοφόρου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς δήμου μεταβαίνων νὰ ψηφοφορῇ ἀμέσως καὶ εἰς ἄλλους; Ἀλλ' ἤδη ἐξελέγξας τοῦ καταλόγου τὸ κίβδηλον, μεταβαίνει εἰς τὸν τέταρτον καὶ αὐτιοδότερον τῆς μειονοψηφίας λόγον. Οὗτος δὲ εἶναι ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐνεργηθεῖσα παρὰ τὰς βάσεις τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου καὶ τὰ περὶ τῶν καταναστῶν ψηφίσματα, εἶναι αὐτοδικαίως ἀπορριπτέα. Καὶ ταῦτα μὲν χορηγοῦσιν, ὡς εἶπεν, εἰς τοὺς Κρῆτας τὸ προνόμιον νὰ ἐκλέγωσι βουλευτὴν, ἂν ὁ εἰς δῆμός τινα πληθυσμὸν τῶν ὀλίγῳ τὸ ἥμισυ τῆς μικροτέρας ἑλληνικῆς ἐπαρχίας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νόμος οὗτος εἶναι προνομιακὸς, πρέπει ὡς πάντες οἱ τοιοῦτοι νόμοι, νὰ ἐξηγῆται μὲ ὅλον τὸν ἀκριβῆ περιορισμὸν καὶ οὐχὶ νὰ λαμβάνῃ νέαν ἐπέκτασιν. Ὁ νόμος λοιπὸν οὗτος ὁρίζει νὰ ἐνεργῆται πρῶτον ἡ ἀληθὴς καὶ πραγματικὴ τοῦ συνοικισμοῦ βάσις καὶ νὰ παρακολουθήσῃ ἔπειτα ἡ

τῆς πολιτικῆς διαμονῆς συμβολή. Ἀλλὰ σαθρᾶς τεθείσης ἅπαξ τῆς βάσεως, πῶς δύνανται νὰ ἦναι καλὰ καὶ τὰ παρεπόμενα; Διὰ ὅλα ταῦτα θεωρεῖ ἀπορριπτέαν τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ὡς μὴ ἔχουσαν νομίμειαν ὑπόστασιν.

Ἀντέταξεν ὁ τῆς πλειονοψηφίας εἰσηγητὴς ὅτι ἐπὶ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς ὅ,τι ἐνδιαφέρει καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς βουλευτὰς πάντας ὡς πολίτας ἕλληνας εἶναι τὸ νὰ ἀναγνωρισθῇ σήμερον ὅτι οἱ Κρῆτες προσεκτήσαντο τὸ δικαίωμα βουλευτοῦ, διότι καὶ τὴν βουλὴν σύμπασαν τυχὸν ἡ τοιαύτη ἀπόφασις, καὶ ἐπιφρὸν ἔχει οὐσιώδη ἐπὶ τῶν πολιτικῶν τῆς Ἑλλάδος συμφερόντων. Ἂν δὲ τὸ κατ' αὐτὸν σύνολον ὠφελῇ περὶ τῶν πρόσωπον, ἐπειδὴ ὅμως ἡ μειονοψηφία περιῆλθεν εἰς προβολὰς, ἐναίσχεται νὰ κάμῃ ἀνασκευὴν εἰς τὰ καθέκαστα τῶν λόγων τοῦ ἀγορεύσαντος. Καὶ πρῶτον μὲν παρετήρησεν ἡ μειονοψηφία ὅτι δὲν ἔχει ὁ ὑπὸ ἦρος Ἀντωνιάδης τὰ προσόντα τοῦ βουλευτοῦ Κρητῶν ὡς ἐπαρχιακὸς σύμβουλος Ἀττικῆς. Ἀλλ' οὗτος δὲν εἶναι, ὡς λέγουσι, σύμβουλος, καὶ μόνον ἐξελέγθη ὡς ἐπιλαχὸν μέλος, ἡ δὲ ἰδιότης του αὕτη χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1842. Καὶ ὅμως ὁ Ἀντωνιάδης πρὸ τῆς βουλευτικῆς αὐτοῦ ἐκλογῆς μετέβαλε τὸ δικαιωμά του εἰς τὸν δῆμον Μινῴας καὶ ἑπομένως χαίρει τὰ προσόντα τοῦ βουλευτοῦ. Ἂν ὅμως μετέσχεν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τῶν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου ἐργασιῶν, τοῦτο ἀπόκειται εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ τὸ ἐξετάσῃ. Ἀλλ' ἡ βουλὴ ὑπ' ὄψιν ἔχουσα τὸ 21 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ θεωρήσῃ αὐτὸν ὡς ἔχοντα τὰ προσόντα. Ἐκτὸς τούτου ἐπέρανεν ὁ προαγορεύσας ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ βουλευτὴν ὁ δῆμος Μινῴας, ἐπειδὴ ὄφειλεν εἰς τὸν δῆμον Ἀδάμαντος ὑπάρχει πλειότερος πληθυσμός. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συνεφέρετο πρὸς τὴν πλειονοψηφίαν, ὅτι ὑπ' ὄψιν ἔχουσα τὰς ἐκλογικὰς ἐκθέσεις καὶ ἰδίως τὰ τῆς νομαρχίας ἐπισήμων ἐγγράφων, παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχουσι συγκεκριμένοι 650 οἰκογένειαι καὶ ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶναι ὁ παρὰ τῶν νόμου ἐπιτρεπόμενος. Ἄλλως τε, πρὸς τί νὰ ἐξετάζωμεν ὅτι ἐνεργήσεν ἐκλογὴν ὁ δῆμος Μινῴας, ἀφοῦ οἱ ἐν τῷ δήμῳ Ἀδάμαντος συνοικοῦντες δὲν ἠθέλησαν νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰς ἐκλογάς; Καὶ ὅμως ἀγορεύων ὁ τῆς μειονοψηφίας εἰσηγητὴς, προσέβαλεν ὡς εἰκονικὸν τὸν κατάλογον καὶ τὸν ἀνέκραξεν ὡς σοβοῦσαν χεῖρα νὰ ἐπιφέρῃ καὶ λόγων τινὰ ἀποδείξεως. Ἀλλὰ πρὶν ἡ καταντήσῃ εἰς τοῦτο, ἔπρεπεν ὡς εἰσηγητὴς μάλιστα νὰ ἐξετάσῃ ἀμροτέρους τοὺς καταλόγους, νὰ ἴδῃ ἂν οἱ τῆς μιᾶς ἐπαρχίας ἐκλογεῖς

ἐμπεριέχωνται καὶ εἰς τὸν τῆς ἄλλης καταλογον, καὶ τότε ἀντὶ λόγων διὰ πραγμάτων νὰ ἐξελέγξῃ τὴν εἰκονικότητα. Τελευταῖον ἀπέκρουσε τὴν ἐκλογὴν ἡ μειονοψηφία, διότι δὲν συμπληροῦσιν, ὡς λέγει, οἱ ἐν τῷ δήμῳ Μινώας τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμόν. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ἡ τῆς 3 Σεπτεμβρίου Συνέλευσις δὲν παρεχώρησεν εἰς τοὺς μετανάστας, ἀλλ' ἀναγνώρισε τὸ δικαίωμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον τὸ ἔθνος παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς εἰς Ἄστρος, εἰς Τροιζῆνα καὶ εἰς Πρόνοιαν ἔτι διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του. Αὐτὸ τοῦτο λοιπὸν ἐνήργησεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μας καὶ ἡ Συνέλευσις. Ἀλλὰ πόθεν ὑπηγορεύθη ἀρά γε τὸ δικαίωμα τοῦτο; Διὰ νὰ ταῖς δοθῇ ἄρτος; Διὰ νὰ τοὺς ἐξαπατήσωσιν ἢ νὰ τοὺς περιποιηθῶσιν ἁπλῶς; Ὄχι· οὐδὲν βέβαια τούτων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ μυστηριώδους προορισμοῦ του. Ἀλλ' ἐπειδὴ παρεχωρήθη εἰς αὐτοὺς ἀντὶ τόσων καταστροφῶν ἓν δικαίωμα, πρέπει διὰ νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τούτου, νὰ τοὺς προσηλώσωμεν εἰς τὸν δῆμον Μινώας, καὶ οὐδὲ ἕνα νὰ κάμωσι πέραν αὐτοῦ; Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν ἄνθρωποι γυμνοί, ἀπάτριδες, ἄποροι νὰ διάγωσιν ἀπρακτοῦντες ἐκεῖσε, χωρὶς ὁ μὲν νὰ μεταβῇ πρὸς καλλιέργειαν τῆς ὀλίγης γῆς του, ὁ δὲ πρὸς ἐξάσκησιν τῆς τέχνης αὐτοῦ, κ. λ. π.; Ἀρκεῖ δι' αὐτοὺς μόνον ὅτι συνοικισθέντες ὡκοδόμησαν εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον, καὶ δύνανται νὰ ἦναι ἐλεύθεροι ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες νὰ ζήσωσιν ὅπου θέλουν, διότι δὲν εἶναι, ὄχι, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁρίσῃ ὁ νόμος οὗτος ὅτι οἱ Κρῆτες δὲν εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν ἑλλήνων. Ἐκτὸς τούτου, ἀφοῦ ἐκ διαφόρων πιστοποιήσεων, ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ δημάρχου καὶ τοῦ ἐγγράφου τῆς νομαρχίας ἐξάγεται ὅτι διάγουσιν εἰς Μινώαν 650 οἰκογένειαι, τίς ἡ ἀνάγκη ν' ἀνατρέχωμεν εἰς ἄλλας ἀσθενεῖς εἰκασίας ἀπέναντι ἐπισήμων ἐγγράφων; Συνίστησι λοιπὸν εἰς τὸ σῶμα νὰ παραδεχθῇ ὅτι οἱ Κρῆτες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἴδιον βουλευτὴν καὶ ὡς τοιοῦτον ν' ἀναγνωρίσωσιν ἤδη τὸν Σ. Ἀντωνιάδην, διότι ἴσως αἱ φαινόμεναι δυσχέρειαι προέρχονται ἐξ εἰσηγήσεων ἄλλων, οἵτινες δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἴδωσι μίαν τοσοῦτον ἐθνικὴν πρᾶξιν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε ἐρρέθησαν τρία κυρίως ἀναφύονται ζητήματα: α) ἂν ἐνηργήθη ἡ ἐκλογὴ νομίμως, β) ἂν ὁ δῆμος Μινώας δύναται νὰ πέμψῃ ἴδιον βουλευτὴν καὶ γ) ἂν ὁ Σπ. Ἀντωνιάδης ἔχῃ τὰ προσόντα τοῦ νὰ ἐκλεχθῇ εἰς Μινώαν. Καὶ παραλείπων ἤδη τὰ δύω ἄλλα, ἐπικαλεῖται τὴν ἀναγκὴν τῆς βουλῆς, διὰ νὰ ἐνδιατρίψῃ κυρίως ἐπὶ τοῦ δευτέρου ζητήματος. Κατὰ τὴν παρὰ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως γενομένην ἀπόφασιν, ἥτις εἶναι διὰ τὴν βουλὴν σεβαστὸς νόμος, ὡρίσθη ὥστε πᾶς δῆμος ἡ κοινότης ἁπλῶς τῶν Κρητῶν καὶ ἄλλων ἔχουσα τὸν προεξηγηθέντα πληθυσμόν, χαίρει τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποστέλλειν ἴδιον βουλευτήν. Ἐξετάζων ἤδη πόσος πληθυσμὸς πρέπει νὰ ἀπαρτίζῃ κατὰ τὸν νόμον τὴν τοιαύτην κοινότητα, παρατηρεῖ ὅτι ἡ νῆσος Αἴγινα, ἥτις εἶναι ἡ μικροτέρα πάσης ἑλληνικῆς ἐπαρχίας, ἀναντιῤῥήτως ἔχει πληθυσμὸν 5,300 κατοίκων, τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου εἶναι 2,650. Ἂν λοιπὸν ἐξακριβωθῇ ἤδη ὅτι ὁ δῆμος Μινώας περιέχει τὸν πληθυσμὸν τοῦτον, ἔπεται ὅτι δύναται ν' ἀποστείλῃ καὶ ἀντιπρόσωπον. Ἀλλὰ τὴν βεβαίωσιν ταύτην πρέπει νὰ λάβωμεν ἐξ ἀποδείξεων ἀπροσβλήτων, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἄνευ πλαγίου σκοποῦ δύνανται νὰ μᾶς φωτίσωσιν, ἐπειδὴ ὁ ἀνὰ χεῖρας κατάλογος δὲν εἶναι ἐπίσημος καὶ ἔλαβε τὴν ἀρχήν του, διὰ νὰ εἰσαχθῇ ἐνταῦθα. Ἡ ἀπόδειξις δὲ, εἰς ἣν πρέπει ν' ἀναδράμωμεν, δὲν εἶναι μακράν, ἀλλ' εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ βουλευτηρίου μας ἀνήρτηται πίναξ τὸν ἀκριβῆ πληθυσμὸν τῶν πόλεων καὶ δήμων ἐμφαίνων. Οὗτος δὲ, ἐὰν παρατηρήσῃ τις, σημειοῖ τῷ 1844 τοὺς εἰς Μινώαν συνοικισθέντας εἰς 314 ψυχάς. Ἔχομεν δὲ συνάμα καὶ τὴν τάξιν τοῦ δήμου, ἥτις δὲν δύνανται νὰ παρέχῃ οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν. Γνωστὸν εἶναι ὅτι κατὰ τὸν περὶ δήμων νόμον εἰς τρεῖς τάξεις διαιροῦνται οἱ δῆμοι τοῦ Κράτους· καὶ ἡ μὲν α) τάξις περιέχει 10,000 κατοίκων, ἡ δὲ β) ὀλιγωτέρας τῶν 10,000 μέχρι τῶν 2,000, ἡ δὲ γ) εἶναι ἡ ἔχουσα ἥττονας τῶν 2,000. Ὁ δῆμος λοιπὸν τῆς Μινώας εἰς τὴν γ'. ὑπαγόμενος τάξιν, ἔπεται ὅτι περιέχει ὀλιγωτέρους τῶν 2,000 κατοίκων. Ἀφοῦ ἄρα ἡ Αἴγινα σύγκειται ἐκ 5,300 κατοίκων καὶ ἀπαιτεῖται τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τούτου διὰ τοὺς μετανάστας, ἡ δὲ Μινώα εἶναι γ'. τάξεως δῆμος, ὃ ἐπὶ ἔχει ὀλιγωτέρας τῶν δισχιλίων ψυχάς, ἔπεται ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκλέξῃ βουλευτήν. Ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ τῷ ἀντιτάξωσιν ὅτι ὁ μὲν ἀναφερόμενος πίναξ συνετάχθη τῷ 1844, ἔκτοτε δὲ δυνατὸν νὰ ηὔξησε τῶν κατοίκων ὁ πληθυσμὸς, νὰ μετεβιβάσθη ἡ τάξις τοῦ δήμου, ἢ ἐξ ἀμελείας νὰ μὴ τὴν μετέβαλον εἰς δευτέραν. Αἱ σκέψεις αὐταὶ εἶναι λογικαὶ, ἀλλὰ καὶ ταύτας διασκεδάζει ἄλλο ἐπίσημον ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἔκθεσις τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, δι' ἧς συνώδευε τὸ περὶ παραγωρήσεως γαιῶν εἰς τοὺς Κρῆτας νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εὐλόγως παρεδέχθη τὸ σῶμα διὰ τὰς εὐγενεῖς τῶν συναδελφῶν μας τούτων

θυσίας. Ἡ ἔκθεσις λοιπὸν αὕτη τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1847 ὑπογεγραμμένη, ὅτε ἡ ἐκλογὴ εἶχεν ἐνεργηθῇ πλέον, καὶ ἐν τῷ σελίδι 319 καὶ 320 τοῦ ά. τόμου τῶν πρακτικῶν τῆς νῦν περιόδου κατακεχωρισμένη, ὁρίζει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Μινῴᾳ συνοικισθέντων ἀναβαίνει εἰς 120 οἰκογενείας, ἐξ ὧν 70 μόνον κατοικοῦσιν ἐκεῖ. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος παρέχει εἰς αὐτὰς τὸ δικαίωμα ν' ἀποστείλωσι βουλευτήν; Ἀναμφιβόλως ποτέ, οὐδὲ δύναται νὰ ὑποθέσῃ τὸν ὑπουργὸν ψευδόμενον εἰς τὴν ἔκθεσίν του, καὶ νὰ πιστεύσῃ τὸν ἀνὰ χεῖρας κατάλογον τοῦ δημάρχου. Καθίσταται λοιπὸν πάσης ἀληθείας ἀνώτερον ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Μινῴᾳ οἰκούντων, ἐὰν πολλαπλασιασθῇ τὸ 70 ἐπὶ 5, ἀναβαίνει εἰς 350 ψυχάς, τὸ ὁποῖον συμβαίνει καὶ μετὰ τοῦ ἀνῳρτημένου, ὡς εἴρηται, πίνακος. Διὰ αὐτοῦ δὲ καὶ μένου τοῦ πληθυσμοῦ μᾶς ἀποστέλλουσι σήμερον βουλευτήν, τὸν ὁποῖον ἄλλοι ἐκ γενναιοφροσύνης ἀναγνωρίζουσιν. Ἀλλὰ δύνανται ἴσως νὰ τῷ παρατηρήσωσιν ὅτι κατοικεῖται μὲν ἡ Μινῴα ἐξ 70 οἰκογενειῶν, ἀλλ' ὁ ἐκλογικὸς νόμος ἐπιτρέπει καὶ τὴν κατ' ἰδέαν μεταβίβασιν ἄλλων, διὰ πολλοὶ μετέφερον οὕτω τὴν ἐκεῖσε διαμονήν των. Ναί, εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὸν νόμον δύνανται νὰ μεταφέρωσιν οἱ πολῖται τὰς κατοικίας των ἀπὸ μιᾶς ἐπαρχίας εἰς ἄλλην, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ ἐκλεγῶσιν, ὄχι νὰ ἐκλέξωσιν, οὐχὶ δὲ καὶ ν' ἀναγκάσωσι τὴν εἰς ἣν μεταβαίνουσιν ἐπαρχίαν. Ἐπειδὴ οὕτως, ἐνῷ π. χ. ἡ Μεγαλόπολις, συγκειμένη ἐξ 9,950 κατοίκων, ἀποστέλλει δύο βουλευτάς, δύνανται νὰ μεταβῶσιν ἰδανικῶς ἐκ τῆς Μαντινείας 51 φορτοφόροι, καὶ οὕτω νὰ ἐκλέξῃ αὕτη τρεῖς ἀντιπροσώπους. Τὸ αὐτὸ δὲ δύναται καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς νὰ συμβῇ ἐπαρχίας καὶ νὰ διαφεύσωμεν τὸν ἀληθῆ τῶν βουλευτῶν ἀριθμόν. Εἰς Μινῴαν λοιπὸν ἀπαιτεῖται νὰ μεταφέρωσι τὴν διαμονήν των 2,215, ἀλλὰ καὶ οὕτω ἐνδέχεται καὶ τότε ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν βουλευτὴν ἐκεῖθεν. Ἀλλὰ θέλει προσθέσει λόγον τινὰ παράδοξον, ταλιμπὰν, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἀληθῆ. Ὁ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς δὲν δύναται νὰ συμπληρωθῇ οὔτε διὰ τῆς μεταβιβάσεως τῆς πολιτικῆς κατοικίας τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παίδων συνόλων τῶν Κρητῶν, διότι πάλιν δὲν ἐπαρκοῦσιν οἱ ὀλίγοι ὑπάρχοντες. Τοῦτο δὲ ἐξάγεται πάλιν ἐκ τῆς ἐπισήμου τοῦ ὑπουργείου ἐκθέσεως. Καὶ εἰς μὲν τὸν δῆμον Μι ὡς εὑρέθη ὅτι ὑπάρχουσιν 70 οἰκογένειαι, εἰς δὲ τὸν τοῦ Ἀδάμαντος 90, εἰς δὲ τὴν Μῆλον 60 ἄλλαι καὶ τελευταίου 80 εἰς Κορώνην. Τὸ ὅλον 300 οἰκογένειαι. Ἐὰν πολλαπλασιασθῶσι δ' αὗται ἐπὶ 5, θέλομεν εἴρει ὅτι ὑπάρχουσι

1500 Κρῆτες ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τούτου λοιπὸν καθίσταται ἀναντίρρητον ὅτι οὐδὲ διὰ τῆς συρροῆς ταύτης ἠδύνατο νὰ συμπληρωθῇ ὁ ἀπαιτούμενος τῆς Μινῴας ἀριθμός. Ἐπειδὴ ὅμως τινὲς ἀντέκρουσαν ἐνταῦθα τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, προτείνοντες ὅτι ὑπὲρ τοὺς 5,000 Κρητῶν εἰσὶ διεσπαρμένοι πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, παραδέχεται τοῦτο ἐπ' ὀλίγον, διὰ νὰ τὸ ἐξετάσῃ καὶ ὑπὸ ἐποψίν ἄλλην, ἂν καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐπιλαμβάνηται τις τοῦ ἀδικαιολογήτου. Ἀλλ' ἐπιχειρεῖ τοῦτο διὰ νὰ δικαιώσῃ τοιαύτην τινὰ παρελθοῦσαν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς. Πολλοὶ τῶν ἤδη βουλευτῶν καὶ κατὰ τὴν ά. περίοδον βουλευόμενοι ἐνθυμοῦνται ὅτι καὶ τότε εἶχε παρουσιασθῇ ἄλλη ἐκλογὴ τῆς Μινῴας ἐν ὀνόματι τοῦ κ. Ἐμμ. Ἀντωνιάδου καὶ ὡς ἐν τῷ ά. τόμῳ τῶν πρακτικῶν τῆς ά. περιόδου, σελὶς 250 ἐμφαίνεται, ἀπεψηφίσθη ἐκείνην τὴν ἐκλογήν, ὡς μὴ ὑπαρχόντος τοῦ πραγματικοῦ τῶν συνοικισθέντων ἀριθμοῦ. Καὶ ἐπράξαν τοῦτο συμφώνως μὲ τὰ παρὰ τῆς εἰσηκῆς συνελεύσεως ὁρισθέντα, ἥτις εἰς τὴν μη'. συνεδρίασίν της ἀπεφήνατο ὅτι ἔχουσιν οἱ Κρῆτες τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν, ὅταν ἀποτελέσωσι πραγματικὸν τὸν ἀναγκαῖον τοῦ συνοικισμοῦ πληθυσμόν. Ἐνταῦθα δὲ τὸ γράμμα τοῦ νόμου εἶναι ἀναμφισβήτητον, διότι ῥητῶς λέγει « πραγματικὸν » τὸ δὲ πραγματικὸν ἀντίκειται φύσει πρὸς τὸ πολιτικόν, ὁ δὲ περὶ ἐκλογῆς νόμος ἀπεδόθη παρεδέχθη ἔπειτα ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις. Ἀλλ' ἐὰν ἐξετάσῃ τις καὶ τὸ περὶ τούτου πνεῦμα τῆς συνελεύσεως, θέλει ἰδεῖ ἐπίσης ὅτι ἐκφράζεται παρὸν εἰς τὰ πρακτικά της, ἐπειδὴ ἡ πρότασις ἦτον πληρεξούσιον τινὸς τῶν Καλαβρύτων, ὅστις ἐν τῇ ἀγορεύσει αὐτοῦ ἐξηγούμενος λέγει ὅτι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς πρέπει νὰ ἦναι πραγματικός. Καὶ κατὰ νόμον μὲν ἡ ἐκλογὴ δὲν εἶναι παραδεκτὴ δι' οὓς ἐξέθημεν λόγους, ἀλλὰ διὰ πολιτικὰς ἄλλας αἰτίας ἠθέλε παραδεχθῇ τὸ κατ' αὐτόν, νὰ ἴδῃ ἐντὸς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ περιβόλου καὶ Κρῆτας καὶ Μακεδόνας καὶ πολλοὺς ἄλλους, ἐὰν δὲν ἔβλεπε μετὰ λύπης ὅτι αὐτοὶ οὗτοι ἀποκρούουσι κατὰ τινα τρόπον τὰ ἐκ μέρους του ἔθνους χορηγούμενα δικαιώματά των. Πολλὰκις πολλάκις καὶ περὶ Κρητῶν, καὶ Σκαλῶν καὶ ἄλλων ἐρρέθησαν μάχαι ποδῶν καὶ ἐν τῇ συνελεύσει καὶ ἐντὸς τῆς βουλῆς, καὶ οὐδέποτε οὐδεμία ὑψώθη φωνὴ κατ' αὐτῶν, πάντες δὲ ἐδείξαμεν πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀδελφικὴν μας ἀγάπην καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀγώνων αὐτῶν εὐγνωμοσύνην μας. Ἐπλήθε τελευταίου ἡ κατὰ τὸ 1843 μεταπολίτευσις καὶ τί εἴπομεν πρὸς αὐτούς; Ὦ Ἀδελφοί! ἡμεῖς ἀπεκτήσαμεν διὰ τοῦ συντάγματος τὸ δικαι-

ωμα κοινοβουλευτικῆς ἀντιπροσωπείας· σεῖς ἠγωνίσθητε καὶ συνεπάθετε μεθ' ἡμῶν, δι' ὃ σᾶς χρεωστοῦμεν εὐγνωμοσύνην. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου σεῖς ἐστερήθητε τῆς πατρίδος σας καὶ πρέπει παρ' ἡμῖν νὰ τὴν εὕρητε. Ὅθεν ἡμεῖς μὲν ὑποχρεούμεθα ν' ἀποστέλλωμεν βουλευτὴν κατὰ διπλοῦν ἀριθμὸν κατοίκων, σεῖς δὲ ἔχετε τὸ δικαίωμα κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐλαχίστης ἑλληνικῆς περιφερείας. » Καὶ ταῦτα εἴπομεν ἡμεῖς πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας, ἀλλ ὅταν ἐκεῖνοι ἀδιαφοροῦντες δὲν θέλωσι ν' ἀποτελέσωσι τὸν ἀνάλογον πληθυσμόν, τί πταίομεν ἡμεῖς κατὰ τοῦτο; Ἀλλ' ὄχι· ἐὰν ἡ βουλὴ θέλῃ παρὰ τὰ ὑπὸ τῆς συνελεύσεως ψηφισθέντα καὶ τὰ παρὰ τοῦ ἐκλογικοῦ μόμου ὁριζόμενα, ἐὰν θέλῃ ἐν τῇ κυριαρχίᾳ αὐτῆς ν' ἀποφασίσῃ οἱκοθεν ὑπὲρ τῆς ἐν γένει παραδοχῆς τῶν συναγωνιστῶν μας, πρῶτος αὐτὸς θέλει δώσει τὴν ψῆφόν του, ἀλλ' ἡ ἀπόρασις νὰ γείνῃ ὑπὸ αὐθαίρετον, οἰκειοθελῆ γνώμην. Τὸ νὰ εἴπωμεν ὅμως ἤδη ὅτι ἡ προκειμένη ἐκλογὴ συνάδει μὲ τὰ παρὰ τῶν νόμων κανονισθέντα, τοῦτο οὐδὲν ἄλλο σημαίνει, εἰμὴ ὅτι ἡμεῖς συνομολογοῦμεν καθ' ἑαυτῶν ἀπεριοκεψίαν. Περὶ δὲ τῶν προσόντων τοῦ Σπ. Ἀντωνιάδου παρατηρεῖ ὅτι ἐὰν ἀληθῶς διατελῇ ἐπαρχιακὸς σύμβουλος Ἀττικῆς, καὶ ἂν ἠδύνατο ὁ δῆμος Μινῴας νὰ ἐκλέξῃ βουλευτὴν, πάλιν μ' ὅλα του τὰ πρὸς βουληφορίαν δικαιώματα δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ πολίτης Μινῴας, ἀλλὰ Ἀττικῆς. Ἐφ' ὅσον δὲ δὲν ἀπεκδύεται τὴν ἰδιότητα τοῦ τε Ἀττικοῦ καὶ συμβούλου, δὲν δύναται νὰ ἦναι καὶ δημότης Μινῴας. Ἄλλως, ἐὰν ἤθελεν, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεχθῇ ὡς πολίτης ἑλλὴν ἐξ οἱασδήποτε ἐπαρχίας. Ἀλλ' ὤφειλε τότε εἰδοποιῶν τὸν ἐνταῦθα δήμαρχον νὰ διαγραφῇ ἐκ τοῦ τῶν δημοτῶν καταλόγου, τὸ αὐτὸ δὲ νὰ πράξῃ καὶ ὡς ἐπαρχιακὸς σύμβουλος, μεταβιβάζων ἔπειτα ὅπου ἤθελε τὴν διαμονήν του. Ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἐνήργησεν ὁ Ἀντωνιάδης καὶ φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸς παιδιᾶς μᾶλλον χάριν ζητῶν τὴν ἐκ Μινῴας βουληφορίαν, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐνεργήσῃ τ' ἀνωτέρω, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι ἡ ἐκλογή του ἤθελεν ἀποῤῥιφθῆ. Ἐὰν δὲ εἶχε πεποίθησιν ὅτι ἤθελεν εἶσθαι δικαία, ἀναμφιβόλως, ἀνὴρ μὲ ἀρκετὴν ἱκανότητα, δὲν ἠγνόει νὰ παραιτηθῇ. Ἀλλὰ προαισθανόμενος, φαίνεται, ὅτι ἡ ἐκλογή του ἤθελεν ἐξελεγχθῇ ὑπὸ βουλῆς καὶ συνειδήσεως καὶ φώτων μὴ στερουμένης, ἀπέφυγε παραίτησιν ὅλως ἀνωφελῆ.

Ἀντιλέγων ἕτερος εἶπε· τίς ἤθελε πιστεύσει ἐπὶ τῆς ἐνδόξου ἡμῶν ἐπαναστάσεως ὅτι μετὰ 27 ἔτη ἠθελαμεν εὑρεθῆ εἰς

ἀνάγκην νὰ ὑπερασπισθῶμεν τὰ δικαιώματα ἐκείνων, οἵτινες μὲ τὸ αἷμά των ἔβαψαν τὸ ἔδαφος τοῦτο, τὸ ὁποῖον πατοῦμεν, διαμφισβητούμενα ὑπό τινων, ὡς ἤδη τὰ δικαιώματα τῶν Κρητῶν; Ἀλλ' ἂς ἀναπολήσωσι πάντες ὅτι ἡ Κρήτη οὐχὶ μόνον ἠσπάσθη τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ ἐνεργητικώτατον μέρος λαβοῦσα προσήνεγκε τοσαῦτα θύματα εἰς τὸν ἀγῶνα. Αὕτη ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἀττικὴν τοὺς ἀνδρειοτάτους μαχητάς της διὰ νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς κοινῆς πατρίδος, ἐκεῖ δ' ὅπου ἤδη εἶναι ἱδρυμένος ὁ πενιχρὸς μὲν κατ' οὐσίαν ἔνδοξος δ' εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ εὐκλεοῦς στρατηγοῦ Καραΐσκου τάφος, ἐκεῖ ἠγωνίσθησαν καὶ ἔπεσον πάμπολλοι Κρῆτες. Ἐν τούτοις ἡ Κρήτη ἡ τοσαῦτα μοχθήσασα ἐγένετο ἀντάλλαγμα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Εὐβοίας, Βοιωτίας καὶ αὐτῆς τῆς Ἀττικῆς, καὶ κατέστη τόπος πένθους καὶ δυστυχιῶν. Μετὰ πάντα δὲ ταῦτα ἔρχονταί τινες νὰ διαφιλονεικήσωσι τὴν ἐκλογὴν τῶν συνοικισθέντων Κρητῶν εἰς γωνίαν τινὰ τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος, προτείνοντες ὅτι παραβιάζεται ὁ νόμος, καὶ ὅτι τὸ β'. ἄρθρον τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ὃν προνομιακὸν ἀπαιτεῖται νὰ ἑρμηνεύζηται στενώτατα. Εἶναι μὲν αὐτὸς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐπεθύμησαν πάντοτε καὶ ὑπεστήριξαν τὴν ἀκριβῆ τῶν νόμων τήρησιν καὶ τὴν κατὰ γράμμα αὐτῶν ἑφαρμογὴν, καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὑπερασπίζει μὲ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμὸν, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῆς μειονοψηφίας, ἀλλ' οὐδέποτε περιέμενε νὰ ἀκούσῃ αὐτὸν ὀνομάζοντα προνόμιον τὸ δικαίωμα τῶν Κρητῶν, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἔδωκεν, ὡς μικρὰν ἀνταμοιβὴν τῶν τοσούτων ἀγώνων καὶ θυσιῶν των, καὶ παραμυθίαν αὐτῶν, ὑπολειφθέντων ἀνεστίων καὶ ἀπατρίδων. Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις τῆς 3 Σεπτεμβρίου δὲν καθιέρωσε προνόμιον ἀλλ' ἀνεγνώρισε δικαίωμα εἰς τοὺς μετανάστας, ὡς καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἂν τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνεγνωρίσθη διὰ τὰ λοιπὰ σωματεῖα, δι' ἰσχυρότερον λόγον πρέπει νὰ ἑρμοσθῇ καὶ εἰς τοὺς Κρῆτας, τοὺς συναδελφοὺς καὶ συναγωνιστὰς τῶν ἐλευθέρων ἤδη ἑλλήνων. Τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι ἡ τελευταία παραμυθία, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν εἰς τοὺς ἀπολέσαντας τὰς πατρίδας των, καὶ ὁ ἰσχυρότερος δεσμὸς τῶν δυναμένων νὰ συνδέσωσιν ἡμᾶς μετὰ τῶν ἐκτὸς συναδελφῶν ἡμῶν, ὁποῖοι εἶναι ἡ γλῶσσα, ἡ θρησκεία, τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Διότι διὰ τοῦ τοιούτου δεσμοῦ θέλει ἀντιπροσωπεύεσθαι κοινῶς καὶ τὸ ἐλεύθερον καὶ τὸ δοῦλον ἔθνος, ὡς ἐν Ἀμφικτυονικῷ συνεδρίῳ. Ἂν λοιπὸν ταῦτα ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν ἡ μειονοψηφία, δὲν ἤθελε

φέρει ἀκυρωτικὴν γνώμην τῆς ἐκλογῆς τῶν συνοικισμένων Κρητῶν. Ἂν δ' ἐξετάσῃ τις καὶ τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἡ γνώμη αὕτη, θέλει ἰδεῖ ὅτι τέσσαρες εἶναι αἱ ἐνστάσεις τῆς ἐκθέσεως τῆς μειονοψηφίας. Καὶ τοι δὲ μὴ ἐπιθυμῶν νὰ εἰσελθῇ εἰς κανὲν προσωπικὸν ζήτημα, ἀναγκάζεται ὅμως εἰς τοῦτο ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἥτις ἀπὸ τῶν προσόντων τοῦ Σ. Ἀντωνιάδου ἄρχεται τῶν ἐνστάσεων αὐτῆς. Ἀλλ' ἡ ἔνστασις αὕτη πίπτει ἐκ τῆς ἀποδείξεως ὅτι ὁ Σ. Ἀντωνιάδης ἐνεγράφη εἰς τὸν δημοτικὸν κατάλογον τοῦ δήμου Μινώας ἐγκαίρως καὶ προσηκόντως, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καταριθμεῖται εἰς τὸν ἀριθμὸν **70**, ἐξ οὗ γίνεται δῆλον ὅτι μετώκησεν εἰς Μινῴαν τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ διαμονήν. Ἀναγνωρίζει μὲν καὶ αὐτὸς ὅτι, ἂν ἦτο πρότερον δημότης Ἀττικῆς καὶ ἐκλελεγμένος ἐπαρχιακὸς σύμβουλος αὐτῆς πρὸ ἐτῶν, ὤφειλε νὰ δηλώσῃ τὴν παραίτησίν του ἀπὸ τῶν δημοτικῶν τούτων δικαιωμάτων, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐνεγράφη εἰς τὸν δῆμον Μινῴας, ἀλλ' ἡ παράλειψις αὕτη, ἥτις δύναται νὰ ὀνομασθῇ παράτυπία οὐχὶ ὅμως καὶ παρανομία, δὲν εἶναι λόγος ἀποχρῶν νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογήν, καὶ νὰ καταστρέψῃ τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου τοῦ ἐκλεχθέντος βουλευτοῦ ὁμοψήφως παρὰ τῶν συμπολιτῶν του. Ὡς πρὸς τὴν δευτέραν δ' ἔνστασιν παρατηρεῖ ὅτι ὁ δῆμος Ἀδάμαντος συγχωνευθεὶς μὲ τὸν δῆμον τῆς Μήλου, ἐξελέξατο ἴδιον βουλευτήν, ἀνήκοντα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μήλου, δὲν ἦτο λοιπὸν δυνατὸν νὰ ἐξασκήσῃ ὁ ἴδιος καὶ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τοὺς συνοικισθέντας Κρῆτας ἡ ἐθνοσυνέλευσις, ἑπομένως τοῦτο δικαίως ἐξησκήθη ὑπὸ τῶν ἐν Μινῴᾳ συνοικισθέντων Κρητῶν. Ἡ τρίτη δ' ἔνστασις τῆς μειονοψηφίας φαίνεται εἰς αὐτὸν λίαν αὐστηρά· διότι ἀληθῶς μὲν ὁ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ δηλοῦται ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ ἡ σαθρὰ κατοικία ἑκάστου ψηφοφόρου, ἀλλ' ἡ μικρὰ αὕτη ἔλλειψις δὲν εἶναι οὐσιώδης λόγος ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς. Ἤρὸς δὲ τὴν τετάρτην ἔνστασιν ἅπαντᾷ ὅτι ὅπου ὑπάρχει δήμαρχος καὶ δημοτικὸν συμβούλιον ἐκεῖ βέβαια εἶναι καὶ δῆμος, καὶ συνήθως δημόται ἵνα ἐκλέξωσι τὰς δημοτικὰς ἀρχάς, ἀφοῦ ἀπετέλεσαν ἴδιον δῆμον. Ἔστε ὅ,τι ζητεῖ ἡ ἔκθεσις τῆς μειονοψηφίας τοῦτο ὑπάρχει. Ἰσχυρότερον δ' ἐπιχείρημα φαίνεται τὸ ὅτι κατὰ τὸν νόμον τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἀπαιτεῖται συνοικισμὸς πραγματικός· καὶ τοῦτο εἶναι ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου, καὶ τὸ μέγιστον ἐπιχείρημα τῶν ἐναντίων, ἀπαιτούντων τὴν πραγματικὴν διαμονὴν ἀντὶ τῆς πολιτικῆς. Ἀλλ' ἀρκετὸν εἶναι ὅτι οἱ συνοικισθέντες ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα,

ἐνεγράφησαν εἰς τὸν δῆμον τοῦ συνοικισμοῦ των, καὶ ἔγειναν πολῖται Ἕλληνες, καὶ δὲν δύναταί τις ν' ἀφαιρέσῃ ἤδη ἀπ' αὐτῶν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκλέξωσιν ἴδιον βουλευτὴν κατὰ τὰ παρὰ τῆς Συνελεύσεως ὡρισμένα. Ὅτι δ' ἐνεγράφησαν ἀποδείκνυται ἐκ τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου, ὅστις εἶναι ἤδη ὑπ' ὄψιν τῆς βουλῆς, καὶ ἐκ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ δημάρχου Μινῴας πρὸς τὸν νομάρχην Ἀργολίδος ἐξαιτουμένου τὴν ἄδειαν τῆς Κυβερνήσεως, ἵνα ἐνεργήσωσιν οἱ συνδημόται του τὴν παρὰ τοῦ νόμου ὁριζομένην ἐκλογήν, καὶ ἐκ τῆς τοῦ νομάρχου ἀπαντήσεως ἀποχρεθέντος καταφατικῶς. Ἀνέγνω δ' ἐντεῦθεν ἀπόσπασμα ἐξ ἑκατέρου τῶν ἐγγράφων τούτων, ἐξ ὧν συνήγαγεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐνηργήθη ἀδείᾳ τοῦ ὑπουργείου, ὅτι ὁ ὁλικὸς πληθυσμὸς τῶν καταγεγραμμένων δημοτῶν Κρητῶν ἀναβαίνει εἰς **2,600** ψυχάς, ἐξ ὧν **128** μόναι οἰκοῦσι καὶ διαμένουσι καὶ κατοικοῦσιν ἐν Μινῴᾳ, αἱ δ' ἄλλαι ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἀλλαχόσε, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ψηφοφόρων εἶναι **550**, ἐκ τούτων δ' ἐψηφορόρησαν **417**, πάντες ὑπὲρ τοῦ Σ. Ἀντωνιάδου. Ἀπέναντι λοιπὸν τούτων τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων, καθ' ὧν οὐδεμία ἔνστασις ὑπάρχει ἡ μειονοψηφία προτείνει τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς, πρόφασιν φέρουσα παρατυπίας νόμου ἢ ἐλλείψεις ἐκλογικοῦ καταλόγου. Ἀλλὰ καὶ ἂν νόμου μικρὰ παρατυπία ὑπάρχῃ, ἡ βουλὴ ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας τῶν ἀγωνιστῶν Κρητῶν, νὰ συναισθανθῇ ὅτι ὑπὸ τὰ δικαιώματα τῶν σωματείων, τὰ ὁποῖα τινὲς διασύρουσιν, ἐμπεριέχονται ὁλόκληροι ἑλληνικοὶ λαοί συναγωνισθέντες μεθ' ἡμῶν καὶ συνυψώσαντες τὴν τῆς σημαίαν ἐλευθερίας, καὶ ὅτι καὶ δέκα μόνον Κρῆτες ἢ Θεσσαλοί, ἢ Ἠπειρῶται κ. λ. π. ἂν εὑρίσκοντο ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ εἰς τούτους μόνους ἔπρεπε ν' ἀποδοθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας, ἵνα καταστῇ ἡ βουλὴ τῆς Ἑλλάδος, ἀντιπρόσωπος ὅλης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Καὶ τῷ ὄντι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀντιπροσωπείας ταύτης ἠθάνθη ἡ Ἑλλάς, διότι καθιέρωσε τὸ δικαίωμα τῶν συνοικισμῶν εἰς τοὺς μετανάστας, καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας αὐτῶν ἐντὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἐν τούτοις στρέφων τὰ βλέμματά του εἰς τὸν περιβόλον τοῦτον ἀπορεῖ πῶς δὲν βλέπει ἐν αὐτῷ συγκαθημένους μετὰ τοῦ Γ. Ζαΐμη καὶ τῶν λοιπῶν ἀγωνιστῶν, καὶ ἄλλους ὡραίως ἐνδόξους ἀγωνιστὰς λαμπρύνοντας τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, ἀλλ' ἀνήκοντας ἤδη εἰς τὴν ἀποκλεισθεῖσαν τῆς ἐλευθερίας λοιπὴν Ἑλλάδα. Ἂν τύχῃ ἡ Ἑλλὰς ν' ἀπολαύσῃ εἰς τοὺς κόλπους της τὰ τέκνα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα προσήνεγκαν τὰ

πάντα θυσίαν εἰς τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς, ἂν ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὰ μικρὰν παραμυθίαν εἰς τὰ μεγάλα δεινά των, ποία μεγαλειτέρα εὐτυχία ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ εἰς αὐτήν; Ἂν κατωρθοῦτο ν' ἀντιπροσωπεύωνται ἐντὸς αὐτῆς ταύτης τῆς βουλῆς Θεσσαλοί, Ἠπειρῶται, Μακεδόνες, Κρῆτες, Σάμιοι, Ψαριανοί, καὶ τόσοι ἄλλοι συναγωνισθέντες λαοί, ἤθελεν ἐκλείψει ἡ διαίρεσις ἐκείνη ἥτις ἀνεφάνη κατὰ τὴν Συνέλευσιν τῆς 3 Σεπτεμβρίου, καὶ μένει κηλὶς εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδος. Διὰ ταῦτα ἐπικαλούμενος τὸν πατριωτισμὸν τῶν βουλευτῶν, παρακαλεῖ νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, νὰ τὴν θεωρήσωσιν ὑπὸ τὴν ἀληθῆ τῆς σπουδαιότητος αὐτῆς ἔποψιν, συλλογιζόμενοι ὁποῖα ἀπαίσια ἀποτελέσματα δύναται νὰ φέρῃ ἡ ἀπόρριψις τῆς πρώτης ταύτης τῶν συνωμοσιμένων Κρητῶν ἐκλογῆς, καὶ ποίαν ἐντύπωσιν θέλει προξενήσει τοιαύτη ἀπόφασις εἰς τὴν δούλην πατρίδα, καὶ ἀποβλέποντες εἰς τὰ δικαιώματα τῶν ἀγωνιστῶν Κρητῶν, νὰ μὴ παραπικράνωσιν αὐτοὺς καταδικάζοντες τὴν ἐκλογήν των, ἀλλὰ νὰ δώσωσιν ὑπερ αὐτῆς τὴν λευκὴν ψῆφόν των, ἀνώτεροι γενόμενοι τῶν ἀτομικῶν συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν, καὶ πρὸς μόνον τὸ συμφέρον τῆς ὅλης ἑλληνικῆς φυλῆς ἀποβλέποντες.

Ἁπαντῶν ἄλλος ἐπήνεγκεν ὅτι δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ ἐπιληρθῇ ἄλλως πως τοῦ προκειμένου ἀντικειμένου, εἰμὴ ἱστορικῶς καὶ διηγηματικῶς διὰ νὰ ἐκθέσῃ περιστατικῶς τὰ γενόμενα, τὰ ὁποῖα γινώσκει ἐπακριβῶς ὡς ἐνεργηθέντα κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ τῆς ὑπουργίας αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1847. Ἀλλ' ἡ ὄψις, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ὁ προαγορεύσας ἐξήτασε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, καὶ ὁ χρωματισμός, τὸν ὁποῖον ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν, ἀναγκάζουσιν αὐτὸν νὰ μὴ μείνῃ εἰς τὸν στενὸν κύκλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου προὐτίθετο ν' ἀγορεύσῃ, ἀλλὰ ν' ἀπαντήσῃ πρὸς τινας συμπερασμοὺς τοῦ προαγορεύσαντος, οἵτινες εὐκταῖον μὲν ἦτο νὰ μὴν ἔλθωσιν αὖθις εἰς τὸ μέσον διὰ νὰ μὴν ἐπανερχώμεθα εἰς πράγματα λυπρὰ, ἀλλ' ἀφοῦ ἅπαξ ἐλέχθησαν νομίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ μείνωσιν ἄνευ ἀντικρούσεως, διὰ νὰ μὴ παραγάγωσι σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον ἕκαστος ὀφείλει νὰ ἐξαίρῃ ἐκ τοῦ μέσου. Ἐμφανιζόμενος ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς βουλῆς ὡς ἀντιπρόσωπος ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, ἰδίως δὲ τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδων λαοῦ, ὀφείλει νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ παντὶ σθένει τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν νόμων καὶ τοῦ συντάγματος, μὴ ζητῶν νὰ ὑραρπάσῃ τὴν ψῆφον τῆς

βουλῆς οὔτε διὰ πανηγυρικῶν λόγων, οὔτε διὰ καταφορῶν. Πρὸ πάντων ὅμως ἐπάναγκες νομίζει νὰ παρατηρήσῃ πρὸς τὸν προαγορεύσαντα ὅτι οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ τὰς θυσίας τῶν Κρητῶν καὶ λοιπῶν ἑλλήνων, οὐδεὶς οὐδέποτε τὰς διεφιλονείκησεν, οὐδ' ἠναντιώθη, ὁσάκις προὔκειτο περὶ ἀποδόσεως κοινῶν δικαιωμάτων εἰς αὐτούς. Δὲν ἦτο λοιπὸν χρεία νὰ ὑπομνήσῃ ἱστορικῶς εἰς ἡμᾶς ὁ προαγορεύσας τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ τὰς θυσίας, διότι κάλλιον τούτου πάντες γνωρίζομεν, καὶ τὰ μνημεῖα τῆς δόξης αὐτῶν ἀκριβέστερον ἐπιστάμεθα. Ἀλλὰ τὴν σήμερον ὁ λόγος δὲν εἶναι περὶ τούτων, οὐδὲ πρόκειται νὰ νομοθετήσωμεν, ἀλλὰ νὰ ἐκτελέσωμεν ἀκριβῶς καὶ κατὰ γράμμα τὰ νενομοθετημένα. Πᾶσα κοινωνία κατορθώσασα νὰ συνέλθῃ εἰς συνταικτικὴν συνέλευσιν φθάνει εἰς ἓν σταθερὸν ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον θέλει εἶναι τοῦ λοιποῦ ὁ κανὼν καὶ ὁ ὑπογραμμὸς τῶν πράξεών της, ὁρίζει τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα ἑκάστου, καὶ κατ' αὐτὸ ἕκαστος ἐνεργεῖ. Ἡ τήρησις λοιπὸν τῶν κειμένων νόμων, ἡ κατὰ γράμμα ἐφαρμογὴ αὐτῶν, εἶναι τὰ μέσα, δι' ὧν καὶ ἡ νῦν ἐλευθέρα Ἑλλὰς θέλει προοδεύσει, καὶ τὰ δικαιώματα τῆς δούλης Ἑλλάδος θέλουσιν ἀναακτηθῆ. Τῆς μεγάλης ἰδέας περὶ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ αὐτὸς ἦτο πάντοτε καὶ εἶναι φίλος καὶ ὑπέρμαχος, καὶ ταύτην διατηρεῖ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕκαστος Ἕλλην, ἀλλὰ τὰ μέσα τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς δὲν εἶναι ἡ παραβίασις τῶν νόμων, καὶ ἡ ἀθέτησις τῶν κανόνων τοῦ πολιτεύματος ἡμῶν. Ὅσοι δὲ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀγάπης τῶν ἔξω ἡμῶν συναδελφῶν προσπαθοῦσι νὰ ὑποστηρίζωσι παρανομίας, ὀνομάζοντες τοὺς εἰς τοῦτο ἐναντιουμένους ἐχθροὺς τῶν ἐκτὸς Ἑλλήνων, παραμορφόνουσιν ἐλεεινῶς τὰ πράγματα, καὶ διαστρέφουσι τὴν ἀλήθειαν. Πολλὰ περὶ τούτου εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου ἐλέχθησαν, καὶ πάντες ἔχουσιν ἔτι εἰς τὸν νοῦν τὴν δεινὴν παραμόρφωσιν, τὴν ὁποίαν οἱ λόγοι τινῶν ἔλαβον ὑπὸ τῶν ἐνασμενιζομένων νὰ ἐνσπείρωσι τὰ ζιζάνια, ἵν' ἀποκρύπτωσι τὸ αἶσχος αὐτῶν καὶ ἀποκρούωσι τὴν κατ' αὐτῶν τοῦ ἔθνους κατακραυγήν. Καὶ τότε οὐδεὶς κατηνέχθη κατὰ τῶν συναγωνισθέντων Ἑλλήνων, οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ προφέρῃ τι κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ὁ λόγος ἦτο ἐξ ἀγαναχτήσεως τινῶν κατ' ἐκείνων, οἵτινες μηδόλως ποτὲ τοῦ ἀγῶνος ἡμῶν μετασχόντες, οὐδ' εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν οὐδέν ποτε παθόντες, παντελῶς ἄγευστοι καὶ τῶν κινδύνων τοῦ πολέμου καὶ τῶν θυσιῶν καὶ ἀγώνων αὐτοῦ, ὠφεληθέντες ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπετέθησαν εἰς τὸ ἔθνος ἐπὶ δεκαετίαν ὁλόκληρον

ἀφαιρέσαντες τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ στερήσαντες τούτων οὐχὶ μόνον τοὺς κατοίκους τῆς ἐντὸς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀγωνιστὰς τῆς ἐκτός, οἵτινες εἶχον τὸ αὐτὸ συμφέρον νὰ κατενεχθῶσι κατ' ἐκείνων. Ἀλλ' ἂς δώσωσι λόγον εἰς τὸν θεὸν ἐκεῖνοι, οἵτινες παρεξηγήσαντες τὴν ἀλήθειαν, διέστρεψαν τὸ ζήτημα, διαβάλλοντες τὸ ἓν μέρος τοῦ ἔθνους εἰς τὸ ἄλλο καὶ προσπαθήσαντες νὰ διασπείρωσι τὸν διχόνοιαν καὶ τὴν διαίρεσιν. Ἐξωρισμένοι διὰ παντὸς ἀπὸ τοῦ περιβόλου τούτου ἂς ἦναι τοιαῦται φιλονεικίαι, καὶ ἕκαστος ἂν σπουδάρχ ἑλληνισμοῦ εἰς τὸ στῆθος του τρέμῃ ἂς μὴ ἐνσπείρῃ τοιαῦτα σκάνδαλα ἕνεκα ἰδιοτελῶν εὐτελῶν συμφερόντων, καὶ ἂς μὴ ἀναιτιγνώσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων, δικαιώματα καὶ θυσίας, τὰς ὁποίας οὐδεὶς ποτε ἠρνήθη οὐδὲ προσεβαλε. Τὸ ἔθνος διὰ τῆς συντακτικῆς του συνελεύσεως ἐμπιστεύθη συναδέλφους καὶ συμπολίτας ὅλους τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἀπέδωκεν ἴσα εἰς αὐτοὺς δικαιώματα, ἀφοῦ ἐνεργήσωσι τὰ κατὰ νόμον. Ὁ Τσαβέλλας ἀντιπροσωπεύων τὴν Ἀττικὴν, ὁ Μπάνης τὸ Σπερχωρίτων εἶναι σαφεῖς τοῦ λόγου του ἀποδείξεις. Τὰ αὐτὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἀπένειμαν εἰς ἑαυτοὺς οἱ γεννηθέντες ἐντὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἀπέδωκαν εἰς πάντα Ἕλληνα. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου καὶ ἔτι πλέον ἠθέλησαν νὰ ἔχῃ καὶ ὁ κρὴς καὶ ὁ Ψαριανὸς καὶ ὁ Σάμιος καὶ ὁ Χῖος, καὶ ὁ Ἠπειρώτης καὶ ὁ Θεσσαλὸς ἴδιον βουλευτὴν καὶ ἀντιπρόσωπον ἐντὸς τῆς βουλῆς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Διὰ νὰ ἀποκλείσῃ δ' αὐτοὺς ἐντὸς τῶν κόλπων της ἀπήτησε νὰ μετανάστεύσωσιν ἐντὸς αὐτῶν, ν' ἀπατελέσωσι σταθερὰν κοινωνίαν, καὶ ἐπέτρεψεν εἰς πληθυσμὸν κατὰ τὸ ἥμισυ ὀλιγώτερον τοῦ ἐλαχίστου πληθυσμοῦ ἑκείνης τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, ἅτις πέμπει ἴδιον βουλευτὴν, νὰ παραγάγῃ τοιοῦτον. Ἤδη λοιπὸν οὐδὲν ἄλλο πρόκειται εἰς ἐξέτασιν, εἰμὴ ἂν οἱ κρῆτες ἐξεπλήρωσαν τὸν ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τεθέντα ὅρον, ἂν ἀπετέλεσαν τὸν πραγματικὸν συνοικισμὸν, τὸν ὁποῖον ἐκείνη ἀπήτησε. Συνοικισμὸς καὶ κατὰ τῆς λέξεως τὴν γραμματικὴν σημασίαν σημαίνει συγκατοίκησιν πολλῶν ἀνθρώπων ὁμοῦ εἰς ἓν μέρος πρὸς ἀπατέλεσιν μιᾶς κοινότητος. Ἀλλ' ἡ συνέλευσις ὡς ἂν προϊόν ἐκ τὰ δυνάμενα νὰ προέλθωσιν ἀτοπήματα ὥρισε καθαρώτερον συνοικισμὸν πραγματικὸν, τουτέστιν ἀνθρώπων πραγματικῶς συγκατοικούντων εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος καὶ οὐχὶ διεσπαρμένων τῆδε κἀκεῖσε, καὶ λεγόντων ὅτι ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ συνοικισμοῦ· διότι τοιοῦτοι ὑπῆρξάν τινες, οἵτινες εἰσηρχόμουν καὶ ἐξῆρχον ὅπου εἶχον τὴν διαμονήν των, καὶ ὡς μέλη συνοικισμοῦ τινος εἰς τὴν τοῦτου

ἐκλογήν. Ἡ τοιαύτη δ' ἀπαίτησις τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἦτο δικαία καὶ λογική· διότι πρὸ πάντων ἦτον ἀναγκαῖον νὰ σχηματισθῇ συνοικισμὸς πραγματικὸς καὶ οὐχὶ ἰδανικὸς, κατὰ φαντασίαν σχηματιζόμενος καὶ διαλυόμενος. Ἀλλ' ἂν μέχρι τοῦδε δὲν προωδεύσαν οἱ συνοικισμοὶ, καὶ δὲν κατωρθώθη νὰ μετάσχωσιν οἱ ἐκτὸς ἡμῶν συναδελφοὶ τῶν εἰς αὐτοὺς χορηγηθέντων κοινοβουλευτικῶν δικαιωμάτων, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν πταίει, διότι τὸ κατ' αὐτὴν ἔδωκεν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις πᾶσαν τὴν δυνατὴν συνδρομήν. Ἀροῦ δὲ δὲν ἐξεπληρώθη ὁ παρὰ τῆς συνελεύσεως τεθειμένος ὅρος δὲν δύναταί τις νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὸν ἠδικημένον, ἂν δὲν ἀπολαύσῃ τὸ ἐπὶ τούτῳ τῷ ὅρῳ χορηγηθὲν αὐτῷ δικαίωμα. Αὕτη εἶναι ἡ ῥύσις τοῦ ζητήματος σήμερον, νὰ ἐξετασθῇ ἂν ἐξεπληρώθη ὁ νόμος, καὶ οὐδεμίαν χώραν ἔχουσιν αἱ περὶ ἀγώνων καὶ θυσιῶν ἰδέαι, διότι δὲν πρόκειται σήμερον νὰ νομοθετήσωμεν, ἀλλὰ νὰ ἐκτελέσωμεν τὰ νενομοθετημένα· οὐδὲ πρόκειται νὰ σχηματισθῇ ἡ βουλὴ ἐκ τῶν ἐγόντων ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας, ἀλλ' ἐκ τῶν τυχόντων πραγματικῶν ψήφων τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν, ὥστε δὲν ἔπρεπε ν' ἀπορήσῃ ὁ προαγορεύσας ἂν λείπωσιν ἐκ τῆς αἰθούσης τοῦ βουλευτηρίου πολλοὶ τῶν ἐκτὸς ἑλλήνων, διότι ὁμοίως λείπουσι πολλοὶ ἀγωνισταὶ τῶν ἐντός· δὲν φαίνεται ὁ Πετρόμπεης, οὔτε ὁ Σπηλιάδης, οὔτε τόσοι ἄλλοι, καθότι οὐδεὶς ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ βουλὴ πρέπει νὰ περιλάβῃ ὅλους τοὺς ἀρχαίους ἀγωνιστὰς, ἀλλ' ὅσους τὸ ἔθνος τιμήσῃ μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην του. Διὰ τοῦτο ἐπαναλέγει, ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐκτὸς πάσης τοιαύτης ἰδέας ἐκδουλεύσεων καὶ ἀγώνων, καθότι πρόκειται περὶ ἐκπληρώσεως νόμου πρὸς ἀπόλαυσιν δικαιώματος. Τὸ δικαίωμα δὲ τοῦτο οὐδεὶς διαφιλονεικεῖ, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ὠνόμασε τοῦτο προνόμιον, ἀλλ' εἶπεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τοὺς συνοικισθησομένους προνομιακῶς, διότι εἰς ὀλιγώτερον κατὰ τὸν ἥμισυ ἀριθμὸν συνοικιστῶν ἐπέτρεψε τὴν ἐκλογὴν ἰδίου βουλευτοῦ, καὶ τοῦτο εἶναι βεβαία προνόμιον, ἀλλὰ δίκαιον καὶ εὔλογον, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ποτὲ ἐρρόνησεν ἢ προσεβαλεν. Ἀλλὰ πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτοῦ πρέπει νὰ πραγματοποιηθῇ ὁ ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τεθειμένος ὅρος, ἄνευ δὲ τούτου ἡ αἴτησις τῆς ἀπολαύσεως τοῦ δικαιώματος εἶναι παράνομος, καὶ οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν παρανομίαν· διότι παραρρωμένων τῶν θεμελιωδῶν νόμων σαλεύονται τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας, καὶ τὸ οἰκοδόμημα αὐτῆς πίπτει ἔπειτα πρόρριζον,

Μεταβαίνει λοιπὸν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, τὴν ὁποίαν γινώσκει ἀκριβῶς ὡς ἐνεργήσας τὰ περὶ αὐτῆς ἐπὶ τῆς ὑπουργίας του, καὶ ἐπιθυμῶν μάλιστα νὰ δώσῃ καὶ λόγον τῆς ἐπὶ ταύτης διαγωγῆς του. Ἡ κυβέρνησις δὲν ἠγνόει ὅτι οἱ ἐν Μινώᾳ συνῳκισμένοι Κρῆτες δὲν ἔχουσι τὸν ἀπαιτούμενον πληθυσμὸν διὰ νὰ ἐκλέξωσι βουλευτήν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὀλιγάριθμον τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐκεῖ ἀποκατεστημένων ἐγίνωσκε, καὶ ὅτι καὶ ὁ δῆμος Ἀδάμαντος ὠκειοποιεῖτο ἰδίαν ἐκλογὴν δὲν τὴν ἐλάνθανεν, ἀλλ' ὅταν ὁ δήμαρχος Μινώας δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὸν νομάρχην Ἀργολίδος ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ δῆμος Μινώας ἔχει τὸν ἀπαιτούμενον πληθυσμὸν, καὶ οὗτος ἐζήτησε τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργείου, αὐτὸ ἐνόμισεν ὅτι ἤθελεν εἶναι σκληρὸν ν' ἀποκριθῇ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀποφατικῶς, ἀλλ' ἔγραψε πρὸς τὸν νομάρχην ὅτι δύναται ὁ δῆμος Μινώας νὰ ἐνεργήσῃ ἐκλογὴν συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς βουλῆς τὰς καταφαινομένας ἐν τῇ συνεδριάσει ΙΘ'. τῆς 1 Ὀκτωβρίου τοῦ Α'. τόμου τῶν πρακτικῶν τῆς Α'. συνόδου σελὶς 212, καὶ τῇ τῆς 14 Ὀκτωβρίου σελ. 248, καὶ τῆς ΡΝΘ. τῆς 5 Σεπτεμβρ. τόμ. 4, τῆς Β'. συνόδου σελ. 2,780, καὶ τῆς ΡΘΕ. τῆς 1 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ τόμου, σελ. 3100, καὶ μὲ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου. Ἀλλ' ὁ νομάρχης ἔπεμψεν ἐπιτηρητὴν τῆς τελεσθησομένης ἐκλογῆς τὸν γραμματέα αὐτοῦ Ζωγράφον Κρῆτα, οὗτος δὲ δὲν ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντά του προσηκόντως, καὶ ἀφῆκε νὰ περισωθῇ ἡ ἐκλογὴ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ δημάρχου, καὶ διεύθυνεν ἔπειτα τὰ πρακτικὰ ταύτης εἰς τὸ ὑπουργεῖον. Τοῦτο ἠρώτησε τὸν νομάρχην, ἂν οἱ ἐν Μινώᾳ συνῳκισμένοι συνεμορφώθησαν μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς βουλῆς καὶ τὸν ὅρον τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ὁ δὲ γραμματεὺς τοῦ νομάρχου ἀπόντος, ἀπήντησεν ὅτι ἐστηρίχθησαν εἰς τὰς πληροφορίας τοῦ δημάρχου, καὶ ὅτι ὅλοι οἱ ψηφοφόροι δὲν ὑπάρχουσι πραγματικῶς ἐν Μινώᾳ, καὶ ὅτι ὁ συνοικισμὸς δὲν ἔχει τὸν πραγματικὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν, εἰς δὲ τὴν βουλὴν μένει νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἡ ἐκλογὴ εἶναι νόμιμος ἢ ὄχι. Τὸ ὑπουργεῖον λοιπὸν θεωρῆσαν ἑαυτὸ ἀναρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, καθυπέβαλεν εἰς τὴν βουλὴν τὴν ἐκλογὴν, ἵνα ἐξετάσῃ ἂν ἦναι νόμιμος ἢ ὄχι. Συγχρόνως δ' ἐπιθυμοῦν ν' ἐπιταχύνῃ τὸν πραγματικὸν συνοικισμὸν τῶν Κρητῶν εἰσήγαγε τὸ νομοσχέδιον περὶ διανομῆς γαιῶν εἰς τοὺς Κρῆτας καὶ τῆς χορηγήσεως τῶν τίτλων τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν, καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν εἶναι τεθειμένον ποσὸν 20,000 δραχμῶν πρὸς

περιθαλψιν αὐτῶν. Περαίνων λοιπὸν τὸν περὶ τούτου λόγον του λέγει ὅτι τὸ ἀ. ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ τεθῇ εἰς λύσιν εἶναι ἂν μὴ ὑπάρχοντος τοῦ ἀπαιτουμένου πραγματικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ συνοικισμοῦ, δύνανται οἱ συνῳκισμένοι νὰ ἐκλέξωσιν ἴδιον βουλευτήν. Ἂν δὲ τοῦτο λυθῇ ἀποφατικῶς ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἄκυρος, καθότι πραγματικῶς συνοικισμὸς δὲν ὑπάρχει. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀποφασισθῇ αὐθαιρέτως ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται πραγματικὸς συνοικιστὴς, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ μεταβιβάσῃ τις τὴν πολιτικήν του διαμονὴν διὰ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου εἰς τὸν συνῳκισμένον δῆμον, εἶναι τοῦτο θέλει ἔχει ἀτοπώτατα καὶ σκανδαλωδέστατα ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἡ βουλὴ ὀφείλει νὰ προϊδῃ καὶ νὰ ἐμποδίσῃ, ἡ ἐκλογὴ καὶ τότε ἀκόμη προσβάλλεται αὐτοδικαίως ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Κ. Σ. Ἀντωνιάδης ὢν δημότης Πειραιῶς καὶ ἐπαρχιακὸς μάλιστα σύμβουλος τῆς ἐπαρχίας Ἀττικῆς δὲν ἐδήλωσε μέχρι τοῦδε εἰς τὸν δῆμον Πειραιῶς ὅτι μετέφερε τὴν πολιτικήν του διαμονὴν εἰς τὸν δῆμον Μινώας, τὸ ὁποῖον πρώτην φορὰν ἤδη μανθάνει. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι ἀδιάφορον, ὡς ὑπέθεσάν τινες, διότι καὶ κατ' ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, καὶ κατὰ τὸν ἐκλογικὸν νόμον, ἕκαστος πολίτης ὀφείλει ὅταν μεταθέτῃ τὰ πολιτικά του δικαιώματα ἀπὸ δήμου εἰς δῆμον νὰ εἰδοποιῇ τὴν ἀπόφασίν του ταύτην καὶ εἰς τὸν δῆμον, ἀφ' οὗ παραιτεῖται, καὶ εἰς ἐκεῖνον, πρὸς ὃν προσέρχεται· διότι ἄλλως καταντᾷ νὰ γίνηται ἐμπόρευσις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ ὑπεκφυγὴ τῶν νομίμων ὑποχρεώσεων. Ἀλλὰ τὸ περὶ προσόντων εἶναι δεύτερον ζήτημα, καὶ θέλει λυθῇ μετὰ τὴν λύσιν τοῦ πρώτου, ἂν γείνῃ χρεία. Διὰ τοῦτο δὲν ἐπιμένει εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνει ὅτι τὸ κύριον ζήτημα εἶναι ἂν πρέπῃ νὰ τηρηθῇ ὁ παρὰ τῆς συνελεύσεως τεθειμένος ὅρος τοῦ πραγματικοῦ συνοικισμοῦ, ὅστις μέχρι τοῦδε ἐκ μέρους τῶν Κρητῶν δὲν ἐπληρώθη, καὶ ἂν εἰς τοῦτο γεννηθῶσιν ἀμφιβολίαι, ἡ Μινώα δὲν ἀπέχει ἐντεῦθεν εἰμὴ 60 μίλια, καὶ δύναται ν' ἀρυσθῇ ἡ βουλὴ διὰ μιᾶς ἐπιτροπῆς θετικὰς πληροφορίας. Ἂν δὲ θέλῃ ἡ βουλὴ νὰ δείξῃ γενναῖα αἰσθήματα, ἂς κάμῃ νόμον δίδοντα ἐκτενέστερα δικαιώματα εἰς ὅλους τοὺς συνοικιζομένους, καὶ αὐτὸς θέλει εἶσθαι προθυμότατος ὑπερασπιστὴς τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Ὑπὸ τὸ κάλυμμα ὅμως τούτων νὰ ζητῆται ἡ καταπάτησις τοῦ νόμου δὲν εἶναι ἀνεκτὸν, οὐδ' εὔλογον, οὐδὲ δίκαιον.

Μετὰ ταῦτα διὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ὥρας ὡς πολλῶν

αἰτούντων τὸν λόγον, ὁ πρόεδρος συναινέσει τῆς βουλῆς ἀνέβαλε τὴν συνεδρίασιν ἐπὶ τὴν αὔριον καὶ ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 3 ὥραν μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ Παρίσης.
Μιλ. Χ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΔ'.

Τῆς 22 Ἰανουαρίου 1849.

Συνελθόντων τῶν βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπληροφόρησέ τις κατὰ πρῶτον τὴν βουλὴν, ὅτι ἡ κατ' ἀρχὰς διαδοθεῖσα εἴδησις περὶ τῆς ἀποβιώσεως τοῦ γερουσιαστοῦ Πανούτζου Νταρᾶ διεψεύσθη μετ' ὀλίγον, καθότι ὁ σεβασμιος οὗτος γέρων εἶχεν ὑποφέρει διαρκῆ τινα λειποθυμίαν, μεθ' ἣν ἀνέζησε πάλιν. Ἀλλὰ τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν ἡ αἰώνιος τοῦ θανάτου λειποθυμία καὶ ἀπεχαιρέτησε διὰ παντὸς ἡμᾶς ὁ ἀρχαῖος ἀγωνιστής.

Ἡ βουλὴ ἀπεφάνατο, ν' ἀναρτηθῇ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου.

Εἶτα παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ περὶ φόρου τῶν ζώων νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχουσαν οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς τῶν τμημάτων ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου διὰ τὸ ἔτος 1849.

Ἡ εἰσηγητικὴ αὕτη ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ τῶν εἰσηγητῶν τῶν ἓξ τμημάτων τῆς βουλῆς, (ἐλλείποντος εἰσηγητοῦ ἐκ τοῦ ἀ τμήματος) λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 18 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς νομοσχέδιον περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου διὰ

τὸ ἔτος 1849, μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ ἐκθέσεως τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ συζητήσασα πρόσηκόντως αὐτό τε καὶ τὴν προσαρτωμένην νόμον τοῦ π. ε. λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ σῶμα τοῦτο τὴν ἀκόλουθον γνώμην.

Α) Νὰ γείνῃ δεκτὴ, ὡς ὀρθῶς ἔχουσα, ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, καὶ κακὰ συνέπειαν νὰ ἐπιψηφισθῇ ἀπαραλλάκτως ὡς ἔχει τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νομοσχεδίου.

Β) Τὸ ἄρθρον 2 κατὰ τὴν γνώμην μὲν τριῶν ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς νὰ τροπολογηθῇ ὡς ἑρεξῆς·

Ἄρθρ. 2.

« Ὁ φόρος τῶν μὲν μεγάλων ζώων, ὡς καὶ τῶν δυνάμει τοῦ « ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου π. ε. νόμου βεβαιωθέντων χοίρων πλη« ρώνεται μέχρι τῆς 10 Μαρτίου, τῶν δὲ μικρῶν ζώων, ἤτοι « τῶν αἰγοδοπροβάτων μέχρι τῆς 15 Μαΐου, τῶν δὲ ἐξαρχο« μένων ἀπὸ τὸ Κράτος ὁ φόρος θέλει πληρώνεσθαι πρὶν τῆς « ἐξόδου αὐτῶν, καὶ ἂν προγνῶται αὐτὰ τῶν προσημειωθεισῶν « ἐποχῶν· ἐπομένως αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ δὲν θέλουν ἐπιτρέπει « τὴν ἔξοδον πρὶν παρουσιασθῇ εἰς αὐτὰς τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς « πληρωμῆς τοῦ φόρου. Ἐαυτῶν δὲν ἐπιτρέπεται οὐδαμῶς ἡ « ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν διάβασις τῶν ζώων, τῶν ὁποίων « οἱ κύριοι δὲν ἔχουν σταθερὰν διαμονὴν εἰς ἕνα τῶν δήμων « τοῦ Βασιλείου, ἂν δὲν πληρώσωσι προηγουμένως τὸν εἰς « αὐτοὺς ἀνήκοντα φόρον, ἢ ἂν δὲν δώσωσιν ἀξιόχρεων ἐγ« γύησιν. »

Κατὰ τὴν γνώμην δὲ τῶν ἄλλων τριῶν μελῶν νὰ ἐξοβελισθῇ ὁλοτελῶς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐκ τοῦ νομοσχεδίου, ὅπως νὰ μείνῃ ἐν ἰσχύϊ καὶ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ σχετικὸν ἄρθρον (ἤτοι τὸ 10) τοῦ περυσινοῦ νόμου.

Τῶν πρώτων ἡ γνώμη συμφωνοῦσα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νομοσχεδίου καὶ προπολογοῦσα κατά τινα μέρη τὴν ἔκφρασιν μόνον αὐτοῦ διὰ τὸ σαφέστερον, ἐστηρίχθη εἰς τὰς αἰτιολογίας τῆς ὑπουργικῆς ἐκθέσεως, καὶ εἰς τὰς γενομένας κατὰ τὴν συζήτησιν παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας θέλει ἐκθέσει ἐνώπιον τοῦ σώματος διὰ ζώσης ὁ εἰσηγητής. Τῶν ἄλλων τριῶν μελῶν ἡ ἀντίρρησις ἠτιολογήθη μὲ τὴν ἐπιθυμίαν κυρίως τῆς διευκολύνσεως τῶν φορολογουμένων εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου, μὴ δυναμένων ἄλλως, εἰμὴ νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὴν αὐστηρότητα τοῦ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων νόμου, κατὰ τὰς ὁποίας ὑπάρχουσι τοσαῦται κατακραυγαί. Παρετηρήθη δ' ἐκ

προσθήκης παρά τῶν ἰδίων μελῶν, ὅτι μέχρι τῆς προθεσμίας ταύτης δὲν θέλουν εἶναι συντεταγμένοι καὶ παραδεδομένοι εἰς τὸ ταμεῖον οἱ φορολογικοὶ πίνακες, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ εἴσπραξις τοῦ φόρου ἐν τάξει.

Γ) Μετὰ τὸ ἄρθρ. τοῦτο νὰ προστεθῇ τὸ ἑξῆς·

Ἄρθρ. 3.

« Ἡ ἀπαρίθμησις τῶν μηδόλως ἢ μὴ ἀκριβῶς δηλωθέντων ζώων ἐνεργεῖται μέχρι τέλους Μαΐου ἀπὸ ἀπαριθμητὰς καὶ βοηθοὺς διοριζομένους παρὰ τῆς κατ' ἐπαρχίαν διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ οἰκον. ἐφόρου. Διὰ πᾶσαν ἀπαρίθμησιν συντάσσεται πρωτόκολλον, ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ ἀπαριθμητοῦ καὶ τῶν παρακολουθούντων αὐτῷ δύω βοηθῶν καὶ δύω μαρτύρων προσκαλουμένων παρὰ τοῦ κτηνοτρόφου, ἂν θέλῃ, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀπαριθμητῶν καὶ βοηθῶν ἐντὸς τριῶν ὡρῶν τὸ βραδύτερον, τὸ ὁποῖον ἔχει πλήρη ἰσχύν, ἕως οὗ ἀποδειχθῇ ὡς πλαστόν. Ἐκ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου, κατεστρωμένου εἰς διπλοῦν, τὸ ἓν ἀντίτυπον παραδίδεται εἰς τὸν φορολογούμενον, ἢ ἀποποιηθέντος αὐτοῦ τὴν παραλαβήν, διευθύνεται ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν εἰς τὴν ἀρμοδίαν δημοτικὴν ἀρχήν, τὸ δ' ἕτερον διευθύνεται εἰς τὸν οἰκον. ἔφορον, ὅστις ὀφείλει νὰ καταμηνύσῃ τὴν πρᾶξιν, παραπέμπων αὐτὸ πρὸς τὸν παρὰ τοῖς πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ πρὸς καταδίωξιν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου πταισματοδικείου ἢ πλημμελειοδικείου.»

Δ) Τὸ ἄρθρ. 3. λαμβάναν θέσιν ἄρθρ. 4. νὰ γένῃ δεκτὸν ὡς ἔχει εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Ἐπὶ τέλους δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ὁμοφώνως ἀναγκαῖον νὰ γείνῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ παρατήρησις, ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον νὰ παύσῃ ἡ ἀταξία, ἥτις ἐνυπάρχει εἰς τὴν κατ' ἔτος γινομένην διάθεσιν τῶν βοσκῶν, ἐκ τῆς ὁποίας τοσαῦται καταχρήσεις καὶ τοσαῦτα παράπονα προκύπτουσι, καὶ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ παρουσίασις τοῦ εἰδικοῦ νόμου, ὅστις θέλει ὁρίσει τὰς ἐθνικὰς βοσκὰς καὶ θέλει κανονίσει τὰ περὶ βοσκησίμων γαιῶν ἐν γένει κατὰ τὸ 11 ἄρθρον τοῦ περυσινοῦ νόμου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ Εἰσηγητὴς Ι. Χατζόπουλος. »

Ἀνηγγέλθη δ' ἀντικειμένων συνεδριάσεως ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας.

Λαβών τις δ' ἐπὶ ταύτης τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι ἀναβαίνων σήμερον εἰς τὸ βῆμα δὲν ἀναβαίνει διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ ἁπλῶς τὴν

προκειμένην ἐκλογὴν τῆς Κρήτης, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν, τὸ Αἰγαῖον, ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἅπασαν τὴν Ἑλληνικὴν φυλήν. Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς ἤλπισεν, ὅτι δὲν ἤθελε χρειασθῇ ἄλλο, εἰμὴ νὰ ῥίψῃ μόνον ὀλίγα ἄνθη καὶ νὰ χαρετήσῃ ἐκ μέρους ὅλων ἡμῶν τὴν ὡραίαν καὶ πολυπαθῆ Κρήτην, ἥτις ὡς νύμφη εἰς τὰ αἵματά της λελουμένη ἀναβαίνει σήμερον ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἐθνικὸν τοῦτον ναόν. Συνάμα δὲ νὰ ἐκφράσῃ ἀληθεῖς τινας καὶ ἐθνικὰς ἰδέας, καὶ νὰ τὰς στείλῃ μακράν, ὡς χαρμοσύνους ἀγγελίας εἰς τὰ ἀπανταχοῦ διεσπαρμένα τέκνα τῆς πατρίδος, καὶ νὰ εἴπῃ εἰς αὐτὰ « θαρρεῖτε ». Δὲν ἐπίστευε δέ ποτε, ὅτι ἔμελλε νὰ γείνῃ τοιαύτη συζήτησις, ὡς ἡ προηγηθεῖσα, καὶ νὰ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτὸν σήμερον σπουδαιότερόν τινα ἀγῶνα, ὡς καθισταμένη ἡ ἐθνικὴ τις τελετὴ προοιωνίζουσα τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος, ἢ κηδεία ἐνταφιάζουσα τὸ μέλλον μεγάλου ἔθνους. Πολλάκις ἔκτακτοι καὶ μικραί τινες ἀφορμαὶ προηγήθησαν εἰς τὰ μεγάλα συμβάντα. Ἡ ἐπικρατοῦσα τὰς ἡμέρας ταύτας, κοινωνικὴ συγκίνησις δίδει πλήρη τὴν ἰδέαν, ὅτι δὲν πρόκειται ἤδη ἁπλῶς περὶ μιᾶς βουλευτικῆς ἐκλογῆς, ἀλλὰ περὶ ὑψηλοτέρου τινὸς ἀντικειμένου. Δὲν ἀμφιβάλλει μέν, ὅτι εἷς καὶ ὁ αὐτὸς πόθος, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ αἴσθημα κατέχει τὴν καρδίαν ὅλων ἡμῶν πάντοτε, τὸ αἴσθημα, τὸ ὁποῖον, ὡς ὁ εὐρύχωρος οὐρανὸς αὐτός, περιλαμβάνει ὅλους τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν, καὶ μόνον λυπηρά τις παρεννόησις φέρει διαίρεσιν εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν παρεννόησιν ταύτην διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος ὀφείλει ἕκαστος σήμερον νὰ καταπολεμήσῃ. Ὁπωσοῦποτε δὲ καὶ ἂν ἀποβῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προκειμένης συζητήσεως, ἂς ἔχῃ πᾶς τις ὑπ' ὄψιν ὅτι αὕτη θέλει εἶσθαι ἀρχὴ μεγάλων συμβεβηκότων. Κἂν νὰ ἦναι ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος. Ἡ ἀντιπροσωπεία τῶν Κρητῶν δὲν εἶναι προνόμιον, ὡς εἶπόν τινες· ἀλλ' ἱερὸν καὶ ἀπαράγραπτον δικαίωμα, τὸ ὁποῖον οἱ Κρῆτες ἀπέκτησαν μεθ' ἡμῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Καθότι, ὅτε αἱ πρῶται βουλαὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐκεῖναι περὶ ζωῆς καὶ θανάτου ἐβουλεύοντο, συνεδρίαζον κοινῶς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀντιπρόσωποι τῆς Κρήτης, καὶ συνεμερίζοντο τοὺς φόβους, τοὺς κινδύνους, τὰς ἐλπίδας καὶ τὰς ἀγωνίας ἡμῶν. Ποῖοι καιροὶ ἐκεῖνοι, καὶ ποῖοι οἱ σήμερον! Ποῦ εἶναι ὁ θεῖος ἐκεῖνος ἔρως τῆς πατρίδος, ὅστις ἀνέρλεγε τας ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων τότε, καὶ ἀπὸ ποίου πνεύματος ἐμπνεόμεθα σήμερον; Ποῦ εἶναι οἱ τόσοι ἀντιπρόσωποι τῆς Κρήτης, τῆς Σάμου,

τῆς Χίου, τῆς Κασσάνδρας, τῶν Κυδωνιῶν, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ῥωμυλίας; Ἔρημοι ὁμοιάζομεν ἡμεῖς σήμερον καὶ μεμονωμένοι ἐν μέσῳ τοῦ πανταχοῦ, ἔρημοι ὡς τὰ λείψανα μεγάλου τινὸς ναυαγίου, τὰ σωζόμενα ἐπὶ ἐρήμου ἀκτῆς. Δυσμενὴς μοῖρα μᾶς ἐχώρισε πρὸς καιρὸν ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἀλλ' οὐχ ἧττον μένουσιν οἱ ὅρκοι, καὶ οἱ ἱεροὶ δεσμοὶ ἡμῶν, καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Κρητῶν, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ὁμογενῶν, τὸ ὁποῖον αἱ συνελεύσεις τοῦ Ἄστρους, τῆς Ἐπιδαύρου, τῆς Τροιζῆνος, τοῦ Ἄργους, ἐνώπιον οὐρανοῦ καὶ γῆς διωμολόγησαν, μένει, ὡς μένει ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς τὸ χυθὲν αἷμα τῶν μαρτύρων των. Γινώσκουσι δὲ πάντες, ὅτι ἡ ἔνδοξος Κρήτη δὲν ἀπεκόπη ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ὁλομελείας ὡς ἐκ τῆς τύχης τοῦ πολέμου. Ἦτον ἐλευθέρα, ὡς ἡ ἐλευθέρα τῆς Ἑλλάδος γῆ, καὶ ἡ Κρήτη ἔχαιρεν ἐντὸς τοῦ ἔθνους πλήρη δικαιώματα ἐλευθερίας καὶ συναρχείας μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔθνος εἶχε πλήρη κατοχὴν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς Κρήτης. Αὕτη ἦτον ἤδη μέλος τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀδιαπάστου, ὅτε ἡ εἰμαρμένη διαίως τὴν ἀπέσπασεν. Ἀντάλλαγμα τρόπει ἐδόθη δι' ἄλλους τόπους, οἵτινες χαίρουσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας σήμερον. Ὡς ἐκ τούτου τὰ κυριώτατα ταῦτα δικαιώματα, ἀποκτηθέντα διὰ τόσων μαρτυρικῶν αἱμάτων, ἔμειναν ἀναλλοίωτα, καὶ τὸ ἔθνος πιστὸν εἰς ἑαυτό, γνὲς ἐξ διὰ τῆς ἐν Ἀθήναις συνελεύσεως ἐνώτιον παντὸς τοῦ κόσμου τὰ ἀνεκήρυξε καὶ εἶπεν· « Ὅπου ἂν δυνηθῶσι νὰ συνέλθωσιν ὀλίγα λείψανα τῆς Κρήτης, ἐκεῖ ἂς ἐκλέξωσι καὶ ἂς ἀποστείλωσιν εἰς τὸν ἐθνικὸν περίβολον ἕνα κἂν ἀντιπρόσωπόν της, ὡς μαρτυρίαν τοῦ ἱεροῦ συνδέσμου μου μετ' αὐτοῦ ». Καὶ ἰδοὺ τέλος πάντων ἐκπληρώθη εἰς τὸν βουλὴν αὐτὴν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Κρήτης. Μὲ ποίους παλμοὺς ἤκουσα τὴν ἔκθεσιν τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς! ὁ νοῦς του ἀνεδράμεν εἰς τοὺς ἐνδόξους ἐκείνους καιροὺς, καθ' οὓς ἡ Ἑλλὰς ἦτον ὅλη δόξα, ὅλη ζωή, καὶ οὐδέποτ' ἐπίστευσεν, ὅτι καρδία Ἑλληνικὰ δὲν ἠσθάνθη τὴν ἰδίαν μ' αὐτὸν συγκίνησιν τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ποίαν ὅμως αὐτ-ερὰν λύπης δὲν ἐκάλυψε τὴν ψυχήν του, ὅτε κατόπιν ἤκουσε τὴν ἔκθεσιν τῆς μειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ εἰς ποίαν δὲν ἔρριψεν αὐτὸν ἔκπληξιν αἱ ἀγορεύσεις ἐπειτά τινων βουλευτῶν, μαρτυροῦσαι, πρὸ πάσης ἐθνικὴν ἰδέαν καὶ παράδοσίαν Ἑλληνικὴν, λυπηρὰν ἀντίθεσιν κατὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης; Ἀπορίαι εἰδυσυνειδήτων, ἐκλογικοὶ νόμοι, ἀναφοραὶ νομαρχῶν, διαταγαὶ ὑπουργείων, τὰ πάντα προσενέχθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν διὰ ν' ἀποδειχθῇ παράνομος καὶ ν' ἀποκρουσθῇ αὐτὴ

ἡ ἐκλογή. Ὁ δ' ἀγὼν δὲν περιωρίσθη ἐως ἐδῶ. Πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς ἀνεφύη συνάμα καὶ τὸ τῆς ἐθνικότητος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἂν καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις ἐθνοσυνέλευσις ἐθέσπισε περὶ τῆς ἐθνικότητος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ὑπὸ τὸ κράτος ἐποχῆς, ἥτις παρῆλθε, καὶ ἔπρεπε σήμερον ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος νὰ ἦναι ἄλλη, ὡς εἶναι ἄλλη καὶ ἡ φάσις αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ὅμως οὐδὲ χάριν τῆς ἐθνικότητος, οὐδὲ χάριν ὁπωσδήποτε αἰτίας καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ εἰσέλθῃ ὁ βουλευτὴς τῶν Κρητῶν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον, ἂν ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ δὲν ἦτο σύμφωνος μὲ τοὺς ὑπάρχοντας περὶ ἐκλογῶν νόμους. Ἁπάτη καθαρὰ εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διασπείρουσί τινες, ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὕτη εἶναι εἰκονική, καὶ ἡ πρόληψις, ἥτις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς διαφθορᾶς μιᾶς ἰδέας, γινώσκει πᾶς τις ποίαν δύναμιν ἔχει εἰς τὴν φαντασίαν τῶν ἀνθρώπων. Τί δὲν εἶπαν εἰς τὴν περίφασιν αὐτήν; Τριάκοντα τρεῖς μόνον Κρῆτες, λέγουσιν, ἐψηφορόβησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν, δέκα μόνον καλοῦσι εἶναι εἰς τὴν Μινῴαν μόλις, ὁ συνοικισμὸς αὐτὸς δὲν εἶναι παντάπασι πραγματικὸς καὶ τοιαῦτα ἄλλα. Εἰς οὓς δὲ τινα στηρίζουσιν ὅλην τὴν κατὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς κατηγορίαν των· α') ὅτι ὁ συνοικισμὸς αὐτὸς δὲν εἶναι πραγματικὸς, διότι δὲν μένουσιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅλοι οἱ δημόται, καὶ β') ὅτι ὁ ἐπίδοξος βουλευτὴς ἐνεργήσας ἐσχάτως ὡς ἐπαρχιακὸς σύμβουλος τῆς Ἀττικῆς δὲν εἶναι δημότης τῆς Μινῴας. Ἐὰν λοιπὸν προὔκειτο νὰ συζητηθῶσιν ἀληθῶς αἱ ἐνστάσεις αὗται, τίποτε βέβαια δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἁπλούστερον τούτου. Πλὴν δυστυχῶς πρόσχημα εἶναι αὐτοὶ οἱ ἰσχυρισμοὶ καὶ οἱ τύποι. Ἡ βάσις, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ἡ βουλὴ μέχρι τοῦδε ὡς πρὸς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν, εἶναι τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ αὐτῶν. Ἐὰν λοιπὸν εἰς μόνην τὴν σημερινὴν ἐκλογὴν τὴν τῶν Κρητῶν ἀντιτάσσονται ἐξωθικοὶ ἐνστάσεις καὶ καταγγελίαι κατὰ τῶν ἐπισήμων ἀποδείξεων, τῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν; Τί σημαίνει ὅτι ὁ ἐπίδοξος βουλευτὴς τῶν Κρητῶν ἐνήργησεν ἐσχάτως ὡς ἐπαρχιακὸς σύμβουλος τῆς Ἀττικῆς; Ἕπεται τάχα ὡς ἐκ τούτου, ὅτι δὲν εἶναι δημότης τῆς Μινῴας; Ἐξήγησαν ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ, ὅτι σύμβουλος τῆς Ἀττικῆς εἶχεν ἐκλεχθῇ κατὰ τὰ 1842, μετέπεσε δ' ἔπειτα κατὰ τὰ 1846 τὰ δημοτικά του δικαιώματα εἰς τὸν δῆμον τῆς Μινῴας, ὡς ἀποδεικνύουσι τὰ πρακτικὰ αὐτὰ τῆς ἐκλογῆς. Ἂν ὁ ἔλαβε μέρος μετὰ ταῦτα ὡς ἐπαρχιακὸς σύμβουλος, δὲν ἔπραξεν ἐλλείψει τοιαύτην, ὁποία νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν βουλευτικήν του ἐκλογήν. Εἶναι λοιπὸν πάντῃ ματαία καὶ ἀνωφελὴς ἡ παρα-

τήρησις αὕτη. Μεταβαίνει δ' ἤδη εἰς τὸν πραγματικὸν συνοικισμόν, τὸν ὁποῖον ἔφερον ὡς μέγα κατὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης ἐπιχείρημα. Τί ἀποδεικνύουσι τὰ πρακτικά; ὅτι ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὴν βουλευτικὴν ἐκλογὴν πληθυσμὸς ὑπάρχει· ἀλλὰ λέγουσιν, ὅτι οἱ ψηφοφορήσαντες δημόται δὲν κατοικοῦσιν ὅλοι εἰς Μινώαν· οἱ ἴδιοι ὅμως οἱ τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν καταπολεμοῦντες συνωμολόγησαν, ὅτι ἄλλο εἶναι πραγματικὴ διαμονὴ καὶ ἄλλο πολιτικὴ διαμονή, καὶ οἱ ἴδιοι ὡμολόγησαν ἐπίσης, ὅτι οἱ εἰς Λίγιναν, εἰς Ναύπλιον καὶ ἄλλα μέρη κατοικοῦντες Κρῆτες μετέβησαν καὶ ἐψηφοφόρησαν εἰς Μινώαν. Μετὰ τοῦτο, ποίαν ἐνδειξιν ἔχουσιν ἢ ἕτερον ὅτι δὲν ὑπάρχει πραγματικὸς ὁ πληθυσμὸς αὐτός; Μήπως ὑπάρχει νόμος θέλων καρφωμένους τοὺς δημότας εἰς τοὺς ἰδίους τῶν δήμους διὰ νὰ χαίρωσι τὰ πολιτικά των δικαιώματα; ἢ ὁ νόμος αὐτὸς ἦναι διὰ τοὺς Κρῆτας μόνους εἰδικός; Πάντες μάλιστα γινώσκουσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐνιστάμενοι ὡμολόγησαν, ὅτι ὁ νόμος ἐπιτρέπει ἐντῶι νὰ ψηφοφορήσωσι πάντες ἐκτὸς τῶν δήμων των κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ὅπου ἤθελον ἐπιλυμεῖ, διατί τάχα νὰ μεταβάλωμεν αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, καὶ νὰ θέλωμεν νὰ παραβιάσωμεν τοὺς νόμους αὐτοὺς ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν Κρητῶν; Διϊσχυρίσθη ὁ εἰσηγητὴς τῆς μειονοψηφίας, ὅτι οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸν Ἀδάμαντα καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον Κρῆτες ἐψηφοφόρησαν καὶ αὐτόθι καὶ εἰς τὴν Μινώαν, καὶ ἐπεκαλέσθη διαφόρων βουλευτῶν μαρτυρίας· ὁ δὲ βουλευτὴς τῆς Μήλου ἀπήντησεν, ὅτι δὲν ἦτον ἀληθὴς ἡ ἐξήγησις αὕτη. Καὶ αὐτὸς μέλος ὢν τοῦ τμήματος τοῦ ἐπεξεργασθέντος τὴν τελευταίαν ἐκλογὴν τῆς Ναυπλίας ἐνθυμεῖται, ὅτε τοιαύτη τις ἔνστασις ἀντιστρόφως εἶχε προταθῆ μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν τῆς Ναυπλίας τότε. Ὁ εἷς ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἀντίπαλός του εἶχε λάβει τὰς ψήφους τῶν Κρητῶν, τῶν κατοικούντων εἰς Ναύπλιον καίτοι ψηφοφορησάντων εἰς Μινώαν. Ἐξετάσαν δὲ τὸ τμῆμα εὗρεν, ὅτι οἱ Κρῆτες αὐτοὶ δὲν ἐψηφοφόρησαν εἰς Ναύπλιον, διότι πραγματικῶς ἐψηφοφόρησαν εἰς Μινώαν. Λοιπὸν ὁ τοῦτο διϊσχυρισθεὶς βουλευτὴς βλέπει καλῶς, ὅτι αἱ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας εἶχε λάβει, ψεύδονται παντοχόθεν, καὶ βλέπουσι πάντες τί σημαίνει τὸ νὰ παρατρέχῃ τις τὰς ὁποίας ἔχει ὑπ' ὄψιν του ἐπισήμους ἀποδείξεις καὶ νὰ πλανᾶται εἰς ἐξωδίκους καὶ ἐμπαθεῖς εἰσηγήσεις. Πῶς δὲν προσέφυγεν ὁ ῥηθεὶς βουλευτής, ἂν ἤθελε ν' ἀντιτάξῃ τοιαύτας ὑποδείξεις, εἰς τοὺς καταλόγους τῆς Ναυπλίας καὶ τῆς Μήλου, ἀλλ' ἦλθεν εἰς τὸ βῆμα νὰ λέγῃ ἁπλῶς, ὅτι τοῦτο εἶναι εἰκο-

νικόν, τὸ ἕτερον πλαστόν, καὶ τὸ ἄλλο ψευδές; Ἔπρεπε νὰ παρίστανωνται πράγματα τοιαῦτα μὲ τόσην θετικότητα, διὰ νὰ καταπλήττωσι τὰ πνεύματα καὶ νὰ διακινδυνεύωσι τὴν τύχην λαοῦ ὁλοκλήρου; Τί δὲ δὲν πρέπει νὰ εἰπῇ τις ὡς πρὸς τὰς παρατηρήσεις ἄλλου ἀξιοτίμου βουλευτοῦ, ὅστις ἀπὸ λογαριασμὸν εἰς λογαριασμὸν μεταπηδῶν εὗρεν, ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἅπασαν ὑπάρχουσι διεσπαρμέναι 300 οἰκογένειαι μοναι Κρητῶν; Ἔπρεπε τάχα νὰ παίζωμεν μὲ τὰς συμφορὰς ἑνὸς λαοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ μοῖρα ἀπεστέρησεν ἀπὸ τῆς γῆς τῆς γεννήσεώς του, καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ διασπαρῇ εἰς αὐτὴν τὴν γῆν; θέλομεν τάχα νὰ ἐλαττώσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ὕπαρξίν του; Διὰ ν' ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς θέλομεν νὰ τὸν ἐξαλείψωμεν ὁλοτελῶς ἀπ' αὐτῆ τῆς γῆς διὰ λογαριασμῶν τοιούτων; Ὅλα λοιπὸν τὰ λεχθέντα κατὰ τῆς ἐκλογῆς στηρίζονται εἰς σφαλερὸς ὑπολογισμοὺς καὶ εἰς ἐσφαλμένας πληροφορίας. Οὐδὲν εἶναι βασιμώτερον παρὰ τὸ ὑπὸ τῶν πρακτικῶν παριστανόμενον, διότι τὰ πρακτικὰ ἔλαβεν ἡ βουλὴ πάντοτε ὡς βάσιν εἰς τὰς ἐξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν ὅλων. Ἐνθυμοῦνται πάντες, πόσαι καὶ ποίων εἰδῶν ἐνστάσεις παρουσιάσθησαν εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐκλογάς, καὶ ἐνστάσεις ἔγγραφοι, ἀλλ' ὅλαι καλῶς βασανισθεῖσαι ἀπεδείχθησαν ἀνυπόστατοι· ἀφοῦ δ' ἔγγραφοι ἐνστάσεις ἐξηλέγχθησαν τοιαῦται, θέλουσι τάχα ἀποπλανήσει τὴν βουλὴν κατηγοριαι ἐναέριοι, καταγγελίαι πάντῃ ἀνυπόστατοι; Ἡ συνείδησις ἑκάστου βουλευτοῦ δὲν δύναται νὰ ἦναι ἐπαναπαυμένη ἀλλέως, τιμὴ στηριζομένη εἰς τὰς ἐπισήμους ταύτας ἀποδείξεις, ὡς ἐλλειπούσης πάσης ἄλλης ἀνατρεπτικῆς ἀποδείξεως. Διὰ τοῦτο ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην, διὰ νὰ βεβαιώσῃ ἕκαστον, ὅτι οὐδ' αὐτὸς ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν περίβολον τοῦτον ὁ βουλευτὴς τῶν Κρητῶν, ἂν ἡ ἐκλογή του δὲν ἐστηρίζετο εἰς τὸν νόμον, καὶ δὲν περιεβάλλετο μὲ τοὺς ἀναγκαίους τύπους. Λύτὸς ὡς πρὸς τοῦτο ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος του, ἀπόκειται δ' εἰς ἕκαστον νὰ πράξῃ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῆς πατρίδος ὅ,τι βούλεται. Ἐξάγεται ὅμως, ὡς εἶπεν, ὅτι οἱ περὶ νόμων καὶ περὶ τύπων ἰσχυρισμοὶ εἶναι πρόσχημα μόνον. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἰσχυρισμοί, ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐνστάσεις, προσβάλλουσαι ῥιζικῶς αὐτοῦ τοῦ συνοικισμοῦ τὴν ὕπαρξιν, προτίθενται ν' ἀφαιρέσωσιν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Κρητῶν διὰ τοῦ προσχήματος τῶν τύπων. Εἶναι τάχα δυνατὸν νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι εἰς καρδίαν Ἑλληνικὴν δύναται νὰ ἐνοικήσῃ τοιαύτη ἰδέα καὶ τοιοῦτος στοχασμός; τότε εἶναι περιτ-

καὶ τοιαῦται περιστροφαὶ, εἶναι μάτια τοιαῦτα τύπων προσχήματα, διὰ τῶν ὁποίων δύναται τις νὰ παρατείνῃ ἐπ' ἄπειρον τὸν ἀποδώσῃ ἓν ἱερὸν δικαίωμα, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς χύσεως τοσούτων αἱμάτων καὶ διὰ τῶν ἐθνικῶν ἀπορασεων οἱ ἀτυχεῖς Κρῆτες ἀπέκτησαν. Ἀνέφερε κάλλιστα ὁ εἰσηγητὴς τῆς μειονοψηφίας, ὅτι τοσάκις ἐξελέχθη ὁ Ἀντωνιάδης καὶ ὁ Ξενοδάκης ὡς βουλευταὶ τῶν Κρητῶν καὶ παντοτε ἀπέτυχον. Τί ἄλλο ὁ ἀνωτέρω ἐξήγησε διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐκλογῶν καὶ ἀποτυχιῶν τούτων, εἰμὴ ὅτι ὑπάρχει τάσις εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπιτύχῃ βουλευτικὴ ἐκλογὴ τῶν Κρητῶν ποτέ; Ἀλλ' ὄχι· οὐδεὶς νόμος οὐδὲ τύπος παραβιάζονται, ἐὰν γείνῃ δεκτὴ ἡ ἐκλογὴ αὕτη, ἐξ ἐναντίας παραβιάζονται οἱ ἱερώτεροι νόμοι καὶ τῆς φύσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔθνους, ἐὰν ἀποχρουσθῇ αὕτη. Τότε τέλος πάντων τὸ πρᾶγμα λαμβάνει μορφὴν ἄλλην· ἡ παλη δὲν εἶναι πλέον ἐκλογική, ἀποβαίνει καθαρῶς ἐθνική. Ἔμελλε τάχα σήμερον ἀκόμη εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ν' ἀνανεωθῶσι θλιβεραί τινες σκηναὶ καὶ σπαραξικάρδιοι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν τύπων, νέαν ἄβυσσον ἀνοίγουσαι ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν. Ὁ εἰσηγητὴς τῆς μειονοψηφίας εἶπεν, ὅτι, ἂν ἐγίνωσκεν ὅτι πραγματοποιεῖται ἡ μεγάλη ἰδέα, ὡς λέγουσί τινες, διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς ἐκλογῆς ταύτης, ἦτον ἕτοιμος ὄχι μόνον αὐτὴν νὰ παραδεχθῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ ῥιφθῇ ὅλος εἰς τὸ πῦρ. Τὸν τιμᾷ διὰ τὸν πατριωτισμόν του. Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἠξεύρει τί ἐστι μεγάλη ἰδέα, γινώσκει τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ ἀποποίησις τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Κρητῶν, τῶν ἀγωνισθέντων ὁμογενῶν ἡμῶν, ἀνοίγει χάσμα τρομερὸν καὶ αἰώνιον μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἐκείνων. Ἐξυπνήσατε, ὦ ἄ δες Ἀθηναῖοι, ἔκραξεν ὁ Δημοσθένης ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Πνυκὸς, ὅτε ἐπολιώρκει τὴν Ὄλυνθον ὁ Φίλιππος τῆς Μακεδονίας· ἐξυπνήσατε καὶ κινηθῆτε πρὸς βοήθειάν της· διότι τί θέλει ἐμποδίσει τὸν ἀλάμαστον αὐτὸν ἐχθρὸν, ἀφοῦ κυριεύσῃ τὴν Ὄλυνθον νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας; Ἀλλ' ἡ Ὄλυνθος ἔκειτο τόσον μακρὰν, καὶ παράδοξος ἐφαίνετο εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἡ ἰδέα τοῦ Δημοσθένους αὐτὴ· ἐκοιμῶντο βαθέως, ἐωσοῦ ὁ Φίλιππος ἐκυρίευσε τὴν Ὄλυνθον· ἐξύπνησαν ἔπειτα, ἀλλὰ πολὺ βραδέως· τὸν ἀπήντησαν εἰς τὴν Χαιρώνειαν καὶ ἐκεῖ ἐτάφησαν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐτάφη ἡ Ἑλλὰς ὅλη. Ἔπειτα ὁ ἕτερος βουλευτὴς Μαντινείας καὶ κατὰ πρῶτον ὕψωσε φωνὴν κατὰ τοῦ ὁρηνωδήσαντος λίαν κατανυκτικῶς τὰ ἄθλα τῶν Κρητῶν βουλευτοῦ τῆς Θήρας, καὶ διεμαρτυρήθη κατὰ τοῦ σκανδάλου τοῦ ἑτεροχθονισμοῦ, καὶ διεμαρτυρήθη ὑπὲρ τῆς μεγάλης ἰδέας. Μάλιστα, ἔκραξεν, ἡμεῖς ἀναγνωρίζομεν καὶ ἐκτι-

μῶμεν τὰς θυσίας τῶν ἀγωνισθέντων ὁμογενῶν καὶ εἰς τὰς συνελεύσεις καὶ εἰς τὰς κυβερνήσεις καὶ πανταχοῦ· τί δὲν ἐπράξαμεν ὑπὲρ αὐτῶν; Ἀλλ' αὐτὸς λέγει τί ἐπράξαμεν ὑπὲρ αὐτῶν, ἐδώκαμεν εἰς αὐτοὺς γῆν, ἔβαλμους καὶ συντάξεις· καὶ ὅμως ἀραιροῦντες τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν, τίποτε δὲν ἐδώκαμεν εἰς αὐτούς· ὡς ἐπαίτας καὶ δουλοπάροικοι μένουσιν εἰς αὐτὴν τὴν γῆν· καὶ δύναται τις εὐκόλως νὰ ἐνοήσῃ τοῦτο. Πάντα ταῦτα, καὶ γῆν, καὶ ἔβαλμούς, καὶ συντάξεις τὰ εἴχομεν καὶ ἡμεῖς πρὸ τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταβολῆς, καὶ ὅμως ὠθήσαμεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου τὴν πατρίδα, διὰ ν' ἀποκτήσωμεν τοῦτο τῆς ἀντιπροσωπείας τὸ τιμαλφέστατον δικαίωμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐχύθησαν τόσοι χειμάρροι αἱμάτων. Ἡμεῖς, εἶπε, τοὺς τὸ παρεχωρήσαμεν καὶ αὐτὸ, κατὰ συγκατάβασιν μάλιστα, ἀλλ' ὀρειλωσι νὰ κάμωσι πραγματικὸν συνοικισμὸν, νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὸν νόμον. Αὐτοὶ ὅμως εἶναι ξένοι καὶ ἀδύνατοι, εἶναι ἱκέται· ἡμεῖς εἴμεθα ἐκεῖνοι, οἵτινες ὡς διαιτηταὶ τῆς τύχης των ἐξ αἱσθήματος δικαιοσύνης καὶ ἀδελφότητος ἔμπνεόμενοι, πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸν νόμον. Καὶ πῶς, λέγει, εἰς ἀπόδειξιν τῶν φιλογενῶν αἰσθημάτων ἡμῶν δὲν βλέπετε τὸν Τζαβέλλαν, τὸν Μπάνην, καὶ τόσους ἄλλους ἑτεροχθόνας βουλευτὰς ὄντας; Μάλιστα· ὁ στρατηγὸς Τζαβέλλας εἶναι βουλευτὴς, ἀλλ' εἶναι βουλευτὴς τῶν Ἀθηνῶν καὶ οὐχὶ τοῦ Σουλίου, ὡς ὁ Μπάνης τοῦ Ξηροχωρίου καὶ οὐχὶ τοῦ Λεσποποτάμου· εἶναι τέλος πάντων ὁ Διληγιαννάκης βουλευτὴς, ἀλλ' εἶναι βουλευτὴς τῆς Μήλου καὶ οὐχὶ τῆς Κρήτης. Τοῦτο μάλιστα εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς ἓν περιπλέον δεῖγμα λυπηρᾶς τινος ὀλιγωρείας κατὰ τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν ὁμογενῶν ἡμῶν· διότι, ἀφοῦ πέντε ἢ ἓξ ἑτεροχθόνες εἶναι βουλευταὶ ἐκ μέρους ἐπαρχιῶν ἐλευθέρων, πολὺν τάχα κακὸν ἔχον ἤθελον προξενεῖ εἰς τὰ ὠτά τινων τὰ ἐνδοξα ὀνόματα τῆς Κρήτης, τῆς Θεσσαλίας, τῆς Ἠπείρου καὶ ἄλλων ἀτυχῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ πέντε ἢ ἓξ ἑτεροχθόνες βουλευταὶ φέροντες κατ' εὐθείαν τὰ ὀνόματα τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων; Ἂς ἐννοήσῃ ἕκαστος, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκφεύγωμεν εἰς τοὺς λόγους ἐκείνων, οἵτινες μηδόλως ἀποβλέποντες εἰς τὸ ἀληθὲς τοῦ ἔθνους συμφέρον, συμβιβάζονται τυχὸν μὲ τὰς ἐφημέρους των συμπαθείας· λόγοι τοιοῦτοι ὁμοιάζουσι μὲ τὸ δηλητήριον, τὸ ὁποῖον λαμβάνει τις ὡς γλυκὺ καταπότιον, ἀλλ' ἔπειτα τοῦ θερίζει τὰ σπλάγχνα. Ἀλλ' ὁ βουλευτὴς Μαντινείας δὲν ἠρκέσθη ὅτι ἐλάλησεν ὡς βουλευτὴς, ἤθελησε ν' ἀγορεύσῃ καὶ ὡς ὑπουργὸς καὶ ὡς σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας· ἴσως διὰ

νὰ ὑπομνήσῃ εἰς τὴν βουλὴν τὰς γενναίας προσπαθείας του πρὸς ὑποστήριξιν τῶν συνοικισμῶν· ἀλλὰ ἔχει ἀνὰ χεῖρας τὴν ἔκθεσιν τοῦ νομάρχου, ἥτις ἀποδίδει εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον ὑπουργὸν τὴν ἔλλειψιν τῶν συνοικισμῶν. Φύγετε τὰ κοινωνικὰ ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα πάντοτε βαρέως τιμωροῦνται. Οὐδεὶς ἄλλος ἔπαθεν ἀπὸ ἑτεροχθόνων ὡς αὐτός, ἀλλ' ὅμως διὰ τὰ ἄτομα δὲν θυσιάζει τὴν πατρίδα, τὸ σύστημα ἔπταισε καὶ οὐχὶ οἱ ἑτερόχθονες, καὶ ὁσάκις τὰ ἄτομα σφάλλουσι τὸ κοινωνικὸν σύστημα πταίει. Ἀνοίξατε λοιπὸν ἀρόδως τὰς πύλας τοῦ βουλευτηρίου τούτου εἰς τοὺς συναγωνισθέντας ὁμογενεῖς, διότι καὶ αὐτοὶ ἔχυσαν τὸ αἷμα των ὁμοῦ μὲ ἡμᾶς, διὰ τὴν ἀνεξαρτησίν του, καὶ ἂς μένωσι κατὰ μέρος διὰ παντὸς τὰ προσχήματα τῶν τύπων καὶ οἱ δισταγμοί. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθὴς ὑπεράσπισις τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς, τοῦ Αἰγαίου καὶ ὅλης τῆς πατρίδος. Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης ἔκραζεν ὁ μέγας στρατηγὸς Ἐπαμεινώνδας πρὸς τὸν πρωτεύοντα δισταγμοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν σημείων μάντιν. Ἀντὶ λοιπὸν τῶν τύπων καὶ τῶν δισταγμῶν ἄλλο αἴσθημα ἔπρεπε νὰ κυριεύῃ τὰς ψυχὰς ὅλων, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ αἴσθημα ἔπρεπε νὰ ἦναι ὁ τύπος ἡμῶν, ἡ ἐθνικότης τῆς πατρίδος, εἷς καὶ μόνος νόμος τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς πεδιάδας ὅπου κεῖνται τὰ ὀστὰ τόσων Ἑλλήνων, ἐκεῖ κεῖνται καὶ τὰ τῶν Κρητῶν, αὐτοὶ δὲν ἐμποδίσθησαν ἐκ τύπων νὰ ὑπάγωσι ν' ἀποθάνωσι, καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἐμποδισθῆ ἀπὸ τῶν τύπων νὰ δεχθῶμεν τὸν ἀντιπρόσωπον αὐτῶν. Ὡς λέαιναι κατασυντρίβουσαι τὰς ἁλύσσεις των, συμπυκνοῦνται ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἐθνικότητος αἱ φυλαὶ πᾶσαι, καὶ ἡμεῖς, οἵτινες πρῶτοι ὑψώσαμεν τὴν σημαίαν τῆς ἐθνικότητος, ἀντὶ ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν μεγάλην ὥθησιν, θέλομεν ἀνέχεσθαι διὰ τύπους τὸν ἐθνικὸν διαμελισμόν. Πολλαὶ καὶ πολλῶν εἰδῶν συμφοραὶ ἐπλήγωσαν τὰ ἐθνικὰ αἰσθήματα ἡμῶν καὶ ν' ἀμαυρώσωσιν ἐκινδύνευσαν τῆς πατρίδος τὴν δόξαν. Ἂς μὴ ἐπαυξηθῶσιν αἱ θλίψεις ἡμῶν, ἂς μὴ ἀνακύψῃ καὶ δευτέραν φορὰν τὸ σκάνδαλον τοῦ ἑτεροχθονισμοῦ, τὸ ὁποῖον ὡς φάσμα καταχθόνιον καταδικάζει ὅλη ἡ Ἑλληνικὴ φυλή, ἂς ἐξαλείψωμεν ἡμεῖς ἤδη τὰς μαύρας αὐτὰς σελίδας τῆς ἱστορίας. Πολλοὶ λαοὶ ἐνατενίζουσι πρὸς τὴν βουλὴν ταύτην ἤδη, διὰ νὰ μάθωσιν, ἂν πρέπῃ νὰ πενθήσωσιν ἢ νὰ χαρῶσιν. Ἡ σύμφωνος παραδοχὴ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς ἂς γείνῃ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἑνότητος, τὸ σημεῖον τὸ καταπαῦσον πᾶσαν λύπην, καὶ διαλύσον πᾶσαν ἔριν μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν συναδελφῶν ἡμῶν. Τοῦτο ἂς συλλογισθῇ τις, ὅτι ἡ Κρήτη

εἶναι ὁ δεξιὸς τῆς Ἑλλάδος βραχίων, καὶ ἡ ἐλευθέρα Ἑλλὰς εἶναι ἡ ἀκρόπολις τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἂς καταναόσῃ συγχρόνως τί θέλει συμβῇ, ἂν δυστυχῶς αἱ κατὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης λαβοῦσαι χώραν ἐνστάσεις ὑπερισχύσωσιν, ἢ ἐξ ἀπάτης τῶν τύπων, ἢ ἐκ δυσμενῶν ἀντιπαθειῶν. Δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὅλον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὴν στιγμὴν ταύτην γνωρίζει· ἀλλὰ τῶν ἐξασκουμένων λυπηρῶν εἰσηγήσεων μία θέλει εἶναι καὶ ἡ πρὸς ἀποκλεισμὸν τοῦ ἀντιπροσώπου τῶν Κρητῶν τάσις, διὰ ν' ἀπελπισθῇ ἐντελῶς ὁ λαὸς οὗτος. Τοῦτο δὲν ἤθελεν εἶσθαι θυσία τῆς Ἑλλάδος ὅλης; Ἀντὶ ν' ἀσχολώμεθα εἰς τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ βουλευτοῦ τῆς Κρήτης, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιθυμῶμεν νὰ βλέπωμεν τὰς βουλευτικὰς ἕδρας πληρουμένας ἀπὸ τῆς ἀντιπροσωπείας ὅλου τοῦ ἔθνους, ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς; Ἀπομονοῦμεν ποίαν θέσιν κατέχει ἡ Ἑλλὰς μεταξὺ τοῦ κόσμου; Χθὲς ἔτι εἷς τὰ πλάγια ἡμῶν λαὸς ὁμογενῶν καταπιεζόμενος ὑπὸ τὸν τρομερώτερον ζυγὸν ὕψωσε φωνὴν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων του, καὶ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ του. Ἂς ἀνοίξωμεν λοιπὸν μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰς πύλας, καὶ ἂς δώσωμεν ἔνδειγμα τῶν ἀληθῶν αἰσθημάτων ἡμῶν πρὸς ὅλους τοὺς συναδέλφους καὶ ὁμογενεῖς. Εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῇ τις, ὅτι θέλει συμβῇ ἡ ἀπόρριψις τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς; δὲν φαίνεται ὅτι ἀκούεται κρότος ἁλύσεων; Νομίζει ὅτι βλέπει παρθένον ἁλυσσόδετον, λυτικομεν καὶ αἱματοβαμμένην ἐξερχομένην ἐκ τοῦ ἐδάφους τοῦ Παρθενῶνος. Ταύτην θέλει εὑρεθῇ καρδία Ἑλληνικὴ νὰ ἀποθήσῃ σήμερον ἐντεῦθεν, καὶ χεὶρ νὰ βίψῃ τὸ μέλαν κάλυμμα ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ τῆς πατρίδος προσώπου; Τότε δὲν θέλει εὑρεθῇ φωνή τις νὰ εἴπῃ· ὦ Ἀδελφοὶ Κρῆτες καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ Ἕλληνες ἀγωνισταί· ἀπέλθετε εἰς αὐτὰ· τὰς πεδιάδας καὶ συλλίξατε τὰ ὀστᾶ τῶν πατέρων καὶ συγγενῶν σας, καὶ φύγετε μακρὰν, μακρὰν ἀπ' αὐτὴν τὴν γῆν, ὑπάγετε νὰ ζητήσητε ἀλλαχοῦ ἄσυλον καὶ παρηγορίαν, λάβετε ἀκόμη καὶ τοὺς εἰς ἡμᾶς ἀνήκοντας τῶν ἐντεῦθεν ἀνηρτημένων πινάκων, καὶ αὐτὸν τὸν Φειδίαν, καὶ αὐτὸν τὸν Κοραῆν, καὶ αὐτὸν τὸν Καραΐσκον κ.

Ἐνταῦθα παρατηρησάντων τινῶν, ὅτι ὁ ἀγορεύων παρεκτρέπεται τοῦ προκειμένου, καὶ ἄλλων ἰσχυριζομένων τὸ ἐναντίον, ἡ βουλὴ κατέχη θορυβώδης καὶ ὁ πρόεδρος προσκαλέσας τοὺς βουλευτὰς διὰ τῆς σημαντικοῦ εἰς ἡσυχίαν, καὶ μὴ ἐπαναφερόμενον ταύτην, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 3 ὥραν μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΗΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

Α. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΕ'.

Τῆς 21 Ἰανουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. Κ. Βουλευτῶν, ἀναγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἐκληρώθη ἔπειτα ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν γραμματέων καὶ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Π. Μαυρομιχάλου καὶ Χατζοπούλου συγχαρητήριος διὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῶν ἀποβατηρίων τῆς Α. Μ. ἐπιτροπή, ἔλαχον δὲ οἱ Κ.Κ. Ῥάγκος, Στεφανόπουλος, Βιτάλης, Ἰωάννης Ἀντωνόπουλος, Ν. Ἰατρὸς, Μακρυπόδαμισος, Παππᾶ-Νικολάου, Μ. Βαλέτας, Πετρινὸς καὶ Σ. Νικολαΐδης.

Ἀκολούθως ἀναγγείλας ὁ πρόεδρος ὅτι αὔριον (25 Ἰανουαρ.) δίδεται χορὸς εἰς τὰ ἀνάκτορα, εἰς ὃν καλοῦνται μετὰ τῶν συζύγων καὶ θυγατέρων αὐτῶν οἱ κύριοι βουλευταὶ, προσέθηκεν ὅτι ἀντικείμενα τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τοῦ περὶ ἐκλογῆς Μινώας ζητήματος, ἡ τοῦ ἐπὶ τοῦ ῥόλου τῶν ζώων νομοσχεδίου συζήτησις καὶ ἡ περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου.

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ πρώτου ζητήματος, παρετήρησέ τις ὅτι ὁσάκις ἀνέβη τὸ βῆμα δὲν ὡρμήθη ἐξ ἄλλου σκοποῦ, εἰμὴ ἐκ μόνου τοῦ αἰσθήματος τοῦ νὰ δικαιώσῃ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς πράξεις τῆς Βουλῆς, καθόσον καὶ αὐτὸς μετέχει τοῦ σεβαστοῦ τούτου σώματος, νὰ προφυλάξῃ δὲ ἀπέναντι πάσης παρεξηγήσεως καὶ τὴν ἰδίαν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ὑπόληψιν. Ἐκ τούτου καὶ σήμερον ἐρχόμενος εἰς τὸ βῆμα, δὲν ἐμφανίζεται μὲ προλόγους λαμπροὺς, οὐδ' ἐπιδεικτικὸν ὄγκον ἐκφράσεων, ἀλλ' εἰς μόνον τὰ πράγματα ἐπαρκεῖται καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν τρανὰς ἀληθείας. Καὶ δὲν λέγει μὲν ὅτι γνωρίζων τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, δὲν ἐναπενεύσθη ἐνίοτε εἰς τας ἀγορεύσεις αὐτοῦ καὶ ἀπὸ μικρᾶς συμπαθείας, διότι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἐγωϊσμὸς, τὸν ὁποῖον παιδεύθεν ἀπέρυγεν, ἀλλ' ἰδίως καὶ πάντοτε ὁδηγὸν ἔχων τὴν ἀλήθειαν ἐφρόντισε, νομίζει, νὰ φέρῃ τὸν λόγον σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ σώματος τῶν ἀντιπροσώπων. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ ἀρχῶν καὶ σήμερον ἐμπνεόμενος, ἐξαιτεῖται τὴν εὐμενῆ ἀκρόασιν τῆς Βουλῆς, διαβεβαιῶν ὅτι κυρίως προτίθεται νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν τιμὴν καὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ σώματος. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι συνέπεσε νὰ ἦναι καὶ αὐτὸς μέλος τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Μινώας τμήματος, ἀλλ' ἐξετάσας καὶ ἰδὼν ὅτι δὲν ἐνέφαινεν εἰμὴ ἰδανικόν τι καὶ ἀνυποστήρικτον πλάσμα ἐκλογῆς;

καὶ δὲν ἦτον περιβεβλημένη ἐξ ἐκείνων τῶν περιστάσεων, τὰς ὁποίας ὁ μὲν νόμος ὁρίζει, ἡ δὲ μειονοψηφία σεβασθεῖσα, ἐβιάσθη νὰ κηρυχθῇ κατ' αὐτῆς, ὅλα ταῦτα ἰδὼν ἐπρεπέσθη ἐκ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ καθήκοντός του καὶ ὡς ἦτον εὔλογον προσετέθη μετὰ τῆς μειονοψηφίας, καθ' ἃς τοσαῦτα ἠθέλησαν ν' ἀποδώσωσιν ὡς πρὸς τοῦτο ἐλαττώματα. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα δὲν συμφωνοῦσιν πρὸς τὰς ὑγιεῖς τῶν πολλῶν τῆς μειονοψηφίας ἀρχὰς, τὰ ὁποῖα πολλάκις εἰς πολλὰ ζητήματα ἐντὸς τοῦ βουλευτικοῦ τούτου περιβόλου ἀπεγήναντο καὶ ὑπὲρ Κρητῶν, καὶ Ψαριανῶν καὶ λοιπῶν ἀδελφῶν μας, τῶν ὁποίων καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ παθήματα ἀνέκαθεν ἐσεβάσθησαν· ἀλλὰ δικαίως, ὡς εἶπε, τὸ κατ' αὐτὸν νὰ προστεθῇ μετὰ τῆς μειονοψηφίας δι' οὓς ἐξέθηκε λόγους, ἀναλαμβάνει σήμερον τὸν ἀγῶνα νὰ ἀναπτύξῃ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ ὑπερασπίζων κατ' ἀδίκων ὑπονοιῶν καὶ τὴν μειονοψηφίαν καὶ πολλοὺς ἄλλους, νὰ καταδείξῃ ὅτι ἓν αἴσθημα ἱερὸν συνδέει πάντας ἡμᾶς ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου, καὶ ὅτι οὐδὲ καθ' ὕπνους ἐφαντασθήμεν νὰ φανῶμεν ὑπαντίοι πρὸς οὐδένα τῶν συναγωνιστῶν μας, μόνον δὲ τὸ ἐθνικὸν τῆς Ἑλλάδος δίκαιον ὑπηγόρευσε τὸν ἀγῶνα καὶ νόμιμον ψῆφόν μας. Διὰ τοῦτο κύριον θέμα τοῦ λόγου του εἶναι νὰ ὑποδείξῃ τίς ἡ ἀποστολὴ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, τίς ὁ παρὰ τοῦ νόμου διαγεγραμμένος κύκλος αὐτῶν, καὶ ἂν δύνανται νὰ ἐξέλθωσι τούτου χωρὶς νὰ περιπέσωσιν εἰς διπλοῦν ἁμάρτημα, ἀποδίδοντες εἰς τοὺς Κρῆτας δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς δὲν ἀπέκτησαν. Ναὶ, τὸ προκείμενον ζήτημα εἶναι λίαν ἐμβριθὲς καὶ σπουδαῖον καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην πρέπει νὰ συζητηθῇ, διὰ νὰ τὸ λύσωμεν εὐστοχώτερον, διότι ἄλλως, ἐὰν τὸ δεχθῶμεν ἢ τὸ ἀποβάλωμεν ἄνευ ἐμβριθοῦς καὶ σπουδαίας μελέτης, θέλομεν εἰς ἑκατέραν τῶν περιστάσεων περιπέσει εἰς μέγα ἔγκλημα. Ἐπειδὴ ἐὰν ἔγκυρον οὖσαν δὲν ἀποδεχθῶμεν τὴν ἐκλογὴν, δὲν θέλομεν συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολὴν μας καὶ τὰς περὶ τούτου ἀποφάσεις τοῦ ἔθνους· ἐὰν δὲ τοὐναντίον παραδεχθῶμεν αὐτὴν, καίτοι μὴ φέρουσαν μηδένα νομικότητος τύπον, ἐπίσης παραβαίνομεν τὸν ἐθνικὸν θέλησιν καὶ τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον, ὅπερ ὅσον δυνάκεθα νὰ πράξωμεν, καθ' ὅσον καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς ἀγορεύσαντες συμφωνοῦσιν εἰς τοῦτο.

Ἐπειδὴ τί εἶπον ἀληθῶς περὶ τῆς ἐκλογῆς ταύτης; Ὅτι ποσῶς δὲν ἐπεθύμουν νὰ λάβῃ ἡ ἐκλογὴ ὕπαρξιν, ἐὰν δὲν ἐζητοῦσε τὸ ἐπ' αὐτῶν τῶν νόμων, ἀλλ' ὅτι διὰ λόγους πολιτικοὺς ὑψηλοτέρους δὲν πρέπει νὰ μὴ παραδεχθῶμεν αὐτήν. Καὶ

τοῦτο μὲν οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἡ πρόκλησις τοῦ νὰ σιωπήσῃ ὁ νόμος· ἀλλ' ὅταν ἴδωμεν τίνες ἐν τῇ ἐθνικῇ συνελεύσει συνέταξαν τοὺς νόμους τούτους· ὅταν ἴδωμεν τίνες ὑπογράψαντες αὐτοὺς μᾶς τοὺς παρέδωκαν ὡς ἐθνικὴν παρακαταθήκην, τὴν ὁποίαν πρέπει εὐλαβῶς νὰ τηρῶμεν, καὶ τελευταῖον παρατηρήσωμεν ὅτι ἐν τῷ περιβόλῳ ἐκείνῳ ἐκ μὲν τῶν Κρητῶν ἦσαν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ πληρεξούσιοι ἐκ τῶν μάλιστα ἐπισημοτέρων, ἡ δὲ Μαντίνεια, Κόρινθος, Λακωνία καὶ ἄλλαι ἐπαρχίαι 40,000 50,000 πληθυσμὸν ἔχουσαι, ἀπέστειλαν τρεῖς ἢ τέσσαρας μόνον, θέλομεν ἐννοήσει ὅτι τὸν περὶ ἐκλογῆς μεταναστῶν νόμον καθιέρωσαν αὐτοί οὗτοι, ἢ κάλλιον ἡμεῖς πάντες, ἐπειδὴ ἴσα πάντοτε ἦσαν καὶ θέλουσιν εἶσθαι τὰ δικαιώματά μας. Ἀλλ' ἐὰν ἡμεῖς παραβιάσωμεν σήμερον τὸν προκείμενον νόμον, ἐὰν δὲν σεβασθῶμεν ὅ,τι ἡ ἐθνικὴ θέλησις ἐν τῇ συνελεύσει εἰσέπισε, δὲν θέλουσιν αὐτοὶ οὗτοι μᾶς κατακρίνει ὡς αὐτογνώμονας παραβάτας τοῦ πολιτικοῦ χάρτου, εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὁποίου μετέσχον; Ἡμεῖς λοιπὸν θέλομεν καὶ πρέπει νὰ ἔχωμεν μετόχους τῆς κοινῆς ἀντιπροσωπείας ἅπαντας τοὺς ἀδελφούς συναγωνιστάς μας, ἀλλ' οὐδ' ἡμεῖς οὐδ' ἐκεῖνοι εὐχόμεθα νὰ περιβάλλωνται τὴν βουληφορίαν κατ' ἐντολὴν ἀνύπαρκτον καὶ ἰδανικήν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐξ Ἀττικῆς καὶ ἐκ Μήλου ἔχομεν ἐνταῦθα συναδελφους μετανάστας, ἀλλ' ἔχομεν αὐτοὺς διὰ τῆς ψήφου τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ νόμου ἀναγνέντας, διὰ ἠσπάσθημεν αὐτοὺς ἐξ ἀρχῆς μεθ' ὅλης τῆς προθυμίας. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι αὐτῶν κατέσχον μέχρι τοῦ νῦν τὰς ὑψηλοτέρας τῆς πολιτείας μας θέσεις, καὶ κατὰ τὴν συνέλευσιν ἀνεφάνησαν ἴσαι πρὸς ἡμᾶς — τίνες; — οἱ ἐντολεῖς 100 μόλις ἀνδρῶν, ἐν ᾧ ὑμεῖς αὐτοὶ δὲν ἐδέχθητε τὸ δικαίωμα τοῦτο, οὐδὲ τοσούτους πληρεξουσίους ἐπέμψατε. Καὶ ἀληθῶς, πόσους ἐκλογεῖς εἶχε τότε τὸ Σοῦλι; πόσους ἡ Μακεδονία, πόσους ἡ Κρήτη καὶ τοσαῦται ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίας; Καὶ ὅμως πάντες οὗτοι ἐγένοντο δεκτοὶ μετὰ πόθου, διότι σκοπὸς τῆς συνελεύσεως ἦτον νὰ κηρύξῃ ἀδιαίρετον τὴν Ἑλλάδα, τιμὰς καὶ προνόμια χορηγοῦσα πρὸς πάντας ὅσοι μετέσχον τῶν ἀγώνων καὶ παθημάτων μας. Καὶ αὐτὰ, αὐτὰ εἶναι τὰ ἀληθῆ, τὰ μεγάλα, τὰ ἀλάνθαστα μέσα, τὰ ὁποῖα πλατύνουσιν ἐξωτερικῶς τὴν ἐθνικὴν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην. Εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι δεκτοὶ εἰς τὰ δημόσια πράγματα οὐ μόνον οἱ ἔξωθεν ἀδελφοί μας, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ ξένοι, ἅμα ἐγγραφέντες δημόται ὀλίγον διατρίψωσι χρόναν. Δὲν εἴχομεν ἡμεῖς, δὲν εἴχομεν τοὺς ἡρωϊκοὺς καὶ μεγαλόνους

στρατηγούς μας; Καὶ ὅμως ἀνεφάνη ἕνας Ῥικάρδος, ἦλθεν ὁ Τσούρτσης, καὶ οἱ ἐπιστημότεροι τοῦ ἀγῶνος παρεχώρησαν εἰς αὐτὸν τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν. Δὲν εἴχομεν τοὺς πολεμόφρονας καὶ τολμηροὺς ναυτικούς μας; καὶ ὅμως μόλις εἴδομεν τὸν Λόττιγκα καὶ τὸν Κόγχραν καὶ εἰς αὐτὸν ἀνετέθη ἡ ὑπερτάτη τοῦ στόλου διεύθυνσις. Τί δὲ; οἱ πολιτικοὶ πάντες δὲν προσεδέχθησαν ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους τὸν Καποδίστριαν; δὲν ἠνοίξαμεν τὰς ἀγκάλας πρὸς πάντα ὁμογενῆ καὶ ἐν γένει δὲν ἔδειξεν ἡ Ἑλλὰς πᾶν ὅ,τι ἔπρεπε νὰ πλήξῃ ἐξωτερικῶς τὴν φαντασίαν ἢ τὴν ψυχήν; Ναί, δὲν εἶναι σημεῖον ἀγάπης, τὸ ὁποῖον δὲν ἔδειξεν πρὸς ἅπαντας ἡ Ἑλλὰς καὶ διὰ πάσης θυσίας ἐπεβεβαίωσε τὴν εὐρεῖαν ἰδέαν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχῃ ὅσους πλείονας εἰς τοὺς κόλπους της. Δὲν πρόκειται λοιπὸν σήμερον περὶ ἐναντίας τῶν αἰσθημάτων τούτων ἰδέας, καὶ ἂν ὁμολογήσωσιν ὅσοι ἐγγύτερον ἐγνώρισαν τὸν ἀγῶνα, σκοπὸς αὐτοῦ δὲν ἦτον νὰ ὑψωθῇ ὁ ἑλληνικὸς θρόνος εἰς Ἀττικήν, ἀλλ' ἀλλαχοῦ, ἀλλαχοῦ, ὅπου οἱ παλμοὶ ὅλων ἐννοοῦσιν. Ἀλλ' ἂν περιστάσεις ἀπρόβλεπτοι ἐματαίωσαν τὴν εὐχήν μας καὶ ἀνυπέρβλητοι δυσκολίαι μᾶς περιώρισαν εἰς στενὸν κύκλον, πᾶς τις συναισθάνεται βέβαια τὴν ἐκ τούτου πικρίαν, καὶ ἐννοοῦμεν ὅτι δὲν ἀρκεῖ ὁ στενὸς οὗτος κύκλος, ἀλλ' ἔργον εἶναι τῆς προνοίας τοῦ πλάστου ἡ ἀνάκτησις καὶ τῶν περαιτέρω. Ὅθεν συνεπὴς πάντοτε εἰς τὰς ἀρχάς του, παραλείπει μὲν ταῦτα καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν πραγμάτων, ἵνα δι' αὐτῶν ἴδῃ, ἂν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἐκλογὴν νόμιμον. Πρέπει δὲ πολὺ νὰ προσέξωμεν ἐπὶ τούτου, ἐπειδή, ἐὰν παρὰ λόγον πέσῃ ἡ ἐκλογή, στεροῦμεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοῦ πολυτίμου δικαιώματος τῆς βουληφορίας, ἐὰν δὲ παρὰ νόμον τὴν κρίνωμεν ἔγκυρον, οὐχ ἧττον ἁμαρτάνομεν εἰς τὰ καίρια· ὥστε καὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ταύτας εἰς δεινὸν περιπίπτομεν ἄτοπον. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ στηριχθῶμεν εἰς λύσιν τοῦ ζητήματος ἐπὶ ἀφηρημένης τινὸς ἰδέας, οὐδὲ νὰ πλανηθῶμεν ἐκ τούτων, διότι παραβιάζομεν τότε τὸ Σύνταγμα καὶ ἐξερχόμεθα τοῦ κύκλου ἡμῶν, ἐνῷ δὲν εἴμεθα εἰμὴ ἐντολοδόχοι τοῦ ἔθνους, καὶ πᾶσα πρᾶξις παρ' ἐντολὴν ἐνεργουμένη, αὐτοδικαίως εἶναι ἀναιρετέα. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι 45 πληρεξούσιοι ἐν τῇ συνελεύσει οὐ μόνον ἐκ μέρους τῶν Κρητῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι μηδένα ἔχοντες παρ' ἡμῖν συμπατριώτην ἐκανόνισαν καὶ ὑπέγραψαν ὅτι πᾶσα ὁλομέλεια μεταναστῶν εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς μικροτέρας ἑλληνικῆς ἐπαρχίας ἀναβᾶσα, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ βουλευτήν. Τοῦτο δὲ

εἶναι τὸ θέμα, ἐφ' οὗ κυρίως πρέπει νὰ περιστραφῶμεν σήμερον. Πρὸς ἐξακρίβωσιν λοιπὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἐν Μινῴᾳ Κρητῶν πρέπει νὰ στηριγθῶμεν ἐπὶ τῶν στατιστικῶν πινάκων τῆς Κυβερνήσεως, καθ' ὅσον ἀπορρέει αὐτὴ ἐκ τῶν βουλῶν, καὶ ὡς Κυβέρνησις εἶναι ἀκριβεστέρα εἰς τὰς πληροφορίας της. Οἱ πίνακες λοιπὸν οὗτοι ἀναφέρουσιν ὅτι ἡ μικροτέρα τῶν ἐπαρχιῶν, ἡ Αἴγινα, περιεῖχε κατὰ τὸ 1845, 5,032 κατοίκους, αὐτὸ δὲ τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ καὶ ὁ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀναρτημένος πίναξ· ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι οἱ πίνακες τὸν πληθυσμὸν τοῦ ἐν Μινῴᾳ συνοικισμοῦ σημειοῦντες, ἀναφέρουσιν ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος μόλις ἔφθανεν οὗτος εἰς 331 ψυχάς. Ἀλλ' ἴδε πῶς κατὰ τὸ 1847, ὅτε συνετάχθη ὁ βουλευτικὸς τοῦ ἤδη καταλόγος, πῶς ἀνέβη ἐξαίρνης εἰς 2,840 ἐκλογεῖς. Ἂν καθ' ὑπερφυσικήν τινα δύναμιν παραδεχθῶμεν ὅτι τοσοῦτον κρύπτων ἔκτοτε ὁ ἀριθμός, τότε δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἰς μόνην τὴν Μινῴαν ἐγένετο τοῦτο, ἀλλαχοῦ δὲ ουχί. Ἐπειδὴ ὅμως παρετηρήσαμεν ὅτι διὰ ξηρῶν μόνων λόγων ἐπέρασεν ἡ μετανοφερία τὴν ἔνστασιν ταύτην, διὰ νὰ προσβάλῃ κεκτημένα τῶν Κρητῶν δικαιώματα, ἐπιχειρεῖ νὰ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους, καὶ εὐχαριστήσῃ τὸν ἐρωτήσαντα, ἐὰν πρέπῃ νὰ ῥίψωμεν ὡς ἄχρηστα εἰς τὸ πῦρ, ἢ νὰ διερευνήσωμεν τὰ κατὰ τὴν ἔκλογὴν πρακτικά. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι μεταξὺ τούτων ὑπάρχει ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ ἐκείσε νομάρχου, τῇ 29 Νοεμβρίου 1848 πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον γραφέν, δι' οὗ ὡς ἁρμοδίᾳ ἀρχῇ βεβαιοῖ ὑπευθύνην του ὁ νομάρχης ὅτι μόλις οἱ πραγματικῶς ἐν Μινῴᾳ οἰκοῦντες ἀναβαίνουσιν εἰς 64 οἰκογενείας, ὥστε οὐδὲ ἕνα νοσύλλεκτον παρέχουσιν ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ των· ἀναγνοὺς δὲ τὸ ἔγγραφον, δὲν ἐδυνήθη, εἶπε, νὰ μὴ ἀπορήσῃ ὅτε ἤκουσε νὰ ὀνομάσῃ τις ἐξώδικον τὸ ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦτο, καὶ βουλευτὴς μάλιστα, ὅστις εἶναι ἴσως ὑπότερος αὐτοῦ τὴν παιδείαν. Ἀλλὰ παύομεν ὅτι εἶναι ἄγνωστον εἰς αὐτὸν τὴν πατρίδα τῆς λέξεως· ἐπίσημα ἔγγραφα λέγονται παντὸς ὅσα ἀπὸ δημοσίας θέσεως ὑπαλλήλων ἐκδίδονται, καὶ ἐξώδικα μόνον εἶναι τὰ εἰς ἰδιωτικὰ συμβόλαια συντασσόμενα, ἢ ἀπὸ διαδίκου εἰς διάδικον ἀντάλλασσόμενα, ἀλλὰ καὶ ταῦτα μόλις εἰς τὸ δικαστήριον καταστεθέντα λαμβάνουσιν ἐπίσημον χαρακτῆρα. Πῶς λοιπὸν δύναται τὸ ἔγγραφον τοῦτο, τὸ ἐπίσημον τοῦ νομάρχου ἔγγραφον, νὰ ἦναι ἐξώδικον, καὶ ἂν καλῶσι τοῦτο ἐξώδικον, πῶς στηρίζονται ἔπειτα εἰς ἔγγραφον ὑποδεεστέρας ἀρχῆς, τοῦ δημάρχου, καὶ καλοῦσιν αὐτὸ ἐπίσημον καὶ ἀπρόσβλητον; Ἀλλ' ἐὰν τὸ ῥηθὲν ἔγγραφον δὲν

ἀρκῇ, ἐπίσης ἐξώδικον εἶναι καὶ τὸ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1848 ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ἐπεψήφισεν ἡ βουλή, κατεχώρησεν εἰς τὰ πρακτικά της καὶ ὑπεγράψαμεν πάντες εἰς τὸ περὶ παραχωρήσεως γαιῶν πρὸς τοὺς Κρῆτας νομοσχέδιον; Καὶ ὅμως 36 μόνον οἰκογένειαι μετέσχον τῆς ῥηθείσης παραχωρήσεως, καὶ δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ ἦναι πλειότεραι, διότι οὐδεὶς ποτε, ὅταν τῷ προσφέρωσι γαίας, παραλείπει ἢ ἀποβάλλει αὐτάς. Καὶ ἡ ἔκθεσις δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου περὶ τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν ἀναφέρουσα, λέγει ὅτι 120 οἰκογένειαι εἰσὶν ὅλαι, ἐξ ὧν 70 μόνον κατοικοῦσι πραγματικῶς. Ἡ τοιαύτη δὲ μαρτυρία εἶναι, νομίζει, ἀπρόσβλητος, ἐπειδὴ μόνη ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἁρμοδιωτάτη νὰ γνωρίζῃ τὸν ἀληθῆ πληθυσμόν, καὶ ὅταν πρόκηται μάλιστα νὰ προσφέρῃ γαίας. Πῶς λοιπὸν λέγουσιν ἐξώδικον τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ἐφ' οὗ καὶ ἐπεψήφισαν καὶ ὑπέγραψαν αὐτὸ μόνοι; ἀλλὰ καὶ ἄλλο ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου τῇ 26 νοεμβρίου 1848 ἐκδοθὲν τί λέγει πρὸς τὸν νομάρχην ἀποστειλόμενον; Οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅτι ὑπερφυσικὴ φαίνεται ἡ προσημειωθεῖσα εἰς 650 οἰκογενείας αὔξησις τοῦ συνοικισμοῦ, ἐν ᾧ μόλις 128 περίπου διατελοῦσιν ἐκεῖσε ὑπάρχουσαι· ἀναγνοὺς δὲ τὸ ἔγγραφον προσέθηκεν ὅτι δὲν εἶναι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὁ πίναξ ἔτι ὁ εἰς 128 οἰκογενείας ὁρίζων τὸν πληθυσμόν, περιέχει εἰς τὴν τῶν κατοικιῶν στήλην ὅτι οἱ πλείστοι τούτων διάγουσιν ἤδη εἰς Κρήτην. Ἐξώδικα λοιπὸν εἶναι καὶ τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἢ ἐπιβεβαιοῦσι λαμπρὰς ἀληθείας;

Ἐντεῦθα δὲ γενομένης ἐρωτήσεως πόθεν καὶ πῶς εὑρέθησαν τὰ ἔγγραφα ταῦτα, τὸ προεδρεῖον ἀπήντησεν ὅτι κατ' αἴτησιν πολλῶν βουλευτῶν ἐζητήθησαν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ὁ δ' ἀγγελεὺς ὑπέλαβεν ὅτι ἀνθ' ὅλων ὅμως τῶν ἀκαταμαχήτων τούτων ἐγγράφων εἰς ἁπλοῦς πίναξ ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ δημάρχου Μινῴας συνταχθεὶς εἶναι κατὰ τὴν πλειονοψηφίαν ἐπίσημος καὶ κατ' αὐτὸν πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ πληθυσμὸς ῥθάνει εἰς 650 οἰκογενείας· ἀλλὰ τὸ κατ' αὐτὸν λέγει ὅτι ἐὰν ἀληθῶς ἡ Κρήτη περιλαμβάνηται ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, τότε πρέπει νὰ πιστεύσωμεν μόνον ὅτι τοσαῦται οἰκογένειαι διάγουσιν εἰς Μινῴαν· ἀλλὰ πρὸς περισσοτέραν τῶν λόγων του βεβαιότητα παρουσιάζει καὶ ἄλλο τῆς νομαρχίας ἔγγραφον τῇ 29 Ἰανουαρίου 1848 χρονολογούμενον, ὅτε συγχρόνως σχεδὸν ἐνηργεῖτο ἡ ἐκλογή. Ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐν αὐτῷ ὅτι 128 μόλις οἰκογένειαι εἶναι συνωκισμέναι πραγματικῶς εἰς Μινῴαν, συνε-

πέρανεν ὅτι ἐπειδὴ 1600 μόναν στρέμματα ἔλαβον οἱ Κρῆτες ἐκεῖσε, μαθηματικῶς ἐξάγεται ὅτι 36 οἰκογένειαι συνωκίσθησαν μόνον, αἱ δὲ λοιπαὶ οὐδ' ἔλαβον γαίας, οὐδὲ κατώκησαν εἰς Μινῴαν. Ἀλλ' εἶπόν τινες ὅτι, ἀφ' οὗ καμμία δὲν ὑπάρχει κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἔνστασις, δὲν ἐννοοῦσι πῶς ἡ μειονοψηφία προσβάλλει τὴν ἐκλογήν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς τοῦτο, ἀλλ' ἡ ἐξέτασις τοῦ ἂν ὑπάρχῃ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς, εἶναι ἔνστασις τῆς βουλῆς ἐξ ἐπαγγέλματος γινομένη καὶ τοιαύτας ἐνστάσεις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ αὐτή. Διὸ καὶ κατὰ τὴν 6ʹ. σύνοδον τῆς α΄. βουλευτικῆς περιόδου κατὰ τῆς ἐκλογῆς Ἀδάμαντος καὶ Μινῴας ἐνισταμένοι ἀπεφήναντο ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτα, μὴ ὑπάρχοντος τοῦ νομίμου πληθυσμοῦ. Ἐκ τούτων λοιπὸν καὶ εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἀνέπτυξεν εἰλικρινῶς ἡ μειονοψηφία τὴν ἀναγκαίαν τῆς ἐκλογῆς νομιμότητα καὶ περιεστοιχίσθη μεθ' ὅλης τῆς νομικῆς ἀκριβείας εἰς τὰς περὶ τούτου καθιερωθείσας πρὶν ἀποφασίσῃ. Ἐντεῦθεν ἄρα ἡ βουλή, καίτοι μεγάλην αἰσθανομένη διὰ τοὺς Ψαριανοὺς λύπην, δὲν συγκατετέθη ὅμως νὰ δεχθῇ αὐτοὺς εἰς τοὺς κόλπους της παρὰ τοὺς κειμένους περὶ ἐκλογῆς νόμους, καὶ εἶπεν ἀποκλείουσα τούτους, ὅτι ἀκολουθοῦσα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἔθνους ἔπραξεν ὅπως ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ πράξῃ, ἀνκαὶ ἄλλως ἦσαν συγκεντρωμένοι πλειότεροι τῶν ἐν Μινῴᾳ Κρητῶν. Ἐντεῦθεν δὲ ἀνακεφαλαιώσας τὸν λόγον αὐτοῦ προσέθηκεν ὁ ἀγορεύων ὅτι καὶ πολλῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ ἡ παρ' ἡμῖν νομοθεσία κατὰ τε τὸ πολιτικὸν καὶ ποινικὸν αὐτῆς μέρος ἐπιτρέπει εἰς τὰ πολυμελῆ σώματα, ὁσάκις δὲν πεισθῶσιν ἐπί τινος ἀντικειμένου, νὰ διατάττωσιν ἐξ ἐπαγγέλματος τὴν προσαγωγὴν νέων ἀποδείξεων. Ἐὰν λοιπὸν εἰς τοσαύτας ἐναργεῖς τῶν λόγων αὐτῶν ἀποδείξεις, ἐὰν εἰς τοσαῦτα ἐπίσημα ἔγγραφα ἡ βουλὴ ταλαντεύηται ἔτι, δὲν εἶναι δύσκολον ν' ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια ἐπὶ πραγμάτων ζώντων, λαλούντων, ψηλαφητῶν, καὶ ἕκαστος ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως δύναται νὰ πληροφορηθῇ πόσοι συνοικοῦσιν ἐκεῖσε. Τοιοῦτος τις δισταγμὸς ὑπῆρχεν ἄλλοτε καὶ περὶ τοῦ πληθυσμοῦ Καρυστίας καὶ Ὕδρας, ἡ δὲ βουλὴ ἀπέστειλεν ἰδίας ἐπιτροπὰς, διὰ νὰ πληροφορηθῇ τὴν ἀλήθειαν. Ἰδοὺ λοιπὸν εἰς τὰ πλευρὰ ἡμῶν ὁ δῆμος Μινῴας, καὶ ὁ ἀμφιβάλλων ἂς ἐξετάσῃ περὶ τοῦ ἀληθοῦς πληθυσμοῦ του. Τοὺς συνοικισμοὺς δὲν πραγματοποιοῦσι λόγοι ἁπλοῖ, ἀλλ' ἡ κατόρθωσις τοῦ ἀληθοῦς πληθυσμοῦ, δι' οὗ δύνανται ν' ἀναδείξωσι βουλευτήν. Ἄλλως τὸν νόμον καὶ τὰς ἐθνικὰς ἀποφάσεις καταπατοῦντες, ἐν ᾧ προσκρούομεν εἰς τὴν

ἐντολήν μας, θέλομεν φέρει συνάμα 10 τῶν Κρητῶν βουλευτὰς, καθ' ὅσον καὶ εἰς Μινῴαν, καὶ εἰς Ἀδάμαντα, καὶ εἰς Μῆλον καὶ εἰς Ἀργολίδα ὑπάρχουσι τινὲς τούτων, ὥστε πανταχόθεν δύνανται νὰ ἐκλεχθῶσιν οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν βουλευταί. Ταῦτα δὲ πᾶς τις ἐκ πρώτης ὄψεως βλέπει πόσον ἄτοπον εἶναι, καὶ δὲν πρέπει ποσῶς νὰ τὸ ἐπιτρέψῃ τὸ σῶμα, καθ' ὅσον ἐκ τούτου δὲν δύνανται νὰ ἐκλείψωσι τὰ πρὸς τοὺς Κρῆτας τοῦ ἔθνους αἰσθήματα, διότι χάριν τοῦ νόμου γίνεται ἡ ἀκύρωσις· ἄλλως τε ἡ πατρὶς ἀνύψωσε πάντα ἔντιμον Κρῆτα εἰς ὑψηλὰς θέσεις καὶ ἀνέκαθεν ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὰ πράγματα. Διὸ καὶ εἰς Μῆλον, ἐν ᾧ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει ὅτι πολλοὶ ὑπῆρχον ἐγχώριοι, οἵτινες καὶ ἱκανότητα καὶ ἐπιρροὴν εἶχον διὰ νὰ λάβωσι τὰς ψήφους τῆς ἐπαρχίας, ἀπεσκλήθησαν καὶ εἶναι μεθ' ἡμῶν ὁ ἔντιμος κύριος Δελιγιαννάκης, διὰ νὰ ἐκλέξῃ οὕτω ἡ ἐπαρχία ὁποῖα τρέφει αἰσθήματα πρὸς τοὺς Κρῆτας. Ἀλλὰ τοῦτο μόνον; Δὲν χρέφετε τὰ θλίμματα πάντες εἰς τὰς ἰδίας σας πράξεις εἰς τὰς ἐθνικὰς συνελεύσεις; εἰς ὅλα τῆς πατρίδος τὰ ἔργα; Πανταχοῦ ὑψώσαμεν πρὸς τὸν Ὕψιστον φωνὴν ἱερὰν καὶ ἁγίαν ὑπὲρ ὅλων αὐτῶν καὶ οὐδεὶς ποτε οὐδὲ μέχρις ἰδέας ἐτόλμησε νὰ παραγνωρίσῃ τὰ δίκαιά των. Θρηνοῦμεν ἡμεῖς, καὶ ἕκαστον θρηνοῦμεν διὰ τὴν ἀπώλειαν καὶ τὰς συμφορὰς ὅλων αὐτῶν τῶν συναδελφῶν μας καὶ εὐχόμεθα πάντες ὥστε καὶ Σάμος, καὶ Κρήτη, καὶ Κασσανδρα καὶ Χίος καὶ τοσαῦται ἑλληνικαὶ πόλεις εἰς τὰ αἵματα τῶν ἔφεισαι νὰ ἦσαν μεθ' ἡμῶν σήμερον. Τίς δὲν κλαίει τὴν οἰκτρὰν καὶ καὶ πολυπαθῆ τύχην τῆς Χίου, ἔνθα μεταξὺ ἄλλων ὑπῆρχε καὶ σχολεῖον περιφανές, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐξεπαιδεύθησαν δι' ἐξόδων τῆς νήσου; Ναί, ἐθρηνήσαμεν καὶ θρηνοῦμεν τὰς συμφορὰς ταύτας, διότι εἶναι συμφοραὶ ἐθνικαί· ἀλλ' ἀδύνατον μᾶς εἶναι σήμερον νὰ ἐνεργήσωμεν ὑπὲρ αὐτῶν ἄλλως, καὶ μόνη ἡ θεία πρόνοια θέλει συνδράμει ἡμᾶς εἰς τὰ περαιτέρω. Παύων ἤδη παρατηρεῖ ὅτι ἀφοῦ ἀπέδειξε τὴν ἐπισημότητα τῶν λεγομένων ἐξωδίκων ἐγγράφων, ἀφοῦ ἐφάνη ὁ ἀληθὴς τῆς Μινῴας πληθυσμὸς καὶ οἱ βουλευταὶ πάντες ἐπείσθησαν ἴσως, διὰ νὰ μὴ περιπέσωμεν εἰς διπλοῦν ὡς εἶπεν ἁμάρτημα, πρὸς τὸν νόμον καὶ τὴν ἐντολὴν ἡμῶν ἀντιβαίνοντες, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτοὶ οἱ Κρῆτες συνυπέγραψαν ἐν τῇ συνελεύσει, πρέπει ἢ νὰ ἀπορρίψῃ ὡς μὴ ὑπάρχοντος τοῦ ἀναγκαίου πληθυσμοῦ ἡ ὑπὸ συζήτησιν ἐκλογή, καὶ νὰ συνοικισθῶσιν οἱ Κρῆτες πραγματικῶς, ὡς πράττουσι τοῦτο οἱ Ψαριανοὶ μεγάλας οἰκοδομοῦντες οἰκίας, ἢ νὰ ἀποσταλῇ ἐκεῖσε ἐπιτροπὴ, ἐάν τινες ἐπιν-

μένωσιν, ἐξελέγξουσα τὸν ἀληθῆ τῶν συνοικισθέντων πληθυσμόν.

Ἁπάντων ἕτερος ἀνέφερεν ὅτι μέλλων ν' ἀγορεύσῃ ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς δὲν θέλει ἀκολουθήσει τὸ παράδειγμα τῶν προαγορευσάντων, οἵτινες διὰ μακρῶν προοιμίων ἠθέλησαν νὰ δικαιολογήσωσι τὰς γνώμας των καὶ νὰ βεβαιώσωσι τὰ αἰσθήματά των, διότι διὰ μόνων τῶν πράξεων δεικνύεται ὁ πατριωτισμὸς ἑκάστου. Αὐτὸς ἐπιθυμεῖ ν' ἀκολουθήσῃ ἡ Βουλὴ καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς τὸ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον καὶ εἰς τόσας ἄλλας περιστάσεις ἔδειξε, καὶ νὰ ἐμείνῃ εἰς τὸ σύστημα ἐκεῖνο τῆς ἐπιεικείας καὶ μετριότητος, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησεν εἰς ὅλας τὰς ἄλλας ἐκλογάς. Διότι πᾶς τις θέλει συνομολογήσει ὅτι οἱ προαγορεύσαντες δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκθέσωσι μὲ τόσην αὐστηρότητα τὴν γνώμην των, καὶ οὕτω τὸ ζήτημα ἤθελεν εἶσθαι λελυμένον. Ἀλλ' οἱ προλαλήσαντες ἐνῷ διὰ τῶν λόγων των ἐβεβαίωσαν μεγάλα αἰσθήματα ὑπὲρ τῶν Κρητῶν, προσπαθοῦντες ὅμως νὰ καταδείξωσι τὴν ἐκλογὴν παράνομον, ἀπέδειξαν ὅτι οἱ λόγοι των δὲν συμφωνοῦσι μὲ τὰς πράξεις των. Ἀλλ' ἂν ἡ Βουλὴ ἀκολουθοῦσα τὴν γνώμην τούτων φανῇ αὐστηρὰ ἐπὶ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς, πῶς θέλει δικαιολογήσει τὴν ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῶν λοιπῶν ἐκλογῶν διαγωγήν της, ὅπου ἐγένοντο μέγισται ἀνατάσεις, ἡ δὲ Βουλὴ ἐπιεικῶς φερομένη δὲν ἔλαβεν αὐτὰς ὑπ' ὄψιν, διὰ τὸ ὁποῖον κατηγορεῖτο μὲν ὑπὸ πολλῶν λεγόντων ὅτι πράττει ἐναντίως τοῦ νόμου, θέλει ἔλθει ὅμως ἐποχὴ νὰ δικαιωθῇ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν; Οὕτω φρονεῖ εἰπεῖν εἰς πολλὰς ἐπαρχίας, ὅπου ὁ παλαιὸς πληθυσμὸς ἐφαίνετο ὅτι δύο μόνον βουλευτὰς ἐπέτρεπεν, ἡ Βουλὴ βασισθεῖσα εἰς ὀλίγα τινὰ ἔγγραφα περὶ πληθυσμοῦ, παρεδέχθη τρεῖς, καὶ ἀλλαχοῦ τέσσαρας ἐνῷ τρεῖς πρότερον ὑπῆρχον, διὰ νὰ μὴ στερήσῃ ἑνὸς βουλευτοῦ τὴν ἐπαρχίαν. Ἡ ἐπαρχία π. χ. τῆς Τήνου ἔβλεπεν ἄλλοτε δύο βουλευτάς, ἦλθεν ἐδέχθημεν τρεῖς, διότι πολλοὶ Τήνιοι κατοικοῦντες εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐθεωρήθησαν ὡς δημόται τῆς Τήνου. Εἰς τὴν Ἄνδρον ὁμοίως τρεῖς ἀντὶ τῶν πρότερον δύο. Εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν τέσσαρες, ἐνῷ ἄλλοτε ἦσαν 3. ἐσέχθη ἡ Βουλή, κινουμένη ἀπὸ πνεύματος μετριότητος καὶ ἐπιεικείας, ἵνα μὴ στερηθῇ ἡ ἐπαρχία ἑνὸς βουλευτοῦ. Σήμερον δ' ὅτε πρόκειται νὰ εἰσαχθῇ εἰς καὶ μόνον βουλευτὴς τῶν συναγωνιστῶν καὶ συναδελφῶν ἡμῶν Κρητῶν, παρίσταται τοιαύτη αὐστηρότης καὶ σκληρότης, καὶ θέλουσί τινες νὰ ἀφαιρέσωσι καὶ τοῦτον καὶ ν' ἀκυρώσωσιν ὅλως διόλου τὴν ἐκλογήν; Μικρολογοῦντες ἤδη,

καὶ αὐστηρότατοι φαινόμενοι ἐπὶ ταύτης τῆς ἐκλογῆς πῶς θέλομεν δικαιολογήσει τὴν ἐπιείκειαν, μεθ' ἧς ἐξελέξαμεν τὰς λοιπὰς ἐκλογάς; Οἱ προλαλήσαντες ὅμως οὐχὶ μόνον μετὰ μεγίστης αὐστηρότητος ἠθέλησαν νὰ καταστρέψωσιν αὐτὰ τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα οἱ Κρῆτες δυνάμει τῶν ἀγώνων των ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ μὲ περιφρόνησιν ἠθέλησαν ν' ἀνασκευάσωσι τοὺς λόγους τῶν ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς ἀγορευσάντων. Λέγεται ὅτι ὁ βουλευτὴς τῆς Θήρας οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τοῦ βήματος εἶπεν εἰμὴ ἱστορίαν, ἀλλὰ μήπως βουλευόμενός τις δὲν πρέπει να λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν την ἱστορίαν; Αὐτὸς εἶπε τὰς ἐκδουλεύτειες καὶ τὰ δικαιώματα τῶν Κρητῶν, καθὼς πρό τινων ἡμερῶν, συζητουμένου τοῦ περὶ συντάξεως τῆς χήρας τοῦ Κ. Κολοκοτρώνου νομοσχεδίου, πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς, ἀνκαὶ τοιαῦτα δὲν ἀπῃτεῖτο, ὁ βουλευτὴς Μαντινείας ἐξιστόρησε τὰ κατορθώματα καὶ δικαιώματα τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνου. Ἂν λοιπὸν ὑποστηρίζων τις τὴν ἐκλογὴν ἀναπτύσσῃ τὰ δικαιώματα τῶν Κρητῶν δὲν δυναταί τις νὰ τὸν κατακρίνῃ ὡς λέγοντα ἱστορίαν. Ἀλλ' ὁ προαγορεύσας ἐφάνη ὅτι ὑπερασπίζει καὶ ἀναγνωρίζει τὰ δικαιώματα τῶν Κρητῶν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἀπέδειξεν ὅτι οἱ λόγοι του δὲν εἶναι σύμφωνοι μὲ τὰ αἰσθήματά του, διότι ἐξήντλησεν ὅλας τὰς πηγὰς, τὰς ὁποίας ἠδύναντο νὰ μεταχειρισθῶσιν κατὰ τῆς ἐκλογῆς. Διὰ ν' ἀποδείξῃ δὲ τὸ παράνομον αὐτῆς ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἐγγραφα, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν καθυποβεβλημένα εἰς τὴν ἐξελέγξασαν τὴν ἐκλογὴν ἐπιτροπήν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα χθὲς ἴσως καθυποβλήθησαν. Ἐνῷ τὰ μετὰ τῆς ἐκλογῆς καθυποβληθέντα, ἅτινα καὶ πρέπει νὰ λυφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο καθ' ὅλην τὴν τάξιν, τὰ δὲ σήμερον καθυποβαλλόμενα καὶ λέγοντα ὅτι ἡ ἐκλογὴ εἶναι εἰκονικὴ, καὶ πραγματικὸς συνοικισμὸς δὲν ὑπάρχει, δὲν δύνανται νὰ ἐχωσιν ἰσχύν. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι συνοικισμὸς ἐν μέρει ὑπάρχει, τὰ περὶ τῆς εἰκονικότητος τῆς ἐκλογῆς ἀναφερόμενα ἐξελίγχονται μὴ ἀληθῆ. Ὅταν λαμβάνῃ τις ὑπ' ὄψιν ἔγγραφα ἀντιφατικά, ὡς εἶναι τὰ σταλέντα ἐσχάτως παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἀναγκάζεται νὰ ὑποθέσῃ ὅτι τὰ ἔγγραφα ἢ τῆς πρώτης ἢ τῆς δευτέρας ἀποστολῆς δὲν λέγουσιν ἀλήθειαν, συγχρόνως δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ νομάρχης κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν ἐξέθετε τὴν ἀλήθειαν. Διότι βέβαιος δὲν εἶναι πιθανὸν νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι μὴ ὑπάρχοντος τοῦ πραγματικοῦ πληθυσμοῦ, καὶ μὴ συμμορφωθέντων τῶν Κρητῶν μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς βουλῆς καὶ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως,

ὁ νομάρχης διέταξεν αὐθαιρέτως τὴν ἐκλογήν. Καὶ ὅταν βλέπῃ τις ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἀπεράσισε τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκλογῆς, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ οὐδαμῶς ἀμφιβολίαν ὅτι ἐνηργήθησαν ὅσα ἀπῄτει ὁ νόμος πρὸς ἐκτέλεσιν ἰδίας ἐκλογῆς τῶν Κρητῶν. Ἀφοῦ ὅμως παραιωθείσης τῆς ἐκλογῆς ὁ ὑπουργὸς ἔγραψεν εἰς τὸν νομάρχην νὰ τὸν πληροφορήσῃ, πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ λῆμος Μινῴτης, ὅστις οὐδένα στρατεύσιμον χορηγεῖ, νὰ ἔχῃ τοσοῦτον πληθυσμόν, αὐτὸς βεβαίως ὅστις, ἂν ἀπήντα σύμφωνα μὲ τὰς πρώτας του πληροφορίας, ἔσπευδε ὅτι ἤθελε προσκρούσει εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ὑπουργοῦ, συνέταξε τὰ δεύτερα ἔγγραφα, ὅπου ὁ προαγορεύσας μετεχειρίσθη, ἂν καὶ οὐδ' ἐκ τούτων οὐδὲν ὑγιὲς καὶ θετικὸν ἐξάγεται. Ἀλλ' ἀφοῦ εἰς οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε ἐκλογὴν ἔλαβεν ἡ βουλὴ ὑπ' ὄψιν ἔγγραφα καθυποβληθέντα μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τοῦ τμήματος, οὐδ' εἶδεν τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἐνισταμένους νὰ παρουσιάσωσιν ἐνστάσεις καὶ ἔγγραφα μετὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ τμήματος· ἀφοῦ εἰς τὴν ἐξέλεγξιν ὅλων τῶν ἐκλογῶν ἡ βουλὴ ἐφάνη ἐπιεικεστάτη, πῶς δύναται σήμερον νὰ ἐπισυθῇ εἰς ὑστερόχρονα ἔγγραφα, ἀπορρίπτοντα τὰ συγχρόνως μὲ τὴν ἐκλογὴν παρὰ τοῦ ὑπουργείου ὑποβληθέντα, εἰς τὰ ὁποῖα οὐδεμία ἔνστασις φαίνεται, νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι παράνομος ἡ ἐκλογή; Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν δὲν ἔπρεπε βεβαίως νὰ διευθύνῃ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς ἔγγραφα πρὸς τὸν νομάρχην, ἐρωτῶν περὶ τῆς νομιμότητος αὐτῆς, καὶ νὰ λάβῃ οὗτος ἀφορμὴν ν' ἀπαντήσῃ ἀποφατικῶς, προσβάλλων ἐκλογὴν πεπεραιωμένην, ἀποκρινόμενος τὰ ἐναντία τῶν πρώτων αὐτοῦ πληροφοριῶν. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον πρὸ ὀκτὼ μὲν μηνῶν ἦτο πεπεισμένον περὶ τοῦ πραγματικοῦ συνοικισμοῦ καὶ διέταττε τὴν ἐκλογήν, ἔπειτα δὲ ἐδίστασε περὶ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδεὶς λόγος ὑπαγορεύει τὴν βουλὴν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ τελευταῖα ἔγγραφα. Ὁ προαγορεύσας διὰ νὰ δείξῃ ὅτι τὸ ἔθνος δὲν εἶναι ἐναντίον κατὰ τῶν ἀγωνιστῶν ὁπόθεν καὶ ἂν ὦσιν, ἀνέφερεν ὅτι οἱ ἀγωνισταὶ οὗτοι κατέχουσι τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις, καὶ τοῦτο βλέπει μὲ εὐχαρίστησίν του, διὰ τί λοιπὸν ἡ βουλὴ νὰ φανῇ αὐστηρὰ ὅτε πρόκειται περὶ πραγματοποιήσεως ἑνὸς δικαιώματος τῶν Κρητῶν, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ἔθνος ὀφείλει πᾶσαν περιβάλψιν καὶ ἀμοιβήν, καὶ νὰ προτείνηται ἀποστολὴ ἐξεταστικὴ. ἐπιτροπὴν, ἐνῷ οὐδεμία ἔνστασις νομίμως γενομένη ὑπάρχει, καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε μετεχειρίσθη τοιαύτας ἐπιτροπάς, ἐνῷ ὑπῆρχον πολλαὶ ἐνστάσεις δημοτῶν προσβάλ-

λουσαι τὸν πληθυσμὸν δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐγίνετο δεκτὸς πλεοναζόντων τις βουλευτής; Διὰ ταῦτα ἡ βουλὴ συνεπὴς εἰς τὸν μέτριον καὶ ἐπιεικῆ τρόπον της, ὃν μέχρι τοῦδε ἐτήρησεν εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐξελέγξεις πρέπει νὰ παραδεχθῇ καὶ τὴν προκειμένην. Ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας.

Μετὰ ταῦτα τινῶν αἰτούντων ἔτι τὸν λόγον, ἄλλων δὲ λεγόντων ὅτι ἱκανὴ εἶναι ἡ μέχρι τοῦδε γενομένη συζήτησις καὶ ἀποχρῶντα τὰ ἑκατέρωθεν λεχθέντα, ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν βουλὴν ἂν ἐρωτισθῇ, μὴ φανείσης δὲ ἀποτελεσματικῆς τῆς δι' ἀναστάσεως ψηφοφορίας, ἐγίνετο τῇ αἰτήσει πολλῶν ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ἐπὶ τοῦ βήματος, ἂν ἡ βουλὴ ἐρωτισθῇ καὶ νομίζῃ ὅτι πρέπει νὰ λάβῃ ἡ ἐπὶ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς συζήτησις, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Δαρειώτου καὶ Γ. Μαυρομιχάλου, ἐξ ἧς συνῆχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ ἐρωτίσθη διὰ ψήφων 45 πρὸς 38 ἀρνησιψηφούντος ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ ὅτι ἐρωτίσθη ἐπὶ τῆς συζητήσεως τῆς ἐκλογῆς Μινώας, ναὶ ἢ ὄχι;

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Σ. Στράτος	Ο.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ο.	Π. Ῥάγκος	Ο.
Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.	Λουκᾶς Π. Νάκος.	Ο.
Δ. Δελιγεώργης.	Ο.	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	
Π. Τσιμπουράκης.		Πέτρος Τζανετάκης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ο.	Γεώργιος Κονδύλης	Ο.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Κων. Φασίτσας ἠρνήθη ψῆφον	
Ἰωάννης Πετμεζῆς		Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Μ. Καΐρης		Γεώργ. Ἰωάνν. Βατίστας	
Δημήτριος Κονδύλης	Ο.	Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης		Γεώργιος. Κ. Βελῆς.	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος.		Ἰωάννης Α. Κατσόπουλος	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Γεώργ. Ἰωάν. Γιαλδάσης	Ν.
Ἀναγ. Μακρυπαχάμισος	Ν.	Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς		Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης.	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ο.
Ἀνάργυρος Πετράκης.	Ν.	Γεώργιος Μήτσος	
Κ. Τζαβέλλας	Ο.	Ἰωάννης Κλίμακας,	

Ἀναγώστης Δημητρίου	Ν.	Π. Δαρειώτης	
Πέτρος Α. Ζάνος	Ο.	Σπ. Βαλέττας	Ο.
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ο.	Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ο.
Χριστόδουλος Ν. Δεμάθας	Ο.	Σπ. Α. Βαρόσης	Ο.
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.	Παῦλος Λεντούδης	Ο.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ο.	Χρύσ. Σουμαρίπας	Ο.
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Β. Πετμεζᾶς	Ν.	Κ. Βέϊκος	
Ἰω. Ζάρκος		Μ. Ἰατρός	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Δ. Βιρβίλης	
Ἀθ. Δανιλόπουλος		Γ. Μπάνης	Ο.
Σταμ. Νικολαΐδης	Ο.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ο.
Βελισ. Νικολαΐδης	Ο.	Ἀναγάσιος Μαυρομιχάλης	
Γ. Παπανικολάου	Ν.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ο.
Πέτρος Δεληγιάννης		Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μουσχούρας	Ν.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.	Α. Κανελλόπουλος	Ο.
Ζαφ. Δεπάστας		Κωνσταντῖνος Δ Σχινᾶς	
Ἐμ. Ἀντίπας	Ο.	Ἰωάννης Γκιῦρας	
Ἀνδ. Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	
Εὐσάθ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Σ. Δογοθετόπουλος	Ο.
Γ. Πανοπριοτόπουλος	Ο.	Π. Παππαϊωαννιτόπουλος	
Ἐμ. Χ. Τσούχλος	Ν.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ματθ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Χριστόδουλος Τσῖνος	
Ν. Κορφιωτάκης		Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμ. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Παρασκ. Ματάλας		Ἐμμ. Ἀαζάρου Ὀρλώφ	
Ἠλ. Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώστας Δαρειώτης	Ν.
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.	Στ. Ἀντωνιάδης	Ο.
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.	Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ο.
Θ. Μ. Πετρινός	Ν.	Ἰωάννης Περιδῆς	Ο.
Κ. Μανέτας	Ν.	Ἀνδρέας Μαϊουκας	
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Μ. Χατσῆ Μελέτη		Εὐστράτιος Παρίσσης	Ν.
Ν. Τσαλακώστας	Ο.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Δ. Σακελλαριάδης	Ν.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Ν. Μπούτουνας	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	
Π. Παππατσώνης		Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἰω. Παππατσώνης		Ἀθ. Καστανᾶς	Ο.

Γ. Παππαδημητρίου	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ο.
Γεώργ. Σ. Κριεζῆς		Κωνσταν. Δουβουνιώτης	Ο.
Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης		Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ο.
Δημήτ. Δ. Κουντουριώτης		Ἰωάννης Τασσαῖος	Ο.
Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ο.
Δημήτριος Χαταίσκος	Ν.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Μετὰ τοῦτο ὁ πρόεδρος ἀνέπτυξεν ὅτι ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε συζητήσεως τρεῖς γνῶμαι ἐξάγονται πρὸς ψηφοφορίαν α') ἡ τῆς πλειονοψηφίας τοῦ τμήματος· β') ἡ τῆς μειονοψηφίας· γ') ἡ τοῦ πρωτελευταίου ἀγορεύσαντος πρωτείναντος νὰ περιορισθῇ βουλευτικὴ ἐπιτροπὴ εἰς Μινῴαν διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἐπιτοπίως ἂν ὑπάρχῃ ὁ πραγματικὸς πληθυσμὸς, καὶ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν τῶν ἐκλογέων. Πρώτησε δὲ τὴν βουλὴν περὶ τῆς παραδοχῆς τῇ γ'. γνώμης ὡς ἀποτέρας.

Γενομένης δ' ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Πετρινοῦ καὶ Μ. Βαλέττα συνήχθη κατὰ τὸ ὠδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων **46** πρὸς **37** ἀρνηθέντων ψήφων δύο τὴν ἀποστολὴν τῆς ῥηθείσης βουλευτικῆς ἐπιτροπῆς εἰς Μινῴαν πρὸς ἐξέτασιν τοῦ πραγματικοῦ συνοικισμοῦ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ νὰ περιορισθῇ ἐπιτροπὴ βουλευτικὴ πρὸς ἐξέτασιν, ἂν ὑπάρχῃ ὁ πραγματικὸς συνοικισμὸς, καὶ νὰ λάβῃ ἐπιτοπίους πληροφορίας περὶ τούτου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Ν. Ἰατρός	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ο.	Αν. Μακρυποκάμισος	Ν.
Γεώργιος Δογιωτατίδης	Ν.	Ἀ Καλλιφρονᾶς	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Κωνς. Βρυζάκης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Κ. Τσαβέλλας	Ο.
Στ. Γρίβας	Ν.	Σ. Στράτος	Ο.
Ἰωάννης Πετμέζης		Π. Ῥάγκος	Ν.
Μ. Κατρὶς		Λουκᾶς Π Νάκος	Ο.
Δ. Κονδύλης ἀρνήθη		Ἀ Γεωργαντᾶς	
Ἀντώνιος Καμπάνης		Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Γεώργ. Κονδύλης	Ο.

Κωνς. Φασίτσας	Ο.
Ἐλευθ. Καλογερᾶς	
Γεώρ. Ἰω. Βατίσας	
Α. Γουζούασης	Ν.
Γεώργ. Κ. Βιλῆς	Ν.
Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ο.
Γεώρ. Ι. Γιολδάσης	Ν.
Στέρ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Μιχ. Σισίνης	Ν.
Γρηγόρ. Χατσηγιάννος	Ο.
Γεώργ. Μῆτσος	
Ι. Κλίμακας	
Ἀναγν. Δημητρίου	Ν.
Πέτρος Α. Ζάνος	Ο.
Μιχ. Ν. Βαλέττας	Ο.
Χρ. Ν. Δεμάθας	Ο.
Πλ. Παππαδαῖος	Ν.
Γ. Πετμεζᾶς	Ο.
Νικόλ. Ἀνδρεόπουλος	Ο.
Βασ. Πετμεζᾶς	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	
Γ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Ἀθ. Δανελόπουλος	
Στ. Νικολαΐδης	Ο.
Βελισάρ. Νικολαΐδης	Ο.
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Π. Δεληγιάννης	
Δ. Ν. Μπούκουρας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ζαφείριος Δεπάστας	
Ἐμμ. Ἀντίπας	Ο.
Α. Νοταρᾶς.	
Εὐ. Οἰκονομόπουλος	Ν.
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	Ο.
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Μ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Ν. Κορφιωτάκης	
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκ. Ματάλας	
Ἰλίας Γιατράκος	
Ῥουκᾶς Στέφανος	Ο.
Εὔστ. Σπυρίδωνος	Ν.
Α. Παλαμίδης	Ν.
Θεόδ. Μ. Πετρινὸς	Ν.
Κωνσταντ. Μανέτας	Ν.
Αλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Μελέτης Χ. Μελέτη	
Νικόλ. Τσαλακώστας	Ο.
Δ. Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούντουνας	Ν.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	
Π. Δαρειώτης	
Σπυρίδων Βαλέττας	Ο.
Στρ. Δεληγιαννάκης	Ο.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ο.
Παῦλος Λεντούδης	Ο.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κ. Βεῖκος	
Μ. Ἰατρὸς	Ν.
Δ. Βιρβίλης	
Γεώργιος Μπάκης	Ο.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ο.
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ο.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλης	Ν.
Α. Κανελλόπουλος	Ν.
Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκούμας	
Ἀναγν. Κεχαγιᾶς	
Σ. Λογοθετόπουλος	Ο.
Π. Παπποδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Χριστόδουλ. Τσίνος	
Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Θεόδ. Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλόφ	
Γ. Μπάστας	

Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Στ. Ἀντωνιάδης	Ο.
Κ. Ἀντωνιάδης	Ο.
Ἰωάννης Περίδης	Ο.
Ἀνδρέας Μάμουκας	
Κάρολος Νάζος	
Εὔστ. Μ. Παρίσης ἠρνήθ. ψῆφ.	
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς	Ο.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	
Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Δημ. Α. Κουντουριώτης	
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δ. Χατσίσκος	Ο.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ο.
Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ο.
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ο.
Ἰωάννης Τασσαΐος	Ο.
Μάρκος Βιτάλης	Ο.
Ἰωάν. Οἰκονόμου.	Ν.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως γενησομένης τὴν 26 Ἰανουαρίου τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ φόρου τῶν ζώων νομοσχεδίου ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Ὁ Γραμματεύς.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΣ'.

Τῆς 26 Ἰανουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς καταλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀνηγγέλθη ἔπειτα, ὅτι ἀντικείμενα τῆς παρούσης εἶναι α') ἡ ἐκλογὴ ἐπιτροπῆς πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὸν δῆμον Μινώας, β') ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φόρου τῶν ζώων συζήτησις καὶ γ') ἡ περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου.

Ἀκολούθως δὲ ἀποφηναμένης τῆς βουλῆς νὰ ἐκλεχθῇ τριμελὴς πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὸν δῆμον Μινώας ἐπιτροπὴ, ἐγένετο περὶ τούτου μυστικὴ κατὰ τὴν τάξιν ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Νάκου καὶ Λεντούδη. Μετὰ δὲ τὸ τέλος αὐτῆς παραβληθέντων τῶν κυάμων πρὸς τὰς ψήφους καὶ εὑρεθέντων ἴσων τὸν ἀριθμὸν, ἐγένετο ἡ διαλογὴ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Ἀντωνιάδου καὶ Σακελλαριάδου, ἐξ

ἧς συνήχθη, ὅτι ἔλαχον μέλη τῆς ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς ὁ μὲν Μοναστηριώτης διὰ ψήφων 46, ὁ δὲ Κλεομένης διὰ 45, ὁ δὲ Κ. Ἀντωνιάδης διὰ 44, ἐπιλαχόντων ἄλλων τινῶν. Ἑπομένως ὁ πρόεδρος ἐκήρυξε τούτους μέλη τῆς ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς.

Προὐτέθη ἔπειτα εἰς συζήτησιν τὸ περὶ φόρου τῶν ζώων νομοσχέδιον, γενομένης δ' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Π. Μαυρομιχάλου καὶ Βαλέττα. συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 76.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ φόρου τῶν ζώων Νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Πέτρος Τσανετάκης	
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Γεώργιος Κονδύλης	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης	Ν.	Κων. Φασίτσας	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Π. Τσιμπουράκης		Γεώργιος Ι. Βατίστας	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Ἄγγελος Γουζούκας	
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Γεώργιος Κ. Βελῆς	
Ἰωάννης Πετμέζης		Ἰωάν. Α. Χατζόπουλος	Ν.
Μ. Καΐρης		Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Νικόλαος Ἰατρός	Ν.	Γεώργιος Μῆτσος	Ν.
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ἰωάννης Κλίμακας	
Δημ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης		Πέτρος Α. Ζάννος	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης		Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Π. Ῥάγκος		Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Ἀσῶκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	

Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Γ. Ν. Κορφιωτάκης		Δημήτριος Βιρβίλης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.	Ἀ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	
Π. Δεληγιάννης	Ν.	Γερμ. Μαυρομιχάλης.	
Δημ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	Ν.
Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.	Α. Κανελλόπουλος	Ν.
Ζαρείριος Δεπάστας		Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.	Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Γεώρ Πανοπριστόπουλος	Ν.	Παν. Παππαδιαμαντόπ.	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος		Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ν.	Χριστόδουλος Τσῖνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέξης	Ν.
Παρασκευᾶς Ματάλας		Ἐμ. Δαζάρου Ὀρλόφ	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος		Κώνστας Δαρειώτης	
Εὐσ. Σπυρίδωνος	Ν.	Σταμάτιος Ἀντωνιάδης	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.	Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.	Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Κωνσταντῖνος Μανέτας		Ἀνδ. Μάμουκας	
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη		Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.
Νικλ. Τσαλακώστας	Ν.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Δημή. Σακελλαριάδης		Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	
Π. Παππατσώνης		Ἀν. Παππατσώρης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Π. Δαρειώτης		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας		Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Α. Γ. Κουντουριώτης	
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.	Δ. Α. Κουντουριώτης	
Παῦλος Λεντούδης	Ν.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Κωνστ. Βέϊκος		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ν.

Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Ἰωάννης Τασσαΐος		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Μετὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον, τὸ ὁποῖον, παραδεχομένης τῆς ἐπιτροπῆς, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 1. Ὁ διὰ τὸ ἔτος 1849 φόρος ἐπὶ τῶν ζώων κανονίζεται, βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται ὑπὸ τὰς αὐτὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου 1848 νόμου ΟΔ'. περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων, ἰσχύοντος καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, καθ' ὅσον δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸν παρόντα νόμον. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 2 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως·

« Ἄρθρον 2. Ὁ φόρος τῶν μὲν μεγάλων ζώων, ὡς καὶ τῶν δυνάμει τοῦ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου π. ε. νόμου βεβαιωθέντων χοίρων πληρόνεται μέχρι τῆς 10 Μαρτίου, τῶν δὲ μικρῶν ζώων, ἤτοι τῶν αἰγιδοπροβάτων μέχρι τῆς 15 Μαΐου, τῶν δὲ ἐξερχομένων ἀπὸ τὸ κράτος ὁ φόρος θέλει πληρόνεσθαι πρὶν τῆς ἐξόδου αὐτῶν, καὶ ἂν προηγῆται αὕτη τῶν προσημειωθεισῶν ἐποχῶν· ἐπομένως αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ δὲν θέλουν ἐπιτρέπει τὴν ἔξοδον πρὶν παρουσιασθῇ εἰς αὐτὰς τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου· ὡσαύτως δὲν ἐπιτρέπεται οὐδαμῶς ἡ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν διάβασις τῶν ζώων, τῶν ὁποίων οἱ κύριοι δὲν ἔχουν σταθερὰν διαμονὴν εἰς ἕνα τῶν δήμων τοῦ βασιλείου, ἂν δὲν πληρώσωσι προηγουμένως τὸν εἰς αὐτοὺς ἀνήκοντα φόρον, ἢ ἂν δὲν δώσωσιν ἀξιόχρεων ἐγγύησιν.

Κατὰ τὴν γνώμην δὲ τῶν ἄλλων τριῶν μελῶν, νὰ ἐξοβελισθῇ ὁλοτελῶς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐκ τοῦ νομοσχεδίου, διὰ νὰ μείνῃ ἐν ἰσχύϊ καὶ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ σχετικὸν ἄρθρον (ἤτοι τὸ 10) τοῦ περυσινοῦ νόμου.

Τῶν πρώτων ἡ γνώμη συμφωνοῦσα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νομοσχεδίου καὶ τροπολογοῦσα κατά τινα μέρη τὴν ἔκφρασιν μόνον αὐτοῦ διὰ τὸ σαφέστερον, ἐστηρίχθη εἰς τὰς αἰτιολογίας τῆς ὑπουργικῆς ἐκθέσεως, καὶ εἰς τὰς γενομένας κατὰ τὴν συζήτησιν παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας θέλει ἐκθέσει ἐνώπιον τοῦ σώματος διὰ ζώσης ὁ εἰσηγητής. Τῶν ἄλλων τριῶν μελῶν ἡ ἀντίρρησις ἠτιολογήθη μὲ τὴν ἐπιθυμίαν κυρίως τῆς διευκολύνσεως τῶν φορολογουμένων εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου, μὴ δυναμένων ἄλλως, εἰμὴ νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὴν αὐστηρότητα τοῦ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων νόμου, κατὰ τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι τοσαῦται κατακραυγαί. Παρετηρήθη δ' ἐκ προσθήκης παρὰ τῶν ἰδίων με-

λῶν, ὅτι μέχρι τῆς προθεσμίας ταύτης δὲν θέλουν εἶναι συντεταγμένοι καὶ παραδεδομένοι εἰς τὸ ταμεῖον οἱ φορολογικοὶ πίνακες, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ εἴσπραξις τοῦ φόρου ἐν τάξει. »

Ἐπὶ τούτοις λαβὼν τὸν λόγον ὁ εἰσηγητὴς παρετήρησεν, ὅτι εἰς τὰς τροπολογίας τὰς ταύτας ὑπηγορεύθη ἡ ἐπιτροπὴ ἔκ τινων ἀσαφειῶν προερχομένων ἴσως ἐκ τυπογραφικῶν λαθῶν, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ ἀντιστοίχῳ 10 ἄρθρῳ τοῦ περυσινοῦ νόμου ὑπῆρχον. Οὕτω π. χ. τὸ ἄρθρον λέγει, ὅτι ὁ φόρος πληρόνεται ἐντὸς τῆς 15 Μαΐου, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ἐννοεῖται, ὅτι ὁ φόρος θέλει πληρωθῇ ὁλόκληρος ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, τῆς 15 Μαΐου, τὸ ὁποῖον βέβαια οὐδὲ νὰ κατορθωθῇ δύναται, οὐδ' εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ νομοθέτου ὑπῆρχε. Καὶ παρακατιὸν δὲ τὸ ἄρθρον κακῶς ἐκφράζεται λέγον, « ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται πρὸ τῆς πληρωμῆς ἡ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν τῶν ζώων διάβασις ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου ». Διότι ὁ νόμος προτιθέμενος νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς κτηνοτρόφους εἰς τὴν τοῦ φόρου των πληρωμὴν πρὶν ἢ ἀναχωρήσωσιν ἔνθεν ἐδήλωσαν τὰ ζῶα αὐτῶν, δὲν ἠδύνατο βέβαια νὰ ὁρίσῃ, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις ἐννοεῖται ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου, ἐπειδὴ οὕτως ἠδύναντο οἱ καθυστεροῦντες χωρὶς νὰ παραβῶσι τὸν νόμον νὰ ἀναχωρήσωσι πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν προτιθεμένη νὰ διορθώσῃ τὴν ἀσάφειαν ταύτην, διὰ νὰ μὴν ὑπόκηται εἰς παρεξηγήσεις ὁ νόμος, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν ἀντικατέστησε τὴν λέξιν « ἐντὸς » διὰ τῆς λέξεως « μέχρι », εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀφῆρεσε τὰς λέξεις « ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου ». Διὰ νὰ συμπεριλάβῃ δὲ τὰς τροπολογίας ταύτας εἰς τὸ συζητούμενον νομοσχέδιον, συνεχώνευσε τὸ 2 ἄρθρον τοῦ ἐφετεινοῦ μετὰ τοῦ 10 τοῦ περυσινοῦ νόμου καὶ συνέταξεν οὕτω τὸ διὰ τῆς ἐκθέσεώς της προτεινόμενον 2 ἄρθρον. Εἰς τοῦτο ἀντικατέστη ἐπίσης καὶ ἡ φράσις « ἂν προηγῆται τοῦ ἀνωτέρω μηνὸς » διὰ τῆς φράσεως « τῶν προσημειωθεισῶν ἐποχῶν », ἀλλ' ἡ μεταβολὴ αὕτη ἦτο πλέον συνέπεια τῶν ἀνωτέρω γενομένων τροπολογιῶν. Καὶ τοιαύτη μὲν εἶναι ἡ γνώμη τῶν δύο μελῶν καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς, τὰ δὲ λοιπὰ μέλη διαφωνοῦντα, προέτειναν τὴν παντελῆ τοῦ 2 ἄρθρου ἐξοβέλισιν, διὰ νὰ μείνῃ ἀντ' αὐτοῦ ἐν ἰσχύϊ τὸ 10 ἄρθρον τοῦ περυσινοῦ νόμου. Οἱ λόγοι δὲ τῆς γνωμοδοτήσεώς των ταύτης ἐνυπάρχουσιν ἐντὸς τῆς ἐκθέσεως καὶ εἰς τὴν βουλὴν ἀπόκειται νὰ παραδεχθῇ τὴν ἑτέραν τῶν γνωμῶν τούτων. Περιπλέον παρατηρεῖ, ὅτι οἱ ἔχοντες μεγάλα ζῶα δὲν εἶναι μόνον κτηνοτρόφοι, ἀλλ' ἔχουσι καὶ ἄλλα

ἀρκετὰ προϊόντα, δι' ὧν δύνανται ν' ἀποτίσωσι μέχρι τῆς 10 Μαρτίου τὸν φόρον. Ἀλλὰ καὶ κτηνοτρόφοι μόνον ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι εἶναι, πάλιν δύνανται νὰ ἦναι ἐμπρόθεσμοι, διότι μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης συλλέγουσι τὰ ἐκ τῶν ζώων των προϊόντα.

Ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον οἱ ἔχοντες μεγάλα ζῶα νὰ πληρόνωσι πρότερον, ἤτοι μέχρι τῆς 10 Μαρτίου, ἐπειδὴ τότε θέλουσι δυσκολευθῆ οἱ κτηνοτρόφοι εἰς τὴν τοῦ φόρου ἀπότισιν, καὶ εἶναι καλὸν συνάμα νὰ πληρόνωνται καὶ οἱ δύο φόροι μέχρι τῆς 15 Μαΐου. Τὸ δὲ ὑπουργεῖον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δύναται νὰ διατάξῃ, ὥστε νὰ ἦναι παρὼν ὁ εἰσπράκτωρ τοῦ δήμου, διὰ νὰ λαμβάνῃ συγχρόνως τῶν τε μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν ζώων τὸν φόρον. Ἄλλως ἐκτὸς τῶν ἐπαχθῶν καταδιώξεων, εἰς ἃς θέλουσιν ὑποκύψει οἱ τρέφοντες μεγάλα ζῶα, εἶναι ἀδύνατον ἐνταυτῷ νὰ συνταχθῶσι καὶ παραδοθῶσιν εἰς τὸ ταμεῖον οἱ φορολογικοὶ πίνακες μέχρι τῆς 10 Μαρτίου, ὅτε θέλει γείνει ἡ εἴσπραξις.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἡ προκειμένη τροπολογία, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τοῦ 10 ἄρθρου τοῦ περυσινοῦ νόμου ἐπέφερε τὸ ὑπουργεῖον, ἐστηρίχθη εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ τοκετὸς καὶ ἡ συλλογὴ τῶν προϊόντων τῶν μεγάλων ζώων δὲν γίνεται εἰς ῥητὴν χρόνου περίοδον, ὡς συμβαίνει εἰς τὰ μικρὰ ζῶα, τῶν ὁποίων ἡ διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου προθεσμία ἔμεινε μέχρι 15 Μαΐου, διὰ νὰ εὐκολύνωνται οἱ ποιμένες ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν προϊόντων αὐτῶν. Φρονεῖ δ' ὅτι καὶ ἡ ἀπότισις τοῦ φόρου τούτων ἠδύνατο νὰ γείνῃ ταχύτερον, μέχρι 15 Ἀπριλίου, ἀλλ' ὡς εἶπεν ἀρέθη ὡς ἀνωτέρω πρὸς πλείονα εὐκολίαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ μεγάλα δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς τῶν μικρῶν περιστάσεις καὶ διηνεκῶς παρέχουσι τὰς ἐκ τῶν προϊόντων των ὠφελείας, καὶ εἰς τοὺς κτηνοτρόφους θέλει εἶσθαι εὔκολον νὰ πληρόνωσιν ἐμπροθέσμως καὶ εἰς τὸ ταμεῖον προσγενᾶται ὠφέλεια. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ἐπὶ τοῦ 10 ἄρθρου τροπολογίας παρατηρεῖ, ὅτι ὅλαι αἱ ἀναγκαῖαι διατάξεις εἰσὶν ἐκτεθειμέναι εἰς τοῦτο. Ἐπειδὴ ὅμως νομίζει ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι αἱ τροπολογίαι της συντελοῦσιν εἰς πλειοτέραν σαφήνειαν, ἄλλως τε οὐδεμία προσγίνεται μεταβολὴ εἰς τὸ ἄρθρον, δέχεται αὐτὰς ἄνευ δυσκολίας. Δὲν εἶναι δὲ ὡς εἶπον δυσχερὴς ἡ παράδοσις τῶν πινάκων, διότι θέλουσι παραδίδεσθαι, ὅπου καὶ ἡ δήλωσις τῶν ποιμνίων θὰ γίνηται.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι τὸ 4 ἄρθρον τοῦ δ'. § τοῦ περυσινοῦ νόμου ὁρίζει, ὅτι τὸ τῆς ἐγγραφῆς τῶν δηλώσεων βιβλίον κλείεται τὸ ἑσπέρας τῆς 10 Μαρτίου. Νομίζει λοιπὸν, ὅτι δὲν εἶναι καλὸν τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν κλείεται τὸ βιβλίον, νὰ ὑποχρεοῦται ὁ κτηνοτρόφος εἰς τὴν τοῦ φόρου ἀπότισιν. Διὰ τοῦτο συνίστησιν, ὥστε πρὸς πλείονα εὐκολίαν νὰ τεθῇ ὅρος μέχρι τέλους Μαρτίου.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι οὐ μόνον δὲν εἶναι δύσκολον τοῦτο, ἀλλ' ἔγεινε μάλιστα διὰ νὰ διευκολυνθῶσι μᾶλλον οἱ φορολογούμενοι, ἐπειδὴ δὲν θέλουσι διάζεσθαι οὕτω νὰ μεταβαίνωσι πάλιν εἰς τὸν δῆμον διὰ νὰ ἐνεργῶσι τὴν νέαν πληρωμήν.

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι ἀληθῶς συμβαίνει οὐ σμικρὰ πρὸς τὸν κτηνοτρόφον εὐκολία, ἐπειδὴ, ὅταν διευθύνηται διὰ νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον τῶν φορτηγῶν ζώων, λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὰ ζῶά του καὶ μεταβαίνει συγχρόνως εἰς τὸν εἰσπράκτορα. Ἐὰν δὲ τοὐναντίον τεθῇ ὅρος μέχρι τέλους Μαρτίου, θέλει διασθῆ τότε νὰ ὁδοιπορήσῃ 3—4 ὥρας διὰ νὰ μεταβῇ πάλιν εἰς τὸν ταμίαν, τὸ ὁποῖον θέλει τῷ εἶσθαι καὶ δύσκολον καὶ ἐπιβλαβές. Ἐὰν δὲ διὰ τοῦτο δὲν ἐπανέλθῃ, ἐπέρχεται τότε ἡ καταδίωξις, δι' ἣν καὶ πληρωμὴ προστίμων καὶ τοιαῦτα ἄλλα γεννῶνται.

Ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι πάντες οἱ μεγάλα τρέφοντες ζῶα συνάμα τρέφουσι καὶ μικρὰ, ὥστε διὰ τὴν ὑποδιαίρεσιν ταύτην τῆς πληρωμῆς θέλουσι διασθῆ μάλιστα νὰ διευθυνθῶσι δίς, διὰ νὰ ἐξοφλήσωσιν ἀμφοτέρους τοὺς φόρους. Ἄλλως τε, δὲν ἐννοεῖ πότε θέλουσι γείνει οἱ πίνακες καὶ πότε ἡ τοῦ φόρου ἀπότισις.

Ἐνταῦθα δὲ τῶν μὲν ἀποφαινομένων ὑπὲρ τῆς κατὰ τὸν τροπολογίαν γενομένης τοῦ χρόνου τῆς πληρωμῆς διαιρέσεως, τῶν δ' ὑποστηριζόντων τὸ νὰ ἐνεργῆται συνάμα ἡ τοῦ φόρου τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ζώων πληρωμὴ, ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ ἐπὶ τῆς δευτέρας γνώμης ὡς ἀπωτέρας, ἀπερρίπτατο δι' ἀναστάσεως ἀποφατικῶς. Ἀκολούθως ἐρωτηθεῖσα ἐὰν παραδέχηται τὸ ἄρθρον ὡς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐτροπολογήθη, παρεδέχθη αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. Ὁ φόρος τῶν μὲν μεγάλων ζώων ὡς καὶ τῶν δυναμει τοῦ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου π. ε. Νόμου βεβαιωθέντων χοίρων πληρόνεται μέχρι τῆς 10 Μαρτίου, τῶν δὲ μικρῶν ζώων, ἤτοι τῶν αἰγιδοπροβάτων μέχρι τῆς 15 Μαΐου, τῶν δὲ ἐξερχομένων ἀπὸ τὸ Κράτος ὁ φόρος θέλει πληρόνεσθαι πρὶν τῆς ἐξόδου αὐτῶν καὶ ἂν προηγῆται αὕτη τῶν προστιμαιωθεισῶν ἐποχῶν· ἑπομένως αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ δὲν θέλουν ἐπιτρέπει τὴν ἔξοδον πρὶν παρουσιασθῇ εἰς αὐτὰς τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου· ὡσαύτως δὲν ἐπιτρέπεται οὐδαμῶς

ἢ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν διάβασις τῶν ζώων, τῶν ὁποίων οἱ κύριοι δὲν ἔχουν σταθερὰν διαμονὴν εἰς ἕνα τῶν δήμων τοῦ Βασιλείου, ἂν δὲν πληρώσωσι προηγουμένως τὸν εἰς αὐτοὺς ἀνήκοντα φόρον, ἢ ἂν δὲν δώσωσιν ἀξιόχρεων ἐγγύησιν.»

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ 3 ἄρθρου τὸ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προταθὲν, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρον 3. Ἡ ἀπαρίθμησις τῶν μηδόλως ἢ μὴ ἀκριβῶς δηλωθέντων ζώων ἐνεργεῖται μέχρι τέλους Μαΐου ἀπὸ ἀπαριθμητὰς καὶ βοηθοὺς διοριζομένους παρὰ τῆς κατ' ἐπαρχίαν διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου. Διὰ πᾶσαν ἀπαρίθμησιν συντάσσεται πρωτόκολλον, ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ ἀπαριθμητοῦ καὶ τῶν παρακολουθούντων αὐτῷ δύο βοηθῶν καὶ δύο μαρτύρων προσκαλουμένων παρὰ τοῦ κτηνοτρόφου, ἂν θέλῃ, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀπαριθμητῶν καὶ βοηθῶν ἐντὸς τριῶν ὡρῶν τὸ ὁραδύτερον, τὸ ὁποῖον ἔχει πλήρη ἰσχὺν, ἕως οὗ ἀποδειχθῇ ὡς πλαστόν. Ἐκ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου, κατεστρωμένου εἰς διπλοῦν, τὸ ἓν ἀντίτυπον παραδίδεται εἰς τὸν φορολογούμενον, ἢ ἀποποιηθέντος αὐτοῦ τὴν παραλαβὴν, διευθύνεται ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν εἰς τὴν ἁρμοδίαν δημοτικὴν ἀρχὴν, τὸ δ' ἕτερον διευθύνεται εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ὅστις ὀφείλει νὰ καταμηνύσῃ τὴν πρᾶξιν, παραπέμπων αὐτὸ πρὸς τὸν παρὰ τοῖς πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ πρὸς καταδίωξιν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου πταισματοδικείου ἢ πλημμελειοδικείου. »

Πρὸς ὑποστήριξιν τούτου παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἡ προκειμένη τροπολογία δὲν διαφέρει κατ' ἄλλο τοῦ 6 ἄρθρου τοῦ περυσινοῦ νόμου, εἰμὴ μόνον ὅτι ὁρίζει τὴν εἰς διπλοῦν σύνταξιν τοῦ πρωτοκόλλου, διὰ νὰ λαμβάνῃ τὸ ἕτερον ὁ φορολογούμενος. Εἶναι δὲ ἀναγκαῖον τοῦτο, διότι πολλάκις οἱ ἀπαριθμηταὶ, ἐκ καταχρηστικοῦ πνεύματος ὁρμώμενοι, συντάσσουσι κατ' ἰδίαν ἀρέσκειαν τὰ πρωτόκολλα. Εἶναι δὲ γνωστὸν, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν κτηνοτρόφων ὄντες ἀγράμματοι, ἀρίνονται εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀπαριθμητῶν τούτων, οἵτινες σημειοῦσιν εἰς τὸ πρωτόκολλον ὅ,τι θέλουν καὶ ἀποστέλλοντες αὐτὸ εἰς τοὺς ταμίας, προκαλοῦσι τὰς πλέον ἀδίκους κατὰ τῶν κτηνοτρόφων καταδιώξεις. Διὰ τοῦτο ἐθεώρησεν ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι ἀσφαλέστερον εἶναι νὰ συντάσσηται διπλοῦν τὸ πρωτόκολλον. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ φορολογούμενος δὲν ἤθελε δεχθῇ τὸ πρωτόκολλον, ἡ ἐπιτροπὴ ὡρίσε νὰ παραπέμπηται εἰς τὴν ἁρμοδίαν δημοτικὴν ἀρχὴν, ἐπειδὴ ἐνδέχεται ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ὠφελούμενος ὁ ἀπαριθμητὴς νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν

κτηνοτρόφον, ἀλλ' οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ δεχθῇ. Τοιουτοτρόπως δὲ καὶ ἄκοντα θέλομεν προφυλάξει αὐτὸν πάσης ζημίας.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι ἡ σύνταξις διπλοῦ πρωτοκόλλου εἰς αὐτὸν μὲν εἶναι εἶναι ἀδιάφορος, ἀλλὰ δὲν βλέπει τὰς ἐξ αὐτοῦ ὠφελείας, διότι οἱ κτηνοτρόφοι ἔχουσιν εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τοὺς ἰδίους μάρτυρας, καὶ ἐξασφαλιζόμενοι οὕτω δύνανται νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ συμφέρον των. Ἐὰν δὲ πάλιν δὲν ἔχωσι μάρτυρας καὶ ἦναι ὡς ἐρρέθη ἀγράμματοι, πάλιν δὲν δύνανται νὰ τοὺς ὠφελήσῃ τὸ πρωτόκολλον, ἐπειδὴ ἀγνοοῦσι τί σημειόνει ὁ ἀπαριθμητής. Ἄλλως τε, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἀπόδειξις ἐπιδόσεως, καὶ ὅταν ὁ φορολογούμενος δὲν γνωρίζῃ νὰ ὑπογράψῃ, δύναται ν' ἀγνοῇ ἔπειτα τὴν παραλαβήν του. Διὰ ταῦτα νομίζει ἀσφαλεστέραν τὴν διὰ μαρτύρων ἀπαρίθμησιν. Ἀλλ' ἐὰν ἡ βουλὴ ἀποδέχηται τὴν τροπολογίαν, τὸ κατ' αὐτὸν δὲν θέλει ἀντιτείνει πλειότερον.

Ἀντιπαρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην διττῶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ μὴ ἀκριβῶς ἐκπληρῶν τὰ καθήκοντά του δημόσιος ὑπηρέτης· τουτέστιν ἢ δύστροπος ἢ δυστροπώτατος. Ἐὰν λοιπὸν διὰ τῆς τροπολογίας δὲν δυνηθῶμεν νὰ περιστείλωμεν τὸν δυστροπώτατον, τοὐλάχιστον θέλομεν κατορθώσει τοῦτο διὰ τὸν δύστροπον, καὶ δὲν εἶναι βέβαια μικρὰ ὑπὲρ τοῦ κτηνοτρόφου ὠφέλεια. Ἀλλ' ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ φορολογούμενοι θέλουσιν ἀρνεῖσθαι τὴν ἐπίδοσιν, ὅτι δὲν θέλει ὑπάρχει οὐδὲν μέσον τῆς τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως καὶ τὰ τοιαῦτα, τότε πρέπει εἰς ὅλα ἐνδοιάζοντες νὰ ἐπέχωμεν. Διὸ συνίστησι τὴν τοῦ διπλοῦ πρωτοκόλλου σύνταξιν, διὰ νὰ προφυλάξωμεν, ἂν ὄχι ἐντελῶς, τοὐλάχιστον ὅσον ἐνέστι, τὸν φορολογούμενον.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι καθόσον γινώσκει ἐκ τῆς πείρας λαμβάνουσι χώραν περὶ τὴν ἀπαρίθμησιν μεγάλαι καταχρήσεις· καθότι τὸ θέρος μεταβαινόντων τῶν ποιμένων μετὰ τῶν ποιμνίων των εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη, οἱ εἰς τὰ στενὰ σταθμεύοντες χωροφύλακες καὶ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι σταματῶσιν αὐτοὺς πρὸς ἐκτέλεσιν ἀπαριθμήσεως, ὁ σκοπὸς δ', ἐννοεῖται, εἶναι πρὸς ἀπόλαυσιν προβάτου τινός. Ἐν τοσούτῳ τὸν ποιμένα κρατοῦσιν ἐκεῖ ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καὶ τὰ πρόβατά του στενοχωροῦνται καὶ βλάπτονται. Προτείνει λοιπὸν νὰ παύσῃ τὸ τοιοῦτον εἶδος ἀπαριθμήσεως, καὶ ἂν ἦναι ἀνάγκη νὰ γείνῃ τοιαύτη, πρέπει νὰ γίνηται εἰς τὸ μέρος ὅπου σταθμεύουσι τὰ ποίμνια.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ

ἐκτελέσωσι τὴν ἀπαρίθμησιν ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου, καὶ εἶναι αἱ παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου διοριζόμενοι ἀπαριθμηταὶ καὶ οἱ τούτων βοηθοί. Δὲν δύνανται λοιπὸν νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ἀπαρίθμησιν χωροφύλακες καὶ ἄλλαι ἀρχαί· διότι καὶ ἂν ἐνεργήσωσι τοιαύτην, ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος δὲν θέλει λάβει αὐτὴν ὑπ' ὄψιν. Ἀλλ' ἂν γίνωνται τοιαῦται καταχρήσεις, ὁποίας ὁ προαγορεύσας εἶπεν, εἶναι παραβάσεις τοῦ νόμου, ὅστις δὲν πταίει οὐδόλως, καὶ δύνανται οἱ ἀδικούμενοι νὰ διεκδικήσωσι τὰ δίκαιά των.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλει διοικητικῶς νὰ διατάξῃ νὰ μὴ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν ἄλλαι ἀρχαὶ παρὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας, ὡς μὴ ἔχουσαι δικαίωμα τοιοῦτον, καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ προλάβῃ τὰς καταχρήσεις, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἠγόρευσε, διότι εἶναι πραγματικαί.

Ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν τοιαύτην σύστασιν.

Ὑποστηρίζων ἄλλος τὸ πρόσθετον ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς ἀνήνεγκεν, ὅτι πολλοὶ ὑπέρερον εἰς τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξ αἰτίας τῆς παραμορφώσεως τῶν πρωτοκόλλων. Εἰς τὴν Τῆνον π. χ. δὲν ὑπάρχουσι μεγάλοι κτηνοτρόφοι, ἀλλ' ἕκαστος ἰδιοκτήτης ἔχει 10 ἢ 15 ζῶα. Ἐν τούτοις γινομένης ἀπαριθμήσεως, συνετάχθησαν πρωτόκολλα λέγοντα, ὅτι ὑπῆρχε διαφορὰ δύο ἢ τριῶν ζώων πρὸς τὰ δηλωθέντα, καὶ οἱ ἰδιοκτῆται παρεπέμφθησαν εἰς τὰ δικαστήρια, γενομένης ὅμως ἀνακρίσεως ἀπεδείχθη ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων μαρτύρων, ὅτι δὲν ὑπῆρχε διαφορὰ οὐσιαία, ἀλλ' ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τῶν πρωτοκόλλων εἰσεχώρησε παραμόρφωσις, καὶ πλαστογραφία. Ἐν τοσούτῳ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι ἐζημιώθησαν καὶ ἐτυραννήθησαν εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ τὸ δημόσιον ὑπέστη σημαντικὴν ζημίαν χρηματικήν.

Μετὰ ταῦτα παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι διὰ νὰ γείνῃ τὸ πρόσθετον ἄρθρον ἀποτελεσματικὸν πρέπει νὰ ὑποχρεοῦται ὁ ἀπαριθμητὴς νὰ διευθύνῃ τὸ πρωτόκολλον διὰ τοῦ δημάρχου εἰς τὸν κτηνοτρόφον, διότι ἄλλως δύναται ὁ ἀπαριθμητὴς νὰ εἴπῃ, ὅτι ἔδωκε τὸ ἀντίγραφον τοῦ πρωτοκόλλου εἰς τὸν κτηνοτρόφον, ἐνῷ δὲν ἔδωκε τοιοῦτον, καὶ οὕτως ἡ κατάχρησις δὲν προλαμβάνεται.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητής, ὅτι, ὅταν ὁ φορολογούμενος γνώσκῃ ὅτι ὁ ἀπαριθμητὴς ὀφείλει νὰ τῷ δώσῃ ἔγγραφόν τι, θέλει τὸ ἀπαιτήσει, καὶ ἂν δὲν τὸ λάβῃ θέλει δράμει εἰς τὸν δήμαρχον πρὸς ἀναζήτησίν του, ὥστε δὲν πρέπει νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἀπαριθ-

μητὴς νὰ διευθύνῃ πάντοτε διὰ τῆς δημαρχίας τὸ ἀντίγραφον τοῦ πρωτοκόλλου.

Ἀκολούθως ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ πρόσθετον ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὴν προσθήκην τῆς λέξεως « ἀμέσως » μετὰ τὴν λέξιν « παραδίδεται » καὶ πρὸ τῆς λέξεως « εἰς τὸν φορολογούμενον », ἔχει δὲ οὕτως·

« Ἄρθρον 3. Ἡ ἀπαρίθμησις τῶν μηδόλως ἢ μὴ ἀκριβῶς δηλωθέντων ζώων ἐνεργεῖται μέχρι τέλους Μαΐου ἀπὸ ἀπαριθμητὰς καὶ βοηθοὺς διοριζομένους παρὰ τῆς κατ' ἐπαρχίαν διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου. Διὰ πᾶσαν ἀπαρίθμησιν συντάσσεται πρωτόκολλον, ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ ἀπαριθμητοῦ καὶ τῶν παρακολουθούντων αὐτῷ δύο βοηθῶν καὶ δύο μαρτύρων προσκαλουμένων παρὰ τοῦ κτηνοτρόφου, ἂν θέλῃ, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀπαριθμητῶν καὶ βοηθῶν ἐντὸς τριῶν ὡρῶν τὸ δεύτερον, τὸ ὁποῖον ἔχει πλήρη ἰσχύν, ἕως οὗ ἀποδειχθῇ ὡς πλαστόν. Ἐκ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου, κατεσταμμένου εἰς διπλοῦν, τὸ ἓν ἀντίτυπον παραδίδεται ἀμέσως εἰς τὸν φορολογούμενον, ἢ ἀποποιηθέντος αὐτοῦ τὴν παραλαβήν, διευθύνεται ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν εἰς τὴν ἀρμοδίαν δημοτικὴν ἀρχήν, τὸ δ' ἕτερον διευθύνεται εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ὅστις ὀφείλει νὰ καταμηνύσῃ τὴν πρᾶξιν, παραπέμπων αὐτὸ πρὸς τὸν παρὰ τοῖς πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ πρὸς καταδίωξιν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου πταισματοδικείου ἢ πλημμελειοδικείου. »

Μετὰ τοῦτο ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, γενόμενον ἤδη 4, ἔχον οὕτω·

« Ἄρθρον 4. Ἡ δήλωσις τῶν χοίρων διὰ τὸ 1850, θέλει γείνει ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, ἡ δὲ ἀπαρίθμησις αὐτῶν κατὰ τὸν Νοέμβριον ε. ε. σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ ἀνωτέρω νόμου. »

Τέλευταῖον ἀνεγνώσθη καὶ ἡ ἐν τέλει παρατήρησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως·

« Ἐπὶ τέλους δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ὁμοιοτρόπως ἀναγκαῖον νὰ γενῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ παρατήρησις, ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον νὰ παύσῃ ἡ ἀταξία, ἥτις ἐνυπάρχει εἰς τὴν κατ' ἔτος γινομένην διάθεσιν τῶν βοσκῶν, ἐκ τῆς ὁποίας τοσαῦται καταχρήσεις καὶ τοσαῦτα παράπονα προκύπτουσι, καὶ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ παρουσίασις τοῦ εἰδικοῦ νόμου, ὅστις θέλει ὁρίσει τὰς ἐθνικὰς βοσκὰς καὶ θέλει κανονίσει τὰ περὶ βοσκησίμων γαιῶν ἐν γένει κατὰ τὸ 11 ἄρθρον τοῦ περυσινοῦ νόμου. »

Αναπτύξαντος δὲ ταύτην τοῦ εἰσηγητοῦ παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι εἶναι πολὺ ἀναγκαιότατον νὰ ἔλθῃ πρὸ πάντων πίναξ διακρίνων τὰς ἐθνικὰς δυσκησίμους γαίας ἀπὸ τῶν ἰδιοκτήτων, διὰ νὰ ὁδηγηθῇ ἡ βουλὴ εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ εἰσαχθησομένου νομοσχεδίου ἀποφάσεις της· καὶ ἐγένετο μὲν ἡ παρατήρησις αὕτη, ἀλλ' ἀντεκρούσθη ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ διὰ τὸν λόγον, ὅτι θέλει ἐνδιαλαμβάνεσθαι εἰς τὸ νομοσχέδιον, διὸ παρεδέχθη μόνον ἡ ἀνωτέρω παρατήρησις τῆς ἐπιτροπῆς.

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ συζητηθέντος νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ν. Μυσχούλα καὶ Ἐμμ. Ἀντίπα, συνήχθη, κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου, ἔχοντος οὕτως·

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας διατάττομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Ὁ διὰ τὸ ἔτος 1849 φόρος ἐπὶ τῶν ζώων κανονίζεται, βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται ὑπὸ τὰς αὐτὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου 1848 Νόμου ΟΔ'. περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων, ἰσχύοντος καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, καθ' ὅσον δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸν παρόντα Νόμον.

Ἄρθρ. 2. Ὁ φόρος τῶν μὲν μεγάλων ζώων ὡς καὶ τῶν δυνάμει τοῦ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου π. ε. Νόμου βεβαιωθέντων χοίρων πληρώνεται μέχρι τῆς 10 Μαρτίου, τῶν δὲ μικρῶν ζώων, ἤτοι τῶν αἰγιδοπροβάτων μέχρι τῆς 15 Μαΐου. τῶν δὲ ἐξερχομένων ἀπὸ τὸ Κράτος ὁ φόρος θέλει πληρώνεσθαι πρὶν τῆς ἐξόδου αὐτῶν καὶ ἂν προηγῆται αὐτῆ τῶν προσημειωθεισῶν ἐποχῶν· ἑπομένως αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ δὲν θέλουν ἐπιτρέπει τὴν ἔξοδον πρὶν παρουσιασθῇ εἰς αὐτὰς τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου· ὡσαύτως δὲν ἐπιτρέπεται οὐδαμῶς ἡ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν διάβασις τῶν ζώων, τῶν ὁποίων οἱ κύριοι δὲν ἔχουν σταθερὰν διαμονὴν εἰς ἕνα τῶν δήμων τοῦ Βασιλείου, ἂν δὲν πληρώσωσι προηγουμένως τὸν εἰς αὐτοὺς ἀνήκοντα φόρον, ἢ ἂν δὲν δώσωσιν ἀξιόχρεων ἐγγύησιν.

Ἄρθρ. 3. Ἡ ἀπαρίθμησις τῶν μηδόλως, ἢ μὴ ἀκριβῶς δηλωθέντων ζώων ἐνεργεῖται μέχρι τέλους Μαΐου ἀπὸ ἀπαριθμητὰς καὶ βοηθοὺς, διοριζομένους παρὰ τῆς κατ' ἐπαρχίαν διοικη-

τικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου· διὰ πᾶσαν ἀπαρίθμησιν συντάσσεται πρωτόκολλον ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ ἀπαριθμητοῦ καὶ τῶν παρακολουθούντων αὐτῷ δύω βοηθῶν καὶ δύο μαρτύρων προσκαλουμένων παρὰ τοῦ κτηνοτρόφου, ἂν θέλῃ, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀπαριθμητῶν καὶ βοηθῶν ἐντὸς τριῶν ὡρῶν τὸ βραδύτερον, τὸ ὁποῖον ἔχει πλήρη ἰσχύν, ἐφ' ὅσον ἀποδειχθῇ ὡς πλαστόν. Ἐκ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου, κατεστρωμένου εἰς διπλοῦν, τὸ ἓν ἀντίτυπον παραδίδεται ἀμέσως εἰς τὸν φορολογούμενον, ἢ ἀποποιηθέντος αὐτοῦ τὴν παραλαβήν, διευθύνεται ἐντὸς 24 ὡρῶν εἰς τὴν ἀρμοδίαν δημοτικὴν ἀρχήν, τὸ δὲ ἕτερον διευθύνεται εἰς τὸν Οἰκονομικὸν ἔφορον, ὅστις ὀφείλει νὰ καταμηνύσῃ τὴν πρᾶξιν παραπέμπων αὐτὸ πρὸς τὸν παρὰ τοῖς πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ πρὸς καταδίωξιν ἐνώπιον τοῦ πταισματοδικείου, ἢ πλημμελειοδικείου.

Ἄρθρ. 4. Ἡ δήλωσις τῶν χοίρων διὰ τὸ 1850 θέλει γείνει ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, ἡ δὲ ἀπαρίθμησις αὐτῶν κατὰ τὸν Νοέμβριον ε. ε. σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ ἀνωτέρω Νόμου.

ΝΟΜΟΣ ΟΔ'.

Περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου διὰ τὸ 1848.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

Ἄρθρ. 1. Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος διὰ τὸ ἔτος 1848 κανονίζεται ὡς ἀκολούθως·

1) Διὰ τὰς αἶγας καὶ τὰ πρόβατα λεπ. 25 κατὰ κεφαλήν.

2) Διὰ τοὺς ὄνους λεπτὰ 50.

3) Διὰ τὰ μεγάλα ζῶα καὶ τοὺς χοίρους δρ. 1.

Ἄρθρ. 2. Ἐξαιροῦνται τοῦ ἀνωτέρω φόρου.

1) Τὰ θηλάζοντα τῶν αἰγῶν, προβάτων καὶ χοίρων.

2) Οἱ πῶλοι τῶν ὄνων καὶ ἵππων, καὶ οἱ μόσχοι τῶν βοῶν μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν δύω ἐτῶν συμπληρωμένων, εἴτε θηλάζουσιν, εἴτε μή.

3) Οἱ ἐροτριῶντες βόες, ἀγελάδες καὶ βουβάλια.

Ἄρθρ. 3. Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος, ὡς κανονίζεται ἀνωτέρω, θέλει εἰσπραχθῇ κατ' ὅλον τὸ Κράτος διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εἰς τοὺς ταμίας σταλησομένων πινάκων τῆς εἰσπράξεως, ἀπὸ τοὺς κατ' ἐπαρχίαν οἰκονομικοὺς

ἐφόρους, στηριζομένων εἰς τὰς δηλώσεις, ἢ τὰς, κατὰ τὸ ἄρθρ. 9, ἀποφάσεις. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ ὁ φόρος ἐπὶ τῶν χοίρων, τῶν δηλωθέντων, ἢ ἐξακριβωθέντων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 12 τοῦ ἀπὸ 2 Μαρτίου 1847 περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων Νόμου.

Ἄρθρ. 4. Ἡ ἐξακρίβωσις τῶν ζώων γίνεται ὡς ἑξῆς. Πᾶς κτηνοτρόφος ὀφείλει μέχρι τῆς 10 Μαρτίου νὰ δηλώσῃ ἐγγράφως ἐνώπιον τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ὁποίας ἐνδιαιτῶνται τὰ ζῶά του, ἢ παραχειμάζουν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δηλώσεως, τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ὁλογράφως τε καὶ ἀριθμητικῶς κατὰ γένος, οἷον αἶγας, πρόβατα, ὄνους κτλ. τὸ χωρίον καὶ τὴν θέσιν, ἔνθα εὑρίσκονται, καὶ τὸν τόπον τῆς κατοικίας του. Ἂν δὲ κτηνοτρόφος τις ἔχῃ τυχὸν σμίκτας ὀφείλει νὰ σημειώσῃ παρὰ πόδας τῆς δηλώσεως τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα ὁ καθεὶς τούτων ἔχει διακεκριμένως κατὰ γένος· ἕκαστος δὲ τῶν κτηνοτρόφων σμίκτων εἶναι ὑπόχρεως νὰ δηλώσῃ χωριστὰ τὰ ἴδιά του ζῶα, ὡς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κτηνοτρόφου, μὲ τὰ ζῶα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡνωμένα καὶ τὰ ἰδικά του.

Τὰ ἀγωγιάτικα ζῶα θέλουν δηλοῦσθαι κατ' ἐξαίρεσιν ἐνώπιον τοῦ Δημάρχου ἐκείνου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ὁ κύριος αὐτῶν ἔχει τὴν διαμονήν του.

Αἱ δηλώσεις συντάσσονται εἰς διπλοῦν ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, καὶ παραδίδονται εἰς τὸ δημαρχεῖον, ὅπου ἡ μὲν κρατεῖται, ἡ δὲ ἄλλη ἐπιστρέφεται παραχρῆμα εἰς τὸν κτηνοτρόφον, ἐπιθεωρημένη παρὰ τοῦ δημάρχου.

Ἕκαστος τῶν δημάρχων κρατεῖ βιβλίον, ἐν ᾧ ἐγγράφει τὰ ἐπὶ τῶν δηλώσεων ἀναφερόμενα ζῶα καὶ τὸ χωρίον, χωρὶς νὰ συμπεριλαμβάνῃ τὰ τυχὸν παρὰ πόδας τῆς δηλώσεως σημειούμενα. Τὸ βιβλίον τοῦτο κλείεται τὸ ἑσπέρας τῆς 10 τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἡμέρας, καὶ παραπέμπεται ἐντὸς πέντε ἡμερῶν τὸ πολὺ παρὰ τοῦ δημάρχου πρὸς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον συνωδευμένον μὲ τὰς παρουσιασθείσας δηλώσεις. Ἀπόσπασμα δὲ αὐτοῦ περιέχον τὸ ὄνομα τοῦ κτηνοτρόφου καὶ τὸ ποσὸν τῶν ζώων του τοιχοκολλᾶται, ἐπιμελείᾳ τοῦ δημάρχου, εἰς ἕκαστον παραδρεῖον.

Ὅστις τῶν δημάρχων ἀμελήσῃ τὴν τακτικὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου, ἢ ἀρνηθῇ νὰ δεχθῇ τὰς εἰς αὐτὸν παρουσιαζομένας δηλώσεις, ἢ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν κτηνοτρόφον θατέραν τῶν δηλώσεων ἐπιθεωρημένην, ὀλιγωρήσῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀποσπάσματος ἢ βραδύνῃ τὴν ἀποστολὴν τοῦ βιβλίου πρὸς τὸν

οἰκονομικὸν ἔφορον παρὰ τὸν κανονισμένον χρόνον, καταδικάζεται καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ ἄνευ προηγουμένης ἀδείας περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ἀπὸ τὴν προϊσταμένην αὐτοῦ ἀρχήν.

Ἄρθρ. 5. Ἐὰν ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος ἢ ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ λάβῃ ὑπόνοιας εἴτε ὡς ἐκ τῆς παραθέσεως τοῦ βιβλίου τῶν δηλώσεων μὲ τοὺς πίνακας τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, εἴτε ὡς ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν, ὅτι οἱ κτηνοτρόφοι ὁλοκλήρου χωρίου ἢ μέρους αὐτῶν δὲν ἐδήλωσαν τὰ ζῶά των, ἢ ἐδήλωσαν αὐτὰ ἐλλειπῶς, διατάττουν ἐκ συμφώνου νὰ ἐνεργηθῇ ἀπαρίθμησις τῶν ζώων αὐτῶν, ῥητῶς ὀνομαζομένων, συντάττοντες ἐπὶ τούτῳ τὸ ἀνῆκον πρωτόκολλον, οἱ δὲ παραβάται τῆς διατάξεως ταύτης τιμωροῦνται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχ. 100.

Ἄρθρ. 6. Ἡ ἀπαρίθμησις ἐνεργεῖται μέχρι τέλους Μαΐου ἀπὸ ἀπαριθμητὰς καὶ βοηθοὺς, διοριζομένους παρὰ τῆς κατ' ἐπαρχίαν διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου. Διὰ πᾶσαν ἀπαρίθμησιν συντάσσεται πρωτόκολλον ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ ἀπαριθμητοῦ καὶ τῶν παρακολουθούντων αὐτῷ δύω βοηθῶν καὶ δύω μαρτύρων προσκαλουμένων παρὰ τοῦ κτηνοτρόφου, ἂν θέλῃ, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀπαριθμητῶν καὶ βοηθῶν ἐντὸς τριῶν ὡρῶν τὸ βραδύτερον, τὸ ὁποῖον ἔχει πλήρη ἰσχὺν ἕως οὗ ἀποδειχθῇ ὡς πλαστόν. Τὸ πρωτόκολλον τοῦτο διευθύνεται εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, ὅστις ὀφείλει νὰ καταμηνύσῃ τὴν πρᾶξιν παραπέμπων αὐτὸ πρὸς τὸν παρὰ τοῖς πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέα, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ πρὸς καταδίωξιν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου πταισματοδικείου, ἢ πλημμελειοδικείου.

Ἄρθρ. 7. Οἱ ἀπαριθμηταὶ καὶ βοηθοὶ εἶναι ὡς δημόσιοι ὑπηρέται, καὶ ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου, ἀφοῦ προσκληθῶσι νὰ ἐπιληρθῶσι τῆς ἀπαριθμήσεως. Ἡ ἔκθεσις τῆς ὁρκωμοσίας συντάσσεται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου.

Ἄρθρ. 8. Ἡ ἡμερησία ἀντιμισθία τῶν ἀπαριθμητῶν καὶ βοηθῶν προσδιορίζεται παρὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἥτις οὐδέποτε θέλει εἶσθαι ἀνωτέρα τῶν τριῶν δραχμῶν διὰ τοὺς ἀπαριθμητὰς, καὶ δύο διὰ τοὺς βοηθοὺς, πληρονομένους ἀπὸ τοὺς ταμίας μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀπαριθμήσεως.

Ἄρθρ. 9. Ὅστις τῶν κτηνοτρόφων παραλείψῃ νὰ δηλώσῃ ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ ἄρθρ. 4 ὁριζομένης προθεσμίας τὰ ζῶά του, ἢ δηλώσῃ αὐτὰ ἐλλειπῶς ὑποβάλλεται ἐκτὸς τοῦ ἁπλοῦ φόρου καὶ εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν σχετικῶν ἐξόδων τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ζώων του, καὶ εἰς πρόστιμον, ἢ χρηματικὴν ποινὴν, ἴσην μὲ τὸ τρι-

πλοῦν τοῦ φόρου τῶν ζώων, τὰ ὁποῖα ἐπροσπάθησε νὰ ὑποκρύψῃ. καὶ τὸ μὲν πρόστιμον ἐπιβάλλεται ὁσάκις ὁ φόρος τῶν ἀνακαλυφθέντων ζώων δὲν ὑπερβαίνει τὰς δραχμὰς 20, ἡ δὲ χρηματικὴ ποινὴ ὁσάκις τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ἀνώτερον. Τὸ τρίτον τῆς ποινῆς ἢ τοῦ προστίμου δίδοται εἰς τὸν καταμηνυτήν, ἐξαιρουμένου τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἀπαριθμήσεως, καὶ τῆς διοριζούσης αὐτὸ ἀρχῆς. Μόνοι δ' οἱ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσερχόμενοι ἐντὸς τοῦ Κράτους κτηνοτρόφοι, μεταφέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὰ ζῶά των, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐποχῆς τῶν δηλώσεων καὶ διαρκούσης τῆς πρὸς ἀπαρίθμησιν προθεσμίας, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰς τοῦ παρόντος ἄρθρου ποινάς.

Ἡ δ' ἀπαρίθμησις τῶν ζώων τούτων θέλει ἐνεργεῖσθαι παρὰ τῆς πρώτης τελωνιακῆς ἀρχῆς συντασσομένου πρωτοκόλλου, τὸ ὁποῖον θέλει διευθύνεσθαι πρὸς τὸν ἁρμόδιον οἰκονομικὸν ἔφορον, πρὸς εἰσπραξιν τοῦ νενομισμένου φόρου.

Ἄρθρ. 10. Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων φόρος πληρόνεται ἐντὸς τῆς 15 Μαΐου, τῶν δ' ἐξερχομένων ἀπὸ τὸ Κράτος ὁ φόρος θέλει πληρόνεσθαι πρὶν τῆς ἐξόδου αὐτῶν, καὶ ἂν προηγῆται αὕτη τοῦ ἀνωτέρω μηνός· ἑπομένως αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ δὲν θέλουν ἐπιτρέπει τὴν ἔξοδον, πρὶν παρουσιασθῇ εἰς αὐτὰς τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου. Εἰσαύτως δὲν ἐπιτρέπεται οὐδαμῶς ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου ἡ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν διάβασις τῶν ζώων, τῶν ὁποίων οἱ κύριοι δὲν ἔχουν σταθερὰν διαμονὴν εἰς ἕνα τῶν δήμων τοῦ Βασιλείου, ἂν δὲν πληρώσωσι προηγουμένως τὸν εἰς αὐτοὺς ἀνήκοντα φόρον, ἢ ἂν δὲν δώσωσιν ἀξιόχρεων ἐγγύησιν.

Ἄρθρ. 11. Ὅλαι αἱ ἐθνικαὶ βοσκαὶ θέλουσιν ἐνοικιασθῆ. Εἰδικὸς νόμος ὁσονούπω ἐκδοθησόμενος θέλει ὁρίσει αὐτὰς καὶ κανονίσει τὰ περὶ τῶν βοσκῶν ἐν γένει. Μέχρι δὲ τῆς ἐκδόσεως τούτου διατελοῦν ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 11 τοῦ ἀπὸ 2 Μαρτίου π. ε. νόμου.

Ἄρθρ. 12. Ἡ δήλωσις τῶν χοίρων διὰ τὸ ἔτος 1849 ἐξαιρέσει ἑνὸς οἰκοσίτου δι' ἑκάστην οἰκογένειαν, θέλει γείνει ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τ. ε. ἡ δὲ ἀπαρίθμησις καὶ ἐξακρίβωσις αὐτῶν κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον· τὰ περὶ προσδιορισμοῦ καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων τούτων θέλουν κανονισθῆ διὰ τοῦ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἐκδοθησομένου νόμου.

Ἄρθρ. 13. Ὁ παρὼν νόμος θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ θέλει ἀναγνωσθῆ ἐπὶ Ἐκκλησίας εἰς ὅλας τὰς κοινότητας πρὶν τῆς ἐνάρξεως τῶν δηλώσεων.

Ἄρθρ. 14. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύ-

σει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα Νόμον καὶ δώσει τὰς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἀναγκαίας ὁδηγίας καὶ τύπους.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Φεβρουαρίου 1848.

ΟΘΩΝ.

Ὁ Ὑπουργὸς Ν. ΚΟΡΦΙΩΤΑΚΗΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη σφραγὶς τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός.

Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ. »

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ πιστώσεως νομοσχεδίου, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

ΔΗΜ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

Μελ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΖ'.

Τῆς 28 Ἰανουαρίου.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀκολούθως ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο ὅτι οὐ μόνον οἱ δι' ὑποθέσεις των μὴ ἐμφανισθέντες ἀπὸ τῆς νέας συνόδου βουλευταὶ καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν διατρίβοντες, ἀλλὰ καὶ οἱ δι' ἀσθένειαν μὴ προσελθόντες οὐδόλως εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγονται κατηγορίαν τῆς τοῦ μισθοῦ καθυστερήσεως, διότι ἄλλως δύναται νὰ χρησιμεύσῃ τοῦτο εὔσχημον μέσον ὑπεκφυγῆς.

Παρελθὼν μετὰ τοῦτο ὁ ἐπὶ τῶν προτάσεων τῶν βουλευτῶν Κλημένους καὶ Ζάνου περὶ προπολογίας τοῦ κανονισμοῦ εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἐκθεσιν ἐπ' αὐτῶν ἔχουσαν οὕτω·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐκ τῶν διαφόρων τμημάτων ἐπιτροπῆς τῶν εἰσηγητῶν, ἐπὶ τῶν προτάσεων τῶν βουλευτῶν Αἰγιαλείας καὶ Θήρας Κ.Κ. Π. Α. Ζάνου καὶ Κλεομένους Οἰκονόμου, περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς προτάσεις τῶν ἐπιγεγραμμένων βουλευτῶν περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 19, 97 καὶ 110 τοῦ κανονισμοῦ τῆς βουλῆς.

Ἰδοῦσα ὅτι ἂν καὶ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ κανονισμοῦ ἔχει σχεδὸν τὴν αὐτὴν ἔννοιαν τῆς τροπολογίας, ἀλλὰ δὲν ἐκφράζει ὁριστικῶς καὶ ἀναμφηρίστως ὅσα χωρὶς τινος ἀμφιλογίας ὁρίζει τὸ ἄρθρον, ὡς τροπολογεῖται ἤδη, διὰ ν' ἀρθῇ τοῦ μέσου πᾶσα ἀμφιβολίας ἰδέα. Παρατηρήσασα ὅτι τὸ ἄρθρον 97 τοῦ ὑπάρχοντος κανονισμοῦ δὲν διαφέρει παρὰ εἰς ὅ,τι ἀναγκαῖον ἀπὸ τὴν τροπολογίαν, καθὼς καὶ τὸ 110 λαμβάνει καταδήλως τὴν ἔννοιαν, ἣν ἡ βουλὴ τῷ ἔδωσε, ἐξηγήσασα τὸ πνεῦμά του, εἰς μίαν τῶν προλαβουσῶν συνεδριάσεών της· καὶ

Σκεφθεῖσα ὅτι ἡ ἀκριβολογία καὶ ὁριστικότης ἁρμόζουσι μᾶλλον εἰς τὰς νομολογίας τῶν εὐνομουμένων ἐθνῶν διὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἡ εἰς τὰς ἐποχὰς τῶν παρωχημένων χρόνων διδομένη ἐλαστικότης εἰς αὐτάς, τόσον ἀναγκαία πρὸς ὕπαρξιν τῶν ἀπολύτων Κυβερνήσεων.

Κατὰ πλειονοψηφίαν γνωμοδοτεῖ ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τῶν προταθεισῶν τροπολογιῶν, καὶ συνίστησιν αὐτὰς ὡς ἀναγκαίας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ Εἰσηγητὴς Α. Π. Νάκος. »

Ἐπίσης δὲ παρελθὼν καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ ταμείου τῆς βουλῆς εἰσηγητής, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῆς ἔχουσα οὕτω·

« *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Ἡ ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς ἐπιτροπή,

Συνελθοῦσα ἐν τινι τοῦ καταστήματος δωματίῳ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν, καὶ διεξῆλθε μετὰ προσοχῆς τὸ καθυποβληθὲν αὐτῇ

παράρτημα ἀπολογισμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ κυρίου ταμίου, ἀπὸ 28 Ἰουλίου 1848 μέχρι 10 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους καθ' ἣν ἔληξεν ἡ Α'. βουλευτικὴ σύνοδος. Εὑροῦσα δ' αὐτὸ βασιζόμενον εἰς τὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ προϋπολογισμοῦ, συνέταξε τὸν ἐγκλειόμενον λεπτομερῆ πίνακα, τὸν ὁποῖον ὑποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς.

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου παρατηρεῖ ἡ Βουλή, ὅτι τὰ μὲν ληφθέντα ἐκ τοῦ κεντρικοῦ ταμείου ἀναβαίνουσιν εἰς δραχμὰς τεσσαράκοντα χιλιάδας δύο καὶ λεπτὰ ὀγδοήκοντα ὀκτώ, τὰ δὲ δαπανηθέντα εἰς δραχμὰς τριάκοντα πέντε χιλιάδας ἐννεακοσίας δεκατρεῖς καὶ λεπτὰ ἐννενήκοντα καὶ ἕν· ὥστε ἀφαιρουμένων καὶ τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν χρησιμευσουσῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς ἐπὶ τοῦ ἀρχειοφυλακείου αἰθούσης, μένει καταλειπὸν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Βουλῆς δραχμῶν ὀγδοήκοντα τριῶν καὶ λεπτῶν ἐννενήκοντα ἑπτά, τὸ ὁποῖον γνωμοδοτεῖ ἡ ἐπιτροπὴ νὰ μεταβιβασθῇ εἰς τὴν χρῆσιν τῆς παρούσης συνόδου.

Τὰ ἀφορῶντα τὸ παράρτημα τοῦτο ἔγγραφα θέλουσι παρακατατεθῇ εἰς τὸν οἰκεῖον δι' αὐτὰ τόπον, κατὰ τὴν παραδεδεγμένην τάξιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Ἰανουαρίου 1849.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Λουκᾶς Στέφανος	Π. Τσιμπουράκης
Π. Λεντούδης	Π. Τζανετάκης.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	

Ὁ Εἰσηγητὴς Εὐ. Μ. Παρέντης.

Παράρτημα τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς διαχειρίσεως ἀπὸ 28 Ἰουλίου μέχρι

Ἡμερομηνία		Ληφθέντα χρήματα	Ποσὸν	
Μὴν	Ἡμέρ.		Δραχ.	Λ.
Ἰουλίου	28	Περίσσευμα τοῦ καθυποβληθέντος ἐν τῇ βουλῇ ἐτησίου ἀπολογισμοῦ . .	8002	88
Αὐγούστου	30	Ληφθέντα ἀπὸ τὸ κεντρ. ταμεῖον δι' ἀποζημ. κλπ. ἔξοδα τοῦ Αὐγούσου.	25000	
Σεπεμβρίου	10	ὁμ. διὰ τὰς αὐτὰς δαπάνας μέχρι τῆς 10 Σεπτεμβρίου.	7000	
			40002	88
		Ἀφαιροῦνται τὰ δαπανηθέντα . .	35918	91
		Περίσσευμα δρ. . .	4083	97
		Ἐκ τοῦ περισσεύματος τούτου, αἱ μὲν τέσσαρες χιλιάδες μένουσιν εἰς χεῖρας τοῦ ταμίου κατ' ἀπόφασιν τῆς βουλῆς διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς ἐπὶ τοῦ καταστήματος τῆς ἀρχειοθήκης αἰθούσης, αἱ δὲ λοιπαὶ δραχ. ὀγδοήκοντα τρεῖς καὶ λεπτὰ ἐννενήκοντα ἑπτὰ ὑπάρχουσιν εἰς τὸ ταμεῖον διαθέσιμοι		

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Ἰανουαρίου 1849.

τοῦ Κ. Δ. Ὀρεινοῦ ταμίου τῆς Βουλῆς 10 Σεπτεμβρίου 1848.

Ἀριθμὸς ἐνταλμάτων	Πληρωθέντα	Ποσὸν	
5 6 13	Εἰς βουλευτικὰς ἀποζημιώσεις ἀπὸ 28 Ἰουλίου μέχρι τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1848.	29652	71
3 7	Ὁμ. κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα εἰς μισθοὺς ὑπαλλήλων καὶ κλητήρων	3701	63
1 2 4 8 9 10 11 12	Ὁμ. εἰς διάφορα ἔξοδα . .	1466	24
	Δαπανηθέντα ὑπὸ τοῦ ἀρχειοφύλακος κατ' ἀπόφασιν τῆς βουλῆς διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ προσωπικοῦ κλπ. ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς Α'. μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς Β'. συνόδου.	1098	33
	Τὸ ὅλον δρ. .	35918	91

Τὰ μέλη τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς

Ἐμανουὴλ Ἀντίπας
Π. Τσιμπουράκης
Λουκᾶς Στέφανος
Π. Λεντούδης
Π. Τσανετάκης.

Ὁ Εἰσηγητὴς.
Ἐδ. Μ. Περίσης.

Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ προέδρου ἀντικείμενον τῆς παρούσης τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου συζήτησιν, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Νάκου καὶ Παναπριφτοπούλου, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ πλειψηφεῖ διὰ ψήφων 69.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως νομοσχεδίου τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργείου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀμπινός	Ν.	Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.	Γεώργιος Ἰω. Βατίστας	
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Γεώργιος Ἰω. Γιαλδάσης	Ν.
Ἰωάννης Πετμέζης		Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	
Μιχ. Καΐρης		Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Γεώργιος Μήτσος	
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Ἰωάννης Κλίμακας	
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Ἀναγ. Δημητρίου	Ν.
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Πέτρος Α. Ζάννος	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς		Μιχαὴλ Βαλέττας	
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Κ. Τζαβέλας	Ν.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς		Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Σταμάτιος Νικολαΐδης	

Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.	Α. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Πέτρος Δεληγιάννης		Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Δημήτ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μασχούλας	Ν.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.	Α. Κανελλόπουλος	Ν.
Ζαφ. Δεπάστας		Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.	Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Εὐαγ. Οἰκονομόπουλος		Σπυρ. Λογαθετόπουλος	
Γ. Πανοπριφτόπουλος	Ν.	Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος		Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Χριστόδουλος Τσῖνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμμαν. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέξης	Ν.
Παρασκευᾶς Ματάλας		Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλὸφ	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώστας Δαρειώτης	Ν.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.	Στ. Ἀντωνιάδης	
Ῥήγας Παλαμίδης		Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Θεόδωρος Μ. Πετρινός	Ν.	Ἰωάννης Περίδης	
Κωνστ. Μανέτας		Ἀνδρέας Μάμουκας	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος		Κάρολος Νάζος	
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	Ν.	Ὑστράτιος Παρίσης	Ν.
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Δ. Σγκελλαριάδης	Ν.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	Ν.
Ν. Μπούτουνας	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	
Π. Παππατσώνης		Ἀν. Παππατσώρης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	
Π. Δαρειώτης		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.	Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.	Δημ. Λ. Κουντουριώτης	
Παῦλος Λεντούδης	Ν.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.	Δ. Χατσίσκος	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Κ. Βέϊκος		Κων. Δυοβουνιώτης	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς		Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης		Ἰωάννης Τασσαῖος	Ν.
Γεώργιος Μπάνης	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Πέτρος Μαυρομιχάλης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 1 ἄρθρον, παραδεχαμένης αὐτὸ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐφ' οὗ λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ σημειούμενον ποσὸν 1,550 δραχ. πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ εἰς 696:16· διότι κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν εἰσηγητῶν τοῦ ὑπουργείου δοθείσας πληροφορίας ὑπάρχει ἐκ τοῦ πρὸς ἔξοδα μεταθέσεων χορηγηθέντος ποσοῦ ὑπόλοιπον δραχ. 830:57. Ἐπειδὴ δὲ ὀφείλονται ἐκ τῶν διὰ διαφόρους μεταθέσεις γενομένων δαπανῶν μόνον 1526 δραχ. καὶ 73 0/0, ἕπεται ὅτι μετὰ τῶν ἀνωτέρω 830:57 ἀπαιτοῦνται εἰσέτι δραχ. 696:16 πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου ὀφειλομένου ποσοῦ, καὶ ἡ ποσότης αὕτη προτείνει νὰ χορηγηθῇ διὰ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἐθεώρει ποσῶς ἀναγκαῖον νὰ λάβῃ τὸν λόγον περὶ ποσότητος τοσοῦτον μικρᾶς, ἥτις ἡ δι' ἀνάγκην ὑπηρεσία ἢ διὰ προσωπικὰς ἄλλας περιστάσεις ὁμολογουμένως ὀφείλεται. Ἐπειδὴ ὅμως εἶδεν ἐν τῇ ἐκθέσει παρατηρήσεις τινὰς κατὰ τῶν δικαστικῶν μεταθέσεων γενομένας, διαζεται νὰ εἴπῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὀλίγα. Καὶ λέγει μὲν ἡ ἔκθεσις ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐνεργῇ τὸ ὑπουργεῖον δικαστικὰς μεταθέσεις ἄνευ ἀπαραιτήτου ἀνάγκης, ἀλλὰ νομίζει ὅτι εἰς μόνην τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν ἀνήκει νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀνάγκης αὐτῆς τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἀναλόγως νὰ τροποποιῇ ταύτην. Ἀληθῶς δὲ ἅμα ἐκ δικαστηρίου τινὸς προβιβασθῇ ἐξιδιασμένη τις ἱκανότης, ἀνάγκη ὁ προβιβασμὸς οὗτος νὰ προκαλέσῃ ἀρκετὰς μεταθέσεις, διὰ νὰ λάβῃ τοιαύτην ἡ ὑπηρεσία τροποποίησιν, ὥστε νὰ παρέχῃ τὰς ἀναγκαίας πείρας καὶ ἱκανότητος ἐγγυήσεις. Οὕτω π. χ. ὅταν εἷς ἐν πρωτοδικεῖον ὑπάρχωσι δύω ἢ τρεῖς ἱκανοὶ πρωτοδίκαι, ἐὰν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν κατὰ δίκαιον λόγον προβιβασθῇ, οὐδεμίαν ἐπιφέρει βλάβην ἡ ἀπομάκρυνσις τούτου, διότι αἱ λειπόμεναι ἱκανότητες ἀναπληροῦσι τὴν πεῖραν καὶ παιδείαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅταν εἷς μόνος ὑπάρχῃ τὴν ἀναγκαίαν πεῖραν καὶ ἱκανότητα ἔχων καὶ αὐτὸς δὲ λαμβάνῃ εἰς ἀμοιβὴν ἀνωτέραν θέσιν, τότε ἀφίνει ὄπισθεν του κενὸν οὐσιῶδες καὶ πρέπει νὰ διορισθῇ ἀντ' αὐτοῦ ἄλλος, ὅστις διὰ τῶν νομικῶν γνώσεων του νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν. Τὸ πρόσωπον λοιπὸν τοῦτο ἐξ ἄλλου μετατιθέμενον δικαστηρίου βεβαίως πρέπει νὰ πληρωθῇ διὰ τὰ ἐκ τῆς μεταθέσεως γενόμενα ἔξοδα. Καὶ ἰδοὺ μὲν εἰς ἰσχυρὸς λόγος, δι' ὃν τοιαῦται γίνονται μεταθέσεις· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου συμβαίνει πολλάκις ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰ. ἐπαρχίαν τινὰ διαμένοντες οἱ ὑπάλληλοι, τοιαύτας νὰ συνάπτωσι σχέσεις, ὥστε ἀπαραίτητος νὰ καταντᾷ ἡ μετάθεσίς των διὰ πολλοὺς λόγους. Καὶ εἰς τὴν περίστασιν λοιπὸν ταύτην τὸ ὑπουργεῖον τὰ πάντα προνοοῦν ἐπαξίως, πρέπει νὰ ἐνεργῇ τοιαύτας δικαστῶν μεταθέσεις, καθ' ὅσον μάλιστα δὲν δύνανται νὰ παυθῶσι διὰ τὴν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἱκανότητά των. Ἄλλως ὅμως αἱ τοιαῦται τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρήσεις νομίζει ὅτι δὲν ἀποβλέπουσιν αὐτὸν, ἐπειδὴ ὅτε εἶχεν ἀναλάβει τὴν τοῦ ὑπουργείου διεύθυνσιν, εἶχον δαπανηθῇ ἐκ τοῦ ὁλικοῦ διὰ τὰς μεταθέσεις ποσοῦ 934 δραχμαὶ, ὥστε μόλις 1,165:70 εἶχεν εὕρει ὑπόλοιπον. Ἐκ τοῦ ποσοῦ λοιπὸν τούτου ἐντὸς πέντε ὅλων μηνῶν ἐξηντλήθη τὸ ἥμισυ μόλις, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δι' ἀνάγκην μεταθέσεων πρὸ αὐτοῦ ἀποφασισθεισῶν, ἐπειδὴ διὰ τῆς γενομένης προσθήκης τεσσάρων ἐφετῶν εἰς Ναύπλιον καὶ ἰσαρίθμων εἰς Ἀθήνας προέκυψε πολλῶν μεταθέσεων ἀφορμὴ, διότι τὰ ὀκτὼ ταῦτα πρόσωπα ἔπρεπε νὰ διορισθῶσιν ἐκ τῶν διαφόρων πρωτοδικείων καὶ τὴν ἔλλειψιν πάλιν τούτων ἔπρεπε νὰ ἀναπληρώσωσιν ἄλλοι. Ἦσαν λοιπὸν ἔκτακτοι πολλῶν μεταθέσεων περιστάσεις, καὶ ὅμως δι' ὅλας ταύτας ἐδαπανήθησαν 690 δραχ. μόνον. Ἠδύνατο δὲ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὠφελήθη οὐσιωδῶς ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἔχει ἀνὰ χεῖρας πίνακα, ἐξ οὗ καταφαίνεται τοῦτο, ἀλλ' ἡ ἀναγνωσις αὐτοῦ ἤθελεν εἶσθαι μακρὰ, διὸ τὸν καταθέτει μόνον προσωρινῶς εἰς τὸ προεδρεῖον. Τοιαύτη δὲ, ὡς εἶπε, προέκυψεν ὠφέλεια, ὥστε τὰ δικαστήρια τὰ μὲν ἐδιπλασιάσθησαν, τὰ δὲ καὶ ἐτριπλασιάσθησαν μᾶλιστα, ὡς τὸ τῶν Ἀθηνῶν ἐφετεῖον, τὸ τοῦ Ναυπλίου καὶ ἄλλα, τὸ ὁποῖον ἐγένετο μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν τοῦ δικαστικοῦ κλάδου μετάπλασιν. Ἐκ τούτου λοιπὸν συμπεραίνει ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῶν *κατὰ τὸ παρελθὸν* μεταθέσεων ὁμιλοῦσα, ἐννοεῖ τὸ πρὸ αὐτοῦ παρελθὸν καὶ οὐχὶ ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἀνέλαβεν οὗτος τὸ ὑπουργεῖον.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι αἱ ἐν τῇ ἐκθέσει ὑπάρχουσαι παρατηρήσεις ἐγράφησαν μὲν παρ' αὐτοῦ κατ' ἰδίαν τῆς ἐπιτροπῆς ἐντολὴν, ἀλλὰ δὲν ἀφορῶσι ποσῶς τὸν νῦν ὑπουργὸν, ὑπὲρ οὗ ἡ βουλὴ διάκειται κάλλιστα, πᾶσαν ὑπόληψιν τρέφουσα πρὸς τὰ ῥῶτα αὐτοῦ, καθὸ καὶ ἄλλοτε καὶ νῦν διαπρέψαντος εἰς τὴν τοῦ ὑπουργείου διεύθυνσιν. Διὸ τὸ παρελθὸν ἀναφέρουσα ἡ ἐπιτροπὴ, ἀνατρέχει εἰς ἐποχὴν ἄλλην καὶ ἐννοεῖ τὸ 1844 - 45 - 46, ὅτε ἐγίνοντο παμπληθεῖς μεταθέσεις, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τὸ παρελθὸν αὐτὸ ἀναφέρουσα, ἤθελησε νὰ ἐφελκύσῃ μόνον τὴν προσοχὴν τοῦ νῦν ὑπουργοῦ, καὶ ὄχι νὰ τὸν ἐπικρίνῃ εἰς τοῦτο, καθ' ὅσον δὲν ἐνήργησεν ἀληθῶς μεταθέσεις τοιαύτας, καὶ ὅσαι ἐγένοντο μάλιστα δὲν ἔλαβον χώραν, ὡς εἶπεν, εἰ μὴ διὰ τὴν

παραδεχθεῖσαν τῶν δύω ἐφετείων προσθήκην. Ἄλλως τε, καὶ τὸ σῶμα βεβαίως δὲν ἐννοεῖ νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ καθήκοντα τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ νὰ ὑποχρεώσῃ αὐτὴν τί πρέπει νὰ ἐνεργῇ ὡς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλ' ὅτε, ὡς σήμερον, ζητοῦνται παρὰ τῆς Βουλῆς ἔξοδα, φρονεῖ ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συνίστᾷ πᾶσαν δυνατὴν φειδωλίαν.

Ἐπὶ τούτοις, παραδεχομένου καὶ τοῦ ὑπουργοῦ νὰ ἐλαττωθῇ τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ ποσὸν εἰς δραχ. 696:16, ὡς πληροφορηθέντος καὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο μόνον τὸ ποσὸν ἀπαιτεῖται, ἐρωτηθεῖσα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως κατὰ τὴν γενομένην ἐλάττωσιν· ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον οὕτως·

« Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Ι. ἄρθρ. 2 τοῦ διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ συμπληρωτικὴ πίστωσις δραχ 696:16. »

Ἀναγνωσθὲν ἔπειτα καὶ τὸ 2 ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. Ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος ἀνατίθεται εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν οἰκονομικῶν. »

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σακελλαριάδου καὶ Παππαδάκη, συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ἀπαράλλακτον τῷ προκηρυθέντι ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 69. Ἔχει δὲ τὸ σύνολον οὕτω·

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας διατάσσομεν τὰ ἀκόλουθα.

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Ι. ἄρθρ. 2. τοῦ διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ συμπληρωτικὴ πίστωσις δραχ. 696:16.

Ἄρθρ. 2. Ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος ἀνατίθεται εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν οἰκονομικῶν. »

Μετὰ τοῦτο ἀναγγείλας ὁ πρόεδρος ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως γενησομένης τὴν 31 λήγοντος θέλει εἶσθαι ἡ ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν τοῦ κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς συζήτησις, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1. μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Ὁ γραμματεύς.
Εὐστρ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΗ'.

Τῆς 31 Ἰανουαρίου.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ βουλευτοῦ Γ. Ἀντωνοπούλου ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο να τῷ χορηγηθῇ ὑπὸ τὸν ὅρον τριακονθήμερος ἄδεια.

Ἀκολούθως ἀναγγελθέντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τῶν ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ γενομένων τροπολογιῶν τῶν βουλευτῶν Θήρας καὶ Αἰγιαλείας, ἀνεγνώσθη, παραδεχομένης τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ἐπὶ τοῦ 19 ἄρθρου πρώτη τροπολογία ἔχουσα οὕτως·

« Ὅταν τις τῶν βουλευτῶν κωλύηται νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν συνεδρίασιν κατὰ τὴν ὁριαθεῖσαν ὥραν ὀφείλει αὐθημερὸν νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν πρόεδρον τὸν ἀπαραίτητον λόγον τοῦ κωλύματος, χωρὶς δὲ τούτου ὁ πρόεδρος διατάττει τὸν γραμματέα νὰ δηλώσῃ ἐπὶ συνεδριάσεως τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἥτις σημειοῦται εἰς τὰ πρακτικά, ἀφαιρουμένης συγχρόνως καὶ τῆς ἡμερησίας βουλευτικῆς του ἀποζημιώσεως.

Ἐὰν δὲ ἐπὶ τρεῖς συνεδριάσεις δὲν ἐμφανισθῇ, τότε γνωστοποιεῖται ἡ ἔλλειψίς του καὶ εἰς τὴν ἐκλέξασαν αὐτὸν ἐπαρχίαν, διὰ τῆς ἁρμοδίου διοικητικῆς ἀρχῆς.

Ὅταν δὲ καὶ μετὰ ταῦτα δὲν ἐμφανίζεται τακτικῶς εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς βουλῆς, τὸ προεδρεῖον δημοσιεύει τὴν ἀδικαιολόγητον ἀπουσίαν τοῦ βουλευτοῦ διὰ τῶν ἐφημερίδων. »

Ἐπὶ ταύτῃ λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι εἶναι τὸ κατ' αὐτὸν ἐξ ἐκείνων τῶν ἀντιπροσώπων, οἵτινες συναισθάνονται ἀρκετὰ τὸ καθῆκόν των, καὶ εἴτε παραδεχθῇ εἴτε ὄχι ἡ προκειμένη τροπολογία, δὲν θέλει ἐφαρμοσθῇ κατ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν παραδοχήν της, καθ' ὅσον δὲν περιέχει εἰμὴ τὰς αὐτὰς σχεδὸν τοῦ κανονισμοῦ διατάξεις. Ἀλλ' ἐνῷ τὸ 19 αὐτοῦ ἄρθρον ὁρίζει ὅτι, ἐὰν τις βουλευτὴς δὲν παρουσιασθῇ εἰς τρεῖς συνεδριάσεις, ὁ πρόεδρος ἀναγγέλλει ἐπὶ συνεδριάσεως τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἥτις σημειοῦται ἐντὸς τῶν πρακτικῶν, ἡ τροπολογία τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει καὶ μόνον ἀντὶ τριῶν συνεδριάσεων θέτει τὴν λέξιν ἀυθημερόν· καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη τοῦ ἄρθρου διαφορά· προσθέτει δὲ ὅτι τὸ προεδρεῖον πρέπει νὰ εἰδοποιῆται περὶ τοῦ κωλύματος τὴν αὐτὴν ἡμέ

ραν, διότι ἄλλως ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μέτρων θέλει τῷ ἀφαιρεῖσθαι καὶ ἡ ἡμερησία ἀποζημίωσις. Ἀλλὰ τὸ νὰ δηλοποιῇ ὁ βουλευτὴς ἐντὸς τῆς ἡμέρας τὸ αἴτιον τοῦ κωλύματος πολλάκις δὲν εἶναι εὔκολον, ἐπειδὴ οὔτε πάντες οἱ βουλευταὶ ἔχουσιν ὑπηρέτας, οὔτε εἶναι δυνατὸν ἐνίοτε νὰ γίνῃ τοῦτο αὐθημερόν. Ἄλλως τε, δὲν ἐννοεῖ ποία προκύπτει βλάβη τὸ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν βουλὴν τὴν ἐπαύριον. Περιπλέον ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς τροπολογίας εἶναι λιαν αὐστηρά, διότι πάντες οἱ βουλευταὶ ἐκτὸς τῶν κυρίων χρεῶν των ἔχουσι πολλάκις καὶ ἄλλας ἀνάγκας. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον διὰ τὴν ἀπουσίαν μιᾶς μόνης ἡμέρας νὰ τιμωρῆται ἀμέσως ὁ βουλευτὴς διὰ τῆς στερήσεως τῆς ἡμερησίου μισθοδοσίας του; Τοῦτο οὐ μόνον δὲν εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἀντιβαίνει οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ σώματος. Διότι οἱ βουλευταὶ δὲν ἔρχονται ἐνταῦθα χάριν τῆς εὐτελοῦς ταύτης ἀποζημιώσεως, ἀλλ' ἅπαντες σχεδὸν εἶναι κτηματίαι καὶ ἐγκαταλείπουσι τὰ συμφέροντά των, διὰ νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῶν κοινῶν. Δι' ὅλα ταῦτα συνίστησι νὰ μένῃ τὸ 19 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ὅπως ἔχει.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι δὲν ἤθελε δυσκολευθῇ ν' ἀποδεχθῇ τὰς παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος ἐὰν ἀληθῶς δὲν ἔβλεπεν ὅτι τὰ αὐτὰ σχεδὸν περιέχει καὶ ὁ κανονισμός. Ἐπειδὴ ἐὰν ἡ τροπολογία ὁρίζῃ νὰ δηλοποιῆται αὐθημερὸν τὸ αἴτιον τοῦ κωλύματος, οὐχ ἧττον ὁ κανονισμὸς ἀναφέρει ὅτι πρέπει νὰ γίνηται τοῦτο «τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς ἐπιούσης.» ὥστε τὸ πρᾶγμα καταντᾷ σχεδὸν τὸ αὐτό, διότι διὰ τῆς λέξεως «τὸ βραδύτερον» οὐδὲν ἄλλο ἐννοεῖται ἢ τὸ αὐθημερόν. Καὶ ὅμως ἐὰν ἡ διαφωνία προκύπτῃ ἐκ τῆς λέξεως ταύτης, τὸ κατ' αὐτὸν συμφωνεῖ νὰ μείνῃ ἡ περικοπὴ αὕτη ὅπως ἔχει ἐν τῷ κανονισμῷ, ἀλλὰ νὰ παραδεχθῇ κατὰ τὰ ἄλλα ἡ τροπολογία, ἐπειδὴ ἐνδέχεται ἄλλως νὰ μὴ ἐμφανίζωνται εἰς τὰς συνεδριάσεις πολλοὶ βουλευταὶ οὐχὶ τυχαίως ἀλλ' ἐκ προθέσεως. Ἐὰν δέ, ὡς ὁ προαγορεύσας εἶπε καὶ συνομολογεῖ καὶ αὐτὸς, οἱ βουλευταὶ πάντες εἰσὶ κτηματίαι, δι' αὐτὸ τοῦτο πρέπει νὰ δεχθῶσιν ἀσμενέστερον τὴν τῆς ἀποζημιώσεως καθυστέρησιν, ἥτις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ συγχρόνως εἰς ἄλλα ἐπωφελῆ ἔργα.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι ἡ τροπολογία αὕτη τοῦ κανονισμοῦ δὲν εἶναι φαινόμενον νέον, ἀλλὰ προεκλήθη ἐκ πολλῶν προηγηθεισῶν περὶ τούτου ἀποφάσεων τῆς παρούσης καὶ ληξάσης συνόδου. Ἕπεται λοιπὸν ὅτι ἀνεγνωρίσθη ἐκ πείρας ἡ ἀνάγκη τῆς τροποποιήσεως ταύτης τοῦ κανονισμοῦ. Ἐὰν δὲ, ὡς λέγουσι, πάντες

ἔχωμεν τὴν προθυμίαν ταύτην νὰ συνερχώμεθα ἐνταῦθα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν μας, δὲν ἐννοεῖ διὰ τί νὰ μὴ παραδεχθῶμεν τὴν τροποποίησιν ταύτην, ἥτις οὐδέποτε θέλει δοθῇ αἰτία νὰ ἐφαρμοσθῇ.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἐπειδὴ ἐρρέθη ὅτι διὰ τῆς ἀνὰ χεῖρας τροπολογίας πρόκειται νὰ ἐμποδισθῶσιν αἱ ἐκ προθέσεως ἀπουσίαι, παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῆς παραδοχῆς ταύτης δὲν θέλει κατορθωθῇ τοῦτο, ἐπειδὴ πᾶς βουλευτὴς σκοπὸν ἔχων νὰ μὴν ἐμφανισθῇ ἐκ προθέσεως, δύναται νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ προεδρεῖον ὅτι κωλύεται καὶ νὰ προσαγάγῃ μάλιστα πιστοποιητικὸν ἰατροῦ. Δὲν ἐννοεῖ λοιπὸν τί θέλει χρησιμεύσει εἰς τοῦτο ἡ τροπολογία καὶ τὴν θεωρεῖ ὅλως περιττήν. Ἄλλως τε, λέγει αὕτη νὰ εἰδοποιῆται τὸ προεδρεῖον αὐθημερόν· ἀλλὰ πότε θέλει ἀναγγέλλεσθαι ἡ ἔλλειψις τοῦ ἀπόντος εἰς τὴν βουλήν; Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καθ' ἣν δὲν θέλει ἐμφανισθῇ; Ὄχι βέβαια καὶ τοῦτο θέλει γίνει τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἀπουσίας του. Ἀλλὰ αὐτὸ τοῦτο περιέχει καὶ ὁ κανονισμὸς, ὥστε περιττὴν πάλιν θεωρεῖ τὴν τροπολογίαν. Ἐὰν ὅμως παραδεχθῇ αὕτη, συνίστησι νὰ προστεθῇ διὰ τὸ σαφέστερον ἡ λέξις «τὴν ἐπιοῦσαν.»

Ἐνταῦθα δὲ διαδεχθέντος τὴν ἕδραν τοῦ ἀντιπροέδρου, ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι μόνη τῆς τροπολογίας διαφορὰ, δι' ἣν ἐγένοντο παρατηρήσεις εἶναι ὅτι ὁρίζει νὰ δηλοποιῶνται αὐθημερὸν τὰ αἴτια τοῦ κωλύματος. Καὶ συμφωνεῖ μὲν καὶ αὐτὸς ὅτι διὰ τῆς προσθήκης ταύτης τοῦ κανονισμοῦ δὲν θέλουσι προληφθῇ αἱ ἐκ προθέσεως ἀπουσίαι, ἀλλὰ νομίζει ὅτι τοιαύτας ἀπουσίας δὲν θέλομεν ἔχει, οὐδ' ἐραντάσθη μάλιστα ὅτι θέλουσιν ἴσως συμβῇ. Ὁ λόγος εἶναι νὰ προλάβωμεν μόνον τὰς ἐξ ὀλιγωρίας ἐλλείψεις, ἐπειδὴ αὗται ἐνδέχεται νὰ συμβαίνωσιν. Ὅταν λοιπὸν ὑπάρχῃ αὐστηρότερος περὶ τούτου κανονισμὸς, ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι ἡ βουλὴ θέλει συμπληροῦσθαι εὐχερέστερον, καὶ οὕτω θέλει βαίνει ἀπαρεμποδίστως εἰς τὴν πορείαν της. Ἄλλως τε, εἶναι βέβαιον ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν ὁ πρόεδρος θέλει διακοινώσει τὴν ἀπουσίαν τοῦ βουλευτοῦ, ἐνῷ ὁ κανονισμὸς λέγει μετὰ τρεῖς ἐκ τῆς συνεδριάσεως ἀπουσίας. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν, νομίζει ὅτι οὐδεὶς τῶν βουλευτῶν ἀμφιβάλλει ὅτι ὁ πρόεδρος δὲν θέλει ὁρμᾶσθαι εἰς τοῦτο τυχαίως καὶ θέλει ἐκτιμᾷ πρὶν ἀποφασίσῃ πάντα ἰσχυρὸν λόγον κωλύματος. Ὅθεν πρὸς κανονικωτέραν ῥύθμισιν τῆς βουλῆς συνίστησι τὴν παραδοχὴν τῆς τροπολογίας.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος ὅτι πάντες οἱ νόμοι καὶ αἱ διατάξεις τῶν

νόμων ἐκπηγάζουσιν ἀπὸ τὸ ἐπικρατοῦν εἰς ἑκάστην ἐποχὴν πνεῦμα. Καὶ εἶπε μὲν ὁ προαγορεύσας ὅτι διὰ τοῦ μέτρου τούτου δὲν προλαμβάνονται αἱ ἐκ προθέσεως ἀπουσίαι, ἀλλὰ πρόκειται νὰ περισταλῶσιν αἱ ἐξ ὀλιγωρίας. Παρατηρεῖ ὅμως ὅτι ὀλιγωρία βουλῆς, παράληψις τῶν ὑψηλῶν τούτων καθηκόντων δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν παρακμὴν τῶν κοινωνιῶν, ὅτε τὰ πολιτεύματα ἐγγίζουσιν εἰς τὸ γῆρας των, καὶ μαρασμὸς διαδέχεται τὴν πρώτην ἐνέργειαν. Παράδειγμα οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι, οἵτινες ὅτε παρήκμασαν φυσικῶς, ἀπέρευγον τοῦ νὰ συνέρχωνται πλέον διὰ νὰ βουλευθῶσιν ὑπὲρ τῶν κοινῶν. Διὰ τοῦτο εἶχον διορισθῇ κλητῆρες τοῦ δήμου, οἵτινες σχοινίον μὲ ἐρυθρὰν βαφὴν φέροντες, περιέτρεχον εἰς τὴν πόλιν καὶ ὅπου ἔβλεπον ὀλιγωροῦντας πολίτας, ἔβαφον αὐτοὺς διὰ τοῦ σχοινίου ἐν εἴδει στιγματισμοῦ. Ἀλλ' εἶπεν ὅτι συμβαίνουσι ταῦτα εἰς τὴν παρακμὴν τῶν πολιτειῶν, ἡ δὲ βουλὴ τῆς Ἑλλάδος εἶναι βρέφος καὶ ἔχει ὅλην τὴν ἀκμήν του καὶ τὴν εἰς τὰ πρόσω ῥοπήν. Τῷ ὄντι δὲ εἶχε παρουσιασθῇ εἰς τὴν ά. σύνοδον ἀνάγκη τοιούτων αὐστηρῶν τροπολογιῶν, ἐπειδὴ μόλις συνήρχοντο 70 βουλευταὶ καὶ ὑπῆρχε φαινόμενόν τι ἀδρανείας. Ἀλλ' ἤδη οὐ μόνον ἅπαντες συνέρχονται κατὰ τὰς συνεδριάσεις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς ἐπιφοιτῶσι, καὶ ἡ βουλὴ εἶναι ὅλη ὕπαρξις καὶ ἐνέργεια. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τούτους νομίζει ἄκαιρον νὰ χρονοτριβῶμεν περὶ τὰ τοιαῦτα, καθόσον οἱ βουλευταὶ συναισθάνονται οἴκοθεν τὰ καθήκοντά των.

Παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι ἐπειδὴ ἔχει σήμερον τὴν τιμὴν νὰ διευθύνῃ τὰς βουλευτικὰς συζητήσεις, ἡ ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ μικρὰ πεῖρα, πρὸς δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς παρελθούσης συνόδου, τῷ ὑπηγόρευσαν τὸ καθῆκον τοῦ νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς μέλλοντας νὰ προτείνωσι τὰς ἀνὰ χεῖρας τροπολογίας. Αὗται λοιπὸν δὲν προεκλήθησαν ἄνευ λόγου καὶ τὸ κατ' αὐτὸν τὰς θεωρεῖ ἀναγκαίας. Καὶ δὲν ἐπιμένει μὲν νὰ πεισθῇ εἰς τὴν παραδοχὴν αὐτῶν ἡ βουλή, ἂν ὅμως προσεχῶς παρουσιασθῶσιν ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα καὶ ἄλλοτε εἴδομεν καὶ ἡ βουλὴ μετὰ δυσχερείας θέλει συμπληροῦσθαι, αὐτὸς τοὐλάχιστον δὲν θέλει εἶσθαι ὁ αἴτιος, ἐπειδὴ συνιστῶν τὴν ἀνάγκην, ἐξεπλήρωσε τὰ χρέη αὐτοῦ. Δὲν εἶναι δέ, ὡς λέγουσιν, αὐστηρὰ ἡ τροπολογία, ἐπειδὴ μικρὸν διαφέρει τοῦ κανονισμοῦ. Καὶ τῷ ὄντι· οὗτος μὲν ὁρίζει μετὰ τρεῖς ἀπουσίας νὰ διακοινοῦται τὸ ὄνομα τοῦ ἐλλείποντος, ἐκείνη δὲ, μετὰ μίαν. Ἀλλὰ διὰ τί γὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ ὁ κανο-

νισμὸς ἐντὸς τῆς μιᾶς ταύτης ἡμέρας, ἀλλὰ νὰ περιμένωμεν ὡς πρὸς τοῦτο τρεῖς ἀπουσίας; Ἀρά γε δὲν ἐξασθενεῖ οὕτω τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ κανονισμοῦ; Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ϐ'. μέρος τῆς τροπολογίας τοῦ νὰ γνωστοποιῆται ἡ ἔλλειψις τοῦ ἀπόντος εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, δὲν ἔχει νὰ προσθέσῃ τι, ἐπειδὴ δὲν διαφέρει ποσῶς τοῦ κανονισμοῦ. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ γ'. μέρους παρατηρεῖ καὶ αὐτὸς ὅτι δύναται ἴσως νὰ τὸ ἀνακαλέσῃ ὁ προτείνας, ἐπίσης ὅμως παρακαλεῖ τὸ σῶμα ν' ἀποδεχθῇ πρὸς πλειοτέραν ἀσφάλειαν τὸ ά. τῆς τροπολογίας μέρος.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι σέβεται τοὺς λόγους τοῦ πρὸ αὐτοῦ καθ' ὅσον ἀπορρέουσιν, ὡς εἶπεν, ἐκ πείρας, ἀλλ' ἰδοὺ οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐπιμένει εἰς τὴν γνώμην του. Καὶ φέρων παράδειγμα ἑαυτόν, ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι παράδοξον, ἀληθὲς ὅμως ὅτι δὲν ἔχει αὐτὸς ὑπηρέτην. Ἐκ τούτου ἐμποδισθεὶς κατ' αὐτὰς ἐκ τινος συνεδριάσεως, δὲν εἶχεν οὐδ' ὑπηρέτην, οὐδὲ σύνοικόν τινα νὰ ἀναγγείλῃ τοὺς λόγους, οὓς κωλύεται. Αὐτὸ τοῦτο δὲν εἶναι παράδοξον νὰ συμβαίνῃ καὶ εἰς ἄλλους τινάς. Ὅθεν δὲν εἶναι καλὸν ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας νὰ ὑποχρεοῦται ὁ βουλευτὴς ν' ἀναγγέλῃ ἐπὶ ποινῇ τοὺς λόγους τοῦ κωλύματός του, διότι ἐνδέχεται νὰ ἐμποδισθῇ.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ ἂν παραδέχεται τὴν τροπολογίαν ἐκτὸς τοῦ 3 §. αὐτῆς, ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως ἀποφατικῶς, οὕτω δ' ἔμεινεν ὅπως εἶχε τὸ 19 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ.

Προὐτέθη ἔπειτα εἰς συζήτησιν ἡ ϐ'. τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Αἰγιαλείας ἔχουσα οὕτω·

« Τὸ ἄρθρ. 97 μεταῤῥυθμίζεται ὡς ἀκολούθως.

» Τὸ προεδρεῖον διορίζει προσέτι τὸ ἀναγκαῖον προσωπικὸν τοῦ γραφείου, δύο εὐταξίας καὶ δεκαπέντε τὸ πολὺ κλητῆρας. »

» Τὸ προεδρεῖον ὑποβάλλει εἰς ὅρκον πάντας τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ γραφείου.

Παρομοίως τὸ ἄρθρον 110 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως.

» Ὁ δι' ἀδείας ἀπὼν δὲν λαμϐάνει ἀποζημίωσιν διὰ τὸ ὑπὲρ τὸν μῆνα τῆς συνόδου διάστημα τῆς ἀπουσίας.

Ὁ δὲ μὴ ἐμφανιζόμενος, εἴτε δι' ἀδείας τῆς Βουλῆς, εἴτε μή, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου, δὲν δύναται νὰ λάϐῃ ἀποζημίωσίν τινα, ἑνόσῳ διατελεῖ ἀπών. »

Ἡ ἐπὶ τοῦ 97 ἄρθρου τροπολογία, παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι εἶναι ἀπαράλλακτος μὲ τὰ ἐν τῷ κανονισμῷ περιεχόμενα, μόνη δὲ διαφορὰ εἶναι ἡ εἰς 15 αὔξησις τῶν μέχρι τοῦδε 10 κλητήρων. Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ὑπάρχει ἀπόφασις ῥητὴ τῆς

βουλῆς, ὥστε παραδεχομένης τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογίας, δὲν θέλει γίνει ἄλλο εἰμὴ νὰ προστεθῇ εἰς τὸν κανονισμὸν ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς βουλῆς.

Ἀντέταξεν ἄλλος ὅτι, ὅτε ἡ βουλὴ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ προστεθῶσιν ἔτι 5 κλητῆρες, ὡρμήθη ἐξ ἐκτάκτου ἀνάγκης τῆς ὑπηρεσίας, δι ἣν παρεδέχθη τὴν αὔξησιν. Ἀλλὰ διὰ τί νὰ καὶ θιερωθῇ ἤδη ἡ αὔξησις αὕτη διὰ τοῦ κανονισμοῦ, ἐνῷ αὔριον ἴσως δὲν θέλουσι χρειασθῇ τόσοι κλητῆρες; Διὰ τοῦτο προτείνει ὥστε νὰ μὴ παραδεχθῇ ἡ τροπολογία. Ἄλλως τε, κατ' ἔτος ψηφίζομεν τὸν προϋπολογισμὸν τῆς βουλῆς καὶ δι' αὐτοῦ δυνάμεθα κατὰ τὴν ἀνάγκην νὰ ὁρίζωμεν τὸ ποσὸν τῶν κλητήρων.

Ἀπήντησεν ὁ τὴν τροπολογίαν προτείνας ὅτι ὁ κανονισμὸς τῆς βουλῆς δὲν εἶναι θεμελιώδης νόμος, καὶ ἑπομένως δύναται νὰ ἦναι μεταβλητός. Διὰ τί λοιπὸν, ἀφοῦ ἐγένετο τοιαύτη ἀπόφασις τῆς βουλῆς, νὰ μὴ τεθῇ ἐντὸς τοῦ κανονισμοῦ, διὰ νὰ γίνῃ γνωστὴ πρὸς ἅπαντας; Καὶ τῷ ὄντι, διὰ τοῦ κανονισμοῦ θέλει γίνει πασίγνωστος ἡ περὶ αὐξήσεως τῶν κλητήρων ἀπόφασις, ἐπειδὴ ἐνῷ εἶπον ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη ἀπόφασις, αὐτὸς πρῶτος δὲν τὴν ἐγνώριζεν. Ἐκτὸς τούτου ἡ τροπολογία σημειοῖ ἕως 15 τὸ πολὺ κλητῆρας, τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ὁ ἀνώτατος ὅρος θέλει εἶσθαι αὐτὸς καὶ ἑπομένως δύνανται νὰ ἦναι καὶ ὀλιγώτεροι. Ἄλλως τε, ὁ κανονισμὸς, ὡς εἶπεν, εἶναι μεταβλητὸς, καὶ ἂν αὔριον θεωρηθῶσι πολλοὶ, δυνάμεθα νὰ τοὺς ἐλαττώσωμεν.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθείσης τῆς βουλῆς, ἐὰν παραδέχηται τὸ μέρος τοῦτο τῆς τροπολογίας τοῦ κανονισμοῦ τοῦ νὰ αὐξηθῇ κατὰ τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν τῆς βουλῆς μέχρι 15 ὁ ἀριθμὸς τῶν κλητήρων, δὲν διεκρίθη τὸ δι' ἀναστάσεως ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας. Ἐπαναληφθείσης δὲ ταύτης, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως νὰ τροποποιηθῇ τὸ 97 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ κατὰ τὴν ἀνωτέρω τροπολογίαν ἔχουσαν οὕτω·

« Ἄρθρ. 97. Τὸ προεδρεῖον διορίζει προσέτι τὸ ἀναγκαῖον προσωπικὸν τοῦ γραφείου, δύω εὐταξίας καὶ δεκαπέντε τὸ πολὺ κλητῆρας.

Τὸ προεδρεῖον ὑποβάλλει εἰς ὅρκον πάντας τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ γραφείου. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ 110 ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ μέρος τῆς τροπολογίας, ἐφ' οὗ παρετηρήθη ὅτι καὶ τοῦτο δὲν εἶναι καινοφανὲς, ἀλλὰ συνάδει ὅλως μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς εἰς τὸ περὶ ἀπουσίας τοῦ βουλευτοῦ Μελετοπούλου ζήτημα. Δὲν πρόκειται λοιπὸν ν' ἀποφασίσῃ σήμερον ἡ βουλὴ

περὶ τούτου, ἀλλὰ νὰ προστεθῇ μόνον ἐντὸς τοῦ κανονισμοῦ.

Παρατηρούντων δὲ ἄλλων νὰ σημειωθῇ κάλλιον εἰς τὰ πρακτικὰ, ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως νὰ τεθῇ ἐντὸς τοῦ κανονισμοῦ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς τροπολογίας, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 110. Ὁ δι' ἀδείας ἀπὼν δὲν λαμβάνει ἀποζημίωσιν » διὰ τὸ ὑπὲρ τὸν μῆνα τῆς συνόδου διάστημα τῆς ἀπουσίας.

» Ὁ δὲ μὴ ἐμφανιζόμενος, εἴτε δι' ἀδείας τῆς βουλῆς, εἴτε » μὴ, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσίν τινα, ἑνόσῳ διατελεῖ ἀπών. »

Ἀναλαβόντος δὲ τοῦ προέδρου τὴν ἔδραν, παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω δήλωσιν περὶ συμπληρώσεως τῶν ἐξόδων τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὁροφυλακῆς τοῦ κράτους μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὴν ἐκθέσεως· ἔχουσι δ' οὕτω·

« Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

Περὶ προσθήκης εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ Στρατοῦ.

πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Εἰς τὸν ὑποβληθέντα εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν προϋπολογισμὸν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος θέλετε εὐαρεστηθῇ νὰ παρατηρήσητε ὅτι ἀπὸ μὲν τὰ ἔξοδα τῆς χωροφυλακῆς κατακεχωρημένα ὑπὸ τὸ κεφάλαιον XIX (ὅρα φύλλ. λεπτομερείας ἄρθρ. 17) ἀφῃρέθησαν 53000 δρ. δι' ἐλλείποντας χωροφύλακας πεζοὺς, τὰ δ' ἔξοδα τῆς ὁροφυλακῆς διαλαμβάνουν μόνον 1472 ὁροφύλακας παρόντας, ἐνῷ ἡ ὀργανικὴ δύναμις αὐτῶν συμποσοῦται εἰς 1920· ἀληθῶς ὁ προϋπολογισμὸς φέρει 1728 ὁροφύλακας, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἀφαιροῦνται ὡς εἰς ἄδειαν 256, ὥστε μένουν μόνον 1472 παρόντες.

Αἱ ἐλαττώσεις αὗται ἐνηργήθησαν διότι καθ' ὅλα τὰ παρελθόντα ἔτη δὲν συνεπληρώθη ὁ ὀργανικὸς ἀριθμὸς τῶν πεζῶν χωροφυλάκων καὶ τῶν ὁροφυλάκων.

Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ μὲν περιστάσεις τοῦ Κράτους ὄχι μόνον ἀποδεικνύουσιν τὴν πραγματικῶς ὑπάρχουσαν ἔνοπλον δύναμιν τῆς κυβερνήσεως ἀνεπαρκῆ, ἀλλ' ἀποτελοῦσιν ἄφευκτον τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐπιψηφισθείσης δυνάμεως τοῦ στρατοῦ πρὸς κραταίωσιν τῶν νόμων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ληφθέντα παρὰ τῆς κυβερνήσεως μέτρα διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ λαμβάνουν αἰσίαν ἔκβασιν, προτείνω ὅπως προστεθῶσιν εἰς τὸν ὑποβλη-

θέντα ἤδη εἰς ὑμᾶς προϋπολογισμὸν τὰ ἑξῆς ποσά, ἀναγκαῖα διὰ τὴν συντήρησιν πλήρους τῆς ὀργανικῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὁροφυλακῆς, ἤτοι εἰς μὲν τὸ κεφάλ. XIX «ἔξοδα τῆς χωροφυλακῆς» δραχ. 53000.

Εἰς δὲ τὸ XX κεφ. «ἔξοδα τῆς ὁροφυλακῆς» δρ. 133681: 20.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Ἰανουαρίου 1849.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.
Α. Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΗ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν δήλωσιν περὶ προσθήκης 183,683 δραχ. 20 λεπτὰ, εἰς τὸν παρουσιασθέντα ἤδη προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας διὰ τὸ ἔτος 1849 πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὀργανικῆς δυνάμεως τῶν πεζῶν χωροφυλάκων· ἤτοι 53000 δραχμὰς εἰς τὸ XIX κεφάλαιον, καὶ 133683 δραχ. 20 λεπ. εἰς τὸ XX κεφάλαιον.

Ὁ Ἡμέτερος Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν θέλει ἐνεργήσει τὸ παρὸν διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἰανουαρίου 1849.

Ο Θ Ω Ν.

Α. Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. »

Ἀκολούθως ἐρωτήσεως γενομένης, ἐὰν ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ε. ε. ἐπιτροπὴ ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν της, ἀπήντησεν ἓν μέλος αὐτῆς ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ συνεδριάσασα προκαταρκτικῶς, ἐρρύθμισε τὴν πορείαν τῶν ἔργων της. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπεφασίσθη νὰ συνέρχηται εἰς ἐργασίαν, ὁσάκις ἡ βουλὴ δὲν συνεδριάζῃ, τοῦτο ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ὡς γνωστὸν ὀλίγας ἡμέρας ἐσχόλασεν ἡ βουλή. Ἄλλως τε, ἠσθένησε καὶ ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς, ὅστις ἔχων εἰδικὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γνώσεις, ἤθελε συντελέσει οὐσιωδῶς.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἡ βραδύτης αὕτη τῆς ἐπιτροπῆς δὲν νομίζει ὅτι προέρχεται κυρίως ἐκ τῶν ἀνωτέρω αἰτιῶν, καὶ ἔπρεπεν, ἐὰν ἠθέλομεν ταχείαν τοῦ ἔργου διεξαγωγὴν, νὰ ὑποδιαιρεθῇ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς ἄλλας ὑποδεεστέρας, ἤτοι εἰς ὑποεπιτροπάς, καὶ ἑκάστη τούτων ἀνὰ ἕνα προϋπολογισμὸν λαμβάνουσα νὰ τὸν ἐπεξεργασθῇ, διότι ἄλλως δὲν θέλομεν προχωρήσει εἰς ἓν ἀποτέλεσμα. Ἐκτὸς τούτου, ἐπειδὴ δὲν ἔγινεν ἡ ὑποδιαίρεσις αὕτη καὶ ἐπρόκειτο νὰ συνέλθωσιν ὅλα τὰ τῆς ἐπιτροπῆς μέλη, ποτὲ μὲν ἠσθένει ὁ εἷς, ποτὲ δὲ παρεμποδίζετο ὁ ἄλλος καὶ ἐκ τούτου δὲν ἔγινέ τι. Διὸ ἐπαναλέγει τὴν ἀνάγκην ὑποδιαιρέσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος ὅτι ἡ βουλὴ ἐμπιστευθεῖσα τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς εἰδικὴν ἐπὶ τούτου ἐπιτροπὴν, δὲν πρέπει οὔτε νὰ κανονίσῃ τὰς πράξεις αὐτῆς, εἰς μόνην δὲ τὴν ἰδίαν ἀπόκειται νὰ διεξαγάγῃ ὡς αἴδε τὸ ἔργον της. Ἀλλ' ἡ βουλὴ καίτοι ἀναγνωρίζουσα τὴν δικαιοδοσίαν ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς, δύναται ὅμως νὰ τὴν προτρέψῃ ὥστε νὰ ἐπισπεύσῃ τὰς ἐργασίας της, διότι μὴ ἔχων ἄλλας ἐργασίας βιάζεται τὸ σῶμα νὰ ἀπρακτῇ.

Οὕτω δὲ ἀποφηναμένης τῆς βουλῆς νὰ ἐπιταχυνθῇ ὅσον ἔνεστιν ἡ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπεξεργασία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τινὸς ἐὰν ἡ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ προώδευσεν εἰς τὸ ἔργον της, ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος ταύτης ὅτι ὁσημέραι προβαίνει εἰς τὰς ἐργασίας της καὶ ταχέως ἐλπίζει νὰ ὑποβάλῃ τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἀκολούθως ἐγένετο παρὰ τοῦ ἑτέρου ἀντιπροέδρου καὶ ἑνὸς τῶν γραμματέων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Νάκου καὶ Τσανετάκη κλήρωσις συγγραφητηρίου ἐπιτροπῆς διὰ τὴν παρασχεθῆ ἑορτὴν τῶν ἀποβατηρίων τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος, ἔλαχον δὲ οἱ ΚΚ. Ἰω. Παππατζώνης, Ν. Ἰατρὸς, Ζάνος, Γ. Α. Ἀντωνόπουλος, Σουμαρίπας, Γ. Μαυρομιχάλης, Παππαδημητρίου, Κ. Δαρειώτης, Α. Δημητρίου καὶ Μοσχούλας.

Ἐπίσης ἐγένετο ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ψηφολέκτας καὶ ἡ μηνιαία κλήρωσις τῶν τμημάτων, ἔλαχον δὲ τὰ ὀνόματα τῶν βουλευτῶν ὡς ἑφεξῆς·

Μηνιαία κλήρωσις τῶν Τμημάτων διὰ τὸν μῆνα φεβρουάριον 1849.

Α.	Β.	Γ.
Α. Παππατσώρης	Δ. Α. Κουντουριώτης.	Χ. Τζῖνος
Α. Γουζούνης	Α. Πετράκης	Α. Κουντουριώτης
Ἐμ. Χ. Τσούχλος	Κ. Βίτσος	Παπαδιαμαντόπουλος
Ἐμ. Μιλετόπουλος	Βλ. Νικολαΐδης	Μ. Σισίνης
Τ. Παλαμίδης.	Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Σ. Στράτος
Λουκᾶς Στεφάνου	Θ. Πετρινός.	Γ. Μῆτσος
Γ. Μπάστας	Γ. Λογιωτατίδης	Δημ. Καλλιφρονᾶς.
Γ. Κ. Πετμεζᾶς	Ἀνδρ. Νοταρᾶς	Π. Α. Ζάνος

Δ. Σακελλαριάδης.	Π. Δαρειώτης	Ι. Κλίμακας
Ι. Οἰκονόμου	Ν. Ἰατρὸς	Κ. Νάζος.
Μ. Βιτάλης	Σ. Ἀντωνιάδης.	Ι. Ἀντωνόπουλος.
Μιχαλόπουλος	Κ. Τσουκαλᾶς.	Κ Μανέτας
Σ. Λογοθετόπουλος	Γερμ. Μαυρομιχάλης	Χ. Σουμαρίπας.
Μ. Ἀναστασόπουλος	Γ. Παππανικολάου	Ἰω. Τομαρᾶς
Εὐς. Καλογερᾶς	Γ. Ἀντωνόπουλος	Μ. Δ. Καΐρης.
Κ. Σχινᾶς	Κων. Δυοβουνιώτης	Παναπριφτόπουλος
Γ. Μπάνης	Γ. Γιολδάσης	Δ. Κουμανιώτης.
Γ. Ῥιζόπουλος	Ἐμμ. Ἀντίπας.	Ι. Τασσαῖος
Εὐς. Σπυρίδωνος.		

Δ.

Ἠλίας Παππαδαῖος	Ι. Παππατσώνης	Δ. Χατσίσκος.
Κλεομ. Οἰκονόμου	Κ. Ἀντωνιάδης	Ἰω. Α. Χατσόπουλος.
Κ. Δαρειώτης.	Π. Παππατσώνης	Κ. Τζαβέλλας.
Γ. Παπαδημητρίου	Γ. Σ. Κριεζῆς	Νικόλ. Μπούτουνας
Δ. Ὀρεινός.	Χρ. Ν. Δεμάθας.	Ἰω. Γ. Κριεζῆς
Κων. Βρυζάκης	Ν. Τσαλακώστας	Α. Καστανᾶς
Α. Ἁρμάος	Ν. Μπούκουρας.	Ι. Πετμέζης
Α. Δανόπουλος.	Πέτρος Τσανετάκης	Νικόλ. Κορριωτάκης
Ι. Γκούρας.	Δ. Κονδύλης	Σ. Βαλέττας
Ἠλ. Γιατράκος	Γ. Κ. Βελῆς	Α. Δημητρίου
Στέφ. Στεφανόπουλος.	Δημ. Δεληγεώργης.	Π. Κ. Μαυρομιχάλης
Ν. Μοσχούλας	Π. Τσιμπουράκης	Εὐς. Οἰκονομόπουλος
Κ. Φασίτσας.	Σ. Βαρότσης	Σ. Δεληγιαννάκης
Ι. Περίδης	Εὐστρ. Παρίσης	Π. Ματάλας
Μακρυποκάμισος.	Μ. Ἰατρὸς	Μελ. Χ. Μελέτης
Α. Ἀλεξανδρόπουλος.	Α. Κεχαγιᾶς	Γρηγ. Χατσηγιάννος
Σ. Γρίβας	Παῦλος Λεντούδης	Ματ. Πρωτοπαπᾶς
Β. Πετμεζᾶς.	Α. Μάμουκας.	Π. Μοναστηριώτης.

Ζ.

Δ. Βιρβίλης	Νικόλαος Ἀνδρίκου	Σταμ. Νικολαΐδης
Α. Γεωργαντᾶς	Π. Ῥάγκος	Ἐμ. Α. Ὀρλὼφ
Γρ. Ν. Κορφιωτάκης.	Α. Κανελλόπουλος.	Ζ. Δεπάστας
Π. Δεληγιάννης	Θ. Μέξης.	Α. Π. Νάκος
Ἀθ. Δανηλόπουλος	Γ. Κονδύλης	Δ. Καμπάνης
Μ Βαλέττας.	Γ. Ἰω. Βατίστας.	Ἰω. Ζάρκος.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος παρατηρήσας ὅτι ἡ βουλὴ θέλει συνέλθει εἰς συνεδρίασιν εὐθὺς ἀφοῦ παρασκευασθῶσι νέαι ἐργασίαι, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Ὁ Γραμματεύς.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΘ'.

Τῆς 9 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν βουλευτῶν Μέξη καὶ Βεΐκου ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ χορηγηθῇ ὑπὸ τὸν ὅρον πρὸς μὲν τὸν πρῶτον μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας, πρὸς δὲ τὸν ἕτερον μηνιαία παράτασις.

Ἐγένετο ἔπειτα ἡ εἰς ἓν τμημάτων παραπομπὴ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου ὑπὸ τοῦ γραμματέως καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Π. Τσανετάκη καὶ Γ. Μαυρομιχάλου, ἔλαχε δὲ εἰς τὸ Ϛ'. τμῆμα.

Παρελθὼν μετὰ τοῦτο ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ τριμήνου πιστώσεως διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ ἐκθέσεως· ἔχουσι δ' οὕτω.

« Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι !

Τὰ διὰ τὸν λήξαντα ἤδη μῆνα ἔξοδα τοῦ Κράτους κατέζησαν ἀπαιτητὰ καὶ δὲν δύναται ν' ἀναβληθῇ ἐπὶ πλέον ἡ πληρωμὴ αὐτῶν ἄνευ ἐπιζημίων εἰς τὴν Κυβερνητικὴν πορείαν ἀποτελεσμάτων. Παρὰ πάντα ἄλλον εἶσθε, κύριοι, εἰς θέσιν νὰ γνωρίσητε ὅτι ἡ συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ε.ε. δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περαιωθῇ εἰς ἀμφότερα τὰ βουλευτικὰ σώματα ἐντὸς τῆς πρώτης τριμηνίας, καὶ ὅτι ἑπομένως μετὰ τὴν ἐκπνευσιν τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου μηνὸς θέλει εὑρεθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς ἣν καὶ σήμερον εὑρίσκεται θέσιν, ἐστερημένη τῶν ἀναγκαίων πιστώσεων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων.

Τούτου ἕνεκα, κύριοι, ὑποβάλλω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν νομοσχέδιον περὶ τριμήνου πιστώσεως, τῆς ὁποίας τὰ διάφορα ὑπουργεῖα θέλουν κάμει χρῆσιν, κατὰ τὰς παρουσιασθησομένας ἀνάγκας, περιοριζόμενα πάντοτε εἰς τὰς βάσεις καὶ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1848

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 8 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς Δ. Γ. ΒΟΥΓΑΡΗΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἀκόλουθον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 8 Φεβρουαρίου 1849.

Ο Θ Ω Ν.

Δ. Γ. ΒΟΥΤΑΡΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρ. 1. Τὰ διάφορα ὑπουργεῖα θέλουν πληρώσει ἐπὶ τῇ βάσει χρηματικῶν αὐτῶν αἰτήσεων ἐγκεκριμένων παρὰ τοῦ Βασιλέως, εἰς λογαριασμὸν τοῦ ὑποβληθέντος ἤδη εἰς τὴν Βουλὴν προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1849. τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους διὰ τὴν πρώτην τριμηνίαν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, κατὰ τὰς ἐν ἰσχύϊ λογιστικὰς διατυπώσεις, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1848 καὶ τῶν ὑπαρχόντων νόμων, διαταγμάτων ἢ κανονισμῶν.

Ἄρθρ. 2. Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἐπίσης δὲ παρελθὼν καὶ ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἔκθεσιν καὶ νομοσχέδιον περὶ ἐκλογῆς ἐνόρκων, ἔχοντα οὕτως.

«Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Περὶ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ καθιεροῦντος εἰδικοὺς συλλόγους πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων, ὅταν αὕτη δὲν ἐνεργηθῇ παρὰ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ὑπάρχουν περιπτώσεις τινὲς, ἕνεκα τῶν ὁποίων καθίσταται ἀνέφικτος ἡ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἐκλογὴ τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν ἐνόρκων.

Αἱ τοιαῦται δὲ εἶναι :

1) Ὅταν διαλυθῇ ἐπαρχιακόν τι συμβούλιον κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου ὁριζομένας περιπτώσεις.

2) Ὅταν λήξῃ ἡ σύνοδός τινων αὐτῶν, πρὶν ἐκλέξουν τὸν νόμιμον ἀριθμὸν τῶν ἐνόρκων, καὶ :

3) Ὅταν δὲν κατορθωθῇ ἡ σύνοδος ἑνὸς ἢ πλειοτέρων ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, νομίμως συγκαλεσθέντων.

Ὁ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμος, προνοῶν διὰ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ ἄρθρου, τὰς δύο πρώτας περιπτώσεις, ἀνέθετεν εἰς τὸν διοικητὴν τὸ καθῆκον ν' ἀναπληροῖ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κρίσιν τὸν παρὰ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων διὰ τοὺς δύο τούτους λόγους μὴ ἐκλεχθέντα ἀριθμὸν τῶν ἐνόρκων.

Ἀλλὰ, καὶ ἂν τὸ ἄρθρον τοῦτο τὸ θεωρήσωμεν ἐν ἰσχύϊ καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νέου περὶ ἐνόρκων νόμου, ὅστις διὰ τοῦ ἄρθρου 22 καταργεῖ πᾶσαν προλαβοῦσαν διάταξιν, ἀντιβαίνουσαν εἰς τοὺς ὁρισμούς αὐτοῦ, δὲν προβλέπει παντάπασι τὴν περίπτωσιν τῆς μὴ συγκροτήσεως τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, καὶ τοι συγκαλεσθέντων προσηκόντως. Τοιαύτη περίπτωσις ἀνεφάνη κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, καθ' ὃ τινα τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συγκροτηθῶσιν, ὅθεν καὶ αἱ ἐπαρχίαι ἐκείνων δὲν ἐχορήγησαν τὸν ἐπιβάλλοντα ἀριθμὸν τῶν ἐνόρκων.

Πρὸς διαρκῆ θεραπείαν τῆς ἐλλείψεως ταύτης ὑποβάλλεται εἰς τὴν Βουλὴν τὸ παρὸν νομοσχέδιον, δι' οὗ κυρίως σκοπεύεται νὰ πληρωθῇ τὸ κενὸν τοῦτο τῆς νομοθεσίας μας· ἀλλὰ προκειμένου λόγου περὶ ἐκπληρώσεως καθήκοντος, τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει ἓν τῶν τιμαλφεστέρων τοῦ Ἕλληνος πολίτου δικαιωμάτων, τοῦ νὰ συντρέχῃ διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν δικαστῶν ἐκείνων, εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος ἀναθέτει ν' ἀποφασίζωσι περὶ τῶν προσβολῶν κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς του, ἡ κυβέρνησις μακρὰν τοῦ νὰ ἐκτείνῃ καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 61 τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου δημιουργεῖ διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου νέων πολιτῶν σύλλογον ἐκλογικὸν ὡς τῶν τῶν ἐπαρχιακῶν συμβούλων, ὅστις θέλει ἀντικαθιστᾷ τὰ μὴ συγκροτηθέντα συμβούλια ὡς πρὸς τὸ παρ' αὐτῶν μὴ ἐκπληρωθὲν καθῆκον τῆς τῶν ἐνόρκων ἐκλογῆς. Συγχρόνως δ' ἀναθέτει εἰς αὐτὸν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ αὐτοῦ χρέους καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις περὶ ὧν ἐπρονόει τὸ αὐτὸ ἄρθρον 61 τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου.

Εἰς τὸ εἰρημένον νομοσχέδιον ἐλήφθη πρόνοια, νὰ συμπεριληφθῶσιν ἅπασαι αἱ διατάξεις ἐκεῖναι, ὅσαι ἐθεωρήθησαν ἀποχρῶσαι, ὥστε ἡ συγκρότησις τῶν τοιούτων συλλόγων νὰ καταρθοῦται εὐχερῶς καὶ συντόμως πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένων ἀναβολῶν.

Ἐπειδὴ δέ τινων ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, συγκαλεσθέντων κατὰ τὸν νόμον, ἡ συγκρότησις δὲν κατωρθώθη διὰ τὴν κατὰ τὸ 1848 ἐκλογὴν τοῦ ἐπιβαλλοντος ἀριθμοῦ τῶν ἑνόρκων, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ εἰδικὴ διάταξις, ἐπιτρέπουσα τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Φεβρουαρίου 1849.

Οἱ Ὑπουργοὶ

Τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν

Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ. Γ. ΓΛΑΡΑΚΗΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἀκόλουθον νομοσχέδιον παραγγέλλομεν τοὺς Ἡμετέρους Ὑπουργοὺς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Βουλήν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας θέλουσι τὸ ὑποστηρίξει συζητούμενον.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας διατάττομεν τὰ ἀκόλουθα.

Ἄρθρ. 1. Ὅταν ἐπέλθῃ διάλυσις ἐπαρχιακοῦ τινος συμβουλίου κατὰ τὰς παρὰ τοῦ νόμου ὁριζομένας περιπτώσεις ἢ λήξῃ ἡ σύνοδος χωρὶς νὰ ἐκλέξῃ τὸν νόμιμον ἀριθμὸν τῶν ἑνόρκων, ἢ ὅταν ἡ συγκρότησις ἑνὸς ἢ πλειοτέρων ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, νομίμως συγκαλεσθέντων, δὲν κατορθωθῇ ἐν διαστήματι τριάκοντα ἡμερῶν μετὰ τὴν ταχθεῖσαν πρὸς συγκάλεσίν του ἡμέραν, οἱ πρόεδροι τῶν συμβουλίων τῶν δήμων, τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ἁρμοδίου Νομάρχου, συνέρχονται εἰς τὴν ἕδραν ἐκείνου, καὶ ἐκλέγουν τὸν νόμιμον ἀριθμὸν τῶν ἑνόρκων.

Ἄρθρ. 2. Ὅπου ἡ περιφέρεια τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου σύγκειται ἀπὸ ἕνα μόνον δῆμον, ἀπαιτεῖται, ἐκτὸς τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἑνόρκων καὶ δύο δημοτικοὶ σύμβουλοι, οἱ λαχόντες, ὡς τοιοῦτοι, τὰς πλειοτέρας ψήφους. Μεταξὺ τῶν ἐχόντων ἴσας ψήφους ἀποφασίζει ὁ κλῆρος, ἡ δὲ κλήρωσις ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ἐπάρχου, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ τοῦ δημάρχου τῆς πρωτευούσης, ὅπου δὲ ἡ περιφέρεια σύγκειται ἀπὸ δύο δήμους, θέλει λαμβάνει μέρος εἰς

τὴν τοιαύτην ἐκλογὴν ὁ ἔχων τὰς πλειοτέρας ψήφους σύμβουλος τοῦ δήμου τῆς ἕδρας τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου.

Ἄρθρ. 3. Ἐν περιπτώσει κωλύματος, ἢ ἐλλείψεως προέδρου τινὸς δημοτικοῦ συμβουλίου, θέλει καλεῖσθαι ἀντ' αὐτοῦ ὁ δημοτικὸς σύμβουλος, ὁ λαχὼν τὰς πλειοτέρας ψήφους τῶν ἄλλων. Μεταξὺ τῶν ἐχόντων ἴσας ψήφους ἀποφασίζει ὁ κλῆρος κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρ. 2.

Ἄρθρ. 4. Οἱ πρόεδροι τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, ἢ οἱ νόμιμοι αὐτῶν ἀναπληρωταὶ ὀφείλουν νὰ συνέλθωσιν εἰς τὸν ὡρισμένον τόπον κατὰ τὴν ἡμέραν, ἥτις ἤθελε ταχθῇ διὰ τῆς γενομένης πρὸς αὐτοὺς εἰδοποιήσεως. Τοῦ συλλόγου τούτου προεδρεύει τὸ πρεσβύτερον αὐτοῦ μέλος, τὰ δὲ χρέη τοῦ γραμματέως ἐκπληροῖ τὸ νεώτερον, ἂν δὲν προτιμήσωσι νὰ ἐκλέξωσιν ἄλλους ἐπὶ τούτῳ.

Ἄρθρ. 5. Ὁπόταν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἄνευ ἀποχρώντος δικαιολογήματος δὲν ἐμφανίζεται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἑνόρκων, τιμωρεῖται παρὰ τοῦ Νομάρχου μὲ πρόστιμον 10—40 δραχμῶν, ἡ δὲ προϊσταμένη τῆς ἐπαρχίας διοικητικὴ ἀρχὴ δύναται νὰ καλέσῃ ἀμέσως τὸν νόμιμον αὐτοῦ ἀναπληρωτήν.

Κατὰ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ προστίμου, ὅταν ὑπερβαίνῃ τὰς 20 δραχμὰς ἐπιτρέπεται ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς κοινοποιηθῇ ἡ ἀπόρασις τοῦ Νομάρχου πρὸς τὸν καταδικαζόμενον, ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν. Ὁμοῦ μὲ τὴν ἔφεσιν πέμπονται ἐπὶ ποινῇ ἀπορρίψεως καὶ ὡς πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς ἀποδείξεις. Τὸ ὑπουργεῖον, λαμβάνον τὴν ἀπολογίαν τοῦ καταδικασθέντος, ἀποφασίζει ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς αὐτῆς.

Ἄρθρ. 6. Ὡς ἀποχρῶντα δικαιολογήματα τῆς μὴ ἐμφανίσεως θεωροῦνται.

1) Νόσος, πιστοποιουμένη ὑπὸ ἰατροῦ, ἢ ἱερέως, μὴ ἐπιτρέπουσα τὴν προσωπικὴν ἐμφάνισιν.

2) Προσηκόντως ἀποδεδειγμέναι ὑποθέσεις δημοσίου ὑπηρεσίας, ὡσαύτως μὴ ἐπιτρέπουσαι τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀπολειπομένου.

Ἡ ἐκτίμησις τῶν τοιούτων δικαιολογημάτων ἀνατίθεται εἰς τὸν Νομάρχην.

Ἄρθρ. 7. Διὰ νὰ ἔχῃ ἰσχὺν ἡ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ἐκλογὴ τῶν ἑνόρκων, ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι παρόντα τὰ

ήμίση μελη πλέον ἓν. Οὐδέποτε δὲ ἐπιτρέπεται νὰ ὦναι παρόντα ὀλιγώτερα τῶν τριῶν.

Ἄρθρ. 8. Ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐνόρκων ἐνεργεῖται κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 60 τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου, καθ' ὅσον δὲν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν παρόντα.

Ἄρθρ. 9. Ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τοὺς μὴ ἐκλεχθέντας κατὰ τὸ 1848 ἐνόρκους διὰ μίαν τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 1 προβλεπομένων περιπτώσεων.

Ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος νόμου, ἀνατίθεται εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 9 Φεβρουαρίου 1849.

ΟΘΩΝ.

Οἱ Ὑπουργοὶ Γ. ΓΑΒΡΑΚΗΣ.
Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.

Ἀκολούθως παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι ἡ κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς συστᾶσα ἐπὶ τῶν ἀνηρτημένων πινάκων ἐπιτροπὴ ἤρξατο ἤδη τῶν ἐργασιῶν της καὶ ἐτιμοσιεύθησαν μελίσσα τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς. Ὅσοι λοιπὸν βουλεύεται νομίζουσιν ὅτι πρέπει νὰ προστεθῶσιν οἱαδήποτε ὀνόματα τῶν εὐκλεῶς ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισαμένων, τὰ ὁποῖα ἐλλείπουσιν ἴσως, ἢ νὰ ἐξοβελισθῶσιν ἄλλα, τὰ ὁποῖα φρονοῦσιν ὅτι κακῶς ἀνηρτήθησαν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, δύνανται νὰ ἀναφέρωσιν εἰς τὸ προεδρεῖον τὰς παρατηρήσεις των, ἵνα λάβῃ αὐτὰς ὑπ' ὄψιν ἡ ἀνωτέρω ἐπιτροπὴ καὶ διεξαγάγῃ τὸ ἔργον ἐπιτυχέστερον.

Ἐπὶ δὲ τῇ ἐρωτήσει τινός, ἂν ἡ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Τσαλακώστα ἐπιτροπὴ ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν της, ὁ πρόεδρος ἀπαντήσας ὅτι προσεκλήθη ἤδη εἰς τοῦτο καὶ θέλει βέβαια ἐπιληφθῇ τῶν χρεῶν της, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1 μ. μ. μὴ ὑπάρχοντος ἀντικειμένου τινὸς πρὸς συζήτησιν.

Ὁ Πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Ἐμ. Μ. Παρίσης.
Μ. Χατζ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Μ'.

Τῆς 11 Φεβρουαρίου 1849.

Συναθροίσεως περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης

πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀναγγελθέντος ἔπειτα ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἀνακοίνωσις τῶν ἐκλογῶν τῶν τμημάτων, διεκοίνωσαν ταῦτα ὅτι ἐξελέξαντο, ἐκτὸς τοῦ β'. καὶ γ'. ἅπερ δὲν συνεπληρώθησαν ἔτι, κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν τάξιν προέδρους μὲν τοὺς Κ. Παλαμίδην, Περίδην, Μ. Ἰατρὸν, Τσαβέλλαν καὶ Α. Γεωργαντᾶν. Γραμματεῖς δὲ, τοὺς Κ. Καλογερᾶν, Κ. Δαρειώτην, Λεντούδην, Π. Μαυρομιχάλην καὶ Σ. Νικολαΐδην. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ ἐνόρκων νομοσχεδίου, εἰσηγητὰς τοὺς Κ. Ῥιζόπουλον, Στεφανόπουλον, Δεμάθαν, Χατζόπουλον καὶ Π. Δελιγιάννην. Ἐπίσης ἐπὶ τοῦ περὶ τριμήνου πιστώσεως νομοσχεδίου, τοὺς Κ. Βιτάλην, Κ. Δαρειώτην, Τσαλακώσταν, Κασταλιᾶν καὶ Ζάρκον. Τελευταίων ἐπὶ τῆς τῶν ἀναφορῶν ἐκθέσεως, τοὺς Κ. Α. Στεφάνου. Βρυζάκην, Βελλῆν, Πρωτοπαππᾶν καὶ Νάκον. Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ Βουλὴ ἐὰν δέχηται νὰ προσέξῃ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω νομοσχεδίων τὰ παρὰ τοῦ κανονισμοῦ ἐπιτρεπόμενα 4 μέλη, ἀπεφήνατο ἀπορατικῶς.

Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι καθ' ὃσον ἀποβλέπει τὰς ἀναφορὰς, ἡ Βουλὴ ἐγίνετο ἤδη ἑνήμερος καὶ μόλις 30 μένουσιν ἔτι ἐκ τοῦ παρελθόντος μηνός. Διὸ συνίστησι νὰ ἐπισπεύσῃ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ τὴν ἔκθεσιν τούτων, διὰ νὰ μὴ σωρεύωνται ἡ ἐργασία καὶ μένῃ ἐκκρεμὴς ἡ τῶν ἀναφερομένων τύχη. Τὴν αὐτὴν δὲ ταχύτητα καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν νομοσχεδίων προκαλέσαντος, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις, ὅτι πρὸ δύω ἤδη μηνῶν παρεπέμφθη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ὁ προϋπολογισμὸς, καὶ ὅμως εἰσέτι δὲν ὑπεβάλλεν αὐτὸ εἰς τὴν Βουλὴν ἐργασίαν. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς καὶ τὸ σῶμα βεβαίως ἐνδιαφέρεται νὰ μάθῃ τίνα τὰ αἴτια τῆς ἀναβολῆς, καὶ ἂν ἀναδέχηται τὴν εὐθύνην σύμπασα ἡ ἐπιτροπὴ ἢ μέλη μόνον αὐτῆς. Αἱ τοιαῦται δὲ ἐξηγήσεις τοσοῦτον καθίστανται ἀναγκαιότεραι, καθ' ὃσον πολλὰ διαθρυλλοῦνται περὶ τῆς ἀναβολῆς, ταύτης, καὶ ἀποδίδεται εἰς πνεῦμά τι ἰδιοτελείας, τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ διαψεύσῃ ὡς προστρίβον μῶμον εἰς τὸν χαρακτῆρά της.

Ἀπήντησε μέλος τι τῆς ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ ἐργασία ταύτης δὲν χρονολογεῖται, ὡς εἶπεν ὁ προαγορεύσας, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς συστάσεως αὐτῆς, διότι ὡς γνωστὸν ἀπησχολήθη νὰ συνεδριάζῃ ὀλίγας ἡμέρας ἐντὸς, καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο

βέβαια νὰ παρευρίσκηται συγχρόνως εἰς τὰς γενικὰς συνεδριάσεις τοῦ σώματος καὶ τὰς ἰδιαιτέρας αὐτῆς ἐργασίας. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν δὲν ἤρχετο τῶν ἐργασιῶν της, εἰμὴ πρὸ δέκα ἡμερῶν μόλις, ἀφότου ἤκλ. ἔπαυσαν αἱ γενικαὶ τοῦ σώματος συνεδριάσεις καὶ ἔκτοτε πρέπει νὰ χρονολογῆται ἡ ἐποχὴ τῶν ἐργασιῶν της. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας πολλὰ τῆς ἐπιτροπῆς μέλη δὲν συνῆλθον, ἀλλὰ δὲν ἐπέφερε τοῦτο τὴν ἐλαχίστην ἀναβολήν, ἐπειδὴ καὶ ἀπόντων αὐτῶν ἡ ἐπιτροπὴ ἦτο πλήρης. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου ἔργου ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν περὶ ἐσόδων νόμον, διότι αὐτὸς εἶναι ἡ πρώτη καὶ κυρία βάσις τοῦ ὅλου προϋπολογισμοῦ. Ἐν ὅλῳ δὲ τῷ διαστήματι τῶν ἡμερῶν τούτων ἢ δὲν ἔπαυσε ποσῶς ἡ ἐπιτροπὴ τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἢ τὰς ἀνέβαλεν ἐτ' ὀλίγον, διὰ νὰ λάβῃ ἐνίοτε πληροφορίας. Διὰ τοῦτο ἡ ἐπεξεργασία τοῦ περὶ ἐσόδων νόμου εἶναι ἤδη περὶ τὸ τέρμα της. Ἀλλ' ὁ προαγορεύσας ἠρώτησεν ἐὰν ὅλα τὰ μέλη συμμερίζωνται τῆς εὐθύνης καὶ τὴν ἐρώτησιν ταύτην δὲν δύναται νὰ κατανοήσῃ, ἐπειδὴ οὐδὲ τὰ χρέη της παρέλειψεν ἡ ἐπιτροπὴ, οὐδ' εὐθύνη τις ἐπίκειται εἰς τὰς πράξεις, ἀφ' οὗ ὡς εἶπε μάλιστα ἐξακολουθεῖ καθ' ἑκάστην συνεδριάζουσα. Δὲν ἦτο δὲ ἀντικείμενον λόγου ἐὰν αὐτὸ ἢ ἐκείνη κυκλοφορῇ ἡ ἰδέα καὶ οὐδ' ἔπρεπε νὰ ῥιφθῇ ἐν τῷ μέσῳ ὑπὸ βουλευτοῦ. Διότι, ἀφ' οὗ ἀνετέθη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὸ ἔργον τοῦ προϋπολογισμοῦ, οἱ ἀπαρτίζοντες ταύτην οὐ μόνον ἔχουσι τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς σέβονται καὶ πλήρη ἔχουσι ζῆλον διὰ τὴν ταχείαν τοῦ ἔργου παραίωσιν. Ἀποκρούει λοιπὸν ἀμφοτέρας τὰς παρατηρήσεις ταύτας τοῦ προαγορεύσαντος ὡς προσαπτούσας μῶμον εἰς ἅπασαν τὴν βουλήν. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι εἰς τὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπεξεργασίαν ἀπαντῶνται συνήθως πολλαὶ δυσχέρειαι, διὸ καὶ αἱ προλαβοῦσαι ἐπιτροπαὶ εἰς πολλὰς περιέπεσαν δυσκολίας καὶ ἐπὶ πολὺ ἐβράδυνον διὰ τοῦτο τὰς ἐργασίας των. Τοιαῦτα προσκόμματα δὲν ἠδύναντο βέβαια νὰ ἐκλείψωσι καὶ εἰς τὸ ἔργον τῆς νῦν ἐπιτροπῆς, καὶ αὐτὰ ἐπεβράδυνον ἴσως ἐνίοτε τὴν πορείαν της, ἀλλ' ἐπαναλέγει ὅτι μόνον αὐτὰ καὶ οὐχὶ ἄλλοι ἀνάξιοι τῆς ἐπιτροπῆς λόγοι.

Ἀντέλεξεν ὁ προαγορεύσας ὅτι δὲν εἶναι ἀποχρῶντες οἱ λόγοι τῆς μέχρι τοῦδε ἀναβολῆς καὶ τὸ κατ' αὐτὸν δὲν πείθεται εἰς τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις. Ἐπειδὴ καὶ ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργάζηται ἡ ἐπιτροπὴ συνεδριαζούσης τῆς βουλῆς, ἡ βουλὴ ὅμως ἔπαυσεν ἤδη τὰς ἐργασίας της ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος

καὶ μόλις τρὶς ἢ τετράκις συνεδρίασεν ἡ ἐπιτροπή. Ἄλλως τε, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐπιληφθῇ πρῶτον τοῦ περὶ ἐσόδων νόμου τοῦ Κράτους, ἠδύνατο νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὰς εἰδικὰς ἑκάστου ὑπουργείου δαπάνας, καὶ οὕτω βαίνουσα νὰ παρέχῃ συνάμα ἐργασίαν εἰς τὴν βουλήν.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ διαγράψῃ τὴν πορείαν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ὅτι οὐδέποτε αὕτη θέλει ψηφίσει τὰ ἔξοδα, πρὶν ἢ παρατηρήσῃ ποῖα τοῦ Κράτους τὰ ἔσοδα, ἐπέφερεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἐὰν σκοπὸς τῆς ἐπιτροπῆς ἦτον νὰ ἰσορροπίσῃ τὰ ἔξοδα πρὸς τὰ ἔσοδα, βεβαίως ἤθελεν εἶσθαι αἰξιέπαινος ὁ σκοπός της· ἀλλ' ἀφοῦ δὲν πρόκειται νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, ἐπαναλέγει ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπιληφθῇ τῶν ἐξόδων, διὰ νὰ μὴ ἀπρακτῇ τὸ σῶμα. Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ ἐπιταχυνθῶσιν αἱ τῆς ἐπιτροπῆς ἐργασίαι, διὰ νὰ μὴ συμβαίνωσι τοῦ λοιποῦ ταιαῦται παρεξηγήσεις.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω ἔκθεσιν καὶ νομοσχέδιον περὶ ἀνεγέρσεως διαλελυμένων μονῶν, ἔχοντα οὕτως.

« Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀνεγέρσεως διαλελυμένων Μονῶν.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι Βουλευταί!

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως ὑποβάλλων εἰς τὴν συζήτησιν ὑμῶν νομοσχέδιον περὶ ἀνεγέρσεως Μονῶν, ὅπου ἡ ἀνάγκη καλεῖ, ἐκ τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ διαλελυμένων, ὁπόταν αἰτίαι εὔλογοι ἤθελον ἀπαιτήσει τοῦτο, ἐκθέτω τοὺς λόγους, οἵτινες προεκάλεσαν τὴν σύνταξιν τοῦ εἰρημένου νομοσχεδίου.

Διάφοροι κατὰ καιροὺς αἰτήσεις ἐγένοντο παρὰ ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τὰς βουλὰς καὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν, περὶ διατηρήσεως μοναστηρίων διαλελυμένων. Ἡ κυβέρνησις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ τοιαύτας αἰτήσεις διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν.

Ἀπὸ τῆς καθιδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ μὲν δικαίωμα τοῦ ἀποφασίζειν « περὶ συστάσεως » (ὡς καὶ περὶ διαλύσεως) « μοναστικῶν καταστημάτων », ἀνῆκεν εἰς αὐτὴν τὴν Ἱερὰν Σύνοδον· τὸ δὲ ἐγκρίνειν καὶ ἐπικυροῦν, ἀπέκειτο εἰς τὴν κυβέρσιν, διότι αἱ συνοδικαὶ ἀποφάσεις ἐνεργοῦντο μετὰ προηγουμένην ἐπικύρωσιν τῆς βασιλικῆς κυβερνήσεως. (Βλ. § 2 τοῦ ἄρθρ. 13 καὶ ἄρθρ. 15 καὶ 17 τοῦ ὀργανικοῦ Βασιλικοῦ Διατάγμα-

τος 23 Ἰουλίου 1833). Μετὰ ταῦτα ὅμως, ἐκδοθέντος τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος 29 Ἀπριλίου 1843 « περὶ μεταβιβά-
» σεως τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ
» ταμείου ἀπὸ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς τὴν
» Γραμματείαν τῶν Οἰκονομικῶν », ἡ προμνησθεῖσα διάταξις ἔπαυσε νὰ ἰσχύῃ, διότι, τὸ ἄρθρον αὐτοῦ τούτου τοῦ διατάγματος, διαλαμβάνον πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν θέλει φροντίζει καὶ περὶ τῆς διαθέσεως τῶν κτημάτων τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων κατὰ τὰς ὑπαρχούσας διατάξεις, ἐπιφέρει, ὅτι « κάμμία ἀπαλλοτρίωσις τῶν κτημάτων τούτων
» δὲν δύναται νὰ γένῃ, ἂν, ἀκουσθέντος τοῦ Συμβουλίου τῆς
» Ἐπικρατείας προηγουμένως, δὲν ἀναγνωρισθῇ δι' εἰδικοῦ νόμου
» ὅτι τοῦτο συμφέρει ὡς πρὸς τὸν σκοπόν, εἰς ὃν εἶναι ἀφιε-
» ρωμένη ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία. » Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἔθεσεν, οὕτως εἰπεῖν, φραγμὸν εἰς τὸ νὰ ἀνεγερθῶσι μετὰ ταῦτα Μοναὶ διαλελυμέναι, διότι ἂν καὶ ἡ λέξις *ἀπαλλοτρίωσις*, κατὰ τὴν γραμματικὴν αὐτῆς ἔννοιαν λαμβανομένη, δὲν δύναται νὰ σημαίνῃ ἄλλο τι εἰμὴ τὴν *ἐκποίησιν* τὴν καὶ ἄλλως *πώλησιν* λεγομένην, ἡ ὁποία μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς (29 Ἀπριλίου 1843) ἦτον ἐπιτετραμμένη, δυνάμει εἰδικῶν Βασιλικῶν Διαταγμάτων προγενεστέρων ἐκδεδομένων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων, τὰ μικρᾶς ἐκτάσεως καὶ εὐτελοῦς ἀξίας σποράδην κείμενα κτήματα διαλελυμένων μοναστηρίων ἐξεποιοῦντο ἐν τακτικῇ δημοπρασίᾳ καὶ κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ περὶ ἐκποιήσεως τῶν ἐθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων Βασιλικοῦ Διατάγματος 13/25 Νοεμβρίου 1836, ἀλλ' ὅμως αὐτὴ αὕτη ἡ λέξις ἀπαλλοτρίωσις ἐκλαμβανομένη εἰς τὴν νομικὴν αὐτῆς σημασίαν, σημαίνει οὐ μόνον τὴν ὁριστικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν πρόσκαιρον μεταβίβασιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ εἰς σωματεῖον. Ἑπομένως ἄνευ νόμου εἰδικοῦ διασαφοῦντος τὴν γενικὴν ἔκφρασιν τῶν ὁρισμῶν τοῦ εἰρημένου 1 ἄρθρου τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος 29 Ἀπριλίου 1843, δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀνεγερθῶσι μοναστήρια διαλελυμένα.

Ὅθεν τὸ ὑπουργεῖον στηριζόμενον μάλιστα εἰς τὴν διάταξιν ἐκείνην τοῦ 105 ἄρθρου τοῦ συντάγματος, ἐν ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις γίνεται μνεία ὅτι καὶ ἡ περὶ τῶν μοναστικῶν καταστημάτων ἀπόφασις εἶναι ἐκ τῶν καθηκόντων τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ ἔχον ὑπ' ὄψιν διαφόρους παρ' ἐπαρχιῶν τοῦ βασιλείου αἰτήσεις, τὰς ὁποίας παρέπεμψε πρὸς αὐτὸ ἡ βουλὴ, περὶ ἀνεγέρσεως μονῶν διαλελυμένων, ὑποβάλλει εἰς τὴν συζήτησιν ὑμῶν τὸ

παρὸν νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου κατὰ μὲν τὸ 1 ἄρθρον, ὁπόταν εὔλογοι αἰτίαι ἤθελον ἀπαιτήσει τὴν ἀνέγερσιν Μονῶν τινων ἐκ τῶν ἐν τῷ βασιλείῳ διαλελυμένων, τότε θέλουσιν ἀποκαθίστασθαι αὐταὶ κατὰ τὰς διατάξεις τὰς περὶ τῶν διατηρουμένων μοναστηρίων ὑπαρχούσας ἐν γένει, τόσον, καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναχῶν ἑκάστης διατηρουμένης μονῆς ὡρισμένον ὄντα εἰς ἓξ, καὶ τούτους ἔχοντας κουράν, καθὼς καὶ τὴν ὑποχρέωσίν των εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν νενομισμένων φόρων, καὶ τὴν σύμφωνον πρὸς τοὺς ὅρους τῆς μοναστικῆς τάξεως πολιτείαν αὐτῶν. — Εἰς δὲ τὸ 6'. ἄρθρον τοῦ ἰδίου νομοσχεδίου ἐκρίθη ἐπάναγκες νὰ ἐξηγηθῇ σαφῶς ὅτι εἰς τὰς οὕτως ἀνεγερθησομένας μονὰς θέλουσι μὲν ἀποδοθῇ τὰ κτήματα ὅσα ἑκάστη τούτων εἶχε πρὸ τῆς διαλύσεώς της, οὐδεμία δὲ ἀπαίτησις ἐμπορεῖ ποτὲ νὰ γένῃ περὶ τῶν κτημάτων ἐκείνων τῆς ἰδίας μονῆς, ὅσα εὑρέθησαν τυχὸν διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου ἐκποιημένα μέχρις τῆς ἐποχῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος 29 Ἀπριλίου 1843.

Αὗται εἰσὶν αἱ κύριαι βάσεις τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ὑποβαλλομένου εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 11 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.
Ὑπουργὸς Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἀπερασίσαμεν καὶ διατάττομεν:

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον θέλει παρουσιασθῇ ὅπως ἔχει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν ἀπὸ τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, διατάττομεν:

Α'. Ἐκ τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ ὑπαρχουσῶν διαλελυμένων Μονῶν, ὅσων εὔλογοι αἰτίαι ἤθελον ἀπαιτήσει τὴν ἀνέγερσιν, αὗται δύνανται ν' ἀποκατασταθῶσι κατὰ τὰς περὶ τῶν διατηρουμένων Μονῶν γενικὰς διατάξεις.

Β'. Εἰς τὰς ἀνεγερθησομένας οὕτω Μονὰς θέλουσιν ἀποδοθῇ τὰ κτήματα ὅσα ἑκάστη τούτων εἶχε πρὸ τῆς διαλύσεώς της,

ἐκτὸς ἐκείνων, ἅτινα τυχὸν ἐξεποιήθησαν πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος 29 Ἀπριλίου 1843.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 1 Φεβρουαρίου 1849.

ΟΘΩΝ.

Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ.»

Ἐνταῦθα δὲ παρατηρήσαντός τινος ὅτι πρέπει νὰ ἐπιταχυνθῇ καὶ τὸ περὶ ἐπισκοπῶν νομοσχέδιον, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι δὲν δύναται ἢ νὰ ἐπαινέσῃ τὴν ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν μονῶν πρόνοιαν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, ἐξ ὧν πολλαὶ κατηργήθησαν, ὡς μὴ ὠφελεῦν· ἀλλὰ λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς περὶ ἐπισκοπῶν γενομένης παρατηρήσεως, συνίστησεν εἰς τὸν ὑπουργὸν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ εἰσαχθῇ ὅσον τάχιον καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου τὸ περὶ ἱερᾶς συνόδου νομοσχέδιον καὶ ἔπειτα τὸ περὶ ἐπισκοπῶν. Ὅτι δὲ τὸ περὶ ὀργανισμοῦ τῆς συνόδου νομοσχέδιον πρέπει νὰ προηγηθῇ παντὸς ἄλλου ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος καταφαίνεται, ἐπειδὴ πρέπει νὰ ῥυθμίσωμεν πρῶτον τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν, καὶ ἔπειτα νὰ ἐπιληρθώμεν τῶν ἄλλων, καθ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἡ ἀρχικὴ βάσις, ἐξ ἧς ἀπορρέουσιν ὅλα τὰ ἄλλα. Διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὴν πρώτην περίοδον εἰσήχθη εἰς τὰς Βουλὰς, καὶ συνεζητήθη ἐν τοῖς πρώτοις, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν διάλυσιν τῆς Βουλῆς δὲν ἐπεραιώθη. Συνίστησι λοιπὸν εἰς τὸν ὑπουργὸν νὰ ἐπισπεύσῃ κατὰ προτίμησιν τὴν εἰσαγωγὴν τοιούτου νομοσχεδίου.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἔχει νὰ ἀνειτάξῃ τι πρὸς τὰ ἀνωτέρω, καὶ παρατηρεῖ ὅτι τὸ μὲν περὶ ἐπισκοπῶν νομοσχέδιον εἶναι ἕτοιμον ἤδη καὶ προσεχῶς θέλει ὑποβληθῇ· ἀλλὰ τὸ περὶ συνόδου αἰτούμενον νομοσχέδιον μὴ παρασκευασθὲν εἰσέτι δὲν δύναται νὰ εἰσαγάγῃ ταχέως. Τοῦτο ὅμως δὲν δύναται νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ἑτέρων, ἐπειδὴ ἀνάγκη παραδέχεται τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ, ὑφίσταται ὅμως καὶ ἤδη ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ὥστε δυνάμεθα νὰ μὴ παραλείψωμεν τὰ ἤδη ἑτοιμασθέντα.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην ὑπάρχει τι ἀντιφατικὸν, ἐπειδὴ τὸ περὶ ἐπισκοπῶν νομοσχέδιον δὲν εἶναι εἰμὴ ἀπόῤῥοια τοῦ ὀργανικοῦ περὶ συνόδου νομοσχεδίου καὶ δὲν δύναται ποσῶς νὰ ὑπάρξῃ, ἂν δὲν προηγηθῇ τοῦτο. Ἂν δὲ ἀληθῶς ὑπάρχῃ τοιαύτη ὑγιὴς ἀρχὴ, πρέπει, ὡς εἶπε, νὰ προηγηθῇ τὸ περὶ συνόδου νομοσχέδιον.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι γνωρίζει μὲν τὴν ἀρχὴν ταύτην

ἀλλὰ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰς ἐπισκοπὰς δὲν ὑπάρχει τοιοῦτόν τι νομοσχέδιον μέχρι τοῦδε, ἐν ᾧ περὶ ὀργανισμοῦ τῆς συνόδου, ὡς γνωστὸν, ὑπάρχει. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐνόμισε προτιμότερον νὰ ἐργασθῇ πρῶτον εἰς τὸ περὶ ἐπισκοπῶν νομοσχέδιον, ὡς μὴ ὑπάρχοντος νόμου, ἀκολούθως δὲ τὸ αὐτὸ νὰ πράξῃ καὶ περὶ συνόδου.

Ἐπέφερεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι κατὰ τὸ καταστατικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ ἐψηφίσθη ἐν τῇ πρώτῃ βουλευτικῇ περιόδῳ ἐδόθη ἄλλος τις ὀργανισμὸς εἰς τὴν σύνοδον. Ἐὰν λοιπὸν εἴπωμεν ἤδη ὅτι ὑπάρχει νόμος περὶ συνόδου, προφανῶς ἀντιλέγομεν, ἐπειδὴ ἡ σύνοδος ἐνεργεῖ σήμερον κατὰ τὰ πρὸ τῆς μεταβολῆς ὡρισμένα, ἐν ᾧ τὸ σύνταγμα ὁρίζει ὅτι πρέπει νὰ γίνηται τοῦτο κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας. Ἐὰν λοιπὸν εἴπωμεν ἤδη ὅτι ἡ τῶν ἐπισκόπων ἐκλογὴ δύναται νὰ ἐκπηγάζῃ παρὰ τῆς νῦν συνόδου, ὁμολογουμένως ἀντιφάσκομεν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι καὶ πρότερον εἶπεν ὅτι δὲν ἀντιτείνει εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ περὶ συνόδου νομοσχεδίου, ἀλλὰ δὲν ὑπόσχεται ταχεῖαν τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ, ἵνα μὴ τυχὸν ψευσθῇ πρὸς τὸ σῶμα. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν τῶν ἀρχιερέσιων χειροτόνησιν, παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἐκκλησία δὲν ἐμπεριέχει τὸ ἔθνος, ἀλλὰ τὸ ἔθνος ἐμπεριέχει αὐτὴν, καὶ ὁ διορισμὸς τούτων δὲν ἐκπηγάζει παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ κατ' εὐθείαν παρὰ τῆς κοινωνίας, παρὰ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐμποδισθῇ, καθ' ὅσον ὑπάρχει μάλιστα καταστατικὸν περὶ συνόδου. Ἐπειδὴ ἐὰν ἡ ἱερὰ ἡμῶν ἐκκλησία δὲν ἐνήργησεν ἔτι χειροτονίας, ἔπραξεν ὅμως καθαιρέσεις καὶ τὸ πρᾶγμα καταντᾷ τὸ αὐτό.

Ἐνταῦθα παρατηρήσας ὁ πρόεδρος ὅτι ὅταν τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον εἰσαχθῇ, δύνανται νὰ ἀναπτυχθῶσι τὰ δέοντα, ἀνήγγειλεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως γενησομένης τὴν 16 τοῦ ἐνεστῶτος, θέλει εἶσθαι ἡ ἀνάγνωσις διαφόρων ἐκθέσεων τῶν ἐπιτροπῶν, καὶ διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1. μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.
Μελέτης Χ. Μελέτης.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΑ'.

Τῆς 16 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. Βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Κατὰ πρῶτον ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι πρὸ παλλοῦ εὑρίσκονται ἤδη ἐν τῇ Βουλῇ 150 σώματα περὶ βουλευτικοῦ δικαίου, δι' ἃ ἡ Βουλὴ εἶχεν ἀποφασίσει 600 δραχ. συνδρομήν, αἵτινες ἐδόθησαν ἤδη. Ἐπίσης δὲ ἐλήφθησαν κατ' αὐτὰς καὶ 1,000 τοῦ περὶ χολέρας πονήματος σώματα, δι' ἃ ἐδόθησαν κατ' ἀπόφασιν τῆς βουλῆς 1,700 δραχμαὶ πρὸς τὸν συγγραφέα. Ἤδη δὲν μένει εἰμὴ νὰ ἀποφασίσῃ τὸ σῶμα περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως καὶ διανομῆς αὐτῶν τῶν βιβλίων, καθ' ὅσον μάλιστα ἐκ τοῦ περὶ χολέρας πονήματος ἀπεφασίσθη νὰ διανεμηθῶσι ἀντίτυπα εἰς τοὺς δήμους καὶ ἐπαρχίας.

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη νὰ διευθυνθῶσι ταῦτα παρὰ τοῦ προεδρείου εἰς μίαν τριμελῆ ἐπιτροπὴν διορισθησομένην παρὰ τοῦ προέδρου, διὰ νὰ γνωμοδοτήσῃ αὕτη περὶ τῆς καταλλήλου διανομῆς αὐτῶν.

Ἀνηγγέλθη ἀντικειμένου τῆς παρούσης ἡ ἀνάγνωσις διαφόρων ἐκθέσεων τῶν ἐπιτροπῶν, ἐφ' ᾧ παρελθὼν πρῶτον ὁ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν εἰσηγητὴς ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῶν ἔχουσαν οὕτω.

«Ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ ἐκ τῶν διαφόρων τμημάτων ἐπιτροπὴ τῶν εἰσηγητῶν, συνελθοῦσα εἰς ἓν τῶν δωματίων τῆς Βουλῆς καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ ἐν περιλήψει διαλαμβανομένας ἀναφορὰς,

Γνωμοδοτεῖ

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 29, 32, 35, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 60, 61, 62 καὶ 63 καταχωρημέναι ἀναφοραὶ, νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ληφθῶσιν ὑφ' ὧριμον σκέψιν καὶ αὗται ἐν καιρῷ τῆς ὑποβολῆς τοῦ νόμου τῶν συντάξεων, ἥτις πρέπει ὅσον τάχιον νὰ λάβῃ χώραν, διὰ νὰ μὴν ὑποκύπτωσιν οἱ πολῖται εἰς ἀπάνας ἀνωφελεῖς, καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος γίνονται

ὀχληροὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν, διότι δὲν εἶναι ὡρισμένον ποῖοι εἰσὶν οἱ εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς συντάξεως ὑπαχθησόμενοι.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 28 ἀναφορὰ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, διὰ νὰ φροντίσῃ νὰ ὑποβάλῃ ἐν καιρῷ τὸ ἀπαιτούμενον νομοσχέδιον, τὸ παραγγελλόμενον ἀπὸ τὸ ΙΕ'. ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 30 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, διὰ ν' ἀποφασισθῇ τὸ ποσὸν, ὅπερ ἐτησίως ὑποχρεωτικῶς θὰ ἐμπεριλαμβάνηται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, διὰ νὰ ἐξοφληθῇ ὅσον οἷόν τε τάχιον ἡ ὀφειλομένη, ὡς ἐπιδικασθεῖσα ποσότης, διὰ τὰ παρὰ τοῦ δημοσίου ληφθέντα κτήματα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 31 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ, διὰ νὰ δοθῇ ἔνδειξις εἰς τ' ἀποφασισθέντα, σύμφωνα ταῖς διατάξεσι τοῦ νόμου καὶ τῇ δικαιοσύνῃ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 37 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναρτημάτων συσταθεῖσαν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ κατὰ τὸ δίκαιον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 38 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ μετ' ἀκριβείας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ εἰ μὲν τ' ἀναφερόμενα ἔχουσιν ἀληθείας, νὰ τιμωρήσῃ τὸν παραβάτην τοῦ νόμου, ἄλλως τε νὰ εἰδοποιηθῇ πρὸς γνῶσίν της ἡ Βουλή.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 39 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐπενεχθῇ ἡ ἀνήκουσα θεραπεία εἰς τὰ παράπονα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 49 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ, διὰ ν' ἀποδοθῇ τὸ δίκαιον τῷ προσενεχθέντι, ἐὰν μή τι τὸ κωλύον ὑπάρχῃ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 55 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐκτελεσθῶσι τὰ νόμιμα, καὶ συγχρόνως σύμφωνα μὲ τὸ συμφέρον τῆς δημοσίου ἀσφαλείας ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ προταθέντα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 56 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ νόμιμα, ἐὰν μάλιστα πρόκηται περὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ ῥήματος τοῦ νόμου.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 57 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ νόμιμα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 58 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸ τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονο-

μικῶν ὑπουργείων μὲ τὴν αὐτὴν ἀμέσως ἀνωτέρω παρατήρησιν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 59 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ἀμοιβαίως τοῦ δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν ὑπαγορεύουσιν.

Ἐπὶ τέλους ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ, ὅτι αἱ διάφοροι τῆς Βουλῆς παραπομπαὶ τῶν ἀναφορῶν πρέπει νὰ ἐνεργῶνται μὲ ταχύτητα καὶ ἀκρίβειαν, διὰ νὰ βλέπωσι τ' ἀποτελέσματα τῶν δικαίων παραπόνων των οἱ προσφυγὴν εὑρίσκοντες εἰς μόνα τὰ νομοθετικὰ σώματα πολῖται, καὶ ἀνακουφίζωνται, ὅταν εὐλόγως ἔχωσι παράπονα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ Εἰσηγητὴς
Δ. Π. Νάκος.»

Ἐπίσης παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ περὶ τριμήνου πιστώσεως νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτω·

« *Πρὸς τὴν Βουλήν!*

Ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τριμήνου πιστώσεως ἐπιτροπὴ, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, καὶ παρατηροῦσα ὅτι τῳόντι τινὰ μὲν τῶν ἐξόδων τῆς πρώτης τριμηνίας τρέχοντος ἔτους, κατέστησαν ἤδη ἀπαιτητὰ, τὰ δὲ λοιπὰ καταστήσονται τοιαῦτα, πρὶν ἢ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περαιωθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς τρεχούσης χρήσεως, μὴ εὑρίσκουσα δὲ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιθυμίας της τοῦ νὰ ἐκλείψωσιν αἱ πιστώσεις εἰς τὴν μὴ ἐπιψήφισιν αὐτῶν,

Συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου μὲ τὴν ἑξῆς μόνον ἐν τέλει τοῦ 1 ἄρθρου τροποποίησιν, ἀντὶ τουτέστι τῆς φράσεως « καὶ τῶν ὑπαρχόντων νόμων, διαταγμάτων ἢ κανονισμῶν » νὰ τεθῇ ἡ φράσις « καὶ τῶν νόμων, διαταγμάτων καὶ κανονισμῶν, ἐφ' ὧν στηρίζονται τὰ ἔξοδα τοῦ ἔτους ἐκείνου. » Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι ὅλα τὰ ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς ἔξοδα, δὲν εἶναι εἰμὴ συνέπεια νόμου τινός, διατάγματος ἢ κανονισμοῦ, καθιεροῦντος σύστημά τι ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, χορηγίαν κτλ. καὶ ἐπιφέροντος τὰς πρὸς ἐκτέλεσιν ἀναγκαίας δαπάνας. Διὰ νὰ γίνεται λοιπὸν καταφανέστερον ὅτι τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1848 ἔξοδα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θέλουν γίνει τὰ τῆς πρώτης τριμηνίας

τῆς τρεχούσης χρήσεως, στηρίζονται εἰς τοὺς ἀναγκαίους νόμους, κανονισμοὺς καὶ διατάγματα καὶ διὰ νὰ συνδέωνται λογικώτερον αἱ δύο αὗται προτάσεις, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ φαίνωνται ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, ὡς χωρισταὶ καὶ διάφοροι βάσεις, ἔκρινεν ἀναγκαῖον ἡ ἐπιτροπή σας νὰ κάμῃ τὴν ἀνωτέρω τροποποίησιν, τὴν ὁποίαν συνιστᾷ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ εἰσηγητὴς Ι. Ζάρκος. »

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ καθιερώσεως 10 θέσεων ἀνθυπολοχαγῶν πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ ἐκθέσεως· ἔχουσι οὕτω·

« ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ συλλήψεως νεοσυλλέκτων.

Κύριοι Βουλευταί!

Ἀφ' ὅτου ἐξεδόθη ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ 1843 ἔτος, ποτὲ δὲν κατωρθώθη νὰ χορηγηθῇ ὁλόκληρος ὁ ἀριθμὸς τῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ κατ' ἔτος ψηφιζομένων ἀνδρῶν, καὶ πρὸς βεβαίωσιν τῶν λόγων μου φέρω ὑπ' ὄψιν σας τὴν ἑξῆς σημείωσιν.

Διὰ τὴν στρατολογίαν τοῦ 1845 ἔτους ἐψηφίσθησαν ἄνδρες	1280
Ἐξ αὐτῶν ἐλήφθησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ αὐτοῦ ἔτους.	746
Ἄρα ἔμειναν καθυστεροῦντες τὴν 1 Ἰανουαρίου 1846	534
Διὰ τὴν στρατολογίαν τοῦ 1846 ἔτους ἐψηφίσθησαν ἄνδρες.	842
Ἐξ αὐτῶν ἐλήφθησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ αὐτοῦ ἔτους	427
Ἄρα ἔμειναν καθυστεροῦντες τὴν 1 Ἰανουαρίου 1847	415
Διὰ τὴν στρατολογίαν τοῦ 1847 ἔτους ἐψηφίσθησαν ἄνδρες	1200

Ἐξ αὐτῶν ἐλήφθησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 781

Ἄρα ἔμειναν καθυστεροῦντες τὴν 1 Ἰανουαρίου 1848 419

Διὰ τὴν στρατολογίαν τοῦ 1848 ἔτους ἐψηφίσθησαν ἄνδρες 1000

Ἐξ αὐτῶν ἐλήφθησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 620

Ἄρα ἔμειναν καθυστεροῦντες τὴν 1 Ἰανουαρίου 1849 380

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, συνεννοήσει καὶ συγκαταθέσει μετὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, προσέφυγεν εἰς τὸ μέτρον τῆς ἐκτάκτου ἀποστολῆς ἀξιωματικῶν κατὰ νομοὺς, οἵτινες μεταβαίνοντες ἀπὸ δῆμον εἰς δῆμον καὶ ἀπὸ χωρίον εἰς χωρίον ἐνεργοῦσιν ἐπιτοπίως, διὰ τῶν ὁποίων λαμβάνουσι πληροφοριῶν καὶ ὁδηγῶν ἀπό τε τὰς διοικητικὰς καὶ δημοτικὰς ἀρχὰς, τὴν σύλληψιν καὶ ἀποστολὴν εἰς τὸν στρατὸν τῶν κληρουμένων ἀνδρῶν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ διὰ τὴν ἀποστολὴν τούτων ἀξιωματικοὶ ἀποσπῶνται ἐκ τῶν σωμάτων των, ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν ὑποφέρει τὰ μέγιστα, καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν μὴ δυνάμενον ν' αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν διὰ νὰ δυνηθῇ ν' ἀπαντήσῃ τὴν παρουσιαζομένην ἀνάγκην εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἥτις τοσοῦτον μᾶλλον καθίσταται ἐπαισθητὴ, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ στρατὸς διατελεῖ εἰς διάφορα ἀποσπάσματα, ἕνεκα τῆς σμικρότητός του, τὰ ὁποῖα ἀποσπάσματα ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἔχωσιν ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικούς, εὑρέθη τέλος εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην καὶ προτείνει διὰ τοῦ παρουσιαζομένου εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν νομοσχεδίου, τὸν σχηματισμὸν δέκα νέων θέσεων ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς, τοὺς ὁποίους νὰ διορίζῃ ἐπὶ τῆς στρατολογίας ἀνὰ ἕνα εἰς ἕκαστον τῶν δέκα νομῶν τοῦ κράτους.

Τοιουτοτρόπως τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐλπίζει νὰ προλάβῃ τὰς παρουσιαζομένας δυσκολίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν σωμάτων, ὅταν δηλαδὴ δὲν θέλωσιν ἀποσπᾶσθαι τοῦ λοιποῦ ἐξ αὐτῶν ἀξιωματικοὶ διὰ τὴν σύλλεξιν τῶν κατ' ἔτος κληρουμένων ἀνδρῶν.

Ἐκ τῶν δέκα τούτων θέσεων ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς θέλει μὲν προκύψει αὔξησις ἐξόδων εἰς τὸν στρατὸν ἐκ 12,000 δραχμῶν, ἀλλὰ τὸ ἔξοδον τοῦτο θέλει ἐπιφέρει ἐπαισθητὴν ὠφέλειαν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἥτις ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ὑποφέρει τὰ μέγιστα ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως δέκα ἀξιωματικῶν ἐκ τῶν σωμάτων των.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν θεωρεῖ μάλιστα καταλληλότερον εἰς τοιαύτην οὐσιώδη ὑπηρεσίαν νὰ διορίζωνται ἀξιωματικοὶ τοὐλάχιστον μὲ βαθμὸν λοχαγοῦ, ὡς ἔχοντες περισσοτέραν πεῖραν καὶ βαρύτητα, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἔξοδον ἤθελε κατασταθῇ πλέον ἐπαισθητὸν εἰς τὸ δημόσιον, περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ προτείνῃ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην χάριν οἰκονομίας ἀξιωματικοὺς κατωτέρου βαθμοῦ.

Προσθέτω δὲ ὅτι τοσοῦτον μᾶλλον εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ προτείνω τὴν παραδοχὴν τοῦ παρουσιαζομένου νομοσχεδίου, καθ' ὅσον ὁ προκάτοχός μου ὠνόμασεν εἰς τὸ πεζικὸν τῆς γραμμῆς ἐξ ἀνθυπολοχαγοὺς ὑπεραρίθμους, τῶν ὁποίων ἡ μισθοδοσία οὕτω πως ἐννόμως δικαιολογεῖται.

Θέλων ὑποβάλλων τὴν πρότασίν μου ταύτην εἰς τὴν σύνεσίν σας, πείθομαι ὅτι θέλετε παραδεχθῇ αὐτὴν ὡς λίαν ἀναγκαίαν διὰ τὸ καλὸν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

ΑΝΑΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Ἡμέτερος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν θέλει παρουσιάσει τὸ παρὸν νομοσχέδιον εἰς τὰς Βουλὰς καὶ ὑποστηρίξει αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Πρὸς σύλλεξιν τῶν κατ' ἔτος κληρουμένων ἀνδρῶν εἰς τὸ Κράτος διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, σχηματίζομεν δέκα θέσεις ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς.

Ἄρθρ. 2. Οἱ δέκα διορισθησόμενοι ἀνθυπολοχαγοὶ πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω δέκα θέσεων, θέλουσιν ἀπαρτίζει μέρος τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἡμετέρου πεζικοῦ τῆς γραμμῆς, θέλουσι διορίζεσθαι ἀνὰ εἷς εἰς ἕκαστον τῶν δέκα νομῶν τοῦ Κράτους πρὸς σύλλεξιν τῶν κληρουμένων ἀνδρῶν κατ' ἔτος καὶ θέλουσι διανεμηθῆ κατ' ἀναλογίαν εἰς τὰ νῦν ὑπάρχοντα τέσσαρα πεζικὰ τάγματα.

Ἄρθρ. 3. Διὰ τὰς δέκα ταύτας θέσεις ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς ἀνοίγεται πίστωσις ἐκ δραχμῶν δώδεκα χιλιάδων (12,000).

Ἄρθρ. 4. Οἱ Ἡμέτεροι ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν παραγγέλλονται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος νόμου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἕκαστον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Ἰανουαρίου 1849.

Ο Θ Ω Ν

Α. Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.»

Ἐνταῦθα ἐπέφερε τις ὅτι ἂν καὶ πρόωρα ἴσως ὅμως δὲν εἶναι ἄσκοπον νὰ παρατηρήσῃ πρὸς τὸν ὑπουργὸν ὅτι ἀντὶ τοῦ νὰ ὑποβάλῃ νομοσχέδιον περὶ δημιουργίας νέων πάλιν θέσεων, προτιμότερον ἦτον ἐὰν εἰσήγαγε νέον περὶ στρατολογίας νόμον καταλληλότερον, διότι ὁ ὑπάρχων ἤδη ἔχει ἐλλείψεις οὐχὶ μικρὰς καὶ πολλάκις ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ τροποποίησίς του. Ὅσα δὲ προσκόμματα περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς στρατολογίας ἀναφέρει ἡ ὑπουργικὴ ἔκθεσις δὲν εἶναι εἰμὴ ἀπόρροια τοῦ ἐλλειποῦς τούτου νόμου, διὸ ἡ Βουλὴ καὶ κατὰ τὴν ἀ. περίοδον εἶχε λάβει ὑπ' ὄψιν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο καὶ τὸ νῦν ὑπουργεῖον, ὡς πληροφορεῖται, παρεσκεύασε νομοσχέδιον πρὸς βελτίωσιν τοῦ πλημμελοῦς τούτου νόμου. Ἠδύνατο λοιπὸν ὁ ὑπουργὸς ἀντὶ νὰ προτείνῃ τὴν καθιέρωσιν νέων θέσεων, νὰ ὑποβάλῃ τὸ ῥηθὲν νομοσχέδιον, δι' οὗ ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς θέλει ἐξασφαλισθῆ ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος, δὲν

θέλομεν ὑποκύψει ἀφ' ἑτέρου εἰς νέα ἔξοδα καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν μάλιστα τῶν οἰκονομικῶν μας κατάστασιν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἀληθῶς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον παρασκευάζεται ἤδη καὶ πρὸς πλείονα ἐπιτυχίαν αὐτοῦ παρεπέμφθη εἰς εἰδικήν τινα ἐπιτροπήν, διὰ νὰ τὸ ἐπιθεωρήσῃ· ἀλλ' ὅσον ἐντελὴς καὶ καταλληλος ἤθελε γίνει ὁ περὶ ἀπογραφῆς νέος νόμος, ἂς μὴν ἀμφιβάλῃ τις ὅτι οὐχ ἧττον εἰσὶν ἀναγκαῖαι αἱ ἤδη αἰτούμεναι 10 θέσεις, ἵνα δι' αὐτῶν ἐνεργῆται ἡ τοῦ νόμου ἀπόφασις. Διὸ καὶ εἰς Γαλλίαν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐπίτηδες διορίζονται κατ' ἐπαρχίας τοιοῦτοι ἀξιωματικοί, διὰ νὰ ἐπιτηρῶσι τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ περὶ νεοσυλλεξίας νόμου.

Μετὰ τοῦτο ἀναγγείλας ὁ πρόεδρος ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ τριμήνου πιστώσεως νομοσχεδίου καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀναφορῶν, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.
Α. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ. Παρίσης.
Μ. Χ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΒ'.

Τῆς 17 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Κατὰ πρῶτον παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι ὁ ἐν Τεργέστῃ Ἑλληνικὸς πρόξενος Κ. Παπιολάκης προσέφερε δωρεὰν εἰς τὸ ἀναγνωστήριον τῆς βουλῆς νέαν τινὰ ἐφημερίδα ἐπιγραφομένην « Ἐμποροβιομηχανικὴν » ἡ δὲ βουλὴ ἀνέθετο εἰς τὸ προεδρεῖον νὰ ἐκφράσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἰδιαιτέραν εὐαρέσκειαν του.

Ἀνηγγέλθη ἔπειτα ἀντικείμενον ἡ συζήτησις τοῦ περὶ τριμήνου πιστώσεως νομοσχεδίου, γενομένης δ' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σ. Ἀντωνιάδου καὶ Τζαλακώστα, συνῆχθη

κατὰ τὸ ὧδε προταρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παραδέχθη αὐτὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 76.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ τριμήνου πιστώσεως νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δ. Ὀρεινὸς		Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου		Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Γρηγόριος Χαντηγιάννος	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Γεώργ. Μῆτσος	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Ἰωάννης Κλίμακας	
Πάνος Μοναστηριώτης		Α. Δημητρίου	
Σταῦρος Γρίβας		Πέτρος Α. Ζάννος	
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Μ. Ν. Βαλέττας	
Μ. Χ. Καΐρης		Χ. Ν. Δεμαθᾶς	
Δημήτριος Κανδύλης	Ν.	Ἡλ. Παππαδαῖος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Γ. Πετμεζᾶς	Ν.
Α. Σ. Δανόπουλος		Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Νικόλ. Ἰατρὸς	Ν.	Βασίλειος Πετιμεζᾶς	
Α. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς		Γ. Ν. Κορριωτάκης	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Ἀθ. Δανιλόπουλος	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.
Κ. Τζαβέλας		Βεντσερ. Νικολαΐδης	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.	Γ. Παπανικολάου	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Π. Διλιγιάννης	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Α. Ν. Μπούκουρας	
Ἀντών. Γεωργαντᾶς	Ν.	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Χαρίσιος Δεπάστας	Ν.
Γεώργ. Κανδύλης	Ν.	Ῥιμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Κ. Φασίτσας	Ν.	Α. Νοταρᾶς	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.	Ἰώαν. Οἰκονομόπουλος	
Γ. Ἰω. Βατίστας		Γ. Πανοπριστόπουλος	Ν.
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.	Ἐμ. Χ. Τσοδύλος	Ν.
Γεώργ. Κ. Βελλῆς	Ν.	Μ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος		Ν. Κορριωτάκης	Ν.
Γεώργ. Ι. Γιολδάσης		Ἐμμ. Μελετόπουλος	

Παρασκευᾶς Ματάλας		Ἀναγνώστ. Κεχαγιᾶς	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Σ. Λογοθετόπουλος	
Λουκᾶς Στέφανος		Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Βύρ. Σπυρίδωνος	Ν.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ῥ. Παλαμίδης	Ν.	Χριστόδουλος Τσίνος	
Θεόδωρος Πετρινὸς		Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Κωνστ. Μανέτας		Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος		Ἐμ. Λαζ. Ὀρλώφ	Ν.
Μελέτης Χ. Μελέτης	Ν.	Γ. Μπάστας	
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.	Κ. Θ. Δαρειώτης	Ν.
Δημ. Σακελλαριάδης	Ν.	Σ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.	Κ. Ἀντωνιάδης	
Π. Παππατσώνης		Ἰωάννης Περιδὴς	Ν.
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.	Ἀνδρέας Μαμούκας	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.	Βύστ. Μ. Παρίσης	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀντώνιος Ἀρμάς	
Σ. Α. Βαρότσης	Ν.	Μῆτρ. Ἀναστασόπουλος	
Παῦλος Λεντούδης	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Χρύσαν. Σουμακίπας	Ν.	Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Κωνστ. Βέϊκος		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.	Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.	Α. Γ. Κουντουριώτης	
Γεώργ. Μπάκος	Ν.	Δ. Α. Κουντουριώτης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης		Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Α. Μαυρομιχάλης		Δημήτριος Κατσίσκος	Ν.
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ν.
Ν. Μαυρούλας	Ν.	Γεώργ. Ῥιζόπουλος	Ν.
Α. Καναλλόπουλος	Ν.	Ἰωάν. Τασσαῖος	Ν.
Κ. Δ. Σχινᾶς		Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Γκοῦρας		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ 1. ἄρθρον καὶ περικοπὴ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτω·

« Συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου μὲ τὴν ἐρμηνείαν μόνον ἐν τέλει τοῦ πρώτου ἄρθρου τροποποίησιν, ἀντὶ τοιαύτης τῆς φράσεως « καὶ τῶν ὑπαρχόντων Νόμων, Διαταγμάτων ἢ Κανονισμῶν » νὰ τεθῇ ἡ φράσις

α καὶ τῶν νόμων, Διαταγμάτων καὶ Κανονισμῶν, ἐφ' ὧν στηρίζονται τὰ ἔξοδα τοῦ ἔτους ἐκείνου. » Γνωρίζετε, Κύριοι, ὅτι ὅλα τὰ ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς ἔξοδα, δὲν εἶναι εἰμὴ συνέπεια Νόμου τινός, Διατάγματος ἢ Κανονισμοῦ, καθιερούντος σύστημά τι ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, χορηγίαν κ.τ.λ. καὶ ἐπιφέροντος τὰς πρὸς ἐκτέλεσιν ἀναγκαίας δαπάνας. Διὰ νὰ γίνηται λοιπὸν καταφανέστερον ὅτι τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ **1848** ἔξοδα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θέλουν γίνει τὰ τῆς πρώτης τριμηνίας τῆς τρεχούσης χρήσεως, στηρίζονται εἰς τοὺς ἀναγκαίους Νόμους, Κανονισμοὺς καὶ Διατάγματα, καὶ διὰ νὰ συνδέωνται λογικώτερον αἱ δύω αὗται προτάσεις, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ φαίνωνται ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, ὡς χωρισταὶ καὶ διάφοροι βάσεις, ἔκρινεν ἀναγκαῖον ἡ ἐπιτροπή σας νὰ κάμῃ τὴν ἀνωτέρω τροποποίησιν, τὴν ὁποίαν συνιστᾷ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς Βουλῆς. »

Ἐπὶ ταύτης λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι ἡ ἐπιφερομένη τροπολογία ἐμφαίνει διπλῆν τινα ἀντίφασιν· α) εἰς τὴν παραδεδεγμένην τῆς Βουλῆς τάξιν, μεθ' ἧς ἐπεψήφισε τὰς μέχρι τοῦδε πιστώσεις καὶ β') πρὸς αὐτὴν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντων νόμων. Καὶ ἀληθῶς τὰ ὑπουργεῖα ἐζήτουν πάντοτε τὰς πιστώσεις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ εἰσαχθέντος προϋπολογισμοῦ, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἐχορηγοῦντο, διότι πᾶν ὑπουργεῖον ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι ἀρκεῖται εἰς τὴν ἔγκαιρον ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ δὲν ἔχει χρείαν πιστώσεως διὰ νὰ ἐνεργήσῃ δαπάνας. Δὲν δυνάμεθα λοιπόν, συζητοῦντες ἤδη τὴν πίστωσιν, νὰ ἀναδράμωμεν εἰς τὸν παρελθόντα προϋπολογισμόν, ἐπειδὴ τοῦτο προφανῶς εἶναι ἀντιρατικὸν καὶ ἀναστέλλει τὴν τῶν νόμων ἐκτέλεσιν. Ἐνθυμεῖται δὲ ἡ Βουλὴ ὅτι ἐπεψήφισεν ἤδη τοσαῦτα νομοσχέδια περὶ προσθήκης ἐρετείων, περὶ συντάξεων, περὶ μισθοφορίας εἰρηνοδικῶν κ.τ.λ., τὸ δὲ τελευταῖον τοῦτο εἶναι ἤδη ἐψηφισμένον ἀπὸ τοῦ Λυγούστου μηνός· ἄλλως τε, διὰ τῆς τροπολογίας ταύτης τὸ ὑπουργεῖον δεσμεύεται περὶ τὴν ἐνέργειάν του καὶ δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς νόμους τούτους, ὡς μὴ συμπεριλαμβανομένους εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Διὸ συνίστησι ν' ἀποῤῥιφθῇ ἡ τροπολογία καὶ νὰ μείνῃ ὡς ἔχει τὸ νομοσχέδιον.

Ἀντέλεξεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι κακῶς ἐξήγησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ὡς ἀρχὴν ἔθηκεν ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιψηφίζῃ τὰς πιστώσεις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ εἰσαγομένου προϋπολογισμοῦ, ἐπειδὴ τοιαύτην ἀρχὴν ποτὲ δὲν καθιέρωσεν ἡ Βουλὴ, καὶ τότε μάλιστα ἤθελε συμβῇ τὸ ἄτοπον, ὅπερ ὁ προαγορεύσας ἀνέπτυξεν. Ἀληθῶς δὲ

ἐὰν ἀναδράμωμεν εἰς τὰς κατὰ τὸ παρελθὸν γενομένας πιστώσεις, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι ὡς βάσις ἐτέθη πάντοτε ὁ προηγηθεὶς προϋπολογισμός, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γνώμων ὁ εἰσαγόμενος προϋπολογισμός, ἄγνωστος καὶ ἀόριστος ἔτι μένων. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἀνεπτύχθη ἄλλοτε ἐναντία γνώμη καὶ εἶπον ὅτι εἶναι ἐπισφαλὴς ἡ καθιέρωσις τοῦ νὰ χρησιμεύῃ ὡς βάσις ὁ ἤδη λῆξας προϋπολογισμός, διότι ἐνδέχεται νὰ μὴ παρουσιασθῶσιν αἱ αὐταὶ ἀνάγκαι καὶ περιστάσεις· ἀλλ' ἀντέλεξαν ἄλλοι ὅτι ὁ σύγχρονος προϋπολογισμὸς εἶναι τι ἀβέβαιον καὶ ἀόριστον, καὶ τότε ἀληθῶς δεσμεύεται περὶ τὴν ἐνέργειάν του τὸ ὑπουργεῖον, διότι ἀγνοεῖ τίνα ποσὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ θέλουσιν ἐγκριθῇ καὶ ἐπέλθει εἰς τὰς δαπάνας, ἐν ᾧ ὅταν ἡ βάσις ἦναι γνωστὴ, κατ' αὐτὴν δύναται νὰ ῥυθμίζῃ τὰς δαπάνας του. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ὅταν τὸ ὑπουργεῖον περιέλθῃ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ προκαταβολὴν, ἐννοεῖται ὅτι πρέπει νὰ χορηγηθῇ αὕτη, ἐπειδὴ τὴν θέλει διὰ ν' ἀπαντήσῃ τὰς δαπάνας τοῦ κράτους. Διὸ ἡ βουλὴ τὴν χορηγεῖ ἀδιστάκτως καὶ ἐπιῤῥιπτεται μόνον, ἐὰν πρέπῃ νὰ παραδεχθῇ ὅλας τὰς δαπάνας κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἀπαιτεῖται μία τις βάσις, εἰς ὁδηγὸν, δι' οὗ θέλει γίνει ἡ τῆς πιστώσεως χρῆσις, καὶ ὡς τοιοῦτος παραδέχθη ὁ προϋπάρξας προϋπολογισμός. Ἂν δ' ἐπῆλθον ἐν τῷ μεταξὺ τροποποιήσεις τινὲς, ἡ βουλὴ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ δύναται, ἐὰν δὲν τὰς ἐγκρίνῃ, νὰ τὰς ἀπορῥίψῃ καὶ οὕτω δὲν φαίνεται προδικάζουσα. Καὶ ἡ τροπολογία λοιπὸν τῆς ἐπιτροπῆς δὲν διαφέρει ποσῶς τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐγένετο μόνον πρὸς πλείονα τούτου σαφήνειαν. Ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ βάσιν ἔθηκε τὸν τοῦ **1848** προϋπολογισμόν, ἀνέφερε δὲ καὶ νόμους καὶ διατάγματα, ἀλλ' ἐννοεῖ βεβαίως τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τούτῳ ὑπάρχοντα, διότι ἄλλως ἤθελεν εἰσθαι ἀντίφασις, καθ' ὅσον ἄλλο ποσὸν ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἄλλο συνάγεται ἐκ τῶν νόμων. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐπιτροπὴ, ὁμοειδεῖς ἀμφοτέρας θεωροῦσα τὰς βάσεις, παρεδέχθη ὡς καὶ τὸ ὑπουργεῖον τὴν ἐπὶ κρατεστέραν, ἤτοι τὸν προϋπολογισμόν, ἀνέφερε δὲ καὶ τοὺς νόμους, ἐφ' ὧν στηρίζεται οὗτος. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν, ῥητῶς λέγουσαν ὅτι ἡ κυβέρνησις θέλει περιορισθῇ πάντοτε εἰς τὰς βάσεις καὶ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ **1848**. Ἐπειδὴ δὲ ἀπαντῶνται εἰς αὐτὸν καὶ νόμοι καὶ Διατάγματα, ἅπερ τὸ νομοσχέδιον ἀναφέρει, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἔπραξεν ἄλλο ἢ νὰ συνάψῃ αὐτὰ εὐκρινέ-

στερον μετὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ ἐπομένως ἐνήργησεν ὅ,τι τὸ ὑπουργεῖον ἐζήτει χωρὶς νὰ τὸ δεσμεύσῃ ποσῶς.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἐπειδὴ ὁ προαγορεύσας ἐπιμαρτυρήθη τὴν ὑπουργικὴν ἔκθεσιν, παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι χωρισταὶ αἱ δύω τῆς πιστωσεως βάσεις. Ἐπειδὴ ἐν μὲν τῇ ἐκθέσει λέγων ὅτι θέλει τηρεῖσθαι ὁ προϋπολογισμὸς, δὲν ἐννοεῖ τὸ ποσὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰ ἀντικείμενα μόνον. Νόμοι δὲ δὲν εἶναι οἱ πρὸ πολλοῦ κείμενοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀρτίως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντες. Ἐὰν δὲ παρατηρήσῃ τις, θέλει ἴδει ὅτι ἀληθῶς ἐψηφίσθησαν τοσοῦτοι νόμοι, ὡς ὁ περὶ μυλοπετρῶν τῆς Μήλου, ὁ περὶ ἰχθυοτροφείων, ὁ περὶ συστάσεως, ἐφετείων κ.λ.π. διὰ τὴν ἐκτέλεσιν δ' ὅλων τούτων ἀναμφιβόλως ἀπαιτοῦνται πλειότεραι δαπάναι, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωσιν, ὅταν διὰ τῆς προπολογίας οἱ νόμοι οὗτοι ἐξαιρεθῶσιν· ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ κάμῃ ἄρα χρῆσιν τῶν δύω παραδεχθεισῶν θεσεων εἰς τὸ περὶ μυλοπετρῶν νομοσχέδιον, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ προκύψῃ οὐ μικρὰ βλάβη εἰς τὸ ταμεῖον; ἢ πῶς θέλει δυνηθῇ νὰ διαθέσῃ τὰ ἐθνικὰ ἰχθυοτροφεῖα, ἐὰν δὲν κάμῃ τὴν ἀναγκαίαν ὑπὲρ τούτων δαπάνην; Νόμους λοιπὸν ἀναιρέων τὸ νομοσχέδιον, ἐννοεῖ ὅτι θέλει γίνει ἡ τῆς πιστωσεως χρῆσις, καθ' ὅσον δὲν ἀντιβαίνει πρὸς τοὺς μέχρι τοῦδε ὑπάρχοντας νόμους. Ἄλλως τε τὸ ὑπουργεῖον δὲν πταίει ἐὰν ζητῇ πίστωσιν, ἐπειδὴ ὁ τοῦ ἔτους τούτου προϋπολογισμὸς εἰσήχθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε δὲν συνεζητήθη εἰσέτι.

Ἀντέλεξεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα ἔχει ὡς ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, ἦτο περιττὸν τότε νὰ γίνῃ μνεία τοῦ κατὰ τὸ 1848 προϋπολογισμοῦ, ἐπειδὴ ὅταν ἡ πίστωσις στηρίζεται εἰς δύω βάσεις ἀντιθέτους καὶ μαχομένας πρὸς ἀλλήλας, δὲν χορηγεῖται οὐδόλως. Ἐκ τούτου ἄρα ἡ ἐπιτροπὴ ἐπιστευσε μᾶλλον ὅτι ἡ μὲν πίστωσις στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω προϋπολογισμοῦ, οἱ δὲ Νόμοι, Διατάγματα κ.λ.π. ὡς ἐκ περισσοῦ ἐμνημονεύθησαν. Κἂν δέ, ὡς εἶπεν ὁ ὑπουργὸς, ἡ κυβέρνησις ἤθελησε νὰ λάβῃ τὴν πίστωσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἤδη ὑπαρχόντων νόμων, ἔπρεπε νὰ τὸ εἴπῃ ὁρίζουσα τὴν ποσότητα, διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἐπιτροπὴν εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ περὶ τούτου δεόντως· ἀλλὰ μὴ γενομένου ὡς ἔπρεπε τούτου, ἡ ἐπιτροπὴ δικαίως ἠσπάσθη τὴν ἐπικρατεστέραν βάσιν, ἐν ᾗ συγχωνεύεται καὶ ἡ ἄλλη. Δὲν εἶναι δὲ ἰσχυροὶ οἱ λόγοι ὅτι πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὡρισταμένων νόμων ἀνάγκη νὰ χορηγήσωμεν πίστωσιν ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν, ἐπειδὴ ψηφίζονται μὲν πολλάκις πολλοὶ νόμοι

ἐπωφελεῖς θεωρούμενοι, ἀλλ' ἡ δυσμένεια περιστάσεων ἢ ἄλλαι ἀνάγκαι δύνανται νὰ μὴν ἐπιτρέψωσι τὴν ἐκτέλεσίν των. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν μὴ δυναμένη νὰ προίδῃ ὁποῖαι θέλουσιν εἶσθαι αὗται, συνῆψεν ἀμφοτέρας τὰς βάσεις, εἰς δὲ τὴν Βουλὴν ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι ὁ εἰσηγητὴς ἐθεώρησεν ἀμφίβολον, ἐὰν τὸ ὑπουργεῖον διὰ τῆς αἰτουμένης πιστώσεως ἐνόησε νὰ ζητήσῃ ἄλλας ἢ τὰς ἀνταποκρινομένας εἰς τὰς δαπάνας τὰς κατὰ τὸ 1848 ψηφισθείσας, καὶ διὰ νὰ σαφηνίσῃ τοῦτο, ἐπρότεινε τὴν τροπολογίαν, ἥτις ταυτίζεται, ὡς εἶπεν, μετὰ τοῦ νομοσχεδίου. Ἄλλα νομίζει ὅτι ἐκ τῶν ἄλλοτε χορηγηθεισῶν πιστωσεων καὶ τῶν ἤδη ἀναπτυχθέντων δὲν θέλει συμμορφωθῇ τὸ σῶμα τὴν τῆς ἐπιτροπῆς γνώμην. Ἐπειδὴ ἐὰν αἱ αὐταὶ δαπάναι ἦσαν πάντοτε ἀναγκαῖαι, δὲν ἤθελεν εὑρίσκεσθαι ἡ κυβέρνησις εἰς τὴν χρείαν νὰ ἐπιρρίπτῃ τὰς πιστώσεις της εἰς δύω βάσεις καὶ ἦτον ἀρκετὸν νὰ εἴπῃ μόνον ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρελθόντος προϋπολογισμοῦ ἐξαιτεῖται νέαν πίστωσιν. Ἀλλὰ τοὐναντίον πάντοτε ἀνέφερε δύω βάσεις, τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ παρελθόντος ἐνιαυτοῦ καὶ τοὺς ἤδη ὑπάρχοντας νόμους. Καὶ ἀληθῶς διὰ τὰς αἰτουμένης ἤδη πιστώσεως δὲν ζητεῖ ἡ κυβέρνησις τὰς δαπάνας τοῦ παρελθόντος, αἵτινες ὁπωσδήποτε ἐθεραπεύθησαν, ἀλλὰ τὰς διὰ τὸ ἐνεστὼς ἀναγκαίας. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἄλλαι ἦσαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης αἱ χρεῖαι καὶ ἄλλαι αἱ ἤδη πρὸ ἡμῶν ὡρισταμέναι. Ἐπειδὴ πέρυσι μὲν δὲν ὑπῆρχον τοσαῦτα νομοσχέδια, ἀλλ' ἤδη εἰσήχθησαν ἀρκετά, τὰ ὁποῖα ἡ τριπλὴ ἐξουσία ἐθεώρησεν ἀναγκαῖα, καὶ ἡ Βουλὴ ἐψήφισε, διὰ νὰ τεθῶσιν εἰς ταχεῖαν ἐνέργειαν, καὶ οὐχὶ νὰ μένωσι νεκρὰ, χάρτης ἄγραφος. Ὅταν ἡ Βουλὴ ἐργάζηται, ἀναμφιβόλως ἐργάζεται μετὰ προθέσεως σπουδαίας καὶ πᾶν ὅ,τι θεωρεῖ ἀναγκαῖον ἀποδεχομένη, πρέπει νὰ ἀπαιτῇ ὥστε νὰ μὴ μένωσι νεκρὰ τὰ μετὰ σκέψιν ὡρίμων ψηφισθέντα· ἀλλὰ διὰ νὰ προληφθῇ πᾶσα τοιαύτη τῶν ἔργων της παραμέλησις, ὅταν καθίσταται ἀνέφικτος ἡ τοῦ προϋπολογισμοῦ ψῆφισις, χορηγεῖται ἡ ἀναγκαία τῶν ἐξόδων πίστωσις καὶ ἀποφασίζεται νὰ λυφθῶσιν εἰς τοῦτο δύω βάσεις, α) ὁ τοῦ παρελθόντος ἔτους προϋπολογισμὸς, ὅστις ὡς βέβαιος, ὡς δεδοκιμασμένος ὑπὸ τῆς πείρας καὶ τῆς ἐφαρμογῆς, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀλάνθαστος βάσις, καὶ β) ἐπειδὴ πᾶν ἔτος ἔχει καὶ τὰς νέας αὐτοῦ δαπάνας, προβλέπεται ἐπιτυχῶς τοῦτο, τιθεμένης δευτέρας βάσεως, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἦναι εἰμὴ οἱ ἤδη ὑπάρχοντες

νόμοι. Ἀλλ' ὁ εἰσηγητὴς εἶπεν ὅτι ἡ παραδοχὴ ἀμφοτέρων τῶν βάσεων τούτων εἶναι ἀντίφασις καὶ δὲν πρέπει οὐδόλως νὰ ὑπάρξῃ· οὐδεὶς ὅμως ἀγνοεῖ ὅτι εἶναι εἶδός τι ἐξόδων, ὡς τὰ τῆς διαχειρίσεως, τὰ ὁποῖα δὲν στηρίζονται εἰς εἰδικοὺς νόμους καὶ ἀπορρέουσιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Τὰ τοιαῦτα λοιπὸν ἀόριστα ἔξοδα διὰ νὰ μὴ μένωσιν ὅλως μετέωρα, ἡ Βουλὴ ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ στηρίξῃ ἐπὶ τῇ βάσει προϋπάρξαντός τινος ὁρισμοῦ, καὶ τοῦτο ἐστὶν ὁ προϋπολογισμός. Εἰσὶν ὅμως καὶ ἄλλης φύσεως ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ὁρίζονται διὰ νόμων καὶ τίθενται μόνον εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ὥστε τὸ ἐντεῦθεν προκύπτον ἔξοδον νὰ ὑποστῇ ὁμοῦ μὲ τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων τοῦ κράτους τὴν ἀπαιτουμένην τῶν βουλευτικῶν σωμάτων ἐπιψήφισιν. Αὐτὰ δὲ εἶναι τὰ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων νόμων αἰτούμενα καὶ ἡ βάσις αὕτη οὐδὲν δυσχερὲς ἢ ἀντιρατικὸν ἐμφαίνει. Τοιαῦτα δὲ ἔξοδα εἶναι αἱ ἐν γένει μισθοδοσίαι, αἱ χορηγούμεναι συντάξεις, τὰ ἔξοδα τοῦ στρατοῦ κ.λ.π., ἀφ' ὧν οὐδ' ὅλως δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τὸ ὑπουργεῖον. Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ φυσικὴ τοῦ ζητήματος λύσις, τὴν ὁποίαν φρονεῖ ὅτι ἐγκρίνει τὸ σῶμα, περιττὸν δὲ νομίζει νὰ ἐμβῇ εἰς λεπτομερεῖς ἐξηγήσεις τῶν νόμων, διότι δὲν πρόκειται βέβαια νὰ ψηφισθῶσιν ἤδη. Τὰ νομοσχέδια ταῦτα συνεζητήθησαν, ἔλαβον ἰσχὺν νόμου καὶ εἶναι ὅλως ἄκαιρον νὰ συζητηθῶσιν ἐνταῦθα. Ἀφ' οὗ δ' ἐξῆλθον ἅπαξ ἐκ τῶν τῆς Βουλῆς κόλπων, ἀφ' οὗ ἐκυρώθησαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἔλαβον ἱερότητα νόμου, οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις ἰσχύει συνταγματικῶς νὰ τοὺς ἀναστείλῃ ἐκ μονομερείας. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς καθιερώσεως ταύτης παραλείπει νὰ ἀναφέρῃ ἐνταῦθα ὅτι ὡς πρὸς τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα νόμον ἡ Βουλὴ αὐτὴ σταθμίζουσα τὸ κοινὸν συμφέρον, ἀπεφήνατο περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ταχείας ἐφαρμογῆς των· ἐπίσης δ' ἀποσιωπᾷ μὲ ποίας ἐκφραστικὰς λέξεις ἐζήτησεν ἡ Βουλὴ τὴν ταχίστην μισθοδοσίαν τῶν εἰρηνοδικῶν, διὰ νὰ παύσωσιν αἱ γινόμεναι καταχρήσεις καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν γογγυσμοὶ τοῦ λαοῦ. Οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ ὧν πρόκειται νόμων ἢ προεκαλέσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἢ ἐπεψηφίσθησαν ἀσπασίως καὶ ἐζητεῖτο ἡ ταχεῖα ἐφαρμογή των. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν ἐπὶ τῶν νόμων τούτων ὡριμον σκέψιν τῆς ἐξουσίας, μεθ' ὅλην τὴν σπουδαίαν συζήτησιν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, μετὰ τὴν πλήρη καὶ ὁμόφωνον κύρωσιν τούτων ἤθελεν εἰσθαι τῷ ὄντι παράδοξον νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὸς σήμερον ὅτι ἡ τῶν εἰρηνοδικῶν μισθοδοσία εἶναι ἀναγκαιοτάτη, ἢ τοιοῦτον τι ἄλλο· ἀλλ' ἤδη περιῆλθεν εἰς ματαίαν

περιέκβασιν, διότι οἱ νόμοι, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, δὲν δύνανται νὰ ἦναι γράμμα νεκρόν. Ἀνακεφαλαιῶν δὲ παρατηρεῖ ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἔχει καλῶς, ἐπειδὴ ἐπὶ μὲν τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ στηρίζονται τὰ ἀκανόνιστα ἔξοδα, τὰ δὲ λοιπὰ ἐπὶ τῇ βάσει ῥητῶν νόμων, διὸ πέποιθεν ὅτι θέλει παραδεχθῇ ὡς ἔχει.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἀναγκάζεται νὰ λάβῃ τὸν λόγον, διὰ ν' ἀπαντήσῃ πρός τινας ἀρχὰς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, αἵτινες κατ' αὐτὸν εἰσὶν ἐναντίαι πρὸς τὴν παρὰ τῆς βουλῆς καθιερωθεῖσαν ἐπὶ τοιούτων ὑποθέσεων τάξιν, συμβιβαζομένην μὲ τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντά της. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἐν πρώτοις εἰσαχθεῖσαν τῷ 1845 εἰς τὰς βουλὰς πίστωσιν, ὅτε τὸ ὑπουργεῖον ἐκεῖνο εὑρέθη εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ νῦν ὑπουργείου ἀνάγκην, ἐσημειοῦντο εἰς τὸ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον αἱ λέξεις μόνον « τὰ ὑπουργεῖα θέλουν πληρώσει τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους τῶν μηνῶν . . . . εἰς λογαριασμὸν τοῦ εἰσαχθέντος προϋπολογισμοῦ. » ἀλλ' ἡ τότε βουλευτικὴ ἀντιπολίτευσις ἐθεώρησεν ὅτι διὰ τῆς φράσεως ταύτης δίδεται ἀπόλυτος ἐξουσία εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ δαπανήσῃ ὅσα τυχὸν ἤθελε· διὸ ἐσημείωσε τότε πρῶτον τὰς λέξεις « ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ προηγουμένου ἔτους καὶ τῶν ὑπαρχόντων νόμων, διαταγμάτων ἢ κανονισμῶν. » Περιέχονται δὲ εἰς τὴν περίοδον ταύτην ὅλοι οἱ προεκδοθέντες νόμοι, διατάγματα καὶ κανονισμοί, διατάγματα δὲ μάλιστα λέγοντες, ἐνόουν τὰ πρὸ τῆς μεταβολῆς ἐκδοθέντα· ἀλλὰ τοῦτο προσετέθη, ὡς εἶπε, διὰ νὰ θέσωσιν ἔτι ὅρον τινὰ περιστολῆς εἰς τὴν ἐξουσίαν, ὅπερ καὶ ἐξ αὐτῆς ἔτι τῆς φράσεως καταφαίνεται· ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι ἔξοδα διὰ νόμου κανονισμένα δὲν δύνανται ν' ἀναβληθῶσι. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι δύο τινὰ ἀπαιτοῦνται εἰς τοῦτο, ἡ ψήφισις τοῦ νόμου καὶ ἡ τῆς δαπάνης χορηγία, ἀμφότερα δὲ ταῦτα εἰσὶν ἔργα νομοθετικά, καὶ οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ τὸ ἓν ἄνευ τοῦ ἑτέρου. Ἂν δὲ παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, τουτέστιν ὅτι τὰς δαπάνας πρὸς ἐκτέλεσιν παντὸς νόμου δὲν δύνανται τὰ βουλευτικὰ σώματα νὰ ἀρνηθῶσι, θέλομεν θεωρήσει τότε περιττὴν τὴν ἐκ μέρους τούτων ψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, καθόσον οὗτος κατὰ τὰ 5/6 περιέχει τοιαύτας δαπάνας, εἰς νόμους στηριζομένας καὶ μόνον κατὰ τὸ ἓν ἕκτον περίπου εἰς ἄλλας δαπάνας, αἱ ὁποῖαι καθὸ μεταβάλλονται καὶ πολλάκις ἔκτακτοι κανονίζονται διὰ μόνου τοῦ προϋπολογισμοῦ· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως, ἡ βουλὴ ὡς καὶ ἡ Γερουσία ἔχουσι πλήρη τὴν κυριαρχίαν νὰ εἴπωσιν

ὅτι δὲν θεωροῦσιν ἀναγκαίας διὰ τὸ παρὸν ἔτος ὅλας τὰς δαπάνας, ὅσας νόμος τις ἀπαιτεῖ, ἢ καὶ ἂν ἀναγκαῖαι ὦσιν, αἱ οἰκονομικαὶ περιστάσεις δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ γίνωσιν· Ἡ βουλὴ λοιπὸν δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ παραδέχηται πάντοτε τὰς δαπάνας οἱασδήποτε νόμου, ὡς ὁ ὑπουργὸς ἐσφαλμένως ἰσχυρίσθη. Εἰσήχθη ἄλλοτε ὁ περὶ ὑγιεινομείων νόμος, καὶ, ὡς ἐνθυμοῦνται πολλοί, κατηγορήθη ἐπὶ πολυτελείᾳ διὰ τὴν φαινομένην πληθὺν τῶν θέσεων. Τὸ ὑπουργεῖον συνωμολόγησε μὲν τοῦτο, ἀλλ' εἶπεν ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἦναι πάντοτε εἰς ἐνέργειαν ὅλαι αἱ θέσεις, παρὰ μόνον ἐν περιπτώσει μολυσμοῦ, ὅτε θέλουσιν εἶσθαι ἀπαραίτητοι, καθόσον, ἐὰν αἱ θέσεις αὗται δὲν ἦναι πρότερον νομοθετημέναι, δὲν θέλει εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἀκμὴν κινδύνου. Τῷ ὄντι δὲ παρεδέχθησαν μὲν αἱ θέσεις αὗται, ἀλλὰ δὲν ἐσημειώθησαν καὶ ὅλαι εἰς τὸν προϋπολογισμόν· ὑπάρχουσι λοιπὸν περιστάσεις, καθ' ἃς ἂν καὶ ἐκδίδωνται νόμοι, ἡ δαπάνη αὐτῶν δὲν καθίσταται ἀναγκαία καὶ δὲν χορηγεῖται· ἀλλὰ σήμερον δὲν πρόκειται ν' ἀποφασθῶμεν ἐνταῦθα ἂν ἦναι ἀναγκαία ἢ ὄχι ἡ δαπάνη τοῦ δεινὸς νόμου. Ἡ κυβέρνησις ζητεῖ πίστωσιν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους, εἶναι βεβαία, ἀπαραίτητος, καὶ πρέπει νὰ τῇ χορηγηθῇ· ἀλλ' ἂν ἡ πίστωσις αὕτη δοθῇ ἀπολύτως, προδικάζεται ἀπὸ τοῦδε, καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν θέλομεν συζητεῖ ἀκολούθως ἐὰν συμφέρῃ ἢ ὄχι· οὕτω δ' ἐπὶ ἓξ μῆνας ἀνεβλήθη ὁ περὶ μισθοδοσίας εἰρηνοδικῶν νόμος καὶ τὸ ὑπουργεῖον εἶχε λόγον, δι' ὃν ἐνόμιζεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν. Καὶ αὐτὸς δὲ ὑπουργὸς ὢν τῶν οἰκονομικῶν, ἀπέτεινε τὰς περὶ τούτου παρατηρήσεις του πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, ὅστις ἀποδεχθεὶς ταύτας συνεφώνησε περὶ τῆς ἀναβολῆς, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ δαπάνης ὑπὲρ τὰς 80,000 δραχμῶν καὶ αἱ οἰκονομικαὶ περιστάσεις μας δὲν συγχωροῦσι τοσαύτας δαπανῶν αὐξήσεις. Ἄλλως τε, παρατηρεῖ ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων τ. ε. εἶναι ἴσος, ἀλλ' ἡ μὲν χρῆσις τῶν ἐξόδων εἶναι βεβαιοτάτη, ἡ δὲ τῶν εἰσόδων, ἐπισφαλὴς καὶ ἄδηλος πάντοτε. Ἀλλὰ καὶ ἴσα ἂν θεωρηθῶσι τὰ ἔσοδα πρὸς τὰ ἔξοδα, ἔχομεν καὶ ἄλλα νομοσχέδια κατόπιν τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰσαχθέντα, ὧν ἡ ἐκτέλεσις ἀπαιτεῖ 180,000 δραχ. δαπάνην. Πόθεν θέλει γίνει αὕτη, πόθεν θέλει ἀναπληρωθῇ τὸ ἔλλειμμα τοῦτο, ἀφοῦ ὁμοῦ μὲ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν νομοσχεδίων δὲν κατεδείχθη, ὡς ἔπρεπε, καὶ ὁ πόρος ὅστις θέλει καλύψει τὰς δαπάνας αὐτῶν; Εἰς τοιαύτην λοιπὸν κατάστασιν οἰκονομικὴν καὶ αἱ βουλαὶ καὶ

τὸ ὑπουργεῖον συζητοῦντα τὸν προϋπολογισμὸν, συσκέπτονται καὶ ἀποφασίζουσιν ἐὰν ἦναι ἀνάγκη νὰ χορηγηθῶσιν ἢ νὰ ἀναβληθῶσιν αἱ δαπάναι νόμου τινός. Ἄλλως τε, ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται ν' ἀναβάλῃ ἀντὶ τούτων τὴν ἀπότισιν τῶν μισθοδοσιῶν, τὰ ἔξοδα τοῦ στρατοῦ καὶ τοιαῦτα κατεπείγοντα ἄλλα· διὸ αἱ πιστώσεις δὲν ἀρνοῦνται κυρίως εἰ μὴ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἔξοδα τοῦ Κράτους. Δὲν συμφωνεῖ ἑπομένως ὅτι καμμία ἀνθρωπίνη δύναμις δὲν ἰσχύει ν' ἀναβάλῃ τὴν τῶν νόμων ἐφαρμογὴν, ἤτοι τὴν μὴ χορήγησιν τῆς διὰ τοῦτο δαπάνης, διότι ἡ βουλευτικὴ δύναμις ἔχει, ὡς ἀπέδειξε, πλεῖστον τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ ὅτι χορηγεῖ ἢ δὲν χορηγεῖ τὴν δεῖνα δαπάνην. Ἀπόδειξις ὅτι ἐκ τῶν γενικῶν γραμματέων θέσεις ἐνομοθετήθησαν, εἰς πολλὰ τῶν ὑπουργείων δὲν διωρίσθη τοιοῦτος ὑπάλληλος καὶ ἡ τοῦ νόμου ἐνέργεια κατὰ τοῦτο τὸ μέρος δὲν ἐπραγματοποιήθη. Ὑπάρχουσι δὲ τοιαῦτα ἄπειρα παραδείγματα. Ἄλλως τε ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος, δὲν βλέπει κίνδυνόν τινα, ἐὰν ἡ τοῦ ἀνωτέρω νόμου ἐκτέλεσις ἀναβληθῇ ἐπ' ὀλίγον, ἤτοι μέχρι τῆς συζητήσεως καὶ ψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ κακῶς ὁ προαγορεύσας ἐξήγαγεν ὅτι ἐκεῖνος ἠθέλησε νὰ θέσῃ εἰς ἀμφιβολίαν τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ βουλὴ νὰ χορηγῇ ἢ μὴ τὰ ἔξοδα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου τινός, διότι τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι ἀδιαφιλονείκητον, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δὲν δύναται ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν νόμων, ὡς ὁ προαγορεύσας ὑπέδειξεν. Καθότι, ὡς εἰς τὴν σύνταξιν ἑνὸς νόμου λαμβάνουσι μέρος καὶ τὰ τρία νομοθετικὰ σώματα, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀκύρωσιν ἢ ἀναστολὴν αὐτοῦ εἶναι ἀναγκαία ὁμοίως ἡ συνδρομὴ καὶ τῶν τριῶν σωμάτων· καὶ αὕτη ὁμοίως εἶναι ἀρχὴ ἀναντίρρητος. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶναι ἂν πρέπῃ νὰ παραδεχθῇ ἡ Βουλὴ τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ τὴν πίστωσιν τῶν ἐξόδων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1848 καὶ τῶν ὑπαρχόντων νόμων, κανονισμῶν καὶ διαταγμάτων, ἢ τὴν γνωμοδότησιν τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις θέλει νὰ χορηγηθῇ ἡ πίστωσις μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1848. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὕτω θέλουσι μείνει ἀνενέργητοι τόσοι νόμοι μετὰ ταῦτα ἐπαλθόντες, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγκη ἀνεγνωρίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ διὰ τοῦτο ἐψηφίσθησαν παρὰ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καὶ ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν ὑπὸ τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας,

ἔπεται ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ παραδεχθῇ τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἀγορεύσας ὅτι ἡ χορήγησις ἢ μὴ τῆς δαπάνης δὲν εἶναι ἀναστολὴ τοῦ νόμου· διότι ἂν ἡ κατάστασις τοῦ Κράτους δὲν συγχωρῇ δαπάνην τινά, ἡ Βουλὴ δὲν τὴν χορηγεῖ, καὶ ἐν τοσούτῳ δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀναστέλλει ἢ ἀκυρόνει νόμον.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι αὐτὸς δὲν διϊσχυρίσθη ὅτι εἰς τὴν Βουλὴν δὲν ὑπάρχει τὸ δικαίωμα ν' ἀρνηθῇ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα τὸ ὑπουργεῖον ζητεῖ παρ' αὐτῆς, ἀλλ' εἶπεν ὅτι ἀφ' οὗ τὰ σώματα ἐπεψήφισαν νόμον τινά, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ τὸν ἐνεργήσῃ καὶ νὰ μὴ τὸν ἀναστείλῃ· διὰ τοῦτο παρουσιάζεται καὶ ζητεῖ παρὰ τῶν Βουλῶν καὶ τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως. Εἰδικῶς λοιπὸν περὶ τοῦ νόμου τοῦ περὶ μισθοδοσίας τῶν εἰρηνοδικῶν, ἀφοῦ ἐπεψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, τὸ ὑπουργεῖον λαβὸν αὐτὸν εἰς χεῖρας δὲν ἠδύνατο ν' ἀναστείλῃ ἐπ' ἄπειρον τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἐκθέσῃ τὴν εὐθύνην του, ὥστε ἀνέβαλε μὲν μέχρι τινὸς τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ διὰ τὰς οἰκονομικὰς περιστάσεις, ἀφοῦ ὅμως ἐβεβαιώθη ὅτι τὰ εἰσπραχθησόμενα κατὰ τὸ παρὸν ἔτος πιθανῶς θέλουσιν εἶσθαι περισσότερα τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰσπραχθέντων, ἐδημοσίευσε τὸν νόμον. Δημοσιευθέντος δὲ τούτου, δυνάμει τοῦ πρώτου ἄρθρου αὐτοῦ, κατηργήθησαν ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἐλάμβαναν οἱ εἰρηνοδίκαι. Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ μισθοδοσία, διότι ἄλλως ἡ ὑπηρεσία καταστρέφεται, ἐπειδὴ μετὰ τὴν πρᾶξιν τῆς κυρώσεως καὶ δημοσιεύσεως τοῦ νέου νόμου, ἀμέσως κατηργήθη τὸ παλαιὸν σύστημα. Τί λοιπὸν θέλει γείνει σήμερον; Δύναται ἡ Βουλὴ ἀντιφάσκουσα εἰς ἑαυτὴν νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἔπρεπεν ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία νὰ δημοσιεύσῃ τὸν νόμον; οὐχί βέβαια. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἔποψιν πολλάκις ἐγένετο σύσκεψις πρὶν ψηφισθῇ καὶ κυρωθῇ ὁ νόμος. Ἡ δ' ἀνάγκη τῆς βελτιώσεως τοῦ κλάδου τῆς δικαιοσύνης, ἥτις εἶναι ὁ ἐπιούσιος ἄρτος τοῦ λαοῦ, ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ παύσωσιν αἱ καταχρήσεις καὶ αἱ καταθλίψεις καὶ ὁ γογγυσμὸς τῶν δικαζομένων, τακτοποιουμένης τῆς κατωτάτης δικαστικῆς τάξεως τῆς ἱεραρχικῆς βαθμίδος ἔπεισαν τὸ ὑπουργεῖον νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὸν νόμον, καὶ ἤδη ζητεῖ τὰ μέσα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τε καὶ ἄλλων ὁμοίων νόμων.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ 1 ἄρθρου, ὁρίζοντος ὅτι μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νέου περὶ εἰρηνοδικῶν νόμου οἱ εἰρηνοδίκαι παύουσι νὰ λαμβάνωσι τὸ δικαίωμα τοῦ χαρτοσήμου κτλ. πείθεται ὅτι ἤδη δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἄλλως, διότι ἐδημοσιεύθη ὁ νόμος, κατὰ συνέπειαν τοῦ ὁποίου οἱ εἰρηνοδίκαι δὲν δύνανται πλέον νὰ λαμβάνουν τὰ μέχρι τοῦδε δικαιώματα τοῦ χαρτοσήμου, καὶ ἀνάγκη εἶναι νὰ δοθῇ ἡ πίστωσις. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ δαπάνη αὕτη εἶναι ὄχι εὐκαταφρόνητος, νομίζει ὅτι ἔπρεπε νὰ σκεφθῇ ὡρίμως τὸ ὑπουργεῖον πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου. Ἤδη ὅμως εὔχεται νὰ δυνηθῇ αὐτὸ νὰ ἐπαρκέσῃ καὶ εἰς τὴν δαπάνην ταύτην.

Μετὰ ταῦτα ἀνακληθείσης οὕτω τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἡ βουλή, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 1 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ἔχον οὕτω·

« Ἄρθρ. 1. Τὰ διάφορα ὑπουργεῖα θέλουν πληρώσει ἐπὶ τῇ βάσει χρηματικῶν αὐτῶν αἰτήσεων ἐγκεκριμένων παρὰ τοῦ Βασιλέως, εἰς λογαριασμὸν τοῦ ὑποβληθέντος ἤδη εἰς τὴν Βουλὴν προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1849· τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους διὰ τὴν πρώτην τριμηνίαν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, κατὰ τὰς ἐν ἰσχύϊ λογιστικὰς διατυπώσεις, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1848 καὶ τῶν ὑπαρχόντων νόμων, διαταγμάτων ἢ κανονισμῶν. »

Γενομένου δὲ δεκτοῦ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ὡς ἄρθρου 2 ἔχοντος οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους. »

Ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σ. Ἀντωνιάδου καὶ Λ. Νάκου, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὁμοιον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον τούτου ψηφισθὲν διὰ ψήφων 76· ἔχει δ' οὕτως·

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρ. 1. Τὰ διάφορα ὑπουργεῖα θέλουν πληρώσει ἐπὶ τῇ βάσει χρηματικῶν αὐτῶν αἰτήσεων ἐγκεκριμένων παρὰ τοῦ Βασιλέως,

εἰς λογαριασμὸν τοῦ ὑποβληθέντος ἤδη εἰς τὴν Βουλὴν προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1849 τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους διὰ τὴν πρώτην τριμηνίαν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, κατὰ τὰς ἐν ἰσχύϊ λογιστικὰς διατυπώσεις, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1848 καὶ τῶν ὑπαρχόντων νόμων, διαταγμάτων ἢ κανονισμῶν.

Ἄρθρ. 2. Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγελίας ἀντικειμένων τῆς ἐπαύριον τὴν συζήτησιν τῶν ἀναφορῶν ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.
Εὐστρ. Μ. Παρίσης.
Μ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΓ'.

Τῆς 18 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀνοιγομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Κατὰ πρῶτον λαβὼν τὸν λόγον ὁ βουλευτὴς Εὐρυτανίας Γ. Κ. Βελῆς, παρετήρησεν ὅτι σήμερον, καθ' ἣν στιγμὴν ἔλειπεν ἐκ τῆς οἰκίας του, ὁ ὑπομοίραρχος Κροκίδας ὑπὸ πέντε χωροφυλάκων συνωδευμένος, ἐτόλμησε παρὰ τὸν νόμον καὶ ἄνευ ἐντάλματος νὰ ἐκβιάσῃ τὸ ἄσυλον τῆς οἰκίας του, διὰ νὰ συλλάβῃ δῆθεν νέον τινὰ λῃστὴν παρ' αὐτῷ διαμένοντα. Οὕτω λοιπὸν οἱ μὲν δύο χωροφύλακες ἔμενον παρὰ τὴν θύραν τῆς ὁδοῦ φρουροῦντες, οἱ δὲ τρεῖς ἄλλοι ἀναβάντες ἐξεβίαζον τὴν ἀπαγωγὴν τοῦ ῥηθέντος νέου. Ἐκ τούτου δὲ πολὺς ἐγένετο θόρυβος, καὶ συρροὴ πολιτῶν ἐκύκλωσε τὴν οἰκίαν του, ἕκαστος δὲ σχολιάζων ὡς ἤθελε τὴν σκηνήν, διέδιδεν ὅτι εἰς τὰς οἰκίας τῶν βουλευτῶν εὑρίσκουσιν ἄσυλον οἱ κακοῦργοι κτλ. ἕως οὗ φθάσας οὗτος εἰς τὴν οἰκίαν του, παρέδωκεν εἰς τὸν ὑπομοίραρχον τὸν ζητούμενον νέον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δρᾶμα τοῦτο, σκανδαλωδέστατον

καθ' ἑαυτὸ, ἐγένετο ἄνευ ἐντάλματος συλλήψεως, καὶ προσβάλλει ἄλλως τὸν βουλευτικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα, ἡ δὲ προσβολὴ ἀντανακλᾶται εἰς ὅλον τὸ σῶμα, συνίστησιν ὥστε νὰ λάβῃ ἡ Βουλὴ τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ βουλευτικοῦ χαρακτῆρός του καὶ περιστολὴν τοιούτων ἀξιοποίνων ἔργων.

Ἀνέπτυξεν ἄλλος ὅτι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τῶν νόμων ἐκτέλεσιν, ὁσάκις οἱ λειτουργοὶ αὐτῶν δὲν τοὺς ἐκπληροῦσιν ἐν φθονότητι καὶ εἰλικρινείᾳ, ἀλλ' ἐμπαθέστερον ἐνεργοῦσι τὰς διατάξεις των, καθίστανται ἔνοχοι. Ἀλλ' ὅταν διαστρέφωσι τὸν νόμον αὐτὸν καὶ τὸν παραβιάζωσι μάλιστα, μεταχειριζόμενοι ὡς ὅπλον τὴν ἐκ τούτου ἰσχύν, τότε βεβαίως καθίστανται πολλῷ μᾶλλον ἄξιοι ποινῆς. Ἡ προσωπικὴ ἀσφάλεια καὶ τὸ ἄσυλον τοῦ πολίτου εἶναι ἱερὰ, ἀπαραβίαστα· διὸ ἂν καὶ οἱ παρ' ἡμῖν νόμοι τὰ περιέβαλον μὲ πᾶσαν ἀσφάλειαν, ἐθεωρήθησαν ὅμως τοσοῦτον πολύτιμα δικαιώματα, ὥστε καὶ τὸ σύνταγμα προνόησεν, τὰ ἐξησφάλισεν ἔτι μᾶλλον. Τῷ ὄντι δὲ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ διαγωγὴ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως προσέβαλε τὸν χαρακτῆρα τοῦ προηγορεύσαντος, καὶ ἡ ὕβρις αὕτη ἀντανακλᾶται πρὸς ἅπασαν τὴν Βουλήν. Ποία δὲ ἀρχὴ τοῦ δράματος τούτου; Ἔγραψεν ἁπλῶς, ὡς μανθάνει, ὑπάλληλός τις ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ὅτι ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κ. Βελῆ διαμένει ὄχθων εἷς νέος προϋπάρξας λῃστής. Τοῦτο ἦτον ἀρκετὸν, φαίνεται, διὰ τὸν ὑπομοίραρχον, καὶ χωρὶς τοῦ ἀπαιτουμένου ἐντάλματος, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ ἰδιαιτέρως τὸν βουλευτὴν μεταβαίνει εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μετὰ τῶν χωροφυλάκων του καὶ ἐκβιάζων αὐτὴν, ζητεῖ νὰ συλλάβῃ τὸν νέον. Ἐκ τούτου ἀναπτύσσεται ἡ σκανδαλωδεστέρα σκηνὴ, πλῆθος πολιτῶν συρρέει εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἄλλοι μὲν λέγουσιν ὅτι εἶναι οἰκία, ὅπου ἐμφωλεύουσι κακοῦργοι, ἄλλοι, ὅτι ἐν αὐτῇ κρύπτονται οἱ λῃσταὶ τοῦ Κ. Νέγρη καὶ ἄλλοι, «ἰδοὺ αἱ οἰκίαι τῶν βουλευτῶν μας.» Καὶ δὲν προτίθεται μὲν νὰ ὑπερασπίσῃ ἐνταῦθα λῃστὰς, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ γίνωνται ταῦτα ἄνευ προηγουμένης ἐξετάσεως καὶ τῆς ἀναγκαίας ἀδείας, διότι οὕτως, κατὰ τὸ σύνταγμα, συλλαμβάνεται ἄνευ ἐντάλματος, καὶ μόνον ἐπιτρέπεται τοῦτο, ἐὰν ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθῇ κακοῦργος. Ἄλλως, δὲν βλέπει ποῖος ἐπέκειτο κίνδυνος, διὰ νὰ καταβάλῃ τοσαύτην σπουδὴν ὁ ὑπομοίραρχος καὶ προκαλέσῃ οὐχὶ μικρὸν θόρυβον. Ἂν λοιπὸν συνελήφθη ὁ περὶ οὗ πρόκειται νέος ἄνευ ἐντάλματος, καὶ ἡ οἰκία τοῦ πολίτου παρεβιάσθη, ἡ πρᾶξις εἶναι ἐναντία τοῦ νόμου καὶ πρέπει νὰ ἐπανορθωθῇ. Ἄλλως τε, εἶναι σκανδαλωδεστάτη ἡ γενο-

μένη σκηνή, καὶ ἡ ἐξαγερθεῖσα κοινὴ περιέργεια καὶ ἡ ἀφορμὴ τοσούτων παρεξηγήσεων εἶναι εἰς ἄκρον ὑβριστικὰ καὶ πρέπει νὰ προκληθῇ ἡ ἐξουσία, διὰ νὰ μὴν ἐνεργῶνται δωρεὰν τοιαῦται ἀξιόποινοι πράξεις.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι ἀποδέχεται καθ' ὁλοκληρίαν τὴν τοῦ προαγορεύσαντος γνώμην, ἀλλὰ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ζητηθῶσιν ἐν πρώτοις πληροφορίαι, διὰ νὰ ἴδωμεν ἐὰν ἐν γνώσει ἐγένοντο ὅλα ταῦτα. Ἐνδιαφέρεται δὲ τοσούτῳ μᾶλλον, διότι τὸ αὐτό, ὡς ἔγγιστα, συνέβη πρὸ ὀλίγου καὶ εἰς ἕτερον βουλευτήν, τὸν Κ. Σουμαρίπαν. Ἐνήργησε δὲ μάλιστα τοῦτο, οὐχὶ πλέον ὁ ὑπομοίραρχος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἐπιτηρητὴς τῆς δικαιοσύνης, ὁ ἀντεισαγγελεύς. Παρατηρεῖ ὅτι, ἀγνοεῖ πῶς, ἔμαθεν οὗτος ὅτι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ῥηθέντος βουλευτοῦ διαμένει λῃστής τις, ὅστις ὅμως περιφέρεται ἤδη πάντῃ ἐλεύθερος, καὶ μετὰ τῆς ἀναγκαίας δυνάμεως συναδευθείς, μετέβη εἰς τὴν τοῦ Κ. Σουμαρίπα οἰκίαν. Ἐν τούτοις ἂν καὶ ὁ βουλευτὴς οὗτος δὲν ἦτον ἐκεῖ, λησμονήσας ὁ Κ. ἀντεισαγγελεὺς ὅτι εἶναι προστάτης τῶν νόμων καὶ τῆς κοινωνίας, δὲν ἐδίστασε καὶ τὴν θύραν αὐτὴν νὰ παραβιάσῃ καὶ κατ' οἶκον ἔρευναν νὰ ἐνεργήσῃ. Εἰς μάτην ὁ παρευρεθεὶς υἱὸς τοῦ βουλευτοῦ, καὶ τοι ἀνήλικος, ἀπέτεινε διαφόρους παρατηρήσεις· ὁ Κ. ἀντεισαγγελεὺς ἐνήργησε πληρέστατα ὅ,τι ἤθελε. Προτείνει λοιπὸν νὰ ζητήσῃ τὸ σῶμα πληροφορίας δι' ἀμφότερα ταῦτα, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ ἐν γνώσει εἰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ βουλευτοῦ Εὐρυτανίας ὅτι ἡ κατ' αὐτοῦ πρᾶξις ἐπήγασεν ἀπ' εὐθείας ἐκ μέρους τοῦ ὑπομοιράρχου, διότι τὸν διεβεβαίωσεν ὁ εἰσαγγελεὺς ὅτι οὐδὲ διαταγὴν ἔδωκεν, οὐδὲ γνῶσιν τῆς ὑποθέσεως ἔχει, ἐπέφερον ἄλλοι ὅτι ὁμοία τις μὲ τὰς ἀνωτέρω σκηνὴ ἐγένετο κατ' αὐτὰς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὑποστρατήγου Χριστοδ. Χ. Πέτρου, καὶ ἑτέρα εἰς τὴν τοῦ Πλαπούτα, διὸ νὰ ζητηθῶσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου πληροφορίαι καὶ περὶ τούτων συνάμα, διὰ νὰ μάθῃ ἡ βουλὴ τοὺς λόγους, δι' οὓς δὲν ἐνεργεῖται ὁ νόμος.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ διευθυνῇ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν εἰς τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, διὰ νὰ λάβῃ ταῦτα ὑπ' ὄψιν καὶ δώσῃ τάχιστα τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ ἐκθέσεως· ἔχουσι δ' οὕτω·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου, περὶ συστάσεως Διοικητικῆς Ἀστυνομίας, εἰς τοὺς Δήμους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Λόγοι πολλὰ σπουδαῖοι ὑπαγορεύουσι πάντοτε τὴν ἀνάγκην εἰδικῆς Ἀστυνομίας εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν Βασιλείων.

Ἡ πρωτεύουσα Κράτους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ πρωτεύουσα ἑνὸς δήμου, διότι δὲν περιλαμβάνει μόνον τὰ δημοτικὰ συμφέροντα ἐν ἑαυτῇ.

Αὕτη ὡς περιέχουσα τὰ τιμαλφέστατα τοῦ Κράτους ἀντικείμενα, τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰ νομοθετικὰ αὐτοῦ σώματα, ἐπικαλεῖται ἰδιαιτέραν φροντίδα καὶ πρόνοιαν· διὰ τοῦτον δὲ καὶ μόνον τὸν λόγον, ἡ ἀσφάλειά της ἐνδιαφέρει ὁλόκληρον τὸ Κράτος· εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν πόλις αὐτοῦ καὶ τὸ κέντρον ὅλων τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ σχέσεων.

Δι' αὐτὸ τοῦτο, καὶ σοφὰ ἄλλα ἔθνη παρεδέχθησαν εἰδικὸν ἀστυνομίας σύστημα εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν κατήργησαν οὐδ' εἰς τας πλέον ἀκρατήτους πρὸς τὴν ἐλευθερίαν στιγμάς των· ἐξέτειναν μάλιστα τὴν εἰδικότητα ταύτην καὶ μέχρι τῆς δημοτικῆς αὐτῆς διοικήσεως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν.

Ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, μακρὰ πεῖρα ἀπέδειξεν ἀρκούντως, ὅτι ἡ δημοτικὴ Ἀστυνομία δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως, καὶ τοῦτο ἀποδίδεται καὶ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὰς πολλὰς καὶ πολυειδεῖς ἐλλείψεις, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν χρηματικῶν μέσων τοῦ δήμου.

Ταῦτα πάντα ἔπεισαν πρό τινος καιροῦ τὴν Κυβέρνησιν νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως ἄλλης παρὰ τὴν δημοτικὴν ἀστυνομίας· καὶ ἐκ τούτου πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν, εἰς τῶν προκατόχων μου εἰσήγαγεν εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα, κατὰ τὴν πρώτην βουλευτικὴν περίοδον, Νομοσχέδιον περὶ συστάσεως διοικητικῆς ἀστυνομίας εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Βασιλείου καὶ τὸν Πειραιά.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ὑπεβλήθη εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ παρεδέχθη ὑπὸ τοῦ σώματος τούτου, ὑπεβλήθη δὲ καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλ' ἕνεκα σπουδαιοτέρων ἐργασιῶν τοῦ σώματος τούτου δὲν ἐσυζητήθη.

Σήμερον τὸ πρᾶγμα κατέστη πολὺ σοβαρότερον παρ' ὅτε πρώτην φορὰν ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν συζήτησιν τῶν βουλευτικῶν σωμάτων· αἱ λαβοῦσαι χώραν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συζητήσεις ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἐρώτισαν ἀρκούντως τὴν κοινὴν γνώμην ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τοιούτου Νόμου· ἡ δὲ ἐπιψήφισις αὐτοῦ εἶναι ἀρκοῦσα ἀναγνώρισις τῆς χρησιμότητός του· ἔκτοτε σειρὰ γεγονότων, τῶν ὁποίων ἡ διήγησις παραλείπεται, ἀφορώντων τὴν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν τῆς πρωτευούσης, διέλυσε καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν, ἐὰν ὑπῆρχε, περὶ τῆς ἀνάγκης διοικητικῆς ἀστυνομίας ἐν τῇ πρωτευούσῃ. Τὰ γεγονότα ταῦτα εἶναι τόσον σοβαρά, ὥστε ἡ ἀνάγκη καθίσταται κατεπείγουσα.

Ἐκ τῆς ἀνάγκης ταύτης ἐπειγόμενος, Κύριοι, ἔλαβον τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. καὶ ὑποβάλλω εἰς τὴν συζήτησίν σας Νομοσχέδιον περὶ συστάσεως διοικητικῆς ἀστυνομίας εἰς τὸν δῆμον τῆς πρωτευούσης καὶ τὸν τοῦ Πειραιῶς, πεποιθώς, ὅτι ἀφορῶντες εἰς τὸν σωτήριον σκοπόν, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν τῆς πρωτευούσης, θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιφέρητε τὴν ἐπιψήφισίν σας εἰς αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Γ. ΓΛΑΡΑΚΗΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῆ ὅπως ἔχει παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκυρώσαμεν καὶ διατάττομεν τὰδε.

Ἄρθρ. 1. Εἰς τὸν δῆμον τῆς πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου καὶ εἰς τὸν τοῦ Πειραιῶς ἡ ἀστυνομία ἐνεργεῖται τοῦ λοιποῦ διὰ δημοσίων ὑπαλλήλων διοριζομένων ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, αἱ δὲ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τῶν εἰρημένων δύο δήμων ἀπαλλάσσονται τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων.

Ἄρθρ. 2. Ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, διὰ μὲν τὴν πρωτεύουσαν προσδιορίζονται ὡς ἑξῆς.

α' Εἷς διοικητικὸς ἀστυνόμος, ἔχων βαθμὸν νομάρχου.

β') Εἷς ὑπαστυνόμος ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων.

γ') Εἷς ὑπαστυνόμος ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας τοῦ δήμου Ἀθηνῶν.

δ') Τέσσαρες ὑπαστυνόμοι εἷς εἰς ἕκαστον τμῆμα τῆς πόλεως.

ε') Πεντήκοντα ἀστυνομικοὶ κλητῆρες.

Διὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ εἷς ὑπαστυνόμος, ἐκπληρῶν ὅλα τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα καὶ πέντε κλητῆρες.

Ἄρθρ. 3. Ὅλοι οἱ ὑπαστυνόμοι καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες θέλουν διατελεῖ ὑπὸ τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τοῦ διοικητικοῦ ἀστυνόμου.

Ἄρθρ. 4. Παρὰ τῷ διοικητικῷ ἀστυνόμῳ διορίζεται εἷς γραμματεὺς μὲ βαθμὸν τμηματάρχου ϛ' τάξεως, εἰς ὑπογραμματεὺς καὶ δύο γραφεῖς.

Παρὰ τῷ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων ὑπαστυνόμῳ διορίζεται εἷς βοηθὸς καὶ εἷς γραφεύς, παρὰ δὲ τῷ ὑπαστυνόμῳ Πειραιῶς εἷς βοηθός.

Ὁ διοικητικὸς ἀστυνόμος, ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ καὶ οἱ ὑπαστυνόμοι θέλουν διορίζεσθαι ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Οἱ δὲ ὑπογραμματεῖς, βοηθοί, γραφεῖς καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μόνον.

Ἄρθρ. 5. Ἀπόντος ἢ κωλυομένου τοῦ διοικητικοῦ ἀστυνόμου, ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά του· ἀπόντος δὲ ἢ κωλυομένου τοῦ ὑπαστυνόμου Πειραιῶς καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων, οἱ βοηθοὶ αὐτῶν ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντά των· κωλυομένου δὲ τινος τῶν ὑπαστυνόμων ἀναπληροῖ προσωρινῶς αὐτὸν εἷς τῶν ἄλλων ὑπαστυνόμων τῶν τμημάτων, κατὰ διαταγὴν τοῦ διοικητικοῦ ἀστυνόμου.

Ἄρθρ. 6. Ὁ διοικητικὸς ἀστυνόμος τῶν δήμων τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς θέλει ἐνεργεῖ εἰς τὴν περιφέρειάν του ὅλα τ' ἀστυνομικὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἀνατίθενται διὰ νόμων εἰς τὰς διοικητικὰς ἢ δημοτικὰς ἀρχάς. Ἔχει δὲ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς βεβαιώσεως τῶν γενομένων αἰσιοποίνων πράξεων, κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρ. 17 καὶ 18 τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ ἐπομένως τὰ ὡς πρὸς τοῦτο δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων κατὰ τὰ ἄρθρ. 153, 157 καὶ 159.

Θέλει ἐνεργεῖ ὡσαύτως εἰς τὸν δῆμον τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ πρὸς διάλυσιν στασιαστικῶν συναθροίσεων, συμφώνως μὲ τὰ περὶ τούτου διατεταγμένα, καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνταποκρίνηται κατ' εὐθεῖαν μὲ ὅλας τὰς ἀρχὰς τοῦ κράτους, τὰς ἐπιφορτισμένας μ' ἀστυνομικὰ χρέη, καθ' ὅσον

ἀφορᾷ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του, καὶ νὰ ὑποβάλῃ προτάσεις περὶ διορισμοῦ καὶ παύσεως τοῦ ὑπαλλήλου εἰς αὐτὸν προσωπικοῦ.

Ἄρθρ. 7. Οἱ ὑπαστυνόμοι τῶν τεσσάρων τμημάτων τῆς πόλεως θέλουν ἐκτελεῖ τὰ ἀστυνομικὰ τῶν καθήκοντα ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ τμήματός του ἑκαστος. Ὁ ὑπαστυνόμος, εἰς τὸν ὁποῖον θέλει ἀνατεθῇ τὸ περιέχον τὴν ἀγορὰν τῶν τροφίμων τμῆμα, θέλει ἐκπληροῖ καὶ τὰ χρέη τοῦ ἀγορονόμου. Οἱ λοιποὶ ὡσαύτως ὑπαστυνόμοι θέλουν ἐκτελεῖ τὰ κανονισμένα δι' ἕκαστον αὐτῶν καθήκοντα.

Ἅπαντες οἱ ὑπαστυνόμοι αὐτοὶ διατελοῦντες ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ διοικητικοῦ ἀστυνόμου, ὑπόκεινται καὶ εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων.

Οἱ ἀγροφύλακες τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὑπάγονται μὲν εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας ὑπαστυνόμον, διορίζονται δὲ καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ ἀστυνόμου ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ ἀρμοδίου δημοτικοῦ συμβουλίου.

Ἄρθρ. 8. Ὁ διοικητικὸς ἀστυνόμος ὑπάγεται ἀμέσως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἄρθρ. 9. Ἡ μηνιαία μισθοδοσία τῶν εἰς τὰ ἄρθρα 2 καὶ 4 ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων προσδιορίζεται ὡς ἑφεξῆς.

Α'. Ἡ τοῦ ἀστυνόμου εἰς δραχ.	400
Ἡ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ	200
Ἡ τοῦ ὑπογραμματέως.	120
Ἑκάστου τῶν γραφέων	60
Β'. Ἡ τοῦ ὑπαστυνόμου ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων εἰς δραχμὰς	180
Ἡ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ	80
Ἡ τοῦ γραφέως	60
Γ'. Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας, τοὺς τέσσαρας ὑπαστυνόμους τῆς πόλεως Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸν ὑπαστυνόμον Πειραιῶς προσδιορίζονται εἰς ἕκαστον κατὰ μῆνα δραχ.	150
Ἡ τοῦ βοηθοῦ τοῦ ὑπαστυνόμου Πειραιῶς .	80
Δ'. Εἰς ἕκαστον τῶν ἀστυνομικῶν κλητήρων .	45

Ἄρθρ. 10. Εἰς τὸν διοικητικὸν ἀστυνόμον χορηγοῦνται δι' ἔξοδα γραφικῆς ὕλης καὶ θερμάνσεως (30) τριάκοντα δραχμαὶ κατὰ μῆνα, εἰς δὲ τὸν ὑπαστυνόμον ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων καὶ εἰς τὸν τοῦ Πειραιῶς εἴκοσι (20) δραχμαὶ κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον.

Θέλει χορηγηθῇ ὡσαύτως ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη διὰ τὰ ἐνοίκια τῶν ἀναγκαίων ἀστυνομικῶν καταστημάτων, καὶ ἡ διὰ τὴν πρώτην ἀποκατάστασιν.

Ἄρθρ. 11. Ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς ἀστυνομίας τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ δήμου Πειραιῶς θέλουν εἶσθαι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου. Ἑπομένως ὅλα τὰ κατὰ τοὺς δύο τούτους δήμους εἰσπραττόμενα ἀπὸ τὰ πρόστιμα, ἀπὸ τὰ διαβατήρια, ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς παντγύρεις, ἀπὸ τὰ σταθμικὰ καὶ μετρικὰ δικαιώματα, καὶ ἀπὸ ἄλλα παρόμοια δικαιώματα, τὰ ὁποῖα παρεχωρήθησαν εἰς τοὺς δήμους χάριν τῶν ἐξόδων τῆς διατηρήσεως τῆς ἀστυνομίας, θέλουν εἰσέρχεσθαι τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον.

Ἄρθρ. 12. Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Φεβρουαρίου 1849.

Ο Θ Ω Ν.

Γ. ΓΑΛΑΚΗΣ. »

Παρελθὼν δὲ καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ νόμου τῶν ἐσόδων εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτως·

« Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος 1849.

Ἀσβοῦσα ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ὑπ' ὄψιν καὶ ἐπεξεργασθεῖσα τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων τῆς τρεχούσης χρήσεως, ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ἑφεξῆς παρατηρήσεις της.

Περὶ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Τὸ ἔσοδον τοῦ ἄρθρου τούτου ὑπελόγισε τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ πλέον τοῦ κατὰ τὸ 1848 ἔτος προϋπολογισθέντος κατὰ δραχμὰς 363,000, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς περυσινῆς βεβαιώσεως· ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην νὰ παρατηρήσῃ ἐνταῦθα, ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καθ' ἃς διάφορα ἐκ τῶν μελῶν ἔχουσι πληροφορίας, αἱ ὑπάλληλοι οἰκονομικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἐπέστησαν ἀποχρώσαν προσοχήν, ὥστε νὰ προληφθῶσιν ἀπανταχοῦ αἱ καταχρήσεις, καὶ εἰς πολλὰ μέρη κατεπιέσθησαν διαφοροτρόπως ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ τῶν ἀποθηκαρίων οἱ φορολογούμενοι, μετρηθέντων ἐπὶ τῶν

ἀλωνίων τῶν φόρων των διὰ κοιλῶν μικροτέρων καὶ ἀποδοθέντων εἰς τὰς ἀποθήκας δι' ἄλλων μεγαλειτέρων.

Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐπιτροπὴ ζητήσασα ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον πίνακα τῶν καθυστερούντων ἐνοικίων τῶν ἐγγείων φόρων μέχρι τέλους Δεκεμβρίου π. ε. παρετήρησεν, ὅτι καθυστεροῦντο εἰσέτι μέχρι ταύτης τῆς ἐποχῆς ὑπὲρ τὰς 430,000 κοιλά, ἐξ ὧν μάλιστα 150,000 περίπου ἐκ πρωΐμων καρπῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἔλλειψις ἐκ τῶν ἀποθηκῶν ἐμφαίνει οὐχὶ μικρὰν ὀλιγωρίαν τῶν ἁρμοδίων οἰκονομικῶν ἀρχῶν ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου, ἀπαιτοῦντας νὰ μετατοπίζωνται οἱ φόροι διὰ λογαριασμὸν τῶν ἐνοικιαστῶν ἀπὸ τῶν ἀλωνίων εἰς τὰς ἀποθήκας.

Φρονεῖ ἐπομένως ἀναγκαῖον ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἀπαιτουμένη πρόνοια καὶ προσοχὴ εἰς τὸ μέλλον, εἰς τρόπον ὥστε καὶ τὸ δημόσιον ν' ἀπολαμβάνῃ ἐγκαίρως καὶ ἀκριβῶς τοὺς φόρους του, καὶ καταπίεσεις πρὸς τοὺς φορολογουμένους νὰ μὴ λαμβάνωσι χώραν, διότι λόγοι τοιοῦτοι κυρίως ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις τῆς παραδοχῆς τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ συζήματος.

Περὶ τοῦ φόρου τῶν μελισσίων, περὶ τοῦ ἐγγείου φόρου 3/00, καὶ περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου.

Ἐπεξεργαζομένη τὰ τοιούτου εἴδους ἔσοδα ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον πίνακα τῶν μέχρι τέλους Δεκεμβρίου π. ε. εἰσπράξεων· λαβοῦσα δὲ τοῦτον παρετήρησεν, ὅτι ἐκ 40,000 δραχ. εἰσπρακτέων ἐκ τοῦ φόρου τῶν μελισσίων, εἰσεπράχθησαν μέχρι τῆς εἰρημένης ἐποχῆς δραχμαὶ 5700.

Ἐξ 105000 περίπου δραχμῶν εἰσπρακτέων ἐκ τοῦ ἐγγείου φόρου 3/00 εἰσεπράχθησαν μόλις 17400· καὶ ἐξ 1,500.000 δραχμῶν βεβαιωθεισῶν ἐκ τοῦ φόρου τῶν ζώων μόλις εἰσῆλθον περὶ τὰς 850,000 εἰς τὸ ταμεῖον.

Τοσαύτη καθυστέρησις δυσκόλως βεβαία δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ὑπὸ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν εἴσπραξιν δημοσίων ἀργῶν, καθ' ὅσον μάλιστα οἱ μὲν ἀπὸ φόρον μελισσίων ὀφειλέται δὲν εἶχον νὰ πληρώσωσιν, εἰμὴ ἀσημάντους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ποσότητας καὶ ταύτας μετὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἐκ τῶν μελισσίων προϊόντων των, οἱ δ' ὀφείλοντες τὸν φόρον τῶν ζώων των εἶχον καιρὸν πλέον ὕστερον ἀπὸ δέκα μῆνας σχεδόν, ἀφ' ὅτου αὐτοὶ οὗτοι ἐπαρουσίασαν τὰς δηλώσεις των, νὰ ἐξοφλήσωσι καθ' ὁλοκληρίαν τὸ χρέος των.

Φρονεῖ διὰ ταῦτα ἀναγκαῖον ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ

ὑπουργεῖον διὰ τὸ μέλλον δραστήριος περὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων δικαιωμάτων ἐνέργεια.

Περὶ τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων.

Τὰ αὐτὰ παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ὡς πρὸς τὴν καθυστέρησιν τῶν ἐκ τοῦ φόρου τούτου εἰσπρακτέων· εὑρίσκεται δὲ συγχρόνως εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὑπομνήσῃ κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὴν Βουλὴν, τὴν καὶ ἄλλοτε ἐκφρασθεῖσαν σύστασιν περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ ἐπιτηδευμάτων νόμου πρὸς τὸν σκοπὸν κυρίως τοῦ νὰ προσδιορισθῇ δικαιοτέρα ἀναλογία εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ φόρου τούτου.

Περὶ τῶν τελωνιακῶν δικαιωμάτων.

Πολλάκις τὸ νομοθετικὸν τοῦτο σῶμα ἐσύστησεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν ἀνάγκην νέας καταλληλοτέρας καὶ ἐντελεστέρας τελωνιακῆς διατυπώσεως, εἰς τρόπον ὥστε καὶ τὸ ἐμπόριον νὰ εὐκολυνθῇ, καὶ ἡ χρεία ἔχουσα προσωρινῆς προστασίας ἐγχώριος βιομηχανία νὰ ἐμψυχωθῇ, καὶ ἡ ἐκ τῶν δικαιωμάτων τούτων δημοσία πρόσοδος νὰ ἐπαυξηθῇ διὰ τῆς περιστολῆς τῶν καταχρήσεων. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τοῦδε τίποτε κατὰ συνέπειαν δὲν ἐνεργήθη, μολονότι, ὡς πληροφορεῖται ἡ ἐπιτροπὴ, τὸ ἔργον εἶναι σχεδὸν πρὸ πολλοῦ ἕτοιμον, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ σύστασις αὕτη.

Περὶ τῶν διαφόρων δικαιωμάτων.

Ἐπεξεργαζομένη τὸ μέρος τοῦτο τοῦ προϋπολογισμοῦ ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπενθυμίσῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν Βουλὴν τὰς πολλάκις γενομένας παρατηρήσεις περὶ ἐλέγχου τῶν εἰσπραττομένων προξενικῶν δικαιωμάτων, καὶ ἰδίως τῶν ἐν τῷ προξενείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ λογισθῶσιν εἰς οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσότητα. Φρονεῖ δὲ ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλει νὰ λάβῃ τέλος πάντων σύντονα μέτρα περὶ τῆς τοιαύτης ἐξελέγξεως, καὶ, ἂν χρειασθῇ, νὰ στείλῃ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἕνα τῶν ἱκανωτέρων ὑπαλλήλων εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ μίαν τοιαύτην ἀκριβῆ ἐξέλεγξιν, διότι, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας, σημαντικαὶ καταχρήσεις ἐλάβον χώραν ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν τοιούτων δικαιωμάτων. Ἐπιρυλάττεται δὲ ἡ ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν συζήτησιν νὰ δώσῃ ἐκτενεστέρας περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐξηγήσεις.

Περὶ Νομισματοκοπείου.

Παρατηρεῖ ἐνταῦθα ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι τὰ ἐκτυπωθέντα μέχρι

τοῦδε ἀργυρᾶ νομίσματα ἐξέλιπον ἤδη, καὶ ἀντ' αὐτῶν κυκλοφοροῦσιν ἐν γένει οὐχὶ μόνον εἰς τὰς μεταξὺ ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς μετὰ τοῦ δημοσίου ταμείου δοσοληψίας, ξένων ἐπικρατειῶν νομίσματα, καί τινα μάλιστα, μὴ ἐμπεριεχόμενα εἰς τὴν διατίμησιν. Φρονεῖ ἐπομένως ἡ ἐπιτροπή, ὅτι πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου, οὐχὶ μόνον ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ἐκτύπωσις τῶν σημειουμένων ἀργυρῶν Ἑλληνικῶν νομισμάτων, ἀλλα καὶ τῶν ξένων, ὅσων μέχρι τοῦδε ἀπηγορεύετο, νὰ συγχωρηθῇ ἡ κυκλοφορία, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξακριβωθῇ ἡ πραγματικὴ αὐτῶν ἀξία καὶ προσδιορισθῇ ἡ ἀναλογος ἑνὸς ἑκάστου τιμή.

Περὶ τῶν ἐκ τοῦ δημοσίου τυπογραφείου εἰσοδημάτων.

Ἐπληροφορήθη παρὰ τοῦ διευθυντοῦ ἡ ἐπιτροπή, ὅτι εἰς τὸ δημόσιον τυπογραφεῖον ἐκδίδονται ἰδιωτικά τινα περιοδικὰ συγγράμματα, ἐπὶ ἀποκεκομμένῃ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἐξόδων πληρωμῇ, ἥτις δὲν φαίνεται ῥητῶς σημειωμένη εἰς τὸ ἁρμόδιον ἐξηγητικὸν φύλλον μεταξὺ τῶν ἐσόδων τοῦ τυπογραφείου.

Τὴν ἔλλειψιν ταύτην παρατηροῦσα ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ συγχρόνως, ὅτι ἀναγκαῖον εἶναι νὰ παύσῃ τοῦ λοιποῦ ἡ τύπωσις ἰδιωτικῶν συγγραμμάτων εἰς τὸ δημόσιον τυπογραφεῖον, καθὰ καὶ ἄλλοτε ἀπεφάνθη ἡ Βουλή.

Περὶ μεταλλείων καὶ ὀρυκτῶν.

Ἐκτὸς τοῦ νόμου, τὸν ὁποῖον προτίθεται τὸ ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάσῃ περὶ ἐκποιήσεως 30 000 κανταρίων σμύριδος, ὡς σημειοῦται εἰς τὴν ἔκθεσιν, φρονεῖ ἔτι μᾶλλον ἀναγκαίαν ἡ ἐπιτροπὴ τὴν παρουσίασιν νόμου ἀφορῶντος ἐν γένει τὰ μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτά, καὶ ταύτην ἐκ προσθήκης, ἂν ἐγκρίνῃ ἡ Βουλή, ἂς εὐαρεστηθῇ νὰ συστήσῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Ἐνταῦθα ὅμως δὲν δύναται νὰ παρασιωπήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ τὴν οὐχὶ εὐκαταῤῥόνητον ζημίαν, τὴν ὁποίαν τὸ δημόσιον ὑπέστη ὡς ἐκ τῆς μὴ πραγματοποιήσεως τοῦ ψηφισθέντος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐσόδου ἐκ τοῦ ὀρυκτοῦ τῆς σμύριδος θεωροῦσα ὑπευθύνους τοὺς ἁρμοδίους ὑπουργούς.

Περὶ θερμῶν ὑδάτων.

Τὰ ἀνεκτίμητα ταῦτα δῶρα τῆς φύσεως, τὰ ὁποῖα πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐμπεριέχει εἰς τοὺς κόλπους της ἡ Ἑλλάς, μένουσι κατὰ δυστυχίαν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν φυσικὴν σχεδὸν κατάστασιν εἰς ἣν ἀνέκαθεν εὑρέθησαν, χωρὶς νὰ δύνανται οὔτε νὰ χρησιμεύσωσι προσηκόντως εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην αὐτῶν, οὔτε εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον νὰ παρέξωσι ἐπαισθητήν τινα πρόσοδον.

Φρονεῖ ἐπομένως ἡ ἐπιτροπή, ὅτι εἶν' ἐπάναγκες νὰ σκεφθῇ καὶ περὶ αὐτῶν ἡ κυβέρνησις, καὶ νὰ λάβῃ μέτρα κατάλληλα εἰς τὸ ν' ἀποκαταστήσῃ ταῦτα ὅσον τὸ δυνατὸν χρησιμώτερα, καὶ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐπωφελέστερα, γινομένων τῶν ἀναγκαίων καταστημάτων, εἴτε ἀμέσως δαπάνῃ τοῦ δημοσίου, εἴτε ἐμμέσως διὰ παραχωρήσεως αὐτῶν εἰς ἐργολαβίαν.

Περὶ Ἁλικῶν.

Φρονεῖ ἀναγκαῖον ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἀναγκαία προσπάθεια, ὥστε νὰ περισταλῶσι τοῦ λοιποῦ αἱ περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων τούτων νομισμάτων λαμβάνουσαι χώραν καταχρήσεις, καὶ ἰδίως ἐν καιρῷ τῆς παραδόσεως τῶν ἁλάτων ἐκ μέρους τῶν ἐπιστατῶν τῆς καλλιεργείας τῶν ἁλικῶν πρὸς τοὺς ἀποθηκαρίους.

Περὶ Δασῶν.

Εἶναι πάσης ἀντιῤῥήσεως ἀνώτερον, ὅτι καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν δασῶν πρὸς ταῖς ἄλλαις ὑπηρεσίαις τοῦ οἰκονομικοῦ κλάδου, ἔχει ἀνάγκην περισσοτέρας τακτοποιήσεως, εἰς τρόπον ὥστε καὶ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον νὰ παρέχῃ περισσοτέραν ὠφέλειαν, καὶ εἰς τοὺς πολίτας νὰ χορηγῇ τὰς δυνατὰς εὐκολίας, καὶ ἐκ τῆς δημοσίου ταύτης περιουσίας ν' ἀπομακρύνῃ πᾶσαν ἐνδεχομένην βλάβην. Τὴν τοιαύτην βελτίωσιν τοῦ δασονομικοῦ ὀργανισμοῦ, ἂν εὐαρεστηθῇ, ἂς ἐγκρίνῃ ἡ βουλὴ νὰ συστήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον.

Περὶ Ἐλαιώνων.

Τὰ μέχρι τοῦδε πολλὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα τῆς πολυετοῦς ἐνοικιάσεως τῶν ἐθνικῶν ἐλαιώνων εἶναι ἄξια τῆς προσοχῆς τῆ βουλῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ, ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου προφανῶς ἀπαιτεῖ τὴν διάλυσιν τῆς τοιαύτης ἐνοικιάσεως, ὡς πολλαχοῦ ἀποβάσης ἐπιζημίου πρός τε τὸ δημόσιον καὶ τοὺς ἐνοικιαστάς, καὶ τὴν διάθεσιν τῶν κτημάτων τούτων, καθὰ πολλάκις ἀπεφάνθη ἡ βουλή. Οἱ ἐνοικιασταὶ δὲν θέλουσι δυνηθῇ ν' ἀντιτείνωσιν εἰς τοῦτο, ἀφοῦ δὲν ἐξετέλεσαν τὰς ὁποίας εἶχον ἀναδεχθῇ ὑποχρεώσεις διὰ τῆς ἐνοικιάσεως ταύτης.

Περὶ Σταφιδώνων καὶ Ἀμπελώνων.

Ἐπενθυμίζουσα εἰς τὴν βουλὴν ἡ ἐπιτροπὴ τὰς περὶ τούτων ἀποφάσεις μεταβαίνει εἰς τὰ

Περὶ Περιβολίων καὶ ἄλλων κτημάτων.

Ὅλων τῶν ἐθνικῶν περιβολίων καὶ ἐν γένει τῶν ἐθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων τὴν ἐκποίησιν συνιστᾷ στενῶς ἡ ἐπιτροπή, διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὰ κτήματα ταῦτα μεταβιβαζόμενα εἰς ἰδιωτικὰς χεῖρας θέλουσι βελτιωθῇ, καὶ τὸ δημόσιον, ἐκτὸς

τοῦ τιμήματος, θέλει ἀπολαύει διὰ μέσου τοῦ ἐγγείου φόρου περισσότερα ἴσως τῶν ὅσα ἀπολαμβάνει ἤδη λόγῳ ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας συναμα.

Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐπιτροπή, χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν προσοχὴν τῆς βουλῆς εἰς τὴν σπατάλην τοῦ δημοσίου πλούτου, ἥτις λαμβάνει χώραν ἐπί τινων ἐκ τῶν κτημάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν εἰς παλυετῆ ἐκμίσθωσιν ἐπὶ διαφόροις συμφωνίαις βελτιώσεως, ὡς τῶν Βιοχωροαλάτων κλπ. διότι ἐνῷ ταῦτα μένουσιν εἰς ἣν σχεδὸν ἦσαν πρὸ τῆς τοιαύτης διαθέσεώς των κατάστασιν, ἐνῷ οἱ ἐνοικιασταὶ ἔχουσι μεγάλας ἀπολαύσεις ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, τὸ δημόσιον δὲν ἀπολαμβάνει τακτικῶς οὐδὲ τὰς ἐτησίας δόσεις τοῦ συμπεφωνημένου εὐτελοῦς, κατ' ἀναλογίαν, ἐνοικίου.

Εἶναι γνώμης ἑπομένως ἡ ἐπιτροπή, νὰ συσταθῇ στενῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ταχίστη διάλυσις τῶν τοιούτων συμφωνιῶν, καθόσον αὗται ἐκ μέρους τῶν ἐνοικιαστῶν δὲν ἐξεπληρώθησαν, διὰ νὰ λάβῃ τὸ δημόσιον ἐκ νέου τὰ κτήματά του εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ἐνεργουμένης συγχρόνως τῆς κατὰ νόμον ἐκδιάσεως τῆς εἰσπράξεως τῶν μέχρι τοῦδε καθυστερουσῶν δόσεων τοῦ ἐνοικίου, διὰ νὰ μὴ στερῆται ἐπὶ πλέον τοῦδε δημοσίου Ταμείου μιᾶς τοιαύτης οὐχὶ εὐκαταφρονήτου προσόδου.

Περὶ κτημάτων διακειμένων δι' ἐπιστασίας καὶ περὶ δημοσίων κτιρίων.

Καὶ εἰς τὰ κτήματα ταῦτα ἐφαρμόζεται ἡ περὶ ἐκποιήσεως τῶν φθαρτῶν κτημάτων παρατήρησις τῆς ἐπιτροπῆς.

Περὶ τῶν ἀπὸ ἐκποιήσεις ἐθνικῶν κτημάτων εἰσπράξεων.

Σημειοῦν τὸ ὑπουργεῖον ἔλαττον τὸ ποσὸν τοῦ ἐσόδου τούτου κατὰ σύγκρισιν τοῦ τῆς παρελθούσης χρήσεως ἐπιφέρει, ὅτι τὰ αἴτια τῆς τοιαύτης ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος προχωρούσης πρὸς ἔλάττωσιν τοῦ δημοσίου ἐλαττώσεως, καὶ ἰδίως, τὸ κυριώτερον πάντων, ἡ πολλάκις ἐκφρασθεῖσα ἰδέα περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου, καὶ περὶ ληφθησομένων μέτρων διὰ τὰ καθυστεροῦντα ἐγένοντο πολλάκις γνωστὰ εἰς τὴν Βουλήν.

Συνομολογοῦσα δὲ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τὴν πραγματικότητα τῶν αἰτιῶν αὐτῶν τῆς ἐλαττώσεως τοῦ προκειμένου ἐσόδου, δὲν δύναται, εἰμὴ νὰ πιστεύσῃ ἀδιστάκτως, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἔχον τοσοῦτων πλήρη γνῶσιν αὐτῶν, θέλει ἐνεργήσει τέλος πάντων τὰ πρὸς ὑγιαπείαν, εἰσάγον εἰς τὴν Βουλὴν ὅσον τάχιον τὰ ἀναγκαῖα νομοσχέδια περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ προικοδοτήσεως καὶ περὶ ἐκποιήσεως ἐθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων νόμων,

καὶ περὶ τῶν καθυστερούντων, καθὰ πολλάκις ἀπεφάνθη περὶ αὐτῶν ἡ Βουλή.

Περὶ διαφόρων εἰσοδημάτων.

Καὶ ἄλλοτε παρετηρήθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιστροφῆς τῶν εἰς τὸ δημόσιον κατακυρωθέντων ἰδιωτικῶν κτημάτων εἰς τοὺς πρώην ἰδιοκτήτας αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ πραγματοποιηθῇ, εἰμὴ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ περὶ καθυστερούντων νόμου, ὅστις ἀπορεῖ ἡ ἐπιτροπὴ τίνος ἕνεκα μένει μέχρι τοῦδε ἐκκρεμὴς, ἀφοῦ πρὸ μηνῶν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπεψηφίσθη.

Περὶ ἐσόδων κλεισμένων χρήσεων.

Τέλος πάντων δὲν ἔχει τι νὰ παρατηρήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ ἀφοῦ προκυμένως ἐσύστησε τὴν ἀνάγκην τῆς παρουσιάσεως τοῦ νόμου τῶν καθυστερούντων, ἐκ τοῦ ὁποίου προσδοκᾶται ἀδιστάκτως ἐπαισθητὴ ἐπαύξησις εἰς τὸ μέλλον τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Φεβρουαρίου 1849.

Ἡ ἐπιτροπή.

Ν. Κορφιωτάκης Πρόεδρος.

Δ. Ὀρεινός.	Ἰω. Ζάρκος.
Δ. Κουντουριώτης.	Σ. Χ. Στιφανόπουλος.
Ἰω. Περίδης.	Γ. Κ. Βελῆς.
Γ. Κονδύλης.	Κ. Δαρειώτης.

Ὁ Εἰσηγητὴς Ἰω. Α. Χατζόπουλος. »

Ἀναγγελθέντος δὲ ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῶν ἀναφορῶν συζήτησις, ἀνεγνώσθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 28 περιληψις ἀναφορᾶς ἔχουσα οὕτως·

« Ἀριθ. 28. Ἀναφορὰ ἀπὸ 3 Δεκεμβρίου 1848 τοῦ ἐκ Νάξου Μ. Λύρηλίου Βάϊερ δι' ἧς ἐξαιτεῖται τὴν ἀπόδοσιν χρηματικῆς τινος ποσότητος δανεισθείσης παρὰ τοῦ ἀποθανόντος πατρός του εἰς τὴν κοινότητα Νάξου, καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ΙΕ'. ψηφίσματος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως·

« Ἡ ὑπ' ἀριθ. 28 ἀναφορὰ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, διὰ νὰ φροντίσῃ νὰ ὑποβάλῃ ἐν καιρῷ τὰ ἀπαιτούμενον νομοσχέδιον, τὸ παραγγελλόμενον ἀπὸ τὸ ΙΕ. ψήφισμα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως. »

Ἀνεγνώσθησαν δὲ καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 29, 32, 35, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 60, 61, 62 καὶ 63 περιλήψεις ἐχουσαι οὕτως·

« Ἀριθ. 29. Ἀναφορὰ ἀπὸ 12 Δεκεμβρίου 1848 τοῦ ἐκ Χαλ-

κίδος Ἀθανασίου Δεσποτοπούλου δι' ἧς ἐκτίθησιν ὅτι κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ἱερὸν ἀγῶνα ἐγένοντο ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας δύο υἱοί του, ὁ πρῶτος διατελέσας ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Καραΐσκου, ὁ δεύτερος ὑπὸ τὴν τοῦ Κριεζώτου, ὅτι εὑρίσκεται ἤδη εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν καὶ εἰς τὸ τέρμα τῆς ζωῆς του, καὶ ἐξαιτεῖται ὅπως τῷ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ.

Ἀριθ. 32. Ἀναφορὰ ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου τῆς χήρας Αἰκατερίνης Ἀναστασίου Τσούπη ἐκ Σουλίου τῆς Ἠπείρου, ἐκτιθεῖσα τὰς ὑπὲρ πατρίδος ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της, ὡς τὸ ὑπισυναπτόμενον ἐνδεικτικὸν διαφόρων μαρτυρεῖ, καὶ ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ μηνιαία σύνταξις πρὸς περίθαλψιν τῶν τριῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα τῇ ἐγκατέλιπεν ἄνευ τινὸς πόρου.

Ἀριθ. 35. Ἀναφορὰ ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου π. ε. τῆς χήρας Καλομοίρας τοῦ Ἀθανασίου Σούρπη ἐξ Ἀθηνῶν, συντελέσαντος τὰ μέγιστα διὰ τῆς ἰατρικῆς του ἐπιστήμης εἰς τοὺς πολιορκουμένους ἐν τῷ φρουρίῳ τῶν Ἀθηνῶν, δι' ἧς ἐξαιτεῖται νὰ τῇ ἀποδοθῇ ἡ σύνταξις, ἣν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἠυδόκησε ν' ἀπονείμῃ εἰς τὸν σύζυγόν της, ἀποθανόντα κατὰ τὸ 1844.

Ἀριθ. 36. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου π. ε. τῶν χηρῶν Μαρίας Π. Σαρηγιάννη καὶ Μάρως Κ. Ζαφειροπούλου ἐξ Ἄστρους, ἐξαιτουμένων νὰ ταῖς χορηγηθῇ ἀνάλογος σύνταξις ἀπέναντι τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα παρέσχον κατὰ τὸν ἱερὸν ἡμῶν ἀγῶνα οἱ σύζυγοι αὐτῶν Πάνος Σαρηγιάννης καὶ Κωνστ. Ζαφειρόπουλος.

Ἀριθ. 40. Ἀναφορὰ ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου τ. ε. τῆς Αἰκατερίνης Σ. Πάλλη, ἐξ Ἀθηνῶν, αἰτούσης νὰ χορηγηθῇ αὐτῇ ἡ πρὸ πολλοῦ ἀποφασισθεῖσα παρὰ τῆς Α. Μ. προικοδότησις, χάριν τοῦ πεσόντος ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Ἀθηνῶν πατρός της καὶ νὰ τῇ ἐπαυξηθῇ συνάμα, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον.

Ἀριθ. 41. Ἀναφορὰ ἀπὸ 14 Ἰανουαρίου τ. ε. τοῦ ἐκ Σφακιῶν μὲν τῆς Κρήτης καταγομένου, νῦν δὲ ἐν τῷ Ἀδάμαντι τῆς Μήλου οἰκοῦντος Μανούσου Μιλεόρδου, αἰτοῦντος παρὰ τῆς Βουλῆς χάριν τῶν ὅσων ὑπέστη πληγῶν εἰς διαφόρους μάχας τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, καταγησασῶν αὐτὸν ἀνίκανον, ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκογενείας του.

Ἀριθ. 42. Ἀναφορὰ ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου 1849 τῆς Γαρουφαλίτσας Βασιλείου Μπιτσαχσῆ ἐκ Τριπόλεως, αἰτούσης, χάριν τῶν πεσόντων εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα πατρὸς καὶ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ της, ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς παρηγορίαν τῆς θλιβερᾶς ὀρφανίας της.

Ἀριθ. 43. Ἀναφορὰ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1849, τοῦ Γεωργίου Μαρκοπουλιώτου ἱερέως ἐξ Ἀθηνῶν, αἰτοῦντος, χάριν τῶν ἐκδουλεύσεών του κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς ἀνακούρισιν τῆς πενίας του, εἰς ἣν ὑπέκυψεν ἕνεκα τοῦ βαθέος γήρατός του.

Ἀριθ. 44. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1849 τοῦ Ἀναστασίου Ἐμμανουὴλ Παπᾶ ἐκ Πατρῶν, αἰτοῦντος χάριν τῶν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύσεων αὐτοῦ τε καὶ τοῦ πατρός του, ὑψώσαντος κατὰ τὴν Κασσάνδραν καὶ ἀλλαχοῦ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας, ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς ἀνακούρισιν τῆς πενίας, εἰς ἣν διάκειται ἕνεκα τῆς ἀσθενοῦς καταστάσεώς του.

Ἀριθ. 45. Ἀναφορὰ ἀπὸ 14 Ἰανουαρίου 1849 τοῦ ἐκ τοῦ δήμου Αἰγιαλῶν τῆς Αἰγιαλείας Γεωργίου Χατζῆ Ἀποστόλου, αἰτοῦντος παρὰ τῆς Βουλῆς σύνταξιν ἀνάλογον τῶν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύσεών του, ἐπισυνάπτων καὶ ἀντίγραφον ἀποδεικτικοῦ διαφόρων ἀξιοτίμων ἀτόμων.

Ἀριθ. 46. Ἀναφορὰ ἀπὸ 5 Ἰανουαρίου 1849 τῆς Ἑλένης Π. Ἀναγνωστοπούλου ἐκ Τριπόλεως, αἰτούσης ἀπέναντι τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ μακαρίτου συζύγου της, νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος σύνταξις πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκῶν της.

Ἀριθ. 47. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1849, Γεωργίου Παππαδοπούλου Κορινοῦ ἐξ Ἀθηνῶν, αἰτοῦντος χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα πολυειδῶν ἐκδουλεύσεών του, ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς παρηγορίαν τοῦ βαθέος γήρατός του.

Ἀριθ. 48. Ἀναφορὰ ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου 1849 τοῦ Πέτρου Καλαμαρᾶ ἐκ Κορίνθου, αἰτοῦντος ἀνάλογον σύνταξιν ἀπέναντι τῶν ὅσων αὐτὸς μετὰ τῶν ἀποθανόντων δύο ἀδελφῶν του διεπράξατο κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα.

Ἀρ. 50. Ἀναφορὰ ἀπὸ 23 Ἰανουαρ. 1849 τῆς Ἑλένης Χρήστου Μπέκα ἐξ Ἀθηνῶν, αἰτούσης αὔξησιν τῆς δεκαπενταδράχμου συντάξεώς της ἀπέναντι τῶν ὅσων διεπράξατο ὁ σύζυγός της Χρῆστος Μπέκας, ἐνδόξως πεσὼν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης μετὰ τριῶν υἱῶν του, ἐγκαταλείψας αὐτὴν εἰς πενεστάτην κατάστασιν μετὰ μιᾶς κόρης, τῆς μόνης παραμυθίας της.

Ἀριθ. 51. Ἀναφορὰ ἀπὸ 17 Ἰανουαρίου 1849 τῆς Βασιλικῆς Γ. Κήτσου ἐξ Ἀθηνῶν, αἰτούσης ἀνάλογον σύνταξιν ἀπέναντι τῶν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της, ὅστις ἀποθανὼν ἐγκατέλειψεν αὐτὴν μὲ τὰ ὀρφανά της εἰς στυγερὰν πενίαν.

Ἀριθ. 52. Ἀναφορὰ ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου τ. ε. τοῦ Βασι-

λείου Γιαννούλη, ἐκ Μπερίκου τοῦ δήμου Τριχωνίας, ἐξαιτούντος χάριν τῶν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύσεών του, χορηγίαν ἀναλόγου συντάξεως πρὸς περίθαλψίν του, ῥιφάντος εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ βίου.

Ἀριθ. 53. Ἀναφορὰ ἀπὸ 11 Ἰανουαρίου τ. ε. τοῦ Ἰωάννου Γιαννούλη, αἰτοῦντος σύνταξιν ἀνάλογον τῶν κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύσεών του, διὰ νὰ δυνηθῇ ν' ἀνακουφίσῃ τὴν πολυμελῆ οἰκογένειάν του, ἣν ἀδυνατεῖ νὰ διαθρέψῃ ἕνεκα τοῦ βαθέος γήρατός του.

Ἀριθ. 54. Ἀναφορὰ ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου 1849, τῆς Μαρίας Δημητρίου Γιαννούλη, ἐξαιτουμένης ἀπέναντι τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της, πεσόντος ἐνδόξως εἰς Μεσολόγγιον, ἀνάλογον σύνταξιν πρὸς περίθαλψιν τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας της.

Ἀριθ. 60. Ἀναφορὰ ἀπὸ 12 Δεκεμβρίου 1848 ἐξ Ἀθηνῶν, τοῦ Ἰω. Καραλάκη, αἰτοῦντος τὴν καθυστερουμένην αὐτῷ ἐπὶ τρία ἔτη σύνταξιν, ἣν τὸ ὑπουργεῖον ἀρνεῖται νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ ἕνεκα τῆς ἄνευ ἀδείας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀναχωρήσεώς του, γενομένης ἐν ἀγνοίᾳ τῶν περὶ τούτου διατάξεων.

Ἀριθ. 61. Ἀναφορὰ ἀπὸ 2 Ἰουνίου τ. ε. ἐκ Δαγκαδίων τῆς Φωτινιάς, τῆς Κανέλλας Πολυχρονοπούλου, αἰτούσης ἀντὶ τῶν ὅσων διεπράξατο ὁ ἐνδόξως κατὰ τὸν ἱερὸν τῆς πατρίδος ἀγῶνα πεσὼν σύζυγός της Εὐστάθιος Πολυχρονόπουλος σύνταξιν ἀνάλογον πρὸς τροφὴν τῶν ὀρφανῶν του, ἔτι δὲ καὶ προστασίαν τῆς ὀρίτου εἰς γάμον οὔσης κόρης του.

Ἀριθ. 62. Ἀναφορὰ ἀπὸ 2 Φεβρουαρίου τ. ε. τοῦ ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Μαντινείας Καμάρι Γεωργίου Κουραργυράκη, ἐξαιτουμένου χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἀγαθοεργιῶν του, ὅτε ἐξήκεσι πλησίον τῶν Ἑλλ. στρατευμάτων εὑρισκόμενος τὸ ἐπάγγελμα τοῦ σιδηρουργοῦ, οὐμόνον νὰ χορηγηθῇ αὐτῷ ἀνάλογος σύνταξις, ἀλλὰ καὶ ἀποζημίωσις τῶν ὅσων αὐτὸς ἐξώδευεν ἐξ ἰδίων εἰς ἐπισκευὴν ὅπλων καὶ διαφόρων ἄλλων.

Ἀριθ. 63. Ἀναφορὰ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου ἐξ Ἀθηνῶν, τ. ε. τῶν τέκνων τοῦ Σαρῆ Μιχάλη Ἀσλάνη ἐξαιτουμένων τὴν ἐξακολούθησιν τῆς κατὰ τὸ 1836 μὲν παραχωρηθείσης αὐτοῖς συντάξεως χάριν τοῦ ἐνδόξως πεσόντος κατὰ τὸν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγῶνα πατρός των, κατὰ τὸ 1845 δὲ παυθείσης, καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν καθυστερούντων. »

Ἐνταῦθα παρετήρησέ τις, ὅτι νομίζει ματαιοπονίαν τὴν

ἐν γένει διεύθυνσιν ἢ σύστασιν τῶν ἀναφορῶν, διότι ἀφ' ἧς συνεκροτήθησαν αἱ Βουλαὶ πολλάκις καὶ συζητήσεις τοιούτων ἀναφορῶν ἐγένοντο καὶ εἰς τὰ ὑπουργεῖα πολυειδῶς συνεστήθησαν, καὶ ὅμως ἡ Κυβέρνησις ποτὲ δὲν ἐνήργησε τὰ παρὰ τῆς Βουλῆς ἀποφασισμένα. Εἶναι λοιπὸν περιττὰ, ἀφοῦ δὲν ἔχουσιν ἀποτέλεσμα, αἱ τοιαῦται συχναὶ συζητήσεις, καὶ προτιμότερον εἶναι νὰ παύσωσι τοῦ λοιποῦ, διὰ νὰ μὴν ἐξοδεύωνται ἀνωφελῶς οἱ πολῖται ὑπὸ ματαίας ἐλπίδας παρασυρόμενοι.

Παρετήρησε τὸ προσδρεῖον ὅτι κατὰ προηγηθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς ἐλήφθη μέτρον ὥστε ἕκαστος ὑπουργὸς νὰ ὑποβάλλῃ κατὰ μῆνα εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπὶ διαφόρων τοιούτων ἀναφορῶν γενομένων ἐνεργειῶν του. Ἄλλως τε, καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἁπλῶν χειρὸς ἀναφορῶν ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς πραγματεύεται τελευταίως περὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου, ὥστε πεποιθέναι ὅτι τοῦ λοιποῦ θέλει διορθωθῇ ἡ ἔλλειψις αὕτη.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως ἑκάστην τῶν ἀναφορῶν τούτων κατὰ τὴν ἐξῆς γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς·

« Αἱ ὑπ' ἀρ. 29, 32, 35, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 60, 61, 62 καὶ 63 καταχωρημέναι ἀναφοραί, νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, διὰ νὰ λυφθῶσιν ὑφ' ὅψιν κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ νόμου τῶν συντάξεων, ἥτις πρέπει ὅσον τάχιον νὰ λάβῃ χώραν, διὰ νὰ μὴν ὑποκύπτωσιν οἱ πολῖται εἰς δαπάνας ἀνωφελεῖς καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος, γίνονται ὄχληροι εἰς τὴν Κυβέρνησιν, διότι δὲν εἶναι ὡρισμένοι ποῖοι πρέπει νὰ εἶναι τὴν κατηγορίαν τῆς συντάξεως ὑπαχθησόμενοι. »

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 30 περιληψις ἔχουσα οὕτως·

« Ἀριθ. 30. Ἀναφορὰ ἀπὸ 14 Δεκεμβρίου τῆς Μαρίας Δ. Μωραΐτου δι' ἧς ἐξαιτεῖται νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ κράτους ἡ ἐπιδικασθεῖσα αὐτῇ ποσότης διὰ τὰ παρὰ τοῦ δημοσίου ληφθέντα κτήματά της, ὅπως τῇ χορηγῆται ἀνάλογος μηνιαία ἐξοικονόμησις διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας της. »

Ἐνταῦθα δὲ παρατηρήσαντός τινος ὅτι εἶναι μέγα τὸ προσγινόμενον εἰς αὐτὴν ἄδικον, καὶ πρέπει νὰ συστηθῇ ἡ ὑπόθεσίς της, ὥστε ἀφοῦ τὸ δημόσιον κατέλαβε τὰ κτήματά της, νὰ σπεύσῃ καὶ ὅσον τάχιον εἰς συνδρομήν αὐτῆς, ἀφοῦ μάλιστα ἐξαιτεῖται τὸ δικαιόν της εἰς εἶδος ἐλέους, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως·

« Ἡ ὑπ' ἀρ. 30 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονο-

μικῶν ὑπουργείων, διὰ νὰ ἀποφασισθῇ τὸ ποσὸν, ὅπερ ἐτησίως ὑποχρεωτικῶς θὰ ἐμπεριλαμβάνηται εἰς τὸν προϋπολογισμόν, διὰ νὰ ἐξοφληθῇ ὅσον οἷόν τε τάχιον ἡ ὀφειλομένη ὡς ἐπιδικασθεῖσα ποσότης, διὰ τὰ παρὰ τοῦ δημοσίου ληφθέντα κτήματα.»

Ἀνεγνώσθησαν καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 31, 37, 38, 39, 49, 55, καὶ 56, περιλήψεις ἔχουσαι οὕτως·

α Ἀρ. 31. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου 1848 τῆς χήρας Μαρίας Μ. Κοντογεώργη, δι' ἧς ἐξαιτεῖται τὴν ἐνέργειαν τῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν παραπεμφθεισῶν παρὰ τῆς Βουλῆς δύω ἀναφορῶν της, περὶ χορηγήσεως τῆς ἀποφασισθείσης παρὰ τῆς Βουλῆς προικοδοτήσεως τῆς πρὸ δύω ἐτῶν ἠρραβωνισμένης θυγατρός της.

Ἀριθ. 37. Ἀναφορὰ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου π. ε. τῶν ἀδελφῶν Βερρόιων ἐκ Καλαβρύτων, αἰτουμένων τὴν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνάρτησιν τοῦ ὀνόματος τοῦ τὰ μέγιστα πολιτικῶς καὶ στρατιωτικῶς κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ὑπηρετήσαντος τὴν πατρίδα μακαρίτου θείου των Ἀντωνίου Τσούνη.

Ἀριθ. 38. Ἀναφορὰ ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου π. ε. τοῦ Νικολάου Λέτου, δημοτ. παρέδρου τοῦ ἁγίου Δημητρίου, χωρίου τῆς Λεβαδείας, παραπονουμένου κατὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ὅτι παραβιάζων προφανῶς τὸν περὶ διανομῆς γαιῶν εἰς τοὺς γεωργοὺς νόμον, ἐξέθεσεν εἰς δημοπρασίαν καὶ ἐξεποίησεν εἰς διαφόρους τὰς ἐθνικὰς γαίας, ἃς καλλιέργουν καὶ κατεῖχον οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου του, καὶ διὰ τῶν ὁποίων συνετήρουν τὰς οἰκογενείας των.

Ἀριθ. 39. Ἀναφορὰ ἀπὸ 3 Δεκεμβρίου π. ε. τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Προσκυνᾶ, παραπονουμένων διὰ τὴν ἀδικίαν, ἣν ἐποίησεν αὐτοῖς τὸ ὑπουργεῖον διατάξαν τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον νὰ καταμετρήσῃ τὰς πρὸς βοσκὴν τῶν ζώων των χρησίμους γαίας καὶ χορηγήσῃ αὐτὰς εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Χασὰν Ἀγᾶ Κούρταλη, καὶ ἐπικαλουμένων ὑπὲρ αὐτῶν τῆς Βουλῆς τὴν προστασίαν καὶ ἀντίληψιν.

Ἀριθ. 49. Ἀναφορὰ ἀπὸ 15 Ἰανουαρίου τ. ε. τοῦ Δ. Καλαπόδη, αἰτοῦντος τὴν κατακύρωσιν γαιῶν τινων κατὰ τὸν δῆμον Ἀλέας τῆς Ἀργολίδος, τὰς ὁποίας τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἀρνεῖται νὰ ἐπικυρώσῃ εἰς τὸ ὄνομά του, ἀφοῦ δὶς ἐπλήρωσε δυνάμει τοῦ φαλαγγιτικοῦ γραμματίου του ἐκ δρ. 4320.

Ἀριθ. 55. Ἀναφορὰ ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου 1848 τοῦ Δ. Κουτζουράκη ἐξ Ἀθηνῶν, ἐξαιτουμένου ἀποζημίωσιν διὰ τὰς ζημίας, ἃς ὑπέστη ἡ οἰκογένειά του, καταβαλοῦσα ἀτρύτους κόπους εἰς ἐξόντωσιν ληστρικῶν συμμοριῶν, καταμαστιζουσῶν

τὴν πατρίδα του Εὐρυτανίαν, καὶ συνδρομήν τινα πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ὠφελίμου τούτου ἔργου, τείνοντος πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας.

Ἀριθ. 56. Ἀναφορὰ ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου 1848, κατοίκων τινῶν Τσιπιανῶν τῆς Μαντινείας, δι' ἧς ἐκθέτουσιν ὅτι ὁ Γ. Ῥεβελιώτης ἐπεχειρίσθη ν' ἀποβάλῃ αὐτοὺς τῆς καλλιεργείας τῶν ἐν Βάλτῳ γαιῶν, ἐναγαγὼν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰς τὸ δικαστήριον ἀπείρους ἐκ τῶν κατοίκων, καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν ἀντίληψιν τῆς Βουλῆς ἐπὶ ἀντικειμένου ἔχοντος μεγίστην ἐπιρροὴν, οὐ μόνον εἰς τὴν ὕπαρξίν των, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν των, ἐναγκασμένων διὰ νὰ μὴ γίνωσι δουλοπάροικοι τοῦ Μεσαιῶνος εἰς τὸν Γ. Ῥεβελιώτην, νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πατρίδα των.»

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη ἑκάστης τούτων δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως·

«Ἡ ὑπ' ἀριθ. 31 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ, διὰ νὰ δοθῇ ἐν πέρας εἰς τὰ ἀποφασισθέντα, σύμφωνα ταῖς διατάξεσι τοῦ νόμου καὶ τῇ δικαιοσύνῃ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 37 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναρτημάτων συσταθεῖσαν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τῆς βουλῆς, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ κατὰ τὸ δίκαιον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 38 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ μετ' ἀκριβείας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ εἰ μὲν τ' ἀναφερόμενα ἔχονται ἀληθείας, νὰ τιμωρήσῃ τὸν παραβάτην τοῦ νόμου, ἄλλως τε νὰ εἰδοποιηθῇ πρὸς γνῶσίν της ἡ βουλή.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 39 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐπενεχθῇ ἡ ἀνήκουσα θεραπεία εἰς τὰ παράπονα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 49 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ, διὰ ν' ἀποδοθῇ τὸ δίκαιον τῷ προανενεχθέντι ἐὰν μή τι τὸ κωλύον ὑπάρχῃ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 55 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐκτελεσθῶσι τὰ νόμιμα, καὶ συγχρόνως, σύμφωνα μὲ τὸ συμφέρον τῆς δημοσίου ἀσφαλείας, ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ προταθέντα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 56 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ νόμιμα, ἐὰν μάλιστα προκύπτωσι περὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ ῥήματος τοῦ νόμου.»

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 57 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

«Ἀριθ. 57. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου 1848, τοῦ Γεωρ. Σχινᾶ Α. Μποστανοπούλου ἐκ Καλαμῶν, δι' ἧς ἐξαιτεῖται ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς ὑποχρεώσεως, ἣν ἀνέλαβε πρὸς τὸ δημόσιον διὰ τὴν ἐνοικίασιν τῶν ἐγκτητικῶν φόρων τοῦ χωρίου Ἀπλάναγα, ὡς καταστραφεισῶν τῶν ἐσπαρμένων γαιῶν ἀπὸ τὴν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον συμβᾶσαν εἰς Καλάμας πλημμύραν.»

Ἐπὶ ταύτης λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον ἀποζημιοῦται, ὡς γνωστόν, ὁ ἐνοικιαστὴς ὑπὸ τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ὁσάκις περιπέσῃ εἰς ἄκατα ἀχθοφόρα ζημίας, ἃς δὲν ἠδύνατο νὰ προλάβῃ. Ὁ ἀναφερόμενος λοπὸν ἐνοικιαστὴς ἐκτιθέμενον ὅτι περιέπεσεν εἰς τοιαύτας ζημίας καὶ ὅτι συμμορφωθεὶς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ νόμου, ἐζήτησε τὸν διὰ πραγματογνωμόνων ἐκτίμησιν τῶν ζημιῶν του, αἵτινες ἐπεβεβαίωσαν ταύτας. Ἀλλὰ μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τοῦτο, προσεκάλεσεν εἰς ἐκτίμησιν καὶ τὸν ἐκεῖσε οἰκονομικὸν ἔφορον, ὅστις ἐπίσης συνωμολόγησε τὴν ζημίαν, διὸ δὲν μένει ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ὅτι εἶναι ἀληθῆ ὅσα ἀναφέρει. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ ἀναφερόμενος δικαιοῦται παρὰ τοῦ νόμου νὰ ἀποζημιωθῇ, διὰ νὰ μὴ προκύψωσι δικαστικὰ ἔξοδα, ἀποφαίνεται νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ τοῦ νόμου ἐκπλήρωσις, καὶ προσκαλεσθῇ νόμος, δι' οὗ καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς ἄλλος τοιοῦτος ν' ἀπαλλάσσωνται πάσης τοῦ ἐνοικίου ὑποχρεώσεως.

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ἀπέρριπτε τοῦ νὰ ἐπιφέρῃ τοιαύτην γνωμοδότησιν ἡ ἐπιτροπή, διότι πολλάκις τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον συμφωνεῖ μετὰ τῶν ἐνοικιαστῶν νὰ μὴν ἀναμιγνύηται εἰς καμμίαν τοιαύτην ἀποζημίωσιν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐνδέχεται νὰ προϋπάρξῃ τοιαύτη συμφωνία, διὰ τοῦτο ἐσημείωσεν ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι διευθύνεται πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα· ὥστε ἐὰν δὲν ὑπῆρξε τοιαύτη συμφωνία, ἕπεται ὅτι τὸ ὑπουργεῖον θέλει συμμορφωθῇ μὲ τὸν νόμον.

Ἀντιπαρατηρήσαντος δὲ τοῦ πρώτου ὅτι τὸν πολιτικὸν νόμον ὁρίζοντα τὴν τοιαύτην ἀποζημίωσιν παρακολουθοῦσι πάντες οἱ ἄλλοι, καὶ κατ' αὐτὸν πρέπει νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀποζημίωσιν, ἐὰν ἀποδειχθῶσιν ἀληθεῖς αἱ ζημίαι, διότι ἂν λοιπὸν ἐνδέχεται νὰ ἐνάξῃ ὁ ἐνοικιαστὴς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ προκύψωσι περαταὶ δαπάναι, ἡ βουλὴ παραδέχθη δι' ἀναστάσεως μετὰ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως·

«Ἡ ὑπ' ἀρ. 57 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ νόμιμα.»

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα καὶ ἡ ὑπ' ἀρ. 58 περίληψις ἔχουσα οὕτως.

«Ἀρ. 58. Ἀναφορὰ ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου 1849 ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ Ν. Α. Γρανίτζα, δι' ἧς ἐκθέτει ὅτι κατὰ τὸ 1840 ἐνοικιάσας τὸν ποιμνιακὸν φόρον τῆς ἐπαρχίας Εὐρυτανίας, ὑπέστη σημαντικὰς ζημίας ἕνεκα τοῦ συμβάντος φοβεροῦ χειμῶνος, ἐπενεγκόντος μεγίστην φθορὰν εἰς τὰ ζῶα, καὶ ἐξαιτουμένου τόσον δι' αὐτὴν, ὅσον καὶ δι' ἄλλην παρομοίαν ζημίαν, εἰς ἣν περιέπεσεν, γενόμενος ἐνοικιαστὴς τῶν προσόδων πολλῶν δήμων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς πληρωμῆς τῆς ποσότητος, τὴν ὁποίαν ἐζημιώθη, διὰ νὰ μὴ καταστραφῇ ἡ οἰκογένειά του.»

Ἡ δὲ βουλὴ παραδέχθη δι' ἀναστάσεως ὡς ἐπὶ τῆς προλαβούσης νὰ διευθυνθῇ κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον μὲ τὴν αὐτὴν ὡς ἀνωτέρω παρατήρησιν.

Ἀνεγνώσθη καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 59 περίληψις ἔχουσα οὕτως·

«Ἀρ. 59. Ἀναφορὰ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1849 διαφόρων κατοίκων Χαλκίδος, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ἐπιβαλλόμενος ἐπαχθὴς φόρος ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ῥιζαρίου, διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ὁποίου κατεβάλον ἱκανὰ κεφάλαια, διότι ἕνεκα τῆς εἰσαγωγῆς μεγάλων ποσοτήτων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἡ τιμὴ τοῦ ἐγχωρίου ῥιζαρίου ἐξέπεσε καὶ οἱ καλλιεργηταὶ ὑρίστανται μεγάλην ζημίαν.»

Ἐνταῦθα παρετήρησε τις ὅτι ἡ βουλὴ πρέπει νὰ σκεφθῇ σπουδαιότερον ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν ἀναφερομένων, ἐπειδὴ ἐνῶ καὶ μεγάλα κεφάλαια καὶ πολλοὺς κόπους κατεβάλον ὑπὲρ τῆς ῥιζαροφυτείας, ἐξαίρνης διὰ εὐρωπαϊκὰ συμβάντα καὶ τὴν ἐκ τῆς Τουρκίας εἰσαγωγὴν τοῦ αὐτοῦ προϊόντος, ἡ τιμὴ τῶν ῥιζαρίων των ἐξέπεσεν ὑπὲρ τὸ δέον, ὥστε κατὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν φόρος πάντη δυσανάλογος. Νὰ συστηθῇ λοιπὸν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἵνα ἐλαττώσῃ ὅσον ἐνδέχεται τοῦτον, ἂν δὲν ἐπιτρέπῃ πλήρη ἐπὶ τοῦ προϊόντος ἀτέλειαν. Λέγει δὲ ἀτέλειαν, ἐπειδὴ τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τοῦ δημοσίου καὶ τοῦτο ἀληθῶς ἔπρεπε νὰ γίνῃ· διότι ἐνταῦθα εὑρίσκεται οὕτως ἡ ῥιζαροφυτεία καὶ θέλει ἀποβάλῃ τὸ δημόσιον πολλὰ ἴσως ἑκατομμύρια, ἐνῷ σήμερον μόλις λαμβάνει 10 ἢ 12 000 δραχμῶν ἐτησίως.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι τοιαῦται ἐξαιρέσεις ἀτελείας ἀντιβαίνουσιν, ὡς γνωστόν, εἰς τοὺς συνταγματικοὺς ὅρους, καὶ

διὰ τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ ἀπορυγοῦσα τὴν τοιαύτην γνώμην, ἀπεφήνατο νὰ ἐνεργήσῃ τὰ ὑπουργεῖον ὅ,τι τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν ἀπαιτεῖ.

Παρατηρήσαντος δ' ἄλλου ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλει εἰσαχθῆ εἰς συζήτησιν τὸ περὶ φορολογίας νομοτχέδιον, καὶ κατ' αὐτὴν ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ δύνανται νὰ ἀναπτυχθῶσι ταῦτα καὶ πᾶν εἴ τι ἄλλο, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως μετὰ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσαν οὕτως·

« Ἡ ὑπ' ἀρ. 59 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ, ὅ,τι τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ἀμοιβαίως τοῦ δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν ὑπαγορεύουσιν.»

Ἀνεγνώσθη τελευταῖον καὶ ἡ ἑξῆς παρατήρησις τῆς ἐπιτροπῆς.

«Ἐπὶ τέλους ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ, ὅτι αἱ διάφοροι τῆς Βουλῆς παραπομπαὶ τῶν ἀναφορῶν πρέπει νὰ ἐνεργῶνται μὲ ταχύτητα καὶ ἀκρίβειαν, διὰ νὰ βλέπωσι τ' ἀποτελέσματα τῶν δικαίων παραπόνων των οἱ προσφυγὴν εὑρίσκοντες εἰς μόνα τὰ νομοθετικὰ σώματα πολῖται, καὶ ἀνακουφίζωνται, ὅταν εὐλόγως ἔχωσι παράπονα.»

Ἐπὶ ταύτης ἡ Βουλὴ παρεδέχθη προτάσει τοῦ προέδρου ν' ἀποσταλῇ ἀπόσπασμα τοῦ μέρους τούτου τῶν πρακτικῶν πρὸς ἅπαντας τοὺς Κ.Κ. ὑπουργοὺς, διὰ νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὰς παρατηρήσεις ταύτας, καὶ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς νὰ φροντίσωσιν, ὥστε νὰ διευθύνωσι εἰς αὐτὴν κατὰ μῆνα τακτικὴν σημείωσιν τῶν ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων ἀναφορῶν ἐνεργειῶν των.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως, γενησομένης τὴν 21 ἐνεστῶτος, θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ἐσόδων νόμου, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

Α. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ Παρίσης.
Μιλ. Χ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΑ'.

Τῆς 21 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα πλὴν τοῦ γ', ὃ οὐ συνῆλθεν, ὅτι ἐξελέξαντο εἰσηγητὰς κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν τάξιν, ἐπὶ μὲν τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχεδίου τοὺς ΚΚ. Σακελλαριάδην, Σ. Ἀντωνιάδην, Στεφανόπουλον, Τσαλακώσταν, Σ. Βαλέτταν καὶ Α. Νάκον· ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ μοναστηρίων, τοὺς ΚΚ. Βιτάλην, Ἀντίπαν. Βρυζάκην, Λεντούδην, Ι. Κριεζῆν καὶ Ζάρκον· ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ τῶν δέκα ἀνθυπολοχαγῶν, τοὺς ΚΚ. Τσοῦχλον, Γιολδάσην, Δαρειώτην, (τὸ ε. δὲν ἐξελέξατο εἰσέτι) Τζαβέλαν καὶ Ζάρκον. Προσέθηκε τὸ ϛ', ὅτι ἐξελέξατο πρόεδρον μὲν τὸν Π. Δαρειώτην, γραμματέα τὸν Γ. Κ. Μαυρομιχάλην, εἰσηγητὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν τὸν Δυοβουνιώτην, καὶ τοῦ περὶ ἐνόρκων νομοσχεδίου τὸν Καλαμάραν Τσουκαλᾶν.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἂν θέλῃ νὰ προσθέσῃ εἰς ἑκάστην τῶν ῥηθεισῶν ἐπιτροπῶν 4 μέλη κατὰ τὸν κανονισμὸν, ἀπεφήνατο ἀποφατικῶς.

Πρὸς τὸν βουλευτὴν Ἠλείας ἐξαιτούμενον μηνιαίας ἀπουσίας ἄδειαν ἡ Βουλὴ ἐχορήγησεν αὐτὴν ὑπὸ τὸν ὑπάρχοντα ὅρον.

Ἀνηγγέλθη ἀντικείμενον συνεδριάσεως ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ἐσόδων νόμου, ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον τοῦ Α. κεφαλαίου τοῦ πίνακος τῶν ἐσόδων καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως·

« Περὶ τοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας.

Τὸ ἔσοδον τοῦ ἄρθρου τούτου ὑπελόγισε τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ πλέον τοῦ κατὰ τὸ 1848 ἔτος προϋπολογισθέντος κατὰ δραχμὰς 363,000 ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς περυσινῆς βεβαιώσεως· ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην νὰ παρατηρήσῃ ἐνταῦθα, ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καθ' ἃς διάφορα ἐκ τῶν μελῶν ἔχουσι πληροφορίας, αἱ ὑπάλληλοι οἰκονομικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἐπέστησαν ἀποχρῶσαν προσοχὴν,

ὥστε νὰ προληφθῶσιν ἀπανταχοῦ αἱ καταχρήσεις, καὶ εἰς πολλὰ μέρη κατεπιέσθησαν διαφοροτρόπως ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ τῶν ἀποθηκαρίων οἱ φορολογούμενοι, μετρηθέντων ἐπὶ τῶν ἀλωνίων τῶν φόρων των διὰ κοιλῶν μικροτέρων καὶ ἀποδοθέντων εἰς τὰς ἀποθήκας δι' ἄλλων μεγαλειτέρων.

Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐπιτροπὴ ζητήσασα ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον πίνακα τῶν καθυστερούντων ἐνοικίων τῶν ἐγγείων φόρων μέχρι τέλους Δεκεμβρίου π. ε. παρετήρησεν, ὅτι καθυστεροῦντο εἰσέτι μέχρι ταύτης τῆς ἐποχῆς ὑπὲρ τὰς 430,000 κοιλὰ, ἐξ ὧν μάλιστα 150 000 περίπου ἐκ πρωΐμων καρπῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἔλλειψις ἐκ τῶν ἀποθηκῶν ἐμφαίνει οὐχὶ μικρὰν ὀλιγωρίαν τῶν ἁρμοδίων οἰκονομικῶν ἀρχῶν ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου, ἀπαιτοῦντος νὰ μετακομίζωνται οἱ φόροι διὰ λογαριασμὸν τῶν ἐνοικιαστῶν ἀπὸ τῶν ἀλωνίων εἰς τὰς ἀποθήκας.

Φρονεῖ ἑπομένως ἀναγκαῖον ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἀπαιτουμένη πρόνοια καὶ προσοχὴ εἰς τὸ μέλλον, εἰς τρόπον ὥστε καὶ τὸ δημόσιον ν' ἀπολαμβάνῃ ἐγκαίρως καὶ ἀκριβῶς τοὺς φόρους του, καὶ καταπιέσεις πρὸς τοὺς φορολογουμένους νὰ μὴ λαμβάνωσι χώραν, διότι λόγοι τοιοῦτοι κυρίως ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις τῆς παραδοχῆς τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ συστήματος.

Κατ' αὐτὴν παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ψέγει τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν ὡς πρὸς τὴν εἴσπραξιν τὴν γενομένην κατὰ τὸ 1848 καὶ συνιστᾷ τὴν τελείαν ἐνέργειαν τῶν εἰσπράξεων εἰς τὸ μέλλον. Ἴσως εἰς ἄλλα μέρη τοῦ προϋπολογισμοῦ ἠδύνατο νὰ εὑρῇ ἀφορμὴν τοιούτων παρατηρήσεων, οὐχὶ ὅμως ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς εἰσπράξεως τῶν γεννημάτων κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, διότι οὔτε ἔλαβε πρόοδον γιγαντιαίαν. Εἰς τὸν πίνακα τὸν δοθέντα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν καταφαίνεται τὸ ποσὸν τῶν εἰσπραχθέντων καὶ τὸ τῶν καθυστερούντων, ἀλλ' ἐκ τούτων ἡ ἐπιτροπὴ φαίνεται, ὅτι τὸ β'. μόνον ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν, παντάπασι δὲ τὸ πρῶτον, διότι ἄλλως ἤθελεν ἰδεῖ ὅτι εἰσεπράχθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1848 850,000 κοιλῶν μέχρι τέλους Δεκεμβρίου, ἤτοι 500 000 ἀπὸ τοῦ προκατόχου του, καὶ 350,000 ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ διάστημα τῆς ὑπουργίας του μέχρι τέλους Δεκεμβρίου, ἐνῷ τὰ προηγούμενα ἔτη ἔδωκαν πολὺ ὀλιγώτερον ποσὸν εἰσπράξεως γεννημάτων· ὡς π. χ. εἰς τὸ ἔτος 1847 εἰσεπράχθησαν 153,000 κοιλῶν. Δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτ. αἱ οἰκονομικαὶ ἀρχαὶ ὠλιγώρησαν, διότι αἱ πλεῖσται εἰσέπραξαν ὅλον σχεδὸν τὸ εἰσπρακτέον ποσόν, ἀλλά τινες καθυστέρησαν, ὡς ἡ ἐπαρχία τῆς ὁποίας ἦτο πρώην

ἔφορος ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐκθέσεως. Καὶ ἡ κυβέρνησις δὲ ἐπιθυμεῖ βεβαίως νὰ μὴ ὑπάρχωσι παντάπασι καθυστερήσεις. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰς καταπιέσεις τῶν ἐνοικιαστῶν δὲν γινώσκει ἄλλο τι, εἰμὴ ὅτι ἐν Μεθώνῃ τῆς Πυλίας ὁ ἐνοικιαστὴς ἐμέτρησε σωρόν τινα γεννήματος μὲ κοιλον μικρότερον τοῦ νομίμου, ἀλλ' ὁ ἀποθηκάριος ἀνακαλύψας τοῦτο ὑπελόγισε τὸ ἀληθὲς μέτρημα τοῦ σωροῦ διὰ γνησίου κοιλοῦ, καὶ κατ' αὐτὸ ἔλαβε τὸν φόρον.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι ἡ καταχρησις τῶν κιβδήλων κοιλῶν ἔλαβε χώραν καὶ εἰς τὴν Δωρίδα, ὅπου οἱ ἀποθηκάριοι, ὅτε μὲν ἐλάμβανον γεννήματα εἶχον τὰ κοιλὰ μεγάλα, ὅτε δ' ἐπώλουν εἶχον αὐτὰ κομμένα καὶ ὀλιγωτέρας χωρητικότητος. Ἐγένοντο δὲ παράπονα, ἀλλ' ἐπειδὴ φαίνεται ὅτι αἱ καταχρήσεις ἐγίνοντο ἐν γνώσει τῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν, δὲν εἰσηκούσθησαν.

Ἀπήντησε πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι αἱ τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρήσεις ἐπὶ τῆ καθυστερήσεως τῆς εἰσπράξεως τῶν γεννημάτων ἀφορῶσιν οὐχὶ τὸν νῦν ὑπουργὸν ἰδίως, ἀλλὰ τοὺς ἐν καιρῷ τῆς εἰσπράξεως τῶν προσόδων καὶ κυρίως τῶν πρωΐμων καρπῶν χρηματίσαντας. Δὲν ἐπέφερε δὲ ἡ ἐπιτροπὴ οὐδεμίαν παρατήρησιν ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ τι ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μὴ ἐκτελέσεως αὐτοῦ. Καθότι κατὰ τὸν περὶ ἐνοικιάσεως φορολογικὸν νόμον τῶν πρωΐμων γεννημάτων οἱ φόροι ἔπρεπε νὰ μετακομίζωνται ἀπὸ τῶν ἀλωνίων εἰς τὰς ἀποθήκας, ὅθεν ἕπεται ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καθυστέρησις. Τὸ νὰ καθυστερῶνται λοιπὸν ἡ εἴσπραξις 150,000 κοιλῶν ἐκ πρωΐμων καρπῶν εἶναι ἀδικαιολόγητον. Περὶ δὲ τῆς ἐφορίας τῆς Φθιώτιδος παρατηρεῖ, ὅτι αὐτὸς ἐξεπλήρου χρέη ἐφόρου ἐπὶ δύο μῆνας, ἀλλὰ πρὶν ἢ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ὁ τῆς ἐνοικιάσεως φορολογικὸς νόμος. Ὥστε τὰ περὶ τῆς ἀμελείας τῆς οἰκονομικῆς ἀρχῆς τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος δὲν ἀνήκουσιν εἰς αὐτὸν, ἀλλ' εἰς τὸν ἐπιτετραμμένον τὰ χρέη αὐτοῦ.

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι εἰς τὰς περὶ τοιούτων καθυστερήσεων παρατηρήσεις της ἔπρεπεν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἦναι προσεκτικωτέρα, ἐπειδὴ οὔτε εἰς τὸν νῦν ὑπουργὸν, οὔτε εἰς τὸν προκάτοχον αὐτοῦ εἶναι δίκαιον ν' ἀποδοθῶσι, καθ' ὅσον ἔχουσι τὴν ἀρχὴν τῶν πρὸ 17 ἢ 18 χρόνων. Καὶ ἀληθῶς, ἐὰν παρατηρήσῃ τις, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 1833 τὸ δυστύχημα τοῦτο, καὶ ὁσάκις μὲν ἐξεποιοῦντο οἱ φόροι διὰ δημοπρασίας, συνέβαινον καθυστερήσεις ἐκ μέρους τῶν ἐνοικιαστῶν, ὁσάκις δ' ἔμενον εἰς λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου, προέκυπτον καθυστερήσεις ἐκ μέρους τῶν φορολο-

μένων. Ἐνταῦθα δ' ἀναδραμὼν εἰς τὰς τῶν παρελθόντων ἐτῶν εἰσπράξεις καὶ καταδείξας ὅτι εἰς πᾶν προγενέστερον ἔτος συνέβαινον καὶ μεγαλείτεραι καθυστερήσεις, ἐπέφερεν ὅτι ἐγίνοντο ταῦτα, ὅτε μάλιστα ἦτο διωρισμένη παρὰ τοῦ δημοσίου χρατιά, οὕτως εἰπεῖν, ἐπιστατοφυλάκων, καὶ ἐδαπανῶντο πολλὰ δι' αὐτοὺς πρὸς διευκόλυνσιν τῆς εἰσπράξεως, ἐνῷ σήμερον, ἂν καὶ τὰ καθυστερήματα εἶναι ὀλιγώτερα, δὲν δαπανᾶται μηδὲν εἰς μισθοδοσίαν τοιούτων ὑπαλλήλων. Ἆρα μήτε ἀμέλεια τοῦ ὑπουργοῦ, μήτε ὀλιγωρία τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων ἐνταῦθα ἐμφαίνεται, καὶ ἂν συνέβη δὲ τοιαύτη τις ὀλιγωρία, μόλις εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐπαρχίας ἐγένετο τοῦτο. Δὲν ἦτον λοιπὸν δίκαιον νὰ ἐπιφέρῃ τοσοῦτον ἐντόνους παρατηρήσεις ἡ ἐπιτροπή, καθόσον μάλιστα ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ 1847 ἐγένετο διπλῆ ἡ τοῦ φόρου εἴσπραξις. Ἀλλὰ πᾶς ἄλλος νομίζει ἐκτὸς τοῦ εἰσηγητοῦ, ὅστις ὑπῆρξεν οἰκονομικὸς ἔφορος κατὰ τὴν Φθιώτιδα, ἠδύνατο ν' ἀποδοκιμάσῃ τὰς προκειμένας καθυστερήσεις, ἐπειδὴ δὲν ἀγνοεῖ μέχρι τίνος ἀνέβησαν αἱ τοῦ 1845, 1846 καὶ 1847. Ἐρωτᾷ λοιπὸν ἐὰν κατώρθωσεν οὗτος νὰ εἰσπράξῃ μέχρι τέλους τοῦ Δεκεμβρίου τοσαῦτα καθυστερούμενα, ἢ ἂν ἀγνοῇ ὅτι μέχρι τοῦδε ὑπάρχουσιν ἀκαθάριστοι αἱ τοιοῦτοι φόροι. Διὰ τί λοιπὸν τοσαῦτα κατὰ τοῦ ἐνεστῶτος παράπονα, ἐνῷ εἶναι πολλῷ προτιμότερον τοῦ παρελθόντος; Διότι, ἐὰν παρατηρήσῃ τὸ σωματεῖον περὶ τούτου συγκριτικὸν πίνακα, θέλει ἴδει, ὅτι τὸ παρὸν ἔτος εἶναι πολὺ εὐτυχέστερον, καὶ ἴσως μέχρι τοῦ νῦν μόλις καθυστεροῦνται 350,000 κοιλῶν. Ἄλλως τε γνωστόν, ὅτι ὁ ἀραβόσιτος πολλαχοῦ συγκομίζεται κατὰ τὸν Ἰανουάριον καὶ τὸν Φεβρουάριον, ὥστε δὲν ἀριθμεῖται ἐνταῦθα καὶ ἡ εἴσπραξις τούτου. Συμπεραίνων λοιπὸν παρατηρεῖ, ὅτι αἱ τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρήσεις ἔπρεπε νὰ ἦναι μετριώτεραι δι' οὓς ἐξέθηκε λόγους.

Ἀντέλεξεν ἄλλος ὅτι, ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὰς καθ' ὅλους τοὺς προϋπολογισμοὺς γενομένας διαφόρους ἐκθέσεις ἐπὶ ὁμοίων ἀντικειμένων, θέλει πεισθῇ, ὅτι αἱ ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἔχουσί τι πρωτοφανὲς ἢ ἀσύνηθες. Διὸ δὲν ἔπρεπε νὰ θεωρηθῶσι τοιαῦται, οὐδὲ νὰ ἐκληρθῶσιν ὑπὸ τοιαύτην περιττὴν σπουδαιότητα. Καὶ καλῶς, ἡ ἐπιτροπὴ ἀπευθύνουσα τὰς παρατηρήσεις ταύτας, δὲν ἔπραξεν ἄλλο, ἢ ὅ,τι ἤθελε πράξει τὸ ὑπουργεῖον εἰς τοὺς ὑπαλλήλους του περὶ τούτου ἀποτεινόμενον. Ἐπειδὴ διὰ νὰ ἐξεγείρῃ τὸ ὑπουργεῖον τὸν ζῆλόν των, καὶ συμβουλεύει καὶ ἀπειλεῖ, διὰ νὰ λάβωσιν ἐντονώτερα μέτρα διὰ τὴν εἴσπραξιν, καὶ ἀπαιτεῖ πολλάκις νὰ προ-

λάβωσι περιστάσεις ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεως αὐτῶν. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν θεωροῦσα τὴν καθυστέρησιν ταύτην, δὲν τὴν ἐνόμισε μικροῦ λόγου, καὶ χρέος της ἔκρινε νὰ μὴ τὴν διέλθῃ ἐν σιωπῇ, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ὑπουργεῖον πλειότερον, ὥστε νὰ προκαλέσῃ νέαν δραστηριότητα καὶ ζῆλον ἐκ μέρους τῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των. Καὶ αὕτη μὲν ἦτον ἡ πρόθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ὡς ἀπαύγασμα τῆς θελήσεως τῆς Βουλῆς, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ πᾶσαν παρατήρησιν, ἀλλὰ λυπεῖται, διότι προκαλεσθεῖς, ἐδίστασε νὰ εἴπῃ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ διαχειρήσεως ὡς ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν κατὰ τὸ 1847, ὅτε καὶ ὁ νῦν ὑπουργὸς μετεῖχε τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης. Παρατηρεῖ δὲ πρῶτον, ὅτι ἀσκόπως ἐρρίφθη ἐν τῷ μεταξὺ ἰδέα τις περὶ δύο μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, διότι αὕτη δὲν συνίσταται ἐκ δύο μελῶν, οὐδὲ ἤρκει ἡ γνώμη τούτων νὰ πείσῃ ὡς ἤθελε 12—14 μέλη. Ἡ ἰδέα λοιπὸν αὕτη ἐρρίφθη ἀσκόπως, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐσημειώθη εἰς τὴν ἔκθεσιν ἐγένετο καθ' ὁμόφωνον θέλησιν πάντων. Δὲν δύναται δὲ νὰ ἦναι εὔλογος ἡ παράθεσις, τὴν ὁποίαν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἔκαμε πρὸς τὰς τοῦ 1847 εἰσπράξεις· διότι, ὡς οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ὅταν καταβάλληται φροντὶς νὰ γείνῃ ἡ τῶν φόρων εἴσπραξις, καθ' ἣν ἐποχὴν παράγονται οἱ καρποί, ἀναμφιβόλως εἶναι πολλῷ μεγαλειτέρα ἡ εἴσπραξις, καὶ ὀλίγαι ἐπισυμβαίνουσι καθυστερήσεις, ἐνῷ τοὐναντίον, ὅταν ἀριθῇ εἰς τὸν φορολογούμενον νὰ λάβῃ τοὺς καρποὺς ὅλους, καὶ παρέλθῃ ὁ Ἰούνιος καὶ Ἰούλιος μήν, δυσκόλως δύναται ν' ἀποδώσῃ τὸν φόρον τοῦ δημοσίου, ἐπειδὴ ἔχων τὰς ἰδιαιτέρας ἀνάγκας του, ἀπαλλοτριοῦται ἐν τῷ μεταξὺ τῶν καρπῶν του. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ νομοθέτης ὥρισε πάντοτε ἀρμόδιον καιρὸν τῆς εἰσπράξεως τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν κυρίως παράγονται οἱ καρποί. Ἀλλ' οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ὅτι τῷ 1847 ἡ βεβαίωσις τῶν φόρων τούτων ἐγένετο ἄνευ νόμου, καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἁπλῶν τῶν φόρων σημείωσιν περιμένον, ἀνέβαλλεν ἐξ ἀνάγκης τὴν εἴσπραξίν των καὶ μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου ἀπεφασίσθη, ὅτε δὲν ἔμενε πλέον, εἰμὴ δύο μηνῶν ἐργασία πρὸς τοῦτο. Κυρίως λοιπὸν εἰς ἐπιτυχίαν τῶν εἰσπράξεων ἀπαιτεῖται ἡ ἐγκαιρος αὐτῶν ἐποχή, διότι, ἐὰν γείνῃ βραδύτερον, μόλις τὸ 1/3 ἢ τὸ 1/4 εἰσπράττεται δι' οὓς εἶπε λόγους. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ μὲν νόμος τοῦ 1848 ἐψηφίσθη τὸν Ἀπρίλιον ἢ Μάϊον, ὁ δὲ τοῦ 1847 μόλις ἀπεφασίσθη νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν κατὰ τὸν Ὀκτώβριον. Ὥστε ὑπάρχει μεγίστη ἐν τῷ μεταξὺ διαφορά, ἐπειδὴ ὁ μὲν τοῦ 1848 φόρος ἠδύνατο νὰ εἰσπραχθῇ κατὰ τὴν πρόσφορον

αὐτοῦ ἐποχήν, ὁ δὲ τοῦ 1847 ἐνεργήθη, ὅτε μάλις εἶχον οἱ πλείστοι τῶν φορολογουμένων ὀλίγον γέννημα πρὸς χρῆσιν αὐτῶν ἢ πρὸς μέλλουσαν νέαν σπορὰν. Παραλείπει δὲ καὶ τὰς ἄλλας δυσχερεῖς περιστάσεις, αἵτινες παρεκωλύθησαν τὰ ἔτος ἐκεῖνο, ὥστε καθ' ὅλους τοὺς λόγους δὲν ὑπάρχει σύγκρισις μεταξὺ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου ἔτους. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἕπεται, ὡς καὶ ὁ εἰσηγητὴς εἶπεν, ὅτι ἡ πραγματευθεῖσα τῶν φόρων καθυστέρησις κυρίως προέκυψε, διότι δὲν ἐνεργήθη ἡ εἴσπραξις κατὰ τὴν δέουσαν ἐποχήν, ὅτε ἦθελεν εἶναι βεβαίως εὐκολωτέρα. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν, πραγματευομένη περὶ τῶν καθυστερήσεων τούτων, δὲν ἐνόει εἰμὴ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν συνέβησαν αὗται, καὶ τοῦτο δὲν ἐπιφορίκει πάσῃ τὴν εὐθύνην ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργῶν, διότι περιῆλθεν εἰς τὴν τοῦ ὑπουργείου ἀξίαν θῆσιν κατὰ τὴν Ὀκτωβρίου, ὅτε εἶχε παρέλθει ἡ ἁρμοδία πρὸς εἴσπραξιν ἐποχή. Καὶ ὅμως, ἂν καὶ ἀκαίρως, εἰσέπραξεν οὐχὶ μικρὰν ποσότητα πάλιν, ἐπειδὴ, ἂν πρὸ τοῦ Ὀκτωβρίου εἰσεπράχθησαν παρὰ τοῦ προκατόχου του 100 ἢ 500,000 κοιλῶν, καὶ παρ' αὐτοῦ ἀκολούθως 300,000 μόνον, πάλιν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ εἴσπραξις αὕτη πολλῷ ἀκμαιοτέρα τῆς πρώτης, ἐπειδὴ ὁ ἁρμόδιος καιρὸς εἶχε παρέλθει. Ἀλλὰ διὰ τῶν αὐτῶν λόγων ὧν ἠδύνατο νὰ γείνῃ οὐδεμία πρὸς τὴν τοῦ 1847 εἴσπραξιν παράθεσις, καὶ τοῦτο ἀνέπτυξεν ἤδη ἀρκετά.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι, ἐπειδὴ ὁ προαγορεύσας ἐθεώρησεν ἀκαταλλήλων τὴν παράθεσιν, λαμβάνει τὸν λόγον, διὰ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι τὴν θεωρεῖ ὅλως ἔδιμον. Καὶ εἶπε μὲν οὗτος, ὅτι ἡ εἴσπραξις τότε γίνεται πλουσιωτέρα, ὅταν ἐνεργῶνται καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ γεωργοὶ συγκομίζουσι τοὺς καρποὺς των. Ἀλλ' αὐτὸς παρελείπει μὲν τοὺς καταλλήλους αὐτοὺς μῆνας, καὶ ἀρκούμενος νὰ κάμῃ τὴν παράθεσιν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου μηνός, παρετήρει, ὅτι ἐν τῷ δεκατετάρτῳ μέρει τούτῳ κατὰ μὲν τὸ 1848 εἰσεπράχθησαν 400,000 περίπου κοιλῶν, κατὰ δὲ τὸ 1847 150,000 μόνον, ὅτε καλλιστα οἱ γεωργοὶ δὲν εἶχον δώσει τι μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου ἀπὸ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται φόρου. Ἡ παράθεσις λοιπὸν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τοὺς αὐτοὺς μῆνας καὶ ἕπεται ὅτι εἶναι εὐλογωτάτη.

Ἀντέλεξεν ὁ προαγορεύσας, ὅτι μετὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις αὐτοῦ ἤλπιζεν ὅτι θέλει εὕρει πλειοτέραν δικαιοσύνην εἰς τοὺς λόγους τοῦ ὑπουργοῦ, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἡ κακῶς ἐξεφράσθη, ἢ παρενοήθησαν αἱ ἰδέαι του. Ἐπαναλέγει δὲ ὅτι οὐδὲν

ἄλλο εἶπεν, εἰμὴ ὅτι τῷ 1847 εἰσήχθη κατὰ τὴν 25 Σεπτεμβρίου ὁ περὶ οὗ πρόκειται νόμος, κατὰ δὲ τὸν Ὀκτώβριον ἀπεφασίσθη νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν, ὥστε δὲν ἦτον πλέον καιρὸς νὰ γείνῃ ἡ ἀνάλογος εἴσπραξις κατὰ τὸν Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον. Δὲν εἶναι λοιπὸν ὁ αὐτὸς λόγος, οὐδὲ δύνανται νὰ γείνῃ καμμία παράθεσις. Ἐπίσης δὲ δὲν εἰσεπράχθησαν, ὡς λέγει ὁ ὑπουργὸς, 400,000 κοιλῶν κατὰ τὸν Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον τοῦ 1848, διότι ὀλίγον πρότερον εἶπεν, ὅτι κατὰ τοὺς μῆνας τούτους εἰσεπράχθησαν 300,000. Λοιπὸν δὲ παραδεχθώμεν, ὅτι κατὰ τοὺς μῆνας τούτους εἰσεπράχθη αὐτὸ τὸ ποσὸν, ἕπεται, ὅτι εὐλόγως ἡ ἐπιτροπὴ ἐλέγχει τὰς γενομένας καθυστερήσεις, διότι σημαίνει ὅτι μάλις 200,000 κοιλῶν εἰσεπράχθησαν πρὸ τῶν δύο τούτων μηνῶν, ἤτοι ἐν διαστήματι ὁλοκλήρου πενταμηνίας.

Παρενέβαλεν ἄλλος, ὅτι ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν του ἐλαίου ἠδύνατο νὰ ληφθῇ πρόσοδος 60,000 δραχμῶν, ἀλλ' ἐκεῖσε διαμένει οἰκονομικὸς ἔφορος ἀνὴρ ὀλίγα παρέχων ἐχέγγυα τιμιότητος. Διὸ εἶπε μὲν τοῦτο πολλάκις πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν, ἀλλ' οὗτος ἀδιαφόρων τὸν διετήρησεν εἰς τὴν θέσιν του, ἐκ τούτου δὲ μάλις τὸ δημόσιον εἰσέπραξε 17,000 δραχμῶν, ἀτενοῦν πᾶσαν τὴν ἄλλην ποσότητα.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ βασισθῇ πολὺ ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ προαγορεύσαντος, ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ὑπηρεσίας. Ἴσως δὲ περιῆλθεν εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας, διότι ἐνόμιζεν ἄλλον διὰ τὴν θέσιν ταύτην καταλληλότερον.

Παρετήρησεν ἄλλος ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος, ὅτι λαμβάνει πρὸ πάντων τὸν λόγον, διὰ ν' ἀπαντήσῃ πρός τινα τῶν προαγορευσάντων, ἀρχαίου ὑπαλλήλου τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, οὗ τινος τὰς παρατηρήσεις ἐκ προοιμίων δὲν ἀποδέχεται. Παρατηρεῖ δὲ, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται ἄλλο τι, εἰμὴ νὰ ἐξετασωμεν ὁμορρώνως καὶ ἡ βουλὴ καὶ ἡ ἐξουσία, τίς ὁ τρόπος ἢ ποῖον τὸ σύστημα, δι' οὗ καὶ τὰ εἰσοδήματα τοῦ δημοσίου δύνανται νὰ ὦσι ἐν καιρῷ ἕτοιμα, καὶ εἰς τὸν λαὸν ἡ φορολογία ἀνεκτή. Καὶ ἂν μὲν ἡ ἔκθεσις ἦτον πλειότερον ἀνεπτυγμένη, ἴσως οὐδὲν ἤθελε γείνει τόσος λόγος, καὶ τὸ ζήτημα ἤθελεν ἤδη λυθῇ. Ἀλλ' ἂν καὶ ἡ ἔκθεσις εἶναι συνεπτυγμένη, λέγει ὅμως, ὅτι αἱ παρατηρήσεις της ἀφορῶσι τὸν ὑπουργὸν καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Ἰουνίου καὶ Ἰουλίου μηνός, τοῦτο δὲ ἀρκετὰ ἐμφαίνεται ἂν ὄχι ἐξ ἄλλου, τουλάχιστον ἐκ τῆς λέξεως ἀλλοίωνται ἥτις ἐνυπάρχουσα εἰς τὴν ἔκθεσιν, ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐγγοεῖ

Ἐρρέθησαν δὲ αἱ παρατηρήσεις αὗται, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ ἡ ἐπιτροπὴ τὸν νῦν ὑπουργόν, ὥστε νὰ λάβῃ ἐντονα μέτρα διὰ τοὺς ὑπαλλήλους ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, καὶ παύσωσι τοῦ λοιποῦ τοιαῦται καθυστερήσεις. Ἀλλ' ὁ δι' ὃν ἔλαβε τὸν λόγον παρετήρησεν, ὅτι τοιαῦται καθυστερήσεις καὶ ἄλλοτε ἔγειναν καὶ εἶναι δυστύχημα, ὅπερ συμβαίνει ἀνέκαθεν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι λόγος, δι' ὃν πρέπει ν' ἀδιαφορήσωμεν, καὶ, διότι συνέβαινε, νὰ μὴ φροντίσωμεν διὰ τὴν παῦσιν αὐτοῦ. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι, ἐὰν διελθωμεν τὰ μέχρι τοῦδε παραδεχθέντα συστήματα, θέλομεν ἴδει, ὅτι τὸ τῆς ἐνοικιάσεως σύστημα πολὺν μὲν παρήγαγε πλοῦτον, ἀλλ' ὀλίγα εἰσήρχοντο εἰς τὸ ταμεῖον καὶ παρηκολούθουν αὐτὸ καταπιέσεις πολλαί· τὸ δὲ τῆς εἰσπράξεως ἦτον μὲν εἰς τὸν λαὸν προσηνὲς, ἀλλ' ἔδιδεν ἀφορμὴν καταχρήσεων. Ἐκ τούτου περιήλθομεν εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὥστε νὰ γίνηται ἡ ἐνοικίασις κατὰ καρπούς, ὁ γεωργὸς νὰ δίδῃ τὸν φόρον του ἐξ αὐτῶν, νὰ τὸν λαμβάνῃ ὁ ἐνοικιαστὴς, καὶ ὁ λαὸς νὰ ἦναι οὕτως εἰς πλείονα ἄνεσιν. Ἀλλ' αἱ οἰκονομικαὶ ἀρχαὶ οὐ μόνον παρημέλησαν τὴν εἰς ἀποθήκας συγκομιδὴν τῶν καρπῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα περὶ αὐτῶν λέγονται, τὰ ὁποῖα παραλείπει ἤδη. Ὁ νῦν ὅμως ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰς καθυστερήσεις, καὶ ἀπορεῖ μάλιστα πῶς, καίτοι ὑψὲ ἀναλαβὼν τὴν τοῦ ὑπουργείου διεύθυνσιν, τοιαύτην κατώρθωσεν εἰσπραξιν. Καὶ αὐτὸν μὲν δικαιοῖ πλησέστατα ἡ ὥρα τοῦ χρόνου, καθ' ἣν ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλ' ἡ ἐν εὐθέτῳ καιρῷ προηγηθεῖσα καθυστέρησις εἶναι ἀσυγχώρητος, καὶ τοῦτο σήμερον λέγει ἡ Βουλὴ, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔντονον τοῦ ὑπουργοῦ προσοχὴν, καὶ φροντίσῃ νὰ μὴ γίνωνται τοῦ λοιποῦ ταῦτα. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ὀλιγωρίας ταύτης τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων καὶ προφανεῖς καταπιέσεις ἐτολμήθησαν ὑπὸ πολλῶν ἀποθηκαρίων. Ἐπειδὴ πολλοὶ τούτων προσῆλθον εἰς τὰ ἀλώνια ἔχοντες τὸ κοιλὸν ἐσφραγισμένον, καὶ σακκίον 4—5 ὀκάδων φέροντες ὑπὸ μάλης. Καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἀνωτέρω παρατηρεῖ τὸ σῶμα εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ λάβῃ αὐστηρότατα μέτρα κατὰ τῶν τοιούτων ὑπαλλήλων καὶ δυνηθῇ νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτοὺς « σᾶς ἀποκλείω τῆς ὑπηρεσίας ». Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι κυρίως τὸ τῆς ἐκθέσεως πνεῦμα, ἀλλ' ὡς εἶπε τὸ σύντομον τῆς ἐκφράσεώς της προεκάλεσε τόσους λόγους, ἐνῷ τὸ ὑφιστάμενον ὑπουργεῖον εἶναι ἀξιέπαινον καὶ αἱ παρατηρήσεις ἀφορῶσι τὸ παρελθὸν, διὰ νὰ λήφθῶσι δραστικώτερα μέτρα.

Ἀπήντησεν ὁ πρὸς ὃν ἐγέναντο αἱ παρατηρήσεις, ὅτι ὁ προαγορεύσας ἐζήτησε νὰ συμπαραβάλῃ τὸ νῦν σύστημα τῆς φορολογίας πρὸς τὸ τῆς εἰσπράξεως, καὶ πρῶτος αὐτοῦ λόγος ἦτον ἡ ἐξάλειψις τῶν καθυστερούντων. Ἀλλ' ἐλησμόνησε, φαίνεται, καὶ πρώτην ἤδη φορὰν ὑπεξέφυγε τῆς μνήμης του, ὅτι δὲν ἐγένετο τότε λόγος εἰμὴ περὶ καθυστερήσεων μόνον, περὶ δὲ τῆς εἰσπράξεως οὐδ' ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς, οὐδὲ κατὰ τὴν συζήτησιν ἔγινε μνεία. Ἀλλ' ἐπικρατοῦντος τοῦ συστήματος τῆς εἰσπράξεως, καὶ στρατὸς, ὡς εἶπεν, ἐπιστατοφυλάκων ὑπῆρχε καὶ ἀποθηκάριοι διωρίζοντο καθὼς τώρα. Ἂν δ' ὁ προϋπάρξας ὑπουργὸς ἀπέτυχεν ἴσως περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀποθηκαρίων, δὲν πταίει μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐξ ὑμῶν, προτάσει τῶν ὁποίων ἐγένετο ὁ διορισμός των.

Ἐνταῦθα δὲ πολλῶν ἀποκρουόντων τὴν τελευταίαν ἰδέαν, ἀντέτασεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ προαγορεύσας ἔλλειψιν μνήμης, ἀλλὰ τοιαύτην ἔλλειψιν δὲν ἔχει, καὶ ἐὰν παρατηρήσῃ, θέλει ἴδει ὅτι καὶ τὸ περὶ καθυστερήσεως καὶ τὸ περὶ εἰσπράξεως ἀντικείμενον ἐπραγματεύθη ἀρκούντως. Ἀλλ' ἐνῷ τότε ἐγένετο λόγος περὶ καθυστερήσεων μόνον, πρῶτον ἤδη γίνεται λόγος καὶ περὶ πολλῶν καταχρήσεων. Εἰς τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο οὐ μόνον ὁ τότε ὑπουργὸς, ἀλλὰ καὶ οἱ παρ' αὐτῷ πρῶτοι συνεργάται οὐσιωδῶς πταίουσι. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν εἰς τοὺς διορισμοὺς τῶν ἀποθηκαρίων συμμετοχὴν τῶν ἀντιπροσώπων, τὸ κατ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦδε κηρύττει, ὅτι ἀποκλείει ἑαυτὸν πάσης τοιαύτης ἀξιώσεως, ἐπίσης δὲ πέποιθεν ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες. Τελευταῖον δὲ παρατηρεῖ, ὅτι εἶναι πρωτοφανὲς καὶ ἀσυγχώρητον ὅλως τὸ νὰ συμβαίνωσιν ἤδη τοσαῦται καθυστερήσεις, καὶ δὲν ἐννοεῖ πῶς γίνεται τοῦτο, ἐνῷ ἁπλῶς πρόκειται νὰ μετακομίζωνται οἱ καρποὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὰς ἀποθήκας.

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι μ' ὅλην τὴν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ὑπόληψίν του παρατηρεῖ, ὅτι εἰς τὰς καθυστερήσεις ταύτας δὲν πταίουσι μόνον οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπάλληλοι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπουργεῖον αὐτὸ, ἐκ μέρους τοῦ ὁποίου πολλαὶ συνέβησαν καταπιέσεις. Διότι, ἐνῷ ὁ νόμος ὁρίζει νὰ μεταφέρωσιν οἱ γεωργοὶ τοὺς καρποὺς εἰς τριῶν ὡρῶν ἀπόστασιν μόνον, γνωρίζει ὅτι, κατὰ τὴν φθιώτιδα καὶ ἀλλαχοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ τοὺς μεταφέρωσιν εἰς 5 καὶ 6 ὡρῶν διάστημα. Ἐκ τούτου λοιπὸν, μὴ διευκολυνομένων τῶν γεωργῶν, συνέβησαν οὐχὶ μικραὶ καθυστερήσεις.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι αἱ παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς οὐ μόνον δὲν ἀντίκεινται πρὸς τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ εἶναι δι' αὐτὰς πολλῶν ἐπαίνων ἄξια, διότι ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκόν της, τοιαύτας ἀπευθύνουσα

παρατηρήσεις. Δεν ἐπιβαρύνουσι δὲ αὗται τὸν νῦν ὑπουργόν, ἐπειδή, ὡς ἐρρέθη, ἄλλην ἐποχὴν ἐννοοῦσιν. Ἀλλ' ἡ δικαιολογησις, ἣν ἀντέταξέ τις παραβάλλων τὰς τῶν παρελθόντων ἐτῶν καθυστερήσεις, δὲν τῷ φαίνεται εὔλογος, οὐδὲ πρέπει νὰ λέγωνται τοιαῦται ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου. Διότι ἐξ ἐκείνων τῶν συστημάτων καὶ ἐποχῶν πολλὰ ἔπαθον τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου, καὶ πεῖρα μακρὰ ὡδήγησε πάντας εἰς ἐπίνοιαν καλλιτέρου συστήματος. Διὸ ἐνῷ ὑπῆρχε τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιάσεως, τοσαῦται ἀνεφύησαν δυσκολίαι, ὥστε ἠσπάσθημεν τέλος τὸ σύστημα τῆς εἰσπράξεως· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδὲ τοῦτο ἐπίφερε πολλὰς ὠφελείας, ἀφέθη πάλιν ὡς ἄχρηστον, καὶ μετέβημεν εἰς ἄλλο, τὸ ἤδη ἐπικρατοῦν, πλειοτέραν ἐπιζητοῦντες ἐντέλειαν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς μεταλλαγὰς ταύτας καὶ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω διόρθωσιν τοῦ συστήματος τὸ νὰ προκύψωσι πάλιν 400,000 κοιλῶν καθυστερήσεις, ὁμολογεῖ, ὅτι τὸν ἐξέπληξε, καὶ ἀληθῶς ἀγνοεῖ τί νὰ ὑποθέσῃ. Καὶ τὸ μὲν 14 ἄρθρον τοῦ περὶ φορολογίας νόμου ὁρίζει σαφῶς πῶς πρέπει νὰ γίνωνται αἱ εἰσπράξεις, ἀλλ' ἐνταῦθα συμβαίνει ἄλλο τι ἀνεξήγητον, καὶ ὁ νόμος δὲν ἐφαρμόζεται. Ἀλλ' ὅταν ὁ σκοπὸς, δι' ὃν οἱ νόμοι συντάσσονται, δὲν ἐκπληροῦται, ὅταν μένωσι κοιμώμενοι εἰς ἀχρηστίαν, δὲν ἐννοεῖ πρὸς τί τάττει ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ψῆφισίς των. Παρατηρεῖ δ' ὅτι κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ἔπρεπε νὰ ἦναι μέχρι τοῦ Αὐγούστου ὅλοι οἱ καρποὶ οὗτοι εἰσπεπραγμένοι, διὸ προκαλεῖ εἰς τὸ μέλλον τὴν ἔντονον τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ προσοχήν.

Ἀνέπτυξεν ἄλλος, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἀπαντῶν εἰς τὰς περὶ καταπιέσεων παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς, εἶπεν, ὅτι μόνον εἰς ἕνα τῆς Μεθώνης δῆμον συνέβη τοιαῦτόν τι. Ἀλλὰ παρατηρεῖ, ὅτι οὐ μόνον εἰς τὸν δῆμον ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας πολλαὶ συνέβησαν καταπιέσεις πρὸς τοὺς φορολογουμένους. Οὕτω π. χ. εἰς Καρυστίαν γινώσκει, ὅτι οἱ ἀποθηκάριοι μικρότερον κοιλὸν ἔχοντες, ἐμέτρησαν δι' αὐτοῦ τὰ γεννήματα καὶ ἐπιεσθησαν ἑπέρερον ζημίαν εἰς τοὺς γεωργούς. Ἐκ τούτου μεγάλα ὑψώθησαν παράπονα, ἀνηνέχθησαν ἐνώπιον τοῦ ἐπάρχου, καὶ μετρηθέντος τοῦ καρποῦ διὰ τοῦ συνήθους κοιλοῦ, ἀπεδείχθη, ὅτι εἰς πᾶσαν χιλιάδα κοιλῶν ἐπλεόναζον 200. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐρωτᾷ ἐτιμωρήθησαν κατὰ τὸν νόμον οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι; οὐδαμῶς. Ἐδικαιώθησαν τοὐλάχιστον οἱ φορολογούμενοι; οὐδὲ τοῦτο. Ἀλλ' εἰς τοιαύτην οἰκτρὰν κατάστασιν τί ὠφελοῦσιν οἱ νόμοι; πρὸς τί συνελθόντες νὰ ματαιοπονῶμεν περὶ τὴν σύνταξιν τούτων; Ὁ νόμος οἱοσδήποτε καὶ ἂν ἦναι λαμβάνει ζωὴν

ὑπὸ τοῦ ἐφαρμόζοντος αὐτὸ προσώπου· ἄλλως, ἢ μένει νεκρὸς ἢ ἄλλων ἐνδύεται χαρακτῆρα. Λλλὰ σήμερον πᾶσα ἡ ὑπηρεσία τοῦ κράτους, ὡς μὴ ἔχουσα ἄλλην ἀποστολήν, περιστρέφεται εἰς παύσεις ἢ διορισμοὺς ὑπαλλήλων, καὶ ἰδοὺ ἅπασα ἡ ἐνέργειά της. Γνωστὸν δὲ εἶναι, ὅτι πολλοὶ μέχρι τοῦδε ὑπάλληλοι, ἐπὶ καταχρήσει παυθέντες, ἢ ἐπανῆλθον εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν, ἢ προβιβάζονται. Οὗτοι δὲ ἐνῷ ἐδίαζον πρότερον τοῦ ὑπαλλήλου εἶναι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἱκανότης, δὲν βλέπομεν τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐντὸς τῆς ὑπαλληλίας· καὶ ὁραιουμένης τῆς καταχρήσεως, ἡ διαφθορὰ ἐπιπολάζει, ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ τις τιμιος, ἀναγκάζεται νὰ περιολιθῇ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀτόμου.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι ἀνέγνω μετὰ προσοχῆς τὴν ὑπὸ συζήτησιν ἔκθεσιν, δὲν βλέπει δὲ τὴν ἀνάγκην νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἐξηγήσεις, διότι πάντες συνωμολόγησαν ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις ἐποχῶν. Καὶ αὐτὸς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ συνάδελφοί του, εἰς μόνην τὴν διόρθωσιν τῆς ὑπηρεσίας ἀφορῶντες, ἀπροσκόπως ἀποδέχονται τὰς παρατηρήσεις καὶ τῶν ἰδίων ὀργάνων καὶ τῆς βουλῆς, ἵνα ῥυθμίζοντες τὴν ὑπηρεσίαν, βαδίσωσι πρὸς ἐξάλειψιν καὶ παύσιν πάσης καταχρήσεως. Δὲν πρέπει ὅμως διαιρουμένους τὸ κοινὸν συμφέρον, νὰ αἰτιώμεθα ἀλλήλους, ἀλλ' ἐξετάζοντες ψυχρῶς τὰς περιστοιχιζούσας ἡμᾶς περιστάσεις, νὰ ἔχωμεν συμπόνοιαν ἕνα σκοπὸν, νὰ ἐμποδίσωμεν εἰς τὸ μέλλον τὰς καταχρήσεις. Τὰς παρατηρήσεις λοιπὸν τῆς ἐκθέσεως θέλει λάβει ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἀναλόγως τοῦ δικαίου καὶ τῶν περιστάσεων θέλει ἐπιτρέψει τὴν θεραπείαν· ἄλλως τε, ἡ ἔκθεσις δὲν τροπολογεῖ οὐδόλως τὸ νομοσχέδιον καὶ ἀπώλειαν χρόνου θεωρεῖ πᾶσαν συζήτησιν, διότι δὲν ἐννοεῖ τί χρησιμεύουσι παρατηρήσεις ἐπὶ παρατηρήσεων.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεὶς ὁ ὑπουργὸς ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν γενομένων ἀναπτύξεων τὸ 1. ἄρθρ. τοῦ α. κεφαλαίου ἔχον οὕτω·

« Κεφ. Α. ἄρθρ. 1. Ἔγγειος φόρος καὶ δικαιώματα ἐπικαρπίας δραχ. . . . . 5,735,000. »

Ἀναγνώσθη ἔπειτα τὸ 2. ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτω·

« *Περὶ τοῦ φόρου τῶν μελισσῶν, περὶ τοῦ ἐγγείου φόρου 3 0/0. καὶ περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου.*

Ἐπιζητοῦμεν τὰ τοιοῦτου εἴδους ἔσοδα ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον πίνακα τῶν μέ-

χρι τέλους Δεκεμβρίου π. ε. είσπράξεων· λαβοῦσα δὲ τοῦτον παρετήρησεν, ὅτι ἐκ 40,000 δρ. εἰσπρακτέων ἐκ τοῦ φόρου τῶν μελισσίων, εἰσεπράχθησαν μέχρι τῆς εἰρημένης ἐποχῆς δρ. 5700.

Ἐξ 105,000 περίπου δραχμῶν εἰσπρακτέων ἐκ τοῦ ἐγγείου φόρου 3 0/0 εἰσεπράχθησαν μόλις 17400· καὶ ἐξ 1,500,000 δραχμῶν βεβαιωθεισῶν ἐκ τοῦ φόρου τῶν ζώων μόλις εἰσῆλθον περὶ τὰς 850,000 εἰς τὸ ταμεῖον.

Τοσαύτη καθυστέρησις δυσκόλως βέβαια δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ὑπὸ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν εἴσπραξιν δημοσίων ἀρχῶν, καθ' ὅσον μάλιστα οἱ μὲν ἀπὸ φόρον μελισσίων ὀφειλέται δὲν εἶχον νὰ πληρώσωσιν, εἰμὴ ἀσημάντους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ποσότητας καὶ ταύτας μετὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἐκ τῶν μελισσίων προϊόντων των, οἱ δ' ὀφείλοντες τὸν φόρον τῶν ζώων των εἶχον καιρὸν πλέον ὕστερον ἀπὸ δέκα μῆνας σχεδὸν, ἀφ' ὅτου αὐτοὶ οὗτοι ἐπαρουσίασαν τὰς δηλώσεις των, νὰ ἐξοφλήσωσι καθ' ὁλοκληρίαν τὸ χρέος των.

Φρονεῖ διὰ ταῦτα ἀναγκαῖον ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ τὸ μέλλον δραστήριος περὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων δικαιωμάτων ἐνέργεια. »

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ μελίσσια, εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰσεπράχθησαν 5,700 δραχμαί, ἀλλ' ἐγένετο τοῦτο διότι δὲν προέλαβε νὰ εἰσπραχθῇ ὁ φόρος ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου ἔτους, καὶ ὅμως εἶναι ἀρκετὰ πλεονάζων τοῦ τῶν ἄλλων ἐτῶν. Ὡς πρὸς τὸν φόρον δὲ τῶν ζώων, παρατηρεῖ ὅτι αἱ ἐπισυμβᾶσαι τῷ 1848 στάσεις ἐπέφεραν πολλὰς περὶ τὴν εἴσπραξιν δυσχερείας, καὶ οἱ φορολογούμενοι ἀπέφευγον τὴν ἀπότισιν, προτείνοντες ὅτι μεγάλας ὑπέστησαν ἐκ τῶν ἀνταρσιῶν ζημίας· ὥστε συνάγεται ὅτι δὲν προῆλθε τοῦτο ἐξ ὀλιγωρίας.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἐπειδὴ ὁ ὑπουργὸς ἁπάντων κατέφυγε πάλιν εἰς παραθέσεις, διαίζεται νὰ ἐπαναλάβῃ ὅτι οὐδ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶναι εὔλογος ἡ παράθεσις. Ἐπειδὴ τὸ μὲν 1848 ὁ φόρος τῶν μελισσίων ἦτον ἐν καιρῷ ἐπεψηφισμένος, καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ ἀνέτως τὴν εἴσπραξιν τὸ δὲ 1847 δὲν ἦτον ποσῶς ἐπεψηφισμένος, ὥστε ἀναγκαίως ἔπρεπε νὰ ἐπισυμβῇ καθυστέρησις. Ἐὰν λοιπὸν ὁ ὑπουργὸς τοσοῦτον ἐρίζεται τὰς πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἔτος παραθέσεις, πρέπει νὰ κάμῃ ταύτας πρὸς ἄλλους φόρους, ὑπὲρ ὧν καὶ τότε ὑπῆρχεν ὁ ἁρμόδιος νόμος. Διὰ τοῦτο, φαίνεται, περὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου ὁμιλῶν, ἀπέφυγε πᾶσαν παράθεσιν, ἐπειδὴ καὶ τότε ὑπῆρχε νόμος καὶ ἡ εἴσπραξις ἐγένετο ἀνωτέρα.

Ἐὰν δὲ παρατηρήσῃ τις τὰς εἰσπράξεις ἐκείνου τοῦ ἔτους, θέλει ἀμέσως διακρίνει ὅτι πάντες οἱ φόροι, ὑπὲρ ὧν ἐκειτο νόμος, ἀνέβησαν εἰς ὑψηλοτέραν τῆς τοῦ 1848 εἰσπράξεως, ὥστε ὅπου ἔλειπεν ὁ ἁρμόδιος νόμος, ἐκεῖ ἠλαττώθη κατὰ μικρόν. Διὸ ἐπιθυμεῖ μάλιστα νὰ γείνῃ παράθεσις πρὸς ὅλας τὰς εἰσπράξεις ἐκείνου τοῦ ἔτους καὶ ν' ἀποδείξῃ πρὸς ὃν τινα θέλει ποίαι τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου αἱ ἐνέργειαι, τοῦ ὁποίου μετεῖχε καὶ ὁ νῦν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός. Ἐὰν δὲ προτείνῃ οὗτος εἰς δικαιολογίαν τὰς ἀνταρσίας, ἃς μὴ λησμονήσῃ ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου τὰ αὐτὰ ὑπῆρχον δεινά. Τελευταῖον παρατηρεῖ ὅτι πάντες εὐχόμεθα νὰ ἐκλείψῃ ἅπαξ ἡ μάστιξ αὕτη τῶν καθυστερήσεων, πάντες ἐπιθυμοῦμεν νὰ δώσωμεν μικρὰν ἀρωγὴν εἰς τὴν ἔνδειαν τοῦ ταμείου καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ ὅσον οἱονοῦν ἡ νόσος τῶν καταχρήσεων. Ἐκ τῶν αἰσθημάτων δὲ τούτων ἡ ἐπιτροπὴ ὁρμωμένη ἐπέφερε τὰς παρατηρήσεις της, καὶ ὅμως δὲν ἐννοεῖ διά τί τινες τῶν ὑπουργῶν δυσαρεστοῦνται, ἢ διὰ τί ἤλθομεν ἐνταῦθα. Εἷς ἐξ αὐτῶν μάλιστα παρετήρησεν ὅτι περιττὸν εἶναι νὰ λέγωνται ταῦτα, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην δὲν ἐφάνη ἄλλοτε πρεσβεύων ἐντὸς τῆς Γερουσίας, οἱ δὲ βουλευταὶ ἀποστολὴν καὶ δικαίωμα ἔχουσι νὰ κάμνωσι λόγον περὶ παντὸς ὅ,τι ἀνήκειται εἰς τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου, ἐπειδὴ οὕτως ἐκπληροῦσι τὸ πρῶτον τῶν καθηκόντων των.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι παρεξήγησεν ὁ προαγορεύσας τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ, ἐπειδὴ δὲν εἶπεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγωνται, ἢ δὲν ἀκούουσιν οἱ ὑπουργοὶ τας παρατηρήσεις τοῦ σώματος. Τοὐναντίον δὲ διεβεβαίωσεν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἀσμένως ἀκούει πᾶσαν ὑπὲρ τῶν κοινῇ συμφερόντων παρατήρησιν, καὶ θέλει λάβει ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει καὶ τὰ κατὰ τὴν συζήτησιν ῥηθέντα, διὰ νὰ τὰ ἐνεργήσῃ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ πραγμάτων.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ὁ ὑπουργὸς τὴν ἰδέαν ταύτην ἀναπτύσσων, εἶχε προσθέσει ὅτι δὲν εἶναι χρεία νὰ ἐνδιατρίβωμεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ ἐμπεριέχονται ἐντὸς τῆς ἐκθέσεως. Ἀλλ' ἀποκρούει ὁλοσχερῶς τὴν ἰδέαν ταύτην, ἐπειδὴ τὰ πάντα πρέπει νὰ ἀναπτύσσωνται, νὰ ἔρχωνται εἰς φῶς, νὰ διερευνῶνται, διὰ νὰ εὑρίσκηται τὸ μέσον τῆς θεραπείας των. Πᾶσα δὲ ἐναντία ἀρχὴ δὲν συνάδει μὲ τὴν ἐντολὴν τῆς Βουλῆς, οὐδὲ δύναται νὰ ἦναι ὠφέλιμος.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς τὸ 2 ἄρθρ. ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 2. φόρος ἐπὶ τῶν μελισσίων δραχ. . 40,000.»

Ἀνεγνώσθησαν δὲ καὶ τὸ 3 καὶ 4 ἄρθρον αὐτοῦ, ἕκατερον τῶν ὁποίων ἐπίσης παρεδέχθη· ἡ βουλὴ δὲ ἀναστάσεως μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς· ἔχουσι δ' αὐτὰ οὕτως.

« Ἄρθρ. 3. Ἐγγειος φόρος 3 τοῖς 0/0 δραχ. 105.456:79

« Ἄρθρ. 4. φόρος ἐπὶ τῶν ζώων δραχ. 1.500.000.—»

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τὸ 5 ἄρθρ. μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐχούσης οὕτω·

« *Περὶ τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων.*

Τὰ αὐτὰ παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ὡς πρὸς τὴν καθυστέρησιν τῶν ἐκ τοῦ φόρου τούτου εἰσπρακτέων· ἐφρίσκεται δὲ σύγχρονος εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὑπομνήσῃ κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὴν βουλὴν τὴν καὶ ἄλλοτε ἐκφρασθεῖσαν σύστασιν περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ ἐπιτηδευμάτων νόμου πρὸς τὸν σκοπὸν κυρίως σοῦ νὰ προσδιορισθῇ δικαιοτέρα ἀναλογία εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ φόρου τούτου. »

Ἐπ' ταύτης παρετήρησέ τις, ὅτι λαμβάνων τὸν λόγον περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, δύναται ἐν γνώσει, ὡς ἀνήκων εἰς λαὸν, ὅπου πολλὰ ἐξασκοῦνται ἐπιτηδεύματα. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ἀληθῶς εἰς πολλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων τούτων δὲν ὑπάρχει ἀναλογία τις φόρου, καὶ ἄλλα μὲν ὑπείκουσι εἰς πλείονα τῆς ἀξίας τῶν φορολογιῶν, ἄλλα δὲ πάλιν εἰς ἥττονα, ἐξ οὗτου δὲ καταστρέφεται καὶ ματαιοῦται ὁ σκοπὸς τοῦ περὶ οὗ πρόκειται νόμου. Ἐπεθύμει καὶ ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο ἄλλοτε νὰ τροποποιηθῇ ὁ νόμος ἐπὶ τὸ δικαιότερον, καὶ αἱ ἐμπορικώτεραι τῶν πόλεών μας, ἡ Ἐρμούπολις, αἱ Πάτραι κλπ. ἀνηγέχθησαν ἐξαιτούμεναι τοῦτο. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἀναβάλληται ἐπὶ πολὺ ἡ τοῦ νόμου βελτίωσις, καὶ ὁ ὑπουργὸς πρέπει νὰ λάβῃ ταχεῖαν πρόνοιαν περὶ τούτου, διὰ νὰ παύσωσιν ἐφ' ἑνὸς τὰ παράπονα, καὶ ἐφ' ἑτέρου ἡ ἐκ τῆς ἀνεφάκτου ταύτης πηγαζούσα καθυστέρησις. Ἀλλ' ἐνταῦθα προσθέτει καὶ ἄλλου τινὸς βουλευτοῦ παρατήρησιν, παρ' οὗ ἤκουσεν ὅτι πολλαὶ πολλάκις καθυστερήσεις συμβαίνουσι, χωρὶς νὰ ἦναι κυρίως καθυστερήσεις, καθότι ἐν ᾧ οἱ φορολογούμενοι ἐξοφλοῦσι τὸν φόρον, ἐξακολουθοῦσι νὰ θεωρῶνται ὡς καθυστεροῦντες ἐπὶ 5 καὶ 6 ἐνιαυτούς. Ἐκ τούτου δὲ διαζόνται νὰ πληρώνωσι ποινητήρια καὶ μάλις διὰ τὸ πρόστιμον τοῦτο ἀρκοῦσιν 60 δραχ. διὰ τὴν ἐξαετίαν, αἵτινες πολλάκις εἶναι ἀνώτεραι καὶ αὐτοῦ τοῦ φόρου των· ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν ἀνάγκη νὰ διορθώσῃ τὸ σκληρὸν τοῦτο ἀδίκημα, διὰ νὰ

μὴ κῆται ἡ τύχη τῶν πολιτῶν εἰς τὴν διαφθορὰν τῶν εἰσπρακτόρων, ἴσως δὲ καὶ τῶν ταμιῶν.

Συνωμολόγησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὅτι τῷ ὄντι ἐπέφερε τοιαύτας ἀνισότητας ἡ διάρκεια τοῦ χρόνου, καθ' ἣν ἀναβάλλεται ἡ ἀπότισις, καὶ ἔχουσι μὲν τὸ δικαίωμα νὰ φέρωσι τὰς ἐνστάσεις των οἱ φορολογούμενοι, ἐπειδὴ ὅμως παρελθούσης τῆς προθεσμίας, οἱ κατάλογοι κλείονται, πᾶσα ἔνστασις ἀπορρίπτεται ματαία. Καὶ πρέπει μὲν νὰ πεληρωθῇ τὸ κακὸν τοῦτο, δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν παροῦσαν κυβέρνησιν, ἀλλ' εἰς τὸ παρελθόν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως μετὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν γενομένων παρατηρήσεων τὸ 5 ἄρθρον ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 5. Φόρος ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων δραχ. 206.000.»

Ἀναγνωσθὲν δὲ καὶ τὸ 6 ἄρθρον παρεδέχθη αὐτὸ δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 6. Φόρος ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν δραχ. 123,100.»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος εἰς δραχ. 7.709.556:79 ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Λεντούδη καὶ Παππαδημητρίου, συνήχθη κατὰ τὰ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον τοῦ Α. κεφαλαίου παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ Α'. Κεφάλαιον τοῦ νόμου τῶν ἐσόδων ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ εὑρήσθη καὶ ἡ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Ἀντώνιος Καπάνης	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου		Ἀνδρέας Δανόπουλος	
Γεώργιος Λογιωτατίδης		Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Ἀναγν. Μακρυπαπάμιος	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης		Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Κ. Τσαβέλλας	Ν.
Μ. Χ. Καΐρης		Σ. Χρήστου	
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Π. Ῥάγκος	Ν.

Λουκᾶς Π. Νάκος	N.	Νικόλαος Κορφιωτάκης	N.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	N.	Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος	
Πέτρος Τσανετάκης	N.	Παρασκευᾶς Ματάλας	
Γεώργιος Κονδύλης	N.	Ἠλίας Γιατράκος	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	N.	Λουκᾶς Στέφανος	N.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Εὐς. Σπυρίδωνος	N.
Γεώργιος Ἰ. Βατίστας		Ῥήγας Παλαμίδης	N.
Ἄγ. Γουζούασης		Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	
Γεώργιος Κ. Βελῆς	N.	Κωνσταντῖνος Μανέτας	
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	N.	Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	N.	Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	N.	Νικόλαος Τσαλακώστας	N.
Μιχαὴλ Σισίνης	N.	Δημήτριος Σακελλαριάδης	N.
Γρηγόριος Χαταγγιάννος	N.	Νικόλαος Μπούτουνας	
Γεώργιος Μῆτσος	N.	Π. Παππατσώνης	
Ἰωάννης Κλίμακας		Ἰω. Παππατσώνης	N.
Ἀναγν. Δημητρίου	N.	Π. Δαρειώτης	N.
Πέτρος Α. Ζάνος	N.	Σπυρίδων Βαλέττας	N.
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	N.	Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.
Χριστόδουλος Ν. Δεμάθας	N.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Ἠλίας Παππαδαῖος	N.	Παῦλος Λεντούδης	N.
Γεώργιος Πετμεζᾶς		Χρύσανθος Σουμαρίπας	N.
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	N.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	N.	Κ. Βέϊκος	
Ἰω. Ζάρκος	N.	Μιχαὴλ Ἰατρὸς	N.
Γρηγ Ν. Κορφιωτάκης		Δημήτριος Βιρβίλης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	N.
Σταμ. Νικολαΐδης	N.	Π. Μαυρομιχάλης	
Βελισάριος Νικολαΐδης	N.	Α. Μαυρομιχάλης	
Γεώργ. Παππανικολάου		Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	
Πέτρος Δεληγιάννης	N.	Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Δημήτριος Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελόπουλος	N.
Ζαφείριος Δεπάστας	N.	Κ. Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	N.	Ἰω. Γκούρας	
Ἀνδρέας Νεταρᾶς		Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	N.
Εὐσάβιος Οἰκονομόπουλος		Σπ. Λογοθετόπουλος	N.
Γεώργ. Πανοπριρτόπουλος	N.	Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσούχλος	N.	Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	N.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	N.	Χρ. Τσῖνος	

Δ. Κουμανιώτης	N.	Ἀν. Παππατσώρης	
Θ. Ι. Μέξης		Ἀθ. Καστανᾶς	
Ἐμ. Α. Ὀρλὸφ		Γ. Παππαδημητρίου	N.
Γ. Μπάστιες		Γ. Σ. Κριεζῆς	N.
Κ. Δαρειώτης		Α. Γ. Κουντουριώτης	
Σ. Ἀντωνιάδης	N.	Δ. Α. Κουντουριώτης	
Κωνστ. Ἀντωνιάδης		Ἰω. Γ. Κριεζῆς	N.
Ἰω. Περίδης	N.	Δ. Χατσῖσκος	N.
Α. Μάμουκας	N.	Καλαμ. Τσουκαλᾶς	N.
Κάρολος Νάζος		Κ. Δυοβουνιώτης	N.
Εὐστρ. Παρίσσης	N.	Γ. Ῥιζόπουλος	N.
Α. Ἀρμάος		Ἰω. Τασσαῖος	N.
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος		Μάρκος Βιτάλης	
Ἰω. Τομαρᾶς		Ἰω. Οἰκονόμου	N.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης θέλει εἶσθαι ἡ ἐξακολούθησις τοῦ αὐτοῦ προϋπολογισμοῦ, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΕ'.

Τῆς 22. Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράψησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἐν πρώτοις, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἀπόντος βουλευτοῦ τοῦ Πανεπιστημείου Κ. Σχινᾶ, ἡ βουλὴ παρεδέχθη νὰ χορηγηθῇ αὐτῷ παράτασις ἀδείας μέχρι τέλους Ἀπριλίου δι' οὓς ἀναφέρει λόγους.

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι, κατὰ τοὺς ἐνιαυσίως παρὰ τῆς βουλῆς ψηφιζομένους νόμους τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ κράτους, ὡρίσθη ἐποχὴ, καθ' ἣν τὰ ὑπουργεῖα πρέπει νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ σῶμα διπλοῦν τι ἀποτέλεσμα τῆς διαχειρίσεώς των· α') γενικὸν λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν διαχειρίσεως, καὶ β') προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ ἀπο-

λογισμοῦ. Ἀλλὰ μετὰ λύπης παρατηρεῖ ὅτι, ἀπὸ τοῦ 1846 καθυστεροῦσιν ὅλα ταῦτα, καὶ οὐδὲ γενικὸς λογαριασμός, οὐδὲ προσωρινὴ κατάστασις, ἢ ἄλλο τοιοῦτον ὑπεβλήθη εἰς τὴν βουλήν, λείπεται δ' ἔτι καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1847. Ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ λάβῃ περὶ τούτου τὸν λόγον, διότι καὶ αὐτὸς καὶ ἡ βουλὴ πᾶσα ἐνδιαφέρεται νὰ μαθῃ ἂν τὰ ὑπ' αὐτῆς ψηφιζόμενα ἔξοδα πραγματοποιῶνται. Οὕτω π. χ. ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς συγκροτεῖται, ὡς γνωστόν, ἐκ νεοσυλλέκτων, ἀλλὰ διερευνήσας νομοσχέδιόν τι, ὅπερ ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς εἰσήγαγε, παρετήρησεν ὅτι κάθυστεροῦσι πλέον τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν νεοσυλλέκτων, τοὺς ὁποίους ἐπὶ τετραετίαν ὑψώσασα ἀνεγνώρισεν ἡ βουλή. Ἐνῷ δὲ ὡς εἶπε κατὰ τὸ ἥμισυ ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν νεοσυλλέκτων, ἐχορηγήθη ἐν τούτοις πλήρης ἡ δαπάνη τοῦ ὅλου. Ἐπιθυμεῖ λοιπὸν νὰ προσαχθῶσιν ἤδη καὶ ὁ γενικὸς τῆς διαχειρίσεως λογαριασμὸς καὶ ἡ προσωρινὴ τοῦ ἀπολογισμοῦ κατάστασις, διὰ νὰ πληροφορηθῇ τὸ σῶμα ἐὰν ἐμβαίνωσιν εἰς χρῆσιν ὅλαι αἱ ἐπιψηφιζόμεναι δαπάναι.

Ἀκολούθως ἀναγγείλαντος τοῦ προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι, ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἐσόδων νόμου τοῦ κράτους, ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον τοῦ β'. κεφαλαίου, καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτω·

« *Περὶ τῶν τελωνιακῶν δικαιωμάτων.*

Πολλάκις τὸ νομοθετικὸν τοῦτο σῶμα ἐσύστησεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν ἀνάγκην νέας καταλληλοτέρας καὶ ἐντελεστέρας τελωνιακῆς διατυπώσεως, εἰς τρόπον ὥστε καὶ τὸ ἐμπόριον νὰ εὐκολυνθῇ, καὶ ἡ χρείαν ἔχουσα προσωρινῆς προστασίας ἐγχώριος βιομηχανία νὰ ἐμψυχωθῇ, καὶ ἡ ἐκ τῶν δικαιωμάτων τούτων δημοσία πρόσοδος νὰ ἐπαυξηθῇ διὰ τῆς περιστολῆς τῶν καταχρήσεων. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τοῦδε τίποτε κατὰ συνέπειαν δὲν ἐνηργήθη, μολονότι, ὡς πληροφορεῖται ἡ ἐπιτροπή, τὸ ἔργον εἶναι σχεδὸν πρὸ πολλοῦ ἕτοιμον, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ σύστασις αὕτη. »

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι πρὸ πολλοῦ ἡ κυβέρνησις εἶχε συναισθανθῇ αὐτὴν τὴν ἀνάγκην καὶ πρὸ τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν ἤρχισεν ἤδη νὰ καταστρώνηται νέον τιμολόγιον, τὸ ὁποῖον ἀνετέθη εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς βιομηχανικῆς ἐπιτροπῆς. Τὸ ἔργον ἀναμφιβόλως, δυσχερὲς εἰς τὴν φύσιν του, ἀπαίτει μακρὰν ἐργασίαν, διὸ μόλις

ἤδη παρασκευασθὲν ἐδόθη εἰς ἀντιγραφήν. Ἀλλ' οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ τοῦτο δὲν εἶναι τυχαῖον, καὶ ἀπαιτεῖται εἰδικὴ ἐργασία καὶ χρόνος πολύς, διὰ νὰ γίνῃ ἡ τακτοποίησις τῆς ὕλης, καὶ ἡ ἁρμοδία τῶν κονδυλίων ἐγγραφή. Ἐξελέχθησαν λοιπὸν εἰς τοῦτο δύω εἰδήμονες περὶ τὰ τοιαῦτα ὑπάλληλοι καὶ ἐνασχολοῦνται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἔργον. Ἐλπίζει λοιπὸν νὰ παραιωθῇ ὅσον τάχος καὶ νὰ ὑποβάλῃ τὸ ἀποτέλεσμα εἰς τὸ σῶμα.

Ἐπὶ τούτοις, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 1 ἄρθρ. μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον οὕτω·

« Κεφ. Β'. ἄρθρον 1. Τελωνεῖα, δραχ. 2,728,390 »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 2 ἄρθρον, ἐφ' οὗ παρετήρησέ τις ὅτι τὰ ἐκ τοῦ χαρτοσήμου ἔσοδα σημειοῦνται εἰς 500,000 δραχμῶν, ἀλλ' ἀφοῦ προσκαλέσθη νόμος ὁρίζων μισθοδοσίαν τακτικὴν ὑπὲρ τῶν εἰρηνοδικῶν, καὶ κατ' αὐτὸν παύουσι πλέον τὰ ἐκ τοῦ χαρτοσήμου δικαιώματα, ἅπερ ἐλαμβάνοντο μέχρι τοῦδε, ἔπεται ὅτι τὰ ἔσοδα τὰ τὰ θέλουσιν ἀναβῇ εἰς μεγαλειτέραν ποσότητα. Καὶ παρατηρεῖ μὲν τοῦτο ἁπλῶς, δὲν θεωρεῖ ὅμως ἀναγκαῖον νὰ γένῃ μεταβολή τις εἰς τὴν σημείωσιν τῶν ἐσόδων, διότι δύναται νὰ ἀραιρεθῇ κατὰ τὴν ψήφισιν τῶν ἐξόδων.

Ἐπὶ τούτοις, ἡ βουλὴ παρεδέχθη καὶ τὸ 2 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. χαρτοσήμου δραχ. . . . . 950,000. »

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τὸ 3 ἄρθρον μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐχούσης οὕτω·

« *Περὶ τῶν διαφόρων δικαιωμάτων.*

Ἐπεξεργαζομένη τὸ μέρος τοῦτο τοῦ προϋπολογισμοῦ ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπενθυμίσῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν βουλὴν τὰς πολλάκις γενομένας παρατηρήσεις περὶ ἐλέγχου τῶν εἰσπραττομένων προξενικῶν δικαιωμάτων, καὶ ἰδίως τῶν ἐν τῷ προξενείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ λογισθῶσιν εἰς οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσότητα. Φρονεῖ δὲ ἡ ἐπιτροπή, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλει νὰ λάβῃ τέλος πάντων σύνταγμα μέτρα περὶ τῆς τοιαύτης ἐξελέγξεως, καὶ, ἂν χρειασθῇ, νὰ πέμψῃ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἕνα τῶν ἱκανωτέρων ὑπαλλήλων εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ μίαν τοιαύτην ἀκριβῆ ἐξέλεγξιν, διότι, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας, σημαντικαὶ καταχρήσεις ἔλαβον χώραν ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν τοιούτων δικαιω-

μάτων. Ἐπιφυλάττεται δὲ ἡ ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν συζήτησιν νὰ δώσῃ ἐκτενεστέρας περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐξηγήσεις.

Ἐπὶ τούτοις, παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργός, ὅτι καὶ πρότερον λαβὼν τὸ ἐνδόσιμον ἀπὸ διαφόρους κοινοβουλευτικὰς παρατηρήσεις καὶ ἤδη πλειότερον πεισθεὶς ἐκ διαφόρων τῆς ὑπηρεσίας ἐξαγομένων, ἐπέστησε τὴν προσοχήν του ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐργάζεται ἤδη. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι, καὶ ὁ προκάτοχος αὐτοῦ ὑπουργὸς τὴν αὐτὴν ἀνάγκην συναισθανθείς, εἶχε διορίσει εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸν γραφεῖον, διὰ νὰ ἐξελέγξῃ τὰς ἀνωτέρω καταχρήσεις, ὑπάλληλόν τινα νέον, ὅστις πέποιθεν ὅτι θέλει περιστείλει αὐτὰς εἰς τὸ μέλλον. Ἀλλὰ μὴν ἀρκούμενος οὐδ' εἰς τοῦτο, ἀσπάζεται τὰς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ θέλει φροντίσει νὰ πραγματοποιηθῶσιν αὐταί, διὸ καὶ ἐσημείωσε ποσὸν ἔκτακτον εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Τελευταῖον συμμεριζόμενος καθ' ὁλοκληρίαν τὰ περὶ τούτου αἰσθήματα τῆς ἐπιτροπῆς, διαβεβαιοῖ τὸ σῶμα ὅτι, θέλει ἐνεργήσει ὥστε ταχέως νὰ παύσωσιν αἱ καταχρήσεις αὐταί.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι, αἱ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς αἰνίττεται ἡ ἐπιτροπή, εἶναι ὅτι αἱ εἰσπράξεις τῆς τελωνιακῆς τριμηνίας τοῦ λήξαντος ἔτους δὲν ἀναβαίνουσιν εἰς 70,000 δραχ. ὡς σημειοῦνται ὑπό τινος ἐκεῖ ὑπαλλήλου, περὶ οὗ πολλάκις ἐπραγματεύθη ὁ τύπος, ἀλλ' εἰς διπλῆν τοὐλάχιστον ποσότητα τῆς σημειωθείσης. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογούμενοι διϊσχυρίζονται ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ληφθῶσιν ὡς βάσις τῶν εἰσπράξεων τούτων οἱ τρεῖς τελευταῖοι μῆνες, διότι κατ' αὐτοὺς ἐπισυμβαίνει πλειότερα τελωνιακὴ εἴσπραξις, μηδόλως ἀναλογοῦσα πρὸς τὴν τῶν ἄλλων μηνῶν, ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ τοὺς μῆνας τούτους πρὸς τοὺς ἀντιστοίχους τῶν ἄλλων ἐτῶν παραθέσασα, ἐξήγαγεν ὅτι εἶναι πολλῷ ὑποδεέστεροι τούτων. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀκριβὴς ἡ ὑπεράσπισις αὕτη, καὶ τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἀνὰ χεῖρας ἐλέγχου, τὸν ὁποῖον δύναται νὰ ἴδῃ, ἂν θέλῃ ὁ Ὑπουργός. Συμβαίνουσι δὲ τὰ τοιαῦτα εὐλόγως, διότι ὁ ἀνωτέρω ὑπάλληλος ἐνήργει τὴν διαχείρισιν ἄνευ ἐλέγχου, καὶ χωρὶς νὰ ἔχῃ βιβλίον τι ἢ δημοσίευμα ἠδύνατο νὰ σημειώσῃ ὅσα ἤθελεν. Ἀλλ' ἐσχάτως ἐτέθη τῷόντι εἰς ἔλεγχος εἰς τὰς πράξεις αὐτοῦ καὶ τοῦτο ἐγένετο μετὰ τὴν ἀφιξιν τοῦ νεωστὶ διορισθέντος ὑπαλλήλου. Ἀπόκειται λοιπὸν εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ παρατηρήσῃ ἐὰν ὁ ἔλεγχος οὗτος ἦναι πλήρης ἢ ἔχῃ ἀνάγκην πλειοτέρας τελειοποιήσεως. Διὸ συμπέρασμα τῶν λόγων τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι, α) ὅτι πρέπει ν' ἀναβιβασθῇ ἡ εἴσπραξις πρὸς τὸ ἀληθὲς ἔσοδον, καὶ β') Ἐπειδὴ μεγίστη συνέβη κατάχρησις ἐν τῷ διαστήματι τόσων χρόνων, νὰ λάβῃ τὸ ὑπουργεῖον τὰ πλέον ἔντονα διὰ τοὺς ὑπαλλήλους ἐκείνους μέτρα καὶ πληροφορήσῃ ἐν καιρῷ τὴν βουλὴν περὶ τοῦ ἀποτελέσματος.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι καταγίνεται ἤδη εἰς τοῦτο, καὶ, ὅταν φθάσῃ εἰς τέρμα τι ἀκριβές, ἀσμένως θέλει πληροφορήσει τὸ σῶμα, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἡ τῶν διπλοτύπων χρῆσις πρὸ πολλοῦ εἶναι εἰσαγμένη εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει γραφεῖον, καὶ ὁ ἤδη ἀποσταλεὶς ὑπάλληλος δὲν ἔπραξεν ἄλλο, ἢ νὰ εἰσαγάγῃ καὶ ἰδιαίτερόν τινα ἔλεγχον. Ἐπερωτήσαντος δέ τινος, ἐὰν τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἐξελέγξῃ ὡς ὅλων τῶν λοιπῶν κλάδων καὶ τὰς ἐκ τῶν προξενείων εἰσπράξεις, ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι τὸ ὑπουργεῖον εἶχεν ἀποστείλει ἄλλοτε τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἐξέλεγξιν ἔγγραφα, ἀλλὰ τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἀπέφυγε τὴν ἐπεξεργασίαν αὐτῶν διϊσχυρισθὲν ὅτι πρέπει νὰ ἐκδοθῇ τὸ ἀναγκαῖον βασιλικὸν διάταγμα περὶ διαφόρων καθ' ὑπέρβασιν φαινομένων ποσῶν. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἦτο βέβαια ἐφικτόν, ἐπειδὴ ἐπροκάλει τὴν σύμπραξιν μεγάλου προσωπικοῦ. Ἐκ τούτου ἠναγκάσθη τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἔμβῃ εἰς ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου καὶ ἡ τότε πρὸ τῆς μεταβολῆς κυβέρνησις ἐκδοῦσα διάταγμα, διέταξε νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸ συνέδριον τοὺς ἀνωτέρω λογαριασμούς, ἀλλὰ καὶ τότε ἀπέφυγεν αὐτὸ τὴν ἐξέλεγξιν, καὶ οὕτω δὲν ἔγινε μέχρι τοῦδε ἡ ἐλαχίστη ἐνέργεια.

Παρετήρησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἀληθῶς εἶναι καὶ ἀνυπόφορον καὶ πικρὸν νὰ μὴν ὑπάρχῃ μέχρι τοῦδε ἡ ἐλαχίστη ἐξέλεγξις ὡς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ἀφοῦ αὐτὸς οὗτος ὁ προαγορεύσας ὡμολόγησεν ὅτι, διὰ τῆς ἐκδόσεως ἑνὸς διατάγματος ἐξωμαλύνθησαν αἱ πρὸς ἐξέλεγξιν δυσκολίαι, εἶναι λυπηρὸν εἰς τόσον σημαντικὸς κλάδος τῆς ὑπηρεσίας νὰ μένῃ ἐσκιασμένος, καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ καμμία ἐπὶ τούτου ἐξέλεγξις. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἔθνος μισθοὺς καὶ ἔξοδα καταβάλλον, ἀποστέλλει τοσούτους πρέσβεις καὶ προξένους εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, εἶναι δίκαιον νὰ γνωρίζῃ κἂν πῶς ἐξοδεύονται οἱ ἱδρῶτές του. Θεωρεῖ λοιπὸν τῆς πρώτης ἀνάγκης νὰ γίνηται εἰς τὸ μέλλον ἡ ἀκριβὴς καὶ τοῦ κλάδου τούτου ἐξέλεγξις, συνάμα δὲ διερευνώμενον καὶ τὸ παρελθὸν νὰ ἐξελεγχθῇ ὅσον ἔνεστι. Δὲν ὑπάρχει δ' ἐνταῦθα δισταγμὸς ὅτι ἡ οὐσιώδης αὕτη παράλειψις προεκά-

λεσε μέχρι τοῦδε τοσαύτας καταχρήσεις. Ἀπόδειξις, ὅτι ὑπάλληλός τις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπορικοῦ γραφείου ἔλαβεν αὐτογνωμόνως ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων 18.000 δραχμῶν, τὰς ὁποίας οὐδ' αὐτὸς ἠδυνήθη ν' ἀρνηθῇ καὶ ἀπέστειλε μόνον ὅτι ἔλαβεν αὐτὰς ἀπέναντι τῶν μισθῶν του. Οὕτω δὲ προκύπτει βεβαίως ἓν κενὸν, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ ἂν συνεψηφίσθη τὸ ποσὸν τοῦτο ἢ ἐπεστράφη εἰς τὸ ταμεῖον.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ ἐξωτερικοῦ κλάδου, μετ' οὐ πολὺ θέλει προσπαθήσει νὰ ἐπιφέρῃ τὴν δέουσαν θεραπείαν, διότι πρὸ 50 μόλις ἡμερῶν ἀνέλαβε τὴν τοῦ ὑπουργείου διεύθυνσιν. Περὶ δὲ τοῦ ληφθέντος ποσοῦ παρατηρεῖ, καθότον δύναται νὰ πληροφορήσῃ τὸ σῶμα ἐκ τοῦ προχείρου, ὅτι ἀληθῶς ἡ ποσότης αὕτη ἐλήφθη παρὰ τοῦ μνησθέντος ὑπαλλήλου. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔγινε μὲ σκοπόν τινα δόλιον, ἀλλ' ἐν γνώσει τοῦ ὑπουργείου, διότι εἰς ἣν εὑρέθη τότε περίστασιν ἦτον ἠναγκασμένος νὰ ἐπεκτείνῃ τὰ ἔξοδά του. Μόλις ὅμως ἔκαμε χρῆσιν τοῦ προκειμένου ποσοῦ, καὶ ἀμέσως ἀνήγγειλε τοῦτο πρὸς τὸ ὑπουργεῖον. Ἔκτοτε δὲ κατείγετο τακτικῶς ἓν μέρος τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα μὲν δύναται ν' ἀναφέρῃ προχείρως, ἀλλ' ἀφοῦ ἐξετάσῃ τὸ πρᾶγμα, θέλει δώσει ἀκριβεστέρας πληροφορίας.

Ἀντέκρουσεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἀποδαίνει οἰκτρὰ ἡ κατάστασις αὕτη καὶ δεικνύει πρὸς πάντας τὴν λυπηροτέραν φυσιογνωμίαν, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν γίνονται εἰσπράξεις τῶν προξενείων, καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς περὶ αὐτῶν ἔλεγχος· διαρπάζονται τὰ ἐν αὐτοῖς χρήματα, καὶ ἡ κυβέρνησις λέγει « θέλει ἐξετάσει » ζητεῖ τὸ σῶμα νὰ πληροφορηθῇ ἂν ἐγένετο συμψηφισμὸς τῶν χρημάτων τούτων, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν, οὐδ' ἔλεγχος ὑπάρχει διὰ νὰ μᾶς φωτίσῃ. Τοιαύτη πραγμάτων κατάστασις οὐδ' ἐντὸς δημοτικοῦ συμβουλίου δύναται νὰ ὑπάρξῃ, καὶ ἀντίκειται ἀποτόμως πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος. Διὸ πρέπει νὰ ἐκλείψῃ τοῦ λοιποῦ τοιαύτη ἐν ἰσχύϊ, ἥτις φέρει τὸν τύπον τῆς πλέον οἰκτρᾶς καταστάσεως.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι οὐδεὶς ὑπάλληλος δύναται, ὡς γνωστόν, νὰ λάβῃ οἱανδήποτε προκαταβολὴν ἄνευ τοῦ ἀναγκαίου πρὸς τοῦτο διατάγματος. Ἡ ἀνωτέρω λοιπὸν χρῆσις τοῦ δημοσίου πλούτου εἶναι παράνομος καὶ ἡ κυβέρνησις δὲν ὑποχρεοῦται νὰ διατηρῇ αἰωνίως τὸν ὑπάλληλον τοῦτον, καὶ νὰ συμψηφίσῃ τὰ

χρήματά της. Ἀνάγκη ἄρα νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τούτων, καὶ τότε δύναται, ἐὰν θέλῃ, νὰ διατελέσῃ ὑπηρετῶν.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἀγνοεῖ ὅλως τίς ὁ σφετεριστὴς τὰ χρήματα ταῦτα. Ἀλλ' ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦναι, ἀνάγκη νὰ παραπεμφθῇ εἰς δίκην, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ δημόσιον καὶ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὴν ῥηθεῖσαν ποσότητα, διότι δὲν βλέπει τὸν λόγον τοῦ νὰ ὑποχρεωθῇ ἡ κυβέρνησις νὰ τὸν διατηρῇ εἰς τὴν θέσιν του, ἐνῷ ἐνδέχεται νὰ ἦναι ἀνίκανος, ἢ καὶ νὰ τελευτήσῃ πρὸ τῆς ἐξοφλήσεως.

Ἀντέταξεν ἄλλος ὅτι οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀνίκανος, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητος ἀποβαίνει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, διὸ καὶ ἡ κυβέρνησις τὸν διετήρησεν εἰς αὐτήν. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι εἰς τὴν περυσινὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργείου ἔκθεσιν ἐγένετο περὶ τούτου λόγος, καὶ ἐξ αὐτῆς καταφαίνεται ὅτι δὲν ὑπεξηρέθησαν τὰ χρήματα ταῦτα, ἀλλ' ὅτι ὁ ῥηθεὶς ὑπάλληλος εἰς δύσκολον θέσιν εὑρεθείς, ἐβιάσθη νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν. Ὅτι δὲ καὶ ἀμέσως ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἐλήφθησαν ἤδη τὰ ἀναγκαῖα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν χρημάτων μέτρα ἀρκούντως ἐξετέθη παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἡ διήγησις τῆς πράξεως τοῦ ὑπαλλήλου τούτου τὸν ἀνακαλεῖ νεώτερόν τι συμβὰν πολλὴν ἔχον σχέσιν καὶ ὁμοιότητα. Κατ' αὐτὰς ταμίας τις σφετερισθεὶς 30,000 περίπου δραχμῶν ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν διαχείρισίν του χρημάτων καὶ μεταβὰς ἤδη ἐνταῦθα εἶπε πρός τινα βουλευτὴν ὅτι ἔλαβε τὴν ἀνωτέρω ποσότητα, διότι εὑρίσκετο εἰς ἀνάγκην, ἀλλ' ὅτι δὲν ἀρνεῖται τὴν ἀπόδοσιν τούτων καὶ δέχεται νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν θέσιν του, διὰ νὰ συμψηφισθῇ διὰ τοῦ μισθοῦ του τὸ χρέος.

Ὑπέλαβεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἔχει ποσῶς σχέσιν ἡ κατὰ πρῶτον ἐκτεθεῖσα περίστασις μετὰ τῆς πράξεως ταύτης τοῦ ταμίου, περὶ οὗ θέλει λάβει τὸ ὑπουργεῖον τὰ ἁρμόδια καὶ ἔντονα μέτρα. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι δὲν θέλει διατηρήσει τὸν ἀνωτέρω προξενικὸν ὑπάλληλον εἰς τὴν θέσιν του, ἐὰν δὲν ἦναι ἐπάξιος ταύτης. Ἂν δὲ ἐξετάζων τὸ πρᾶγμα λεπτομερέστερον, πεισθῇ ὅτι πρέπει νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην, θέλει λάβει ὑπ' ὄψιν τὰς γενομένας παρατηρήσεις, διὰ νὰ πράξῃ τοῦτο, ἂν ἦναι ἀνάγκη.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία ὑπὸ τῶν αὐτῶν μαστίζεται καταχρήσεων τῶν προξένων, διπλῆν τινα ὑπομένουσα φορολογίαν· α) ὁσάκις πλοῖόν τι ὑπὸ τῆς βίας

τῶν ἀνέμων καταφερόμενον ἀναγκάζεται νὰ προσφύγῃ εἰς τινα λιμένα, ὁ πρόξενος δυνάμει τοῦ νόμου ὑποβάλλει αὐτὸ εἰς φορολογίαν, διὸ ὁ νόμος οὗτος ἐθεωρήθη ἐπιβλαβὴς καὶ ἡ βουλὴ κατὰ τὴν Ε'. σύνοδον τῆς ά. περιόδου ἀπεφήνατο νὰ εἰσαχθῇ νομοσχέδιον πρὸς βελτίωσιν τούτου, συνάμα δὲ, νὰ ὑποβληθῇ καὶ ἡ διατίμησις· Ϛ) ὁσάκις οἱ ναῦται μας διασχίζοντες τὰ πελάγη, παρουσιάζονται ἐνώπιον τῶν προξένων, ἐπίσης ὑποκύπτουσιν εἰς φορολογίαν ἀβρὰν, ἐξ οὗ πολλὰ καθ' ἑκάστην γεννῶνται παράπονα. Γνωρίζει δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ πλησίον, διότι ἀντιπροσωπεύων τὴν ναυτικὴν πόλιν Γαλαξειδίου, πολλάκις ἤκουσε τὰ περὶ τούτου παράπονα τῶν συμπολιτῶν του. Συνίστησι λοιπὸν εἰς τὸν ὑπουργὸν ἔνθεν μὲν νὰ περιστείλῃ τὰς καταχρήσεις ταύτας, ἔνθεν δὲ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου μετὰ τῆς ἀναγκαίας διατιμήσεως.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι ἔχει ὑπ' ὄψιν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο καὶ εἰς αὐτὸ ἤδη ἐνασχολεῖται, βραδύτερον δὲ θέλει τὸ εἰσαγάγει εἰς τὴν βουλὴν, ἄλλος, τοῦ πρώτου ἀντικειμένου δραττόμενος, ἐπέρερεν ὅτι ὁσάκις ὑπάλληλοι ἐφωράθησαν τοιαύτην κάμνοντες χρῆσιν τῶν δημοσίων χρημάτων, εἰσήχθησαν εἰς δίκην καὶ κατεδικάσθησαν ἐπαξίως. Δὲν ἐννοεῖ λοιπὸν πρὸς τί νὰ ἐξαιρεθῇ ἤδη ὁ περὶ οὗ πρόκειται ὑπάλληλος καὶ ὑποστηρίζει τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγήν του.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἡ ἐκτίμησις τοῦ ὑπαλλήλου, ἐὰν πρέπῃ νὰ θεωρηθῇ ἢ ὄχι καταδιωκτέος, ἀπόκειται, ὡς γνωστὸν, εἰς μόνον τὸ ὑπουργεῖον καὶ αὐτὸ θέλει ἀποφασίσει περὶ τούτου. Δύναται δὲ μόνον μετὰ τὴν περαίωσιν τῆς ὑποθέσεως νὰ δώσῃ πληροφορίας πρὸς τὴν βουλήν. Ἀλλ' ἡ βουλὴ δὲν δύναται οἰκοθεν καὶ χωρὶς νὰ ἀκούσῃ τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργείου νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ὑπαλλήλων.

Παρετήρησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἡ περὶ καταχρήσεως ἐνὸς τῶν ταμιῶν ἐκτεθεῖσα περίστασις τὸν ἐνθυμίζει καὶ ἄλλα δύω γεγονότα, περὶ ὧν ζητεῖ ἤδη πληροφορίας. Γνωστὸν εἶναι ὅτι πρὸ πολλοῦ ὁ πρώην κεντρικὸς ταμίας ἐξελεγχθεὶς ὅτι κατεχράσθη 200,000 περίπου δραχμῶν, ἐπαύθη τῆς θέσεώς του, μετ' οὐ πολὺ δὲ τυχαίας γενομένης ἐξελέγξεως καὶ εἰς τὸ στρατιωτικὸν ταμεῖον, ἀνεκαλύφθη ἄλλη κατάχρησις τοῦ διευθύνοντος τοῦτο, ἐξ 80,000 δραχ. συγκειμένη. Ἀλλὰ δὲν φθάνει τοῦτο· μόλις παρῆλθεν ὀλίγος καιρὸς καὶ ὁ ἐν Θήρᾳ ταμίας ἐπίσης ἐξηλέγχθη καταχρασθεὶς 100,000 δραχ. ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν διαχείρισίν του χρημάτων. Ἐν μέσῳ λοιπὸν τοιούτων ἀλλεπαλλήλων

καὶ τολμηρῶν καταχρήσεων, ὅτε μάλιστα τὸ δημόσιον ἔχει ἀνάγκην καὶ τοῦ λεπτοῦ, ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ ἡ βουλὴ ὁποῖα ἐλήφθησαν μέτρα πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ δημοσίου, τοὐλάχιστον τί ἐνηργήθη πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτοῦ, ἐωσοῦ ἡ δικαιοσύνη ἐπιλαμβανομένη τῶν ὑποθέσεων, ἐκφέρῃ τὰς ἀποφάσεις της. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι καθ' ὅσον μάλιστα ἀφορᾷ τὸν κεντρικὸν ταμίαν, παρῆλθεν ἀρκετὸς ἤδη καιρὸς ἀφότου ἐγένετο ἡ ἀνακάλυψις, καὶ ἂν δὲν ληφθῶσι τὰ ἀνάλογα προνοητικὰ μέτρα, δὲν θέλει ἔχει τὸ δημόσιον πόθεν νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τοιαύτην μεγάλην ποσότητα.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν εἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι αἱ καταχρήσεις αὗται δὲν λανθάνουσι τὴν Κυβέρνησιν ὡς καὶ πάντα ἄλλον, καὶ ἐνήργησε τὸ κατ' αὐτὴν ὅ,τι ὁ νόμος ἐπιτρέπει. Διὸ ὁ μὲν κεντρικὸς ταμίας εἶναι πρὸ πολλοῦ ὑπὸ κράτησιν, ἐνεργεῖται ἡ ἀναγκαία ἐξέτασις καὶ εἶναι μάλιστα εἰς τὸ τέρμα της, δύναται δὲ νὰ ὑποβάλλῃ, ἐὰν τὸ σῶμα ἐπιθυμῇ, τὸ ἀποτέλεσμα ταύτης ὑπ' ὄψιν του. Ἐπίσης τὸ ὑπουργεῖον πληροφορηθὲν περὶ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ταμίου Θήρας, ἔπεμψεν ἀμέσως τοὺς ἐξελέξοντας τοῦτον, αὐτὸς δὲ ἐπαύθη ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ὑπηρεσίας. Τελευταῖον ὁ τὰς 30,000 σφετερισθεὶς τοῦ δημοσίου εἶναι ὁ ταμίας Παρνασσίδος, τὸν ὁποῖον ἀντικατέστησε δι' ἄλλου τὸ ὑπουργεῖον, ἐξακολουθεῖ δὲ καταδιῶκον αὐτὸν καὶ δικαστικῶς καὶ διοικητικῶς, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἔμαθε ποῦ εὑρίσκεται. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι ὅσα ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἐλήφθησαν μέτρα, καὶ παρεχῶς δὲ τὸ ὑπουργεῖον, τοῦ δημοσίου πλούτου κηδόμενον, θέλει ἐνεργήσει πᾶν ὅ,τι ὑπὲρ αὐτοῦ δύναται. Διὸ ἐλπίζει ὅτι θέλει δώσει βραδύτερον ἀποτελεσματικωτέρας πληροφορίας.

Ἐνταῦθα δὲ ἐρωτηθεὶς ἐὰν ὁ ἀνωτέρω ταμίας Παρνασσίδος εἶχε δώσει τὴν παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένην ἐγγύησιν διὰ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων χρημάτων, ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔχει ἤδη ἀνὰ χεῖρας τὸν περὶ τούτου κατάλογον καὶ δὲν δύναται νὰ πληροφορήσῃ ἀκριβῶς τὴν βουλήν. Ἀλλ' ἐξετάσας μετ' οὐ πολὺ τοῦτον, θέλει δώσει τὴν δέουσαν πληροφορίαν. Τὸ κατ' αὐτὸν ὅλως ἐφρόντισε νὰ ζητήσῃ παρ' ὅλων τῶν ταμιῶν τὴν τοιαύτην ἐγγύησιν καὶ ἡμέραι ἀποστέλλονται εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἀνὰ 4—5 ἐγγυήσεις, ὥστε τὸ ἔργον θέλει συμπληρωθῇ ὅσον οὔπω.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ παρέδεχθη δι' ἀναστάσεως μετὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων τὸ 3 ἄρθρον τοῦ κεφαλαίου, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθ. 3. Διάφορα δικαιώματα δραχ. . . . 387055. »

Γενομένης δὲ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Β'. κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος

εἰς 4,065,445 δραχμῶν, ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Δυοβουνιώτου καὶ Σ. Νικολαΐδου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ παμψεὶ διὰ ψήφων 72.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὸ Β'. κεφάλαιον τοῦ πίνακος τῶν ἐσόδων, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι ;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς		Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου		Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης		Ἰωάν. Α. Χαταύπουλος	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Γεώρ. Ἰωάν. Γιολδάσης	
Π. Τσιμπουράκης		Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης		Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Ἰωάννης Πετμέζης		Γεώργιος Μῆτσος	
Μ. Καΐρης		Ἰωάν. Κλίμακας	
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Ἀναγν. Δημητρίου	
Ἀντώνιος Καμπάνης		Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Χ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ἠλίας Παπαδαῖος	Ν.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης		Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	
Σ. Στράτος		Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Σ. Νικολαΐδης	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης		Γεώρ. Παππανικολάου	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Π. Δεληγιάννης	Ν.
Κωνσταν. Φασίτσας	Ν.	Δ. Ν. Μπούκουρας	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.	Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Γεώρ. Ἰω. Βατίστας		Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.

Ἐμμ. Ἀντίπας	Ν.	Ν. Μοσχούλας	Ν.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Α. Κανελόπουλος	
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος		Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Γεώρ. Πανσπυρτόπουλος	Ν.	Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.	Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμ. Μιλετόπουλος		Ἰ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Παρασκευᾶς Ματαλᾶς		Χριστόδ. Τσίνος	
Ἠλίας Γιατράκος		Δημήτρ. Κουμανιώτης	Ν.
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Θεόδ. Ι. Μέξης	
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.	Ἐμμ. Δ. Ὀρλὸρ	Ν.
Ῥάγκος Καλαμίδης		Γεώργιος Μπάστας	
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς		Κώνστας Λαρεωτης	
Κωνστ. Μανίτας		Σταμ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος		Κωστ. Ἀντωνιάδης	
Μελέτης Χ. Μελέτη.	Ν.	Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.	Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.
Δημήτ. Σακελλαριάδης	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Νικόλαος Μπούτουνας	Ν.	Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.
Π. Παππατσώνης		Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Ἰω. Παππατσώνης		Μῆτ. Ἀναγνωστόπουλος	
Π. Λαρεώτης	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	
Σπυρίδων Βαλέττας		Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	
Σπυρίδων Α. Παρόπανος		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.	Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Χρύσανθος Σουμαείπας	Ν.	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Δημ. Α. Κουντουριώτης	
Κ. Πέϊκος		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Γεώργιος Μπάγκας	Ν.	Κωνσταν. Δυοβουνιώτης	Ν.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης		Ἰωάννης Τασσαίος	Ν.
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Μετὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη τοῦ Γ'. κεφαλαίου τὸ 1 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτως·

α *Περὶ Νομισματοκοπείου.*

Παρατηρεῖ ἐνταῦθα ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι τὰ ἐκτυπωθέντα μέχρι τοῦδε ἀργυρᾶ νομίσματα ἐξέλιπον ἤδη, καὶ ἀντ' αὐτῶν κυκλοφοροῦσιν ἐν γένει οὐχὶ μόνον εἰς τὰς μεταξὺ ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς μετὰ τοῦ δημοσίου ταμείου ὁσοληψίας, ξένων ἐπικρατειῶν νομίσματα, καί τινα μάλιστα, μὴ ἐμπεριεχόμενα εἰς τὴν διατίμησιν. Φρονεῖ ἑπομένως ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου, οὐχὶ μόνον ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ἐκτύπωσις τῶν σημειουμένων ἀργυρῶν Ἑλληνικῶν νομισμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων, ὅσων μέχρι τοῦδε ἀπηγορεύετο, νὰ συγχωρηθῇ ἡ κυκλοφορία, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξακριβωθῇ ἡ πραγματικὴ αὐτῶν ἀξία καὶ προσδιορισθῇ ἡ ἀνάλογος ἑνὸς ἑκάστου τιμή.»

Ἐπὶ ταύτης ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι ἡ ἐκτύπωσις νέων νομισμάτων Ἑλληνικῶν ἀπαιτεῖ ὕλην ἀκατέργαστον, ἥτις δὲν ὑπάρχει. Ἐπειδὴ δὲ δὲν συμφέρει νὰ ἀναλυθῶσι ξένα νομίσματα καὶ νὰ μετατραπῶσιν εἰς Ἑλληνικὰ, ἡ κυβέρνησις ἀρκεῖται νὰ ἐκτυπόνῃ τὸν ὑπάρχοντα ἀκατέργαστον ἄργυρον. Περὶ δὲ τῆς κυκλοφορίας τῶν ξένων νομισμάτων, ὅλων τῶν λοιπῶν καὶ ἡ τιμὴ εἶναι ὡρισμένη διὰ διατιμήσεως, καὶ ἡ κυκλοφορία ἐλευθέρα πλὴν τῶν Τουρκικῶν, τὰ ὁποῖα, ἐπειδὴ ἔχουσιν ἀξίαν πολὺ κατωτέραν τῆς πραγματικῆς καὶ ἐπειδὴ ὑπόκεινται εἰς συχνὰς ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς ἐνεργουμένας ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἀπεκλείσθησαν ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἡ κυκλοφορία αὐτῶν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπηγορεύθη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ φόβος τῆς ἀλλοιώσεως τῆς ποιότητος τῶν ὑπαρχόντων Τουρκικῶν νομισμάτων δὲν ἐξέλιπεν ἡ κυβέρνησις δὲν νομίζει συμφέρον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι τὰ Τουρκικὰ νομίσματα, ἂν καὶ εἶναι ἀπηγορευμένη ἡ κυκλοφορία των, κυκλοφοροῦσιν εἰς τιμὴν μάλιστα ἀνωτέραν τῆς πραγματικῆς αὐτῶν ἀξίας, καὶ οὕτως ἐξάγονται τὰ Ἑλληνικὰ νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἤδη σχεδὸν ἐξηντλήθησαν, καὶ φορολογοῦνται οἱ Ἕλληνες. Ἀνάγκη λοιπὸν πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου νὰ διατιμηθῶσι καὶ τὰ Τουρκικὰ νομίσματα, καὶ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ κυκλοφορία αὐτῶν.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι καὶ ἡ δυσκολία ἡ ἐκ τῆς ἀλλοιώτεως τῶν Τουρκικῶν νομισμάτων προερχομένη ἐκλείπει, διότι τὰ τελευταῖα Τουρκικὰ νομίσματα ἐκόπησαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ἐπιτροπῆς διατιμησάσης τὰ νομίσματα ταῦτα, εἰς ἣν ἔλαβον

μέρος καὶ ξένοι, καὶ δὲν εἶναι εὔκολον νὰ γείνῃ ἤδη ἀλλοίωσις. Ἀλλὰ καὶ ὑποτεθέντος ὅτι γίνεται τοιαύτη ἀλλοίωσις, ἡ κυβέρνησις ἡμῶν ἔχουσα βάσιν τὴν χρονολογίαν τῶν νομισμάτων δύναται νὰ διατιμήσῃ ἐκ νέου τὰ νέα νομίσματα καὶ νὰ προσδιορίσῃ καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτος τῆς διατιμήσεως τῶν Τουρκικῶν νομισμάτων, διότι ἐξ αἰτίας τούτων ἐκινδύνευσε πέρυσι νὰ χρεωκοπήσῃ καὶ ἡ τράπεζα· διότι πολλοὶ ἔμποροι ὠφελούμενοι ἐκ τῆς μεγάλης τιμῆς αὐτῶν, ἔφερον μέγα ποσὸν Τουρκικῶν νομισμάτων καὶ δι' αὐτῶν ἠγόρασαν ὅσον περισσότερα γραμμάτια ἠδυνήθησαν, καὶ ταῦτα ἐπαρουσίασαν διὰ μιᾶς εἰς τὴν τράπεζαν, ἥτις ἠναγκάσθη νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν τῆς κυβερνήσεως, διὰ νὰ μὴ κάμῃ στάσιν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἂν πρόκηται λόγος περὶ διατιμήσεως ἁπλῶς τῆς ἀξίας τῶν Τουρκικῶν νομισμάτων διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς εὐκολίαν τῶν ἐμπόρων, αὕτη εἶναι εὔκολον νὰ γείνῃ διοικητικῶς. Διὰ νὰ ἐπιτραπῇ ὅμως ἡ κυκλοφορία αὐτῶν τῶν νομισμάτων εἶναι χρεία νέου νόμου τροποποιητικοῦ τὸν ἤδη ὑπάρχοντα, ὅστις ἀπαγορεύει ῥητῶς καὶ ἐν γένει τὴν κυκλοφορίαν.

Προσέθηκεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς κυκλοφορίας τῶν Τουρκικῶν νομισμάτων ἐστηρίχθη εἰς τοὺς λόγους τῆς κιβδηλότητος αὐτῶν, καὶ τῆς συχνῆς μεταβολῆς καὶ ἀλλοιώσεώς των. Ἐπειδὴ δὲ οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἐξέλιπον, δὲν εἶναι εὔλογον νὰ ἐπιτραπῇ ἡ κυκλοφορία αὐτῶν, συμφέρει μάλιστα νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς κυκλοφορίας. Ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν δ', ἣν κάμνει τούτων ἡ ἐμπορία, ταύτην δὲν δύναταί τις νὰ περιορίσῃ διὰ διατιμήσεως· διότι καὶ διατίμησις ἂν γείνῃ, ἂν εἰς τοὺς ἐμπόρους συμφέρῃ νὰ ἔχωσι τὰ Τουρκικὰ νομίσματα εἰς ἀνωτέραν τιμὴν, θέλουσι λαμβάνει ταῦτα μὲ ὑπερτίμησιν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ἱκανῶς σπουδαῖον καὶ οὐχὶ τόσον εὔλυτον. Καθότι ἡ κυβέρνησις ἔχει ἀπηγορευμένην τὴν κυκλοφορίαν τῶν Τουρκικῶν νομισμάτων, ἐν τούτοις ταῦτα εἶναι εἰς πλήρη κυκλοφορίαν διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐμπορίου. Ἔχουσι δὲ τιμὴν ἀνωτέραν τῆς ἀξίας των, καθότι κατὰ μὲν τὴν διατίμησιν, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τῆς ὑπουργίας του ἐνήργησεν, ἡ πραγματικὴ αὐτῶν ἀξία εἶναι δραχ. 4:90, ἐτιμῶντο δὲ δραχμῶν 5:25 πρότερον, καὶ ἤδη 5:20, ἐξ οὗ βέβαια προκύπτει ζημία εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ κυβέρνησις λοιπὸν ἢ πρέπει νὰ προέλθῃ εἰς τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν τῆς κυκλοφορίας τῶν

νομισμάτων τούτων καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὸν νόμον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ φέρῃ πρισκόμματα εἰς τὸ ἐμπόριον, ἢ νὰ ὑπαγάγῃ καὶ τὰ νομίσματα τὰ Τουρκικὰ εἰς διατίμησιν καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν.

Ἀνέπτυξεν ἕτερος ὅτι ἡ αὐστηρὰ ἀπαγόρευσις τῆς κυκλοφορίας τῶν Τουρκικῶν νομισμάτων εἶναι ἀδύνατος διὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐμπορικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο ὁμόρων ἐπικρατειῶν, Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, καὶ θέλει προξενήσει μεγάλην δυσκολίαν εἰς τὴν ἐμπορίαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν τοῦτο εἶναι ὁμολογούμενον, ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν κυκλοφορίαν καὶ τούτων τῶν νομισμάτων μετὰ τὴν προηγουμένην αὐτῶν διατίμησιν, εἰσάγουσα περὶ τούτου νόμον τροπολογοῦντα τὸν ἤδη ὑπάρχοντα. Συγχρόνως δὲ δύναται νὰ λαμβάνῃ πρόνοιαν καὶ περὶ τῆς τυχούσης ἀλλοιώσεως αὐτῶν, ἐν τούτοις πρέπει νὰ θεωρήσῃ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὑπὸ τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ σπουδαιότητα.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως μετὰ τῶν γενομένων παρατηρήσεων τὸ 1 ἄρθρον ἔχον οὕτω·

« 1. Νομισματοκοπείου. δραχ. 150,000. »

Ἀναγνωσθὲν δὲ καὶ τὸ 2 ἄρθρον μηδεμιᾶς παρατηρήσεως ὑπαρχούσης, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτω·

« 2. Ταχυδρομείου. δραχ. 177,000. »

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ 3 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

« *Περὶ τῶν ἐκ τοῦ δημοσίου τυπογραφείου εἰσοδημάτων.*

Ἐπληροφορήθη παρὰ τοῦ διευθυντοῦ ἡ ἐπιτροπή, ὅτι εἰς τὸ δημόσιον τυπογραφεῖον ἐκδίδονται ἰδιωτικά τινα περιοδικὰ συγγράμματα, ἐπὶ ἀποκεκομμένῃ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἐξόδων πληρωμῇ, ἥτις δὲν φαίνεται ῥητῶς σημειωμένη εἰς τὸ ἀριθμὸν τῶν ἐξηγητικῶν φύλλων μεταξὺ τῶν εἰσόδων τοῦ τυπογραφείου.

Τὴν ἔλλειψιν ταύτην παρατηροῦσα ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ συγχρόνως, ὅτι ἀναγκαῖον εἶναι νὰ παύσῃ τοῦ λοιποῦ ἡ τύπωσις ἰδιωτικῶν συγγραμμάτων εἰς τὸ δημόσιον τυπογραφεῖον, καθὰ καὶ ἄλλοτε ἀπεφάνθη ἡ Βουλή. »

Ἐπὶ τούτοις ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι ἄλλων ἰδιωτικῶν συγγραμμάτων ἐκτύπωσις παρὰ τῷ Β. τυπογραφείῳ δὲν γίνεται εἰμὴ τῆς Θέμιδος καὶ τῆς Εὐτέρπης. Τοῦ πρώτου συγγράμματος ἡ ἀνάγκη εἶναι ὁμολογουμένη, καὶ ἡ ἐκτύπωσίς του νομίζει ὅτι κατὰ σύστασιν τῆς βουλῆς

τῆς προτέρας περιόδου γίνεται. Καὶ τοῦ δευτέρου ἡ ὠφέλεια ὑπεχρέωσε τὴν κυβέρνησιν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκτύπωσίν του. Τὸ δ' ἐξ αὐτῶν ἔσοδον καταραίνεται εἰς τὴν σελίδα 16 τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον « Ἀπὸ τυπογραφικὰς ἐργασίας. »

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκτύπωσις αὐτῶν εἶναι ὡρισμένον ν' ἀκολουθῇ μέχρι προθεσμίας τινός, ἀφοῦ παρέλθῃ αὕτη, ἂν ἡ βουλὴ ἐγκρίνῃ, δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ διατάξῃ τὴν διακοπὴν τῆς εἰς τὸ Β. τυπογραφεῖον ἐκτυπώσεως. Καὶ ἤδη μάλιστα ἂν δὲν ὑπῆρχεν ὅρος τις, καὶ δὲν προσεγίνετο βλάβη εἴς τινας ἰδιώτας, ἠδύνατο ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν ἐκτύπωσιν. Προσωρινὰ δὲ ἄλλα τινὰ ἔργα, λίαν ὠφέλιμα, ἐπιτρέπει τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐκτυπώνωνται, ἀλλὰ περὶ τούτων δὲν γίνεται λόγος παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ 3 ἄρθρον ἔχον οὕτω·

« 3. Τυπογραφείου. δραχ. 4,756. »

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Γ'. κεφαλαίου ἀναβαίνοντος εἰς δραχ. 331,756 ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ῥιζοπούλου καὶ Πανοπιρτοπούλου, συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὁμοιον σχεδὸν τῷ προαγθέντι ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον αὐτοῦ παμψηφεί.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς αὐτῆς συζητήσεως, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΓ'.

Τῆς 23 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τοῦ ἑνὸς τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις παρελθὼν ὁ ἐπὶ τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχεδίου εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτω.

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς τῶν τμημάτων ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως διοικητικῆς ἀστυνομίας εἰς τοὺς δήμους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας τὸ καθυποβληθὲν νομοσχέδιον, περὶ συστάσεως διοικητικῆς ἀστυνομίας εἰς τοὺς δήμους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ ἔκθεσιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ καὶ σκεφθεῖσα, ὅτι ἡ διατήρησις τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως εἶναι μία τῶν πρωτίστων μεριμνῶν πάσης κυβερνήσεως, ἰδίως μάλιστα ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ κράτους, ὅπου περιλαμβάνονται τὰ τιμαλφέστερα ἀντικείμενα τοῦ ἔθνους, ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ ἐθνικὴ ὕπαρξις προβληματικὴ καθίσταται.

Παρατηρήσασα ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν Γαλλίαν, τὴν ἑστίαν τῶν φώτων καὶ τῆς προόδου, μία τοιαύτη πρόνοια συστάσεως διοικητικῆς ἀστυνομίας γενομένη πρὸ καιροῦ, διατηρεῖται καὶ τώρα ἀκόμη.

Ἰδοῦσα ὅτι καὶ εἰς ἄλλα συνταγματικὰ κράτη εἰς περιστάσεις δυσχερεῖς, νόμοι κατεπείγοντες καὶ ἐπιβαλλόμενοι ὑπὸ τῆς φορᾶς τῶν περιστάσεων γίγνονται, διὰ νὰ μὴ διασεισθῶσιν αἱ βάσεις τῆς κοινῆς ἀσφαλείας, τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος θιγέμενος εἶναι ἡ πρωτεύουσα, καὶ ἐξ αὐτῆς ἀπορρέουσα ἐφαπλοῦται εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν.

Θεωροῦσα ὅτι παντὸς ἔθνους καὶ πάσης κυβερνήσεως αἱ ἐδραιότεραι βάσεις εἰσὶν οἱ νόμοι, οἱ ἀσφαλίζοντες τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν πολιτῶν, διότι ὑπηδοῦσι τούτους ὅλα τὰ προαγωγικὰ τῆς ἀνθρωπότητος μέσα.

Ἀναγνωρίζουσα ὅτι μὲ τὰ ἐνυπάρχοντα ταῖς δήμοις μέσα, δὲν ἀφικνεῖται ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ἀστυνομικῆς ἐπαγρυπνήσεως, εἰς πρωτεύουσαν μάλιστα κράτους ἀρτιπαγοῦς, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ πολυετῆ καὶ φονικὸν ἀγῶνα·

Γνωμοδοτεῖ,

Τὴν παραδοχὴν τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου μὲ τὰς ἑξῆς τροπολογίας·

α') Εἰς τὸ ἄρθρον 2 § ά. ἀντὶ « εἰς διοικητικὸς ἀστυνόμος » νὰ τεθῶσιν αἱ λέξεις « εἰς διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας »· καὶ

β') Ὅπου γίνεται μνεία περὶ διοικητικοῦ ἀστυνόμου, ν' ἀλλαχθῇ ἡ φράσις « εἰς διευθυντὴν διοικητικῆς ἀστυνομίας ».

Περαίνουσα ἡ ἐπιτροπὴ τὴν ἔκθεσίν της, νομίζει ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ διὰ τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν κυβέρνησιν καταλλήλων προσωπικοῦ ἐκλογήν, καθόσον ἐξ αὐτῆς ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον προτίθεται τὸ προκείμενον νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ εἰσηγητὴς
Α. Π. Νάκος. »

Ἐπίσης παρελθὼν ὁ ἐπὶ τοῦ περὶ καθιερώσεως 10 θέσεων ἀνθυπολοχαγῶν νομοσχεδίου εἰσηγητὴς ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτω·

« ΕΚΘΕΣΙΣ.

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ σχηματισμοῦ δέκα θέσεων ἀνθυπολοχαγῶν πρὸς σύλλιξιν νεοσυλλέκτων.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι Βουλευταί!

Ἐπεξεργασθεῖσα ἡ ἐπιτροπὴ τὸ καθυποβληθὲν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν νομοσχέδιον, καὶ διελθοῦσα συγχρόνως τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ, παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς·

Αἱ ἀφορῶσαι τὴν στρατολογικὴν ὑπηρεσίαν πράξεις μέχρι τῆς συλλήψεως καὶ παραδόσεως τῶν νεοσυλλέκτων ἀνήκουσιν ἰδίως εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, οἱ κείμενοι σχετικοὶ νόμοι ἀποφαίνανται ὑπὲρ τῆς ἀμοιβαιότητος ταύτης ἐκφραστικώτατα. Ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος, ἂν καὶ ἀφορᾷ τῶν στρατὸν καὶ τὴν στρατιωτικὴν τοῦ κράτους ὑπηρεσίαν, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὁποίας ἐπιβάλλονται αἱ ὑποχρεώσεις του, εἶναι ὅμως καθαρῶς πολιτικὸς νόμος, τὸ προϊὸν αὐτοῦ ἐξάγεται ἀπὸ τοὺς κόλπους τῶν οἰκογενειῶν τῶν κατοίκων, ἔχει ἄμεσον ἐπιρροὴν εἰς τὴν οἰκογενειακὴν τάξιν, εἰς τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν, καὶ δυνάμει τῶν ἰδιοτήτων τούτων, ἀποκλείει πᾶσαν περὶ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ τὴν ἐκτέλεσίν του ἐνέργειαν τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου. Ἡ ἐξουσία τούτου ἐπὶ τῶν στρατευσίμων δὲν ἄρχεται, εἰμὴ ἀφ' ἧς οἱ νεοσύλλεκτοι διακριθέντες

διὰ τῆς νομίμου ὑπηρεσίας τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, καὶ συλλεγθέντες ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν τούτων, παραδοθῶσιν εἰς τὰς ἀρμοδίους στρατιωτικὰς ἀρχὰς καὶ καταταχθῶσιν εἰς τὸν στρατόν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ἐκτελεῖ τὸν νόμον ἐπὶ τῶν στρατευσίμων ὡς πολιτῶν, ἐκεῖνο δὲ τῶν στρατιωτικῶν ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν, ἀφοῦ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ταιοῦτοι διὰ τῆς κατατάξεως. Τὰ ὅρια ταῦτα τῆς ἐξουσίας ἑκατέρου τῶν ὑπουργείων τοσοῦτον σαφῶς ὡρισμένα εἰς τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχάς, καὶ ἐκπεφρασμένα εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπάρχει καταφανὴς ὁ χωρισμὸς οὗτος τῆς ἐξουσίας, τὰ ὑπερέβη προδήλως τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν διὰ τοῦ παρουσιασθέντος νομοσχεδίου. Τῆς ὑπερβάσεως ταύτης καὶ ἐπεμβάσεως συναμα εἰς καθῆκον ἀλλότριον, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρωμεν ἀναπτύξεις πλατείας. Ἡ σύλλεξις τῶν νεοσυλλέκτων, δι' ἣν ζητεῖ δίκα θέσεις ἀξιωματικῶν τὸ νομοσχέδιον, εἶναι ἔργον ἀναγόμενον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου, ἔργον καθαρῶς ἀνῆκον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, τοῦ ὁποίου οὐδ' ἁπλῆ κἂν σύμπραξις φαίνεται εἰς τὸ παρουσιασθὲν νομοσχέδιον.

Θεωροῦντες οὕτω καταφανῆ τὴν ὑπέρβασιν τοῦ καθήκοντος εἰς τὸ παρουσιασθὲν νομοσχέδιον, ἐρχόμεθα ν' ἀποδείξωμεν διὰ βραχέων ὄχι μόνον τὸ ἀνωφελὲς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιβλαβὲς καὶ ἐπιζήμιον τοῦ δι' αὐτοῦ προταθέντος μέτρου.

Ἂν καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ δι' ὄγκον ἴσως σημειωθεῖσαι καθυστερήσεις εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ ἠλαττώθησαν ἐπαισθητῶς κατὰ τὰ σχετικῶς ἐπόμενα ἔτη, διότι εἰς πολλοὺς δήμους καθυστεροῦσιν αἱ στρατολογικαὶ ἐργασίαι, εἴτε ἐξ ἀνεπιτηδειότητος ἢ ἀβρανείας τῶν ὑπαλλήλων ἀρχῶν, εἴτε ἐξ ἄλλων δυσκόλων περιπετειῶν, καὶ ἰδίως τοῦ πλήθους τῶν γενομένων ἐνστάσεων κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν στρατολογικῶν καταλόγων· κατορθουμένου δὲ νὰ ἐνεργηθῶσιν αἱ κληρώσεις περὶ τὰ τέλη, ἢ ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ ἔτους, δὲν μένει ὁ ἀπαιτούμενος ὑλικὸς καιρὸς διὰ τὴν πρὸς σύλληψιν τῶν νεοσυλλέκτων ἐνέργειαν, καὶ συμβαίνει συνήθως νὰ παραδίδωνται κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος καὶ ἐρεξῆς οἱ καθυστερήσαντες νεοσύλλεκτοι τοῦ προηγουμένου, ἂν καὶ λέγομεν αἱ καθυστερήσεις ἐλαττοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἑπομένου ἔτους, δὲν εἶναι ἀμφισβητούμενον μολαταῦτα, ὅτι καθυστερήσεις οὐσιώδεις καὶ ἐπαισθηταὶ προσκρούουσιν εἰς τὸ συμφέρον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἀφίνουσαι

κενὰ καὶ δυσκολίας εἰς τὸν στρατὸν ὅστις ἔπρεπε ἐν ὥρᾳ νὰ ἦναι πλήρης· ἀλλ' ὁποῖα τὰ αἴτια τῶν καθυστερήσεων; καὶ ὁποῖα τὰ πρόσφορα διὰ τὴν παῦσιν αὐτῶν μέσα; Ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιῶν, ἐπὶ δωδεκαετίαν βλέποντες ἐφαρμοζόμενον τὸν Νόμον τῆς ἀπογραφῆς, ἐγνωρίσαμεν ἐκ τῆς πείρας ὅτι ἦττον ἡ καλὴ θέλησις, καὶ μᾶλλον τὰ περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου ἀδικήματα, ἐνίσχυσαν τὴν πρὸς τὸ φεύγειν τάσιν τῶν στρατευσίμων.

Παραδείγματα ὑπάρχουσιν ὅτι, ὅπου ὁ Νόμος ἐφαρμόσθη μετ' ἀκριβείας καὶ δικαιοσύνης, προληφθεισῶν ἢ ματαιωθεισῶν τῶν καταχρήσεων, ἐκεῖ αἱ καθυστερήσεις ἔμειναν ὀλίγιστα ἢ δὲν εἶναι παντάπασιν· ἀλλ' ὅπου συνέβη νὰ μεριμνηθῇ ἡ ὑποχρέωσις εἰς τὴν ὑποδεεστέραν τάξιν, ὅπου τὰ τέκνα προκρίτων τινῶν δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς καταλόγους, ὅπου αἱ ἀρχαὶ χαριζόμεναι ἐξήρεσαν ἱκανοὺς πρὸς στράτευσιν νέους, ὅπου στρατολογικὰ συμβούλια ἢ στρατιωτικαὶ ἐπιτροπαὶ ἐπὶ ἀνικανότητι μὴ ὑπαρχούσῃ ἀπέλυσαν τοὺς ἐν ὑποχρεώσει κληρούχους, καὶ μετηνέχθη ἐν ἀδικίᾳ εἰς τοὺς ἀκολούθους ἡ ὑποχρέωσις, ἐκεῖ καὶ αἱ ὑποκρύψεις καὶ αἱ φυγαδεύσεις καὶ αἱ δραπετεύσεις ὑπῆρξαν ἐπικρατέστεραι, καὶ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ συναίσθησις τοῦ ἀδικήματος ἐπενήργησεν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἀδικηθέντων μέχρις ἀπελπισίας, ὅτις ἔβωκε τὴν ὥθησιν καὶ εἰς ἄλλας κοινωνικὰς ζημίας. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι καὶ δυστροπία καθαρὰ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἀποτέλεσμα ἴσως κακῶν ἐντυπώσεων, ὠθεῖ εἰς τὰς δραπετεύσεις τοὺς κληρούχους· ἀλλ' αὐτὴ εἶναι αἰτία ὑποδεεστέρα καὶ φρονοῦμεν ὅτι μετὰ δωδεκαετῆ ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου, ἀφοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐγένοντο καταφανῆ τὰ καλὰ τοῦ στρατιωτικοῦ βίου, ἀφοῦ ἐπανῆλθον εἰς τὰς ἑστίας των νεοσύλλεκτοι ἀφιθέντες, καὶ ἡ τάξις τῶν χωρικῶν μας ἐνόησεν ὅτι ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία δὲν εἶναι βάρος ἐπαχθὲς καὶ ἀφόρητον, καθ' ἃς εἶχε λάβει ἐμπνεύσεις, ὅτε τὸ πρῶτον ἐφάνη ὁ Νόμος, ἀλλὰ μορφόνει καὶ ἠθοποιεῖ, φρονοῦμεν λέγω, ὅτι καὶ ἡ δυστροπία αὐτὴ ἤθελεν ἐκλείψει, ἂν ὁ Νόμος πανταχοῦ ἐφαρμόζετο ἐν πάσῃ εὐθύτητι καὶ ἀκριβείᾳ.

Λέγοντες ταῦτα ὑποστηρίζομεν, ὅτι εἰς τὰ μέσα τοῦ καταναγκασμοῦ δὲν εὑρίσκεται ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ τῆς καθυστερήσεως τῶν νεοσυλλέκτων, ὁ ὑπάρχων νόμος εἶναι ὁμολογουμένως κατὰ πολλὰ ἐλλειπὴς, ἡ ἀνάγκη δὲ τοῦ νὰ ἐπενεχθῶσιν εἰς αὐτὸν αἱ πρόσφοροι διορθώσεις καὶ νὰ περιβληθῇ μὲ διατάξεις ποινικὰς ἐναντίον τῶν παρεκτρεπομένων ὑπαλλήλων, ἐναντίον

τῶν δραπετευόντων νεοσυλλέκτων, ἐναντίον τῶν ὑποστηριζόντων τὰς δραπετεύσεις, ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πείρας ὡς ἡ μᾶλλον ἁρμόζουσα θεραπεία. Τὸ ληφθὲν ἐπὶ τοῦ παρελθόντος μέτρον τῆς ἐκτάκτου ἀποστολῆς ἀξιωματικῶν εἰς τοὺς νομοὺς, τὸ ὁποῖον ὡς νόμον ἀνάγκης ἀναποφεύκτου εἰσεώρησεν ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, καὶ ἂν ἀπέβη κατά τι τελεσφόρον τὸ ἀποτέλεσμα, δὲν χρεωστεῖται εἰμὴ εἰς διαιωπραγίας καὶ καταπιέσεις καὶ οὐδέποτε εἰς ἐπιτηδειότητά τινα ἐξιδιασμένην τῆς ἱκανότητος ἢ τῆς βαρύτητος τῶν σταλέντων ἀξιωματικῶν· τὸ νὰ ἐπιβαρύνωνται οἱ γονεῖς καὶ ἄλλοι συγγενεῖς τῶν νεοσυλλέκτων μὲ τροφοδοσίαν στρατιωτῶν τοποθετουμένων εἰς τὰς οἰκίας των, τὸ νὰ ἐπιβάλλωνται διὰ τοιούτων ἐπιβαρύνσεων συνεισφοραὶ εἰς γονεῖς καὶ συγγενεῖς τῶν ἀπόντων νεοσυλλέκτων πρὸς χορήγησιν ἀντικαταστατῶν, τὸ νὰ συλλαμβάνωνται ὑπεράριθμοι κληροῦχοι, καὶ νὰ ὑποφέρουν ζημίας μεταφερόμενοι καὶ ἀπολυόμενοι, τὸ νὰ ἐπιβαρύνηται ἡ διοικητικὴ ὑπηρεσία μὲ παράπονα καὶ συγχύσεις, ἐκ τοιούτων μέτρων, ὅλα ταῦτα ἔργα ἀξιωματικῶν ἀποσταλέντων πρὸς σύλλεξιν τῶν νεοσυλλέκτων, περὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι πλεῖσται μαρτυρίαι εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς ὑπηρεσίας, διότι καὶ στρατιωτικοὶ ἀνακρίται παρηκολούθησαν τινὰς ἐξ αὐτῶν, δὲν εἶναι ἔργα τέχνης ἡ ἐπιτηδειότητος πρὸς σύλληψιν τῶν νεοσυλλέκτων. Ἂν διὰ τοιούτων προσβολῶν τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου, ἦτο θεμιτὴ ἡ καταζήτησις τῶν νεοσυλλέκτων, ἡ θέσις τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, τῶν μοιράρχων καὶ τῶν λοιπῶν κατὰ τοὺς νομοὺς ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς παντελῶς δὲν ἦθελεν εἶσθαι δυσχερὴς ὡς πρὸς τὸ κατόρθωμα. Ὑποστηρίζοντες ὅθεν, ὅτι ἐκ τῆς πείρας ἀπεδείχθη ἐπιβλαβὲς τὸ μέτρον τῆς ἀποστολῆς τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τοὺς νομοὺς, λέγομεν, ὅτι δὲν ἔπρεπεν ἀσκόπως καὶ ἐπιζημίως νὰ ζητηθῇ ἡ ἐξακολούθησίς του. Εἰς τοὺς νομοὺς ὑπάρχουσι μοίραρχοι, ὑπομοίραρχοι καὶ ἐνωμοτάρχαι τῆς χωροφυλακῆς, οἵτινες δύνανται νὰ ἐκτελῶσι μετὰ πλείστης ὅσης ἐπιτυχίας τὰς περὶ συλλήψεως τῶν νεοσυλλέκτων προσκλήσεις τῶν διοικητικῶν καὶ δημοτικῶν ἀρχῶν. Ἂν οὗτοι δὲν ἐπαρκῶσιν ἀπὸ ἔλλειψιν χωροφυλάκων, ἂς ληφθῇ πρόνοια νὰ συμπληρωθῶσι τὰ κενὰ τῆς χωροφυλακῆς. Ἂν δὲν ἐπαρκῶσιν ἀπὸ ἔλλειψιν νομίμου ἐξουσίας, ἡ θεραπεία, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, εἶναι ἄτοπον νὰ ζητῆται διὰ παρανόμων ἐπιβαρύνσεων ἀπὸ τὴν ἔκτακτον ἀποστολὴν ἀνθυπολοχαγῶν, ἡ ὑπηρεσία τῶν ὁποίων προσκρούει ἄλλως καὶ εἰς τὴν φιλοτιμίαν, τῶν κατὰ τοὺς νομοὺς ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τῆς

χωροφυλακῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ γενῇ διὰ τοῦ νόμου· τοιουτοτρόπως ἀπαλλάττεται καὶ ὁ ὑπουργὸς ἀπὸ τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην τοῦ νὰ ἀποσπᾷ ἀξιωματικοὺς τῆς γραμμῆς μὲ ζημίαν τῆς ὑπηρεσίας τῶν ταγμάτων, ἡμεῖς δὲ ἀποφεύγομεν τὸ μηδόλως ἔλλογον μέτρον τοῦ νὰ ἀνοίξωμεν ἀσκόπως καὶ ἀνωφελῶς θέσεις νέας μὲ ζημίαν δώδεκα χιλιάδων δραχμῶν, πρὸς οἰκονομίαν προσώπων καὶ δικαιολόγησιν μισθοῦ, ἀτόπως διορισθέντων ὑπεραρίθμων ἀξιωματικῶν μὴ δικαιολογουμένων ἐννόμως. Διὰ τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ἀναμφισβητήτους τούτους λόγους ἡ ἐπιτροπὴ παμψηφεὶ μετὰ πεποιθήσεως πληρεστάτης προτείνει τὴν μὴ παραδοχὴν τοῦ καθυποβληθέντος νομοσχεδίου, ὡς καθ' ὑπέρβασιν ἁρμοδιότητος ἐκδοθέντος, ὡς ἀτόπου, ἀνωφελοῦς, ἐπιζημίου καὶ ἐπιβλαβοῦς εἴς τε τὸ δημόσιον καὶ τὸν λαόν.

Εὔχεται δ' ὥστε νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, ὡς δυναμένου νὰ ἐγγυηθῇ τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ τῆς καθυστερήσεως τῶν νεοσυλλέκτων, καὶ παύσῃ τὰς καταχρήσεις καὶ τὰ ἀδικήματα.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 23 Φεβρουαρίου. 1849.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Κ. Τζαβέλλας	Ἐμμ. Τσοῦχλος
Ἰω. Ζάρκος	Γ. Κ. Βελῆς.

Ὁ εἰσηγητὴς Κ. ΔΑΡΕΙΩΤΗΣ.

Ἀναγγείλαντος δὲ τοῦ προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἐσόδων νόμου, ἀνεγνώσθη τὸ 1. ἄρθρ. τοῦ Δ'. κεφαλαίου καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτω.

α Περὶ μεταλλείων καὶ ὀρυκτῶν.

Ἐκτὸς τοῦ νόμου, τὸν ὁποῖον προτίθεται τὸ ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάσῃ περὶ ἐκποιήσεως 30,000 κανταρίων σμύριδος, ὡς σημειοῦται εἰς τὴν ἔκθεσιν, φρονεῖ ἔτι μᾶλλον ἀναγκαίαν ἡ ἐπιτροπὴ τὴν παρουσίασιν νόμου ἀφορῶντος ἐν γένει τὰ μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτὰ, καὶ ταύτην ἐκ προσθήκης, ἂν ἐγκρίνῃ ἡ Βουλὴ, ἂς εὐαρεστηθῇ νὰ συστήσῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Ἐνταῦθα ὅμως δὲν δύναται νὰ παρασιωπήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ τὴν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ζημίαν, τὴν ὁποίαν τὸ δημόσιον ὑπέστη ὡς ἐκ τῆς μὴ πραγματοποιήσεως τοῦ ψηφισθέντος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐσόδου ἐκ τοῦ ὀρυκτοῦ τῆς σμύριδος θεωροῦσα ὑπευθύνους τοὺς ἁρμοδίους ὑπουργούς. »

Επὶ ταύτης λαβὼν τὸν λόγον, παρετήρησέ τις ὅτι ἐπὶ δύω ἡμέρας συζητοῦσα ἡ βουλὴ τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων, ἀπέτεινε πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς διαφόρους περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως ἡμῶν παρατηρήσεις, ἀντέταξαν δ' οὗτοι ὅτι δὲν προέρχεται τοῦτο ἀπὸ μέρους αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὸ διαφόρων τῆς κυβερνήσεως ὑπαλλήλων, εἵτινες δὲν διαχειρίζονται ἁρμοδίως τὰ κοινὴ συμφέροντα. Ἀλλ' εἰς τὴν πρότασιν ταύτην ἂν καὶ πολλοὶ βουλευταὶ ἀντιτείνοντες, ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τούτους τὸ σφάλμα, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις δύναται διὰ τῆς ἀποβολῆς τούτων νὰ διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα, τοὐναντίον βλέπομεν καθεκάστην νέα παρόμοια σφάλματα καὶ διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν καταχραστῶν τὸ ὑπουργεῖον ἐπαυξάνει τὴ αθλιότητα τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων. Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρατηρεῖ ὅτι ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ 1848 ὑπάρχει ποσὸν 300,000 δραχ. ἐκ τοῦ ὀρυκτοῦ τῆς σμύριδος, ἀλλ' οὗτος διϊσχυρίζεται ὅτι δὲν ὑπάρχει, διότι μόνον ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ σημειοῦται, εἰς δὲ τὸ ταμεῖον δὲν εἰσήχθη λεπτόν. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνὰ χεῖρας προϋπολογισμοῦ, ἐπειδὴ ἐσημειώθη μὲν τὸ αὐτὸ εἰσόδημα πάλιν, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς δὲν ἐρρόντισε νὰ ἐκποιήσῃ τε ἐκ τοῦ προϊόντος τούτου, προτείνων ὅτι δὲν ἤθελον παρουσιασθῇ ἀγορασταί. Ἀλλ' ἡ ἀδικαιολόγητος αὕτη πρόφασις ἀπαλλάττει τὸν ὑπουργὸν τῆς ἐπικειμένης εὐθύνης; Ὄχι βεβαίως· ἐπειδὴ οὔτε πρόνοιαν ἔλαβε περὶ τῆς ἐκποιήσεως ὀρυκτοῦ, οὔτε διακήρυξίν τινα ἐξέδωκε περὶ τούτου, ὥστε δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ ὁ ἔμπορος τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ἀγγλίας τί γίνεται περὶ τούτου ἐνταῦθα, διὰ νὰ προσέλθῃ ἀγοραστής. Ἀλλ' ἀφοῦ οὐδὲν τούτων ἐνηργήθη, οὐδ' ἐξετέθη τὸ προϊὸν εἰς δημοπρασίαν, ἔπεται ὅτι ἡ εὐθύνη ἐπίκειται εἰς τὸν ὑπουργὸν καὶ ἡ διαγωγή του εἶναι ἀδικαιολόγητος. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἐκθέσῃ τὴν σμύριδα εἰς δημοπρασίαν, καὶ ἂν προσετέρετο τιμὴ μικροτέρα τοῦ δέοντος, ἐδικαιολογεῖτο ὁ ὑπουργὸς ὡς ἐνεργήσας τὰ κατ' αὐτόν, καὶ ἀπελίδετο εἰς τὸ ταμεῖον μία τις πρόσοδος, ἀντὶ τοῦ νὰ μένῃ νεκρὰ ἡ ποσότης εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς προσγινομένης ταύτης ζημίας, τὸ πρᾶγμα φέρει πολὺ σπουδαιότερον χαρακτῆρα, ἐπειδὴ εἶναι παράλειψις νόμου καὶ ἀδιαφορία εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τούτου. Συμπεραίνων λοιπόν, θεωρεῖ τὸν ὑπουργὸν ὑπεύθυνον καὶ συνίστησιν ὥστε ν' ἀποφανθῇ ἡ βουλὴ ὅτι δὲν ἀνέχεται τοῦ λοιποῦ τοιαύτας ἐλλείψεις.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι πρὶν ἢ τὸ-

σαῦτα ἐπιφέρῃ ὁ ἀγορεύσας, ἔπρεπε νὰ περιμείνῃ πρῶτον τὸν ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως ἀπαντῶντα, καὶ ἂν δὲν ἔβλεπε τὴν λύσιν ὅλων αὐτοῦ τῶν ἀπορίων, τότε ἠδύνατο νὰ λάβῃ τὸν λόγον. Ἐπειδὴ ὅμως προέβαμε κατὰ τοῦτο, περιέπεσεν εἰς πολλὰ λάθη, τὰ ὁποῖα ἀπαντῶν θέλει καταδείξει. Ἐκ προοιμίων λοιπὸν παρατηρεῖ ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1848, δὲν ἦτον αὐτὸς ὁ διευθύνων τὸ ὑπουργεῖον, καὶ οἱ προκάτοχοί του παρέλειψαν τοῦ ὀρυκτοῦ τὴν ἐκποίησιν. Ἀλλὰ καὶ οὕτω μόλις περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου ἀναλαβὼν τὸ ὑπουργεῖον, καὶ παρατηρήσας ὅτι δὲν ἐλήφθη μέτρον τι ἐκποιήσεως, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν καὶ ἔμαθε παρὰ τῶν εἰσηγητῶν ὅτι προέκυψε τοῦτο διὰ τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀνωμαλίας, ἕνεκα τῶν ὁποίων τὸ ἐμπόριον ἦτον νεκρὸν καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐμφανισθῶσιν ἀγορασταί. Μὴ ἀρκεσθεὶς ὅμως εἰς ταῦτα ἐζήτησε καὶ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης πληροφορίας, οἱ δὲ πρόξενοι Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἀπήντησαν ὅτι ἀληθῶς τὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης εἰς τοιαύτην εἶναι κατάστασιν, ὥστε καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἔτι ἔμεινεν ἡ σμύρις ἐπὶ πολὺ ἄχρηστος. Τὸ ὑπουργεῖον λοιπόν, διὰ νὰ μὴ φανῇ ὅτι δὲν παρουσιάζονται οὐδόλως ἀγορασταὶ διὰ τὴν σμύριδα, ἐνόμισε προτιμότερον νὰ μὴν ἐκθέσῃ αὐτὴν εἰς δημοπρασίαν. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι τὰ κατὰ τὸ 1848 αἴτια τοῦ ἐλλείμματος. Περὶ δὲ τῆς σμύριδος τοῦ παρόντος ἔτους ὁμιλῶν ὁ προαγορεύσας, δὲν ἀνέφερεν ὀρθῶς τὴν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ καὶ ἔκθεσις νομοσχεδίου συνετάχθη καὶ πολλὰ ὑπουργικὰ συμβούλια ἐγένοντο περὶ τούτου, διότι ἡ Κυβέρνησις εὑρέθη εἰς δισταγμόν, ἐὰν ἡ σμύρις πρέπῃ νὰ ἐνοικιασθῇ διὰ πολλὰ ἔτη ἢ μονοετῶς. Ἦτον δὲ δικαία ἡ ἀμφιβολία της, ἐπειδὴ ἐὰν ἤθελε προτιμηθῇ ἡ πολυετὴς ἐνοικίασις, ἤθελε γίνει πολὺς ὁ κατὰ τὴν δημοπρασίαν συναγωνισμὸς τῶν ξένων ἐμπόρων καὶ μεγάλη ἤθελε δοθῇ προσφορά, καθόσον τὸ προϊὸν τοῦτο εἶναι μοναδικὸν κατὰ τὴν ἀξίαν. Ἐὰν δὲ προετιμᾶτο ἡ μονοετὴς ἐνοικίασις, δυσκόλως οἱ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἔμποροι ἤθελον δράμει εἰς συναγωνισμόν, διὰ νὰ ἐνοικιάσωσιν ὀρυκτὸν, οὗ ὁποίου μόλις ἐπὶ ἓν ἔτος ἤθελον καρπωθῇ τὰς ὠφελείας. Ἡ περίστασις αὕτη ἐβίασε τὸ ὑπουργεῖον νὰ διευθύνῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς εἰδικὴν ἐπὶ τούτου ἐπιτροπὴν, ἥτις ἐκ πλειοτέρας πείρας νὰ ἐπιφέρῃ τὴν γνώμην της. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ὑπουργεῖον, τὴν γνώμην ταύτην ἀπεκδεχόμενον, ἐζήτησε νὰ πληροφορηθῇ πάλιν, ἐὰν αἱ κατὰ τὴν Εὐρώπην ἀνωμαλίαι ἐπιτρέπωσι τὴν τοῦ ὀρυκτοῦ ἐνοικίασιν. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἐκ μέρους μὲν τῆς Γαλλίας ἐπληροφορήθη ὅτι ἐπικρατοῦσιν αἱ αὐταὶ ταραχαί,

ἀπὸ δὲ τὴν Ἀγγλίαν, ὅτι μόλις σήμερον ἤρχισε νὰ ζητῆται τὸ ὀρυκτόν. Ἐπειδὴ ὅμως παρετήρησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἀπόπειρα ἐκποιήσεως, καὶ ἤθελον ἴσως παρουσιασθῆ ἀγοραταί, ὑπομιμνήσκει ὅτι τοιαῦται ἦσαν αἱ παραχαὶ τῆς Εὐρώπης, ὥστε καὶ ἐξ ὅσων ἐμπόρων ξένων ἠγόρασαν κατὰ τὸ 1847 σμύριδα, τινὲς καὶ τοι πληρώσαντες, δὲν ἀνέλαβον τὸ φορτίον καὶ 10,000 εἰσέτι καντάρια μένουσιν ἐν τῇ Νάξῳ ἀνέπαφα. Πῶς λοιπὸν ἀφοῦ καὶ οἱ πληρώσαντες ἤδη ταύτην δὲν ἐφρόντισαν νὰ τὴν ἀναλάβωσι, πῶς ἦτον δυνατὸν, ἀκμαζούσης τῆς Εὐρωπαϊκῆς τρικυμίας, νὰ παρουσιασθῶσιν ἀγοραταί; Τοῦτο προδήλως τῷ φαίνεται ἀντιρατικὸν, διὸ εἶπεν ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος εἶναι ἀβάσιμοι. Ἀλλ' ὁ αὐτὸς βουλευτὴς περὶ τοῦ θέματος τούτου ὁμιλῶν, ἀκαίρως ἐπανῆλθεν εἰς τὸ περὶ καταχρήσεων τῶν ὑπαλλήλων ἀντικείμενον, ἐπειδὴ ὡς καὶ ὁ ἴδιος εἶπεν, ἀρκούντως ἀνεπτύχθη τοῦτο τὴν προτεραίαν καὶ ἐγένοντο αἱ ἀνήκουσαι τῶν ὑπουργῶν ἀπαντήσεις. Δὲν εἶναι λοιπὸν πρέπον νὰ ἐπαναλαμβάνωνται τὰ αὐτὰ καὶ μετὰ τόσης νὰ ἐκτυλίσσωνται περιπαθείας, χωρὶς νὰ παρουσιάζωνται ἀποδείξεις καὶ πράγματα. Οἱ ὑπουργοὶ ὅμως δὲν διατείνονται ὅτι γνωρίζουσιν ὅλας τῶν ὑπαλλήλων των τὰς πράξεις καὶ ἐπιθυμοῦσιν, ὁσάκις βουλευτὴς γνωρίζει κατάχρησίν τινα, νὰ τὴν διακοινόνῃ πρὸς τούτους, διὰ νὰ ἐπιφέρωσι τὴν διόρθωσιν· αἱ παρατηρήσεις ὅμως αὗται δύνανται νὰ γίνωνται κατ' ἰδίαν καὶ νὰ στηρίζωνται κυρίως εἰς πράγματα.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἀναγκάζεται νὰ λάβῃ τὸν λόγον, διὰ νὰ ἐπιφέρῃ ὀλίγας παρατηρήσεις ἐπί τινων ἀρχῶν τοῦ προαγορεύσαντος ὑπουργοῦ, τὰς ὁποίας δὲν ἐπιδοκιμάζει. Παρατηρεῖ δ' ὅτι τὸ ὑπουργεῖον εἶχε σημειώσει εἰς τὸν τοῦ 1848 προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων 300,000 δραχ. ἐκ τῆς σμύριδος, αἱ δὲ βουλαὶ συζητήσασαι ἐπεψήφισαν τοῦτο καὶ τὸ ὑπουργεῖον ὠφειλεν, ἀφοῦ ἐσημείωσε τὸ ἀνωτέρω ποσὸν καὶ ἐπεψηφίσθη παρὰ τῆς βουλῆς, νὰ ἐνεργήσῃ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο εἰς πραγματοποίησιν τῆς εἰσπράξεως. Ἔπρεπε λοιπὸν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ εἰσαγάγῃ νομοσχέδιον περὶ διαχειρίσεως τοῦ ὀρυκτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκθέτων αὐτὸ εἰς δημοπρασίαν, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐνοικίασιν εἴτε μονοετῶς εἴτε πολυετῶς ἤθελε. Τούτου δὲ γενομένου, βεβαίως ἢ ἤθελον παρουσιασθῆ ἢ ὄχι ἐνοικιασταί. Καὶ ἂν μὲν δὲν παρουσιάζοντο, τὸ ὑπουργεῖον δὲν ὑπέκειτο εἰς τὴν ἐλαχίστην εὐθύνην, ἐπειδὴ τὸ κατ' αὐτὸ εἶχεν μὲν ἐνεργήσει τὴν ἐνοικίασιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ ἀγοραστάς· ἂν δὲ τοὐναντίον παρουσιάζοντο καὶ

προσέφερον τιμὴν δυσανάλογον, ἀπέκειτο εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐκτιμήσῃ, ἐὰν πρέπῃ ἢ ὄχι νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἐνοικίασιν εἰς τοιαύτην τιμήν. Ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἐνεργήθη κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, καὶ ἂν οἱ τότε ὑπουργοὶ εἰσήγαγον νομοσχέδιον περὶ τούτου, ἀλλ' οἱ διαδεχθέντες αὐτοὺς οὐ μόνον δὲν τὸ ὑπεστήριξαν ὅλως, ἀλλ' εἶπον μάλιστα ὅτι θέλουσιν εἰσαγάγει νέον. Εἰς ὅλας ὅμως τὰς ἐλλείψεις ταύτας ὁ νῦν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν εἶναι ὑπεύθυνος, διότι, ὡς ὁ ἴδιος εἶπε, περιῆλθεν ὀψὲ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐνοικίασιν, ἐπειδὴ ἀπῃτοῦντο 40 περίπου ἡμέραι εἰς εἰσαγωγὴν καὶ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, καὶ τρεῖς μῆνες νὰ παρέλθωσι μετὰ τὴν διακήρυξιν τῆς δημοπρασίας, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ φθάσωσιν ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἐξ Εὐρώπης ἀγορασταί. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ ὑπουργοῦ τούτου, ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς, ἠδύναντο ἀμφότερα ταῦτα νὰ ἐνεργηθῶσι καὶ οἱ τότε ὑπουργοὶ δὲν ἔπραξαν οὐδέποτε. Ἡ ἀρχὴ λοιπὸν, τὴν ὁποίαν ὁ ὑπουργὸς ἔθηκεν, ὅτι ἔσιδα τὰ ὁποῖα ἐπεψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς βουλῆς δύνανται νὰ μὴ πραγματοποιῶνται, δὲν εἶναι οὔτε ὀρθὴ οὔτε εὔλογος, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαβε κυρίως τὸν λόγον. Δὲν δύναται λοιπὸν ἄνευ εὐθύνης νὰ εἴπῃ ὁ ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἐνήργησε τὴν δημοπρασίαν, ἐπειδὴ ἦτον βέβαιος ὅτι δὲν θέλει εὕρει ἐνοικιαστάς. Τοὐναντίον ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ τὰς ἀναγκαίας διακηρύξεις, νὰ ἐκθέσῃ τὸ προϊὸν εἰς δημοπρασίαν καὶ οὕτως ἐκτελέσας τὸ κατ' αὐτὸν ἀπαλλάττεται πάσης εὐθύνης. Ἐὰν δ' εἰς τὴν ἐκποίησιν ταύτην προσενεχθῇ τιμὴ εὐτελὴς, οὐδεὶς πείθαναγκάζει τὸν ὑπουργὸν νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἐνοικίασιν, καὶ δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν δημοπρασίαν. Ἄλλως, ἡ ἐναντία ἀρχὴ εἶναι ἀντισυνταγματικὴ καὶ ἐπιζήμιος ἐνταῦτῳ, ἐπειδὴ πολλάκις δύναται μὲν νὰ ἀναβάλῃ ὑπουργός τις ἐν ἀθωότητι τὴν ἐκποίησιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλος δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο δολίως, καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην οὐδεμία ὑπάρχει ἀπόδειξις, δι' ἧς δύναται νὰ διακριθῇ ὁ δόλος ἢ ἡ ἀθωότης. Μόνος λοιπὸν ἔλεγχος τῆς ὑπουργικῆς διαθέσεως συνάγεται ὅτι εἶναι ἡ δημοπρασία, καὶ δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ τὴν ἀποφεύγωσιν. Ἄλλως ὅμως, ἂν καὶ ἐξήγγειλεν ἀνωτέρω ὅτι ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἀδύνατον ἦτον νὰ ἐνεργήσῃ δημοπρασίαν ὁ νῦν ὑπουργὸς, δὲν συμμερίζεται ὅμως ἐντελῶς τὴν ἰδέαν, ὅτι δὲν ἦτον δυνατὸν καὶ τότε νὰ ὠφελήσῃ ὁπωσοῦν τὸ δημόσιον. Διότι ἐὰν ἡ Εὐρώπη ἐκυμαίνετο ἐν μέσῳ πολλῶν ταραχῶν, εἰς τὴν ἀξίαν τῶν ταραχῶν τούτων, τὴν Γαλλίαν, μικρὸν μέρος, τὰ 3/4 τοῦ ἐκποιουμένου ὀρυκτοῦ δαπανᾶται, ἐνῷ εἰς Ἀγγλίαν, ἔνθα ἡ με-

γίστη γίνεται χρῆσις, τὰ ἐργοστάσια ἦσαν εἰς ἐνέργειαν, ὥστε ἠδύνατο πάλιν, ὅσον ἂν ἤθελεν ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία, νὰ ὠφεληθῇ τὸ δημόσιον ὑπὲρ τὰς 250,000 δραχ. Τὴν ποσότητα λοιπὸν ταύτην ἀπώλεσεν ἐφάπαξ τὸ ταμεῖον, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἰδέα ὅτι ἀναπληροῦται αὕτη τὸ προσεχὲς ἔτος, ἐπειδὴ πᾶν ἔτος γίνεται τακτικὴ χρῆσις τοῦ ὀρυκτοῦ τούτου, καὶ ἂν εἷς ἦν ἐξ αὐτῶν δὲν γίνῃ ἡ ἀναγκαία ἐκποίησις, ἡ ἐκ ταύτου ὠφέλεια παρέρχεται μετὰ τοῦ ἔτους, καὶ ὡς ἐκεῖνο δὲν ἐπανέρχεται πλέον. Ἀλλὰ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος μένει ὁ ἀναγκαῖος καιρὸς καὶ πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ὅσον τάχος τὸ νομοσχέδιον, ἐπειδὴ ἀπαιτεῖται, ὡς εἶπα, καιρὸς διὰ τὴν ἐπιψήφισίν του καὶ χρειάζονται ἄλλοι πέντε μῆνες διὰ τὴν διακήρυξιν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δημοπρασίας.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ παρελθὸν δὲν ἦτον, ὡς εἶπεν, αὐτὸς εἰς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ ἠθέλησε νὰ ἐκθέσῃ μόνον τί ἐνηργήθη τότε ἐπὶ τοῦ ὀρυκτοῦ. Καὶ συμφωνεῖ μὲν ὅτι ὁ τότε ὑπουργὸς ἔπρεπε πρὸς δικαιολογίαν αὐτοῦ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν δημοπρασίαν, ἐπαναλέγει ὅμως ὅτι οὐδεμία ἐλάβη προέκυψεν ἐκ τῆς ἀναστολῆς, ἐπειδὴ τὸ ἀνάλογον τοῦ ἔτους ἐκείνου ὑπάρχει καὶ δύναται βραδύτερον νὰ ἐκποιηθῇ. Ἤδη μάλιστα, ἐπειδὴ τὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης κατευνάζονται καὶ σύδαμοῦ ὑπάρχει ὡς τὸ παρ' ἡμῖν ὀρυκτὸν, δύναται νὰ πωληθῇ εἰς πολὺ ἀνωτέραν τιμὴν καὶ νὰ προκύψῃ διπλοῦν ἐξ αὐτοῦ ὄφελος. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, τὸ ὑπουργεῖον ἀνέφερε τὰ δέοντα εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ὥστε δὲν θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐπανέλθῃ.

Ἐπέφερεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι ὑπάρχει ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν μὴ ἐκποιηθεῖσα σμύρις, ἀλλ' αὐτὸς λέγει ὅτι θέλει ὑπάρχει αἰῶνας τὸ προϊὸν αὐτὸ, διὰ τοῦτο ὅμως δὲν συμφέρει ποσῶς νὰ ἀναβάλληται ἡ ἐκποίησις, ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι κατ' ἔτος πωλεῖται εἶναι ὠφέλεια, ἄλλως συνεκλείπει, ὡς εἶπε, μετὰ τοῦ ἔτους, καὶ δὲν ὁμοιάζει τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, οἵτινες, ἐὰν τὸ αὐτὸ ἔτος δὲν ἐκποιηθῶσι, δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο εἰς τὸ ἑπόμενον. Ἡ ἐκ τῆς ἀναβολῆς λοιπὸν ἐκείνης γενομένη ζημία εἶναι ἀναμφισβήτως· δὲν παραδέχεται δὲ καὶ τὴν ἰδέαν ὅτι μόνον παρ' ἡμῖν ὑπάρχει τὸ προϊὸν τοῦτο, ἐπειδὴ καὶ ἀλλαχοῦ ἐπίσης ὑπάρχει, ἀλλὰ τὸ παρ' ἡμῖν εἶναι τὸ ἐπικρατέστερον. Διὰ τοῦτο προτιμῶσι μὲν οἱ ἔμποροι τὸ ἡμέτερον, ὅταν ὅμως δὲν ἐκποιῆται, ἀναπληροῦσι τὴν ἔλλειψιν ἀλλαχόθεν καὶ τὴν ὠφέλειαν ταύτην στερεῖται διὰ παντὸς τὸ δημόσιον.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι μεθ' ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε συζητηθέντα

οὐχ ἧττον ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔλλειψις εἶναι ἀδικαιολόγητος, καὶ ὁμολογουμένη προέκυψε ζημία 300,000 περίπου δραχ. τὸ ὁποῖον προδήλως ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ ὅτι θέλει πληρωθῇ τὸ ἔλλειμμα τοῦτο ἐκ τοῦ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος προϋπολογισμοῦ, οὕτω δὲ θέλει ἐλλείψει τὸ ποσὸν τοῦτο ἐκ τῶν ἀναποφεύκτων ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας.

Ἐπέφερεν ὁ κατὰ πρῶτον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου ἀγορεύσας ὅτι παραδέχεται πάνθ' ὅσα ὁ ὑπουργὸς εἰς ἀπάντησιν τῶν παρατηρήσεών του ἀντέταξεν, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς προσέθηκεν ὅτι κακῶς ἀνέφερεν οὗτος ὅτι ἀντικαθίστανται εἰς τὰς θέσεις τοῦ δημοσίου καταχραστὰι, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ τῷ παρατηρήσῃ ταῦτα κατ' ἰδίαν, τὰ ὁποῖα ἤθελε συμμερισθῆ, ἐὰν ἦσαν εὔλογα. Ἐὰν δὲ ἀληθῶς ἐπιθυμεῖ τὴν διόρθωσιν τῆς ὑπαλληλίας, παρατηρεῖ ὅτι χθὲς ἔτι τῷ εἶπεν εἷς ἐκ τῶν βουλευτῶν ὅτι ὁ οἰκον. ἔφορος Τροιζηνίας ἐσφετερίσθη ὑπὲρ τὰς 40,000 δραχ. καὶ ὅμως οὐ μόνον διατηρεῖται ἀκλόνητος εἰς τὴν θέσιν του, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν καταμηνυσάντων αὐτὸν οἱ μὲν ἐπαύθησαν πρὸς ἀνταμοιβὴν, οἱ δὲ μετετέθησαν. Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι ἡ γινομένη καταδίωξις τῶν λεηλατούντων τὸν δημόσιον πλοῦτον καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θέλουσι τοὺς διορθώσει οἱ ὑπουργοί. Ἀλλὰ, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ πλατύτερον ὁποῖα πρόσωπα διαχειρίζονται τὰ δημόσια, ἐζητεῖτο νὰ προσαχθῇ ὁ καταλογος τοῦ προσωπικοῦ τῆς ὑπαλληλίας, ὅπως δι' αὐτοῦ καταδειχθῇ ἡ ἀλήθεια.

Ἀντέλεξεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἀναγκάζεται μετὰ λύπης νὰ παρατηρήσῃ ὅτι καὶ κατὰ τοῦτο λαμβάνεται πάλιν ὁ ἀγορεύσας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι εἷς τῶν βουλευτῶν ἀνέφερε περὶ καταχρήσεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Τροιζηνίας, ἀλλ' οὐ μόνον ἀνέφερε ταῦτα πεπεπλεγμένως, ἀλλ' οὐδὲ διὰ πραγμάτων τὰ ὑπεστήριξεν· οὕτω δὲ τυχαίως οὔτε δίκαιον εἶναι, οὔτε πρέπει νὰ παύωνται οἱ ὑπάλληλοι. Ἄλλως τε, ὁμολογεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ τὰς καταχρήσεις παντὸς ὑπαλλήλου, ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν ἀρτίως ἀνέλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον, ἐντὸς δὲ τῶν γραφείων διατελοῦσι πρὸ 5, πρὸ 7 καὶ πρὸ 10 χρόνων πολλοὶ ὑπάλληλοι, ὥστε δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ τὴν ποιότητα πάντων. Διὸ ἐπαναλέγει ὅτι ἀσμένως δέχεται πᾶσαν περὶ καταχρήσεων παρατήρησιν, διότι φωτιζόμενος οὕτω, θέλει ἐπιφέρει τὴν θεραπείαν· ἀλλ' ἐπιθυμεῖ αἱ παρατηρήσεις νὰ μὴ περιορίζωνται εἰς λόγους ἁπλοῦς καὶ νὰ στηρίζωνται εἰς τὰ πράγματα. Νομίζει ὅμως ὅτι πολλάκις γίνονται τοιαῦται παρατηρήσεις, διότι ἀποτυγχάνουσιν ἴσως ἄλλαι ἀξιώσεις. Οὕτω π. χ. εἶχε παρακαλέ-

σει αὐτὸν ὁ προαγορεύσας νὰ παραβλέψῃ ἀζιοποίνους τινὰς πράξεις τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν του ἐφόρου, καταμηνυθέντος ὑπὸ πολλῶν ἐπὶ καταχρήσει. Τὸ κατ' αὐτὸν, καὶ τοι ἐπιθυμῶν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν αἴτησιν τοῦ προαγορεύσαντος, μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ παραβλέψῃ τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου, ἠναγκάσθη νὰ παύσῃ τὸν ἔφορον καὶ νὰ τὸν παραπέμψῃ εἰς δίκην. Ἀπορεῖ λοιπὸν πῶς συμβιβάζονται ταῦτα, καὶ δὲν ἐννοεῖ πῶς ἑνῷ ἀρ' ἑνὸς ἐζήτει συγκατάβασιν ὑπὲρ τοῦ ἐφόρου, ἤδη διαμαρτύρεται καὶ ἀνησυχεῖ διὰ τὰς γινομένας, ὡς λέγει, καταχρήσεις. Ὡς πρὸς τὸν κατάλογον δὲ τῆς ὑπαλληλίας, παρατηρεῖ ὅτι δὲν θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν προσαγωγήν του, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ὑπάρχουσι τὰ ὀνόματα ὅλων καὶ δύναται νὰ τὰ θεωρήσῃ.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ὁ ἔλεγχος τῆς διαγωγῆς ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὑπαλλήλων εὑρίσκεται καὶ διατηρεῖται ἐντὸς τῆς ὑπηρεσίας. Διότι ἐὰν τὰ πρόσωπα πολυειδῶς ἀντικαθιστάμενα μεταβάλλωνται, ἡ ὑπηρεσία ὅμως μένει αἰώνιος καὶ δι' αὐτῆς ἐξελέγχεται ἡ πολιτεία ἑκάστου. Ἐπειδὴ, ἐὰν ὑπουργός τις παύσῃ ὑπάλληλον, ἀναμφιβόλως ἐκτίθησι καὶ τοὺς λόγους τῆς παύσεώς του, οὗτοι δὲ ὑπάρχουσιν εἰς τὰ ἀρχεῖα. Ἑπομένως ὁ διάδοχος τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν παῦσιν ὑπουργοῦ, λαβάνων τοὺς λόγους τούτους ὑπ' ὄψιν, δὲν πρέπει νὰ ἀνακαλῇ τὸν παυθέντα. Ἄλλως, ἂς γίνῃ ἡ καθ' ἕκαστα ἐξέτασις τοῦ προσωπικοῦ τῆς ὑπαλληλίας, ἢ ἂς ὑποβάλῃ ὁ ὑπουργὸς πίνακα τῶν παρὰ τοῦ συνεδρίου γενομένων ἐξελέγξεων, καὶ θέλουσιν ἰδεῖ πάντες ὁποῖαι καταχρήσεις ἐγένοντο καὶ γίνονται ὁσημέραι.

Ἐπέτρεψεν ἄλλος ὅτι ἡ ἐκτεθεῖσα ἀρχὴ τοῦ προαγορεύσαντος εἶναι καὶ ἄδικος καὶ καταστρεπτικὴ, καὶ οὐδέποτε πρέπει νὰ ὑποστηριχθῇ. Διότι ἂν ὁ ἤδη ὑπάρχων ὑπουργὸς ἔπαυσε π. χ. ὑπάλληλόν τινα ἢ κατὰ λάθος ἢ εἰς ψευδεῖς ἐμπεσὼν εἰσηγήσεις, ὁ δὲ διαδεχθησόμενος αὐτὸν ὑπουργὸς ἐξετάσας, πληροφορηθῇ ὅτι ἀδίκως ἐπαύθη καὶ εἶναι ἐνταυτῷ ἀναγκαῖος, δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἱκανοποιήσῃ διὰ τὸ ἀδίκημα; Τοῦτο ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἄτοπον καὶ ἀποκρούει τὴν ἐκτεθεῖσαν ἀρχήν.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ἀνωτέρω ὅτι ἀνέφερε ταῦτα περὶ τῶν ἐπὶ καταχρήσει παυομένων, καὶ ὅτι σήμερον πολλοὶ καταδικασθέντες ὑπὸ τῶν νόμων, ἐπανῆλθον καὶ διατηροῦνται εἰς νέας θέσεις, λαβὼν τὸν λόγον ὁ πρῶτος ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀγορεύσας, παρετήρησεν ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὁσάκις ἐπικρίνεται παρὰ τῆς βουλῆς ἡ οἰκονομική του πορεία, συνήθως

ἀποκρίνεται ὅτι δι' ἡμᾶς συμβαίνουσι ταῦτα καὶ εἴμεθα ἔνοχοι αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς περιστάσεως. Ἐκ τούτου λοιπὸν καὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ ἀντιλέγων, περιέπλεξεν ἀνωτέρω τὸ ὄνομά του, διὸ διαζεται νὰ ἀπαντήσῃ ἐκθέτων ἐν λεπτομερείᾳ τὸ γεγονός. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι πρὸ 4 ἢ 5 χρόνων ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του οἰκονομικὸς ἔφορος ὑπάλληλός τις, Μοσχάτος ὀνομαζόμενος, ὅστις ἂν ὄχι δι' ἄλλο, τοὐλάχιστον διεκρίθη πάντοτε διὰ τὴν αὐστηράν τιμιότητά του, δι' ἣν εἰς πολλοὺς ἴσως εἶναι γνωστός. Ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἐκπληρῶν πιστῶς τὰ καθήκοντά του, ἐζήτησε νὰ καταδιώξῃ πολλοὺς ἐκ τῶν φορολογουμένων διὰ τὴν εἰσπραξιν τῶν πρωΐμων καρπῶν. Οὗτοι δὲ ὑπεκφεύγοντες τὴν καταδίωξιν, ἔπλασαν ἐναντίον του κατηγορίαν ἐπὶ καταχρήσει. Τίνες λοιπὸν ἦσαν οἱ κατηγοροῦντες; Αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ παρ' αὐτοῦ καταδιωκόμενοι, καὶ οὕτως εἷς μὲν αὐτῶν ἐχρησίμευσεν ὡς κατήγορος, πέντε δὲ ἄλλοι ὡς μάρτυρες. Καὶ ὅμως εἰς τοιαύτην κατηγορίαν τὸ ὑπουργεῖον πεισθέν, ἔπεμψεν ἐκεῖσε τοὺς ἐξελέγξοντας αὐτὸν ὑπαλλήλους καὶ ἐγένετο ἡ ἀνάκρισις. Ἐπειδὴ ὅμως ἰδιάζων χαρακτὴρ τοῦ ὑπαλλήλου τούτου εἶναι ἡ τιμιότης, δὲν ἐξήγαγόν τι ἐκ τῶν ἀνακρίσεων καὶ εἰς τοσοῦτον ἔφθασαν οἱ ἀπεσταλμένοι, ὥστε πολλοὺς ἐβιάζον νὰ καταθέτωσιν ἐναντίον αὐτοῦ μαρτυρίαν. Καὶ ὅμως ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ταύτης δὲν ἐξήγετο πάλιν ἄλλο, ἢ φάσμα τι, σκιὰ κατηγορίας ἐναντίον του. Ταῦτα πληροφορηθεὶς οὗτος, ἠθέλησε νὰ τὰ ἀναφέρῃ πρὸς τὸν ὑπουργόν, προσθεὶς συνάμα ὁποία τοῦ ὑπαλλήλου τούτου ἡ τιμιότης. Ἐπειδὴ ὡς πρέπει νὰ καταδιώκωμεν αὐστηρῶς τοὺς καταχρωμένους, οὕτω πρέπει νὰ ὑπερασπιζώμεθα ὅταν ἀπαντῶμεν τὴν τιμιότητα. Εἰς ταῦτα τῷ ἀπεκρίθη ὁ ὑπουργὸς ὅτι, ἐὰν ἔχῃ οὕτω τὸ πρᾶγμα, θέλει ἐνεργήσει νὰ ἀναγνωρισθῇ τὸ δίκαιόν του. Αἱ παρατηρήσεις του λοιπὸν αὗται εἶναι ἀπαίτησις ἀναγκαστική; φέρει τὸν χαρακτῆρα οἱασδήποτε ἐκβιάσεως, ἢ εἶναι φιλική τις συνέντευξις, αθῶα συμβουλὴ ὑπὲρ τοῦ δικαίου; Καὶ ὅμως ἀντὶ τούτων, ὁ ὑπουργὸς ἔπαυσε τὸν ῥηθέντα ὑπάλληλον, καὶ ἀδικήσας οὐσιωδῶς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀντικατέστησε καὶ ἐκεῖσε ἄλλους. Τελευταῖον συνίσταται εἰς τὸ σῶμα νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα, καθ' ἣν νὰ γίνῃ περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπαλλήλων συζήτησις, καὶ ἐν αὐτῇ θέλει ἀποδειχθῇ ὁποῖα πρόσωπα διέπουσι πανταχοῦ τὸν δημόσιον πλοῦτον.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι ἡ ἐνοχὴ τοῦ ῥηθέντος ὑπαλλήλου ἦτον προφανὴς, καὶ ἐξήγετο μάλιστα πενταπλῆ τις ἐναντίον του κατηγορία, ἡ βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς τὸ 1 ἄρθρον ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 1. Μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτὰ δραχ. . . . 339,700. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 2 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

« *Περὶ θερμῶν ὑδάτων.*

Τὰ ἀνεκτίμητα ταῦτα δῶρα τῆς φύσεως, τὰ ὁποῖα πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπερτερεῖ εἰς τοὺς κόλπους της ἡ Ἑλλάς, μένουσι κατὰ δυστυχίαν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν φυσικὴν σχεδὸν κατάστασιν εἰς ἣν ἀνέκαθεν εὑρέθησαν, χωρὶς νὰ δύνανται οὔτε νὰ χρησιμεύσωσι προσηκόντως εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην αὐτῶν, οὔτε εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον νὰ παρέξωσι ἐπαισθητήν τινα πρόσοδον. Φρονεῖ ἑπομένως ἡ ἐπιτροπή, ὅτι εἶν' ἐπάναγκες νὰ σκεφθῇ καὶ περὶ αὐτῶν ἡ κυβέρνησις, καὶ νὰ λάβῃ μέτρα κατάλληλα εἰς τὸ ν' ἀποκαταστήσῃ ταῦτα ὅσον τὸ δυνατὸν χρησιμώτερα, καὶ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐπωφελέστερα, γινομένων τῶν ἀναγκαίων καταστημάτων, εἴτε ἀμέσως δαπάνῃ τοῦ δημοσίου, εἴτε ἐμμέσως διὰ παραχωρήσεως αὐτῶν εἰς ἐργολαβίαν. »

Ἐπὶ ταύτης παρατηρήσαντος τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ περὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων φροντὶς ἀνήκει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, τὸ ὁποῖον θέλει φροντίσει περὶ τῆς δυνατῆς βελτιώσεως αὐτῶν, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ 2 ἄρθρον, μετὰ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχον οὕτω·

« 2. Ὕδατα θερμὰ . . . . . δραχ. 2,000. »

Μετὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη τὸ 3 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

« *Περὶ Ἁλικῶν.*

Φρονεῖ ἀναγκαῖον ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἀναγκαία προσπάθεια, ὥστε νὰ περισταλῶσι τοῦ λοιποῦ αἱ περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων τούτων νομισμάτων λαμβάνουσαι χώραν καταχρήσεις, καὶ ἰδίως ἐν καιρῷ τῆς παραδόσεως τῶν ἁλάτων ἐκ μέρους τῶν ἐπιστατῶν τῆς καλλιεργείας τῶν ἁλικῶν πρὸς τοὺς ἀποθηκαρίους. »

Ὄντος δὲ συμφώνου πρὸς ταύτην καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ 3 ἄρθρον, ἔχον οὕτω·

« 3. Ἁλικαὶ . . . . . δραχ. 460,000. »

Ὁμοίως δι' ἀναστάσεως ἐγένετο δεκτὸν ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως καὶ τὸ 4 ἄρθρον, ἔχον οὕτω·

« 4. Ἰχθυοτροφεῖα . . . . . δραχ. 670,429. »

Ἀνεγνώσθη μετὰ τοῦτο τὸ 5 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

« *Περὶ Δασῶν.*

Εἶναι πάσης ἀντιρρήσεως ἀνώτερον, ὅτι καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν δασῶν πρὸς ταῖς ἄλλαις ὑπηρεσίαις τοῦ οἰκονομικοῦ κλάδου, ἔχει ἀνάγκην περισσοτέρας τακτοποιήσεως, εἰς τρόπον ὥστε καὶ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον νὰ παρέχῃ περισσοτέραν ὠφέλειαν, καὶ εἰς τοὺς πολίτας νὰ χορηγῇ τὰς δυνατὰς εὐκολίας, καὶ ἐκ τῆς δημοσίου ταύτης περιουσίας ν' ἀπομακρύνῃ πᾶσαν ἐνδεχομένην βλάβην. Τὴν τοιαύτην βελτίωσιν τοῦ δασονομικοῦ ὀργανισμοῦ, ἂν εὑρεθῇ, ἂς ἐγκρίνῃ ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον. »

Συνομολογοῦντος δὲ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι δύναται τωόντι ὁ κλάδος οὗτος τῆς ὑπηρεσίας νὰ βελτιωθῇ καταλληλότερον, καὶ τὸ ὑπουργεῖον θέλει φροντίσει περὶ τούτου, παρετήρησέ τις ὅτι εἰς τὸ ἀναλυτικὸν φύλλον ἐν σελίδι 21 βλέπει, ὅτι ὡς εἰσόδημα τῶν ῥιτινοκατράμων τῆς Κορινθίας σημειοῦνται 4,649 δραχμαί, ἐνῷ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος αὐτὸς γινώσκει, ὅτι ἐξ ἑνὸς μόνου δήμου τῆς Κορινθίας ἡ κυβέρνησις ἔλαβεν ὑπὲρ τὰς 4,000 δραχ. ἐξ ὅλης δὲ τῆς ἐπαρχίας ὑπὲρ τὰς ἑπτά.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τῶν εἰσόδων δὲν γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀλλ' ἐπὶ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν λαμβανουμένου τοῦ μέσου ὅρου. Εἶναι λοιπὸν πιθανόν, ὅτι τὸ περυσινὸν εἴσοδον τῶν ῥιτινοκατράμων τῆς Κορίνθου εἶναι ὀλίγον ὁ προαγορεύσας εἶπεν· ἀλλ' ἴσως εἰς τὰ προηγούμενα ἔτη ἦτον ὀλιγώτερον, καὶ οὕτως ὁ μέσος ὅρος εἶναι 4,649 δρ.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ 5 ἄρθρον, μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχον οὕτω·

« 5. Δάση . . . . . δραχ. 198,414:77 »

Ἀναγνωσθὲν δὲ καὶ τὸ 6 ἄρθρον μετὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἐχούσης οὕτω·

« *Περὶ Ἐλαιώνων.*

Τὰ μέχρι τοῦδε πολλὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα τῆς πολυετοῦς ἐνοικιάσεως τῶν ἐθνικῶν ἐλαιώνων εἶναι ἄξια τῆς προσοχῆς τῆς βουλῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ, ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου προφανῶς ἀπαιτεῖ τὴν διάλυσιν τῆς τοιαύτης ἐνοικιάσεως, ὡς πολλαχοῦ ἀποβάσης ἐπιζημίου πρός τε τὸ δημόσιον καὶ τοὺς ἐνοικιαστάς, καὶ τὴν διάθεσιν τῶν κτημάτων τούτων, καθὰ πολλάκις ἀπεφάνθη ἡ βουλή. Οἱ ἐνοικιασταὶ δὲν θέλουσι δυνηθῇ ν' ἀντιτείνωσιν εἰς τοῦτο, ἀφοῦ δὲν ἐξετέλεσαν τὰς ὁποίας εἶχον ἀναδεχθῇ ὑποχρεώσεις διὰ τῆς ἐνοικιάσεως ταύτης. »

Καὶ συμφωνοῦντος πρὸς ταύτην καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν

ὑπουργοῦ, μηδεμιᾶς δ' ἀντιρρήσεως ὑπαρχούσης, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω·

« 6. Ἐλαιῶνες . . . . . δραχ. 90,000. »

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 7 ἄρθρου, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιτροπὴ ὑπενθυμίζει εἰς τὴν βουλὴν τὰς ἐπ' αὐτοῦ παρελθούσας ἀποφάσεις τῆς βουλῆς περὶ τῆς ἐπωφελοῦς ἐκποιήσεως αὐτῶν, καὶ παρατηρήσαντός τινος, ὅτι πολλὰ κτήματα τοῦ δημοσίου δίδουσιν ἔσοδα πολὺ ὀλιγώτερα τῶν εἰς καλλιέργειαν καὶ συντήρησιν αὐτῶν δαπανωμένων ἐξόδων, καὶ πρέπει ἡ κυβέρνησις νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐκποιήσεως αὐτῶν, ἡ βουλὴ παρεδέχθη μετὰ τῆς τοιαύτης συστάσεως τὸ 7 ἄρθρον, ἔχον οὕτως·

« 7. Σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες . . δραχ. 100,000. »

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη τὸ 8 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

« *Περὶ Περιβολίων καὶ ἄλλων κτημάτων.*

Ὅλων τῶν ἐθνικῶν περιβολίων καὶ ἐν γένει τῶν ἐθνικῶν ὑφ' ὑποθήκην κτημάτων τὴν ἐκποίησιν συνιστᾷ στενῶς ἡ ἐπιτροπή, διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὰ κτήματα ταῦτα μεταβαλλόμενα εἰς ἰδιωτικὰς χεῖρας θέλουσι βελτιωθῆ, καὶ τὸ δημόσιον, ἐκτὸς τοῦ τιμήματος, θέλει ἀπολαύει διὰ μέσου τοῦ ἐγγείου φόρου περισσότερα ἴσως τῶν ὅσα ἀπολαμβάνει ἤδη λόγῳ ἐγγείου φόρου καὶ δικαιώματος ἐπικαρπίας συνάμα.

Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐπιτροπή, χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν προσοχὴν τῆς βουλῆς εἰς τὴν σπαταλὴν τοῦ δημοσίου πλούτου, ἥτις λαμβάνει χώραν ἐπί τινων ἐκ τῶν κτημάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν εἰς πολυετῆ ἐκμίσθωσιν ἐπὶ διαφόροις συμφωνίαις βελτιώσεως, ὡς τῶν Βωχωραγαλάτων κλπ. διότι ἐνῷ ταῦτα μένουσιν εἰς ἣν σχεδὸν ἦσαν πρὸ τῆς τοιαύτης διαθέσεως των καταστασιν, ἐνῷ οἱ ἐνοικιασταὶ ἔχουσι μεγάλας ἀπολαύσεις ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, τὸ δημόσιον δὲν ἀπολαμβάνει τακτικῶς οὐδὲ τὰς ἐτησίας δόσεις τοῦ συμφωνηθέντος εὐτελοῦς, κατ' ἀναλογίαν, ἐνοικίου.

Εἶναι γνώμης ἐπομένως ἡ ἐπιτροπή, νὰ συσταθῆ στενῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ταχίστη διάλυσις τῶν τοιούτων συμφωνιῶν, καθόσον αὗται ἐκ μέρους τῶν ἐνοικιαστῶν δὲν ἐξεπληρώθησαν, διὰ νὰ λάβῃ τὸ δημόσιον ἐκ νέου τὰ κτήματά του εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ἐνεργουμένης συγχρόνως τῆς κατὰ νόμον ἐκδιάσεως τῆς εἰσπράξεως τῶν μέχρι ταῦδε καθυστερουσῶν δόσεων τοῦ ἐνοικίου, διὰ νὰ μὴ στερῆται ἐπὶ πλέον τὸ δημόσιον ταμεῖον μιᾶς τοιαύτης οὐχὶ εὐκαταφρονήτου ποσότητος. »

Ἀναπτύσσων ὁ εἰσηγητὴς τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς εἶπεν, ὅτι ἐπικαλουμένη ἡ ἐπιτροπὴ τὴν προσοχὴν τῆς βουλῆς εἰς τὴν σπαταλὴν τοῦ δημοσίου πλούτου, ἥτις λαμβάνει χώραν ἐπί τινων ἐκ τῶν κτημάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐδόθησαν εἰς πολυετῆ ἐκμίσθωσιν ἐπὶ διαφόροις συμφωνίαις βελτιώσεως, προτείνει ὡς παράδειγμα τὰ κατὰ τὴν Αἰτωλίαν ἐθνικὰ ὑποστατικὰ Βωχώρι καὶ Γαλατᾶ. Διὰ νὰ γνωρίσῃ δὲ ἡ βουλὴ ὑπὸ ποίους ὅρους ἐγένετο ἡ πολυετὴς αὕτη ἐνοικίασις, κατὰ πόσον οἱ ὅροι οὗτοι ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν ἐξετελέσθησαν, καὶ ὁποία εἶναι σήμερον ἡ κατάστασις τῶν κτημάτων αὐτῶν ἂς εὐαρεστηθῆ νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὴν ἐρευνῆς ἀνάπτυξιν. Κατὰ τὸ ἔτος 1834 ἐδόθησαν τὰ δύο ταῦτα ἐθνικὰ ὑποστατικὰ πρὸς τὸν Κ. Νικόλαον Ῥοδομίδην εἰς πεντηκονταετῆ ἐνοικίασιν. Ἰδοὺ ὁποῖαι ἦσαν αἱ μετ' αὐτοῦ συμφωνίαι καὶ κατὰ πόσον αὗται ἐξετελέσθησαν. Ὁ ἐνοικιαστὴς ὤφειλε διὰ τὰ πρῶτα πέντε ἔτη νὰ πληρώνῃ ἀνὰ δραχ. 6,000 κατ' ἔτος, διὰ δὲ τὰ λοιπὰ 45 ἔτη ἀνὰ δραχμὰς 10,000· ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἔτους 1847, νομίζει, ἔμεινε καθυστερῶν κατὰ 56,000 δραχμάς, διὰ τὰς ὁποίας πρό τινων μηνῶν ἔλαβε ῥητὴν διαταγὴν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον, ὡς ἔμαθε, νὰ μένῃ ἀκαταζήτητος μέχρι νεωτέρας διαταγῆς, καὶ τὸ περιεργότερον ἀκόμη καὶ διὰ τὴν δόσιν τοῦ 1848 ἔλαβε προθεσμίαν μέχρι τέλους τοῦ 1849 ἔτους, χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ ληφθῆ κανὲν μέτρον ἐξασφαλίσεως τοῦ δημοσίου ταμείου. Ὁ ἐνοικιαστὴς ὤφειλε νὰ μεταφέρῃ ἀπὸ ξένην ἐπικράτειαν εἰς τὰ ὑποστατικὰ ταῦτα ἐντὸς τῶν πρώτων δέκα ἐτῶν τριάκοντα οἰκογενείας, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔφερεν οὔτε ψυχήν. Ὁ ἐνοικιαστὴς ὤφειλε νὰ ξηράνῃ τοὺς βάλτους, τὰ ἕλη κλπ. (κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ συμβολαίου) ἐντὸς τῶν πρώτων δέκα ἐτῶν, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐχὶ μόνον κανένα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων βάλτων δὲν ἐπεχείρησε νὰ ξηράνῃ, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἐκ τῶν πρὶν γεωργησίμων γαιῶν ἀφῆκε ν' ἀποκατασταθῶσιν ἄβατα τενάγη παραμελήσας τὰς ὑπαρχούσας τάφρους ἀκαθαρίστους, ἀφ' ἧς ἐποχῆς τὰ κτήματα ταῦτα περιῆλθον εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ὁ ἐνοικιαστὴς ὤφειλε νὰ φυτεύσῃ ἐν τῷ διαστήματι 15 ἐτῶν τοὐλάχιστον 400 στρέμματα ἀμπέλων, ἀνὰ ἓν δεκαπεμπτημόριον κατ' ἔτος, ἀλλὰ μόλις ἐφύτευσε 40 περίπου στρέμματα σταφίδος καὶ ἕως 20 στρέμματα ἀμπέλων, τὰ ὁποῖα κατ' ἔτος παραμελούμενα δύνανται σχεδὸν ἤδη νὰ θεωρῶνται ὡς μηδόλως ὑπάρχοντα. Ὁ ἐνοικιαστὴς ὤφειλε νὰ φυτεύσῃ ἐν τῷ διαστήματι δέκα ἐτῶν 10,800 ὀπωροφόρα δένδρα, ἐξ ὧν τοὐλάχιστον 150

μωρέας καὶ ἄλλα ὑπωροφόρα δένδρα εἰς ἕκαστον τῶν τεσσάρων πρώτων ἐτῶν, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐφύτευσεν εἰμὴ ὀλιγώτατά τινα δένδρα, τὰ ὁποῖα μείναντα ἐπίσης παρημελημένα σχεδὸν κατεφθάρησαν. Ὤφειλεν ὁ ἐνοικιαστὴς πρὸς τούτοις τὸ πέταρτον τῆς ἐνοικιάσεως ἔτος νὰ παραχωρήσῃ δωρεὰν εἰς τὴν κυβέρνησιν 500 μωρεόφυτα, διὰ νὰ μοιρασθῶσιν εἰς τὰ πλησίον χωρία, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς συμφωνίας ταύτης οὐδὲ πολλοστημόριον ἐξετέλεσεν. Ὤφειλεν ἐπίσης ὁ ἐνοικιαστὴς ἐντὸς τῶν πρώτων πέντε ἐτῶν νὰ φέρῃ ἐκ τῆς Ἰταλίας ἕνα μάγκανον διὰ τὴν μεταξουργίαν, ἐντὸς δὲ τῶν μετέπειτα πέντε ἐτῶν νὰ ἔχῃ τόσους μαγκάνους, ὥστε νὰ κατεργάζωνται τοὐλάχιστον τὰ κουκούλια τῶν μωρεῶν, τὰς ὁποίας ὑποχρεωτικῶς ἔμελλε νὰ φυτεύσῃ, ἢ τῶν μωρεῶν ἐκείνων, αἵτινες ἤθελεν ἐμπεριέχεσθαι ἐντὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 10,800 ὑπωροφόρων δένδρων, ἀλλ' ἀφοῦ μωρέαι καὶ κουκούλια δὲν ὑπῆρχον, οὔτε μάγκανους ἔλαβεν ὁ ἐνοικιαστὴς ἀνάγκην νὰ φέρῃ. Ὤφειλε τέλος πάντων ὁ ἐνοικιαστὴς νὰ μεταφέρῃ ἐντὸς τῶν πρώτων τεσσάρων ἐτῶν ἀπὸ ἀγελάδας τῆς Ἐλβετίας ἢ τῆς Αἰγύπτου μὲ δύο ταύρους, καὶ νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν διάδοσιν τῆς φυλῆς ταύτης, ἀλλὰ καὶ τὴν φροντίδα ταύτην οὐδόλως ἀπεφάσισε μέχρι τοῦδε νὰ λάβῃ. Ὅσον ὅμως ἀδιάφορος ἐφάνη ὁ ἐνοικιαστὴς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ἀνεδέχθη διὰ τοῦ συμβολαίου, ἄλλο τόσον ἐπροθυμήθη εἰς τὸ νὰ εἰσπράττῃ τὰ εἰσοδήματα τῶν κτημάτων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα φθάνουσι μέχρι τῶν 25,000 ἢ καὶ 30,000 δραχμῶν κατ' ἔτος. Ἡ σπατάλη λοιπὸν τοῦ δημοσίου πλούτου εἶναι προφανὴς, καὶ ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν της ἐπὶ ἑνὸς ἀντικειμένου τόσον σπουδαίου. Τὸ δημόσιον παρεχώρησε τὰ κτήματα ταῦτα ἐπὶ συμφωνίᾳ τοσοῦτον εὐτελοῦς ἐνοικίου, ἔχον ἐλπίδα πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς συμπερωνημένας βελτιώσεις τῶν κτημάτων, αἱ ὁποῖαι ἤθελον ἀντιστοιχεῖ μὲ πολλαπλασίαν εἰς τὸ μέλλον ἀπολαυήν. Ἀφοῦ ὅμως οὐδεμία τῶν βελτιώσεων ἐπραγματοποιήθη, ὡς εἴρηται, εἶναι λυπηρὸν τὸ ν' ἀπολαμβάνῃ ὁ ἐνοικιαστὴς κατ' ἔτος τοσαύτας χιλιάδας δραχμὰς, καὶ νὰ καθυστερῇ μάλιστα καὶ τὰς δόσεις αὐτὰς τοῦ ἐνοικίου. Τὸ συμβόλαιον διὰ τοῦ ἄρθρου 27 χορηγεῖ εἰς τὸ δημόσιον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων αὐτῶν καὶ νὰ διαλύῃ τὴν συμφωνίαν τῆς ἐνοικιάσεως, ἅμα ὁ ἐνοικιαστὴς δὲν ἤθελεν ἐκπληρώσει τὰς ὁποίας ἀνεδέχθη ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν παρῆλθον ἤδη δεκαπέντε ἔτη, ἡ δημόσιος περιουσία κατασπαταλᾶται ἀναφανδὸν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ὀφείλων νὰ ὑπερασπισθῇ αὐτήν. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ λησθῶσι καταλλήλα μέτρα οὐχὶ μόνον εἰς τὸ νὰ διαλυθῇ ἡ ἐνοικίασις αὕτη καὶ νὰ παύσῃ ἡ πρὸ τοσούτων ἐτῶν ἐξακολουθοῦσα σημαντικωτάτη καταχρησις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ δημόσιον διὰ τὰς μέχρι τοῦδε καθυστερούτας δόσεις καὶ τὴν ἄλλην ὀφειλομένην ἀποζημίωσιν, διότι δυστυχῶς καὶ ἡ ἐγγύησις τοῦ ἐνοικιαστοῦ τούτου κατὰ τὸ ἄρθρον 25 τοῦ συμβολαίου περιορίζεται εἰς μόνον δεκακισχιλίας δραχμάς.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι καὶ ἄνευ τῆς συστάσεως τῆς Βουλῆς τὸ ὑπουργεῖον αἰσθανόμενον τὴν ζημίαν τοῦ δημοσίου ἐνήγαγε τὸν ἐνοικιαστὴν εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ ἐκέρδισε τὴν δίκην εἰς τὸ πρωτοδικεῖον, ἤδη δ' εὑρίσκεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἐφετεῖον, καὶ τὸ ὑπουργεῖον ὅσον δύναται ἐπισπεύδει τὴν ἀπερά-τωσιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἐπανέλαβεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ διαλύσῃ τὴν ἐνοικίασιν τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλὰ νὰ φροντίσῃ καὶ περὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν καθυστερούντων. Πρὸς τοῦτο δ' ὀφείλει ν' ἀναστείλῃ τὰς δοθείσας εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν προθεσμίας, νὰ κατάσχῃ τὰ εἰσοδήματα, καὶ νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἐξασφαλιστικὰ μέτρα, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον ἡ ἐγγύησις, ἣν ὤφειλε νὰ δώσῃ ὁ ῥηθεὶς ἐνοικιαστὴς εἶναι μόνον 10,000 δραχμῶν.

Ἡ Βουλὴ ἐπὶ τούτοις συστήσασα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὰς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἀγορευσάντων, οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῶν κατονομασθέντων κτημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν τοιαύτης φύσεως εἰς διάφορα μέρη τοῦ κράτους, παρεδέχθη τὸ 8 ἄρθρον δι' ἀναστάτεως, ἔχον οὕτω·

« 8. Περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα . . δρ. 210,000. »

Ἀναγνωσθὲν δὲ καὶ τὸ 9 ἄρθρον μετὰ τῆς παρατηρήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἐχούσης οὕτω·

« *Περὶ κτημάτων διοικουμένων δι' ἐπιστασίας καὶ περὶ δημοσίων κτιρίων.*

Καὶ εἰς τὰ κτήματα ταῦτα ἐφαρμόζεται ἡ περὶ ἐκποιήσεως τῶν ῥηθέντων κτημάτων παρατήρησις τῆς ἐπιτροπῆς. »

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη μετ' αὐτῆς τοῦτό τε καὶ τὸ μετ' αὐτὸ 10, ἔχοντα οὕτω·

« 9. Κτήματα διοικούμενα δι' ἐπιτροπείας δρ. 99,910.—

10. Δημόσια κτίρια καὶ ἐργοστάσια . . » 45,362.50»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Δ. κεφαλαίου ἀναβαίνοντος εἰς δραχμὰς 1,715,816. 27 ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν

κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ῥιζοπούλου καὶ Γουζούασπ, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παριδέχθη διὰ ψήφων 79 παμψηφεὶ τὸ σύνολον τοῦ Δ'. κεφαλαίου.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Δ'. Κεφαλαίου τοῦ πίνακος τῶν ἐσόδων ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δ. Ὀρεινὸς	
Κλεομένης Οἰκονόμου	
Γ. Λογιωτατίδης	
Δ. Δεληγεώργης	N.
Π. Τσιμπουράκης	
Πάνος Μοναστηριώτης	
Στεῦρος Γρίβας	N.
Ἰωάννης Πετμέζης	
Μ. Χ. Καΐρης	
Δημήτριος Κονδύλης	N.
Ἀντώνιος Καμπάνης	N.
Α. Σ. Δανόπουλος	
Νικόλ. Ἰατρὸς	
Α. Μακρυποκάμισος	N.
Δ. Καλλιφρονᾶς	N.
Κωνστ. Βρυζάκης	N.
Ἀνάργυρος Πετράκης	N.
Κ. Τζαβέλας	N.
Σ. Στράτος	
Π. Ῥάγκος	N.
Λουκᾶς Π. Νάκος	N.
Ἀντών. Γεωργαντᾶς	N.
Πέτρος Τσανετάκης	
Γεώργ. Κονδύλης	N.
Κ. Φασίτσας	N.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Γ. Ἰω. Βατίστας	
Ἄγγελος Γουζούασης	N.
Γεώργ. Κ. Βελῆς	N.
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	N.
Γεώργ. Ι. Γιαλδάσης	N.
Σ. Χ. Στεφανόπουλος	N.
Μιχαὴλ Σισίνης	N.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	N.
Γεώργ. Μῆτσος	N.
Ἰωάννης Κλίμακας	
Α. Δημητρίου	N.
Πέτρος Α. Ζάννος	N.
Μ. Ν. Βαλέττας	N.
Χ. Ν. Δεμάθας	
Ἡλ. Παππαδαῖος	N.
Γ. Πετμεζᾶς	N.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	N.
Βασίλειος Πετιμεζᾶς	N.
Ἰω. Ζάρκος	N.
Γ. Ν. Κορριωτάκης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμ. Νικολαΐδης	N.
Βελισάρ. Νικολαΐδης	N.
Γ. Παππανικολάου	N.
Π. Δεληγιάννης	
Δ. Ν. Μπούκουρας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ζαφείριος Δεπάστας	N.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	N.
Α. Νοταρᾶς	
Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	
Γ. Παγκρητόπουλος	N.

Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	
Μ. Πρωτοπαππᾶς	N.
Ν. Κορφιωτάκης	N.
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	N.
Λουκᾶς Στέρανος	N.
Εὐρ. Σπυρίδωνος	N.
Ῥ. Παλαμίδης	
Θεόδωρος Πετρινὸς	
Κωνστ. Μανέτας	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	
Μελέτης Χ. Μελέτης	N.
Νικόλαος Τσαλακώστας	N.
Δημ. Σακελλαριάδης	N.
Νικόλαος Μπούτουνας	N.
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	N.
Π. Δαρειώτης	N.
Σπυρίδων Βαλέττας	N.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.
Σ. Α. Βαρότσης	
Παῦλος Λεντούδης	N.
Χρύσαν. Σουμαρίπας	N.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.
Κωνστ. Βεΐκος	
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	N.
Δημήτριος Βιρβίλης	N.
Γεώργ. Μπάνης	N.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	N.
Α. Μαυρομιχάλης	N.
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	N.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	N.
Α. Κανελλόπουλος	
Κ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀναγνώστ. Κεχαγιᾶς	N.
Σ. Λογοθετόπουλος	N.
Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	N.
Χριστόδουλος Τσίνος	
Δ. Κουμανιώτης	N.
Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Ἐμ. Λαζ. Ὁρλὼφ	N.
Γ. Μπάστας	
Κ. Θ. Δαρειώτης	
Σ. Ἀντωνιάδης	N.
Κ. Ἀντωνιάδης	
Ἰωάννης Περίδης	N.
Ἀνδρέας Μάμουκας	N.
Κάρολος Νάζος	
Εὐστ. Μ. Παρίσης	N.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτρ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Τομαρᾶς	
Ἀν. Παππατσώρης	N.
Ἀθ. Καστανᾶς	N.
Γ. Παππαδημητρίου	
Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	N.
Α. Γ. Κουντουριώτης	
Δ. Α. Κουντουριώτης	N.
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	N.
Δημήτριος Χατσίσκος	N.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.
Κωνστ. Δυοβουνιώτης	N.
Γεώργ. Ῥιζόπουλος	N.
Ἰωάν. Τασσαΐος	N.
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τοῦ Ε'. κεφαλαίου τὸ 1 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

«*Περὶ τῶν ἀπὸ ἐκποιήσεως ἐθνικῶν κτημάτων εἰσπράξεων.*

Σημειοῦν τὸ ὑπουργεῖον ἔλαττον τὸ ποσὸν τοῦ ἐσόδου τούτου

κατὰ σύγκρισιν τοῦ τῆς παρελθούσης χρήσεως ἐπιφέρει, ὅτι τὰ αἴτια τῆς τοιαύτης ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος προχωρούσης πρὸς ὕλάβην τοῦ δημοσίου ἐλαττώσεως, καὶ ἰδίως, τὸ κυριώτερον πάντων, ἡ πολλάκις ἐκφρασθεῖσα ἰδέα περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου, καὶ περὶ ληφθησομένων μέτρων διὰ τὰ καθυστεροῦντα ἐγένοντο πολλάκις γνωστὰ εἰς τὴν Βουλήν.

Συνομολογοῦσα δὲ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τὴν πραγματικότητα τῶν αἰτιῶν αὐτῶν τῆς ἐλαττώσεως τοῦ προκειμένου ἐσόδου, δὲν δύναται, εἰμὴ νὰ πιστεύσῃ ἀδιστάκτως, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἔχον τοσοῦτον πλήρη γνῶσιν αὐτῶν, θέλει ἐνεργήσει τέλος πάντων τὰ πρὸς θεραπείαν, εἰσάγον εἰς τὴν Βουλὴν ὅσον τάχιον τὰ ἀναγκαῖα νομοσχέδια περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ προικοδοτήσεως καὶ περὶ ἐκποιήσεως ἐθνικῶν ρυθαρτῶν κτημάτων νόμων, καὶ περὶ τῶν καθυστερούντων, καθὰ πολλάκις ἀπεφάνθη περὶ αὐτῶν ἡ Βουλή.»

Ἐπὶ τούτοις παρετήρησέ τις, ὅτι ὁ νόμος περὶ ἐκποιήσεως ἐθνικῶν ρυθαρτῶν κτημάτων, ὡς καὶ ὁ περὶ καθυστερούντων εἶναι ἀναγκαιότατος, καὶ τὸ ὑπουργεῖον πρέπει νὰ ἐπισπεύσῃ ὅσον οἷόν τε τάχιον νὰ εἰσαγάγῃ αὐτούς.

Ἕτερος παρετήρησεν, ὅτι ὁ γερουσιαστὴς Παπαπολίτης ἔχει ἠγορασμένα ἐπὶ δημοπρασίας 200 στρέμματα γῆς ἐν Δωρεᾷ ἐπὶ δεκαετεῖ πιστώσει καὶ προικοκτησίᾳ ἀντὶ δραχμῶν 20,000 περίπου. Ἀλλ' ἕκτοτε δὲν φαίνεται εἰς τὰ βιβλία τῶν ταμιῶν οὐδὲ πληρωμή τις, οὐδὲ χρέος τοῦ ῥηθέντος ἀγοραστοῦ, ἐνῷ οὗτος λαμβάνει τὰ εἰσοδήματα. Περὶ τούτου ἐδόθη μάλιστα ἀναφορὰ εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἀνήκει, καὶ προκαλεῖ καὶ ἤδη τὴν προσοχὴν αὐτοῦ.

Ἄλλος ἀνέφερεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ ὑπὸ συζήτησιν κεφαλαίου παρατηρεῖ, ὅτι τὸ μὲν ποσὸν τῶν εἰσπρακτέων εἶναι 376,792. 24, τὸ δὲ προϋπολογιζόμενον εἶναι μόνον 40,000. Ἄπορον λοιπὸν εἶναι διὰ τί νὰ μὴ πληρόνωσιν οἱ ὀφείλοντες, ἐνῷ ὁ ὑπάρχων νόμος πρὶν ἢ τροποποιηθῇ πρέπει νὰ ἦναι ἐν ἰσχύϊ, καὶ δυνάμει αὐτοῦ νὰ καταναγκάζωνται ὅλοι οἱ μὴ πληρόνοντες, διότι εἶναι ἄδικον ἕνιοι μὲν νὰ πληρόνωσιν, ἄλλοι δὲ νὰ καθυστερῶσι. Προτείνει λοιπὸν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ σημειωθῇ εἰς τὴν στήλην τῶν προϋπολογιζομένων ὅλον τὸ ποσὸν τῶν εἰσπρακτέων, καὶ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ αὐστηρὰ εἴσπραξις τῶν καθυστερούντων παρ' ὅλων ἀδιαφόρως.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἀκολουθοῦσα τὴν γνώμην τὴν καὶ ἄλλοτε ἐκφρασθεῖσαν ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ συνομολογη-

θεῖσαν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου, συνίστησεν εἰς αὐτὸ τὴν ταχείαν εἰσαγωγὴν νομοσχεδίου τροποποιοῦντος τὸν ὑπάρχοντα περὶ προικοδοτήσεως νόμον κατὰ τὰς διατάξεις ἐκείνας, αἵτινες ἔκαμον νὰ μὴ πραγματοποιηθῇ ὁ εὐεργετικὸς αὐτοῦ σκοπός. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ αἴτια, ἅτινα προύκάλεσαν τὴν σύστασιν ταύτην. Πρὸς δὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ προαγορεύσαντος ἀπαντᾷ ὅτι ἂν δὲν τίθεται εἰς τὴν στήλην τῶν προϋπολογιζομένων ὅλον τὸ ποσὸν τῶν εἰσπρακτέων, ἀλλὰ 40000 μόνον, δὲν ἔπεται ὅτι τὸ δημόσιον δὲν ζητεῖ νὰ εἰσπράξῃ περισσότερα τούτων, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας οὐχὶ μόνον ζητεῖ τὸ ὅλον, ἀλλὰ καὶ εἰσπράττει πολὺ μεγαλείτερον ποσόν, δὲν καταλογίζεται ὅμως εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ τρέχοντος ἔτους ὁλόκληρον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τῶν ἄλλων ἐτῶν, ἐξ ὧν καθυστερεῖται. Οὐδεμία δὲ διάκρισις γίνεται εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ὀφειλετῶν, ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον παρατηρῆται ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσπράττῃ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν εἰσπρακτέων, καὶ ἔχον ὑπ' ὄψιν τὰς εἰσπράξεις τῶν προλαβόντων ἐτῶν προσδιορίζει τὸ πιθανῶς εἰσπραχθησόμενον ποσόν, καὶ τοῦτο ὡς πραγματικὸν προϋπολογίζει. Διὰ νὰ παύσῃ ὅμως ἡ κατάστασις αὕτη, ἥτις προέρχεται ἐκ τῶν ὑπερόγκων τιμῶν, εἰς ἃς τὰ ἀγορασθέντα κτήματα ἀνέβησαν, εἶναι ἀναγκαιότατος ὁ νέος νόμος. Περὶ τούτου εἰσήχθη νομοσχέδιον κατὰ τὰ 1846 ὑπὸ βουλευτοῦ τινος καὶ ἔπειτα ὑπὸ τοῦ ἰδίου ὑπουργείου, ἀλλὰ δὲν ἀπεπερατώθη πότε παρὰ τῆς βουλῆς· ἐπὶ τῆς ὑπουργίας του εἶχε προπαρασκευάσει τὰ περὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου. Σήμερον δὲ ἡ βουλὴ ὀφείλει νὰ συστήσῃ αὐθις τὴν ὅσον ἐνεστι ταχυτέραν εἰσαγωγὴν τοῦ τοιούτου νομοσχεδίου.

Εἰπόντος δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον θέλει ἀσχοληθῇ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν αἰτουμένων νομοσχεδίων, ἀλλ' εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι οἱ τοιοῦτοι νόμοι εἶναι οὐσιώδεις καὶ ἀπαιτοῦσι καιρόν τινα, ἵνα καταρτισθῶσιν, ἡ βουλὴ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἀπέρριψε τὴν περὶ καταγράφεως ὁλοκλήρου τοῦ ποσοῦ τῶν εἰσπρακτέων εἰς τὴν στήλην τῶν προϋπολογιζομένων πρότασιν, παρεδέχθη δὲ διάναστάσεως μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν προαγορευσάντων τὸ 1. ἄρθρον, ἔχον οὕτω.

« 1. Χρεωλύσια καὶ τόκοι προικοκτησιῶν δρ. 40,000. »

Μετὰ τοῦτο ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἕκαστον ἀναστάσεως καὶ τὰ ἑπόμενα τέσσαρα ἄρθρα τοῦ ε. κεφαλαίου, ἔχοντα οὕτω·

« 2. Δεκαετεῖς πιστώσεις προικοκτησιῶν . . δρ. 15,000
3. Ὡσαύτως πιστώσεις φθαρτῶν κτημάτων . » 15,000
4. Εἰσπράξεις τῆς ὁλικῆς τιμῆς τῶν προικοκτ. » 2,000
5. Ὡσαύτ. τῆς ὁλικῆς τιμῆς φθαρτῶν κτημάτων » 3,000»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Ἑ. κεφαλαίου ἀναβαίνοντος εἰς δραχ. 75,000 ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Μοσχούλα καὶ Μιχαλοπούλου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος κεφαλαίου διὰ ψήφων 74, ἀρνηθέντος ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Ἑ. Κερ. τοῦ πίνακος τῶν ἐσόδων ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη; ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου		Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Γεώργιος Λογιωτατίδης		Γεώργιος Ἰω. Βατίστας	
Α. Δεληγεώργης	Ν.	Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης		Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Μιχ. Καΐρης		Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης		Γεώργιος Μῆτσος	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Ἰωάννης Κλίμακας	
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Ἀναγ. Δημητρίου	Ν.
Ἀναγ. Μακρυπαλάμισος	Ν.	Πέτρος Α. Ζάννος	Ν.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν.	Μιχαὴλ Βαλέττας	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Χριστόδ. Ν. Δεμάθας	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Κ. Τζαβέλας		Γεώργιος Πετμεζᾶς	
Σ. Στράτος		Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Σταμάτ. Νικολαΐδης	ἤρν. ψῆφο

Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.	Α. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γεώρ. Παππανικολάου		Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Πέτρος Δεληγιάννης		Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Δημήτ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	Ν.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελλόπουλος	Ν.
Ζαφ. Δεπάστας	Ν.	Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.	Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος		Σπυρ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Γ. Πανοπιρτόπουλος	Ν.	Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	Ν.	Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Χριστόδουλος Τσῖνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης	Ν.	Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμμαν. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Παρασκευὰς Ματάλας		Ἐμμ. Δαζάρου Ὀρλὸφ	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.	Στ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.	Κωνστ. Ἀντωνιάδης	
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς		Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Κωνστ. Μανέτας		Ἀνδρέας Μαμούκας	Ν.
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος		Κάρολος Νάζος	
Μελέτης Χατζῆ Μελέτη	Ν.	Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Δ. Σκελλαριάδης	Ν.	Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ν. Μπούτουνας	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Π. Παππατσώνης		Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἰω. Παππατσώνης		Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.	Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Σπυρίδων Α. Βαρότσης		Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Χρύσανθος Σουμαρίπας		Δ. Χατσίσκος	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Κ. Βέϊκος		Κωνς. Δυοβουνιώτης	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης		Ἰωάννης Τασσαίος	Ν.
Γεώργιος Μπάνης	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	
Πέτρος Μαυρομιχάλης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος διὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ὥρας ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 3 ὥραν μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος.

ΔΗΜ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ. Παρίσης.
Μελ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΖ'.

Τῆς 24 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀναγγελθέντος δ' ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ εἰσόδων προϋπολογισμοῦ, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ὁσάκις οἱ βουλευταὶ ἀναφέρωσιν εἰς αὐτὸν περὶ καταχρήσεως ὑπαλλήλων, θέλει λαμβάνει τὴν κατηγορίαν ὑπ' ὄψιν διὰ νὰ ἐνεργῇ τὰ παρὰ τοῦ νόμου διατασσόμενα καὶ τιμωρεῖ τοὺς ἐνόχους· προσέθηκε δ' ἐπὶ τέλους ὅτι διὰ πᾶσαν τοιαύτην παρατήρησιν θέλει εἶσθαι ὑπόχρεως πρὸς τοὺς βουλευτάς. Καὶ πείθεται μὲν ὅτι οὐκ ὀλίγοι τῶν βουλευτῶν τῷ ἀπέτειναν μέχρι τοῦδε τοιαύτας παρατηρήσεις, ἀλλ' ἀποσιωπῶν τοῦτο, δράττεται μιᾶς ἰδέας τοῦ ὑπουργοῦ εἰπόντος ὅτι εἴτε κατ' ἰδίαν εἴτε πανδήμως τῷ γίνονται τοιαῦται παρατηρήσεις, δι' αὐτὸν εἶναι ἀδιάφορον ὅλως, ἐπειδὴ καὶ ἡ βουλὴ καὶ τὸ ὑπουργεῖον εἶναι τὸ αὐτὸ σχεδὸν σῶμα. Ἐκ τούτου λοιπὸν λαμβάνει τὸ ἐνδέσιμον νὰ ὑπενθυμίσῃ ὅτι πρὸ τεσσάρων ἤδη μηνῶν κατ' αἴτησιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου εἶχε ζητήσει τὸ σῶμα παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ νὰ προσαγάγῃ ἔγγραφά τινα περὶ τοῦ ἐν Λαμίᾳ ζαχαροποιείου καὶ περὶ διαθέσεως διαφόρων κτημάτων, διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων παρατηρήσεις του. Ἐνῷ δὲ ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἀναβαίνει περὶ τὰς 400,000 περίπου δραχ. καὶ πολλαὶ πιθανολογεῖται ὅτι συνέβησαν καταχρήσεις, ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰσέτι δὲν προσήγαγε τὰ ἔγγραφα ὅλα καὶ λείπουσι μάλιστα καθ' ὁλοκληρίαν τὰ σχετικά. Ἐκτὸς τούτου κατὰ πρότασιν τοῦ ἰδίου πάλιν ἡ βουλὴ εἶχε ζητήσει νὰ γίνῃ ἔρευνα περὶ τῆς ἐπισκευῆς ἑνὸς τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου δωματίου, καὶ

ἂν τὰ δαπανηθέντα θεωρηθῶσιν ὑπέρογκα, νὰ καλέσῃ ὁ ὑπουργὸς τοὺς ἀναγκαίους πραγματογνώμονας, οἵτινες νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἐκτίμησιν τῆς δαπάνης, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ σῶμα. Συνάμα δὲ εἴχετηθῇ νὰ ἐξετάσῃ περί τινος δολίως γενομένης ἀγορᾶς χάρτου, δι' ἣν ἀρκετὴ συνέβη κατάχρησις. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς συνωμολόγησε μὲν ὅτι ἡ τοῦ δωματίου δαπάνη εἶναι ὑπέρογκος, ἔλαβεν ὅμως ἀμφότερα ταῦτα ὑπ' ὄψιν ἐπιπολαίως καὶ ἀδρανῶς, καὶ τίποτε εἰσέτι δὲν ἔγινεν, ὡς τίποτε δὲν γίνεται καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν καὶ μόνον ὑποσχέσεις καὶ προθυμίαν ἀκούομεν μέχρι λόγων. Καὶ ἐννοεῖ μὲν τίνες ἐγένοντο καταχρήσεις ἐνταῦθα, καὶ ποῖα πρόσωπα περιπλέκονται, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἐξεπλήρωσε τὸ κατ' αὐτὸν ὅ,τι ὤφειλεν; ἐνήργησε τὰς ἀναγκαίας ἀνακρίσεις; ἔφερεν εἰς τὸ σῶμα τὸ ἀποτέλεσμα; Δυστυχῶς οὐδὲν τούτων συμβαίνει. Ἐνταῦθα λοιπὸν δὲν λέγει μὲν ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐνοχοποιεῖται, ἀλλ' ἡ ἀδιαφορία του εἶναι δεινή, ἀφοῦ μάλιστα παρ' αὐτῆς τῆς βουλῆς προσεκλήθη. Συνίστησι διὰ τοῦτο νὰ ἐπισπεύσῃ ὁ ὑπουργὸς τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὑποβάλῃ τὸ ἀποτέλεσμα ὅσον τάχος. Περιπλέον παρατηρεῖ ὅτι πλοῖον Ἑλληνικὸν κατὰ τὸν Δεκέμβριον π. ἔ. ἀναχωρῆσαν ἐκ Σύρου, εἶχεν ὡς φόρτον πυρίτιδα, βέρματα κλπ. ἀλλ' ὑπὸ τρικυμίας καταληφθὲν προσωρμίσθη εἰς Ἀμαλιούπολιν. Ὁ ἐκεῖσε ὑγειονόμος ἐζήτησε παρὰ τοῦ πλοιάρχου τὰ ἡλωτικά, ἀλλὰ δὲν εἶχεν οὗτος τοιαῦτα, καὶ ἐρωτηθεὶς ἀπεκρίθη ὅτι ἐν γνώσει τῆς τελωνιακῆς ἀρχῆς εἶχεν ἀπέλθει ἄνευ δηλωτικῶν. Ὁ ὑγειονόμος ἀνήγγειλεν ὅλα ταῦτα πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν καὶ οὗτος ἐρρόντισε νὰ τὰ μεταβιβάσῃ πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐφάνη μέχρι τοῦδε κανὲν ἀποτέλεσμα, παρακαλεῖ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ πληροφορήσῃ τὴν βουλήν, ἂν τὸ ῥηθὲν πλοῖον ὑπάρχῃ ἐγγεγραμμένον εἰς τὰ τελωνιακὰ βιβλία Σύρου, τίς ὁ μὴ χορηγήσας τὰ δηλωτικὰ ταῦτα τελώνης καὶ ἂν γένει τι ἐνήργησεν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Ἐκτὸς τούτου, περιέπεσεν εἰς χεῖρας του ἐπιστολὴ ἐκ Πατρῶν, ἐξ ἧς ἔμαθεν ὅτι ὑπάρχει ἐθνικός τις περίβολος, τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀποφασισθῇ ἡ ἀκύρωσις τῆς ἐνοικιάσεως, διὰ νὰ γίνῃ μονοετῶς. Παρατηρεῖ δ' ὅτι καὶ πρότερον ἐνοικιάζετο πρὸ τριῶν χρόνων μονοετῶς, μόλις δὲ ἀνέβαινε τὸ ἐνοίκιον εἰς 95 δρ. Ἀλλ' ἤδη, γενομένης δημοπρασίας, προσηνέχθη μεγάλη τιμή, καὶ συναγωνιζομένων τοῦ Λουκᾶ Λόντου καὶ Α. Καραλάμπους, κατεκυρώθη ἡ ἐνοικίασις εἰς τὸν πρῶτον διὰ 1050 δραχ. ἐνῷ δὲ τὰ πρακτικὰ διεβιβάσθησαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ πάντες περιέμενον

ὡς βεβαιοτάτην τὴν ἔγκρισιν, ἀγνοεῖ πῶς, τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἐνέκρινε τὴν ἐνοικίασιν καὶ ἐματαίωσε τὴν σημαντικὴν ταύτην προσφοράν. Καὶ εἰς τὴν περίστασιν λοιπὸν ταύτην παρακαλεῖ τὸν ὑπουργὸν νὰ καταθέσῃ ὅλα τὰ τῆς γενομένης ἐνοικιάσεως ἔγγραφα, ἀλλὰ νὰ μὴ παραλείψῃ πρὸ πάντων καὶ τὰ περὶ τούτου πρὸ τριῶν ἐτῶν ἔγγραφα τῆς δημοπρασίας. Ἐνῷ δὲ διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἀκύρωσιν οἱ ἐν Πάτραις πολῖται ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ οἰκτείρωσι τὰ οἰκονομικὰ ἡμῶν πράγματα, ἐπληροφορήθη ὅτι εἰς Μεσσηνέζην τινὰ, ὀφείλοντα 80,000 δραχ. εἰς τὸ ταμεῖον, ἐχορήγησεν ὁ ὑπουργὸς οἶκοθεν πενταετῆ προθεσμίαν. Καὶ αὐτὸς μὲν δὲν ἐπίστευσε τοῦτο, διότι δὲν δύναται ὁ ὑπουργὸς νὰ διαθέτῃ αὐθόρμητος τὸν πλοῦτον τοῦ δημοσίου, οὐδ' εἶναι ἡ ῥηθεῖσα ποσότης ἀσήμαντος, ἀλλ' ἐνόμισεν ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἐξεταστέον καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ διασαφήσῃ ὁ ὑπουργὸς τί συμβαίνει εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Τελευταῖον παρατηρεῖ ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ Μεσσηνέζης ἔχει δικαστικήν τινα ὑπόθεσιν μετὰ τοῦ δημοσίου, ἐν ᾧ δὲ τὸ πρωτοδικεῖον ἐξέδωκεν ἀπόφασιν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, οὗτος ποιῶν ἀναίρεσιν ἐκέρδησε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἐφετεῖον, τὸ δὲ δημόσιον κατεδικάσθη εἰς πληρωμὴν ὀκτακισχιλίων δραχμῶν. Ἐκ τούτου ὁ ῥηθεὶς Μεσσηνέζης εἶχε βέβαια τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματά του καὶ οὕτως ἔπραξε πότε, τὸ δὲ δημόσιον ἐδέχθη αὐθωρεὶ τὴν αἴτησίν του καὶ ἐξώφλησε τὴν ποσότητα. Ἀλλὰ διὰ τί ἀρά γε ἡ ἀδικαιολόγητος αὕτη προθυμία; μήπως ὁ Μεσσηνέζης οὗτος δὲν ὀφείλῃ 80,000 δραχ. εἰς τὸ δημόσιον; Διὰ τί λοιπὸν νὰ τῷ χορηγηθῶσιν αἱ ἀνωτέρω δραχμαί, ἐνῷ ἠδύναντο κάλλιστα νὰ συμψηφισθῶσι πρὸς τὸ χρέος αὐτοῦ; Εἰς ὅλα ταῦτα παρακαλεῖ τὸν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν νὰ δώσῃ πληροφορίας, καὶ ῥωτίζων τὴν βουλὴν, νὰ ἐξαγάγῃ αὐτὴν ἐκ τῆς ἀπάτης, καθ' ὅσον πολλὰ διαδίδονται περὶ ὅλων τούτων εἰς τὸ κοινόν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι χαίρει βλέπων ὅτι ὁ προαγορεύσας ὁμιλῶν καὶ σήμερον περὶ καταχρήσεων, ὥρισεν ἐν ἀκριβείᾳ τὰ ἀντικείμενα καὶ ἤρχισεν οὕτω νὰ πράξῃ ὅ,τι καὶ χθὲς τῷ εἶχε παρατηρήσει. Ἁπάντων λοιπὸν εἰς ὅσα περὶ ζαχαροποιείου ἀνέφερεν ὁ προαγορεύσας, παρατηρεῖ ὅτι ἀπατᾶται λέγων ὅτι δὲν κατέθεσεν εἰς τὴν βουλὴν τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἔγγραφα, διότι ἀπεστάλησαν ἔκτοτε πάνθ' ὅσα ἐζήτησεν ἡ βουλή. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὡς ἐκ προσθήκης ἐζήτησάν τινες καὶ ἄλλα, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐδέχθη νὰ καταθέσῃ

ὁ ὑπουργὸς, ἀφοῦ τὸ προεδρεῖον τῷ ἀποστείλῃ σημείωσιν. Ἀγνοεῖ ὅμως ἐὰν ἐστάλη αὕτη, ἢ τῷ ἔγινεν ὑπενθύμισίς τις. Περὶ δὲ τῆς τοῦ δωματίου ἐπισκευῆς καὶ τῆς ἀγορᾶς χάρτου, παρατηρεῖ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐκπληροῦν τὴν σύστασιν τῆς βουλῆς, πρὸ πολλοῦ ἐπελήφθη τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐνεργεῖται ἤδη ἀνάκρισις. Ἐπειδὴ ὅμως παρεμβαίνουσί τινα προσκόμματα, καὶ ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλαι παρασκευαί, δὲν ἔληξεν ἔτι. Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον ἐπισπεύδει τὸ πρᾶγμα καὶ ταχέως ἐλπίζει τὸ τέλος τῆς ἀνακρίσεως. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἄλλα, τὸ προεδρεῖον δύναται νὰ τῷ πέμψῃ ἀπόσπασμα τῆς συνεδριάσεως καὶ θέλει προθύμως καταθέσει τὰ αἰτούμενα ἔγγραφα καὶ πληροφορίας.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι λανθάνεται ὁ ὑπουργὸς λέγων ὅτι ἀγνοεῖ ἐὰν τὸν ὑπενθύμισαν περὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ζαχαροποιείου ἐγγράφων, ἐπειδὴ τὸ προεδρεῖον, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ μάλιστα, δὶς καὶ τρὶς ἐζήτησε τὴν προσαγωγήν των. Περὶ δὲ τῆς τοῦ δωματίου ἐπισκευῆς καὶ τῆς ἀγορᾶς χάρτου, εἶπεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἐνεργεῖται ἀνάκρισις. ἀλλὰ παράδοξος τῷ φαίνεται ἡ τοσαύτη βραδύτης. Εἶναι δυνατόν, ἀφοῦ πρὸ τεσσάρων ἤδη μηνῶν ἐγένετο λόγος, νὰ ἐνεργῆται, νὰ ἐγκυμονῇ ἡ ἀνάκρισις αὕτη καὶ εἰσέτι νὰ μὴ φθάσῃ εἰς πέρας; Τὸ κατ' αὐτὸν, νομίζει ἀκατανόητον τὴν ἀναβολὴν καὶ προχείρως ἠδύνατο νὰ περαιωθῇ ἡ ἀνάκρισις, διότι ἐνταῦθα εἶναι καὶ οἱ ἀγορασταὶ καὶ οἱ πωληταὶ τῶν πραγμάτων, οὐδὲ πρόκειται νὰ μεταπεμφθῶσι μακρόθεν.

Μετὰ τοῦτο παρελθὼν ὁ ἐπὶ τοῦ περὶ καθιερώσεως εἰδικῶν συλλόγων πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων νομοσχεδίου εἰσηγητὴς, ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχουσαν οὕτως.

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ καθιερώσεως εἰδικῶν συλλόγων πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων, ὅταν αὕτη δὲν ἐνεργηθῇ παρὰ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τῶν ὑπουργῶν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθὲν εἰς τὴν βουλὴν νομοσχέδιον, τὸ καθιεροῦν εἰδικοὺς συλλόγους πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων, ὅταν αὕτη δὲν ἐνεργηθῇ παρὰ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, καὶ θεωροῦσα ὅτι ἡ μὴ συγκρότησις ἐπαρχιακῶν τινων συμβουλίων, λαβοῦσα χώραν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, εἶναι ὁ κύριος λόγος ὁ προκαλέσας τὴν σύνταξιν καὶ εἰσαγωγὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ὅτι ὁ λόγος οὗτος δὲν

εἶναι ἀποχρῶν διὰ ν' ἀνατεθῇ ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐνόρκων εἰς εἰδικοὺς συλλόγους μὴ παρέχοντας, ὡς τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια, τὰ αὐτὰ στοιχεῖα ἀνεξαρτησίας, ἱκανότητος καὶ βαρύτητος, καθότι ἐὰν διὰ νόμου τροποποιηθῇ τὸ μέρος τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου, τὸ ἀφορῶν τὰς ἐπιβαλλομένας εἰς τοὺς ἄνευ νομίμου δικαιολογήματος μὴ ἐμφανιζομένους ἐπαρχιακοὺς συμβούλους ποινάς, εἰς τρόπον ὥστε αὗται νὰ ἐπιβάλλωνται πρὸ τῆς συγκροτήσεως τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, καὶ ἀντὶ τῶν ἀπολειπομένων συμβούλων νὰ καλῶνται οἱ ἀναπληρωτικοί, καὶ ἂν ληφθῇ πρόνοια νὰ λαμβάνωσι τακτικῶς οἱ ἐπαρχιακοὶ σύμβουλοι τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένην ἀποζημίωσιν διὰ τὰ τῆς ὁδοιπορίας καὶ τροφῆς των ἔξοδα, θέλει κατορθωθῇ εὐκόλως ἡ συγκρότησις τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, ὡς ἐκλειπουσῶν πλέον τῶν αἰτιῶν τῶν ἐμποδιζουσῶν τὴν συγκρότησιν αὐτῶν, καὶ τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου τοιαῦτα καταναγκαστικὰ μέσα προβλέπονται.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ ἐπιτροπή σας δὲν συναινεῖ τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου εἰς τὴν βουλήν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 24 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ εἰσηγητὴς Χ. Ν. Δημάδης. »

Προὐτέθη ἔπειτα εἰς συζήτησιν ἡ ἐξακολούθησις τοῦ περὶ τῶν ἐσόδων προϋπολογισμοῦ, ἐφ' ᾧ ἀναγνωσθὲν τὸ 1 ἄρθρ. τοῦ ς'. κεφαλαίου, μηδεμιᾶς δ' ὑπαρχούσης παρατηρήσεως, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ἔχων οὕτω·

« Κεφ. ς'. ἄρθρ. 1. Τόκοι ὑπερημερίας δραχ. 110,000. »

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τὸ 2 ἄρθρ. μετὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς τῆς ἐπιτροπῆς ἐχούσης οὕτω·

« Καὶ ἄλλοτε παρετηρήθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιστροφῆς τῶν εἰς τὸ δημόσιον κατακυρωθέντων ἰδιωτικῶν κτημάτων εἰς τοὺς πρώην ἰδιοκτήτας αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ πραγματοποιηθῇ, εἰμὴ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ περὶ καθυστερούντων νόμου, ὅστις, ἀπορεῖ ἡ ἐπιτροπὴ τίνος ἕνεκα μένει μέχρι τοῦδε ἐκκρεμής, ἀφοῦ πρὸ μηνῶν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπεψηφίσθη. »

Ἡ δὲ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. Πρόσοδοι κτημάτων κατακυρωθέντων εἰς τὸ δημόσιον δραχμαὶ 13,034. »

Ἀνεγνώσθησαν δ' ἔπειτα καὶ τὰ ἄρθρα 3, 4, 5, 8, 9, καὶ 10, παραλειφθέντων τοῦ 6 καὶ 7 ὡς σημειωθέντων ἁπλῶς πρὸς

ἐνθύμησιν. Ἐπὶ μόνου δὲ τοῦ 5 παρατηρηθέντος ὡς καὶ ἄλλοτε ὅτι ὀφείλουσιν αἱ ἀρχαὶ νὰ ἐπιστήσωσι πλειότερον τὴν προσοχήν των, διὰ νὰ μὴ συμβαίνωσι καθυστερήσεις, ἡ βουλὴ παρεδέχθη ἕκαστον τούτων δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως· ἔχουσι δ' οὕτως·

« Ἄρθρ. 3. Δεκαετεῖς δόσεις τῶν μέχρι τοῦ 1837 καθυστερούντων . . . . . δραχ. 2,000.—

» Ἄρθρ. 4. Ποινικὰ ἐργοστάσια δραχ. . . . 19,000.—

» Ἄρθρ. 5. Ἀπόληψις ποινικῶν ἐξόδων δραχ. 10,000.—

» Ἄρθ. 8. Μερίσματα μετοχῶν εἰς τὴν τράπεζαν 80,000.—

» Ἄρθρ. 9. Τυχηρὰ εἰσοδήματα δραχ. . . . 10,000.—

» Ἄρθρ. 10. Ἐπιστροφαὶ χρημάτων δραχ. . . 429.28»

Ὑπολειφθέντος δ' ἐπὶ συνόλου τοῦ ς'. κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος εἰς δραχ. 244,463.28, ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ἰω. Παππατσώνου καὶ Γ. Μαυρομιχάλου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη ψηφίσει τὸ σύνολον αὐτοῦ διὰ ψήφων 72.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ κεφαλαίου ς'. τοῦ πίνακος τῶν ἐσόδων ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Δημ. Καλλιφρονᾶς	
Κλεομένης Οἰκονόμου		Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.
Γεώργ. Λυγιωτατίδης		Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Κ. Τζιβέλλας	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Σ. Στράτος	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης		Π. Ῥάγκος	Ν.
Σταῦρος Γρίβας		Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Μ. Καΐρης		Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Δημήτριος Κανδύλης	Ν.	Γεώργιος Κανδύλης	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Κωνς. Φασίτσας	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Νικόλαος Ἰατρός		Γεώργιος Ι. Βατίστας	
Ἀναγν. Μακρυκοκάκισος	Ν.	Ἄγγελος Γουζούκης	

Γεώργιος Κ. Βελῆς	N.	Κωνσταντῖνος Μανέτας	
Ἰωάν. Α. Χατζόπουλος	N.	Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	N.	Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	N.	Νικλ. Τσαλακώστας	N.
Μιχαὴλ Σισίνης		Δημή. Σακελλαριάδης	N.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	N.	Νικόλαος Μπούτουνας	
Γεώργιος Μῆτσος	N.	Π. Παππατσώνης	
Ἰωάννης Κλίμακας		Ἰω. Παππατσώνης	N.
Ἀναγνώστης Δημητρίου	N.	Π. Δαρειώτης	N.
Πέτρος Α. Ζάννος	N.	Σπυρίδων Βαλέττας	
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας		Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.
Χριστόδ. Ν. Δεμάθας		Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Ἠλίας Παππαδαῖος	N.	Παῦλος Λεντούδης	N.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	N.	Χρύσανθος Σουμαρίπας	N.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	N.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	N.	Κωνστ. Βέϊκος	
Ἰω. Ζάρκος	N.	Μιχαὴλ Ἰατρὸς	
Γ. Ν. Κορφιωτάκης		Δημήτριος Βιρβίλης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	N.
Σταμάτιος Νικολαΐδης	N.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Βελισάριος Νικολαΐδης	N.	Δ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παππανικολάου		Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	N.
Π. Δεληγιάννης		Γερμ. Μαυρομιχάλης.	
Δημ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	
Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελλόπουλος	N.
Ζαφείριος Δεπάστας	N.	Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	N.	Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κτχαγιᾶς	N.
Εὐστ. Οἰκονομόπουλος		Σπ. Λογοθετόπουλος	N.
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	N.	Παν. Παππαδιαμαντόπ.	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	N.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	N.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	N.	Χριστόδουλος Τσίνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Δ. Κουμανιώτης	N.
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέξης	
Παρασκευᾶς Ματάλας		Ἐμ. Λαζάρου Ὡρλόφ	N.
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	N.	Κώνστας Δαρειώτης	N.
Εὐς. Σπυρίδωνος	N.	Σταμάτιος Ἀντωνιάδης	N.
Ῥήγας Παλαμίδης	N.	Κ. Ἀντωνιάδης	
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς		Ἰωάννης Περίδης	N.

Ἀνδ. Μάμουκας	N.	Α. Γ. Κουντουριώτης	
Κάρολος Νάζος		Δ. Α. Κουντουριώτης	N.
Εὐστράτιος Παρίσης	N.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	N.
Ἀντώνιος Ἀρμάος		Δημήτριος Κατσίσκος	N.
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.
Ἰω. Τομαρᾶς	N.	Κωνστ. Δυοβουνιώτης	N.
Ἀν. Παππατσώρης	N.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	N.
Ἀθ. Καστανᾶς	N.	Ἰωάννης Τασσαΐος	N.
Γ. Παππαδημητρίου	N.	Μάρκος Βιτάλης	
Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	N.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολούθως καθ' ἓν ἕκαστον τὰ τέσσαρα ἄρθρα τοῦ Ζ'. κεφαλαίου, μηδεμιᾶς δὲ ἀντιρρήσεως ὑπαρχούσης ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἕκαστον ἀναστάσεως ἔχοντα οὕτως.

« 1. Ἐκποιήσεις ἀκινήτων μοναστηριακῶν κτημάτων δραχμάς 746:42

2. Πολυετεῖς ἐνοικιάσεις . . . . . 46,172:—

3. Μονοετεῖς . . . . . 90,000:—

4. Τόκοι ὑπερημερίας . . . . . 7,000:—

Ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς ἐνθύμισιν τοῦ 5 ἄρθρου τῶν διαφόρων ἐσόδων παρετήρησέ τις ὅτι πέρυσιν ἐψηφίσθη νόμος περὶ συστάσεως θεραπευτηρίων διὰ τὴν νόσον σπυρώκωλον. Ἐν τούτῳ δὲ ὡρίζετο ὅτι οἱ νοσηλευόμενοι μετὰ τὴν θεραπείαν των ὀφείλουσι ν' ἀνταποδίδωσιν εἰς τὸ δημόσιον μέρος τῶν δι' αὐτοὺς δεδαπανημένων. Τὸ ἔσοδον δὲ τοῦτο ἔπρεπε νὰ καταφαίνηται εἰς τὰ διάφορα ἔσοδα, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων συντάσσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ἐν' οἷς τὸ ῥηθὲν ἔσοδον δὲν ὑπῆρχεν, ἂν ὅμως ἤδη ὑπάρξῃ τοιοῦτον ἔσοδον, θέλει καταλογισθῆ.

Μετὰ ταῦτα γενομένης ἐπὶ τοῦ Ζ'. κεφαλαίου ἀναβαίνοντος εἰς δραχμὰς 142,918:42 ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τσουκαλᾶ καὶ Ι. Παππατζώνη συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72.

Ἀναγνωσθέντα ἀκολούθως τὰ δύο ἄρθρα τοῦ Η'. κεφαλαίου, μηδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ἐπ' αὐτῶν ὑπαρχούσης, ἐγένοντο δεκτὰ δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως ἔχοντα οὕτως'

1. Ἔσοδα κλεισμένων χρήσεων . . . . δρ. 1,280,000

2. » ἐκκλησιαστικά . . . . . » 10,000

Ἐπὶ δὲ τοῦ συνόλου τοῦ Β'. κεφαλαίου γενομένης ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72.

Ἐπὶ δὲ τοῦ Θ'. κεφαλαίου ἐξ ἑνὸς ἄρθρου συγκειμένου μηδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ὑπαρχούσης ἐγένετο ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ἀπαράλλακτον τῷ προηγηθέντι ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72 αὐτὸ, ἔχον οὕτω·

« Θ'. Προκαταβολαὶ τῶν 3 δυνάμεων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου Ροτσχίλδ δρα. 3,835,473:58. »

Ἀκολούθως παρετήρησέ τις ἐν γένει ὅτι ἀφοῦ προϋπελογίσθησαν ὅλοι οἱ φόροι καὶ αὐταὶ αἱ προκαταβολαὶ τῶν τριῶν δυνάμεων, πάλιν ὅμως ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων τοῦ 1849 παρίστησιν ἔλλειμμα πρὸς τὰ ἔξοδα 1,280,000 δραχ. αἵτινες ἀναπληροῦνται ἐκ τῶν ἐσόδων τῶν κλεισμένων χρήσεων. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον ἔσοδον δὲν εἶναι ἀνιξάντλητον καὶ βαθμηδὸν θέλει ἐλαττοῦσθαι, θέλει καταντήσει νὰ ἐπιβαρύνηται κατ' ἔτος ὁ προϋπολογισμὸς μὲ ἔλλειμμα πραγματικὸν 2000000 μέχρι τῶν 3,000,000 περίπου. Εἶναι λοιπὸν καιρὸς καὶ τὸ ὑπουργεῖον καὶ αἱ βουλαὶ νὰ σκεφθῶσι ἐγκαίρως πῶς θέλομεν δυνηθῆ νὰ φθάσωμεν εἰς ἰσοστάθμισιν τῶν ἐξόδων πρὸς τὰ ἔσοδα· διότι ἂν ἐξακολουθῇ ἡ αὐτὴ τάσις πρὸς αὔξησιν τῶν ἐξόδων, καὶ ἐλάττωσιν τῶν ἐσόδων, εἶναι βέβαιον ὅτι βαίνομεν εἰς ἀπώλειαν.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι δὲν εἶναι καινοφανὴς ἡ τοιαύτη κατάστασις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ πρὸ καιροῦ καὶ τὸ ὑπουργεῖον καὶ αἱ βουλαὶ ἠσχολήθησαν ἐκ τῶν ἐνόντων εἰς τὴν θεραπείαν αὐτῆς. Τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους πολλάκις ὑπὸ τῶν βουλῶν συνεζητήθησαν καὶ εὑρέθησαν περιεσταλμένα εἰς τὰ ὧν οὐκ ἄνευ· καὶ ἤδη δὲ ἂν εὕρωσι δαπάνην τινὰ ἄλλοτε μὲν ἀναγκαίαν νῦν δὲ περιττὴν καὶ ἐλαττωτέαν δύνανται νὰ τὴν ἀφαιρέσωσι. Κυρίως ὅμως ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐσόδων δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἡ προσδοκωμένη καὶ εἰς ὅλους ποθητὴ ἐξίσωσις τῶν ἐξόδων πρὸς τὰ ἔσοδα.

Ἀντέταξεν ἕτερος ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντος βουλευτοῦ καὶ αἱ σκέψεις αὐτοῦ εἶναι οὐσιωδέσταται, καὶ σύμφωνοι μὲ τὰς συστάσεις, τὰς ὁποίας πολλάκις μέχρι τοῦδε ἔκαμεν ἡ βουλὴ εἰς τὸ ὑπουργεῖον πρὸς θεραπείαν τοῦ εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς παρατηρουμένου ἐλλείμματος, τὸ ὁποῖον κατά τινας μὲν προέρχεται ἐκ τῶν μεγάλων κατα-

χρήσεων εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ δημοσίου πλούτου, κατ' αὐτὸν δὲ οὐχὶ μόνον ἐκ τούτου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς παραμελήσεως τῶν πόρων τοῦ κράτους. Διότι ὑπάρχουσι π. χ. 10,000,000 δραχ. καθυστεροῦντα, τὰ ὁποῖα ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ συλλέξῃ. Ποῖα μέτρα λοιπὸν ἐλήφθησαν περὶ τῆς τούτων εἰσπράξεως χωρὶς τῆς καταστροφῆς τῶν ὀφειλετῶν, καὶ μετὰ μεγάλης ὠφελείας τοῦ δημοσίου; Πῶς δὲν εἰσήχθη μέχρι τοῦδε ὁ τοσάκις αἰτηθεὶς νόμος περὶ μεταῤῥυθμίσεως τοῦ περὶ προικοδοτήσεως νόμου, ἵνα εὐκολυνθῶσιν οἱ διὰ προικοδοτήσεως ὀφείλοντες νὰ πληρώσωσιν; Ὑπάρχουσι κτήματα δημόσια, τῶν ὁποίων ἡ κατάστασις ἐκ τοῦ κακοῦ ἐπὶ τὸ χεῖρον βαίνουσα κατάντησεν ἐλεεινή· διότι μηδὲν εἰσόδημα εἰς τὴν κυβέρνησιν δίδουσιν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἐπιβαρύνουσιν αὐτὴν διὰ τῶν ἐξόδων τῶν πρὸς συντήρησιν αὐτῶν. Διατί δὲν εἰσήχθη μέχρι τοῦδε ὁ περὶ τῆς ἐκποιήσεως αὐτῶν νόμος, ἵνα ὠφεληθῇ οὕτω τὸ δημόσιον δικαίως, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν, δεύτερον δὲ ἐκ τοῦ ἐσόδου τοῦ ἐγγείου φόρου, τὸν ὁποῖον θέλουσι δίδει τὰ κτήματα ταῦτα καλλιεργούμενα καὶ βελτιούμενα ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν ἀγορασάντων αὐτὰ ἰδιωτῶν; Ποία φροντὶς ἐλήφθη περὶ τῶν ὑπαρχόντων ὀρυκτῶν, καὶ περὶ ἄλλων πόρων, οἵτινες δύνανται νὰ παραγάγωσι μεγάλα ἔσοδα; Ταῦτα ὀφείλει νὰ σκεφθῇ τὸ ὑπουργεῖον.

Ἐπανέλαβεν ὁ κατὰ πρῶτον προαγορεύσας ὅτι ἡ παρατήρησίς του δὲν ἀπέβλεπε τὸ παρὸν ὑπουργεῖον, διότι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀποτέλεσμα δὲν εἶναι παραγόμενον τῆς παρούσης κυβερνήσεως μόνον, προετίθετο δὲ νὰ προκαλέσῃ καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ ὑπουργείου καὶ τῶν βουλῶν, ἵνα ῥυθμίσωσι τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους ἀναλόγως τῶν ἐσόδων αὐτοῦ, ὡς πράττει πᾶς φρόνιμος οἰκοδεσπότης.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι διὰ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ὁ πρὸ τοῦ προαγορεύσαντος ἀγορεύσας κατέδειξε, δύνανται βέβαια καὶ τὰ ἔσοδα ν' αὐξήσωσι, καὶ ἡ ποθητὴ ἰσοστάθμισις τῶν ἐξόδων πρὸς τὰ ἔσοδα νὰ κατορθωθῇ. Ὅθεν ἡ βουλὴ οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ πράξῃ εἰμὴ νὰ συστήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν χρῆσιν παντὸς μέσου καταλλήλου δυναμένου ν' αὐξήσῃ τοὺς πόρους, χωρὶς ἐπιβαρύνσεως τοῦ λαοῦ, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὰ τρία ἄρθρα τοῦ περὶ ἐσόδων νόμου δι' εἰδικῆς ἕκαστον ἀναστάσεως ἔχοντα οὕτως·

Ἄρθρ. 1. Τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων, τῶν ἀπὸ δημοσίων κτημάτων καὶ νομιμάτων προσόδων, καὶ ἐν γένει ὅλων

τῶν εἰσοδημάτων τῶν εἰδικώτερον ἀπαριθμουμένων εἰς τὸν ἐπισυνημμένον πίνακα τῶν ἐσόδων, καὶ τὰ προσηρτημένα εἰς αὐτὸν ἀναλυτικὰ φύλλα, θέλει ἐξακολουθήσει ἡ εἴσπραξις κατὰ τὸ 1849 ἔτος, δυνάμει τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ διαταγμάτων, καὶ τῶν ἐκδοθησομένων περί τινων ἐσόδων νόμων.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1849 ὑπολογίζονται εἰς δραχ. δεκαπέντε ἑκατομμύρια, πεντακοσίας ἑβδομήκοντα πέντε χιλιάδας, ἐννεακοσίας πεντήκοντα πέντε, καὶ λ. ἑβδομήκοντα ἓξ ἀριθ. 15,575,955:76 προστίθενται δ' εἰς ταῦτα αἱ προκαταβολαὶ τῶν τριῶν δυνάμεων ἐκ δραχ. τριῶν ἑκατομμυρίων, ὀκτακοσίων τριάκοντα πέντε χιλιάδων, τετρακοσίων ἑβδομήκοντα τριῶν καὶ λεπτῶν πεντήκοντα ὀκτὼ, ἀριθ. 3,835,473:58, κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ πίνακι τῶν ἐσόδων ἐνδιαλαμβανόμενα.

Ἀνήκουν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1849 τὰ ἔσοδα ἐκεῖνα, ὅσα παράγονται ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου αὐτῆς ἔτους.

Ἄρθρ. 3. Ἡ διάρκεια τῆς χρήσεως 1849, παρατείνεται μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1850. Τὰ μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰσπραττόμενα ἐξ αὐτῆς ὑπόλοιπα, καταλογίζονται εἰς τὰ ἔσοδα τῶν ἑπομένων ἐτῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται ἡ εἴσπραξις, σημειοῦνται δὲ ἐν εἰδικῷ κεφαλαίῳ ἐπιγραφομένῳ *« ἔσοδα κλεισμένων χρήσεων.* »

Ἐπὶ δὲ τοῦ 4 ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις ὅτι ἐπαναλαμβάνει καὶ ἤδη τὰς παρατηρήσεις του περὶ ἐπισπεύσεως τῆς εἰσαγωγῆς τῶν καθυστερούντων ἀπολογισμῶν τῶν προηγηθέντων ἐτῶν καὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1848.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι εἶναι ἀναγκαιότατον νὰ εἰσαχθῇ καὶ ὁ περὶ λογιστικοῦ νόμος, ὅστις πρὸ πολλοῦ προπαρεσκευασμένος ὢν δὲν θέλει παράσχει δυσκολίαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἂν θελήσῃ νὰ τὸν εἰσαγάγῃ εἰς τὰς Βουλάς.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ 4 ἄρθρον καὶ τὸ μετ' αὐτὸ 5 δι' εἰδικῆς ἑκάτερον ἀναστάσεως ἔχοντα οὕτω·

« Ἄρθρ. 4. Τὰ περὶ λογοδοσίας τῶν ἐσόδων κατά τε χρῆσιν καὶ ἐνιαύσιον διαχείρισιν κανονίζονται διὰ τοῦ περὶ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως τοῦ 1849 νόμου.

Ἄρθρ. 5. Παντὸς φόρου ἢ δικαιώματος, ἄλλου, παρὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ παρόντος νόμου κυρωθέντα ἀπαγορεύεται ἡ εἴσπραξις, τιμωρεῖται δὲ ἐπὶ καταπιέσει πᾶς ὑπάλληλος, εἴτε διατάξας εἴτε ἐνεργήσας τὴν εἴσπραξιν χωρὶς ν' ἀπαιτῆται πρὸς

καταδίωξιν ἰδιαιτέρα ἄδεια τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς· ἐπιφυλαττομένης δὲ προσέτι καὶ τῆς ἐντὸς πενταετίας ἀγωγῆς, πρὸς ἀποζημίωσιν κατὰ τοῦ πλημμελήσαντος ὑπαλλήλου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ κράτους. »

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ περὶ ἐσόδων νόμου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Κορριωτάκη καὶ Τσουκαλᾶ, συνήχθη καθ' ὁμοιον τῷ προηγηθέντι πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ διὰ ψήφων 72 τὸ σύνολον αὐτοῦ ἐχόντος οὕτω·

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας διατάττομεν ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρ. 1. Τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων, τῶν ἀπὸ δημοσίων κτημάτων καὶ νομημάτων προσόδων, καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν εἰσοδημάτων τῶν εἰδικώτερον ἀπαριθμουμένων εἰς τὸν ἐπισυνημμένον πίνακα τῶν ἐσόδων, καὶ τὰ προσηρτημένα εἰς αὐτὸν ἀναλυτικὰ φύλλα, θέλει ἐξακολουθήσει ἡ εἴσπραξις κατὰ τὸ 1849 ἔτος, δυνάμει τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ διαταγμάτων, καὶ τῶν ἐκδοθησομένων περί τινων ἐσόδων νόμων.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1849 ὑπολογίζονται εἰς δραχ. δεκαπέντε ἑκατομμύρια, πεντακοσίας ἑβδομήκοντα πέντε χιλιάδας, ἐννεακοσίας πεντήκοντα πέντε, καὶ λ. ἑβδομήκοντα ἓξ, ἀριθ. 15,575,955:76 προστίθενται δ' εἰς ταῦτα αἱ προκαταβολαὶ τῶν τριῶν δυνάμεων ἐκ δραχ. τριῶν ἑκατομμυρίων, ὀκτακοσίων τριάκοντα πέντε χιλιάδων, τετρακοσίων ἑβδομήκοντα τριῶν καὶ λεπτῶν πεντήκοντα ὀκτὼ, ἀριθ. 3,835,473:58 κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ πίνακι τῶν ἐσόδων ἐνδιαλαμβανόμενα.

Ἀνήκουν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1849 τὰ ἔσοδα ἐκεῖνα ὅσα παράγονται ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου αὐτῆς ἔτους.

Ἄρθρ. 3. Ἡ διάρκεια τῆς χρήσεως 1849, παρατείνεται μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1850. Τὰ μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰσπραττόμενα ἐξ αὐτῆς ὑπόλοιπα, καταλογίζονται εἰς τὰ ἔσοδα τῶν ἑπομένων ἐτῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται ἡ

εἰσπραξις, σημειοῦνται δὲ ἐν εἰδικῷ κεφαλαίῳ ἐπιγραφομένῳ «ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων.»

Ἄρθρ. 4. Τὰ περὶ λογοδοσίας τῶν ἐσόδων κατά τε χρῆσιν καὶ ἐνιαύσιον διαχείρισιν κανονίζονται διὰ τοῦ περὶ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1849 νόμου.

Ἄρθρ. 5. Παντὸς φόρου ἢ δικαιώματος ἄλλου, παρὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ παρόντος νόμου κυρωθέντα ἀπαγορεύεται ἡ εἰσπραξις, τιμωρεῖται δὲ ἐπὶ καταπίεσει πᾶς ὑπάλληλος, εἴτε διαταξας εἴτε ἐνεργήσας τὴν εἰσπραξιν χωρὶς ν' ἀπαιτῆται πρὸς καταδίωξιν ἰδιαιτέρα ἄδεια τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς· ἐπιρλαττομένης δὲ προσέτι καὶ τῆς ἐντὸς πενταετίας ἀγωγῆς, πρὸς ἀποζημίωσιν κατὰ τοῦ πλημμελήσαντος ὑπαλλήλου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ κράτους.»

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον τὴν συζήτησιν τῶν νομοσχεδίων ἐπὶ τῶν ὁποίων χθὲς ἀνεγνώσθησαν αἱ ἐκθέσεις, κατὰ τὴν τάξιν τῆς τούτων ἀναγνώσεως ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Ὁ Γραμματεύς.

Μ. Χ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΒ'.

Τῆς 25 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἐν πρώτοις ἀνεγνώσθη πένθιμον εἰδοποιητήριον τοῦ ἐπὶ τῶν τελετῶν τῆς αὐλῆς, δι' οὗ ἀναγγέλλεται ὀκταήμερον πένθος ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ πρίγκιπος Βαλδεμάρου τῆς Πρωσίας.

Ἀνηγγέλθη ἔπειτα ἀντικείμενον τῆς παρούσης ἡ συζήτησις τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχεδίου, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου παρασκευασθέντος, καθ' ἣν τάξιν ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τῶν εἰσηγητῶν.

Ἐνταῦθα παρετήρησέ τις ὅτι ἐπειδὴ τὸ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας ζήτημα εἶναι σπουδαιότατον καὶ πρέπει νὰ σκεφθῶσιν οἱ βουλευταὶ ὡρίμως, πρὶν ἡ ἐπιφέρωσι ψῆφον, προτείνει ὥστε νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις μέχρι τῆς αὔριον ἢ ἐπὶ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Ἀντέλεξεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ἀφοῦ ἐτυπώθη ἤδη καὶ διενεμήθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔπεται ὅτι οἱ βουλευταὶ ἔλαβον καιρὸν νὰ σκεφθῶσιν. Ἀφοῦ δὲ καὶ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἐτέθη ὡς ἀντικείμενον τὸ ζήτημα τοῦτο, δὲν δύναται νὰ ἀναβληθῇ πλέον, καὶ ὅστις ἤθελεν ἠδύνατο νὰ προτείνῃ ἀπὸ χθὲς τὴν ἀναβολήν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἡ ἀρχὴ, ἣν ἔθηκεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἐπειδὴ ἐτέθη ὡς ἀντικείμενον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, δὲν δύναται νὰ ἀναβληθῇ πλέον τὸ ζήτημα, ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν τῷ φαίνεται ἰσχυρὰ, ἐπειδὴ, ὅταν ἡ βουλὴ τὸ θεωρῇ ἀναγκαῖον, δύναται ν' ἀναβάλῃ οἱονδήποτε ζήτημα χωρὶς νὰ δεσμευθῇ παρὰ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ἂν λοιπὸν οἱ λόγοι τοῦ προτείναντος τὴν ἀναβολὴν θεωρηθῶσιν ἀποχρῶντες, ἡ βουλὴ δύναται νὰ παραδεχθῇ ταύτην.

Ἐπέφερεν ὁ τὴν ἀναβολὴν προτείνας ὅτι πρόκειται νὰ καταργηθῇ ἓν σύστημα ἀστυνομικὸν πρὸ δεκαπενταετίας καθιερωμένον καὶ εἶναι ἀφαίρεσις δημοτικῶν δικαιωμάτων, τῶν ὁποίων ἕκαστος συναισθάνεται τὴν σπουδαιότητα. Διὸ δὲν πρέπει νὰ ἐπιληρθῶμεν τοῦ ἀντικειμένου τροχάδην καὶ ἐπιμένει εἰς τὴν ἀναβολήν.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος ὅτι πᾶν τὸ παρὰ τῆς βουλῆς συζητούμενον προϋποτίθεται ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα ὡρίμου καὶ σπουδαίας μελέτης, διότι καὶ ἡ ἐπιτροπὴ προεξεργάζεται πᾶν νομοσχέδιον, καὶ ἐκθέσεις διανέμονται πρὸς τοὺς βουλευτὰς καὶ ἐν γένει πᾶσα προηγεῖται περίσκεψις. Καὶ συμφωνεῖ μὲν ὅτι ἐὰν θέλῃ ἡ βουλὴ, δύναται νὰ ἀναβάλῃ ἐνίοτε τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικείμενον, ἀπορρίπτει ὅμως τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσαχθῶσι νομοσχέδια ἄνευ ὡρίμου μελέτης.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτήσαντος τοῦ προέδρου ἐὰν ἡ βουλὴ παραδέχηται ἢ ὄχι τὴν τοῦ νομοσχεδίου ἀναβολὴν, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως νὰ γίνῃ σήμερον ἡ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησις.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀνεγέρσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτως.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀνεγέρσεως διαλελυμένων Μονῶν.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀνεγέρσεως διαλελυμένων Μονῶν ἐπιτροπὴ, λαβοῦσα ὑφ' ὥριμον σκέψιν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον καὶ διεξελθοῦσα τὴν ἐπ' αὐτοῦ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου, ἐπιφέρει τὰς ἑρεξῆς παρατηρήσεις καὶ σκέψεις της.

Αἱ ἱεραὶ Μοναὶ, Κύριοι, εἶναι τὸ ἄσυλον τῆς σεβασμίας ἐκείνης τάξεως τῶν συμπολιτῶν μας, οἵτινες ἀπαρνηθέντες πᾶν ὅ,τι θέλγητρον προσφέρει ἡ κοινωνία, ἀφιερώθησαν εἰς μόνην τὴν λατρείαν τοῦ Ὑψίστου. Εἶναι τὸ ἐρημητήριον τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες διετήρησαν ὅσον οἷόν τε ἀμόλυντα τὰ ἤθη μας καὶ τὴν γλῶσσάν μας, ἅτινα ὑπῆρξαν ὁ μόνος δεσμὸς, ὅστις μᾶς ἐκράτει ἔτι εἰς κοινωνίαν μὲ τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους μας· εἶναι τέλος πάντων τὸ καταφύγιον ἐκείνων, οἵτινες ἐνέσπειραν τὸν σπόρον τῆς ἐθνικῆς ἐπαναστάσεώς μας, καὶ μὲ τὸν σταυρὸν καὶ τὴν σπάθην μᾶς ἐνεθάρρυναν εἰς τὴν ἄνισον καὶ ἔνδοξον ἐνταυτῷ πάλην μας κατὰ τῆς τυραννίας.

Τὰ μοναστήρια, ἔχοντα ὅλως θρησκευτικὸν προορισμὸν ὑπῆρξαν οὐχ ἧττον παραγωγὰ πολλῶν ἀγαθῶν εἰς τὴν κοινωνίαν. Προικισθέντα μὲ τὰ δῶρα τῆς εὐσεβείας, ἀπέκτησαν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν ὄχι εὐκαταφρόνητον. Τὴν περιουσίαν ταύτην ηὔξησεν ἡ φιλοπονία καὶ ἡ ἐγκράτεια τῶν μοναχῶν μας, καὶ τὴν κατέστησε πηγὴν παραμυθίας τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν ἀδυνάτων. Ματαίως δὲν ἐκρουσέ τις τὴν θύραν Μονῆς! Ἐν αὐτῇ εὗρεν ὁ ὁδοιπόρος ξενῶνα ἕτοιμον πρὸς ὑποδοχὴν καὶ περιποίησίν του, ὁ πτωχὸς τράπεζαν, ὁ ἀδύνατος προστασίαν, τὸ ὀρφανὸν περίθαλψιν· ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐκ τῶν μοναστηρίων δὲν προῆλθεν εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰμὴ ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἀγαθοεργία. Δὲν εἶναι δὲ πάντῃ περιττὸν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι τὰ μοναστήρια ὑπῆρξαν παρ' ἡμῖν αἱ κύριαι ἀφορμαὶ τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων, αἵτινες ἀκόμη καὶ νῦν διὰ τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων διασπείρουσι τοὺς ζωτικοὺς χυμοὺς τῆς εὐπορίας εἰς ὅλας τῆς κοινωνίας τὰς τάξεις.

Τί εἶναι σήμερον τὰ ἱερὰ ταῦτα ἱδρύματα; τί ἔγειναν τὰ πολύτιμα καὶ περικαλλῆ αὐτῶν κοσμήματα, τὰ πολυπληθῆ

ποίμνια, τὰ εὐθαλῆ κτήματά των; Δυστυχῶς ἡ λαμπρότης αὕτη δὲν ἄφησεν εἰμὴ πικρὰς μόνον ἀναμνήσεις. Ἐὰν τοὐλάχιστον τὰ πλούτη ταῦτα ἐχρησίμευον κατά τι εἰς τὸ ἔθνος, ἐὰν ἐγίνετο χρῆσις αὐτῶν εἰς ἀνίδρυσιν καὶ συντήρησιν διδακτικῶν καταστημάτων καὶ νοσοκομείων, ἢ εἰς θεραπείαν ἄλλων πολλῶν ἀναγκῶν τῆς κοινωνίας μας, καὶ τότε μὲν θὰ ἦτο λυπηρὸν νὰ μὴ λησθῇ οὐδεμία ὑπὲρ τῶν μοναχῶν πρόνοια, ἀλλὰ καὶ τότε ἠδύνατο ἴσως εἴπει τις εἰς αὐτοὺς « ἄρατε τὸν σταυρὸν σας ἐξέλθετε ἀπὸ τὰ ἀσυλά σας, καὶ ὁ θεὸς ἂς λάβῃ πρόνοιαν διὰ τοὺς εἰς αὐτὸν ἀφιερωθέντας. » Κατὰ δυστυχίαν ὅμως τὰ ἱερὰ ἀναθήματα, καὶ ἐν γένει ἡ κινητὴ καὶ μέρος τῆς ἀκινήτου περιουσίας τῶν μονῶν ἐκποιηθεῖσα, ἔλαβε τὴν τύχην τῶν δανείων τοῦ ἔθνους καὶ παρήγαγε τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνα ὠφέλειαν, τὰ δὲ ἐναπολειφθέντα ἀκίνητα κτήματα παρουσιάζουσι σήμερον λυπηρὸν θέαμα, καταστραφέντα τὰ πλείστα καὶ μὴ παρέχοντα εἰς τὸ ἔθνος, οὐδ' ὅσα ἄλλοτε ἀπελάμβανεν ἐκ τῶν φόρων μόνον αὐτῶν.

Τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα ἡ διάλυσις τῶν μοναστηρίων ἐπέφερεν οἱ πάντες ἀνεγνώρισαν, καὶ τὴν θεραπείαν αὐτῶν δὲν εὑρίσκουσιν εἰμὴ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἱερῶν αὐτῶν καταγωγίων. Καὶ δημοτικὰ καὶ ἐπαρχιακὰ συμβούλια, καὶ ἰδιῶται καὶ ἄρχοντες καὶ βουλαὶ ἐξέφρασαν πολλάκις τὴν ὑπὲρ τῆς ἀνιδρύσεως τῶν μονῶν εὐχήν των. Διὰ τοῦ μέσου τούτου τὰ μοναστήρια θέλουν ἀνακτήσει κατ' ὀλίγον τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν λαμπρότητα, καὶ θέλουν γείνει πρόξενα ὠφελείας ὄχι μικρᾶς εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ δημόσιον. Διὰ τοῦ μέσου τούτου θέλει ἐκπληρωθῇ κατὰ μέγα μέρος καὶ ἡ ἐντολὴ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἥτις διὰ τοῦ ἄρθρου 105 τοῦ συντάγματος ἐπέβαλε τὸ χρέος εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα νὰ φροντίσωσι « περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν πρὸς συντήρησιν τῶν κληρικῶν ἀναλόγως μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ χαρακτῆρός των, περὶ τῶν ἱερῶν καταστημάτων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς λειτουργούντων ἢ μοναζόντων, καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων. »

Ὅτι δὲ εἶναι ἀνάγκη ἡ ἀνίδρυσις τῶν μονῶν νὰ γείνῃ διὰ νόμου, τοῦτο καθαρῶς ἐξηγεῖ ἡ συνοδεύουσα τὸ προκείμενον νομοσχέδιον αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τοῦ ὑπουργείου.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ ἐπιτροπή σας θεωροῦσα, ὅτι καὶ θρησκευτικῶς καὶ πολιτικῶς εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀνίδρυσις τῶν μονῶν ἐκείνων, ὅσων αἱ ἰδιαίτεραι περιστάσεις συντρέχουσιν εἰς τὴν εὔκολον αὐτῶν διατήρησιν καὶ ὑπόσχονται ἀγαθὰ εἰς τὴν

κοινωνίαν, συνιστᾷ ὁμοψήφως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ἐπὶ δὲ τῶν καθ' ἕκαστα αὐτοῦ μόνον ὡς πρὸς τὸ Α. ἄρθρον ἐγένετο ἀμφισβήτησις ἐν τῇ ἐπιτροπῇ σας, τινῶν μὲν ἐπιθυμούντων νὰ γνωμοδοτῶσι προηγουμένως τὰ δημοτικὰ ἢ ἐπαρχιακὰ συμβούλια περὶ τῶν ἀνιδρυτέων μονῶν, ἄλλων δέ τινων, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος· ἀλλ' ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς σας ἔκρινε καταλληλότερον νὰ μείνῃ τὸ ἄρθρον ὅπως ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, διότι τὰ μοναστήρια καὶ τὰ κτήματά των, ὅλως ἐκκλησιαστικὴ ὄντα περιουσία, διαφεύγουσι τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων· προκειμένου δὲ νὰ ῥυθμισθῶσι δι' ἰδιαιτέρου νόμου τὰ δικαιώματα, καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῆς ἀνωτάτης ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, δὲν πρέπει νὰ τῇ χορηγήσωμεν ἀπὸ τοῦδε δικαιώματα τὰ ὁποῖα πιθανὸν τότε νὰ κριθῇ ἀναγκαῖον νὰ τῇ ἀρνηθῶμεν, ἄλλως τε, ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἐνόμισεν ὅτι εὑρίσκονται πλειότερα ἐγγύα εἰς τὴν Κυβέρνησιν συνταγματικοῦ Κράτους, ἥτις εἶναι ὑπεύθυνος ἐνώπιον τῶν ἐπιτρούντων αὐτὴν νομοθετικῶν σωμάτων διὰ πᾶσαν κακὴν προαίρεσιν ἢ ἀμέλειάν της. Ἐπειδὴ δέ τινα τῶν ἀκινήτων τῶν διαλελυμένων Μονῶν ἐνοικιάσθησαν ἴσως πολυετῶς, ἡ δὲ προθεσμία τῆς ἐνοικιάσεως δὲν ἔληξεν, ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ προβλεφθῇ ἡ περίπτωσις αὕτη καὶ κατὰ συνέπειαν ἐτροποποίησε τὸ 2. ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου διὰ τῆς ἑρμηνείας προσθήκης.

« Τὰ πολυετῶς ἐνοικιασθέντα ἀκίνητα τῶν διαλελυμένων μονῶν θέλουν ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀνήκουσαν μονὴν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς περὶ ἐνοικιάσεως προθεσμίας, ἐκτὸς μόνον ἐὰν οἱ ἐνοικιασταὶ συγκατατεθῶσι νὰ διαλύσωσι τὴν ἐνοικίασιν, ἄνευ ἀπαιτήσεώς τινος κατὰ τοῦ δημοσίου ἢ βλάβης τῶν συμφερόντων του. »

Ἐπὶ τέλους ἡ ἐπιτροπή σας, θεωροῦσα, ὅτι εἰ καὶ αὐτοπροαίρετος, ὑπῆρχεν ὅμως σιωπηλή τις ὑποχρέωσις τῶν μονῶν εἰς συνδρομάς τινας πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, καὶ ἐπιθυμοῦσα ἡ ἀποκατάστασις τῶν Μονῶν νὰ συντελέσῃ πρὸς τὸν διπλοῦν σκοπὸν τῆς θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ὠφελείας, καὶ ὄχι νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον ἀργυρολογίας εἰς τὴν φιλαργυρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν πολυτελεῖς στερήσεις καὶ παθήματα ἠδύναντο νὰ δώσωσιν ἀρκετὴν τροφήν, νομίζει ἀναγκαῖον νὰ ἐπιβληθοῦν εἰς τὰς μονὰς ἰδιαίτεραί τινες ὑποχρεώσεις. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο θέλει εἶσθαι ἔργον ἰδιαιτέρου νόμου, φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ προβλεφθῇ ἐνταῦθα ἡ περίπτωσις αὕτη διὰ τοῦ ἑρμηνείας Γ'. ἄρθρου.

« Ἄρθρον Γ'. Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῶν μονῶν, καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν. »

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ εἰσηγητὴς Ἰω. Χάρος. »

Ἐπίσης δὲ παρελθὼν ἕτερος, ἀνέγνω ἐκ μέρους τῆς μειονοψηφίας ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἔχουσαν οὕτως.

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς μειονοψηφίας τοῦ εἰσηγητοῦ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀνεγέρσεως τῶν διαλελυμένων Μονῶν.

Πρὸς τὴν Βουλήν!

Ἡ μειονοψηφία τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς, μελετήσασα μετὰ προσοχῆς τὸ περὶ ἀνεγέρσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν νομοσχέδιον, ἐπιτρέπει τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις.

Ἡ κυβέρνησις, προθεμένη νὰ δώσῃ ὅσῳ τὸ δυνατὸν ἀρθονώτερα μέσα εἰς τὴν παιδείαν, διέλυσε τὰς μονάς, τὰ δὲ κτήματα αὐτῶν, καταστήσασα ἐκκλησιαστικά, τ' ἀφιέρωσε κυρίως εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἡ τοιαύτη διάθεσις τῶν κτημάτων τούτων διέτρεξεν οὕτω μέχρι τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τῆς 3ης Σεπτεμβρίου, ὅτε τις τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε τὴν ἀνέγερσιν τῶν διαλελυμένων μονῶν, ἡ δὲ ἐθνοσυνέλευσις οὔτε κἂν συζητεῖν ἐθεώρησε τὴν τοιαύτην πρότασιν· ἀπεναντίας δέ, συζητουμένου τοῦ 11 ἄρθρου τοῦ συντάγματος, καὶ γενομένου πολλοῦ λόγου ἂν πρέπῃ διά τε τὴν ἀνωτέραν καὶ κατωτέραν ἐκπαίδευσιν νὰ δαπανᾷ τὸ δημόσιον, εἰς τῶν λόγων ἦτο καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν διαλελυμένων μονῶν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ὁ 6'. § τοῦ 105 ἄρθρου τοῦ συντάγματος φαίνεται ὅτι ἐγκρίνει καὶ ἀναγνωρίζει τὴν ὑπὲρ τῆς παιδείας διάθεσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων κτημάτων, ὅθεν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ, ἡ Βουλὴ ὑπεχρέωσε τὴν κυβέρνησιν νὰ συμπληρώσῃ τὰ γυμνάσια εἰς δέκα, νὰ καταστήσῃ δὲ καὶ τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰς τὴν τάξιν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἐνῶ συντρέχει τοὺς ἀπόρους δήμους εἰς τὴν κατωτέρω ἐκπαίδευσιν, καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ κεφάλαιον τῆς παιδείας κατέστη σχεδὸν ἀναλόγως τῶν ἐθνικῶν πόρων. Τὸ προκείμενον λοιπὸν νομοσχέδιον οὐ μόνον δὲν συνᾴδει μὲ τὰ παρὰ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἀποφασισθέντα, ἀλλ' ἀφαιρεῖ καὶ τὰ μέσα τῆς παιδείας, χωρὶς κἂν νὰ ὑποδεικνύῃ πόθεν θέλουσιν ἀντικατασταθῇ.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὁ ὀργανικὸς νόμος, ὅστις δύναται νὰ τακτοποιήσῃ πάντα τὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ νομοσχέδιον, παρουσιασθὲν εἰς τὰς Βουλὰς καὶ συζητηθὲν κατὰ τὴν πρώτην περίοδον ἔμεινεν ἀτελὲς, εἶναι ἡ μόνη πηγὴ ἐξ ἧς πρέπει ν' ἀπορρέωσι πᾶσαι αἱ τοιαύτης φύσεως ὑποθέσεις, ἄνευ δὲ τούτου πᾶν τὸ προθυμότερος γενόμενον ἀδύνατον νὰ ἦναι ὅσῳ ἐνδέχεται τέλειον.

Καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου· ἐὰν δὲ ταύτην ἐναντίον τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων ἤθελε παραδεχθῆ ἡ Βουλὴ, ἐπιφέρομεν ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις.

Τὸ 1 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου συγχωροῦν τὴν ἀνέγερσιν διαλελυμένων μονῶν δὲν κανονίζει συγχρόνως καὶ τὸ δικαίωμα τῆς τοιαύτης ἀπαιτήσεως, ἄφησε δὲ εἰς τὸν τυχόντα τὴν περὶ τούτου αἴτησιν, καὶ τοῦτο οὐ μόνον θέλει ἐπιφέρει ἀταξίας καὶ συγκρούσεις ἐνίοτε, ἀλλὰ καταστρέφει καὶ δικαιώματα διὰ νόμων καθιερωμένα.

Πάντες γνωρίζομεν ὅτι αἱ ἤδη διατηρούμεναι μοναὶ φθάνουσι πολλάκις εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπικαλῶνται τὴν συνδρομὴν τῶν χριστιανῶν, πολὺ δὲ μᾶλλον αἱ ἐκ νέου ἀνεγερθησόμεναι, ἐξ ὧν ἐλλείπουσι τὰ πάντα, ἀπαιτοῦνται δὲ καὶ βραχίονες πρὸς ἐκχέρσωσιν καὶ ἐμφύτευσιν, αἱ δὲ τῶν ἐξ Μοναχῶν ἀδυνατοῦσιν ἐντελῶς κατὰ τοῦτο· ὅλα λοιπὸν τὰ βάρη ταῦτα ἐπιπίπτουσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τοὺς δήμους, αἱ δὲ δημοτικαὶ ἀρχαὶ, ἔχουσαι διὰ νόμων καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον συνάμα τοῦ νὰ ἐπιτηρῶσι ν' ἀπομακρύνωσι πᾶν ζημιῶδες, καὶ νὰ περιποιῶσι πᾶν ὠφέλιμον εἰς τὸν λαὸν, αἱ ἀρχαὶ, λέγω, αὗται ἀποκλείονται τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφασίζειν τὴν σύστασιν ἢ διάλυσιν Μονῆς τινος ἀνήκει εἰς τὴν ἱερὰν σύνοδον, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ ἐπικυροῦν, εἰς τὴν Κυβέρνησιν. ἡ μεταβίβασις δὲ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀπὸ τὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, δὲν καταργεῖ τὴν ἰσχὺν τῶν ἐπὶ ταύτης δικαιωμάτων τῆς ἱερᾶς συνόδου, ὡς διατείνεται ἡ συνοδεύουσα τὸ νομοσχέδιον ἔκθεσις, καθότι τὸ μὲν καταστατικὸν τῆς ἱερᾶς συνόδου κανονίζει τὴν τάξιν καὶ τοὺς τύπους, καθ' οὓς θέλουν ἀνεγείρεσθαι μοναὶ, τὸ δὲ ἀπὸ 29 Ἀπριλ. 1843 διάταγμα κανονίζει τὴν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ὥστε τὸ ἓν δὲν καταργεῖ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ δύναται καὶ ἡ μεταβίβασις τῶν κτημάτων ἀπὸ τοῦ Δημοσίου εἰς τὰς Μονὰς νὰ γείνῃ διὰ νόμου, καὶ τὰ ὁποῖα διέγραψ

τὸ καταστατικὸν τῆς ἱερᾶς συνόδου δικαιώματα νὰ μένωσιν ἀνεπηρέαστα.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μειονοψηφία προτείνει νὰ προστεθῶσιν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἀ. ἄρθρου α τῇ γνωμοδοτήσει τῶν ἀρμοδίων ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων, καὶ τῇ προτάσει τῆς ἱερᾶς συνόδου. »

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Φεβρουαρ. 1849.

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς μειονοψηφίας.

Μ. Βιτάλης. »

Ἐπὶ δὲ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ βουλευτοῦ Βατίστα αἰτουμένου τεσσαρακονθήμερον παράτασιν ἀδείας, ὡς ἀσθενοῦντος ἔτι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ μὴ περαιωθεισῶν τῶν οἰκιακῶν ὑποθέσεών του, ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ τῷ χορηγηθῇ 30 μόνον ἡμερῶν.

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχεδίου, παρετήρησέ τις ὅτι ἀναβαίνων εἰς τὸ βῆμα δὲν προτίθεται νὰ φέρῃ τὸν λόγον κατὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, οὐδὲ νὰ κηρυχθῇ ἐναντίος εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ὑπάρχουσαν κοινὴν πρόληψιν, διότι πᾶσα τοιαύτη ἐναντίωσις δὲν ἤθελεν εἶσθαι ὀρθῆς κρίσεως ἀποτέλεσμα. Λαμβάνει ὅμως τὸν λόγον, διὰ νὰ καταδείξῃ πρὸς τιμὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἰδίως τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, αἵτινες πρόκειται νὰ ἀπεκδυθῶσι τὴν ἀστυνομικὴν ἐξουσίαν, ὅτι αὗται δὲν ἐδικαίωσαν καθ' ὅλα τὴν ἀποστολήν των ταύτην ἐξ αἰτιῶν ἐγκειμένων ἐν ἑαυταῖς καὶ ἰδίως ἐκ τῆς κακονοίας ἢ ὀλιγωρίας, ἀλλ' ἐξ αἰτιῶν μᾶλλον ἐγκειμένων ἐν αὐτῇ τῇ κεντρικῇ ἐξουσίᾳ, οἵαι ὑπῆρξαν ἡ ἔλλειψις τῆς ἀναγκαίας ἀναπτύξεως τῶν ὑπαρχόντων δημοτικῶν νόμων καὶ μέσων, διὰ τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ συνεισφέρῃ ἡ μεγάλη αὕτως εἰπεῖν κοινωνία πρὸς τὰς μεριμνωτέρας ταύτας, καὶ αἵτινες φαίνονται ἀποτέλεσμα μᾶλλον τῶν περιστάσεων μὴ ἀφεισῶν τὸν προσήκοντα πρὸς τοῦτο χρόνον εἰς τὴν κυβέρνησιν. Ἀρχόμενος δὲ τοῦ ζητήματος παρατηρεῖ ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων θεσμοθεσιῶν ἡ ἀντιβασιλεία ὥρισεν εἰς τὸ περὶ καθηκόντων τῶν ὑπουργείων καταστατικὸν διάταγμα εἰς τρία τινὰ εἴδη τὴν ἀστυνομίαν· εἰς ἀστυνομίαν ἐξασφαλιστικὴν, εἰς ἠθικὴν καὶ εἰς ὑγειονομικήν. Ἀνέθετο δὲ τὰ δύο πρῶτα εἴδη εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ φροντίδα τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ σύμπραξιν τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας. Καλῶς δὲ ποιοῦσα ἡ κυβέρνησις ἀνέθετο εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς τὴν ἐνέργειαν ταύτην, ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὅτι οὐδεὶς ἄλλος

ἐκτὸς τῶν ἰδίων πολιτῶν ἠδύνατο νὰ φροντίσῃ πλειότερον ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας καὶ ἠθοποιήσεως αὐτῶν τῶν ἰδίων. Ἀλλ' ὁ δημοτικὸς νόμος, ὅστις μεταξὺ τοσούτων ἄλλων ἀνέθετε εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς τοπικῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀστυνομίας, συναμα δὲ καὶ τὴν πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς ἀναγκαίαν δαπάνην, ἐπιβάλλει περιπλέον εἰς ταύτας καὶ τὸ καθῆκον τοῦ νὰ χορηγῶσι τὰ ἀναγκαῖα εἰς πόρον ζωῆς μέσα πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀπόρους δημότας, συγχρόνως δὲ καὶ τοῦ νὰ ἱδρύωσι καὶ διατηρῶσι προκαταρκτικὰ σχολεῖα, καὶ τοσαῦτα ἄλλα, ὅσα εἰς τὸ γ'. μέρος τοῦ δημοτικοῦ νόμου ῥητῶς διαγράφονται. Κατὰ συνέπειαν καὶ ὁ περὶ προικοδοτήσεως νόμος προνοίᾳ τῆς μεγάλης κοινωνίας παρεχώρησε καὶ εἰς τοὺς δήμους ἀνάλογον προικοδότησιν πρὸς συναρωγὴν καὶ ἐπάρκειαν τῶν τοιούτων ἐξόδων. Καὶ εἶπε μὲν ὅτι εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς ἀνετέθη ἡ ἐξασφαλιστικὴ καὶ ἠθικὴ ἀστυνομία, παρατηρεῖ δ' ὅτι τῆς μὲν πρώτης καθῆκον εἶναι νὰ ἐπιβλέπῃ τοὺς ὑποπτους, νὰ καταδιώκῃ ποινικῶς τοὺς ραιμοβίους καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τῆς δ' ἑτέρας νὰ προνοῇ ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς βελτιώσεως των διὰ συνδρομῆς τῶν ἀπόρων, δι' εὑρέσεως ἔργου ὑπὲρ τῶν ἀέργων, διὰ νὰ μὴ περιφέρωνται λιμώττοντες καὶ ἄργοὶ καὶ καταφεύγωσιν ἐκ τούτου εἰς πράξεις ἀτίμους καὶ ἐγκληματικάς. Καὶ ἡ μὲν πρόνοια τοῦ νομοθέτου ἀναμφιβόλως ἔχει καλῶς, ἀλλ' ἡ κυβέρνησις δὲν ἠδυνήθη ἀνακουφίζουσα ἐν μέρει τοὺς δήμους, νὰ συνδράμῃ αὐτοὺς περὶ τὴν ἐνέργειαν ταύτην, οὕτω δ' ἐματαιώθη οὐχὶ σμικρὸν ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου. Καὶ ἀληθῶς συνεπλήρωσε μέχρι τοῦ νῦν ἡ κυβέρνησις τὸν ἐν γένει περὶ ἀστυνομίας νόμον, εἰς τοσαύτας αὐτοῦ ἐλλείψεις; Ἀνέπτυξε πολλὰ μέρη αὐτοῦ μεγίστην ἔχοντα χρείαν ἀναπτύξεως, ὡς τὸ ἄρθρον 89 τοῦ ἀπὸ 3 Δεκεμβρίου 1836 περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας Β. διατάγματος διατάσσει; Ἐπέτεινε τὴν προσοχήν της εἰς αὔξησιν, τακτοποίησιν καὶ ἔλεγχον τῶν δημοτικῶν πόρων; Ἀναμφιβόλως οὐδὲν τούτων ἐγένετο. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὡς πόλιν ἔνθα συρρέουσι πανταχόθεν, ἀναγκαίως ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἄεργοι ἢ φυγόπονοι ὑποπίπτοντες κατόπιν εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις, ἀναι ὅτε προσθλον δὲν εἶχον τὸν σκοπὸν αὐτόν· ὁ δῆμος τῶν Ἀθηνῶν ἂν καὶ ὑποτίθεται πλούσιος, δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τοσαῦτα βάρη, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ περισσοῦ μάλιστα προστίθενται εἰς αὐτόν, ὡς πρωτευούσης τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Διὰ τοῦτο δὲ ἡ κυβέρ-

νησις ὤφειλεν ἔτι μᾶλλον νὰ τὸν συντρέχῃ, συνεισφέρουσα εἰς τὰ βάρη καὶ τὰς δαπάνας αὐτοῦ, μέτρον τὸ ὁποῖον ἐνεργηθὲν ἄλλοτε, εἰ καὶ κατὰ μικρὸν ἀπέδειξεν οὐχὶ μικρὰν τὴν ἐπιτυχίαν. Ἀλλ' ὁ λόγος κυρίως, δι' ὃν ἀνερρίφη ἡ ὑπὲρ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου ἰδέα ὑπῆρξεν ὅτι ἡ ἀστυνομία τῆς πρωτευούσης παρὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς διεφημίσθη, δὲν συνεκροτήθη ποτὲ ἐξ ἱκανοτήτων, ὡς ἀνατεθειμένης ἄθλιον τῆς ἐξουσίας εἰς μόνον πρόσωπα ἐνδημοῦντα, καὶ ἐξ αὐτῶν μάλιστα εἰς τὰ πλέον ἀκαταλλήλα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀληθεύει ἐπειδὴ ὅτε μετὰ τὴν 3 τοῦ Σεπτεμβρίου ἡ κυβέρνησις ἐνόμισε καταλλήλων διὰ τὴν ἀστυνομίαν πρόσωπον τὸν Κ. Πετροκόκκινον, ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ἠσπάσθη τὴν ἰδέαν ταύτην, καὶ οἱ μόνον αὐτὸν παρεδέχθη ὡς ἀστυνόμον, καὶ τοι οὐδὲ δημότην Ἀθηνῶν ὄντα, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑποδεέστερον ἔτι προσωπικὸν δὲν ἐδίστασε νὰ δεχθῇ κατὰ παρομοίαν πρότασιν. Ἀλλ' ἔφερεν ὁ διορισμὸς οὗτος τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα; Ὄχι βεβαια, καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἔλλειψιν, ὡς εἶπε, τῶν ἀναγκαίων περὶ τὴν νομοθεσίαν ἀναπτύξεων καὶ ὅλων τῶν μέσων, ὅσα προλαβόντα ἀνέφερεν ἤδη. Πρὸς τὸν αὐτὸν τῆς ἐπιτυχίας σκοπὸν διωρίσθη ἐσχάτως ἄλλο πρόσωπον, εἰς τῶν δημοτῶν μὲν ἄνωθεν τὴν τάξιν, ἀλλ' ἱκανὸν καὶ δραστήριον. Ἐὰν ὅμως καὶ τὸ πρόσωπον τοῦτο δὲν ἐπέτυχε κατά τινας ἐξ ὁλοκλήρου, πόθεν προέκυψε καὶ τοῦτο, ἢ ἐξ αὐτῶν ἐκείνων τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἀνέπτυξεν; Ἀντὶ λοιπὸν ἡ κυβέρνησις νὰ εἰσαγάγῃ τὸ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχέδιον, διὰ τοῦ ὁποίου τὰς ἐλπιζομένας ὠφελείας διστάζει, ὡς καὶ ἄλλοι ἐδίστασαν πρὸ αὐτοῦ ἐν τῇ Γερουσίᾳ, νομίζει ὅτι ἐπιτυχέστερον ἤθελεν ἐργασθῆ, ἐὰν ἐρρόντιζε νὰ ἀναπτύξῃ καὶ βελτιώσῃ τὰς ἀμφιβόλους νομοθετικὰς διατάξεις, καὶ παγιώσῃ εἰς βάσεις ἀσφαλεστέρας, ὥστε καὶ πόρους ἐὰν ἔχωσιν οἱ δῆμοι νὰ μὴ τοὺς σπαταλῶσι ματαίως. Καὶ οὗτοι μὲν εἶναι οἱ λόγοι, δι' οὓς τοσαύτη ὑπάρχει εἰς τὸ σύστημα τῆς ἀστυνομίας ἔλλειψις, ἀλλὰ παρατηρῶν ταῦτα, δὲν εἶναι ποσῶς ἐναντίος πρὸς τὸ ἤδη ζητούμενον νομοσχέδιον, πεποιθὼς ὅτι εἰσάγαγεν αὐτὸ ἡ κυβέρνησις ἐξ ἀνάγκης, μετὰ τὴν ἔκλειψιν τῆς ὁποίας θέλει ἀρήσει τὴν ἀστυνομικὴν ἐξουσίαν εἰς τοὺς προκειμένους δήμους, φροντίζουσα κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ χρόνου νὰ βελτιώσῃ αὐτοὺς ὥστε νὰ δυνηθῶσι νὰ ἀναλάβωσιν ἐπιτυχέστερον τὰ τῆς ἀστυνομίας καθήκοντα, ὡς ἐν τῇ β'. συνόδῳ τῆς α' περιόδου (σελ. 250 τῶν πρακτικῶν τῆς Γερουσίας) ὁ τότε ἀοίδιμος πρωθυπουργὸς ὁ πρῶτος

τὸν τοιοῦτον νόμον εἰσαγαγὼν ἐβεβαίωσεν, εἰπὼν ὅτι δὲν θέλει εἶσθαι ἡ διοικητικὴ ἀστυνομία αἰώνιος, καὶ θέλει παύσει ἅμα παρελθούσης καὶ τῆς ἀνάγκης, ἥτις προεκάλεσε τὸ μέτρον τοῦτο. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων 15 ὅλους ἐνιαυτοὺς ἠδυνήθη νὰ διέπῃ τὰ τῆς ἀστυνομίας, ἤδη πλειότερον βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω ἀναπτύξεων καὶ τῆς εἰδικῆς προνοίας τῆς κυβερνήσεως, βεβαίως θέλει φθάσει εἰς τοσαύτην ἀκμὴν, ὥστε ἀπεκδυομένη τοῦ δικαιώματος τούτου ἡ κυβέρνησις, νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτὸν « ἀνάλαβε, δῆμε τῶν Ἀθηνῶν, τὸ δῶρον, ὅπερ ἐκ μέρους τῆς βασιλείας ἀπ' ἀρχῆς ἔλαβες. » Τὸ κατ' αὐτὸν ἅρα ὑποχεωρῶν εἰς τὴν γενικὴν πρόληψιν, παραδέχεται τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' ἐπιφυλάττεται νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα περὶ τῆς προσωρινότητος τοῦ τοιούτου μέτρου.

Μετὰ ταῦτα γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Π. Δαρειώτου καὶ Ῥιζοπούλου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ διὰ ψήφων 78 κατὰ 1, ἀρνησιψηφοῦντος ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	
Δ. Δεληγεώργης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	
Ἰω. Πετμέζης	
Μ. Καΐρης	
Δημ. Κονδύλης	Ν.
Ἀντ. Καμπάνης	
Ἀνδρέας Δανόπουλος	
Νικόλαος Ἰατρὸς	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς	
Κωστῆς Βρυζάκης	ἀρνεῖται
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ο.
Κ. Τζαβέλας	Ν.
Σ. Στράτος	
Π. Ῥάγκος	Ν.
Δ. Π. Νάκος	Ν.
Ἀντ. Γεωργαντᾶς	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Γ. Κονδύλης	Ν.
Κ. Φασίτσας	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.

Γ. Ἰω. Βατίστας	
Ἅγ. Γουζούασης	Ν.
Γ. Κ. Βελῆς	Ν.
Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Γ. Ἰω. Γιαλδάσης	Ν.
Στέφ. Χ. Στερανόπουλος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Γρηγ. Χατσηγιάννος	Ν.
Γεώρ. Μῆτσος	Ν.
Ἰω. Κλίμακας	
Ἀναγ. Δημητρίου	Ν.
Πέτρος Α. Ζάνος	
Μ. Ν. Βαλέττας	
Χρ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Γεώρ. Πετμεζᾶς	Ν.
Ν. Ἀνδρικόπουλος	
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.
Βελισάρ. Νικολαΐδης	Ν.
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Π. Δεληγιάννης	Ν.
Δ. Ν. Μπούκουρας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ζαφείρ. Δεπάστας	
Ἐμ. Ἀντίπας	Ν.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος	
Γ. Πανοπριοτόπουλος	Ν.
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Ν. Κορφιωτάκης	
Ἐμ. Μελετόπουλος	
Παρασκ. Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Εὐγ. Σπυρίδωνος	Ν.
Φάγας Παλαμίδης	Ν.
Θ. Μ. Πετρινὸς	
Κ. Μανέτας	
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	
Μ. Χατσῆ Μελέτη	
Ν. Τσαλακώστας	Ν.
Δ. Σακελλαριάδης	Ν.
Ν. Μπούτουνας	
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σπ. Α. Βαρότσης	
Παῦλος Λεντούδης	Ν.
Χρύσ. Σουμαρίπας	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κων. Βεῖκος	
Μ. Ἰατρὸς	Ν.
Δ. Βιρβίλης	Ν.
Γ. Μπάνης	Ν.
Π. Μαυρομιχάλης	Ν.
Ἀναγ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμαν. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	Ν.
Κανελόπουλος	Ν.
Κ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰω. Γκοῦρας	
Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Χρ. Τσῖνος	
Δημ. Κουμανιώτης	Ν.
Θ. Ι. Μέξης	
Ἐμ. Α. Ὀρλὸφ	Ν.
Γ. Μπάστας	
Κ. Δαρειώτης	Ν.
Στ. Ἀντωνιάδης	Ν.

Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Γ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Ἰω. Περιδῆς		Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Ἀνδρ. Μάμουκας		Δ. Α. Κουντουριώτης	
Κάρολος Νάζος		Ἰω. Γ. Κριεζῆς	
Εὐστ. Μ. Παρίσης	Ν.	Δ. Χατσίσκος	
Ἀντώνιος Ἀρμάος		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.	Γ. Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.	Ἰωάν. Τασσαίος	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.	Ἰω. Οἰκονόμου	Ν.

Ἀνεγνώσθη οὕτω τὸ 1 ἄρθρον, ἐφ' οὗ λαβὼν τὸν λόγον ὁ προαγορεύσας, παρετήρησεν ὅτι πρεσβεύων τὴν προσωρινότητα τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, δὲν εἶναι πρῶτος αὐτὸς, ὅστις προβάλλει σήμερον ταύτην. Ὁ νόμος οὗτος συνεζητήθη, ὡς γνωστὸν, ἐν τῇ γερουσίᾳ κατὰ τὴν ἀ. περίοδον καὶ ἡ ἰδέα αὕτη ὑπεστηρίχθη ὑπὸ πολλῶν. Δύναται δὲ νὰ παρατηρήσῃ τις τοῦτο ἐντὸς τῶν πρακτικῶν ἐκείνου τοῦ σώματος, ἔνθα ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐμβριθεῖς συζητήσεις ἀνδρῶν διακεκριμένων ἐπὶ παιδείᾳ καὶ πλήρη ἐχόντων γνῶσιν οὐ μόνον τῆς ἡμετέρας, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ξένων νομοθεσιῶν. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ὡς πρότερον εἶπεν ὅτι ἡ κυβέρνησις λαμβάνει βεβαίως τὸ ἑκτακτον τοῦτο μέτρον καὶ παραβλέπει προσωρινῶς ἕνα τῶν ὑπαρχόντων καὶ θεμελιωδῶν μάλιστα νόμων, διὰ νὰ προλάβῃ τὰ παρόντα ἔκτακτα δυστυχήματα καὶ ἐπαναστρέψῃ βραδύτερον εἰς τὸν δῆμον τὸ δικαίωμα τοῦτο. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι εἰς ὅλα τὰ περωτισμένα ἔθνη ὁσάκις ἡ κυβέρνησις βιάζεται νὰ εἰσαγάγῃ ἐκτάκτους νόμους, εἰσάγει αὐτοὺς ὑπὸ ῥητὴν προθεσμίαν, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὁποίας παύει πᾶσα τοιαύτη διάταξις. Συμμεριζόμενος λοιπὸν καὶ αὐτὸς τὰ ἐν τῇ γερουσίᾳ ῥηθέντα, ἀσπάζεται κυρίως τὴν γνώμην τοῦ ἀξιοτίμου γερουσιαστοῦ Κ. Τρικούπη καὶ ταύτην προτείνει ὡς ἐγγιστα. Παρουσιάσας δὲ ἐνταῦθα τροπολογίαν, διὰ νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου, ἀνέγνω ταύτην ἔχουσαν οὕτω. « Μέχρι τριετίας ἀπὸ τῆς καταρτίσεως τοῦ παρόντος νόμου μεθ' ἣν θέλει ἐνεργεῖσθαι παρὰ τοῦ δήμου τῆς πρωτευούσης κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους. » Μετὰ τοῦτο δὲ προσέθηκεν ὁ ἀγορεύων ὅτι ἡ ἀνωτέρω τροπολογία δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ δυσκολίαν τινὰ εἰς τὴν κυβέρνησιν, ἐπειδὴ ἐὰν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας ὁ δῆμος Ἀθηναίων

ῥθάσῃ εἰς ἀκμὴν νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἡ κυβέρνησις θέλει ἀπεκδυθῆ τοῦ τοιούτου βάρους· ἐὰν δ' ἀπροσδοκήτως παρατηρήσῃ ὅτι δὲν ἔρθασεν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, δὲν δύναται νὰ ἐμποδισθῇ πάλιν τοῦ νὰ ἀνανεώσῃ τὸν νόμον διὰ τῆς εἰσαγωγῆς νέου νομοσχεδίου. Ἀλλὰ θέλουσι τὸν ἐρωτήσει ἴσως, διὰ τί νὰ προστεθῇ ὁ περιορισμὸς οὗτος, ἐνῷ ἐὰν θεωρηθῇ ἀναγκαῖον, δύναται νὰ προταθῇ ἡ κατάργησις τοῦ νομοσχεδίου καὶ παρὰ τῆς ἰδίας κυβερνήσεως καὶ παρ' ὁποιουδήποτε βουλευτοῦ; Τὸ κατ' αὐτὸν, ἂν καὶ πιστεύει ὅτι οἱ ὑφιστάμενοι ὑπουργοὶ δὲν εἰσήγαγον τὸ νομοσχέδιον, εἰμὴ μὲ σκοπὸν ἐργμέρου ἐφαρμογῆς, ἐπειδὴ ὅμως οἱ ὑπουργοὶ εἶναι ἄνθρωποι καὶ δὲν δύνανται νὰ τοὺς θεωρήσῃ εἰμὴ θνητοὺς, ἄλλως τε, συνταγματικῶς δὲν ὑποτίθενται ἀδιάσειστοι, δὲν εἶναι συνετὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν θέλουσιν εὑρεθῇ ἴσως καὶ ὑπουργοὶ, οἵτινες δύνανται νὰ ἐπεκτείνωσιν ἄνευ λόγου τὴν διάρκειαν, ἀρεσκόμενοι ἐκ τῆς ἐξουσίας, μεθ' ἧς ἡ διάρκεια αὕτη τοὺς περιβάλλει. Ἐνταῦθα ὅμως δύνανται νὰ τῷ εἴπωσιν ὅτι οἱ ὑπουργοὶ οὗτοι ἐνδεχόμενον νὰ ἔχωσιν ἀπόλυτον βουλευτικὴν πλειονοψηφίαν, καὶ τότε μικρὸς κόπος ἀρκεῖ, διὰ νὰ ἐπιψηφίσωσι νέον περὶ τῆς διαρκείας του νομοσχέδιον. Ἡ παρατήρησις αὕτη βεβαίως εἶναι ὀρθὴ, ἀλλ' ὁ κόπος οὗτος δὲν θέλει εἶσθαι ἀνωφελὴς, διότι ἐφωπλισμένοι εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο οἱ βουλευταὶ μὲ τὰ μαθήματα μακρᾶς πείρας, θέλουσιν ἐπιφέρει πολλὰς εἰς τὸν νόμον τοῦτον βελτιώσεις. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων, ἡ κυβέρνησις ἀποδεχομένη τὴν προθεσμίαν, θέλει καταψεύσει πᾶσαν παρεξήγησιν, ἐπιδεικνύουσα ὅτι κατέφυγεν εἰς τὸ ἔκτακτον τοῦτο μέτρον ἐκ μόνης ἀνάγκης ἀναπεβλήτου καὶ ὅτι θέλει προσπαθήσει νὰ μὴν ἔχῃ ὁ νόμος ἰσχὺν, εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγον χρόνου διάστημα, μεθ' ὃ θέλει ἐπαναφέρει τοὺς δήμους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς εἰς τὴν γλυκεῖαν ἀνάκτησιν δικαιωμάτων, δι' ὧν ἡ πατρικὴ πρόνοια τῆς βασιλείας ἀνέκαθεν τοὺς ἐπροίκισε.

Μετὰ τοῦτον παρετήρησέ τις ὅτι ἐπειδὴ ἡ πρότασις τοῦ προαγορεύσαντος εἶναι τροπολογία, κατὰ τὸν κανονισμὸν ἀπαιτεῖται νὰ τυπωθῇ πρότερον καὶ διανεμηθῇ πρὸς τοὺς βουλευτάς. Διὸ συνίστησι τὴν ἀναβολὴν τοῦ προκειμένου ζητήματος.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἡ τροπολογία οὐδὲ μακρὰ εἶναι οὐδὲ δύσληπτος, διὰ νὰ διανεμηθῇ πρὸς τοὺς βουλευτάς· Ἄλλως τε, ἐὰν ἤθελε θεωρηθῇ ἀναγκαία νὰ προστεθῇ εἰς τὸ νομοσχέδιον, δύναται ἀντὶ τοῦ 1 ἄρθρου νὰ τεθῇ εἰς τὸ τέλος καὶ τότε ἀνεξαρτήτως αὐτῆς προχωρεῖ τὸ σῶμα εἰς τὴν συζήτησιν.

Απήντησεν ὁ τὴν τροπολογίαν προτείνας ὅτι ἂν καὶ ἐκ τῆς μεταθέσεως ταύτης προσγεννᾶται δισταγμός τις εἰς πολλοὺς ἐπὶ τῆς παραδοχῆς τῶν ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρων, δέχεται ὅμως, διὰ νὰ μὴν ὑποθέσωσιν ὅτι προτίθεται τὴν ἀναβολὴν νὰ προστεθῇ ὡς ἀκροτελεύτιον ἄρθρον.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι οἰκεῖος τῆς τροπολογίας τόπος εἶναι τὸ 1 ἄρθρον, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ περιέχεται ἡ λέξις « τοῦ λοιποῦ » ἥτις, ἀφαιρουμένης τῆς τροπολογίας, καθίστησιν ἀόριστον τὴν διάρκειαν, καὶ τότε δὲν συμφωνεῖ τοῦτο μετὰ τῆς τροπολογίας ἣν θέλομεν παραδεχθῇ ὡς ἀκροτελεύτιον ἄρθρον.

Μετὰ μικρὰν ἔτι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀνάπτυξιν, ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ ἐὰν παραδέχηται νὰ συζητηθῇ ἡ τροπολογία ὡς ἀκροτελεύτιον ἄρθρον, ἀπερρίπτο δι' ἀναστάσεως καταρατικῶς. Ἀκολούθως ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη ὡς εἶχε τὸ 1 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως· ἔχει δὲ οὕτως.

« Ἄρθρ. 1. Εἰς τὸν δῆμον τῆς πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου καὶ εἰς τὸν τοῦ Πειραιῶς ἡ ἀστυνομία ἐνεργεῖται τοῦ λοιποῦ διὰ δημοσίων ὑπαλλήλων διοριζομένων ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, αἱ δὲ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τῶν εἰρημένων δύο δήμων ἀπαλλάσσονται τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 2 ἄρθρ. καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτως.

« Εἰς τὸ ἄρθρ. 2 § ά « ἀντὶ εἰς διοικητικὸς ἀστυνόμος » νὰ τεθῶσιν αἱ λέξεις « εἰς διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας· » καὶ ὅπου γίνεται μνεία περὶ διοικητικοῦ ἀστυνόμου, ν' ἀλλαχθῇ ἡ φράσις « εἰς διευθυντὴν διοικητικῆς ἀστυνομίας. »

Ἀποδεχομένου δὲ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ τὴν γνωμοδότησιν ταύτην, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν βαθμὸν τοῦ διοικητικοῦ ἀστυνόμου, ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἐπρεσβεύθη παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἄλλη τις γνώμη, ἧτο δὲ μέλος ἐκείνης, καὶ ὁ νῦν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός. Κατὰ τὴν γνώμην λοιπὸν ταύτην ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἡ ἐπιτροπὴ εἶχε προτείνει ὅτι ὁ διοικητικὸς ἀστυνόμος δὲν πρέπει νὰ ἐξισοῦται μὲ νομάρχην, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ μόνον βαθμὸν τμηματάρχου. Ἀναγνοὺς δ' ἐνταῦθα τὸ μέρος τοῦτο τῶν πρακτικῶν τῆς Γερουσίας, εἶπεν ὅτι συμμεριζόμενος καὶ αὐτὸς τοὺς ἐκτεθέντας ἐν τῇ ἐκθέσει λόγους παρατηρεῖ ὅτι πάντες γνωρίζομεν ὁποῖα τὰ καθήκοντα ἑνὸς ἀστυνόμου, καὶ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται διὰ τὴν θέσιν ταύτην μεγάλη βαρύτης, ὅσον αὐστηρὰ τιμιότης μὲ ἱκανότητα συνωδευμένη, τὰ δὲ

συστατικὰ ταῦτα δύνανται νὰ εὑρεθῶσι συνήθως καὶ εἰς ἀνθρώπους μηδὲν ἄλλο προσὸν ἔχοντας. Ὁ ἀστυνόμος δὲν πρέπει νὰ ἦναι βαρὺς καὶ πλήρης ὄγκου κοινωνικοῦ· τοὐναντίον πρέπει νὰ ἦναι ἐνεργητικός, ἀεικίνητος καὶ εὐπρόσιτος ὅπου τύχῃ. Διὰ τοῦτο δὲν θεωρεῖ πρόσφορον νὰ ἔχῃ βαθμὸν νομάρχου, ἐπειδὴ ἐξισουμένων τῶν βαθμῶν τούτων, θέλει γίνει καὶ σύγχρουσις ὑπηρεσίας, καθ' ὅσον οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἀδύνατον εἶναι, κατὰ τὰ περὶ νομαρχιῶν καθήκοντα, νὰ μὴ συμπέσῃ περίστασις, καθ' ἣν ἡ νομαρχία θέλει ἀναμιχθῇ εἰς τὰ τῆς ἀστυνομίας. Ὅταν δὲ ὁ ἀστυνόμος ἐξισοῦται μετὰ τοῦ νομάρχου καὶ οὐδεμία συνδέῃ τὰ χρέη τῶν ἱεραρχικῶν θέσεων, φυσικὸν εἶναι ὅτι ἡ ἀστυνομία δὲν θέλει ὑπακούει εἰς πολλὰ τὸν νομάρχην καὶ ἡ ὑπηρεσία συγκεχυμένη, θέλει καταστῇ τραγέλαφος ἀληθής. Καὶ εἶναι μὲν βέβαιον ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν περιβάλλεται ὁ ἀστυνόμος μὲ μέγαν βαθμόν, ἀλλ' εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γαλλίας ἐνδημεῖ ὑπὲρ τὸ ἓν ἑκατομμύριον πολιτῶν καὶ ὑπάρχει ἐξ ἐπαγγέλματος μεγάλη τάξις ἀπόρων, ὑπὲρ ἧς οὐδ' ἡ τελευταία μεταβολὴ κατώρθωσε νὰ προνοήσῃ ἔτι τι ὁριστικόν. Ἐν μέσῳ λοιπὸν τοῦ αἰωνίου ἐκείνου σάλου τῶν Παρισσίων ἐννοεῖ ὅτι ἀπαιτεῖται καὶ ἀστυνόμος μὲ βαθμὸν καὶ δύναμιν ἀνάλογον περιβεβλημένος. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν, εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν ὑπάρχουσιν εἰμὴ ὀλίγοι πένητες καὶ εὔκολον εἶναι νὰ διευθύνῃ τὰ ἀστυνομικὰ εἷς τμηματάρχης. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τούτους ἔπεται ὅτι ὁ βαθμὸς τοῦ διοικητικοῦ ἀστυνόμου δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἀνώτερος τοῦ τμηματάρχου. Καὶ τοῦτο μὲν ἀποφαίνεται ἀπολύτως, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν ὑποτεθῇ ὡς ἀντικείμενος πρὸς τὸ νομοσχέδιον παρατηρεῖ ὅτι προκειμένου νὰ ἐκλείψῃ μεταξὺ τούτου καὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, δέχεται νὰ παραδεχθῇ ὡς ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, ἐπειδὴ τότε θέλει ἐκλείψει κἂν ὁ τίτλος « διευθυντής. »

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ὅτι οὐδεὶς φόβος εἶναι νὰ ἔλθωσιν εἰς πάλην αἱ δύω ἀνωτέρω ἀρχαί, διότι ὅ τε νομάρχης καὶ ὁ διοικητικὸς ἀστυνόμος θέλουσιν ὑπάγεσθαι εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ὅστις δύναται νὰ λύσῃ πᾶσαν μεταξύ των διαφοράν, ἐπέτρεψεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι δὶς ἤδη καταλαβὼν τὸ βῆμα ὁ πρὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἀγορεύσας, ἐξέφρασεν ἰδέας καὶ γνώμας, τὰς ὁποίας τροποποιῶν ἔπειτα, ἠθέλησε νὰ κολάσῃ. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου πραγματευόμενος, ἠθέλησε νὰ προσβάλῃ αὐτήν, ἀλλὰ συμπεραίνων τὸν λόγον, παρεδέχθη ταύτην

ἐξ ὁλοκλήρου, ἐπιφυλαττόμενος μόνον νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς τοῦ νόμου προσωρινότητος. Ἔδη δὲ πάλιν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου ἀγορεύων, ἀποκρούει τὴν λέξιν « διευθυντὴς » καὶ διατείνεται ὅτι ὁ διοικητικὸς ἀστυνόμος πρέπει νὰ ἔχῃ βαθμὸν τμηματάρχου, ἐπειδὴ οὕτως ἀπεφήνατο, ὡς λέγει, ἄλλοτε καὶ ἡ γερουσία, ὡς ἐὰν ἡ γνώμη ἐκείνης ἦτον ὑποχρεωτικὴ διὰ τὴν βουλήν· ἀλλ' ἔπειτα πάλιν ἐπανερχόμενος, παραδέχθη τὸν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ βαθμόν, ἀκούμενος μόνον νὰ ἀποκρούσῃ τὴν λέξιν « διευθυντής. » Διὰ τί ὅμως ἀπαρέσκεται τόσον εἰς τὴν λέξιν ταύτην, ἢ τί πλειότερον προσθέτομεν εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἐὰν ἀντὶ τοῦ « διοικητικὸς ἀστυνόμος » εἴπωμεν « διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας; » Μήπως καὶ πολλοὶ τῶν νομαρχῶν δὲν ὑπῆρξαν διευθυνταὶ νομαρχίας; μήπως καὶ ὁ τὸ πολυτεχνεῖον διέπων δὲν καλῆται διευθυντής; καὶ αὐτὸς δὲ τοῦ νομισματοκοπείου ὁ προϊστάμενος, ὡς τοσοῦτοι ἄλλοι, μήπως δὲν φέρῃ τὸν αὐτὸν τίτλον; ἡ λέξις λοιπὸν « διευθυντὴς » δὲν ἔχει τι ἐξαιρετικὸν καὶ πολλαὶ ἀρχαὶ περιεβλήθησαν μέχρι τοῦδε μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο· ὥστε δὲν βλέπει τίς ὁ λόγος, δι' ὃν ὁ προαγορεύσας τοσοῦτον ἀποδοκιμάζει αὐτήν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἡ λέξις « ἀστυνόμος » δὲν ἔλαβε τοσοῦτον εὐσχήμων σημασίαν, καὶ ἂν παραδεχθῶμεν τὴν λέξιν ταύτην, ἀμφιβάλλει ἐὰν πρόσωπόν τι καταλληλον ἀναδεχθῇ τὰ ἀστυνομικὰ χρέη, τὸν τίτλον τοῦτον ἀποδεχόμενος. Ἐνῷ ἡ λέξις διευθυντὴς ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν μεταβάλλει τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐγκλείει τι ἀξιοπρεπὲς καὶ εὐφημότερον. Ἀλλ' ὁ προαγορεύσας ἐπιθυμῶν, φαίνεται, νὰ ὑπερισχύσῃ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ γνώμη του, ἐπιμένει οὐχὶ εὐλόγως κατὰ τῆς λέξεως ταύτης, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ὁ ὑπουργὸς αὐτὸς τὴν παρεδέχθη, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν αὐτὴν ὁ ἀστυνόμος ὀνομάζεται préfet de police, ὁ ἐστὶ νομάρχης τῆς ἀστυνομίας, ἂν καὶ οὐχ ἧττον ὑπάρχει ἐντὸς τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ νομάρχης. Ἡ λέξις δὲ « διευθυντὴς » δὲν δύναται νὰ φέρῃ σύγχρουσιν τῆς ὑπηρεσίας, ἐπειδὴ αἱ λέξεις δὲν μεταβάλλουσι τὰ πράγματα, καὶ θέλουσιν εἶσθαι διαγεγραμμέναι τὰ ὅρια ἑκατέρας τῶν ἐξουσιῶν. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν δύνανται νὰ ἐπισυμβῶσι ταῦτα καὶ ἡ λέξις ἀστυνόμος δὲν ἔχει τι εὔσχημον, ἡ ἐπιτροπὴ ἔθηκεν ὡς καταλληλοτέραν τὴν λέξιν « διευθυντής. »

Ἀπήντησεν αὐτὸς ὅτι ἐὰν ἐνοεῖτο ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος, δὲν ἤθελον λεχθῇ παρ' αὐτοῦ τόσοι λόγοι. Ἐπειδὴ ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, δὲν προέθετο νὰ καταπολε-

μήσῃ αὐτὴν, ὑπείκων καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτῆς σχηματισθεῖσαν πρόληψιν, ἀλλ' ὡς ἐκ προοιμίων εἶπεν ὅτι ἤθελησε μόνον νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν δημοτικὴν ἀρχήν, ὑποδεικνύων ὅτι δὲν ἀπέτυχον τὰ ἀστυνομικὰ ἀπὸ κακὴν θέλησιν ἢ ἀνικανότητα προσώπων, ἀλλὰ δι' οὓς ἐξέθηκεν ἤδη λόγους. Ἀφοῦ δ' ἀνέπτυξε τὴν ἰδέαν ταύτην, δὲν ἤθελησε νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου κοινὴν γνώμην, καὶ ἀποδεχόμενος αὐτό, ἠρκέσθη νὰ ἐκφράσῃ μόνον τοὺς δισταγμούς του. Ἡ σειρὰ λοιπὸν τῆς ἀγορεύσεώς του τῷ φαίνεται λογικὴ καὶ δὲν περιέπεσεν, ὡς ἐνόει ὁ εἰσηγητὴς, εἰς οὐδεμίαν ἀντίφασιν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν λέξιν « διευθυντὴς » δὲν ἐπολέμησε ξηρὰς λέξεις, οὐδ' εἶπεν ὅτι ἐπειδὴ παρεδέχθη ἡ γερουσία τὸν βαθμὸν τμηματάρχου, ἡ γνώμη αὕτη πρέπει νὰ ἦναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὴν βουλήν. Ἀλλ' ἀναπτύσσων μόνον ὁποία τις ἰδέα ἐπεκράτησε τότε ἐν τῇ Γερουσίᾳ, ἐπέφερεν ὅτι συμμεριζόμενος καὶ αὐτὸς τὴν γνώμην σώματος, ἔνθα πολλαὶ ὑπάρχουσιν ἱκανότητες, θεωρεῖ ἀρκοῦντα διὰ τὸν ἀστυνόμον τὸν βαθμὸν τμηματάρχου. Δὲν εἶναι δὲ οὔτε παράδοξον οὔτε ἄτοπον ν' ἀσπασθῇ, ὅταν θέλῃ τὸ σῶμα, ἰδέαν τινὰ ὑγιᾶ τῆς Γερουσίας, ὡς καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἀσπάζεται, οἱανδήποτε γνώμην τῆς βουλῆς ἐκτιμήσῃ. Καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν ἀπολύτως περὶ τοῦ προκειμένου βαθμοῦ τοῦ ἀστυνόμου, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῆς πάλιν ἰδέας ὁρμώμενος, εἶπεν ὅτι ἐὰν πρόκηται σχετικῶς νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ ἐκθέσεως καὶ νομοσχεδίου, προτιμᾷ τὴν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἐκφρασιν, ὡς μικρότερόν τι ὑποδηλοῦσαν. Παρετήρησε δ' ὅλα ταῦτα, ἐπειδὴ δὲν νομίζει καλὸν νὰ ὑψωθῇ πλειότερον τῶν ὁρίων της ἡ ἀστυνομία, οὐδὲ νὰ καταστήσωμεν αὐτὴν ὑπουργεῖον, ἐπειδὴ ἀναλόγως τοῦ στενοῦ ἡμῶν κύκλου πρέπει νὰ ῥυθμισθῇ καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῆς ἀστυνομίας. Καὶ ἐπεμαρτυρήθη μὲν ὁ εἰσηγητὴς τὸν διευθυντὴν τοῦ πολυτεχνείου, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν προεξάρχων διανοητικῶν ἔργων, καλλιεργεῖ τὸ πνεῦμα καὶ ἐκτείνει τὸν κύκλον αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ καταστήματος μόνον, ἐνῷ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀστυνόμου εἰσὶν ὡρισμένα καὶ συναφῆ μὲ τὴν κοινωνικὴν τάξιν ἑκάστου τῶν πολιτῶν ὡς ἐκ τῆς δικαιοδοσίας του, καὶ ὑφ' οἱονδήποτε τίτλον δὲν δύναται νὰ ἦναι εἰμὴ ἀστυνόμος ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν ἐνεργῶν καὶ εἰς ὀλιγίστους ὡρισμένους ὑπαλλήλους περιοριζόμενος. Ἄλλως τε, δὲν ἀγνοοῦμεν τὰ χρέη αὐτοῦ, καὶ ὡς ἀστυνόμος ἐμφανιζόμενος εἰς τὸν ὑπουργὸν θέλει ἀναφέρει ὅτι αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο συνέβη ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἀλλ' εἰς τὴν Γαλλίαν, εἶπεν, ὀνομάζεται ὁ ἀστυνόμος « préfet de police », τότε ὅμως δυνάμεθα νὰ μιμώ-

μεθα περὶ τὰ τοιαῦτα τὴν Γαλλίαν, ὅταν καὶ ἡ κατάστασις ἡμῶν προσεγγίσῃ τὸ μεγαλεῖον ἐκείνης. Ἀντὶ δὲ τούτων, προτιμότερον νομίζει νὰ μιμώμεθα σήμερον τὴν Γαλλίαν εἰς τὰς ὡρίμους νομοθεσίας της καὶ τὰς ὑγιεῖς ἐλευθερίας, ὅσας εἰς τοὺς πολίτας της ἀπονέμει καθ' ὅσον εἶναι ἐφαρμοστέαι εἰς τὸν τόπον καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας μας. Ἄλλως τε, ἡ ἀστυνομία τῶν Παρισίων ἔχει ἱστορικήν τινα καταγωγὴν ἀρχομένη ἀπὸ ἐποχάς, αἱ ὁποῖαι ἔδιδον εἰς τὴν ἀσυνομίαν ἄλλην ἐξουσίαν, τῆς ὁποίας ἡμεῖς εὐτυχῶς δὲν χρῄζομεν, διὰ τοῦτο καὶ φυσικὸν ὑπῆρξεν ἀστυνόμος καὶ πρόσωπα ἄλλα ἐπισημότερα. Ἐὰν δὲ περιεβάλλετο οὗτος μὲ μέγαν τίτλον, οὐ μόνον ἐξετείνοντο αἱ ἐνέργειαί του ἐντὸς τῆς ὅλης Γαλλίας, ἀλλ' εἰσέδυεν ἔτι καὶ εἰς αὐτὰ τῶν ἄλλων μοναρχιῶν τὰ ἀπόκρυφα, ἐξ ὧν ὀλίγα τὸν ἐλάνθανον ἴσως. Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι ἡ ἀστυνομία ἐκεῖσε, καὶ διὰ τοῦτο ἀναλόγως τῆς ἐντολῆς της ἔλαβε καὶ τὸν τίτλον αὐτῆς. Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δὲν συμβαίνει εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς περιωτισμένης εὐρώπης· ἀφοῦ δὲ εἰς ἔθνη μεγάλα καὶ κρατιὰ δὲν γίνεται τοῦτο, ἂς κρίνῃ ἕκαστος ἐὰν ἁρμόζῃ νὰ πραγματοποιηθῇ παρ' ἡμῖν· καὶ ὅμως οὐδ' εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀστυνόμου τῶν Παρισίων, δυνάμεθα ἐρκέσθη ὁ εἰσηγητὴς, διότι ἐνῷ μὲν ἐκεῖνος σημαίνει προϊσταμένον τῆς ἀστυνομίας τῶν Παρισίων, ὁ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ὑποστηριζόμενος εἶναι λίαν εὐρύτερος, δυνάμενος νὰ περιλάβῃ ἐξουσίαν πλειοτέραν ὅσης χρῄζομεν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἡ πρωτεύουσα εἶναι ἡ γενικὴ πόλις ὅλου τοῦ κράτους, εἶναι πόλις τῶν πόλεων, καὶ ὁ ἀστυνόμος αὐτῆς φέρει χαρακτῆρα πολιτικὸν, ὡς καὶ ὁ νομάρχης, ἀναλόγως λοιπὸν τοῦ τοιούτου πολιτικοῦ χαρακτῆρός του πρέπει νὰ κανονισθῇ καὶ ὁ βαθμὸς καὶ ἡ ὀνομασία του, ὥστε καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ νομάρχου, ὃν ἀπονέμει εἰς αὐτὸν τὸ νομοσχέδιον, καὶ ἡ ὀνομασία τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας, ἣν προτείνει ἡ ἐπιτροπὴ, εἶναι καταλληλότατα.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι τὰ πράγματα διὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῶν ὀνομάτων δὲν μεταβάλλονται· ἂν ὅμως διὰ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ τίτλου τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ἠδυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν ἐμβριθεστέραν καὶ σοβαροτέραν τὴν ἀρχὴν, νομίζει ὅτι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ὠφέλιμον, καὶ συντελεστικὸν εἰς τὸν ἐξαιρετικὸν σκοπὸν, πρὸς ὃν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο γίνεται. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτου, ἀφοῦ εἰς τὸν διοικητικὸν ἀστυνόμον ὑπάγονται τόσοι ὑπαστυνόμοι καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες

ἁρμόζει ἡ ὀνομασία διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, καὶ ταύτην ὑποστηρίζει.

Παρετήρησε καὶ ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι μεταβαλλομένης τῆς δικαιοδοσίας ἀρχῆς τινὸς, ἀνάγκη εἶναι νὰ συμμεταβληθῇ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ ἐρωτηθεῖσα περὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως αὐτὴν ἔχουσαν οὕτω.

ά) Εἰς τὸ ἄρθρον 2 § α. ἀντὶ « εἰς διοικητικὸς ἀστυνόμος » νὰ τεθῶσιν αἱ λέξεις « εἰς διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας· » καὶ

β') Ὅπου γίνεται μνεία περὶ διοικητικοῦ ἀστυνόμου, ν' ἀλλαχθῇ ἡ φράσις « εἰς διευθυντὴν διοικητικῆς ἀστυνομίας. »

Κατ' αὐτὴν δὲ διορθωθὲν τὸ 2 ἄρθρον ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτω.

« Ἄρθρ. 2. Ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, διὰ μὲν τὴν πρωτεύουσαν προσδιορίζονται ὡς ἑξῆς.

ά) Εἷς διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ἔχων βαθμὸν νομάρχου.

β') Εἷς ὑπαστυνόμος ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων.

γ') Εἷς ὑπαστυνόμος ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας τοῦ δήμου Ἀθηνῶν.

δ') Τέσσαρες ὑπαστυνόμοι, εἷς εἰς ἕκαστον τμῆμα τῆς πόλεως.

ε) Πεντήκοντα ἀστυνομικοὶ κλητῆρες. »

Διὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ εἷς ὑπαστυνόμος, ἐκπληρῶν ὅλα τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα καὶ πέντε κλητῆρες.

Ὁμοίως δὲ δι' ἀναστάσεως ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ 3 ἄρθρον ὑποστὰν τὴν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς προταθεῖσαν διόρθωσιν καὶ ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 3. Ὅλοι οἱ ὑπαστυνόμοι καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες θέλουν διατελεῖ ὑπὸ τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ 4 ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις ὅτι ἡ διδομένη εἰς τὴν διοικητικὴν ἀστυνομίαν ὑπαλληλία εἶναι λίαν ἐκτενής. Προτείνει λοιπὸν νὰ λείψῃ ὁ εἷς ὑπογραμματεύς.

Μὴ ὑποστηριχθείσης ὅμως τῆς γνώμης ταύτης παρ' ἑτέρου, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ 4 ἄρθρον διορθωθὲν κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ τὸ μετ' αὐτὸ 5· ἔχουσι δ' οὕτω.

« Ἄρθρ. 4. Παρὰ τῷ διευθυντῇ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας

διορίζεται εἰς γραμματεὺς μὲ βαθμὸν τμηματάρχου Ε'. τάξεως, εἰς ὑπογραμματεὺς καὶ δύο γραφεῖς.

Παρὰ τῷ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων ὑπαστυνόμῳ διορίζεται εἰς βοηθὸς καὶ εἰς γραφεύς, παρὰ δὲ τῷ ὑπαστυνόμῳ Πειραιῶς εἰς βοηθός.

Ὁ διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ καὶ οἱ ὑπαστυνόμοι θέλουν διορίζεσθαι ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Οἱ δὲ ὑπογραμματεῖς, βοηθοί, γραφεῖς καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μόνον.

Ἄρθρ. 5. Ἀπόντος ἢ κωλυομένου τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά του· ἀπόντος δὲ ἢ κωλυομένου τοῦ ὑπαστυνόμου Πειραιῶς καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων, οἱ βοηθοὶ αὐτῶν ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντά των· κωλυομένου δέ τινος τῶν ὑπαστυνόμων, ἀναπληροῖ προσωρινῶς αὐτὸν εἷς τῶν ἄλλων ὑπαστυνόμων τῶν τμημάτων, κατὰ διαταγὴν τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ 6 ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις ὅτι μετὰ τὴν ἐν τῷ πρώτῳ παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου λέξιν « διαταγμάτων » πρέπει νὰ προστεθῇ « ἰσχὺν νόμου ἐχόντων, » ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἡ λέξις « διατεταγμένα » νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς λέξεως « νενομοθετημένα » διότι βέβαια ἐννοοῦνται τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου διατασσόμενα.

Ὑποστηρίζων καὶ ἕτερος τὰς παρατηρήσεις ταύτας παρετήρησεν ὡς πρὸς τὴν πρώτην ὅτι διατάγματα ἐννοοῦνται τὰ πρὸ τῆς μεταβολῆς, ἅτινα ἔχουσιν ἰσχὺν νόμου, διάταγμα δὲ νεώτερον μὴ στηριζόμενον εἰς νόμον δὲν δύναται νὰ ὁρίσῃ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀστυνόμου· ὡς πρὸς τὴν δευτέραν δὲ παρατηρεῖ ὅτι τῷ ὄντι πρέπει νὰ τεθῇ ἀντὶ τῆς λέξεως « διατεταγμένα » ἡ λέξις « νενομοθετημένα » ἢ νὰ προστεθῇ εἰς τὴν πρώτην ἡ λέξις « νομίμως· » διότι ἡ σαφήνεια εἰς τοὺς νόμους εἶναι πρωτιμωτέα, καὶ δὲν πρέπει ν' ἀφίνωνται ὑπονοούμενα, διότι δύνανται καὶ νὰ παρανοηθῶσι.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι διατάγματα δὲν εἶναι μόνον τὰ πρὸ τῆς μεταβολῆς ἰσχὺν νόμου ἔχοντα, ἀλλὰ καὶ ὅσα πρὸς ἐκτέλεσιν ὑπαρχόντων νόμων ἐκδίδονται, ὥστε ἡ προσθήκη « ἰσχὺν νόμου ἐχόντων » εἶναι περιττὴ καὶ « διατεταγμένα » δὲ εἶναι τὰ ὑπὸ νόμων διατεταγμένα, διότι

ἐννοεῖται ὅτι οὐχὶ ἄλλος τις ἀλλ' ὁ νόμος διατάσσει· ὥστε καὶ ἡ προσθήκη τοῦ « νομίμως » πλεονάζει.

Ἡ βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ προέδρου ἂν παραδέχηται τὴν προσθήκην τῆς λέξεως « νομίμως » πρὸ τῆς ἐν τῷ Ε'. παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου « διατεταγμένα » παρεδέχθη αὐτὴν δι' ἀναστάσεως, καὶ κατ' αὐτὴν ὁλόκληρον τὸ ἄρθρον ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 6. Ὁ διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας τῶν δήμων τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς θέλει ἐνεργεῖ εἰς τὴν περιφέρειάν του ὅλα τ' ἀστυνομικὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἀναπτύσσονται διὰ νόμων ἢ διαταγμάτων εἰς τὰς διοικητικὰς ἢ δημοτικὰς ἀρχάς. Ἔχει δὲ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς βεβαιώσεως τῶν γενομένων ἀξιοποίνων πράξεων, κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρ. 17 καὶ 18 τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ ἑπομένως τὰ ὡς πρὸς τοῦτο δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων κατὰ τὰ ἄρθρ. 153, 157 καὶ 159.

Θέλει ἐνεργεῖ ὡσαύτως εἰς τὸν δῆμον τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ πρὸς διάλυσιν στασιαστικῶν συναθροίσεων, συμφώνως μὲ τὰ περὶ τούτου νομίμως διατεταγμένα, καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνταποκρίνηται κατ' εὐθείαν μ' ὅλας τὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους, τὰς ἐπιφορτισμένας μ' ἀστυνομικὰ χρέη, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του, καὶ νὰ ὑποβάλλῃ προτάσεις περὶ διορισμοῦ καὶ παύσεως τοῦ ὑπαλλήλου εἰς αὐτὸν προσωπικοῦ.»

Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ 7 ἄρθρου, παρετήρησέ τις ὅτι, ἀφοῦ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηνῶν ἐστερήθη σήμερον τῶν λοιπῶν αὐτοῦ ἀστυνομικῶν δικαιωμάτων, διὰ τὸν λόγον τῆς γενικῆς ἀσφαλείας, καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ὅθεν εὑρίσκεται ἡ ἀστυνομία τῆς πρωτευούσης, ὡς ἂν δὲν ἤρκει ἡ τοιαύτη ἀποστέρησις τῶν τιμαλφεστέρων αὐτοῦ δικαιωμάτων, προτείνεται διὰ τοῦ 3 παραγράφου τοῦ 7 ἄρθρου νὰ ὑπάγωνται εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας καὶ αὐτοὶ οἱ ἀγροφύλακες τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, οἵτινες ἔχουσιν ἀποστολὴν νὰ φυλάττωσι τοὺς κήπους, ἀμπελῶνας καὶ ἀγροὺς τῶν κατοίκων, καὶ πρέπει νὰ ἐκπηγάζωσιν ἐκ τῆς ἐλευθέρας αὐτῶν ἐκλογῆς, καὶ οὐχὶ νὰ διορίζωνται καὶ παύωνται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας. Ἔπειτα τὸ νομοσχέδιον ἀπαιτεῖ νὰ γίνηται ὁ διορισμὸς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ ἀρμοδίου δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἀλλ' ἂν τοῦτο δὲν συμφωνῇ μετὰ τοῦ ἀστυνόμου, τότε τί θέλει γείνει; Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ δίκαιον εἶναι ν' ἀφεθῇ εἰς

τὸν δῆμον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ ὁ ἴδιος τὰ πρόσωπα, εἰς ἃ θέλει ἐμπιστευθῆ τὴν φύλαξιν τῶν κτημάτων τῶν δημοτῶν, καὶ σκάνδαλα δύναται νὰ φέρῃ ἀσυμφωνία τις μεταξὺ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, προτείνει νὰ ὑπάγωνται μὲν οἱ ἀγροφύλακες εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, νὰ διορίζωνται δὲ καὶ παύωνται ὑπὸ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν κατὰ τὰ προνενομοθετημένα.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι ἂν ἀφίνετο ἐκ μονομερείας εἰς μόνον τὸν διευθυντὴν τῆς ἀστυνομίας ὁ διορισμὸς καὶ ἡ παῦσις τῶν ἀγροφυλάκων, ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀδικεῖται ὁ δῆμος μὴ λαμβάνων μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον θέλει χρησιμεύσει εἰς ὑπηρεσίαν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου δήμου· ἂν ὅμως ἀφεθῇ εἰς μόνον τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, τότε ὁ σκοπός, χάριν τοῦ ὁποίου δίδονται καὶ οἱ ἀγροφύλακες ὡς ὄργανα τῆς γενικῆς ἀστυνομίας, ὑπαγόμενοι ὑπ' αὐτήν, ματαιοῦται· διότι ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ὄργανα, εἰς τὸν διορισμὸν τῶν ὁποίων δὲν λαμβάνει κανὲν μέρος. Ἀναγκαία λοιπὸν εἶναι ἡ συνδρομὴ ἀμφοτέρων, τοῦ τε διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας καὶ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι ὁ παρὼν νόμος δὲν προβλέπει τί θέλει γίνεσθαι ἐν περιπτώσει ἀσυμφωνίας τῶν ῥηθέντων μερῶν, καὶ τὴν ἔλλειψιν ταύτην πρέπει νὰ ἀναπληρώσῃ ἡ βουλή. Πρὸς τοῦτο δὲ νομίζει ὅτι, ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο δὲν εἶναι νομοθετικόν, ἀλλ' ἀνάγεται μᾶλλον εἰς ἐκτέλεσιν καθηκόντων, τῶν ὁποίων ὁ προσδιορισμὸς ἀνήκει εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν, καθὼς ἐπὶ τοῦ περὶ νομαρχῶν νόμου ἡ βουλὴ ἀρῆκεν εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα νὰ προσδιορίσῃ διὰ βασιλικῶν διαταγμάτων τὰ καθήκοντα αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα δύναται νὰ προστεθῇ ἐν τῷ τέλει τοῦ 7 ἄρθρου. « Τί θέλει δὲ γίνεσθαι ἐν περιπτώσει διαφωνίας θέλει προβλέψει Βασ. Διάταγμα. »

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι μέχρι τοῦδε ὁ δήμαρχος μετὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου διώριζε τοὺς ἀγροφύλακας, διὰ τοῦ παρόντος νόμου καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ δημάρχου μεταβιβάζεται εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, ἡ δὲ δικαιοδοσία τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου παντάπασι δὲν προσβάλλεται· διότι ὡς πρὸς τούτους ἰσχύει ἐντελῶς ὁ νόμος ὁ κανονίζων τὰ καθήκοντα τῶν ἀγροφυλάκων καὶ τὸν διορισμὸν αὐτῶν.

Ἐπανέλαβεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας ὅτι εἶναι ὅλως διόλου ἄδικον νὰ μὴ διορίζωσιν οἱ ἴδιοι πολῖται τοὺς ἀνθρώπους τῆς

ἐμπιστοσύνης των διὰ νὰ φυλάξωσι τὰ κτήματα αὐτῶν, ἀλλὰ νὰ ὑπόκηνται καὶ εἰς τοῦτο ὑπὸ τὴν θέλησιν τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας, ὡς ἂν διοριζομένων τῶν ἀγροφυλάκων ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, περιωρίζετο ἡ ἐνέργεια τῶν ὑπαλλήλων τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας· ὑποστηρίζει λοιπὸν καὶ αὖθις τὴν πρότασίν του.

Ἀπήντησεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι αὐτὸς ἐπεθύμει ὁλόκληρος ἡ ἀγροτικὴ ἀστυνομία νὰ μὴ ὑπαχθῇ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, ἀλλ' ἀφοῦ ἅπαξ ἐμπεριελήφθησαν καὶ οἱ ἀγροφύλακες εἰς τὸ γενικὸν μέρος τῆς ἀστυνομίας, δὲν δύναταί τις ν' ἀφαιρέσῃ ἤδη ἀπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν· διότι ὅταν οὗτος δὲν λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν, ἡ ἐπὶ τούτων ἐπιστήρισις καὶ ἡ ἐπ' αὐτῶν συνδρομὴ ἀποβαίνουσι ματαιόταται.

Ἀντέταξεν ἄλλος ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν ἀγροφυλάκων εἶναι ἡ ἐπιστήρισις τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῶν πολιτῶν, ἐπομένως εἰς τούτους μόνους ἀνήκει ἡ ἐκλογὴ τῶν φυλάκων τῶν κτημάτων των. Ἡ δὲ ἀστυνομία τῆς πρωτευούσης ἐπιστηροῦσα τὴν γενικὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς καὶ ὅλης τῆς ἐπαρχίας δὲν πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἐπὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἀγροφυλάκων, ὅστις δὲν ἔχει τι κοινὸν μὲ τὸν σκοπὸν τῆς γενικῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως. Εἰς τὴν πρωτεύουσαν μάλιστα εἶναι συνήθεια νὰ διορίζωσιν οἱ ἰδιοκτῆται ἕνα, ἢ πλείονας ἀμπελοφύλακας καὶ δενδροφύλακας κατὰ τὸν καιρὸν τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν. Ἤθελεν εἶσθαι λοιπὸν γελοῖον νὰ ζητῇ τις νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὸν διορισμὸν τούτων καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας. Τούτου ἡ ἐπαγρύπνησις μένει ἀπεριόριστος, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ κανὲν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἀγροφυλάκων, τῶν ὁποίων ἡ ἐκλογὴ ἀπόκειται ἰδίως εἰς τοὺς δημότας, εἰς οὓς ἀνήκουσι καὶ τὰ κτήματα. Ἂν ὅμως ἡ βουλὴ θέλῃ ν' ἀφέλῃ ὅλας τὰς ἐλευθερίας τοῦ δήμου τῶν Ἀθηνῶν, ἂς καταργήσῃ καὶ τὸν δήμαρχον αὐτῶν.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι, ὅταν ἔκτακτοί τινες περιστάσεις ἀπαιτῶσιν ἔκτακτόν τινα νόμον φέροντα κολοβώσιν τῶν δικαιωμάτων μέρους τινὸς χάριν τοῦ ὅλου, πάντες συναισθάνονται τὴν λύπην, ἣν καὶ οἱ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀνήκοντες, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τοῦ ὅλου πρέπει νὰ ὑπερισχύσῃ. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν ἡ σκέψις ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ἂν συνέφερε νὰ γίνῃ ὁ ἔκτακτος οὗτος νόμος. Ἀφοῦ ὅμως τοῦτο συνωμολογήθη, καὶ ἀνεπέμφησαν εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ἀστυνο-

μίας καὶ οἱ τρεῖς κλάδοι αὐτῆς, ἐννοεῖται ὅτι εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπαχθῇ καὶ ὅλον τὸ προσωπικὸν τῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας. Τούτου δὲ γινομένου, δὲν δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ ὑπ' αὐτὸν διατελέσοντος προσωπικοῦ. Οἱ ἀγροφύλακες π. χ. ἐνῷ ἐπιτηροῦσι τὰ κτήματα τῶν πολιτῶν, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ βεβαιώνωσι τὰ πταίσματα ἢ κακουργήματα τὰ κατὰ τοὺς ἀγροὺς γινόμενα, ἤθελεν εἶσθαι λοιπὸν ἀσυνεπὲς ὁ μὲν διοικητικὸς ἀστυνόμος νὰ ἔχῃ τὴν εὐθύνην τοῦ νὰ καταδιώκῃ ὅλα τὰ πταίσματα, τὰ δὲ ὄργανα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται, νὰ μὴ διορίζωνται ὑπ' αὐτοῦ, τότε ὁ διευθυντὴς θέλει δικαιολογεῖσθαι λέγων ὅτι δὲν ἔχει τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων, καὶ δὲν δύναται νὰ ἦναι ὑπεύθυνος. Ἐὰν ὅμως ἀνεξαρτήτως τῶν ἀγροφυλάκων, οἵτινες θέλουσιν εἶσθαι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας, ἢ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἢ οἱ ἰδιῶται ἰδιοκτῆται θέλωσι νὰ διορίσωσι καὶ ἄλλους ἀγροφύλακας, ἔχοντας ὡς τὴν ἐντολήν μόνην τὴν τῶν κτημάτων ἐπιτήρησιν πρὸς πλείονα ἀσφάλειαν αὐτῶν, τοῦτο βέβαια δὲν δύναταί τις νὰ ἐμποδίσῃ· ἀλλὰ νὰ προτείνηται νὰ μὴ διορίζωνται οἱ ἀγροφύλακες ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας ἐνῷ ὑπόκεινται εἰς αὐτόν, τοῦτο εἶναι ἄτοπον. Ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν καὶ μετὰ τὸν πρῶτον ἀγορεύσαντα ὁμιλήσας ἐξέθεσεν.

Ἀντείπεν ἄλλος ὅτι ὅστις ἔχει εὐθύνην τινὰ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἐνέργειαν ἐλευθέραν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου διὰ πᾶσαν βλάβην γινομένην εἰς τὰ δένδρα καὶ τὰ κτήματα τοῦ δήμου Ἀθηνῶν, ὁ παθὼν ταύτην ἰδιοκτήτης θέλει ζητήσει ἱκανοποίησιν παρὰ τοῦ δήμου, ὅστις ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὴν πληρώσῃ. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἔχῃ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ αὐτὸς τοὺς ἀγροφύλακας ἐκλέγων ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης του. Ἂν δ' ἀνατεθῇ εἰς ἄλλον ἡ ἐκλογή, πρέπει ν' ἀπαλλαγῇ ὁ δῆμος τῆς εὐθύνης τῆς ἀποζημιώσεως. Δὲν πρέπει δὲ ν' ἀφαιρῶνται τὰ δικαιώματα τῶν δήμων, διότι τὰ ἀποτελέσματα δὲν εἶναι εὐάρεστα, ὡς δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἐξ ἄλλων παραδειγμάτων· καθότι ἀφοῦ ἀφαιρεθῇ ἡ διαχείρισις τῆς δημοτικῆς περιουσίας ἀπό τινων δήμων, αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ κατεστράφησαν.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀνέπτυξεν ὅτι ἐκ τῆς συζητήσεως δ' ὁ προτάσεις εἰς ὑπερροπίαν ἐξέρχονται· α' οἱ ἀγροφύλακες νὰ ὑπαγωνται εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, νὰ διορίζωνται δὲ καὶ παύωνται ὑπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς

κατὰ τὰ προενομοθετημένα· β') νὰ μείνῃ τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει, ἐν τέλει δ' αὐτοῦ νὰ προστεθῇ ἡ φράσις « τί θέλει δὲ γίνεσθαι ἐν περιπτώσει διαφωνίας θέλει προβλέψει Β. Διάταγμα. » Καὶ ἠρώτησε τὴν βουλὴν ἂν παραδέχηται τὴν πρώτην, ὡς ἀπωτέραν, ἡ δὲ βουλὴ ἀπέρριψεν αὐτὴν δι' ἀναστάσεως, παρεδέχθη δὲ τὴν δευτέραν ὁμοίως δι' ἀναστάσεως.

Μετὰ τοῦτο παρετήρησέ τις ὅτι ἐπειδὴ αἱ ὑπάρχουσαι διατάξεις περὶ καθηκόντων τῶν ἀγροφυλάκων δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς, ὡς μὴ παρέχουσαι τὰς ἀναγκαίας εὐθύνας, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπεκταθῶσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν προτείνει νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν « ἀγροφύλακες » ἡ φράσις « τῶν ὁποίων τὰ καθήκοντα καὶ αἱ εὐθύναι θέλουσι προσδιορισθῇ διὰ Β. Διαταγμάτων. »

Ἀπαντήσαντος δέ τινος ὅτι διὰ νὰ ὁρισθῶσι τὰ καθήκοντα ταῦτα ἀπαιτεῖται νόμος, καὶ μηδενὸς ἄλλου ὑποστηρίξαντος τὴν προρρηθεῖσαν πρότασιν, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 7 ἄρθρον ὡς ἀνωτέρω ἐτροπολογήθη, ἔχον οὕτως.

«Ἄρθρ. 7. Οἱ ὑπαστυνόμοι τῶν τεσσάρων τμημάτων τῆς πόλεως θέλουν ἐκτελεῖ τὰ ἀστυνομικὰ τῶν καθήκοντα ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ τμήματός του ἕκαστος. Ὁ ὑπαστυνόμος, εἰς τὸν ὁποῖον θέλει ἀνατεθῇ τὸ περιέχον τὴν ἀγορὰν τῶν τροφίμων τμῆμα, θέλει ἐκπληροῖ καὶ τὰ χρέη τοῦ ἀγορανόμου. Οἱ λοιποὶ ὡσαύτως ὑπαστυνόμοι θέλουν ἐκτελεῖ τὰ κανονισμένα δι' ἕκαστον αὐτῶν καθήκοντα.

Ἅπαντες οἱ ὑπαστυνόμοι οὗτοι διατελοῦντες ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ὑπόκεινται καὶ εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναφαιτικῶν καθηκόντων.

Οἱ ἀγροφύλακες τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὑπάγονται μὲν εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας ὑπαστυνόμον, διορίζονται δὲ καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ ἀρμοδίου δημοτικοῦ συμβουλίου. Τί δὲ θέλει γίνεσθαι ἐν περιπτώσει διαφωνίας θέλει προβλέψει Β. Διάταγμα.»

Μετὰ τοῦτο ἀναγνωσθὲν τὸ 8 ἄρθρον, μηδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ὑπαρχούσης, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως·

Ἄρθρ. 8. Ὁ διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ὑπάγεται ἀμέσως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ 9 ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις ὅτι οἱ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας εἶναι πολὺ ἀνώτεροι τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν καταστάσεως, καὶ πρέπει νὰ ἐλατ-

τωθῶσι, τοῦ μὲν διευθυντοῦ εἰς 300, τοῦ γραμματέως αὐτοῦ εἰς 150, τοῦ ὑπογραμματέως εἰς 100, καὶ τῶν ἄλλων ἀναλόγως, διότι εἶναι καιρὸς νὰ φροντίσωμεν πῶς θέλομεν δυνηθῆ νὰ ρυθμίσωμεν τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους ἀναλόγως τῶν ἐσόδων αὐτοῦ.

Μηδενὸς ὅμως ὑποστηρίζοντος τὴν πρότασιν ταύτην, ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ 9 ἄρθρον, καὶ τὰ μετ' αὐτὸ 10, 11, καὶ 12, δι' εἰδικῆς ἕκαστον ἀναστάσεως ἔχοντα οὕτως.

«Ἄρθρ. 9. Ἡ μηνιαία μισθοδοσία τῶν εἰς τὰ ἄρθρα 2 καὶ 4 ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων προσδιορίζεται ὡς ἑρεξῆς.

Α'. Ἡ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας ες δραχ. .	400
Ἡ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ	200
Ἡ τοῦ ὑπογραμματέως	120
Ἑκάστου τῶν γραφέων	60
Β'. Ἡ τοῦ ὑπαστυνόμου ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων εἰς δραχμὰς	180
Ἡ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ	80
Ἡ τοῦ γραφέως	60
Γ'. Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας, τοὺς τέσσαρας ὑπαστυνόμους τῆς πόλεως Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸν ὑπαστυνόμον Πειραιῶς προσδιορίζονται εἰς ἕκαστον κατὰ μῆνα δρ.	150
Ἡ τοῦ βοηθοῦ τοῦ ὑπαστυνόμου Πειραιῶς .	80
Δ'. Εἰς ἕκαστον τῶν ἀστυνομικῶν κλητήρων . .	45

Ἄρθρ. 10. Εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας χορηγοῦνται δι' ἔξοδα γραφικῆς ὕλης καὶ θερμάνσεως (30) τριάκοντα δραχμαὶ κατὰ μῆνα, εἰς δὲ τὸν ὑπαστυνόμον ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων καὶ εἰς τὸν τοῦ Πειραιῶς εἴκοσι (20) δραχμαὶ κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον.

Θέλει χορηγηθῆ ὡσαύτως ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη διὰ τὰ ἐνοίκια τῶν ἀναγκαίων ἀστυνομικῶν καταστημάτων, καὶ ἡ διὰ τὴν πρώτην ἀποκατάστασιν.

Ἄρθρ. 11. Ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς ἀστυνομίας τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ δήμου Πειραιῶς θέλουν εἶσθαι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου. Ἑπομένως ὅλα τὰ κατὰ τοὺς δύο τούτους δήμους εἰσπραττόμενα ἀπὸ τὰ πρόστιμα, ἀπὸ τὰ διαβατήρια, ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς πανηγύρεις, ἀπὸ τὰ σταθμικὰ καὶ μετρικὰ δικαιώματα, καὶ ἀπὸ ἄλλα παρόμοια δικαιώματα, τὰ ὁποῖα παρεχωρήθησαν εἰς τοὺς δήμους χάριν τῶν ἐξόδων τῆς διατηρήσεως τῆς ἀστυνομίας, θέλουν εἰσέρχεσθαι τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον.

Ἄρθρ. 12. Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον.»

Τελευταῖον ὑπελείπετο ἡ συζήτησις τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας, ἥτις ἀρέθη νὰ συζητηθῆ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου. Ἀλλὰ ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ τυπωθῆ καὶ νὰ διανεμηθῆ ἵνα συζητηθῆ ἐπὶ τὴν αὔριον· ὁ δὲ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον τὴν συζήτησιν τῆς ῥηθείσης προτάσεως, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 3 ὥραν μ. μ.

Ὁ πρόεδρος.

Α. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.

Εὐστρ. Μ. Παρίσης.

Μ. Χατζῆ Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΘ'.

Τῆς 26 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀναγγελθέντος δ' ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας εἰσαχθείσης προπολογίας ἐπὶ τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχεδίου, λαβὼν ἐπὶ ταύτης τὸν λόγον ὁ τὴν προπολογίαν προτείνας παρετήρησεν, ὅτι ἀνακαὶ ἐκ τῶν χθὲς παρ' αὐτοῦ ῥηθέντων ἀρκετὰ ἀνεπτύχθη τὸ προκείμενον ζήτημα, ἐπειδὴ ὅμως σήμερον πρόκειται ν' ἀποφασισθῆ περὶ τούτου, δὲν νομίζει περιττὸν ν' ἀνακεφαλαιώσῃ ὅσα χθὲς ἀνέφερεν εἰς τὸ σῶμα. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι χθὲς ἀγορεύων, παρεδέχθη μὲν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, ὑπείκων εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ σχηματισθεῖσαν κοινὴν πρόληψιν, δὲν παρέλειψεν ὅμως νὰ καταδείξῃ ὅτι ἀπέτυχον μέχρι τοῦδε οἱ δῆμοι οὐχὶ ἐξ ὀλιγωρίας ἢ κακῆς θελήσεως περὶ τὰ ἀστυνομικὰ χρέη, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀτελείας αὐτῆς τοῦ ἀστυνομικοῦ νόμου καὶ ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων εἰς τοῦτο μέσων, ἅπερ ἡ κυβέρνησις δὲν ἠδυνήθη διὰ τὰς περιστάσεις νὰ προνοήσῃ μέχρι τοῦ νῦν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀνάγκη ἀπαιτεῖ σή-

μερον τὴν ἐπιψήφισιν τοιούτου νομοσχεδίου, καὶ ὁ ἄλλοτε εἰσαγαγών αὐτὸ πρωθυπουργὸς διεβεβαίωσεν εἰς τὴν γερουσίαν ὅτι ἡ διοικητικὴ ἀσυνομία δὲν θέλει εἶσθαι αἰώνιος, καὶ παρελθούσης τῆς ἀνάγκης θέλει ἐκλείψει, ἄλλως τε, ἐπειδὴ εἰς ὅλα τὰ εὐνομούμενα συνταγματικὰ Κράτη δὲν εἰσάγονται τοιαῦτα ἔκτακτα νομοσχέδια εἰμὴ μὲ ῥητὴν προθεσμίαν χρόνου, διὰ νὰ φαίνηται ἡ ἀγαθοποιὸς διάθεσις τῆς κυβερνήσεως, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ καταργήσῃ θεμελιώδη κείμενον νόμον, καὶ θέλει ἀποδώσει τὰ δικαιώματα ταῦτα εἰς τοὺς δήμους ἅμα φθάσωσιν εἰς κατάστασιν νὰ τὰ ἀναλάβωσι, δι' ὅλα ταῦτα εἶπεν ὅτι ἡ κυβέρνησις θέλει ψεύσει πᾶσαν ὑπόνοιαν καὶ καταπαύσει τοὺς παλμοὺς τῶν περὶ ὧν πρόκειται δήμων, ἀνησυχούντων βεβαίως διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δικαιωμάτων των, ἐὰν προσθέσῃ εἰς τὸ νομοσχέδιον ὅτι ἡ διάρκειά του θέλει εἶσθαι προσωρινή. Ἀλλ' ἐὰν καὶ μέχρι τῆς ῥητῆς προθεσμίας (εἶπεν) οἱ δῆμοι οὗτοι δὲν φθάσωσιν εἰς ἀκμὴν νὰ ἀναλάβωσι τὰ δικαιώματα ταῦτα, ἡ προθεσμία δὲν θέλει ἐμποδίσει ποσῶς τὴν κυβέρνησιν, ἀλλὰ μὲ νέον νομοσχέδιον ἀνὰ χεῖρας καὶ μὲ τὰ ἐκ τῆς πείρας ῥῶτα παρουσιαζομένη, δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρὰ τῶν βουλῶν παράτασιν τῆς προθεσμίας. Οὕτω δὲ ἡ μὲν κυβέρνησις δὲν δεσμεύεται ποσῶς ἐκ τοῦ περιορισμοῦ, οἱ δὲ προκείμενοι δύω δῆμοι δὲν ἀπελπίζονται θεωροῦντες ὅτι πρόκειται νὰ τοῖς ἀφαιρεθῶσι καθιερωμένα καὶ πολυχρόνια δικαιώματα, μάλιστα δὲ θέλουν καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ φανῶσιν μέχρι τῆς προθεσμίας ἐκείνης ἱκανοὶ πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἀλλ' ἐπέφερε χθὲς ὅτι ἐνδέχεται νὰ τὸν ἐρωτήσωσι πρὸς τί ἡ ἀνάγκη τοῦ περιορισμοῦ τούτου, ἐν ᾧ εὐθὺς ἀφοῦ θεωρηθῇ ὅτι ἐξέλειπεν ἡ ἀνάγκη, δύναται οἱοσδήποτε ὑπουργὸς ἢ βουλευτὴς νὰ προτείνῃ τὴν κατάργησιν τοῦ τοιούτου νόμου; Ἀλλ' εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην παρετήρησεν ὅτι ἐὰν ὑπῆρχε βεβαιότης ὅτι οἱ ἤδη τὸν νόμον εἰσάγοντες ὑπουργοὶ ἤθελον εἶσθαι δυνατὸν εἰς τὰς ἕδρας των, δὲν ἤθελεν διστάσει νὰ παραδεχθῇ ὡς ἔχει τὸ νομοσχέδιον· ἐπειδὴ ὅμως ἡ παλιρροια τῶν πολιτικῶν εἶναι ἀβεβαία καὶ ἀναπείκνυνται ὑπουργοὶ καὶ ἥμεροι μὲν ἀλλὰ καὶ σκληροὶ χαρακτῆρες, οἵτινες ἀρεσκόμενοι εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἀποφεύγουσι, καὶ ἂν δὲν ἦναι ἀνάγκη, νὰ τὴν ἀπεκδυθῶσιν, διὰ ταῦτα εἶπεν ὅτι συμφέρει νὰ ὁρισθῇ ἡ τοῦ νόμου διάρκεια· διὰ δὲ τῆς ἀνανεώσεως ταύτης οὐ σμικρὰ προκύπτει ὠφέλεια, ἐπειδὴ ὁ εἰσάγων τοιοῦτον νομοσχέδιον ὑπουργὸς ἔνθεν μὲν ὑπόκειται εἰς εὐθύνην διὰ τὴν αἰτηθεῖσαν παράτασιν, ἔνθεν δὲ βελτιώνει

τὸν νόμον τὴν πεῖραν ἔχων συναρωγόν. Ἀλλὰ δύνανται νὰ τῷ παρατηρήσωσί τινες, τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ περιορισμοῦ τούτου, ἐν ᾧ δύναται ἡ βουλὴ, ἅμα πεισθεῖσα ὅτι παρῆλθεν ἡ ἀνάγκη, νὰ μὴ χορηγήσῃ πίστωσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἐὰν ἐπιμένῃ τυχὸν εἰς τὴν τοῦ νόμου διάρκειαν, ἡ τοιαύτη ὅμως ἰδέα τῷ φαίνεται σφαλερὰ, ἐπειδὴ ἀφ' οὗ νόμος τις ὑπὸ τῶν τριῶν σωμάτων τῆς ἐξουσίας κυρωθεὶς δημοσιευθῇ καὶ ἔμβῃ εἰς πλήρη ἐνέργειαν, ἡ βουλὴ δὲν δύναται συνταγματικῶς νὰ ἀνατείλῃ τὸν νόμον, ἀρνουμένη τὴν πίστωσιν. Τοιοῦτόν τι παράδειγμα πρόσφατον μᾶς παρέχει τὸ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργεῖον, ὅπερ ἐδημοσίευσεν ἤδη τὸν ἀπὸ τὰς βουλὰς ψηφισθέντα νόμον περὶ εἰρηνοδικῶν. Ἐνθυμοῦνται δὲ πάντες ὅτι ἡ βουλὴ ἐδίστασε κατ' αὐτὰς νὰ χορηγήσῃ τὴν ἀναγκαίαν ὑπὲρ τοῦ νόμου τούτου πίστωσιν, διότι καὶ κατὰ τὴν ἐπιψήφισίν του τοιαύτη ἐγένετο ἐν τῇ περὶ τούτου συζητήσει ἐπιφύλαξις, τοῦ νὰ ἐμβῇ δηλονότι ὁ νόμος οὗτος εἰς ἐνέργειαν ὅταν καὶ τὰ μέσα τοῦ Κράτους θεωρηθῶσι πρόσφορα, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς εὐλόγως, νομίζει, ἀντέταξεν ὅτι ἀναστολὴ νόμου παρὰ τῶν τριῶν σωμάτων κυρωθέντος δὲν δύναται νὰ γίνῃ παρὰ τῆς βουλῆς, καθόσον τὰ κατὰ τὸν προλαβόντα νόμον τέλη τῶν εἰρηνοδικῶν ἀφῃρέθησαν διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νέου. [Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν νόμου, ἂν εἶπῃ βραδύτερον ἡ βουλὴ ὅτι ἀναστέλλει τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ μέσα, ἡ κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀντιτάξῃ ὅτι δὲν δύναται ἡ βουλὴ νὰ ἀναστείλῃ τὸν νόμον, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ ἀφῃρέθησαν τὰ τῆς ἀστυνομίας καὶ τὰ μέσα περὶ αὐτῆς ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος δήμων, καὶ ὅτι δι' ἔλλειψιν μέσων ματαιοῦται ὅλως ἡ ἀστυνομικὴ ὑπηρεσία. Ἐὰν δὲ τῷ παρατηρήσωσιν ὅτι καὶ πᾶς βουλευτὴς δύναται νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν κατάργησιν πρότασιν νομοσχεδίου, ἀρκεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι σπανίως ἀποπερατοῦνται νομοσχέδια ὅταν δὲν συντρέξωσιν ὅλα τὰ νομιθετικὰ σώματα καὶ μάλιστα ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία· τὸ περὶ προσδιορισμοῦ λοιπὸν χρόνου μέτρον εἶναι σωτήριον καὶ εὔλικρινές, καὶ πεποιθεν ὅτι ἡ βουλὴ πᾶσα ἐρεμένη νὰ ἀνακτήσωσι τὰ δικαιώματά των οἱ δῆμοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, θέλει συμφωνήσει μετ' αὐτοῦ ἀποδεχομένη τὴν τροπολογίαν του. Ἐπειδὴ δὲ, προσέθηκεν, ἀπαραίτητον θὰ τεθῇ, ἐὰν τὴν ἐγκρίνωσιν ὡς ἀκροτελεύτιον ἄρθρον, ταρήσας τὸ πνεῦμα μετέτρεψεν αὐτὴν κατὰ τὴν σύνταξιν, ἔχουσαν οὕτως·

« Ὁ παρὼν νόμος θέλει ἰσχύει ἐπὶ τρία ἔτη, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁποίων τὰ τῆς ἀσυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς θέλουν

ἐνεργεῖσθαι παρὰ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους.»

Ἀντέκρουσεν ἕτερος ὅτι ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς τὴν τροπολογίαν καὶ ἤκουσε τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἐκτεθέντας λόγους. ἀλλ' ἂς τῷ συγχωρηθῇ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι καὶ εἰς τὰ δύω ταῦτα ἐμπνέεται ὁ προαγορεύσας ἀπὸ τὸ ἀμφιβολον ἐκεῖνο πνεῦμα, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἀγορεύων κατέδειξε. Τί εἶπε δ' ἀληθῶς τότε; Ὅτι δισταζει μέν, ἀλλὰ παραδέχεται τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, διότι σέβεται τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ σχηματισθεῖσαν κοινὴν πρόληψιν. Ἀλλ' ἔπρεπε, πρὶν ὀνομάσῃ τὴν γνώμην τοῦ κοινοῦ πρόληψιν, νὰ ἐπιφέρῃ τοὺς ἀποχρῶντας λόγους καὶ πείσῃ τὴν βουλὴν διὰ πραγμάτων, ἵνα ἴδωμεν ὅτι παρασυρόμεθα ὑπὸ πλάνης· ἄλλως δ' ἡ ἐκφρασις ε ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην, διότι σέβεται τὴν κοινὴν πρόληψιν ρ δὲν σημαίνει ἄλλο, εἰμὴ ὅτι σέβεται καὶ δὲν σέβεται ταύτην. Ἀναπτύσσων δ' ἔπειτα τὰ τῆς ἀστυνομίας, εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι ἔλλειψις τῶν δήμων, ἀλλὰ σφάλμα τῆς κυβερνήσεως, ἥτις δὲν ἐφρόντισε νὰ ἀναπτύξῃ τὸν νόμον κ. λ. π. Ἐὰν ὅμως παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην ταύτην, διὰ τί ὁ προαγορεύσας, 10 μῆνας διέπων τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, δὲν ἐφρόντισε πραγματοποιῶν τὰς ἰδέας του νὰ ἐνεργήσῃ ὅσα σήμερον λέγει; Ἀποδίδων λοιπὸν τὴν ἀνωτέρω ἔλλειψιν εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὁμολογουμένως ἀπέδωκε ταύτην εἰς ἑαυτόν. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ἐν τῶν δύω συμβαίνει ἐνταῦθα· ἢ ἐπίκειται ἡ ἀνάγκη τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου ἢ ὄχι. Ἂν δὲν ἐπίκηται, περιττὴ πᾶσα συζήτησις καὶ τὸ νομοσχέδιον πρέπει ν' ἀπορριφθῇ· ἂν δὲ παρὰ πάντων ὁμολογῆται, ὁ νόμος πρέπει νὰ γείνῃ αὐτοτελὴς καὶ νὰ μὴ δεσμεύνται ἡ ἐνέργειά του, ἐπειδὴ ἡ προσωρινότης τῶν νόμων εἶναι ἀσθένεια αὐτῶν, καὶ γίνεται μόνον ἢ διότι ὑπάρχει δισταγμὸς περὶ τῆς ἐκ τοῦ νόμου ὠφελείας, ἢ διότι ἡ προκαλοῦσα αὐτὸν ἀνάγκη εἶναι παροδική. Ἐνταῦθα λοιπὸν δύναται ὁ προαγορεύσας νὰ πείσῃ τὴν βουλὴν ὅτι μετὰ δύο ἢ τρία ἔτη θέλει ἐκλείψει ἡ τοιαύτη ἀνάγκη; Ὄχι βέβαια. Ἔχει τοὐλάχιστον δισταγμὸν περὶ τῆς ἐκ τοῦ νόμου αὐτοῦ ὠφελείας; Τότε περιττὴ πᾶσα τροποποίησις καὶ δύναται νὰ μὴ τὸν παραδεχθῇ ὅλως. Ἐκ τούτου ἄρα καὶ ἡ βουλὴ οὐδέποτε ἐπεψήφισε νόμον ὑπὸ τοιούτους προσωρινότητος ὅρους. Διὸ καὶ ἤδη ἐὰν ὑπάρχῃ ἀμφιβολία τις ἢ δισταγμὸς περὶ τοῦ νόμου τούτου, ἡ βουλὴ δὲν ἔχει χρείαν νὰ ἐπινοῇ μέσους ὅρους, καὶ ἐν τῇ κυριαρχίᾳ της δύναται νὰ τὸν ἀποῤῥίψῃ. Ἄλλως τοιοῦτοι ἀνοίκειοι χαλινοὶ δὲν χρησιμεύουσιν

εἰς ἄλλο, ἢ νὰ παρέχωσι μεγάλην ἀντίδρασιν εἰς τοὺς νόμους καὶ νὰ παρεμποδίζωσι τὴν πλήρη ἐνέργειάν των. Συνάμα δὲ ψηφίζοντες καὶ μὴ ψηφίζοντες οὕτω τοὺς νόμους, δεικνύομεν βέβαια ὅτι διστάζομεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἀμφιβάλλομεν περὶ τῶν ἔργων μας. Ἐὰν λοιπὸν ἡ βουλὴ ἔχῃ πεποίθησιν ὅτι ὑπάρχει κυβέρνησις Συνταγματικὴ, ἠθικὴ, δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλῃ ὅτι παρελθούσης τῆς ἀνάγκης, δύναται ἢ ἡ ἰδία ἢ ἡ κυβέρνησις νὰ καταργήσῃ τὸν νόμον. Ἀλλ' ἐρρέθη ὅτι διὰ τοῦ μέτρου τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας προσβάλλονται δικαιώματα νομοθετημένα, τὰ δικαιώματα ἀμφοτέρων τῶν νόμων. Τὸ κατ' αὐτὸν, ἡ πρότασις αὕτη εἶναι ζήτημα, καὶ ἂν ἡ βουλὴ θέλῃ, δύναται νὰ τὸ συζητήσῃ, ἐπειδὴ ἀμφοτέρωθεν ὑπάρχουσι λόγοι. Δὲν εἶναι δ' ἀληθὲς ὅτι ὁ εἰσαχθεὶς νόμος εἶναι ἔκτακτος, ἐπειδὴ εἰς πολλὰ κράτη, καὶ ἐλευθερώτερα ἴσως τοῦ ἡμετέρου, οἱ τοιοῦτοι νόμοι εἶναι συνήθεις, καὶ ἐπικρατοῦσι πολλαχοῦ διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τιμὴν τοῦ πολίτου. Δι' ὅλα ταῦτα ἀποφαίνεται κατὰ τῆς τροπολογίας.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι οὐδεὶς ἀγνοεῖ βέβαια ὅτι τὰ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχέδια, ὅπου καὶ ἂν εἰσάγωνται, εἶναι ἐξαίρεσις, παρέκλεψις τῶν κανόνων τοῦ δημοσίου δικαίου, καὶ νόμος παραβιάζων τὴν ἀρχὴν τοῦ νὰ ἐπιτηρῇ ὁ δῆμος τὸν δῆμον δὲν εἶναι εἰμὴ ἄλλο, ἀφαίρεσις μεγάλου ἱεροῦ δικαιώματος. Καὶ ὅμως τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιέρωσεν ἡ βουλὴ διὰ νόμου, ὑπείκουσα εἰς ἀνάγκην πικρὰν καὶ θέλουσα νὰ θωρακίσῃ τὴν πρωτεύουσαν κατὰ τῶν ἐν αὐτῇ λῃστῶν καὶ κακούργων. Ἐκ τούτου ἄρα πάντες ἐκλίναμεν γόνυ ἀπέναντι τοῦ εὐγλώττου τούτου ἐπιχειρήματος, πάντες ἐκλίναμεν γόνυ εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐξαιρετικοῦ τούτου νόμου· ἀλλ' οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἄλλο ἀνάγκη καὶ ἄλλο δίκαιον. Διὰ τοῦτο ὡς ἐξαίρεσιν μὲν τὴν δεχόμεθα πάντες, ἀλλ' ὡς κανόνα αἰώνιον, ὡς νόμον διαρκῆ οὐδεὶς δύναται νὰ παραδεχθῇ ταύτην, καὶ ἰδοὺ διατί ὑποστηρίζει ὅλαις δυνάμεσι τὴν τροπολογίαν· ἀλλ' ὑποστηρίζων ταύτην προλέγει ὅτι δὲν βασίζεται ἡ ἰδέα του εἰς προλήψεις, οὐδ' ὑπαγορεύεται ἐκ φόβου πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν κυβέρνησιν, ἀποκρούει ὅμως πᾶσαν κατὰ τοῦ δημοσίου δικαίου ἰδέαν. Παρατηρεῖ δ' ὅτι καὶ χθὲς καὶ σήμερον εἶπον ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ τῆς εὐνομουμένης Εὐρώπης ὑρίσταται τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀστυνομίας, ἀνέφερον δὲ καὶ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων, λέγοντες ὅτι καὶ ἐκεῖσε ὑπάρχει ὡς ὑπῆρξε καὶ ἐπὶ τῶν δημοκρατικῶν αὐτῆς χρόνων. Ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν ταύτην οὐδεὶς ἀρνεῖται βεβαίως, καὶ ἐν ᾧ εἰς αὐτοκράτωρ καὶ

δύο βασιλεῖς ἐξωρίσθησαν, ἐν ᾧ δὺο θρόνοι κατέπεσαν σωρευθέντες, τὸ σύστημα τοῦτο τῆς ἀστυνομίας διετηρήθη ἔξοχον. Ἀλλ' ἀναθρήσατε διὰ τῆς φαντασίας ἐκείνην φαντασθῆτε πόλιν 25 λευγῶν περιφέρειαν ἔχουσαν· πόλιν ἐν ᾗ ἀνακυκᾶται πληθυσμὸς 1,200,000 περίπου κατοίκων· πόλιν εἰς ἣν κατ' ἐκάστην εἰσέρχονται 60,000 ὡς ἔγγιστα ξένων, καὶ ἥτις κατὰ τὴν ἔκφρασιν περιφανοῦς τινος συγγραφέως «περιλείει εἰς τοὺς κόλπους της ἐναλλὰξ πᾶν ὅ,τι ἡ ἀνθρώπινος φύσις ἐγέννησεν εὐγενὲς καὶ μαγθηρόν.» Φαντασθῆτε συγχρόνως ὅτι καθ' ἑκάστην, πᾶσαν πρωΐαν τακτικῶς ἐξεγείρονται 150,000 ἐργῶν, μὴ ἐχόντων ἄρτον ἐπιούσιον, καὶ θέλετε ἐννοήσει διὰ τί διετηρήθη ἔξοχον τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο μέτρον. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· εἰς τὴν μητρόπολιν ταύτην τῆς οἰκουμένης ἀπῃτεῖτο φάλιστα ἀστυνομία οὐχὶ ἁπλῶς διοικητική, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς δυνάμεως καὶ ὑπεροχῆς περιβεβλημένη. Διὸ τοσαύτην ἰσχὺν καὶ μέγεθος ἔχει ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, ὥστε, εἶναι οὕτως εἰπεῖν ὁ ἀνώτερος ὑπουργός, ἔχων 300 μόνον γραφεῖς, εἰς διηνεκῆ ἐργασίαν, 3,000 στρατιωτῶν εἰς ἐνέργειαν, 400 ἱππεῖς εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως διευθύνων, καὶ σχεδὸν 10,000 ἀπὸ τὰ μυστηριώδη ἐκεῖνα ὄντα, τὰ ὁποῖα εἰς ἕκαστον βῆμα ἀπαντᾷς ἐν ἀγνοίᾳ, καὶ τὰ ὁποῖα διακλαδίζει νυχθημερὸν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας καὶ πόλεις. Ἐν μέσῃ δὲ τῇ ἀπεράντου ταύτης ἰσχύος ἔχει δαπάνης 13,000,000 προϋπολογισμόν, πλειότερα δηλαδὴ ἀφ' ὅσα παρ' ἡμῖν ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἐν γένει ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους. Πᾶν ἕκαστος δύναται νὰ συμπεράνῃ ἐὰν δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχωσιν ὅλα ταῦτα εἰς πόλιν, ἔνθα πᾶσαν στιγμὴν καὶ εἰς πᾶν βῆμα ἀπαντῶνται χιλιάδες κακούργων· ἀλλ' ἐνταῦθα, εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ πληθυσμὸς εἶναι εὐάριθμος καὶ ὀλίγοι ἐνδιαιτῶνται φυγάδιοι, δύναται δὲ νὰ εἴπῃ τις ἐὰν αἱ πόλεις μας δὲν περικλείουσι μεγάλας ἀρετάς, ἀλλ' οὐδὲ μεγάλαι κακίαι ὑπάρχουσι. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἐντεῦθεν ὀλίγοι κακοὶ δὲν εἶναι κυρίως κακοῦργοι, ἀλλὰ δυστυχῆ ὄντα, τὰ ὁποῖα στερούμενα ἄρτου καὶ μὴ ἀντέχοντα εἰς τὴν πεῖναν, καταφεύγουσιν εἴς τινας μικρὰς κακουργίας. Εἰς τοιαύτην λοιπὸν κατάστασιν, τὸ κατ' αὐτὸν, νομίζει ὅτι ἀρκετὰ ἦτον μία δημοτικὴ ἀστυνομία καλῶς συγκεκροτημένη, καὶ μία κυβέρνησις πρόθυμος νὰ χορηγήσῃ τὴν ἀρωγὴν καὶ τὴν προστασίαν της, διὰ νὰ προλάβῃ καὶ ματαιώσῃ ὅλα τὰ φαινόμενα ταῦτα κακουργήματα. Καὶ ἀληθῶς, τοῦ ν' ἀναθέσῃ τις εἰς τὸν δῆμον τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς του, τῆς τιμῆς, τῆς περιουσίας του, ἀγνοεῖ ἐὰν ὑπάρχῃ

ἀσφαλέστερα ἄλλη ἐγγύησις δι' αὐτόν. Ναί, τὸ λέγει μὲ πλήρη πεποίθησιν· ἐὰν τυχὸν τὸν ἠρώτων εἰς τίνος χεῖρας ἐμπιστεύεται τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς του, τῆς περιουσίας του, οὐδὲ στιγμὴν ἤθελε διστάσει νὰ εἴπῃ ὅτι εἰς χεῖρας τῆς δημοτικῆς ἐξουσίας, ὡς ἐξουσίας ἐλευθέρως ὑπὸ τῆς ψήφου τῶν πολιτῶν ἐκλεγομένης. Αἱ κυβερνήσεις συνήθως παρεκλείουσιν ἐν ἑαυταῖς τι τρεπτὸν καὶ ἐφήμερον, εἰς πᾶσαν δὲ νέαν παλίρροιαν μεταπίπτουσι καὶ μεταβάλλονται ἀσυμβάτως· διότι σήμερον τὴν πατρίδα κυβέρνησις ἔχει ἀγαθοποιὸς· αὔριον — τίς δύναται νὰ ἐγγυηθῇ — ἀναλαμβάνουσι τὴν ἐξοπλίσκην πρόσωπα φιλοτύραννα ἢ ἡμιύποπτα. τὸ δὲ μέτρον τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας μεταβάλλεται εἰς ῥάβδον σιδηρᾶν εἰς τὰς χεῖράς των, τὴν ὁποίαν δυσχεραίνουσι νὰ ἀφήσωσιν· ἀλλ' ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ εἶναι ἀναλλοίωτος, ἡ ὕπαρξις τοῦ πολίτου εἶν' αἰωνίας, ἡ ἐκ ταύτης ἐλευθερία ἀνύποπτος, καὶ ἰδοὺ διὰ τί πεποιθέναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποσπασθῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν δήμων. Καὶ ὅμως ἐδείχθημεν ὡς εἶπε τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο μέτρον, διότι σειρὰ φαινομένων κακουργημάτων ἔπεισε καὶ τὴν κυβέρνησιν καὶ ἡμᾶς νὰ προσφύγωμεν εἰς ἰδιαίτερον εἶδος ἀστυνομίας, ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι προσωρινὸν, τὰ πάντα δὲ νὰ ἐπανέλθωσιν αὖθις εἰς τὴν διαγραφεῖσαν αὐτῶν τροχιάν. Διότι ἀληθὲς μὲν εἶναι ὅτι εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἑράνη πρό τινος ὅτι ἡ ζωὴ, ἡ περιουσία, ἡ τιμὴ τοῦ πολίτου ἐκινδύνευον, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ἀνακύψασα ἐπαρκέσῃ πρὸς ἐξασφάλισιν τούτων καὶ δὲν ἀποδοθῇ ἐγκαίρως ὅ,τι τῆς ἀφαιρεῖται, δύναται νὰ κινδυνεύσῃ τότε οὐχὶ πλέον ἡ ζωὴ ἢ ἡ περιουσία, ἀλλ' ἄλλο τι ὑψηλότερον. Διέλθετε τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ διάφορα πολιτεύματα καὶ θέλετε πεισθῇ ἀδιστάκτως ὅτι ἐὰν ὑπῆρξεν ὅπλου πάσης διαφθορᾶς, προπύργιον τῆς τυραννίας, ἀσπὶς ἐγκληματικῶν ἔργων, ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως τὸ σύστημα τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας. Ἐντεῦθεν ἐξεπήγασε τὸ σμῆνος ἐκείνων, οἵτινες διὰ νὰ πωλῶσιν ὑπηρεσίαν κατέστρεψαν τὴν ὕπαρξιν τόσων ἀθώων. Ἔλεγεν ὁ πολίτης μίαν συλλαβὴν, μίαν λέξιν ἀθῴαν καὶ ἐξηγεῖτο εἰς ἰδιαίτερόν τι ὀλέθριον λεξικόν. Εἰς πᾶν βῆμα εὕρισκεν ὁ πολίτης ἓν ἀπὸ τὰ μυστηριώδη ἐκεῖνα ὄντα, ἅτινα ὡς ἀφανῆς σκιὰ παρακολουθοῦντα τὰ ἴχνη του, κατεσκόπευον τὰς πράξεις, τοὺς λόγους, τὴν διάνοιάν του. Τοιαῦτα οἰκτρὰ καὶ ἄπειρα παραδείγματα ἔδειξεν εἰς ἡμᾶς ἡ Αὐστρία, ἀλλ' εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι βέβαιον, ποτὲ δὲν συνέβησαν ταῦτα, οὐδὲ δύνανται νὰ συμβῶσιν. Ὁ Ἕλλην εἶναι ἐλεύθερος εἰς τὸν χαρακτῆρά του,

ἄλλοι εἶναι οἱ πόθοι, τὸ μέλλον, τὸ μεγαλεῖόν του, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ κρύπτῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ καὶ ἐξηγεῖ ταύτας διὰ τοῦ τύπου· ἀλλ' ἂν κυβέρνησίς τις ὑποτεθῇ ὅτι θέλει ζητήσει νὰ κάμῃ χρῆσιν ἀφανῶν προσώπων, τὸ λέγει μὲ ἀλαζωνείαν ψυχῆς, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων, οὐδεὶς θέλει καταδεχθῇ νὰ ὑπηρετήσῃ τοιούτους σκοπούς, οὐδεὶς θέλει καταβῇ ἀπὸ τὸ φυσικὸν ὕψος του. Τὰ τοιαῦτα ἐδόθησαν δι' ἄλλους λαούς. Καὶ ὅμως φρονιμώτερον ἴσως εἶναι νὰ ἔχῃ ὅλα ταῦτα ὑπ' ὄψιν ὁ νομοθέτης καὶ νὰ προνοῇ πᾶσαν περίστασιν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπάρχει, ὡς εἶπεν ἀνωτέρω, οὐ σμικρὰ πρόληψις· ἂν δὲ καὶ δὲν εἶναι ἐκ τῶν τοσούτων προληπτικῶν, νομίζει ὅμως καὶ φρονιμώτερον καὶ δικαιότερον ἑνταυτῷ νὰ ὁρισθῇ ὁ χρόνος τῆς διαρκείας, διὰ νὰ μὴν ἀφαιρέσωμεν ἐκ τῶν δήμων δικαίωμα ἱερόν, τὸ ὁποῖον αὐτὸ τὸ σύνταγμα χορηγεῖ. Ἐὰν ἡ δημοτικὴ ἀστυνομία δὲν δύναται νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ σήμερον, ἂς μεταβάλωμεν τὸ προσωπικόν της, ἂς γίνῃ ἐξαίρεσις τῶν κανόνων τοῦ νόμου, ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἔστω προσωρινή. Διὰ ὅλα ταῦτα λοιπὸν ὑποστηρίζει τὴν ὑπὸ συζήτησιν τροπολογίαν. Ἀλλ' ἀγνοεῖ διατί ἀποκρούοντες ταύτην εἶπον ὅτι διὰ τοῦ περιορισμοῦ τούτου δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὁ νόμος πλήρη ἰσχύν· ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο πρωτοφανές, καὶ πάντες σχεδὸν οἱ νόμοι ἔχουσιν ὅριον διαγεγραμμένον, καθ' ἕκαστον δ' ἔτος ψηφίζεται ὁ προϋπολογισμός, καὶ ὅμως ἔχουσι πλῆρες κῦρος· ἀλλ' ὅλα ταῦτα, ὅλα ἐν γένει τὰ θεωρεῖ μάταια, ἂν ἡ κυβέρνησις καὶ ὁ δῆμος δὲν καταφύγωσιν εἰς ἄλλο τι σωτηριωδέστερον μέτρον. Διότι οὐδὲν θέλει δυνηθῇ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἐκ τῶν λῃστῶν καὶ κακούργων, οὐδὲν θέλει ἐπιφέρει ῥιζικὴν θεραπείαν, ἐὰν δὲν ληφθῇ ἔγκαιρον περὶ ἐθνοφυλακῆς μέτρον.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι ἀνάγκη προκειμένου ν' ἀγορεύσῃ τις περὶ ἀκτάσεως ἐλευθεριῶν ὁ λόγος εἶναι εὐρύτατος, γίνεται δὲ δυσχερέστερος, ὅτε πρόκειται περὶ φαινομένης ἀφαιρέσεως ἐλευθεριῶν, παρατηρεῖ ὅμως ὅτι οἱ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας ἀγορεύσαντες παρέστησαν διαρρόους φόβους ἐκ τοῦ προκειμένου νόμου πηγάζοντας, ἀναφέροντες ἐκ δεσποτικῶν κρατῶν παραδείγματα, δι' ὧν ἠθέλησαν ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ ἐξουσία δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὴν διοικητικὴν ἀστυνομίαν εἰς ὄργανον ἄλλων σκοπῶν, καὶ νὰ παραστήσωσιν αὐτὴν ὡς φόβητρον. Ἀλλ' οἱ ἀστυνομικοὶ νόμοι τῆς Βιέννης, πρὸ τῶν τελευταίων μεταπολιτεύσεων, καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, ὅπου ἐπικρατεῖ ὁ δεσποτισμὸς δὲν εἶναι ὅμοιοι μὲ τοὺς ἀστυνομικοὺς

νόμους τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, καὶ Ἑλλάδος. Ἐν Βιέννῃ δὲν ὑπῆρχεν ἄλλοτε εἰμὴ μία μόνη θέλησις καὶ ταύτην ἐνήργουν ἄπειρα ὄργανα. Ἀλλ' οἱ ἐνεργοῦντες τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἐν Ἑλλάδι ὑπέκεινται ὑπὸ τοὺς ἀστυνομικοὺς νόμους, τῶν ὁποίων ἡ παράβασις καταδιώκεται ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων δικαστικῶν ἀρχῶν, καὶ δὲν δύνανται νὰ πράξωσιν οὐδεμίαν ὑπέρβασιν αὐτῶν. Ὅστις λοιπὸν γινώσκει τοὺς ἀστυνομικοὺς νόμους ἡμῶν, πείθεται ἀδιστάκτως ὅτι αἱ ἐλευθερίαι παντάπασι δὲν παραβιάζονται, ἂν ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν μεταβῇ ἀπὸ τῆς δημοτικῆς εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχήν. Ἐν Ἑλλάδι ὅπου ὑπάρχει ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία οὐδεὶς δύναται νὰ φαντασθῇ παραβάσεις τῶν νόμων. Οἱ ἀστυνομικοὶ νόμοι ἡμῶν προνοοῦσι μεθ' ὅσον οἷόν τε πλείονος ἐλαιότητος περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν πολιτῶν, οὐδεὶς ὅμως τούτων δίδωσιν ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς τὸν ἐκτελεστὴν αὐτῶν. ὥστε οἱ φόβοι τῶν προαγορευσάντων εἶναι μάταιοι. Καθότι τὰ ὄργανα τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας δὲν θέλουν ἐνεργήσει ἄλλο τι εἰμὴ τοὺς κειμένους νόμους, ὥστε ἡ προτεινομένη πρότασις εἶναι πάντῃ περιττὴ καὶ ἀνυπόστατος.

Ἀντέλεξεν ὁ τὴν πρότασιν προτείνων ὅτι δὲν ἤλπιζε νὰ ἐπανακάμψῃ ἡ βουλὴ αὖθις εἰς τὴν συζήτησιν τῆς οὐσίας τῆς προτάσεώς του, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας προὐκάλεσε ταύτην, ἀναγκάζεται νὰ παρατηρήσῃ πρὸς αὐτὸν ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἀντίρρασιν αὐτὸς ἔπεσεν ἐξαναγκῶν τοὺς διατάγμους του περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ, ὃν προτίθεται τὸ παρὸν νομοσχέδιον, καὶ εἰπὼν ὅτι καὶ αὐτὸς ἀναγκάζεται νὰ συμμετασθῇ τὴν καινὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ κατὰ πρόληψιν ἐτυμματισμένην. Διότι ἡ ἰδία κυβέρνησις εἰσαγαγοῦσα ἄλλοτε τὸ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχέδιον καὶ ὁμολογοῦσα ὅτι ὁ δῆμος τῶν Ἀθηνῶν δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἔχῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀστυνομίας τῆς πρωτευούσης, ἔκαμε νὰ σχηματισθῇ ἡ κοινὴ αὐτὴ γνώμη, περὶ τῆς ὁποίας αὐτὸς εἶπεν ὅτι εἶναι πρόληψις, καθότι ὁ νόμος οὗτος δὲν εἶναι τὸ μέσον τὸ δυνάμενον νὰ θεραπεύσῃ τὰ ὑπάρχοντα κακά, ἀλλ' ἡ ἀνάπτυξις τῆς νομοθεσίας τῆς ἀστυνομικῆς, ἡ χορήγησις εὐρυτέρων μέσων, καὶ ἡ συναρμολογία τῶν διαφόρων ὀργάνων τῆς δημοτικῆς, διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς ἀρχῆς, καὶ αὐτῆς τῆς στρατιωτικῆς. Κάλλιον λοιπὸν ἦτο ν' ἀναπληρωθῶσιν αὐτὰ τὰ κενά, ἵνα ὑπάρχῃ ἡ δημοτικὴ ἀστυνομία εἰς κατάστασιν νὰ ἐκπληρώνῃ δεόντως τὰ καθήκοντα αὐτῆς, ἀπολαύουσα τοῦ δωρήματος τὸ ὁποῖον ἡ βασιλεία ἅμα

ἐγκαθιδρυθεῖσα ἐχορήγησεν εἰς ὅλους τοὺς δήμους. Πρὸς παράδειγμα δὲ τῶν ἐλειπόντων τῶν ὑπαρχουσῶν εἰς τὴν ἀστυνομικὴν νομοθεσίαν φέρει τοὺς ἀκροτελευταίους ὁρισμοὺς τοῦ 5 μέρους, οἵτινες ἀπαιτοῦσι νὰ συνταχθῶσιν εἰδικοὶ νόμοι περὶ τῶν καθηκόντων τῶν ὑποδεεστέρων ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων, ἐν τοσούτῳ αὐτοὶ δὲν συνετάχθησαν μέχρι τοῦδε οὔτε ὑπὸ τῆς ἀπολύτου, ἥτις εἶχε δέκα ἐτῶν στάδιον οὔτε ὑπὸ τῆς συνταγματικῆς κυβερνήσεως. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι καὶ αὐτὸς διετέλεσεν ὑπουργὸς δὶς ἐπὶ τρεῖς περίπου μῆνας τὸ πρῶτον, καὶ ἐπὶ ἑνδεκα τὸ δεύτερον, ἀλλὰ δὲν δύναταί τις νὰ τὸν αἰτιαθῇ ὡς ἀμελήσαντα, διότι ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ὑπουργίας του ἐφρόντισε νὰ συνταχθῇ τὸ περὶ ἐθνοφυλακῆς διάταγμα, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἔφθασε νὰ ἐνεργήσῃ, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας εἰσήγαγεν εἰς τὰς βουλὰς τὸν περὶ δημοτικῶν ῥόρων νόμον, ὅστις ἐπεψηφίσθη, καὶ ὅστις ἔθεσε σταθερὰς βάσεις, καὶ τοῦ λοιποῦ δὲν θέλουσιν ὑπόκεισθαι οἱ δῆμοι εἰς τὴν παραλυσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μὴ ἔγκαιρος ἐπιψήφισις τῶν ἐτησίων ἐξόδων πολλοὺς ἔῤῥιψεν, καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς δήμους τὰς περὶ τῶν λογιστικῶν διατυπώσεων ὁδηγίας. Ὁ καρπὸς λοιπὸν οὗτος τῶν κόπων του παραβαλλόμενος πρὸς τὸν καρπὸν ἄλλων ἐπὶ τρία ἢ πλείονα ἔτη ὑπηρετησάντων θέλει εὑρεθῇ ἱκανός. Ἀλλ' ἐπανερχόμενος ἐπὶ τοῦ προκειμένου λέγει, ὅτι τὸ νὰ ὁρισθῇ ἡ προθεσμία τῆς διαρκείας τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νόμου οὐδεμίαν ἀσθένειαν εἰς αὐτὸν παρέχει· διότι ὑπάρχουσι τόσοι νόμοι προσωρινοὶ, ὡρισμένην ἔχοντες τὴν διάρκειαν, ἐν τούτοις κατὰ τὸ διάστημα ταύτης διατελοῦσιν ἐν πλήρει ἰσχύϊ. Διατί λοιπὸν ν' ἀφεθῇ ἀπεριόριστος ἡ διάρκεια τοιούτου ἐξαιρετικοῦ νόμου, ἐνῷ ὁ νομοθετῶν πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν νόμων δύναται νὰ γείνῃ ὑπὸ προσώπων ἐπιθυμούντων τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τῶν νόμων πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀρχικοῦ καὶ ἀληθοῦς αὐτῶν σκοποῦ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ προσώπων τεινόντων εἰς διαστροφὴν αὐτῶν πρὸς ἐπιτυχίαν ἰδίων αὐτῶν σκοπῶν· ὥστε ἡ πρυτανευομένη προθεσμία, ἐνῷ οὐδεμίαν θλῖψιν φέρει, θέλει δώσει ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶσι τὰ νομοθετικὰ σώματα αὖθις μετὰ τρία ἔτη, ἂν συμπέρῃ ὁ ἐξαιρετικὸς οὗτος νόμος. Ὅτι δὲ ἡ παροῦσα ἀστυνομία διὰ νὰ φέρῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα εἶχεν ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς καὶ τῶν ὀργάνων τῆς στρατιωτικῆς καὶ δικαστικῆς ἀρχῆς ἀποδεικνύουσι πολλὰ παραδείγματα· φέρ' εἰπεῖν τὸν λῃστὴν Χορμόβαν, ὅστις ἦτον ἀρχηγὸς καὶ εἰς τὴν τελευταίαν κατὰ τῆς οἰκίας τοῦ Κ. Νέγρη λῃστείαν, ἄλλοτε καταδεδικασμένον ἐπὶ φόνῳ καὶ ἀπολυθέντα εἶχε συλλάβει ἡ

ἀστυνομία ἐπὶ τῇ κλοπῇ τοῦ Κοντοστεύλου, ἀλλὰ καὶ αὖθις ἀθωωθεὶς ὑπὸ τοῦ κακουργιοδικείου περιεφέρετο ἐλεύθερος, μέχρις οὗ ἐνήργησε καὶ διωργάνισε καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ληστείαν. Εἶναι λοιπὸν ὁμολογούμενον, ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ γενικὴ συναρμολογία τῶν δημοτικῶν, διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς κοινῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λέγῃ τις, ὅτι ὁ νόμος τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας εἶναι παντοτεινὸς καὶ διαρκὴς, ἐνῷ ὁ ἴδιος πρωθυπουργὸς ὁ ἄλλοτε εἰσαγαγὼν αὐτὸν, εἶπεν, ὅτι εἶναι προσωρινὸς καὶ θέλει παύσει, ἀφοῦ παρελθῇ ἡ ἀνάγκη. Ἀφοῦ λοιπὸν πραγματικῶς εἶναι τοιοῦτος, εἶναι καλὸν νὰ τεθῇ ἐν τέλει ἡ προθεσμία τῆς διαρκείας αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ δὲν θέλει ἐμποδίσει τὴν κυβέρνησιν, ἂν ὑπάρχωσιν αἱ αὐταὶ ἀνάγκαι, ὁποῖαι σήμερον καὶ αἱ ἀτέλειαι τῶν περιστάσεων, νὰ ζητήσῃ τὴν παράτασιν αὐτοῦ.

Ἀπήντησεν ἕτερος, ὅτι οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν προπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Μαντινείας περιεστράφησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι, ἂν δὲν εὐδοκίμησεν ἡ δημοτικὴ ἀστυνομία, τοῦτο δὲν ἐπήγασεν ἐκ τῆς ἀκαταλληλου διευθύνσεως ἀπὸ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων αἰτιῶν, εἴτε διότι δὲν ἐξελέγοντο προσηκόντως τὰ πρόσωπα, εἴτε διότι δὲν συνυπῆρχον καὶ τ' ἄλλα μέσα, καὶ πληρεστέρα ἡ νομοθεσία ἡ ἀστυνομική. Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι ἠδύναντο νὰ ἐκτεθῶσιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, διότι ἐκεῖ εἶχον χώραν, ἀφοῦ ὅμως ἐψηφίσθη νὰ διευθύνωνται τὰ τῆς ἀστυνομίας ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, αἱ παρατηρήσεις αὗται εἶναι ὅλως ἄσκοποι. Τὸ δὲ ζήτημα εἶναι, ἂν πρέπῃ νὰ τεθῇ εἰς τὸν νόμον ὅρος τις διαρκείας ἢ οὐχί. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν γνώμην νὰ τεθῇ ἡ προθεσμία εἶπον, ὅτι αὕτη ἀπαιτεῖται, διότι ὁ νόμος εἶναι ἐξαιρετικὸς, καὶ πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐξαίρεσις καὶ οὐχὶ ὡς κανών. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς ὁρίσεως τῆς προθεσμίας τοῦτο εἶναι πρόδηλον, διότι ὁ κανὼν εἶναι ὁ γενικὸς νόμος τοῦ δημοτικοῦ συστήματος, ὁ δὲ παρὼν εἶναι εἰδικὸς καὶ ἔκτακτος, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεώς του μεταβλητὸς κατὰ πᾶσαν περίστασιν, καθ' ἣν τὰ νομοθετικὰ σώματα ἔθεσαν ὅτι δὲν ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν, χάριν τοῦ ὁποίου ἐνομοθετήθη. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι μεταβλητὸς κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ λεχθῇ ἡ προθεσμία τῆς διαρκείας του, οὐδ' ὑπάρχει ὁ ἐλάχιστος φόβος, μὴ τεθείσης ταύτης, μήπως παραταθῇ πέραν τοῦ δέοντος, διότι ἐν περιπτώσει ἢ ἀποτυχίας ἢ μὴ ἀνάγκης αὐτοῦ καταργεῖται ἀμέσως ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Τὸ νὰ τεθῇ ὅμως ῥητὴ προθεσμία τῆς διαρκείας αὐτοῦ

ἐν τῷ νόμῳ δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ εἰς τοὺς ἐπιτεταμμένους τὴν ἐφαρμογὴν, ὥστε νὰ μὴ ἐκτελέσωσιν αὐτὸν προσηκόντως· διότι ἡ ἰδέα τῆς προσωρινότητος καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας ὀλάβην προύξένησεν καὶ ἐνταῦθα οὐχὶ ὀλίγην ἀποτυχίαν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου δύναται νὰ φέρῃ. Ἀφοῦ λοιπὸν οὔτε ἀνάγκη τοιαύτης προθεσμίας, οὔτε φόβος τις, μὴ τιθεμένης ταύτης, ὑπάρχει, ἐξ ἐναντίας δὲ ὁ προσδιορισμὸς τῆς διαρκείας δύναται νὰ φέρῃ κακὸν ἀποτέλεσμα, νομίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ τεθῇ προθεσμία τις εἰς τοῦ νόμου τὴν διάρκειαν. Τὰ δὲ ἄτοπα, τὰ ὁποῖα τινὲς ὑποπτεύουσιν, ὅτι δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐκ τοιούτων ἐκτάκτων νόμων, δὲν ὑρίστανται εἰς τὸν παρόντα, μήτε δύναται νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι εὑρίσκεται εἰς θέσιν κυβέρνησίς τις εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν νὰ καταργήσῃ ἐλευθερίας διὰ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας. Ἐξ ἐναντίας αὐτοὶ οἱ ἐξαιρετικοὶ νόμοι οἱ ὑπαγορευόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῆς διατηρήσεως τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας δύνανται νὰ ἐνισχύσωσι τὴν συντήρησιν τῶν ἐλευθεριῶν ἡμῶν. Τὸ παράδειγμα δὲ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας τῶν Παρισίων ἀποδεικνύει, ὅτι ἄνευ τοῦ νόμου τούτου δὲν ἠδύνατο νὰ παγιωθῇ ἡ τάξις καὶ νὰ συντηρηθῇ ἡ ἐλευθερία. Ἂν δὲ οἱ Παρίσιοι εἶναι πρωτεύουσα ἐκτεταιμένη μέγαν ἔχουσα πληθυσμὸν κ.τ.λ. καὶ αἱ Ἀθῆναι εἶναι πολὺ ὡς πρὸς τοῦτο κατώτεραι, δὲν ἕπεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ταύτην τοῦ αὐτοῦ εἴδους μέσα, ἀλλὰ κατώτερα βέβαια τῶν ἐν Παρισίοις, διότι σχετικῶς καὶ ἀναλόγως εὑρίσκεται εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις, (ὡς δύναταί τις νὰ παραβάλῃ μικρὰ πρὸς μεγάλα) καὶ οἱ αὐτοὶ λόγοι καὶ τὰ αὐτὰ αἴτια προκαλοῦσι τὸν ἐξαιρετικὸν τοῦτον νόμον. Εἶναι βέβαια προτιμότερον νὰ ἐμπιστεύηται τις τὴν ἀσφάλειάν του μᾶλλον εἰς τὸν δῆμόν του, παρ' εἰς ἄλλον τινά, καὶ νὰ θεωρῇ τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν ὡς παρέχουσαν μεγαλείτερα ἐγγύησα, ἀλλὰ δὲν πρόκειται νὰ μεταβληθῇ ἐν γένει τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πρωτεύουσα εὑρίσκεται εἰς ἐξαιρετικὰς παρὰ τοὺς ἄλλους δήμους περιστάσεις, εἶναι ἀναγκαῖος καὶ ἐξαιρετικός τις νόμος περὶ τῆς ἀστυνομίας αὐτῆς, διότι τὰ ἐνόντα μέσα δὲν ἦσαν ἀποχρῶντα νὰ παραγάγωσι τὴν παρὰ πάντων ποθουμένην τάξιν, ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν. Οὐδεὶς λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ κατέχηται ὑπὸ φόβου τινὸς διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου τούτου, ὅστις πᾶν ἄλλο δύναται νὰ παραγάγῃ οὐχὶ ὅμως πραγματοποίησιν τῶν φόβων καὶ τῶν ὑπονοιῶν περὶ περιστολῆς ἐλευθεριῶν. Καθόσον μέχρι τοῦδε ἡ ἐξουσία καὶ πρὸ τῆς

μεταβολῆς καὶ μετ' αὐτὴν ἐλάμβανεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας, ἐν τούτοις οὐδέποτε κατεχράσθη τὴν τοιαύτην δύναμιν, πῶς λοιπὸν δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι εἰς τὸ μέλλον θέλει εὑρεθῇ κυβέρνησις νὰ παρεγκλίνῃ τοῦ σκοποῦ, πρὸς ὃν ὁ νόμος οὗτος ψηφίζεται; Ἀλλ' ἂν καὶ τοιοῦτόν τι συμβῇ, τὸ ἔθνος ἔχον ἀντιπροσώπους ἐπαγρυπνοῦντας ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν του, δύναται ἀμέσως διὰ αὐτῶν νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν τοιαύτην ἀπόπειραν. Δὲν δύναταί τις δὲ νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν εὑρίσκει πάντοτε τὰς ἐγγυήσεις εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν, διότι τὰ ὑπουργεῖα ἐκπηγάζουσι πάντοτε ἐξ αὐτῶν τῶν σπλάγχνων τοῦ ἔθνους, καὶ ὅταν τὰ αἰσθήματα καὶ φρονήματά των δὲν ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὰ τοῦ λαοῦ, τότε πίπτουσι. Διὰ ταῦτα ὑποστηρίζει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τεθῇ οὐδεὶς ὅρος περὶ διαρκείας τοῦ ψηφιζομένου νόμου.

Μετὰ ταῦτα τῆς βουλῆς φωτισθείσης, ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν βουλὴν, ἂν παραδέχηται τὴν προταθεῖσαν τροπολογίαν, ἔχουσαν οὕτως·

« Ὁ παρὼν νόμος θέλει ἰσχύει ἐπὶ τρία ἔτη, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων τὰ τῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς θέλουν ἐνεργεῖσθαι παρὰ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους. »

Γενομένης δ' ἐπ' αὐτῆς, ἐπὶ τῇ αἰτήσει πλειόνων τῶν δέκα, ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Σ. Ἀντωνιάδου καὶ Νικολαΐδου, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ ἀπέρριψεν αὐτὴν διὰ ψήφων 69 πρὸς 11 ἀρνηθέντων ψῆφον 4.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν τροπολογίαν τοῦ Βουλευτοῦ Μαντινείας ἐπὶ τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νόμου περὶ προσθήκης ἄρθρου τινός.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ο.	Ἰωάννης Πετμεζᾶς	
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ο.	Μ. Καΐρης	
Γεώργιος Δαγιωτατίδης		Δ. Κανδύλης	Ο.
Δ. Δεληγεώργης	Ο.	Ἀντώνιος Καμπάνης	Ο.
Π. Τσιμπουράκης		Ἀνδρέας Δανόπουλος	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ο.	Ν. Ἰατρὸς	
Στ. Γρίβας	Ο.	Ἀν. Μακρυπόδαρος	Ν.

Δ. Καλλιφρονᾶς	
Κωνς. Βρυζάκης	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Κ. Τσαβέλλας	ἠρνήθη ψῆφον
Σ. Στράτος	Ο.
Η. Ράγκος	Ο.
Δουκᾶς Π. Νάκος	Ο.
Α. Γεωργαντᾶς	Ο.
Πέτρος Τσανετάκης	
Γεώργ. Κονδύλης	Ο.
Κωνς. Φασίτσας	Ο.
Ἐλευθ. Καλογερᾶς	Ο.
Γεώρ. Ἰω. Βατίσας	
Α. Γουζούασης	
Γεώργ. Κ. Βιλῆς	Ο.
Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ο.
Γεώρ. Ι. Γιολδάσης	Ο.
Στέφ. Χ. Στερανόπουλος	Ο.
Μιχ. Σισίνης	Ο.
Γρηγόρ. Χατσηγιάννος	Ο.
Γεώργ. Μῆτσος	Ο.
Ι. Κλίμακας	
Ἀναγν. Δημητρίου	Ο.
Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.
Μιχ. Ν. Βαλέττας	Ο.
Χρ. Ν. Δεμάθας	ἠρνήθη ψῆφον
Ἡλ. Παππαδαῖος	Ο.
Γ. Πετμεζᾶς	Ο.
Νικόλ. Ἀνδριτσόπουλος	Ο.
Βασ. Πετμεζᾶς	Ο.
Ἰω. Ζάρκος	Ο.
Γ. Ν. Κορφιωτάκης	Ο.
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Στ. Νικολαΐδης	Ν.
Βελισάρ. Νικολαΐτης	Ο.
Γεώρ. Παππανικολάου	Ο.
Π. Δεληγιάννης	Ο.
Δ. Ν. Μπούκουρας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ζαχείριος Διπάστας	Ν.
Ἐμμ. Ἀντίπας	Ο.
Α. Νοταρᾶς	
Εὐ. Οἰκονομόπουλος	
Γεώρ. Πανοπιρτόπουλος	Ο.
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	
Μ. Πρωτοπαππᾶς	
Ν. Κορριωτάκης	
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκ. Ματάλας	
Ἠλίας Γιατρακος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ο.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ο.
Ρ. Παλαιμίδης	Ν.
Θεόδ. Μ. Πετρινὸς	ἠρνήθη ψῆφον
Κωνσταντ. Μανέτας	
Αλ. Ἀλεξανδράπουλος	Ν.
Μελέτης Χ. Μελέτη	
Νικόλ. Τσαλακώστας	
Δ. Σαικελλαριάδης	Ο.
Νικόλαος Μπούντουνας	
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ο.
Π. Δαρειώτης	Ο.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ο.
Στρ. Δεληγιαννάκης	Ο.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Παῦλος Ἀσσιώδης	Ο.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ο.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ο.
Κ. Βέϊκος	
Μ. Ἰατρός	Ν.
Δ. Βιρβίλης	Ο.
Γεώργιος Μπάνης	Ο.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ο.
Αναστ. Μαυρομιχάλης	Ο.
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ο.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	Ο.
Α. Κανελλόπουλος	Ο.
Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	

Ἰωάννης Γκούρας	Ο.
Ἀναγν. Κεχαγιᾶς	Ο.
Σ. Λογοθετόπουλος	Ο.
Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ο.
Χριστόδουλ. Τσίνος	
Δ. Κουμανιώτης	Ο.
Θεόδ. Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλόφ	
Γ. Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	Ο.
Στ. Ἀντωνιάδης	Ο.
Κ. Ἀντωνιάδης	Ο.
Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Ἀνδρέας Μάμουκας	Ο.
Κάρολος Νάζος	
Εὐστ. Μ. Παρίσης	Ο.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Τσιμαρᾶς	Ο.
Ἀν. Παππατσώρης	Ο.
Ἀθ. Καστανᾶς	
Γ. Παππαδημητρίου	
Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	ἠρνήθη ψῆφον
Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Δημ. Δ. Κουντουριώτης	
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	
Δ. Χατσίσκος	Ο.
Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ο.
Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ο.
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ο.
Ἰωάννης Τασσαΐος	Ο.
Μάρκος Βιτάλης	Ο.
Ἰωάν. Οἰκονόμου.	

Ἀκολούθως ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Μαυρομιχάλου, καὶ Α. Γ. Κουντουριώτου, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὠΐε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων 70 ἀρνηθέντος ψῆφον ἑνὸς τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἰψηφίσθη, ἔχοντος οὕτως·

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

« Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἐκυρώσαμεν καὶ διατάττομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Εἰς τὸν ὅλον τῆς πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου καὶ εἰς τὸν τοῦ Πειραιῶς ἡ αστυνομία ἐνεργεῖται τοῦ λοιποῦ διὰ δημοσίων ὑπαλλήλων διοριζομένων ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, αἱ δὲ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τῶν εἰρημένων δύο δήμων ἀπαλλάσσονται τῶν αστυνομικῶν καθηκόντων.

Ἄρθρ. 2. Αστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, διὰ μὲν τὴν πρωτεύουσαν προσδιορίζονται ὡς ἑξῆς.

α') Εἷς διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς αστυνομίας, ἔχων βαθμὸν νομάρχου.

β') Εἷς ὑπαστυνόμος ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων.

γ') Εἰς ὑπαστυνόμους ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας τῶν δήμου Ἀθηνῶν.

δ) Τέσσαρες ὑπαστυνόμοι εἷς εἰς ἕκαστον τμῆμα τῆς πόλεως.

ε) Πεντήκοντα ἀστυνομικοὶ κλητῆρες.

Διὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ εἷς ὑπαστυνόμος, ἐκπληρῶν ὅλα τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα καὶ πέντε κλητῆρες.

Ἄρθρ. 3. Ὅλοι οἱ ὑπαστυνόμοι καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες θέλουν διατελεῖ ὑπὸ τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας.

Ἄρθρ. 4. Παρὰ τῷ διευθυντῇ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας διορίζεται εἷς γραμματεὺς μὲ βαθμὸν τμηματάρχου 6ου τάξεως, εἷς ὑπογραμματεὺς καὶ δύο γραφεῖς.

Παρὰ τῷ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων ὑπαστυνόμῳ διορίζεται εἷς βοηθὸς καὶ εἷς γραφεύς, παρὰ δὲ τῷ ὑπαστυνόμῳ Πειραιῶς εἷς βοηθός.

Ὁ διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ καὶ οἱ ὑπαστυνόμοι θέλουν διορίζεσθαι ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Οἱ δὲ ὑπογραμματεῖς, βοηθοί, γραφεῖς καὶ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μόνον.

Ἄρθρ. 5. Ἀπάντος ἢ κωλυομένου τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά του· ἀπόντος δὲ ἢ κωλυομένου τοῦ ὑπαστυνόμου Πειραιῶς καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων, οἱ βοηθοὶ αὐτῶν ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντά των· κωλυομένου δέ τινος τῶν ὑπαστυνόμων ἀναπληροῖ προσωρινῶς αὐτὸν εἷς τῶν ἄλλων ὑπαστυνόμων τῶν τμημάτων, κατὰ διαταγὴν τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας.

Ἄρθρ. 6. Ὁ διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας τῶν δήμων τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς θέλει ἐνεργεῖ εἰς τὴν περιφέρειάν του ὅλα τ' ἀστυνομικὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἀνατίθενται διὰ νόμων ἢ διαταγμάτων εἰς τὰς διοικητικὰς ἢ δημοτικὰς ἀρχάς. Ἔχει δὲ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς βεβαιώσεως τῶν γενομένων ἀξιοποίνων πράξεων, κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρ. 17 καὶ 18 τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ ἐπομένως τὰ ὡς πρὸς τοῦτο δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων κατὰ τὰ ἄρθρ. 153, 157 καὶ 159.

Θέλει ἐνεργεῖ ὡσαύτως εἰς τὸν δῆμον τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ πρὸς ἀνάλυσιν στασιαστικῶν συνθροίσεων,

συμφώνως μὲ τὰ περὶ τούτου νομίμως διατεταγμένα, καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνταποκρίνηται κατ' εὐθείαν μ' ὅλας τὰς ἀρχὰς τοῦ κράτους, τὰς ἐπιφορτισμένας μ' ἀστυνομικὰ χρέη, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του, καὶ νὰ ὑποβάλῃ προτάσεις περὶ διορισμοῦ καὶ παύσεως τοῦ ὑπαλλήλου εἰς αὐτὸν προσωπικοῦ.

Ἄρθρ. 7. Οἱ ὑπαστυνόμοι τῶν τεσσάρων τμημάτων τῆς πόλεως θέλουν ἐκτελεῖ τὰ ἀστυνομικὰ των καθήκοντα ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ τμήματός του ἕκαστος. Ὁ ὑπαστυνόμος, εἰς τὸν ὁποῖον θέλει ἀνατεθῇ τὸ περιέχον τὴν ἀγορὰν τῶν τροφίμων τμῆμα, θέλει ἐκπληροῖ καὶ τὰ χρέη τοῦ ἀγορονόμου. Οἱ λοιποὶ ὡσαύτως ὑπαστυνόμοι θέλουν ἐκτελεῖ τὰ κανονισμένα δι' ἕκαστον αὐτῶν καθήκοντα.

Ἅπαντες οἱ ὑπαστυνόμοι οὗτοι διατελοῦντες ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, ὑπάκεινται καὶ εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων.

Οἱ ἀγροφύλακες τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὑπάγονται μὲν εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας ὑπαστυνόμον, διορίζονται δὲ καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ ἀρμοδίου δημοτικοῦ συμβουλίου. Τί δὲ θέλει γίνεσθαι ἐν περιπτώσει διφωνίας θέλει προβλέψει Β. διάταγμα.

Ἄρθρ. 8. Ὁ διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ὑπάγεται ἀμέσως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἄρθρ. 9. Ἡ μηνιαία μισθοδοσία τῶν εἰς τὰ ἄρθρα 2 καὶ 4 ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων προσδιορίζεται ὡς ἑρεξῆς.

Α'. Ἡ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας εἰς δραχ.	400
Ἡ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ	200
Ἡ τοῦ ὑπογραμματέως	120
Ἑκάστου τῶν γραφέων	60
Β'. Ἡ τοῦ ὑπαστυνόμου ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων εἰς δραχμὰς	180
Ἡ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ	80
Ἡ τοῦ γραφέως	60
Γ'. Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀσυνομίας, τοὺς τέσσαρας ὑπαστυνόμους τῆς πόλεως Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸν ὑπαστυνόμον Πειραιῶς προσδιορίζονται εἰς ἕκαστον κατὰ μῆνα δραχ.	150
Ἡ τοῦ βοηθοῦ τοῦ ὑπαστυνόμου Πειραιῶς .	80
Δ'. Εἰς ἕκαστον τῶν ἀστυνομικῶν κλητήρων .	45

Ἄρθρ. 10. Εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας χορηγοῦνται δι' ἔξοδα γραφικῆς ὕλης καὶ θερμάνσεως (30) τριάκοντα δραχμαὶ κατὰ μῆνα, εἰς δὲ τὸν ὑπαστυνόμον ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων καὶ εἰς τὸν τοῦ Πειραιῶς εἴκοσι (20) δραχμαὶ κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον.

Θέλει χορηγηθῆ ὡσαύτως ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη διὰ τὰ ἐνοίκια τῶν ἀναγκαίων ἀστυνομικῶν καταστημάτων, καὶ ἡ διὰ τὴν πρώτην ἀποκατάστασιν.

Ἄρθρ. 11. Ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς ἀστυνομίας τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ δήμου Πειραιῶς θέλουν εἶσθαι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου. Ἑπομένως ὅλα τὰ κατὰ τοὺς δύο τούτους δήμους εἰσπραττόμενα ἀπὸ τὰ πρόστιμα, ἀπὸ τὰ διαβατήρια, ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς πανηγύρεις, ἀπὸ τὰ σταθμικὰ καὶ μετρικὰ δικαιώματα, καὶ ἀπὸ ἄλλα παρόμοια δικαιώματα, τὰ ὁποῖα παρεχωρήθησαν εἰς τοὺς δήμους χάριν τῶν ἐξόδων τῆς διατηρήσεως τῆς ἀστυνομίας, θέλουν εἰσέρχεσθαι τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον.

Ἄρθρ. 12. Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον.»

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νομοσχεδίου, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη ναί ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης	
Α. Δεληγεώργης	
Π. Τσιμπουράκης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.
Ἰωάννης Πετμέζης	
Μ. Καΐρης	
Δημήτριος Κανδύλης	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.
Ἀνδρέας Δαμόπουλος	
Νικόλαος Ἰατρὸς	
Ἀναγ. Μακρυπόδαμισας	Ν.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	
Κωνστ. Βρυζάκης	
Ἀνάργυρος Πετράκης	
Κ. Τζαβέλλας	Ν.
Σ. Στράτος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.
Ἀσυχᾶς Π. Νάξος	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.
Κωνσταν. Φασίτσας	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.

Γεώρ. Ἰω. Βατίστας	
Ἄγγελος Γουζούασης	
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Γεώρ. Ἰωάν. Γιολδάσης	Ν.
Σ. Χ. Στερανόπουλος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	
Γεώργιος Μῆτσος	Ν.
Ἰωάν. Κλίμακας	
Ἀναγν. Δημητρίου	Ν.
Πέτρος Α. Ζάνος	
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	
Χ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σ. Νικολαΐδης	
Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Π. Δεληγιάννης	Ν.
Δ. Ν. Μπουκάουρας	
Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ζαφείριος Δεπάστας	
Ἐμμ. Ἀντίπας	Ν.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐσταθ. Οἰκονομόπουλος	
Γεώρ. Πανοπριοτόπουλος	Ν.
Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος	
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	
Θεόδωρος Μ. Πετρινός	
Κωνστ. Μανέτας	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	
Μελέτης Χ. Μελέτη	
Νικόλαος Τσαλακώστας	
Δημήτ. Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	
Π. Δαρειώτης	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Στρατῆ. Δεληγιαννάκης	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Παῦλος Δεντούλης	Ν.
Χρύσανθος Σουμαΐπας	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κ. Βέϊκος	
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.
Γεώργιος Μπάντης	Ν.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	Ν.
Α. Κανελόπουλος	Ν.
Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰωάννης Γκούρας	Ν.
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἰ. Α. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Χριστόδ. Τσίνος	
Δημήτρ. Κουμανιώτης	
Θεοδ. Ι. Μέξης	
Ἐμμ. Δ. Ὁρλὸφ	
Γεώργιος Μπάστας	
Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Σταμ. Ἀντωνιάδης	Ν.

Κωνς. Ἀντωνιάδης	Ν.	Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Ἰωάννης Περίδης		Ἀνδρ. Γ. Κουντουρ. ἠρ. ψῆφον	
Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.	Δημ. Α. Κουντουριώτης	
Κάρολος Νάζος		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	
Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Μῆτ. Ἀναγασόπουλος		Κωνσταν. Δυοβουνιώτης	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.	Ἰωάννης Τασσαίος	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς		Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου		Ἰωάννης Οἰκονόμου	

Μετὰ τοῦτο παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ ἰσχύος τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καταλόγων τῶν ἐνόρκων καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν σύνοδον τῶν κακουργιοδικείων καὶ τὴν δικαιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν· ἔχουσι δ' οὕτως·

«ΕΚΘΕΣΙΣ

Τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, περὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκλογῆς τῶν διὰ τὰ κακουργιοδικεῖα τοῦ 1849 ἐνόρκων.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἕως οὗ συζητηθῇ καὶ ἐπιψηφισθῇ τὸ περὶ μεταῤῥυθμίσεως διατάξεών τινων τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου νομοσχέδιον, καὶ τὸ ἤδη εἰς τὴν βουλὴν ὑποβληθέν, τῆς συζητήσεως τοῦ ὁποίου νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ προταχθῇ ἡ τοῦ περὶ μεταῤῥυθμίσεως, ὡς εἴρηται, τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου, θέλει παρέλθει οὐκ ὀλίγος χρόνος, καὶ ἐπειδὴ θεωροῦμεν ἐκ τῶν πρωτίστων τῆς Κυβερνήσεως καθηκόντων, νὰ ἐπισπεύσωμεν τὴν συγκρότησιν τῶν κακουργιοδικείων πρὸς ἐκδίκασιν τῶν προφυλακισμένων ὑποδίκων, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν βουλὴν τὸ ἐσώκλειστον νομοσχέδιον, καθ' ὃ οἱ ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1848 συγκαλεσθέντων ἐπαρχιακῶν συμβουλίων μὴ ἐκλεχθέντες ἔνορκοι, θέλουσιν ἀναπληρωθῇ διὰ κληρώσεως ὑπὸ τῶν προέδρων τῶν ἁρμοδίων ἐφετείων, ἐνεργουμένης ἐπὶ τῶν διὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν κακουργιοδικείων κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη συνταχθέντων καταλόγων τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 26 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἀκόλουθον νομοσχέδιον διατάττομεν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὀφείλοντος νὰ τὸ ὑποστηρίξῃ κατὰ τὴν συζήτησιν ἐνώπιον αὐτῆς.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

Ἄρθρ. 1. Ὁ ἀπὸ 17 Ἰουνίου 1848 περὶ συντάξεως καταλόγων τῶν ὑποψηφίων ἐνόρκων νόμος ἰσχύει καὶ διὰ τὸ ἔτος 1849.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος νόμου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Φεβρουαρίου 1849.

Ο Θ Ω Ν.

Ὁ Ὑπουργὸς Γ. Α. ΡΑΛΛΗΣ.»

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως γενησομένης τὴν 28 λήγοντος ἡμέραν δευτέραν τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ τῶν δέκα ἀνθυπολοχαγῶν νομοσχεδίου, τοῦ περὶ ἐνόρκων προεισαγμένου, καὶ τοῦ περὶ μοναστηρίων, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος. Οἱ γραμματεῖς.
Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ. Μελέτης Χ. Μελέτης.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ν'.

Τῆς 28 Φεβρουαρίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ ἀναπληρῶν τὸν πρόεδρον πρεσβύτερος βουλευτὴς ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν· ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἀνήγγειλαν τὰ τμήματα ὅτι ἐξελέξαντο ἐπὶ τοῦ περὶ συντάξεως καταλόγου πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων τοῦ 1849 νομοσχεδίου εἰσηγητάς, ἐκτὸς τοῦ ε'. ὃ δὲν συνεπληρώθη εἰσέτι, τὸ α'. τὸν Ῥιζόπουλον, τὸ β'. τὸν Α.

Πετράκην, τὸ γ'. τὸν Ἰω. Ἀντωνόπουλον, τὸ δ'. τὸν Ἀλεξανδρόπουλον, τὸ ς'. τὸν Χατσόπουλον καὶ τὸ ζ'. τὸν Δεληγιάννην. Προσέθηκε δὲ τὸ γ'. ὅτι καθυστεροῦν μέχρι τοῦδε, ἐξελέξατο πρόεδρον μὲν τὸν Τομαρᾶν, γραμματέα δὲ, τὸν Ἰω. Ἀντωνόπουλον.

Ἀνηγγέλθησαν ἀντικείμενα τῆς παρούσης α) ἡ συζήτησις τοῦ περὶ καθιερώσεως 10 θέσεων ἀνθυπολοχαγῶν νομοσχεδίου, β) ἡ τοῦ περὶ εἰδικῶν συλλόγων πρὸς ἐκλογὴν ἐνόρκων νομοσχεδίου καὶ γ) ἡ τοῦ περὶ ἀνεγέρσεως διακλειμένων μονῶν.

Προὐτέθη ἐπομένως εἰς συζήτησιν τὸ περὶ καθιερώσεως 10 θέσεων ἀνθυπολοχαγῶν νομοσχέδιον, τῆς δ' ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς συνιστώσης τὴν μὴ παραδοχὴν αὐτοῦ, λαβὼν τὸν λόγον κατ' αὐτῆς παρετήρησέ τις ὅτι ὅστις ἔτυχεν ἀναγνοὺς τὰ αἰθιοπικὰ τοῦ Ἡλιοδώρου, εἰς ταῦτα βεβαίως ἀπήντησε τὴν τραγικὴν εἰκόνα τῆς ἀλληλομαχίας, ἥτις ἐνίοτε παρουσιάζεται δυστυχῶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἔναπλοι ἄνδρες καταλαμβάνουσιν ἐκεῖ πλοῖον πολλὰ φέρον λάφυρα καὶ νεάνιδα θελκτικὴν, τὴν Χαρίκλειαν· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ συγχροτοῦσι συμπόσιον. ἡ καλλονὴ τῆς νεάνιδος τοὺς ὑποθερμαίνει, συγκρούονται, ἀλληλομαχοῦντες πίπτουσιν ὅλοι, ἐωσοῦ ἄλλοι ἐπελθόντες λαφυραγωγοῦσιν αὐτὴν τὴν λείαν. Τοιαύτην τινὰ ἰδέαν διεγείρει σήμερον εἰς τὸν νοῦν ἡ συμβαίνουσα εἴς τινα ἔθνη ἀλληλομαχία. Ἡ Χαρίκλεια εἶναι ἡ ἀρχὴ, ὡραία καὶ δελεαστικὴ ὡς ἐκείνη, ἡ ὑπὲρ αὐτῆς πάλη ἔφθασε πέραν τοῦ δέοντος καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν νὰ πίπτωσιν δι' αὐτὴν θύματα ἀλληλομαχοῦντα· καὶ ἂν μὲν τὸ κακὸν περιωρίζετο ἕως ἐδῶ μόνον, δὲν ἤθελεν εἶσθαι τοσοῦτον μέγα· ἀλλὰ τὸ κακὸν ἐκτείνεται περαιτέρω, ἐπενεργοῦν καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τὸ ἔθνος, καὶ τοῦτο ὡς ἐκ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται. Συνέβη πρός αὐτὸν νὰ συνδιαλεχθῇ πρὸ ὀλίγου μετά τινος ξένου διπλωμάτου καὶ ὁμιλῶν μετ' αὐτοῦ περὶ ἀνατολῆς, ἐξέφρασε τὴν λύπην του διὰ τὴν Εὐρώπη νὰ ἔχῃ τόσον ταπεινὴν περὶ Ἑλλάδος ἰδέαν. «Δὲν σφάλλομεν ἡμεῖς κατὰ τοῦτο, ἀπήντησεν, εἰ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἤκουσαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὸν ἀγῶνά σας, ἐχειροκρότησαν τὸν ἡρωϊσμόν σας καὶ ἔτεινον χεῖρα ἐοηθὸν εἰς τὸ ἔργον σας. Ἔκτοτε ἡ Εὐρώπη σᾶς εἶδεν ἐλευθερωθέντας καὶ μεγάλην συνέλαβε ἰδέαν περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' αἱ ἐλπίδες της ὅλαι παρῆλθον, ἐματαιώθησαν καὶ δὲν βλέπει σήμερον ἐδῶ, εἰμὴ καταστροφὰς, λῃστείας καὶ ἐρημώσεις.» Πῶς δύναται ἡ Εὐρώπη, τὸν ἠρώτησε, νὰ ἔχῃ τοιαύτην περὶ τῆς πατρίδος μας ἰδέαν; Ὁ ἴδιος βλέπει βεβαίως

ὅτι δὲν εἶναι κατοικία λῃστῶν· εἶναι γῆ ἐλευθέρα καὶ τρέφει λαὸν εὐγενῆ εἰς τὸ ἔδαφός της. Τὸ πταίσμα εἶναι ἐδικόν σας, ἀπεκρίθη ἀδιαφόρως, ἡ Εὐρώπη δὲν παραδέχεται εἰμὴ ὅ,τι ἐντεῦθεν ἀκούει, διακοινόνουσι δὲ ταῦτα ὁ τύπος σας, τὰ κοινοβουλιάσας καὶ ἐπίσημοί τινες πράξεις σας. Καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ διπλωμάτης, δύναται δὲ νὰ τῷ ἀρνηθῇ τις ὅτι ὁ παρ' ἡμῖν τρόπος τοῦ ἀντιπολιτεύεσθαι δὲν εἶναι ὅμοιος πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη; καὶ ὅτι καὶ εἰς τὸν τύπον καὶ εἰς τὰς Βουλὰς ἐτι παρουσιάσθησαν τοιαῦτα φαινόμενα; ἀλλ' ὄχι· δὲν πταίουσιν οὐδ' ὁ τύπος, οὐδ' αἱ βουλαὶ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὁ τρόπος αὐτὸς μεθ' οὗ ἐνεργεῖται πολλάκις ἡ ἀντιπολίτευσις. Καὶ τοιοῦτο ἐκ τοῦ βήματος τούτου ἐπωνομάσθη πρὸ ὀλίγου καιροῦ προδότης, κακοῦργος, ἐπίβουλος, —τίς; — ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος. Διὰ ταῦτα θυσανασχετῶν σήμερον λαμβάνει τὸν λόγον. Λάβετε εἰς χεῖρας τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκδιδομένην ἐφημερίδα· ὁ συντάκτης τῆς Ἐθνικῆς, μηδεμίαν ἔχων ἔμπνευσιν παρὰ τοῦ ὑπουργείου, ἐξέφρασεν ἀρτίως ἰδίαν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος γνώμην, εἰπὼν ὅτι δὲν θέλει διορθωθῇ αὕτη, ἂν δὲν ἀσφαλισθῶσι τὰ ὅρια αὐτῆς φυσικώτερον· ἀλλ' εἰς ταῦτα τί ἀπήντησεν ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφημερίς; Ἔπρεπε νὰ δοξάσητε τὸν θεόν, διότι ὑπάρχετε καὶ εἰς τόσον Κράτος, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Εὐρώπη μετεμελήθη, καὶ οὐχὶ νὰ ζητῆτε ἐπέκτασιν τῶν ὁρίων σας. Τοιαύτην περὶ ἡμῶν ἰδέαν ἔχουσι σήμερον, καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι καὶ ἄλλα οὐχὶ σμικρὰ αἴτια συνετέλεσαν κατὰ τοῦτο, οὐχ ἧττον ὅμως συνετέλεσε καὶ ὁ παρ' ἡμῖν κακὸς τρόπος τοῦ ἀντιπολιτεύεσθαι. Τὰς σκέψεις ταύτας ἐγέννησεν εἰς αὐτὸν ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως· ἂν δὲ καὶ δὲν ἀγνοεῖ πόσον δύσκολος εἶναι ἡ θέσις του, ἐπειδὴ προϋπῆρξεν ἰδέα τις κατὰ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, καὶ δικαίως εἶπε κατ' αὐτὰς εἰς τῶν βουλευτῶν ὅτι διάζεται νὰ σεβασθῇ τὴν κοινὴν πρόληψιν, εἶναι ὅμως καὶ ἀρετὴ καὶ γενναιοψυχία νὰ μὴν ἀποκρύπτωμεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ διὰ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης δύναται νὰ μεταπεισθῇ πολλάκις Βουλὴ καὶ λαός, ὅταν ἴδωσιν ὅτι ἡ ἰδέα των ὄχι ἐσφαλμένη· ἀλλὰ λέγων ταῦτα, δὲν ἀρνεῖται ὅτι τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσι πλήρες αἴσθημα πατριωτισμοῦ καὶ βλέπει μάλιστα μεταξὺ των τὸν ὑποστράτηγον Κ. Τζαβέλλαν, ὅστις καὶ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν πρὸ ὀλίγου ὑπῆρξε καὶ δι' ἔργων ἀπέδειξε πολλάκις τὸν πατριωτισμόν του. Βλέπει δ' ἀφ' ἑτέρου καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκθέσεως, καὶ δὲν ἤθελε φροντίσει ποσῶς δι' αὐτὸν, ἂν τὰ μέσα, δι' ὧν ἐνεργεῖται δὲν ἐκείθετο

ὅτι εἶναι ἐπιβλαβὴ διὰ τὴν πατρίδα. Θέλουσί τινες νὰ προσβάλωσι, νὰ ῥίψωσιν ἓν ὑπουργεῖον; μέσον ἁρμόδιον εἶναι ἡ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἡ ἔγκρισις τῶν πιστώσεων, καὶ εἰς ταῦτα δύναται νὰ κάμῃ τις χρῆσιν τῶν κοινοβουλευτικῶν μέσων, χωρὶς νὰ παρεμβάλῃ προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν τῆς κυβερνήσεως. Ἀλλὰ παρατηρῶν τὴν ἔκθεσιν, ἀπαντᾷ φιλοσοφικήν τινα ἀνάπτυξιν περὶ οἰκογενειακῆς τάξεως, μεθ' ἣν ἀποφαίνεται, ὅτι τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον, παραβιάσαν τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ἐσφετερίσθη αὐτήν. Ἀλλ' ἀγνοεῖ κατὰ πόσον ἀνήκει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς βουλῆς ἐτι νὰ διερευνᾷ τοῦτο, ἐνῷ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νομοσχεδίου συνεκροτήθη ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ ἐκεῖ ἀπεφασίσθησαν τὰ περὶ τούτου. Ἡ κυβέρνησις ὑποτίθεται καὶ εἶναι πάντοτε μία, διὰ μόνην δὲ τάξιν καὶ εὐκολίαν ὑπηρεσίας διακλαδίζεται εἰς διάφορα ὑπουργεῖα. Τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν λοιπὸν ὑπουργεῖον εἰσάγον τὸ νομοσχέδιον, δὲν ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς ἁρμοδιότητός του, ἀλλ' ἂν καὶ ὑπερέβη αὐτά, εἰς μόνον τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν ἀπέκειτο νὰ ἐπιφέρῃ ἐνστάσεις εἴτε ἐν ὑπουργικῷ συμβουλίῳ, εἴτε ἐντὸς τῆς βουλῆς. Ἀλλ' οὐδέτερον τούτων ἐγένετο, καὶ δὲν εἶναι ἔργον ἡμῶν νὰ ἐπιδαψιλεύωμεν δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς δὲν ἀντεποιήθη. Καὶ ὅμως ἡ ἔνστασις αὕτη τῆς ἐκθέσεως εἶναι βεβαιότατον, ὅτι δὲν στηρίζεται εἰς ὀρθοὺς λόγους. Ἡ τῆς στρατολογίας ἐνέργεια εἶναι καθῆκον ὅλως στρατιωτικόν, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσαγάγῃ τὸ νομοσχέδιον οὐδ' ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός, οὐδ' ἄλλος τις ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ. Μετὰ τὴν ἀνασκευὴν ταύτην τριπλῆν τινα προσβολὴν συμπεραίνει, ὅτι ἐγκλείει ἡ ἔνστασις· α') προσβολὴν κατὰ τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν γένει, β') κατὰ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ γ') κατὰ τῶν ἀρχῶν ὅλων. Ἐνταῦθα δὲ ἀναγνοὺς πρὸς ἀπόδειξιν τὸν α'. § τῆς ἐκθέσεως, ἔλεγε, εἶπε, πόσον κακῶς ἠθέλησεν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ διακρίνῃ τὰ δικαιώματα ταῦτα, ὡς νὰ ἔλεγεν ὅτι, ἀφοῦ ὁ Ἕλλην καταταχθῇ στρατιώτης, ἀπόλλυται ἐξ ὁλοκλήρου καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον ἐλπὶς δι' αὐτόν, ἢ ὡς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον νὰ μὴν ἦναι κλάδος τῆς κυβερνήσεως, καὶ ὁ στρατιώτης νὰ μὴν ἦναι πάλιν πολίτης ἐπανερχόμενος μετ' οὐ πολὺ εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας του. Τί δὲ ζητεῖ κυρίως τὸ προκείμενον νομοσχέδιον; ἐπεμβαίνει εἰς τὰ δικαιώματα τῶν οἰκογενειῶν; παραβιάζει τοὺς κοινωνικοὺς νόμους; ἀντίκειται εἰς τὴν οἰκογενειακὴν τάξιν; Ἀναμφιβόλως οὐδὲν

τούτων συμβαίνει, καὶ ἐπιζητεῖ μέσον τι εὔστοχον πρὸς ἐνχερεστέραν σύλληψιν τῶν ὡρισμένων στρατευσίμων. Εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἔκθεσίν του παρουσιάζει ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἀκριβῆ πίνακα τῶν ἐνιαυσίως καθυστερούντων, καὶ ἐκ μόνης τῆς ἀναγνώσεως τούτου παρατηρεῖ ἕκαστος, ὅτι ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καθυστεροῦσι πάντοτε οἱ ἡμίσεις τῶν στρατευσίμων. Ἀναγνοὺς δὲ τὸ μέρος τῆς ἐκθέσεως τοῦτο, ἐπέφερεν, ὅτι ἡ τοιαύτη τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου ἀπραξία δὲν ὑπῆρξε βεβαίως ἐπωφελὴς, καὶ προκειμένου νὰ ἐκπληρωθῇ σήμερον ὁ σκοπός του, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήττῃ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου, ὅπερ μὲ 10 ἢ 12.000 δραχμὰς ὑπόσχεται τὴν ἐφαρτην τοῦ νόμου ἐκτέλεσιν. Παρατηρεῖ δὲ, ὅτι κατὰ τὰς πρὸ ὀλίγου θλιβερὰς τριετηρίας τοῦ ἔθνους, ἂν ὁ στρατὸς ἦτον πλήρης, δὲν ἤθελον δαπανηθῇ τοσαῦτα ποσὰ, ἅπερ αὐτὴ ἡ βουλὴ ἐψηφίσατο, οὐδ' ἤθελεν ἀναγκασθῇ ἡ κυβέρνησις νὰ στρατολογῇ γεωργοὺς καὶ βιομηχάνους, διὰ νὰ ἐπέλθωσι κατὰ τῶν στασιαστῶν. Ὁ στρατὸς πλήρης καὶ ἀνελλιπὴς τότε ἤθελε διὰ μόνου τοῦ βραχίονός του ἀρκέσει νὰ καταπνίξῃ τὴν ἐγερθεῖσαν πυρκαϊάν. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν θεωρεῖ καὶ αὐτὸς, ὅτι τὸ ἀνὰ χεῖρας νομοσχέδιον εἶναι τελειότατον, προσωρινῶς ὅμως θεωρεῖται συντελεστικὸν εἰς πλειοτέραν τοῦ νόμου ἐκτέλεσιν, ὡς προϊὸν πολυχρονίου μελέτης καὶ πείρας, τοῦ ὁποίου καὶ οἱ προκάτοχοι τοῦ νῦν ὑπουργοῦ ἐπελήφθησαν. Ἐὰν λοιπὸν τὸ νομοσχέδιον φέρῃ, ὡς ἐλπίζει, ἀποτελέσματα αἴσια, καθεὶς ἐννοεῖ ὁποῖα ἐγγυᾶται καλὰ, ὑπὲρ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ φροντίσωμεν πλειότερον, παρ' ὅσον τινὲς νομίζουσι. Πάντες γνωρίζουσι πόσον καθίσταται ἀναγκαῖον τὸ νὰ ὑποστηρίζῃ σήμερον ἡ βουλὴ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν κυβέρνησιν, διὰ νὰ δυνηθῶσιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα ταύτην νὰ ἐξακολουθήσωσιν οἱ πολῖται τὰς ἐργασίας αὐτῶν. Τὴν εὐκολίαν ταύτην παρέχει βέβαια ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἐν ταξει στρατοῦ. Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν θέλομεν ἔχει ἀνάγκην νὰ προσφεύγωμεν ὡς ἄλλοτε εἰς τὴν ἀρωγὴν ἐθνοφυλάκων, ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς ἀγνοεῖ πόσα ἐδαπανήθησαν. Ἀλλ' αὐτὰ μόνον τὰ ἀγαθὰ ἐγγυᾶται ἡ συμπλήρωσις τοῦ στρατοῦ, καὶ δὲν ἀναλογιζόμεθα ἓν ἄλλο πολλῷ ὑψηλότερον τούτων; Ἀφοῦ δυστυχῶς δὲν ἐπικρατεῖ τὸ τακτικὸν ὅπλον εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν πρέπει νὰ σκεφθῶμεν κἂν πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ περισσεύῃ κατ' ἔτος ἀνὰ 500 στρατιώτας ἡ τακτικὴ δύναμις; Δέκα καὶ πέντε ἤδη ἔτη κεῖται παρ' ἡμῖν ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος· ἐὰν δὲ ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἐπλεόναζεν ὁ ῥηθεὶς ἀριθμὸς, ἤθελομεν ἔχει

8,000 περίπου ἄνδρας τοῦ τακτικοῦ ὅπλου, τοὺς ὁποίους στερούμεθα σήμερον, καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι ἤθελον εἶσθαι κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχὴν κτῆμα τῶν δημοτῶν ἀναφαίρετον. Ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἀναλόγως τῶν ἡμετέρων στρατιωτῶν οἱ ἀξιωματικοί μας εἶναι ὑπεράριθμοι, αὐτὴ ἡ ἰδέα καὶ πάλιν ἐχρησίμευσεν ὡς ἐπιχείρημα κατὰ τοῦ νομοσχεδίου. Οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι εὐκταῖον, ὅτι λαμπρὸν ἦτον νὰ εἴχομεν ὅσον ἐνεστι πλείονας στρατιώτας, καὶ ὅμως ἡμεῖς αὐτοί, ἡμεῖς ἀποδοκιμάζοντες τὸ παρουσιαζόμενον ἤδη μέτρον, παρεμβάλλομεν δεινὰ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τούτου πρασκόμματα. Ἀλλ' ἔσφαλεν ἆρά γε ὁ νῦν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἢ τόσοι πρὸ αὐτοῦ ἄλλοι, διότι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι πολλοί; Ὄχι· ἔπρεπε νὰ σεμνυνώμεθα διὰ τοῦτο· οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι εἶναι πολύτιμα προϊόντα, εἶναι τέκνα τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεώς μας. Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς καὶ οὕτω, δὲν ἔχει ὅσους ἔπρεπεν ἴσως ἀξιωματικούς, διότι ἄλλη εἶναι ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος, καὶ δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀπηρχαιωμένων ἐθνῶν. Ἡ Ἑλλὰς εἶναι μέγα στρατόπεδον ἔνθα πρέπει νὰ ὑπάρχῃ γυμνάσιον καθηγητῶν, γυμνάσιον ὁπλιτῶν καὶ γυμνάσιον ναυτῶν, ὑπάρχουσι δὲ καὶ χρήματα καὶ ὅλα τὰ μέσα, ὅταν διαχειρισθῶσι ταῦτα καλῶς. Ἀλλὰ θέλουσι τῷ παρατηρήσει ὅτι ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγοι ἐκ τῶν ὑπεραρίθμων ἀξιωματικοί, καὶ ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ κάμῃ χρῆσιν τὸ ὑπουργεῖον. Αὐτὸ τοῦτο δὲν ἠγνόει βεβαια καὶ ἡ κυβέρνησις, ἀλλ' ἕτερος λόγος, ὁ λόγος τῆς ὑπηρεσίας ὑπηγόρευε νὰ ἦναι ἐκ τῆς τακτικῆς δυνάμεως. Ὅταν δὲ ἦναι ὑπαγόρευσις τῆς ὑπηρεσίας, ὀφείλει ἕκαστος νὰ πιστεύῃ τοῦτο. Σέβεται πάντας ἐν γένει τοὺς ἀξιωματικούς, ἀλλὰ καὶ πάντες δὲν εἶναι κατάλληλοι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Διὰ νὰ κατορθωθῇ ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος, πρέπει νὰ ἐπιτηρήσωσιν ἀξιωματικοὶ ἐκ τοῦ τακτικοῦ, καὶ ὡς ὁ ὑπουργὸς ἐσημείωσεν, ἅμα δέκα τοιοῦτοι ἐλλείψωσιν, ἡ ὑπηρεσία χωλαίνει αὐσιωδῶς. Δὲν συμφέρει δὲ οὐδ' ἐκ τῶν διαθεσίμων τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ νὰ διορισθῶσιν, ἐπειδὴ τοῦτο ἤθελε προξενήσει πλειοτέραν δαπάνην, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι πρέπει νὰ λάβωσι τότε μισθὸν ἐνεργείας, ὅπερ ἤθελεν ὑπερβῆ πολὺ πλειότερον τὴν ἀπὸ τοῦ νομοσχεδίου δαπάνην. Τοῦτο εἶναι ἀλήθεια, ἣν περ ἡμεῖς αὐτοὶ θέλομεν πληροφορηθῆ ἐκ τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου, τὸν ὁποῖον ἡ ἐπιτροπὴ ἐπροκάλεσε καὶ ὁ ὑπουργὸς θέλει εἰσαγάγει ταχέως. Ἐν αὐτῷ δὲ θέλομεν ἰδεῖ ὅτι καὶ ἰατροὶ καὶ ἄλλα πολλὰ ἀπαιτοῦνται, διὸ θέλουσι προκύψει πολὺ μεγαλείτερα ἔξοδα. Ἐκ τούτων λοιπὸν πείθεται βεβαίως

τὸ σῶμα ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ κακῶς ἐπέφερε τὴν περὶ ἀρμοδιότητος ἔνστασιν καὶ ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς δὲν ἔκαμεν ἐπέμβασιν εἰς ἀλλότριον δικαιοδοσίαν. Ἀλλ' ἡ ἔκθεσις λέγει ἔτι ὅτι ὁ ὑπουργὸς δὲν εἴλιστασε νὰ ἐπέμβῃ καὶ εἰς τὰς οἰκογενειακὰς τάξεις. Καὶ ἡ σκέψις της ὅμως αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, ἐπειδὴ δὲν ἔπραξεν ἄλλο ὁ ὑπουργός, ἢ ὅ,τι ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος ὑπαγορεύει. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ δήμαρχοι, οἱ νομάρχαι, οἱ ἔπαρχοι κ.λ. ἐνεργοῦσι τὰ τῆς στρατολογίας, ἀλλ' ἡ ἐνέργειά των ἐκτείνεται μέχρι τῆς συλλήψεως μόνον τῶν στρατευσίμων. Αἱ πολιτικαὶ ὅμως αὗται ἀρχαὶ πρέπει νὰ παραδώσωσι τούτους εἰς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον, καὶ οὐδεὶς βεβαια συμφωνεῖ ὅτι ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ αὗται πρέπει νὰ μεταδώσωσιν ἐνταῦθα διὰ τὴν παράδοσιν τῶν νεοσυλλέκτων. Τὸ ὑπουργεῖον λοιπὸν ὤφειλε ν' ἀποστείλῃ ἰδίους ἀντιπροσώπους, διὰ νὰ παραλαμβάνωσι τούτους, καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐζήτησεν ἤδη διὰ τοῦ νομοσχεδίου. Δὲν ἔκαμε λοιπὸν ἐπέμβασίν τινα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου. Ἐὰν δὲ περιῆλθεν εἰς τὴν σκέψιν ταύτην ἡ ἐπιτροπὴ ἐκ τινος φαινομένου ἐν τῇ ἐκθέσει παραράματος, δὲν πρέπει νὰ συμβουλευώμεθα ταῦτα, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὰ περιεχόμενα τοῦ νομοσχεδίου. Ἐνταῦθα ὅμως παρόντες εἶναι καὶ ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς καὶ τὰ μέλη αὐτὰ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἂν ὁ ὑπουργὸς φρονῇ ὅτι οἱ περὶ ὧν πρόκειται ἀξιωματικοὶ θέλουσιν ἐπεμβαίνει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου, τότε καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς ἄλλος θέλει ἀντικρούσει τὸ νομοσχέδιον. Ἂν δὲ διαβεβαιώσῃ, ὡς πέποιθε, τὸ ἐναντίον, τότε ἡ ἐπιτροπὴ ἐξάγεται τῆς ἀπάτης καὶ περιττὴ πᾶσα ἔνστασίς της. Ἀναγνοὺς δὲ τὸ 38 ἄρθρον τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου, παρετήρησεν ὅτι διὰ νὰ παραδίδωνται οἱ στρατεύσιμοι εἰς τὴν ἔνοπλον ἐξουσίαν, ἀπαιτεῖται νὰ παρουσιάζηται εἰς ἀξιωματικός, καὶ οὗτος μάλιστα ἐκ τῶν ἀνωτέρων. Ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν δὲν δημιουργεῖ θέσεις, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ πολυδαπάνου τούτου ἀξιωματικοῦ διορίζει 10 ἐκ τῶν τῆς μικροτέρας τάξεως, καὶ οὗτοι εἶναι οἱ ἀνθυπολοχαγοί. Τὸ νομοσχέδιον ἄρα στηρίζεται εἰς τὸν νόμον καὶ ζητεῖ μάλιστα τὴν ἀκριβεστέραν ἐφαρμογήν του. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ ἐπραγματεύθη ἔτι περὶ διαφόρων βιαιοπραγιῶν καὶ καταχρήσεων, τὰς ὁποίας οἱ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἀπεσταλμένοι κατέπραξαν δῆθεν. Τοιαῦτα ὅμως ἀτυπήματα δὲν ὑπῆρξαν ποσῶς, διότι ἤθελον εἶσθαι ὑπ' ὄψιν τοῦ ὑπουργοῦ. Καθ' ἃ δὲ διαβεβαιοῖ οὗτος, ἐπληροφορήθη ὅτι εἷς μόνος καταλύσας

παρά τινι χωρικῷ, ἀπήτησε τροφὴν παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἔπεισε νὰ τιμωρήσῃ διόντως. Ἀλλ' εἶναι δεινὸν βέβαια, διότι εἰς τοιοῦτος εὑρέθη, τοσαῦτα νὰ σωρεύῃ κεθ' ὅλων αὐτῶν ἡ ἐπιτροπή, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων ἤθελον ἐνεργηθῇ τὰ αὐτὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ἄλλων σωμάτων. Ἐὰν δὲ καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ψηφισθῇ, δὲν θέλει ὑπάρχει ἡ αὐτὴ ἄρα ἰδέα, ἡ αὐτὴ πρόληψις ὅτι καὶ τότε θὰ γίνωνται καταχρήσεις; Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο· σέβεται καὶ τιμᾷ ὅλον ἐν γένει τὸν στρατὸν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅμως λέγει ὅτι οὐδεμία ἀφορμὴ παραπόνων δύναται νὰ δοθῇ κατὰ τοῦ τακτικοῦ μας στρατοῦ, καὶ ἀποκρούει πᾶσαν περὶ αὐτοῦ ἐπὶ καταχρήσει ἰδέαν. Ἐν μέσῳ τοσαύτης τῶν πραγμάτων ἀνωμαλίας καὶ τῶν ποικίλων περιπετειῶν τῆς πατρίδος, ὁ τακτικός μας στρατὸς διέμεινεν ἀγνός, ἀμόλυντος πάσης καταχρήσεως καὶ βιαιοπραγίας. Τοιαύτη εἶναι ἡ φύσις τῆς θέσεώς του, ἔχει δὲ περιπλέον καὶ μέγα τι πλεονέκτημα, τὸ τῆς ἀμεροληψίας. Ἴσως τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ὑπάρχει καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα τῆς ὑπαλληλίας, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των ὅμως πολλάκις βιάζονται νὰ παραβαίνωσι τὸ καθῆκόν των. Ὁ τακτικὸς στρατὸς δὲν εὑρίσκεται εἰς αὐτὴν τὴν ἀνάγκην· χρέος του εἶναι ὁ νόμος, καθῆκόν του ἡ πειθαρχία. Ἄλλως τε, κατὰ τί δύναται νὰ ἀναμιχθῇ ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ δημάρχου, τοῦ νομάρχου, καὶ τόσων ἄλλων, ἢ τί δύναται νὰ πράξῃ μόνος ἀπέναντι ὅλων; Ὁπωσδήποτε ἐνεργήσῃ πρέπει δι' αὐτῶν νὰ τὸ ἐνεργήσῃ, ἀφ' ἑαυτοῦ δὲ τίποτε δὲν ἰσχύει νὰ πράξῃ. Ὅλαι λοιπὸν αἱ ὑπόνοιαι αὗται εἶναι μάταιαι, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀναφέρουσα ταῦτα, περιπίπτει εἰς βεβαίαν ἀντίφασιν. Ἐπειδὴ ἐνῷ αὐτὴ διαγράφει τὰ ὅρια τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ἀποδίδει ἔπειτα καὶ βιαιοπραγίας καὶ καταχρήσεις τρομερὰς εἰς τοὺς πρώτους. Ἄλλως ὅμως αἱ ἐξαιρέσεις δύνανται ποτὲ νὰ σχηματίσωσι κανόνα, ἢ νὰ προσβάλωσι τὸν τακτικόν μας στρατὸν καὶ νὰ ἐλέγξωσιν ὡς κακὸν τὸν νόμον; Οὐδέν τούτων. Τί ἀποδεικνύει λοιπὸν ἡ ἔκθεσις, ἢ σκοπὸν τοῦ νὰ παρεμβάλῃ πρόσκομμα εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου; Ἀλλ' οἱονδήποτε σκοπὸν καὶ ἂν εἶχεν ἡ ἐπιτροπή, αὐτὸς δὲν ἤθελε λάβει τὸν λόγον, ἐὰν ἁπλῶς ἔλεγεν ὅτι διὰ τὴν ἔνδειαν τοῦ ταμείου δὲν πρέπει νὰ ἐπιψηφισθῇ. Ἀλλὰ τὸ νὰ προσβάλῃ τὸν τακτικὸν στρατόν, νὰ προσβάλῃ τὴν κυβέρνησιν καὶ τὰς ἀρχὰς πάσας εἶναι λόγοι τοὺς ὁποίους οὐδεὶς πρέπει ν' ἀνέχηται, διότι οἱ ἐχθροί μας, διότι οἱ ξένοι ἀρκεῖ νὰ λάβωσι τὴν ἔκθεσιν

παραδεδεγμένην, διὰ νὰ εἴπωσι « δὲν χρειάζεται εἰκὼν καλλιτέρα τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος. » Εἶναι καιρὸς νὰ παύσωσι τὰ μικρὰ ταῦτα πάθη, νὰ ἐξυπνήσωμεν πλέον καὶ νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι πρόκειται σήμερον περὶ πολιτικῶν συμφερόντων ὑψηλοτέρων. Ἄλλοτε ὡμίλησεν ὅσα ἠδύνατο περὶ τοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἑλλάδος· ἤδη ἐγείρει φωνὴν περὶ τοῦ τακτικοῦ της στρατοῦ. Τρία τινὰ εἶναι τὰ μεγάλα στοιχεῖα, ἐφ' ὧν πρέπει νὰ στηρίζωνται ὅλαι αἱ ἐλπίδες τοῦ ἔθνους· φῶτα, ναυτικὸν καὶ τακτικὸς στρατός. Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον—τὸ λέγει μὲ ἔπαρσιν—ἡ βουλὴ ἀνέπτυξε τὸν εὐγενέστερον χαρακτῆρα, καὶ ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ φώτων, μὲ μίαν φωνὴν, ἓν ἱερὸν αἴσθημα, παρεδέχθη πᾶν νομοσχέδιον τοιοῦτον, καὶ ἀρκετοὺς θέλομεν δρέψει καρποὺς ἐκ τῆς νέας γενεᾶς τῆς πατρίδος. Ἀλλ' εἰς τί δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις, ὅταν δὲν στηρίζηται καὶ εἰς ἀνάλογον ὑλικὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται μόνον ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος; Τὰ τρία λοιπὸν ταῦτα στοιχεῖα εἶναι ὁ τρίπους, οὕσως εἰπεῖν, ἐφ' οὗ πρέπει νὰ ἐνθρονίσωμεν τὸν μέγαν ἀνδριάντα τῆς ἐθνικῆς ὑπάρξεως καὶ προόδου μας, διὸ τὰς αὐτὰς εὐκολίας πρέπει νὰ παρέχωμεν καὶ εἰς τὰ τρία. Ἀλλ' ὁ στρατὸς τῆς Ἑλλάδος, ὡς οὐδεὶς ἀγνοεῖ, δὲν εἶναι εἰς ἣν ἔπρεπε νὰ ἦναι ἀκμήν, οὐχὶ δι' ἔλλειψίν τινα τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ διὰ τὴν ὀλίγην μέριμναν, ἥτις ὑπὲρ τῆς προόδου του κατεβλήθη. Δὲν εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς αἰσθάνεται ἀποστροφὴν εἰς τὸ στρατιωτικόν. Τοὐναντίον εἶναι ὁ βίος του, ὁ βίος τῆς δόξης καὶ τῶν ὀνείρων του, καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἔθνος ῥέπον ἀνέκαθεν εἰς τὰ πολεμικά, εἶναι τὸ Ἑλληνικόν. Δὲν ἀποστρέφεται λοιπὸν τὸ στάδιον τοῦτο ὁ λαός, καὶ εἶναι βλασφημία, ἣν πᾶσα ψυχὴ ὀφείλει νὰ ἀποκρούσῃ. Ἀλλ' εἰκάζεται τοῦτο, λέγει ἡ ἐπιτροπή, ὡς ἐκ τινων ὑπεκφυγῶν τῶν στρατευσίμων. Αἱ ὑπεκφυγαὶ ὅμως αὗται δὲν εἶναι ὑπαγόρευσις ἀποστροφῆς εἰς τὰ τοῦ πολέμου· εἶναι ἡ κακὴ τοῦ νόμου ἐφαρμογή, ἡ ὀλιγωρία τῶν ἀρχῶν καὶ αἱ ἐπισυμβαίνουσαι καταχρήσεις. Ναί, αἱ καταχρήσεις, διότι καταντῶσι πολλάκις αἰσχρὸν ἐμπόριον τὰ τῆς νεοσυλλεξίας. Ἀλλὰ τίνες τολμῶσι τὰς καταχρήσεις ταύτας γινώσκουσι πάντες, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα, διὰ νὰ παύσωσι τὰ σκάνδαλα ταῦτα καὶ ἡ προσγινομένη διαφθορὰ καὶ λεηλασία, πρέπει νὰ ληφθῶσιν ἐντονώτερα μέτρα. Εἴμεθα σήμερον εἰς κατάστασιν νὰ μένωμεν ἀδιάφοροι διὰ τὸν τακτικὸν στρατόν μας; Ναί, πάντες οἱ Ἕλληνες, ἀφοῦ τὸ ὄνομα τοῦτο ἠκούσθη, πάντες μέχρι σήμερον εἶναι ἀνδρεῖοι. Ἀλλὰ διὰ τὰς

ανδρίας μόνης έξέπληξαν τὸν κόσμον οἱ πρόγονοί μας; διὰ τῆς ἀνδρίας μόνης δυνάμεθα νὰ ἤμεθα εἰς ἀσφάλειαν; Ὁ πόλεμος εἶναι ἐπιστήμη καὶ εἰς μόνον τὸν τακτικὸν στρατὸν ἀπαντᾶται, διὸ καὶ ὁ Σουλτάνος αὐτὸς τὴν ἐνηγκαλίσθη. Ἀναγνώσατε τὴν ἱστορίαν τῶν προπατόρων μας· δὲν ἐνίκησαν ἄνευ τῆς ἐπιστήμης. Καὶ εἰς τὸν Μαραθῶνα ὁ Μιλτιάδης καὶ εἰς τὰς Πλαταιὰς ὁ Ἀριστείδης κατέστρεφον μυριάδας ἐχθρῶν, ἀλλ' εἶχον φάλαγγας τακτικὰς, γυμνασμένας. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ φαινώμεθα τοσοῦτον φειδωλοὶ κατὰ τοῦτο, ἔπρεπε μάλιστα ὑπὲρ τὸ δέον νὰ δαπανῶμεν ὑπὲρ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ἐπειδὴ ὁ στρατὸς οὗτος εἶναι ὁ νικητὴς τῶν Μήδων, τὸ σφάγιον τῆς Ἀττικῆς, ὁ καρτερικὸς μαχητὴς τῆς Χίου, ὁ δημιουργὸς τῆς Σεπτεμβριανῆς δόξης καὶ ὁ μόνος θώραξ τῆς ἀσφαλείας μας. Ἐλησμονήσαμεν, φαίνεται, τὰς Αἰγυπτιακὰς φαλαγγας· καὶ τότε ὡς πάντοτε εἴμεθα ἀνδρεῖοι, ἀλλ' αἱ φάλαγγες ἐκεῖναι πολλάκις μᾶς ἔκαμαν νὰ μὴν ἐπιτύχωμεν. Ἀλλ' ὅ,τι φαίνεται λυπηρότερον εἶναι ὅτι εἰς τοιαύτην παγκόσμιον ἐποχὴν παρουσιάζεται ἡ Ἑλλὰς ἀγνώριστος καὶ γυμνή. 300,000 τακτικοῦ στρατοῦ εὑρίσκει κατ' αὐτὰς ἡ Τουρκία, πληθύνει ἡ Αἴγυπτος τακτικῶν ταγμάτων καὶ ἡ Σερβία αὐτὴ στηρίζεται εἰς 60,000 λογχῶν, μόνοι δὲ ἡμεῖς, ἡμεῖς οἱ διδάσκαλοι τοῦ πολέμου, δὲν εἶναι ἐντροπὴ νὰ ζῶμεν ὡς ἄγριοι σκηνῖται ἐπὶ τῆς γῆς; Ἕως πότε θέλομεν μένει κωφεύοντες, καὶ δὲν διασχίζομεν πλέον τὰ διαφράγματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα παρεμβάλλει ἐνίοτε καθ' ἡμῶν ἡ ἰδιοτέλεια; Δὲν ἀναφέρει ἀπαίσιά τινα τῆς πατρίδος συμβάντα, καὶ ἡ εὐγλωττοτέρα ἔκφρασίς των εἶναι ἡ βαθεῖα αὐτῶν σιωπή. Ἂν δυστυχῶς ὑπέστημεν πολλὰς ταπεινώσεις, ἂν ἔπιεν ἡ Ἑλλὰς τὸ αἶσχος ὡς δηλητήριον, τὸ ἔπιε δι' ἔλλειψιν τοιούτου στρατοῦ. Ἂν ἐκυμάτιζον ὅμως 50,000 λογχῶν εἰς τὰς πεδιάδας μας, ἂν ἔπαιζον εἰς τὰ κύματα τοῦ Πειραιῶς 100 πολεμικὰ πλοῖα, ὄχι, δὲν ἠθέλαμεν ὑποστῆ ὅσα ὑπέστημεν. Ἐνθυμηθῆτε, εἶπε πρὸς τοὺς βουλευτὰς, ὅτι καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ καὶ οἱ λαοί σας εἴσθε τέκνα λαμπρῶν ἀναμνήσεων, ὅτι ὑμεῖς εἴσθε οἱ νικηταὶ τῆς Ἀμπλιανῆς, τοῦ Βαλτετσίου, τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ ἐξεγειρόμενοι λάβετε συντελεστικώτερα μέτρα. Εἶθε δὲ καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς ἄλλος νὰ ἴδῃ αὐτοὺς μεγάλα αἰσθανομένους καὶ πράττοντας ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους.

Ἀντέταξεν ἕτερος ὅτι δὲν ἔχει σκοπὸν ν' ἀπαντήσῃ εἰς ὅσα ὁ προαγορεύσας εἶπεν ἐξελθὼν τοῦ προκειμένου ζητήματος καὶ περιπλανηθεὶς εἰς λόγους ἀλλοτρίους ἐπὶ σκοπῷ ἐπιδείξεως λε-

γομένους, ἢ μᾶλλον ἵν' ἀπασχολήσωσι τὸν χρόνον τῆς βουλῆς, ἀλλὰ θέλει ἀρκεσθῆ ν' ἀναπτύξῃ ἐν συντόμῳ τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν στηριχθεῖσα ἡ ἐπιτροπὴ συνέταξε τὴν ὑπὸ συζήτησιν ἔκθεσίν της, ὁμοφώνως γνωμοδοτήσασα ὅτι τὸ παρουσιασθὲν νομοσχέδιον περὶ διορισμοῦ δέκα ἀνθυπολοχαγῶν εἶναι ἀπορριπτέον. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἶναι ἀπαράδεκτον κατὰ τύπον, διότι ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν εἶναι ἀναρμόδιος νὰ εἰσαγάγῃ αὐτό, ὡς ἀφορῶν τὴν ἀπογραφὴν τῶν νεοσυλλέκτων, ἥτις εἶναι φόρος προσωπικὸς ἐπὶ τῶν οἰκογενειῶν διὰ νὰ ἐξαχθῶσιν οἱ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀναγκαῖοι στρατιῶται. Ὁ δὲ περὶ ταύτης νόμος ἀφορῶν δικαιώματα καὶ ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν ἀνήκει εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον· διότι εἰς τοῦτο ἀνατίθησι καὶ ὁ καταστατικὸς τῶν ὑπουργείων νόμος τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου· ὥστε ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν δὲν ἔχει ἁρμοδιότητα νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν νόμου, ὅστις δὲν ἀνήκει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ. Ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν δὲ παρατηρεῖ ὅτι ἡ ὑπουργικὴ ἔκθεσις ἰσχυρότερον λόγον τῆς εἰσαγωγῆς ταῦ προκειμένου νομοσχεδίου φέρει τὰς ὑπαρχούσας εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπαιτουμένων νεοσυλλέκτων καθυστερήσεις πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ὁποίων εἰσάγεται τὸ παρὸν νομοσχέδιον. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας, οἱ καθυστεροῦντες νεοσύλλεκτοι δὲν ἀναβαίνουσιν εἰς τόσον μέγαν ἀριθμὸν 1745 ὡς ὑπολογίζει τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλὰ πραγματικῶς εἰς διάστημα τεσσάρων ἐτῶν εἶναι μόλις 700, ἂν δ' ἀφαιρέσῃ τις καὶ τινας ἔχοντας ἀντικαταστάτας καὶ λογιζομένους ὡς καθυστεροῦντας, καὶ τοὺς λειποτάκτας, οἵτινες ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ στρατοῦ θέλουσιν εὑρεθῆ μόλις 500. Δεύτερον αἱ καθυστερήσεις προέρχονται ἐξ ἀνάγκης, διότι αἱ στρατολογίαι ἐνεργοῦνται κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἔτους, ἢ τὰ τέλη αὐτοῦ, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ πλήρης ἡ συλλογὴ τῶν νεοσυλλέκτων· καὶ κατὰ τὰς θελήσεις καὶ διαθέσεις τῶν διεπόντων τὰς δημοτικὰς ἀρχάς· διότι οἱ δήμαρχοι παραβιάζοντες τὸν νόμον δὲν καταγράφουσιν ὅλους τοὺς ἐν ἡλικίᾳ ἀνεξαιρέτως ἀλλὰ χαριζόμενοι εἰς τοὺς δυνατοὺς ῥίπτουσιν ὅλον τὸ βάρος εἰς τοὺς ἀδυνάτους, οἵτινες βλέποντες τὴν ἀδικίαν καὶ δυσανασχετοῦντες δραπετεύουσιν ἢ καταφεύγουσιν εἰς ἄλλα ἔτι χείρονα μέσα, καὶ πολλάκις καταντῶσι καὶ λῃσταί. Δὲν ἀρνεῖται ὅμως ὅτι ὑπάρχουσι καὶ τινες καθυστερήσεις ἐκ δυστροπίας, ἀλλ' ἂν ἐξετάσῃ τις κατὰ πόσον θέλει εἶσθαι συντελεστικὸν πρὸς ἀποφυγὴν τούτων τὸ προτεινόμενον μέτρον θέλει εὕρει ὅτι καὶ ἄλλοτε

ἐφαρμοσθὲν διὰ τῆς ἐκτάκτου ἀποστολῆς ἀξιωματικῶν εἰς τοὺς νομοὺς δὲν ἔφερεν αὐτὸ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, ἀλλ' αἱ διαιωπραγίαι καὶ καταπιέσεις, οἱ ῥαβδισμοὶ καὶ τὰ βίαια καταδιωκτικὰ μέτρα, εἰς τὰ ὁποῖα βίβαια δὲν πρέπει τις νὰ ζητήσῃ τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ. Ἂν ὅμως ταῦτα θεωρηθῶσιν ἀναγκαῖα, ἃς ἀνατεθῶσιν εἰς τὸν τυγόντα καὶ δύνανται νὰ φέρωσι τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Ἂν ὅμως δὲν θέλῃ γείνει χρῆσις τοιούτων καταναγκασμῶν, ποίαν ἐνέργειαν θέλει φέρει ἡ ἐμφάνισις δέκα ἀξιωματικῶν πρὸς συλλῆψιν τῶν νεοσυλλέκτων; Ἂν δὲ μέλλῃ νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς στρατιωτικὴ δύναμις, διατί δὲν δίδεται αὐτὴ εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς οἵτινες δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι κάλλιον τὴν τοιαύτην σύλληψιν, ὄντες ὑπεύθυνοι κατὰ τὴν στρατιωτικὴν τάξιν διὰ πᾶσαν διαιωπραγίαν ἢ παραβίασιν τοῦ νόμου; Διὰ ταῦτα νομίζων περιττὸν ν' ἀπασχολῇ τὴν βουλὴν ἐπὶ πλέον, καθόσον ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀπόῤῥοια τῆς γνώμης ὅλων σχεδὸν τῶν τμημάτων, ὑποστηρίζει ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶναι ἀπορριπτέον, ὡς ἄσκοπον, καὶ ἀλυσιτελές.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ὅτι νομίζων περιττὸν νὰ ἐπαναλάβῃ τοὺς λόγους ὅσους ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας ἀνέπτυξεν ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, λέγει μόνον ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας, τὴν ὁποίαν αὐτὸς δὲν ἐδημιούργησεν, ἀλλ' εὗρεν ὑπάρχουσαν ἀπὸ τῶν προκατόχων του, ἀπαιτεῖ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Καθότι εἶναι μὲν ἀναντίῤῥητον ὅτι κατ' ἔτος ἕνεκα τῆς καθυστερήσεως πολλῶν νεοσυλλέκτων δὲν συμπληροῦται ὁ ἀναγκαῖος ἀριθμὸς τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, καὶ εὑρίσκεται ἡναγκασμένη ἡ Κυβέρνησις εἰς κρισίμους περιστάσεις νὰ καταφεύγῃ εἰς ἔκτακτα στρατολογικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα βίβαια δὲν εἶναι εὐάρεστα, καθότι καὶ δαπάνας μεγαλειτέρας προξενοῦσι, καὶ ἐνόχλησιν περισσοτέραν. Εἶναι δὲ ἐπίσης ὁμολογούμενον ὅτι αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ αἱ ὀφείλουσαι νὰ προνοῶσιν ὑπὲρ τῆς συλλογῆς τῶν νεοσυλλέκτων, δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς ταύτην ἕνεκα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν λοιπῶν καθηκόντων των, καὶ ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ἀναγκαίαν τὴν ἀποστολὴν δέκα ἀξιωματικῶν, οἵτινες ἐξωμάλυναν τὰς δυσκολίας τῆς συλλογῆς τῶν στρατευσίμων. Αἱ θέσεις λοιπὸν αὗται ἀπεδείχθησαν ἐκ τῆς πείρας λυσιτελεῖς, καὶ εἶναι ὁμοίως κανονισμέναι καὶ παρ' ἄλλοις ἔθνεσι πρὸ αἰώνων ἐγκαταστημένοι. Διὰ νὰ μὴ ἀποσπῶνται λοιπὸν ἐκ τῶν σωμάτων οἱ τοιοῦτοι ἀναγκαῖοι ἀξιωματικοί, καὶ ὑπο-

φέρῃ μεγάλως ἡ ὑπηρεσία, προτείνεται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ὁ σχηματισμὸς δέκα νέων θέσεων ἀνθυπολοχαγῶν, διὰ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας θέλει ἀναπληρωθῆ, καὶ οἱ ἤδη ὑπάρχοντες ἐξ ὑπεραρίθμοι ἀξιωματικοὶ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν θέλουσι νομιμοποιηθῆ, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ σύνταγμα. Ὁ δὲ λόγος τῆς οἰκονομίας δὲν ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα, διότι ἂν ὁ τακτικὸς στρατὸς δὲν συμπληρωθῇ δύναται νὰ δαπανηθῶσιν εἰς ἐκτάκτους στρατολογίας πολλῷ πλείονα. Ἔπειτα ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως τοῦ στρατοῦ εἶναι ἐκ τῶν ἀπολύτων. Πρὸς τοῦτο δὲ « δεῖ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι. » Διὰ τοὺς λόγους τούτους νομίζει ὅτι καὶ πρὸς εὐκολίαν τῆς στρατολογίας, καὶ πρὸς νομιμοποίησιν τῶν ὑπαρχουσῶν ὑπεραρίθμων θέσεων ἐξ ἀξιωματικῶν, εἶναι ἀναγκαιότατον τὸ προκείμενον νομοσχέδιον καὶ τούτου τὴν ἐπιψήφισιν καὶ παραδοχὴν συνιστᾷ εἰς τὴν βουλήν.

Μετὰ ταῦτα τῆς βουλῆς φωτισθείσης, ἐγίνετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Μαυρομιχάλου, καὶ Ε. Καλογερᾶ, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ δὲν παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου διὰ ψήφων **42** πρὸς **39**.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ διορισμοῦ ἀνθυπολοχαγῶν πρὸς συλλογὴν στρατευσίμων νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι; **10**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ο.	Ἀνδρέας Δανόπουλος	
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Νικόλαος Ἰατρός	
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ο.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.
Π. Μοναστηριώτης	Ν.	Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Κ. Τζαβέλλας	Ο.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς		Σ. Στράτος	Ν.
Μ. Καΐρης		Π. Ῥάγκος	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ο.	Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	

Πέτρος Τσανετάκης	Ο.	Παρασκευᾶς Ματάλας	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Ἠλίας Γιατράκος	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.	Λουκᾶς Στέφανος	Ο.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ο.	Εὐς. Σπυρίδωνος	
Γεώρ. Ἰωάν. Βατίσας		Ῥήγας Παλαμίδης	
Ἄγγελος Γουζούασης	Ο.	Θεόδωρος Μ. Πετρινός	Ο.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ο.	Κωνσταντῖνος Μανέτας	
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.	Αλ. Ἀλεξανδράπουλος	Ο.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.	Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	Ο.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ο.	Νικόλαος Τσαλακιώστας	
Μιχαὴλ Σισίνης	Ο.	Δημήτριος Σακελλαριάδης	Ο.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.	Νικόλαος Μπούτουνας	
Γεώργιος Μῆτσος	Ο.	Π. Παππατσώνης	
Ἰωάννης Κλίμακας		Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ο.	Π. Δαρειώτης	Ο.
Πέτρος Α. Ζάνος		Σπυρίδων Βαλέττας	Ο.
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας		Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ο.
Χρισόβ. Ν. Δημάθας	Ο.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Ἠλίας Παππαδαῖος		Παῦλος Δεντούδης	Ν.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.	Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος		Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.	Κ. Βεΐκος	
Ι. Ζάρκος	Ο.	Μιχαὴλ Ἰατρός	Ο.
Γ. Κορφιωτάκης	Ο.	Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.
Α. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	
Σταμ. Νικολαΐδης	Ο.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Βελισάριος Νικολαΐδης	Ο.	Ἀνας. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γ. Παππανικολάου	Ο.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Π. Δεληγιάννης		Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δημήτ. Ν. Μπούκαυρας		Ν. Μοσχούλας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελόπουλος	Ο.
Ζαφείριος Δεπάστας		Κωνσταν. Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.	Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ο.
Εὐσέβιος Οἰκονομόπουλος		Σπυρίδων Λογοθετόπουλος	Ο.
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	Ο.	Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	Ο.	Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαπᾶς	Ο.	Χριστόδουλος Ταΐνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμ. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέξης	Ο.

Ἐμμ. Λαζάρου Ὁρλόφ	Ο.	Ἀθ. Καστανᾶς	Ο.
Γεώργιος Μπάστας		Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Κώστας Δαρειώτης	Ο.	Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	Ν.
Σταμ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Κων. Ἀντωνιάδης	Ο.	Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἰωάννης Περίδης		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	
Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.	Δημήτριος Χατσίσκος	Ο.
Κάρολος Νάζος		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.	Κων. Δυοβουνιώτης	Ο.
Ἀντώνιος Ἀριάς		Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ο.
Μ. Ἀναστασόπουλος		Ἰωάννης Τασσαῖος	
Ἰ. Τομαρᾶς	Ο.	Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον τὴν συζήτησιν τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς παρελθούσης ἡμερησίας διαταξέως ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ.μ.

Ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος βουλευτὴς

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

Α. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΑ'.

Τῆς 1 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀνηγγέλθη ἀντικείμενον τῆς παρούσης συνεδριάσεως ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἑνόρκων νομοσχεδίου, ὅταν δὲν ἐκλέξωσιν αὐτοὺς τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια. Πρὶν δὲ ὁ πρόεδρος δώσῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ μὴ διακόπτηται παντάπασιν ἡ διανομὴ τῆς δικαιοσύνης· ὁ σκοπὸς οὗτος ἐπὶ μὲν τῶν δικαστηρίων τῶν συγκειμένων ἐκ τακτικῶν δικαστῶν ἐπιτυγχάνει πληρέστατα, ἐπὶ δὲ τῶν συγκειμένων ἐκ μέρους τακτικῶν δικαστῶν καὶ μέρους παρὰ τοῦ λαοῦ ἐκλε-

γομένων καὶ καλουμένων ἐνόρκων, τουτέστιν ἐπὶ τῶν κακουργιοδικείων συμβαίνει ἐνίοτε διακοπὴ τῆς κανονικῆς διανομῆς τῆς δικαιοσύνης· διότι ταῦτα δὲν δύνανται νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ καθήκοντά των, εἰμὴ ὅταν συμπληρωθῇ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν ἐνόρκων, τῶν ὁποίων ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια ἐκλέγοντα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τοὺς νοημονεστέρους, ἱκανωτέρους καὶ παρέχοντας πληρεστέρας ἐγγυήσεις περὶ τῆς εὐστόχου ἐκπληρώσεως τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνατιθεμένων καθηκόντων. Ἀλλὰ πρό τινος καιροῦ παρετηρήθη ὅτι τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια δὲν ἠδυνήθησαν νὰ χορηγήσωσι τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν ἐνόρκων πρὸς σύστασιν τῶν κακουργιοδικείων, ἐντεῦθεν δὲ ἠναγκάσθη ἡ κυβέρνησις νὰ καθυποβάλλῃ ἑκάστοτε εἰς τὰς βουλὰς προσωρινοὺς νόμους περὶ τοῦ τρόπου τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐνόρκων τῶν μὴ ἐκλελεγμένων ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, δι' ἄλλων τινῶν μέσων, ἅτινα ἐθεωρήθησαν καταλληλότερα. Ὅθεν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην ν' ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου διὰ παντὸς τὸ τοιοῦτον πρόσκομμα, ἵνα μὴ ἀναβάλληται ἡ ἔγκαιρος σύστασις τῶν διαφόρων συνόδων τῶν κακουργιοδικῶν, καὶ εὑρίσκηται ἑκάστοτε ἡ κυβέρνησις εἰς ἀνάγκην νὰ ζητῇ τὰ μέσα πρὸς σύστασιν αὐτῶν, καὶ εἰσήγαγε τὸ νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου προτείνεται ἡ συζήτησις, πρὸς πρόληψιν τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως. Ὑπάρχει νόμος ὁρίζων ὅτι ἂν τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια δὲν προβῶσι νὰ ἐκλέξωσι τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν ἐνόρκων, ἡ κυβέρνησις ἐνεργεῖ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν διὰ τῶν διοικητῶν. Ἐκτὸς ὅμως τῆς περιπτώσεως ταύτης ἀνεύρη καὶ ἑτέρα δυσχέρεια, τουτέστι τὸ ἐντελῶς ἀνέφικτον τῆς συγκροτήσεως τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ κενοῦ τούτου ἡ κυβέρνησις ἀντὶ νὰ προσδράμῃ εἰς τὸ ὑπάρχον μέσον τῆς διὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἐκλογῆς ἐπιθυμοῦσα νὰ ἦναι ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐνόρκων ἀπαύγασμα καὶ ἀπόρροια αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, εἰσήγαγε νομοσχεδίων προβλέπον περὶ ὅλων τῶν περιστάσεων καθ' ἃς τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια δὲν ἐκλέξωσι τοὺς ἐνόρκους αὐτῶν, καὶ ἀναθέτον τὴν ἐκλογὴν εἰς στοιχεῖα ἐπίσης τοῦ λαοῦ παρέχοντα πληρεστέρας ἐγγυήσεις πρὸς εὔστοχον ἐκπλήρωσιν αὐτῆς. Οὐχ ἧττον ὅμως ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μεταρρυθμίσῃ καὶ τελειοποιήσῃ τὸν περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμον, διὰ νὰ καταστῇ ἐφικτὴ καὶ τακτικὴ ἡ συγκρότησίς των. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μεταρρύθμισις τοῦ τοιούτου νόμου δὲν ἔμελλε νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα εἰς τὸ ἔτος **1849**, διότι τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια ὅσα ἤθελον

συνέλθει κατὰ τὸ **1849** θέλουσι χορηγήσει τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα τῶν ἐνόρκων διὰ τὸ **1850**, ἐθεώρησε προτιμότερον νὰ εἰσαγάγῃ πρὸ τούτου τοῦ νόμου, τοῦ πραγματευθησομένου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου, τὸν ἕτερον περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐνόρκων, ὅταν δὲν ἐκλεχθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ὡς μᾶλλον συντελεστικὸν καὶ ἀναγκαιότερον τὸν περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμον, καὶ διακοινώσασα τὰς παρατηρήσεις της αὐτὰς εἰς τὸ ὑπουργεῖον εὗρεν αὐτὸ ἐργαζόμενον πρὸς παρασκευὴν τοῦ νόμου τούτου, καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ εἰσαχθῇ καὶ ὁ νόμος οὗτος πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ ἤδη εἰσηγμένου, καὶ ἐπειδὴ ὁ αἰτούμενος οὗτος νόμος ἀπαιτεῖ καὶ χρόνον ἱκανὸν καὶ σκέψιν ὡρίμον, τὸ ὑπουργεῖον ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον διὰ τὴν χρείαν τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑπαρχόντων ὑποδίκων, νὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς βουλῆς τὴν ἐπιψήφισιν προσωρινοῦ μέτρου περὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐνόρκων ἐκ τῶν ὑπαρχόντων καταλόγων, διὰ νὰ σχηματισθῇ ἀμέσως καὶ ἐγκαίρως ἡ προσεχὴς σύνοδος τῶν κακουργιοδικείων· ψηφιζομένου δὲ τούτου καθίσταται περιττὸν νὰ εἰσέλθῃ ἡ βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον πρόκειται ἤδη νὰ συζητήσῃ, καὶ δύναται ν' ἀναβληθῇ τοῦτο μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τοῦ ἑτέρου περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νομοσχεδίου. Διὰ ταῦτα ἐξαιτεῖται παρὰ τῆς βουλῆς τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Μηδενὸς δὲ κατὰ τῆς ἀναβολῆς ὄντος καὶ τινος παρατηρήσαντος ὅτι ἐπιμελάττεται νὰ καθυποβάλῃ τὰς ἐπὶ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ὑπουργοῦ παρατηρήσεις του, ὅταν συζητηθῇ τὸ νομοσχέδιον, ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀναβολὴν τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου δι' ἀναστάσεως.

Προὐτέθη δὲ εἰς συζήτησιν τὸ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν νομοσχέδιον.

Πρὶν ἡ δοθῇ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ὁ λόγος παρετήρησέ τις ὅτι ὑπάρχουσι δύο ἐνθέσεις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ἡ τῆς πλειονοψηφίας, ἥτις παραδέχεται τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου καὶ τὰ καθ' ἕκαστα αὐτοῦ, καὶ ἑτέρα ἡ τῆς μειονοψηφίας, ἥτις κυρίως μὲν ἀποκρούει τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ἐν περιπτώσει δὲ παραδοχῆς αὐτῆς προτείνει τροπολογίας ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα. Ἀλλὰ διὰ νὰ φωτισθῇ τις ἐπὶ τῆς ὀρθοτέρας γνώμης εἶναι ἀνάγκη νὰ προσαχθῶσιν εἰς τὴν βουλὴν οἱ πίνακες ὅλων

τῶν μοναστηρίων διατηρουμένων τε καὶ διαλελυμένων, καὶ κατάλογος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑπαρχόντων καὶ ἐχόντων χρείαν μονῶν, ἐξ ὧν δύναται νὰ γνωσθῇ κατὰ πόσον εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀποκατάστασις τῶν διαλελυμένων μονῶν. Προτείνει λοιπὸν ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν νομοσχεδίου μέχρι τῆς προσαγωγῆς τῶν ῥηθέντων ἐγγράφων.

Ἀντέλεξεν ὁ εἰσηγητὴς τῆς πλειονοψηφίας, ὅτι ἡ τοιαύτη παρατήρησις ἐγένετο καὶ εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἀλλ' ἡ πραγματοποίησις αὐτῆς ἐθεωρήθη ἄσκοπος· διότι κυρίως πρόκειται ἂν πρέπῃ καὶ συμφέρῃ ν' ἀποκατασταθῶσιν αἱ διαλελυμέναι μοναί, ὁσαιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν. Ὁ ἀριθμὸς λοιπὸν αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, διὰ τοῦτο ἀποκρούει τὴν περὶ ἀναβολῆς πρότασιν ὡς ἄσκοπον.

Ἐπανέλαβεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι ἡ προσαγωγὴ τῶν αἰτουμένων πινάκων εἶναι ἱκανῶς σκόπιμος, διότι ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ πεισθῇ ἡ βουλὴ κατὰ πόσον εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀποκατάστασις τῶν διαλελυμένων μονῶν. Ἐπειδὴ ἐὰν τὰ διατηρούμενα μοναστήρια δύνανται νὰ περιλάβωσι τοὺς ὑπάρχοντας μοναχούς, τότε εἶναι περιττὸν ν' ἀποκατασταθῶσι καὶ τἆλλα. Ἔπειτα δὲν βλέπει εἰς τί ὠφελεῖ ἡ ἐπίσπευσις, ἐνῷ αὕτη ἁρμοζει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν νομοθεσίαν. Ἢ μήπως ἡ βουλὴ δὲν ἔχῃ τόσα ἄλλα ἀντικείμενα νὰ συζητήσῃ, ἀφοῦ μάλιστα δὲν ἐπελήφθη παντάπασι μέχρι τοῦδε τοῦ προϋπολογισμοῦ;

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰσήγαγε καὶ ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως περὶ τῆς ὠφελείας αὐτοῦ, ἴδιος δὲ καὶ κατὰ συνέπειαν τόσων συστάσεων τῶν βουλῶν καὶ ἄλλων συνόδων καὶ τῆς παρούσης, ὡς καταφαίνεται εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 9 Ἰανουαρίου ἐπ' ἀναφορᾶς μοναχῶν τινων, ἐνταῦθα δ' ἀνέγνω ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τῆς ῥηθείσης συνεδριάσεως, ἐξ οὗ συνεπέρανεν ὅτι ἀφοῦ ἡ ἰδία βουλὴ συνέστησε τὴν ὅσον ἔνεστι ταχείαν εἰσαγωγὴν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου, εἶναι ἄπορον πῶς τινες ἤδη προτείνουσι τὴν ἀναβολὴν αὐτοῦ.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ἂν παραδέχηται τὴν ἀναβολὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἀπέῤῥιψε αὐτὴν δι' ἀναστάσεως.

Λαβὼν δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ὁ εἰσηγητὴς τῆς μειονοψηφίας, εἶπεν ὅτι ἔρχεται ν' ἀγορεύσῃ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἀνεξαρτήτως πάσης προλήψεως, καὶ τηρῶν τὸν προσήκοντα σεβασμὸν πρὸς τὴν ἱερὰν ἡμῶν θρησκείαν, κινούμενος δὲ συγχρόνως καὶ ἐκ τοῦ συμφέροντος τῆς παιδείας, ἥτις δύναται νὰ πάθῃ ἐκ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου. Ἐπὶ τῶν βάσεων τούτων θέλει ἐπιληφθῆ τοῦ ζητήματος καὶ ἐν ὀλίγοις ἐκπληρώσει τὸ καθῆκόν του. Τρεῖς κυρίως εἶναι οἱ λόγοι, οἵτινες ἔπεισαν τὴν κυβέρνησιν νὰ εἰσαγάγῃ, καὶ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς ἐπιτροπῆς νὰ παραδεχθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον· α') εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν τάξιν τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν κλήρου· β') ἡ ἀθλία κατάστασις, εἰς ἣν κατήντησαν τὰ κτήματα τῶν διαλυθεισῶν μονῶν· καὶ γ') ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐντολῆς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως. Ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἰδέα, ὅτι ἡ κοινωνία χρεωστεῖ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν, διότι πρὸ τῆς ἐθνεγερσίας διετήρησαν ἀκραιφνῆ τὴν θρησκείαν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἤθη τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ἐσφαλμένη, καὶ φέρει ἀπεναντίας βαρεῖαν κατηγορίαν κατὰ τῆς σεβαστῆς ταύτης τάξεως· διότι ὁ χριστιανὸς ἀφοῦ ἅπαξ ἀποφασίσῃ νὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ μοναχικοῦ βίου, πρέπει ν' ἀρνηθῇ τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ τοῦ κόσμου, ν' ἄρῃ τὸν σταυρόν, καὶ ἀτενίζων ἀκαταπαύστως πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὰ μεγαλουργήματα αὐτοῦ νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ καὶ ἴδῃ τὰ τοῦ κόσμου, διότι θέλει ὑποστῇ τὴν ποινήν, ἣν ὑπέστη ἡ γυνὴ τοῦ Λώτ. Τί κοινὸν λοιπὸν μεταξὺ μοναζόντων ἐρημιτῶν καὶ τοῦ κόσμου τούτου; Πῶς δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ μοναχοὶ καταπατήσαντες τοὺς ἱεροὺς αὐτῶν θεσμοὺς καὶ νόμους, ἐπανήρχοντο εἰς τὴν κοινωνίαν πρὸς ἐκπλήρωσιν κοινωνικῶν καθηκόντων, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ κοινωνία ὀρείλει πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνην; Παρατηρεῖ λοιπὸν ἕκαστος ὅτι ἡ περὶ τῆς εὐγνωμοσύνης ἰδέα δὲν ἔχεται ἀληθείας καὶ ὀρθότητος, ἀλλὰ καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἴσχυε νὰ προκαλέσῃ τοιοῦτον νομοσχέδιον. Ὁ δὲ δεύτερος λόγος, ἡ ἀθλία κατάστασις τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, δὲν ὑποστηρίζει τὴν ἀρχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου. Διότι πάντες ἐξ ἐπαρχιῶν ὄντες γινώσκουσι διαλελυμένας μονάς, ἃς εἶδον καὶ διατηρουμένας. Καὶ βέβαια δὲν ἀγνοοῦσιν ὅτι καὶ τὰ κτήματα τῶν διατηρουμένων καλλιεργοῦνται οὐχὶ ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν μοναχῶν, ἀλλ' ὑπ' ἄλλων χριστιανῶν, ὡς δύνανται νὰ καλλιεργῶνται καὶ τὰ κτήματα τῶν διαλελυμένων μονῶν. Δὲν εἶναι λοιπὸν χρεία ὀλίγων μοναχῶν, ἵνα λάβωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν των τὰ κτήματα καὶ ὠφελῶνται αὐτοὶ ἀπ' αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι χρεία καλῆς διαχειρήσεως καὶ ἐπιτηρήσεως διὰ νὰ βελτιωθῇ ἡ κακὴ κατάστασις αὐτῶν, ἥτις προῆλθεν ἐκ τῆς κακῆς διαχειρήσεως καὶ ἀμελείας.

Άρκεῖ λοιπὸν ἁπλῆ ἐπιτήρησις νὰ βελτιώσῃ τὰ κτήματα, διὰ ν' ἀπολαμβάνῃ τοὺς καρποὺς αὐτῶν τὸ δημόσιον. Ὥστε καὶ ὁ δεύτερος λόγος δὲν εἶναι ἰσχυρός. Ὁ δὲ τρίτος, ὅστις εἶναι ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐντολῆς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως εἶναι πάντη ἀβάσιμος, διότι παρεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἡ σύστασις τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐντολῆς αὐτῆς διεστράφη. Καθότι τὸ μὲν 105 ἄρθρον τοῦ συντάγματος εἰς τὸν ά. παράγραφον αὐτοῦ ἐπιβάλλει εἰς τὰς βουλὰς τὸ καθῆκον νὰ φροντίσωσι πρὸς τοῖς ἄλλοις « περὶ τῶν ἱερῶν καταστημάτων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς λειτουργούντων ἢ μοναζόντων » ἐννοοῦν βέβαια ὅτι πρέπει νὰ φροντίσωσι περὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς λειτουργούντων, καὶ περὶ τῶν διατηρουμένων μονῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς μοναζόντων. Εἰς δὲ τὸν β'. παράγραφον αὐτοῦ συνιστᾷ τὴν φροντίδα « περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως » ἐπίτηδες συνδυάζον ἀμφότερα τὰ ἀντικείμενα ταῦτα, διότι διὰ τοῦ διαλύσαντος τὰ διελελυμένα μοναστήρια νόμου ὡρίζετο ὅτι ἡ ἐξ αὐτῶν πρόσοδος θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν γενικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθνους, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα μετεβιβάσθησαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὰ εἰσοδήματά του ἀφιερώθησαν εἰς τὴν παιδείαν. Συνέστησε λοιπὸν ἡ συνέλευσις εἰς τὰς βουλὰς νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς βελτιώσεως καὶ τῆς καλῆς καταστάσεως τῶν κτημάτων τούτων πρὸς ὠφέλειαν τῆς παιδείας. Ὅτι δὲ τοιοῦτος ἦτο καθαρῶς ὁ σκοπὸς τῆς ἐθνοσυνελεύσεως καταφαίνεται ἐκ τούτου, ὅτι συζητουμένου τοῦ 11 ἄρθρου τοῦ συντάγματος, τοῦ ἀφορῶντος τὴν παιδείαν, ὅτε ἔγεινε πολὺς λόγος, ἂν ἔπρεπεν ἡ κυβέρνησις ν' ἀναδεχθῇ ὅλα τὰ βάρη τῆς δαπάνης ὑπὲρ τῆς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας παιδείας, ὑποστηρίζων τις τὴν καταφατικὴν γνώμην ἀνέφερεν ὅτι διὰ νὰ ἐκπληροῖ αὐτὰς τὰς δαπάνας ἔλαβεν ἡ κυβέρνησις εἰς τὴν ἐξουσίαν της τὰ μοναστηριακὰ κτήματα. Τότε δ' ἐκαμέ τις προτασιν περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν, ἀλλ' αὕτη οὐδ' ἐκρίθη συζητητέα· ὥστε ἡ σύστασις τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἵνα λάβωσιν αἱ βουλαὶ πρόνοιαν περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ τῆς δημοσίας ἐκ παιδεύσεως, οὐδέποτε δύναται νὰ νοηθῇ ὡς σύστασις πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν διαλελυμένων μονῶν. Τοῦτο δὲ συνησθάνθη, ὡς φαίνεται, καὶ ἡ ἰδία πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, διότι παραπέμπουσα εἰς τὸ 105 ἄρθρον τοῦ συντάγματος, καὶ ἀναφέρουσα τὸν ά. καὶ β'. παράγραφον αὐτοῦ, δὲν τὰς ἀντέγραψεν ὡς εἶχον ἀλλ' ἀπέκοψεν ἐκ τοῦ β'.

παραγράφου τὴν τελευταίαν φράσιν, ἥτις προσδιορίζει τὴν χρῆσιν τῶν ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων προσόδων. Ὥστε καὶ ὁ τρίτος λόγος εἶναι λίαν ἀνυπόστατος. Οἱ δὲ λόγοι τῆς μειονοψηφίας εἶναι 1) τὸ συμφέρον τῆς παιδείας καὶ 2) αὐτὸ τὸ σέβας πρὸς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δεύτερον ἀρκούντως ἀνέπτυξε, παρατηρεῖ μόνον ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ὅτι, ὅλοι γινώσκουσιν ὅτι ἡ αἰτία, δι' ἣν ἐκρίθη συμφέρουσα ἡ διάλυσις τῶν μονῶν, ἦτο ὁ πορισμὸς ἐξόδων ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, καὶ καὶ πραγματικῶς ὑπὲρ ταύτης ἐδαπανῶντο ὅλαι αἱ πρόσοδοι τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων μέχρι τῆς συνταγματικῆς μεταβολῆς. Μετὰ ταῦτα οὐχὶ μόνον ὑπεχρεώθη ἡ κυβέρνησις ν' αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν γυμνασίων εἰς δέκα, καὶ τὰ ἐπαρχιακὰ σχολεῖα νὰ συντηρῇ ἰδίᾳ δαπάνῃ ἐξ ὁλοκλήρου, ἀλλὰ νὰ συντρέχῃ καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν ἀπορωτάτων δήμων. Τί ζητεῖται λοιπὸν σήμερον; Ἵνα τὰ ἔξοδα αὐξηθῶσιν νὰ ἐλαττωθῶσιν οἱ πόροι. Ἀλλὰ τότε ἴσως ὑπουργός τις θέλει εἰπεῖ ὅτι δὲν δύναται τὸ δημόσιον νὰ συστήσῃ τὰ δέκα γυμνάσια, οὐδὲ νὰ διατηρήσῃ τόσα ἐπαρχιακὰ σχολεῖα, οὐδὲ νὰ συνδράμῃ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, διότι δὲν ὑπάρχουσι τὰ μέσα, ἀφηρέθησαν αἱ πρόσοδοι τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, αἵτινες ἐδαπανῶντο ὑπὲρ τῆς παιδείας. Ἂν δέ τις ἀντιτάξῃ ὅτι ὑπουργὸς εἰσήγαγε τὸ τοιοῦτον νομοσχέδιον, αὐτὸς εὐκόλον θέλει ἔχει τὴν συνήθη ἀπάντησιν « δὲν ἤμην ἐγὼ ἀλλ' ὁ προκάτοχός μου, δὲν εἶμαι ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις τρίτων. » Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὑποστηρίζει ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ ἀρχὴ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου. Ἂν ὅμως ἐναντίον τῶν λόγων τούτου γείνῃ δεκτὴ, ἐπιφυλάττεται νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς τροπολογίας του ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα.

Ἀπαντῶν ἕτερος παρετήρησε πρὸ πάντων εἰς τὴν βουλὴν ὅτι ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἀπαρτίζεται ἀπὸ μόνου τοῦ προαγορεύσαντος, τὰ δὲ λοιπὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐκ συμφώνου παρεδέχθησαν τὸ νομοσχέδιον, δι' οὓς ἀνέπτυξαν εἰς τὴν ἔκθεσιν των λογους. Ἐπειδὴ δὲ οὗτοι ἐκεῖ ἐξετέθησαν ἱκανῶς ἀνεπτυγμένως καὶ ὁ ὑπουργὸς προεξήγησε τὴν ἀνάγκην τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου προκληθείσαν παρὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς προτέρας καὶ τῆς παρούσης περιόδου, δὲν ἔχει ἀνάγκην πολλῶν λόγων πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου τούτου. Περιττὸν λοιπὸν εἶναι ν' ἀναμνήσῃ εἰς τὴν βουλὴν πόσας βλιβερὰς ἐντυπώσεις προξένησεν ἡ διάλυσις τῶν

μοναστηρίων, ἅτινα ἦσαν τὰ ἄσυλα τοσούτων δυστυχῶν καὶ ἀπόρων, τὸ καταφύγιον τῶν ὁδοιπόρων καὶ τὰ καταγώγια ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν ἀδυνάτων γυναικοπαίδων, οὐδὲ νὰ προσθέσῃ τὰ κακὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα προϋξένησεν ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Καθότι οὐχὶ μόνον τὰ ἄτομα, καθ' ἓν ἕκαστον, ἀλλὰ καὶ κοινότητες ὁλόκληροι ἐξέρρασαν τὴν εὐχήν των ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν· καὶ αἱ βουλαὶ καθ' ὅλας τὰς συνόδους ἐκ συμφώνου τοῦτο ἐζήτησαντο. Πᾶσα λοιπὸν παρατήρησις πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀρχῆς εἶναι περιττή, διότι πάντες σχεδὸν οἱ βουλευταὶ εἶναι πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς ὠφελείας τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Ἐν παρόδῳ ὅμως ἀπαντῶ πρός τινας παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος ὅτι ἡ ἰδέα περὶ διατηρήσεως τῆς γλώσσης καὶ τῆς θρησκείας εἰς αὐτὰ τὰ ἱερὰ καταγώγια, οὐχὶ μόνον εἶναι ἀληθής, ἀλλὰ καὶ οὐδεμίαν προσβολὴν εἰς τοὺς μοναχοὺς φέρει. Διότι ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες ἀπαγορεύουσιν αὐτοὺς ν' ἀναμιγνύωνται εἰς τὰς κοσμικὰς ῥαδιουργίας καὶ τοὺς τῶν κοινωνιῶν περισπασμούς, δὲν ἐμποδίζουσιν ὅμως νὰ καταστῶσι χρήσιμοι συντρέχοντες εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἠθῶν τῶν ἀνθρώπων διὰ τῶν χρηστῶν παραδειγμάτων, καὶ νὰ γίνωσιν ὠφέλιμοι εἰς τὸν πλησίον των. Ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν δὲ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι καὶ ὅτε διετηροῦντο αἱ μοναὶ ταῦτα δὲν ἐκαλλιεργοῦντο ὑπὸ μόνων τῶν μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐργατῶν μισθουμένων ὑπ' αὐτῶν, βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι, ἀφοῦ ἐξέλιπεν ἡ ἄμεσος αὐτῶν ἐπιτήρησις καὶ ἐπιμέλεια, ἔπαυσεν ἀμέσως ἡ ὥθησις πρὸς βελτίωσιν τῶν κτημάτων τούτων, καὶ κατήντησαν εἰς ἣν σήμερον εὑρίσκονται θλιβερὰν κατάστασιν. Καὶ πάντες θέλουσιν ὁμολογήσει ὅτι ἡ πρόσοδος, ἣν δύναται νὰ λάβῃ ἡ κυβέρνησις ἐκ τοῦ ἐγγείου φόρου τῶν κτημάτων τούτων, ἂν διατηρηθῶσιν αἱ μοναί, θέλει εἶσθαι ἀνωτέρα τοῦ ὁλικοῦ αὐτῶν εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον λαμβάνει ἡ κυβέρνησις σήμερον. Ὡς πρὸς τὴν σύστασιν δὲ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ ὁ προαγορεύσας ὅτι αὕτη συνίστησιν εἰς τὰς βουλὰς νὰ λάβωσι πρόνοιαν περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων. Τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου· ἂν δὲ ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐπρόσθεσε καὶ τὴν περὶ παιδείας σύστασιν δὲν εἶναι ἔγκλημα, διότι δὲν πρόκειται λόγος ἤδη περὶ τῆς παιδείας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὑποχρεοῦται νὰ δαπανᾷ τὸ δημόσιον 800,000, καὶ δὲν δύναταί

τις νὰ εἴπῃ ὅτι θέλει πάθει ἂν ἀποκατασταθῶσι τὰ μοναστήρια· διότι τὸ ἐκ τούτων εἰσόδημα ἀναβαῖνον εἰς 130,000 δραχμὰς θέλει ἰσοσταθμισθῇ ἔκ τε τοῦ ἐγγείου φόρου τῶν κτημάτων, καὶ ἐκ τῆς προσλήψεως τῶν πλεοναζόντων εἰσοδημάτων, ὡς προνοεῖ εἰδικὴ διάταξις τοῦ παρόντος νόμου. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν διαλελυμένων μονῶν ἀσπάζεται ὅλον τὸ ἔθνος, πᾶσα περαιτέρω ὑπεράσπισις εἶναι περιττή, καὶ ἐλπίζει ὅτι ἡ βουλὴ θέλει παραδεχθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος εἰπὼν ὅτι εἴθε νὰ μὴ ἐδίδετο τοιαύτη ἀφορμὴ συζητήσεως, εἴθε νὰ μὴν εἰσήγαγε ποσῶς ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο. Ἐπειδὴ ἤθελε μείνει κἂν ἥσυχος ἡ συνείδησίς μας καὶ τὴν καρδίαν μας δὲν ἤθελον πιέζει ἀντίθετα ἤδη αἰσθήματα. Ἀλλὰ χάριν τοῦ ἱεροῦ τοῦ καθήκοντος ὀφείλει νὰ κατασιγάσῃ πᾶσαν ἄλλην φωνήν, καὶ ἐκφράζων τὴν περὶ τοῦ νομοσχεδίου ἰδέαν του, νὰ ἐπιφέρῃ ἐλευθέραν καὶ ἀπροθῆ κρίσιν. Ἐκ προοιμίων δὲ λέγει, χωρὶς νὰ κρυφθῇ, ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα παρουσιάζει σπουδαῖόν τινα χαρακτῆρα, ἐπειδὴ ἐνῷ τὸ σύμπαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην σαλεύεται, καὶ ἡ Εὐρώπη ὅλη μετέωρος κινεῖται πρὸς τὴν κοινωνικὴν πρόοδον, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δόξαν, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν παρουσιάζουσιν εἰς ἡμᾶς τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, οὐχὶ περὶ μορφώσεως τοῦ ἱεροῦ κλήρου, οὐχὶ περὶ καταστάσεως τῆς ἐκκλησίας, οὐχὶ περὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ ἀνεγέρσεως μοναστηρίων πραγματευόμενον. Τὸ δυστύχημα δ' εἶναι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ συνεμερίσθη διὰ τῆς ἐκθέσεώς της τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργείου. Ἀλλ' ἂς συγχωρηθῇ νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, παρουσιαζόμενον σήμερον, δεικνύει βέβαιον ἀναχρονισμόν, τὸν ὁποῖον δὲν ἀγνοεῖ ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς συνομολογεῖ, διότι ἀνήκων εἰς τὴν νέαν γενεάν, συμμερίζεται τὰς ἰδίας, τοὺς πόθους, καὶ τὰς ἐλπίδας της, καθ' ὅσον μετ' αὐτῆς ἀναταφαῖς ἔχει τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς. Τὸ κατ' αὐτὸν ἀνέγνω τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὁμολογεῖ ὅτι συνεκινήθη ἀσπασθεὶς τὰς ἰδέας της. Ἐνταῦθα δὲ ἀναγνοὺς τὸν ἀ. ϛ. τῆς ἐκθέσεως, ἐπέφερεν ὅτι συμμερίζεται τὰς ἐνθουσιώδεις ταύτας ἰδέας, ἀλλ' ἐν μέρει καὶ μετά τινων ἐξαιρέσεων. Ναί, εἶναι ἀληθές· ὅτε ὁ χριστιανισμὸς συνέλαβε τὴν πρώτην περὶ ἀνεγέρσεως τοιούτων μονῶν ἰδέαν, ἵνα μόνον εἶχε σκοπόν, νὰ χρησιμεύσωσι αὗται ὡς ἄσυλον μεταμελείας εἰς τὸν ἁμαρτωλόν, ὡς καταφύγιον ἐρημητήριον εἰς τὴν δυστυχίαν, ἦσαν δὲ τότε τὰ προπύργια τῆς ἀρετῆς κατὰ τῶν ἐρίδων τῆς ἀσεβείας,

καὶ ἡ ἱερὰ ἀκρόπολις, ὅπου διετηρεῖτο ἡ ἀλήθεια καὶ κατέφευγεν ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, διὰ νὰ κρυφθῇ ἀπὸ τοὺς τυράννους τῆς γῆς. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ὁ ἱερὸς οὗτος σκοπὸς δὲν διετηρήθη, ἐπειδὴ δὲν κατέφευγεν εἰς αὐτὰ μόνη ἡ ναυαγήσασα δυστυχία, οὐδὲ τὸ δάκρυ τῆς ψυχικῆς μετανοίας, ἀλλὰ πολλάκις ἐτέρπετο εἰς αὐτὰ καὶ ἡ ὀκνηρία. Ὑπῆρξαν, εἶναι βέβαιον, ὑπῆρξαν εἰς πολλὰς τῶν μονῶν τούτων ἄνδρες σεβαστοί, ἐπάξιοι τῶν πρώτων πατέρων τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀληθεῖς διάδοχοι τῶν Βασιλείων καὶ Γρηγορίων μας, ἀλλὰ τὰ ἱερὰ ταῦτα ἀναχωρητήρια πολλάκις περιέλαβον καὶ τὴν ὀκνηρίαν. Νομίζει δὲ ὅτι οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι καὶ πρὸ τῆς εὐγενοῦς πάλης μας καὶ σήμερον ἔτι ὁ μανδύας τοῦ ἐρημίτου, ὁ μοναχικὸς αὐτὸς βίος, δὲν ὑπῆρξεν εἰωὴ ἐπάγγελμα, καὶ ὅτι πολλάκις πολλοὶ κατέφευγον εἰς αὐτὸν, διὰ νὰ εὕρωσιν ἀπράγμονα πόρον. Τὰς καταχρήσεις ταύτας ἠθέλησε, φαίνεται, νὰ ματαιώσῃ ἡ ἀντιβασιλεία, καὶ διαλύουσα πολλὰς τῶν μονῶν τούτων, εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι διατηρητέαι, ὅσαι περιέχουσιν ὀλιγωτέρους τῶν ἑπτὰ μοναχούς. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις διαλύουσα τὰς μονὰς, δὲν εἶπε πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ διοῦντας « ἄρατε τὸν σταυρόν σας καὶ ἐξέλθετε » ἀλλ' ἀμέσως ἐφρόντισε περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τούτων, χορηγοῦσα τὰ πρὸς συντήρησιν μέσα, ὡς ἐν τῷ διατάγματι τῆς 4 Δεκεμβρίου 1834 καταφαίνεται. Ἀναγνοὺς δὲ τὴν περὶ τούτου περίοδον, ἐπέφερεν ὅτι αἱ ἤδη διατηρούμεναι μοναὶ δὲν εἶναι ὀλίγαι καὶ δύνανται νὰ ἐκθρέψωσιν ἀνέτως τοὺς ἐν αὐταῖς εὐαρίθμους μοναχούς, ἐνῷ δὲ μόλις 900,000 κατοίκων ἀπαρτίζουσι τὸν πληθυσμὸν τῆς Ἑλλάδος, τοσαῦτα μοναστήρια διατηροῦνται, ὥστε εἰς πολλὰς ἐπαρχίας, ὡς ἤκουσεν, ὑπάρχουσι 3,4 ἕως 10 ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ' εἶναι, λέγουσιν, ἀνάγκη καὶ ἄλλων, ἐπειδὴ δὲν ἀρκοῦσι τὰ ὑφιστάμενα. Ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ ἐπιχείρημα τῆς ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν ἱδρυμάτων τούτων ὠφέλεια δὲν ἐχρησίμευσεν οὔτε εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, οὔτε πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς παιδείας, οὔτε πρὸς σύστασιν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων. Ναὶ, ἡ Κυβέρνησις διαλύουσα τὰς μονὰς, ἕνα εἶχε σκοπὸν, νὰ μεταχειρισθῇ τὰ εἰσοδήματα τούτων πρὸς πλειοτέραν τῶν φώτων διάδοσιν καὶ πρὸς λαμπρότητα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐκκλησίας, ἀλλὰ δὲν ἐξεπλήρωσε δυστυχῶς τὰς κοινωφελεῖς ταύτας ὑποσχέσεις. Ἐξεναντίας τὰ εἰσοδήματα ταῦτα ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν μοναχῶν μετέπεσαν εἰς ἁπλήστους χεῖρας κηφήνων, πολλὰ ἐξεποιήσθησαν καὶ ἀπώλοντο καθ' ὁλοκληρίαν καὶ τελευταῖον

πολλὰ ἀνέλαβον χεῖρες ἰδιωτικαὶ, ἀλλ', ὡς συνέβη εἰς τὸν δημόσιον πλοῦτον, κατέφαγε καὶ ταῦτα ἡ ἀπληστία. Ἴσως ὁ ὑπουργὸς διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἠναγκάσθη νὰ τὰς ἐπαναφέρῃ διὰ τοῦ νομοσχεδίου του εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν. Ἀλλ' ἴδιον τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι νὰ θεραπεύῃ τὸ κακὸν διὰ τοῦ κακοῦ, οὐδὲ πρέπει νὰ λέγῃ ὁ συνετὸς ἄρχων « προτιμῶ τὸ μὴ χεῖρον ἀπὸ τὸ βέλτιστον » ἀπ' ἐναντίας πρέπει νὰ ἐπινοῇ καὶ νὰ πράττῃ τὰ ἄριστα, ἄριστον δὲ κατ' αὐτὸν μέτρον ἦτον νὰ χρησιμεύσωσι τὰ κτήματα ταῦτα ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ κλήρου, ὑπὲρ τῆς λαμπρότητος τῆς ἐκκλησίας, ὑπὲρ καινωφελῶν ἔργων τῶν δήμων μας. Ἀφοῦ δὲ τὰ κτήματα ταῦτα εἶναι ἀφιερώματα ἱερά, διὰ τί νὰ μὴ χρησιμεύσωσιν οὕτω καὶ εἰς σκοπὸν ἱερόν; Ἀλλ' ἄλλη τις ἰδέα περέρχεται ἤδη εἰς τὸν νοῦν του· ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν πολλοὶ ἱερεῖς πρεσβῦται καὶ οἰκογενείας πατέρες, οἵτινες εἰς καλύβας ἐξ ἀχύρων διδάσκοντες τὸν λόγον τοῦ πλάστου, τείνοντες τοῦ ἐπαίτου τὸν δίσκον, ζητοῦσι πανταχοῦ ἐλεημοσύνην. Προτιμότερον ἦτον νὰ ἐχρησίμευε μέρος τῆς περιουσίας ταύτης ὑπὲρ αὐτῶν. Ὑπάρχουσι πολλοὶ ἱερεῖς ποιμενάρχαι, οἵτινες γυμνοὶ καὶ ἄποροι πλανώμενοι εἰς τὰς ἀγυιὰς καὶ μὲ τὸν σταυρὸν εἰς τὰς χεῖρας ζητοῦσιν ἄρτον. Πολλοὺς δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ εἶδε καὶ γνωρίζει, οἵτινες ἀκόμη φέροντες τὰς πληγὰς τοῦ ἀγῶνος, ἐπικαλοῦνται τὸν οἶκτον τοῦ διαβάτου. Εἰς αὐτοὺς, εἰς αὐτοὺς τοὺς μάρτυρας τῆς πενίας πρέπει νὰ χρησιμεύσωσι τὰ βοηθήματα ταῦτα καὶ οὐχὶ νὰ ἐγείρωμεν πάλιν νέα καταγώγια ὀκνηρίας. Καὶ ἀληθῶς, τί ἤθελεν ὠφεληθῇ σήμερον ἡ πατρὶς, ἡ κοινωνία, ἡ θρησκεία μας, ἂν ἐπετρέπετο νὰ ἐγερθῶσι καὶ ἄλλαι μοναί; Ἀπὸ τὰ βάθη τῶν μοναστηρίων δὲν διδάσκεται ὁ λόγος τοῦ θεοῦ· ἡ κοινωνία ἔχει ἀνάγκην πολιτῶν συμμεριζομένων τὰ κοινὰ βάρη καὶ οὐχὶ ἐρημιτῶν νεκρῶν εἰς τὸν κόσμον, ἡ δὲ Ἑλλὰς ἔχει ἀνάγκην κλήρου φωτεινοῦ, ἐναρέτου, διὰ νὰ μορφώσῃ τὴν καρδίαν τοῦ Ἕλληνος, νὰ ἐξευγενίσῃ τὰ ἤθη του, νὰ τὸν παρηγορήσῃ εἰς τὰς πικρίας του. Τοιούτων ἀνδρῶν ἔχει ἀνάγκην τὸ ἔθνος, καὶ οὐχὶ μοναστηρίων καὶ ἀναχωρητῶν, ὅπερ εἶναι ἀναχρονισμὸς ἀνάξιος τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ἀλλὰ λέγων ταῦτα, μὴν ὑποθέσῃ τις ὅτι συμβουλεύει τὴν καταργησιν τῶν διατηρουμένων μονῶν. Ὑπάρχουσιν ὁπωσδήποτέ τινα τούτων; ἂς ὑπάρχωσιν ὡς λείψανα ἱερά, ὡς μνημεῖον τοῦ ἀρχικοῦ χριστιανισμοῦ. Ἂς καταφεύγωσιν εἰς αὐτὰ ἢ ὁ κλαίων ἁμαρτωλὸς, ἢ αἱ ψυχαὶ ἐκεῖναι, αἵτινες ἔκουνόμεναι τὰ τῆς κοινω-

νίας ζητοῦσιν ἄσυλον πέραν αὐτῆς. Ὑπάρχουσι, ναί, ὑπάρχουσιν εὐγενεῖς ψυχαί, αἵτινες δὲν ἀντέχουσιν εἰς τῆς εἰμαρμένης τὰς προσβολὰς καὶ ἐπιζητοῦσιν ἢ τὸν αἰώνιον ὕπνον ἢ τὴν ἐρήμωσιν. Εἰς τὴν μεγάλην καὶ μυστηριώδη κλίμακα τῶν ὄντων ὑπάρχουσι πολλαὶ βαθμίδες εὐαισθησίας, καὶ εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐγγίζουσιν ὀλίγοι ἔκτακτοι χαρακτῆρες, οἵτινες δὲν ἀντέχουσιν εἰς τὰ πάθη καὶ ἀπαρνοῦνται τὸν βίον. Δὲν ἐγεννήθησαν ὅλοι Ἐπίκτητοι, οὐδ' ἔχουσιν ὅλοι τοῦ Φωκίωνος καὶ Σωκράτους τὴν ἀρετήν. Ἴσως τοιοῦτοι ὑπάρχουσι καὶ ἐν μέσῳ ἡμῶν, καὶ εἰς αὐτοὺς μόνον ἁρμόζει ἡ ἀναχώρησις. Ἂς καταφύγωσι λοιπὸν εἰς τὰς διατηρουμένας μονὰς αἱ πολυπαθεῖς καὶ πεινῶσαι ψυχαί, αἱ διψῶσαι καὶ μὴ εὑρίσκουσαι ὕδωρ καὶ αἱ μὴ ὑποφέρουσαι τὰ δυστυχήματα τῆς ζωῆς, διὰ νὰ σβύσωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς σιωπῆς καὶ τῆς θρησκείας τὸ κατακαῖον τὰ σπλάγχνα πῦρ. Ἀλλ' οἱ φιλάνθρωποι οὗτοι σκοποὶ ἂς ἔχωσι τὰ ὁριά των καὶ ἂς μὴ γίνῃ κατάχρησις, διότι μεταβάλλεται ὁ σκοπὸς εἰς ἀκηρὸν βίον, καὶ γίνεται τότε οὐχὶ παρηγορίας, ἀλλὰ πλούτου πηγή. Τοιαύτας δὲ καταχρήσεις οὐδ' αἱ βουλαί, οὐδ' ἡ Κυβέρνησις, οὐδ' οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ τὰς περιστείλῃ. Λέγουσιν ὅμως ὅτι ἐνδέχεται νὰ παρουσιασθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνεγέρσεώς τινων τοιούτων. Τὸ κατ' αὐτὸν φρονεῖ ὅτι ποτὲ δὲν θέλει παρουσιασθῇ. Ἀλλ' ἂν ὑποτεθῇ τοῦτο, τί ἐμποδίζει τὸν ὑπουργὸν νὰ κάμῃ διὰ νομοσχεδίου τὴν πρότασιν, τὴν ὁποίαν θέλει ἀποδεχθῇ ἡ βουλή; Τὸ νὰ ἀποφασισθῇ ὅμως ἀπολύτως δὲν εἶναι φρόνιμον, οὐδ' ἐπάξιον τῆς παρούσης ἐποχῆς. Τὸ κατ' αὐτὸν ἐξέφρασε ἤδη ὅ,τι ἐφρόνει, εἰς δὲ τὴν βουλὴν ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ. Ἂς μὴ λησμονήσῃ ὅμως ὅτι ἐὰν ὀφείλωμεν σέβας εἰς τὰ ἱερά, ὀφείλομεν σέβας καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας καθιέρωσε σήμερον ὁ μεγαλουργὸς οὗτος αἰών, ὁ πλήρης θαυμάτων. Λέγων ὅμως αὐτά, ἐνδέχεται νὰ παραξηγηθῇ ὑπό τινων, ἀλλὰ δὲν ὁμιλεῖ πρὸς αὐτούς, ὁμιλεῖ πρὸς τὸ ἔθνος, πρὸς τὴν διάνοιάν του, πρὸς τοὺς πολίτας του, οἵτινες ἀκροώμενοι, θέλουσι βεβαίως τὸν δικαιώσει.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὅτι ὅταν τὰ ἔθνη διοργανίζωνται καὶ τὰ νομοθετήματά των δὲν ὑπαγορεύωνται ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ἀλλ' ἐξ ἰδεῶν μόνον λαμπρῶν, ἐπόμενον εἶναι ὅτι καὶ τὸ συμπέρασμα δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἀκριβές. Ἐνταῦθα δὲ παρατηρεῖ ὅτι ἡ κατάστασις τῶν παρ' ἡμῖν μοναστηρίων δὲν εἶναι πρωτοφανὴς καὶ ἄρχεται ἀπὸ τὸν ἱερὸν τῆς πατρίδος ἀγῶνα. Ἔκτοτε δὲ παρῆλθεν ἀρκετοῦ χρόνου διάστημα καὶ τὸ ἔθνος ἐκ πείρας ἐγνώρισε καὶ τὴν ὑλικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν

συνάμα ὠφέλειαν, ἣν ἐπροξένησαν μέχρι τοῦδε. Ἂς μὴν ἐμφανίζηται τις λοιπὸν εἰς τὸ βῆμα μὲ ἐπαγωγοὺς μόνον ἰδέας· ἀλλ' ἂς εἴπῃ τὴν ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μονῶν ὠφέλειαν· ἐὰν δὲ βλάβῃ μόνον προέκυψεν, εἶναι δίκαιον νὰ μὴ λέγῃ ταῦτα καὶ νὰ παραδεχθῇ τὴν ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτῶν βεβαίαν ὠφέλειαν. Ἐν γένει δὲ παρατηρεῖ ὅτι πάντες, καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ προαγορεύσας, ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τὸ ἀντικείμενον ἐρευνῶντες, συνωμολόγησαν ὅτι βεβαία εἶναι ἡ ἐκ τῶν μοναστηρίων ὠφέλεια καὶ καθίσταται πηγὴ πολλῶν ἀγαθῶν. Ἐνῷ δὲ καὶ παρὰ τῶν ἐναντίων ὡμολογήθη ἡ ἀλήθεια αὕτη, καὶ οἱ μὲν εἶπον ὅτι ἡ διατήρησις τῶν μονῶν πάντοτε εἶναι πηγὴ ἀγαθῶν, οἱ δὲ, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὠφελοῦσιν, οὐδεὶς αὐτῶν ἐπεχείρησε νὰ καταδείξῃ ποία καὶ ἡ ἐκ τῆς καταργήσεώς των ὠφέλεια. Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν διορᾷ ἡ βουλὴ κανὲν ἐκ τῆς καταργήσεως αὐτῶν ὄφελος, τὸ αὐτὸ παρετήρησε καὶ ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἤθελεν εἶσθαι σφάλμα της ἐὰν παρέβλεπε τὰς ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτῶν ὠφελείας. Ἐκ τούτου λοιπὸν περιγράφων καὶ ὁ προαγορεύσας τὰς οἰκτρὰς τῆς καταργήσεως τῶν μονῶν συνεπείας, εἶπεν ὅτι τὸ μέτρον ἐκεῖνο ἐξέθηκεν εἰς τὸ ὕπαιθρον γυμνοὺς καὶ ἀπόρους τοσούτους δυστυχεῖς μοναχούς, οἵτινες περιφερόμενοι ἄστεγοι εἰς τὰς ἀγορὰς, ζητοῦσιν ἐλεημοσύνην διὰ τὴν πεινάν των. Ἐκ τούτου ἠξετάσθησαν λαμπραὶ τῶν μονῶν περιουσίαι εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ τυχόντος, ἢ διηρπάγησαν ἀνεπιστρεπτεί, ἢ ἀπεχερσώθησαν καθ' ὁλοκληρίαν καὶ μετεβλήθησαν εἰς ἄβατα δάση, διότι τίς νὰ ἐπιτηρήσῃ τὰ κτήματα ταῦτα, τίς νὰ προλάβῃ τόσην κατάχρησιν, ἀφοῦ ὁ ἁρμόδιος ἔφορος δὲν ἐπαρκεῖ; Ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ λάβῃ ἓν μέτρον περὶ αὐτῶν; Ἢ ἀνάλγητος εἰς τοσαύτην διαρπαγὴν, ἔπρεπε νὰ περιμένῃ τὴν πλήρη ἐξόντωσιν τοιαύτης περιουσίας; Ἐντεῦθεν συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς μονὰς εἰς τὴν πρώτην ἀκμήν, καὶ ὅμως μήπως τὸ νομοσχέδιον ζητῇ τὴν ἐπανόρθωσιν ὅλων; Ὄχι βεβαία, ἐπειδὴ ῥητῶς λέγει ὅτι θέλει γίνεσθαι τοῦτο, ὅταν εὔλογοι αἰτίαι ἤθελον προκαλέσει τὴν ἀνάγκην. Οὕτω λοιπὸν ὅταν 6—10 μοναχοὶ περιπλανώμενοι πλανῆται εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ δήμους, ἀποῤῥοφῶντες διὰ συντάξεων τὰ λείψανα τοῦ ταμείου, γυμνητεύοντες πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, ἢ ἔχοντες τὸν δίσκον τοῦ ἐπαίτου εἰς χεῖρας, ὅταν οἱ μοναχοὶ οὗτοι συνενωθέντες, ζητήσωσι μονήν τινα διὰ νὰ εὕρωσιν ἄσυλον, νὰ καλλιεργήσωσι τὰ κτήματά της, νὰ τὰ βελτιώσωσιν ὡς τὸ πρὶν, νὰ παύσωσι ζῶντες ἐκ τῆς συνδρομῆς ἄλλων, καὶ διὰ τῆς ἐργασίας των νὰ ζήσωσι καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν, ὅταν προτείνωσι τοῦτο εἰς τὴν

Κυβέρνησιν, πρέπει νὰ μὴ παραδεχθῇ τὴν αἴτησιν των ἀλλὰ νὰ εἰπῇ πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱερότητα παραβιάζει, καὶ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἀποῤῥίπτει; Πρέπει νὰ εἰπῇ πρὸς αὐτοὺς « δὲν εἰσακούω τὴν πρότασίν σας, θέλω νὰ ψωμοζητᾶτε εἰς τὰς ἀγυιὰς, νὰ τρέφησθε ὑπὸ τοῦ ταμείου, καὶ νὰ ἐρημωθῶσιν ὁλοτελῶς τὰ κτήματα ταῦτα; » Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ὅταν ἡ ἀνάγκη ὑπάρχῃ ὅσον καὶ ἂν τὴν ἀντικρούσῃ τις, ἐπέρχεται βιαιοτέρα καὶ δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἐνδώσῃ εἰς ταύτην. Διὰ τοῦτο καὶ αἱ βουλαὶ, καὶ τὰ ὑπουργεῖα, καὶ τὸ γραφεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου βρίθουσιν τοιούτων αἰτήσεων, τὰς ὁποίας καὶ ἐπαρχίαι, καὶ δῆμοι, καὶ δημοτικὰ συμβούλια καθ' ἑκάστην κάμνουσιν ὑπὲρ τῶν μονῶν. Εἶναι αὐτόματα, τυχαῖα τὰ φαινόμενα ταῦτα; ὄχι· εἶναι ὑπαγόρευσις ἀνάγκης καὶ κοινῆς ὠφελείας, καὶ ὅταν κρούωσι τὴν θύραν τῆς ἐξουσίας, ὀφείλει ὁ ἐπιτηρῶν νὰ τὰ ἀσπασθῇ, νὰ τὰ θεραπεύσῃ καὶ νὰ ἀνοίξῃ πλέον τὴν θύραν. Δὲν ἐννοεῖ δ' ὅτι ἡ ἀνέρσεις μονῶν ἐμφαίνει σήμερον εἶδος ἀναχρονισμοῦ, ὡς διετάθη ὁ προαγορεύσας, καίτοι ἀνήκων καὶ οὗτος εἰς τὴν νέαν γενεὰν, καὶ συμμεριζόμενος τὰς ἰδέας ἐκείνας, αἵτινες συντελοῦσι πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοὸς καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ νόμου· ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦτο δὲν συνεπιφέρει τὰ ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κακὰ, τοὐναντίον δὲ ὑποστηρίζει καὶ περιθάλπει τὰ φῶτα, διότι ἠθέλησεν ἡ Κυβέρνησις ἔνθεν μὲν νὰ συντελέσῃ πλειότερον ὑπὲρ τῆς παιδείας, ἐπαναφέρουσα εἰς τὴν πρώτην ἀκμὴν τὰ κτήματα ταῦτα, ἔνθεν δὲ νὰ παύσωσιν ὄντες εἰς βάρος τοῦ δημοσίου τοσοῦτοι συνταξιοδοτούμενοι μοναχοί. Ἀλλὰ μήπως τὰ πρὸς διατροφὴν 7—8 μοναχῶν θέλουσι καταστρέψει τὰ εἰσοδήματα ταῦτα; οὐδὲ τοῦτο, ἐπειδὴ πάλιν ἡ βουλὴ θέλει ἀποφασίσει τὰ περὶ τούτου. Ἀλλὰ διαθέσατε πρῶτον τὰς μονὰς ταύτας, καταστήσατέ τας ὡς πρῶτον παραγωγούς, ἀπαλλάξατε αὐτὰς ἐκ τῆς παντελοῦς ἀποχερσώσεώς των, καὶ ἔπειτα θέλετε ἀποφασίσει περὶ τῶν ἄλλων. Ἐκ τούτων ἄρα συνάγεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν κτημάτων αὐτῶν σκεπτομένη, καὶ διὰ τὴν ἐμψύχωσιν τῆς παιδείας καὶ διὰ τὴν περιθάλψιν ἔτι τόσων μοναχῶν εἰσήγαγε τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, εἰς δὲ τὴν βουλὴν ἀπόκειται νὰ ἀποφασίσῃ τὰ δέοντα.

Κλεισθείσης οὕτω τῆς συζητήσεως, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τασσαίου καὶ Π. Δαρειώτου, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 74 κατὰ 5.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ ἀνεγέρσεως διαλελυμένων μονῶν νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δ. Ὀρεινὸς	Ν.	Γεώργ. Μῆτσος	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου		Ἰωάννης Κλίμακος	
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Α. Δημητρίου	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Πέτρος Α. Ζάννος	Ο.
Π. Τσιμπουράκης		Μ. Ν. Βαλέττας	
Πάνος Μοναστηριώτης		Χ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Στεῦρος Γρίβας		Ἠλ. Παππαδαῖος	Ν.
Ἰωάννης Πετμέζης		Γ. Πετμεζᾶς	Ν.
Μ. Χ. Καΐρης		Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Βασίλειος Πετιμεζᾶς	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης		Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Α. Σ. Δκνόπουλος	Ν.	Γ. Ν. Κορφιωτάκης	
Νικόλ. Ἰατρὸς		Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Α. Μακρυποκάμισος	Ν.	Σταμ. Νικολαΐδης	Ο.
Δ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Βελισάρ. Νικολαΐδης	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Γ. Παππανικολάου	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Π. Δεληγιάννης	
Κ. Τζαβέλας		Δ. Ν. Μπούκουρας	
Σ. Στράτος	Ν.	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ζαφείριος Δεπάστας	Ο.
Λουκᾶς Π. Νάκος		Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Ἀντών. Γεωργαντᾶς	Ν.	Α. Νοταρᾶς	
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	Ν.
Γεώργ. Κονδύλης	Ν.	Γ. Πανοπριφτόπουλος	Ν.
Κ. Φασίτσας	Ν.	Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.	Μ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Γ. Ἰω. Βατίστας		Ν. Κορφιωτάκης	
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.	Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Γεώργ. Κ. Βελῆς	Ν.	Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.	Ἠλίας Γιατράκος	
Γεώργ. Ι. Γιολδάσης	Ν.	Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.	Ῥ. Παλαμίδης	
Γρηγόριος Χατσηγιάννος		Θεόδωρος Πετρινὸς	Ν.

Κωνστ. Μανέτας		Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	N.	Χριστόδουλος Τσῖνος	
Μελέτης Χ. Μελέτης	N.	Δ. Κουμανιώτης	N.
Νικόλαος Τσαλακώστας		Θεόδωρος Ι. Μέξης	N.
Δημ. Σακελλαριάδης	N.	Ἐμ. Ἀαζ. Ὀρλὼφ	N.
Νικόλαος Μπούτουνας		Γ. Μπάστας	
Π. Παππατσώνης		Κ. Θ. Δαρειώτης	N.
Ἰω. Παππατσώνης		Σ. Ἀντωνιάδης	N.
Π. Δαρειώτης	N.	Κ. Ἀντωνιάδης	N.
Σπυρίδων Βαλέττας	N.	Ἰωάνης Περίδης	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.	Ἀνδρέας Μαμούκας	N.
Σ. Α. Βαρότσης		Κάρολος Νάζος	
Παῦλος Λεντούδης	N.	Βύστ. Μ. Παρίσης	N.
Χρύσαν. Σουμαρίπας		Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.	Μῆτρ. Ἀναστασόπουλος	
Κωνστ. Βέϊκος		Ἰω. Τομαρᾶς	N.
Μιχαὴλ Ἰατρὸς		Ἀν. Παππατσώρης	N.
Δημήτριος Βιρβίλης	N.	Ἀθ. Καστανᾶς	N.
Γεώργ. Μπάνης		Γ. Παππαδημητρίου	N.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	N.	Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	N.
Α. Μαυρομιχάλης		Α. Γ. Κουντουριώτης	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης		Δ. Α. Κουντουριώτης	N.
Γερμ. Μαυρομιχάλης		Ἰω. Γ. Κριεζῆς	
Ν. Μοσχούλας	N.	Δημήτριος Χατσίσκος	N.
Α. Κανελλόπουλος	N.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	N.
Κ. Δ. Σχινᾶς		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	N.
Ἰωάννης Γκοῦρας	N.	Γεώργ. Ῥιζόπουλος	N.
Ἀναγνώστ. Κεχαγιᾶς	N.	Ἰωάν. Τασσαῖος	O.
Σ. Λογοθετόπουλος	N.	Μάρκος Βιτάλης	O.
Π. Παπαδιαμαντόπουλος		Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Ἀκολούθως παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ ἐκθέσεως· ἔχουσι δ' οὕτω.

Ἔκθεσις περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς.

Κύριοι Βουλευταί!

Παρουσιάζοντες εἰς ὑμᾶς τὸ ἀπὸ τῆς Α. Β. Μ. ἐγκριθὲν ἤδη νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς διὰ τὸ ἔτος 1849, ἐπικαλούμεθα τὴν ὅσον τάχος συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν αὐτοῦ, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐφαρμόσωμεν αὐτὸ καὶ

ἐπιταχύνωμεν τὴν συμπλήρωσιν τῶν σωμάτων τῆς γραμμῆς, τῶν ὁποίων ἡ δύναμις ἠλαττώθη κατὰ μέγα μέρος, καὶ ἕνεκα τούτου ἡ ὑπηρεσία πάσχει.

Ἐκ τῶν κατωτέρω διασαφήσεων θέλετε πληροφορηθῆ τὴν ἀνάγκην, ἥτις παρίσταται νὰ συμπληρωθῆ ὁ στρατός.

Κατὰ τὴν ὀργανικὴν δύναμιν τῶν σωμάτων τῆς γραμμῆς πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν ἐν ὅλοις 4040 ὑπαξιωματικοὶ, μουσικοὶ καὶ στρατιῶται ἤτοι

Εἰς τὸ 1. πεζικὸν τάγμα τῆς γραμμῆς . . .	1100
Εἰς τὸ 2. » » » . . .	1141

συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν στρατιωτικῶν μουσικῶν.

Εἰς τὸ 3. πεζικὸν τάγμα (ἀκροβολίσται) . .	592
Εἰς τὸ 4. » » (») . .	592
Εἰς τὴν μοῖραν τοῦ πυροβολικοῦ	283
Εἰς τὴν » τῶν λογχιστῶν	210
Εἰς τὸν λόχον τῶν τεχνιτῶν τοῦ πυροβολικοῦ .	122
Ὁλικῶς . . .	4040

Ἐκ τῆς μὴ συμπληρωμένης παρούσης δυνάμεως τοῦ στρατοῦ ἐξυπηρετοῦσιν ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1849 ὑπαξιωματικοὶ, μουσικοὶ καὶ στρατιῶται ὡς ἑξῆς·

Ἐκ τοῦ 1. πεζικοῦ τάγματος τῆς γραμμῆς . .	342
Ἐκ τοῦ 2. » » » .	287
Ἐκ τοῦ 3. » » (ἀκροβολίσται) .	129
Ἐκ τοῦ 4. » » (») .	91
Ἐκ τῆς μοίρας τοῦ πυροβολικοῦ	55
Ἐκ τῆς » τῶν λογχιστῶν	59
Ἐκ τοῦ λόχου τῶν τεχνιτῶν τοῦ πυροβολικοῦ . .	9
Ὁλικῶς . . .	972

Ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς θέλει σύγκεισθαι κατὰ τὴν 1. Ἰανουαρίου 1850 εἰς ὑπαξιωματικοὺς, μουσικοὺς καὶ στρατιώτας ὡς ἀκολούθως.

Τοῦ 1. πεζικοῦ τάγματος τῆς γραμμῆς . . .	660
Τοῦ 2. » » » . . .	668
Τοῦ 3. » » (ἀκροβολίζαι) . . .	425
Τοῦ 4. » » (») . . .	369
Τῆς μοίρας τοῦ πυροβολικοῦ	217
Τῆς » τῶν λογχιστῶν	151
Τοῦ λόχου τῶν τεχνιτῶν τοῦ πυροβολικοῦ . .	113
Ὁλικῶς . . .	2623

Ἑπομένως ἀπαιτοῦνται πρὸς συμπλήρωσιν

Εἰς τὸ 1. πεζικὸν τάγμα τῆς γραμμῆς . . .	440
Εἰς τὸ 2. » » » . . .	453
Εἰς τὸ 3. » » (ἀκροβολισταὶ) . . .	167
Εἰς τὸ 4. » » (») . . .	223
Εἰς τὴν μοῖραν τοῦ πυροβολικοῦ	66
Εἰς τὴν » τῶν λαγχιστῶν	59
Εἰς τὸν λόχον τῶν τεχνιτῶν τοῦ πυροβολικοῦ . .	9
Ὁλικῶς . . .	1417

Παρετηρήθη ἐκ πολυχρονίου πείρας ὅτι ἐκ τῶν κατ' ἔτος ψηφιζομένων ἀνδρῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς, μ' ὅλα τὰ ἐξαντληθέντα μέχρι τοῦδε μέσα, μόλις τὰ 2/3 ὡς ἔγγιστα τῶν κληρουμένων στρατευσίμων χορηγοῦνται καὶ κατατάττονται εἰς τὸν στρατόν, τὸ δὲ 1/3 τῶν κληρουμένων πάντοτε μένει καθυστερούμενον, καὶ ποτὲ σχεδὸν δὲν χορηγεῖται πλέον, ἐπειδὴ οἱ εἰς τὴν καθυστέρησιν ὑπαγόμενοι κληροῦχοι ἄλλοι μὲν ὑποκρύπτονται καὶ ἀποφεύγουσι τὴν σύλληψίν των, βοηθούμενοι ὑπὸ συγγενῶν καὶ φίλων, ἄλλοι δὲ δραπετεύουσι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ δὲν ἐπανέρχονται, καὶ ἄλλοι διὰ παντοίων μέσων ἐπιτυγχάνουσι τὴν ἀπαλλαγήν των ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως, καὶ ἕνεκα τούτου ὁ στρατὸς τῆς Α. Β. Μ. ποτὲ δὲν δύναται νὰ συμπληρωθῇ, διὰ τοῦτο ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ ζητήσωμεν ὡς ἔγγιστα ὁλόκληρον τὸν ἀναγκαιοῦντα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ὥστε ἐκ τῶν καθυστερούντων ἔτι νεοσυλλέκτων τῶν διαφόρων παρελθόντων ἐτῶν νὰ κατορθώσωμεν νὰ λάβωμεν ἓν μικρὸν μέρος, νὰ δυνηθῶμεν νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς καὶ οὕτω νὰ προλάβωμεν τοὐλάχιστον τὰς ἀπολύτους ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, ἥτις κατέστη ἀνοικονόμητος ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας αὐτοῦ. Ἡ ἀργοπορία τῆς μὴ παρουσιάσεως εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισίν σας τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους, προέκυψεν ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἔχομεν σκοπὸν τοῦ νὰ σᾶς παρουσιάσωμεν προηγουμένως τὸ περὶ ἀπογραφῆς νομοσχέδιον, διὰ νὰ δυνηθῶμεν μετὰ τὴν παράδοσίν καὶ ἐφαρμογήν αὐτοῦ νὰ προκαλέσωμεν τὸν περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς νόμον, καὶ οὕτω ν' ἀποφύγωμεν τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος δυσχερείας εἰς τὴν σύλληψιν καὶ κατάταξιν εἰς τὸν στρατὸν τῶν κληρουμένων στρατευσίμων. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ περὶ ἀπογραφῆς

νομοσχέδιον εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν νέας παρ' ἡμῶν συσταθείσης ἐπιτροπῆς καὶ μόλις ἐλάβομεν αὐτὸ ἐπεξειργασμένον, καὶ ἐπειδὴ ἀπαιτεῖται νὰ συζητηθῇ προηγουμένως ἀπὸ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ ἀκολούθως νὰ παρουσιαθῇ εἰς ὑμᾶς, ὥστε θέλει παρέλθει ἱκανὸς καιρὸς διὰ νὰ συζητηθῇ, ἐπιψηφισθῇ καὶ δημοσιευθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον σύγκειται ἀπὸ 57 ἄρθρα λίαν σπουδαῖα καὶ οὐσιώδη, διὰ τοῦτο θεωροῦντες ὅτι ὁ στρατὸς τῆς Α. Β. Μ. ὁσημέραι ἐξασθενεῖ καὶ ἡ ὑπηρεσία ὑποφέρει τὰ μέγιστα, θέτομεν ὑπ' ὄψιν σας τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον τῆς συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς, καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν προσοχήν σας εἰς τοὺς ὀλίγους τούτους λόγους μας, ἐλπίζομεν ὅτι θέλετε πεισθῇ περὶ τῆς ἀπολύτου ταύτης ἀνάγκης, ἥτις εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον οὐσιωδεστέρων ἀντικειμένων τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ ὅτι ἡ συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ παρουσιαζομένου περὶ τούτου εἰς ὑμᾶς νομοσχεδίου δὲν ἐπιδέχεται τὴν ἐλαχίστην ἀναβολήν.

Ἐν Ἀθήναις 26 Φεβρουαρίου 1849.

Οἱ Ὑπουργοὶ

Τῶν Στρατιωτικῶν	Τῶν Ἐσωτερικῶν
Α. Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.	Γ. ΓΛΑΡΑΚΗΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Οἱ Ἡμέτεροι Ὑπουργοὶ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν θέλουσι παρουσιάσει τὸ παρὸν νομοσχέδιον εἰς τὰς Βουλὰς καὶ ὑποστηρίξουσιν αὐτὸ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον. 1. Ὁ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς νεοσυλλέκτων κατὰ τὸ ἔτος 1849 προσδιορίζεται εἰς 1500.

Οἱ 1500 οὗτοι ἄνδρες θέλουσι διανεμηθῇ κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ ὑπὸ μὲν τῶν νομαρχῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν νομῶν, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπάρχων εἰς τοὺς δήμους τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν.

Ἄρθρον. 2. Οἱ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἡμέτεροι Ὑπουργοὶ θέλουσι δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον, καθ' ὅσον εἰς ἕκαστον ἀνήκει.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 Φεβρουαρίου 1849.

ΟΘΩΝ

Γ. ΓΑΡΑΚΗΣ, ΑΝΑΣ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

Ἐγένετο δ' ἔπειτα ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τῶν ψηφολεκτῶν ἀνὰ πὰ καὶ δυοβουνιώτου ἡ μυστικὴ κλήρωσις τῶν τμημάτων ἐπὶ τὴν ἤδη ἀρξαμένην Μάρτιον, ἔλαχον δὲ τὰ ὀνόματα τῶν Κ. βουλευτῶν ὡς ἀκολούθως.

Μυστικὴ κλήρωσις τῶν Τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Μάρτιον 1849.

Α.	Β.	Γ.
Ἐμμ. Ἀντίπας.	Γ. Ἀντωνόπουλος	Α. Ἀλεξανδρόπουλος.
Ι. Τσακάλος	Ν. Τσαλαπάτας	Κων. Δουβουνιώτης
Δημ. Καλλιφρονᾶς.	Δ. Καμπάνης	Σ. Βαρότσης
Γ. Ῥιζόπουλος	Λουκᾶς Στεφάνου	Ἐμ. Α. Ὀρλῶφ
Ι. Κλίμακας	Ἀθ. Δανελλόπουλος	Ν. Μοσχούλας
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Γ. Παπαδημητρίου	Γ. Κ. Βελῆς
Π. Ματαλᾶς	Εὐς. Οἰκονομόπουλος	Κ. Μανίτας
Ι. Οἰκονόμου	Α. Κουνουριώτης	Ι. Περίδης
Μ. Ἰατρὸς	Π. Παπατσώνης	Α. Δανόπουλος
Ι. Γκούρας.	Παπαδιαμαντόπουλος	Γ. Ἰω. Βατίστας
Σ. Στρατὸς	Α. Π. Νάκος	Π. Α. Ζάνος
Γρηγ. Χατζηγιάννος	Λ. Γουζούασης	Ι. Πετμεζᾶς
Μακρυπόκαμισος.	Ν. Μπούκουρας.	Σ. Δεληγιαννάκης
Α. Παπαταύρης	Ἰω. Ζάρκος.	Ἰω. Γ. Κριεζῆς
Στέφ. Στεφανόπουλος.	Γ. Κουβέλης	Χ. Τζίνος
Εὐστρ. Παρίσης	Σ. Βαλέτσας	Νικόλ. Κορομηλάκης
Δ. Βιρβίλης	Κ. Φασιανᾶς.	Πέτρος Τσαλαπάτης
Σ. Ἀντωνιάδης	Παῦλος Λεκατσᾶς.	Α. Κωστανῆς.
Ι. Παπαπατσώνης.		

Δ.	Ε.	Τ.
Δ. Δ. Κουντουριώτης	Γ. Ν. Καρπετάκης.	Κ. Ἀντωνιάδης
Γ. Μπάντης	Γρηγ. Παλαιολόγος.	Π. Ράγκος
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν. Ἰατρὸς	Α. Κεχαγιᾶς
Κ. Τσουκαλᾶς.	Μ. Σαΐνης	Μ. Δ. Καΐρης.
Θ. Πετρινὸς.	Σ. Γρίβας	Νικόλ. Μπούτουνας
Κ. Σχινᾶς	Κ. Δαρειώτης.	Π. Δαρειώτης
Ἰω. Τομαρᾶς	Μαν. Πρωτοπαππᾶς	Π. Τσιπουράκης
Χ. Σαμαρίπας.	Α. Γεωργαντᾶς	Γ. Παπανικολάου
Δ. Κονδύλης	Π. Μοναστηριώτης.	Α. Κανελλόπουλος.
Α. Πετράκης	Α. Μάμουκας.	Π. Δεληγιάννης
Γ. Γιολδάσης	Β. Πετμεζᾶς.	Σταμ. Νικολαΐδης
Νικόλαος Ἀνδρίκου	Ζ. Δεπάστας	Ι. Ἀντωνάκης.

Δ.		Κ.
Δ. Σακελλαριάδης.	Δημ. Δεληγεώργης.	Κ. Βέϊκος
Γ. Μπάστας	Δ. Ὀρεινὸς.	Κλεομ. Οἰκονόμου
Γ. Μῆτσος	Μ. Ἀναστασόπουλος	Εὐς. Καλογερᾶς
Κ. Τζαβέλλας.	Γερμ. Μαυρομιχάλης	Γ. Λογιωτατίδης
Μ. Βιτάλης	Α. Ἀρμάος	Κ. Νάζος.
Γ. Κ. Πετμεζᾶς	Πανοπριστόπουλος	Ἠλ. Γιατράκος.

Ζ.		
Δ. Χατζίσκος.	Μιχαλόπουλος	Σ. Λογοθετόπουλος
Γ. Σ. Κριεζῆς	Ἀνδρ. Νοταρᾶς	Δ. Κουμανιώτης.
Α. Δημητρίου	Μ. Βαλέττας.	Μελ. Χ. Μελέτης
Βλ. Νικολαΐδης	Ἐμ. Μελετόπουλος	Γ. Κ. Μαυρομιχάλης
Ἰω. Α. Κατσόπουλος.	Χρ. Ν. Δημάδης.	Θ. Μίξης.
Π. Κ. Μαυρομιχάλης	Κων. Βρυζάκης	Εὐς. Σπυρίδωνος.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον θέλει εἶσθαι ἡ ἐξακολούθησις τῆς αὐτῆς συζητήσεως, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Μ. Χ. Μελέτης.
Α. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΒ'.
Τῆς 2 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθέντος πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις παρατηρήσας ὁ πρόεδρος ὅτι ὁ πρωθυπουργὸς ἀναγγέλλει πρὸς τὴν βουλὴν ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς Κ. Λόντος παρητήθη καὶ ἀνέλαβε προσωρινῶς τὰ χρέη αὐτοῦ ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς Κ. Ῥάλλης, ἀνήγγειλεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τοῦ περὶ ἀνεγέρσεως τῶν διακλελυμένων μονῶν νομοσχεδίου.

Παρελθὸν ἔπειτα ἓν τῶν μελῶν τῆς εἰς Μινῴαν πεμφθείσης ἐπιτροπῆς ἀνέγνω ἔκθεσιν ἔχουσαν οὕτω·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τοῦ συνοικισμοῦ τῆς Μινῴας βουλευτικῆς ἐπιτροπῆς.

« *Πρὸς τὴν Βουλήν!*

Συμφώνως μὲ τὴν ἀποστολήν της ἡ ἐπιτροπή σας, Κύριοι, μεταβᾶσα εἰς Ναύπλιον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μινῴαν, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόπου τοῦ συνοικισμοῦ τῶν Κρητῶν, ἐπεθεώρησε μετ' ἀκριβείας τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τοῦ συνοικισμοῦ αὐτοῦ.

Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ἐκθέσει μὲ γεωμετρικὴν ἀκρίβειαν τὰ πράγματα ὅπως τὰ εὗρεν εἰς τὴν φύσιν των, καὶ θέλει δικαιώσει πληρέστατα τὴν πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην τῆς βουλῆς.

Εὗρεν ἐκεῖ ἡ ἐπιτροπὴ ἕνα δῆμον, τὸν δῆμον τῆς Μινώας, κέντρον τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ φερώνυμος αὐτοῦ πόλις. Τὸν δῆμον αὐτὸν συγκροτοῦσιν ἑπτακόσιαι ἑξήκοντα τέσσαρες οἰκογένειαι Κρητῶν κατὰ τὸ δημοτολόγιον, τὸ φέρον ὅλα τὰ συστατικὰ τῆς γνησιότητος καὶ τῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον εὕρομεν εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ δημαρχείου· τὸ δημοτολόγιον αὐτὸ βαθμηδὸν αὐξάνον ἀπὸ τὸν χρόνον τοῦ 1835, καθ' ὃν ἔλαβε τὴν πρώτην σύστασίν του ὁ δῆμος, δεικνύει κατὰ τρόπον ἀναντίῤῥητον τὰς διαφόρους ἐποχὰς, καθ' ἃς ἐγκατεστάθησαν ἐκ διαλειμμάτων εἰς τὸν δῆμον αὐτὸν αἱ διάφοροι οἰκογένειαι μέχρι τοῦ φαινομένου ἀριθμοῦ αὐτοῦ, εἰς ὃν ἔφθασεν.

Ἡ πόλις περιέχει ἑκατὸν εἰκοσιοκτὼ οἰκίας ἀνεγερθείσας ἄχρι τοῦδε, ἓν σχολεῖον καὶ μίαν ἐκκλησίαν, διότι τὰ ψηφισθέντα ὑπὸ τοῦ ἔθνους μέσα πρὸς ἀνέγερσιν οἰκιῶν δι' ὅλους, δὲν ἐχορηγήθησαν εἰς αὐτοὺς εἰσέτι.

Ἅπαντες δὲ οἱ δημόται τοῦ δήμου τούτου ἔχουσι κάμει ἀνέκαθεν τὴν κτηματικὴν πρὸς τὸν συνοικισμὸν αὐτὸν ἐγκατάστασίν των λαβόντες τὰς γαίας των ἐκ τῶν ἐθνικῶν γαιῶν τῶν κειμένων ἐντός τε τοῦ δήμου καὶ εἰς τὰ ἐγγὺς πέριξ, ὅπου αὐτοὶ ἐνασχολοῦνται καλλιεργοῦντες καὶ ἐπιτηροῦντες αὐτάς.

Ὡς ἐκ τούτου, ἐκ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν πεντήκοντα ὀκτὼ ἐκ τῶν ἐχουσῶν τὰς γαίας των ἐντὸς τῆς Μινώας εὑρίσκονται πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν πόλιν αὐτῆς, αἱ δὲ λοιπαὶ διατρίβουσιν εἰς τὰ πέριξ ἐργαζόμεναι, ὅπου εἰσὶ τὰ κτήματά των, οἷον εἰς Πρόνοιαν, εἰς Ναύπλιον, Ἄργος, Κυβέρι, Μύλους, Μερεζὲν, Κόρινθον καὶ λοιπὰ διάφορα μέρη, ἔνθα ἔχουσι λάβει τὰς γαίας των.

Τὰς γαίας των δὲν ἠδύναντο νὰ λάβωσιν ὅλοι ἐντὸς τῆς Μινώας, διότι γαῖαι ἐθνικαὶ δὲν ὑπάρχουσιν. Ἡ πόλις αὐτὴ μάλιστα κεῖται ἐπὶ μιᾶς παραλίας τερπνῆς μὲν καὶ ὑγιεινῆς, ἀλλὰ ξηρᾶς καὶ ἀγόνου καὶ περικυκλοῦται ἀπὸ βουνὰ κατάγυμνα καὶ πετρώδη, καὶ μολονοτοῦτο εἰς τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν τῶν κατοίκων, ὅπου τὸ πνεῦμα τῆς φιλοπονίας φαίνεται παλαιὸν θαυμασίως μὲ τὴν φύσιν, παρατηρεῖται ἡ ἄκρα ἀφοσίωσις καὶ προσκόλλησίς των εἰς τὴν νέαν ταύτην πατρίδα των.

Ὡς ἐκ τῆς μὴ ἀνεγέρσεως εἰσέτι τῶν οἰκιῶν ὅλων, τινὲς ἔτι τῶν δημοτῶν Μινώας στρατιωτικοὶ καὶ τεχνῖται ὄντες, διατρίβουσιν εἰς ἀπώτερά τινα μέρη, ὡς εἰς Κρανίδι, Πέτζας,

Ὕδραν, Ἀθήνας καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου τὸ καθῆκον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἢ τὸ συμφέρον τοῦ ἐπαγγέλματός των τοὺς προσκαλεῖ διὰ νὰ ζῶσι, πάντοτε ὅμως ἔχοντες τὴν τακτικὴν ἐγκατάταξίν των εἰς αὐτὸν τὸν δῆμον καὶ τὴν σταθερὰν ἐγκατάστασίν των εἰς αὐτὸν διὰ τῶν γαιῶν, τὰς ὁποίας ἔλαβον εἰς τὰ σημειωθέντα μέρη.

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ γενικοῦ δημοτολογίου ἐξάγθη ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος, δι' οὗ ἐνηργήθη ἡ προκειμένη βουλευτικὴ ἐκλογὴ τῶν Κρητῶν, κατάλογος τῶν θεωρηθέντων ὡς δυναμένων κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην νὰ συνέλθωσιν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ἐκλογῆς, καὶ διὰ τοῦτο πλέον ὀλιγάριθμος τοῦ γενικοῦ καταλόγου τοῦ δημοτολογίου. Εἰς οὐδένα δῆμον ἄλλον οἱ δημόται οὗτοι τῆς Μινώας εἰσπροφόρησαν, μολονότι ταῦτοι κατεβλήθησαν προσπάθειαι ὑπὸ διαφόρων ἐχόντων συμφέρον εἰς ἄλλους δήμους διὰ νὰ προσελκύσωσι τὰς ψήφους των. Τοσαύτην ἀπέδειξαν θρησκευτικὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ πολύτιμον δικαίωμα τῆς ἰδίας αντιπροσωπείας των.

Ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ τὰς διαφόρους ἐρεύνας καὶ παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμε, καὶ μετὰ τὰς συντόμους καὶ ἀκριβεῖς πληροφορίας ταύτας, τὰς ὁποίας ὑποβάλλει, πιστὴ εἰς τὰ ἱερά χρέη, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπεφορτίσθη, ἀγγέλλει μὲ εὐχαριστησίν της πρὸς τὴν βουλὴν, ὅτι καὶ ὁ συνοικισμὸς αὐτὸς εἶναι πραγματικὸς καὶ ὁ πληθυσμός του ὑπερβαίνει αὐτὸν τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὴν βουλευτικὴν ἐκλογὴν ὅρον, καθόσον ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ, εἰμὴ 2,500 ψυχὰς, ὁ δὲ πληθυσμὸς τοῦ δήμου Μινώας ἀναβαίνει κατὰ μὲν τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον εἰς 2,775, κατὰ δὲ τὸν γενικὸν τῶν δημοτῶν κατάλογον εἰς 3,820, λογιζομένων τῶν ψυχῶν τῶν οἰκογενειῶν κατὰ τὸν ἐν γένει παραδεδεγμένον μέσον ὅρον.

Ἡ ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ τελειώσῃ τὴν ἔκθεσίν της χωρὶς νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς τὴν βουλὴν μὲ λύπην της τὴν παραμέλησιν αὐτοῦ τοῦ δήμου, τοσοῦτον ἀξίου τῆς συμπαθείας ὅλου τοῦ ἔθνους· ὁ δῆμος αὐτὸς, ὡς νεοσύστατος, εἶναι πάντῃ ἄπορος, καὶ εἶναι θαῦμα πῶς διατηρεῖται.

Εἰς τοιούτους δήμους αἱ κυβερνήσεις χορηγοῦσι δυνατά τινα μέσα πρὸς ἐνίσχυσίν των· ἡ κυβέρνησις διὰ μικρῶν τινων μέσων φυσικῶν ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν δῆμον ἠδύνατο νὰ τὸν ἐνθαῤῥύνῃ, καὶ παραμυθοῦσα αὐτὰ τὰ ἀναξυπαθοῦντα λείψανα τῆς Κρήτης νὰ ἐκπληρώσῃ ἔργον μητρικῆς προνοίας καὶ ἐθνικῆς δικαιοσύ-

νης, καὶ εὔχεται ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συστήσῃ ἡ βουλὴ ἀξίως τῶν ἐθνικῶν αἰσθημάτων της πρὸς τὴν κυβέρνησιν τοῦτο.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 2 Μαρτίου 1849

Ἡ Ἐ π ι τ ρ ο π ὴ

Π. Μοναστηριώτης
Κλεομένης Οἰκονόμου.
Κ. Ἀντωνιάδης. »

Ἀνεγνώσθη μετὰ τοῦτο τὸ 1 ἄρθρον τοῦ περὶ διαλελυμένων μονῶν νομοσχεδίου καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς μειονοψηφίας ἔχουσα οὕτω·

«Τὸ 1 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου συγχωροῦν τὴν ἀνέγερσιν διαλελυμένων μονῶν δὲν κανονίζει συγχρόνως καὶ τὸ δικαίωμα τῆς τοιαύτης ἀπαιτήσεως, ἄφησε δὲ εἰς τὸν τυχόντα τὴν περὶ τούτου αἴτησιν, καὶ τοῦτο οὐ μόνον θέλει ἐπιφέρει ἀταξίας καὶ συγκρούσεις ἐνίοτε, ἀλλὰ καταστρέφει καὶ δικαιώματα διὰ νόμων καθιερωμένα.

Πάντες γνωρίζομεν ὅτι αἱ ἤδη διατηρούμεναι μοναὶ φθάνουσι πολλάκις εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπικαλῶνται τὴν συνδρομὴν τῶν χριστιανῶν, πολὺ δὲ μᾶλλον αἱ ἐκ νέου ἀνεγερθησόμεναι, ἐξ ὧν ἐλλείπουσι τὰ πάντα, ἀπαιτοῦνται δὲ καὶ βραχίονες πρὸς ἐκχέρωσιν καὶ ἐμφύτευσιν, αἱ δὲ τῶν ἐξ Μοναχῶν ἀδυνατοῦσιν ἐντελῶς κατὰ τοῦτο· ὅλα λοιπὸν τὰ βάρη ταῦτα ἐπιπίπτουσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τοὺς δήμους, αἱ δὲ δημοτικαὶ ἀρχαί, ἔχουσαι διὰ νόμων καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον συνάμα τοῦ νὰ ἐπιτηρῶσι ν' ἀπομακρύνωσι πᾶν ζημιῶδες, καὶ νὰ περιποιῶσι πᾶν ὠφέλιμον εἰς τὸν λαόν, αἱ ἀρχαί, λέγω, αὗται ἀποκλείονται τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφασίζειν τὴν σύστασιν ἢ διάλυσιν Μονῆς τινος ἀνήκει εἰς τὴν ἱερὰν σύνοδον, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ ἐπικυροῦν, εἰς τὴν Κυβέρνησιν. ἡ μεταβίβασις δὲ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀπὸ τὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, δὲν καταργεῖ τὴν ἰσχὺν τῶν ἐπὶ ταύτης δικαιωμάτων τῆς ἱερᾶς συνόδου, ὡς διατείνεται ἡ συνοδεύουσα τὸ νομοσχέδιον ἔκθεσις, καθότι τὸ μὲν καταστατικὸν τῆς ἱερᾶς συνόδου κανονίζει τὴν τάξιν καὶ τοὺς τόπους, καθ' οὓς θέλουν ἀνεγείρεσθαι μοναί, τὸ δὲ ἀπὸ 29 Ἀπριλ. 1843 διάταγμα κανονίζει τὴν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ὥστε τὸ ἓν δὲν καταργεῖ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ δύναται καὶ ἡ μεταβίβασις τῶν κτημάτων ἀπὸ τοῦ Δημοσίου εἰς τὰς Μονὰς νὰ γείνῃ διὰ νόμου, καὶ τὰ ὁποῖα διέγραψ

τὸ καταστατικὸν τῆς ἱερᾶς συνόδου δικαιώματα νὰ μένωσιν ἀνεπηρέαστα.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μειονοψηφία προτείνει νὰ προστεθῶσιν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄ. ἄρθρου α τῇ γνωμοδοτήσει τῶν ἀρμοδίων ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων, καὶ τῇ προτάσει τῆς ἱερᾶς συνόδου. »

Ὑπὲρ ταύτης λαβὼν τὸν λόγον ὁ εἰσηγητὴς αὐτῆς, ἐπέφερεν ὅτι πρώτη καὶ κυρία ἀρχὴ παντὸς νόμου εἶναι ἡ ἐν αὐτῷ ἀκριβὴς πρόβλεψις ὅλων τῶν μέσων, ἅπερ δύνανται κατὰ τὴν πορείαν αὐτοῦ νὰ διευκολύνωσι τὴν ἐνέργειάν του μὲ ὅσον ἐνεστι τακτικώτερον τρόπον. Νόμος ἀπάντων περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν του προσκόμματα ἐκ μέρους ἄλλου τινὸς νόμου, ἢ παρέχων εἰς αὐτὸν δυσχερείας τοιαύτας· νόμος μὴ ἔχων τὴν ἀναγκαίαν συνάφειαν μετὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ σχετικῶν νόμων καὶ εἰς ἀντίκρουσιν εὑρισκόμενος δὲν πρέπει νὰ ὀνομασθῇ νόμος. Τὸ ἀνὰ χεῖρας λοιπὸν νομοσχέδιον φέρει τὸν ἀπαραίτητον αὐτὸν χαρακτῆρα; Τοῦτο ἔρχεται νὰ ἀναπτύξῃ διὰ βραχέων. Παρατηρεῖ δ' ὅτι τὸ 1 ἄρθρον ἐπιτρέπει μὲν τὴν ἀνέγερσιν διαλελυμένων μονῶν, ὅσων ἤθελε θεωρηθῇ ἀναγκαία, ἀλλὰ δὲν κανονίζει καὶ τὸν τρόπον καὶ τὰ πρόσωπα, ὑφ' ὧν θέλει γίνεσθαι ἡ αἴτησις αὕτη. Τίς λοιπὸν θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο; Οἱ ἐντὸς τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν πόλεων καὶ τῶν δήμων τῆς μονῆς πολῖται; Ἀλλ' ἐνδέχεται 10 μὲν πολῖται νὰ ζητήσωσι δι' ἀναφορᾶς των ὡς ἀναγκαίαν τὴν ἀνέγερσιν μονῆς τινος, ἀλλ' 20 τῆς αὐτῆς κοινότητος ἑτέραν ἀναφορὰν ἀντιτάσσοντες, νὰ ζητῶσι τὸ ἐναντίον. Τοῦτο δὲ εἶναι πολὺ πιθανόν, ἐπειδὴ οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ φύσει ὑπάρχει μεταξὺ τῶν πολλῶν ὁ χαρακτὴρ τῆς διαφωνίας, καὶ ἔριδες καὶ πάθη διαχωρίζουσι τοὺς πολίτας. Τὸ δὲ λυπηρότερον εἶναι ὅτι δὲν θέλει διακρίνει τὸ ὑπουργεῖον τίνες ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἶναι οἱ πλειότεροι, ἐπειδὴ γνωστὸν εἶναι πῶς ὑπογράφονται καὶ διενεργοῦνται πολλάκις τοιαῦται ἀναφοραί. Τί πρέπει λοιπὸν νὰ γίνῃ; Νὰ ἀνατεθῇ εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους πατέρας τὸ δικαίωμα τῆς αἰτήσεως; Ἀλλὰ πάντες οἱ βουλευταὶ ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ μεταξὺ τούτων ὑπάρχει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνεῦμα διαιρέσεως καὶ ἀντιζηλίας, διὸ πᾶν ὅ,τι τὸ ἓν μέρος θέλει ζητεῖ, θέλει ἀντικρούει καὶ καταπολεμεῖ τὸ ἄλλο. Νὰ γίνηται λοιπὸν ἡ αἴτησις ἐκ μέρους ἁπλῶν προσώπων; ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐκ πρώτης ὄψεως δεικνύει τὰς δυσκολίας των. Ἔπρεπεν ἄρα νὰ κανονισθῶσι τὰ πρόσωπα ἢ τὰ δημοτικὰ σωματεῖα, εἰς ἃ ἦτον πρέπον νὰ

ἀνατεθῇ τὸ δικαίωμα τοῦτο. Παρατηρεῖ δ' ὅτι τὰ ἐπαρχιακὰ καὶ δημοτικὰ συμβούλια ἔχουσι καὶ δικαίωμα καὶ καθῆκον νὰ ἐπιβλέπωσιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν ἐπαρχιῶν ἢ τῶν δήμων. Ὅταν δὲ αἱ διατηρούμεναι μοναὶ δὲν ἔχωσιν ὅλα τὰ εἰς αὐτὰς ἀναγκαῖα, πᾶς τις δύναται νὰ κρίνῃ ὁποῖα καὶ πόσα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἀνέγερσιν διαλυθείσης μονῆς. Οἱ μοναχοὶ λοιπὸν θέλουσι καταφύγει βεβαίως εἰς τοὺς παρακειμένους δήμους, διὰ νὰ συντελέσωσιν ὑπὲρ τοῦ ἔργου, καὶ ὁ μὲν θέλει προσφέρει τὴν αἶγά του, ὁ δὲ τὸ πρόβατόν του κλπ. διὰ νὰ ἀνεγερθῇ ἡ μονή. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, οἱ χωρικοὶ ἀρίνοντες τὰ ἴδια ἔργα, θέλουσι βιασθῇ νὰ προσφέρωσι καὶ τοὺς βραχίονάς των, διότι ἐξ ἑπτὰ μοναχοὶ δὲν δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν ἐκχέρσωσιν καὶ καλλιέργειαν τῶν κτημάτων, ὥστε οἱ χωρικοὶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων συνεισφορῶν θέλουσι καταβάλει καὶ πᾶσαν ἐργασίαν διὰ χειρῶν των. Ὅταν λοιπὸν ὅλον τὸ βάρος τῆς ἀνεγέρσεως πίπτῃ ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν δήμων, αἱ δὲ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἔχωσι παρὰ τοῦ περὶ δήμων νόμου τὸ δικαίωμα τοῦ προνοεῖν περὶ τῶν ἐν γένει ἀναγκῶν τῶν δήμων, προδήλως ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἀνὰ χεῖρας νομοσχέδιον, μὴ ἀναθέτων εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς τὴν ἁρμοδιότητα ταύτην, καταστρέφει τὸ καθιερωθὲν δικαίωμα. Ἰδοὺ διὰ τί προιμιαζόμενος εἶπεν ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο συναντώμενον ἐν τῇ πορείᾳ του μετὰ τοῦ περὶ δήμων νόμου, θέλει παρεμβάλει προσκόμματα εἰς ἐκεῖνον. Διὰ ταῦτα λοιπὸν ὑποστηρίζει ὥστε ἡ περὶ ἀνεγέρσεως μονῶν ἀπόφασις νὰ ἐνεργῆται διὰ πράξεως τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἱερᾶς συνόδου, παρατηρεῖ ὅτι τὸ περὶ ταύτης καταστατικὸν διάταγμα διαιρεῖ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις εἰς δύω· εἰς καθαρῶς δογματικὰς καὶ εἰς διοικητικάς· ταύτας δὲ πάλιν εἰς μικτὰς καὶ καθόλου διοικητικάς. Μεταξὺ δὲ τῶν μικτῶν ἐθεωρήθη κατὰ τὸ διάταγμα καὶ τὸ περὶ συζάσεως ἢ διαλύσεως μονῶν ἀντικείμενον. Οὕτω λοιπὸν ἡ μὲν σύνοδος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ προτείνειν, ἡ δὲ κυβέρνησις τοῦ ἐπινεύειν. Ἄνευ δὲ τούτου οὐδέτερα τῶν ἀρχῶν δύναται νὰ πράξῃ τι. Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις, καθιερώσασα τὸ κῦρος τῶν κανόνων τῆς ἐκκλησίας, ἐπίσης καθιέρωσεν ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀφοῦ μάλιστα εἶχεν ἀποφασισθῇ ὑπὸ τῆς πρωτοβουλευτέρας λεγομένης συνόδου. Ἡ λοιπὸν τὸ καταστατικὸν τοῦτο διάταγμα θέλοι φέρει προσκόμματα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν

τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νόμου, ἢ ὁ νόμος αὐτὸς εἰς τὴν ἐλευθέραν πορείαν τοῦ πρώτου. Ἀλλ' ἡ ὑπουργικὴ ἔκθεσις ποινοῦσα μνείαν τοῦ ἀπὸ 29 Ἀπριλίου 1839 διατάγματος, ὁρίζοντος τὰ περὶ μεταβιβάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ἀπὸ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργείου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, συμπαιρένει ὅτι διὰ τοῦ διατάγματος τούτου κατηργήθη τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα τῆς συνόδου. Ἀλλὰ δὲν συμμερίζεται τὴν ἰδέαν ταύτην, ἐπειδὴ ἄλλο ἐστὶν ἀνέγερσις ἢ διάλυσις μονῆς καὶ ἄλλο διαχείρησις τῶν κτημάτων αὐτῆς. Παραδέχεται λοιπὸν ὅτι μετὰ τὴν διάλυσιν μονῆς τινος εἰς τὴν κυβέρνησιν ἀπόκειται ἡ τῶν κτημάτων αὐτῆς διαχείρησις, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔπεται ὅτι κατήργησε τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μετέχῃ ἡ σύνοδος εἰς τὰς περὶ ἀνεγέρσεως ἢ διαλύσεως μονῶν πράξεις. Μετὰ τὴν ἔκδοσιν λοιπὸν ἐκείνου τοῦ διατάγματος ἐνόσῳ μία τις μονὴ κεῖται διαλελυμένη καὶ τὰ κτήματά της εὑρίσκονται εἰς χεῖρας τοῦ δημοσίου, ἡ ἱερὰ σύνοδος δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα ἐπ' αὐτῶν. Ἀλλ' ἅμα πρόκειται ἡ ἀνέγερσίς του, ἡ σύνοδος ἔχει πλήρες τὸ δικαίωμα ν' ἀποφανθῇ περὶ τούτου. Τὸ δικαίωμα ὅμως τοῦτο δὲν ἀναφέρει ποσῶς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀντικρούει αὐτὸ ὡς ἀπᾶδον εἰς τοὺς περὶ ἐκκλησίας κανόνας. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι, κατὰ τοὺς κανόνας τούτους, ὁσάκις πρόκειται περὶ ἀνεγέρσεως, οὐ μόνον ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις ἀνατίθεται εἰς τοὺς ἐπισκόπους, ἀλλ' ἡ πρωτοβουλευτέρα σύνοδος ὁρίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐξετάζωσι μάλιστα, ἐὰν τὰ πρὸς ἀνέγερσιν μέσα ὑπάρχωσιν. Ὅταν λοιπὸν ὁ προκείμενος νόμος καταργῇ τοὺς κανόνας τούτους, τοὺς παρὰ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἐπικυρωθέντας, δὲν θέλουσιν ἔλθει εἰς βεβαίαν σύγκρουσιν αἱ ἐκκλησιατικαὶ καὶ αἱ διοικητικαὶ ἀρχαί; Ἐκ τούτου λοιπὸν συμπεραίνει ὅτι ἂν ὁ ὑπουργὸς ἐννοῇ ὅτι ἡ ἱερὰ σύνοδος θέλει ἔχει τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα, πρέπει νὰ τεθῇ τοῦτο ἐντὸς τοῦ νομοσχεδίου· ἂν ὄχι, πάλιν πρέπει νὰ τεθῇ πρὸς σαφήνειαν. Διὸ συνίστησι τὴν περὶ τούτου γνωμοδότησιν τῆς μειονοψηφίας.

Ἀντέλεξεν ὁ τῆς πλειονοψηφίας εἰσηγητὴς ὅτι καὶ κατὰ τὴν εἰδικὴν τοῦ νομοσχεδίου συζήτησιν ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς τὰς αὐτὰς προέτεινεν ἡ μειονοψηφία τροπολογίας, αἵτινες ἂν καὶ ἀνεσκευάσθησαν ὅλως, ἐνόμισαν ὅτι πρέπει νὰ σημειωθῶσιν ἐν τῇ ἐκθέσει. Δύω δὲ καὶ τότε ὡς καὶ νῦν προετάθησαν ὅροι· α') νὰ ἐγκρίνηται ἡ ἀνέγερσις τῶν μονῶν προτάσει τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων καὶ β') νὰ συνοδεύῃ ταύτην ἡ ψῆφος καὶ γνωμοδότησις τῆς ἱερᾶς ἡμῶν συνόδου.

Τῷ ὄντι δὲ, ὡς εἶπεν ὁ προαγορεύσας, ὅταν οἱ νόμοι ἀντίκεινται πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀμοιβαίας ἐμβάλλωσι δυσχερείας, στεροῦνται τοῦ κυριωτέρου αὐτῶν πλεονεκτήματος. Ἀλλὰ διὰ μὲν τοῦ νομοσχεδίου οὐδὲν τοιοῦτον συμβαίνει, θέλομεν δὲ περιπέσει εἰς τοῦτο, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὰς ἀνωτέρω προτάσεις. Διότι ὁ νόμος θέλει γίνει ἀσυναρτητος, ἑτερογενῆ στοιχεῖα καὶ ὅλην περιλαμβάνων. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν νόμοι, καθ' οὓς μία τις ἀνωτέρα ἀρχὴ δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ εἰς τινας περιστάσεις ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως ἄλλης, ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι ἀνάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ προτείνοντος καὶ τοῦ ἀποφαίζοντος ὑπαλλήλου. Οὕτω, δὲν δύναται π. χ. ὁ ὑπουργὸς νὰ διορίσῃ πρωτοκολλιστήν τινα νομαρχίας ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ ἁρμοδίου νομάρχου, καὶ τοῦτο εἶναι δίκαιον, ἐπειδὴ θέλει συνεργάζεσθαι καὶ συμπράττει μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ τῆς ὑπηρεσίας. Ἀλλ' εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας νομοσχέδιον ἡ τοιαύτη ἀρχὴ εἶναι ἀντίφασις, καθίστησι πλημμελῆ τὸν νόμον καὶ συγχέουσι ἀντίθετα δικαιώματα. Τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια ἔχουσι διαγεγραμμένα τὰ ὅρια τῶν καθηκόντων των, τὰ δημοτικὰ ἐπίσης κανονίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἐν γένει δὲ ἀρκετὰ βάρη καὶ ὑποχρεώσεις ἔχουσιν. Ἐνταῦθα ὅμως δὲν πρόκειται περὶ δημοτικοῦ τινος ἔργου, ἀλλὰ περὶ κτημάτων ἐκκλησιαστικῶν· ὅτι δὲ διαφεύγει τοῦτο τὴν διοικοδοσίαν τῶν καθηκόντων των οὐδὲ χρῄζει ποσῶς ἀναπτύξεως. Ἀναφύεται ὅμως ἐντεῦθεν ἄλλο τι ζήτημα· πῶς θέλει δηλαδὴ πληροφορεῖσθαι τὸ ὑπουργεῖον περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ ν' ἀνεγερθῇ οἱαδήποτε μονὴ, ἐπειδὴ πρέπει βεβαίως νὰ λάβῃ τὸ ἐνδόσιμον, τὴν πρώτην ὥθησιν ἡ κυβέρνησις, διὰ νὰ ἀποφασίσῃ τὰ δέοντα. Καὶ ἐὰν μὲν διατεθῇ τοῦτο πρὸς τοὺς πολίτας, συμφωνεῖ μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος ὅτι θέλουσιν εὑρίσκεσθαι εἰς διαφωνίαν· ἐὰν δὲ εἰς τοὺς μοναχούς, ἐπίσης τὸ θεωρεῖ δύσκολον, δι' οὓς ἐξέθηκε λόγους ὁ προαγορεύσας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν συνεπέρανεν οὗτος ὅτι πρέπει ν' ἀνεγείρωνται αἱ μοναὶ προτάσει τῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων. Ἀλλ' ἂς ἀγαπᾷ εἶναι ἀσφαλὲς τὸ τοιοῦτον μέτρον, καὶ ἡ γνώμη τῶν συμβουλίων τούτων δὲν δύναται νὰ ἀπαδῇ ἐνίοτε πρὸς τὴν ἀληθῆ θέλησιν τῶν κοινοτήτων ἢ τὴν τῶν μοναχῶν; Εἰς τὸν διατάγματον τοῦτον ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας εἰπὼν ὅτι τὰ συμβούλια ταῦτα, ὡς ἀντιπροσωπεύοντα τὰς κοινότητάς των, δὲν δύναται νὰ πρεσβεύωσιν ἐναντία συμφέροντα. Ἐνταῦθα ὅμως ἐπέχει, καὶ δὲν θέλει νὰ ἐξετάσῃ, ἐὰν αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ συμφωνῶσι πάντοτε μετὰ τῶν κοινοτήτων αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐὰν ὑποτεθῇ, παρατηρεῖ ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων, ἄτινα δὲν εἶναι εἰμὴ πρόσωπα ἠθικά, πολλάκις δύνανται καὶ ἄλλα πρόσωπα νὰ ἐπιζητῶσι τὴν ἀνέγερσιν μονῆς τινός. Εἶναι δίκαιον νὰ μὲν ἔχωσι τὸ δικαίωμα ν' ἀποταθῶσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ ζητήσωσι τὴν ἀδειάν της εἰς τοῦτο; Πρῶτον λοιπὸν αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἔχουσι τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐγχρίνειν, καὶ δεύτερον διὰ τοῦ μέτρου τούτου δύναται ν' ἀποπλεισθῇ ἡ θέλησις ὁλοκλήρων ἐπαρχιῶν, καὶ δήμων καὶ πόλεων, ἐμποδιζομένων νὰ ἐκφράσωσι τὴν εὐχήν των. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν ἂς μένῃ ὅπως ἔχει τὸ νομοσχέδιον, καὶ οὐ μόνον δὲν καθίσταται δυσχερὲς τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως, ἀλλ' ἀρίνεται πρὸς πάντας ἐλεύθερον στάδιον νὰ ζητήσωσιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν ἄδειαν τοῦ ὑπουργείου. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ περὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου ῥηθέντα, συνομολογεῖ ὅτι κατὰ τὸν περὶ τούτου καταστατικὸν νόμον πᾶσα ὑπόθεσις μικτὸν ἔχουσα χαρακτῆρα πρέπει νὰ διεξάγηται συνεννοήσει τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, ἐνταῦθα δὲ ἡ προκειμένη ὑπόθεσις εἶναι μικτή. Ἀλλὰ τὰ δικαιώματα ταῦτα τῆς συνόδου καὶ πᾶν ὅ,τι παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν ὁ καταστατικὸς νόμος μένουσιν ἀνέπαφα ὅλως καὶ ἱερά, διὰ δὲ τοῦ ἀνὰ χεῖρας νομοσχεδίου δὲν καταργεῖται τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα. Ἐνῷ ὅμως μένει ἀκέραιον, δὲν πρέπει, ὡς ἐζήτησεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, νὰ τεθῇ ἐντὸς τοῦ νομοσχεδίου, ἐπειδὴ μετ' ὀλίγον θέλει εἰσαχθῇ νέος καταστατικὸς νόμος καὶ ἐν αὐτῷ θέλομεν σκεφθῇ περὶ τῆς ἐν γένει ἁρμοδιότητος καὶ δικαιωμάτων τῆς ἱερᾶς συνόδου. Δὲν πρέπει λοιπὸν πρὶν ὁ νόμος ἐκεῖνος συζητηθῇ νὰ ἀποφασίσωμεν ἤδη ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ πρότασις τῆς συνόδου, ἐπειδὴ προδικάζοντες οὕτως, ἐνδέχεται κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ μνηοθέντος νόμου νὰ ἔχωμεν ἐναντίαν ἰδέαν. Καὶ ὅτι μὲν τὸ περὶ ἀνεγέρσεως καὶ διαλύσεως μονῶν ἀντικείμενον ἀνάγεται κατὰ τὸν περὶ τούτου νόμον εἰς τὰς μικτὰς ὑποθέσεις δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἐπειδὴ εἰς πᾶσαν τοιαύτην περίστασιν ἀπῃτεῖτο ἡ ἁμοιβαία συνδρομὴ τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐν τῇ 15 διατάξει τοῦ νόμου ἐμφαίνεται. Τότε ὅμως, διὰ νὰ λάβῃ τὸ διάταγμα ἰσχὺν νόμου εἶπεν ὁ νομοθέτης, ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ διπλῆ αὐτὴ ἐνέργεια. Ἀλλὰ σήμερον, ὅτε τὸ ἔθνος ἀπαιτεῖται ἡ διπλῆ αὐτὴ ἐνέργεια. Ἀλλὰ σήμερον, ὅτε τὸ ἔθνος ἀνέλαβε τὴν κυριαρχίαν του, διὰ νὰ ὑπάρξῃ οἱοσδήποτε νόμος ἀπαιτεῖται ἡ κύρωσις τῶν βουλῶν, καὶ ἄνευ τούτου δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἰσχύν. Εἶπεται λοιπὸν ὅτι ἡ μεταπολίτευσις κατήργησε σιωπηλῶς τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα τῆς συνόδου, ἐπειδὴ, ὡς εἶπε, δὲν λέγεται νόμος πᾶν τὸ μὴ ἐπιψηφισθὲν παρὰ τῆς

βουλῆς. Δι' ὅλα ταῦτα περιττὸν νομίζει νὰ γίνῃ μνεία ἐντὸς τοῦ νομοσχεδίου περὶ γνωμοδοτήσεως τῆς συνόδου· ἐὰν ὅμως καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ ὑπουργὸς νομίζωσιν ὅτι ἀναφέροντες τοῦτο, δὲν θέλομεν προδικάσει τὰ περὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου ψηφισθησόμενα, παραδέχεται τὴν προσθήκην. Ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀντὶ τῆς λέξεως « προτάσει » νὰ τεθῇ ἡ λέξις « γνωμοδοτήσει » ἐπειδὴ ἡ πρότασις οὐδέποτε ἀποβάλλεται.

Ἕτερος ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὅτι μετὰ τὰ παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος εὐτυχῶς ἀναπτυχθέντα νομίζει ἀναγκαῖον νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς μικράς περὶ τοῦ ἀντικειμένου πληροφορίας, ἀρχόμενος ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ κατὰ πρῶτον λαβόντος τὸν λόγον. Καὶ ἐκ προοιμίων ὁμολογεῖ ὅτι ἀκούων τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ, κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι ἠγόρευεν ἴσως ἐξ ἀγνοίας τῶν διατεταγμένων, ἀλλ' ὅτε ἐπελήφθη τοῦ περὶ συνόδου καταστατικοῦ νόμου, εἶδεν ὅτι ἐσχημάτισεν ἰδέαν, μὴ ἐξαγομένην ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ διατεταγμένων. Ἀλλ' ἐνταῦθα παρατηρεῖ ὅτι ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῶν εἶδεν ἡ βουλὴ ὁποία ἡ κατάστασις τῶν μονῶν, πῶς ἐπῆλθεν ἡ διάλυσις των, τίνες οἱ λόγοι τῆς ἀνεγέρσεως αὐτῶν κλπ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1843 ἐγίνετο ἡ διάλυσις προτάσει τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ ἐπελθὸν τὸ ἀπὸ 29 Ἀπριλίου 1843 διάταγμα, ὥρισεν ὅτι οὐδεμία ἀπαλλοτρίωσις τῶν κτημάτων τούτων δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ εἰδικοῦ νόμου. Ἔκτοτε λοιπὸν ἔπαυσε ταὐτοχρόνως τὸ ἐπὶ τούτου δικαίωμα τοῦ τε ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου, καὶ μεταδοθεῖσα εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἡ διάθεσις τοιούτων κτημάτων, συνεχωρεῖτο ὡς ἔπρεπε μετὰ τῆς δημοσίου περιουσίας. Ἔπρεπε λοιπὸν ἄλλος τις νὰ ἐπέλθῃ νόμος, ἐπιτρέπων τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν κτημάτων τούτων. Ἤδη δ' ἐπανερχομένου τοῦ νόμου τούτου, ἔπεται ὅτι τὸ καταστατικὸν τῆς Συνόδου ὑπάρχει εἰς πλήρη ἰσχὺν καὶ εἶναι ἀμοιβὶς νὰ κάμῃ ὡς πάντοτε τὰς προτάσεις της. Περιττοὶ λοιπὸν ἦσαν οἱ περὶ τούτου λόγοι τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς μειονοψηφίας, ἐπειδὴ ἡ σύνοδος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο, καὶ ὅταν διαγράφηται ἐντὸς τοῦ καταστατικοῦ νόμου δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπαναληφθῇ ἐνταῦθα. Ἄλλως ὅμως δὲν παραδέχεται τὴν τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων συμμετοχήν, ἐπειδὴ ἄλλα τὰ καθήκοντα τούτων καὶ ἄλλοι οἱ νόμοι οἱ διαγράφοντες τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου ἀντικειμένου,

δὲν ἔχουσι δικαίωμα νὰ ἐπέμβωσιν. Ἄλλως, ἐὰν παραδεχθῶμεν τοῦτο, ὁμοιάζομεν τὸν ἀφιὴ ναυπηγὸν, ὅστις κόπτει πρὸς ἄλλην χρῆσιν τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου, καὶ τοῦτο τότε οὔτε πρὸς ἀνέμους οὔτε πρὸς θαλάσσας δύναται ν' ἀνθέξῃ πλέον. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ φέρωμεν ἐνταῦθα σύγχυσιν δικαιωμάτων καὶ νόμων, οὐδ' ἀφαιροῦντες ἀπὸ τοῦ ἑνὸς νὰ προσθέτωμεν, ὡς τύχῃ, εἰς τὸν ἄλλον, ἐπειδὴ ἡ ἀξία τῶν νόμων ὑρίσταται εἰς τὴν ἁρμονίαν, καὶ εὐθὺς ἀφοῦ αὕτη ἐκλείψῃ, μεταβάλλονται εἰς κυκεῶνα ἰδεῶν καὶ πραγμάτων.

Ἕτερος ἄλλος ὅτι ἤκουσε μετὰ προσοχῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς προπολογίας καὶ τὰ κατ' αὐτῆς ἤδη λεχθέντα. Εἶναι δὲ ἀληθῶς πολὺ σπουδαῖον τὸ ζήτημα, ἐπειδὴ ἂν ὡς ὁ ὑπουργὸς εἶπεν, οἱ νόμοι πρέπῃ νὰ ἔχωσι βάσιν τὴν ἁρμονίαν, καὶ πρέπῃ νὰ προσέχωμεν εἰς τὴν ἁρμονίαν τῶν νόμων πολὺ μᾶλλον πρέπει νὰ στήσωμεν τὴν προσοχήν μας ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς ἁρμονίας. Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ κτημάτων, οὐδὲ περὶ ἐπαρχιακῶν ἢ δημοτικῶν συμβουλίων, ἀλλὰ περὶ ἄλλου τινὸς ὑψηλοτέρου, τοῦ θρησκευτικοῦ μέρους. Προλαμβάνων ὅμως, παρατηρεῖ ὅτι ἀποδέχεται πληρέστατα τὴν περὶ ἀνεγέρσεως τῶν μονῶν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου καὶ δὲν συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο μὲ τὰ χθὲς περὶ νέων ἰδεῶν ἐκτεθέντα. Δύναται δὲ νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι τῶν νέων ἰδεῶν καὶ τοῦ νῦν αἰῶνος θερμὸς ζηλωτής. Καὶ ὅμως ἐπὶ παντὸς ἄλλου δέχεται καὶ ἀναγνωρίζει τὰς νέας ἰδέας, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς μας θρησκείας. Ἀλλ' ὡς πρὸς ταύτην δὲν ἀγνοεῖ ὅτι « καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσι » λέγει ὅμως ὅτι κανεὶς αἰὼν δι' αὐτὴν δὲν ὑπάρχει, καὶ ἐπεθύμει μάλιστα νὰ διέμενεν ὡς εἰς τὸν πρῶτον αἰῶνα, τὴν πρώτην ἐποχὴν τὴν ἱερὰν καὶ ἁγίαν. Ἀσπαζόμενος λοιπὸν τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, δὲν λησμονεῖ ὁποίαν λυπρὰν συναίσθησιν ἐνεποίησεν ἡ διάλυσις τῶν μοναστηρίων καὶ μετὰ πόσης φοίκης εἶδον τὰ ἱερὰ ἄμφια πωλούμενα εἰς τὰς ἀγοράς. Ἀλλ' ἤδη πρόκειται νὰ ἀπανέλθωσιν εἰς τὰς ἀνεγερθησομένας μονὰς αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ μοναχοί, οἵτινες πρὸ τῆς διαλύσεώς των διετρίβον ἐν αὐταῖς; Ὄχι βέβαια. Καὶ ἐὰν μὲν ἐπρόκειτο νὰ συμβῇ τοῦτο, ἤθελεν εἶπει ὅτι καὶ ἄκαιρος καὶ περιττὴ εἶναι ἡ γνωμοδότησις τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων. Ἀλλ' ἐνταῦθα πρόκειται νὰ εἰσέλθωσι νέοι, οἵτινες θέλουσιν εἶσθαι ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐξ ἁγίου Ὄρους καὶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως κλπ. Εἶναι γνωστὴ ἡ μεγάλη ὑπόληψις, τὴν ὁποίαν φέρει πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸν, οἱ νόμοι ὅμως δὲ ψηφίζονται διὰ τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ διὰ τὸ αἰώνιον μέλλον, ἐνῷ τὰ πρόσωπα παρέρ-

γονται φεύγοντα. Διὸ παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι καλὸν νὰ μένῃ ἀόριστον τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως. Ἐπειδὴ τίς θέλει τότε ἐγκαθιδρύσει τὸν μοναχὸν εἰς τὰ ἐρείπια τῆς μονῆς του; Ὁ ὑπουργὸς βεβαια. Ἀλλ' ἐὰν μὲν ἀπέβλεπε τὸν νῦν ὑπουργὸν, οὐδεὶς ἤθελε διστάσει, ἐπειδὴ, ὡς εἶπεν, ἤθελε συμβουλευθῆ καὶ τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ἱερὰν σύνοδον. Ἀφοῦ δὲ τὸ εἶπεν, ἀναντίῤῥητον εἶναι ὅτι καὶ τὸ πίστεύεται. Ἀλλὰ μετ' αὐτὸν ἐπέρχεται ἄλλος ὑπουργὸς ἐναντίας ἔχων ἀρχὰς, καὶ ὁ ὑπουργὸς οὗτος ἀδέσμευτος ἐκ μέρους τοῦ νόμου, δὲν θέλει ἐρωτήσει οὐδένα. Ἐὰν ὅμως εἴπωσι πρὸς αὐτὸν, ὅτι καὶ ὁ ὑπουργὸς οὗτος θέλει εἶσθαι Ἕλλην καὶ πατριώτης χριστιανὸς, παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι βέβαιον τοῦτο. Ἔχομεν, ὡς γνωστὸν, συνταγματικὴν πολιτείαν, καὶ εἰς τὸ κοινοβούλιον ταῦτο εἰσέρχονται ἄνδρες διαφόρων ἀρχῶν καὶ θρησκευμάτων. Αὔριον— τί παράδοξον;— Ἐνδέχεται ν' ἀναδειχθῆ βουλευτὴς εἰς πολίτης Ὀθωμανὸς, ἢ Ἑβραῖος, καὶ ἔχων τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ χαρτοφυλάκιον ὑπουργοῦ, ἐνδέχεται διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ βήματος δόξης ἢ ἄλλης τινὸς πράξεώς του νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Τίς λοιπὸν ἐγγυᾶται τότε περὶ τῆς ἐκ τοῦ νόμου τούτου ἐνεργείας αὐτοῦ; Ἀλλὰ καὶ ἄλλος τις μεγαλείτερος φόβος ἐπίκειται. Παραδέχεται ὅτι ὁ ὑπουργὸς οὗτος θέλει εἶσθαι χριστιανὸς, Ἕλλην, ἀλλ' ὑποτεθείσθω ὅτι εἶναι εἰς ἄκρον φιλόδοξος καὶ ὅτι ἔχει ἄλλας ἀρχὰς, τὰς ὁποίας δὲν θέλει ν' ἀναφέρῃ. Ἔχων λοιπὸν οὗτος ἀπόλυτον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐγκαθιδρύειν τοὺς μοναχοὺς, κρύπτει ὑπὸ τὸ καλυμμαύχιον τούτων ἄλλα τινὰ ἐπίφοβα πρόσωπα, τὰ εἰσάγει εἰς τὰς μονὰς μας καὶ ἀνάπτει μεγάλην πυρκαϊάν. Ἀλλ' ἐκτὸς ταύτου, ἐνδέχεται νὰ ἐγκαθιδρύσῃ καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων μοναχῶν πρόσωπα ἀποπλανηθέντα καὶ ἄλλας ἔχοντα ἰδέας. Ταύτης δὲ παραδείγμα προκείσθω ἡ Ἄνδρος. Τίς ἐπίστευεν ὅτι ὁ Καΐρης ὑπὸ τὸ καλυμμαύχιον τοῦ ἀνατολικοῦ ἱερέως εἰς ἡλικίαν τοσούτων ἐτῶν ἔμελλε νὰ δημιουργήσῃ αἵρεσιν στυγερὰν καὶ νὰ διδάξῃ τοιαύτας θρησκευτικὰς ἀρχὰς, αἵτινες ἐκλόνισαν τὴν Ἑλλάδα, ἐπήνεγκαν σύγχυσιν γενικὴν καὶ ὑπείλουν κοινωνικὴν ἀναρχίαν, ἂν δὲν ἐλαμβάνοντο τὰ ἀναγκαῖα μέτρα. Ὅτι δὲ τοιοῦτοι κίνδυνοι δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητοι ἀποδεικνύουσι τόσοι φονικώτατοι καὶ αἱμοσταγεῖς πόλεμοι προελθόντες ἕνεκα τοιούτων θρησκευτικῶν διαιρέσεων εἰς τινα Εὐρωπαϊκὰ κράτη. Ἀναγκαία λοιπὸν εἶναι ἡ γνωμοδότησις τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, διότι ὁ μὲν ὑπουργὸς, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι δὲν θέλει ἐνεργήσει κακὴν ἐκλογὴν ἐκ προθέσεως, δύναται ὅμως ν' ἀπατηθῇ καὶ

νὰ ἐκλέξῃ τοιούτους, οἵτινες δύνανται νὰ ῥίψωσι τὰ σπέρματα τῶν θρησκευτικῶν σκανδάλων, καὶ ν' ἀνάψωσι τὸ πῦρ τῆς διαιρέσεως εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἀλλὰ τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια θέλουσι γνωρίζει κάλλιον τοὺς μοναχοὺς, οἵτινες μέλλουσι νὰ ζήσωσιν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ δύσκολον δύνανται ν' ἀπατηθῶσιν. Ὥστε καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἡ γνωμοδότησις, ἐνῷ οὐδεμίαν βλάβην φέρει δύναται νὰ προξενήσῃ μεγάλην ὠφέλειαν. Τῆς δὲ ἱερᾶς συνόδου τὸ δικαίωμα εἶναι ἀναγνωρισμένον καὶ δύναται ἀναντιῤῥήτως νὰ δώσῃ τὴν ἐπ' αὐτῶν γνωμοδότησίν της. Ὑποστηρίζει λοιπὸν τὸ ἀναγκαῖον τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς τε ἱερᾶς συνόδου καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων.

Παρατήρησιν ἕτερος ὅτι δὲν θέλει ἀπασχολήσει πολὺ τὴν βουλὴν καθότι τὰ περὶ τῆς οὐσίας τοῦ προκειμένου ζητήματος ἱκανῶς ἀνεπτύχθησαν. Ἡ πρότασις δὲ περὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μοναχῶν εἶναι ἀβάσιμος, διότι οὐδὲν δικαίωμα ὡς πρὸς τὰς μονὰς ἔχουσι τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια. Ἀλλ' ἂν ταῦτα θέλωσι νὰ ἐκφράσωσι εὐχήν τινα ἢ σύστασιν περὶ ἀνεγέρσεως διαλελυμένων μονῶν εἰς τοῦτο παρ' οὐδένος ἐμποδίζονται. Ὁ δὲ φόβος μήπως ἀφαιρεθῶσι χεῖρες ἐργατικαὶ ἀπὸ τῶν οἰκογενειῶν διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν μονῶν εἶναι μάταιος· διότι δὲν λαμβάνονται διὰ τῆς βίας καὶ ἐξ ἀνάγκης οἱ καλλιεργοῦντες τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, ἀλλ' οἱ μὲν ἔχοντες ἴδια κτήματα νὰ καλλιεργήσωσι καλλιεργοῦσι ταῦτα, οἱ δ' ἠναγκασμένοι νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀλλοτρίων κτημάτων θέλουσι καλλιεργεῖ καὶ τὰ μοναστηριακά. Περὶ δὲ τοῦ δικαιώματος, ὅπερ ἔχει ἡ σύνοδος πρὸς γνωμοδότησιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μοναχῶν, ὀρθῶς ὁ προαγορεύσας παρετήρησεν ὅτι εἶναι ἀδιαφιλονείκητον· διότι ἡ διατήρησις τῶν μονῶν δὲν ἔχει σκοπὸν μόνον τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων καὶ τὴν βελτίωσιν αὐτῶν, ἀλλὰ προνοεῖ καὶ περὶ συστάσεως καταστημάτων πρὸς ἐξάσκησιν πνευματικῶν ἔργων καὶ θρησκευτικῶν καθηκόντων, ὥστε ἡ γνωμοδότησις τῆς συνόδου εἶναι ἀπαραίτητος. Προτείνει λοιπὸν ἀντὶ τῶν λέξεων α τῶν διατηρουμένων β νὰ τεθῶσιν αἱ λέξεις α συστάσεως καὶ διατηρήσεως τῶν β διότι εἰς τὰς περὶ τούτων διατάξεις ἐνυπάρχει καὶ τὸ δικαίωμα τῆς συνόδου.

Παραδεχθέντος δὲ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τὴν τροπολογίαν ταύτην, καὶ συγχωνευθείσης μετ' αὐτῆς τῆς τροπολογίας τῆς μειονοψηφίας καὶ τῶν λοιπῶν, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 1 ἄρθρον, ὡς ἐτροπολογήθη ἔχον οὕτω·

αΑ. Ἐκ τῶν ἐν τῷ βασιλείῳ ὑπαρχουσῶν διαλελυμένων μονῶν ὅσων εὔλογοι αἰτίαι ἤθελον ἀπαιτήσει τὴν ἀνέγερσιν, αὗται δύνανται ν' ἀποκατασταθῶσι κατὰ τὰς περὶ συστάσεως καὶ διατηρήσεως τῶν μονῶν γενικὰς διατάξεις. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ 2. ἄρθρου ἀναγνωσθέντος ὁ εἰσηγητὴς τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς παρετήρησεν ὅτι ἐπειδή τινα τῶν κτημάτων τῶν διαλελυμένων μονῶν εἶναι πολυετῶς ἐνοικιασμένα, ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ ν' ἀποδοθῶσι καὶ ταῦτα, ὅταν λήξῃ ἡ προθεσμία τῆς ἐνοικιάσεώς των. Προσθέτει δὲ ὅτι δύνανται ν' ἀποδοθῶσι καὶ πρότερον ἂν οἱ ἐνοικιασταὶ συγκατατεθῶσι νὰ διαλύσωσι τὴν ἐνοικίασιν ἄνευ βλάβης τοῦ δημοσίου. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τοιαύτη ἐξαίρεσις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀτοπήματα, συμφωνούντων τῶν μοναχῶν μετὰ τῶν ἐνοικιαστῶν, ἵνα ζητήσωσι τὴν διάλυσιν τῆς ἐνοικιάσεως, ἀνακαλεῖ τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην ἡ ἐπιτροπὴ καὶ περιορίζει τὴν τροπολογίαν της μέχρι τῆς λέξεως « προθεσμίας. »

Παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι τοῦτο δὲν ἐτέθη εἰς τὸ νομοσχέδιον, διότι κυρίως εἶναι ἐνοικιασμένα ὁλόκληρα τὰ μοναστήρια, καὶ τούτων βέβαια ἡ ἀποκατάστασις δὲν δύναται νὰ γείνῃ πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἐνοικιάσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ τυχὸν εἶναι ἐνοικιασμένα καὶ ἀποσπάσματα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων παραδέχεται τὸ πρῶτον μέρος τῆς τροπολογίας, καθὼς ὁ εἰσηγητὴς ἀνωτέρω προσδιώρισεν.

Ὑποστηρίζων ἕτερος νὰ τεθῇ ὁλόκληρος ἡ τροπολογία, ὡς ἀρχῆθεν εἶχε, παρετήρησεν ὅτι μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν μονῶν πολλοὶ ἐνοικιάσαντες μοναστηριακὰ κτήματα δὲν ἐπλήρωσαν ἐγκαίρως εἰς τὸ δημόσιον τὸ συμπεφωνημένον ἐκμίσθωμα, καὶ ἐζήτησαν διὰ δικαστηρίων, ὡς ἐξ ἰδίας πληροφορίας γινώσκει, τὴν διάλυσιν τῶν συμβολαίων, ἄλλοι διότι δὲν ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς τὰ προκεκηρυγμένα ὅρια, ἄλλοι διότι ἠπατήθησαν καὶ εἶναι ἄξιοι τῆς ἐπιεικείας τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἄλλοι δι' ἄλλους λόγους. Εἶναι λοιπὸν καλὸν νὰ δώσῃ ἡ Κυβέρνησις ἓν πέρας εἰς τὰς τοιαύτας διαφορὰς διὰ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προκειμένης τροπολογίας. Διότι κατ' αὐτὴν ὅσοι ἐνοικιασταὶ συγκατατεθῶσι νὰ διαλύσωσι τὴν ἐνοικίασιν ἄνευ ἀπαιτήσεώς τινος κατὰ τοῦ δημοσίου ἢ βλάβης τῶν συμφερόντων του δύνανται νὰ τύχωσι ταύτης. Δὲν βλέπει λοιπὸν διατὶ νὰ μὴ γείνῃ ἡ διάλυσις τῆς ἐνοικιάσεως χωρὶς βλάβης τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ οἱ ἐνοικιασταὶ παρημέλησαν καθ' ὁλοκληρίαν τὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐνοικίασαν.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς, ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τῆς τροπολογίας τὸ ὁποῖον ὁ προαγορεύσας ὑπεστήριζεν ἀφορᾷ κυρίως τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν. Τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μέλλον ν' ἀποκαταστήσῃ τὰς διαλελυμένας μονὰς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ προξενήσῃ δυσκολίας οὐδὲ νὰ γεννήσῃ δίκας οὔτε εἰς τὸ δημόσιον οὔτε εἰς τοὺς μοναχοὺς τῶν ἀποκατασταθησομένων μονῶν. Οὔτε ἀνήκει εἰς τὸν παρόντα νόμον νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν καθυστερούντων ἐκ πολυετῶν ἐνοικιάσεων, περὶ τῶν ὁποίων προπαρασκευάζει ἴδιον νόμον τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, ὅστις θέλει συμπεριλαμβάνει καὶ τοὺς ἐνοικιαστὰς τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων· ἐν τῷ προκειμένῳ λοιπὸν νόμῳ δὲν ἁρμόζει ἡ προσθήκη τοῦ δευτέρου μέρους τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀρκεῖ δὲ μόνον τὸ πρῶτον.

Μὴ ἐπιμένοντος μετὰ ταῦτα τοῦ τὸ δεύτερον μέρος ὑποστηρίζοντος, καὶ ἑτέρου παρατηρήσαντος ὅτι εἰς τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ ἡ λέξις « διαλελυμένων » διὰ τῶν λέξεων « τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος » ἀναφερομένων εἰς τὰς ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου λεχθείσας « ἀνεγερθησομένας, » ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 2 ἄρθ. τοῦ νομοσχεδίου μετὰ τοῦ πρώτου μέρους τῆς τροπολογίας τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ὁ εἰσηγητὴς ἀνέπτυξε, διορθωθέντος κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ προαγορεύσαντος· ἔχει δ' οὕτω.

« Β'. Εἰς τὰς ἀνεγερθησομένας οὕτω Μονὰς θέλουσιν ἀποδοθῇ τὰ κτήματα, ὅσα ἑκάστη τούτων εἶχε πρὸ τῆς διαλύσεώς της, ἐκτὸς ἐκείνων, ἅτινα τυχὸν ἐξεποιήθησαν πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος 29 Ἀπριλ. 1843.

Τὰ δὲ πολυετῶς ἐνοικιασθέντα ἀκίνητα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος μονῶν θέλουν ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀνήκουσαν μονὴν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς περὶ ἐνοικιάσεως προθεσμίας. »

Ἀναγνωσθὲν δὲ καὶ τὸ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς προτεθὲν Γ'. ἄρθ., τὸ ὁποῖον καὶ ὁ ὑπουργὸς παρεδέχθη, ἐγένετο δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω.

« Ἄρθρ. Γ'. Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῶν μονῶν καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν. »

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ε. Καλογερᾶ καὶ Κανελοπούλου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη διὰ ψήφων 82 πρὸς 2 τὸ σύνολον τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου, ἔχοντος οὕτως.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, διατάττομεν:

Α. Ἐκ τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ ὑπαρχουσῶν διαλελυμένων Μονῶν, ὅσων εὔλογοι αἰτίαι θέλουν ἀπαιτήσει τὴν ἀνέγερσιν, αὐταὶ δύνανται ν' ἀποκατασταθῶσι κατὰ τὰς περὶ συστάσεως καὶ διατηρήσεως τῶν Μονῶν γενικὰς διατάξεις.

Β. Εἰς τὰς ἀνεγερθησομένας αὐτὰς μονὰς θέλουσιν ἀποδοθῆ πάντα κτήματα, ὅσα ἑκάστη τούτων εἶχε πρὸ τῆς διαλύσεώς της, ἐκτὸς ἐκείνων, ἅτινα τυχὸν ἐξεποιήθησαν πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος 29 Ἀπριλ. 1843.

Τὰ δὲ πολυετῶς ἐνοικιασθέντα ἀκίνητα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος μονῶν θέλουν ἀποδοθῆ εἰς τὴν ἀνήκουσαν μονὴν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς περὶ ἐνοικιάσεως προθεσμίας.

Ἄρθρ. Γ'. Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῶν μονῶν καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν.»

Πρωτόκολλον Ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος

Παραδίγεται ἡ Βουλὴ τὸ σύνολον τοῦ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν, νομοσχεδίου ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Ἀναγν. Μακρυποκάμπυσος	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Δημ. Καλλιρρονᾶς	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης	Ν.	Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.
Ἀ. Δελῆγεώργης		Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης	Ν.	Κ. Τζαβέλλας	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Σ. Στράτος	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Π. Ῥάγκος	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζῆς		Λουκᾶς Π. Νάκος	
Μ. Καΐρης		Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Γεώργιος Κονδύλης	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν.	Κωνς. Φασίτσας	Ν.
Νικόλαος Ἰατρός		Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.

Γεώργιος Ι. Βατίστας		Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.	Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.	Κωνσταντῖνος Μανέτας	
Ἰωάν. Α. Χατζόπουλος	Ν.	Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.	Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	Ν.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Νικλ. Τσαλακώστας	
Μιχαὴλ Σιδέρης		Δημ. Σακελλαρίδης	Ν.
Γρηγόριος Κατσηγιάννης	Ν.	Νικόλαος Μπούτουνας	
Γεώργιος Μῆτσος	Ν.	Π. Παππατσώνης	
Ἰωάννης Κλίμακας		Ἰω. Παππατσώνης	
Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν.	Π. Δαρειώτης	Ν.
Πέτρος Α. Χάννος		Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.	Στρατῆς Δελιγιαννάκης	Ν.
Χρισόβ. Ν. Δεμάθας	Ν.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.	Παῦλος Ἀντούδης	
Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.	Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.	Κωνστ. Βεΐκος	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Γ. Ν. Κορφιωτάκης		Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Σταμάτιος Νικολαΐδης		Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.	Ἀ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Η. Δελῆγιάννης	Ν.	Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δημ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	Ν.
Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελλόπουλος	Ν.
Ζαφείριος Δεπάστας	Ο.	Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.	Ἰωάννης Γκούρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.
Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Γεώρ. Πανοπριστόπουλος	Ν.	Παν. Παππαδιαμαντόπ.	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	Ν.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Χριστόδουλος Τσίνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Δ. Κουμανιώτης	Ν.
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Θεόδωρος Ι. Μέζης	Ν.
Παρασκευᾶς Ματάλας		Ἐμ. Λαζάρου Ὀρλόφ	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.	Σταμάτιος Ἀντωνιάδης	Ν.

Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Ἰωάννης Παρίδης		Α. Γ. Κουντουριώτης	
Ἀνδ. Μάμουκας	Ν.	Δ. Α. Κουντουριώτης	
Κάρολος Νάζος		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	
Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Ἀντώνιος Ἀρμάος		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ν.
Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.	Ἰωάννης Τασσαίος	
Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ο.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Μετὰ τοῦτο παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τοῦ περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἐλλείποντος ἀριθμοῦ τῶν ἑνόρκων ἐκ τῶν ὑπαρχόντων καταλόγων νομοσχεδίου, ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχουσαν οὕτως.

«ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τῶν τμημάτων τῆς βουλῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκλογῆς τῶν διὰ τὰ κακουργιοδικεῖα τοῦ 1849 ἑνόρκων.

πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἀκροασα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπὶ τῶν τμημάτων εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ τὸ περὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκλογῆς τῶν διὰ τὰ κακουργιοδικεῖα τοῦ **1849** ἑνόρκων ὑποβληθὲν νομοσχέδιον τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, καὶ ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην τῆς συγκροτήσεως τῶν κακουργιοδικῶν πρὸς ταχείαν ἐκδίκασιν τῶν προφυλακισμένων ὑποδίκων, μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ περὶ μεταῤῥυθμίσεως τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου, συνιστᾷ εἰς τὴν βουλὴν τὴν παραδοχὴν τοῦ εἰρημένου νομοσχεδίου.

Προσθέτει δ' ἡ ἐπιτροπή Σας, Κύριοι, ὅτι ἡ γνώμη τῶν τμημάτων τῆς βουλῆς εἶναι νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ὅσον ταχυτέρα ἐπίσπευσις τοῦ εἰρημένου περὶ μεταῤῥυθμίσεως τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου, ὡς ἀναγκαίου καὶ τελειοτέρου διὰ τὸν οὐσιώδη αὐτοῦ σκοπόν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 2 Μαρτίου **1849**.

Ὁ εἰσηγητὴς Α. Ἀλεξανδρόπουλος.»

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου, τοῦ ὁποίου ἀνεγνώσθη ἄρτι ἡ

ἔκθεσις, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 3 ὥραν μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.
Μ. Χατζ. Μελέτης.
Α. Σ. Δανόπουλος.
Κ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΓ'.

Τῆς 3 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων τῶν βουλευτῶν περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀνηγγέλθη ἀντικειμένων τῆς συνεδριάσεως ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκλογῆς τῶν διὰ τὰ κακουργιοδικεῖα τοῦ **1849** ἑνόρκων. Μηδενὸς δ' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀντιῤῥήσεως ὑπαρχούσης, ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Μαυρομιχάλη καὶ Κ. Τσουκαλᾶ, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλα ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν παμψηφεὶ διὰ ψήφων **78**.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκλογῆς τῶν διὰ τὰ κακουργιοδικεῖα τοῦ **1849** ἑνόρκων νομοσχεδίου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Ἰωάννης Πιτμέζης	
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Μ. Χ. Καΐρης	
Γεώργιος Λογιωτατίδης	Ν.	Δημήτριος Κονδύλης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Ἀνδρέας Δανόπουλος	
Πάνος Μοναστηριώτης		Νικόλαος Ἰατρὸς	
Σταῦρος Γρίβας		Ἀναγ. Μακρυπαλάμπας	Ν.

Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Κ. Τσαβέλλας	Ν.
Σ. Στράτος	
Π. Ράγκος	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.
Γεώργιος Ἰ. Βατίστας	
Ἀγ. Γουζούασης	
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Γεώργιος Μῆτσος	Ν.
Ἰωάννης Κλίμακας	
Ἀναγν. Δημητρίου	
Πέτρος Α. Ζάνος	
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.
Χριστόδουλος Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Ἰω. Ζάρκος	
Γρηγ Ν. Κορριωτάκης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.
Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.
Γεώργ. Παππανικολάου	Ν.
Πέτρος Δεληγιάννης	Ν.
Δημήτριος Ν. Μπούκουρας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐσέβιος Οἰκονομόπουλος	Ν.
Γεώργ. Πανοπριρτόπουλος	Ν.
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Νικόλαος Κορριωτάκης	
Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέρανος	Ν.
Εὐς. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.
Κωνσταντῖνος Μανέτας	
Ἀλεξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Μελετης Χατζὴ Μελέτη	Ν.
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.
Δημήτριος Σακελλαριάδης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας	
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Παῦλος Δεντούδης	
Χρύσανθος Σουμαρίπας	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κ. Βέϊκος	
Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.
Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Π. Μαυρομιχάλης	Ν.
Α. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	Ν.
Α. Κανελόπουλος	Ν.
Κ. Δ. Σχινᾶς	

Ἰω. Γκοῦρας	
Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Χρ. Τσίνος	
Α. Κουμανιώτης	Ν.
Θ. Ι. Μέζης	Ν.
Ἐμ. Α. Ὀρλὸφ	Ν.
Γ. Μπάρτης	
Κ. Δαρειώτης	
Σ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰω. Περίδης	
Α. Μάμουκας	Ν.
Κάρολος Νάζος	
Εὐστρ. Παρίσης	
Α. Ἀρμάς	
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Τομαρᾶς	
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γ. Σ. Κριεζῆς	
Α. Γ. Κουντουριώτης	
Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δ. Χατρίσκος	Ν.
Καλαμ. Τρουκάλας	Ν.
Κ. Δυοβουνιώτης	
Γ. Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἰω. Τασσαῖος	Ν.
Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Ἰω. Οἰκονόμου	Ν.

Ἀναγνωσθὲν τὸ 1 καὶ μόνον ἄρθρον αὐτοῦ, καὶ μηδεμιᾶς παρατηρήσεως γενομένης, ἐγένετο ἐπ' αὐτοῦ ὡς συνόλου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ὑπηρετητῶν, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ἀπαράλλακτον τῷ προηγηθέντι ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη αὐτὸ ψηφίσασα διὰ ψήφων 78 ἔχον οὕτως.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

Ἄρθρ. 1. Ὁ ἀπὸ 17 Ἰουνίου 1848 περὶ συντάξεως καταλόγων τῶν ὑποψηφίων ἐνόρκων νόμος ἰσχύει καὶ διὰ τὸ ἔτος 1849.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος νόμου.»

Μετὰ τοῦτο ὁ πρόεδρος παρεκίτησε τὴν ἔδραν του εἰς τὸν ἀντιπρόεδρον, καθυπέβαλε πρότασιν περὶ συσπάσεως παραγωγικοῦ κεφαλαίου πρὸς κατασκευὴν ὁδῶν γεφυρῶν καὶ ἀτμοπλοίων ἐκ κρατήσεως 10 ἐπὶ τοῖς 0/0 ἐκ τῶν μισθοδοσιῶν τῶν λαμ-

βανόντων μισθὸν μεγαλείτερον τῶν 200 δραχ. παρεπέμφθη δὲ εἰς τὰ τμήματα διὰ νὰ ἀποφανθῶσιν ἂν ἦναι ἀναγνωστέα.

Παρετήρησέ τις ἔπειτα ὅτι ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Μεγαρίδος περὶ τῶν στρατιωτικῶν προβιβασμῶν πρέπει νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἔκθεσίν της, καὶ ἡ βουλὴ συνήνεσεν εἰς τὴν ἐπίσπευσιν ταύτην.

Τελευταῖον ὁ ἀντιπρόεδρος ἀναβαλὼν τὰς συνεδριάσεις τῆς βουλῆς μέχρι τῆς 7 Μαρτίου διὰ νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ ἐργασθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπή, διέταξε νὰ συνταχθῶσι τὰ πρακτικὰ τῆς παρούσης, ἅτινα ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προεδρεύοντος ἀντιπροέδρου καὶ τῶν γραμματέων· οὕτω δὲ διελύθη ἡ συνεδρίασις ἐν ὥρᾳ 1. μ. μ.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος

Μ. ΙΑΤΡΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς.

Α. Σ. Δανόπουλος.

Κ. τ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΔ'.

Τῆς 7. Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. Βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Ἀναγγελθέντος δ' ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἀνακοίνωσις τῶν προέδρων, γραμματέων κλπ. τῶν τμημάτων, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ προέδρου ἀνήγγειλαν ταῦτα ὅτι ἐξελέξαντο κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν τάξιν προέδρους μὲν τοὺς Κ. Κ. Γκούραν, Τσαλακώσταν, Καστανᾶν, Τσαβέλλαν, Παλαμίδην, Π. Δαρειώτην καὶ Χατζίσκον. Γραμματεῖς δὲ, τοὺς ΚΚ. Παρίσην, Σ. Βαλέτταν, Ζάνον, Βιτάλην, Δεπάσταν, Κ. Ἀντωνιάδην, καὶ Μ. Βαλέτταν. Εἰσηγητὰς δὲ, ἐπὶ μὲν τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐκθέσεως τοὺς ΚΚ. Τσοῦχλον, Νάκον, Μοσχούλαν, Σουμαρίπαν, Πανοπριφτόπουλον, Σ. Νικολαΐδην καὶ Μιχαλόπουλον. Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς νομοσχεδίου, τοὺς ΚΚ. Στράτον, Ζάρκον, Ἀλεξανδρόπουλον, Τσουκαλᾶν, Κ. Δαρειώτην, Καλογερᾶν καὶ Βρυζάκην. Προσέθεντο δὲ τὰ τμήματα γ'. δ'. ς'. καὶ ζ'. ὅτι παρεδέχθησαν ὡς συζητητέαν τὴν παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Φθιώτιδος Δ. Χατζίσκου, εἰσαχθεῖσαν περὶ κρατήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων πρότασιν.

Ἐρωτηθεῖσα δ' ἡ βουλὴ ἀκολούθως ἐπί τε τῆς ἐκθέσεως καὶ τοῦ νομοσχεδίου, ἐὰν παραδέχηται τὴν προσθήκην 4 μελῶν, ἀπεφήνατο ἀποφατικῶς.

Μετὰ τοῦτο παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ εἰσαγωγῆς ἐκ νέου τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ 1844 μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ ἐκθέσεως· ἔχουσι δ' οὕτως.

«ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1844.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι!

Εἰσάγων εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὸ ἀναγνωσθησόμενον καὶ ὑποβαλλόμενον ἐν πρωτοτύπῳ Β. Διάταγμα τὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1844 μὲ τὰ ἀφορῶντα αὐτὸν δύο Νομοσχέδια, θεωρῶ ὅλως περιττὸν νὰ ἐκταθῶ εἰς ἀναπτύξεις ὡς πρὸς τὰ καθ' ἑκάστα αὐτοῦ. Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας τὸν ἀπολογισμὸν τοῦτον, κατὰ πρῶτον μὲν παρουσιασθέντα τῇ 29 Ὀκτωβρίου 1846, κατὰ δεύτεραν δὲ πάλιν εἰσαχθέντα τὴν 15 Δεκεμβρίου 1847. Ἡ κατὰ τὴν πρώτην παρουσίασιν συνοδεύσασα αὐτὸν μακρὰ ἔκθεσις ἀναπτύσσει ἐν ἐκτάσει τὰ καθέκαστα τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ τὸν διὰ τὰ ἔτη 1844 καὶ 1845 λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Κράτους, ἀπάρτια τῶν ὁποίων εἶναι αὐτὸς ὁ ἀπολογισμός. Εἰς τὰς ἀναπτύξεις ταύτας οὔτε νὰ προσθέσω τι ἔχω, οὔτε ν' ἀφαιρέσω τι ἀπὸ αὐτὰς εὑρίσκω.

Ἡ κατὰ τὴν δευτέραν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀπολογισμοῦ ἔκθεσις τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν ἀνέπτυξε τοὺς λόγους, δι' οὓς καθίσταται οὐσιώδης καὶ ἀναγκαία ἡ ταχεῖα τοῦ ἀπολογισμοῦ συζήτησις. Συμμεριζόμενος πλήρως τοὺς λόγους τούτους ἐπαναλαμβάνω καὶ ἐγὼ νὰ συστήσω εἰς ὑμᾶς τὴν ταχείαν αὐτοῦ συζήτησιν.

Ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1844 συνωδεύθη κατ' ἀμφοτέρας τὰς εἰσαγωγάς αὐτοῦ εἰς τὴν Βουλὴν μὲ δύο νομοσχέδια, τὸ μὲν περὶ κυρώσεως αὐτοῦ, τὸ δὲ περὶ συμπληρωτικῶν πιστώσεων δι' ἔξοδα ἀναγόμενα μὲν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1844, μὴ συμπεριληφθέντα δὲ εἰς τὸν ἀπολογισμόν. Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου Νομοσχεδίου ἐγένοντο ἤδη τροποποιήσεις τινὲς ὡς πρὸς τὰ ποσά, διότι διὰ δραχ. 23,905:79 ἐκ τῶν ἀναγομένων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ἐχορηγήθη πίστωσις διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1848, ὥστε ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διὰ τοῦ Νομοσχεδίου

τούτου ζητηθεισῶν τότε πιστώσεων ἐκ δραχμ. 197,854:13 ἀφαιρουμένων τῶν ἀνωτέρω δρ 23,905:79 μένει ἡ ζητουμένη ἤδη πίστωσις εἰς δραχ. 173,948:34. Ἐκ τοῦ ποσοῦ δὲ τούτου πάλιν δραχ. 171,048:34 θέλουν συμψηφισθῆ μὲ ἴσην ποσότητα ἐσόδων τοῦ ἐμπορικοῦ γραφείου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας καὶ τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, καταλογισθησομένην εἰς ἔσοδα τῆς ἐνεστώσης χρήσεως.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 3 Μαρτίου 1849.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς Δ. Γ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Θεωρήσαντες ὅτι τὰ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1846 δύο νομοσχέδια, τὸ μὲν περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1844, τὸ δὲ περὶ πιστώσεων δι' ἔξοδά τινα μείναντα ἀπλήρωτα μετὰ τὴν κλεῖσιν τῆς εἰρημένης χρήσεως, τὰ ὑποβληθέντα εἰς τὴν τρίτην σύνοδον τῆς Α. βουλευτικῆς περιόδου, καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν πρώτην σύνοδον τῆς Β'. περιόδου, δὲν ἐσυζητήθησαν μέχρι τῆς λήξεως τῶν συνόδων τούτων.

Ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς βουλῆς τὰ εἰς μίαν σύνοδον ὑποβαλλόμενα νομοσχέδια ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐγένοντο ἐκθέσεις παρὰ τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν, ἀπαιτεῖται νὰ εἰσαχθῶσιν ἐκ νέου παρὰ τοῦ ὑπουργείου εἰς ἄλλην σύνοδον διὰ νὰ ἐπιληφθῇ αὐτὴ τῆς συζητήσεώς των.

Ὅτι δι' ἔξοδά τινα συμπεριλαμβανόμενα εἰς τὸ ἀνωτέρω περὶ συμπληρωτικῶν πιστώσεων νομοσχέδιον, ἐγορηγήθη ἤδη πίστωσις διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1848.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἐγκρίνομεν νὰ ὑποβληθῶσι παρ' αὐτοῦ ἐκ νέου εἰς τὴν βουλὴν τὰ ἀνωτέρω δύο νομοσχέδια, καὶ ὑποστηριχθῶσι παρὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπουργῶν κατὰ τὴν συζήτησιν, τροποποιουμένου μόνον τοῦ περὶ συμπληρωτικῶν πιστώσεων ὡς κατωτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Φεβρουαρίου 1849.

ΟΘΩΝ

Δ. Γ. Βούλγαρης.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας, διατάσσομεν ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρ. 1.

Διὰ τὰ εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1844 μὴ περιληφθέντα ἔξοδα, πραγματοποιηθέντα ἐντὸς τῆς διαρκείας αὐτῆς, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὰ κατὰ τὴν κλεῖσιν αὐτῆς μείναντα πληρωτέα ὑπόλοιπα, συμποσούμενα συνάμα κατὰ τὸν ἐπισυναπτόμενον πίνακα, εἰς δραχμὰς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τρεῖς χιλιάδας ἐννεακοσίας τεσσαράκοντα ὀκτὼ καὶ λεπτὰ τριάκοντα τέσσαρα, δίδεται πίστωσις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, διηρημένη καθ' ὑπουργεῖον, συμφώνως μὲ τὸν ἀνωτέρω πίνακα, καὶ καταλογισθησομένη εἰς τὰ ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων.»

Ἄρθρ. 2.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω πιστώσεως δραχμαὶ τεσσαράκοντα ἑπτὰ χιλιάδες ἑξακόσιαι δύο καὶ λεπτὰ πεντήκοντα πέντε (47,602,55) καὶ ἕτεραι δραχμαὶ ἑκατὸν εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες τετρακόσιαι τεσσαράκοντα πέντε καὶ λεπτὰ ἑβδομήκοντα ἐννέα (123,445,79) θέλουν συμψηφισθῆ μὲ τὰ μὴ περιληφθέντα ἐπίσης εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1844 ἔσοδα τοῦ ἐμπορικοῦ γραφείου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας, καὶ τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα θέλουν καταλογισθῆ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου *ἔσοδα κλεισμένων χρήσεων.*»

Πίναξ τῶν εἰς τὴν χρῆσιν 1844 *ἀναγομένων ὑπολοίπων ἐξόδων.*

Ὑπουργ. Ἐξωτερ.	δρ.	47,602,55	ἔξοδα τοῦ ἐμπορικοῦ γραφείου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας διὰ τὸ 1844 συμψηφισθησόμενα μὲ ἴσην ποσότητα εἰσπράξεων τοῦ αὐτοῦ γραφείου.
Ὑπουργ. Ἐσωτ.	»	123,445,79	ἔξοδα τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας συμψηφισθησόμενα μὲ τὰ ἔσοδα αὐτῆς.
Ὑπουργ. Οἰκονομ.	»	2,900	Δι' ἀποζημίωσιν τοῦ Χαραλάμπους Παππαπολίτου ἐπὶ ταμιακῶν ἐξόδων δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 111 ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1843 Β. Διατάγματος.
		173,948,34	»

Ἐπίσης δὲ, καὶ νομοσχέδιον περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως

πρὸς ἐξόφλησιν τῶν εἰς τὴν τράπεζαν ὀφειλομένων τόκων μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ ἐκθέσεως· ἔχουσι δ' οὕτως.

« Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Περὶ πληρωμῆς τόκων ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ.

Πρὸς τὴν βουλήν.

Κύριοι!

Εἰς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν ὀφείλονται τόκοι πρὸς 3 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν διὰ τὸν μετ' αὐτῆς λογαριασμόν, δυνάμει τοῦ νόμου τῆς 17 Αὐγούστου 1848 μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους δραχ. 3337:31.

Διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ π. ε. ἐχορηγήθη πίστωσις ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου 2. ἄρθρου 1 τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου διὰ δίμηνον τόκον ἐνδεχομένων προκαταβολῶν τῆς ἐθνικῆς τραπέζης ἐπὶ δραχμ. 200.000 πρὸς 8 τοῖς 0/0 δραχ. 2666:66 τῶν ὁποίων δὲν ἔγεινε χρῆσις, διότι προκαταβολαὶ αὐτῆς δὲν ἐλαβὸν χώραν, καὶ ἡ πίστωσις αὕτη θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων τοῦ μετ' αὐτῆς ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ· ἀλλὰ τῆς ῥηθείσης πιστώσεως μὴ ἐπαρκούσης ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, τὸ ἐτοιμόκλειστον νομοσχέδιον δι' οὗ ζητεῖται συμπληρωτικὴ ἐκ δραχ. 670:65 πίστωσις πρὸς τελείαν ἐξόφλησιν τῶν ὀφειλομένων εἰς τὴν τράπεζαν τόκων ἐκ δραχ. 3337:31 μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρ. 1848 ὡς προεῤῥέθη.

Τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ἀντικείμενον ἔχον τὴν χορήγησιν τῶν μέσων πρὸς πληρωμὴν τῶν παρὰ τοῦ δημοσίου ὀφειλομένων πρὸς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν τόκων κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ προσημειωθέντος νόμου χρήζει ταχείας συζητήσεως, καὶ τοῦτο συνιστῶ ἰδίως πρὸς τὴν βουλήν.

Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς Δ. Γ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῆ παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν βουλὴν, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Φεβρουαρίου 1849.

Ο Θ Ω Ν.

Δ. Γ. Βούλγαρης.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας, διατάττομεν τάδε:

Ἄρθρ. 1.

Χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον συμπληρωτικὴ πίστωσις διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848 ἐκ δραχ. 670:65/00 ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου 2. ἄρθρου 1 τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ πρὸς τελείαν ἐξόφλησιν τῶν ὀφειλομένων εἰς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν τόκων μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1848 ἐκ δραχμῶν 3337:31/00 διὰ τὸν μετ' αὐτῆς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν κατὰ τὸν νόμον τῆς 17 Αὐγούστου 1848.

Ἄρθρ. 2.

Ἡ ὡς ἀνωτέρω συμπληρωτικὴ πίστωσις θέλει καταλογισθῆ εἰς τὰς πιστώσεις τοῦ γεν. προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ 1848.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα νόμον. »

Ἐπὶ δὲ τοῦ περὶ ἀπολογισμοῦ νομοσχεδίου λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι εὐχαρίστως βλέπει τὸν Κ. ὑπουργὸν εἰσάγοντα ἐκ νέου τὸν ἀνωτέρω ἀπολογισμὸν καὶ προνοοῦντα οὕτω περὶ πάσης ἐλλείψεως· οὐχ ἧττον ὅμως θεωρεῖ τῆς πρώτης ἀνάγκης νὰ εἰσαχθῆ καὶ ὁ τοῦ 1847 προϋπολογισμός, διότι εἶναι ἄτοπον ἀφοῦ ἐξωδεύθησαν δι' αὐτοῦ ἀρκετὰ νὰ μένῃ εἰσέτι ἀνεπεξέργαστος.

Ὁ ὑπουργὸς παραδεχθεὶς τὴν ἀνάγκην, διεβεβαίωσεν ὅτι ταχέως θέλει ἐνεργήσει κατὰ τοῦτο.

Ἄλλου δέ τινος ἐπερωτήσαντος διὰ τί ἐπεβράδυνε μέχρι τοῦδε ἡ ἐπὶ τῆς παραδεχθείσης προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Μεγαρίδος Κ. Τσαλακώστα ἔκθεσις, ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ἐγένετο τοῦτο διὰ τὴν εἰς Ναύπλιον περὶ τῆς ἐκλογῆς Μινώας ἀποζολήν του, θέλει δὲ ὁσονοῦπω εἰσαγάγει τὴν ἔκθεσιν.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος συστήσας πρός τε τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴν καὶ τὰς λοιπὰς δύω τὴν μέχρι τῆς 14 τοῦ ἀρξαμένου προπαρασκευὴν τῶν ἐργασιῶν των, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 1 μ. μ. ἀναβαλὼν τὰς συνεδριάσεις μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ σώματος ὁρισθείσης ἀνωτέρω ἡμέρας.

Ὁ πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Ὁ γραμματεύς.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΕ'.

Τῆς 11 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. Βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἐχορηγήθη ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἦναι πλήρης ἡ Βουλὴ μηνιαία ἄδεια ἀπουσίας πρὸς τοὺς Βουλευτὰς Στράτον, Χατζόπουλον, Ἰω. Οἰκονόμου καὶ Ἰω. Παππατσώνην.

Παρετήρησεν ἀκολούθως ὁ πρόεδρος ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τὴν γενομένην συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν εἰσόδων ε. ε. εἶχε ζητηθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς νὰ κατατεθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ πληροφορίαι τινὲς περὶ διαφόρων ἀντικειμένων ἀφορώντων τὸν δημόσιον πλοῦτον, ὁ ὑπουργὸς δι' ἐκθέσεώς του προσήγαγεν ἤδη ταύτας.

Ἐνταῦθα ἀνεγνώσθη ἡ ἀνωτέρω ἔκθεσις.

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησέ τις ὅτι ὅλα ταῦτα τὰ ἔγγραφα πρέπει νὰ παρακατατεθῶσιν ἐν τῷ βουλευτικῷ γραφείῳ, διὰ νὰ τὰ διέλθωσιν ὅσοι ἐφίενται, καὶ ἂν ἐξαχθῇ τι ἐπιλήψιμον, νὰ γίνῃ εἰδικὴ περὶ τούτου συζήτησις.

Συναινεσάσης δὲ τῆς Βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἀνήγγειλεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἀνάγνωσις διαφόρων ἐκθέσεων τῶν ἐπιτροπῶν.

Ἐφ' ᾧ παρελθὼν πρῶτον ὁ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, εἰσηγητὴς ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῶν ἔχουσαν οὕτως.

«ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπιτροπῆς τῶν εἰσηγητῶν τῶν διαφόρων τμημάτων.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ ἐκ τῶν εἰσηγητῶν τῶν διαφόρων τμημάτων ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα εἰς ἓν τῶν δωματίων τῆς βουλῆς, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς πρὸς τὴν βουλὴν δοθείσας ἀναφορὰς, καὶ σκεφθεῖσα ὡρίμως ἐπὶ μιᾶς ἑκάστης τούτων,

Γνωμοδοτεῖ

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 64 ἀναφορὰ νὰ συσταθῇ ἀτενώτατα εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διὰ νὰ διερευνήσῃ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν δι' αὐτῆς ἀνενεχθέντων, καὶ ἐὰν ὄντως ἀληθῆ τὰ γρα-

φόμενα, νὰ ἐπιζητηθῇ ἡ σύντονος προσοχὴ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργείου, ἵνα δι' αὐτοῦ ἐνεργηθῇ ἡ ἀπόδοσις τοῦ δικαίου καὶ εἰς τὸ μέλλον γίνῃ ἡ προσήκουσα ἐπαγρύπνησις, ὅπως μὴ καταπατῶνται τὰ δίκαια τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὑμογενῶν μας, ἕνεκα τῆς ἐπιληψίμου ὀλιγωρίας, ἢ τῆς ἀξιοποίνου καταχρήσεως τῶν καθηκόντων προϊσταμένων ἀρχῶν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 65 ἀναφορὰ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτε ὁ περὶ συντάξεων νόμος θέλει συνταχθῇ καὶ ὑποβληθῇ εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 66 καὶ 67 ἀναφοραὶ νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, διὰ νὰ τὰς λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ὅτε ὁ νόμος τῶν συντάξεων θέλει κανονίσει τὰς βάσεις τῶν συνταξιοδοτήσεων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 68 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον τμῆμα, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ἐξετάσῃ τὴν βουλευτικὴν ἐκλογὴν Ὀλυμπίας.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 69 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, ἵνα διενεργήσῃ τὴν παρὰ τοῦ νόμου ὁριζομένην ἀμοιβήν, ἐὰν ἐν καιρῷ δὲν ἀπέδωκε ταύτην.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 70 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ διενεργηθῇ ὅ,τι νόμιμον καὶ δίκαιον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 71 ἀναφορὰ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ὑποβολὴν τοῦ περὶ καθυστερούντων νομοσχεδίου, δι' ὃ τοσάκις ἐγένετο λόγος εἰς τὴν βουλήν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 72 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ τμῆμα, ὅπερ ὅσον οὔπω θὰ ἐξετάσῃ τὴν βουλευτικὴν ἐκλογὴν τῆς Ὀλυμπίας.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 73 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ διενεργήσῃ ὅ,τι νόμιμον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 74 ὁμοίως νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ληφθῇ ἐν καιρῷ ὑπ' ὄψιν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 75 ἀναφορὰ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ συντάξεων νόμου.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 76 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ πληροφορήσῃ τὴν βουλὴν περὶ τῶν λόγων, οἵτινες ὑπέβαλον αὐτῷ τὴν κατάργησιν τῆς χορηγουμένης συντάξεως πρὸς τὴν ἀναφερομένην.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 77 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ κατὰ νόμον, ἐάν, ὡς ὁ ἀναφερόμενος διατείνεται, ἔχῃ τὸ πρᾶγμα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 78 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ τῷ χορηγήσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνάλογον περίθαλψιν, ἕως οὗ ὁ νόμος τῶν συντάξεων ὁρίσῃ τὰ περαιτέρω.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 79 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ διενεργήσῃ καὶ ἀποδώσῃ τὸ δίκαιον εἰς ὅν τινα ἀνήκει.

Ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 80 ἀναφορᾶς τῆς περικλειούσης δύο ἑτέρας, ἡ ἀρορῶσα τὸ φορολογικὸν ἀντικείμενον νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ κατὰ νόμον καὶ τὸ δίκαιον, ἡ δὲ πραγματευομένη περὶ τοῦ Τεμενίου ὄρους νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, διὰ νὰ ἐρευνήσῃ περὶ τῆς ἀληθείας καὶ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον κατὰ γράμμα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 84 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ὑποβολὴν νομοσχεδίου κανονίζοντος τὰ περὶ χρεῶν τῶν κοινοτήτων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 85 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ τὴν λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ τῶν συντάξεων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 86 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐρευνήσῃ καὶ ἐνεργήσῃ τὰ κατὰ νόμον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 87 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς εὐλόγους ἀξιώσεις τοῦ ἀναφερομένου καὶ ἐνεργήσῃ τὸ δίκαιον.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 88 νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ τῆς κυρώσεως τοῦ νόμου τῶν συντάξεων.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 89 καὶ 90 νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ τὰς λάβῃ ἐν καιρῷ ὑπ' ὄψιν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 91 νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸν ταμίαν τῆς βουλῆς διὰ νὰ ἀνοίξῃ ἐν βιβλίον ἐκουσίας συνεισφορᾶς τῶν Κ.Κ. βουλευτῶν, ἥτις νὰ χορηγηθῇ ὡς συνδρομὴ πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ἐν τῇ Νεαπόλει τῶν Ἀθηνῶν ἱδρυομένου ναοῦ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 92 ἀναφορὰ νὰ ζαλῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅταν ὁ νόμος τῶν συντάξεων πραγματοποιηθῇ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 93 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ εἰς τὰ ὑπουργεῖα τῶν ἐσωτερικῶν καὶ οἰκονομικῶν πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ δικαίου.

Αἱ ὑπ' ἀριθ. 94 καὶ 98 νὰ σταλῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν διὰ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ τῶν συντάξεων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 95 νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον πρὸς ἐπίσπευσιν ὑποβολῆς τοῦ νόμου περὶ χρεῶν τῶν κοινοτήτων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 96 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι τὸ συμφέρον τοῦ ταμείου καὶ τῆς παιδείας ἀπαιτεῖ.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 97 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ φέρῃ τὴν δέουσαν θεραπείαν ἐπὶ τῶν παραπόνων τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρεπιδημούντων ὁμογενῶν μας ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ ἀναγγείλῃ τὸ ἀποτέλεσμα ὅσον τάχιον εἰς τὴν Βουλήν.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 99 νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργεῖον διὰ νὰ τὴν λάβῃ ὑπ' ὄψιν μετὰ τὴν κύρωσιν τοῦ περὶ διαλελυμένων μονῶν νόμου.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 100 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ στενῶς εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐπιστήσῃ συντόνως τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν, ὥστε νὰ ἐπενεχθῇ ἡ κατὰ νόμον θεραπεία ἐπὶ τῶν παραπόνων τῶν φορολογουμένων, ἐὰν ἔχωνται ἀληθείας ταῦτα.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 101 ἀναφορὰ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ὑποβολὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προικοδοτήσεως, εἰς ὃ ἀναμφιβόλως θὰ ὑπάγωνται καὶ οἱ ἀναφερόμενοι πρὸς ἄτοκον πληρωμὴν τοῦ τιμήματος τῶν ἀγορασθέντων οἰκοπέδων.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 102 ἀναφορὰ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ δώσῃ ἀνάλογόν τινα χρηματικὴν ποσότητα ἐκ τῶν βοηθημάτων εἰς τὴν ἀναφερομένην πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ὁδοιπορίας της.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 103 ἀναφορὰ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον τμῆμα, εἰς ὃ θὰ κληρωθῇ ἡ βουλευτικὴ ἐκλογὴ Ὀλυμπίας.

Πρὶν ἢ δώσῃ πέρας ἡ ἐπιτροπή σας εἰς τὴν παροῦσαν ἔκθεσίν της, χρεωττεῖ νὰ παρατηρήσῃ πρὸς τὴν βουλὴν ὅτι τρία κυρίως εἶναι τὰ οὐσιωδέστερα ζητήματα, εἰς ἃ περιστρέφονται αἱ πρὸς τὴν βουλὴν ἀναφοραί.

1) Περὶ ἐλαφρύνσεως τῶν ἐκ προικοκτησιῶν προερχομένων χρεῶν.

2) Περὶ καθυστερούντων καὶ

3) Περὶ συντάξεων.

Καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων ἀντικειμένων, ἡ Βουλὴ ἐξέφρασε πάντοτε τὴν ἐπιθυμίαν της τοῦ νὰ ἐπιβληθῶσιν τὸ ταχύτερον οἱ ἁρμόδιοι νόμοι, καὶ ὅμως οὐδὲν ἐγένετο.

Γνωμοδοτεῖ λοιπὸν ἰδίως ἐπὶ τούτου, ὥστε νὰ προσκληθῇ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, ἵνα μὴ πλέον ἀδιαφορῇ εἰς τὴν ὑποβολὴν νομοσχεδίων, καθισταμένων ἀναποφεύκτων, καὶ ἀπαιτουμένων ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ ἦναι ἡ πρωτίστη φροντὶς πάσης συνετῆς κυβερνήσεως.

Ἐπίσης δὲ τὰ ἁρμόδια ὑπουργεῖα πρέπει νὰ προσκληθῶσι διὰ νὰ χορηγῶσιν κατὰ μῆνα τὰς ζητουμένας παρὰ τῆς Βουλῆς πληροφορίας διὰ τῶν διευθυνομένων ἑκάστοτε ἀναφορῶν μὲ τὴν δήλωσιν τῶν ἀποτελεσμάτων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Μαρτίου 1849.

Ὁ Εἰσηγητὴς Α. Π. Νάκος.»

Παρελθὼν ἀκολούθως ὁ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργείου εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτως·

«ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1849 ἔτους, ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κ. τ. λ. ὑπουργείου.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἀκροασαμένη ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπὴ τὸν ὑποβληθέντα εἰς τὴν βουλὴν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου διὰ τὸ ἔτος 1849, λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑπομνήσῃ κατὰ πρῶτον εἰς τὸ σῶμα τοῦτο τὰς καὶ κατὰ τὰ προλαβόντα ἔτη γενομένας ἐπανειλημμένως παρ' αὐτοῦ συστάσεις εἰς τὸ ὑπουργεῖον, περὶ παρουσιάσεως τῶν ἀναγκαίων ὀργανικῶν νόμων διὰ τὴν τελείαν, εὐπρεπῆ καὶ κανονικὴν τῆς ἐκκλησίας συγκρότησιν, διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ τακτικὴν τοῦ κλήρου διεύθυνσιν καὶ διὰ τὸν ἐπὶ τὸ τελειότερον ὀργανισμὸν τοῦ Πανεπιστημίου, τῶν Γυμνασίων καὶ τῶν κατωτέρων τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καταστημάτων, περὶ τῶν ὁποίων οὐδὲν κατὰ δυστυχίαν ἐνηργήθη μέχρι τοῦδε. Ἀκολούθως δὲ ἐπιφέρει τὰς ὁποίας ἐθεώρησεν ἀναγκαίας παρατηρήσεις εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ προϋπολογισμοῦ τούτου ὡς ἑξῆς·

ΚΕΦΑΛ. Α'. (*Ὑπουργεῖον*).

Ἄρθρον 1. Μισθοί.

Ἐπιδοκιμάζει ἡ ἐπιτροπὴ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀφαίρεσιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ γενικοῦ γραμματέως ὡς περιττοῦ,

ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἀντ' αὐτῆς ὡς παραδεκτέαν τὴν προτεινομένην προσθήκην τοῦ β'. γραφέως α'. τάξεως, ὡς μὴ οὔσης νενομοθετημένης τῆς τοιαύτης θέσεως.

Ἑπομένως ἐκ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ ἄρθρου τούτου συνισταμένου εἰς . . . . . δραχ. 28,920.—
ἀφαιρουμένων τῶν προστεθεισῶν διὰ τὸν β'. γραφέα . . . . . » 1,200.—
ὑπολείπεται παραδεκτέον τὸ ποσὸν . . . . » 27,720.—

Ἄρθρον 2. Ἔξοδα γραφείου

Τὸ ὑπουργεῖον ζητεῖ ἐπαύξησιν τοῦ κονδυλίου τοῦ § β'. τοῦ ἄρθρου τούτου κατὰ 300 δραχμὰς ἐπὶ πλέον τοῦ πέρυσι ψηφισθέντος ποσοῦ, ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ ἐλπίζουσα, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς θέλει συστήσει τὴν ἀναγκαίαν οἰκονομίαν εἰς τοὺς ἐπιτεταμένους τὴν διαχείρισιν ταύτην ὑπαλλήλους, εἰς τρόπον ὥστε, χωρὶς τινος βλάβης τῆς ὑπηρεσίας νὰ μὴ παρουσιασθῇ ἀνάγκη τῆς προτεινομένης προσθήκης, ἀποφεύγει ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ νὰ συστήσῃ τὴν παραδοχὴν αὐτῆς· ἀλλ' ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς προβλέπων, ὅτι καὶ μὲ ὅλην τὴν συστηθησομένην, ὡς προείρηται, οἰκονομίαν, ἡ μικρὰ αὕτη προσθήκη εἰς τὸ κονδύλιον τοῦ §. τούτου εἶναι ἀναπόφευκτος, ἀναπτύξῃ ἔτι μᾶλλον κατὰ τὴν συζήτησιν τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ἀπαιτεῖ αὐτὴν, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν θέλει ἐπιμείνει ἀπαναινομένη τὴν ἐπιψήφισίν της.

ΚΕΦΑΛ. Γ'. (*Κλῆρος*).

Ἄρθρον 2. Μισθοὶ Ἱεροκηρύκων.

Εἰς τὸ κονδύλιον τοῦτο οὐδεμίαν μὲν ἐπιφέρει μεταβολὴν ἡ ἐπιτροπὴ, ἀλλὰ φρονεῖ ἀναγκαῖον τὸ νὰ ἐπαναληφθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἢ καὶ ἄλλοτε γενομένη εἰς τὸ ὑπουργεῖον σύστασις, περὶ διορισμοῦ καὶ τῶν ἑπτὰ ἐλλειπόντων πέντε ἱεροκηρύκων, εἰς τρόπον ὥστε, εἰς ἕκαστον νομὸν νὰ ὑπάρχῃ εἷς ἱεροκήρυξ τοὐλάχιστον.

Ἄρθρ. 4. Συντάξεις κληρικῶν.

Πολλάκις ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ ἀπῄτησεν ἐπιμόνως ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν τὴν εἰσαγωγὴν νομοσχεδίων κανονιζόντων ἐν γένει τὰς συντάξεις σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 54 τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν οἱ κατὰ καιροὺς ΚΚ. ὑπουργοὶ, χωρὶς νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰς τοιαύτας τῶν νομοθετικῶν σωμάτων συστάσεις, περιωρίσθησαν πάντοτε εἰς τὸ ν' ἀντιγράφωσι μόνον εἰς τοὺς ὁποίους

ὑπέβαλλον προϋπολογισμοὺς τὰ ὀνόματα, ἅτινα εὗρον ἐγγεγραμμένα καὶ εἰς τοὺς τῶν προλαβόντων ἐτῶν, παραλείποντες μόνον τὰ τῶν ἀποθανόντων τυχόν, καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ἀνάλογον πίστωσιν.

Διὰ νὰ παύσῃ λοιπὸν τοῦ νὰ ἀνανεοῦται κατ' ἔτος, ἐναντίον ῥητοῦ ὅρου τοῦ Συντάγματος, τοιαύτη σκανδαλώδης ἀταξία, ἕνεκα τῆς ὁποίας πολλοὶ συνταξιοδοτοῦνται παρ' ἀξίαν καὶ ἄνευ τινὸς δικαιώματος, ἄλλοι δὲ ἀδικούμενοι στεροῦνται πάσης περιθάλψεως καὶ ἀμοιβῆς, τὴν ὁποίαν ἐδικαιοῦντο νὰ λαμβάνωσι χάριν τῶν ἐκδουλεύσεων, τῶν θυσιῶν καὶ ἄλλων δικαιωμάτων των, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑπάρχουσι καὶ ὀσημέραι πολλαπλασιάζονται παράπονα, ἡ ἐπιτροπὴ κατὰ πλειονοψηφίαν γνωμοδοτεῖ.

Α. Νὰ συστηθῇ στενῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ κατεπείγον τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ παρουσιάσῃ νομοσχέδιον περὶ συντάξεως τῶν ἐχόντων πρὸς τοῦτο δικαίωμα ἀτόμων, εἴτε λαμβανόντων μέχρι τοῦδε σύνταξίν τινα, εἴτε μὴ, ἀφ' οὗ προηγουμένως διὰ τῶν καταλληλοτέρων μέσων ἐξακριβώσῃ τὰ δικαιώματα ἑνὸς ἑκάστου.

Β'. Ὅλαι αἱ συντάξεις, καθ' ὃν τρόπον εἶναι σημειωμέναι εἰς τὸν ὑπὸ συζήτησιν ἤδη προϋπολογισμὸν, νὰ ἐγκριθῶσι μόνον μέχρι τέλους Ἰουνίου ε. ε. ἐποχῆς, μέχρι τῆς ὁποίας θέλει φροντίσει τὸ ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάσῃ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος νομοσχέδια. Μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην νὰ παύσῃ πλέον σύνταξις μὴ στηριζομένη εἰς νόμον, σύμφωνα μὲ τὸ προμνησθὲν 54 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος.

Τὴν γνωμοδότησιν ταύτην ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ἐπιτροπὴ ἀναφορικῶς πρὸς τὰς συντάξεις οὐ μόνον τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ὑπουργείων ἐν γένει, καὶ διὰ τοῦτο φρονεῖ ἀναγκαῖον, εἰς περίστασιν, καθ' ἣν ἡ Βουλὴ ἤθελεν ἐγκρίνει τὴν γνωμοδότησιν ταύτην, νὰ διευθύνῃ ἀπὸ τοῦδε ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν αὐτῆς πρὸς ἓν ἕκαστον τῶν ὑπουργείων, διὰ τῶν ὁποίων χορηγοῦνται ὁποιαδήποτε συντάξεις, διὰ ν' ἀσχοληθῶσιν εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῶν ἀναγκαίων νομοσχεδίων.

Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἀντὶ τῶν σημειουμένων εἰς τὸν προκείμενον προϋπολογισμὸν δραχ. 55,777:44
ἀφαιρουμένων τῶν διὰ τὴν Ϛ'- ἑξαμηνίαν τοῦ ἔτους διὰ τὴν ὁποίαν, μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ παρουσι-

ασθησομένου Νόμου, θέλει ζητήσει τὸ ὑπουργεῖον εἰδικὴν πίστωσιν. 27,788:72

Νὰ ἐγκριθῇ τὸ ὑπολειπόμενον ποσὸν δρ. . . 27,888:72

ΚΕΦ. Δ'. Προπαρασκευαζόμενοι διὰ τὸν κλῆρον.

Ἡ ἐπιτροπὴ οὐδεμίαν κρίνει ἀναγκαίαν μεταβολὴν εἰς τὸ κονδύλιον τοῦτο, ἀλλὰ διεξελθοῦσα τὰς λεπτομερεῖς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἐκτίθησι τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν ἀπαντωμένων δυσκολιῶν ὡς πρὸς τὴν εὕρεσιν νέων ἐχόντων τὰ ἀπαιτούμενα ὑπὸ τοῦ διοργανισμοῦ τῆς σχολῆς προσόντα, καὶ δυναμένων νὰ καταταχθῶσι μεταξὺ τῶν ὑποτρόφων αὐτῆς, παρατηρεῖ, ὅτι μία τῶν δυσκολιῶν τούτων, καὶ μάλιστα ἡ κυρία αἰτία, δι' ἣν δὲν ἔγειναν δεκτοί τινες ἐκ τῶν παρουσιασθέντων πρὸς καταταξιν νέων ὑπῆρξε τὸ μὴ ἀποχρῶν τῆς προπαρασκευῆς αὐτῶν εἰς τὰ κατώτερα μαθήματα, καὶ ἡ ἔλλειψις ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ τάξεως ἀναλόγου μὲ τὰς δυνάμεις αὐτῶν. Εἰς τὴν περίστασιν λοιπὸν ταύτην εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην ἡ ἐπιτροπὴ νὰ γνωμοδοτήσῃ τὸ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς ἐξομάλυνσιν τῆς τοιαύτης δυσκολίας φροντὶς, εἰς τρόπον ὥστε οἱ τοιοῦτοι νέοι, παρουσιαζόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν σχολὴν, καὶ μὴ εὑρισκόμενοι ἱκανοὶ εἰς τὸ νὰ καταχθῶσιν εἰς μίαν τῶν ὑπαρχουσῶν τάξεων, νὰ προπαρασκευάζωνται ἐξωτερικῶς τοὐλάχιστον, βοηθείᾳ τοῦ δημοσίου, δηλ. εἴτε εἰς τὸ διδασκαλεῖον, εἴτε εἰς ἄλλο τοιοῦτον προπαιδευτικὸν κατάστημα, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποκτήσαντες τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν σχολεῖον.

ΚΕΦ. Ε'. *Παρεπιστήμιον.*

Ἄρθρ. 1. Μισθοί.

Καὶ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κονδυλίου τούτου οὐδεμίαν ἐπιφέρει μεταβολὴν ἡ ἐπιτροπὴ, θεωρεῖ μόνον ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσῃ ἐντεῦθεν, ὅτι τὸ πρόσθετον δεύτερον ἐπιμίσθιον, τὸ ὁποῖον σημειοῦται ἐπ' ὀνόματι τοῦ καθηγητοῦ Κ. Ἀσωπίου, ἂν καὶ στηριζόμενον εἰς συμφωνίαν γενομένην μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς κυβερνήσεως πρὸ τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταπολιτεύσεως, εὐχῆς ἔργον ἦτο μολαταῦτα νὰ παύσῃ τοῦ λοιποῦ, ἂν ἦτο δυνατὸν, ὡς ἐλπίζεται, νὰ συγκατατεθῇ εἰς τοῦτο καὶ ὁ φιλόπατρις οὗτος καθηγητὴς, διὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ πλέον μία τοιαύτη ἀνισότης ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς συναδελφοὺς αὐτοῦ, μετὰ τῆς τύχης τῶν ὁποίων ἀπεφάσισεν εἰς τὸ μέλλον νὰ ταυτίσῃ καὶ τὴν ἰδικήν του.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν γενικὴν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τούτου καταστήματος κατάστασιν, ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις της.

Κατὰ τὰς δοθείσας πληροφορίας τινὲς τῶν ΚΚ. καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου κατὰ δυσχυίαν δὲν καταβάλλουσιν ἀποχρῶσαν εἰς τὰς παραδόσεις των ἐπιμέλειαν, οὐδὲ φυλάττουσιν ἀκριβῶς τοὺς ὅρους τῶν προγραμμάτων των, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν προκύπτει εἰς τοὺς μαθητὰς ἀνάλογος μὲ τὰς δαπάνας καὶ μὲ τὰς προσδοκίας τοῦ ἔθνους ὠφέλεια. Ἐκτὸς τούτου παρατηρεῖται, ὅτι ἕδραι τινὲς, ὡς τῆς Θεολογίας, τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν, καὶ λ., διὰ τὰς ὁποίας δαπανᾷ τὸ δημόσιον οὐχὶ εὐκαταφρονήτους ποσότητας, κατέχονται εἰς μάτην σχεδὸν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων καθηγητῶν, μὴ ἐχόντων εἰς τὰς παραδόσεις των εἰμὴ ὀλιγωτάτους ἀκροατάς. Ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ φροντίσῃ τὸ ὑπουργεῖον, ὥστε οἱ εἰς τὰς ἕδρας ταύτας διωρισμένοι καθηγηταὶ, ἐνόσῳ δὲν ἔχουσι τοὺς ἀναγκαίους μαθητὰς, νὰ δαπανῶσιν, εἰ δυνατὸν, τὸν χρόνον των ὁπωσδήποτε ἐπωφελέστερως, ἀσχολούμενοι ἐκτάκτως εἰς τὴν παράδοσιν ἄλλου τινὸς ἐπωφελοῦς μαθήματος.

Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐπιτροπὴ νομίζει ἀναγκαῖον νὰ προσθέσῃ ἐνταῦθα, ὅτι καθηγηταὶ, λαμβανόμενοι μεταξὺ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐχόντων τοσαύτας ἄλλας ἀσχολίας, καὶ τοσούτους ἄλλους περισπασμοὺς ὡς ἐκ τῆς θέσεως τῆς πολιτικῆς ὑπηρεσίας των, καὶ μὴ δυνάμενοι διὰ τοῦτο ν' ἀσχοληθῶσιν εἰδικῶς εἰς τὸ τοσοῦτον σπουδαῖον καὶ τοσαύτην μελέτην ἀπαιτοῦν ἔργον τῆς καθηγεσίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον, πολλὰ σπανίως πρέπει νὰ διορίζωνται, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τότε μόνον, ὅταν δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῶσιν ἄλλα πρόσωπα ἔχοντα τὰς αὐτὰς γνώσεις, τὴν αὐτὴν πεῖραν, καὶ ἐν γένει τὰ αὐτὰ προσόντα καὶ δυνάμενα ν' ἀναδεχθῶσι μόνον τὸ ἔργον τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ. Ἡ μικρὰ τῶν ἐξόδων οἰκονομία, ἥτις προσγίνεται ὡς ἐκ τοῦ διορισμοῦ δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς θέσεις ἐκτάκτων ἢ ἐπιτίμων καθηγητῶν δὲν πρέπει βέβαια νὰ ἐπηρεάζῃ ποτὲ τὴν κυβέρνησιν, προκειμένου λόγου περὶ τοῦ μόνου ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ καταστήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐναβρύνεται ἡ Ἑλλάς.

Ἄρθρον 2. Δαπάναι.

Ἐπίσης καὶ τὰ ἀπαρτίζοντα τὸ ἄρθρον τοῦτο κονδύλια συνιςᾷ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ πρώτου

« εἰς ἐκδοσιν διδακτικῶν βιβλίων » ἐπιγραφομένου, παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς·

Ἀναγκαιοτάτη θεωρεῖται ἡ δαπάνη αὕτη, ὅταν ὡς διδακτικὰ βιβλία ἐννοῶνται ἐνταῦθα τὰ χειρόγραφα συγγράμματα, τὰ ὁποῖα οἱ πλεῖστοι τῶν ΚΚ. Καθηγητῶν μεταχειρίζονται εἰς τὰς παραδόσεις αὐτῶν. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι σημαντικώτατον εἰς τοὺς φοιτητὰς προσγίνεται πρόσκομμα, καὶ βλάβη οὐχ ἡ τυχοῦσα ὡς ἐκ τῆς ἀναγκης τοῦ ν' ἀντιγράφωσιν, εἴτε ἐπὶ τῆς παραδόσεως, εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς, τὰ διδασκόμενα μαθήματα· διότι οὐχὶ μόνον δαπανᾶται τοιουτοτρόπως ἐπὶ ματαίῳ μέγα μέρος τοῦ πολυτίμου καὶ ταμοῦτον ἀναγκαίου πρὸς μελέτην καιροῦ, ἀλλὰ καὶ βλάβη οὐχὶ σμικρὰ προσγίνεται εἰς τὴν ὑγείαν τῶν μαθητῶν.

Διὰ ν' ἀρθῶσι λοιπὸν ἐκ τοῦ μέσου εἰς τὸ μέλλον τὰ τοιαῦτα ἐπιβλαβῆ προσκόμματα, φρονεῖ ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπιβληθῇ ῥητῶς τὸ καθῆκον εἰς τοὺς ΚΚ. καθηγητὰς τοῦ νὰ ἐκδίδωσιν ἀναποφεύκτως διὰ τοῦ τύπου τὰ διδακτικὰ βιβλία των, τὸ πολὺ ἀφοῦ μεταχειρισθῶσιν αὐτὰ ἐν χειρογράφοις πρὸς παράδοσιν μίαν καὶ μόνην φορὰν. Πρὸς εὐκολίαν δὲ τούτου καὶ διὰ τὸ ἀρμοδιώτερον φρονεῖ καλὸν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ μεταδιβασθῇ καὶ τὸ Β. Τυπογραφεῖον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου, εἰς τὸ ὁποῖ ν' θέλουν τυποῦσθαι δωρεὰν τὰ τοιαῦτα συγγράμματα, χρησιμεύοντος τοῦ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν σημειουμένου ποσοῦ τῶν 3,000 δραχμῶν εἰς προμήθειαν τοῦ χάρτου κτλ.

ΚΕΦ. Γ'. *Ἀστεροσκοπεῖον.*

Χρῆσις τοῦ κονδυλίου τῶν 2,400 δραχμῶν προσδιοριζομένου διὰ τὴν ἀντιμισθίαν τοῦ διορισθησομένου Ἀστρονόμου δὲν θέλει γενῇ βεβαία, πρὶν ἢ ἡ θέσις αὐτὴ προσηκόντως νομοθετηθῇ· μολαταῦτα δὲν θεωρεῖ περιττὸν ἡ ἐπιτροπὴ τὸ νὰ γενῇ ἀπὸ τοῦδε ἡ παρατήρησις εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὅτι ὁ διορισθησόμενος πρέπει νὰ ἐπιφορτισθῇ συγχρόνως καὶ τὴν παράδοσιν τινὸς μαθήματος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον κατὰ τὰς ὥρας, καθ' ἃς τὸ ἀρτιώτατον Ἀστεροσκοπεῖόν μας στερούμενον πολλῶν ἐκ τῶν μέσων, τῶν ὁποίων πλουτοῦσι τὰ ἐν Εὐρώπῃ τοιαῦτα καταστήματα, δὲν θέλει παρέχει ἴσως πολλὴν ὕλην ἀσχολίας εἰς ἀμφοτέρους τοὺς μέλλοντας νὰ ἐργάζωνται τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτό.

ΚΕΦ. Η'. *Γυμνάσια.*

Ὑπομιμνήσκει ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἀνάγκην τῆς

συστάσεως καὶ τῶν ὑπολοίπων ἓξ Γυμνασίων, καὶ ἰδίως τῶν τριῶν, θεωρηθέντων καὶ ἄλλοτε δι' ἰσχυροὺς λόγους προτιμητέων, ἤτοι τῶν τῆς Λαμίας, τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Τριπόλεως.

ΚΕΦ. Θ'. *Ἑλληνικὰ Σχολεῖα.*

Διεξελθοῦσα τὸν κατάλογον τῶν εἰς διάφορα τοῦ Κράτους μέρη ὑπαρχόντων Ἑλλ. Σχολείων ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ἐπάναγκες νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ἐφεξῆς γνωμοδοτήσεις της, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενομένων παρατηρήσεων παρὰ τῶν ἁρμοδίων μελῶν.

Α'. Εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Ἀρακυνθίων τῆς Εὐρυτανίας, δήμου πενιεστάτου μέν, ὡς μόλις ἔχοντος ἐτήσιον εἰσόδημα 1,300 περίπου δραχμῶν, ἀλλὰ διὰ τὸν πληθυσμὸν αὐτοῦ κατατεταγμένου εἰς τὴν 6'. τάξιν, εἶναι ἀναγκαιότατον νὰ συσταθῇ ἓν Ἑλληνικὸν σχολεῖον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἑνὸς διδασκάλου 6'. τάξεως, διὰ νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὸ οἱ παῖδες τοῦ δήμου τούτου καὶ τοῦ γειτνιάζοντος τῶν Παρακαμπυλίων, ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς πρωτευούσης τῆς ἐπαρχίας, ὅπου ὑπάρχει τὸ κεντρικὸν Ἑλλην. σχολεῖον 15 ὥρας περίπου. Τὴν ἀνάγκην ταύτην κρίνει περιττὸν ν' ἀναπτύξῃ περαιτέρω ἡ ἐπιτροπή, διότι παρ' οὐδενὸς βέβαια δύναται νὰ διαφιλονεικηθῇ, ὅτι ἁπανταχοῦ τοῦ Κράτους ἡ παιδεία πρέπει νὰ ἐμψυχωθῇ τῇ συνδρομῇ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ μάλιστα εἰς τοιαῦτα ὀρεινὰ καὶ ἀπόκεντρα μέρη, ὅπου τὰ ἤθη ἔχουσι περισσοτέραν ἀνάγκην καλλιεργείας καὶ ἐξημερώσεως· εἰς τοῦ σχολείου τούτου τὴν σύστασιν τοσούτῳ μᾶλλον εἶναι δίκαιον νὰ συνδράμῃ ἡ κυβέρνησις, καθόσον, ὡς πληροφορεῖται ἡ ἐπιτροπή, αὐθόρμητοι οἱ κάτοικοι ἐδείξαν πολλὰ ἀξιέπαινον προθυμίαν, καὶ ἐκ τοῦ στερήματός των κατέθεσαν διὰ συνεισφορᾶς πεντήκοντα δραχμὰς περίπου κατὰ μῆνα πρὸς πλήρωμὴν τοῦ διδασκάλου. Γνωμοδοτεῖ ἑπομένως ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἀνέγερσις καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ τούτου σχολείου, καὶ ἡ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἀναπλήρωσις τῆς ἀντιμισθίας τοῦ διοριαθησομένου διδασκάλου ἐπέκεινα τῆς καταβληθείσης ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐκουσίας συνεισφορᾶς.

Β'. Τὸ ἐν Φουρνᾷ ἑλληνικὸν σχολεῖον νὰ μετατεθῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Ἀγραίων, τὸ Κεράσσοβον, ὡς κεντρικωτέραν, διὰ νὰ δύνανται νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὸ καὶ οἱ παῖδες τοῦ ἑτέρου δήμου Ἀπεραντίων. Ὁ δῆμος Κτημενίων, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μέχρι τοῦδε τὸ σχολεῖον τοῦτο γειτνιάζει καὶ μὲ τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας καὶ μὲ τὴν

πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Ἀγραίων, καὶ δύναται νὰ πέμπῃ τοὺς παῖδάς του εἰς τὰ δύω ταῦτα σχολεῖα.

Γ'. Νὰ συσταθῇ ἓν ἕτερον ἑλληνικὸν σχολεῖον μ' ἕνα διδάσκαλον 6'. τάξεως εἰς τὸ τμῆμα τῆς Ἡλιοδώρας τῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος. Τὸ τμῆμα τοῦτο εἶνσι ἀρκετὰ πολυάνθρωπον, καὶ ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς του οὐδόλως δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν συστηθέντων μέχρι τοῦδε κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα σχολείων. Ἡ ἀνάγκη τῆς διαδόσεως τῶν φώτων εἰς τὰ συνιστῶντα τὸ τμῆμα τοῦτο χωρία εἶναι ἀρκετὰ γνωστή, καὶ περιττὴ εἶναι πᾶσα περὶ τούτου περαιτέρω ἐξήγησις. Ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ προσδιορίσῃ τὸ κεντρικώτερον καὶ καταλληλότερον μέρος, διὰ νὰ καθιδρυθῇ τὸ σχολεῖον τοῦτο.

Δ'. Ἐπίσης ἀναγκαῖον θεωρεῖται νὰ συσταθῇ καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Δωρίδος ἓν δεύτερον ἑλληνικὸν σχολεῖον διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, δι' οὓς προτείνεται παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἡ σύστασις καὶ τοῦ κατὰ τὸ τμῆμα τῆς Ἡλιοδώρας ὡς ἀνωτέρω. Κατάλληλος πρὸς τοῦτο θέσις θεωρεῖται κατὰ τὰς ληφθείσας πληροφορίας τὸ χωρίον Παλαιοζάρι ἢ ἡ Βιτρινίτζα.

Ε'. Εἰς τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον Κύθνου εἷς μόνον ὑπάρχων διδάσκαλος δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν διαφόρων μαθημάτων. Ἀναγκαῖον εἶναι ἑπομένως, κατὰ τὰς δοθείσας εἰς τὴν ἐπιτροπὴν πληροφορίας, νὰ προστεθῇ καὶ εἷς διδάσκαλος ἀκόμη ά. τάξεως, διὰ νὰ μὴν ἀπαντᾷ προσκόμματα ἡ ἐν αὐτῷ ἐκπαίδευσις τῶν μαθητῶν.

Τὸ πολυάνθρωπον τῆς νήσου Ὕδρας καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ καὶ παγίγνωστος ἀνάγκη τῆς διαδόσεως τῶν φώτων εἰς τὸν ἄλλως μεγαλόψυχον ἐκεῖνον λαὸν συνιστῶσι τὸν μετασχηματισμὸν τοῦ ἐκεῖ ἑλληνικοῦ σχολείου εἰς σχολαρχεῖον, τὸν ὁποῖον, ἂν ἐγκρίνῃ ἡ βουλή, ἂς εὐαρεστηθῇ νὰ συστήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον.

ΚΕΦ. Ζ'. *Ὑποτρόφοι.*

Ἀριθ. 1. Ὀρφανοί.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Β. Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ περιθάλψῃ ὀρφανὰ κατατάττουσα αὐτὰ ὡς ὑποτρόφους εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, διακεκριμένως τῶν λοιπῶν ὑποτρόφων, σκοπὸν δὲν εἶχεν, ὡς νομίζει ἡ ἐπιτροπή, εἰμὴ νὰ προστατεύσῃ τὰ ἄθλια ἐκεῖνα λείψανα τοῦ διαλυθέντος Ὀρφανοτροφείου τῆς Αἰγίνης, τὰ ὁποῖα εἶχον μείνει τότε εἰς τὴν διάκρισιν τῆς σκληρᾶς των τύχης. Ἑπομένως προϊόντος τοῦ καιροῦ καὶ ἐκλειπόντων τῶν ὀρφανῶν τούτων ἐκ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων,

εἴτε διὰ τῆς τελειώσεως τῶν μαθημάτων των, εἴτε δι' ἀποβιώσεως, εἴτε ἄλλως πως, ἡ κυβέρνησις δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ κάμνῃ ἀντικαταστάσεις δι' ἄλλων νέων ὀρφανῶν καὶ μὴ ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ οὐδέποτε ἐνεθυμήθησαν, ὅτι οὔτε Δημόσιον Ὀρφανοτροφεῖον ὑπῆρχε πλέον, οὔτε ἡ συνταξιοδοσία τοιούτων ὀρφανῶν ἔχει νὰ στηριχθῇ εἰς νόμον τινά, καὶ ἐζηκολούθησαν νὰ σημειῶσι κατ' ἔτος καὶ τὸ κονδύλιον τοῦτο εἰς τοὺς προϋπολογισμούς. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν φρονεῖ, ὅτι τὸ ἔξοδον τοῦτο πρέπει νὰ παύσῃ τοῦ λοιποῦ μετὰ τὸ τέλος τῆς τρεχούσης ἑξαμηνίας, ὅτε γίνονται καὶ αἱ διακοπαὶ τῶν μαθημάτων, καὶ, ἂν ὑπάρχῃ λόγος τις, καθ' ὃν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ ἡ σύνταξις αὕτη, τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλει νὰ φέρῃ ἐγκαίρως περὶ τούτου νόμον.

Κατὰ συνέπειαν ἀντὶ τῶν δραχ. 3960
ἐξ ὧν τὸ κονδύλιον τοῦτο συνίσταται ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ παραδεκτέον μόνον τὸ ἥμισυ ἤτοι δραχ. 1980

Ἄρθρ. 2. καὶ 4 (Ὑποτρόφοι τακτικοὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Εὐρώπῃ).

Καὶ εἰς τὴν κατ' ἔτος ἀναπτερουμένην πίστωσιν διὰ τὴν διατήρησιν τῶν τακτικῶν λεγομένων ὑποτρόφων οὐδὲν τακτικὸν κατὰ δυστυχίαν ὑπάρχει.

Ἀπ' ἀρχῆς τὸ μέτρον τοῦ νὰ διορίζωνται ὑπότροφοι τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ γυμνάσια καὶ τὸ Πανεπιστήμιον ἐστηρίζετο εἰς τὸ β. Διάταγμα τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836, ἀλλὰ κατὰ τὸ Διάταγμα τοῦτο, ἄλλος ὑπῆρχε τότε τῆς Κυβερνήσεως ὁ σκοπὸς, καὶ ἄλλην μορφὴν ἔλαβε προϊόντος τοῦ χρόνου τῶν ὑποτρόφων τούτων ὁ διορισμός.

Ἀρχεται τὸ Διάταγμα τοῦτο αἰτιολογούμενον μὲ ταύτας τὰς λέξεις.

« Διὰ νὰ μορφώσωμεν τοὺς ἀναγκαίους καθηγητὰς διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν, ἀκούσαντες καὶ τὴν γνώμην τῆς συστηθείσης ἐπιτροπῆς διὰ τὸν ὀργανισμὸν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς·

1. Διὰ μὲν διδασκάλους τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων διορίζονται εἰς τὰ γυμνάσια τριάκοντα συντάξεις ὑποτρόφων, διὰ δὲ τοὺς καθηγητὰς τῶν γυμνασίων καὶ διὰ τοὺς τοῦ Πανεπιστημίου διορίζονται δώδεκα συντάξεις ὑποτρόφων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. »

Ἀλλ' εἰς τοὺς ἀπό τινος καιροῦ γενομένους εἴτε τὸ γυμνάσιον καὶ τὸ Πανεπιστήμιον διορισμοὺς ὑποτρόφων οὐδέποτε ἐλήφθησαν αἱ βάσεις αὗται ὑπ' ὄψιν, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας ἡ ἐπιτροπή.

Διάφορα προσόντα καὶ διάφοροι ὑποχρεώσεις διαγράφονται διὰ τοῦ διατάγματος τούτου διὰ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ καταταχθῶσιν ὡς ὑπότροφοι εἰς τὸ γυμνάσιον ἢ τὸ Πανεπιστήμιον, ἀλλὰ καὶ ταῦτα πολλὰ ὀλίγον ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν εἰς τοὺς γενομένους διορισμούς.

Διατάττεται ἐπῃτῶς διὰ τοῦ ἄρθρ. 7 ὅτι, ὅστις τῶν μαθητῶν θέλῃ νὰ γενῇ δεκτὸς ὡς ὑπότροφος πρέπει νὰ παρουσιάσῃ προηγουμένως ἀποδεικτικὰ τῆς σπουδῆς του, *τῆς πενίας του*, τῆς διαγωγῆς του, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἰδιαιτέρων ἐξετάσεων τῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ νὰ *ἐπαχθῇ* διὰ ἀναφορᾶς του, ὅτι μετὰ *τὴν τελείωσιν τῶν μαθημάτων του θέλει ἀφιερωθῇ εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα*, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδεμία σχεδὸν καὶ τῶν διατάξεων τούτων ἐτηρήθη μέχρι τοῦ νῦν.

Κανονίζεται ῥητῶς διὰ τοῦ 11 ἄρθρου ὅτι ἕκαστος ὑπότροφος εἶναι ὑπόχρεως μετὰ τὴν τελείωσιν τῶν μαθημάτων του νὰ παραδεχθῇ τὴν διδασκαλικὴν θέσιν, ἥτις τῷ διδεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς αὐτὴν τοὐλάχιστον τρία ἔτη ἐπὶ τῷ προσδιωρισμένῳ μισθῷ, εἰδὲ μὴ νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλην τὴν χρηματικὴν βοήθειαν, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐν τῷ διαστήματι, καθ' ὃ ἐσπούδαζεν ὡς ὑπότροφος, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν παρῆλθον ἤδη δέκα τρία ἔτη ἀφ' ὅτου τὸ δημόσιον δαπανᾷ τοσαύτας ποσότητας, καὶ οὔτε διδάσκαλος ἀνεδείχθη ποτὲ κανεὶς ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς διορισθέντων ὑποτρόφων, οὔτε ἐπιστροφή τις τῶν δαπανηθέντων χρημάτων ἐγένετο εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ καταστρέψηται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἐγένετο ἡ δαπάνη αὕτη, διορισμοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀδικαιολογήτους ὑποτρόφων διεδέχθησαν, ἰδίως μάλιστα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, παύσεις ἔτι μᾶλλον ἀδικαιολόγητοι, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους οἱ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς μαθητείας των παυθέντες, μείναντες ἡμιτελεῖς εἰς τὰ μαθήματά των ἐζημιώθησαν τοὺς μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καταβληθέντας κόπους των, τὸν καιρόντων κλπ. ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ δημόσιον εἰς μάτην ἀφειδῶς καὶ ἐξόδευε χρήματα, βιβλία καὶ ἄλλα βοηθήματα, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸ παραμικρὸν ἀποτέλεσμα.

Ἐπιτράπῃ, διὰ τοῦ ἄρθρ. 13 τοῦ αὐτοῦ διατάγματος νὰ ἐξακολουθῶσιν οἱ προσδιορισθέντες διὰ τὴν θέσιν καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου ὑπότροφοι νὰ λαμβάνωσιν ἐπηυξημένην τὴν σύνταξίν των καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον σπουδῆς των, διὰ νὰ δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσιν ἐξωτερικὰ Πα-

νεπιστήμια, ἢ νὰ ἐπιχειρισθῶσι περιηγήσεις σπουδαίας εἰς διάστημα δύω ἐτῶν, συμμορφούμενοι μὲ τὰς ἐπιβαλλομένας εἰς αὐτοὺς ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο οὐδεμία ἐφυλάχθη τάξις, τὸ δημόσιον ἐδαπάνησε κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα οὐχὶ εὐκαταφρονήτους ποσότητας χάριν ἀτόμων, καὶ καρπὸς πρὸς ὄφελος τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐφάνη οὐδείς.

Καθιερώθη ἀπ' ἀρχῆς τοῦ νὰ λαμβάνωνται οἱ διοριζόμενοι ὑπότροφοι τρεῖς ἀφ' ἑκάστου τῶν δέκα τοῦ Κράτους νομῶν, καὶ οὗτοι κατὰ σειρὰν ἀπὸ μιᾶς ἑκάστης τῶν ἐν τῷ νομῷ ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ δικαιοτάτη αὕτη διάταξις οὐδόλως ἐφυλάχθη μέχρι τοῦ νῦν, καὶ οἱ ὑπότροφοι διωρίσθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὸ δοκοῦν, χωρὶς νὰ τηρηθῇ καμμία ἀναλογία ὡς πρὸς τοὺς νομοὺς ἢ τὰς ἐπαρχίας, καὶ χωρὶς νὰ ἐνεργηθῇ οὐδεμία περὶ τῶν προσόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν διορισθέντων ἐξέτασις.

Φρονεῖ λοιπὸν ἡ ἐπιτροπή, ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ παύσῃ τέλος πάντων ἡ τοιαύτη σκανδαλώδης καὶ ἐπιζήμιος εἰς τὸ δημόσιον ἀταξία, καὶ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὑπὸ τῆς βουλῆς ἡ ταχεῖα παρουσίασις νόμου κανονίζοντος ἐν γένει τὰ περὶ ὑποτρόφων, εἴτε πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων, εἴτε πρὸς συνδρομὴν ἀπόρων νέων ἐχόντων δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσι τοιαύτην βοήθειαν ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου. Ἀχρισότου δὲ ὁ νόμος οὗτος ἐπιψηφισθῇ, νὰ συστηθῇ στενῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διὰ τὸ μέλλον τοὐλάχιστον, ἡ ἀκριβὴς τοῦ προμνησθέντος περὶ ὑποτρόφων Β. διατάγματος τήρησις.

Δὲν δύναται ὅμως νὰ μὴν ἐπανέλθῃ ἡ ἐπιτροπὴ (τοῦτο δὲ κατὰ πλειονοψηφίαν) εἰς τὰ περὶ τῶν γενομένων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀντικαταστάσεων διαφόρων ὑποτρόφων, καὶ νὰ μὴ παρατηρήσῃ ὅτι τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον νὰ ἐπανορθωθῇ ἡ τοιαύτη σημαντικὴ παρεκτροπὴ διὰ τῆς ταχείας ἀντικαταστάσεως τῶν ἀδίκως παυθέντων, (ὡς ἐπὶ μόνῳ τῷ ὅρῳ τούτῳ διδομένης τῆς πιστώσεως), ἀλλὰ καὶ νὰ κατακριθῇ ἡ πρᾶξις ἐκφραζομένης τῆς δυσαρεσκείας τῆς βουλῆς.

Ἄρθρ. 3. (Κοράσια εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Φιλεκπ. Ἑταιρείας.)

Ἡ αὐτὴ ἀταξία, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ αὐτὴ καὶ περισσοτέρα ἔτι σκανδαλώδης κατάχρησις ἔλαβε χώραν καὶ ὡς πρὸς τοὺς διορισμοὺς, τὰς παύσεις καὶ τὰς ἀντικαταστάσεις τῶν ὑποτρόφων κορασίων εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, οὔτε ἀναλογία τις ἐφυλάχθη ὡς πρὸς τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους ἐπὶ

τῶν διορισμῶν καὶ τῶν ὑποτρόφων αὐτῶν, οὔτε δικαιώματα ἐξητάσθησαν, οὔτε προσοχή τις ἐδόθη ἐπὶ τῶν κατὰ καιροὺς, καὶ μάλιστα τὸ προλαβὸν ἔτος ἐνεργηθεισῶν παύσεων καὶ ἀντικαταστάσεων. Φρονεῖ ἐπομένως ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι εἶν' ἐπάναγκες νὰ συστηθῇ ἵτι μᾶλλον στενώτερα εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ διὰ νόμου τακτοποίησις τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθ' ὅσον πρόκειται νὰ συντρέξῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον πρὸς μόρφωσιν μητέρων ἱκανῶν νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἠθικῆς τοῦ ἔθνους ἀναπλάσεως ἀξίως τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προορισμοῦ. Ἐπὶ τούτῳ δὲ εὔκταιον εἶναι νὰ προσδιορισθῶσι διὰ τοῦ ψηφισθησομένου νόμου ἰσάριθμοι μὲ τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους θέσεις ὑποτρόφων κορασίων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ λαμβάνηται ἓν ἀπὸ μιᾶς ἑκάστης ἐπαρχίας· οὐχ ἧττον δὲ ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ (κατὰ πλειονοψηφίαν) καὶ ἐνταῦθα ἀναγκαίαν τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀδίκως παυθέντων ὑποτρόφων κορασίων.

ΚΕΦ. ΙΔ'. *Δημοδιδασκαλία.*

Ἄρθρ. 1. Μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ (Διδασκαλείου).

Διδάσκαλος τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς θεωρεῖται περιττὸς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπομένως δὲν συνιστᾶται παρ' αὐτῆς ἡ παράδοχὴ τοῦ δι' αὐτὸν προσδιωρισμένου κονδυλίου ἐκ δρ. 1800.

Μισθοὶ τῶν δημοτικῶν Σχολείων.

Ἐνταῦθα ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρεῖ, ὅτι ὀφείλοντος τοῦ Κράτους νὰ συντρέχῃ εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης τῶν δήμων συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ συντάγματος δὲν πραγματοποιεῖται ἐντελῶς ὁ τοιοῦτος σκοπὸς φυλαττομένης ἀκριβῶς τῆς διαιρέσεως τῶν δήμων ἀναλόγως τῆς τάξεως, εἰς ἣν ἕκαστος ὑπάγεται κατὰ τὸν περὶ δήμων νόμον. Ἐπομένως φρονεῖ ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ ἐξακολουθῇ μὲν καὶ τοῦ λοιποῦ νὰ χορηγῆται εἰς τοὺς δήμους ά. καὶ β'. τάξεως τὸ ἥμισυ τῶν δρ. 80 κατὰ μῆνα καὶ εἰς τοὺς δήμους γ'. τάξεως τὰ 2/3 τῶν 50 δραχ. ὡς σημειοῦται εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἀλλ' ὅταν ὑπάρχωσιν ἀποδεδειγμένως ἄποροι δῆμοι γ'. εἴτε δ'. τάξεως μὴ ἐπαρκοῦντες ὅλως διόλου εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δημοδιδασκάλων των, νὰ χορηγῆται εἰς αὐτοὺς ἐκ προσθήκης ἐκ τῶν προσδιωρισμένων διὰ τοὺς ἀπόρους δήμους βοηθημάτων καὶ ἄλλη τις περιπλέον βοήθεια, ἢ καὶ ὁλόκληρον τὸ ἐλλεῖπον μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὅλου μισθοῦ τοῦ δημοδιδασκάλου, ὡς ἐγίνετο μέχρι τοῦδε εἰς ὀλίγους τινὰς ἀπόρους δήμους γ'. τάξεως.

Ἐπὶ τούτοις παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι δὲν ἐχορηγήθη μέχρι τοῦδε ἐγκαίρως καὶ τακτικῶς εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τὸ εἰς βάρος τοῦ δημοσίου σημειούμενον εἰς τοὺς ἐτησίους προϋπολογισμοὺς ποσοστὸν, καὶ ὡς ἐκ τούτου παράπονα πολλὰ ὑπῆρξαν ἐκ μέρους τῶν δήμων καὶ τῶν δημοδιδασκάλων. Ἀναγκαῖον ἑπομένως θεωρεῖται τὸ νὰ συστηθῇ εἷς πρὸ ὑπουργεῖον ἡ δέουσα πρὸς τοῦτο ἀκρίβεια εἰς τὸ μέλλον διὰ νὰ μὴ προσκόπτῃ εἰς τὴν πρόοδόν της ἡ τοσοῦτον ἀναγκαία εἰς τὸν λαὸν πρώτη ἐκπαίδευσις. Ἐπάναγκες πρὸς τούτοις εἶναι νὰ χορηγῆται δωρεὰν ὑπὸ τοῦ δημοσίου εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὑλικὸν, διότι καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτοῦ πολλὰ προσκόμματα εἰς τὴν δημοδιδασκαλίαν προσγίνονται.

Ἄρθρ. 2. (Ὑποτροφοι.)

Καὶ ὡς πρὸς τοὺς ὑποτρόφους τούτους ἀναπόφευκτον θεωρεῖται τὸ νὰ συστηθῇ ἡ τήρησις τοῦ ἁρμοδίου καταστατικοῦ διατάγματος καὶ ἡ ὅσον ἐνεστι ταχυτέρα παρουσίασις τελειοτέρου ὀργανικοῦ νόμου τοῦ διδασκαλείου κανονίζοντος ἐπὶ τὸ τακτικώτερον καὶ τὰ περὶ ὑποτρόφων. Διδοῦσα τέλος πάντων πέρας εἰς τὴν ἔκθεσίν της ταύτην ἡ ἐπιτροπὴ συνιστᾷ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προκειμένου προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιας. καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου διὰ τὸ ἔτος 1849, καθόσον τὰ σχετικὰ ποσὰ δὲν διαγράφονται, ἢ δὲν ἀλλοιοῦται διὰ τῶν προεκτεθεισῶν παρατηρήσεων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Δ. Ὀρεινός.	Γ. Βελῆς.	Κ. Δαριώτης.
Κλ. Οἰκονόμου.	Π. Μοναστηριώτης.	Δ. Α. Κουντουριώτις.
Θ. Πετρινός.	Σ. Στεφανόπουλος.	Γ. Κονδύλης.

Ὁ Εἰσηγητὴς Ἰω. Α. Χατζόπουλος. »

Μετὰ τοῦτο λαβὼν τὸν λόγον, ἐπέφερέ τις ὅτι ἐκ τινος ἐπιστολῆς τοῦ βουλευτοῦ Ἠλείας Γ. Μήσσου ἐπληροφορήθη κατ' αὐτὰς ὅτι ὑπάρχει ἐκεῖσε σῶμά τι ἔκτακτον ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἀξιωματικοῦ τινος Παππαδοπούλου, τὸ ὁποῖον λόγῳ τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου αἰκίζει ἀνηλεῶς τοὺς πολίτας, σφάζει τὰ ζῶά των, δενδροκοπεῖ αὐθαιρέτως καὶ ἐν γένει τολμᾷ πᾶσαν τυραννικὴν παραβίασιν, ὥστε ἐκ τῶν βασάνων ἀπέθανόν ἤδη εἷς πάρεδρος καὶ δύο πολῖται. Ἡ περίστασις αὕτη ἄνευ ἐπεξηγήσεων

φαίνεται ἀπ' εὐθείας σπαρακτικὴ καὶ παράνομος. Διὸ συνίζησι νὰ προσκληθῇ ὅσον τάχος ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς καὶ εἰς πρώτην συνεδρίασιν νὰ πληροφορήσῃ τὸ σῶμα, δυνάμει τίνος νόμου ἔχει εἰς ἐνέργειαν τοιαῦτα στρατιωτικὰ σώματα, ἂν ἐπιτρέπωνται τοιαῦτα πρὸς νεοσυλλεξίαν ὁλέθρια μέσα, ἐὰν τὸ σῶμα τοῦτο ἦναι προσκεκολλημένον εἰς τὴν χωροφυλακήν, εἰς ἣν ἀνετέθησαν κατὰ τὸν νόμον τὰ τῆς στρατολογίας καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ διασαφήσῃ πλειότερον τὴν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἶναι λίαν σπουδαῖον καὶ ἐνδέχεται νὰ συμβῶσι καὶ ἄλλαγοῦ τοιαῦτα παράτολμα ἔργα.

Προσέθηκεν ὁ βουλευτὴς Ὀλυμπίας ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν του τὰ αὐτὰ συνέβησαν παρανομήματα, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖσε εἶναι ἀπεσταλμένος πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀξιωματικός τις Καυβαρᾶς, ὅστις οὐ μόνον ἐκακοποίησεν ἀπανθρώπως πολίτην τινὰ ἐκ τοῦ χωρίου Στασίμι, ἀλλὰ καὶ ἀνίκανον τὸν κατέστησε συντρίψας τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Μὴ ἀρκεσθεὶς δ' εἰς τοῦτο ἐμαστίγωσεν ἀνηλεῶς τὸν σύζυγον καὶ τοὺς συγγενεῖς του. Διὸ ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν τοῦ νὰ προσκληθῇ ὅσον τάχος ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς, διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας.

Ἄλλος μετὰ τοῦτον βουλευτὴς τῆς Ἠλείας ἐπέφερεν ὅτι καὶ αὐτὸς λαβὼν ἀσχάτως ἐπιστολὰς, ἐπληροφορήθη ὁποῖα κακὰ πράττονται εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω δυνάμεως, ὥστε ἀγνοεῖ τις ἐὰν πρέπῃ νὰ εἴπῃ ὅτι ζῶμεν εἰς συνταγματικὴν πολιτείαν, ἢ ὑπὸ τὴν αὐθαίρετον λύσσαν τοῦ τυχόντος. Τῳόντι δὲ ἀρτίως κατεμαστίγωσαν θηριωδῶς δύω πολίτας, συνέτριψαν τοὺς βραχίονάς των, εἷς δὲ δημοτικὸς πάρεδρος, ὡς γέρων βασανισθείς, ἀπεβίωσε μετὰ δύω ὥρας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα βδελυκτὰ ἔργα κατετολμήθησαν. Τὸ κακὸν δὲ τοῦτο δὲν περιωρίσθη ἕως ἐδῶ, ἀλλ' ἐξετάθη καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τῆς ἐπαρχίας. Ὅθεν οὐ μόνον συνίστησι νὰ σταλῇ τὸ περὶ τούτου ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν, διὰ νὰ δώσῃ εἰς πρώτην συνεδρίασιν πληροφορίας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναστείλῃ ἀμέσως πᾶσαν τοιαύτην πρᾶξιν ὡς παρὰ νόμον ἐνεργουμένην, χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν τῆς βουλῆς. Συναινεσάσης δὲ τῆς βουλῆς εἰς ταῦτα, ἐγένετο συνάμα δεκτὸν νὰ τεθῇ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ὡς ἀντικείμενον τῆς 16 ἰσταμένου τὸ περὶ βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας ζήτημα.

Μετὰ τοῦτο λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι, ὡς οὐδεὶς ἀγνοεῖ, τὸ δημόσιον ἔχει πολλὰς μετὰ διαφόρων πολιτῶν

δίκας. ἐπίσης δὲ εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν δικονομίαν δίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἀντίδικον τοῦ νὰ ἐπιβάλῃ ἀπαλλακτικὸν ὅρκον πρὸς τὸν ἐναντίον, τὸν ὁποῖον ἐὰν οὗτος ἀποφύγῃ νὰ δώσῃ, γίνονται παραδεκταὶ ὅλαι γενικῶς αἱ προτάσεις τοῦ ἐπιβάλλοντος τὸν μνησθέντα ὅρκον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν ἐπιβολὴ τοῦ ὅρκου τούτου εἶναι πάντοτε ὑποχρεωτική, οὐδεὶς δὲ τῶν κατὰ καιροὺς ὑπουργῶν εἴτε δι' ἀκριβεστέραν τῆς συνειδήσεώς των προφύλαξιν, εἴτε δι' ἄλλο τι τρυφερώτερον αἴσθημα ἀνεδέχθη ποτὲ τοιοῦτον ὅρκον, οἱ διάδικοι ἐξακολουθοῦσιν ἐπιβάλλοντες αὐτὸν τακτικῶς, οὕτω δὲ καθ' ἑκάστην ἀπόλλυσι τὰς δίκας του τὸ δημόσιον καὶ μεγάλη προκύπτει ζημία. Διὰ τοῦτο νομίζει ἀναγκαιότατον νὰ ληφθῇ μέτρον, ὥστε νὰ μὴν ἦναι ὁσάκις προτείνεται ὑποχρεωτικὸς ὁ μνησθεὶς ὅρκος, ἀλλὰ νὰ ἐπιβάλληται μόνον, ὁσάκις τὸ δικαστήριον πεισθὲν ἐκ τῶν πραγμάτων, θεωρεῖ αὐτὸν ἀναγκαῖον. Τὸ πρᾶγμα λοιπὸν εἶναι δι' οὓς ἐξέθηκε λόγους πολὺ σοβαρὸν, ἐπειδὴ τὰ δικαστήρια ἐξέδωκαν μέχρι τοῦδε πλῆθος περὶ τοιούτων ἀποδείξεων προτάσεις, οἱ δὲ ὑπουργοὶ δικαίως ἴσως ἀποφεύγουσι νὰ δίδωσιν ὅρκον, ἐπειδὴ δὲν δύναται π. χ. νὰ ὁρκισθῇ ὁ νῦν ὑπουργὸς δι' ὑπόθεσιν γενομένην κατὰ τὸ **1840** ἢ τὸ **1837** ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἄλλων προσώπων καὶ περιστάσεων. Διὰ τοῦτο συνίστησι νὰ εἰσαχθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργείου νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ὁρίζον τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ὅρκος δύναται νὰ ἐπιβληθῇ, νὰ περιβάλῃ μὲ τὴν ἀσφάλειαν ταύτην τὸν νόμον. Θεωρεῖ δὲ τοσοῦτον κατεπείγουσαν τὴν ἀνάγκην ταύτην, ὥστε καὶ μίαν ἡμέραν ἂν ἀναβληθῇ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, εἶναι ἔγκλημα.

Ὑπέφερεν ἄλλος ὅτι εἰς πολλὰς τῷ ὄντι δίκας ἐπέβαλον τὰ δικαστήρια εἰς τὸ δημόσιον οὐχὶ τὸν ἀπαλλακτικὸν, ἀλλὰ τὸν ἑπακτὸν λεγόμενον ὅρκον, ὅνπερ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐπιτρέπει, ὡς εἴρηται, ἡ δικονομία μας. Ἐκ τούτου δὲ πολλαὶ προέκυψαν ζημίαι εἰς τὸ δημόσιον· διὸ συμφωνεῖ μὲν νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ὑπουργεῖον τὸν ἀνήκοντα νόμον, ἵνα κανονισθῶσιν αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ὅρκος θέλει ἐπιβάλλεσθαι, δὲν συμφωνεῖ ὅμως ὅτι οἱ ὑπουργοὶ ἐκ τρυφερότητος αἰσθημάτων ἢ ἄλλης αἰτίας πρέπει ν' ἀποφεύγωσι τὸν ἐπιφερόμενον ὅρκον, ἐπειδὴ πᾶσα τοιαύτη παράλειψις δὲν εἶναι εἰμὴ προδοσία τῶν καθηκόντων των. Πρέπει λοιπὸν καὶ εἶναι ἀνάγκη ἕως οὗ ἐκδοθῇ ὁ ῥηθεὶς νόμος νὰ δίχωνται ἀδιστάκτως τὸν ὅρκον, ἐπειδὴ δὲν ἐννοεῖ πῶς βιάζεται ἡ συνείδησίς των, ὅταν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας

μαρτυροῦντες, λαμβάνωσιν ὅρκον. Ἐκ τῆς ἀποφυγῆς δὲ τούτου προκύπτουσιν ἀληθῶς μεγάλαι ζημίαι, διότι, ἐὰν π. χ. ἐνάγῃ τις τὸ δημόσιον καὶ ἡ ὑπόθεσις ἀναβῇ εἰς **300,000**, ἢ εἰς **500,000** δραχ. εἶναι δίκαιον νὰ εἴπῃ ὁ ὑπουργὸς « δὲν ὁρκίζομαι χάριν τῆς συνειδήσεώς μου, » καὶ νὰ ὑποστῇ τὸ δημόσιον τὴν ὅλως ἄδικον ταύτην ζημίαν; ὄχι βέβαια. Διὸ ὑποστηρίζει μὲν τὴν γνώμην τοῦ νὰ εἰσαχθῇ ὅσον τάχος τὸ νομοσχέδιον, λέγει ὅμως ὅτι οἱ ὑπουργοὶ ὑποχρεοῦνται ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὴν τοῦ ὅρκου παραδοχήν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο ν' ἀναβληθῇ τὸ ζήτημα ἐπὶ τὸ προσεχὲς σάββατον, ἵνα ὡρίμως σκεφθεῖσα ἀποφασίσῃ. Ἀκολούθως παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι κατὰ τὸ **1845** ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν Κ. Μεταξᾶς εἶχεν ὑποβάλει εἰς τὴν βουλὴν βιβλίον τι « ἡ κιβωτὸς » ἐπιλεγόμενον, ἐν ᾧ περιέχονται οἱ ἀπολογισμοὶ δέκα ἐτῶν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ **1833**—τοῦ **1843**. Τὸ βιβλίον λοιπὸν τοῦτο εἶναι πολύτιμον καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ βλάβη, ἐὰν ἀπολεσθῇ, μεγίστη. Παρατηρεῖ δ' ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο συνώδευε καὶ ἔκθεσίς τις σπουδαιοτάτη εἰς τὸ γαλλικὸν συντεταγμένη. Ἀλλ' ἡ μετάφρασις ταύτης δὲν εὑρέθη οὐδόλως καὶ μένει μόνον τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον. Διὰ νὰ μὴν ἀπολεσθῇ λοιπὸν τοῦτο, θεωρεῖ ἀναγκαιότατον νὰ ἐκτυπωθῇ ὅσον τάχος, πρὸς δὲ, νὰ γείνῃ καὶ τῆς ἐκθέσεως μετάφρασις, διὰ νὰ ἐκτυπωθῇ καὶ αὕτη. Ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθωθῇ ὁ σκοπὸς οὗτος, ἀπαιτεῖται βεβαίως ἡ ἀναγκαία δαπάνη διά τε τὴν μετάφρασιν τῆς ἐκθέσεως, καὶ τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ βιβλίου, διὸ συνενοήθη περὶ τούτου μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Βασιλικοῦ τυπογραφείου, οὗτος δὲ τῷ ἀπήντησεν ὅτι ἀπαιτεῖται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ προσθήκη δύο νέων στοιχειοθετῶν, διὰ νὰ μὴ παρεμποδισθῇ τὸ κατάστημα ἐκ τῶν τακτικῶν του ἐργασιῶν. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου λοιπὸν τούτου προκαλεῖ τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς. Αὕτη δ' ἀπεφήνατο νὰ διευθυνθῇ τὸ βιβλίον εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ λογιστικοῦ τῆς βουλῆς, διὰ νὰ σκεφθῇ καὶ ἀποφασίσῃ τὰ δέοντα περὶ τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὴν προκειμένην ἐργασίαν δαπάνης. Διαδεχθέντος ἀκολούθως τὴν ἕδραν τοῦ ἀντιπροέδρου, παρελθὼν ὁ πρόεδρος ὁ καὶ βουλευτὴς φθιώτιδος Δ. Χατζίσκος, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπὶ τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης καὶ ὡς συζητητέας κριθείσης προτάσεως, περὶ κρατήσεως τοῦ δεκατημορίου τῶν μισθῶν τῆς ὑπαλληλίας πρὸς ἐνέργειαν κοινωφελῶν ἔργων, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀναγκαίαν πρότασιν νομοσχεδίου· ἔχουσι δὲ ταῦτα ὡς ἑξῆς·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τῆς προτάσεως νομοσχεδίου, περὶ διαθέσεως τοῦ δεκατημορίου τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους εἰς ἐπωφελεῖς ἀνάγκας.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Κύριοι.

Ὑποβάλλων εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν σας τὸ ἐπισυναπτόμενον ὧδε νομοσχέδιον, ἡγοῦμαι περιττὸν ν' ἀπασχολήσω ὑμᾶς διὰ τῆς παρούσης ἐκθέσεως μὲ μακρὰν ἐξήγησιν, διότι πέπεισμαι ἀδιστάκτως, ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ θέλετε κατανοήσει ὁποῖα εὐτυχῆ ἀποτελέσματα ἐγγυᾶται ἡ πραγματοποίησις τοιούτου εὐεργετικοῦ διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν νόμου.

Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ ἀνάπτυξις πάσης κοινωνίας ἐκπηγάζει οὐ μόνον ἀπὸ τὴν κατάρτισιν καλῶν νόμων καὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν βελτίωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, διότι αὗται εἶσιν αἱ κυριώτεραι πηγαὶ τῆς συντηρήσεως καὶ εὐπορίας τοῦ ἔθνους.

Ἀτυχῶς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, φύσει ἀγχίνους καὶ φιλόπονος στερεῖται τῶν μέσων τῆς ὑλικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως· διὸ καὶ γωλαίνει εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του δυσανασχετῶν εἰς τὸ νὰ φέρῃ ἐν τελείᾳ ἐκβάσει τοὺς κόπους του.

Ἡ Κυβέρνησις μ' ὅλην τὴν ὁποίαν ἔχει καλὴν διάθεσιν καὶ πρόθεσιν ἐνταυτῷ νὰ χειραγωγήσῃ τὸν λαὸν πρὸς τὴν θεσπεσίαν τῶν ἀπολύτων αὐτῶν ἀναγκῶν, πορεύεται καὶ αὐτὴ βραδέως ἀποτρεπομένη ἐκ τοῦ ἀναπαρκοῦς τῶν δημοσίων τοῦ κράτους πόρων, ἐκ μόνων τῶν ὁποίων, ὡς ἕκαστος ὑμῶν σύνοιδεν, ἔχει καὶ τὰς ἐσωτερικὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἐξωτερικὰς ὑποχρεώσεις νὰ θεραπεύσῃ.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὀφείλομεν ὡς ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, νὰ προνοήσωμεν περὶ ἄλλου τινὸς μέσου, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ συντελέσωμεν μὲν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ὑλικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, νὰ μὴν ἐπιβαρύνωμεν ὅμως αὐτὸν μὲ νέους φόρους, ὑπὲρ ἀντίκειται ἀναντιῤῥήτως εἰς τὰ αἰσθήματα ὅλων ἡμῶν.

Τὸ προκείμενον νομοσχέδιον συμβιβάζει ἀμφότερα ταῦτα τὰ ὁποῖα ἄλλως ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν δύνανται νὰ θεραπευθῶσιν.

Εἰς τὴν κοινωνικὴν ταύτην εὐποιΐαν συντελεῖ, ὡς παρατηρεῖτε ἐκ τοῦ νομοσχεδίου, ἡ τάξις ἐκείνη, ἥτις συμμετέχουσα τῶν κοινῶν πραγμάτων, δύναται νὰ ὑποστῇ ἀνενοχλήτως μείωσίν τινα τῶν ἀποδοχῶν αὐτῆς. Μολονότι δὲ, ὡς ἐκ πρώτης ἀρετηρίας ἐξάγεται, δεκατίζεται, οὕτως εἰπεῖν, ἡ μισθοδοσία τῶν δημοσίων λειτουργῶν, τὸ προϊὸν ὅμως τῆς κρατήσεως ταύτης θεωρεῖται ἀναφαίρετος αὐτῶν περιουσία, ἀποδοθησομένη ἐφ' ὡρισμένῳ χρόνῳ μὲ ἀνάλογον ὠφέλειαν.

Αἱ ἐπιχειρήσεις, τὰς ὁποίας προτίθεται τὸ νομοσχέδιον, καθορῶνται ἐν τῷ δ'. αὐτοῦ ἄρθρῳ· τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν εἶσι πολλὰ καὶ μεγάλα.

Πόσον ἡ κατασκευὴ δημοσίων ὁδῶν συντελεῖ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας διευκολύνουσα τὴν συγκοινωνίαν τῶν κατοίκων, τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, καὶ παρέχουσα τόσα ἄλλα ἀγαθὰ, ἕκαστος ὑμῶν συναισθάνεται καὶ ἐκτιμᾷ.

Ἀντικείμενον ἐπίσης ἐμβριθοῦς σκέψεως καὶ προσοχῆς τῆς βουλῆς θεωρεῖται ἡ κατασκευὴ ἀτμοπλοίων, ἡ ἔλλειψις τῶν ὁποίων ὁ σημέραι καθίσταται ἐπαισθητὴ εἰς πάντας, πολλῷ δὲ μᾶλλον εἰς τοὺς κατοίκους τῶν παραλίων μερῶν, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα ταυτίζονται οὐσιωδῶς μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ ἐμπορίου, ἡ ἐμψύχωσις τοῦ ὁποίου θέλει συντελέσει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν. Οὐχ ἧττον καθίσταται ἀντικείμενον ἄξιον πολλοῦ λόγου ἡ ἀποξήρανσις τῶν κατακλυζομένων ἐθνικῶν γαιῶν καὶ τῶν τελμάτων, περὶ τοῦ ὁποίου ἡ Βουλὴ κατὰ τὴν ἀ. περίοδον καὶ λόγων πολὺν ἐποίησε καὶ εἰς σοβαρὰς συζητήσεις προῆλθεν, ἀλλ' ἀτυχῶς μηδὲν ἀποτέλεσμα ἐντεῦθεν παρῆχθη.

Τὰ ἐγγυώμενα ἀγαθὰ διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τοιούτου ἔργου παρέχοντος κοινὴν ὠφέλειαν εἴς τε τὸ δημόσιον διὰ τῶν αὐξήσεων νέων παραγωγικῶν κεφαλαίων, καὶ εἰς τοὺς κατοίκους διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς ὑγιεινῆς τοῦ τόπου καταστάσεως, κρίνω περιττὸν νὰ ἐξηγήσω, διότι καὶ μακρὰν πεῖραν ἔχετε καὶ ἀποχρώντως δύνασθε νὰ ἐκτιμήσητε.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους περιορίζομαι εἰς τὰ ἐκτεθέντα, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐπιφέρω κατὰ τὴν συζήτησιν τὰς χρειώδεις ἀναπτύξεις ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἐφ' ὅσων ἄλλων ἤθελε τὸ καλέσει ἡ ἀνάγκη.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Φεβρουαρίου 1849.

Ὁ Βουλευτὴς Φθιώτιδος
Α. Χατζῆσκος

Πρότασις Νομοσχεδίου.

Ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Φθιώτιδος Δ. Χατζίσκου περὶ διαθέσεως τοῦ δεκατημορίου ἐκ τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ κράτους δι' ἐπωφελεῖς τοῦ ἔθνους ἐπιχειρήσεις.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Ἐκ τῶν ἀπὸ τὰ δημόσια ταμεῖα χορηγουμένων μισθῶν κλπ. ἀποδοχῶν ὅλων ἐν γένει τῶν ὑπαλλήλων τοῦ κράτους, μὴ ἐξαιρουμένων τῶν μελῶν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καὶ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ὧν τὸ ποσὸν ὑπερβαίνει κατὰ μῆνα τὰς δραχ. ἑκατὸν πεντήκοντα θέλει κρατεῖσθαι ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος νόμου τὸ δεκατημόριον, καταστιθέμενον εἰς τὴν ἑλληνικὴν τράπεζαν.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἐκ τῶν κρατήσεων προκύπτοντα ποσὰ θέλουν σχηματίζει κεφάλαιον παραγωγικὸν ὡρισμένον εἰς ἐπωφελεῖς ἐπιχειρήσεις τοῦ κράτους, ἰδίως δὲ εἰς κατασκευὴν δημοσίων ὁδῶν, γεφυρῶν, ἀτμοπλοίων, τοχυδρομικῶν διορύγων, ἀποξήρανσιν κατακλυζομένων γαιῶν, τελμάτων καὶ εἰς σύστασιν ἄλλων ἀναγκαίων βιομηχανικῶν καταστημάτων περὶ τῶν ὁποίων θέλουν ὁρίζει ἑκάστοτε εἰδικοὶ νόμοι καὶ κανονισμοί.

Ἄρθρ. 3. Οἱ ταμίαι τοῦ κράτους ὀφείλουσιν ὑπὸ ἀτομικὴν αὐτῶν εὐθύνην νὰ κρατῶσιν εἰς τὰ ταμεῖα τὸ ἀνάλογον ποσὸν ἀρ' ἑκάστου μισθοῦ, τὸν ὁποῖον πρόκειται νὰ πληρώσωσι, καὶ θέλουσιν ἀποστέλλει τοῦτο τακτικῶς κατὰ μῆνα εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον συνοδεύοντες τὸ ἔγγραφον τῆς ἀποστολῆς τῶν χρημάτων μὲ ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν ὑπαλλήλων ἐκ τῶν μισθῶν τῶν ὁποίων προκύπτει ἡ κράτησις.

Ἄρθρ. 4. Ὁ κεντρικὸς ταμίας, παραλαμβάνων τὰ ἀποστελλόμενα χρήματα, θέλει παραδίδει ταῦτα, καθὼς καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα οὗτος ἐκράτησεν ἐκ τῶν μισθῶν τῶν εἰς τὴν περιφέρειάν του διατελούντων ὑπαλλήλων, κατὰ τριμηνίαν εἰς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν, καὶ θέλει διευθύνει τὴν ἀνήκουσαν σημείωσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν.

Ἄρθρ. 5. Τὰ εἰς τὴν τράπεζαν παραδιδόμενα ποσὰ θέλουν ἀνάγεσθαι εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δι' ἀνοικτῶν λογαριασμῶν παρακατατιθεμένων χρημάτων, καὶ θέλουν τίθεσθαι διὰ νόμου εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 6. Ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύναται νὰ γείνῃ χρῆσις

τῶν ἀνωτέρω κεφαλαίων, ἐὰν αὕτη δὲν προτίθηται τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων, περὶ ὧν τὸ Ε'. ἄρθρον ὁρίζει.

Ἄρθρ. 7. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστης τριμηνίας ὁ κεντρικὸς ταμίας, ἀνακεφαλαιῶν τὰ κρατηθέντα ποσὰ ἐκ τῶν μισθῶν ἑνὸς ἑκάστου ὑπαλλήλου, θέλει ἐκδίδει ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ γραμμάτιον, τὸ ὁποῖον θέλει ἐξαποστέλλει προσηκόντως εἰς τὸν παραλήπτην.

Ἄρθρ. 8. Τὰ τοιαῦτα γραμμάτια θέλουν θεωρεῖσθαι ὡς ἐθνικὰ ὁμάλογα ἐξοφλητέα κατὰ δεκαετίαν μὲ τόκον 4 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν.

Ἄρθρ. 9. Ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν θέλει ὑποβάλλει κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης βουλευτικῆς συνόδου γενικὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου, εἰς ἣν θέλει προσαρτᾶσθαι πίναξ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας ταύτης.

Ἄρθρ. 10. Οἱ ὁρισμοὶ τοῦ ἀπὸ 31 Μαρτίου 1843 νόμου ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς βουλῆς κλπ. »

Προτείναντος δὲ κατὰ τὸν κανονισμὸν ὡς ἡμέραν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νομοσχεδίου τὸ προσεχὲς Σάββατον, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος ἀναγγείλας, ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως, γενησομένης τὴν 16 ἰσοῦντος, θέλει εἶσθαι ἡ περὶ βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας συζήτησις καὶ ἡ ἀνάγνωσις διαφόρων ἐκθέσεων, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 1 μ. μ.

Ὁ πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Μ. Ἐλευθερίου Χ. Μελέτης.
Α. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΓ'.

Τῆς 16 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις παρελθὼν ὁ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσαν οὕτως·

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπῆς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ ἐπιξεργασθεῖσα τὸν διὰ τὸ τρέχον ἔτος προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργείου ἐκθέτει τ' ἀκόλουθα.

Ὁ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰρημένος προϋπολογισμὸς ἀναβαίνει εἰς δραχ. 1,265,898:78/00, αὐξάνων κατὰ δραχ. 7,547:83/00 τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1848 ἐπεψηφισμένου προϋπολογισμοῦ, καὶ συνίσταται ἀπὸ τῶν ἀκολούθων κεφαλαίων.

ΚΕΦ. Α'.

Προσωπικὸν καὶ ὑλικὸν τοῦ ὑπουργείου τούτου.

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐμπεριέχον δαπάνην δραχμὰς 33,892 χρησιμεύει εἰς τὰς πληρωμὰς τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ τούτου τοῦ ὑπουργείου. Ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ παραδεκτὴν τὴν δαπάνην ταύτην, διότι τὸ μὲν προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου συνεπροτάχθη, καὶ ὑρίσταται συνεπείᾳ ὀργανικοῦ νόμου, αἱ δὲ δαπάναι τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὸ ὑπουργεῖον ὑλικοῦ ὑπάρχουσιν ἀναπόφευκτοι.

ΚΕΦ. Β'.

Διευθυντήριον Ναυστάθμου.

Εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ναυστάθμου τὸ ποσὸν τῆς ζητουμένης πιστώσεως ἐκ δραχ. 32,640 χρησιμεύει διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν καὶ τοῦ ὑλικοῦ τοῦ γραφείου τοῦ καταστήματος τούτου, ἀμφότεραι δὲ αἱ δαπάναι ἀποτελοῦσαι τὸ ἀνωτέρω ποσὸν καθίστανται παραδεκταὶ, καθόσον καὶ ἀναπόφευκτοι ὑπάρχουσι, καὶ καθιερωμέναι εἰσὶ διὰ καταστατικῶν νόμων.

ΚΕΦ. Γ'.

Λιμενικὴ ὑπηρεσία.

Εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας τοῦ Κράτους ἡ λιμενικὴ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται ἀπὸ πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς τὴν ναυτικὴν τάξιν. Τὰ λιμεναρχεῖα τοῦ Κράτους εἰσὶν ὠργανισμένα νομίμως, ὥστε ἡ ἐκ δραχ. 62,388 πίστωσις διὰ τὸ προσωπικὸν τῆς λιμενικῆς ὑπηρεσίας καὶ νόμιμος ἐστὶ καὶ ἀναγκαία καθίσταται· ὡς ἐπίσης ἀναγκαῖαι καὶ νόμιμοι εἰσὶν αἱ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 1000 διὰ κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν λέμβων, καὶ αἱ ἐκ δραχμῶν 9,405:60/00 δι' ἔξοδα φάρων καὶ φανῶν τῶν λιμένων τοῦ Κράτους.

ΚΕΦ. Δ'.

Πλήρωμα Ναυστάθμου.

Τὸ πλήρωμα τοῦ ναυστάθμου σύγκειται ἀπὸ ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς, ναύτας, καὶ λοιπὸν προσωπικὸν τὸ ἀπασχολημένον καὶ ἀπασχολούμενον εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ καταστήματος τούτου, καὶ διὰ μὲν τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ τούτου, ἀπαιτοῦνται κατ' ἔτος δραχ. 18,192 διὰ δὲ τὴν τροφὴν αὐτοῦ δραχ. 8,362.88/00, τόσον δὲ ἡ μία καθὼς καὶ ἡ ἑτέρα τῶν πιστώσεων τούτων ἀπαιτοῦνται δυνάμει καταστατικοῦ νόμου, καὶ θεωροῦνται παραδεκταὶ ὡς ἀναγκαῖαι καὶ νόμιμοι· διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους καθίστανται παραδεκταὶ αἱ πιστώσεις ἐκ δραχ. 39,978:40/00, αἱ ἐκ δραχμῶν 2 989:45/00, αἱ ἐκ δραχμῶν 3,383:55/00 καὶ ἡ ἐκ δραχ. 960 ὡς ἀναγκαῖαι διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ λόγου τῶν τεχνιτῶν. Ὡ; παραδεκτὴν ἐπίσης συνιστᾷ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ τὴν ἐκ δραχ. 15,000 πίστωσιν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐργοστασίου τοῦ ἐν Πόρῳ ναυστάθμου, ἐπειδὴ δι' αὐτῆς πρόκειται τὸ εἰρημένον ἐργοστάσιον ν' ἀνακαινισθῇ ἐκ νέου, καὶ ν' ἀποκατασταθῇ κατάστημα στερεόν, διὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ προσωρινὸν, ὡς ἦτο πρότερον· ἀλλὰ καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐκ δραχ. 100,000 πίστωσιν, τὴν ζητουμένην δι' ἐπισκευὴν ἐθνικῶν πλοίων, ὡς καὶ τὴν ἑτέραν ἔτι ἄλλων δραχ. 100,000 ἐπίσης διὰ κατασκευὴν νέων πλοίων, τὰς παραδέχεται μὲν ἡ ἐπιτροπὴ, ἀλλὰ παρατηρεῖ τ' ἀκόλουθα. Μὲ λύπην της παρατήρησεν ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι ἐνῷ τὸ ἔθνος διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του ἐφάνη πάντοτε πρόθυμον διὰ νὰ χορηγήσῃ τ' ἀναγκαῖα μέσα πρὸς κατασκευὴν πολεμικῶν πλοίων, ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐθνικὴν πρόοδον, ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, διευκόλυνσιν τῶν ἑλληνικῶν ὑποθέσεων, καὶ αὐτὴν τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν, καὶ κατ' ἔτος ἐπιψηφίζεται χρηματικὰ ποσὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὄχι μόνον δὲν ἐκπληροῦται ἡ ἐθνικὴ θέλησις, ἥτις ἐστὶ τὸ νὰ γυμνάζηται καὶ ἐξασκῆται μέρος ἀνδρῶν, ἐκ τοῦ κατὰ πλεῖστον μέρος καὶ ναυτικοῦ λαοῦ τῆς πατρίδος μας, ἀλλὰ συνάμα γίνεται σύγχυσις τῆς χρήσεως τῶν κεφαλαίων τούτων, διότι τὸ χρηματικὸν τῆς μιᾶς δαπάνης καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς προβλεπόμενον ὑλικὸν ἀνατῆς μιᾶς δαπάνης καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς προβλεπόμενον ὑλικὸν ἀναμιγνύεται μὲ τὴν ἄλλην, γενομένης μεταφορᾶς τῶν κεφαλαίων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συνταγματικῶς εἶναι ὅλως ἀπαγορευτόν. Συνιστᾷ λοιπὸν εἰς τὴν βουλὴν νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργεῖον, ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ μὴ λαμβάνωσι χώραν παρόμοια ἀτοπήματα, ἀλλὰ νὰ γίνηται ἡ χρῆσις ἑκάστου ποσοῦ, καθ' ὃν προσδιορίζεται τρόπον.

ΚΕΦ. Ε'. *Στόλος.*

Παραδέχεται ἡ ἐπιτροπὴ ὡς νόμιμον καὶ ἀναγκαιοτάτην καὶ τὴν διὰ τὸν στόλον δαπάνην ἐκ δραχ. 799,766:60|00 ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ σιωπήσῃ καὶ τὴν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο λαμβάνουσαν χώραν κατάχρησιν, διότι ἡ δαπάνη αὕτη ἀντὶ ὡς ἦτον ἐπόμενον νὰ ἐλαττωθῇ, ηὐξησε κατὰ μέγα μέρος. Ἐπιθυμοῦσα δὲ νὰ μὴ λαμβάνωσι χώραν τοῦ λοιποῦ αἱ τοιαύτης φύσεως καταχρήσεις φέρει ὑπ' ὄψιν τοῦ σώματος τὸν τρόπον καθ' ὃν αὗται γίνονται. Εἰς τοὺς παλαιοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ ναυτικοῦ, τοὺς μετασχόντας τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, τοὺς μὴ ὄντας ἢ μὴ τεθέντας εἰς ἐνεργειαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς εἰς τὸ ναυτικὸν μητρῷον καταταξεώς των, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀποφασισμένου εἰς τοῦτο ναυτικοῦ αὐτῶν βαθμοῦ ἀντὶ γραμματίων, δεκτῶν εἰς ἀγορὰν ἐθνικῶν κτημάτων, ἐδόθησαν καὶ δίδονται κατ' ἔτος μισθοὶ διαθεσιμότητος, ἀλλὰ καὶ τοι ὄντων τούτων διαθεσίμων, ἀνκαὶ τὸ δικαίωμα τῶν μὴ ἐντελῶς ἢ μηδόλως ἱκανοποιουμένων ἀγωνιστῶν, ἐπὶ τῇ βάσει ψηφισμάτων τῆς συνελεύσεως τῆς 3 Σεπτεμβρίου, ἀνάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς ἐπὶ τούτου ἐπιτροπῆς, ἥτις καὶ ἐσυστήθη κατὰ τὸ ἔτος **1846** συνεπείᾳ Β. διατάγματος, ἢ συστηθήσεται, ὄχι μόνον προβιβάζονται πολλοὶ ἐκ τῶν τοιούτων ἀξιωματικῶν καὶ γίνεται αὔξησις ἐξόδων, ἀλλὰ καὶ νέοι τοιοῦτοι διωρίσθησαν· ἐννοεῖ λοιπὸν ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι πρέπει νὰ παύσωσιν οἱ τοιοῦτοι προβιβασμοὶ καὶ διορισμοὶ καὶ νὰ μὴ γίνωνται τοῦ λοιποῦ τοιοῦτοι ἐκτὸς τῶν περιστάσεων ἐκείνων, κατὰ τὰς ὁποίας δύνανται νὰ λάβωσι χώραν ὡς πρὸς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικούς, ἢ καὶ ἄλλοτε καθ' ἃς περιστάσεις ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα.

ΚΕΦ. Ϛ'. Ἐκπαίδευσις.

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐμπεριλαμβάνεται πίςωσις δαπάνης δραχ. **4176** αὕτη καθίσταται ἀναγκαία διότι δίδεται εἰς νέους σπουδάζοντας ἐν τοῖς ἐθνικοῖς πλοίοις καὶ ἐν Εὐρώπῃ τὴν ναυτικὴν, οἱ δὲ νέοι οὗτοι προπαρασκευάζονται διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ναυτικοῦ, μ' ὅλα ταῦτα ἡ ἐπιτροπὴ εὔχεται ὥςε ἡ Κυβέρνησις νὰ λαμβάνῃ πρόνοιαν διὰ νὰ προσλαμβάνωνται καὶ ἐκπαιδεύωνται πρὸς τὸν εἰρημένον σκοπὸν τοιοῦτοι νέοι, ὁποῖοι νὰ ἔχωσι τὰ συστατικὰ τῆς μαθήσεως καὶ τῆς μεταδόσεως αὐτῆς.

ΚΕΦ. Ζ'.
Ναυτοδικεῖον.

Τὸ Ναυτοδικεῖον θεωρεῖται ἀναγκαῖον ὡς δικάζον τὰ τῶν ἐν

ἐνεργείᾳ ναυτικῶν παραπτώματα· τούτου οὕτως ἔχοντος, ἀναγκαία καθίσταται καὶ ἡ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ δαπάνη ἐκ δρ. 18776: 60|00 καθ' ὃν αὕτη γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει ὀργανικῶν νόμων.

ΚΕΦ. Η'
Συντάξεις.

Τὸ ἐκ δραχ. 7600: 80|00 ποσὸν τῶν συντάξεων προτείνει ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἐλαττωθῇ κατὰ τὸ ἥμισυ, ἤτοι νὰ σημειωθῇ εἰς δραχ. 3800: 40|00 διὰ τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὴν ἔκθεσιν ὡς πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως λόγους, καὶ διότι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ δοθῇ πλέον τοῦ ὁρισθέντος εἰς τὴν εἰρημένην ἔκθεσιν χρόνου πίστωσις διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς συντάξεις ἐν γένει, ἀφοῦ δὲν εἰσηκούσθησαν αἱ κατὰ καιροὺς αἰτήσεις τῆς τε Βουλῆς καὶ Γερουσίας διὰ νὰ κανονισθῶσιν αἱ συντάξεις ἐν γένει δι' ὁριστικῶν νόμων.

ΚΕΦ. Θ'.
Προκαταβολαί.

Τὸ τῶν λεγομένων τούτων προκαταβολῶν κεφάλαιον ἐκ δραχ. 2000 ζητεῖται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς βοηθειαν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ναυαγούντων· σκοπὸς φιλανθρωπίας ἀπαιτεῖ καὶ τὴν παραδοχὴν τοῦ κεφαλαίου τούτου· προτείνει δὲ ἡ ἐπιτροπὴ νὰ παραδεχθῇ τὸ σῶμα τοῦτο ὥστε ὅταν ἐκ τοῦ κεφαλαίου τούτου δίδωται εἰς ἀνθρώπους ἐνδεεῖς νὰ μὴν ἐκβιάζωνται οὗτοι εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ οὕτερ λαμβάνουσι ποσοῦ, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας οἱ μὴ τοιοῦτοι πρέπει νὰ ἐκβιάζωνται εἰς τὴν ἐπιστροφήν· τὸ κεφάλαιον τοῦτο νὰ λάβῃ τὴν ὀνομασίαν « προκαταβολαὶ καὶ βοηθήματα ἐνδεῶν » προστιθεμένων μετὰ τὴν λέξιν « προκαταβολαὶ » ἀπέναντι τοῦ κεφαλαίου τούτου, καὶ τῶν λέξεων « βοηθήματα. »

Ὅθεν ὑπὸ τοὺς ἐκτεθέντας ὅρους συνίστησιν ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ, κατὰ πλειονοψηφίαν μὲν ἐπὶ ὅλων τῶν δαπανῶν, κατὰ μειονοψηφίαν δὲ ὡς πρὸς τὴν δαπάνην τῶν συντάξεων, τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου προϋπολογισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **14** Μαρτίου **1849**.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Π. Μοναστηριώτης — Ἰ. Α. Χατζόπουλος — Γ. Κ. Βελῆς
Κ. Δαρειώτης — Γ. Κονδύλης — Δ. Ὀρεινός
Σ. Χ. Στεφανόπουλος

Ὁ Εἰσηγητὴς Θ. Πετρινός.

Προκειμένου δὲ νὰ ἀναγνώσῃ μετὰ τοῦτο ὁ βουλευτὴς Ἀκαρνανίας Π. Μοναστηριώτης τὴν περὶ ἐκλογῆς τοῦ Γυθείου ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, παρετήρησέ τις ὅτι κατὰ τὸ 64 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος πᾶς βουλευτὴς διοριζόμενος εἰς ἔμμισθον ὑπηρεσίαν παύει τῶν βουλευτικῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Ἐπειδὴ δέ, ὡς μανθάνει, ὁ ἀνωτέρω βουλευτὴς διωρίσθη διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀρχονομίας, ἔπεται ὅτι ἀποβαίνει ἀμεροληπτέα ἡ βουλευτικὴ αὐτοῦ ἰδιότης. Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης διῆλθε τὰ κατὰ καιροὺς πρακτικὰ τῆς βουλῆς, ἵνα ἴδῃ ὁποίαν ἐδόθη ἄλλοτε λύσις εἰς τοιαῦτα ζητήματα, ἀλλ' ὡς παρετήρησεν ἐκτὸς ὑπουργικῶν τινων διορισμῶν δὲν ἔλυσεν ἡ βουλὴ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸ ζήτημα. Προτείνει λοιπὸν νὰ γίνῃ πρότερον ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου, ὡς ἔπραξεν ἡ βουλὴ καὶ ἄλλοτε ἐπὶ μιᾶς ἑκάστης ὁμοειδοῦς ὡς ἐγγίστα περιστάσεως.

Ἐπενεγκόντος δ' ἄλλου ὅτι ἂν καὶ τὸ ζήτημα εἶναι πρὸ πολλοῦ λελυμένον καὶ δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τῆς βουλευτικῆς ἰδιότητός του ὁ περὶ οὗ πρόκειται βουλευτής, περιπλέον ὅμως δὲν ἔλωκεν εἰσέτι τὸν ὅρκον τῆς νέας ὑπηρεσίας του, καὶ οὕτω δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἔτι ὑπάλληλος, διεβεβαίωσε καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ βουλευτής, ὅτι ἀληθῶς δὲν ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸν ὅρκον τῆς νέας ὑπηρεσίας του καὶ ἐπομένως χαίρει πλήρη τὰ βουλευτικὰ δικαιώματά του.

Πρὸς ταῦτα παρετήρησε τὸ προεδρεῖον ὅτι κατὰ τὸ μνησθὲν ἄρθρον τοῦ συντάγματος τῷ ὄντι πᾶς ὁ εἰς ἔμμισθον ὑπηρεσίαν διορισθεὶς βουλευτὴς παύει ἀμέσως τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων του, καὶ τότε μόνον ἀναλαμβάνει αὐτά, ὅταν ἐκλεχθῇ ἐκ νέου παρὰ τῆς ἐπαρχίας του. Ἐὰν δὲ παρουσιάσθη καὶ ἄλλοτε τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην πρέπει νὰ λυθῇ καὶ νὰ ὁρισθῇ ἐπιτηδες πρὸς τοῦτο ἡμέρα, καθ' ὅσον ὁ ῥηθεὶς βουλευτὴς ἦτο νομάρχης, ὅτε ἐξελέχθη παρὰ τῆς ἐπαρχίας του. Ἀφοῦ λοιπὸν τοῦτο καθίσταται ἀναντίῤῥητον, δὲν μένει ἤδη εἰμὴ νὰ λυθῇ ἐὰν ἔλαβε τὸν ὅρκον τῆς νέας ὑπηρεσίας του.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ὡς πάντες γνωρίζουσι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τις ὑπάλληλος, εἰμὴ ἀφοῦ δώσῃ τὸν ἀπαιτούμενον τῆς ὑπηρεσίας του ὅρκον. Ἀφοῦ δὲ ὁ ἴδιος διωμολόγησεν ὅτι δὲν ἔδωκεν ὅρκον, περιττὴ πᾶσα ἄλλη διαμφισβήτησις, ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ μόνον βουλευτής.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι τὸ 64 ἄρθρον λέγον α καὶ δεχόμενος αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν ο δὲν ἐννοεῖ ἄλλο εἰμὴ ὅτι θεωρεῖται

ὑπάλληλος, ἅμα ὁμολογήσῃ ὅτι δέχεται ταύτην καὶ κρατεῖ εἰς χεῖράς του τὸν διορισμόν. Ἀφοῦ δὲ ὁ ἀνωτέρω βουλευτὴς ὀλίγον πρότερον ἐδέχθη διὰ τὸν διορισμόν του τὰ συγχαρητήρια πολλῶν βουλευτῶν, ἕπεται ὅτι διωμολόγησε τὸν διορισμόν του. Διὸ συνίστησι νὰ ζητηθῶσι πληροφορίαι παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἂν ὁ ῥηθεὶς βουλευτὴς παρουσιάσθη χθὲς πρὸς αὐτὸν, ἂν ἔδωκεν ὅρκον ὑπηρεσίας κλπ. διότι, ὡς νομίζει ἀπὸ χθὲς ἀνέλαβεν ἐντελῶς τὰ νέα του χρέη.

Ἀντέλεξεν ὁ περὶ οὗ πρόκειται βουλευτὴς ὅτι κακῶς ἐπληροφορήθη τὰ κατ' αὐτὸν ὁ προαγορεύσας, ἐπειδὴ οὐ μόνον τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας δὲν ἔδωκεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν κοινοποίησιν ἔτι τοῦ ὑπουργείου ἔλαβεν. Ἡ διαβεβαίωσις τοῦ λοιπὸν αὐτὴ χχεν ὁ προαγορεύσας, ἀφοῦ καὶ πρότερον ἐπεβεβαίωσε τοῦτο.

Προσέθηκαν ἄλλοι ὅτι οἱουδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ συμφέρον, ὅπερ ἐπιδιώκουσιν οἱ προτείναντες τὰ ἐναντία, πρέπει νὰ παραστήσωσιν ὅτι διὰ τῆς γνώμης των ταύτης θέλουσι καθιερώσει ἀρχὴν ἀλαθῆ, αὐτοί, ἐὰν δὲν λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι δὲν ἐδόθη ὅρκος, οἱῶν ὑπουργός τις, θέλων νὰ ματαιώσῃ ἐφ' οἱουδήποτε νομοσχεδίου τὴν βουλευτικὴν ἐπίθεσιν τινῶν βουλευτῶν, διαβιβάζει ὅτι διώρισεν αὐτοὺς εἰς ὑπηρεσίαν, ἀποκλείονται οὕτω τοῦ ζητήματος καὶ κατορθώνει πληρέστατα τὸν σκοπόν του. Ἀκολούθως δὲ ἐξελέγχεται ὡς ψευδὴς ἡ τοῦ διορισμοῦ των ἰδέα.

Ἐνταῦθα δὲ προκειμένου νὰ ἐρωτηθῇ ἡ βουλὴ, ἐὰν μετὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἰδίου βουλευτοῦ, εἰπόντος ὅτι δὲν ὡρκίσθη εἰσέτι, οὐδ' ἔλαβε τὸν διορισμόν του, θεωρῇ τὴν περίστασιν ταύτην ὡς ζήτημα, παρετήρησέ τις ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθῇ τότε ἐπὶ μετὰ 24 ὥρας. Ἄλλος δὲ τις προσέθηκεν ὅτι καὶ κατὰ τὴν α περίοδον εἶχε παρουσιασθῇ τοιαύτη περίστασις, ὅτε ὁ νῦν πρωθυπουργὸς Κ. Κανάρης εἶχε διορισθῇ γερουσιαστὴς, ἡ δὲ βουλὴ ἀπεφήνατο ὅτι ἀρκεῖται εἰς τὴν περὶ τούτου ὁμολογίαν τοῦ ἰδίου. Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι ἐκτοτε λελυμένον καὶ δὲν εἶναι χρεία νὰ λυθῇ σήμερον.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι διὰ νὰ παύσῃ πᾶσα περὶ τούτου ἀμφισβήτησις, ἂς ἀναβληθῇ ἁπλῶς μόνον τὸ ζήτημα, καὶ ἂς ἀκολουθῇ ὁ ῥηθεὶς τὰ βουλευτικὰ ἔργα του, ἐωσοῦ εἰς ῥητὴν ἡμέραν λυθῇ τὸ ζήτημα, ἐὰν ἐξακολουθῇ ἔχων τὴν βουλευτικὴν ἰδιότητα ἢ πρέπει νὰ ὑποστῇ νέαν ἐκλογήν.

Συναινεσάσης δὲ τῆς βουλῆς, παρελθὼν ὁ ἀνωτέρω βουλευτὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου ἔχουσαν οὕτως·

«ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς πλειονοψηφίας ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Γυθείου.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Τὸ Τ'. τμῆμα τῆς Βουλῆς συνελθὸν σήμερον τὴν 15 Φεβρουαρίου τοῦ 1849 ἔτους ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ διεξῆλθε μετὰ προσοχῆς τὰ πρακτικὰ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Γυθείου, ἐνεργηθείσης πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ πρώην βουλευτοῦ αὐτῆς Κ. Τζανετάκη Γρηγοράκη, διορισθέντος Γερουσιαστοῦ.

Ἡ ἐπαρχία αὕτη συγκειται ἐκ πέντε δήμων: Γυθείου, Λαγείας, Κολοκυνθίου, Καρυουπόλεως καὶ Μαλευρίου.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ψηφοφόρων τῶν τεσσάρων δήμων, κατὰ τοὺς ὁριστικοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους (ἐξαιρουμένου τοῦ δήμου Λαγείας τοῦ ὁποίου ὁ ὁριστικὸς κατάλογος δὲν ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ φακέλλου τῆς ἐκλογῆς) ἀναβαίνει εἰς 4,593.

Προστιθεμένων δὲ εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον καὶ τῶν ψηφοφορησάντων εἰς τὸν δῆμον Λαγείας κατὰ τὸ πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας	711
Προκύπτει ὁλικὸν ποσὸν	5,304
Τὸ ὅλον τῶν ψηφοφορησάντων ἀναβαίνει εἰς	2,789
Εὑρέθησαν ἐντὸς τῶν καλπῶν καὶ ὑπεράριθμα ψηφοδέλτια	80
Τὸ ὅλον τῶν ψήφων κατὰ τὴν διαλογήν	2,869
Ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸ πρωτόκολλον τῆς διαλογῆς ἔλαβον	
Ὁ Ἰ. Α. Γρηγοράκης ψήφους	1,137
Ὁ Π. Δημητρακαράκος »	1,732
Ὁλικὸν ποσὸν ὡς ἀνωτέρω	2,869

Ἐντὸς τοῦ φακέλλου τῆς ἐκλογῆς ταύτης δὲν εὑρίσκονται τὰ πρὸ τῆς ψηφοφορίας ἀπαιτούμενα διάφορα ἔγγραφα πράξεων, ἐκθέσεων κλπ., κατὰ τὸ ἄρθρον 8 καὶ ἑπόμενα τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν νόμου. Ὑπάρχουσι μόνον τὰ πρακτικὰ τῶν ψηφοφοριῶν ἑκάστου δήμου, καὶ οἱ ὁριστικοὶ κατάλογοι τῶν τεσσάρων δήμων ἐκτὸς τοῦ τῆς Λαγείας, ὅστις ἐλλείπει.

Διὰ τοῦ νομαρχικοῦ προγράμματος τῆς 23 Δεκεμβρίου 1848 ὑπ' ἀριθ. 9,462, ὁρίζεται ἡ ἔναρξις τῆς ἐκλογῆς τὴν 2. Ἰανουαρίου 1849 καὶ ἡ λῆξις αὐτῆς τὴν 9 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Εἰς ὅλους τοὺς δήμους ἡ ψηφοφορία διήρκεσε τὰς 8 προσδιωρισμένας ἡμέρας μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι εἰς τοὺς δήμους Γυθείου, Μαλευρίου καὶ Κολοκυνθίου ἤρξατο τὴν 2. Ἰανουαρίου καὶ ἀπεπερατώθη τὴν 9 τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ πρόγραμμα, εἰς δὲ τὸν δῆμον Καρυουπόλεως ἤρξατο τὴν 3 Ἰανουαρίου καὶ ἀπεπερατώθη τὴν 10, καὶ εἰς τὸν δῆμον Λαγείας ἤρξατο τὴν 5 καὶ ἀπεπερατώθη τὴν 12.

Καθόσον ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς ταύτης ἐξάγεται, ἡ ψηφοφορία εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς δήμους τῆς ἐπαρχίας διεξήχθη ἐν πάσῃ τάξει καὶ ἡσυχίᾳ· οὐδεμία δὲ ἔνστασις κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἐνυπάρχει εἰς τὰ πρωτόκολλα τῆς ψηφοφορίας ἢ τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων· Ὑπάρχουσι μολαταῦτα αἱ ἑξῆς τυπικαὶ ἐλλείψεις.

Α'. Εἰς οὐδένὸς δήμου τὰ πρακτικὰ ἐνυπάρχει πρᾶξις ἐμφαίνουσα, ὅτι ἡ ἐνσφράγιστος παρὰ τοῦ διοικητοῦ κάλπη ἐσφραγίσθη ἐξ ὑπαρχῆς ἐφ' ὅλων τῶν γωνιῶν ὑπὸ τῆς ἐφορευούσης τὴν ψηφοφορίαν ἐπιτροπῆς κλπ. κατὰ τὸ ἄρθρ. 22 τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου· καὶ

Β'. Εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ δήμου Γυθείου παρατηρεῖται, ὅτι κατὰ τὰς 2 πρώτας ἡμέρας τῆς ψηφοφορίας προσυπεγράφετο ὁ δήμαρχος σύμφωνα μὲ τὸ προμνησθὲν ἄρθρον τοῦ νόμου. Τὴν 3 ἡμέραν ἀντ' αὐτοῦ ὡς κωλυομένου, φαίνεται ὑπογεγραμμένος ὁ Α'. πάρεδρος. Ἀκολούθως δὲ καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς ἡμέρας, δὲν φαίνεται προσυπογεγραμμένος οὔτε ὁ δήμαρχος οὔτε ὁ ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ,

Ἐπαρουσιάσθησαν ἐξωδίκως διάφοροι ἀναφοραὶ ὑπογεγραμμέναι ὑπό τινων δημάρχων, ὑπό τινων ἐκ τῶν μελῶν τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ ἄλλων πολιτῶν κατηγορούντων τὴν ἐκλογὴν ταύτην ὡς προϊὸν τῆς βίας καὶ τῶν παρανομιῶν, ἀλλ' ἐξ ὅλων αὐτῶν μία μόνον ἡ τοῦ δημάρχου Γυθείου χρονολογεῖται, τὴν 5 Ἰανουαρίου, ἤτοι ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ διαστήματος κατὰ τὸ ὁποῖον ἐνηργεῖτο ἡ ψηφοφορία κατὰ τὸ πρόγραμμα, καὶ αὕτη μόνη φαίνεται ἀπευθυνομένη πρὸς τὴν προϊσταμένην τῆς ἐπαρχίας διοικητικὴν ἀρχήν, τὸν ἔπαρχον. Ἅπασαι δὲ αἱ λοιπαὶ κατὰ τὴν ὁποίαν φέρουσι χρονολογίαν ἐγένοντο μετὰ τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων καὶ ἀποτείνονται ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Βουλήν.

Ἐκ τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς ὅλας τὰς ἀναφορὰς ταύτας ἐνστάσεων κυριώτεραι θεωροῦνται αἱ ἑξῆς.

Α'. Δὶν ἐσφραγίσθησαν, κατὰ τοὺς ἐνισταμένους, ἐκ νέου αἱ κάλπαι ὑπὸ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, δια νὰ ὑπάρχῃ ἀνοικτὸς ὁ δρόμος τῆς καταχρήσεως.

Β'. Ἀπεβλήθη διὰ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ὁ δήμαρχος Γυθείου, ὡς ἀναφέρει, ἐκ τοῦ καταστήματος, ὅπου ἐνηργεῖτο ἡ ψηφοφορία μετὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας, καὶ δὲν παρευρίθη κατὰ τὰς λοιπὰς ἡμέρας εἰς τὴν σφράγισιν καὶ ἀποσφράγισιν τῆς κάλπης.

Γ'. Πανταχοῦ, κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἐνισταμένους, οἱ ψηφοφόροι ἐπηρεάσθησαν ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως τῆς κυβερνήσεως καταχρωμένης τῆς ἐξουσίας αὐτῆς καὶ μεταχειριζομένης πᾶν θεμιτὸν καὶ ἀθέμιτον μέσον ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου Π. Δημητρακαράκου.

Δ'. Αἱ κάλπαι κατὰ τὰς ἐνστάσεις αὐτὰς παρεγεμίσθησαν μὲ νόθα ψηφοδέλτια ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου Π. Δημητρακαράκου, καὶ γενικῶς τὸ προκύψαν ἐκ τῆς ἐκλογῆς ταύτης ἀποτέλεσμα εἶναι προϊὸν τῶν παρανομιῶν καὶ τῆς εἰκονικότητος.

Ἐφ' ὅλων λοιπὸν τῶν προεκτεθεισῶν περιστάσεων τῆς προκειμένης ἐκλογῆς καὶ τῶν κατ' αὐτῆς παρουσιασθεισῶν

ἐξωδίκων ἐνστάσεων τὸ τμῆμα κατὰ πλειονοψηφίαν παρατηρεῖ.

Α. Περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἀπαιτουμένων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 καὶ ἐπόμενα τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου, πράξεων ἀρορωσῶν τὴν σύστασιν τῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν παραπόνων τῶν ὁρκωτικῶν δικαστηρίων κλπ. καὶ τὰς ἐργασίας αὐτῶν εὐδημία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, καθότι ἡ ἀλληλουχία τῶν μετὰ ταῦτα ἐκλογικῶν ἐργασιῶν ἐμφαίνει, ὅτι πάντα ταῦτα ἐνηργήθησαν ἐγκαίρως.

Β'. Ἡ ἔλλειψις τοῦ ὁριστικοῦ καταλόγου τοῦ δήμου Λαγείας δὲν δύναται εὐδόλως νὰ θεωρηθῇ οὐσιώδης ἀπέναντι τοῦ σωζομένου πρωτοκόλλου τῆς ψηφοφορίας, τὸ ὁποῖον εἶναι τακτικώτατον καὶ ἐμφαίνει τοὺς καθ' ἑκάστην ψηφοφορήσαντας, βεβαιούμενον διὰ τῶν ὑπογραφῶν τῶν μελῶν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ δημάρχου.

Γ'. Καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι αἱ ἐνσφράγιστοι παρὰ τοῦ διοικητοῦ κάλπαι δὲν ἐσφραγίσθησαν ἐκ νέου ὑπὸ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, διότι πρᾶξίς τις τοιαύτη δὲν φαίνεται προτεταγμένη εἰς τὰ πρακτικά, δὲν δύναται μολαταῦτα νὰ ὑπάρξῃ οὐδόλως δισταγμὸς, ὅτι αἱ κάλπαι διετηρήθησαν ἀσφαλεῖς ἐναντίον πάσης καταχρήσεως ἀπ' ἀρχῆς τῆς ψηφοφορίας μέχρι τέλους τῆς διαλογῆς, καθ' ὅσον μάλιστα καὶ ἅπαντα τὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, καὶ οἱ δήμαρχοι, καὶ διάφοροι παρευρισκόμενοι πολῖται, διὰ πράξεων καταχωρημένων εἰς τὰ ἐπίσημα τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλα ἐβεβαίουσι καθ' ἑκάστην ἐν τῷ διαστήματι τῶν ἀνωτέρω ἡμερῶν καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων, ὅτι αἱ κάλπαι διετηρήθησαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀσφαλεῖς, ὅτι αἱ σφραγῖδες ἦσαν πάντοτε ἀλύμαντοι, καὶ ὅτι οὐδ' ἁπλῆ ὑπόνοια ὑπῆρξε ποτὲ παραμικρᾶς καταχρήσεως.

Δ'. Ὅτι ἀπεβλήθη ὁ δήμαρχος τοῦ καταστήματος τῆς ἐκλογῆς μετὰ τρεῖς ἡμέρας τῆς ψηφοφορίας οὐδεμία παρουσιάζεται ἀπόδειξις. Μόνη δὲ ἡ ἀναφορὰ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἔπαρχον δὲν δύναται νὰ οὐδετερώσῃ τὰς πράξεις τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς μηδόλως μνημονευούσας τοιοῦτόν τι συμβεβηκός.

Ε'. Οὐδεμία παρουσιάζεται ἀπόδειξις, ὅτι οἱ ψηφοφόροι παρεβιάσθησαν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐκλογικοῦ των δικαιώματος ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἢ ὅτι παρεγεμίσθησαν αἱ κάλπαι μὲ νόθα ψηφοδέλτια. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα καὶ τὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ οἱ δήμαρχοι διὰ τῶν ὑπογραφῶν των εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἐκλογῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων μάλιστα καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπογραψάντων ἀκολούθως καὶ εἰς τὰς κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἐνστάσεις, καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ἀποτυχὼν ὑποψήφιος βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐνηργήθη ἐν πάσῃ τάξει, καὶ ὅτι οἱ διοικηταὶ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ἐξεπλήρωσαν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὸ χρέος των, διὰ τὸ ὁποῖον μάλιστα αἱ ἐφορευτικαὶ ἐπιτροπαὶ ἐξεδωκαν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ εὐχαριστήρια ἔγγραφα.

Ἑπομένως τὸ τμῆμα θεωροῦν ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὕτη διεξήχθη καθ' ὅλην τὴν τάξιν καὶ νομιμότητα, αἱ δὲ κατ' αὐτῆς ἐξωδίκως παρουσιασθεῖσαι, ὡς προείρηται, ἐνστάσεις εἰς οὐδεμίαν ἀπόδειξιν ἢ ἄλλην νόμιμον βάσιν στηρίζονται.

Θεωροῦν προσέτι ὅτι ὁ λαχὼν τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας Κ. Π. Δημητρακαράκος ἔχει τ' ἀπαιτούμενα ὑπὸ τοῦ νόμου προσόντα,

Γνωμοδοτεῖ κατὰ πλειονοψηφίαν

Ν' ἀποφασισθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς ὡς νομίμως διεξαχθεῖσα καὶ κῦρος ἔχουσα ἡ προκειμένη ἐκλογὴ τῆς ἐπαρχίας Γυθείου καὶ νὰ κηρυχθῇ νόμιμος βουλευτὴς αὐτῆς ὁ Κ. Π. Δημητρακαράκος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Μαρτίου 1849.

Ὁ εἰσηγητὴς Π. Μοναστηριώτης.»

Πρὸς δὲ, ἀνεγνώσθη ἐν ἐλλείψει εἰσηγητοῦ ὑπό τινος τῶν γραμματέων καὶ ἑτέρα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἀντίθετος ἔκθεσις, ἔχουσα οὕτως·

« ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς μειονοψηφίας τοῦ ς'. τμήματος ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου πρὸς τὴν βουλήν.

Κύριοι!

Τὸ ς'. τμῆμα τῆς βουλῆς, εἰς ὃ ἀνετέθη ἡ ἐξέλεγξις τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου, λαβὸν ὑπ' ὄψιν του ὅλα τὰ

ἀφορῶντα τὴν ἐκλογὴν ταύτην ἔγγραφα, ἀφοῦ ἐπεξειργάσθησαν προηγουμένως κατὰ τὸν κανονισμὸν ὑπὸ τριῶν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, καὶ σκεφθὲν ὡρίμως, εὑρέθη εἰς δυσχερεστάτην θέσιν. Ἡ μειονοψηφία ἑπομένως τοῦ τμήματος ὑποβάλλει εἰς τὴν βουλὴν τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις μετὰ τῆς γνωμοδοτήσεώς της, ἐφ' ὧν ἐπικαλεῖται τὴν σκέψιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ σώματος.

Πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τοῦ πρώην βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας Γυθείου Κυρίου Τσανετάκη Γρηγοράκη ὑποστρατήγου, διορισθέντος Γερουσιαστοῦ, ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 9.462 ἀπὸ 23 Δεκεμβρίου 1848 πρόγραμμα τῆς νομαρχίας Λακωνίας, δι' οὗ ἐτάχθη προθεσμία ὀκταήμερος, ἀπὸ τῆς 2 μέχρι τῆς ἐννάτης Ἰανουαρίου 1849 λογιζομένη, διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ψηφοφοριῶν εἰς τοὺς δήμους Γυθείου, Καρυουπόλεως, Μαλεσίνης, Κολοκυνθίου καὶ Ἀγγείας, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ ἐπαρχία.

Καὶ εἰς μὲν τὸν δῆμον Γυθείου τὸ ἐκλογικὸν πρωτόκολλον καταδεικνύει, ὅτι ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ συνῆλθε κατὰ τὰς ὁρισθείσας ἡμέρας εἰς τὸν προσδιορισθέντα ναὸν τῆς πρωτευούσης, ὅτι κατετέθησαν εἰς τὴν κάλπην 664 ψῆφοι, καὶ ὅτι ἡ κάλπη παρεδόθη πρὸς φύλαξιν εἰς τὸν παριστάμενον ταγματάρχην τῆς χωροφυλακῆς Κ. Κουτσογιαννόπουλον καὶ παρελαμβάνετο παρ' αὐτοῦ ἀλύμαντος· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει πρᾶξις τῆς ἐπιτροπῆς βεβαιοῦσα τὴν ἐξ ὑπαρχῆς σφράγισιν τῆς κάλπης ἐφ' ὅλων τῶν γωνιῶν· ὁ δὲ δήμαρχος φαίνεται παρασταθεὶς εἰς τὴν ψηφοφορίαν καὶ λαβὼν μέρος εἰς τὴν σφράγισιν καὶ ἀποσφράγισιν τῆς ὀπῆς μόνον κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας, καθ' ἃς ἔπεσαν 45 ψῆφοι· εἰς δὲ τὰς λοιπὰς δὲν ἀπαντᾶται ἡ νενομισμένη σύμπραξις αὐτοῦ, ἢ νομίμου ἀναπληρωτοῦ εἰς τὴν σφράγισιν καὶ ἀποσφράγισιν τῆς ὀπῆς. Ἐκ τῆς κάλπης ἐξήχθησαν ψηφοδέλτια 678, ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαβον ψήφους κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαλογῆς, ὁ μὲν Πέτρος Δημητρακαράκος 505, ὁ δὲ Ἰωάννης Α. Γρηγοράκης 173.

Οὐδεὶς περὶ τῆς ἀπραξίας τοῦ δημάρχου μνημονεύεται λόγος εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ψηφοφορίας, ὑπάρχει ὅμως ἀναφορὰ αὐτοῦ πρὸς τὸ ἐπαρχεῖον Γυθείου ὑπ' ἀριθμ. 879 καὶ χρονολογίαν 5 Ἰανουαρίου 1849, διὰ τῆς ὁποίας κατηγόρησε τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπὴν, ὡς μὴ θελήσασαν νὰ σφραγίσῃ ἐξ ὑπαρχῆς τὴν κάλπην κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ νόμου, οὐδ' ἐπιτρέψασαν τὴν σφράγισιν εἰς ψηφοφόρους ἀπαιτήσαντας τοῦτο, ὡς μὴ παραδεχθεῖσαν νὰ σημειωθῶσιν εἰς τὸ πρωτόκολλον αἱ παρουσιασθεῖσαι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ψηφοφορίας ἐνστάσεις τεσσάρων

ὀνομαστὶ ἀναφερομένων δημοτῶν, διαμαρτυρηθέντων ἐναντίον τῆς παραδοχῆς ψήφων διδομένων ἀπὸ ἀνηλίκους δημότας μὴ ψηφοφόρους καὶ ἐναντίον τῆς διὰ βιαίας ἀποβολῆς ἀποκλείσεως ἄλλων ἐχόντων τὰ νόμιμα προσόντα, ὡς ἀπεβάλοῦσαν αὐτὸν τὸν δήμαρχον διὰ τῆς χωροφυλακῆς ἀπὸ τὸ κατάστημα τῆς ψηφοφορίας μετὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας, περίστασις, ἐξ ἧς δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ ἐξασκήσῃ τὸ καθηκόν του ὡς πρὸς τὴν φρούρησιν καὶ ἀποσφράγισιν τῆς ὀπῆς τῆς κάλπης, ὡς ἀπεβάλοῦσαν ἐπίσης διὰ τῆς χωροφυλακῆς τὸν ψηφοφόρον Κωνσταντῖνον Μαγγιοράκον, καὶ τὸν δημοτικὸν ἀστυνόμον, παρισταμένους πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς ψηφοφορίας ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἀποπέμπουσαν ἐπίσης διὰ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως πάντα ψηφοφόρον ἀνήκοντα εἰς τὴν ἐναντίαν τοῦ ὑποψηφίου Πέτρου Δημητρακαράκου μερίδα, ἅλα δὲ ταῦτα πράξασαν τῇ συνδρομῇ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ παραγεμίσῃ μὲ νόθους ψήφους τὴν κάλπην, ὅπερ καὶ ἔπραξε μείνασα ἀνεπιτίμητος. Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ὁ ἔπαρχος Γυθείου Κ. Νικόλαος Νάκης ἐξέδωκε τὸ ὑπ' ἀριθμ. 298 ἀπὸ 8 Ἰανουαρίου 1849 ἐγγραφόν του πρὸς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπὴν, τὸ γράμμα καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ὁποίου ἐπαληθεύουσιν ὡς πράξεις λαβοῦσας χώραν πάσας τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας παρεκτροπὰς τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Εἰς τὸν δῆμον Καρυουπόλεως, ἡ περὶ κληρώσεως τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἔκθεσις, χρονολογουμένη τὴν 13 Αὐγούστου 1848, ἀναφέρει μὲν ὅτι ἡ πρᾶξις ἔγινετο ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ δημάρχου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν συνεδριάσει δημοσίᾳ ὡς διορίζει ῥητῶς ὁ νόμος, κατηγορεῖται δ' αὕτη καὶ ἄλλως ὡς παράνομος δι' ἀναφορᾶς τοῦ δημότου Θεοδώρου Μενενάκου, ὅστις ἀναφέρει, ὅτι πρὸ αὐτῆς εἶχεν ἐνεργηθῇ ἄλλη κλήρωσις, ἥτις ἀνέδειξε πρόεδρον τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τὸν Θεόδωρον Κατσάκον, καὶ μέλη τοὺς δημότας Σταυριανὸν Σακάκον, Βασίλειον Πουλάκον, Νικόλαον Βολαράκον, καὶ αὐτὸν τὸν ἀναφερόμενον Θεόδωρον Μενενάκον, καὶ ὅτι πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ προσωπικοῦ τούτου καὶ διὰ σκοπὸν δόλιον ἐνηργήθη δευτέρα κλήρωσις, τὰ ἐκ τῆς ὁποίας προκύψαντα μέλη ἄλλα, παρὰ τὰ ὡς ἀνωτέρω ἀναδειχθέντα διὰ τῆς πρώτης, προσεκλήθησαν καὶ ἐνήργησαν τὴν ψηφοφορίαν.

Κατὰ τὸ ἐκλογικὸν πρωτόκολλον ἡ ἐπιτροπὴ δὲν συνῆλθε πρὸς παραδοχὴν ψήφων κατὰ τὴν πρώτην τῆς ψηφοφορίας ἡμέραν, ἕνεκα, ὡς λέγει, τῆς ἀροδρότητος τοῦ χειμῶνος, κατὰ τὰς συνεδριάσεις δὲ τῶν λοιπῶν ἑπτὰ ἡμερῶν κατετέθησαν εἰς τὴν κάλπην ψῆφοι 382, καὶ ἐξήχθησαν ἐκ τῆς κάλπης ψηφοδέλτια

431, ἐξ ὧν ἔλαβον ψήφους κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαλογῆς ὁ μὲν Πέτρος Δημητρακαράκος 300, ὁ δὲ Ἰωάννης Α. Γρηγοράκης 131.

Ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος ἀναθεωρηθεὶς κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1848, καὶ ὁριστικὸς κηρυχθεὶς διὰ πράξεως τοῦ ὁρκωτικοῦ δικαστηρίου, περιέχει ἐκλογεῖς 1130, καὶ παρατηρεῖται ὅτι οἱ δυνάμενοι νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι ἠδύναντο νὰ προσέλθωσι πρὸς κατάθεσιν ψήφων εἰς τὴν κάλπην, ἂν ἡ προθεσμία τοῦ προγράμματος ἐρυλάττετο ἀκριβῶς, ἠ ἀνεπληροῦντο διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ ἄλλης ἡμέρας ἀντ' ἐκείνης, καθ' ἣν δὲν συνῆλθεν ἡ ἐπιτροπὴ, ἀριθμοῦνται εἰς 738.

Δύο ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς δι' ἀναφορᾶς των πρὸ τὴν Βουλὴν αἰτιῶνται τῶν τριῶν ἄλλων συναδελφῶν των, ὡς μεταχειρισθέντων κατ' αὐτῶν τὴν ἔνοπλον δύναμιν, καὶ μὴ ἐπιτρεψάντων αὐτοῖς νὰ ἐγγράψωσιν ἐνστάσεις κατὰ τῆς ψηφοφορίας εἰς τὸ ἐκλογικὸν πρωτόκολλον. Τοῦ ἐμποδίου τούτου ἐνδεῖξις δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀρχὴ τις πρὸς ἐγγραφὴν ἐνστάσεως, ἐμφαινομένη εἰς τὴν τελευταίαν πρᾶξιν τοῦ ἐκλογικοῦ πρωτοκόλλου, καὶ χαρακτηριζομένη διὰ τῶν λέξεων « κάμνω τὴν παρατήρησιν » ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς ὁποίας εἰκάζεται ὅτι ἐπηνέχθη ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς γραφῆς.

Ἀναφέρουσι πρὸς τούτοις τὰ εἰρημένα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, καθὼς καὶ ὁ δήμαρχος δι' ἑτέρας πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφορᾶς, ὅτι ἐψηφοφόρησαν 60 ἀνήλικες παῖδες μόλις δεκαπενταετεῖς, μὴ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον, ὅτι ἡ ἔνοπλος δύναμις παρέβαινε τὰ δικαιώματα τῶν δημοτῶν, ἀπειλοῦσα πάντα ἐναντίον τῆς μερίδος τοῦ ὑποψηφίου Πέτρου Δημητρακαράκου, καὶ ἐπιτρέπουσα εἰς ἑτεροδημότας φίλους του νὰ περιφέρωνται ἀπειλοῦντες, προτρέποντες, δωροδοκοῦντες, ὑποσχόμενοι βαθμοὺς καὶ ἀμοιβὰς, ἐνῷ ἀπεμάκρυνε τοῦ δήμου πάντα ἐναντίον τοῦ ὑποψηφίου τούτου ἑτεροδημότην, καὶ ὅτι ἕνεκα τῶν παραπάνω βιάσεων τούτων πολλοὶ ψηφοφόροι ἀνεχώρησαν, μὴ δυνηθέντες νὰ ἐξασκήσωσιν ἐλευθέρως τὰ δικαιώματά των.

Εἰς τὸν δῆμον Μαλευρίου, τὸ ἐκλογικὸν πρωτόκολλον παριστάνει, ὅτι ἐτηρήθη ἀκριβῶς ἡ ὀκταήμερος προθεσμία ὅτι ἡ κάλπη μετεφέρετο καὶ ἐφυλάττετο εἰς τὸ δημοτικὸν κατάστημα καὶ ὅτι ἐκ τῶν 1595 ψηφοφόρων, οἵτινες φαίνονται ὡς τοιοῦτοι ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸν ἐκλεκτικὸν κατάλογον, κατετέθησαν εἰς τὴν κάλπην ψῆφοι 716. ὅτι ἰσάριθμα ψηφοδέλτια ἐξήχθησαν κατὰ τὴν διαλογὴν, ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαβον ψήφους 540 ὁ Πέτρος

Δημητρακαράκος, καὶ 176 ὁ Ἰωάννης Α. Γρηγοράκης. Τὰ μέλη ὅμως τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς διὰ ἀναφορᾶς των πρὸς τὴν Βουλὴν ὑπὸ χρονολογίαν 23 Ἰανουαρίου 1849 κατηγοροῦσι τὴν ἐκλογὴν ὡς παραβιασθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ σταλείσης εἰς τὸν δῆμον ἐνόπλου δυνάμεως, ἥτις ἐνισχυομένη ἀπὸ τὸν πρόεδρον, συναινοῦντα εἰς τὰς θελήσεις της, διετήρει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν της τὴν κάλπην, καὶ προσήγαγεν 170 παῖδας ἀνηλίκους ἀπὸ 5—8 ἐτῶν εἰς τὸ κατάστημα τῆς ἐκλογῆς, παρὰ τῶν ὁποίων ἐδόθησαν καὶ εἰσήχθησαν εἰς τὴν κάλπην ἰσάριθμα ψηφοδέλτια. Τὰ ὀνόματα τῶν ἀνηλίκων τούτων μνημονεύονται ῥητῶς εἰς τὴν ἀναφοράν, καὶ κατηγορεῖται συνήθως ἡ ἔνοπλος δύναμις ὡς ἐμποδίσασα βιαίως τὴν ἐγγραφὴν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὸ ἐκλεκτικὸν πρωτόκολλον.

Ὁ ἐκλογικὸς τοῦ δήμου κατάλογος φαίνεται μὲν ὑπογεγραμμένος ὑπὸ χρονολογίαν 8 Ἰουλίου 1847 ἀπὸ τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον, ἀλλ' οὐδεμία πρᾶξις ὑπάρχει ἐπ' αὐτοῦ περὶ τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀναθεωρήσεώς του, ἥτις ἔπρεπε νὰ γείνῃ κατὰ τὸν νόμον.

Εἰς τὸν δῆμον Κολοκυνθίου ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος, ἀναθεωρηθεὶς κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1848 ἔτους, παριστάνει ὡς ἔχοντας δικαίωμα ψήφου 945 δημότας, ἐκ τούτων κατετέθησαν ψῆφοι κατὰ τὴν ὀκταήμερον προθεσμίαν τοῦ προγράμματος ἀκριβῶς τηρηθεῖσαν 316 ἰσαρίθμων δὲ ψηφοδελτίων ἐξαχθέντων ἀπὸ τὴν κάλπην, ἔλαβον ἐξ αὐτῶν ψήφους 230 ὁ Ἰωάννης Α. Γρηγοράκης καὶ 86 ὁ Πέτρος Δημητρακαράκος· καὶ ὁ δήμαρχος τοῦ δήμου τούτου κατηγορεῖ τὴν ἐκλογὴν ὡς παραβιασθεῖσαν, ἐκθέτων ὅτι ἡ ἔνοπλος δύναμις, ὁδηγουμένη ὑπὸ τοῦ Ταγματάρχου Κ. Κουτσογιαννοπούλου, ἐνῷ ἐπέτρεπε τὴν ἀπὸ δήμου εἰς δῆμον περιδρομὴν τῶν φίλων τοῦ ὑποψηφίου Δημητρακαράκου, καὶ τοὺς ἐνίσχυε πασιφανῶς καὶ σκανδαλωδῶς εἰς τὰς ἐνεργείας των διέταξε προφορικῶς καὶ δι' ἀπειλῆς βαρείας τοὺς στενοὺς συγγενεῖς τοῦ ἐναντίου ὑποψηφίου Ἰωάννου Γρηγοράκη νὰ μὴν ἐξέλθωσιν εἰς δῆμόν τινα· ὅτι ἐπέτρεψεν ὡσαύτως καὶ ἐνίσχυσε διὰ τῆς συνοδίας τοῦ ὑπομοιράρχου Κάππα τὴν συνδρομὴν τοῦ Γερμανοῦ Μαυρομιχάλου, μετὰ 150 ἐνόπλων εἰς τοὺς δήμους Κολοκυνθίου καὶ Λαγγείας, καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν βίαν τῶν ἀπειλῶν, τῶν δαρμῶν καὶ τῶν καταλυμάτων, οἱ μὲν ὑπεχρεοῦντο νὰ δίδωσι ψῆφους ἀπαδούσας εἰς τὴν θελησίν των, οἱ δὲ ἀπεμακρύνοντο τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος· εἰς ταῦτα δὲ προστίθησιν ὁλόκληρος ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ δι' ἑτέρας πρὸς τὴν Βουλὴν

ἀναφορᾶς ὅτι τὰ πρακτικὰ τῆς ψηφοφορίας μετὰ τῆς κάλπης τὴ ἀφηρέθησαν ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς καὶ μετηνέχθησαν ἄνευ τῆς συνοδίας της εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἔνθα μὴ θέλουσα μετὰ τὰς παρανομίας ταύτας νὰ προσέλθῃ, ἀπέχθη διὰ τῆς βίας.

Εἰς τὸν δῆμον Λαγγείας, ἐκλογικὸς κατάλογος δὲν εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν πρακτικῶν. Κατὰ τὰς πρώτας τρεῖς ἡμέρας τὰς διὰ τοῦ Νομαρχικοῦ προγράμματος ὁρισθείσας, ψηφοφορία δὲν ἐνηργήθη, οὐδὲ φαίνονται εἰς τὸ πρωτόκολλον οἱ λόγοι, δι' οὓς δὲν συνῆλθεν ἡ ἐπιτροπή. Ἤρξατο δὲ κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἤτοι τὴν 5 Ἰανουαρίου, καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς 12 τοῦ αὐτοῦ ὀκτὼ κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, καθ' ἃς ἐδόθησαν 711 ψῆφοι· ἐξαχθέντων δ' ἐκ τῆς κάλπης ψηφοδελτίων 728, ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαλογῆς ὁ μὲν Ἰωάννης Α. Γρηγοράκης ψήφους 427, ὁ δὲ Πέτρος Δημητρακαράκος 301. Καὶ ἐνταῦθα ὅ τε δήμαρχος καὶ τρία μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἐν οἷς καὶ ὁ πρόεδρος, κατηγοροῦσι δι' ἀναφορῶν των τὴν ἐκλογὴν ὡς παραβιασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Μαυρομιχάλου περιτρέξαντος μετὰ 150 ἐνόπλων ἐκ τῆς γειτονικῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου καὶ ὑπὸ τὴν συνοδίαν χωροφυλάκων καὶ ὁρφυλάκων, ὡς καὶ ἀπὸ τὰς παρανόμους ἐπεμβάσεις τῆς χωροφυλακῆς, ἥτις καὶ τὴν ψηφηφορίαν διεύθυνεν ὅπως ἤθελεν, ἐκβιάζουσα τοὺς ἀναφερομένους νὰ παρίστανται μόνον ὡς ἁπλοῖ θεαταί, καὶ τὴν κάλπην αὐτογνωμόνως κρατοῦσα εἰς τὴν ἐξουσίαν της μετέφερεν αὐτὴν εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἀπαγαγοῦσα καὶ τὰ ἀναφερόμενα μέλη χωρὶς νὰ τοῖς ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπιτήρησιν κτλ.

Ταῦτα ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα τῆς ψηφοφορίας τῶν δήμων.

Οὐσιώδη δὲ περιστατικὰ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς διαλογῆς ἀναφέρονται εἰς τὰς ἐνστάσεις τὰ ἀκόλουθα. Ὅτι ὁ Ταγματάρχης τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὁ ἔπαρχος Γυθείου μεταγαγόντες διὰ τῆς βίας εἰς τὸν ναὸν τῆς πρωτευούσης τὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, ὅσων διὰ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως καὶ ἄνευ τῆς συνοδίας τῆς ἐπιτροπῆς εἶχον μεταφέρει τὰς κάλπας, ἐπέβαλον εἰς τὴν πλειονοψηφίαν πρόεδρον ἐκ τῆς μειονοψηφίας καὶ ἐνήργησαν τὴν διαλογὴν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, εἰς μόνον τὸν ὑποψήφιον Δημητρακαράκον καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἐπιτρέποντες τὴν εἴσοδον, ὅτι τοὺς κατηνάγκασαν νὰ βεβαιώσωσι τὸ ἐξαχθὲν ἀποτέλεσμα καὶ νὰ ὑπογράψωσιν ἄκοντες εὐχαριστήριον ἔγγραφον πρὸς τὸν ταγματάρχην περὶ τῆς καλῆς του δίθεν διαγωγῆς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς· ὕβρεις, ἀπειλαὶ φυλακίσεως, διαταγαὶ μεταγωγῆς εἰς τὸν στρατῶνα, καὶ ἄλλα βίαια μέσα

ὑπεχρέωσαν τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν νὰ ὑπογράψωσι τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐνστάσεις, αἵτινες φέρουσι βεβαιωμένας τὰς ὑπογραφὰς 14 μελῶν τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν δημάρχων.

Τὸ ἐξαγόμενον τοῦτο τῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς καὶ τῶν ἐνστάσεων ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ἡ μειονοψηφία τοῦ τμήματος, καὶ παραδεχομένη ὡς βάσιμον καὶ ἰσχυρὰν τὴν μαρτυρίαν τῆς πλειονοψηφίας τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν δημάρχων τῆς ἐπαρχίας, περὶ τῶν καταπραχθεισῶν παραβιάσεων καὶ παρανομιῶν, τὴν ἀπόδειξιν τῶν ὁποίων πρὸς τὴν ἀλληλουχίαν τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθεισῶν περιστάσεων ἐνισχύει καὶ αὐτὴ ἡ ἐναντίον τῆς τάξεως καὶ τῶν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διατεταγμένων ἀπαίτησις καὶ ἀποδοχὴ εὐχαριστηρίου ἐγγράφου πρὸς τὴν ἔνοπλον δύναμιν. Θεωροῦσα ὅτι αἱ περὶ παραβιάσεων καὶ εἰκονικῆς ψηφοφορίας εἰς τὸν δῆμον Γυθείου αἰτιάσεις τοῦ δημάρχου ἐπαληθεύονται καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἔπαρχον, ὅστις, ἐνεργουμένης εἰς τὴν ἕδραν του τῆς ψηφοφορίας, ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐφορᾷ καὶ νὰ γνωρίζῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὰ διατρέξαντα, καὶ ἐννοεῖται ὅτι ἐν γνώσει τῆς ἀληθείας κατεμάρτυρε διὰ τοῦ ἐγγράφου του τῆς ἐπιτροπῆς ὡς παρεκτρεπομένης· ἡ μὴ σύμπραξις δὲ τοῦ δημάρχου εἰς τὴν σφράγισιν καὶ ἀποσφράγισιν τῆς ὑπῆς εἶναι ἔλλειψις οὐσιώδης διατυπώσεως νομίμου, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἐνισχύονται τὰ περὶ παρανόμου εἰσαγωγῆς ψηφοδελτίων λεχθέντα. Ὅτι ἡ μὴ τήρησις τῆς προθεσμίας εἰς τὸν δῆμον Καρυουπόλεως εἶναι ἔλλειψις οὐσιώδης, ἐπιφέρουσα ἀναντιλέκτως τὴν ἀκύρωσιν, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν μὴ ψηφορηησάντων ἐκλογέων τοῦ καταλόγου ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς· ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν δύναται νὰ ὑπαχθῇ καὶ ἡ ψηφοφορία τοῦ δήμου Λαγείας, ἀφ' οὗ καὶ εἰς ταῦτον δὲν ἐτηρήθησαν αἱ τρεῖς πρῶται ἡμέραι τοῦ νομαρχιακοῦ προγράμματος, ἡ ἀντικατάστασις δ' αὐτῶν διὰ τῶν ἀκολούθων δὲν ἔγεινε κατὰ νόμον διὰ νέου προγράμματος τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς· Ὅτι ἐνῷ οἱ πέντε δῆμοι τῆς ἐπαρχίας κατὰ τοὺς ἀπογραφικοὺς πίνακας τοῦ 1848 ἔτους παρεχουσι πληθυσμὸν ψυχῶν 11592, οἱ τέσσαρες εὑρεθέντες εἰς τὰ πρακτικὰ ἐκλεκτικοὶ καταλογοι παριστάνουσιν ἐκλογεῖς 4815, προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν 711 ψηφορηησάντων εἰς τὸν δῆμον Λαγείας κατὰ τὸ ἐκλογικὸν πρωτόκολλον, ἀποτελεῖται ὁ ἀριθμὸς τῶν 5526, ὅστις ὑπερβαίνει κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ ἐπέκεινα τὴν γνωστὴν ἀναλογίαν τῶν ἐκλογέων πρὸς τὸν πληθυσμὸν, ὥστε ἡ ἐλαχί-

στη δὲν μένει ἀμφιβολία ὅτι οἱ ἀνήλικες καὶ ἴσως ὅλοι οἱ ἄῤῥενες πάσης ἡλικίας συμπεριελήφθησαν παρανόμως εἰς τοὺς καταλόγους, ἀπὸ τοιοῦτον δὲ χαρακτηρισμὸν προσώπων ὡς ἐκλογέων δὲν δύναται νὰ προκύψῃ νόμιμον ἀποτέλεσμα ἐκλογῆς. Καὶ παρατηροῦσα τέλος, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς μεθοδικῶς περιβεβλημένον μὲ τὰς ἐγγυήσεις ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἐπιζητεῖ ὁ νόμος, δὲν εἶναι πρωτίστως ἐλευθέρας ἀπαραβιάστου θελήσεως τῶν καθαρῶς νομίμων ἐκλογέων τῆς ἐπαρχίας,

Γνωμοδοτεῖ

Α') Ν' ἀκυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ καὶ τῶν πέντε δήμων τῆς ἐπαρχίας Γυθείου, καὶ νὰ διαταχθῇ ἡ ἐπανάληψις, ἀφ' οὗ προηγηθῇ ἡ σύνταξις νέων καταλόγων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου.

Β') Ἐν περιπτώσει δ' ἀμφιβολίας τινὸς ὡς πρὸς τὸ ἀξιόχρεων τῶν κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἀποδείξεων, νὰ διαταχθῇ ἡ περαιτέρω ἀπόδειξις εἴτε δι' ἀποστολῆς μιᾶς πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν, εἴτε δι' ἄλλων ὑπαλλήλων διοικητικῶν τε καὶ δικαστικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Μαρτίου 1849.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Σ. Ν. Βαλέττας,	Μ. Χατζημελέτης,
Εὐστ. Οἰκονόμου,	Α. Δημητρίου,
Α. Καστανᾶς,	Μαθ. Πρωτοπαππᾶς. »

Παρελθὼν δὲ καὶ ὁ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Τσαλακώστα περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς εἰσηγητὴς, ἀνέγνω ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῆς ἔχουσαν οὕτως.

« Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς προτάσεως νομοσχεδίου ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ Μεγαρίδος Κυρίου Ν. Τσαλακώστα, περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς.

Πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἡ ἐπιτροπή σας, Κύριοι, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τοῦ κυρίου Τσαλακώστα βουλευτοῦ Μεγαρίδος πρότασιν νομοσχεδίου περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, ἐθεώρησεν μετὰ πλείστης προσοχῆς τὴν ἀξίαν αὐτοῦ τοῦ σπουδαίου ἀντικειμένου. Εἰς νόμος εἶναι ἀναγκαῖος πάντοτε νὰ ἐξασφαλίζῃ τὰ πραγματικὰ δικαιώματα τοῦ στρατιώτου· ἡ τήρησις τῆς δικαιοσύνης, ἡ ἱκανοποίησις τῆς ἀνδρίας, τῆς ἀγχινοίας, τῆς πολυχρονίου

δουλεύσεως, τῆς φιλοτιμίας εἶναι τὸ μόνον ἐλατήριον τὸ ὁποῖον προάγει τὸν στρατόν, καὶ τὸ μόνον τὸ ἀνταμείβον τὸ πολύτιμον αἷμα τὸ ὁποῖον εὐγενῶς χύνει ὁ στρατιώτης ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἀναγκαῖος λοιπὸν καθίσταται αὐτὸς ὁ νόμος καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἔχουσαν αὐτόν, ἢ ὅμοιον μὲ αὐτὸν καὶ τὰ ἄλλα τὰ εὐνομούμενα ἔθνη, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τὸν συνιστᾷ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς Βουλῆς μὲ τὰς ἑπομένας τροποποιήσεις.

Α'. Διαγράφεται ὁ τίτλος *τμῆμα Α'. ὑπαξιωματικοί*· οἱ τίτλοι δὲν εἶναι ἀναγκαῖοι οὐδὲ ἡ γενομένη διαίρεσις· ὁ νόμος εἶναι ὅλος μία σειρὰ διατάξεων, οὕτως ἔχει ὁ γαλλικὸς νόμος, ἐξ' οὗ εἶναι ἐρανισμένον καὶ αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον.

Β'. Εἰς τὸ 1. ἄρθρον ἐξαλείφεται ἡ λέξις *καὶ διαρκῶς*, ὡς περιττὴ ἀφοῦ ὑπάρχῃ ἡ λέξις ἐν ἐνεργείᾳ· ἄλλως ὁ στρατιώτης δὲν πρέπει νὰ χάνῃ τὸ πολύτιμον δικαίωμα καὶ τῆς ἐκ διαλειμμάτων τυχὸν ὑπηρεσίας του, ἂν περιστάσεις τὸν διακόπτωσιν εἰς τὴν ἐξακολούθησίν της.

Γ'. Εἰς τὸ ἄρθρον 3 ἀφαιρεῖται ἡ λέξις *ἢ σιτιστὴς*, τὸ στάδιον τοῦ σιτιστοῦ εἶναι ἄλλο, δὲν εἶναι ὡς τὸ τῶν μαχίμων, καὶ ἐκεῖ ἔχει τὴν σειράν τῆς προαγωγῆς του, ὅθεν δὲν πρέπει νὰ ἐμπεριλαμβάνηται ἐνταῦθα.

Δ'. Διαγράφεται ἐπίσης διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους εἰς τὸ ἄρθρον 4 ἡ λέξις *ἢ σιτιστὴς*, καὶ προστίθεται εἰς τὸ τέλος ἡ ἑξῆς περικοπὴ « καὶ δὲν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς διὰ τὸν βαθμὸν τοῦτον ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις· » αἱ ἐξετάσεις πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἔλεγχος ὁ ἐγγυώμενος τὴν ἀναγκαίαν προαγωγὴν τῶν ἀξίων παντὸς κλάδου ἀξιωματικῶν.

Ἡ πρώτη λέξις τοῦ Β'. §. αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου « θέλουν » διορθοῦται οὕτω « θέλουσι. »

Ε'. Παρεντίθεται ἐνταῦθα τὸ ἑξῆς ἄρθρον, λαμβάνον τὴν θέσιν τοῦ 5 ἄρθρου.

Ἄρθρ. 5. Οὐδεὶς προβιβάζεται λοχαγὸς, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ἓν τοὐλάχιστον ἔτος ὡς σιτιστὴς καὶ δὲν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς διὰ τὸν βαθμὸν τοῦτον ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις.

Ϛ'. Ἐπίσης διαγράφεται ὁ τίτλος « ἀξιωματικοί. »

Εἰς τὸ 5. ἄρθρον λαμβάνον τὴν θέσιν τοῦ 6 μετὰ τὴν λέξιν ἀνθυπολοχαγὸς εἰς τὴν ἀρχὴν προστίθενται αἱ λέξεις « ἀνθυπίλαρχος ἢ καταλυματίας » διὰ νὰ συμπεριλαμβάνωνται συγχρόνως ὡς ἄλλων μὲν τάξεων ἀντιστοιχοῦντες δὲ κατὰ βαθμὸν καὶ οὗτοι.

Ἐν αὐτῷ τῷ ἄρθρῳ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθυποπολοχαγοῦ τροποποιεῖται ἀντὶ τῶν 20 εἰς 18 ἐτῶν, ὅπως τοὐλάχιστον προσδιώρισαν αὐτὴν καὶ οἱ Γάλλοι· εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ κλίμα εἶναι θερμότερον, καὶ εἰς αὐτὴν ἀνεδείχθησαν καὶ πάλαι καὶ τώρα εἰς νεωτάτην ἡλικίαν ἔνδοξοι στρατηγοί.

Εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον § Β'. τροποποιεῖται ὁ προσδιορισμὸς τῶν δύο ἐτῶν εἰς ἓν, καὶ προστίθεται μετὰ τὴν λέξιν *ἀνθυπασπιστὴς* καὶ ἡ λέξις *ἢ λογιστὴς*· ὁ ἀνθυπολοχαγὸς, φέρων τὴν στολὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ, διαφέρων δὲ μεγάλως ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν δὲν δύναται ἐπὶ δύο ἔτη ν' ἀνθέξῃ.

Ζ'. Τὸ ἄρθρον 6 λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ 7 εἰς αὐτὸ μετὰ τὴν λέξιν *ὑπολοχαγὸς* προστίθενται αἱ λέξεις *ἐπίλαρχος ἢ καταλυματίας*, διὰ νὰ διατηρῆται ἡ σειρά.

Η. Πρὸς διατήρησιν τῆς αὐτῆς σειρᾶς καὶ διὰ συνέχειαν τῆς παραδεδεγμένης ἀρχῆς τῶν ἐξετάσεων, τὸ ἄρθρον 7 λαμβάνον τὴν θέσιν τοῦ 8 ἄρθρου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως·

Ἄρθρ. 8. « Λοχαγὸς, ἔπαρχος ἢ καταλυματίας δὲν προβιβάζεται τις ἂν δὲν διέλθῃ τριετῆ ὑπηρεσίαν εἰς τὸν ἀμέσως προηγούμενον βαθμόν του καὶ ἂν δὲν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς διὰ τὸν προβιβασμόν του ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις. »

Θ'. Τὸ ἄρθρον 8 λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ 9· εἰς αὐτὸ διὰ τὸν λόγων τῆς αὐτῆς σειρᾶς μετὰ τὴν λέξιν *ταγματάρχης* προστίθενται καὶ αἱ λέξεις *μοίραρχος ἢ ὑπεπιμελητής*.

Ι'. Εἰς τὸ ἄρθρον 9 λαμβάνον τὴν σειρὰν τοῦ 10 προστίθενται μετὰ μὲν τὴν λέξιν *ἀντισυνταγματάρχης* ἡ λέξις *ἢ ἐπιμελητὴς*, καὶ εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν λέξιν *ὡς ταγματάρχης* ἡ λέξις, *ἢ ἐπιμελητὴς*.

ΙΑ'. Εἰς τὸ ἄρθρον 10 γινόμενον 11 προστίθεται εἰς τὸ τέλος ἡ ἑξῆς περικοπὴ « καὶ δὲν ἔδωκε τρανὰ δείγματα τῆς ἀγχινοίας καὶ στρατηγηματικότητός του.

ΙΒ'. Τὸ ἄρθρον 11 γίνεται 12.

ΙΓ'. Διαγράφεται ὁ τίτλος « κανόνες καὶ δικαιώματα προβιβασμῶν » διὰ τοὺς εἰς τὴν ἀρχὴν ἐξηγηθέντας λόγους.

ΙΔ'. Παρεντίθεται ἐνταῦθα τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 13· « τὰ δύο τρίτα τῶν χρεωουσῶν θέσεων ἀνθυπασπιστῶν ἢ λογιστῶν θέλουσι δίδεσθαι εἰς ὑπαξιωματικοὺς τῶν σωμάτων. »

ΙΕ'. Τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ νομοσχεδίου γινόμενον 14 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως. « Αἱ χρεώουσαι θέσεις ἀνθυπολοχαγῶν ἀνθυπιλάρχων ἢ ὑποκαταλυματιῶν θέλουσι συμπληροῦσθαι κατὰ μὲν τὸ ἥμισυ ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ἀμέσως εἰς αὐτὰς δικαίωμα προβιβασμοῦ τῶν σωμάτων, εὐδοκιμήσαντας δὲ εἰς τὰς ἐξετάσεις.

ὡς πρὸς δὲ τὸ ὑπόλοιπον ἀπὸ τοὺς ἐν ἀργίᾳ τοὺς ἔχοντας δικαίωμα νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς τάξεις τῆς ἐνεργείας. »

ΙΣ'. Τὰ ἄρθρα 13 καὶ 14 τοῦ νομοσχεδίου γίνονται 15 καὶ 16.

ΙΖ'. Εἰς τὸ 15 γινόμενον 17 ἐξαλείφεται ἡ τελευταία περικοπὴ αὕτη ἀλλὰ συνεπείᾳ τῆς εὐδοκιμήσεως εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ ὁλόκληρος ὁ ἑπόμενος παράγραφος. Τὸ δικαίωμα τοῦ Βασιλέως ὡς πρὸς τοὺς βαθμοὺς τοὺς ἀνωτέρους μένει ἀπεριόριστον, ὅπως ἔχει καὶ εἰς τὸν Γαλλικὸν νόμον.

ΙΗ'. Τὰ ἄρθρα 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 καὶ 23 ἔχοντα καλῶς, γίνονται ἄρθρα 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 καὶ 25.

ΙΘ'. Τὸ ἄρθρον 24 γινόμενον 26 μεταβάλλεται ὡς ἀκολούθως·

« Ἄρθρ. 26. Ἡ χωροφυλακὴ ὑπάγεται εἰς τὰς αὐτὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου. »

Κ'. Ἐξαλείφεται ὁ τίτλος « τμῆμα Β'. καὶ ἀξιωματικοὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ στρατοῦ. »

ΚΑ'. Εἰς τὸ ἄρθρον 25 γινόμενον 27 εἰς τὸν 1 § ἐξαλείφεται ἡ λέξις ἀνώτερος καὶ ἡ λέξις *συνταγματάρχην* γίνεται *ἀντισυνταγματάρχην* μὲ τὸν ὁποῖον ἀντιστοιχεῖ ὁ ἐπιμελητὴς ἁπλῶς, ἀνώτερος δὲ ἐπιμελητὴς δὲν ἀπαιτεῖται ἔτι εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΚΒ'. Εἰς τὸν 5 §. ἐξαλείφονται αἱ λέξεις *Α'. τάξεως* καθότι εἰς τοὺς βαθμοὺς αὐτοὺς τίτλοι πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως δὲν ὑπάρχουσι· λέγονται μόνον καταλυμασίαι ὑποκαταλυμασίαι καὶ καθεξῆς.

ΚΓ'. Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους εἰς τὸν 6 §. ἐξαλείφονται αἱ λέξεις « τῆς βίας. » καὶ ἀντικαθίστανται ἡ λέξις ὑποκαταλυμασίαι.

ΚΔ'. τὰ ἄρθρα 26 καὶ 27 γίνονται 28 καὶ 29.

Οὕτω τροποποιηθὲν συνιστᾶται εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς Βουλῆς.

Ἀθήνησι, τῇ 16 Μαρτίου 1849.

Ὁ Εἰσηγητὴς

Κλεομένης Οἰκονόμου.

Βουλευτὴς Αἰγιαλείας. »

Ἐγορηγήθη ἀκολούθως ὑπὸ τὸν ὅρον τριακονθήμερος ἄδεια ἀπουσίας πρὸς τοὺς βουλευτὰς ΚΚ. Κεχαγιᾶν, Λεντούδην, Καλογερᾶν καὶ Σακελλαριάδην.

Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ προέδρου ὅτι ὁ Κ. Α. Ῥαγκαβῆς ἐδωρήσατο εἰς τὴν τοῦ κοινοβουλίου βιβλιοθήκην ἓν σῶμα τοῦ παρ' αὐτοῦ φιλοπονηθέντος ἀξιολόγου συγγράμματος « ἑλληνικαὶ

ἀρχαιότητες » ἐπιγραφομένου, ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο νὰ δοθῇ πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους τοῦ προεδρείου εὐχαριστήριον ἔγγραφον κατ' ἰδίαν ἀπόρασίν της.

Ἀναγγελθέντος δ' ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ συζήτησις τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας, λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι ἐπανερχόμενος εἰς τὴν συζήτησιν τῆς προκειμένης ἐκλογῆς Μινώας, πρὶν ἡ ἔμβῃ εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, παρακαλεῖ ν' ἀρήσωσι πάντες πᾶσαν ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ σχηματίσματος συμπάθειαν, ἕως οὗ περαιωθῇ ἡ συζήτησις καὶ σχηματίσωσι τὴν ἀληθεστάτην πεποίθησιν των. Δὲν θέλει δὲ καταφύγει ἀγορεύων εἰς προλόγους ἢ ἐπιλόγους πομπώδεις, οὐδὲ θέλει πλανηθῇ ἢ πλανήσει ἄλλους μὲ προσθήκας μέλλοντος ὑψηλὰς, αἵτινες οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν κατὰ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως. Ἄλλως τε, καὶ ἡ περὶ αὐτῆς ἀπόρασις τῆς βουλῆς ἦτο δεῖγμα εἰλικρινείας, ἐξ αἰτήματος ἀδελφικοῦ καὶ γενναίου ὁρμηθὲν, τοῦ νὰ ἰδῇ τὴν ἐκλογὴν ταύτην κατὰ τὸν νόμον περαιωθεῖσαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε νὰ εὕρῃ τὴν βάσιν αὐτὴν τοῦ νόμου, ἐφ' ἧς νὰ στηριχθῇ ἀποφαινομένη. Ἐκ τούτου δὲ ὡς μέσον ἰσχυρὸν πλείας διαβεβαιώσεως ἔκρινε τὴν εἰς Μινώαν ἀποστολὴν ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας κύριον χρέος ἦτο νὰ διαβεβαιώσῃ τὴν βουλὴν περὶ τοῦ ἐπίσης πραγματικοῦ συναισισμοῦ τῶν Κρητῶν, ἐπειδὴ τοῦτο πρὸ πάντων ἀπαιτεῖ ὁ νόμος. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐξάγεται ὅτι ἡ βουλὴ δὲν δύναται νὰ παραβιάσῃ τὸν νόμον κατ' οὐδετέραν τῶν περιστάσεων, δηλ. οὔτε ὑπάρχοντος τοῦ ἀναγκαίου πληθυσμοῦ, νὰ ἀποβλίψῃ τὴν ἐκλογήν, οὔτε μὴ ὑπάρχοντος τούτου, νὰ τὴν παραδεχθῇ. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ὁ νόμος ὁρίζων τὰ περὶ τούτου, λέγει σαφέστατα ὅτι ὁ συναισισμὸς πρέπει νὰ ἦναι πραγματικὸς, ὅπερ δὲν σημαίνει ἄλλο, ἢ νὰ ἦναι προσωπικῶς συγκεκροτημένοι καὶ παρόντες ἐκεῖσε, ὡς πραγματικὴ εἶναι ἡ ἐντεῦθεν παρουσία τοσούτων βουλευτῶν, ὅσοι ἐν τῷ ὀνομαστικῷ καταλόγῳ σημειοῦνται. Δὲν πιστεύει δὲ ὅτι θέλει εὑρεθῇ τις, ὅστις εἴτε γραμματικῶς ἢ ἄλλως ἑρμηνεύων τὸν νόμον, θέλει δώσει ἄλλην ἐξήγησιν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ πραγματικοῦ συναισισμοῦ, ὡς δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ εἰπῇ τις ὅτι ἐνῷ αὐτὸς τὴν στιγμὴν ταύτην ἀγορεύει ἀπὸ τοῦ βήματος, εἶναι συγχρόνως παρὼν εἰς τὴν Μαντίνειαν, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ὑπερφυσικὸν καὶ ἀδύνατον. Οἱ Κρῆτες λοιπὸν, διὰ νὰ χαίρωσι τὸ παρὰ τοῦ νόμου χορηγούμενον αὐτοῖς δικαίωμα, ἔπρεπε νὰ ἦναι πραγματικῶς συνηθροισμένοι ἐν τῇ Μινώᾳ εἴτε ἐν ὑπαίθρῳ εἴτε εἰς καλύβας ἁπλῶς διατρίβοντες. Τοῦτο εἶναι

τὸ κύριον ζήτημα, καὶ ἂν ὁ ὅρος οὗτος ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν διετηρήθη, ἡ ἐκλογὴ δὲν ἔχει καλῶς καὶ πίπτει οἰκοθεν. Ὅτι δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ἐγνώρισε τὸν σκοπὸν τοῦτον τῆς ἀποστολῆς της ἐκ πρώτης ἀρχῆς τῆς ἐκθέσεώς της ἐμφαίνεται, διότι προοιμιάζουσα λέγει ὅτι ἐπεθεώρησε τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τοῦ συνοικισμοῦ. Ἂς ἴδωμεν δ' ἤδη ἐὰν ἐβεβαίωσε μετὰ τοῦτο ὅτι ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος τοῦ συνοικισμοῦ ἀριθμός. Καὶ λέγει μὲν ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι θέλει ἐκθέσει τὰ πράγματα μετὰ γεωμετρικῆς ἀκριβείας, καὶ ὅτι εὗρεν ἐκεῖ ἕνα δῆμον· ἀλλ' ὅτι εὗρε τὸν δῆμον Μινῴας οὐδεὶς ἀντιτείνει, ποῖον ὅμως ἀπόδειξιν ἔφερεν ὅτι ὁ συνοικισμὸς εἶναι πραγματικός; Δυστυχῶς δὲν ἔπραξεν ἄλλο τι, ἢ ἀντὶ ἔργων νὰ καταφύγῃ εἰς ἓν δημοτολόγιον, ὁ ἐστὶ ἀντὶ νὰ εὕρῃ ὄντα πραγματικά, ὑφιστάμενα, εὗρεν ἕνα κατάλογον παλαιόν, καὶ τοῦτον μᾶς ἐπαρουσίασεν ἀντὶ τῶν κατοίκων, λέγουσα ὅτι ὑπάρχουσιν **764** οἰκογένειαι· ἀλλ' ἡ προκειμένη ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἀντικρούεται ἀφ' ἑαυτῆς μόνης καὶ ἐξελέγχεται ἀντιφάσκουσα. Ἐπειδὴ ὅ,τι διὰ τοῦ καταλόγου αἰνίττεται ὡς πραγματικόν, αὐτὸ τοῦτο ἀνασκευάζεται μετ' ὀλίγον διὰ τῆς βεβαίας πραγματικότητος, διότι προγωροῦσα ἡ ἐπιτροπὴ, ἔλαθεν ἑαυτὴν εἰποῦσα ὅτι ἡ πόλις περιέχει **128** μόλις οἰκίας. Ἀλλὰ κολάζουσα, φαίνεται, τὴν ἔλλειψιν ταύτην, προσθέτει ὅτι δὲν ἀνήγειρον πάντες οἰκίας, ἐπειδὴ δὲν ἐχορηγήθησαν πρὸς αὐτοὺς τὰ ὑπὸ τοῦ ἔθνους ψηφισθέντα μέσα. Ἀλλὰ διατί λέγουσιν ὅτι δὲν ἐχορηγήθησαν τὰ μέσα ταῦτα; Μήπως δὲν ἐχορηγήθησαν καὶ ἄλλα μὲν πολλὰ βοηθήματα, καὶ **42,160** δραχ. εἰς μόνον **124** ἐξ αὐτῶν παρουσιασθέντας ὡς κατοίκους Μινῴας, οἵτινες ἀφοῦ ἔλαβον τὴν ποσότητα ταύτην, οὐδὲ κατῴκησαν ποσῶς εἰς τὸν δῆμον; Ποῦ εὑρίσκονται λοιπὸν οὗτοι; Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ των ἢ ἀλλαχοῦ; Ἔχουσιν οἰκίας ἢ πλανῶνται φερέοικοι, ἄστεγοι; Καὶ ἐὰν μὲν ἀπέκτησαν οἰκίας, διὰ τί νὰ μὴ τὰς ἀνεγείρωσιν εἰς Μινῴαν; Ἂν δὲ στερούμενοι στέγης, διάγωσιν ἀλλαχοῦ, μήπως δὲν πίπτῃ καὶ ἐκεῖ ὡς καὶ πανταχοῦ ὑετὸς καὶ χιόνες; Διὰ τί λοιπὸν νὰ μὴ συνοικισθῶσιν εἰς Μινῴαν, διὰ νὰ ἔχωσι κἂν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἴδιον βουλευτήν; Ἐὰν ὅμως δι' ἄλλας αἰτίας παρεκινήθησαν νὰ κατοικήσωσιν ἀλλαχοῦ, τί πταίει πρὸς αὐτοὺς ἡ πατρίς, ἢ πῶς δυνάμεθα διὰ τοῦτο νὰ θεωρήσωμεν πραγματικὸν τὸν συνοικισμόν, ἐνῷ καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος ὁρίζει ὅτι ἔχουσι τὸ δικαίωμα ἅμα σχηματίσαντες δῆμον, πόλιν, ἢ ἐπαρχίαν; Ἀλλ' ἡ ἔκθεσις ὑποστηρίζουσα ἔτι τὴν ὕπαρξιν τοῦ συνοικισμοῦ, λέγει ὅτι πάντες ἔκαμον τὴν ἐκεῖσε κτηματικὴν ἐγκατάστασίν των, ὅπερ ἐστὶ ἔλαβον τὰς γαίας των, ἐκαλλιέργησαν φυτείας, καὶ ἐγκατῳκήσαν κτηματικῶς. Ἡ ἔκθεσις ὅμως παρακατιοῦσα προσθέτει ὅτι ἐπειδὴ πάντες δὲν ἔλαβον γαίας ἐντὸς τοῦ δήμου, διατρίβουσιν ἀλλαχοῦ, ὅπου καὶ τὰ κτήματά των ὑπάρχουσιν. Ἀλλὰ τίς ἐξ ἡμῶν διατριβῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, δὲν ἔχει **15, 20** ὥρας μακρὰν τὰ κτήματά του, χωρὶς οὐδὲ νὰ παύσῃ τοῦ νὰ ἐπιβλέπῃ αὐτὰ, οὐδὲ νὰ βιασθῇ νὰ μεταφέρῃ τὴν διατριβήν του πλησίον των; Οὕτως ἄρα δὲν ἦτο δύσκολον καὶ εἰς αὐτοὺς νὰ διαμένωσι μὲν εἰς Μινῴαν, ἐκεῖθεν δὲ νὰ μεταβαίνωσιν εἰς Ἄρειαν, ἢ εἰς Ἄργος, διὰ νὰ καλλιεργῶσι τὰ κτήματά των. Ἀλλ' εἰς τὸν λόγον τοῦτον ἐπερειδομένη ἡ ἔκθεσις, λέγει ὅτι ἐκ τῶν **128** οἰκογενειῶν μόλις **58** διατελοῦσι πρὸς τὸ παρὸν εἰς Μινῴαν. Κατὰ τοῦτο δὲ τῷ ὄντι εὐγνωμονεῖ τὴν ἐπιτροπὴν, ἐπειδὴ ἀπέδειξεν ὅτι οὐ μόνον εἶχον δίκαιον εἰπόντες ἄλλοτε ὅτι **64** οἰκογένειαι διαμένουσιν εἰς Μινῴαν, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὰ μικρότερον διεβεβαίωσε τὸν ἀριθμὸν τούτων. Δὲν ἦτον δὲ ἀνάγκη νὰ κατοικῶσιν οἱ λοιποὶ εἰς Πρόνοιαν, Ἄργος, Κυβέρι, καὶ ἀλλαχοῦ, ἐπειδὴ, ὡς προεῖπεν, ἠδύναντο εἰς Μινῴαν διαμένοντες, νὰ ἔχωσι **2—3** ὥρας μακρὰν τὰς γαίας αὐτῶν. Τοῦτο ἦτον τὸ πνεῦμα τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως συγκεκροτημένης ὑπὸ τοσούτων ῥώτων καὶ γνώσεων, καὶ τοῦτο ἐνόουν διὰ τῆς λέξεως α σποράδην ᾖ οἱ τότε πλουσιοξούσιοι, οὐχὶ δὲ τὴν εἰς διάφορα μέρη ἐγκατάστασίν των. Ἐὰν δὲ παρατηρήσῃ τις εἰς ἐκεῖνα τὰ πρακτικὰ, θέλει ἴδει ὅτι πολυμαθής τις, καὶ διορατικὸς πλουσιοξούσιος εἶπεν ὅτι τότε μάλιστα ἐπαυξάνει ἡ μεταξὺ τῶν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκτὸς ὁμογενῶν πίστις, ὅταν οἱ παρ' ἡμῖν διαμένοντες ἀδελφοὶ μας συγχωνεύωνται εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τοῦ Κράτους. Καὶ εἶχε δίκαιον βεβαία, ἐπειδὴ **27** βουλευτὰς ἀπέστειλαν μέχρι τοῦδε ἐνταῦθα, εἰς Ἀθήνας, Μῆλον, Νάξον, Ναύπλιον, καὶ ἀλλαχοῦ ψηφοφοροῦντες. Καὶ ὅμως κατ' ἐπεικαστέραν ἔτι παραβίασιν ἀπορήνανται ἔτι ὅτι δύνανται νὰ ἐκλέγωσι καὶ ὅλως ἴδιον βουλευτὴν, ὅταν ἀποτελέσωσι δῆμον τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐλαχίστης ἐπαρχίας ἔχοντα. Ἀλλ' ἡ ἔκθεσις προσθέτει ὅτι ἐκτὸς τῶν εἰς τὰ παρακείμενα μέρη κατοικούντων, διατρίβουσιν ἄλλοι εἰς Κρανίδι, Πέτσας, Ἀθήνας κλπ. διὰ τὴν μὴ ἀνέγερσιν τῶν οἰκιῶν ὅλων, ἀλλ' ἐὰν τὸ ἐμπόδιον ἦτο τοῦτο, διὰ τί δὲν διέμειναν τοὐλάχιστον **128** οἰκογένειαι, ἐνῷ ὑπάρχουσιν ἰσάριθμοι εἰς τὸν δῆμον οἰκίαι καὶ

μόλις κατοικοῦσι 58, ὡς εἶπεν ἡ ἐπιτροπὴ, οἰκογένειαι; Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστοι, ἀντιρατικαὶ περιστάσεις, αἵτινες ἀδύνατον νὰ μὴ προκαλέσωσι πλήρη τὴν ἀποδοκιμασίαν τοῦ σώματος. Ἡ ἐπιτροπὴ ὅμως δὲν λέγει μόνον εἰς Ἀθήνας, προστίθησι δὲ τὴν λέξιν « καὶ ἀλλαχοῦ » διὰ νὰ μὴν εἰπῇ ἴσως ὅτι μετέβησαν καὶ διατρίβουσι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν Κρήτην. Ἀλλ' εἶχε κατὰ τοῦτο δίκαιον ἡ ἐπιτροπὴ, διότι ἀφοῦ ἐπλήξε τὸν πανηγυρικὸν αὐτῶν στέφανον, ἀφοῦ διεμαρτυρήθη ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν παθημάτων των, ἔπρεπε νὰ ἐκφύγῃ διὰ τῆς γενικῆς ταύτης λέξεως, διὰ νὰ μὴν εἰπῇ ὅτι τῶν μὲν ἐξ αὐτῶν ἡ διατριβὴ εἶναι ἄγνωστος, ἄλλοι δὲ μετέβησαν καὶ διατρίβουσιν εἰς Κρήτην. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἔκθεσις λέγει ὅτι οὐκ ὀλίγοι διαμένουσι καὶ εἰς τὸ Αἰγαῖον, εἶναι δὲ ἀληθὲς τοῦτο, καὶ ἐπιβεβαιοῖ ὅ,τι πρότερον εἶπεν, ὅτι δηλ. καὶ εἰς Μῆλον, καὶ εἰς Νάξον καὶ ἀλλαχοῦ μετέσχον τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Βαίνουσα δ' ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὰς πληροφορίας της ἐπιφέρει ὅτι οἱ δημόται Μινῴας, πιστοὶ εἰς τὰ δικαιώματά των, εἰς οὐδένα ἕτερον δῆμον δὲν ἐγγραφόρησαν ὅλως. Ἀλλ' ἡ βεβαίωσις αὕτη εἰς ποίας στηρίζεται ἀποδείξεις; ποίας ἐπιφέρουσι μαρτυρίας, ἢ εἶναι ἀπόδειξις μόνον τῆς πεποιθήσεως τῆς ἐπιτροπῆς; Ὑπενθυμίζει δὲ ὅτι καὶ εἰς τὰ δικαστήρια καὶ πανταχοῦ οὐδεὶς μάρτυς ἐξετάζεται, διὰ νὰ διηγηθῇ ὅ,τι θέλει, ἀλλ' ὁ ἀνακριτὴς ἀπαιτεῖ πολυτρόπως τοὺς λόγους, δι' ὧν δύναται νὰ πεισθῇ περὶ τῶν λεγομένων. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ἐκτὸς ἄλλων μερῶν, μόνον εἰς Ναύπλιον ἐγγραφόρησαν 30 δημόται Μινῴαι καὶ ὑπάρχει καὶ ὁ κατάλογος καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐγγεγραμμένα ἐκεῖσε. Ἐὰν δ' ἀντιτάξῃ ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι ἐπληροφορήθη ταῦτα παρὰ τῶν ἐν Μινῴᾳ Κρητῶν, ἐπιφέρει ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ, εἰς τὸ ἀνωτέρω δημοτολόγιον ἐγγεγραμμένοι, τὴν πλάκα ταύτην τοῦ Μωσέως, τοὺς ὁποίους παρεδέχθη ἐπίσης ὡς ὑπάρχοντας καὶ παρουσιάζει ἤδη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ὡς πραγματικὰ ἡ ἐπιτροπὴ, ἐνῷ δὲν ἀγνοεῖται ὅτι πλῆθος τοιούτων καταλόγων ἀπέρριψε μέχρι τοῦδε ἡ βουλή. Καὶ ἀληθῶς τίς συνέταξε τὸ δημοτολόγιον τοῦτο; Εἷς ἁπλοῦς δήμαρχος, ὁ δήμαρχος τῆς Μινῴας, καὶ ἕκαστος δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι οὐδ' εἷς τὸ γνήσιον τῶν ὑπογραφῶν δύναται νὰ πεισθῇ. Ἐπειδὴ τίς ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἐξιδιασμένου τούτου δημοτολογίου, ἢ τίς ἐπεβεβαίωσεν αὐτὸ συνταχθὲν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν δήμαρχον; Οὐδεὶς βέβαια. Εἶναι δὲ πασίγνωστον ἤδη ὅτι πολλοὶ τοιοῦτοι κατάλογοι 10000 πολλάκις ὀνόματα περιέχοντες,

ἐξηλέγχθησαν κύξημένοι κατὰ τὸ ἥμισυ, ἐπειδὴ καὶ πλῆθος ἀποβιωσάντων, καὶ πλῆθος ἀνηλίκων ἢ φανταστικῶν ὀνομάτων εἶχε σημειωθῇ εἰς αὐτούς, ὥστε δὲν πρέπει ἄνευ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐρεύνης νὰ παραδεχώμεθα ὡς ἀκριβεῖς τοὺς τοιούτους καταλόγους. Ἀπ' ἐναντίας δ' ἐὰν παρατηρήσωμεν τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν τῶν δήμων στατιστικὴν τὴν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀναρτημένην, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι μόλις 360 ψυχαὶ σημειοῦνται ὡς πραγματικῶς ὑπάρχουσαι εἰς Μινῴαν. Ἀλλὰ δ' ἔκθεσις ἀνωτάτης ἀρχῆς, τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου, ὁρίζει καθ' ἣν ἐποχὴν ἔμελλε νὰ παραχωρήσῃ πρὸς τοὺς Κρῆτας τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ψηφισθέντα κτήματα ὅτι μόλις φθάνουσιν οἱ συνοικισθέντες εἰς 64 οἰκογένειαι. Ἐπέρχονται δὲ μετὰ ταύτην δύω ἄλλαι ἐκθέσεις τοῦ τε νομάρχου καὶ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, αἵτινες καὶ τοι εἰς δύω ἀσχέτους κλάδους ἀνήκοντες, ὁμοφώνως διαβεβαιοῦσιν ὅτι 64 μόνον οἰκογένειαι ὑπάρχουσιν ἐν Μινῴᾳ συνωκισμέναι. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· ὅτε ὁ περὶ στρατολογίας πίναξ τοῦ 1848 συνετάχθη, περὶ τοῦ δήμου τούτου ἀναφέρων, λέγει ὅτι οὐδεὶς ἐλήφθη ἐξ αὐτοῦ νεοσύλλεκτος, ἐπειδὴ οὔτε εἰς δὲν ὑπῆρχεν, ἐλπίζεται δὲ μόνον νὰ στρατολογηθῇ κατὰ τὸ 1849 εἷς μόνος. Εἶναι δὲ πρὸς θεοῦ δυνατὸν 764 οἰκογένειαι νὰ μὴ παράγωσιν οὔτε ἕνα στρατεύσιμον; Τοῦτο βέβαια εἶναι ἀδύνατον, ἐκτὸς ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκεῖσε οὐδεὶς ἔχων 18 ἐτῶν ἡλικίαν, ἢ ὅτι ἐξέλιπε παρ' αὐτοῖς τὸ ἀνδρικὸν γένος. Ἀφοῦ λοιπὸν καὶ ἡ στατιστικὴ τῆς βουλῆς, καὶ ἡ ἐπίσημος ἔκθεσις τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ δύω ἄλλαι τοῦ τε νομάρχου καὶ ἐφόρου, καὶ αὐτὸς ὁ περὶ στρατολογίας πίναξ, ἐγγραφῶν μηδεμίαν ἔχον σχέσιν πρὸς τὰ ἐκλογικὰ, ὁμοφώνως διαβεβαιοῦσι τὴν σμικρότητα τοῦ ἐκεῖσε πληθυσμοῦ, πεποιθέναι ὅτι οὐδεὶς θέλει τολμήσει νὰ ψαύσῃ ἀπροθυμῶς τῶν ἀποδείξεων τούτων. ἐπειδὴ εἶναι ἀληθέστατα ἀκαταφάχτων, καὶ προφανεῖς. Τὸ μόνον δὲ ὅπερ δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν εἶναι ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται πραγματικῶς διὰ τὴν ἐκλογὴν βουλευτοῦ συνοικισμός. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο ἀπατῶνται, διότι τὸ 13 ἄρθρον τοῦ δημοτικοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι τότε μόνον δίδοται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, ὅταν ὁ συνοικισμὸς εἶναι πραγματικὸς καὶ ὡρίσταται. Ἀλλ' ἐὰν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν μακρυνθέντες ἐκ τῶν δήμων των, ἐπερύλαξαν τὸ δικαίωμα τοῦ δημότου, ποῦ εἶναι κἂν ἡ ἀπόδειξις αὕτη, ἢ μία μόνη ἀναφορὰ τοιαύτην κάμνουσα αἴτησιν; Ἀλλ' ἀνθ' ὅλων τούτων ἡ ἐπιτροπὴ λέγει ὅτι δὲν ἐξετάζει ἐὰν συμβαίνῃ μικρὰ παράβασις τύπου, διὰ νὰ

εὐκολυνθῇ μέγας σκοπός, ὑψηλόν τι μέλλον, τὸ ὁποῖον ἀνθρώπινος νοῦς δὲν δύναται νὰ συλλάβῃ. Δὲν πρόκειται ὅμως ἐνταῦθα, δὲν πρόκειται ἡ παραβίασις ἁπλοῦ τύπου, ἀλλ' ἡ καταπάτησις τοῦ θεμελιώδους ἡμῶν νόμου, αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος, καὶ πᾶσα ἐναντία ἀπόφασίς μας εἶναι ἀνίσχυρος καὶ δύναται ν' ἀναιρεθῇ. Ἐπειδὴ οὐδὲν ἄλλο εἶναι οἱ βουλευταὶ, ἢ ἁπλοῖ ἐντολεῖς τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου φύλακες καὶ ἐκτελεσταί. Ὅταν δ' οἱ ἐντολεῖς εἰς οἱανδήποτε περίστασιν παραβιάζωσι τὴν θέλησιν τῶν ἐντολέων, ἡ ἀπόφασίς των ἀναιρεῖται εἰς ὅλα τοῦ κόσμου τὰ δικαστήρια. Καὶ ὅμως ἂν ἡ λαμπρὰ, ἡ μεγάλη αὕτη ἰδέα δὲν ἦτον ἐνταῦθα ἀνύπαρκτος, μαρτύρεται τὴν συνείδησίν του ὅτι πρῶτος ἤθελε παραδεχθῇ τοῦ νόμου τὴν καταπάτησιν, ἐὰν δὲν ἠγνόει ὅτι αὐτοὶ οὗτοι ὑπὲρ ὧν γίνεται δὲν ἤθελον τὴν προσβάλει μετ' οὐ πολύ, ὡς ἄλλοτε ἔπραξαν τοῦτο. Ἐμμένει λοιπὸν διϊσχυριζόμενος ὅτι ἐκ τῶν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ληχθέντων δὲν ὑπάρχει τί τὸ ἀποδεικνύον ὅτι οἱ δημόται Μινῴας δὲν ἐψηροφόρησαν ἀλλαχοῦ, καὶ ἔπρεπε διὰ νὰ δικαιώσῃ τὴν ἀποχὴν αὐτῆς ἡ ἐπιτροπὴ, νὰ μὴ περιορισθῇ εἰς Μινῴαν, ἀλλὰ νὰ μεταβῇ καὶ εἰς Ἄργος καὶ εἰς Ναύπλιον κλπ. διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἐὰν ἐψηροφόρησαν ἢ ὄχι καὶ ἀλλαχοῦ. Δι' ὅλα ταῦτα συνίστησι ν' ἀποῤῥιφθῇ ὡς ἀνυπόστατος ἡ ἐκλογὴ τῆς Μινῴας, ἐπιφυλάττεται δὲ, ἂν ἦναι ἀνάγκη, νὰ λάβῃ τὸν λόγον καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου μέρους, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ περὶ προσώπου τῆς ἐκλογῆς ταύτης ζήτημα.

Ἀπαντῶν ἕτερος εἶπεν ὅτι, ἂν καὶ ὁ προαγορεύσας προοιμιαζόμενος ἀνέφερεν ὅτι οὔτε εἰς προλόγους, οὔτε εἰς ἐπιλόγους, οὔτε εἰς πλάνας, οὔτε εἰς ἰδέας θέλει περιστραφῆ, ὅμως εἰς πάντα ταῦτα περιεστράφη καὶ κατήντησεν ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ βήματος νὰ ὀνομάσῃ καὶ τὸ μέγα μέλλον τῆς Ἑλλάδος ἁπλοῦν ῥάσιμα. Ἀλλ' εἴμεθα εἰς τὴν παραμονὴν τῆς 25 Μαρτίου, καὶ ἡ περιπλάνησις, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ προκειμένη ἐκλογὴ ἐπὶ τοσοῦτον ἀναβληθεῖσα, ἐμελλεν ὡς φαίνεται νὰ χρησιμεύσῃ διὰ νὰ παρουσιασθῇ τελευταῖον εἰς τὴν βουλὴν κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς μεγάλης ταύτης ἡμέρας. Λς ῥάνῃ λοιπὸν μὲ δάκρυα καὶ ἄνθη ἡ βουλὴ τὰς σκιὰς τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐπαναστάσεως, αἵτινες περιίπτανται κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐντὸς τῆς αἰθούσης τοῦ βουλευτηρίου, καὶ ἡ πνοὴ τῶν ὁποίων ὡς ὁσμὴ εὐώδους θυμιάματος φαίνεται πληροῦσα τὸν περικυκλοῦντα ἡμᾶς ἀέρα. Τρεῖς μεγάλαι γενεαὶ συναπαντῶνται σήμερον ἐνταῦθα, ἡ ἀρχαία, ἡ τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἡ νέα ἡ κληρονομήσασα τὰς δάφνας τῶν δύο

πρώτων. Ἰδοὺ πόσον μεγάλη εἶναι ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ πόσον κρίσιμος καὶ σοβαρὰ ἡ θέσις, εἰς ἣν εὑρίσκεται ἡ βουλὴ σήμερον. Καθότι ὅσον καὶ ἂν ἤθελησεν ὁ προλαλήσας νὰ δώσῃ μορφὴν προσωπικότητος εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ μὴ τὸ ἀναγνωρίσῃ ὡς ἐθνικόν. Ἐνώπιον λοιπὸν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος ἔπρεπεν ὅλα τὰ πάθη νὰ κατασιγῶσιν, ὅλα τὰ συμφέροντα νὰ καταπνίγωνται. Αὐτὸς δὲν ἔχει περισσότερον συμφέρον εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς παρ' ὅσον ἔχει πᾶς Ἕλλην, διὰ τοῦτο ἐθεώρησεν ὅτι πᾶς ἀγὼν μετὰ πείσματος καὶ πάθους εἶναι καὶ ἄκαιρος καὶ ἀνάρμοστος· διότι οὐδέποτε πιστεύει ὅτι δύναται νὰ ὑπάρξῃ Ἕλλην, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὁποίου κυκλοφορεῖ γνήσιον ἑλληνικὸν αἷμα, ἐχθρὸς τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος του. Ἀλλ' ἂν ὑπάρχῃ διαφορὰ φρονημάτων ὡς πρὸς τὸν τρόπον, καθ' ὃν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν κοινὸν σκοπὸν, ἀρκεῖ ἁπλῆ καὶ ἥσυχος συζήτησις νὰ τὴν διαλύσῃ. Ἀλλὰ τίνα σκοπὸν εἶχον αἱ τόσαι κατὰ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς κατακρίσεις καὶ προσβολαὶ τοῦ προαγορεύσαντος; καὶ εἰς τίνας λόγους αὗται ἐστηρίζοντο; Ἂν ἀνάλυσή τις ὅσα ἀνέπτυξε, θέλει ἰδεῖ ὅτι ἐπήγαζον ἐκ τῶν πρώτων, τῶν ἰδεῶν καὶ ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῶν προϋπαρχόντων ἐγγράφων, ἢ ἦσαν πικραὶ προσβολαὶ κατὰ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀλλ' αἱ μὲν παρατηρήσεις αἱ πηγάζουσαι ἐκ τῶν πρώτων ἐγγράφων ἀνεπτύχθησαν καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν βουλὴν, καὶ ἐθεωρήθησαν ἀνίσχυροι νὰ πείσωσιν αὐτὴν, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς περὶ ἀποστολῆς ἐπιτροπῆς, ἵνα ῥωτήσῃ αὐτὴν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς προκειμένης ὑποθέσεως. Εἰς μάτην λοιπὸν ὁ προαγορεύσας ὑπέμνησεν αὖθις εἰς τὴν βουλὴν τὸν ἐκλογικὸν ἐκεῖνον κατάλογον, ἔργον ἐμπαθοῦς καὶ ἀναξίου ὑπουργοῦ (τοῦ Α. Λόντου, ὡς προσκληθεὶς ἐξήγησε), ὁ ὁποῖος ἦτο σῶμα ἐγκλήματος αὐτοῦ, καὶ ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον πρὸς καταδίωξίν του, καὶ οὐχὶ ὡς ἀπόδειξις τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς. Εἰς μάτην ἐπεκαλέσθη τὴν μαρτυρίαν τῶν ἄλλων ὁμοίας φύσεως ἐγγράφων. Ἡ βουλὴ ἔκρινεν αὐτὰ ἀνίκανα, καὶ διὰ νὰ πεισθῇ ἀπογραφόντως περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἐξελέξατο ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν ἰδίων της σπλάγχνων, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὴν, ἵνα ἐπιτοπίως παραστήσῃ τὰ πράγματα καὶ δώσῃ εἰς αὐτὴν, τὰς προσηκούσας πληροφορίας. Ἡ δ' ἐπιτροπὴ ἀπῆλθε καὶ δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι ἐξετίμησε δεόντως τὴν ὑψηλὴν ἐντολὴν τῆς βουλῆς, καὶ ἐξεπλήρωσεν αὐτὴν μετὰ πλείστης ἀκριβείας καὶ πίστεως. Μὲ τρόπον ὅμως πολὺ ἀνοίκειον προσέβαλεν ὁ προαγορεύσας τὰς πράξεις

αὐτῆς καὶ τὴν εἰλικρίνειαν, μεθ' ἧς εἰργάσθη. Αὕτη ὑπέβαλε πιστῶς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πληροφοριῶν, ἃς ἐπιτοπίως ἔλαβεν. εἰς δὲ τὴν βουλὴν ἐναπόκειται ν' ἀποῤῥίψῃ ἢ νὰ παραδεχθῇ τὴν γνωμοδότησίν της. Ἡ ἐπιτροπὴ ἤρκεσθη νὰ περιγράψῃ μόνον μ' ἐντελῆ ἀκρίβειαν τὰ πράγματα καὶ τὰ φαινόμενα ὡς τὰ εὗρεν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι εἰς τὸν δῆμον τῆς Μινώας ὑπάρχουσιν **128** οἰκίαι καὶ κατοικοῦσι μόνον πεντηκονταοκτὼ οἰκογένειαι. Οὐδὲν δὲ τούτου εἶναι ἀληθέστερον· λοιπὸν ἀφοῦ ἡ ἐπιτροπὴ ἐξέθεσε πιστῶς τὰ πράγματα καὶ δὲν παρεμόρφωσε τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τί ἡ εἰρωνεία ἐκείνη τοῦ προαγορεύσαντος κατὰ τῆς εἰλικρινείας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ χαρακτῆρός της, ἐνῷ πᾶς δισταγμὸς ἐπὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς ἐκθέσεως εἶναι ῥητὴ βλασφημία; Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν ὁ προαγορεύσας νὰ διασύρῃ οὕτω τὴν ἔκθεσιν καὶ τὴν ἐπιτροπήν, ἀλλ' ἠδύνατο νὰ φέρῃ μόνον τὰς παρατηρήσεις του ἐπὶ τοῦ διασκεπτικοῦ μέρους, ὅπου ἕκαστος δύναται νὰ ἔχῃ ἰδίαν πεποίθησιν. Ἀλλ' ὅλος αὐτὸς ὁ κατὰ τῆς ἐκλογῆς ἔνθερμος ἀγών, καὶ ἡ μετὰ ζήλου προσπάθεια τῆς ἀκυρώσεως αὐτῆς δὲν ἔχει βέβαια τὸ σκοπούμενον, τὸ ὁποῖον ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ὁ προαγορεύσας. Διότι δὲν πρόκειται οὔτε περὶ συντάγματος, οὔτε περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς βουλῆς, ἀλλὰ παρατηρεῖται τάσις νὰ καταστραφῇ παντοιοτρόπως τὸ δικαίωμα τῆς τῶν Κρητῶν ἀντιπροσωπείας. Πρὸς τοῦτο δὲ διαδίδονται καὶ ἰδέαι ἱκαναὶ νὰ ἐνσπείρωσιν ἀντιπαθείας καὶ ἀντιζηλίας, ἡ φόβους μήπως γενομένης δεκτῆς αὐτῆς τῆς ἐκλογῆς ἐκλέξωσιν ἰδίους βουλευτὰς ὅλα τὰ σωματεῖα. Ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸς μὲν εὔγεται ἐγκαρδίως, φαίνεται ὅμως ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπραγματοποίητον, διότι τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν αὐτοὺς ἱερά τις φωνὴ προσκαλεῖ ἤδη ἀλλαχοῦ. Ἀλλ' ἂν αὔριον ἐξυπνήσῃ διὰ μιᾶς ἅπασα ἡ Ἑλλὰς ἐλευθέρα, καὶ εἰς τὴν Πνύκα ἐκείνην συνέλθωσιν ὅλοι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἠθέλομεν φοβηθῇ τοῦτο ἢ ἔπρεπε νὰ ἐνασμενιζώμεθα εἰς τὴν λαμπρότητα τοῦ ἔθνους; Λί δ' ἄλλαι ἰδέαι εἶναι, διατί νὰ γείνωσι δεκτοὶ ἀντιπρόσωποι λαῶν ἰδανικῶν, οἵτινες οὐδὲ φόρους πληρώνουσιν, οὐδὲ στρατευσίμους παρέχουσιν; Ἀλλ' ἂς μὴ παρασυρθῇ τις ἀπὸ τοιούτων ἰδεῶν· διότι ἐκτὸς ὅτι οἱ συναγωνισταὶ ὁμογενεῖς ἡμῶν οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι συνεισφέρουσι τοὺς φόρους ἐκ τῶν κτημάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουσι, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, τὰ ὁποῖα μετέρχονται, ἂς ἐνθυμηθῇ πᾶς τις ὅτι οἱ συναδελφοὶ ἡμῶν προσήνεγκαν ἅπαξ διὰ παντὸς

τοὺς φόρους των εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσθέσαντες ὁλοκαύτωμα καὶ αὐτὴν αὐτῶν τὴν ἰδίαν πατρίδα εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ καθημέραν ἀκόμη καὶ μακρόθεν καὶ ἐκ τοῦ πλησίον προσφέρουσι καὶ τοὺς θησαυρούς των καὶ τοὺς βραχίονάς των ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πατρίδος. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ διαδίδωνται τοιαῦται ἰδέαι· διότι καὶ στρατευσίμους ὁ συνοικισμὸς οὗτος τῶν Κρητῶν, ἀφοῦ ἀναγνωρισθῇ, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δώσῃ, καὶ εἰς πάντα τὰ λοιπὰ βάρη τῆς πολιτείας νὰ ὑπαχθῇ. Ἀλλ' ὁ προαγορεύσας ἀπὸ ἀναλύσεως εἰς ἀνάλυσιν ἐπὶ τοῦ συνοικισμοῦ βαίνων, κατήντησε σχεδὸν νὰ ὑποστηρίζῃ ὅτι οὐδὲ συνοικισμὸς ὑπάρχει, οὐδὲ δῆμος ὑφίσταται. Ἀλλ' εἶναι ἀνεκτὴ τοιαύτη τῶν πραγμάτων παραμόρφωσις; Συνοικισμὸς εἶναι συγκατοικία πολλῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον· ἀλλ' ἐνταῦθα βλέπει ἕκαστος ὅτι συνοικίαι τις Κρητῶν, μικρὰ ἢ μεγάλη, ἔρημος ἢ πολυπληθής, ὑπάρχει συνεστημένη καὶ συναπαρτίζει δῆμον. Πῶς λοιπὸν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει συνοικισμός, οὐδὲ δῆμος; Ἂς μὴ συγχέῃ τις τὴν ἰδέαν τοῦ συνοικισμοῦ μὲ τὴν τοῦ πληθυσμοῦ. Ὁ πρῶτος ὑπάρχει, καὶ οὗτος εἶναι ὁ ὅρος, τὸν ὁποῖον ὁ νομοθέτης ζητεῖ, καὶ τὸν δεύτερον θέλει εὑρεῖ καὶ ὁ αὐστηρότατος ἀπαιτητής, ἂν λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι πάντες αὐτοὶ οἱ δυστυχεῖς πλανῆται εἶναι δημόται τῆς Μινώας, τίποτε δὲν τοὺς ἀπέσπασεν οὐδὲ δύναται νὰ τοὺς ἀποσπάσῃ ἐκεῖθεν, ὅπου ἐν ἄλλο αἴσθημα μεγαλείτερον ἔτι τοῦ περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπείας τοὺς προσκαλεῖ. Ὡς ἐρημῖται μοναζόντες εἰς τοὺς βράχους καὶ ἐνίοτε συνερχόμενοι πέριξ τινος μονιδίου, οὕτω μένουσι πέριξ τῆς Μινώας κατεσκηνωμένοι οἱ Κρῆτες. Ἂς ἀρεθῶσι λοιπὸν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν πενιχρότατον τοῦτον τῆς ἐλευθερίας βωμόν, διὰ ν' ἀναμιμνήσκωνται πόσον ἀκριβῶς ἠγόρασαν αὐτήν. Ἀλλ' ὁ προαγορεύσας εἶπε, πῶς δύναται νὰ ἦναι δῆμος οἱ μὴ κατοικοῦντες σταθερῶς ἐκεῖ; Ἀπαιτεῖ λοιπὸν μόται Μινώας οἱ μὴ κατοικοῦντες σταθερῶς ἐκεῖ; Ἀπαιτεῖ λοιπὸν νὰ μένωσιν ἀσάλευτοι ἐντὸς τῆς Μινώας, ὡς οἱ βράχοι ἐξ ὧν εἶναι περικυκλωμένοι, καὶ ἔφερεν εἰς παράδειγμα τὴν βουλήν, ἑαυτὸν κ.τ.λ. ἀλλὰ καὶ τῶν βουλευτῶν ὁ ἀριθμὸς εἶναι **136**, ἐν τούτοις **70** παρόντες ἀρκοῦσιν πρὸς συνεδρίασιν, καὶ αὐτὸς ὁ προαγορεύσας, ἐνῷ ἐνταῦθα διαμένει καὶ λαλεῖ ἀπὸ τοῦ βήματος, εἶναι ἐν τούτοις δημότης Τριπόλεως. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ γίνηται τοιαύτη σκληρὰ ἀπαίτησις παρ' ἑνὸς δήμου τῶν ἀτυχῶν Κρητῶν, ὁποία δὲν γίνεται ἐπὶ τῶν λοιπῶν δήμων τῶν ἐγχωρίων; Ἂς ἀπέλθῃ τις ἤδη εἰς τοὺς δήμους τῆς Κυλλήνης, οἵτινες ἔχουσι πληθυσμὸν ὑπὲρ τὰς **2000**, καὶ μόλις θέλει εὑρεῖ **100** οἰκογε-

νειας· οἱ δὲ λοιποὶ ἐργάζονται εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἀχαΐας, ἐν τούτοις οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὸν πληθυσμόν των. Καὶ εἰς τὰς ἄλλας ὁμοίως ἐπαρχίας θέλει εὑρεῖ ἠλαττωμένον τὸν πληθυσμόν, καὶ ἀραιωμένας τὰς κοινωνίας. Δὲν καρφόνονται οἱ ἄνθρωποι εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου δὲν δύνανται νὰ ζήσωσιν ἀλλὰ σχίζουσι τὰ πελάγη, παλαίουσι μὲ τοὺς ἀνέμους καὶ τὰς δυσμενείας τῆς τύχης διὰ νὰ πορισθῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν εὑρεθῶσι λέγονται δημόται τῶν ἰδίων αὐτῶν δήμων, καὶ ὅταν ἐπανέλθωσιν ἀπολαμβάνουσι πλήρη τὰ δικαιώματά των. Διατὶ λοιπὸν νὰ ἐξαιρέσωμεν τοῦ τοιούτου δικαιώματος τοὺς Κρῆτας, οἵτινες ζῶσιν ἀληθῶς εἰς τὸ ὕπαιθρον, καὶ ὡς Ἄραβες καίονται ὑπὸ τοῦ καύσωνος εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Ἄργους, τοῦ Ναυπλίου, τῆς Κορίνθου καὶ περιτρέχουσιν ὡς φάσματα πλανώμενα τῇ δὲ κάκεῖσε ζητοῦντες ἄρτον, Ἀλλ' ὡς νὰ μὴ ἤρκουν ταῦτα ὁ προαγορεύσας ἀροῦ ἀπέδωκεν εἰς αὐτοὺς παράδοξον δικαίωμα ὅτι ἔχουσι δῆθεν 27 ἰδίους βουλευτὰς ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου, ἠθέλησε νὰ τοὺς παραστήσῃ καὶ ὡς καταχραστὰς, διότι καταχράσθησαν τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς ἡ Κυβέρνησις. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀληθές· ἀλλ' ἂν ἡ μοῖρα τοὺς κατεδίκασε νὰ μὴ ἔχωσιν οὐδὲ μίαν καλύβην τοῦτο δὲν εἶναι λόγος ν' ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῶν ἓν δικαίωμα, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπαῖται τῆς Ἑλλάδος ἀπολαμβάνουσιν. Ἰδοὺ δὲ ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῶν κατοίκων τῆς Μινῴας Κρητῶν· ὀλίγα λείψανα ἀπυχῶν ἀγωνιστῶν εἰς ἐρημικὸν παράλιον πλανώμενα, εἰς τὸ ὁποῖον, ὡς εἰς κόλασιν, ἐπιθυμεῖ νὰ κλείσῃ αὐτοὺς διηνεκῶς ὁ προαγορεύσας. Ἀροῦ παρουσιάσθησαν εἰς αὐτοὺς οἱ παρὰ τῆς βουλῆς ἀπεσταλμένοι, τοὺς προϋπήντησαν μὲ ἠλλοιωμένας ὄψεις οἱ καρτερικοὶ ἐκεῖνοι μάρτυρες, καὶ ὡδήγησαν αὐτοὺς εἰς τὸ παρακείμενον πορτοκλήσιον, ὅθεν μετὰ μικρὰν δοξολογίαν κατεβίβασαν αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν. Δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ τις πόσον οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶναι δυστυχεῖς, ἄλλως οὐδεὶς ποτε ἤθελεν ὑψώσει φωνὴν κατὰ τῶν δικαιωμάτων των. Κατοικοῦσιν ἀντικρὺ τῆς φιλτάτης αὐτῶν πατρίδος, πᾶς φλοῖσβος τῆς θαλάσσης φαίνεται ξεναγμὸς αὐτῆς, καὶ εἰς πάντα κρότον νομίζουσιν ὅτι ἀκούουσιν, τὴν πατρίδα των συγκρούουσαν τὰς ἁλύσεις της. Ὁμοιάζουσι μ' ὀρφανὰ τέκνα παρὰ τὸ σεσαβανωμένον τῆς μητρὸς αὐτῶν σῶμα θρηνοῦντα. Ὅτε παρέδωκαν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὸ δημοτολόγιον εἶπον, οὗτοι εἶναι οἱ Κρῆτες τῆς Ἑλλάδος, ἀποθνήσκουσιν εἰς τὸ ἔδαφός της, ἂς μὴ τοὺς ἐγκαταλείψῃ. Ἀλλ' ὁ

προαγορεύσας εἶπεν ὅτι ἐκ τῶν καταγεγραμμένων τούτων δημοτῶν Μινῴας, πολλοὶ ἀνήκουσιν εἰς ἄλλους δήμους καὶ ἐψηφόρησαν ἀλλαχοῦ, οὐδεμίαν ὅμως ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ του τούτου ἔφερεν, ἐνῷ ὅλοι οἱ ἐκλογικοὶ κατάλογοι ὑπάρχουσιν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς βουλῆς, καὶ ἠδύνατο διὰ τούτων ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου του· ἀλλ' ἂν δὲν ἦναι δημόται Μινῴας, τίνων ἄλλων δήμων δημόται εἶναι; διότι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ν' ἀνήκῃ ἕκαστος πολίτης εἰς ἕνα τῶν δήμων τοῦ κράτους. Ἐν τούτοις ἂν ἀρίσῃ τις κατὰ μέρος τὰς διαφόρους ταύτας ἰδέας, τὰς ὁποίας ἕκαστος ἔχει θέλει εὑρεῖ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι 2000 οἰκογενειῶν Κρητῶν, καὶ εἶναι ἄξιαι νὰ ἔχωσιν ἕνα ἀντιπρόσωπον διὰ τὰς θυσίας των καὶ διὰ τὰ αἵματα, τὰ ὁποῖα καὶ αὐταὶ ἔχυσαν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς κοινῆς ταύτης πατρίδος. Πῶς δύναται νὰ μὴν εἴπῃ ὅτι, ὅταν ἐπιστρέφοντες ἀνέβαινον τὴν ὁδὸν τοῦ Πειραιῶς ἐνόμιζον ὅτι αἱ πτέρυγες τῶν ἐκεῖ πεσόντων Κρητῶν μετὰ τοῦ Καραΐσκου περιέσκιαζον καὶ ἐσύσταινον δι' αὐτῶν εἰς τὴν βουλὴν νὰ μὴ λησμονήσῃ τὴν Κρήτην, νὰ μὴ λησμονήσῃ τὸν προορισμὸν τῆς πατρίδος. Ἑνόνων δὲ τὰς εὐχὰς του μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ πανελληνίου ἓν πρᾶγμα εὔχεται πρὸ πάντων, καὶ δι' αὐτὸ παρακαλεῖ τὴν βουλήν, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ ἀπόφασίς της τοὐλάχιστον νὰ ἦναι ὁμόφωνος, ὥστε ἂν μὲν τὴν ἐκλογὴν ἀποβλέψῃ νὰ πιστεύσῃ καὶ ὁ ἔσω καὶ ὁ ἔξω κόσμος ὅτι ἦτο ἐτελῶς ἀνυπόστατος καὶ ἀδιαλόγητος, ἂν δὲ τὴν παραδεχθῇ, νὰ τὴν δεχθῇ ὁμοφώνως, ἵνα μὴ φανῇ ὅτι ὑπάρχει ψυχὴ ἑλληνικὴ ἐναντίον τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων· ψῆφος μαύρη καμμία ἂς μὴν ἀμαυρώσῃ τὴν σημερινὴν σελίδα τῶν πρακτικῶν τῆς βουλῆς. Δὲν ἀντιποιεῖται οὐδ' αὐτὸς οὐδὲ πρέπει νὰ ἀντιποιῆται ἄλλος τις αἴσθημα πατριωτισμοῦ πλειότερον παρὰ τὸν ἄλλον· πάντες ἔχουσι τὴν αὐτὴν πατρίδα καὶ τὸ αὐτὸ αἴσθημα διὰ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους· μία λοιπὸν ὁμόφωνος ὑπὲρ αὐτοῦ πρᾶξις θέλ' εἶσθαι ὁ λαμπρότερος στέφανος διὰ τὴν παροῦσαν βουλήν, καὶ ἅπασα ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ θέλει τὴν χειροκροτήσει. Κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συζήτησιν, καθ' ἣν ἐφάνη, ὅτι δὲν ἀπεῤῥίφθη ἡ ἐκλογὴ αὐτὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις, ὁποῖα γράμματα ἐνθουσιώδη ἤλθον ἐνταῦθα ἀπό τε τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κράτους καὶ ἀπὸ τὰ διάφορα ἔξω μέρη, καὶ ὁποῖα δι' αὐτῶν ἐκφράζουσιν αἰσθήματα ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς· ἂς μὴν ἀποφύγῃ λοιπὸν ἡ βουλὴ αὕτη τὴν δόξαν μιᾶς πράξεως ἀληθῶς ἐθνικῆς. Ἡ βουλὴ αὕτη, ἐφάμιλλος μιᾶς ἄλλης μεγάλης βουλῆς ἔχει προορισμὸν μέγαν, καὶ αὐτὸν σήμερον ἂς ἐκπληρώσῃ. Ἐνθυμεῖται,

ὅτι ἦτον παιδίον, καὶ τοιαύτη ὥρα τοῦ ἔτους· ἦτον ἑσπέρα χειμερινή, ὁπόταν εἰς τὴν Ἑλίκην τῆς Αἰγιαλείας, εἰς αὐτὴν τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ μεγάλου Σπηλαίου, ὡς νέφη πανταχόθεν φερόμενα, μεγαλόσχημοι ὁδοιπόροι ἐκ διαφόρων ὁδῶν διεσταυρόνοντο ἐκεῖ καὶ μετὰ σπουδῆς ἐκεῖ κατέλυον. Αἰτία ἐφαίνετο ἀγρός τις ἐκεῖ παρακείμενος τῆς Βαλιδὲ Σουλτάνας, ἀλλ' οὐδεὶς ἐγνώριζε κατὰ βάθος τῶν κύριων σκοπῶν τῆς ἱερᾶς ἐκείνης συναθροίσεως. Μετ' ὀλίγον, μίαν αὐγήν, μία λάμψις ἐφάνη ἐπί τινος λόφου. Εἷς ἱεράρχης σύρων ἐπὶ τοῦ λόφου τὴν χλαμύδα του καὶ φέρων σημαίαν μὲ τὴν μίαν χεῖρα καὶ μὲ τὴν ἄλλην εὐλογῶν ἓν ἀπέραντον κοιμητήριον· αἴφνης σεισμός, καὶ κρότος ἠκούσθη, καὶ τὸ κοιμητήριον αὐτὸ ἀνεφάνη διὰ μιᾶς γῆ ζῶσα καὶ κεκαλυμμένη ἀπὸ λαοὺς ἐλευθέρους· καὶ τότε πάντες ἐνόησαν ὁποῖος ἦτον ὁ δεῖπνος ὁ μυστικὸς ἐκεῖνος τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου. Ἦτον ἡ πρώτη βουλὴ τοῦ ἔθνους μας ἐκείνη, ἡ θεσπίσασα ἐκεῖ ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου τοῦ ὑψίστου τὴν ἐνότητα καὶ *τὴν* ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους. Μεγάλη ἦτον ἡ πρᾶξίς της, καὶ διὰ τοῦτο ἡ δόξα της ἀθάνατος καὶ αἰωνία διαμένει. Δὲν σᾶς φαίνεται, εἶπε, πρὸς τοὺς βουλευτὰς ὅτι ὡς τότε ἐκεῖ, τὰ πάντα παρίστανται καὶ σήμερον ἐδῶ; Ἡ βουλή, ὁ ἀγρός, ὁ Μάρτιος καὶ ἐγγίζουσα ἡ 25 Μαρτίου... Βουλευταί! Σᾶς ἐξορκίζω εἰς τὴν πατρίδα! Δέχθητε, δέχθητε φιλοστόργως εἰς τὰς ἀγκάλας σας τὴν αἱματόβρεκτον Κρήτην, δέχθητε ταύτην ὡς πρόδρομον τοῦ μεγάλου μέλλοντος τῆς πατρίδος, καὶ ἐξέλθετε σήμερον ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦτον μὲ ἀμάραντον δόξης στέφανον. Τὴν στιγμὴν ταύτην δὲν σᾶς λαλῶ πλέον ἐγώ. Παρουσιάζεται ἐμπρός σας ἡ Ἁγία Λαύρα, καὶ ἐμφανίζεται ἐνώπιόν σας ἐπὶ τοῦ λόφου της ὁ θεῖος ἐκεῖνος Γερμανός· ἀσπάσθητε, τὸν ἱεράρχην σας, καὶ ψάλατε μετ' αὐτοῦ τὸν θεῖον ἐκεῖνον εὐαγγελισμὸν πρὸς ὅλον τὸν ἑλληνικὸν κόσμον.

Ἀντέταξεν ἄλλος ὅτι, ὅτε πρόκειται περὶ θετικῶν πραγμάτων, καὶ ἐφαρμογῆς νόμων, αἱ γενικαὶ θεωρίαι, καὶ αἱ παρεκβατικαὶ σκέψεις εἶναι πάντη περιτταί, ἕκαστος δ' ὀφείλει νὰ περιορίζηται εἰς τὸ νὰ καταδείξῃ τὴν ἀκριβῆ τοῦ νόμου ἐκπλήρωσιν. Ἂν προὔκειτο ἤδη νὰ νομοθετήσῃ ἡ βουλὴ ὡς συντακτικὴ συνέλευσις περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν Κρητῶν, ὅλαι αἱ περὶ τῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν αὐτῶν θεωρίαι καὶ σκέψεις εὐλόγως ἤθελον ἔχει χώραν καὶ καταλληλοτάτην ἐφαρμογήν, καὶ ἕκαστος ἤθελεν ἀκούει ταύτας μετὰ προσοχῆς. Ἀλλ' ἤδη πρόκειται νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ νενομοθετημένα, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ἀκρι-

βῶς τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ συντάγματος. Ἐπὶ τοῦ θετικοῦ λοιπὸν τούτου ἀντικειμένου πᾶσα συζήτησις περιστρεφομένη εἰς γενικὰς θεωρίας, εἶναι ματαία τοῦ χρόνου καταναλωσις. Δὲν νομίζει λοιπὸν τὸν παρόντα καιρὸν ἁρμόδιον νὰ ἐξετάσῃ τὰ περὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Κρήτην, ποῖα εἶναι τὰ δικαιώματα ταύτης, καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνισθέντων Κρητῶν, ἀλλὰ θέλει περιορισθῇ εἰς τὸ ζήτημα τῆς κυρίας ὑποθέσεως, ἥτις καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας συζητηθεῖσα ἔφθασεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ πέμψῃ ἡ βουλὴ ἰδίαν ἐπιτροπὴν εἰς Μινῴαν, διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἂν ὑπάρχῃ ἐκεῖ ὁ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενος πραγματικὸς συνοικισμός. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς βουλῆς ἐστάλη ἐπιτροπή, καὶ ἐπανελθοῦσα καθυπέβαλε τὴν ἔκθεσίν της, ἥτις ἐν μέρει μὲν εἶναι ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητος τῆς ἐπιτροπῆς, ἐν μέρει δὲ καθ' ὑπέρβασιν ταύτης. Διότι ἡ ἀπόφασις τῆς βουλῆς οὐδεμίαν ἄλλην ἐντολὴν ἔδωκεν εἰς τὴν ἐπιτροπήν, εἰμὴ νὰ βεβαιώσῃ τὸν πραγματικὸν πληθυσμὸν τῶν συνοικισμένων Κρητῶν. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν λέγουσα ὅτι ὑπάρχουσιν 128 οἰκίαι, καὶ 58 οἰκογένειαι, ὡς καὶ τὰ προγενέστερα ἔγγραφα τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου ὑποβληθέντα ἀπεδείκνυον, ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολήν της ἐντὸς τῶν ὁρῶν τῆς ἁρμοδιότητός της. Αἱ λοιπαὶ ὅμως παρατηρήσεις της ὅτι οἱ λοιποὶ Κρῆτες δημόται τῆς Μινῴας διατρίβουσιν εἰς Ἄργος, Κυβέρι, Μύλους, Κόρινθον καὶ ἀλλαχοῦ, εἶναι ὅλως διόλου ἐκτὸς τῆς ἁρμοδιότητός της, διότι ἐξεταθῇ εἰς καθήκοντα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνετέθησαν εἰς αὐτὴν, καὶ ἔδωκε πληροφορίας, περὶ πραγμάτων, τῶν ὁποίων αὐτὴ ἡ ἰδία γνῶσιν ἀκριβῆ δὲν εἶχε· διότι ποῦ εἶδεν ἡ ἐπιτροπὴ τοὺς ἐν Ἄργει καὶ Κορίνθῳ κτλ. Κρῆτας, ἀφοῦ οὔτε εἰς τὸ Ἄργος, οὔτε εἰς τὴν Κόρινθον καὶ τἆλλα μέρη ὑπῆγε; δὲν εἶχε δ' ἐντολὴν νὰ συλλέξῃ πληροφορίας ἄλλων, ἀλλὰ νὰ παραστήσῃ ποῖος εἶναι ὁ πραγματικὸς πληθυσμός, τὸν ὁποῖον ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἤθελεν ἰδεῖ. Τὸ δεύτερον λοιπὸν μέρος τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι πραγματικῶς καθ' ὑπέρβασιν τῶν καθηκόντων της, καὶ δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Τὸ δὲ μέρος, τὸ ὁποῖον παρίστησι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι ὅτι ἐν Μινῴᾳ ὑπάρχουσι μόνον 58 οἰκογένειαι Κρητῶν. Ὅπου δ' ἀλλαχοῦ ὑπάρχουσι Κρῆτες ὡς ἐν Ἄργει, Ναυπλίῳ, Κορίνθῳ κτλ. ἐκεῖ ἐξασκοῦσι καὶ τὰ πολιτικὰ των δικαιώματα. Ὁ κατ' ἀρχὰς ἀγορεύσας καθυπέβαλε κατάλογον τῶν ἐν Ναυπλίῳ καὶ Προνοίᾳ Κρητῶν ψηφοφορησάντων εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς Ναυπλίας, καὶ

κημερον καθυποβάλλει αὐτὸς ἕτερον κατάλογον ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τοῦ δημάρχου Ἄργους, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι ἐν Ἄργει ὑπάρχουσι 16 οἰκογένειαι Κρητῶν, καὶ ἐκ τούτων ἐψηροφόρησαν 16 ψηφοφόροι, ὥστε ὁ πραγματικὸς πληθυσμὸς τοῦ δήμου Μινώας εἶναι μόνον 58 οἰκογένειαι. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν νὰ χορηγήσῃ εἰς ταύτας ἡ βουλὴ ἐναντίον τῆς ῥητῆς τοῦ νόμου διατάξεως τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας; Ἀλλ' ἂν θελήσῃ νὰ δώσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο κατ' ἐπιείκειαν, πρέπει νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὸν ἐν Μήλῳ δῆμον τοῦ Ἀδάμαντος, ὅπου ὑπάρχουσιν 170 οἰκογένειαι Κρητῶν, καὶ διὰ τὴν γειτονικὴν θέσιν πρὸς τὴν Κρήτην δύνανται νὰ συνέλθωσι καὶ συνοικισθῶσι καὶ ἄλλαι πολλαί. Ἐν τούτοις ὁ δῆμος Ἀδάμαντος ἐξηγέρθη κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον τῆς βουλῆς τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας ἀλλ' εἰς τῶν ἤδη ἐνθέρμων ὑπερασπιστῶν τῆς ἐκλογῆς Μινώας, εἰσηγητὴς τότε ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀδάμαντος, ἐγνωμοδότησεν ὅτι εἶναι αὐτὴ ἀπαράδεκτος, διότι ὁ δῆμος δὲν ἔχει τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενον πληθυσμὸν, καὶ δὲν ἦτο δῆθεν ἀνεγνωρισμένος προσηκόντως ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἐνῷ καὶ δήμαρχον καὶ εἰσπράκτορα, καὶ δημοτικοὺς ὑπαλλήλους εἶχεν. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὅλη ἡ προσπάθεια εἶναι ὑπὲρ τοῦ προσώπου τοῦ Κ. Ἀντωνιάδου, πρὸς ὃ διάκεινταί τινες εὐμενεῖς, ἐνῷ δυσμενῶς εἶχον πρὸς τὸν ὑπὸ τῶν ἐν Ἀδάμαντι Κρητῶν ἐκλεχθέντα Ξενουδάκην. Ἀλλ' ἡ βουλὴ ἐλευθέρα πάσης προσωπικότητος ὀφείλει νὰ βαδίσῃ ἐντὸς τοῦ νόμου· ἀλλὰ καὶ ἂν προὔκειτο νὰ ῥανῇ ἐπιεικὴς, βέβαια ἔπρεπε ν' ἀποδώσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὸν μεγαλείτερον πληθυσμὸν ἔχοντα δῆμον τῶν Κρητῶν, ὡς εἶναι ὁ τοῦ Ἀδάμαντος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ τῆς Πύλου. Δὲν εἶναι δὲ ψευδὲς ὅτι πολλοὶ τῶν ἐν Μινώᾳ Κρητῶν κατεχράσθησαν τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα τοῖς ἐχορήγησεν ἡ κυβέρνησις· διότι πολλοὶ τούτων καίτοι τετιμημένοι μὲ βαθμὸν ταγματάρχου καὶ συνταγματάρχου, ἐπώλησαν τὰ κτήματα των καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Κρήτην γενόμενοι ὑπήκοοι Τοὔρκοι. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν κανεὶς λόγος διὰ νὰ καταπατήσῃ ἡ βουλὴ τὸν νόμον, διότι ἄνευ τῆς τηρήσεως τῶν νόμων τὰ ἔθνη δὲν κραταιοῦνται, καὶ διὰ τῆς παραβιάσεως αὐτῶν καταστρέφονται. Ἂς παρατηρήσῃ τις τὸ Ἀγγλικὸν ἔθνος, ἐπειδὴ ἐμμένει αὐστηρῶς εἰς τοὺς νόμους του εἶναι τὸ λαμπρότερον. Ποῖος δὲν θέλει τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους του καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ; Πάντες βέβαια ἐγκαρδίως αὐτὸ ἐπιθυμοῦσιν, καὶ οὐδεὶς εἶναι ἐναντίος· ἀλλὰ τίς ὑποστη-

ρίζων τοὺς νόμους καὶ τὴν τούτων αὐστηρὰν ἐκπλήρωσιν, ἀντιτίθεται εἰς αὐτήν; Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας μεταβαίνει καὶ εἰς τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον ἠθέλησε νὰ περιπαίξῃ ὁ προαγορεύσας, τῶν κακῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐξ ἀτόμων ὀλίγων ἐκλογῆς βουλευτῶν. Ναὶ ὑπάρχει καὶ αὐτὸς ὁ φόβος, καὶ ὑποστηρίζεται ἐκ τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος, διότι δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι, ἂν ὑπάρχωσιν ἐλλείψεις τινὲς εἰς τὸ σύνταγμα ἡμῶν, πρέπει ν' ἀποδοθῶσι κατὰ μέρος εἰς τοὺς πληρεξουσίους τῶν σωματείων. Οὐδεὶς εἶναι ἐναντίος εἰς τὸ νὰ ἀντιπροσωπευθῶσιν ὅλοι οἱ ἐκτὸς Ἑλλήνες, ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν πρέπει νὰ ἐξασφαλίζῃ ἀρκούντως τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, καὶ εἶναι φόβος παγματικὸς, μήπως ὅταν περιορισθῇ εἰς ὀλίγα ἄτομα, διαφθειρομένων τῶν ὀλίγων τούτων ἐκλογέων, ἐκλέγωνται ἀντεθνικοὶ βουλευταί. Ὅλα λοιπὸν τὰ σωματεῖα ἂς ἐκλέξωσι βουλευτὰς, ἀλλ' ἀφοῦ ἐκπληρώσωσι τὸν παρὰ τοῦ ὑφ' ἡμῶν τεθειμένου ὅρου. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς τῶν ἐν Μινώᾳ συνοικισμένων 58 οἰκογενειῶν δὲν εἶναι ὅσος παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτεῖται, ἡ προκειμένη ἐκλογὴ εἶναι ἄκυρος, καὶ προτείνει τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς.

Μετὰ ταῦτα τῆς βουλῆς ῥωτισθείσης ὁ πρόεδρος ἀνέπτυξεν ὅτι τῆς τε παρούσης καὶ τῆς παρελθούσης συζητήσεως ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ ἐρωτηθῇ ἡ βουλὴ ἂν παραδέχηται τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς Μινώας.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι οἱ κατὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς ἀγορεύοντες ἐστήριξαν τὴν γνώμην των κυρίως εἰς δύο λόγους, α') ὅτι ὁ συνοικισμὸς δὲν ἔχει τὸν παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενον πληθυσμὸν, καὶ β') ὅτι ὁ ἐκλεχθεὶς δὲν ἔχει τὰ προσόντα. Πρέπει λοιπὸν πρῶτον νὰ ἐρωτηθῇ ἡ βουλὴ περὶ τοῦ πρώτου μέρους, τουτέστιν ἂν ὁ συνοικισμὸς ἦναι πραγματικὸς, ὁποῖον ὁ νόμος ἀπαιτεῖ, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου ἂν ἦναι ἡ ἐκλογὴ ἔγκυρος· β') δὲ ἂν ἡ ἐκλογὴ ἔχῃ τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα· τὴν τοιαύτην διαίρεσιν ἀπαιτεῖ καὶ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ καὶ ἡ βουλὴ ἐφήρμοσε καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας περιστάσεις ὡς ἐπὶ τοῦ βουλευτοῦ Γερμανοῦ Μαυρομιχάλου, καὶ Β. Πετιμεζᾶ. Ἐπειδὴ λοιπὸν διάφορα εἶναι τὰ ἀντικείμενα ταῦτα καὶ διάφοροι αἱ ἐπ' αὐτῶν πεποιθήσεις ἑκάστου, ἡ βουλὴ πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ πρῶτον περὶ τοῦ πρώτου ζητήματος, καὶ ἔπειτα, ἂν παραδεχθῇ τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς, ἐρωτᾶται καὶ περὶ τῶν προσόντων τοῦ ἐκλεχθέντος.

Μετά τινα μικράν έπι τοῦ θέματος συζήτησιν καί τήν ἀνάπτυξιν ὅτι εἰς τήν γενικήν περί κύρους τῆς ἐκλογῆς ἐρώτησιν ἐμπεριλαμβάνονται ὅλοι οἱ παρά τοῦ νόμου ἀπαιτούμενοι ὅροι εἰς αὐτήν, ὡς τοιοῦτος εἶναι καί ὁ περί πραγματικότητος τοῦ ἀπαιτουμένου κατά τόν νόμον πληθυσμοῦ διά τόν τοιοῦτον συνοικισμόν, καί εἶναι περιττόν νά γείνῃ διαίρεσις τῆς ψηφοφορίας ἐπί τῶν περί τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς λόγων, συνεφώνησαν πάντες νά ἐρωτηθῇ πρῶτον ἡ βουλή, ἄν παραδέχηται ὡς κῦρος ἔχουσαν τήν ἐκλογήν Μινώας, ἐπιφυλαττομένης μετ' αὐτήν τῆς περί προσόντων ἐρωτήσεως. Ἔθεσε λοιπόν ὁ πρόεδρος τό θέμα οὕτω, « παραδέχεται ἡ βουλή ὅτι ἡ ἐκλογή Μινώας εἶναι ἔγκυρος, ναί ἤ ὄχι ;

Γενομένης δ' ἐπ' αὐτοῦ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικήν κλῆσιν ἐπί τῇ αἰτήσει πλειόνων τῶν δέκα βουλευτῶν, ὑπό τήν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Ἀντωνιάδου καί Α. Ἀλεξανδροπούλου, συνήχθη κατά τό ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλή δέν παρεδέχθη ὡς ἔγκυρον τήν ἐκλογήν Μινώας διά ψήφων **44** πρός **43** ἀρνησιψηφούντων δύω.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπί τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλή, ὅτι ἡ ἐκλογή Μινώας εἶναι ἔγκυρος ναί ἤ ὄχι ;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Δ. Ὀρεινός		Κ. Καλλιφρονᾶς	
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Δ.ωστῆς Βρυζακης.	Ο.
Γ. Λογιωτατίδης	Ο.	Ἀναργ. Πετράκης	Ο.
Δ. Δελιγεώργης	Ν.	Κ. Τσαβέλλας	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Σ. Στράτος	
Πάνος Μοναστηριώτης	Ν.	Π. Ῥάγκος	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ο.	Α. Π. Νάκης	Ν.
Ἰω. Πετμεζᾶς	Ο.	Ἀντ. Γεωργαντᾶς	
Μ. Χ. Κοῦτης		Πέτρος Τσανετάκης	Ο.
Δ. Κονδύλης	Ν.	Γ. Κονδύλης	Ν.
Ἀντ. Καμπάνης		Κ. Φασίτσας	Ν.
Ἀνδ. Δανόπουλος	Ο.	Ἐλ. Καλογερᾶς	Ο.
Ν. Ἰατρός	Ο.	Γ. Ἰω. Βατίστας	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ο.	Ἄγ. Γουζούασης	Ο.

Γ. Κ. Βελῆς	Ο.	Κωνστ. Μανέτας	
Ἰω. Α. Χατσόπουλος ἠρ.	ψῆφον	Ἀλεξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ο.
Γ. Ἰω. Γιολδάσης	Ο.	Μελέτης Χ. Μελέτη ἠρ.	ψῆφον
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ο.	Ν. Τζαλικώστας	Ν.
Μι χ. Σισίνης	Ο.	Δημήτ. Σακελλαριάδης	Ο.
Γρ. Χατζηγιάννος	Ν.	Νικηλ. Μπούντουνας	
Γ. Μῆτσος		Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Κλίμακας		Ἰω. Παππατσώνης	
Ἀναγ. Δημητρίου	Ο.	Π. Δαρειώτης	
Π. Α. Ζάνος	Ν.	Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Μ. Ν. Βαλέττας	Ν.	Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Χρ. Ν. Δεμάθας	Ν.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Ἠλ. Παππαδαῖος	Ο.	Π. Λεντούδης	Ν.
Γ. Πετμεζᾶς	Ν.	Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ο.
Ν. Ἀνδρικόπουλος	Ο.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ο.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.	Κ. Βεῖκος	
Ἰω. Ζάρκος		Μιχαὴλ Ἰατρός	Ο.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ο.	Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Βελισσάρ. Νικολαΐδης	Ν.	Ἀ. Μαυρομιχάλης	
Γ. Παππανικολάου		Γεώργ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Πέτρος Δεληγιάννης	Ν.	Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δημήτριος Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	Ο.
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελλόπουλος	
Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.	Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμ. Ἀντίπας.	Ν.	Ἰωάννης Γκούρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	Ο.
Εὐσταθ. Οἰκονομόπουλος	Ο.	Σπ. Δογοθετόπουλος	Ν.
Γεώρ. Πανοπριτόπουλος	Ν.	Π. Παπαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος.	Ο.	Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ο.
Ματ. Πρωτοπαππᾶς	Ο.	Χριστόδ. Τζῖνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Δημήτρ. Κουμανιώτης	Ο.
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Θεόδ. Ι. Μέξης	Ο.
Παρασκευᾶς Ματάλας		Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλόφ	Ο.
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ο.
Εὐτ. Σπυρίδωνος	Ο.	Σταμάτ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ῥῆγας Παλαμίδης.	Ο.	Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Θεόδ. Μ. Πετρινός	Ο.	Ἰωάννης Περιδῆς	

Ἀνδρ. Μάμουκας	Ν.	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Κάρολος Νάζος		Δ. Α. Κουντουριώτης	
Εὐστρ. Παρίσης	Ν.	Ιω. Γ. Κριεζῆς	Ο.
Ἀντώνιος Ἀρμάος	Ο.	Δημήτρ. Χατσίσκος	Ν.
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος		Καλαμ. Τσουκαλᾶς	Ν.
Ιω. Τομαρᾶς	Ο.	Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ν.
Ἀν Παππατσώρης	Ο.	Γεώργ. Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἀθανάσ. Καστανᾶς	Ν.	Ἰωάννης Τασσαῖος	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου	Ο.	Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	Ο.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ο.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀνεγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν περὶ τὴν 3 ὥραν μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΣΙΣΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς

Α. Γ. Δανόπουλος

Μελ. Χατζημελέτης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΖ΄.

Τῆς 18 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων τῶν ΚΚ. βουλευτῶν περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς αὐτῶν κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ὁ πρόεδρος παρετήρησεν εἰς τὴν βουλὴν ὅτι ἐπειδὴ αἱ μέχρι τῶν προσεγγιζουσῶν ἑορτῶν ὑπολειπόμεναι ἐργάσιμοι ἡμέραι εἶναι ὀλίγαι, καὶ κατ' αὐτὰς πρέπει ν' ἀπερατώσῃ ἡ βουλὴ ἱκανὰς κατεπειγούσας ἐργασίας, παρακαλεῖ ν' ἀποφανθῇ ἂν δέχηται νὰ γίνηται ἡ ἔναρξις τῶν συνεδριάσεων κατὰ τὴν 10 ὥραν πρὸ μεσημβρίας, ὑπαγομένων τῶν ἀπόντων εἰς ὅλην τὴν αὐστηρότητα τοῦ κανονισμοῦ. Ἀπήντησάν τινες ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνῃ ἀπόφασις τῆς βουλῆς ἐπὶ τοῦ τοιούτου

ἀντικειμένου, ἡ δὲ πρόσκλησις τοῦ προέδρου καὶ ἡ συναίνεσις τῶν βουλευτῶν ἀρκεῖ.

Ἀντιταξάντων τινῶν ὅτι διὰ νὰ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ἀπόντων ὁ κανονισμὸς πρέπει νὰ ὁρισθῇ ἡ ὥρα τῆς συνεδριάσεως· διὰ ῥητῆς ἀποφάσεως τῆς βουλῆς, καὶ ὅτι καὶ πολλάκις ἄλλοτε τὸ τοιοῦτον ἐγένετο, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναζάσεως νὰ γίνηται ἡ ἔναρξις τῶν συνεδριάσεων κατὰ τὰς μέχρι τῶν ἑορτῶν ἡμέρας ἀπὸ τῆς 10 ὥρας π. μ.

Πρὸς τοὺς βουλευτὰς Ζάνον, Κονδύλην καὶ Β. Πετιμεζᾶν ἐξαιτουμένους ἄδειαν ἀπουσίας μηνιαίας, ἐχορήγησε ταύτην ἡ βουλὴ ὑπὸ τὸν συνήθη ὅρον.

Εἶτα παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς νομοσχεδίου ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχουσαν οὕτω.

« *Πρὸς τὴν Βουλήν.*

Κύριοι!

Ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς εἰσηγητικὴ ἐπιτροπή, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον μετὰ τῆς συνοδευούσης αὐτὸ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τῶν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων, ἐσκέφθη ἐπ' αὐτοῦ μὲ ὅλην τὴν σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ σοβαρὸν ἀντικείμενον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, καὶ ἡ μεταξὺ τῶν πολιτῶν ἰσότης τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων· ἐζήτησε διαφόρους πληροφορίας περὶ τε τῆς ἐνυπαρχούσης δυνάμεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς καὶ τῶν ἐξυπηρετούντων ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰ ὀργανικὰ διατάγματα τὰ κανονίζοντα τὸ ποσὸν τοῦ στρατοῦ τούτου, ὡς καὶ τὰς ἐκ τῶν προηγουμένων ἐτῶν καθυστερήσεις στρατευσίμων, καὶ σκεφθεῖσα ἐφ' ὅλων τούτων ἐπιφέρει τὰς ἑξῆς σκέψεις, μετὰ τῶν γνωμοδοτήσεων τῆς τε πλειονοψηφίας καὶ μειονοψηφίας πρὸς ῥωτισμὸν τῆς βουλῆς.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ οὐδεμία ἀντίῤῥησις, διὸ καὶ συνιστᾶται ὁμοφώνως ἡ παραδοχὴ αὐτῆς.

Ἐπὶ δὲ τοῦ 1. ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου περιέχοντος ἀριθμὸν ἀνδρῶν πλέον τῶν ζητηθέντων κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, ἡ μὲν

πλειονοψηφία παρατηρεῖ, ὅτι κατὰ τὸ ὀργανικὸν διάταγμα τῆς 9/21 Ἰουνίου 1843, ἡ ὀργανικὴ δύναμις τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς συνίσταται εἰς ὑπαξιωματικούς, στρατιώτας, σαλπιγκτὰς καὶ τυμπανιστὰς ὡς ἑξῆς·

Τοῦ 1.	πεζικοῦ τάγματος τῆς γραμμῆς	1,102
Τοῦ 2.	» » »	1,102
Τοῦ 3.	» » (ἀκροβολισταὶ) . . .	554
Τοῦ 4.	» » »	554
	Κατὰ τὸ διάταγμα τῆς 10 Ἰανουαρίου 1844 προσετέθησαν ἀνὰ 3 εἰς ἕκαστον λόχον τῶν ταγμάτων τούτων, ἤτοι διὰ τοὺς 24 λόχους αὐτοῦ ἄνδρες . .	72
	Τῆς μοίρας τῶν λογχιστῶν	216
	(Ὁμοίως) τοῦ πυροβολικοῦ	283
	Τοῦ λόχου τῶν τεχνιτῶν τοῦ πυροβολικοῦ	122
	Τῆς μουσικῆς τοῦ 2. πεζικοῦ τάγματος τῆς γραμμῆς	41
	Τὸ ὅλον	4,040

Διοικητικῶς δὲ οἱ διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 10 Ἰανουαρίου 1844 προστεθέντες 72 ἄνδρες καθὼς καὶ οἱ τέσσαρες τῶν δύω ταγμάτων τῆς γραμμῆς μετηνέχθησαν ἐξ ἡμισείας εἰς τὰ δύω πεζικὰ τάγματα (ἀκροβολισταί), ἅτινα διὰ τῆς προσθήκης ταύτης τῶν 38 ἀνδρῶν εἰς ἕκαστον ἀπηρτίσθησαν 592.

Τὸ διοικητικὸν τοῦτο μέτρον τῆς μεταφορᾶς ἀνδρῶν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο τάγμα, ὂν ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ὑπουργείου καὶ γινόμενον χάριν τῆς ὑπηρεσίας, μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου οὔσης, καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν προθεμένης, δὲν φέρει οὐδεμίαν αὐξομείωσιν εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦ στρατοῦ, οὐδ' ἔχει ἐπιρροήν τινα εἰς τὴν πρὸς τὸ στρατεύεσθαι ὑποχρέωσιν τῶν πολιτῶν.

Ἅπασα δ' ἡ δύναμις αὕτη συμπληροῦται δι' ἀπογραφῆς. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ φύσις τῆς ὑπηρεσίας τοῦ λόχου τῶν τεχνιτῶν καὶ τῆς μουσικῆς ἀπαιτεῖ τὴν ἐθελουσίαν κατάταξιν ἀνδρῶν, ἐχόντων τὰς ἀπαιτουμένας ταύτας γνώσεις, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποκλείει εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ καταττήῃ εἰς τὰς ὑπηρεσίας ταύτας τοὺς ἱκανοὺς περὶ τὰς τοιαύτας τέχνας ἀπογράφους, πρὸς ἐνίσχυσιν δὲ τῶν ἤδη ὑπαρχόντων τεχνιτῶν καὶ μουσικῶν, μεγαλειτέρας ἄλλοθι ὠφελείας εὑρισκόντων, ἔπρεπε νὰ τοῖς χορηγηθῇ, ὡς καὶ ἐγένετο, τὸ δικαίω-

μα ἀντικαταστάσεως κληρούχων. Ἐκ τούτων δὲ προκύπτει, ὅτι οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀνάγκη νὰ συμπληρῶνται ἐξ ἀπογραφῆς. Ἄλλως τε τὸ ποσὸν τῶν ἐκ τῶν τοιούτων ἐξυπηρετούντων, συνιστάμενον ἐξ 9 τεχνιτῶν καὶ ὀλίγων μουσικῶν, εἶναι πολὺ ἀσήμαντον.

Τῆς ὀργανικῆς τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ δυνάμεως ἀναβαινούσης ὡς εἴρηται εἰς ἄνδρας 4,040

Ἡ ἐνυπάρχουσα ἤδη δύναμις συνίσταται ὡς ἑξῆς:

Τοῦ 1.	πεζικοῦ τάγματος τῆς γραμμῆς .	1,002
Τοῦ 2.	» » μετὰ τῶν μουσικῶν	975
Τοῦ 3.	» » (ἀκροβολισταί) .	554
Τοῦ 4.	» » »	460
Τῆς μοίρας τοῦ πυροβολικοῦ		272
Τῆς » τῶν λογχιστῶν		210
Τοῦ λόχου τῶν τεχνιτῶν		122
Τὸ ὅλον		3,775
Ἐξυπηρετούντων δὲ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους ὡς καὶ ἡ συνοδεύουσα τὸ νομοσχέδιον ὑπουργικὴ ἔκθεσις λέγει, ἄνδρες		972
Θέλει ἑπομένως ὁ τακτικὸς στρατὸς σύγκεισθαι κατὰ τὴν 1. Ἰανουαρίου 1850, ἄνδρες		2,623
Ἤτοι ἔλαττον τῆς ὀργανικῆς δυνάμεως κατ' ἄνδρας		1,417

Οἱ καθυστερούμενοι ἐκ τῆς νεοπυλλεξίας τῶν τεσσάρων προηγουμένων ἐτῶν εἰσὶν οἱ ἑξῆς:

Ἐκ τοῦ Νομοῦ	Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	61
» »	Εὐβοίας	27
» »	Φθιωτιδοφωκίδος	111
» »	Αἰτωλοακαρνανίας	160
» »	Ἀχαΐας	50
» »	Ἀργολίδος	128
» »	Ἀρκαδίας	48
» »	Μεσσηνίας	37
» »	Λακωνίας	53
» »	Κυκλάδων	193
	Τὸ ὅλον	868

Οἱ καθυστεροῦντες οὗτοι εἶναι τὸ ὑπόλοιπον καθυστερήσεως, κατὰ τῆς ὁποίας ἐξηντλήθησαν ὅλα τὰ κυβερνητικὰ μέτρα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύνανται ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς σας

νὰ μὴ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ ὑπουργείου, ὅτι ὀλίγη θέλει εἶσθαι ἡ ἐκ τούτων ἐλπίς. Παρατηροῦσα δὲ, ὅτι εἰ καὶ οἱ μὲν πλείους, οἱ δὲ ἐλάττους, ὅλοι ὅμως οἱ νομοὶ καθυστεροῦσι ντοσυλλέκτους· μὴ εὑρίσκουσα δὲ, ὡς παρετήρησε καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ ἀποῤῥιφθέντος περὶ συλλέξεως στρατευσίμων νομοσχεδίου ἐπιτροπὴ, τὴν πηγὴν τῶν καθυστερήσεων, εἰμὴ εἰς τὸ ἐλαττωματικὸν τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου, καὶ πειθομένη ὡς ἐκ τῶν προηγουμένων, ὅτι καὶ ἐκ τῶν ἤδη ζητουμένων **1500** ἀνδρῶν θέλουσι καθυστερήσει πολλοὶ, ἀγνοουμένου ἀπὸ ποίων νομῶν θέλει γίνει ἡ μεγαλειτέρα καθυστέρησις, ἐνόμισεν ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς σας, ὅτι ἠδύνατο μᾶλλον νὰ στηρίζῃ ἀλληλεγγύην εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ὑπηρεσίας τῆς πατρίδος, ἤτις οὐδαμῶς προσβάλλει τὴν ἰσότητα, παρὰ νὰ μείνῃ ἐλλειπὴς ὁ στρατὸς, ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδ' ἐσωτερικῶς ἀσφαλὴς νὰ ἦναι δύναται ἡ πατρὶς, οὐδ' ἐξωτερικῶς ἀνεξάρτητος καὶ σεβαστή. Ὁποίαν δὲ σύγκρισιν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ζημία, τὴν ὁποίαν ἤθελε προξενήσει εἰς μίαν οἰκογένειαν ἡ ἀφαίρεσις τῶν ἐργασιῶν ἑνὸς μέλους αὐτῆς, μὲ τὴν ὠφέλειαν τὴν ὁποίαν προάγει εἰς αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν ἡ κοινὴ ἀσφάλεια διὰ τοῦ στρατοῦ διατηρουμένη; ἄλλως τε δὲν ἐννοοῦμεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὸ χρέος τῶν καθυστερούντων.

Ἡ Ἑλλὰς, Κύριοι, πατρὶς λαοῦ εὐψυοῦς καὶ ἐργατικοῦ, εἶναι πηγὴ διαφόρων παραγωγικῶν κεφαλαίων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάπτυξις δὲν δύναται νὰ κατορθωθῇ ἄνευ τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ἡ δὲ διατήρησις καὶ παγίωσις τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως, μόνον διὰ τοῦ ἀναγκαίου τακτικοῦ στρατοῦ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ. Ἀναλογίσθητε, κύριοι, τὰς περιστάσεις τοῦ ἀγῶνός μας, ἐνθυμήθητε ὅτι ἡ ἀνδρία τοῦ Ἕλληνος, ἤτις ἐθριάμβευσε κατὰ τῶν γενναίων Ὀθωμανῶν τῆς Ἠπείρου, ἐκινδύνευσε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν τακτικὴν τέχνην τῶν ἀνδραπόδων τῆς Λιγύπτου· συλλογίσθητε τὰς λυπηρὰς ἐποχὰς τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ, καὶ τὰς αἱματηρὰς συγκρούσεις στρατοῦ ἀνοργανίστου καὶ ἀτάκτου, λάβετε ὑπ' ὄψιν σας τὰς πολυδαπάνους στρατολογίας κατὰ τῆς περυσινῆς ἀνταρσίας, στρατολογίας, αἵτινες εἶχον μετέωρον τὴν πατρίδα, ἀπέσπασαν τὸν λαὸν ἀπὸ τὰ ἔργα του, καὶ ἠδύναντο νὰ ἦναι πρόξενοι ὅλων ἐκείνων τῶν κακῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νεωτέρα ἱστορία γέμει, καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ σύνηθες ἀποτέλεσμα τῆς συγκρούσεως τῶν φιλοτιμιῶν καὶ τῶν διαφόρων συμφερόντων τῶν τε στρατολογούντων καὶ στρατολογουμένων· καὶ εἰπατε, ἂν δὲν ἦναι ἀπόλυτος ἀνάγκη

τῆς συμπληρώσεως τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Καὶ ὅταν ἀκόμη αἱ ἐξωτερικαὶ περιστάσεις ἦναι οἷαι αἱ σημεριναὶ, ὅταν εἰς αὐτὰ τὰ πρόθυρά μας γίνωνται σοβαραὶ προπαρασκευαὶ, πρέπει ἡμεῖς νὰ διστάζωμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν πᾶν μέσον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνισχύσεως τῶν δυνάμεών μας; δὲν ἤθελεν εἶσθαι τῆς ἐσχάτης ἀκρισίας ν' ἀποβλέπωμεν ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν εἰς τὸ μερικὸν συμφέρον;

Αὐτοὶ εἰσὶν ἐν συντόμῳ, Κύριοι, οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς σας νομίζει ἀναγκαῖον νὰ προτείνῃ τὴν παραδοχὴν τοῦ 1. ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου, διὰ νὰ κατορθωθῇ ἡ συμπλήρωσις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, τοῦ μοναδικοῦ στουχείου τῆς ἀσφαλείας καὶ ἀνεξαρτησίας μας. Ἡ συμπλήρωσις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθωθῇ, ἐὰν ψηφίσωμεν μικρότερον ποσὸν στρατολογηθησομένων, διότι, ὡς ἐρρέθη, θέλουν ἐπισυμβῇ πάλιν καθυστερήσεις, ἐκ δὲ τῶν ἤδη καθυστερουμένων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν μεγάλην συλλογὴν ἀνδρῶν.

Ἀλλ' ἡ πλειονοψηφία, παραδεχομένη τὸ νομοσχέδιον, ὑπέδειξεν ἤδη, ὅπερ καὶ τὸ ὑπουργεῖον συνομολογεῖ, ὅτι ὑπείκει εἰς τὴν ἀνάγκην, ἐπομένως δὲν ἐννοεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ ἡ καθυστέρησις διὰ τῆς γενικεύσεως τῆς ὑποχρεώσεως καὶ διὰ τῆς ἐπιτειχείας· διὰ τοῦτο νομίζει ἀναγκαῖον νὰ συστηθῇ εἰς τὴν κυβέρνησιν ἡ δραστήριος ἐνέργεια ὅλων τῶν νομίμων μέσων πρὸς συλλογὴν τῶν καθυστερούντων, ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς τὸ ἐπόμενον ἔτος, καὶ ἀπαλλαχθοῦν ἀναλόγως οἱ δῆμοι ὡς ἐπιβαρυνόμενοι ἕνεκα τῶν καθυστερήσεων.

Πρὸς τούτοις δὲ πρέπει νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐκλείψωσιν ὅλα τὰ ἄτοπα, ἅτινα μέχρι τοῦδε ἔλαβον χώραν.

Ἡ δὲ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς σας, εἰ καὶ εἰς τὰς αὐτὰς στηριζομένη πληροφορίας, καὶ ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, νομίζει ὅμως ὅτι συμβιβάζει τὴν ἀνάγκην ταύτην μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, προτείνουσα τὸν περιορισμὸν τῶν στρατευσίμων εἰς **1,200** ἄνδρας. Ἐπιφυλάττεται ν' ἀναπτύξῃ καὶ ὑποστηρίξῃ τὴν γνωμοδότησίν της ταύτην κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **18** Μαρτίου **1849**.

Ὁ εἰσηγητὴς
Ἰω. Ζαρκος.

Προσέθηκεν δὲ ὅτι ἐπειδὴ ἓν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Κ. Στράτος ἀναχωρῶν εἶπεν εἰς αὐτὸν, ὅτι παραδέχεται τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν 1500, ἂν οἱ ὑπουργοὶ εἶπωσιν ὅτι δὲν ἀρκεῖ ὁ τῶν 1200, διὰ τοῦτο ἐθεώρησε τὴν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου γνώμην κατὰ πλειονοψηφίαν, ἄλλως εἶναι ἰσοψηφία.

Μετὰ ταῦτα ἀνηγγέλθη ἀντικείμενον συνεδριάσεως, ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου.

Ἀνεγνώσθη κατὰ πρῶτον ἡ γενικὴ παρατήρησις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω.

«Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπὴ τὸν ὑποβληθέντα εἰς τὴν βουλὴν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου διὰ τὸ ἔτος 1849, λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑπομνήσῃ κατὰ πρῶτον εἰς τὸ σῶμα τοῦτο τὰς καὶ κατὰ τὰ προλαβόντα ἔτη γενομένας ἐπανειλημμένως παρ' αὐτοῦ συστάσεις εἰς τὸ ὑπουργεῖον, περὶ παρουσιάσεως τῶν ἀναγκαίων ὀργανικῶν νόμων διὰ τὴν τελείαν, εὐπρεπῆ καὶ κανονικὴν τῆς ἐκκλησίας συγκρότησιν, διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ τακτικὴν τοῦ κλήρου διεύθυνσιν καὶ διὰ τὸν ἐπὶ τὸ τελειότερον ὀργανισμὸν τοῦ Πανεπιστημίου, τῶν Γυμνασίων καὶ τῶν κατωτέρων τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καταστημάτων, περὶ τῶν ὁποίων οὐδὲν κατὰ δυστυχίαν ἐνηργήθη μέχρι τοῦδε. »

Ὑποστηρίζων τις ταύτην προσδιώρισεν ὀνομαστὶ ὅτι πρέπει νὰ ὑπομνήσῃ ἡ βουλὴ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν ὅσον τάχιον εἰσαγωγὴν τοῦ περὶ ἐπισκοπῶν νομοσχεδίου, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἄλλοτε παρὰ τῆς βουλῆς ἐγένετο λόγος.

Ἕτερος δὲ προσέθηκε νὰ συστηθῇ καὶ ἡ ταχεῖα εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ καταστατικοῦ τῆς συνόδου νομοσχεδίου.

Συναινοῦντος δ' εἰς τὰς παρατηρήσεις καὶ συστάσεις ταύτας καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ, ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τάς τε παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τὰς ἀνωτέρω εἰδικὰς συστάσεις.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τοῦ Ἀ. Κεφαλ. τὸ 1 ἄρθρον, καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω.

«ΚΕΦΑΛ. Ἀ. (*Ὑπουργεῖον*).

Ἄρθρον 1. Μισθοί.

Ἐπιδοκιμάζει ἡ ἐπιτροπὴ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀφαίρεσιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ γενικοῦ γραμματέως ὡς περιττοῦ

ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ συστήσῃ εἰς τὴν βουλὴν ἀντ' αὐτῆς ὡς παραδεκτέαν τὴν προτεινομένην προσθήκην τοῦ 5'. γραφείου ἀ. τάξεως, ὡς μὴ οὔσης νενομοθετημένης τῆς τοιαύτης θέσεως.

Ἑπομένως ἐκ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ ἄρθρου τούτου συνισταμένου εἰς . . . . . δραχ. 28,920.—
ἀφαιρουμένων τῶν προτεθεισῶν διὰ τὸν
5'. γραφέα . . . . . » 1,200.—
ὑπολείπεται παραδεκτέον τὸ ποσὸν . . . » 27,720.—»

Συμφωνοῦντος δὲ πρὸς ταύτην καὶ τοῦ ὑπουργοῦ, ἡ βουλὴ παρεδέχθη κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς τὸ 1 ἄρθρ ἔχον οὕτω·

« 1. Μισθοί . . . . . δραχ. 27,720. »

Ἀνεγνώσθη μετὰ τοῦτο τὸ 2 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως.

« Ἄρθρον 2. Ἔξοδα γραφείου.

Τὸ ὑπουργεῖον ζητεῖ ἐπαύξησιν τοῦ κονδυλίου τοῦ § 5'. τοῦ ἄρθρου τούτου κατὰ 300 δραχμὰς ἐπὶ πλέον τοῦ πέρυσι ψηφισθέντος ποσοῦ, ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ ἐλπίζουσα, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς θέλει συστήσει τὴν ἀναγκαίαν οἰκονομίαν εἰς τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν διαχείρησιν ταύτην ὑπαλλήλους, εἰς τρόπον ὥστε, χωρὶς τινος βλάβης τῆς ὑπηρεσίας νὰ μὴ παρουσιασθῇ ἀνάγκη τῆς προτεινομένης προσθήκης, ἀπορεύγει ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ νὰ συστήσῃ τὴν παραδοχὴν αὐτῆς· ἀλλ' ἂν ὁ Κ. ὑπουργὸς προσβλέπων, ὅτι καὶ μ' ὅλην τὴν συστηθησομένην, ὡς προείρηται, οἰκονομίαν, ἡ μικρὰ αὕτη προσθήκη εἰς τὸ κονδύλιον τοῦ §. τούτου εἶναι ἀναπόφευκτος, ἀναπτυξῇ ἔτι μᾶλλον κατὰ τὴν συζήτησιν τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ἀπαιτεῖ αὐτὴν, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν θέλει ἐπιμείνει ἀπαναινομένη τὴν ἐπιψήφισίν της. »

Ἀνέπτυξεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἡ μικρὰ αὕτη δαπάνη τῶν 300 δραχ. εἶναι ἀναγκαία, διότι εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ γραφείου ἐμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ συντήρησις προσθέτου προσωπικοῦ ἀναγκαίου ὄντος, διότι τὸ μὲν ὑπάρχον προσωπικὸν τῶν τριῶν γραφέων εἶναι ἀνεπαρκὲς, ἡ δ' ἀλληλογραφία τούτου τοῦ ὑπουργείου περιλαμβάνουσα τόσα δημοτικὰ καὶ ἑλλην. καὶ σχολεῖα καὶ γυμνάσια εἶναι μεγάλη καὶ ἡ ἐργασία πολλή· διὰ τοῦτο μάλιστα καὶ εἰς τὸ 1 ἄρθρον προέτεινε τὴν προσθήκην ἑνὸς γραφέως· ἐπειδὴ ὅμως αὐτὸς ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἔγεινε δεκτὸς μέχρι τῆς νομοθετήσεως τῆς θέσεως ταύτης, διὰ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον τὸ κατὰ προσθήκην αἰτούμενον ποσὸν τῶν 300 δραχμῶν.

Μηδενὸς δ' ἀντιλέγοντος, καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ συμφωνοῦντος, ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ 2 ἄρθρον κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν ἴχον οὕτω.

2. Ἔξοδα . . . . . δραχ. 3500.

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Α. Κεφαλ. ἀναβαίνοντος εἰς δραχ. 33,220, ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ματάλα καὶ Ἀντίπα, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφ. 82.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Α'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, καὶ ἢ ὄχι ;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Πέτρος Τσανετάκης	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης	Ν.	Γεώργιος Κονδύλης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης	Ν.	Κωνσταν. Φασίτσας	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Ἐλευθέριος Καλυγερᾶς	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης		Γεώρ. Ἰω. Βατίστας	
Σταῦρος Γρίβας		Ἄγγελος Γουζούασης	
Ἰωάννης Πετμέζης	Ν.	Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Μ. Καΐρης	Ν.	Ἰωάν. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης		Γεώρ. Ἰωάν. Γιολδάσης	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Σ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Γεώργιος Μῆτσος	
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν.	Ἰωάν. Κλίμακας	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Ἀναγ. Δημητρίου	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Πέτρος Α. Ζάνος	
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	
Σ. Στράτος		Χ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ἠλίας Παππαδαῖος	
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Γεώργιος Πετμεζᾶς	

Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.	Κ. Βεΐκος	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Σ. Νικολαΐδης	Ν.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Π. Δεληγιάννης		Γερμ. Μαυρομιχάλης	
Δ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	Ν.
Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος		Α. Κανελόπουλος	
Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.	Κωνστ. Δ. Σχινᾶς	
Ἐμμ. Ἀντίπας	Ν.	Ἰωάννης Γκοῦρας	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	Ν.	Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἐμμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.	Ἰ. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Χριστόδ. Τσίνος	
Νικόλαος Κορφιωτάκης		Δημήτρ. Κουμανιώτης	
Ἐμμ. Μελετόπουλος		Θεόδ. Ι. Μέξης	Ν.
Παρασκευᾶς Ματάλας	Ν.	Ἐμμ. Λ. Ὀρλὸφ	
Ἠλίας Γιατράκος		Γεώργιος Μπάστας	
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ν.	Σταμ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.	Κων. Ἀντωνιάδης	
Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.	Ἰωάννης Περίδης	
Κωνστ. Μανέτας		Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Μελέτης Χ. Μελέτη.	Ν.	Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.	Ἀντώνιος Ἀρμάος	Ν.
Δημήτ. Σακελλαριάδης		Μῆτ. Ἀναγνωστόπουλος	
Νικόλαος Μπούτουνας		Ἰω. Τομαρᾶς	
Π. Παππατσώνης		Ἀν. Παππατσώρης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.	Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Ἀνδρ. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης		Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	Ν.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.	Δημήτριος Χατζῆσκος	Ν.

Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.	Ἰωάννης Τασσαῖος	Ν.
Κωνσταν. Δυοβουνιώτης	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	
Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Ἀναγνωσθέντα δὲ καὶ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Β΄. Κεφαλ., καὶ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως καὶ παρατηρήσεως, ἡ βουλὴ παρεδέχθη ἑκάτερα τούτων δι' ἀναστάσεως, ἔχουσι δ' οὕτω.

Β΄. Σύνοδος.

« 1. Μισθοὶ . . . . . δρ. 20060
2. Ἔξοδα . . . . . » 3075.»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Β΄. Κεφαλ. ἀναβαίνοντος εἰς δραχ. 23,135 ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ἀπαράλλακτον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν καὶ τοῦ Β΄. Κεφαλ. παμψηφεὶ διὰ ψήφων 82.

Ἀνεγνώσθη μετὰ τοῦτο τοῦ Γ΄. Κεφαλ. τὸ 2 ἄρθρ., (ὡς μὴ ἔχοντος ποσὸν τοῦ 1 περὶ μισθῶν ἐπισκόπων,) καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω.

« ΚΕΦΑΛ. Γ΄. (*Κλῆρος*).

Ἄρθρον 2. Μισθοὶ Ἱεροκηρύκων.

Εἰς τὸ κονδύλιον τοῦτο οὐδεμίαν μὲν ἐπιφέρει μεταβολὴν ἡ ἐπιτροπή, ἀλλὰ φρονεῖ ἀναγκαῖον τὸ νὰ ἐπαναληφθῇ ὑπὸ τῆς βουλῆς ἡ καὶ ἄλλοτε γενομένη εἰς τὸ ὑπουργεῖον σύστασις, περὶ διορισμοῦ καὶ τῶν ἑτέρων ἐλλειπόντων πέντε ἱεροκηρύκων, εἰς τρόπον ὥστε, εἰς ἕκαστον νομὸν νὰ ὑπάρχῃ εἷς ἱεροκήρυξ τοὐλάχιστον. »

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησέ τις ὅτι δὲν εἶναι ἐναντίος εἰς τὸ νὰ διορισθῶσι καὶ ἄλλοι πέντε ἐπίσκοποι διὰ νὰ κηρύττηται ὁ θεῖος λόγος εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου θεωρεῖ ἰδίως ἀναγκαῖον νὰ προικισθῶσιν αἱ ἐκκλησίαι τοῦ κράτους, ὥστε νὰ ἔχωσιν εἰσοδήματά τινα, καὶ τότε εὐκόλως δύναται νὰ εὑρεθῇ ἱερεὺς πεπαιδευμένος, ἱκανὸς νὰ ἱερουργῇ καὶ νὰ κηρύττῃ τὸ θεῖον κήρυγμα· διότι ἤδη ἐξέρχονται μὲν ἐκ τε τῆς Ῥιζαρείου καὶ τῆς θεολογικῆς τοῦ Πανεπιστημίου σχολῆς ἱερεῖς πεπαιδευμένοι, ἀλλὰ μὴ εὑρίσκοντες τοὺς ἀπαιτουμένους πόρους ἐνταῦθα, ἀναγκάζονται νὰ φεύγωσιν εἰς Τεργέστην, Ἀμστερδάμην καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ἡ προίκισις τῶν ἐνοριακῶν ἐκκλησιῶν δύναται νὰ γείνῃ ὅταν προικισθῶσιν οἱ δῆμοι, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ προικίσωσιν ἐκείνας, ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν εἶναι ἐφικτὸν, διὰ τοῦτο περιωρίσθη ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συστήσῃ μόνον τὴν τῶν ἱεροκηρύκων αὔξησιν.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι καθόσον τὸ ὑπουργεῖον εὑρίσκει τὰ κατάλληλα καὶ ἱκανὰ πρόσωπα θέλει αὐξήσει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἱεροκηρύκων, ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ 2 ἄρθρ. κατὰ τὸν κανονισμὸν, ἔχον οὕτω.

« 2. Μισθοὶ ἱεροκηρύκων . . . . . δρ. 11040 »

Μετὰ τοῦτο ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ἑπόμενον 3 ἄρθρ. δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω.

«3. Μισθοὶ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς . . . . δρ. 4200.»

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 4 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως.

« Ἄρθρ. 4. Συντάξεις κληρικῶν.

Πολλάκις ἡ βουλὴ ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ ἀπῄτησεν ἐπιμόνως ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν τὴν εἰσαγωγὴν νομοσχεδίων κανονιζόντων ἐν γένει τὰς συντάξεις σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 54 τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν οἱ κατὰ καιροὺς ΚΚ. ὑπουργοὶ, χωρὶς νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰς τοιαύτας τῶν νομοθετικῶν σωμάτων συστάσεις, περιωρίσθησαν πάντοτε εἰς τὸ ν' ἀντιγράφωσι μόνον εἰς τοὺς ὁποίους ὑπέβαλλον προϋπολογισμοὺς τὰ ὀνόματα, ἅτινα εὗρον ἐγγεγραμμένα καὶ εἰς τοὺς τῶν προλαβόντων ἐτῶν, παραλείποντες μόνον τὰ τῶν ἀποθανόντων τυχόν, καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ἀνάλογον πίστωσιν.

Διὰ νὰ παύσῃ λοιπὸν τοῦ νὰ ἀνανεοῦται κατ' ἔτος, ἐναντίον ῥητοῦ ὅρου τοῦ Συντάγματος, τοιαύτη σκανδαλώδης ἀταξία, ἕνεκα τῆς ὁποίας πολλοὶ συνταξιοδοτοῦνται παρ' ἀξίαν καὶ ἄνευ τινὸς δικαιώματος, ἄλλοι δὲ ἀδικούμενοι στεροῦνται πάσης περιθάλψεως καὶ ἀμοιβῆς, τὴν ὁποίαν ἐδικαιοῦντο νὰ λαμβάνωσι χάριν τῶν ἐκδουλεύσεων, τῶν θυσιῶν καὶ ἄλλων δικαιωμάτων των, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑπάρχουσι καὶ ὁσημέραι πολλαπλασιάζονται παράπονα, ἡ ἐπιτροπὴ κατὰ πλειονοψηφίαν γνωμοδοτεῖ.

Α. Νὰ συσταθῇ στενῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ κατεπείγον τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ παρουσιάσῃ νομοσχέδιον περὶ συντάξεως τῶν ἐχόντων πρὸς τοῦτο δικαίωμα ἀτόμων, εἴτε λαμβανόντων μέχρι τοῦδε σύνταξίν τινα, εἴτε μὴ, ἀφ' οὗ προηγουμένως διὰ τῶν καταλληλοτέρων μέσων ἐξακριβώσῃ τὰ δικαιώματα ἑνὸς ἑκάστου.

Β΄. Ὅλαι αἱ συντάξεις, καθ' ὃν τρόπον εἶναι σημειωμέναι εἰς

τὸν ὑπὸ συζήτησιν ἤδη προϋπολογισμόν, νὰ ἐγκριθῶσι μόνον μέχρι τέλους Ἰουνίου ε. ε. ἐποχῆς, μέχρι τῆς ὁποίας θέλει φροντίσει τὸ ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάσῃ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος νομοσχέδια. Μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην νὰ παύσῃ πλέον σύνταξις μὴ στηριζομένη εἰς νόμον, σύμφωνα μὲ τὸ προμνησθὲν 54 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος.

Τὴν γνωμοδότησιν ταύτην ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ἐπιτροπὴ ἀναφορικῶς πρὸς τὰς συντάξεις οὐ μόνον τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ὑπουργείων ἐν γένει, καὶ διὰ τοῦτο φρονεῖ ἀναγκαῖον, εἰς περίστασιν, καθ' ἣν ἡ Βουλὴ ἤθελεν ἐγκρίνει τὴν γνωμοδότησιν ταύτην, νὰ διευθύνῃ ἀπὸ τοὐδε ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν αὐτῆς πρὸς ἓν ἕκαστον τῶν ὑπουργείων, διὰ τῶν ὁποίων χορηγοῦνται ὁποιαδήποτε συντάξεις, διὰ ν' ἀσχοληθῶσιν εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῶν ἀναγκαίων νομοσχεδίων.

Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἀντὶ τῶν σημειουμένων εἰς τὸν προκείμενον προϋπολογισμὸν δραχ. 55,777:44
ἀφαιρουμένων τῶν διὰ τὴν 6ην ἐξαμηνίαν τοῦ ἔτους διὰ τὴν ὁποίαν, μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ παρουσιασθησομένου Νόμου, θέλει ζητήσει τὸ ὑπουργεῖον εἰδικὴν πίστωσιν. 27,788:72

Νὰ ἐγκριθῇ τὸ ὑπολειπόμενον ποσὸν δρ. . . 27,888:72»

Ὑποστηρίζων τις τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς περετήρησεν ὅτι αἱ παρατηρήσεις αὐτῆς εἶναι λίαν σπουδαῖαι καὶ οὐσιώδεις, καὶ ἄξιαι τῆς προσοχῆς τῆς βουλῆς καὶ τῆς παραδοχῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως, διότι εἶναι πικρὰ εἰρωνεία τοῦ συντάγματος, τοῦτο μὲν νὰ ὁρίζῃ ῥητῶς ἐν τῷ 54 αὐτοῦ ἄρθρῳ ὅτι οὐδεμία σύνταξις ἢ ἀμοιβὴ δίδεται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἄνευ νόμου, καὶ ἐν τοσούτῳ ἐπὶ ἓξ ἤδη ἔτη συνταγματικὰ νὰ πληρόνωνται πολλαὶ χιλιάδες εἰς συντάξεις καὶ περιθάλψεις ἄνευ νόμου, διότι τὰ νομοθετικὰ σώματα δὲν συνέταξαν νόμον τινὰ γενικὸν περὶ συντάξεων, ἀλλ' εἰδικάς τινας συντάξεις ἐπεψήφισαν. »

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι δὲν διαφιλονεικεῖ τὴν ἀνάγκην τοῦ περὶ συντάξεων νόμου, παρατηρεῖ ὅμως πρὸς τὸν προαγορεύσαντα ὅτι αἱ ἤδη πληρονόμεναι συντάξεις δὲν πληρόνονται ἄνευ νόμου, διότι τὰ Β. Διατάγματα τὰ ταύτας καθιερώσαντα ἔχουσιν ἰσχὺν νόμου, καθὼς καὶ ἡ λοιπὴ νομοθεσία ἡ πρὸ τοῦ συντάγματος γενομένη, ὡς παρ' αὐτοῦ περιβληθέντα τὴν προσήκουσαν ἰσχύν, ὥστε ἡ εἰρωνεία τοῦ συντάγματος, ἣν ὁ προλαλήσας εἶπε, δὲν

ὑπάρχει· οὐχ ἧττον ὅμως εἶναι ἀνάγκη νόμου κανονίσοντος τὰς συντάξεις, καὶ τοῦτον προπαρασκευάζει τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, καθόσον ἀφορᾷ τὰς ἰδίας αὐτοῦ συντάξεις.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι εἰς τὸν περυσινὸν προϋπολογισμὸν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄρθρου ἐγένετο σφοδρὰ συζήτησις, καὶ ἡ βουλὴ ἀπεφάσισεν ὅτι ὅσοι τῶν ἐπισκόπων ἔχουσι θέσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ πᾶσαν ἄλλην ἀπολαυὴν πρέπει νὰ μὴ λαμβάνωσι τὰς συντάξεις. Παρατηρῶν ὅμως τὸν προϋπολογισμὸν δὲν βλέπει οὐδεμίαν ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν συντάξεων ἐκ τοιαύτης τινὸς ἀφαιρέσεως, φρονεῖ λοιπὸν ὅτι πρέπει ἡ βουλὴ νὰ ἐμμείνῃ εἰς τὴν ἀπόφασίν της, καὶ νὰ συστήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν ἀφαίρεσιν τῶν συντάξεων ὅλων τῶν ἄλλας ἀπολαυὰς ἐχόντων ἐπισκόπων.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐξεπλήρωσεν ἀκριβῶς καὶ κατὰ γράμμα τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς, καὶ κατήργησεν ὅλας τὰς συντάξεις τῶν ἐνεργητικὴν θέσιν ἢ ἄλλην τινὰ ἀπολαυὴν ἐχόντων ἐπισκόπων. Συγχρόνως ὅμως κατὰ τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς εἰδοποίησεν αὐτοὺς ὅτι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξωσιν ἢ τὴν σύνταξιν, ἢ τὴν ἐνεργητικὴν θέσιν. Ἐπειδὴ ὅμως δὴν ἀπήντησαν καὶ εἶναι ἄγνωστον ἂν θέλωσι προτιμήσει τὴν σύνταξιν ἢ τὴν θέσιν, ἐσημειώθη ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως, ἀλλὰ δὲν δίδεται εἰς αὐτούς, εἰμὴ ἂν παραιτήσωσι τὴν ὁποίαν ἔχουσι θέσιν, ἢ τὰς λοιπὰς ἀπολαυάς. Περὶ δὲ τοῦ αἰτουμένου νόμου περὶ συντάξεων, παρατηρεῖ ὅτι πάντες μὲν ἀναγνωρίζουσι τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ, οὐχ ἧττον ὅμως ὀφείλουσι νὰ συνομολογήσωσι καὶ τὴν δυσκολίαν πάμπολλαι εἶναι αἱ αἰτήσεις, καὶ δυσδιάγνωστα τὰ δικαιώματα ἑκάστου. Διὰ τοῦτο περὶ μὲν τῶν συντάξεων τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ὑπόσχεται αὐτὸς νὰ καθυποβάλῃ τὸ περὶ τούτων νομοσχέδιον, καὶ ἀναδέχεται τὸν ὅρον ὅτι ἂν δὲν παρουσιασθῇ τοῦτο νὰ παύσωσιν αἱ συντάξεις. Δὲν παραδέχεται ὅμως νὰ ἐλαττωθῇ τὸ ποσὸν τὸ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, διότι τότε θέλει εὑρεθῇ εἰς ἀνάγκην νὰ ζητῇ νέαν πίστωσιν, ἀφοῦ ψηφισθῇ τὸ περὶ ἐκείνων νομοσχέδιον, καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν αἱ βουλαὶ δὲν δυνηθῶσι ν' ἀποπερατώσωσι τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ, θέλουσι μείνει τόσοι συνταξιοδοτούμενοι ἐστερημένοι τῶν ἀπολύτως εἰς αὐτοὺς ἀναγκαίων μέσων. Καθόσον ὅμως ἀφορᾷ τὰς συντάξεις τῶν ἄλλων ὑπουργείων τῶν ὁποίων τινὰ μάλιστα ἔχουσιν ἀριθμὸν μέγαν συντάξεων, καὶ θέλουσι βέβαια ἀπαντήσει πλείονα δυσχέρειαν εἰς τὴν τοῦ περὶ τούτων νομοσχεδίου εἰσα-

γωγήν, πρέπει νὰ γείνῃ λόγος εἰδικὸς ἐν τῇ συζητήσει τοῦ προϋπολογισμοῦ ἑκάστου ὑπουργείου, διότι δύναται ν' ἀπαιτῆται εἰς τινα μεγαλειτέρα ποσθεσμία πρὸς σύνταξιν τοῦ ῥηθέντος νόμου.

Συμφωνηθέντος δ' ὅτι πρέπει νὰ γείνῃ εἰδικὸς λόγος περὶ τῶν συντάξεων ἑκάστου ὑπουργείου εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ ἑκάστου αὐτῶν, παρετήρησί τις ὡς πρὸς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ποσοῦ τῶν συντάξεων ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Ἰουλίου καὶ ἐρεξῆς ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ προῆλθεν εἰς τοῦτο τὸ μέτρον, ἰδοῦσα ὅτι πολλάκις μέχρι τοῦδε συνεστήθη εἰς τὰ ὑπουργεῖα παρὰ τῆς βουλῆς ἡ ταχεῖα εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ συντάξεων νομοσχεδίου ἵνα ἐκκαθαρισθῶσιν αὗται, καὶ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη δὲν ἐπραγματοποιήθη ἡ αἴτησις αὐτῆς. Ἀφοῦ δὲ καὶ ὁ ὑπουργὸς ὁμολογεῖ ὅτι θέλει εἰσαγάγει ὅσον οὔπω τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, καὶ ἡ βουλὴ βέβαια θέλει τὸ ἐπιψηφίσει ταχέως, καὶ πρὸ τοῦ Ἰουνίου θέλει εἶσθαι ἀποπερατωμένον, δὲν θέλει γείνει οὐδεμία διακοπὴ τῶν συντάξεων, ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι δὲν βλάπτει παντάπασι νὰ τεθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν συντάξεων, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἂν ἐντὸς τοῦ Ἰουνίου δὲν εἰσαχθῇ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου ὁ περὶ συντάξεων νόμος, νὰ παύωσιν ἔκτοτε αἱ συντάξεις, διότι οὕτως αὐτοδικαίως παύει ἡ πίστωσις, ἂν δὲν εἰσαχθῇ ὁ νόμος. Τὸ ν' ἀφαιρεθῇ ὅμως τὸ ποσὸν ἀπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι ἄτοπον, διότι ἐνδέχεται ὁ μὲν ὑπουργὸς νὰ εἰσαγάγῃ ἐγκαίρως τὸ νομοσχέδιον, νὰ μὴ προφθάσῃ ὅμως νὰ συζητηθῇ παρ' ἑκατέρᾳ τῶν Βουλῶν ἐντὸς τοῦ Ἰουνίου, ἢ νὰ ἐπέλθῃ διάλυσις αὐτῶν, καὶ οὕτω νὰ μὴ ὑπάρχῃ πίστωσις διὰ τὰς συντάξεις.

Μετὰ μικρὰν περὶ τοῦ αὐτοῦ περιστρεφομένην συζήτησιν ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως νὰ καταχωρηθῇ μὲν ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τοῦ 4 ἄρθρ. ὡς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι ἂν ἐντὸς τοῦ Ἰουνίου δὲν εἰσαχθῇ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου τὸ περὶ συντάξεων νομοσχέδιον νὰ παύῃ ἡ περαιτέρω τούτων πίστωσις· ἔχει δὲ τὸ 4 ἄρθρον οὕτω.

«4. συντάξεις . . . . . δρ. 55,777:44.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ 5 ἄρθρ. ἀναγνωσθέντος ὁ ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι τὸ κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1848 ποσὸν τοῦ ἄρθρου τούτου ἦτο 3200 δραχμαί. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τούτων 2000 δραχ. ἐσημειοῦντο διὰ τὴν συντήρησιν τῆς ἐν Μονάχῳ ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, καὶ αὕτη, ὅτε συνετάττετο ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1849, διετηρεῖτο δι' ἐξόδων τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου,

ἀφῃρέθη τὸ ποσὸν τῶν 2000 δραχμῶν καὶ ὑπελείφθησαν μόνον 1200 δραχμ. Ἀκολούθως ὅμως παραιτηθέντος τοῦ Λουδοβίκου διεκόπη ἡ ὑπὸ τούτου συντήρησις τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναδεχθῇ αὐτὴν ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις μισθοδοτοῦσα τὸν ἱερέα αὐτῆς καὶ ἕνα νεωκόρον· διότι ἡ ἐκκλησία εἶναι περικαλλὴς, καὶ ἔχει ἀφιερώματα πλέον τῶν 25000 δραχμῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐκεῖ ἑνοριακῶν ἐκκλησιῶν, δὲν δύνατοι, ἂν ἀφήσῃ αὐτὴν κεκλεισμένην, ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ τὰ ἀφιερώματα αὐτῆς. Διὰ τοῦτο τὸ ὑπουργεῖον ἐζήτησε διὰ νέας δηλώσεως πίστωσιν ἔτι δρ. 2000, καὶ τούτων τὴν ἐπιψήφισιν ἐξαιτεῖται παρὰ τῆς βουλῆς.

Ἀνέπτυξεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ὡς ὁ προϋπολογισμὸς εἰσάγεται διὰ Βασ. Διατάγματος, οὕτω πρέπει νὰ εἰσάγεται καὶ πᾶσα δήλωσις, ἀλλ' ἡ ἀνωτέρω τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ δὲν εἶχε τοιοῦτον Διάταγμα, διὰ τοῦτο δὲν ἔλαβε ταύτην τὴν δήλωσιν ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπὴ· προτείνει λοιπὸν ν' ἀφεθῇ ἡ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης τῆς πιστώσεως ἀπόφασις τῆς βουλῆς ἐκκρεμὴς μεχρισοῦ εἰσαχθῇ τακτικῶς ἡ δήλωσις διὰ Βασ. Διατάγματος.

Ἡ πρότασις αὕτη ἐγένετο δεκτὴ, καὶ οὕτως ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ 5 ἄρθρον καὶ τὸ μετ' αὐτὸ 6 δι' εἰδικῆς ἑκατέρων ἀναστάσεως, ὡς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ εἶχον, ἔχουσι δ' οὕτω.

«5. Περιθάλψεις . . . . . δρ. 1200:
6. Τόκους . . . . . » 45:76.»

Γενομένης δὲ ἐπὶ τοῦ Γ'. κεφαλαίου ἀναβαίνοντος εἰς δραχμὰς 72 263:20 ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Παπατζώρη καὶ Εὐς. Σπυρίδωνος συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ὁμοίων τοῖς προηγηθεῖσιν ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεί.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀνεγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 4 μ.μ.

Οἱ γραμματεῖς.

Ὁ πρόεδρος.
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Μελέτης Χ. Μελέτης.
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΗ'.

Τῆς 19 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν ΚΚ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος· καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς

βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις παρατηρήσαντος τοῦ προέδρου ὅτι, καθόσον ἀφορᾷ τὴν διανομὴν τῶν περὶ χολέρας καὶ βουλευτικοῦ δικαίου πονημάτων, ἡ ἐπὶ τούτῳ συσταθεῖσα ἐπιτροπὴ, ὑπὸ τῶν ΚΚ. Παλαμήδου, Πετράκη καὶ Ζάνου συγκειμένη, ὑπέβαλεν εἰς τὸ σῶμα τὴν περὶ τούτου γνωμοδότησίν της, ἀνεγνώσθη αὕτη ὑπὸ γραμματέως, ἔχουσα οὕτω·

« *Πρὸς τὸ προεδρεῖον τῆς βουλῆς.*

Κατὰ τὴν πρόσκλησιν τοῦ προεδρείου, συνελθόντες οἱ ὑποφαινόμενοι καὶ λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰ πρὸς τὴν βουλὴν παραδοθέντα δύο βιβλία ἀφορῶντα τὸ μὲν τὸ βουλευτικὸν δίκαιον ἐκ σωμάτων 150, τὸ δὲ, ὁδηγίας περὶ τῆς νόσου χολέρας ἐκ 1000, γνωμοδοτοῦμεν νὰ διανεμηθῶσιν ὡς ἐφεξῆς.

Ἐκ μὲν τῶν τοῦ βουλευτικοῦ δικαίου, ἀνὰ ἓν σῶμα εἰς ἕκαστον βουλευτὴν, οἱ δὲ ΚΚ. βουλευταὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι εὐχαρίστως θέλουν καταβάλει εἰς τὸ ταμεῖον τῆς βουλῆς ἀπέναντι τῶν δραχμῶν 600, τὰς ὁποίας αὕτη ἐδωρήσατο εἰς βοήθειαν τοῦ συντάκτου ἀνὰ δραχ. 4, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἀγορὰν ἀναγκαίων βιβλίων παρακατατεθησομένων τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς βουλῆς.

Ἐκ δὲ τῶν περὶ νόσου χολέρας ἀνὰ 6 σώματα εἰς τοὺς δήμους ἀ. τάξεως ἓξ ὅλους ὄντας, ἀνὰ τέσσαρα εἰς τοὺς τῆς 6'. 210 ὄντας καὶ εἰς τοὺς τῆς γ'. 56 ὄντας ἀνὰ δύο.

Ὅσα δ' ἐξ ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων μείνωσι, νὰ παρακατατεθῶσιν εἰς τὴν τῆς βουλῆς βιβλιοθήκην.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Μαρτίου 1849.

Ἡ ἐπιτροπή.

Ῥήγας Παλαμήδης.

Ἀνάργ. Πετράκης.

Π. Α. Ζάνος. »

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησέ τις, ὅτι καλὴ μὲν εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ νὰ διευθυνθῶσι τὰ περὶ χολέρας ἀντίτυπα πρὸς τοὺς δήμους, ἐπειδὴ ὅμως ἐνδέχεται νὰ γείνῃ κακὴ χρῆσις αὐτῶν παρὰ τῶν δημαρχικῶν κλητήρων ἢ ἄλλων, θεωρεῖ ἀναγκαῖον ν' ἀποσταλῶσιν ἐπὶ συστάσει τοῦ νὰ μένωσιν εἰς τὰ τῶν δημάρχων ἀρχεῖα καὶ γείνῃ συγχρόνως ἡ διὰ τοῦ τύπου κοινοποίησις τοῦ σκοποῦ τῆς χρήσεως καὶ διανομῆς τούτων.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι, ὡς πάντες ἐνθυμοῦνται, εἶχον ζητηθῇ κατά τινα συνεδρίασιν τῆς 24 τοῦ παρελθόντος μηνὸς διάφοροι πληροφορίαι παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων, οὗτος δὲ ὑπεσχέθη μὲν ὅτι θέλει προσαγάγει ταύτας, ἀλλ' ἐξεπλήρωσεν ἐν μέρει μόνον τὴν ῥηθεῖσαν ὑπόσχεσιν, καὶ ταύτην ὅμως τοσοῦτον ἀτελῶς, ὥστε διάζεται σήμερον λαμβάνων τὸν λόγον, νὰ ζητήσῃ καὶ ἄλλα ἔγγραφα πρὸς πληροφορίαν. Ὑπενθυμίζει λοιπὸν ὅτι καὶ πρότερον εἶχεν ἀναφέρει περί τινος κατὰ τὰς Πάτρας περιβόλου, τὸν ὁποῖον καίτοι ἐκποιηθέντα ἐπὶ 1,100 δραχ. ὁ ὑπουργὸς μὴ ἐγκρίνας τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δημοπρασίας, παρεχώρησεν αὐτὸν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Λουκᾶ Λόντου. Ἁπάντων δ' εἰς τοῦτο ὁ ὑπουργὸς, οὐδὲν ἄλλο εἶπεν, εἰμὴ ὅτι ὁ περίβολος οὗτος ἦτον ἁπλοῦς ἀγρὸς κατὰ τὸ 1844, καλλιεργηθεὶς δ' ἐνεργουτεύθη ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω Λόντου, διὸ παρεχωρήθη εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν περὶ τούτου νόμον, ὁρίζοντα ὅτι τὰ τοιαῦτα κτήματα μόνον εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐγγείου φόρου ὑπόκεινται. Ἀλλὰ πῶς μετέβη τῷ 1845 ὁ περίβολος οὗτος εἰς χεῖρας τοῦ δημοσίου, ποία ἀλληλογραφία ἐπίσημος ἔλαβε χώραν καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὑπῆρξεν, ὅλα ταῦτα μένουσιν ἄγνωστα, καὶ ὁ ὑπουργὸς δὲν μᾶς ἀνέφερέ τι. Διὸ συνίστησι νὰ προσαχθῇ ὅσον τάχιον ἡ ἀνωτέρω ἀλληλογραφία, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ τὰ πρακτικὰ τῶν δημοπρασιῶν τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν, ἅπερ καὶ πρότερον εἶχε ζητήσει. Ἐπίσης ἐνθυμεῖται τὸ σῶμα ὅτι ἐγένετο λόγος περί τινος πενταετοῦς προθεσμίας, ἣν τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἔδωκεν εἰς τὸν ὀφειλέτην Λέοντα Μεσηνέζην. Ἀντὶ τούτου ὁ ὑπουργὸς ἠρκέσθη νὰ μᾶς διευθύνῃ τὸ περὶ προθεσμίας ἔγγραφον, προσθεὶς ὅτι ἐχορηγήθη αὕτη διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν πτώχευσιν τοῦ Μεσηνέζη καὶ δι' ἄλλα τινὰ περιστατικά. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα δὲν ἐδύναντο βέβαια νὰ γίνωσιν ὅπως τύχῃ, καὶ διεξήχθησαν δι' ἐγγράφων, καθ' ὅσον ἀπαιτεῖται ἡ περὶ πτωχεύσεως ἀπόδειξις τῶν ἐμποροδικῶν καὶ πολλὰ ἔτι ἄλλα. Τὴν ἀπόδειξιν λοιπὸν ταύτην, τὴν περὶ προθεσμίας αἴτησιν τοῦ ὀφειλέτου, ἐὰν ἔλαβε χώραν, καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο ἔγγραφον ἐξαιτεῖται νὰ προσαγάγῃ ταχέως ὁ ὑπουργός· Ἐκτὸς τούτου παρατηρεῖ ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐγένετο λόγος περὶ πολυειδῶν καταχρήσεων τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Τροιζηνίας, ὁ δὲ ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι διεθέσθησαν μὲν τοιαῦται φῆμαι,

ἀλλ' ἦσαν ῥῆμαι ψευδεῖς, τὰ δὲ πράγματα δὲν καταμαρτυροῦσιν ἐναντίον τοῦ ὑπαλλήλου τούτου. Ἀλλ' ἤδη παρετήρησεν, ὅτι ἐν τῷ 945 φύλλῳ τοῦ Αἰῶνος ὑπάρχει σφοδρὰ κατὰ τοῦ ἐφόρου τούτου ἔκθεσις, πλῆθος καταχρήσεων εἰς αὐτὸν ἀποδίδουσα. Ἀναγνοὺς δὲ τὴν ἔκθεσιν ταύτην εἶπεν, ὅτι, ἐπειδὴ αἱ κατηγορίαι ἐνισχύονται ἐξ αὐτῆς τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἀρθρογράφου, συνίστητι νὰ λάβῃ ὅλας ταύτας ὑπ' ὄψιν ὁ ὑπουργὸς, καὶ ἐφ' ἑκάστης τούτων ν' ἀναφέρῃ τί κυρίως συνέβη καὶ τί ἐνήργησεν ὡς ἐκ τῶν χρεῶν του ὁ ὑπουργὸς, καθόσον αἱ καταχρήσεις αὗται ἀναγνωρίζονται, οὕτως εἰπεῖν, ὡς διατηρουμένου τοῦ ὑπαλλήλου πρὸς ἐξόφλησιν τῶν σφετερισμῶν τούτων. Πρὸς δὲ, νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὁ ὑπουργὸς ἂν ἦναι ἀληθὲς ὅτι, ἀντὶ τοῦ νὰ παυθῇ προεβιβάσθη, ὡς λέγουσιν, εἰς ἀνωτέραν θέσιν. Ἐκτὸς τούτων καὶ πρὸ 4 μηνῶν καὶ πρὸ 20 ἡμερῶν πάλιν ἡ βουλὴ εἶχε ζητήσει νὰ προσαχθῶσι διάφορα περὶ πτωχεύσεως τοῦ ζαχαροποιείου ἔγγραφα, ἐνῷ δ' ὁ ὑπουργὸς ὑπεσχέθη ἀσμένως, εἰσέτι δὲν ὑπέβαλε σχεδὸν τίποτε. Ἀλλὰ τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἶναι σπουδαιότατα καὶ ἡ προσαγωγή των ἀποβαίνει ἀπαραίτητος, ἐπειδὴ ὑπάρχουσι λόγοι ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐγένοντο 400,000 σχεδὸν δραχμῶν καταχρήσεις, ἐὰν δ' ὑπουργὸς δὲν προσαγάγῃ αὐτὰ, γίνεται κατά τινα τρόπον αὐτὸς παραίτιος τῆς ζημίας. Δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἄλλοτε ἐζητήθη νὰ ὑποβληθῇ ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων ἡ ὑπὸ τῶν συνδίκων γινομένη εἰς τὰς πτωχεύσεις, ἥτις εἶναι ἡ μόνη τῆς ὑποθέσεως βάσις, καὶ ὅμως ἡ ἔκθεσις αὕτη δὲν προσήχθη μέχρι τοῦ νῦν. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ἐν ὅσῳ τοιαῦτα ἔγγραφα καθυστεροῦσι, δὲν δύναται νὰ προβῇ τὸ σῶμα εἰς τὴν ἐλαχίστην ἐξέλεγξιν, καὶ οἱ ὑπουργοὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκφεύγωσι τὴν προσαγωγήν των, ἐπειδὴ τὰ αἰτούμενα ἔγγραφα εἶναι κτῆμα τοῦ δημοσίου καὶ ἀφορῶσι τὸν δημόσιον πλοῦτον. Διὸ ἀφοῦ ἡ μὲν βουλὴ δὲν παύει ἐξαιτουμένη τὰ ἔγγραφα, τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἀδιαφοροῦν ἀναβάλλει τὴν προσαγωγήν των, ἀγνοεῖ ἐὰν θέλωμεν ρθάσει ποτὲ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα. Προτείνει λοιπὸν νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ βουλὴ σκεπτομένη, θέλει ἔλθει εἰς μίαν ἀπόφασιν περὶ τούτου. Τελευταῖον ὑπενθυμίζει ὅτι ἐζητήθησαν καὶ ἄλλα ἔγγραφα, τὴν ὑπόθεσιν νεοφωτίστου τινὸς Βοϊδῆ Μαυρομιχάλη ἀφορῶντα, καὶ ὅμως τὰ ἔγγραφα ταῦτα δὲν κατετέθησαν οὐδόλως.

Παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι, καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἤδη ζητούμενα ἔγγραφα, εὐθὺς ἀφοῦ ἐγκριθῶσι τὰ πρακτικὰ, θέλει σταλῇ ἀντίγραφον τούτων, ὥστε κατ' αὐτὰς θέλομεν βεβαίως τὰ ἔχει

ἂν δ' ἐκ τῶν πρότερον ζητηθέντων καθυστερῇ τι, τὸ προεδρεῖον θέλει ζητήσει αὐτὰ ἐκ νέου, ἵνα προσαχθῶσι μετ' οὐ πολύ.

Ἐπέφερεν ἄλλος, ὅτι σκοπὸς συνήθως, πρὸς ὃν ζητοῦνται τοιαῦτα ἔγγραφα, εἶναι νὰ δυνηθῇ νὰ φθάσῃ δι' αὐτῶν ἡ βουλὴ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα ἐξελέγξεως. Ἐνταῦθα δ' ἐνῷ γίνεται λόγος, ὅτι ἐνηργήθησαν καταχρήσεις ὑπὸ διαφόρων οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐζητήθησαν πολλάκις πληροφορίαι, εἰσέτι δὲν ἐγένετο τοῦτο, καὶ ἡ ὑπόθεσις μένει πρὸ μηνῶν ἐκκρεμὴς, ἐνῷ πρέπει νὰ δοθῇ πλέον τέλος. Καὶ δέχεται μὲν τὸ νὰ ζητηθῶσι τὰ ἔγγραφα, ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ ἁπλῶς τοῦτο. Διὸ προτείνει νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα, καθ' ἣν νὰ γείνῃ εἰδικὸς περὶ τῶν καταχρήσεων τούτων λόγος, διὰ νὰ δοθῇ, ὡς εἶπεν, ὁριστικὸν πέρας. Κατὰ τὴν συζήτησιν δὲ ταύτην ἐννοεῖται, ὅτι ὁ ὑπουργὸς θέλει προσαγάγει ὅλα τὰ ἔγγραφα, διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας, ἐὰν δὲ τυχὸν ἀπορύγῃ, ἡ βουλὴ θέλει θεωρήσει ὡς ὁμολογούμενον πᾶν ὅ,τι κρύπτεται οὕτω.

Συναινούντος δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπιμένοντος εἰς τὴν ἀπὸ τοῦδε προσαγωγὴν ὅλων τῶν ἐγγράφων, ἄλλου δέ τινος ἐπιβεβαιοῦντος, ὅτι αἱ καταχρήσεις τοῦ ἐφόρου Τροιζηνίας ἀναβαίνουσιν εἰς 40,000 δραχμῶν, παρετήρησε τὸ προεδρεῖον, ὅτι ὁ ὑπουργὸς δὲν παρέλειψε νὰ καταθέσῃ πλεῖστα τῶν αἰτηθέντων ἐγγράφων, εἰς δὲ τὸν προκαλέσαντα τοῦτο ἀπόκειται νὰ λάβῃ ταῦτα ὑπ' ὄψιν, νὰ ζητήσῃ δὲ καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο θεωρεῖ ἀναγκαῖον, διὰ νὰ κάμῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἀναγγελθέντος ἔπειτα, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργείου, ἀναγνώσθη τὸ Δ'. κεφάλαιον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτω·

« ΚΕΦ. Δ'. Προπαρασκευαζόμενοι διὰ τὸν κλῆρον.

Ἡ ἐπιτροπὴ οὐδεμίαν κρίνει ἀναγκαίαν μεταβολὴν εἰς τὸ κονδύλιον τοῦτο, ἀλλὰ διεξελθοῦσα τὰς λεπτομερεῖς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἐκτίθησι τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν ἀπαντωμένων δυσκολιῶν ὡς πρὸς τὴν εὕρεσιν νέων ἐχόντων τὰ ἀπαιτούμενα ὑπὸ τοῦ διοργανισμοῦ τῆς σχολῆς προσόντα, καὶ δυναμένων νὰ καταταχθῶσι μεταξὺ τῶν ὑποτρόφων αὐτῆς, παρατηρεῖ, ὅτι μία τῶν δυσκολιῶν τούτων, καὶ μάλιστα ἡ κυρία αἰτία, δι' ἣν δὲν ἐγείναν δεκτοί τινες ἐκ τῶν παρουσιασθέντων πρὸς κατάταξιν νέων ὑπῆρξε τὸ μὴ ἀποχρῶν τῆς προπαρασκευῆς αὐτῶν εἰς τὰ κα-

τώτερα μαθήματα, καὶ ἡ ἔλλειψις ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ τάξεως ἀναλόγου μὲ τὰς δυνάμεις αὐτῶν. Εἰς τὴν περίστασιν λοιπὸν ταύτην εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην ἡ ἐπιτροπὴ νὰ γνωμοδοτήσῃ τὸ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς ἐξομάλυνσιν τῆς τοιαύτης δυσκολίας φροντὶς, εἰς τρόπον ὥστε οἱ τοιοῦτοι νέοι, παρουσιαζόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν σχολὴν, καὶ μὴ εὑρισκόμενοι ἱκανοὶ εἰς τὸ νὰ καταταχθῶσιν εἰς μίαν τῶν ὑπαρχουσῶν τάξεων, νὰ προπαρασκευάζωνται ἐξωτερικῶς τοὐλάχιστον, βοηθείᾳ τοῦ δημοσίου, δηλ. εἴτε εἰς τὸ διδασκαλεῖον, εἴτε εἰς ἄλλο τοιοῦτον προπαιδευτικὸν κατάστημα, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποκτήσαντες τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν σχολεῖον. »

Ἐνταῦθα δ' ἐρωτήσαντός τινος, ἐὰν οἱ εἰσακτέοι νέοι παρουσιάζωνται εἰς τὴν σχολὴν δι' ἀναφορῶν, καὶ ἐὰν πᾶσαι αἱ ἀναφοραὶ διευθύνωνται πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν, ἢ γίνεται τοῦτο κατ' ἐκλογὴν, ἐπέφερεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ὅλαι ἀνεξαιρέτως αἱ ἀναφοραὶ διευθύνονται, ἀλλ' ἡ σχολὴ αὕτη εἶναι εἴδός τι γυμνασίου καὶ οἱ εἰς αὐτὴν εἰσακτέοι ἀνάγκη νὰ παρασκευασθῶσιν οὕτως, ὡς ἐὰν ἔμελλε νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὸ γυμνάσιον. Διὸ μόλις ἀναφερθῇ ὁ ἐπιθυμῶν νὰ εἰσέλθῃ νέος, ἐξετάζεται ἐὰν ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην χρηστοήθειαν καὶ ἀνατροφὴν, μετὰ δὲ τοῦτο πέμπεται εἰς ἐξέτασιν, ἔνθα παρατηρεῖται, ἐὰν ἔχῃ τὴν παρὰ τοῦ νόμου ῥητὴν ἡλικίαν καὶ τὰς γνώσεις ἐκείνας, αἵτινες ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτὸν τὴν εἰσαγωγήν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς τῶν νέων εἰσαγωγῆς, καθόσον δ' αφορᾷ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἀποδέχεται ταύτην, καὶ ἐξαιτεῖται νὰ τεθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν δαπάνη ἑνὸς προκαταρκτικοῦ διδασκάλου, διότι εἴτε διὰ τὴν διαφορὰν τῆς μεθόδου, καθ' ἣν διάφοροι νέοι ἐκπαιδεύονται, εἴτε διότι ἀκαίρως προσερχόμενοι, δὲν εὑρίσκονται ἀναλόγως κατηρτισμένοι, ὥστε νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν σχολὴν, ἀποκλείονται ταύτης, ἐνῷ ἄλλως εἶναι καὶ χρηστοὶ καὶ ἐνάρετοι καὶ φιλομαθεῖς νέοι. Ἡ γνώμη λοιπὸν τῆς ἐπιτροπῆς ἔχει καλῶς καὶ τοσοῦτον τὴν θεωρεῖ ἀναγκαίαν, καθόσον αἱ κατὰ νομοὺς διατηρούμεναι μοναὶ ἀπεφασίσθη νὰ στέλλωσι πρὸς ἐκπαίδευσιν ἀνὰ ἕνα νέον, εἰσὶ δὲ μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τοὺς 15 ἀπεσταλμένοι. Εἶναι λοιπὸν ἄδικον, ἐνῷ ἔχουσιν ὅλα τὰ παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένα προσόντα, ν' ἀποκλείωνται διὰ τὴν ἀνάγκην 4 ἢ 5 μηνῶν εἰδικῆς προεκπαιδεύσεως.

Παρατηρήσαντος δέ τινος ὅτι διὰ τοῦ μέτρου τούτου καταστρέφεται ὁ ὀργανισμὸς τῆς σχολῆς, διότι ὑπάρχει ἐν αὐτῇ

τοιαύτη εἰς προεκπαίδευσιν ταξις, ἐπέφερεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι τοὐναντίον ἐπιτρέπεται τοῦτο, ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῶν μονῶν ἀποστελλόμενοι νέοι λαμβάνουσιν ἕνα προγυμναστὴν διά τινας μῆνας. Ἐὰν δὲ ἀπορῶσί τινες διατί δὲν παρουσιάζονται ἀμέσως κατηρτισμένοι οἱ προσερχόμενοι νέοι, παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο εἶναι φυσικὸν, διότι δὲν παραδίδει παντοῦ τὴν ἑλληνικὴν ὁ Λεόντιος, ἀνὴρ διακεκριμένος καὶ σπάνιος εἰς τὸ εἶδός του.

Παρατηρήσαντος δ' ἄλλου ὅτι παράδοξον ἀποβαίνει πῶς ἐκ μὲν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος δὲν εὑρίσκονται ἱκανοὶ διὰ τὴν ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ σχολὴ ἄμεσον κατάταξίν των, ἐκ δὲ τῆς μὴ ἐλευθέρας ἔτι εὑρίσκονται νέοι ἱκανοὶ, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἡ σχολὴ εἶναι ὠργανισμένη ἐπὶ τῇ βάσει καταστατικοῦ νόμου, τὸν ὁποῖον ἐφαρμόζει βεβαίως ἡ ἐπὶ τούτῳ συστᾶσα ἐπιτροπή. Ἡ μὴ εὕρεσις λοιπὸν ἱκανῶν νέων προκύπτει ἐξ αὐτοῦ τοῦ καταστατικοῦ τῆς σχολῆς καὶ εἰς αὐτὸ μόνον πρέπει ν' ἀποδοθῇ. Διότι κατὰ τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον, διὰ νὰ εἰσαχθῇ τις ἐν τῇ σχολῇ, πρέπει νὰ ἦναι τελειοδίδακτος εἰς τὴν στοιχειώδη παιδείαν, ἐπειδὴ ἄνευ τούτου δὲν εἶναι δεκτός. Ἀλλὰ νέοι τοιοῦτοι τὴν ἐν ταῖς γυμνασίοις σπουδὴν διελθόντες, δὲν προσέρχονται βέβαια εἰς τὴν ἀνωτέρω σχολὴν, ἐπειδὴ συναισθάνονται ὅτι ἀμόνον ἔτη ἀρκοῦσιν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐκπαιδευθῶσιν ἔτι εἰς τὸ πανεπιστήμιον, καὶ μετὰ τοῦτο περιμένει αὐτοὺς θέσις καθηγητοῦ ἢ νομοθοῦς δικαστοῦ. Διὰ τοῦτο δὲν ἐννοεῖ ἀληθῶς τί συμβαίνει ὡς πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος νέων. Φρονεῖ δὲ ὅτι ἴσως ἐκ μὲν τῶν ἐντὸς ἀπαιτοῦνται πλειότερα εἰς εἰσαγωγὴν προσόντα, διὰ δὲ τοὺς ἐκτὸς ὑπάρχει τις συγκατάβασις, ἐπειδὴ δὲν ἀνέχεται, οὐδὲ πιστεύει τις ὅτι τὰ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος σχολεῖα εἶναι προοδευτικώτερα. Ὅτι δὲ ἀληθῶς ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι τελειοδίδακτοι οἱ προσερχόμενοι εἰς ἐξέτασιν νέοι μας, τοῦτο γνωρίζει ἐκ τοῦ πλησίον, διότι ἔλαβε κατ' αὐτὰς ἀφορμὴν νὰ τὸ μάθῃ. Διὸ συνίστησι νὰ εἰσαχθῇ μὲν ὁ ἀπαιτούμενος εἰς προεκπαίδευσιν διδάσκαλος, νὰ ἦναι δὲ συγκαταβατικώτερα ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὰς ἐξετάσεις.

Ἄλλου δέ τινος εἰπόντος ὅτι ἀποκρούει ἐντόνως τὴν κατὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν, ἐπειδὴ δὲν χαρίζεται αὕτη πρὸς οὐδένα καὶ κρατεῖ ἴσκιν τὴν πλάστιγγα τοῦ δικαίου, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἀφ' οὗ ἡ ἀνωτέρω ἐπιτροπὴ θεωρεῖται ἀκριβὴς εἰς τὰς πράξεις, ἔπεται ὅτι πρέπει νὰ ἦναι ἀξιόπιστος καὶ εἰς τὰ ἐπίσημα ἐγγραφά της. Ἀναγνοὺς δὲ τὴν περὶ τῶν ἐξεταθέντων νέων ἔκθεσιν αὐτῆς, ἐν ᾗ λέγεται ὅτι ἐξ ἑνδεκα νέων

πέντε μὲν ἀνεγνωρίσθησαν ἔχοντες τὴν νόμιμον ἡλικίαν καὶ τὴν ἀναγκαίαν πρὸς κατάταξιν αὐτῶν ἱκανότητα, οἱ δὲ λοιποὶ ἐξ ἐφάνησαν στερούμενοι τῆς ἀπαιτουμένης παιδείας, παρετήρησεν ὅτι ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι δὲν εἶχον ἀληθῶς τὰ ἀναγκαῖα προσόντα οἱ ἐξετασθέντες, ἴσως δὲ καὶ τὴν ἀνάλογον προθυμίαν, ἐπειδή, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, οἱ ἔξωθεν προσερχόμενοι νέοι δεικνύουσι πλειοτέραν εἰς τοῦτο προθυμίαν..

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ὁ τῆς σχολῆς ταύτης ὀργανισμὸς ὁρίζει ὅτι θεωροῦνται δεκτοὶ οἱ ἀπὸ τοῦ 18 ἔτους τῆς ἡλικίας των νέοι. Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ διαστήματι δύναται ὁ νέος οὐχὶ ἀπὸ τὸ σχολεῖον. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ γυμνάσιον νὰ ἐξέλθῃ τέλειος, ὥστε δὲν ὑποτίθεται ὅτι ἔχει ἀνάγκην προεκπαιδεύσεως, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σχολήν. Δὲν παραδέχεται δὲ τὴν ἰδέαν ὅτι μετὰ τὴν ἐκ τοῦ γυμνασίου ἀπόλυσίν του δὲν προσέρχεται εἰς τὴν σχολὴν ταύτην ὁ μαθητής, ἀλλ' ἀσπάζεται τὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ σπουδήν, ἐπειδὴ ὁ μὲν ἔχων ῥοπὴν περὶ τὰ δικανικὰ θέλει σπουδάσει ἀφεύκτως τὴν νομικήν, ὁ δὲ προτιμῶν τὸ κληρικὸν σχῆμα θέλει ἀφιερωθῆ εἰς αὐτό, τὰς ὁρμὰς τῆς ἰδίας φύσεως ὑπακούων. Συμπεραίνει λοιπὸν ὅτι περιττὴ εἶναι ἡ προσθήκη προγυμναστικοῦ διδασκάλου, ἐπειδὴ καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῆς σχολῆς θέλει παραβιασθῆ καὶ εἰς δαπάνας νέας θέλομεν ὑποκύψει.

Ἐπενεγκόντος δέ τινος, ὅτι ἀφοῦ ὁ ὑπουργὸς δέχεται τὴν προσθήκην, πρέπει νὰ παρουσιάσῃ νέον διὰ τὴν δαπάνην ταύτην νομοσχέδιον, παρετήρησαν ἄλλοι ὅτι δὲν δύναται νὰ παραβιασθῆ ὁ ὀργανισμὸς τεθεὶς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ῥιζάρη, οὐδ' ἀναγκαῖος δύναται νὰ ὑποτεθῆ ὁ διδάσκαλος, ἀφ' οὗ ἐλήφθη μέτρον νὰ παραδίδωνται καὶ μαθήματα εἰς τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον ἀνήκοντα, δι' ἃ δὲν δύνανται νὰ ὑποτεθῶσιν οἱ νέοι ἀνίκανοι.

Ἀντέλεξεν ἄλλος ὅτι τὸ νὰ ὁρισθῆ νέα διδασκάλου προσθήκη οὐ μόνον δὲν ἀντιβαίνει πρὸς τὸν ὀργανισμόν, ἀλλ' ἔρχεται καὶ εἰς βοήθειαν τῆς σχολῆς ταύτης, διότι διευκολύνει τὴν κατάταξιν τῶν εἰς αὐτὴν προσερχομένων, δι' ὃ συνεστήθη κυρίως. Ὅταν δὲ προσέρχηται νέος τις καὶ διὰ μικρὰν ἔλλειψιν ἀποκλείηται, καὶ ἄδικον εἶναι καὶ ἐναντίον τοῦ σκοποῦ τῆς σχολῆς. Οὕτω π. χ. γνωρίζει ὅτι ἐκ τῆς ἐν Θήρᾳ μονῆς ἀπεστάλη νέος τις, διὰ νὰ καταταχθῆ εἰς τὴν σχολὴν ταύτην. Ἐὰν ὁ νέος οὗτος ὑποτεθῆ ὅτι δὲν εἶναι τελείως ἱκανός, τί πρέπει νὰ γίνῃ; Νὰ σταλῇ ὀπίσω; ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἄδικον. Νὰ σπουδάσῃ ἐνταῦθα μεχρισοῦ λάβῃ τὰς ἀναγκαίας δυνάμεις; ἀλλὰ ποῦ τὰ

πρὸς συντήρησίν του ἔξοδα; Ἀντὶ τούτων νομίζει καταλληλότερον νὰ εἰσέρχηται διὰ μιᾶς, τοῦτο δὲ κατορθοῦται διὰ τῆς προσθήκης τοῦ διδασκάλου.

Παρατηρήσαντος δ' ἄλλου ὅτι ἐὰν δοθῇ πλειοτέρα τις προσοχὴ εἰς τὸν παρὰ τοῦ ὑπουργείου περὶ τῶν εἰσακτέων διδόμενον κατάλογον, ἴσως δὲν γίνονται τοσαῦται τῶν ἐξεταζομένων ἐξαιρέσεις, ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ, φαίνεται, ἀνέφερε ταῦτα ὁ προαγορεύσας, ἐπειδὴ οὐδ' ἐσχημάτισέ ποτε τοιοῦτον κατάλογον τὸ ὑπουργεῖον, οὐδ' ἀνάγκη εἶναι νὰ σχηματισθῇ. Ἡ Ῥιζάρειος σχολὴ δαπάνῃ τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς συστηθεῖσα καὶ ἴδιον ὀργανισμὸν ἔχουσα, εἶναι πάντῃ ἀνεξάρτητος τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον διευθύνει μόνον τοὺς νέους· ἐξετάζονται δ' οὗτοι παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἂν δὲν κριθῶσιν ἱκανοί, ἀποπέμπονται, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ μέρος τὸ ὑπουργεῖον. Ἀλλ' οἱ ἀπὸ τοῦ Ζαγορίου ἐρχόμενοι μαθηταὶ εἶναι μὲν ἀτελέστεροι τῶν ἡμετέρων, ἡ ἐπιτροπὴ ὅμως τοὺς δέχεται ἀδιστάκτως, ἐπειδὴ οὕτως ὥρισεν ὁ συμπατριώτης αὐτῶν Ῥιζάρης, καὶ ἀρκεῖ νὰ προσαγάγῃ μόνον ὁ ἐκεῖθεν νέος ἀποδεικτικὸν ὅτι ἐτελείωσε τὰ ἐν τῇ πατρίδι του μαθήματα, διὰ νὰ ἦναι δεκτὸς ἄνευ ἐξετάσεως ἄλλης.

Ἐπὶ τούτοις ἐγίνετο πρῶτον ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Καλογερᾶ καὶ Μιχαλοπούλου, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ τὴν πίστωσιν αὐτοῦ διὰ ψήφων 81. Ἔχει δ' οὕτω·

« Κεφ. Δ'. Προπαρασκευαζόμενοι διὰ τὸν κλῆρον δρ.4,800. »

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Δ'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κλπ ὑπουργείου, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δ. Ὀρεινὸς	Ν.	Πάνος Μοναστηριώτης	
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Στσῦρος Γρίβας	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Ἰωάννης Πετμεζῆς	Ν.
Δ. Δεληγεώργης		Μ. Χ. Κατρῆς	
Π. Τσιμπουράκης		Δημήτριος Κονδύλης	Ν.

Ἀντώνιος Καμπάνης	N.	Π. Δεληγιάννης	N.
Α. Σ. Δανόπουλος	N.	Δ. Ν. Μπούκουρας	
Νικόλ. Ἰατρὸς	N.	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Α. Μακρυποκάμισος	N.	Ζαφείριος Δεπάστας	N.
Δ. Καλλιφρονᾶς	N.	Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	N.
Κωνστ. Βρυζάκης	N.	Α. Νοταρᾶς	
Ἀνάργυρος Πετράκης	N.	Εὐστ. Οἰκονομόπουλος	N.
Κ. Τζαβέλας	N.	Γ. Πανσπριφτόπουλος	N.
Σ. Στράτος		Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	N.
Π. Ῥάγκος		Μ. Πρωτοπαππᾶς	N.
Λουκᾶς Π. Νάκος	N.	Ν. Κορφιωτάκης	
Ἀντών. Γεωργαντᾶς	N.	Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Πέτρος Τσανετάκης	N.	Παρασκευᾶς Ματάλας	N.
Γεώργ. Κονδύλης	N.	Ἠλίας Γιατράκος	
Κ. Φασίτσας	N.	Λουκᾶς Στέφανος	N.
Ἐλευθέριος Καλαγερᾶς	N.	Εὐς. Σπυρίδωνος	N.
Γ. Ἰω. Βατίστας		Ῥ. Παλαμίδης	
Ἄγγελος Γουζούασης	N.	Θεόδωρος Πετρινὸς	N.
Γεώργ. Κ. Βελῆς	N.	Κωνστ. Μανέτας	
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	N.	Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	N.
Γεώργ. Ι. Γιολδάσης	N.	Μελέτης Χ. Μελέτης	
Σ. Χ. Στεφανόπουλος		Νικόλαος Τσαλακώστας	N.
Μιχαὴλ Σισίνης	N.	Δημ. Σακελλαριάδης	
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	N.	Νικόλαος Μπούτουνας	
Γεώργ. Μῆτσος		Π. Παππατσώνης	
Ἰωάννης Κλίμακας		Ἰω. Παππατσώνης	N.
Α. Δημητρίου		Π. Δαρειώτης	N.
Πέτρος Α. Ζάννος	N.	Σπυρίδων Βαλέττας	N.
Μ. Ν. Βαλέττας	N.	Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.
Χ. Ν. Δεμάθας	N.	Σ. Α. Βαρότσης	
Ἠλ. Παππαδαῖος		Παῦλος Λεντούδης	
Γ. Πετμεζᾶς	N.	Χρύσαν. Σουμαρίπας	N.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	N.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.
Βασίλειος Πετιμεζᾶς		Κωνστ. Βεῖκος	
Ἰω. Ζάρκος		Μιχαὴλ Ἰατρὸς	
Γ. Ν. Κορφιωτάκης	N.	Δημήτριος Βιρβίλης	N.
Αθ. Δανηλόπουλος		Γεώργ. Μπάνης	N.
Σταμ. Νικολαΐδης	N.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	N.
Βελισάρ. Νικολαΐδης	N.	Α. Μαυρομιχάλης	
Γ. Παππανικολάου	N.	Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	

Γερμ. Μαυρομιχάλης		Κάρολος Νάζος	
Ν. Μοσχούλας	N.	Εὐστ. Μ. Παρίσης	
Α. Κανελλόπουλος		Ἀντώνιος Ἀειμάος	N.
Κ. Α. Σχινᾶς		Μῆτρ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰωάννης Γκοῦρας	N.	Ἰω. Τομαρᾶς	N.
Ἀναγνώστ. Κεχαγιᾶς	N.	Ἀν. Παππατσώρης	N.
Σ. Λογοθετόπουλος	N.	Ἀθ. Καστανᾶς	N.
Π. Πατπαδιαμαντόπουλος		Γ. Παππαδημητρίου	N.
Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος		Γεώργ. Σ. Κριεζῆς	N.
Χριστόδουλος Τσῖνος		Α. Γ. Κουντουριώτης	
Δ. Κουμανιώτης	N.	Δ. Α. Κουντουριώτης	N.
Θεόδωρος Ι. Μέξης	N.	Ἰω. Γ. Κριεζῆς	N.
Ἐμ. Λαζ. Ὁρλώφ		Δημήτριος Χατσίσκος	N.
Γ. Μπάστας		Καλαμᾶρας Τσουκαλᾶς	N.
Κ. Θ. Δαρειώτης		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	N.
Σ. Ἀντωνιάδης	N.	Γεώργ. Ῥιζόπουλος	N.
Κ. Ἀντωνιάδης	N.	Ἰωάν. Τασσαῖος	N.
Ἰωάννης Περιδῆς		Μάρκος Βιτάλης	N.
Ἀνδρέας Μάμουκας	N.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	N.

Ἐρωτηθεῖσα ἔπειτα ἡ βουλὴ ἐὰν παραδέχηται τὴν γνώμην τοῦ νὰ μὴ γίνῃ προσθήκη ἑνὸς προεκπαιδευτοῦ, ἀπεφήνατο ἀποφατικῶς μὴ ἀναστᾶσα. Τελευταῖον δ' ἐρωτηθεῖσα ἐὰν παραδέχηται τὴν προσθήκην αὐτοῦ κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, παρεδέχθη αὐτὴν δι' ἀναστάσεως.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ 1. ἄρθρον τοῦ Ε. κεφαλαίου καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ ὅλου γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτω.

α ΚΕΦ. Ε'. *Πανεπιστήμιον.*

Ἄρθρ. 1. Μισθοί.

Καὶ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κονδυλίου τούτου οὐδεμίαν ἐπιφέρει μεταβολὴν ἡ ἐπιτροπή, θεωρεῖ μόνον ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσῃ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ πρόσθετον δεύτερον ἐπιμισθιον, τὸ ὁποῖον σημειοῦται ἐπ' ὀνόματι τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀσωπίου, ἂν καὶ στηριζόμενον εἰς συμφωνίαν γενομένην μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς κυβερνήσεως πρὸ τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταπολιτεύσεως, εὐχῆς ἔργον ἦτο μολαταῦτα νὰ παύσῃ τοῦ λοιποῦ, ἂν ἦτο δυνατόν, ὡς ἐλπίζεται νὰ συγκατατεθῇ εἰς τοῦτο καὶ ὁ φιλόπατρις οὗτος καθηγητής, διὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ πλέον μία τοιαύτη ἀνισότης ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς συναδέλφους αὐτοῦ, μετὰ τῆς τύχης τῶν ὁποίων ἀπεφάσισεν εἰς τὸ μέλλον νὰ ταυτίσῃ καὶ τὴν ἰδικήν του.

Καθόσον δ' αφορᾷ τὴν γενικὴν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τούτου καταστήματος κατάστασιν, ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις της.

Κατὰ τὰς δοθείσας πληροφορίας τινὲς τῶν ΚΚ. καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου κατὰ δυστυχίαν δὲν καταβάλλουσιν ἀποχρώσαν εἰς τὰς παραδόσεις των ἐπιμέλειαν, οὐδὲ φυλάττουσιν ἀκριβῶς τοὺς ὅρους τῶν προγραμμάτων των, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν προκύπτει εἰς τοὺς μαθητὰς ἀνάλογος μὲ τὰς δαπάνας καὶ μὲ τὰς προσδοκίας τοῦ ἔθνους ὠφέλεια. Ἐκτὸς τούτου παρατηρεῖται, ὅτι ἕδραι τινές, ὡς τῆς Θεολογίας, τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν, καὶ λ., διὰ τὰς ὁποίας δαπανᾷ τὸ δημόσιον οὐχὶ εὐκαταφρονήτους ποσότητας, κατέχονται εἰς μάτην σχεδὸν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων καθηγητῶν, μὴ ἐχόντων εἰς τὰς παραδόσεις των εἰμὴ ὀλιγωτάτους ἀκροατάς. Ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ φροντίσῃ τὸ ὑπουργεῖον, ὥστε οἱ εἰς τὰς ἕδρας ταύτας διωρισμένοι καθηγηταί, ἑνόσῳ δὲν ἔχουσι τοὺς ἀναγκαίους μαθητάς, νὰ δαπανῶσιν, εἰ δυνατόν, τὸν χρόνον των ὑποσδήποτε ἐπωφελέστερος, ἀσχολούμενοι ἐκτάκτως εἰς τὴν παράδοσιν ἄλλου τινὸς ἐπωφελοῦς μαθήματος.

Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐπιτροπὴ νομίζει ἀναγκαῖον νὰ προσθίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι καθηγηταί, λαμβανόμενοι μεταξὺ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐχόντων τοσαύτας ἄλλας ἀσχολίας, καὶ τοσούτους ἄλλους περισπασμοὺς ὡς ἐκ τῆς θέσεως της πολιτικῆς ὑπηρεσίας των, καὶ μὴ δυνάμενοι διὰ τοῦτο ν' ἀσχοληθῶσιν εἰδικῶς εἰς τὸ τοσοῦτον σπουδαῖον καὶ τοσαύτην μελέτην ἀπαιτοῦν ἔργον τῆς καθηγεσίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον, πολλὰ σπανίως πρέπει νὰ διορίζωνται, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τότε μόνον, ὅταν δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῶσιν ἄλλα πρόσωπα ἔχοντα τὰς αὐτὰς γνώσεις, τὴν αὐτὴν πεῖραν καὶ ἐν γένει τὰ αὐτὰ προσόντα, καὶ δυνάμενα ν' ἀναδεχθῶσι μόνον τὸ ἔργον τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ. Ἡ μικρὰ τῶν ἐξόδων οἰκονομία ἥτις προτγίνεται ὡς ἐκ τοῦ διορισμοῦ δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς θέσεις ἐκτάκτων ἢ ἐπιτίμων καθηγητῶν δὲν πρέπει βεβαίως νὰ ἐπηρεάζῃ ποτὲ τὴν Κυβέρνησιν, προκειμένου λόγου περὶ τοῦ μόνου ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ καταστήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐναβρύνεται ἡ Ἑλλάς. »

Ἐπὶ ταύτης λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς βουλευτικὰς συνόδους ἡ μισθοδοσία τοῦ καθηγητοῦ Κ. Ἀσωπίου κατέστη ἀντικείμενον συζητήσεως, καὶ ὅμως πάντοτε εἰς τὰς συζητήσεις ταύτας ἀναγνωρίσθη ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὴν συμπερωνημένην ἀποζημίωσιν, καὶ τοι ὑπερτέραν τῆς τῶν λοιπῶν συναδέλφων του· τοῦτο δέ, καὶ διὰ νὰ τηρηθῇ ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως συμφωνία, καὶ διότι οὐχὶ πάντοτε τὸ ἴσον, ἀλλὰ τὸ ἀνάλογον εἶναι δίκαιον. Διὸ συνίστησι νὰ ἀναγνωρίσῃ ἡ βουλὴ τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην ὡς ἐφάπαξ καθιερωμένην, διὰ νὰ τιμήσωμεν τὰς τελευταίας στιγμὰς ἀνδρὸς τιμήσαντος τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ διαπρέποντος εἰς τὸν διανοητικὸν κόσμον. Ἄλλως τε, ἐπειδὴ ὁ σεβαστὸς οὗτος γέρων περιστοιχίζεται ὑπὸ πολυμελοῦς οἰκογενείας, πιθανὸν ἐνδίδων εἰς τὰς ἀνάγκας του, νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν· πληροφορεῖται δὲ ὅτι προσηνέχθησαν αὐτῷ ἀπὸ τὸ γυμνάσιον τῆς Σμύρνης 40,000 γροσίων κατ' ἔτος.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι μετ' ἀπορίας ἤκουσε τῶν προαγορευσάντα συνηγορούντα ἤδη ὑπὲρ προσώπων προνομιούχων, ἐν ᾧ ἄλλοτε τὸν ἠκούσαμεν μετὰ τοσούτου ζήλου καταφερόμενον. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ὅτε συνέστη αἰσίως τὸ πανεπιστήμιον ἡμῶν, ὑπῆρχε καταστατικός τις περὶ αὐτοῦ νόμος, καὶ ἄλλα μὲν πολλὰ ὁρίζων, καθιερῶν δὲ καὶ τὴν μισθοδοσίαν ἑνὸς ἑκάστου τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων. Ἀλλ' ὁ φιλολογικὸς κλάδος ἦτον ἐλλειπὴς τότε καὶ ἡ πατρὶς ἠναγκάσθη νὰ καλέσῃ τὸν ἀληθῶς ἀγαθὸν τοῦτον πολίτην, διὰ ν' ἀναπληρώσῃ διὰ τῶν φώτων του τὸ κενὸν τοῦτο. Προσκληθεὶς ὅμως ἀπήντησεν ὅτι δέχεται μὲν τὴν ἕδραν ταύτην, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ συνήθης μισθοδοσία δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν οἰκογενείας του τὰς ἀνάγκας, ζητεῖ ἐνιαυσίως 1,000 δραχμῶν ἐπιμισθίον. Ἡ Κυβέρνησις ἐδέχθη τὴν πρότασιν, ἐγένετο τὸ περὶ τούτου συμβόλαιον, καὶ ὡς συμβόλαιον διμερές, ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι ἀδιαμφισβήτητον. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ περὶ τοῦ ἐπιμισθίου τούτου πραγματευομένη, δὲν ἐννοεῖ τὴν αὐτογνώμονα παῦσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀνατίθησι μόνον τὸ χρεμένη νὰ παραλείψῃ αὐθόρμητος τὸ ὑπερβάλλον τῆς τακτικῆς μισθοδοσίας, ἀφ' οὗ συνεταύτισεν ἤδη τὴν τύχην του μετὰ τῆς τύχης ἡμῶν. Ἐκτὸς τούτου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀνωτέραν ἐπιδιώκων ἐκπαίδευσιν, ἀπεστάλη δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Εὐρώπην, καὶ λαμβάνει τριπλασίαν ποσότητα, παρ' ὅσον εἶναι τὸ προκείμενον ἐπιμισθίον. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν τὸ περὶ ἐπιμισθίου θέμα ἐγγίζουσα, συνίστησι ν' ἀποφύγῃ αὐτὸς οὗτος τὰς διακρίσεις ταύτας, ἀφ' οὗ μάλιστα διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ υἱοῦ του λαμβάνει, ὡς εἶπε, πλειότερον τοῦ συμφωνηθέντος.

Ἀντέκρουσεν ἄλλος ὅτι ἂν ὄχι τὸ γῆρας, τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ σοφοῦ τούτου πολίτου, ἔπρεπε κἂν λέγοντες ταῦτα νὰ σεβασθῶμεν τὴν τιμὴν αὐτὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ὅτι καθιδρύθη ἐν πρώτοις τὸ ἀνώτατον τοῦτο ἐκπαιδευτήριον, συνεπληρώθησαν μὲν πάντες οἱ κλάδοι, ἀλλ' ὁ τῆς φιλολογίας, πάντῃ ἐλλειπὴς, ἐχώλαινε διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀρμοδίου ἑλληνιστοῦ. Ὁ Κ. Ἀσώπιος διέτριβε τότε εἰς Κέρκυραν, καὶ προσκληθείς, κατέλιπε 500 δραχμὰς τὰς ὁποίας ἐλάμβανε κατὰ μῆνα, διὰ νὰ ἀναπλάσῃ τὴν φιλομαθῆ ἑλληνικὴν νεολαίαν. Τότε δὲ συνετάχθη τὸ ἀνωτέρω συμβόλαιον, διότι ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζουσα τοῦτον μοναδικὸν περὶ τὴν φιλολογίαν, ἀπεδέχθη τὰς προτάσεις αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ οὕτω, μήπως λαμβάνῃ ἄρα δωρεὰν τὸ ἐπιμίσθιον τοῦτο; Ὄχι βέβαια, ἐπειδὴ ἐκτὸς τῶν συνήθων μαθημάτων του, ἀνέθηκεν εἰς αὐτὸν καὶ τὸ φιλολογικὸν φροντιστήριον; δι' ὃ ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ διπλῆν ἴσως ἀμοιβήν, διότι μέγας εἶναι ὁ προορισμὸς τοῦ φροντιστηρίου τούτου, καὶ ἐν αὐτῷ ἀναγεννᾶται ἡ προγονικὴ γλῶσσα. Ναὶ, εἰς αὐτὸ, διότι δὶς τῆς ἑβδομάδος προγυμναζέται τοὺς νέους εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, ἥτις κινδυνεύει σχεδὸν νὰ ἐκλείψῃ ἐνταῦθα, ἐν ᾧ εἰς Γερμανίαν τοσοῦτοι ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῇ γραφῇ ταύτης σεμνυνόμενοι. Συμπεραίνει λοιπὸν ὅτι ἡ βουλὴ πρὸς τιμήν της δὲν πρέπει νὰ δεχθῇ τὴν κατὰ τοῦτο γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι οἱ τοσοῦτον ζωηρῶς ἀγορεύσαντες περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παρεγνώρισαν ὅλως τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις τὸ αὐτὸ ἀπονέμει σέβας πρὸς τὰ φῶτα καὶ τὴν πολυμάθειαν τοῦ ἀνδρός. Δὲν συμφωνεῖ δὲ μετὰ τῆς γνώμης τῶν εἰπόντων ὅτι ἡ τοῦ ἐπιμισθίου τούτου προσθήκη ἐμφαίνει προνομιοῦχον διάκρισιν, ἐπειδὴ ἡ ἐκ μισθοδοσίας διαφορὰ δὲν ἐγκλείει καινωνικήν τινα διάκρισιν, ὡς δὲν δύναται νὰ ὑποτιθῇ τοῦτο καὶ εἰς τὰς ἐπὶ τῶν συντάξεων διακρίσεις. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν περὶ τοῦ ἐπιμισθίου τούτου πραγματευομένη, δὲν ἐνόησεν οὐδὲν ἐξ αὐτῶν καὶ ἔθηξε μόνον ἀκριβιγῶς τὴν ὑπόθεσιν, ἀναθέσασα τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν φιλοτιμίαν καὶ προαίρεσιν τοῦ καθηγητοῦ. Ἀποκρούει δὲ διττῶς καὶ τὴν περὶ τῆς εἰς Σμύρνην μεταβάσεώς του ἰδέαν, διότι καὶ ἡ Σμύρνη καὶ πᾶς ἄλλος ἑλληνικὸς κόσμος δὲν εἶναι ἀλλοδαπὴ, καὶ ὁ Κ. Ἀσώπιος δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες τοιαύτας ἐπιδιώκουσιν εὐκαιρίας. Δὲν ἐκλείπει δὲ, ὡς εἶπόν τινες, ἀπὸ τὸ πάτριον ἔδαφος ἡ προγονικὴ γλῶσσα, ἐπειδὴ καθ' ἑκάστην βαίνοντες

εἰς τὰ κάλλη τῆς γλώσσης ἡμῶν, ἐλπίζομεν ὅτι βαθμηδὸν θέλομεν φθάσει εἰς τὸ ὕψος καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς ἀρχαίας. Τελευταῖον ἐπανερχόμενος, ἐπαναλέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ περὶ τοῦ ἐπιμισθίου ἀπορκινομένη, δὲν ἐζήτησε τὴν ἀφαίρεσιν αὐτοῦ δυσμενῶς, οὐδ' εἰργάσθη ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παραφόρμως, ἀλλ' ηὐχήθη μετὰ σκέψιν ὥριμον ὅ,τι ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο ἴσως νὰ γίνῃ. Ἄλλως ὅμως συμφωνεῖ νὰ μὴ ἀφαιρεθῇ τὸ ἐπιμίσθιον τοῦτο καὶ εὔχεται ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ὑπῆρχον παρ' ἡμῖν καὶ ἄλλοι ἄνδρες τοιοῦτοι καὶ ἂς ἐδίδοντο εἰς ἕκαστον τούτων ἀνὰ 500 δραχμάς. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ ἔκθεσις πραγματεύεται γενικώτερον περὶ καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου· τοῦ αὐτοῦ δ' ἐπιλαμβανόμενος θέματος, παρατηρεῖ ὅτι οἱ καθηγηταὶ εἶναι ἱερολόγαι καὶ ἀπόστολοι τῶν Μουσῶν, εἶναι πρόσωπα σεβαστά, διὸ λυπεῖται τις ν' ἀπευθύνῃ πικροτέρας πρὸς αὐτοὺς παρατηρήσεις. Ἀλλ' ἠκούσθησαν ἤδη διάφοροι περί τινων τούτων δυσάρεστοι πληροφορίαι, καὶ φωνή δέ τις ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ πανεπιστημίου ἐγερθεῖσα ἐγόγγυσε κατὰ τῆς διαγωγῆς τινων. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ κάμῃ περὶ τούτου λόγον. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι αἱ βουλαὶ ἔδειξαν πάντοτε μέγαν περὶ τὴν κοινὴν παιδείαν ζῆλον καὶ πρὸ ὀλίγου ἔτι ἐπεψήφισαν ἀνώτερον τοῦ προϋπολογισμοῦ ποσὸν διὰ τὴν προσθήκην ἑνὸς διδασκάλου. Ὁ ζῆλος δὲ οὗτος ὑποθερμαίνει τὰς καρδίας καὶ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἑλλήνων· ἀλλὰ διὰ αὐτὸ τοῦτο ὁσάκις βλέπομεν παραμέλησίν τινα τῆς παιδείας, πρέπει νὰ ἐγείρωμεν τὴν φωνὴν ἡμῶν. Παρατηρεῖ δὲ, ὅτι καθ' ἃ λέγονται, τινὲς τῶν καθηγητῶν, παραμελοῦντες τὸ ἴδιον πρόγραμμα, δὲν ἐξακολουθοῦσι τακτικῶς τὰς παραδόσεις των· ἀλλὰ νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ὑπάρχουσι καθηγηταί, οἵτινες ἀλιαφροῦντες λησμονοῦσι τὴν ἱερὰν των ἀποστολήν; Τὸ κατ' αὐτὸν δυσκολεύεται νὰ πιστεύσῃ τοῦτο. Τὸ πανεπιστήμιον εἶναι τὸ κέντρον τῆς ἑλληνικῆς ἀγχινοίας, ὁ γλυκὺς ἀστὴρ, πρὸς ὃν πάντες ἐνατενίζομεν. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἔχωσί τινες τῶν καθηγητῶν μας πλειότερον περὶ τὰ καθήκοντά των ζῆλον, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἰδέα ἁπλῆ, διότι τὸ πανεπιστήμιον εἶναι τὸ μέγα ἀναπλαστήριον τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐλπίζονται μεγάλα ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἀποτελέσματα. Εἰς τὰ λύκεια καὶ ἀκαδημίας ὀφείλομεν τὴν προγονικὴν εὐκλειάν μας, εἰς τὸ πανεπιστήμιον διορῶμεν τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους. Ὑπάρχουσι δ' ὡς εἶπε πληροφορίαι ὅτι δὲν ἐξακολουθοῦσι πάντες τακτικῶς τὰς παραδόσεις των. Τὸ ποινικὸν δίκαιον π. χ. τελευτᾷ εἰς τετρα-

πλοῦν διάστημα χρόνου παρ' ὅσον ἐν τῇ Εὐρώπῃ, τὸ ῥωμαϊκὸν δὲ δίκαιον ἐπίσης βραδύνει ὑπὲρ τὸ δέον, διὸ καὶ τοσαύτη προκύπτει ὀπισθοδρόμησις εἰς τοὺς νέους. Καὶ ἀληθῶς ποῦ οἱ ἐξελθόντες μέχρι τοῦ νῦν τελειοποιημένοι νέοι τοῦ πανεπιστημίου μας; Ἐν Εὐρώπῃ συνήθως μετὰ 4, 5 τὸ πολὺ ἔτη οἱ νέοι ἐξέρχονται ὅλως ἐγκρατεῖς τῆς ἐπιστήμης των. ἐνταῦθα δὲ καὶ 10 κατὰ συνέχειαν ἔτη ἐπιφοιτῶσι χωρὶς νὰ ἐξέλθωσιν ἐντελῶς κάτοχοι ἑνὸς ἐπιστημονικοῦ κλάδου. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, διότι τινὲς μὲν τῶν καθηγητῶν παραδίδουσι τὰ μαθήματά των μετὰ μεγίστης ταχύτητος, ὥστε δὲν λαμβάνει καιρὸν ν' ἀντιληφθῇ ὁ ἀκροώμενος τῶν ἰδεῶν αὐτῶν, ἄλλοι δὲ μεταχειρίζονται ἀπὸ τῆς ἕδρας χειρόγραφα ἀτελῆ, ἐν ᾧ ἡ ζῶσα, ἀναλυτικὴ καὶ πολύμορφος ἀνάπτυξις τοῦ μαθήματος εἶναι ἡ παράγουσα ἀφθόνους καρπούς. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐγένετο λόγος ὅτι πρέπει νὰ ἐκτυπωθῶσι τὰ μαθήματα ταῦτα καὶ ἤδη δὲ τοῦτο συνίστησιν ὡς ἀναγκαιότατον, ἐπειδὴ ὅταν ὁ μαθητὴς ἀντὶ τοῦ νὰ ἀκροᾶται μὲ ἀταράχον φρένα, ἀνησυχῇ διὰ νὰ σημειώσῃ τὰ παρὰ τοῦ καθηγητοῦ λεγόμενα καὶ φθάσῃ τὸν ῥοῦν τῆς ὁμιλίας αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ὁ μαθητὴς οὗτος παραδίδεται. Καὶ συνιστῶν μὲν τὴν ἐκτύπωσιν, ἐννοεῖ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἅπαντα, πρέπει ὅμως νὰ δημοσιευθῶσι τοὐλάχιστον ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ φανῶσιν εἰς φῶς. Τελευταῖον παρατηρεῖ μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς ὅτι πολλοὶ τῶν καθηγητῶν καὶ ἄλλα ἔχοντες δικαστικὰ ἢ διοικητικὰ χρέη, δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς παραδόσεις αὐτῶν καὶ ἡ ἐκ τούτων ὠφελεια ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ. Διὸ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ἄλλοτε καὶ σήμερον πάλιν συνέστησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ τὴν ἀνήκουσαν περὶ τούτου πρόνοιαν, ἀλλὰ μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων, ἀποβαίνει δυσχερὴς ἡ ἀντικατάστασις τούτων καὶ ἰδοὺ πόσον ἔχεται ἀληθείας ὅ,τι πρότερον παρετήρησεν εἰπὼν ὅτι οὐδεὶς ἐξῆλθε μέχρι τοῦ νῦν τέλειος εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς σπουδάς του.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι σκοπὸς κύριος αὐτοῦ δὲν ἦτο νὰ λάβῃ τὸν λόγον, ἀλλ' ὁσάκις πρόκειται περὶ Πανεπιστημίου, μέγα καθῆκόν του νομίζει νὰ μὴ μένῃ σιωπηλός, διὰ δικαίζεται ἤδη νὰ εἴπῃ ὀλίγα. Τοῦτο δὲ τοσοῦτον ἱερώτερον χρέος εἶναι δι' αὐτόν, καθ' ὅσον καὶ ὁ ἴδιος ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ Πανεπιστημίου ἐξῆλθε, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ δούρειος ἵππος, δι' οὗ βαίνομεν ἄνευ ξίφους πρὸς κατάκτησιν οὐχὶ φρουρίων, ἀλλὰ τοῦ φωτὸς τοῦ λόγου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας. Ἐκ τούτου λοιπὸν θέλει εἴπει ὀλίγα ὑπὲρ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστη-

μίου, πρὸς τοὺς ὁποίους ὀφείλομεν καὶ ἀγάπην καὶ σέβας. Ἐκ προοιμίων λοιπὸν παρατηρεῖ ὅτι κακῶς ἀπεδόθη πρὸς αὐτοὺς ὅτι παραβιάζουσι τὸ πρόγραμά των, ἐπειδὴ οὐδέποτε τὸ παρεβίασαν μέχρι τοῦδε καὶ ἀγνοεῖ ἂν παραβίασις λέγηται, διότι κάμνουσι παρεκβάσεις τινὰς ἀναγκαίας, αἵτινες συντελοῦσι νὰ φωτίσωσι τὴν ἑλληνικὴν διάνοιαν καὶ ἀναπλάσωσι πολλάκις τοὺς νέους. Οὕτω δὲ καὶ εἰς Γαλλίαν ὑπῆρχε σοφός τις καθηγητὴς τῶν μεσημβρινῶν γλωσσῶν, ὅστις ἐπειδὴ ἔκαμε παρέκβασίν τινα περὶ Ἰησουϊτῶν, ἐπαύθη μὲν τότε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ὁ παυθεὶς οὗτος καθηγητὴς μετ' οὐ πολὺ ἐπανῆλθε μετὰ στεφάνων. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν ἐκπληροῦσι τὰ χρέη αὐτῶν ἀκριβῶς, παρατηρεῖ ὅτι ἤκουσε καὶ αὐτὸς ὅτι τὸ ποινικὸν δίκαιον λήγει παρ' ἡμῖν μετὰ 3 ἔτη, ἀλλὰ δὲν προέρχεται τοῦτο ἐξ ἐλλείψεως τοῦ καθηγητοῦ, καὶ ἴσως εἷς μόνος δὲν ἔχει τὸν ἀναγκαῖον καιρὸν νὰ διέλθῃ ὅλους τοὺς πολυμόρφους κλάδους τοῦ ποινικοῦ δικαίου, δι' οὓς ἀπαιτεῖται οὐχὶ ὀλίγος καιρός. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι εἰς Γαλλίαν παραδίδεται τὸ μάθημα τοῦτο εἰς ἓν ἔτος, ἀλλ' εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπάρχουσι 4 καθηγηταί, τὸ μάθημα τοῦτο ὑποδιαιροῦντες, ἐνῷ παρ' ἡμῖν εἷς μόνος ὑπάρχει. Ἐὰν δὲ εἴχομεν καὶ ἡμεῖς δύω μόνον, εἶναι βέβαιος ὅτι ἤρκουν νὰ διεξάγωσι τὸ μάθημα εἰς ἓν ἔτος. Δὲν πταίουσιν λοιπὸν διὰ τὰς ἐλλείψεις ταύτας οἱ καθηγηταὶ καὶ δὲν πρέπει νὰ καταφερώμεθα κατ' αὐτῶν πανδήμως, ἐπειδὴ αὐτοὶ οὗτοι εἰσὶν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπὶ δεκαετίαν μοχθοῦντες, ἐμόρφωσαν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἔτι ἀπὸ τῆς ἕδρας των. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ παρετήρησεν ἔτι ὅτι δὲν πρέπει νὰ κατέχωσι τὰς ὑψηλὰς ταύτας ἕδρας ὑπάλληλοι, καὶ τοῦτο ὅμως εἶναι ἀσύμφορον νὰ πραγματοποιηθῇ, διότι θέλουσιν ἐκλείψει τότε τὰ πρῶτα τοῦ Πανεπιστημίου στοιχεῖα. Καὶ τῷ ὄντι καθηγητὴς εἶναι ὁ ἐνταῦθα παρὼν ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ παύονται τούτου ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἕδρας του, θέλει ἐκλείψει μέγα, συντελεστικώτατον φῶς. Ἀντὶ τούτων δὲ νομίζει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἠδύνατο νὰ συστήσῃ μᾶλλον τὴν δημιουργίαν καὶ αὔξησιν νέων ἑδρῶν, νὰ ζητήσῃ τὴν ταχυτέραν περαίωσιν τῶν μαθημάτων διὰ τῆς προσθήκης καὶ ἄλλων προσώπων, νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ τοσοῦτον ἀναγκαίου Πανεπιστημιακοῦ νόμου, νὰ συστήσῃ τὴν ἐντελῆ παράδοσιν τῆς φυσικῆς ἱστορίας, τῆς ζωολογίας, τῆς βοτανικῆς κλπ. καθ' ὅσον ἤκουσε μάλιστα ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο μάθημα παραδίδει ὡς ἐκ περισσοῦ ὁ Κ. Ἀνδρέας, νὰ συστήσῃ ἀκριβεστέραν τινὰ διδασκαλίαν τῆς ἑλ-

λληνικῆς, νὰ ζητήσῃ τὴν αὔξησιν τῆς φιλολογικῆς ἕδρας, καὶ οὐχὶ νὰ γίνωνται αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις, αἵτινες δὲν φέρουσι τιμὴν εἰς οὐδένα. Σέβας λοιπὸν καὶ ἐμψύχωσις εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τοὺς ὀλίγους αὐτοῦ λειτουργούς, ἐπειδὴ τὸ διδακτήριον τοῦτο εἶναι, ὡς εἶπεν, ὁ δούρειος ἵππος τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ οἱ εἰς αὐτὸ προσερχόμενοι νέοι εἶναι μεγάλοι προσήλυτοι καὶ ἀπόστολοι, οἵτινες διασκορπιζόμενοι, θέλουσι φέρει πρὸς ἅπασαν ἴσως τὴν Ἀνατολὴν τοὺς νόμους, τὰ ἔθιμα, τὰς ἰδέας καὶ τὸν ἐθνισμὸν ἡμῶν.

Ἐπέφερεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι τὸν παρεξήγησε, φαίνεται, ὁ προαγορεύσας, ἐπειδὴ παρέβασιν λόγων δὲν ἐνόει παρέκβασιν εἰς ἀντικείμενα, ἀλλ' ἔλλειψιν τῶν καθηγητῶν εἰς τὰς ῥητὰς τῆς παραδόσεως ὥρας, διότι δὲν ἤθελε πιστεύσει τις ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐφ' ἑνὸς μὲν μαθήματος ἐγένοντο ὀκτὼ μόνον παραδόσεις, ἐπ' ἄλλου δὲ δεκαπέντε μόλις.

Ἐπέφερεν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι δὲν ἔρχεται ν' ἀπολογηθῇ ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου πρὸς βουλὴν ὑπὸ τοσοῦτον εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ Ἑλληνικοῦ ζήλου ὑπὲρ τῶν φώτων ἐμπνεομένην, διότι οὐδεὶς κατηγορήθη ἐναντίον τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ πάντες ὑπὸ μιᾶς ὁρμῶνται προνοίας, τῆς τελειοτέρας μορφώσεως αὐτοῦ. Ἀναλαμβάνει δὲ μόνον ν' ἀπαντήσῃ πρός τινας ὑπονοίας, αἵτινες ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος ἐνεπνεύσθησαν. Παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι πληροφορίαι ἴσως ἀτελεῖς, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἡ ἐπιτροπὴ ἀπὸ προσώπων μὴ καλῶς πληροφορημένων, ἔπεισαν ταύτην νὰ περιέλθῃ εἰς τὰς διὰ τῆς ἐκθέσεώς της παρατηρήσεις. Καὶ ἐρρέθη μὲν ὅτι δέκα παρῆλθον ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ὅμως οὐδεὶς ἐξῆλθεν ἐκ τῶν κόλπων αὐτοῦ τέλειος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔχει καλῶς, ἐπειδὴ πολλοὶ καὶ κατηρτισμένοι ἀνεφάνησαν νέοι, οἵτινες οὐ μόνον ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς διαπρέπουσι, τιμῶντες τὸ Πανεπιστήμιον διὰ τὰ φῶτα καὶ τὴν παιδείαν των. Διότι ἐὰν παρατηρήσῃ τις τὸν τῆς ἰατρικῆς κλάδον, θέλει ἰδεῖ ὅτι παρήγαγεν ἱκανότητας ἐφαμίλλους τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην Πανεπιστημίων, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς νομικῆς καὶ φιλοσοφίας ἐξελθόντες οὐ μόνον διεκρίθησαν εἰς τὸ εἶδός των, ἀλλὰ καὶ ἔξοχοι ἐφάνησαν μεταξὺ τῶν λοιπῶν, εἴτε διὰ συγγράμματος, εἴτε δι' ὑπηρεσίας, εἴτε διὰ τῆς δεινότητος τοῦ λόγου των διαπρέψαντες. Ἂν δ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξεταθέντων δὲν εἶναι ὅσος ὑπό τινων ἀπαιτεῖται, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπέφερε δυσχέρεια ἀνεξάρτητος τῆς θελήσεως τῶν καθηγητῶν. Διότι ὅτε τὸ Πανεπιστή-

μιον καθιδρύθη δὲν ὑπῆρχον νέοι συγκεκροτημένοι μὲ γυμνασιαρχικὴν ὡριμότητα διὰ νὰ καταταχθῶσι φοιτηταὶ αὐτοῦ, ὥστε δὲν πρέπει τις ν' ἀπαιτῇ παρὰ τῶν κατὰ πρῶτον φοιτησάντων, ὧν οἱ πλείστοι ἦσαν ὑπάλληλοι, αὐστηροτάτας διδακτορικὰς ἐξετάσεις, διότι τοιαύτας ὡς μὴ προηγουμένως διὰ τῶν κατωτέρων γυμνασίων καὶ σχολείων προκατηρτισμένοι δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποστῶσιν· οὐχ ἧττον ὅμως ἡ ἐκ τοῦ Πανεπιστημείου ὠφέλεια αὐτῶν εἶναι ἐπαισθητή, καὶ ἀποδείκνυται ἂν ὄχι ἐκ τῶν τυπικῶν ἐξετάσεων, τοὐλάχιστον ἐκ τῆς ἱκανότητος τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐξελθόντων φοιτητῶν διαφόρων σχολῶν, νομικῶν, διδασκάλων, ἰατρῶν, κτλ. Ἀφοῦ δὲ παρῆλθον τὰ πρῶτα ἔτη ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ δημόσιαι πανεπιστημιακαὶ ἐξετάσεις, καὶ φοιτηταὶ τοῦ ἡμετέρου πανεπιστημείου ἀνεδέχθησαν νὰ ὑποστῶσιν ἔλεγχον αὐστηρότατον, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτοὶ οἱ πρὸ πολλοῦ κατέχοντες τὴν ἐπιστήμην δὲν ἤθελον ἀναδεχθῆ μετὰ πολλοῦ θάρρους. Διότι οἱ τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις ἐξεταζόμενοι φοιτηταὶ ὑποβάλλονται εἰς ζητήματα οὐσιώδη μὴ ἔχοντες οὐδεμίαν προηγουμένην γνῶσιν περὶ τῆς πρατάσεως αὐτῶν, καὶ ὀφείλοντες νὰ τὰ λύσωσι διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἱκανότητος· ἐν τούτοις πολλοὶ ἐξετασθέντες ἐξῆλθον ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνος μετὰ πλείστης εὐδοκιμήσεως. Ἂν δὲ οἱ ἐξεταζόμενοι δὲν ἔρθασαν ἀκόμη εἰς τὸν εὐκταῖον ἀριθμόν, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν δυσκολίαν αὐτῶν τῶν ἐξετάσεων, ὁ τρόπος τῶν ὁποίων φαίνεται ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερον μετατρεπτός. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰς κατά τινων καθηγητῶν ὑπονοίας, ἁπανταχοῦ ὅτι οὗτοι ἔδειξαν πάντοτε ζῆλον ὡς καὶ οἱμαθηταί. Δὲν ἀμφισβητεῖ ὅμως ὅτι τινὲς ἐνίοτε εἴτε ἐξ ἀσθενείας εἴτε ἐξ' ἄλλων εὐλόγων κωλυμάτων ἐπέφερον ἢ διακοπὴν τῶν μαθημάτων των ἐφ' ἡμέρας τινάς, ἢ ἀλλαγὴν τῶν ὡρίων τῆς παραδόσεώς των, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὅλοι οἱ καθηγηταὶ δὲν ἐκπληροῦσι τὰ καθήκοντά των. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχωσι πρόχειρα οἱ μαθηταὶ καὶ τυπωμένα τὰ συγγράμματα, τὰ ὁποῖα ἕκαστος τῶν καθηγητῶν παραδίδει, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὸ τῆς συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου πρόσφατον ἔτι, ἐξ οὗ αἱ παραδόσεις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μορφωθῶσιν ἀποχρώντως, καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν χρηματικῶν μέσων. Τέλος πάντων ἂν ὑπάρχωσι καὶ τινες ἐλλείψεις, ταύτας θέλει θεραπεύσει ἡ ψῆφισις τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ πανεπιστημίου, ὅστις ἤδη συζητεῖται ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ, ἵνα καταστῇ ὅσον οἷόν τε τελειότερος καὶ ἐξασφαλίζῃ τὸ μέλλον τοῦ καθιδρύματος τούτου. Διὰ μόνης τῆς κυρώσεως τοιούτου ὀργανισμοῦ

δύναταί τις νὰ προσδοκήσῃ ὅτι καὶ οἱ καθηγηταὶ μὴ πτοούμενοι ὑπὸ τῶν πολιτικῶν περιστάσεων, καὶ τὸ μέλλον τοῦ σταδίου των βλέποντες ἐξησφαλισμένον, θέλουσι δείξει μείζονα προσπάθειαν εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ πλήρη τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐκπλήρωσιν. Ἀλλὰ ἂν ὁ ὀργανισμὸς οὗτος δὲν εἰσήχθη μέχρι τοῦδε, τοῦτο δὲν εἶναι ἔλλειψις τοῦ ὑπουργείου· καθότι αὐτὸς συνετάχθη παρ' ἐπιτροπῆς ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης, καὶ συζητεῖται ἤδη ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημείου.

Ἁπάντων ἕτερος εἶπεν ὅτι δὲν ἤθελε λάβει τὸν λόγον, ἂν οἱ κατὰ τῆς ἐκθέσεως ἀγορεύοντες δὲν καταφέροντο μὲ πικρίαν πολλὴν κατὰ τῶν μελῶν τῶν συνταξάντων αὐτὴν, ἐνῷ ἡ ἐπιτροπὴ ἠγωνίσθη νὰ συλλέξῃ πληροφορίας πραγματικὰς, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐστήριξε τὴν γνώμην της, οὐδὲν συμφέρον ἔχουσα νὰ παραμορφώσῃ τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐξ εἰλικρινείας καὶ εὐγενοῦς ὑπὲρ τῆς παιδείας ζήλου ὁρμωμένη, καὶ ἀκούουσα παράπονα παρὰ τῶν φοιτητῶν, ὅτι τινὲς τῶν καθηγητῶν παραμελοῦσι τὰ καθήκοντά των, ὑπέβαλεν εἰς τὴν βουλὴν τὰς παρατηρήσεις της, ἀλλὰ διὰ τούτων δὲν προσβάλλει οὐδ' ὁλόκληρον τὸ πανεπιστήμιον οὐδ' ὅλον τὸν σύλλογον τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ. Ὁμοίως ἡ σύστασις τοῦ νὰ ἦναι οἱ καθηγηταὶ τακτικοὶ, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ὑπαλλήλων δὲν εἶναι προσβολή. Συνιστῶσα δὲ τέλος ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι ἕκαστος τῶν καθηγητῶν πρέπει νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς μαθητὰς κείμενόν τι ἔντυπον, ἐφ' οὗ νὰ στηρίζωνται αἱ παραδόσεις των, διὰ νὰ μὴ καταφθείρωσιν οἱ μαθηταὶ καὶ τὸν χρόνον καὶ τὴν ὑγείαν των εἰς ἀντιγραφὰς σημειώσεων, τὰς ὁποίας πολλάκις οὐδὲ νὰ ἀναγνώσωσι δύνανται, δὲν προτείνει τι ἄξιον νὰ ἐπισύρῃ τὴν κατ' αὐτῆς καταφοράν, ὑποστηρίζει λοιπὸν τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰς συστάσεις τῆς ἐπιτροπῆς.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς ὅτι ἕκαστος ἐκ ζήλου κοινοῦ ὑπὲρ τοῦ πανεπιστημίου ὁρμώμενος, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἴδῃ τοῦτο ὅσον οἷόν τε λαμπρότερον, κάμνει διαφόρους συστάσεις καὶ προτάσεις ὑπὲρ τῆς ἐντελεστέρας αὐτοῦ ἀναπτύξεως. Ἀλλὰ πᾶν τοιοῦτον καθίδρυμα προάγεται πάντοτε ἀναλόγως τῶν μέσων αὐτοῦ· καὶ ἂν εἰς ταῦτα ὑπάρχῃ ἔλλειψις, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ καὶ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ καθιδρύματος ἀτέλεια. Δὲν πρέπει λοιπὸν ν' ἀποδίδωνται αἱ τυχοῦσαι ἐλλείψεις εἰς τοὺς καθηγητὰς, διότι οὐδεὶς τούτων ἔχει ἀμέλειαν ἢ ὀλιγωρίαν προαιρετικὴν, ἀλλ' εἰς τὸ πραγματικὸν αἴτιον, ὡς τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ, τὴν τακτικὴν διαίρεσιν τῶν ἐδρῶν κτλ. π. χ. ἡ παράδοσις τοῦ ποινικοῦ δικαίου πα-

ρατείνεται ἐπὶ 3 ἔτη, διότι εἶναι ὑποχρεωμένος εἷς καὶ ὁ αὐτὸς καθηγητὴς νὰ παραδίδῃ καὶ τὸν ποινικὸν νόμον καὶ τὴν ποινικὴν δικονομίαν, ἐνῷ ἂν παρεδίδοντο δύο καθηγηταὶ τὸ μάθημα τοῦτο, ἤθελεν ἀνανεοῦσθαι ἡ παράδοσίς του σχεδὸν κατ' ἔτος. Ὁμοίως καὶ ἄλλα μαθήματα ὡς τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ἀπαιτοῦσι τοιαύτην διαίρεσιν. Δὲν προκύπτει δὲ οὐδεμία ἔλλειψις ἐκ τῆς ὑπάρξεως καθηγητῶν ἀναδεδεγμένων καὶ ἄλλα καθήκοντα, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας προκύπτει μείζων πρόοδος, διότι οὗτοι δι' αὐτὸ τοῦτο φιλοτιμοῦνται νὰ μὴ φανῶσιν ἐλλιπεῖς εἰς τὰ καθήκοντά των. Ἡ ἀνάγκη ὅμως τοῦ ὀργανισμοῦ εἶναι ὁμολογουμένη, καὶ εὐθὺς ἀφοῦ συζητηθῇ ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν καθηγητῶν θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὰς βουλάς, δι' αὐτοῦ δύνανται νὰ κανονισθῶσιν αἱ ἕδραι οὕτως, ὥστε καὶ αἱ διαιρεταὶ ἕδραι νὰ διαιρεθῶσιν, ἀνατιθεμένου φαρ' εἰπεῖν τοῦ μαθήματος ἑνὸς τακτικοῦ καθηγητοῦ εἰς δύο, ἕνα ἔκτακτον καὶ ἕνα ἐπίτιμον, ἢ ἄλλαι ὅμοιαι εὐκολίαι νὰ γείνωσιν. Τὸ δὲ περὶ τοῦ Κ. Ἀσωπίου ἐπειδὴ ἀρκούντως ἀνεπτύχθη περιττὸν νομίζει νὰ ὑποστηρίξῃ· διότι ὁ μὲν μισθὸς αὐτοῦ εἶναι διὰ συνθήκης ὡρισμένος, τὸ δ' ἐπιμίσθιον τῶν 100 δραχ. δίδεται διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ φροντιστηρίου ἐφορείαν του, ἐξ οὗ μορφόνονται οἱ ἑλληνοδιδάσκαλοι.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ θεωρήσασα ὅτι τὰ λεχθέντα εἶναι ἱκανὰ καὶ μὴ ἐπιμενούσης τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἐρωτηθῇ ἡ βουλὴ περὶ τῆς γνωμοδοτήσεως αὐτῆς, ἐγένετο δεκτὸν διὰ ἀναστάσεως τὸ 1 ἄρθρον ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 1. Μισθοί . . . . . 117,600. »

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ 2 ἄρθρον, καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτως·

« Ἄρθρον 2. Δαπάναι.

Ἐπίσης καὶ τὰ ἀπαρτίζοντα τὸ ἄρθρον τοῦτο κονδύλια συνιστᾷ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς βουλῆς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ πρώτου « εἰς ἐκδοσιν διδακτικῶν βιβλίων » ἐπιγραφομένου, παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς·

Ἀναγκαιοτάτη θεωρεῖται ἡ δαπάνη αὕτη, ὅταν ὡς διδακτικὰ βιβλία ἐννοῶνται ἐνταῦθα τὰ χειρόγραφα συγγράμματα, τὰ ὁποῖα οἱ πλεῖστοι τῶν ΚΚ. Καθηγητῶν μεταχειρίζονται εἰς τὰς παραδόσεις αὐτῶν. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι σημαντικώτατον εἰς τοὺς φοιτητὰς προσγίνεται πρόσκομμα, καὶ βλάβη οὐχὶ ἡ τυχοῦσα ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ ν' ἀντιγράφωσιν εἴτε ἐπὶ τῆς παραδόσεως, εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς, τὰ διδασκόμενα μαθή-

ματα· διότι οὐχὶ μόνον δαπανᾶται τοιουτοτρόπως ἐπὶ ματαίῳ μέγα μέρος τοῦ πολυτίμου καὶ τοσοῦτον ἀναγκαίου πρὸς μελέτην καιροῦ, ἀλλὰ καὶ βλάβη οὐχὶ σμικρὰ προσγίνεται εἰς τὴν ὑγείαν τῶν μαθητῶν.

Διὰ ν' ἀρθῶσι λοιπὸν ἐκ τοῦ μέσου εἰς τὸ μέλλον τὰ τοιαῦτα ἐπιβλαβῆ προσκόμματα, φρονεῖ ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπιβληθῇ ῥητῶς τὸ καθῆκον εἰς τοὺς ΚΚ. καθηγητὰς τοῦ νὰ ἐκδίδωσιν ἀναπορεύκτως διὰ τοῦ τύπου τὰ διδακτικὰ βιβλία των, τὸ πολὺ ἀφοῦ μεταχειρισθῶσιν αὐτὰ ἐν χειρογράφοις πρὸς παράδοσιν μίαν καὶ μόνην φοράν. Πρὸς εὐκολίαν δὲ τούτου καὶ διὰ τὸ ἀρμοδιώτερον φρονεῖ καλὴν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ μεταβιβασθῇ καὶ τὸ Β. Τυπογραφεῖον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου, εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν τυποῦσθαι δωρεὰν τὰ τοιαῦτα συγγράμματα, χρησιμεύοντος τοῦ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν σημειουμένου ποσοῦ τῶν 3,000 δραχμῶν εἰς προμήθειαν τοῦ χάρτου κτλ. Β

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησέ τις ὅτι ἡ μεταβίβασις τοῦ Β. τυπογραφείου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον δὲν δύναται νὰ γείνῃ, διότι διὰ τὴν σύστασιν τοῦ βασιλικοῦ τυπογραφείου ὑπάρχει ὀργανικὸν διάταγμα, καὶ ὑπάγει τοὺς ὑπαλλήλους αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν· δὲν δύναται λοιπὸν νὰ μεταβιβασθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως δι' ἁπλῆς συστάσεως τῆς βουλῆς, ἀλλ' εἶναι χρεία νὰ τροποποιηθῇ τὸ ὑπάρχον διάταγμα διὰ νόμου.

Παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι ἡ μεταβίβασις τοῦ Β. τυπογραφείου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον προτείνεται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς μόνον διὰ νὰ διευκολυνθῇ ἡ ἐκτύπωσις τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου ἐκδοθησομένων. Δύναται λοιπὸν νὰ συστηθῇ ῥητῶς νὰ συνδράμῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ἐκτύπωσιν, καὶ ἂς μὴ γείνῃ ἡ μεταβίβασις τοῦ Β. τυπογραφείου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργεῖον.

Ἀντέταξεν ἄλλος κατὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐκθέσεως ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ ῥητῶς τὸ καθῆκον εἰς τοὺς καθηγητὰς νὰ ἐκδίδωσιν ἀρεύκτως διὰ τοῦ τύπου τὰ διδακτικὰ βιβλία των, διότι εἰς τοὺς παραδίδοντας ἐπιστημονικὰ μαθήματα τοῦτο δὲν εἶναι εὔκολον· καθότι αἱ ἐπιστῆμαι προοδεύουσι, καὶ αὐτοὶ διὰ νὰ παράγωσι βιβλίον τι μεθοδικὸν καὶ ὁπωσοῦν τέ-

λειον ἔχουσι χρείαν χρόνου ἱκανοῦ καὶ δὲν ἐξαρκεῖ ἓν μόνον ἔτος· ἔπειτα, ἂν ὑπεχρεωθῶσιν ὅλοι οἱ καθηγηταὶ νὰ τυπώνωσι τὰ μαθήματά των, πρέπει νὰ δοθῇ πίστωσις ἀρκετῶν χιλιάδων δραχμῶν πρὸς τὴν ἐκτύπωσιν αὐτῶν· διότι βέβαια τὸ βασιλικὸν τυπογραφεῖον ὡς ὑπάρχει μόλις ἐξαρκεῖ εἰς τὰς κανονικὰς ἐργασίας τῶν ὑπουργείων καὶ τῶν βουλῶν.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι ἀναγνωρίζει τὴν δυσκολίαν, τὴν ὁποίαν δοκιμάζουσιν οἱ φοιτηταὶ τοῦ πανεπιστημίου στερουμένοι τυπωμένων διδακτικῶν βιβλίων καὶ ἀναγκαζόμενοι νὰ γράφωσι σημειώσεις ἐπὶ παραδόσεως ἢ καὶ νὰ ἀντιγράφωσι κείμενα, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ὁμολογεῖ καὶ τὴν δυσχέρειαν, τὴν ὁποίαν δύνανται ν' ἀπαντήσωσιν οἱ καθηγηταί, ἐὰν ὑποχρεωθῶσι νὰ ἐκτυπώσωσιν ἀμέσως τὰ ὁποῖα παραδίδουσι μαθήματα. Ἵνα συμβιβασθῶσιν ὅμως καὶ τὰ δύο ταῦτα, προτείνει νὰ ὑπάρχωσι στενογράφοι εἰς ἑκάστην παράδοσιν τῶν καθηγητῶν, ὅσοι δὲν ἔχουσιν ἔντυπα τὰ μαθήματά των, καὶ λαμβάνοντες ἀκριβεῖς σημειώσεις ἐπὶ τοῦ μαθήματος νὰ τὰς ἐκτυπώνωσι, καὶ ἐκεῖθεν νὰ τὰς λαμβάνωσιν οἱ μαθηταί.

Ὑποστηρίζων ἕτερος τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἀνέφερεν ὅτι αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας φέρουσιν οἱ προλαλήσαντες εἰς τὴν παρ' ἑκάστου καθηγητοῦ ἐκτύπωσιν τοῦ ἐγχειριδίου τῆς παραδόσεώς του εἶναι ἀβάσιμοι· διότι ἡ ἔχει ἕκαστος καθηγητὴς πεποίθησιν ὅτι κάμνει καλῶς τὰς παραδόσεις του καὶ διδάσκει ὑγιεῖς καὶ ὀρθὰς ἀρχάς, ἢ ὄχι, ἂν τὸ πρῶτον δὲν θέλει ἔχει δυσκολίαν νὰ τυπώσῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ παραδιδόμενον μάθημα, ἂν τὸ δεύτερον, τότε βέβαια θέλει διστάζει καὶ φοβεῖσθαι νὰ ἐκφέρῃ τὰς παραδόσεις του εἰς τὸ φῶς τοῦ τύπου. Ἀλλὰ ἐκ τούτου συναγεται ἢ ὅτι ἐκεῖνος ὁ καθηγητὴς δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα, ἢ ὅτι αἱ ἰδέαι, τὰς ὁποίας διαδίδει εἰς τοὺς μαθητάς, εἶναι ῥεβδαὶ καὶ ἐσφαλμέναι. Ἀντὶ δὲ νὰ λαμβάνωσιν οἱ νέοι τοιαύτας ἰδέας καὶ γνώσεις κάλλιον ν' ἀφεθῶσιν εἰς τὴν φυσικὴν κατάστασιν τοῦ μεγαλουργοῦ καὶ μεγαλοφυοῦς ἑλληνικοῦ νοός. Δὲν εἶναι μὲν αὐτὸς τόσον αὐστηρός, οὐδ' ἐπιθυμεῖ νὰ ὑποχρεωθῶσιν οἱ καθηγηταὶ νὰ ἐκτυπώνωσι τὰ μαθήματά των, ἀφοῦ μεταχειρισθῶσιν αὐτὰ ἐν χειρογράφοις πρὸς παράδοσιν ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ μετὰ δύο ἢ τρεῖς περιόδους τὸ ἔργον πρέπει νὰ ἦναι ἱκανῶς τετελεσμένον, ἄλλως οὐδέποτε θέλει εἶσθαι τέλειον. Ἡ ὑπεκφυγὴ ὅμως τῆς ἐκτυπώσεως δίδωσιν ἐκτὸς ἄλλων ὁμοιοτήτων καὶ ταύτην, ὅτι δὲν θέλουσι νὰ ἐκδώσωσι τὰ πονήμα-

τά των, πρίν ἐξασφαλίσωσι τὸ μέλλον των διὰ τῆς ἰσοβιότητος· ἀλλ' εἶναι τάχα ἰσχυροὶ λόγοι οὗτοι ν' ἀρήσωσι τὴν νεολαίαν νὰ καταρθείρῃ τὸν καιρόν της εἰς ἀντιγραφάς, διότι αὐτοὶ δὲν ἐξησφάλισαν ἔτι τὸ μέλλον των; ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀπήντησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὅτι συναισθάνεται τὸν ζῆλον, ὅστις παρεκίνησε καὶ τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τοὺς προαγορεύσαντας εἰς τὴν περὶ ἐκτυπώσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων πρότασίν των, καὶ ἐπαινεῖ τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Ἀλλὰ δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐπιβληθῇ ῥητῶς τὸ καθῆκον εἰς ἕκαστον καθηγητὴν νὰ ἐκτυπόνῃ τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα θέλει μεταχειρισθῆ εἰς τὰς παραδόσεις του, ἀρκεῖ νὰ δοθῶσι τὰ μέσα τῆς ἐκτυπώσεως καὶ τότε ἕκαστος καθηγητὴς θέλει προθυμοποιεῖσθαι ἐξ ἰδίου ζήλου νὰ ἐκτυπόνῃ τὸ ἐγχειρίδιόν του, εὐθὺς ἀφοῦ καταστήσῃ αὐτὸ ἄξιον ἐκτυπώσεως. Ἡ ὑποχρέωσις ὅμως τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡ ἐπιτροπὴ δύναται ν' ἀναγκάσῃ τοὺς καθηγητὰς νὰ ἐκδώσωσι τὰ μαθήματά των πρὶν ἢ τὰ καταρτίσωσι δεόντως, καὶ τότε θέλει προσγίνεσθαι χρηματικὴ ζημία ἐκανή, ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης ὠφελείας. Ἔπειτα καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκτύπωσιν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν δὲν ἔχει τὰ μέσα, διότι καὶ ἂν προτείνῃ τοιαύτην, πρέπει νὰ ἐγκριθῇ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ὅστις ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς πολλὰς ἐργασίας τοῦ Β. τυπογραφείου δύναται νὰ μὴ συγκατανεύσῃ. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἡ μεταβίβασις τοῦ τυπογραφείου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστιλῶν ὑπουργεῖον πρέπει νὰ γείνῃ διὰ νόμου.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀνέπτυξεν ὅτι τὸ τελευταῖον μέρος τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, περὶ τῆς μεταβιβάσεως τοῦ τυπογραφείου ἀνακαλεῖται παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς ἀπαιτουμένου πρὸς τοῦτο νόμου, ἠρώτησε δὲ τὴν Βουλὴν, ἂν παραδέχηται τὸ πρῶτον μέρος τὸ περὶ τῆς ἐκτυπώσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου, ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη τοῦτο δι' ἀναστάσεως.

Μετ' αὐτὸ ἐγένετο δεκτὸν τὸ 2 ἄρθρον καὶ τὸ μετ' αὐτὸ 3 δι' εἰδικῆς ἕκαστον ἀναστάσεως ἔχοντα οὕτως.

« 2. Ἔξοδα 7800
3. Συντάξεις . . . . . 1800.»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Ε. κεφαλαίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν

Ζάνου καὶ Τσαλακώστα, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 71, ἀρνηθέντος ἑνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Ε'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς		Γ. Ἰω. Βατίστας	
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Ἀγ. Γουζούασης	Ν.
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Γ. Κ. Βελῆς	Ν.
Δ. Δεληγεώργης		Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Γ. Ἰω. Γιαλδάσης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης		Στέρ. Χ. Στεφανόπουλος	
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Μιχαὴλ Σισίνης	
Ἰω. Πετμέζης		Γρηγ. Χατσηγιάννος	Ν.
Μ. Καίρης		Γεώρ. Μῆτσος	
Δημ. Κονδύλης	Ν.	Ἰω. Κλίμακας	Ν.
Ἀντ. Καμπάνης	Ν.	Ἀναγ. Δημητρίου	
Ἀνδρέας Δανάπουλος	Ν.	Πέτρος Α. Ζάνος	
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Μ. Ν. Βαλέττας	ἠρνήθη
Ἀναγ. Μακρυπόκαμισος	Ν.	Χρ. Ν. Δεμάθας	Ν.
Δ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Κωστῆς Βρυζάκης	Ν.	Γεώρ. Πετμεζᾶς	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Ν. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Κ. Τζαβέλας	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Σ. Στράτος		Ἰω. Ζάρκος	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	
Α. Π. Νάκος	Ν.	Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Ἀντ. Γεωργαντᾶς	Ν.	Σταμ. Νικολαΐδης	
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Βελισάρ. Νικολαΐδης	Ν.
Γ. Κονδύλης	Ν.	Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Κ. Φασίτσας	Ν.	Π. Δεληγιάννης	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Δ. Ν. Μπούκουρας	

Γ. Α. Ἀντωνόπουλος		Γερμαν. Μαυρομιχάλης	
Ζαφείρ. Δεπάστας	Ν.	Ν. Μασχούλας	Ν.
Ἐμ. Ἀντίπας	Ν.	Κανελόπουλος	
Ἀνδρέας Νοταρᾶς		Κ. Δ. Σχινᾶς	
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος	Ν.	Ἰω. Γκοῦρας	
Γ. Πανοπριρτόπουλος	Ν.	Ἀναγ. Κεχαγιᾶς	Ν.
Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.	Σπ. Λογοθετόπουλος	Ν.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.	Π. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ν. Κορφιωτάκης		Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Ἐμ. Μελετόπουλος		Χρ. Τσίνος	
Παρασκ. Ματάλας	Ν.	Δημ. Κουμανιώτης	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος		Θ. Ι. Μέξης	Ν.
Λουκᾶς Στέφανος	Ν.	Ἐμ. Α. Ὁρλόφ	
Εὐς. Σπυρίδωνος		Γ. Μπάστας	
Φήγας Παλαμίδης		Κ. Δαρειώτης	Ν.
Θ. Μ. Πετρινὸς	Ν.	Στ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κ. Μανέτας		Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Ἰω. Περίδης	
Μ. Χατσῆ Μελέτη		Ἀνδρ. Μάμουκας	Ν.
Ν. Τσαλακιώστας	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Δ. Σακελλαριάδης	Ν.	Εὐστ. Μ. Παρίσης	Ν.
Ν. Μπούτουνας		Ἀντώνιος Ἀρμάος	
Π. Παππατσώνης		Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Παππατσώνης		Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.	Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας		Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Σπ. Α. Βαρότσης		Γ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Παῦλος Δεντούδης		Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Χρύσ. Σουμαρίπας	Ν.	Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.	Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Κωνς. Βεΐκος		Δ. Χατσίσκος	
Μ. Ἰατρὸς		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Δ. Βιρβίλης		Κωνς. Δυοβουνιώτης	Ν.
Γ. Μπάνης	Ν.	Γ. Ριζόπουλος	Ν.
Π. Μαυρομιχάλης	Ν.	Ἰωάν. Τασσαίος	Ν.
Ἀναγν. Μαυρομιχάλης		Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης		Ἰω. Οἰκονόμου	Ν.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως γενομένης τὴν 21 Μαρτίου τὴν ἐξακολούθησιν τῆς

συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογῆς Γυθείου ἐκήρυξεν διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς
Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΘ'.

Τῆς 21 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης, καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἀναγγελθέντος δὲ ὅτι ἀντικείμενα τῆς παρούσης εἶναι α') ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργείου καὶ β') ἡ συζήτησις τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου, ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον τοῦ Ϛ'. κεφαλαίου καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτω·

« ΚΕΦ. Ϛ'. *Ἀστεροσκοπεῖον.*

Χρῆσις τοῦ κονδυλίου τῶν 2,400 δραχμῶν προσδιοριζομένου διὰ τὴν ἀντιμισθίαν τοῦ διορισθησομένου Ἀστρονόμου δὲν θέλει γενῆ βεβαία, πρὶν ἢ ἡ θέσις αὐτὴ προσηκόντως νομοθετηθῇ· μολαταῦτα δὲν θεωρεῖ περιττὸν ἡ ἐπιτροπὴ τὸ νὰ γενῇ ἀπὸ τοῦδε ἡ παρατήρησις εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὅτι ὁ διορισθησόμενος πρέπει νὰ ἐπιφορτισθῇ συγχρόνως καὶ τὴν παράδοσιν τινὸς μαθήματος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον κατὰ τὰς ὥρας, καθ' ἃς τὸ ἀρτιοσυστατον Ἀστεροσκοπεῖόν μας στερούμενον πολλῶν ἐκ τῶν μέσων, τῶν ὁποίων πλουτοῦσι τὰ ἐν Εὐρώπῃ τοιαῦτα καταστήματα, δὲν θέλει παρέχει ἴσως πολλὴν ὕλην ἀσχολίας εἰς ἀμφοτέρους τοὺς μέλλοντας νὰ ἐργάζωνται τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτό. »

Ἐνταῦθα ἐρωτήσεις τὸν ὑπουργὸν ἐὰν ἐχορηγήθη πρὸς τὸν καθηγητὴν Κ. Βούρη ποσότης τις ἐν τῷ παρελθόντι προϋπολογισμῷ ἐπιψηφισθεῖσα, διότι, ὡς ἤκουσεν, εἰσέτι δὲν τῷ ἐδόθη τι καὶ εἶναι ἄτοπον νὰ ἐξοδεύῃ ὑπὲρ τοῦ ἀστεροσκοπείου ἐκ τῶν ἰδίων.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἀληθῶς τινες τῶν καθηγητῶν, ὡς ὁ τῆς ἀνατομίας, τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ ὁ ἀνωτέρω, ὑποκύπτουσιν

ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ μαθήματός των εἰς ἐκτάκτους δαπάνας, ἀλλ' αὗται ταῖς ἐπιστρέφονται παρὰ τοῦ δημοσίου, ὥστε τίποτε δὲν πληράνουσιν ἐξ ἰδίων. Ὁ Κ. Βούρης ὅμως δὲν ἀνέφερεν εἰς αὐτὸν περὶ μηδεμιᾶς δαπάνης, ἐκτὸς τῆς δι' ἕνα κεραυναγωγὸν ἀπαιτουμένης, περὶ ἧς θέλει ἐνεργήσει κατόπιν. Ἐπὶ δὲ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρεῖ ὅτι ὁ προσδιορισθησόμενος βοηθὸς ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ θέλει μὲν ἔχει καὶ διδακτικὴν ἕδραν, κυρίως ὅμως εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον, διότι τὸ αἴθριον τοῦ Ἀττικοῦ οὐρανοῦ θέλει τῷ ἐπιτρέπει νὰ ἐργάζηται συνεχῶς, καὶ ἴσως θέλει καταστῇ τοῦτο χρησιμώτερον τῶν ἀλλαχοῦ ὑπαρχόντων. Ἐκ τούτου λοιπὸν συμπεραίνει ὅτι δὲν θέλει ἐπαρκεῖ πρὸς ἀμφότερα.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ παραδέχθη τὸ 1 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 1. Μισθοὶ δραχ. . . . . 3,240. »

Ἀναγνωσθὲν δὲ παρεδέχθη καὶ τὸ 2 δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτως·

« Ἄρθρ. 2. Ἔξοδα δραχ. . . . . 1,000. »

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Γ'. κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος εἰς 4,240 ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ματάλα καὶ Τζιμπουράκη, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ τὴν πίστωσιν τοῦ κεφαλαίου διὰ ψήφων 81.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Γ'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπουργείου, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρτινός	N.
Κλεομ. Οἰκονόμου	N.
Γεώργιος Λογιωτατίδης	
Δ. Δεληγεώργης	
Π. Τσιμπουράκης	N.
Πάνος Μοναστηριώτης	
Σταῦρος Γρίβας	
Ἰωάννης Πετμέζης	N.
Μιχ. Καΐρης	
Δημήτριος Κονδύλης	N.
Ἀντώνιος Καμπάνης	N.
Ἀνδρέας Δανόπουλος	N.
Νικόλαος Ἰατρός	N.
Ἀναγν. Μακρυπόκαμπος	N.
Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	N.
Κωνστ. Βρυζάκης	N.
Ἀνάργυρος Πετράκης	N.
Κ. Τζαβέλας	N.

Σ. Στράτος	
Π. Ῥάγκος	N.
Λουκᾶς Π. Νάκος	N.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	N.
Πέτρος Τσανετάκης	N.
Γεώργιος Κονδύλης	N.
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	
Γεώργιος Ἰω. Βατίστας	
Ἄγγελος Γουζούασης	N.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	N.
Ἰωαν. Α. Χατσόπουλος	N.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	N.
Στέρ. Χ. Στερανόπουλος	N.
Μιχαὴλ Σισίνης	
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	N.
Γεώργιος Μῆτσος	
Ἰωάννης Κλίμακας	
Αναγ. Δημητρίου	N.
Πέτρος Α. Ζάννος	N.
Μιχαὴλ Βαλέττας	
Χριστόδ. Ν. Δεμάδας	N.
Ἠλίας Παππαδαῖος	N.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	N.
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	N.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Ἰω. Ζάρκος	
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταιμάτ. Νικολαΐδης	N.
Βελισάριος Νικολαΐδης	N.
Γεώρ. Παππανικολάου	N.
Πέτρος Δεληγιάννης	N.
Δημήτ. Ν. Μπούκουρας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ζαφ. Δεπάστας	N.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	
Ἀνδρέας Νυταρᾶς	
Εὐστάθ. Οἰκονομόπουλος	N.
Γ. Πανοπιρτόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	N.
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	N.
Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Ἐμμαν. Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματάλας	N.
Ἠλίας Γιατράκος	
Λουκᾶς Στέφανος	N.
Εὐστ. Σπυρίδωνος	N.
Ῥήγας Παλαμίδης	N.
Θεόδωρος Μ. Πετρινός	N.
Κωνστ. Μανέτας	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	N.
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	
Νικόλαος Τσαλακώστας	N.
Δ. Σκελλαριάδης	N.
Ν. Μπούτουνας	
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	N.
Π. Δαρειώτης	N.
Σπυρίδων Βαλέττας	N.
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	N.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	
Παῦλος Λενταύδης	
Χρύσανθος Σουμαρίπας	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	N.
Κ. Βέϊκος	
Μιχαὴλ Ἰατρός	
Δημήτριος Βιρβίλης	N.
Γεώργιος Μπάνης	N.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	N.
Α. Μαυρομιχάλης	N.
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	N.
Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	N.
Α. Κανελλόπουλος	
Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς	N.
Ἰωάννης Γκοῦρας	N.
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	N.
Σπυρ. Λογοθετόπουλος	N.
Π. Παπαδιαμαντόπουλος	

Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Χριστόδουλος Τσῖνος		Ἀν. Παππατσούρης	
Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.	Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Θεόδωρος Ι. Μέξης	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Ἐμμ. Λαζάρου Ὁρλόφ		Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	Ν.
Γεώργιος Μπάστας		Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	
Κώνστας Δαρειώτης		Δημ. Α. Κουντουριώτης	
Στ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Δ. Χατσίσκος	Ν.
Ἰωάννης Περίδης		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.	Κων. Δυοβουνιώτης	Ν.
Κάρολος Νάζος		Γεώργιος Ριζόπουλος	Ν.
Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.	Ἰωάννης Τασσαῖος	Ν.
Ἀντώνιος Ἀριμάος	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Μῆτ. Ἀναστασόπουλος		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα τὸ 1 καὶ 2 ἄρθρον τοῦ Ζ'. κεφαλαίου, μηδεμιᾶς δὲ παρατηρήσεως ὑπαρχούσης, ἐγένετο δεκτὸν ἑκάτερον τούτων δι' ἀναστάσεως· ἔχουσι δ' οὕτω·

«Κεφ. Ζ'. Βοτανικὸς κῆπος.

Ἄρθρ. 1. Μισθοὶ δραχ. . . . . 1,920.

Ἄρθρ. 2. Ἔξοδα δραχ. . . . . 1,000.»

Γενομένης δὲ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Ζ'. κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος εἰς 2,920 δραχμάς, ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ἀπαράλλακτον τῷ προηγηθέντι ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ τὴν πίστωσιν τοῦ κεφαλαίου διὰ ψήφων 81.

Μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ κεφαλαίου λαβὼν τὸν λόγον παρετήρησέ τις ὅτι εἰς ἕκαστον πανεπιστήμιον ἀναγκαιότατον ἀποβαίνει τὸ μάθημα τῆς ἰατρικῆς κλινικῆς, ὅπερ γίνεται εἰς ἰδιαίτερον κατάστημα, ἐνῷ θεραπεύονται οἱ ἀσθενεῖς πρὸς διδασκαλίαν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ὑπῆρχεν ἰδιαίτερον τοιοῦτον κατάστημα, ἐξησκοῦντο τὰ τῆς κλινικῆς ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ, ὅπερ καὶ ἡ κυβέρνησις καὶ ὁ δῆμος συνέτρεχον κατὰ τοῦτο. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν χρησιμεύει, ὡς παρετήρησε, τὸ ἀνωτέρω νοσοκομεῖον δι' οὐδέτερον τῶν σκοπῶν, ἐπειδὴ διευθυνθεὶς κατ' αὐτὰς μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Ὀλυμπίου, ἐπληροφορήθη ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν ὅτι δὲν ὑπάρχει πίστωσις οὐδὲ πρὸς ἀγορὰν βδελλῶν εἰς ἴασιν τῶν ὀφθαλμιώντων. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ προνοήσῃ ὁ ὑπουργὸς ὥστε νὰ συσταθῇ ἰδιαίτερον κατάστημα κλινικῆς.

Ἐπέφερεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἀληθῶς τὸ σύσιωδέστερον μάθημα τῆς ἰατρικῆς εἶναι ἡ κλινικὴ καὶ περὶ τούτου ἐσκέφθη ἤδη τὸ ὑπουργεῖον. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ γίνῃ τοιοῦτον κατάστημα, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἔλλειψιν μέσων, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν θέλει γίνεσθαι συρροὴ ἀσθενῶν, ἐνῷ τὸ δημοτικὸν ὑποδέχεται καὶ περιποιεῖται πάντα τὸν εἰς αὐτὸ καταφεύγοντα. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐνῷ ὑπάρχει καὶ τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, ἔνθα ἐξοδεύονται τετραπλάσια, τὸ δημοτικὸν δαπάνῃ τοῦ δήμου διατηρούμενον, παραχωρεῖ ὡς ἐκ περισσοῦ νὰ γίνηται καὶ τὰ τῆς κλινικῆς μάθημα· λέγει δὲ ὡς ἐκ περισσοῦ, ἐπειδὴ γεννᾶται ἐκ τούτου ἀντιπαθειά τις οὐχὶ σμικρὰ εἰς τὸν εἰσερχόμενον. Ἐνῷ λοιπὸν ὑπάρχουσι τὰ δύο ταῦτα νοσοκομεῖα, τὸ ἰδιαίτερον δὲν θέλει περιέχει οὐδὲ πέντε ἴσως ἀσθενεῖς. Διὸ ἐὰν ἡ βουλὴ ἐπιθυμοῦσα τὴν τοῦ δημοτικοῦ νοσοκομείου βελτίωσιν δέχηται τὴν πρὸς τοῦτο δαπάνην, τὸ κατ' αὐτὸν θέλει ἐνεργήσει πᾶσαν βελτίωσιν.

Ἀντέλεξεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι ἡ κλινικὴ δὲν ὑπάγεται εἰς νοσοκομεῖα, ἀλλ' εἰς τὸ πανεπιστήμιον αὐτό, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἑνὸς καθηγητοῦ διεπόμενον. Ἐὰν δὲ τὸ ἰδιαίτερον κατάστημα δὲν θέλει ἔχει πολλοὺς ἀσθενεῖς, δύναται νὰ λαμβάνῃ ἐκ τῶν ἐν τῷ δημοτικῷ νοσηλευομένων τοὺς ὀξύτερον ἀσθενοῦντας καὶ ἐπὶ τῆς νόσου των νὰ γίνηται ἡ παράδοσις. Ἄλλως τε, ἐπειδὴ δὲν ἀπαιτεῖται μέγα κατάστημα, δύναται νὰ γίνῃ ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ δημοτικοῦ νοσοκομείου, ἐκ τεσσάρων ἰδιαιτέρων δωματίων συγκειμένων, ὅπερ νὰ διευθύνηται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου καθηγητοῦ.

Ἐπέφερεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι λέγων ταῦτα ὁ ἀγορεύσας δὲν ἐνθυμήθη ὅτι ζῶμεν εἰς πόλιν 25,000 πληθυσμὸν ἔχουσαν καὶ οὐχὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι ἡ μὲν θεωρία τοῦ μαθήματος τούτου βεβαίως πρέπει νὰ παραδίδηται εἰς τὸ παιεπιστήμιον, ἡ δὲ κυρίως κλινικὴ, ἐφαρμογὴ οὖσα τῆς θεωρίας γίνεται ὅπου ὑπάρχουσι πλειότεροι ἀσθενεῖς. Διὸ εἰς τοιοῦτον τὸ ἰδιαίτερον κατάστημα οὔτε μετὰ 30 ἴσως ἔτη λέγει θέλει συμπίπτει νὰ παρουσιάζηται ἐκεῖνο τὸ νόσημα, περὶ οὗ ἐπραγματεύθη παραδίδων ὁ διδάσκαλος. Διὰ μόνης λοιπὸν τῆς συγκεντρώσεως πολλῶν ἀσθενῶν κατορθοῦται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μαθήματος, καὶ εἰθὲ νὰ ὑπῆρχον ἐγγύτατα τό τε δημοτικὸν καὶ τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, διὰ νὰ συγκεντροῦται πλειότερος ἀριθμὸς ἀσθενειῶν. Τὸ δὲ νὰ ὑπάρχωσιν ἰδιαίτερα δωμάτια τὸ θεωρεῖ μικρολόγον, καὶ ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχωσιν ὀλίγαι θερμαὶ κλίναι καὶ συρροὴ ἀσθενῶν. Ἄλλως τε ἡ δαπάνη τῆς κλινικῆς περιλαμβανούσης χρονικὰ πάθη, ὑπάγεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἑκάστου ἔτους.

ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ὡς γινομένη πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ μελέτην τῆς ἐπιστήμης, ἐνῷ τὸ δημοτικὸν νοσοκομεῖον ἀρκεῖται μόνον νὰ νοσηλεύσῃ τὸν ὀξεῖάν τινα καὶ προσωρινὴν ἀσθένειαν πάσχοντα. Διὸ δὲν περιέλαβεν ἐνταῦθα τὴν δαπάνην τῆς κλινικῆς ὡς ὑπαγομένην εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον. Ἐὰν λοιπὸν ἡ βουλὴ θέλῃ, δέχεται νὰ μεταβιβασθῇ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο εἰς τὸν ἀπὰ χειρὸς προϋπολογισμόν, ὥστε συνδρομῇ καὶ τοῦ δημοσίου νὰ βελτιωθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὸ δημοτικὸν νοσοκομεῖον.

Παρετήρησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἐνταῦθα κυρίως πρόκειται νὰ ὑπάρξῃ ὁπωσδήποτε ἡ ἰατρικὴ κλινική· ἂς μετατραπῇ λοιπὸν εἰς τοιοῦτον κατάστημα τὸ δημοτικὸν νοσοκομεῖον, καὶ συμβιβάζονται πάντα, ἐπειδὴ εἰς αὐτὸ μὲν θέλει παραδίδει ὁ Κ. Μακᾶς, εἰς δὲ τὸ στρατιωτικόν, ὁ Κ. Πετσάλης. Ἐὰν δ' ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχῃ ἑκατομμύριον κατοίκων, δὲν ἐνοεῖ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχωσι χιλιάδες κλινῶν, ἀλλ' ἀναγκαιότατον θεωρεῖ νὰ γίνηται ἐπὶ τῆς κλίνης ἡ τοῦ μαθήματος ἐφαρμογή.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἐνδέχεται μὲν νὰ ὑπάρχωσιν, ὡς εἶπον, ἐλλείψεις ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ὀρθῶς παρετήρησεν ὅτι ἡ πρὸς τοῦτο χορηγία ἀνήκει εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ὁ μὲν δῆμος χορηγεῖ τὸ ἥμισυ τῶν ἐξόδων ὑπὲρ τοῦ καταστήματος τούτου, τὸ δὲ δημόσιον ὑπεσχέθη πρὸ τριετίας νὰ δίδῃ ἀνὰ δεκακισχιλίας δραχμὰς κατ' ἔτος βοήθειαν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἔπρεπε νὰ χορηγήσῃ μέχρι τοῦ νῦν 30.000 δραχμῶν, δὲν προσέφερεν ἔτι οὐδὲ 15.000. Πᾶσα λοιπὸν ἔλλειψις εἰς οὐδένα πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἄλλον, ἢ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον· διό, ὅταν συζητηθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τούτου, ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ ζήτημα. Ἀντίκειται δ' ὅλως πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ γίνῃ τὸ δημοτ. τοῦτο κατάστημα νοσοκομεῖον τῆς κλινικῆς, ἐπειδὴ εἶναι κτῆμα τοῦ δήμου καὶ περιλαμβάνει εἰς τοὺς κόλπους του παντὸς ἔθνους καὶ θρησκεύματος ἀσθενεῖς. Διὸ ἀπὸ τοῦ 1835 ἐδαπάνησεν ὁ δῆμος 300 000 δραχ. πρὸς νοσήλευσιν πλήθους ἀσθενῶν, ἐξ ὧν οὐδεὶς ἦτον ἴσως δημότης. Ἐὰν ὅμως τὸ δημόσιον ἐπιθυμῇ τὴν τελειοποίησιν αὐτοῦ, δύναται νὰ χορηγήσῃ τὰ μέσα.

Ἄλλου δέ τινος παρατηρήσαντος ὅτι δὲν συμφωνεῖ ὅτι ἡ τοῦ νοσοκομείου τούτου ἀτέλεια εἶναι τῆς Κυβερνήσεως ἔλλειψις καὶ συμφωνεῖ μόνον νὰ γίνῃ περὶ τούτου λόγος κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ἐκλείσθη ἡ περὶ τούτου συζήτησις.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ 1 ἄρθρον τοῦ Ἡ. κεφαλαίου καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτω·

« ΚΕΦ. Ἡ. *Γυμνάσια.*

Ὑπομιμνήσκει ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν βουλὴν τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως καὶ τῶν ὑπολοίπων ἓξ Γυμνασίων, καὶ ἰδίως τῶν τριῶν, θεωρηθέντων καὶ ἄλλοτε δι' ἰσχυρούς λόγους πρωτιμητέων, ἤτοι τῶν τῆς Λαμίας, τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Τριπόλεως.»

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησέ τις ὅτι μετὰ τὴν εὐτυχῆ μεταβολὴν τοῦ Σεπτεμβρίου ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ ἔθνους ἔλαβε βεβαίως πλειοτέραν ἀνάπτυξιν. Καὶ πρῶτον ἡ τότε συνέλευσις ἐσύστησε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ὅσον ἐνεστι ταχυτέραν τῶν φώτων διάδοσιν, ὡς συντελούντων εἰς τὸν ἐξευγενισμὸν καὶ προόδον τῆς ἀνθρωπότητος. Ἔκτοτε δὲ ἐλήφθησάν τινα περὶ τούτου μέτρα, ἀλλὰ τὰ μέτρα ταῦτα νομίζει ὅτι δὲν ἦσαν ἐντελῶς ἐρικτά. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀ. βουλευτικῇ περιόδῳ εἶχεν ἀποφασισθῇ νὰ συσταθῇ ἀνὰ ἓν γυμνάσιον εἰς ἕκαστον νομὸν τοῦ κράτους, ἡ δὲ παροῦσα βουλὴ ἀπερρήνατο νὰ συστηθῶσι δι' ἔλλειψιν καθηγητῶν τρία μόνον, τὸ τῆς Φθιώτιδος, Μεσολογγίου καὶ Τριπόλεως. Ἡ ὑπὲρ αὐτῶν δὲ δαπάνη ἐπεψηφίσθη πέρυσιν ἤδη καὶ ἀπορεῖ διά τί δὲν συνεκροτήθησαν μέχρι τοῦδε ταῦτα. Τὴν ὕπαρξιν ἰδίως τῶν τριῶν τούτων γυμνασίων θεωρεῖ ἀναγκαιοτάτην ὡς συντελοῦσαν αὐσιωδῶς εἰς τὴν εὐχερεστέραν τῶν φώτων διάδοσιν καὶ τοῦτο ἐπιχειρεῖ ἤδη νὰ καταδείξῃ. Καὶ πρῶτον, τὸ ἐν Λαμίᾳ γυμνάσιον θεωρεῖται ἀναγκαιότατον, ἐπειδὴ οὐ μόνον θέλουσιν ἐκπαιδεύεσθαι εἰς αὐτὸ οἱ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἑλληνόπαιδες τῆς πειρηρείας ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος νέων ὡς ἐν τῇ ὁροθετικῇ γραμμῇ κειμένης τῆς πόλεως, ἐκ τούτου δὲ καὶ συγκοινωνίᾳ πλειοτέρα θέλει γίνεσθαι μὲ τοὺς ἀδελφούς μας καὶ θέλουσιν ἐκταθῇ αἱ μεγάλαι περὶ ἐθνισμοῦ μας ἰδέαι. Ἄλλως μικρὸν εἶναι ἐκεῖσε τὸ ἐκ τῆς παιδείας φῶς, ὡς τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς Αἰτωλίαν καὶ εἰς Ἀκαρνανίαν, διὰ τὸ ὁποῖον πολλοὶ νέοι διάζονται νὰ μεταβαίνωσιν εἰς 4 ἡμερῶν ἀπόστασιν, διὰ νὰ σπουδάσωσιν ἐνταῦθα, ὅπου πάντες γνωρίζουσι πόσον εἶναι πολυδάπανος ἡ διατριβή. Καὶ οὗτοι μὲν εἶναι οἱ λόγοι δι' οὓς καὶ εἰς Λαμίαν καὶ εἰς Μεσολόγγιον εἶναι ἀπαραίτητος ἡ τῶν γυμνασίων σύστασις. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Τρίπολιν, δὲν λέγει ὅτι οἱ συμπολῖταί του ἔχουσι μεγάλην ἀνάγκην, ἐπειδὴ ἡ Ναυπλία καὶ Τρίπολις ὀλίγον ἀπέχουσαι, καταντῶσι

μία σχεδὸν πόλις, ἀλλ' οἱ ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος, Μεσσηνίας, Καλαβρύτων καὶ Σπάρτης νέοι, μακρὰν ἀπέχοντες, δυσκόλως δύνανται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ ἐν Πάτραις ἢ Ναυπλίᾳ γυμνάσιον. Ἄλλως τε, ὁ ἐκπαιδευόμενος ἀνάγκη νὰ ἔχῃ καθαρὸν καὶ ὑγιᾶ τὸν νοῦν, ἡ δὲ πατρίς του ἔχει τοιοῦτον ὑγιεινὸν κλίμα, ὥστε καὶ ἡ φύσις αὐτὴ ἀπαιτεῖ τὴν ἐν τῇ Τριπολεῖ τῶν φώτων καθίδρυσιν. Εἶναι δὲ καὶ εὐκολωτάτη τῶν γυμνασίων τούτων ἡ σύστασις, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας πόλεις ὑπάρχουσι σχολεῖα ἑλληνικὰ ὥστε, διὰ τῆς προσθήκης δύω ἢ τριῶν καθηγητῶν δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν εἰς γυμνάσια. Μόνον δὲ 20 ἢ 24 χιλιάδων δραχμῶν ἀπαιτεῖται δαπάνη, διὰ νὰ ἐξημερώσωμεν δι' αὐτῶν τὰ ἤθη καὶ τὴν κοινωνίαν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ἡ βουλὴ περὶ συστάσεως γυμνασίων ἀποφαινομένη, οὐδέποτε ἐνόησε νὰ γίνωσιν ἐξαιρέσεις, ἀλλὰ νὰ συστηθῶσιν εἰς ἅπαντας τοὺς νομοὺς ἐν γένει, εἶπε δὲ νὰ γίνῃ μόνον ἡ ἀρχὴ ἐκ τῶν ἀνωτέρω τριῶν γυμνασίων. Φρονεῖ λοιπὸν ὅτι καὶ σήμερον τὸ αὐτὸ διανοεῖται τὸ σῶμα καὶ δὲν ἐννοεῖ ἀληθῶς διὰ τί νὰ γίνωσιν ἐξαιρέσεις. Ἐὰν δ' ἡ Φθιῶτις συγκοινωνῇ μετὰ τῶν ἐκτὸς, μήπως καὶ ὁ νομὸς τῆς Εὐβοίας δὲν συγκοινωνῇ μετ' αὐτῶν; Τοὐναντίον μάλιστα εἰς τοῦτον δύνανται νὰ ἔρχωνται εὐκολώτερον, διότι ἡ Εὔβοια εἶναι νῆσος. Ταῦτα δὲ δύναταί τις νὰ ἀντιτάξῃ καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ἐπιχειρήματα τοῦ πρὸ αὐτοῦ, διὸ ἀποκρούει πᾶσαν ἐξαιρέσεως ἰδέαν.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι συνήθως α ὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολύ· διὸ καίτοι ἀποδεχόμενος πᾶσαν ὑπὲρ τῶν φώτων ἰδέαν, ὁρᾷ ὅτι τὰ πολλὰ γυμνάσια εἶναι ἀσυντελὴς πολυτέλεια. Μόνον δὲ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐν Λαμίᾳ γυμνασίου ἀναγωρίζει, δι' οὓς ἐρρέθησαν λόγους, ἐπειδὴ ἡ εἰς ἕκαστον νομὸν σύστασις ἑνὸς γυμνασίου, θέλει ὠφελήσει μόνον τὸν νομὸν ἢ τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐν ᾗ θέλει εἶσθαι. καὶ εἶναι τὸ αὐτὸ εἰς τὸν σπουδαστὴν ἐὰν μεταβῇ ἐκ Καλαμῶν εἰ. Τριπολιν ἢ Ναυπλίαν καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἀντὶ τούτων λοιπὸν ἀνάγκη νὰ εἰσαχθῇ ὀργανικόν τι νομοτελέδιον περὶ παιδείας· καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι πάντες αἰσθανόμεθα τὸν αὐτὸν πρὸς διάδοσιν τῶν φώτων ζῆλον, ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν ἐκ τῆς κατωτέρω παιδείας, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀνεγείρων οἰκίαν οὐδέποτε ἄρχεται ἐκ τῆς στέγης. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ὑπάρχουσιν μὲν εἰς ἕκαστον δῆμον σχολεῖα δημοτικὰ, ἀλλὰ πολλοὶ τῶν δήμων τούτων σύγκεινται ἐξ 20 ἢ 25 χωρίων. Τὸ εἰς τὴν ἕδραν λοιπὸν τοῦ δήμου σχολεῖον δὲν ἐπαρκεῖ εἰς

τὴν καθ' ὅλα τὰ χωρία διάδοσιν τῆς παιδείας καὶ πολλάκις περιορίζεται ἐντὸς τῆς πόλεως ἢ τοῦ δήμου ἔνθα ὑπάρχει. Ἀποφαίνεται λοιπὸν ὅτι συντελεστικώτερον εἶναι νὰ μεταβιβασθῇ ἡ τῶν γυμνασίων δαπάνη πρὸς σύστασιν καὶ ἄλλων δημοτικῶν σχολείων, ὥστε ὅτα· δῆμός τις περιλαμβάνῃ 20 π. χ. χωρία καὶ ἔχῃ λύω μόνον σχολεῖα, νὰ προστίθενται ἄλλα δύω, ἵνα πανταχόθεν διαδίδηται τὸ ἀρχικὸν φῶς τῆς παιδείας.

Παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι μετ' εὐχαριστήσεως ἤκουσε τὰς ὑπὲρ τῆς κοινῆς παιδείας γνώμας ἁπάντων, ἐπίσης δ' ἐμελέτησε καὶ τας περὶ τούτου κατ' ἔτος γενομένας συστάσεις. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐξετάζει πάντοτε τὰς περὶ τούτου ὀρθὰς συστάσεις, ὡς τείνουσα πρὸς τὴν τοῦ ἔθνους ἐκπαίδευσιν καὶ τὸν πολιτισμόν. Διὸ οὐ μόνον ἤδη, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρότερον δὲν παρημέλησεν ἡ Κυβέρνησις τὰς συστάσεις ταύτας, ὡς ἐννοεῖ τοῦτο ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπουργείας· ἀλλ' ὡς ὁ προαγορεύσας προοιμιάσθη α ὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ πάντοτε, καὶ ἔπρεπε νὰ εἰρεθῇ πρῶτον τὸ ἀναγκαῖον τῶν διδασκάλων προσωπικόν· διὸ ἤρξατο ἐκ τῆς κατωτέρας παιδείας, καὶ προέβη ἔπειτα εἰς τὴν σύστασιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων· ἀλλ' οἱ διδάσκαλοι τῶν σχολείων τούτων, καὶ τοι ἀληθῆ ἔχοντες ζῆλον, ἐστερούντο πολλάκις τῆς ἀναγκαίας ἱκανότητος, καὶ διὰ τοῦτο πολλῶν μὲν τὰ προγράμματα θεωρηθέντα ἐτροποποιήθησαν οὐσιωδῶς, τινὲς δὲ καὶ ἐπαύθησαν ὁλοκλήρως. Ἤδη προτείνεται ἡ σύστασις γυμνασίων, ἀλλὰ ποῦ οἱ ἀρμόδιοι καθηγηταί, ἢ πόθεν θέλομεν λάβει τοὺς; Ἐκ τῶν μέχρι τοῦ νῦν σχολαρχείων; Ἀλλὰ τότε θέλουσι μείνει αὐτὰ ἐλλιπῆ, καὶ σπεύδοντες εἰς τὴν αὔξησιν τῶν γυμνασίων, θέλομεν καταστρέψει ἀφ' ἑτέρου τὰ σχολαρχεῖα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ αὔξησις τῶν γυμνασίων θέλει γίνει, ἀλλὰ βαθμηδόν, καὶ ἤρξατο αὐτῆς ἐφέτος ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Φθιώτιδα γυμνασίου, ἐλπίζει δὲ βραδύτερον νὰ ἐπιληφθῇ καὶ τῆς συστάσεως ἄλλου. Καὶ ὅμως ὁ εἰς Λαμίαν διορισθεὶς καθηγητὴς, δυσχεραίνων δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖσε· καὶ ὑπέστη μάλιστα αὐτὸς ἐκ τούτου τὰς πλέον ἀδίκους ἐπικρίσεις τοῦ τύπου. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ὑπάρχουσιν ἔτι οἱ ἀναγκαῖοι καθηγηταί, καὶ ἐὰν εἰσί τινες, ἐπιθυμοῦσι νὰ διαμένωσιν ἐνταῦθα, πρέπει νὰ βαδίσωμεν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου, ἀλλὰ βαθμηδὸν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς κοινῆς ἡμῶν εὐχῆς.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι καὶ αὐτὸς συνομολογεῖ ὅτι ἀρκεταὶ ὑπάρχουσι δυσκολίαι, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ

συστηθῶσι καὶ ἄλλα γυμνάσια. Ἐπειδὴ ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν τόσα σχολαρχεῖα· εἰς ταῦτα δύναται νὰ προστεθῇ εἷς μόνον καθηγητὴς καὶ νὰ γίνωσιν οὕτως ἡμιγυμνάσια ἑωσοῦ βαθμηδὸν τελειοποιηθῶσιν.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη τις περὶ τούτου ἀπόφασις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρεδέχθη τὸ 1 ἄρθρον δι' ἀναστάσεως μετὰ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ παρατηρήσεων· ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον οὕτω·

« *ΚΕΦ. Η'. γυμνάσια*

Ἄρθρ. 1 μισθοὶ δραχ. . . . . 145,920 »

Ἐπίσης δὲ ἀναγνωσθὲν παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ 2 ἄρθρον ἔχον οὕτως·

«Ἄρθ. 2. Ἔξοδα δραχ. . . . . 9,980 »

Γενομένης δι' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Η'. κεφαλαίου, ἀναβαίνοντος εἰς 155,900 δραχ. ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τσουκαλᾶ καὶ Ματάλα συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τοῖς προηγηθεῖσιν ὅτι ἡ Βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ τὴν πίστωσιν τοῦ κεφαλαίου διὰ ψήφων 81.

Μετὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη τοῦ Θ'. κεφαλαίου τὸ 1 ἄρθρον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως·

«ΚΕΦ. Θ'. *Ἑλληνικὰ Σχολεῖα.*

Διεξελθοῦσα τὸν κατάλογον τῶν εἰς διάφορα τοῦ Κράτους μέρη ὑπαρχόντων Ἑλλ. Σχολείων ἡ ἐπιτροπὴ εἰθεώρησεν ἐπάναγκες νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ἐφεξῆς γνωμοδοτήσεις της, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενομένων παρατηρήσεων παρὰ τῶν ἁρμοδίων μελῶν.

Α'. Εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Ἀρακυνθίων τῆς Εὐρυτανίας, δήμου πενεστάτου μὲν, ὡς μόλις ἔχοντος ἐτήσιον εἰσόδημα 1,300 περίπου δραχμῶν, ἀλλὰ διὰ τὸν πληθυσμὸν αὐτοῦ κατατεταγμένου εἰς τὴν 6'. τάξιν, εἶναι ἀναγκαιότατον νὰ συσταθῇ Ἑν Ἑλληνικὸν σχολεῖον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἑνὸς διδασκάλου 6'. τάξεως, διὰ νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὸ οἱ παῖδες τοῦ δήμου τούτου καὶ τοῦ γειτνιάζοντος τῶν Παρακαμπυλίων, ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς πρωτευούσης τῆς ἐπαρχίας, ὅπου ὑπάρχει τὸ κεντρικὸν Ἑλλην. σχολεῖον 15 ὥρας περίπου. Τὴν ἀνάγκην ταύτην κρίνει περιττὸν ν' ἀναπτύξῃ περαιτέρω ἡ ἐπιτροπὴ, διότι παρ' οὐδενὸς βεβαια δύναται νὰ διαφιλονεικηθῇ, ὅτι ἁπανταχοῦ τοῦ Κράτους ἡ παιδεία πρέπει νὰ ἐμψυχωθῇ τῇ συνδρομῇ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ μάλιστα εἰς τοιαῦτα ὀρεινὰ καὶ ἀπόκεντρα

μέρη, ὅπου τὰ ἤθη ἔχουσι περισσοτέραν ἀνάγκην καλλιεργείας καὶ ἐξημερώσεως· εἰς τοῦ σχολείου τούτου τὴν σύστασιν τοσούτῳ μᾶλλον εἶναι δίκαιον νὰ συνδράμῃ ἡ κυβέρνησις, καθόσον, ὡς πληροφορεῖται ἡ ἐπιτροπὴ, αὐθορμήτοι οἱ κάτοικοι ἔδειξαν πολλὰ ἀξιέπαινον προθυμίαν, καὶ ἐκ τοῦ στερήματός των κατέθεσαν διὰ συνεισφορᾶς πεντήκοντα δραχμὰς περίπου κατὰ μῆνα πρὸς πληρωμὴν τοῦ διδασκάλου. Γνωμοδοτεῖ ἑπομένως ἡ ἐπιτροπὴ νὰ συσταθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἀνέγερσις καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ τούτου σχολείου, καὶ ἡ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἀναπλήρωσις τῆς ἀντιμισθίας τοῦ διοριζομένου διδασκάλου ἐπέκεινα τῆς καταβληθείσης ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐκουσίας συνεισφορᾶς.

Β'. Τὸ ἐν Φουρνᾷ ἑλληνικὸν σχολεῖον νὰ μεταταθῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Ἀγραίων, τὸ Κεράσσοβον, ὡς κεντρικωτέραν, διὰ νὰ δύνανται νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὸ καὶ οἱ παῖδες τοῦ ἑτέρου δήμου Ἀπεραντίων. Ὁ δῆμος Κτημενίων, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μέχρι τοῦδε τὸ σχολεῖον τοῦτο γειτνιάζει καὶ μὲ τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας καὶ μὲ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Ἀγραίων, καὶ δύναται νὰ πέμπῃ τοὺς παῖδάς του εἰς τὰ δύω ταῦτα σχολεῖα.

Γ'. Νὰ συσταθῇ ἓν ἕτερον ἑλληνικὸν σχολεῖον μ' ἕνα διδάσκαλον 6'. τάξεως εἰς τὸ τμῆμα τῆς Ἡλιοδώρας τῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος. Τὸ τμῆμα τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ πολυάνθρωπον, καὶ ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς του οὐδόλως δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν συσταθέντων μέχρι τοῦδε κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα σχολείων. Ἡ ἀνάγκη τῆς διαδόσεως τῶν φώτων εἰς τὰ συνιστῶντα τὸ τμῆμα τοῦτο χωρία εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ, καὶ περιττὴ εἶναι πᾶσα περὶ τούτου περαιτέρω ἐξήγησις. Ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ προσδιορίσῃ τὸ κεντρικώτερον καὶ καταλληλότερον μέρος, διὰ νὰ καθιδρυθῇ τὸ σχολεῖον τοῦτο.

Δ'. Ἐπίσης ἀναγκαῖον θεωρεῖται νὰ συσταθῇ καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Δωρίδος ἓν δεύτερον ἑλληνικὸν σχολεῖον διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, δι' οὓς προτείνεται παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἡ σύστασις καὶ τοῦ κατὰ τὸ τμῆμα τῆς Ἡλιοδώρας ὡς ἀνωτέρω. Καταλληλος πρὸς τοῦτο θέσις θεωρεῖται κατὰ τὰς ληφθείσας πληροφορίας τὸ χωρίον Παλαιοξόριον ἢ ἡ Βιτρινίτζα.

Ε'. Εἰς τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον Κύθνου εἷς μόνον ὑπάρχων διδάσκαλος δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν διαφόρων μαθημάτων. Ἀναγκαῖον εἶναι ἑπομένως, κατὰ τὰς ληφθείσας εἰς τὴν ἐπιτροπὴν πληροφορίας, νὰ προστεθῇ καὶ εἰς διδάσκαλος ἀκόμη

ά. τάξεως, διὰ νὰ μὴν ἀπαντᾷ προσκόμματα ἡ ἐν αὐτῷ ἐκπαίδευσις τῶν μαθητῶν.

Τὸ πολυάνθρωπον τῆς νήσου Ὕδρας καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ καὶ πασίγνωστος ἀνάγκη τῆς δικδόσεως τῶν φώτων εἰς τὸν ἄλλως μεγαλόψυχον ἐκεῖνον λαὸν συνιστῶσι τὸν μετασχηματισμὸν τοῦ ἐκεῖ ἑλληνικοῦ σχολείου εἰς σχολαρχεῖον, τὸν ὁποῖον, ἂν ἐγκρίνῃ ἡ βουλή, ἂς εὐαρεστηθῇ νὰ συστήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον.»

Κατὰ ταύτης ἀγορεύων τις ἀνέφερεν, ὅτι ἀποκρούει τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς μὴ ὑπαγομένην ὑπὸ πνεύματος γενικότητος, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ διέπῃ τὰς συστάσεις της, ἀλλ' ὑπὸ ἀτομικῶν ἢ μερικωτέρων συμφερόντων. Διότι ἂν συνίστα εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνιδρυθῶσι καὶ ἄλλα σχολεῖα εἰς διάφορα μέρη τοῦ κράτους, περὶ τῶν ὁποίων τὸ ὑπουργεῖον δύναται νὰ πληροφορηθῇ ἢ νὰ ἔχῃ ἤδη τὰς περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς τοιαύτης συστάσεως πληροφορίας, ἡ γνωμοδότησις ἤθελεν ἔχει καλῶς. Τὸ νὰ λέγῃ ὅμως νὰ συστηθῇ εἰς τὸ δεῖνα καὶ δεῖνα μέρος σχολεῖον, καὶ νὰ μετατεθῇ τὸ ὑπάρχον εἰς ἕτερον μέρος εἶναι συστάσεις ἀνοίκειοι εἰς τὴν βουλήν. Ἐκτὸς τούτου πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ βάσις τις εἰς τὴν σύστασιν ἑκάστου σχολείου. Ἐπὶ τίνι βάσει λοιπὸν ἡ ἐπιτροπὴ προτείνει τὰς τοιαύτας συστάσεις τῶν σχολείων; Βεβαία ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε. Προτείνει λοιπὸν νὰ γείνῃ γενικὴ σύστασις εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἵνα συσταθῶσιν ἐκ τῶν ἐνόντων μέσων σχολεῖα εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅπου περισσότερα ἀνάγκη ὑπάρχει. Συγχρόνως ὅμως νὰ κανονισθῶσι τὰ περὶ συστάσεως ἑλληνικῶν σχολείων προσόντα διὰ νόμου.

Ἀπήντησεν ὁ εἰσηγητής, ὅτι ὑπ' οὐδενὸς πνεύματος ἰδιοτελείας ὡρμήθη ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὰς παρατηρήσεις της, ἀλλ' ἐκ τοῦ κοινοῦ ζήλου ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς παιδείας, ἐν γένει εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους. Διὰ τοῦτο ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ ἐκεῖνα τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα ἔκριναν ὅτι ἔχουσι μεγαλειτέραν ἀνάγκην πρὸς ἀπόλαυσιν ἑλληνικῶν σχολείων. Τοῦτο δὲν ἀποκλείει τινά, ἂν θεωρῇ ὅτι εἶναι καὶ εἰς ἄλλο τι μέρος ἀναγκαιότερον τὸ σχολεῖον, νὰ συστήσῃ καὶ τὴν εἰς ἐκεῖνο καθίδρυσιν σχολείου. Ὥστε ἀδίκως ὁ προαγορεύσας κατηνέχθη κατὰ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ κατ' αὐτῆς ἔτι τῆς παιδείας γνωμοδοτήσας, οὕτως εἰπεῖν, νὰ καταστραφῶσιν ὅλα τὰ σχολεῖα, ὅσα δὲν εἶναι εἰς πρωτεύουσαν ἐπαρχιῶν, καὶ νὰ μὴ συσταθῶσιν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὴν μεγίστην ἀνάγκην, ἀνεκαὶ μένουσιν οἱ πατέρες τῶν κατοίκων ἐκείνων εἰς πλήρη ἀμάθειαν. Καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ καταδείξῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἡ πραγματικὴ ἀνάγκη,

ἀλλὰ μόνον ἐθεώρησεν ἄτοπον νὰ κατονομασθῶσι ῥητῶς τὰ μέρη τὰ ἔχοντα ἀνάγκην σχολείου. Περιττὸν λοιπὸν κρίνει νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνάγκης, ἣν ἡ ἐπιτροπὴ συνίστησεν, ὡς μὴ προσβληθείσης ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος. Περὶ δὲ τῆς μεταθέσεως τοῦ ἐν Φουρνᾷ ἑλληνικοῦ σχολείου εἰς τὸν δῆμον Ἀγραίων παρατηρεῖ, ὅτι ἡ μὲν ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν αὐτὴν ἀναγκαίαν, διότι τὸ Κεράσοβον εἶναι κεντρικώτερον, καὶ δύνανται νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὸ καὶ οἱ παῖδες τοῦ δήμου τῶν Ἀπεραντίων. Ἀλλ' ἀναφορὰ τῶν δημοτῶν τοῦ χωρίου Φουρνᾶ, πρὸς τὴν βουλὴν ἐσχάτως δοθεῖσα, ἐκτίθησιν ὅτι, ἐπειδὴ ἤδη εἶναι ἐκεῖ ἀποκατεστημένον τὸ σχολεῖον, καὶ ὑπάρχει τὸ πρὸς τοῦτο καταλληλον οἰκοδόμημα, εἶναι ἄδικον ν' ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῶν τὸ σχολεῖον καὶ νὰ μετατεθῇ ἀλλαχοῦ. Καὶ ἡ αἴτησις αὐτῶν δὲν εἶναι παράλογος. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν ἀνακαλοῦσα τὴν περὶ μεταθέσεως τοῦ σχολείου Φουρνᾶ πρότασιν, συνιστᾷ εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ συστήσῃ καὶ ἐν Κερασόβῳ ἕτερον σχολεῖον· διότι ἐν αὐτῷ θέλουσι διδάσκεσθαι οἱ παῖδες οὐ μόνον τοῦ δήμου τῶν Ἀπεραντίων, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς ὁμόρου ἐπαρχίας τῶν Ἀγράφων, τῆς ὁποίας ἓν μόνον μέρος ἀνήκει εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, τὸ δ' ἕτερον ἀπεκλείσθη ἐκτὸς τῶν ὁρίων. Δὲν εἶναι δὲ δίκαιον νὰ μὴ δοθῇ τὸ μέσον εἰς αὐτοὺς τοὺς συναγωνιστὰς ἡμῶν νὰ στέλλωσι τὰ τέκνα των νὰ συνδιδάσκωνται εἰς τὸ σχολεῖον τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Ἔπειτα δὲν πρόκειται περὶ μεγάλης θυσίας, 1,200 δραχμαὶ κατ' ἔτος εἶναι ἡ ὁλικὴ δαπάνη τοῦ τοιούτου σχολείου, τοῦ ὁποίου παρακαλεῖ τὴν βουλὴν νὰ προτείνῃ τὴν σύστασιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον. Ἡ δὲ βουλὴ ἐλπίζει ὅτι θέλει φανῇ πρὸς τοῦτο γενναία. Ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς δὲ παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς κρίνει περιττὸν νὰ προσθέσῃ τι, διότι ἡ ἀνάγκη αὐτῶν ἀρκούντως καταδηλοῦται, αἱ δὲ προσβολαὶ τοῦ προαγορεύσαντος εἶναι ἀβάσιμοι καὶ ἀνυποστήρικτοι. Ὑποστηρίζει λοιπὸν τὰς συστάσεις τῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις του.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐκινήθη ἐκ πνεύματος γενικοῦ εἰς τὰς παρατηρήσεις της, διότι ἄλλως ἤθελε παρατηρήσει ἀνισότητά τινα ὑπάρχουσαν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν σχολείων τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν καὶ προτείνει τὴν ἀνάλογον αὐτῶν διανομήν. Διότι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Κέας ὑπάρχουσι π. χ. τρεῖς διδάσκαλοι, ἐνῷ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, τοῦ Γυθείου, τῆς Ἀργειοπόλεως κλπ., ὅπου καὶ πληθυσμὸς μεγαλείτερος ὑπάρχει εἶναι εἷς μόνος ἑλληνικὸς διδάσκαλος. Τοῦτο δὲ εἶναι προνόμιον καὶ ἀνισότης σκανδαλώδης· διότι καθὼς εἰς ὅλας

εἶναι ἴσαι αἱ ὑποχρεώσεις καὶ τὰ ὄρη, οὕτω πρέπει νὰ ἦναι κοιναὶ τὰ ὠφελήματα καὶ αἱ ἀπολαυαί. Προτείνει λοιπὸν νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας ἀνάλογος σύστασις σχολείων κατὰ τὴν ἀνάγκην.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι, ἂν ἡ ἐπαρχία τῆς Κέας ἔχῃ τρεῖς διδασκάλους, τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς τοπικῆς αὐτῆς καταστάσεως, ὡς συγκειμένης ἐκ τριῶν νήσων, ἡ μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκοινωνία δὲν εἶναι τόσον εὔκολος. Διὰ τοῦτο εἰς ἑκάστην νῆσον ὑπάρχει εἷς διδάσκαλος. Εἰς τὸ ἐν Κύθνῳ σχολεῖον μάλιστα ἔχον 120 μαθητὰς δὲν ἐπαρκεῖ εἷς διδάσκαλος καὶ εἶναι χρεία καὶ ἑνὸς ἑτέρου, τὸν ὁποῖον ἐζήτησαν καὶ τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια, διότι ἡ νεολαία ὀπισθοδρομεῖ. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ ἀνάγκη ἀπαιτεῖ τὴν ὕπαρξιν τῶν διδασκάλων τούτων, ὁ διορισμὸς αὐτῶν δὲν εἶναι προνομιακός, ὡς ὁ προαγορεύσας παρίστησε. Καὶ ἂν ἐγνώριζεν οὗτος, ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη ἐκτὸς τῶν λοιπῶν φόρων, τοὺς ὁποίους ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπαρχία προσφέρει, παράγει ἔτι ἐκ τῶν μοναστηριακῶν προσόδων ὑπὲρ τὰς 6 000 δραχμὰς ἐτήσιον εἰσόδημα εἰς τὴν κυβέρνησιν, βεβαίως δὲν ἤθελεν ὀνομάσει σκανδαλώδη ἀνισότητα τὴν ἐξ ἀνάγκης ὕπαρξιν τριῶν διδασκάλων εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κέας.

Παρετήρησε καὶ ἄλλος, ὅτι βάσις τῆς συστάσεως τῶν σχολείων εἶναι ἡ ἀνάγκη, λοιπὸν εἰς μὲν τὰς ἐπαρχίας τῆς Στερεᾶς, ὅπου ἡ συγκοινωνία εἶναι εὔκολος, ἀρκεῖ πολλάκις ἓν μόνον σχολεῖον εἰς ἑκάστην αὐτῶν, εἰς δὲ τὰς νήσους ὡς ἀπεκχωρισμένας ἀπ' ἀλλήλων διὰ θαλάσσης ἀπαιτεῖται ἓν εἰς ἑκάστην αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἀνάγκην λοιπὸν πρέπει νὰ συνιστᾷ ἡ κυβέρνησις τὰ σχολεῖα, καὶ ταύτην αὐτὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ μάλιστα παντὸς ἄλλου.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι αἱ μὲν παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς ἐξ εὐδεμιᾶς ἰδιοτελείας ἐπήγασαν, ἀλλ' ἐκ τοῦ γενικοῦ ὑπὲρ τῆς ἀπανταχοῦ διαδόσεως τῆς παιδείας πνεύματος, διότι αὕτη ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ συστηθῶσιν εἰς τινα μέρη σχολεῖα, καὶ ταῦτα προέτεινεν, ἐνῷ ἄλλας ὁμοίας φύσεως προτάσεις, τῶν ὁποίων τὴν ἀνάγκην δὲν ἀνεγνώρισεν ἀπέρριψεν. Ἴστε ἀδίκως τινὲς κατηγόρησαν κατὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς. Ὑποστηρίζων δὲ τὰς συστάσεις αὐτῆς προστίθησι καὶ τὴν ἀκόλουθον. Ἐν τῷ Ἄστρει, τόπῳ ἱστορικῷ, διότι ἐκεῖ συνεδρίασεν ἐθνικὴ συνέλευσις, ὁ μακαρίτης Καρτζιώτης συνέστησε πρὸ χρόνων πολλῶν σχολεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπροίκισε μὲ εἰσοδήματα καὶ μὲ βιβλιοθήκην καὶ διάφορα ἐργαλεῖα τῆς πειραματικῆς φυσικῆς. Τὸ σχο-

λεῖον τοῦτο διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλ' ἔχει ἕνα μόναν διδάσκαλον, συντηρούμενον ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ σχολείου, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ προστεθῇ καὶ ἕτερος. Ὡς μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ ἑνὸς μόνου, ἵνα παραδίδῃ καὶ ὑψηλότερά τινα μαθήματα, τὰ ὁποῖα τὰ μέσα τοῦ σχολείου ἐπιτρέπουσι. Συνιστᾷ λοιπὸν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὴν προσθήκην τοῦ διδασκάλου τούτου, διότι ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ σχολείου ἐσπούδασαν πολλοὶ τῶν ἤδη ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γερουσίας εὑρισκομένων, καὶ ὀφείλεται καὶ κατὰ τοῦτο εὐγνωμοσύνη εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει ν' ἀφεθῇ ἀπροστάτευτον.

Παρετήρησεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κ.τ.λ. ὑπουργὸς, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἀκούει εὐχαρίστως πάσας τὰς γινομένας συστάσεις, λαμβάνων δὲ ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους περιστάσεις ἑκάστου μέρους, τὴν ὕπαρξιν φρ' εἰπεῖν μαθητῶν ἐκ τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐξερχομένων κτλ. καὶ ἐκτιμῶν τὴν ἀνάγκην, θέλει συνεχῶς ἐκ τῶν ἐνόντων μέσων σχολεῖα, ὅπου παρίσταται ἡ μεγαλειτέρα ἀνάγκη.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο δι' ἀναστάσεως νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ σύστασις σχολείων, ὅπου ἡ ἀνάγκη ἀπαιτεῖ, καὶ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 1 ἄρθρον, ἔχον οὕτω·

« 1. Μισθοὶ . . . . . δραχ. 199,480.—»

Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ 2 ἄρθρου παρετήρησέ τις, ὅτι εἰς τοῦτο προστίθεται δαπάνη νέα 6,000 δραχμῶν περίπου δι' ἐνοίκιον τοῦ καταστήματος, ὡς καταστάσης ἀναγκαίας τῆς διαιρέσεως τοῦ σχολείου ἀπὸ τοῦ γυμνασίου διὰ τὴν μεγάλην τῶν μαθητῶν συρροήν ἐνταῦθα. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη προκύπτει βεβαίως ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν λοιπῶν γυμνασίων, ἔπρεπε νὰ κοπῇ ἡ ῥίζα αὐτὴ τῆς συρροῆς τῶν μαθητῶν διὰ τῆς συστάσεως τῶν λοιπῶν γυμνασίων, ἵνα διασπείρωνται οἱ μαθηταὶ εἰς αὐτὰ, καὶ ἀποφεύγωσι τοὺς περισπασμοὺς, εἰς οὓς περιπίπτουσιν ἐρχόμενοι εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτου ἔπρεπεν ἡ δαπάνη αὕτη νὰ ἐλαττωθῇ, εὑρισκομένης οἰκίας εὐρυχώρου, δυναμένης νὰ περιλάβῃ τό τε γυμνάσιον καὶ τὸ σχολεῖον, δι' ἓξ χιλιάδας δραχμὰς κατ' ἔτος. Προτιμότερον ἦτο μᾶλιστα ἡ ἰδία κυβέρνησις νὰ οἰκοδομήσῃ ἐφάπαξ ἴδιον οἰκοδόμημα, ὡς ἔγινετο εἰς ἄλλας περιστάσεις, εἰς ἃς συνετηρεῖτο διὰ τῶν ἐλεῶν τῆς Εὐρώπης, ἢ ν' ἀγοράζῃ οἰκίας εὐρυχώρους πωλουμένας εἰς μετρίας τιμὰς, ὡς ἐκείνην, ἐν ᾗ κατῴκει ὁ μακαρίτης Κωλέττης, πωληθεῖσαν ἀντὶ 30 000 δραχμῶν. Διότι καταντᾷ καὶ σκανδαλώδες νὰ διατηρῶνται ἐνοικιασμέναι οἰκίαι ἰδιωτῶν διὰ δημόσια κατα-

στήματα ἐπὶ ἀδροτάταις τιμαῖς, αἵτινες κατήντησαν ἓν εἶδος συντάξεων.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς, ὅτι οὐδεμίαν αὔξησιν φέρει ὁ ἐφετεινὸς προϋπολογισμὸς ἀπὸ τοῦ περυσινοῦ, ἀλλ' ἁπλῆν μεταβίβασιν τοῦ ἐνοικίου τοῦ γυμνασίου εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τ' ἀνάπαλιν· διότι ἡ μὲν οἰκία τοῦ Κ. Δοσίου, ἥτις ἦτο προωρισμένη διὰ γυμνάσιον, ὑπελείφθη πρὸς χρῆσιν τοῦ σχολείου, ἡ δὲ τοῦ Κ. Βούρου εἰς χρῆσιν τοῦ γυμνασίου. Τὰς δὲ λοιπὰς παρατηρήσεις περὶ ἀποκτήσεως ἰδίων καταστημάτων τῆς κυβερνήσεως ἀποδέχεται, ἀλλὰ πρέπει νὰ συνομολογήσῃ τις, ὅτι καὶ ἡ κυβέρνησις δὲν εὐκολύνεται νὰ οἰκοδομήσῃ ἡ ἰδία καταστήματα, καὶ δὲν εὑρίσκει πρὸς ἀγορὰν τὰς καταλλήλους οἰκίας. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ κατάστημα τοῦ σχολείου παρατηρεῖ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἀρχίσει ἡ ἀνέγερσις τοιούτου καταστήματος ἐκ τῶν δωρημάτων τοῦ ἀοιδίμου Βαρβάκη, τούτου δὲ τὸ μὲν πρῶτον πάτωμα θέλει εἶσθαι προωρισμένον διὰ τὸ λύκειον, τὸ δ' ἕτερον διὰ τὸ σχολεῖον. Ὥστε οὕτω θέλει θεραπευθῇ ἡ ἀνάγκη αὕτη.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο δεκτὸν τὸ 2 ἄρθρον καὶ τὸ μετ' αὐτὸ 3, ἔχοντα οὕτω·

« 2. Ἔξοδα . . . . . δραχ. 9,320.—
3. Συντάξεις . . . . . » 960.—»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Θ'. κεφαλαίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γρ. Κορφιωτάκη καὶ Σακελλαριάδου, συνήχθη, κατὰ πρωτόκολλον, ὁμοιον τῷ προηγηθέντι ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεί.

Ἀνεγνώσθη μετὰ τοῦτο τοῦ Ι'. κεφαλαίου τὸ 1 ἄρθρ. καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτω·

« ΚΕΦ. Ι'. *Ὑπότροφοι.*

Ἀριθ. 1. Ὀρφανοί.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Β. Κυβέρνησις ἀπεράσισε νὰ περιθάλψῃ ὀρφανὰ κατατάττουσα αὐτὰ ὡς ὑποτρόφους εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, διακεκριμένως τῶν λοιπῶν ὑποτρόφων, σκοπὸν δὲν εἶχεν, ὡς νομίζει ἡ ἐπιτροπὴ, εἰμὴ νὰ προστατεύσῃ τὰ ἄθλια ἐκεῖνα λείψανα τοῦ διαλυθέντος Ὀρφανοτροφείου τῆς Αἰγίνης, τὰ ὁποῖα εἶχον μείνει τότε εἰς τὴν διάκρισιν τῆς σκληρᾶς των τύχης. Ἐπομένως προϊόντος τοῦ καιροῦ καὶ ἐκλειπόντων τῶν ὀρφανῶν τούτων ἐκ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, εἴτε διὰ τῆς τελειώσεως τῶν μαθημάτων των, εἴτε δι' ἀποβιώσεως, εἴτε ἄλλως πως, ἡ κυβέρνησις δὲν ἔπρεπε δίβαια νὰ κάμνῃ ἀντικαταστάσεις δι' ἄλλων νέων ὀρφανῶν καὶ μή· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ οὐδέποτε ἐνεθυμήθησαν, ὅτι οὔτε Δημόσιον Ὀρφανοτροφεῖον ὑπῆρχε πλέον, οὔτε ἡ συνταξιοδοσία τοιούτων ὀρφανῶν ἔχει νὰ στηριχθῇ εἰς νόμον τινὰ, καὶ ἐξηκολούθησαν νὰ σημειῶσι κατ' ἔτος καὶ τὸ κονδύλιον τοῦτο εἰς τοὺς προϋπολογισμούς. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν φρονεῖ, ὅτι τὸ ἔξοδον τοῦτο πρέπει νὰ παύσῃ τοῦ λοιποῦ μετὰ τὸ τέλος τῆς τρεχούσης ἐξαμηνίας, ὅτε γίνονται καὶ αἱ διακοπαὶ τῶν μαθημάτων, καὶ, ἂν ὑπάρχῃ λόγος τις, καθ' ὃν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ ἡ σύνταξις αὕτη, τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλει νὰ φέρῃ ἐγκαίρως περὶ τούτου νόμον.

Κατὰ συνέπειαν ἀντὶ τῶν δραχ. 3960
ἐξ ὧν τὸ κονδύλιον τοῦτο συνίσταται ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ
παραδεκτέον μόνον τὸ ἥμισυ ἤτοι δραχ. . . . . 1980 »

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη, ἥτις ἀρχικῶς ἠνάγκασε τὴν κυβέρνησιν νὰ συστήσῃ τὸ ὀρφανοτροφεῖον, ἡ αὐτὴ ὑπηγόρευτε τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συντηρήσεως διαφόρων ὀρφανῶν τέκνων ἀνδρῶν ἐχόντων ἢ παλαιὰς ἐκδουλεύσεις ἢ ἀποκτησάντων δικαιώματα διὰ νέας πολυχρονίου ὑπηρεσίας, ἢ ἄλλων ἐκδουλεύσεων. π. χ. τέκνα δυστυχῆ ἀνδρῶν ἀποθανόντων εἰς δίωξιν λῃστῶν, κ.λ.π. Ταῦτα λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠδύνατο νὰ παρίδῃ ἀπολλύμενα, ἀφοῦ εἶχον μείνει ἔρημα καὶ παντὸς προστάτου ἐστερημένα. Ἡ βουλὴ ὅμως δύναται νὰ ὁρίσῃ τὰ προσόντα τῶν ὀρφανῶν, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ τυγχάνωσι τῆς προστασίας τῆς κυβερνήσεως καὶ νὰ περιορίσῃ καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, οὐχὶ ὅμως ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ πίστωσιν.

Παρετήρησεν ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ὅτι κατὰ τὴν δοθεῖσαν ταύτην ἐξήγησιν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ παραδέχεται νὰ μείνῃ ἡ πίστωσις ὡς ἔχει, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ περιλαμβάνωνται τὰ ὀρφανὰ μόνων τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐπαναστάσεως ἢ τῶν ἐχόντων νέας ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ οὐχὶ τὰ τυχόντα.

Προσέθηκεν ἕτερος ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ ἐλθῇ ὅσον οὔπω νόμος κανονίζων τὰ προσόντα τῶν ὀρφανῶν τῶν ἀξίων τῆς περιθάλψεως τῆς κυβερνήσεως καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν· διότι ὁ ὑπάρχων περὶ ὀρφανοτροφείου νόμος εἶναι ὁ τοῦ Κυβερνήτου, ἔχων ἄλλην βάσιν, ἐνῷ ἤδη πρέπει νὰ ὁρισθῇ ὅτι εἶναι δεκτὰ μόνον τὰ ὀρφανὰ τῶν ἐχόντων ἐκδουλεύσεις ἢ κατὰ τὸν ἀγῶνα

ἢ ἐκ τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας· ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν ὅσον ἔνεστι ταχεῖαν εἰσαγωγὴν τοῦ τοιούτου νόμου.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ συστήσασα εἰς τὸν ὑπουργὸν συναινοῦντα τὴν ταχεῖαν τοῦ περὶ προσόντων τῶν ἀξίων τῆς περιθάλψεως τῆς κυβερνήσεως ὀρφανῶν νομοσχεδίου εἰσαγωγήν, παρεδέχθη τὸ 1 ἄρθρον ἔχον οὕτω·

« 1. Μισθοὶ ὀρφανῶν . . . . . 3,960.—»

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα τὰ ἑρεξῆς ἄρθρα καὶ ἡ ἐπ' αὐτῶν γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτως·

« Ἄρθ. 2 καὶ 4 (Ὑπότροφοι τακτικοὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Εὐρώπῃ).

Καὶ εἰς τὴν κατ' ἔτος ἀνανεουμένην πίστωσιν διὰ τὴν διατήρησιν τῶν τακτικῶν λεγομένων ὑποτρόφων οὐδὲν τακτικὸν κατὰ δυστυχίαν ὑπάρχει.

Ἀπ' ἀρχῆς τὸ μέτρον τοῦ νὰ διορίζωνται ὑπότροφοι τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ γυμνάσια καὶ τὸ Πανεπιστήμιον ἐστηρίζετο εἰς τὸ 8. Διάταγμα τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836, ἀλλὰ κατὰ τὸ Διάταγμα τοῦτο, ἄλλος ὑπῆρχε τότε τῆς Κυβερνήσεως ὁ σκοπὸς, καὶ ἄλλην μορφὴν ἔλαβε προϊόντος τοῦ χρόνου τῶν ὑποτρόφων τούτων ὁ διορισμός.

Ἀρχεται τὸ Διάταγμα τοῦτο αἰτιολογούμενον μὲ ταύτας τὰς λέξεις.

« Διὰ νὰ μορφώσωμεν τοὺς ἀναγκαίους καθηγητὰς διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν, ἀκούσαντες καὶ τὴν γνώμην τῆς συστηθείσης ἐπιτροπῆς διὰ τὸν ὀργανισμὸν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑρεξῆς·

1. Διὰ μὲν διδασκάλους τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων διορίζονται εἰς τὰ γυμνάσια τριάκοντα συντάξεις ὑποτρόφων, διὰ δὲ τοὺς καθηγητὰς τῶν γυμνασίων καὶ διὰ τοὺς τοῦ Πανεπιστημίου διορίζονται δώδεκα συντάξεις ὑποτρόφων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.»

Ἀλλ' εἰς τοὺς ἀπό τινος καιροῦ γενομένους εἴς τε τὸ γυμνάσιον καὶ τὸ Πανεπιστήμιον διορισμοὺς ὑποτρόφων οὐδέποτε ἐλήφθησαν αἱ βάσεις αὗται ὑπ' ὄψιν, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας ἡ ἐπιτροπή.

Διάφορα προσόντα καὶ διάφοροι ὑποχρεώσεις διαγράφονται διὰ τοῦ διατάγματος τούτου διὰ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ καταταχθῶσιν ὡς ὑπότροφοι εἰς τὸ γυμνάσιον ἢ τὸ Πανεπιστήμιον, ἀλλὰ καὶ ταῦτα πολλὰ ὀλίγον ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν εἰς τοὺς γενομένους διορισμούς.

Διατάττεται ῥητῶς διὰ τοῦ ἄρθρ. 7 ὅτι, ὅστις τῶν μαθητῶν θέλει νὰ γενῇ δεκτὸς ὡς ὑπότροφος πρέπει νὰ παρουσιάσῃ προηγουμένως ἀποδεικτικὰ τῆς σπουδῆς του, τῆς ἡσυχίας του, τῆς

διαγωγῆς του, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἰδιαιτέρων ἐξετάσεων τῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὰ ὑποσχεθῇ διὰ ἀναφορᾶς του, ὅτι μετὰ τὴν τελείωσιν τῶν μαθημάτων του θέλει ἀφιερωθῇ εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδεμία σχεδὸν καὶ τῶν διατάξεων τούτων ἐτηρήθη μέχρι τοῦ νῦν.

Κανονίζεται ῥητῶς διὰ τοῦ 11 ἄρθρου ὅτι ἕκαστος ὑπότροφος εἶναι ὑπόχρεως μετὰ τὴν τελείωσιν τῶν μαθημάτων του νὰ παραδεχθῇ τὴν διδασκαλικὴν θέσιν, ἥτις τῷ δίδεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς αὐτὴν τοὐλάχιστον τρία ἔτη ἐπὶ τῷ προσδιωρισμένῳ μισθῷ, εἰδὲ μὴ νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλην τὴν χρηματικὴν βοήθειαν, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐν τῷ διαστήματι, καθ' ὃ ἐσπούδαζεν ὡς ὑπότροφος, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν παρῆλθον ἤδη δέκα τρία ἔτη ἀφ' ὅτου τὸ δημόσιον δαπανᾷ τοσαύτας ποσότητας, καὶ οὔτε διδάσκαλος ἀνεδείχθη ποτὲ κανεὶς ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς διορισθέντων ὑποτρόφων, οὔτε ἐπιστροφή τις τῶν δαπανηθέντων χρημάτων ἐγένετο εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ καταστρέφηται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἐγένετο ἡ δαπάνη αὕτη, διορισμοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀδικαιολογήτων ὑποτρόφων διενεργήθησαν, ἰδίως μάλιστα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, πηγάσεις ἔτι μᾶλλον ἀδικαιολογήτου, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους οἱ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς μαθητείας των παυθέντες, μείναντες ἡμιτελεῖς εἰς τὰ μαθήματά των ἐξημιώθησαν τοὺς μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καταβληθέντας κόπους των, τὸν καιρόντων κλπ. ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ δημόσιον εἰς μάτην ἀφειδῶς κατεβάλλε χρήματα, βιβλία καὶ ἄλλα βοηθήματα, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸ παραμικρὸν ἀποτέλεσμα.

Ἐπετράπη διὰ τοῦ ἄρθρ. 13 τοῦ αὐτοῦ διατάγματος νὰ ἐξακολουθῶσιν οἱ προσδιορισθέντες διὰ τὴν θέσιν καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου ὑπότροφοι νὰ λαμβάνωσιν ἐπιχορήγησιν τὴν σύνταξίν των καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον σπουδῆς των, διὰ νὰ δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσιν ἐξωτερικὰ Πανεπιστήμια, ἢ νὰ ἐπιχειρισθῶσι περιηγήσεις σπουδαίας εἰς διάστημα δύω ἐτῶν, συμμορφούμενοι μὲ τὰς ἐπιβαλλομένας εἰς αὐτοὺς ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο οὐδεμία ἐφυλάχθη τάξις, τὸ δημόσιον ἐδαπάνησε κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα οὐχὶ εὐκαταφρονήτους ποσότητας χωρὶς ἀτόμων, καὶ καιρὸς πρὸς θέλος τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐφάνη οὐδείς.

Καθιερώθη ἀπ' ἀρχῆς τὸ νὰ λαμβάνωνται οἱ διοριζόμενοι ὑπότροφοι τρεῖς ἀφ' ἑκάστου τῶν δέκα τοῦ Κράτους νομῶν, καὶ

οὗτοι κατὰ σειρὰν ἀπὸ μιᾶς ἑκάστης τῶν ἐν τῷ νομῷ ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ δικαιοτάτη αὕτη διάταξις οὐδόλως ἐφυλάχθη μέχρι τοῦ νῦν, καὶ οἱ ὑπότροφοι διωρίσθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὸ δοκοῦν, χωρὶς νὰ τηρηθῇ κἀμμία ἀναλογία ὡς πρὸς τοὺς νομοὺς ἢ τὰς ἐπαρχίας, καὶ χωρὶς νὰ ἐνεργηθῇ οὐδεμία περὶ τῶν προσόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν διορισθέντων ἐξέτασις.

Φρονεῖ λοιπὸν ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ παύσῃ τέλος πάντων ἡ τοιαύτη σκανδαλώδης καὶ ἐπιζήμιος εἰς τὸ δημόσιον ἀταξία, καὶ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἡ ταχεῖα παρουσίασις νόμου κανονίζοντος ἐν γένει τὰ περὶ ὑποτρόφων, εἴτε πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων, εἴτε πρὸς συνδρομὴν ἀπόρων νέων ἐχόντων δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσι τοιαύτην βοήθειαν ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου. Ἀγορσότου δὲ ὁ νόμος οὗτος ἐπιψηφισθῇ, νὰ συστηθῇ στενῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διὰ τὸ μέλλον τοὐλάχιστον, ἡ ἀκριβὴς τοῦ προμνησθέντος περὶ ὑποτρόφων Β. διατάγματος τήρησις.

Δὲν δύναται ὅμως νὰ μὴν ἐπανέλθῃ ἡ ἐπιτροπὴ (τοῦτο δὲ κατὰ πλειονοψηφίαν) εἰς τὰ περὶ τῶν γενομένων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀντικαταστάσεων διαφόρων ὑποτρόφων, καὶ νὰ μὴ παρατηρήσῃ ὅτι τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον νὰ ἐπανορθωθῇ ἡ τοιαύτη σημαντικὴ παρεκτροπὴ διὰ τῆς ταχείας ἀντικαταστάσεως τῶν ἀδίκως παυθέντων, (ὡς ἐπὶ μόνῳ τῷ ὄρῳ τούτῳ διδομένης τῆς πιστώσεως), ἀλλὰ καὶ νὰ κατακριθῇ ἡ πρᾶξις ἐκφραζομένης τῆς δυσαρεσκείας τῆς Βουλῆς.»

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου παραγράφου ταύτης ὁ εἰσηγητὴς μειονοψηφῶν παρετήρησεν ὅτι καὶ τοι συμμεριζόμενος τὰς περὶ ὑποτρόφων παρατηρήσεις καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ τὴν πρότασιν τοῦ νὰ κατακριθῇ ἡ πρᾶξις, πρὶν ἢ ἀκουσθῇ ὁ ὑπουργὸς καὶ δώσῃ λόγον περὶ αὐτῆς· διὰ τοῦτον μόνον τὸν λόγον δὲν συνεφώνησε μετὰ τῶν λοιπῶν συναδελφῶν του ἐπὶ τοῦ τελευταίου παραγράφου.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι βέβαια ἡ κατάκρισις τῆς πράξεως δὲν θέλει γείνῃ παρὰ τῆς Βουλῆς, εἰμὴ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἡ προσήκουσα ἀπολογία παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ, τοῦ ἐνεργήσαντος αὐτήν. Ἀλλ' ἂν οὗτος δὲν ὑρίσταται, τοῦτο δὲν βλάπτει διότι τὸ ὑπουργεῖον εἶναι πρόσωπον ἠθικὸν καὶ ἡ ὑπηρεσία θεωρεῖται ὡς ἀδιάκοπος καὶ συνεχιζομένη, ὥστε ὁ παρὼν ὑπουργὸς δύναται νὰ εἴπῃ ἂν ὑπάρχῃ δικαιολογία τις. Ἀλλ' αἱ παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ὅλαι ὀρθόταται καὶ ἀναντίῤῥητοι, διότι ὁ σκοπὸς τοῦ διορισμοῦ τῶν ὑποτρόφων ὅλως διόλου παρεγνωρίσθη παρὰ τῶν

ὑπουργῶν, καὶ μένει ἐντελῶς ἀπραγματοποίητος· διότι ἑνῷ ἄλλοτε πᾶς ὑπότροφος, ὅστις μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν του ὑπεξέφευγε τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς διδάσκαλος κατὰ τὰ διατεταγμένα, κατεδιώκετο, καὶ τούτων φέρει παράδειγμα νέον τινὰ ἐξ Ἄστρους Καλαμποκίδην ὑπότροφον, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὡς δικηγόρος τοῦ δημοσίου κατήγγειλεν ὡς μὴ ἐκπληροῦντα τοὺς ὅρους τῆς ὑποτροφίας του, καὶ ἠνάγκασε νὰ πληρώσῃ, ὅσα εἶχε λάβει παρὰ τῆς Κυβερνήσεως· μετὰ δὲ τὴν μεταπολίτευσιν οὐχὶ μόνον ἔπαυσεν ἡ τοιαύτη ἐπαγρύπνησις, ἀλλὰ τὰ διάφορα ὑπουργεῖα παραγνωρίζοντα ὅλως διόλου τὸν σκοπὸν τῶν ὑποτρόφων καὶ ἐκλαμβάνοντα αὐτοὺς ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους, ἀπέβαλλον πολλοὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σταδίου τῶν ἀντικαθιστῶντα αὐτοὺς δι' ἄλλων, ἐπὶ προφάσει ἀφυΐας, καὶ ἄλλων τοιούτων αὐθαιρέτων λόγων. Γινώσκει π. χ. νέον τινὰ ὑπότροφον Καρύδην ὀνομαζόμενον ἀποπεμφθέντα τῆς ὑποτροφίας δι' ἀφυΐαν, ἑνῷ τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τοῦτο ἔχει καὶ εἰς τὸ κοινὸν δείγματα ὅτι δὲν εἶναι τῆς τοιαύτης καταδίκης ἄξιος, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἀπέδειξεν ὅτι δύναται διδασκόμενος νὰ τελειοποιηθῇ εἰς τὸ στάδιόν του, καὶ νὰ γείνῃ χρήσιμος. Ἑνῷ λοιπὸν ἡ ἀποπομπὴ ὑποτρόφου ἔπρεπε νὰ γίνηται μόνον καὶ μόνον ἕνεκα παραπόνων, τὰ ὁποῖα κάμνει κατ' αὐτοῦ ὁ γυμνασιάρχης ὡς ἀμελοῦς ἢ ἀφυοῦς, ἐπιβεβλημένων ἐν τάξει κατὰ τὸν καταστατικὸν νόμον τῶν γυμνασίων, οἱ ὑπότροφοι ἀποπέμπονται αὐθαιρέτως καὶ ἀντικαθιστῶνται ἐξ ἄλλων κατὰ τὰς ὀρέξεις ἑκάστου ὑπουργοῦ, καὶ οὕτω ματαιοῦται καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ὑποτροφίας, καὶ ἀδικοῦνται μεγάλως καὶ αὐτοὶ οἱ ἀποπεμπόμενοι. Αἱ τοιαῦται λοιπὸν πράξεις εἶναι κατακριτέαι, καὶ διὰ τοῦτο ὑποστηρίζει καθ' ὁλοκληρίαν τὰς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀπήντησεν ἕτερος ὅτι ἐξετάσας εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς ἐκπαιδεύσεως ἔμαθεν ὅτι ἡ ἀποβολὴ ἑκάστου ὑποτρόφου γίνεται κατὰ συνέπειαν τῶν παρὰ τῶν γυμνασιαρχῶν γινομένων παρατηρήσεων. Διότι κατ' ἔγγραφον σύστασιν τούτων ἐνεργεῖ τὸ ὑπουργεῖον, ὥστε περιττὴ εἶναι πᾶσα κατάκρισις.

Ἀντέταξεν ἄλλος ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ζητήσασα διὰ τοῦ εἰσηγητοῦ αὐτῆς παρὰ τοῦ ὑπουργείου πληροφορίας περὶ τῶν παύσεων τῶν ὑποτρόφων ἔμαθεν ὅτι αὗται ἔλαβον χώραν αὐθαιρέτως κατὰ τὰς θελήσεις τῶν κατὰ καιροὺς ὑπουργῶν, καὶ ὅτι δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῶν γυμνασιαρχῶν δὲν ὑπάρχουσι. Τὰς πληροφορίας ταύτας ἔλαβε καὶ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τοῦ ὑπουργείου.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι ἐπειδὴ ἐγεννήθη τοιαύτη διαφωνία,

προτείνει ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, τὸ δ' ὑπουργεῖον νὰ ὑποβάλῃ αὔριον τὰ ἔγγραφα τῶν γυμνασιαρχῶν τὰ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καταστατικοῦ τῶν γυμνασίων συντεταγμένα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθησαν οἱ ὑπουργοὶ ἵνα ἐξώσωσι τῆς ὑποτροφίας τόσους νέους τῶν γυμνασίων καὶ νεάνιδας τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας.

Τὴν πρότασιν ταύτην παραδεχθείσης τῆς Βουλῆς, ἀνεβλήθη ἡ συζήτησις ἐπὶ τὴν αὔριον καὶ ὁ πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀντιπρόεδρος.
Μ. ΙΑΤΡΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς.
Εὐ. Μ. Παρίσης.
Μελ. Χ. Μελέτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ξ'.

Τῆς 22 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος ἐκήρυξεν ἀργομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν παρά τε τοῦ ἀντιπροέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις ἐχρηματίσθη ὑπὸ τὸν συνήθη ὅρον ἑνὸς μηνὸς ἄδεια ἀπουσίας πρὸς τὸν βουλευτὴν Ὀλυμπίας Κανελλόπουλον.

Ἀναγγελθέντος δ' ὅτι ἀντικείμενον εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργείου, παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι κατὰ τὴν χθὲς γενομένην ἀπόφασιν τῆς βουλῆς προσηγάγεν ἤδη ὅλα τὰ ἐγγραφα τὰ ἀφορῶντα τὴν παρὰ τοῦ προκατόχου του γενομένην ἀντικατάστασιν διαφόρων μαθητῶν ὑποτρόφων, ἡ δὲ βουλὴ δύναται νὰ κάμῃ τὰς ἐπὶ τῶν ἐγγράφων τούτων παρατηρήσεις της.

Ἐπὶ τούτοις παρελθών τις τῶν βουλευτῶν ἀνέγνω ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων κατάλογον τῶν παρὰ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν γενομένων ἀντικαταστάσεων ὑποτρόφων, πρὸς δὲ καὶ σημείωσιν τῶν ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τούτων παρατηρήσεων τοῦ γυμνασιάρχου. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως δὲ ταύτης συνήχθη ὅτι πολλοὶ τῶν ὑποτρόφων καὶ τοι ἐπιμελεῖς καὶ ἐπ' εὐφυΐᾳ διακρίνοντες ἐπαύθησαν ὅμως ἀντικαταστᾳθέντες

ὑπ' ἄλλων, ἕτεροι δὲ, διότι ὁ περὶ αὐτῶν ἀναφέρων γυμνασιάρχης ἀγνοεῖ ὅτι εἰς ἄλλο γυμνάσιον ἐκπαιδεύονται, καὶ ἄλλοι δέ τινες, διότι ἀληθῶς ἦσαν ἐπαξιοι παύσεως.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην παρατηρήσαντος τοῦ βουλευτοῦ ὅτι ἐὰν ἐξετάσῃ τις καὶ τὰ περὶ τῶν ὑποτρόφων κορασίων γενόμενα, θέλει ἴδει ὅτι τὰ αὐτὰ καὶ πλειότερα ἔτι συνέβησαν, διὸ εἰς τὸν περὶ τούτων κατάλογον δὲν σημειοῦται οὐδ' ἡ πατρὶς ἢ τὰ προσόντα αὐτῶν, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ὁ ἐκ Θήρας ὑπότροφος Ι. Μαμμαρᾶς, τὸν ὁποῖον ὁ πρώην ὑπουργὸς ἔπαυσεν ὡς δέον μὴ ἐξετασθέντα, φέρει ἀποδεικτικὸν τοῦ γυμνασιάρχου ὅτι ἀσθενῶν δὲν ἠδύνατο νὰ παραμείνῃ μέχρι τῶν ἐξετάσεων. Ἀναγνοὺς δὲ τοῦτο προσέθηκεν, ὅτι ἐπανελθὼν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον, ἐξετάσθη καὶ εὐδοκιμήσας κατετάχθη εἰς τὴν ἁ. τάξιν τοῦ γυμνασίου. Ἀναγνοὺς δ' ἕτερον περὶ τούτου ἀποδεικτικὸν, ἔνθα σημειοῦται καὶ ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ ἠθικὴ τούτου, ἐπέφερεν ὅτι ἀνθ' ὅλων τούτων ἐπαύθη, ἐνῷ ἐρέτος ἔμελλε νὰ περαιώσῃ τὰς ἐν τῷ γυμνασίῳ σπουδὰς του.

Ἄλλου δὲ τινος τὰ αὐτὰ λέγοντος περὶ τῆς ἀδίκου παύσεως τοῦ Ἰω. Κωνστάκη, νέου ἐκ τῶν εὐφυεστέρων καὶ μόνου εἰς τὸν νομὸν τῆς Αἰτωλίας ἀνήκοντος, παρετήρησέ τις ὅτι εἰς τὰς ἀντικαταστάσεις ταύτας ἐβασίσθη, ὡς ἐρρέθη χθὲς, ὁ ὑπουργὸς εἰς τὰς παρὰ τοῦ γυμνασιάρχου δοθείσας πληροφορίας. Αἱ πληροφορίαι λοιπὸν αὗται ἀναγνωσθεῖσαι ὑπάρχουσιν, ἐὰν δ' ὁ ὑπουργὸς περιέπεσεν ὡς πρὸς ταύτας εἰς διαφοράς τινας παύσεων, αἱ διαφοραὶ αὗται εἶναι μικραὶ καὶ συμβαίνουσιν ἤδη ἀπὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου· ὥστε δὲν εἶναι μόνος αὐτὸς, ὅστις ἐνήργησεν ἀντικαταστάσεις τοιαύτας. Δι' ὅλα ταῦτα φρονεῖ ὅτι ἀρκετὸν εἶναι νὰ διορθωθῶσιν αἱ ἐλλείψεις αὗται, ἐπανερχομένων τῶν πραγμάτων εἰς τὴν πρώτην τάξιν των.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἔπρεπε νὰ ἤμεθα δικαιότεροι, ὅτε τὸ ἔθνος ἀνέλαβε τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ, ὁ προαγορεύτας τοὐναντίον λέγει ὅτι ἤρξαντο τὰ ἀδικήματα ταῦτα ἀπὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου. Ἀλλὰ τὰ ἀδικήματα ταῦτα κυρίως ἐνηργήθησαν παρὰ τοῦ προκατόχου τοῦ νῦν ὑπουργοῦ, καὶ ἂν ἐβλεπέ τις τὸν κατάλογον τῶν ὑποτρόφων κορασίων, ἤθελεν ἴδει ποῖα ὀνόματα ἐσημείωσεν εἰς αὐτόν. Καὶ χθὲς μὲν εἶχε γίνει λόγος ὅτι ὑπάρχουσιν ἀποδεικτικὰ, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐγένοντο αἱ ἀντικαταστάσεις, ἀλλ' ἀντὶ τούτων παρουσιάσθη ἓν πρωτόκολλον τῶν παρ' ἡμῖν σχολαρχῶν, ὅπερ ἀντιβαίνει ὅμως εἰς τοὺς λόγους, δι' οὓς ὁ προϋπάρξας ὑπουργὸς ἐνήργησε τόσας

παύσεις. Κατὰ δὲ τὸ περὶ ὑποτρόφων καταστατικὸν διάταγμα δὲν παύονται οὗτοι εὐθὺς ἐπὶ ἀμελείᾳ, ἀλλ' ἀφοῦ πολλὰ μέτρα ληφθῶσι πρὸς ἐπανόρθωσιν τούτων. Ἀφοῦ λοιπὸν λόγῳ ἀμελείας τυχαίως δὲν παύονται, πόσον ἀδικώτερον εἶναι νὰ παύηται αὐτὸς ἢ ἐκεῖνος ὁ μαθητὴς, διότι ὁ ὑπουργὸς δὲν ἐγνώριζε τὸ ἀληθὲς μέρος τῆς μαθητείας του; Ἀλλ' ἐὰν αἱ τοιαῦται παύσεις, ὡς λέγουσί τινες, ἐγένοντο κατὰ λάθος, παρατηρεῖ ὅτι ἂν καὶ ὁ ὑπουργὸς ἐκ τῶν χρεῶν του ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ τὸν τόπον τῆς μαθητείας παντὸς ὑποτρόφου, δὲν δύναται ὅμως νὰ ὀνομασθῇ λάθος καὶ ἡ ὑποτροφία Θεοδωρακάκου τινός, τὸν ὁποῖον καίτοι διαμένοντα ἀργὸν εἰς τὴν πατρίδα του δὲν ἐλησμόνησεν ὁ πρώην ὑπουργὸς νὰ συνταξιοδοτῇ ὡς ὑπότροφον. Ἀλλ' εἶπεν ὁ προαγορεύσας ὅτι θεραπεύονται ὅλα ταῦτα, ἐὰν ἡ βουλὴ ἀποφασίσῃ νὰ ἐπανορθωθῶσι τὰ ἀδικήματα. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως· ἡ θεραπεία αὕτη, διότι τὸ ἀδίκημα οὐχ ἧττον μένει ἀδίκημα. Διὸ προτείνει οὐ μόνον νὰ ἐπανέλθωσιν εὐθὺς εἰς τὰ δίκαιά των οἱ παυθέντες ὑπότροφοι, ἀλλὰ καὶ νὰ συσταθῇ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς νὰ ἔχωσι τοῦ λοιποῦ εἰς πλήρη ἐνέργειαν ὅ,τι περὶ τῶν ὑποτρόφων ἀπεφάσισεν ἡ βουλή· διότι ἂν ἕκαστος ὑπουργὸς διορίζῃ μόνον τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους του, τὰ ἀποτελέσματα δὲν θέλουσιν εἶσθαι καλά.

Προσέθηκεν ἄλλος, ὅτι πάντες συνωμολόγησαν ὅτι συνέβησαν πολλὰ περὶ τὰς ὑποτροφίας ἀδικήματα, καὶ ταῦτα ἀνταναλώνται βεβαίως ἐφ' ὅλης τῆς κοινωνίας, διὸ συμφώνως ἐζητήσαμεν τὴν θεραπείαν αὐτῶν. Παρατηρεῖ ὅμως ὅτι ἐγένετο κατάχρησίς τις γενικωτέρα ἐφ' ὅλων ἐν γένει τῶν παύσεων, διὸ χωρὶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν οὐδόλως αἱ παρατηρήσεις τῶν γυμνασιαρχῶν καὶ διδασκάλων, προτείνει ν' ἀποφασισθῇ ἡ πλήρης τῶν παυθέντων ἐπάνοδος, ἄνευ ἐξαιρέσεως οὐδενός. Καὶ σέβεται μὲν ἄλλως τὰς γνωμοδοτήσεις ταύτας τῶν γυμνασιαρχῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γνωμοδοτήσεων τούτων δὲν δίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ὑπουργὸν τοῦ ἀποπέμπειν τοὺς ὑποτρόφους. Αἱ περὶ τῶν μαθητῶν αὗται σημειώσεις δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ὅ,τι παρὰ τοῖς στρατιωτικοῖς τὸ βιβλίον τῆς ποιότητος, ἐμφαῖνον τὴν διαγωγὴν καὶ πρᾶξιν αὐτῶν. Ἀλλ' ἵνα ἀποπεμφθῇ ἐκ τοῦ γυμνασίου, τοῦ πανεπιστημίου, ἢ τοῦ σχολείου ὑπότροφός τις δὲν ἀρκεῖ ἡ σημείωσις αὕτη, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ παραινέσωσι πολλάκις τὸν μαθητὴν, καὶ ἂν ἡ διαγωγή του ἦναι ἀνεπανόρθωτος, τότε πλέον νὰ ἀποφασισθῇ ἡ παῦσις αὐτοῦ. Ὅμως καὶ τότε δὲν γίνεται ἡ παῦσις μονομερῶς, ἀλλὰ συνέρ-

χονται οἱ διδάσκαλοι πάντες, ὅ τε νομάρχης καὶ ἡ ἐπιτροπὴ, καὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις καταστρώνεται πρωτόκολλον, ὅπερ θέλει βεβαιόνει τὴν ἀνικανότητα τοῦ ἀποβλητέου. Διὰ ὅλα ταῦτα συνίστησι τὴν ἐν γένει παραδοχὴν τῶν παυθέντων.

Ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι δὲν ἀντιτείνει ποσῶς εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ προαγορεύσαντος, ἀλλ' ἐπιφέρει γενικωτέραν τινὰ παρατήρησιν, ἥτις δὲν ἀποβλέπεται εἰς τὸ νῦν ὑπουργεῖον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐν γένει ἠθικοῦ προσώπου τῆς κυβερνήσεως. Σκοπὸς κύριος τοῦ περὶ ὑποτρόφων καταστατικοῦ δὲν ἦτον νὰ εὐχαριστήσῃ ἢ περιθάλψῃ τινάς, ἀλλὰ διὰ νὰ μορφώσῃ διδασκάλους, ἐκτὸς μόνον ἂν ἐγίνετο ἐξαίρεσις ὑπὲρ υἱοῦ τινος ἀγωνιστοῦ. Διὸ ἐκτὸς τῶν ἀναγνωρισθέντων ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀδικημάτων, παρατηρεῖ ὅτι ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ νόμου δὲν ἐπιτυγχάνει, διότι ἐκπαιδευθεὶς ὁ ὑπότροφος ἀντὶ νὰ προσκληθῇ εἰς ἔδρας, περιφέρεται ἀργὸς εἰς τὰς ἀγυιάς, διότι ἢ προτιμᾶται ἀνικανώτερος ἄλλος, ἢ δὲν λαμβάνεται ἡ ἐλαχίστη πρόνοια, διὸ στερούμεθα μέχρι τοῦδε καθηγητῶν, ἐνῷ παρῆλθον πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς μεταβολῆς, καὶ πρὸ αὐτῆς πλειότερα ἄλλα. Διὰ τοῦτο συνίστησιν οὐ μόνον νὰ εἰσάγωνται οἱ ὑπότροφοι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ νὰ ὁρισθῇ ὁ σκοπὸς, δι' ὃν εἰσάγονται εἰς ὑποτροφίαν, διότι ἄνευ τούτου εἶναι ματαία πᾶσα δαπάνη καὶ εἶναι πικρὸν ἐκπαιδευόμενοι οἱ νέοι νὰ μεταβαίνωσιν εἰς βάναυσα ἔργα. Ὑποστηρίζων δ' ὅτι ἡ ἱκανοποίησις πρέπει νὰ γίνῃ ὑπὲρ ὅλων γενικῶς τῶν παυθέντων, ἀποδέχεται ὁλοτυχῶς τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀντέταξεν ἄλλος ὅτι δὲν παραδέχεται τὴν γνώμην τοῦ νὰ ἐπανέλθωσιν ἀπολύτως ἅπαντες οἱ ἀποβληθέντες, ἐπειδὴ ὑπάρχει κανονισμὸς περὶ ὑποτρόφων, σκοπὸς δὲ τούτου εἶναι νὰ μορφωθῶσιν οἱ ἀναγκαῖοι καθηγηταί. Ἀπαραίτητον λοιπὸν εἶναι νὰ προσλαμβάνωνται μόνον ἐπιμελεῖς καὶ χρηστοήθεις ὑπότροφοι, τὴν δ' ἐπιτήρησιν τούτων ἀναθέτει ὁ νόμος πρὸς τοὺς γυμνασιάρχας. Ἐὰν δ' ἀδιαφορήσωμεν κατὰ τοῦτο, ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου ἀποτυγχάνει. Διὸ ὁ μὲν γυμνασιάρχης προτείνει, ὁ δὲ ὑπουργὸς εἶναι ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων του, παύων τοὺς ὅπως δήποτε μὴ εὐδοκιμοῦντας. Διὰ τοῦτο προτείνει νὰ ἐπαναληθῶσι μόνον οἱ ἀδίκως παυθέντες.

Ἐπέφερεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι σέβεται τήν τε γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοὺς λόγους ἐν γένει τῶν ἀγορευσάντων, ὡς ἐξ ἀγνοῦ πρὸς τὴν παιδείαν ζήλου ἐμπνεομένους. Ἀλλ' ἐνθυμίζει εἰς τὸ σῶμα ὅτι ἑνὸς ἀτόπου δοθέντος παρακολουθοῦσι πολλὰ ἄλλα,

ὁ δὲ προκάτοχος αὐτοῦ ὑπουργὸς δὲν πταίει τοσοῦτον εἰς τὰς πράξεις ταύτας, ἐπειδὴ καὶ κακαὶ εἰσηγήσεις καὶ σφαλεραὶ πληροφορίαι ἴσως τῷ ἐδόθησαν. Τὸ κακὸν δὲ κυρίως εἶναι, διότι δὲν ἐτηρήθησαν ἐξ ἀρχῆς οἱ περὶ ὑποτρόφων ὅροι τοῦ κανονισμοῦ, τοῦ ὁποίου σκοπὸς δὲν ἦτον ἡ περιθαλψις αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ ὑποτρόφου, ἀλλ' ἡ ἀνάπλασις τῶν καταλλήλων διὰ τὴν παιδείαν ὀργάνων. Διὰ τοῦτο νομίζει πρόσφορον νὰ διατηρηθῶσιν ἢ γίνωσιν δίκτοι ὅσοι εἶναι συμμορφωμένοι καὶ δύναντται νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τοὺς ὅρους τοῦ καταστατικοῦ διατάγματος, οὐχὶ δ' ἀνακαλοῦντες ἀνεξετάστως ὅλους νὰ διορθώσωμεν τὸ ἔν ἀδίκημα δι' ἄλλου μεγαλειτέρου, καθόσον καὶ οἱ νῦν προσληφθέντες εἶναι ἑλληνόπαιδες καὶ τὰς αὐτὰς ἔχουσιν ἀξιώσεις. Ἂν λοιπὸν θέλῃ τις νὰ τῷ ἐπιβάλῃ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, δὲν δέχεται νὰ παραδῇ κατ' εὐθείαν τὸν νόμον, ἐὰν δ' ἡ βουλὴ ἐπιμείνῃ, πρέπει νὰ μεταβάλωμεν τὸν νόμον, καὶ τότε συμφωνεῖ καθ' ὁλοκληρίαν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν περὶ καταχρίσεως ἰδέαν τοῦ προκατόχου του, παρατηρεῖ ὅτι οὗτος καὶ σήμερον εἶναι ὑπουργὸς καὶ τῆς βουλπφορίας μετέχει, ὥστε ἐὰν τὸ σῶμα ἐπιθυμῇ, δύναται παρουσιασθεὶς νὰ δώσῃ ἀκριβέστερον περὶ τούτου λόγον.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι ὅτε ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ διορίσῃ ὑποτρόφους, ἀναμφιβόλως εἶχεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ περὶ τούτου διάταγμα. Ὁ ὑπουργὸς λοιπὸν δυνάμει τοῦ διατάγματος αὐτοῦ διώρισε τοὺς ὑποτρόφους, καὶ ἐνοεῖται ὅτι ὁ μὲν δέχεται νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν νόμον, ἐκεῖνοι δὲ νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰ παρ' αὐτοῦ ὡρισμένα. Διό, ἀφοῦ ὁ ὑπουργὸς παρεχώρησεν εἰς τὸν μαθητὴν τὸ δικαίωμα τοῦτο, εἶναι ἀδιάφορον ἐὰν δὲν γίνῃ καθηγητὴς, ἐπειδὴ ὑποχρεοῦται εἰς ἀποζημίωσιν τῶν ἐξόδων. Δὲν φρονεῖ δ' ἄλλως ἡ βουλὴ περὶ τῆς ἐκ τοῦ περιβόλου τῆς ἀπουσίας τοῦ πρώην ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ, οὐδ' εἶναι ἀνάγκη νὰ προσέλθῃ διὰ νὰ δώσῃ λόγον, διότι ἡ κυβέρνησις εἶναι ἔν ἠθικὸν πρόσωπον καὶ διὰ τοῦ νῦν ὑπουργοῦ παρίσταται εἰς τὸ σῶμα.

Ἐπέφερεν ὁ εἰσηγητὴς, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέβαλεν εἰς τὸ σῶμα τὴν γνωμοδότησιν αὐτῆς, ἥτις πρὶν ὑποβληθῇ, συνεζητήθη ὡρίμως, ὁ δὲ νῦν ὑπουργὸς συνεφώνησεν ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ ἱκανοποίησις πρὸς τοὺς ἀποβλήτους, ὃ ἐστὶ συνωμολόγησε τὸ πρὸς αὐτοὺς γενόμενον ἄδικον. Ἀλλὰ καθόσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν περικοπὴν τῆς ἐκθέσεως, τῆς ὁποίας αὐτὸς δὲν μετέσχεν, ὁ ἤδη ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι πρέπει νὰ ἀπαντήσῃ ὁ προκάτοχος

αὐτοῦ ὑπουργὸς καὶ ἡ γνώμη αὕτη εἶναι δικαία, καθ' ὅσον καὶ σήμερον διατελεῖ ὢν ὑπουργὸς καὶ βουλευτής. Προτείνει λοιπὸν νὰ παραλειφθῇ τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ ἄλλην ἡμέραν, νὰ προχωρήσωμεν δ' ἤδη εἰς τὴν περαιτέρω τοῦ προϋπολογισμοῦ συζήτησιν.

Παρετήρησεν ἄλλος ὅτι τὸ σύνταγμα ἐμποδίζει πάντα μὴ βουλευτὴν νὰ ἐμφανίζηται καὶ ἀπολογῆται ἐνώπιον τῆς βουλῆς. Ἐὰν δ' ὑποτεθῇ ἤδη ὅτι ὁ προκάτοχος τοῦ νῦν ὑπουργοῦ δὲν ἦτο καὶ σήμερον ὑπουργὸς ἢ μέλος τοῦ κοινοβουλίου, τί ἤθελε γίνει τότε; Ἀναφιβόλως δὲν ἠδύνατο νὰ προσέλθῃ ἐνταῦθα. Τὸ ἠθικὸν λοιπὸν πρόσωπον, ἡ κυβέρνησις, εἶναι καὶ μένει τὸ αὐτὸ πάντοτε, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἡμέραν, καθ' ἣν νὰ ἐμφανισθῇ ὁ τότε τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργός.

Ἐπερωτήσαντος δέ τινος ἐὰν ἡ παρὰ τῆς βουλῆς ἀποφασισθεῖσα πρότερον ἀναλογία τῶν ὑποτρόφων τῶν νομῶν συμβιβάζηται μετὰ τῆς ἤδη προτεινομένης ἀπολύτου ἀντικαταστάσεως αὐτῶν, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἐξ ὅλων τῶν παυθέντων μόνον κατὰ τοῦ ὑποτρόφου Βαρνακιώτου εὗρε λόγους ἰσχυροὺς ὑπάρχοντας. Ἐὰν λοιπὸν ὑπῆρξε τοιοῦτον κατ' αὐτοῦ πρωτόκολλον, ἡ παῦσις εἶναι δικαία, κατὰ τῶν ἄλλων ὅμως δὲν ὑπάρχουσιν ἰσχυροὶ λόγοι. Περὶ δὲ τῆς ἀναλογίας τῶν νομῶν παρατηρεῖ ὅτι οὐ μόνον δὲν προσβάλλεται αὕτη, ἀλλ' ἀπεναντίας θέλει σφαλισθῇ, διότι ἀπεβλήθη π. χ. Μεσσήνιός τις ὑπότροφος καὶ ἀντ' αὐτοῦ διωρίσθη ὁ ἀπὸ Λακωνίας Χρυσοσπάθης· ὁμοίως δὲ ἐπαύθη ἐκ τῆς ἐπαρχίας του ὁ νέος Καρύδης καὶ ἀντ' αὐτοῦ διωρίσθη Παγώνης τις, τὸν ὁποῖον αὐτὸς τοὐλάχιστον δὲν γνωρίζει ὡς συμπολίτην του.

Παρετήρησεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι ὑπῆρχεν ὑπότροφος νέος τις Ἰω. Κίτσος, ὅστις ἐκπαιδευθεὶς εἰς τὸ γυμνάσιον καὶ λαβὼν τὸ ἀπολυτήριόν του, μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον, μετατρέψας τὴν ἐπωνυμίαν αὐτοῦ εἰς ὁ Εὐσταθιάδης, ὡ εἶναι υἱὸς ἀγωνιστοῦ πεσόντος εἰς Μεσολόγγιον, ὅπου καὶ δύω ἀδελφοί του ἐσφάγησαν. Ἀλλ' ἐκ τῆς ἀλλαγῆς ταύτης τοῦ ὀνόματος ἐπαύθη κατὰ λάθος τῆς ὑποτροφίας, καὶ συνίστησιν εἰς τὸν ὑπουργὸν νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ πρᾶγμα. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐκθέσεως παρατηρεῖ ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἀναφέρεται μὲν περὶ τὰ τέλη ἰδέα τις περὶ κατακρίσεως, ἀλλ' ἦτον βέβαιος ὅτι δὲν προὐτίθετο ἡ ἐπιτροπὴ νὰ μεταχειρισθῇ ταύτην ὡς προσβολὴν κατά τινος ὑπουργοῦ. Παρατηρεῖ δ' ὅτι ὁ σκοπὸς ἡμῶν πάντοτε εἰς πρέπει νὰ ἦναι, ἡ δικαιοσύνη, καὶ νὰ μὴν παρεκκλί-

νωμεν εἰς οὐδὲν ἄλλο πάθος. Καὶ εἶπον μέν τινες νὰ ἀναβληθῇ ἡ περὶ τούτου συζήτησις, ἀλλ' ἀντέτειναν ἄλλοι. Ἐκ τῶν προσαχθέντων ὅμως ἐγγράφων καὶ ἐκ τῶν ὅσα ἐνταῦθα ἐρρέθησαν ἐξήχθη προφανῶς ὅτι δὲν πρόκειται περὶ κατακρίσεως, ἀλλ' ἁπλῶς περὶ ἀντικαταστάσεως ὑποτρόφων. Ἐὰν δὲ πρόκηται περὶ κατακρίσεως, δὲν συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο, καθ' ὅσον ἐπιφέρεται αὐτὴ εἰς βαρυτέρας περιστάσεις. Καὶ ἀληθῶς, ἐὰν ἡ πρᾶξις τοῦ ὑπουργοῦ ἀντίκηται πρὸς τὸ σύνταγμα, ἡ βουλὴ πρέπει νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν εἰς δίκην· ἐὰν δὲ ἦναι δευτερεύουσά τις ἄλλη παράβασις, πρέπει νὰ γίνῃ κοινοβουλευτικὴ ἐναντίον του ἀπόρρησις. Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν παρουσιάζονται περιστάσεις τοιαῦται. Πόθεν λοιπὸν ἡ αἰτία τῆς κατακρίσεως; Τὸ κατ' αὐτὸν ὅ,τι μέχρι τοῦδε κατώρθωσεν ἦτον ἡ ὑποτροφία νέου τινὸς Ζηλιποὺλου. Ὁ νέος οὗτος μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπαύθη· ἀλλ' εἶναι τοῦτο ἀφορμὴ κατακρίσεως; Ὄχι βεβαια, καὶ μάλιστα ἐνῶ καὶ πρότερον ἐνηργοῦντο πολλαὶ ἀντικαταστάσεις, οὐδέποτε ἐγένετο περὶ τούτου λόγος, σήμερον ὅμως ἐπειδὴ ἐπλεόνασε τὸ κακὸν, ἐρρέθησαν ὅλα ταῦτα. Ἐὰν κατακρίνωμεν λοιπὸν τὴν τοιαύτην πρᾶξιν, εἰς ἣν καὶ ἄλλοι περιέπεσαν ὑπουργοὶ, δὲν ἐννοεῖ εἰς ποίας σοβαρωτέρας περιστάσεις θέλομεν κάμει χρῆσιν τῆς κατακρίσεως. Ἄλλως τε ἐνυπάρχει καὶ ταῦτα εἰς τὴν προκειμένην ἀνάκλησιν τῶν παυθέντων. Δι' ὅλα ταῦτα συμπεραίνει ὅτι πρέπει νὰ ἐξοβελισθῇ ἡ περὶ κατακρίσεως τελευταία περικοπὴ τῆς ἐκθέσεως.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι ἡ βουλὴ χαίρει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπικρίνειν καὶ κατακρίνειν τὰς ὑπουργικὰς πράξεις, κατάκρισις δὲ οὐδὲν ἄλλο σημαίνει, ἢ ὅτι πρᾶξις τις οἱαδήποτε θεωρεῖται κακή. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου λοιπὸν πάντες ὡμολόγησαν καὶ ὁ νῦν ὑπουργὸς παρεδέχθη ὅτι αἱ παρὰ τοῦ προκατόχου του γενόμεναι ἀντικαταστάσεις ἦσαν ἄδικοι· διὸ καὶ ὁ προαγορεύσας ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς παρεδέχθη νὰ κατακριθῇ ἡ τοιαύτη πρᾶξις ἐκφραζομένης τῆς δυσαρεσκείας τοῦ σώματος· ἡ γνωμοδότησις λοιπὸν ἔχει καλῶς καὶ ὡς τοιαύτην τὴν ὑποστηρίζει.

Ἐνταῦθα ἐπανέλαβεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι δέχεται μὲν τὴν προτεινομένην ἀντικατάστασιν, ἀλλ' ὡς πρότερον εἶπε, κατὰ τὰ περὶ τούτου ὡρισμένα. Ἐπειδὴ καθὼς ἡ βουλὴ ζητοῦσα νὰ ἐκφράσῃ τὴν δυσαρέσκειάν της, ἐνισχύεται ἀπὸ μέρους τοῦ νόμου τούτου, οὕτω καὶ αὐτὸς δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τυχαίως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐνισχυόμενος νόμου. Διὰ τῆς γνωμοδοτήσεως λοιπὸν τῆς ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ ἐννοῆται

κυρίως ὅτι ἐθέλει γίνει ἡ τῶν ὑποτρόφων ἀντικατάστασις, διατηρουμένων τῶν περὶ τούτου διατάξεων τοῦ νόμου. Περὶ δὲ τῆς κατακρίσεως παρατηρεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ἀρκετοὶ ὡς πρὸς τοῦτο λόγοι, καὶ εἰν' ἐπάναγκες νὰ ἐξοβελισθῇ.

Προσέθηκεν ἄλλος ὅτι δύω τινὰ ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς συνίστησιν εἰς τὸ σῶμα· α') νὰ ἀντικατασταθῶσιν οἱ ἀδίκως παυθέντες ὑπότροφοι, καὶ β') νὰ κατακριθῇ διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην ὁ ὑπουργός. Ἀλλ' ἐκ τῆς γενομένης συζητήσεως ἔπρεπε νὰ πεισθῇ ἡ βουλὴ ἐὰν ὑπάρχωσι λόγοι κατακρίσεως· καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχει καταστατικὸν διάταγμα, ὁρίζον τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα τῶν ὑποτρόφων, ἀλλ' ἐὰν τὰ προσόντα ταῦτα ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ ὑπουργῶν, ἦτον ἀφορμὴ δικαίας κατὰ τοῦ πρώην ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ κατακρίσεως. Ἐὰν ὅμως φανῇ τοὐναντίον ὅτι ἀπὸ τῆς μεταβολῆς τοῦ Σεπτεμβρίου ἐνήργει ἕκαστος ὑπουργὸς ὅ,τι ἤθελεν, ἀντικαθιστῶν ὅπως τύχῃ τοὺς ὑποτρόφους, σημαίνει τότε ὅτι δὲν ἐτηρήθη οὐδαμῶς ὁ νόμος καὶ περιῆλθε κατὰ τινα τρόπον εἰς ἀχρηστίαν, οἱ δὲ εἰσαγόμενοι ὑπότροφοι ἦσαν μᾶλλον ἄθροισμα τῶν περιστάσεων καὶ τῆς ἀνάγκης. Ἐκ τούτου λοιπὸν καὶ ὁ προκάτοχος τοῦ νῦν ὑπουργοῦ τὴν αὐτὴν πορείαν διέτρεξε, καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ κατακριθῇ, διότι καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ ἔπραξαν· ἄλλως τε, ἴσως περιῆλθεν εἰς τοῦτο, διαθεὶς νὰ φερῃ κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς τὴν κατὰ νομοὺς ἀναλογίαν τῶν ὑποτρόφων. Ἀλλ' εἶπον ἔτι ὅτι τὸ περὶ τούτου διάταγμα ὁρίζει νὰ γίνωνται οἱ ὑπότροφοι μετὰ τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτῶν καθηγηταὶ ἢ διδάσκαλοι. Καὶ ἐὰν μὲν ὁ ὑπουργὸς τοιούτους εὑρὼν μαθητὰς τοὺς ἀπέπεμψε, συμφωνεῖ ὅτι παρέβαινε τὸ διάταγμα· ἐὰν δὲ τοὐναντίον εὗρε σωρείαν μαθητῶν, οὓς ἐβιάσθη νὰ παύσῃ, τότε ὁ ὑπουργὸς δὲν πταίει βεβαίως καὶ εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἐπανορθωθῇ τὸ ἀδίκημα.

Ἀντέταξεν ἕτερος, ὅτι ἡ δικαιολογία, τὴν ὁποίαν ὁ προαγορεύσας ἔφερεν εἶναι ἀβάσιμος· διότι ἡ βουλὴ ἀπαιτήσασα παρὰ τῶν ὑπουργῶν τὴν κατὰ νομοὺς ἐκλογὴν τῶν ὑποτρόφων, δὲν ἐνόησε νὰ προσβληθῶσι τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῶν ὑπαρχόντων, καὶ νὰ ἐκβληθῶσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ δημόσιον καὶ ἐπλησίαζον εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου των, ἀλλ' αἱ παρατηρήσεις των ἀπέβλεπον εἰς τὴν μέλλουσαν ἐκλογὴν τῶν ὑποτρόφων. Ἐν τούτοις οἱ ἐξωσθέντες εἶναι ἐκ τῶν παλαιῶν.

Παρετήρησεν ἕτερος ὅτι, ἀφοῦ τὸ γενόμενον ἀδίκημα ἀνεγνω-

ρίσθη, καὶ συνομολογεῖται ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ἐπανορθωθῇ, ἁρμοῖ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ, καθότι καὶ ἡ ἔκφρασις τῆς κατακρίσεως δὲν δύναται νὰ φέρῃ ἄλλο τι ἀπο τέλεσμα.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ φωτισθεῖσα παιδεύθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ 3 καὶ 4 ἄρθρου μὲ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς τελευταίας περὶ κατακρίσεως τῆς ὑπουργικῆς πράξεως περικοπῆς αὐτῆς· οὕτω δ' ἐγένετο δεκτὸν τὸ 2 ἄρθρον, ἔχον οὕτω·

« 2. Μισθοὶ τακτικῶν ὑποτρόφων . . δραχ. 17,640.—»

Μὴ ἔχοντος δὲ ποσὸν τοῦ 3 ἄρθρου « μισθοὶ ἐκτάκτων ὑποτρόφων » ἀνεγνώσθη τὸ 4 ἄρθρον γινόμενον τῦν 3 καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως·

«Ἄρθρ. 3. (Κοράσια εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας.)

Ἡ αὐτὴ ἀταξία, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ αὐτὴ καὶ περισσοτέρα ἔτι σκανδαλώδης κατάχρησις ἔλαβε χώραν καὶ ὡς πρὸς τοὺς διορισμούς, τὰς παύσεις καὶ τὰς ἀντικαταστάσεις τῶν ὑποτρόφων κορασίων εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, οὔτε ἀναλογία τις ἐφυλάχθη ὡς πρὸς τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν διορισμῶν καὶ τῶν ὑποτρόφων αὐτῶν, οὔτε δικαιώματα ἐξητάσθησαν, οὔτε προσοχή τις ἐδόθη ἐπὶ τῶν κατὰ καιρούς, καὶ μάλιστα τὸ προλαβὸν ἔτος ἐνεργηθεισῶν παύσεων καὶ ἀντικαταστάσεων. Φρονεῖ ἐπομένως ἡ ἐπιτροπή, ὅτι εἶν' ἐπάναγκες νὰ συστηθῇ ἔτι μᾶλλον στενώτερα εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ διὰ νόμου τακτοποίησις τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθ' ὅσον πρόκειται νὰ συντρέξῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον πρὸς μόρφωσιν μητέρων ἱκανῶν νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἠθικῆς τοῦ ἔθνους ἀναπλάσεως ἀξίως τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προορισμοῦ. Ἐπὶ τούτῳ δὲ εὔκταιον εἶναι νὰ προσδιορισθῶσι διὰ τοῦ ψηφισθησομένου νόμου ἰσάριθμοι μὲ τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους θέσεις ὑποτρόφων κορασίων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ λαμβάνηται ἐν ἀπὸ μιᾶς ἑκάστης ἐπαρχίας· οὐχ ἧττον δὲ ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ (κατὰ πλειονοψηφίαν) καὶ ἐνταῦθα ἀναγκαίαν τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀδίκως παυθέντων ὑποτρόφων κορασίων.»

Ἐπὶ ταύτῃ παρετήρησέ τις, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ περισθῇ εἰς τὴν σύστασιν τοῦ νὰ προσδιορισθῶσι διὰ τοῦ ψηφισθησομένου νόμου ἰσάριθμοι μὲ τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους θέσεις ὑποτρόφων κορασίων, διότι κύριος οἶδε πότε θέλει ψηφισθῇ ὁ τοιοῦτος νόμος, ἀλλὰ νὰ παραδεχθῇ ἤδη, συναινέσει τοῦ ὑπουργοῦ,

τὴν πίστωσιν ἰσαρίθμων μὲ τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους θέσεων ὑποτρόφων κορασίων, καὶ νὰ συστήσῃ αὐστηρῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ εἰσαχθῶσιν αὗται ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας, ὥστε ἑκάστη τούτων ἀποπερατοῦσα τὰ μαθήματά της ν' ἀπέρχηται ὡς διδασκάλισσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν της.

Προσέθηκεν ἕτερος, ὅτι ὁ σκοπὸς, πρὸς ὃν συνεστήθησαν αἱ ὑποτροφίαι τῶν κορασίων ἦτο τωόντι ἀξιόλογος, ἵνα μορφωθῶσι καλαὶ διδασκάλισσαι, δυνάμεναι νὰ μορφώσωσι μητέρας ἱκανὰς νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἠθικῆς τοῦ ἔθνους ἀναπλάσεως, ἀλλὰ καὶ ὁ σκοπὸς οὗτος μέχρι τοῦδε δὲν ἐπληρώθη· διότι οὐδεμία διάταξις τοῦ νόμου ἐτηρήθη εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποτρόφων κορασίων, οὐδ' ἡ σύστασις τῆς Βουλῆς τοῦ νὰ λαμβάνωνται κατ' ἐπαρχίας. Ἀλλὰ βλέπει τις εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποτρόφων τούτων διάφορα κοράσια, τῶν ὁποίων καὶ αἱ πατρίδες εἶναι ἄγνωστοι εἰς αὐτὸ ὑπουργεῖον· διότι οἱ διορισμοὶ αὐτῶν ἐγένοντο κατὰ προφορικὰς συστάσεις. Ἐνταῦθα δ' ἀνέγνω τὸν κατάλογον αὐτῶν, ἐξ ὧν πέντε μόνον εἶναι ἐκ τῶν ἀρχαίων ὑποτρόφων, ἡ δ' ἕκτη καίτοι κόρη ἀγωνιστοῦ καὶ πενεστάτη ἐπαύθη ἄνευ λόγου, αἱ δὲ λοιπαὶ 25, ἄγνωστοι εἶναι ἐκ τῶν νεωστὶ διορισθεισῶν, οὐχὶ μόνον δὲν εἶναι ἐκλελεγμέναι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ὑπηρετήσωσι μετὰ τὰς σπουδὰς των ὡς δημόσιοι διδασκάλισσαι, ἀλλ' οὐδ' ἐλήφθη τὸ παράπαν ὑπ' ὄψιν ἡ κατ' ἐπαρχίαν ἐκλογὴ αὐτῶν. Ὑποστηρίζει λοιπὸν τὴν γνώμην τοῦ νὰ τηρηθῇ αὐστηρῶς ἡ κατ' ἐπαρχίαν ἐκλογή, γινομένης τῆς ἐπανορθώσεως καὶ ἐπὶ τῶν νεωστὶ ἐκλελεγμένων 25 ὑποτρόφων, καὶ νὰ εἰσαχθῇ ὅσον τάχιον νόμος κανονίζων τὰ προσόντα τῶν κορασίων, τῶν δυναμένων νὰ καταταχθῶσιν ὡς ὑπότροφοι εἰς τὴν φιλεκπαιδευτικὴν ἑταιρείαν, καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν.

Παρετήρησεν ὁ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς, ὅτι τωόντι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐλθῇ νόμος ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποτρόφων κορασίων, διὰ νὰ συγκεκριτίζωνται διδασκάλισσαι. Διότι ἤδη παραγνωρίζεται ὁ σκοπὸς οὗτος καὶ αἱ ὑποτροφίαι δίδονται κατὰ συστάσεις εἰς κοράσια ἀγωνιστῶν, ἢ ἐχόντων ἄλλα δικαιώματα. Ὥστε ὅσον καὶ ἂν αὐξήσῃ ὁ ἀριθμὸς ἄνευ τῆς τῶν προσόντων ὁρίσεως δὲν θέλει δυνηθῇ κανὲν ὑπουργεῖον νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς ὑπαρχούσας ἀπαιτήσεις, ἂν πρόκηται νὰ γίνωνται αἱ ὑποτροφίαι πρὸς ἀτομικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς εἶναι νὰ μορφώσῃ ἡ κυβέρνησις δημοσίας διδασκάλισσας, εἶναι χρεία νὰ ὁρισθῶσι τὰ προσόντα.

Ὑποστηρίζων ἕτερος, ὅτι πρέπει νὰ γίνηται ἡ τῶν ὑποτρόφων

κορασίων ἐκλογὴ κατ' ἐπαρχίας, παρετήρκσεν ὅτι οὐδεμία τῶν ἐκ τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρείας ἐξελθουσῶν διδασκαλισσῶν θέλει νὰ ὑπάγῃ εἰς ἐπαρχίαν ἀποκεντροτέραν, ἀλλ' ὅλαι ζητοῦσι τὴν πρωτεύουσαν ἢ τὰς μετ' αὐτὴν πολυπληθεστέρας πόλεις. Ὅταν ὅμως αἱ ὑπότροφοι ληφθῶσιν ἐξ ἐπαρχιῶν, τότε ἑκάστη μετὰ τὰς σπουδάς της θέλει ἐπιστρέψει ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν ἐπαρχίαν της. Ἔπειτα εἶναι τῳόντι παράδοξον πῶς τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον διώρισε τόσας ὑποτρόφους νέας δὲν ἐτήρησεν αὐτὴν τὴν ῥητὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς, ἀλλ' οὐδὲ τὰ λοιπὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα· διότι ἡ ὑποτροφία ἐδόθη καὶ εἰς κοράσια εὐπορωτάτων γονέων, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν εἶναι βέβαια ἀξιοπρεπὲς νὰ ἔχωσι τὰ τέκνα των μισθοδοτούμενα διὰ τοῦ ἐλέους τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐγγυήσεως, ὅτι αἱ διδασκόμεναι θέλουσιν ἀναδεχθῆ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν των, ἐνῷ ἡ ὑπόθεσις τῶν ὑποτρόφων τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρείας πρέπει νὰ ἐξετασθῆ ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἔποψιν, καὶ τὴν συβαρότητα τῆς ὁποίας εἶναι ἀξία· διότι τὸ μέσον τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ θήλεος γένους εἶναι τὸ καταλληλότερον πρὸς διάπλασιν τῶν ἠθῶν. Ὅταν λοιπὸν δὲν λαμβάνηται ἡ προσήκουσα πρόνοια εἰς τὸ νὰ διορίζωνται αἱ ὑπότροφοι ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ὑπηρετήσωσιν ὡς διδασκάλισσαι, καὶ ὅταν δὲν ἐκλέγωνται κατ' ἐπαρχίαν, τότε ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου ἐντελῶς ματαιοῦται.

Συμμεριζόμενος τὰς παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος ἕτερος προσέθηκεν, ὅτι ἐπὶ τῶν 25 ὑποτρόφων, αἵτινες εἶναι νεωστὶ διωρισμέναι, πρέπει νὰ ἐνεργηθῶσιν ὅλαι αἱ διαταξεις τοῦ νόμου, καὶ νὰ ἐφαρμοσθῆ ἡ ἀπόφασις τῆς βουλῆς περὶ τῆς κατ' ἐπαρχίαν ἐκλογῆς. Τὸ ὑπουργεῖον λοιπὸν ὀφείλει τηροῦν τὴν ἀναλογίαν ταύτην νὰ προσκαλέσῃ ὅλας τὰς ὑποτρόφους, αἵτινες οὕτω θέλουσιν ὑπολειφθῆ, ὡς καὶ τὰς τοῦ λοιποῦ διορισθησομένας νὰ δώσωσι τὰς ἀποχρώσας ἐγγυήσεις, ὅτι μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν μαθημάτων των θέλουσι χρησιμεύσει ὡς διδασκάλισσαι, ἑκάστη εἰς ἣν ἀνήκει ἐπαρχίαν.

Παρετήρησεν ἕτερος, ὅτι μέχρις οὗ ἔλθῃ ὁ νόμος ὁ περὶ προσόντων τῶν ὑποτρόφων κορασίων, πρέπει νὰ ἰσχύῃ ὁ περὶ δημοδιδασκάλων.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ ἀντιπροέδρου παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς δι' ἀναστάσεως, καὶ μετ' αὐτὴν ὁμοίως τὸ 4 ἄρθρ. γενόμενον ἤδη 3, ἔχον οὕτως·

« 3. Μισθοὶ κορασίων . . . . . δραχ. 18,000.—»

Ἐπὶ δὲ τοῦ 5 ἤδη γενομένου 4 ἀναγνωσθέντος ἠρώτησέ τις τὸν ὑπουργὸν τίνα ἐπιστήμην σπουδάζει ἕκαστος τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὑποτρόφων, καὶ ποίας πληροφορίας ἔχει τὸ ὑπουργεῖον περὶ τῶν σπουδῶν αὐτῶν.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι περὶ μὲν τῆς ἐπιμελείας των λαμβάνει τὸ ὑπουργεῖον εὐχαρίστους πληροφορίας, ἡ δὲ περὶ ἐπιστήμης ἑκάστου ἐρώτησις εἶναι περιττή, διότι οὐδεμίαν ὑποχρέωσιν εἶχεν ἐπιβάλει εἰς αὐτοὺς τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς ἑκάστου ἐξήρτητο νὰ προτιμήσῃ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἐπιστήμην.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὸ 5 ἄρθρ. γενόμενον ἤδη 4, ἔχον οὕτω.

«4. Μισθοὶ ὑποτρόφων Εὐρώπης . . . . . δρ. 6960.»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Γ'. κεφαλαίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τσαλακώστα καὶ Ζάνου, συνήχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 75.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ Γ'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπουργείου, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη, ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Δημήτριος Καλλιφρονᾶς	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Κωνστ. Πρυζάκης	Ν.
Γεώργιος Ἀγιωτατίδης	Ν.	Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.
Δ. Δεληγεώργης		Κ. Τσαβέλλας	
Π. Τσιμπουράκης		Σ. Στράτος	
Πάνος Μοναστηριώτης		Π. Ῥάγκος	Ν.
Σταῦρος Γρίβας	Ν.	Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.
Ἰωάννης Πετμεζᾶς	Ν.	Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.
Μ. Χ. Καΐρης		Πέτρος Τσανετάκης	
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Γεώργιος Κονδύλης	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν.	Ἐλευθέριος Καλογερᾶς	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Γεώργιος Ἰ. Βατίστας	
Ἀναγν. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ἅγ. Γουζούασης	Ν.

Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.
Γεώργιος Ἰω. Γιαλδάσης	Ν.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Γεώργιος Μῆτσος	
Ἰωάννης Κλίμακας	Ν.
Ἀναγν. Δημητρίου	
Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.
Χριστόδουλος Ν. Δεμάθας	Ν.
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.
Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.
Νικόλαος Ἀνδρικόπουλος	
Βασίλειος Πετμεζᾶς	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.
Γρηγ Ν. Κορριωτάκης	
Ἀθ. Δανηλόπουλος	
Σταμ. Νικολαΐδης	
Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.
Γεώργ. Παππανικολάου	
Πέτρος Δεληγιάννης	Ν.
Δημήτριος Ν. Μπούκουρας	
Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Εὐσάθιος Οἰκονομόπουλος	
Γεώργ. Πανοπριστόπουλος	
Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	
Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Νικόλαος Κορριωτάκης	
Ἐμμανουὴλ Μελετόπουλος	
Παρασκευᾶς Ματζάλας	Ν.
Ἠλίας Γιατράκος	
Λευκᾶς Στέρανος	Ν.
Εὐγ. Σπυρίδωνος	Ν.
Ῥήγας Ἠλιαμίδης	Ν.
Θεόδωρος Μ. Πετρινός	
Κωνσταντῖνος Μανέτας	
Ἀλέξ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.
Δημήτριος Σακελλαριάδης	
Νικόλαος Μπούτουνας	
Π. Παππατσώνης	
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Παῦλος Λεντούδης	
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Κ. Βέττος	
Μιχαὴλ Ἰατρός	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.
Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Η. Μαυρομιχάλης	Ν.
Δ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γερμανὸς Μαυρομιχάλης	
Ν. Μοσχούλας	Ν.
Α. Κανελόπουλος	
Κ. Δ. Σχινᾶς	
Ἰω. Γκούρας	
Ἀναγ. Καχαγιᾶς	Ν.
Σπ. Ἀγγελιτόπουλος	Ν.
Η. Παππαδιαμαντόπουλος	
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.
Χρ. Τσίνος	
Δ. Κουμανιώτης	
Θ. Ι. Μέξης	
Ἐμ. Α. Ὀρλόφ	
Γ. Μπάστας	
Κ. Δαρειώτης	Ν.
Σ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Κωνστ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰω. Περίδης	

Α. Μάμουκας	Ν.
Κάρολος Νάζος	
Εὐσεβ. Παρίσης	
Α. Ἀρμάς	
Μήτ. Ἀναστασόπουλος	
Ἰω. Τσιαρᾶς	Ν.
Ἀν. Παππατσώρης	Ν.
Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Γ. Σ. Κριεζῆς	Ν.
Α. Γ. Κουντουριώτης	
Δ. Α. Κουντουριώτης	
Ἰω. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Δ. Χατσίσκος	
Καλαμ. Τσουκαλᾶς	Ν.
Κ. Δυοβουνιώτης	Ν.
Γ. Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἰω. Τασσαῖος	Ν.
Μάρκος Βιτάλης	
Ἰω. Οἰκονόμου	Ν.

Ἀναγνωσθέντα δὲ καὶ τὰ δύο ἄρθρα τοῦ ΙΑ'. κεφαλαίου, καὶ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγένοντο δεκτὰ ἑκάτερον δι' εἰδικῆς ἀναστάσεως, ἔχοντα οὕτω·

«ΙΑ'. Βιβλιοθῆκαι.

1. Μισθοὶ . . . . . δρ. 8520

2. Ἔξοδα . . . . . » 5200.»

Γενομένης δ' ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τοῦ ΙΑ'. κεφαλαίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Τσαλακώστα καὶ Ἀντίπα συνέβη κατὰ πρωτόκολλον ἀπαράλλακτον τῷ προηγουμένῳ, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 75.

Ὁμοίως δὲ διὰ ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν γενομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν καὶ ὁμοίων πρωτοκόλλων παραγγελίας, συνέβη ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παρέψηφισε διὰ ψήφων 72 τὰν πίστωσιν τοῦ ΙΒ'. κεφαλαίου ἐξ ἑνὸς ἄρθρου συγκειμένου καὶ ἔχοντος οὕτω·

«ΙΒ'. Φυσικοϊστορικὸν ἐπιτρόπιον.

1. Εἰς συνδρομὴν . . . . . δρ. 3000.»

Ἐπὶ δὲ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ Γ'. κεφαλ. ἀναγνωσθέντος παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν ὑπάρχουσι δύο θέσεις, ἡ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἡ τοῦ ἐφόρου τοῦ μουσείου· ὅτε συνεστάντετο ὁ προϋπολογισμὸς ἡ ἑτέρα τούτων τῶν θέσεων ἦτο κενή, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐτοποθετήθη τὸ διὰ ταύτην ποσόν. Ἤδη δὲ τὸ ὑπουργεῖον σκέπτεται ὅτι δύναται νὰ συγχωνεύσῃ τὰς δύο ταύτας θέσεις εἰς μίαν, διότι καὶ τῶν ἐφόρων τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἐφόρου τοῦ μουσείου ἀλλ' ἤδη αὐξάνει ἡ μισθοδοσία τοσεῖς δραχ. 300. Προτείνει λοιπὸν νὰ προστεθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἡ αὔξησις αὕτη τῆς μισθοδοσίας.

Παρετηρήθη ὅτι ἡ αἴτησις αὕτη πρέπει νὰ γείνῃ διὰ τακτι-

κῆς δηλώσεως, ἤδη δὲ ἡ βουλὴ πρέπει νὰ παραδεχθῇ τὴν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ σεσημειωμένην μισθοδοσίαν.

Κατὰ ταῦτα ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὸ 1 ἄρθρον ὡς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ εἶχεν, ἔχει δ' οὕτω.

1. Μισθοί . . . . . δρ. 4276:20.

Ἐπὶ δὲ τοῦ 2 ἄρθρου ἀναγνωσθέντος παρετήρησέ τις ὅτι ἡ βουλὴ εἶπεν ἄλλοτε ὅτι ἀναδέχεται τὴν δαπάνην τῶν ἀποζημιώσεων διὰ οἰκόπεδα χάριν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν, ἀλλ' ἐζήτησε νὰ προσαχθῇ εἰς αὐτὴν ὁ ὁλικὸς κατάλογος ὅλων τῶν τοιούτων οἰκοπέδων, ἵνα γινώσκῃ τὴν ὁλικὴν δαπάνην καὶ ψηφίζῃ κατ' ἔτος ποσότητά τινα μέχρι τῆς τοῦ ὅλου συμψηφίσεως.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐχνογράφησε σχέδιον ἐν ᾧ ἐσημειώθησαν δι' ἐρυθροῦ χρώματος τὰ οἰκόπεδα ὅπου ὑπάρχουσι πιθανότητες ὅτι ὑποκρύπτονται ἀρχαιότητες, λαμβάνων δὲ ποσόν τι παρὰ τῶν βουλῶν πρὸς ἀγορὰν τοιούτων οἰκοπέδων, θέλει φροντίσει ν' ἀγοράζῃ αὐτὰ, ἢ κατ' ἐκτίμησιν διὰ πραγματογνωμόνων, ἢ καὶ ἐπὶ δημοπρασίας, ὅτε καὶ ἡ ἀγορὰ δύναται νὰ γίνηται εὐθηνοτέρα, θέλουσι δὲ σημειοῦσθαι ἐν ὀνομαστικῷ καταλόγῳ τὰ ἀγοραζόμενα, ὥστε ἡ βουλὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸ εἰς τὰ ἀρχεῖα αὐτῆς ἐναποτεθησόμενον σχέδιον, δύναται νὰ ἐλέγξῃ ποῖα εἶναι ἠγορασμένα καὶ ποῖα ὑπολείπονται ἐκ τῶν διατρόρων ἀγοραστέων οἰκοπέδων. Οὕτω δ' ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως καὶ τὸ 2 ἄρθρον, ἔχον οὕτω·

«2. Ἔξοδα . . . . . δρ. 10000.»

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Γ'. κεφαλ. ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Α. Νάκου καὶ Μ. Πρωτοπαπᾶ, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ πρωτόκολλον ὅμοιον τῷ προηγηθέντι, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ τὴν πίστωσιν τοῦ Γ'. κεφαλαίου.

Τελευταῖον ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος.

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς.

Μ. Χατζ. Μελέτης.

Α. Σ. Δανόπουλος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΑ'.

Τῆς 23 Μαρτίου 1849.

Συνελθόντων περὶ τὴν μεσημβρίαν τῶν Κ. βουλευτῶν, ἀνεγνώσθη ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος, καὶ εὑρεθείσης πλήρους τῆς βουλῆς, ὁ πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν. Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν ὑπό τε τοῦ προέδρου καὶ τῶν γραμματέων.

Ἐν πρώτοις παρετήρησεν ὁ πρόεδρος ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ζητεῖ δι' ἐγγράφου του τὴν ἄδειαν τῆς βουλῆς διὰ νὰ προχωρήσῃ ἡ κατὰ τοῦ βουλευτοῦ Πανοπριτοπούλου ἀνάκρισις ἐπὶ διαταράξει οἰκιακῆς εἰρήνης κτλ.

Ἡ βουλὴ παρεδέχθη νὰ κατατεθῇ ἡ αἴτησις εἰς τὸ γραφεῖον κατὰ τὸ σύνηθες, ὅπως συνελθοῦσα ἡ εἰσαγγελικὴ ἐπιτροπὴ ἀποφασίσῃ καὶ καθυποβάλῃ εἰς τὴν βουλὴν τὴν περὶ τούτου γνώμην της.

Ἐχορηγήθη ἔπειτα πρὸς τὸν βουλευτὴν Βίτσαν τριακονθήμερος παράτασις ἀπουσίας, ἀντὶ τῆς αἰτουμένης πεντηκονθημέρου.

Ἀκολούθως λαβὼν τὸν λόγον, συνέστησέ τις νὰ γράφωνται περιληπτικώτερον τὰ πρακτικὰ τῆς βουλῆς, ἐπειδὴ 3 τόμοι ἀπαρτίζουσι τὰ πρακτικὰ τῆς λῃξάσης συνόδου, ἐνῷ εἰς Γαλλίαν καὶ ἀλλαχοῦ, ἔνθα τοσαῦται γίνονται συζητήσεις, μόλις 2 τόμοι ἐκτυποῦνται. Καλὸν λοιπὸν νὰ ἀποδεχθῇ τὸ μέτρον τοῦτο τὸ προεδρεῖον, καὶ οἱ συντάκται νὰ γράφωσιν ἐν περιλήψει τὰ πρακτικά. Ἐὰν δέ τινες τῶν βουλευτῶν ἐπιθυμῶσι, δύνανται νὰ δημοσιεύωσι τοὺς λόγους των διὰ τοῦ τύπου.

Ὑποστηριζόντων δὲ καὶ ἄλλων τὴν πρότασιν, τὸ προεδρεῖον ἀπεδέχθη νὰ γράφωνται τοῦ λοιποῦ περιληπτικῶς ὡς καὶ ὁ κανονισμὸς ἀπαιτεῖ.

Ἀνηγγέλθη ἀντικείμενον ἡ ἐξακολούθησις τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργείου, πρὸς δὲ, καὶ ἡ συζήτησις τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου.

Ἐπομένως ἀνεγνώσθη τὸ 1 ἄρθρον τοῦ ΙΔ'. κεφαλαίου καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ μερικωτέρα γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα οὕτως.

«Ἄρθρ. 1. Μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ (Διδασκαλείων).»

Διδάσκαλος τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς θεωρεῖται περιττὸς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπομένως δὲν συνιστᾶται παρ' αὐτῆς ἡ παραδοχὴ τοῦ δι' αὐτὸν προσδιωρισμένου κονδυλίου ἐκ δρ. 1800.»

Ἀνακαλοῦντος δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ τὴν προτεινομένην ἀφαίρεσιν, ἐπέφερον καὶ ἄλλα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἀπεδέχθησαν τὴν ἀφαίρεσιν ταύτην, οἱ μὲν διότι ἐνόμισαν ὅτι ἀρκετοὶ ἦσαν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ μουσικοί μας, οἵτινες διδάσκοντες αὐτὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας ἠδύναντο νὰ τὴν διαδώσωσιν, οἱ δέ, διότι ἐπείσθησαν ὅτι τὸ μάθημα τοῦτο τῆς Εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς δὲν ἦτο σύμφωνον μὲ τὴν ἀποστολὴν τῶν διδασκομένων. Ἂν ὅμως ἡ μουσικὴ αὕτη ἔκεινη ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου, ὡς ἔμαθον, μέλους, ἢ ἄλλως τὴν νομίζῃ ἀναγκαίαν ὁ ὑπουργὸς εἰς τὸν προορισμὸν τῶν δημοδιδασκάλων, δέχονται τότε νὰ μὴν ἀφαιρεθῇ τὸ ποσόν.

Ἐπέφερεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργὸς ὅτι ὁ διορισμὸς διδασκάλου ἐξωτερικῆς μουσικῆς εἶναι σύγχρονος μὲ τὴν σύστασιν τοῦ καταστήματος τούτου, ἐπειδὴ ἐθεωρήθη τότε ἀναγκαῖον, ἵνα μορφωθῶσι καὶ μαθηταὶ εἰς τὴν ἐκκλησ. μουσικὴν διαδώσωσι ταύτην εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ἀλλὰ τὸν μισθὸν τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ ἠλάττωσαν ἐξ 170 εἰς 150 μόνον δραχ. προσθεὶς τὰς 20 εἰς τὴν μισθοδοσίαν τοῦ καλλιγράφου, ὅστις ἐλάμβανε 40 μόνον δραχ. Ἀλλὰ πρὸς γύμνασιν τῆς ἐκκλησιαστ. μουσικῆς ἀπαιτεῖται καὶ ἡ διδασκαλία τῆς ἐξωτερικῆς, διὰ νὰ γνωρίσωσι τοὺς χρόνους καὶ τοὺς χαρακτῆρας αὐτῆς, καθ' ὃν μάλιστα κατ' αὐτὴν ἐτονίσθησαν διάφορα ἑλληνικὰ ᾄσματα. Οὐ μόνον δ' εἶναι ἀρκετὰ τὰ σπουδαζόμενα ταῦτα ᾄσματα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα νέα ποιήματα τονίζονται κατ' αὐτήν. Διὸ ἡ ἐξωτερικὴ αὕτη μουσικὴ δὲν εἶναι κυρίως Εὐρωπαϊκή, ὡς περιβαλλομένη ἑλληνικώτερον χαρακτῆρα, ἐπὶ τῶν ᾀσμάτων μας ἁρμοζομένη. Συνίστησι λοιπὸν τὴν παραδοχὴν τοῦ ποσοῦ.

Ἀπήντησεν ἄλλος ὅτι γνωρίζων τὴν ἐκκλ. μουσικήν, ἤθελεν ἀδικήσει τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔθνους, ἐὰν παρεδέχετο τὴν Εὐρωπαϊκήν. Παρατηρεῖ δ' ὅτι εἰσήχθη παρ' ἡμῖν αὕτη κατὰ πιθανώτατον ἀνοικτὸν εἰς τὴν φύσιν μας, ἐπειδὴ κάτοικοι τῆς ἀνατολῆς ὄντες, δὲν ἔχομεν τὴν αὐτὴν τῶν τῆς δύσεως αἴσθησιν, καὶ δύναται μὲν ἡ μουσική των νὰ ᾖναι λαμπρά, ἀλλὰ δὲν συγκινεῖ τὰς καρδίας μας. Τοὐναντίον ἡ ἡμετέρα ἔχει τι ἀρχαϊκὸν ἀκόμψον, καὶ δὲν εὑρίσκει τις πολλὰ θέλγητρα, ἐκτὸς Ἀραβικῶν καὶ Περσικῶν τινων ἤχων. Ὑπάρχει λοιπὸν συγγένεια μεταξὺ τῆς ἐκκλησιαστ. ἡμῶν μουσικῆς καὶ τῆς τῶν Περσῶν ἢ Ἀράβων, διὸ ἤθελε παραδεχθῇ, ἐάν ἦτον ἀνάγκη, τὴν μουσικὴν ταύτων, ὡς δυναμένην νὰ ἡμερώσῃ τὰ ἤθη μας, οὐχὶ δὲ τὴν ξένην δι' ἡμᾶς γλῶσσαν τῆς Εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς.

Ἐπέφερεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι πρότιμᾷ μὲν ὁ ἀγοράσας τὴν Περσικὴν μουσικήν, ἀλλὰ δι' αὐτῆς δὲν ἔχομεν νὰ ὑμνήσωμέν τι, ἐνῷ διὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς δυνάμεθα νὰ τονίσωμεν τὰ πατρικὰ καὶ θούρια ᾄσματά μας, καὶ νὰ ψάλωμεν τοὺς θριάμβους τοῦ ἔθνους. Εἰς τοῦτο συντείνει λοιπὸν ἡ Εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ καὶ συνίστησι τὴν παραδοχήν της.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως καὶ τὴν διὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτης δαπάνην.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως καὶ ἡ ἐρεῖδης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου γνωμοδότησις.

«Μισθοὶ τῶν δημοτικῶν Σχολείων.

Ἐνταῦθα ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς παρατηρεῖ, ὅτι ὀφείλοντος τοῦ Κράτους νὰ συντρέχῃ εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης τῶν δήμων συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ συντάγματος, δὲν πραγματοποιεῖται ἐντελῶς ὁ τοιοῦτος σκοπὸς φυλαττομένης ἀκριβῶς τῆς διαιρέσεως τῶν δήμων ἀναλόγως τῆς τάξεως, εἰς ἣν ἕκαστος ὑπάγεται κατὰ τὸν περὶ δήμων νόμον. Ἐπομένως φρονεῖ ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ ἐξακολουθῇ μὲν καὶ τοῦ λοιποῦ νὰ χορηγῆται εἰς τοὺς δήμους α'. καὶ β'. τάξεως τὸ ἥμισυ τῶν δρ. 80 κατὰ μῆνα καὶ εἰς τοὺς δήμους γ'. τάξεως τὰ 2/3 τῶν 50 δραχ. ὡς σημειοῦται εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἀλλ' ὅταν ὑπάρχωσιν ἀποδεδειγμένως ἄποροι δῆμοι γ'. εἴτε δ'. τάξεως μὴ ἐπαρκοῦντες ὅλως διόλου εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δημοδιδασκάλων των, νὰ χορηγῆται εἰς αὐτοὺς ἐκ προσθήκης ἐκ τῶν προσδιορισμένων διὰ τοὺς ἀπόρους δήμους ἐσοδημάτων καὶ ἄλλη τις περιπλέον βοήθεια, ἢ καὶ εὐάλειπτον τὸ ἐλλεῖπον μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὅλου μισθοῦ τοῦ δημοδιδασκάλου, ὡς ἐγίνετο μέχρι τοῦδε εἰς ὀλίγους τινὰς ἀπόρους δήμους γ'. τάξεως. Ἐπὶ τούτοις παρατηρεῖ ἡ ἐπιτροπή, ὅτι δὲν ἐχορηγήθη μέχρι τοῦδε ἐγκαίρως καὶ τακτικῶς εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τὸ εἰς βάρος τοῦ δημοσίου σημειούμενον εἰς τοὺς ἐτησίους προϋπολογισμοὺς ποσόν. καὶ ὡς ἐκ τούτου παρέπονα πολλὰ ὑπῆρξαν ἐκ μέρους τῶν δήμων καὶ τῶν δημοδιδασκάλων. Ἀναγκαίως ἐπομένως θεωρεῖται τὸ νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ εἴσω πρὸς τοῦτο ἀκριβεῖα εἰς τὸ μέλλον, διὰ νὰ μὴ προσκόπτῃ εἰς τὴν πρόοδόν της ἡ τοιαύτην ἀναγκαία εἰς τὸν λαὸν πρώτη ἐκπαίδευσις. Ἐπάναγκες πρὸς τούτοις εἶναι νὰ χορηγῆται δωρεὰν ὑπὸ τοῦ δημοσίου εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὑλικόν, διότι καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτοῦ πολλὰ προσκόμματα εἰς τὴν δημοδιδασκαλίαν προσφίνονται.»

Ἐπὶ ταύτης παρετήρησεν ὁ εἰσηγητὴς ὅτι κατ' ἔτος ψηφίζεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ποσόν τι πρὸς βοήθειαν τῆς κατωτέρας παιδείας, γίνεται δὲ ἡ χορήγησις ἀναλόγως τῆς τριπλῆς τάξεως τῶν δήμων. Ἀλλ' ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν δὲν ἐμφαίνει συνήθως τὴν εὐπορίαν καὶ ἑπομένως δὲν ψηφίζονται συνταγματικῶς τὰ βοηθήματα ταῦτα, καθ' ὅσον τὸ μὲν 3 ἄρθρον τοῦ συντάγματος θεωρεῖ τοὺς Ἕλληνας ἴσους καὶ ἀδιακρίτως συνεισφέροντας εἰς τὰ κοινὰ βάρη ἀναλόγως τῆς περιουσίας των, τὸ δὲ 11 συνίστησι τὴν ὑπὲρ τῆς κατωτέρας παιδείας συνδρομὴν κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης τῶν δήμων. Ἡ κατὰ διαίρεσιν λοιπὸν τῆς τῶν δήμων τάξεως συνδρομὴ μακρύνεται τῶν ὁρισμῶν τοῦ συντάγματος καὶ εἶναι συγχρόνως ἐπισφαλής, ἐπειδὴ εἷς δῆμος δύναται μὲν νὰ ᾖ ἐκ τ', τάξεως, ἀλλὰ νὰ στερῆται παντὸς πόρου, ἄλλος δὲ νὰ ὑπάγεται εἰς τὴν γ'. τάξιν καὶ νὰ ἦναι εὐπορώτατος. Ἄλλως τε, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀνεγνώρισε τὴν μέχρι τοῦδε ἀτέλειαν τῆς ἐπικρατούσης χρήσεως τῶν βοηθημάτων, ὅπερ ἐντὸς τῆς ἐκθέσεως καταφαίνεται. Διὸ προσέθηκεν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ χορηγῶνται πρὸς τοὺς ἀπορωτέρους τῶν δήμων καὶ ἄλλη τις περιπλέον συνδρομὴ ἐκ τῶν διὰ τοὺς ἀπόρους δήμους βοηθημάτων· ἀλλὰ τὰ βοηθήματα ταῦτα δὲν στηρίζονται εἰς ὅρον τινὰ καὶ οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὁποία γίνεται χρῆσις. Δι' ὅλα ταῦτα ὑποβάλλει τὴν ἐξῆς ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς πρότασιν·

«Πρότασις τοῦ Βουλευτοῦ Εὐρυτανίας Κ. Ι. Χατζοπούλου.

Α'. Νὰ διαιρεθῶσιν οἱ δῆμοι τοῦ Κράτους, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τακτικῶν εἰσοδημάτων ἑκάστου εἰς τρεῖς τάξεις καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην τάξιν νὰ καταταχθῶσιν οἱ ἔχοντες τακτικὰ εἰσοδήματα ἐξ ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων πλέον τῶν 15,000 δραχμῶν.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν τάξιν οἱ ἔχοντες τοιαῦτα εἰσοδήματα κατωτέρω τῆς ποσότητος ταύτης μέχρι τῶν 7,000 δραχ.

Καὶ εἰς τὴν τρίτην οἱ ἔχοντες τοιαῦτα κατωτέρω τῆς ποσότητος ταύτης.

Β'. Ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου νὰ χορηγῶνται εἰς μὲν τοὺς δήμους ε'. τάξεως κατὰ τὴν ἀνωτέρω διαίρεσιν τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ τοῦ δημοδιδασκάλου, ἤτοι τῶν 80 δραχμῶν κατὰ μῆνα, εἰς δὲ τοὺς δήμους γ'. τάξεως τὸ ὅλον, μενούσης τῆς πληρωμῆς τῶν διδασκάλων τῶν τῆς α'. τάξεως δήμων κατὰ τὸ ὅλον εἰς βάρος τῶν δημοτικῶν ταμείων.»

Οὐδεμία δὲ δυσκολία, προσέθηκε, θέλει παρουσιασθῇ ἀναμφιβόλως ὡς πρὸς τὴν τοιαύτην διαίρεσιν. Οἱ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ὑπάρχοντες προϋπολογισμοὶ ὅλων τῶν δήμων διὰ τὸ παρελθὸν

ἔτος θέλουσι χρησιμεύσει ὡς ἀνεπισφαλεῖς γνώμονες, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν δύναται, εἰμὴ νὰ ἦναι πάσης ἀντιρρήσεως ἀνώτερον.

Ὑποστηρίζοντός τινος τὴν πρότασιν, ἐπέφερεν ἄλλος ὅτι ἡ βάσις, τὴν ὁποίαν ἔθεσαν αἱ Βουλαὶ περὶ συνδρομῆς τῆς κατωτέρας παιδείας εἶναι κατ' αὐτὸν ἡ προσφορωτέρα, ὅτι δὲ ἐγίνετο περὶ τούτου, ἐγενετο μετὰ σκέψιν ὡριμον καὶ ειδικὴν τῶν πραγμάτων γνῶσιν. Καὶ εἶπε μὲν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἀναλόγως τῶν εσόδων τῶν δήμων πρέπει νὰ γίνηται καὶ ἡ συνδρομὴ, ἀλλὰ τὰ ἔσοδα ταῦτα δὲν κανονίζονται, εἰμὴ κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἰδίων δήμων, διὸ οὐδέποτε μένει εἰς οὐδένα ἐξ αὐτῶν περίσσευμά τι ἐκ τῶν εσόδων. Ὅ,τι λοιπὸν ἦτον εὐκταῖον εἶναι νὰ συστηθῇ στενώτερον εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐκπληροῖ ἀκριβῶς τὴν περὶ συνδρομῆς ἀπόφασιν τῶν Βουλῶν, ἐπειδὴ πολλοὶ δῆμοι δὲν ἔλαβον εἰσέτι τὴν ἀναλογίαν των. Ἄλλως τε καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀπορωτάτους τῶν δήμων, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἔτι λέγει νὰ λαμβάνωσι συνδρομὴν κατ' ἐξαίρεσιν, ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο λαμβάνεται ἡ ἀνήκουσα πρόνοια. Δὲν δύναται δὲ νὰ γίνῃ κακὴ χρῆσις ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν βοηθημάτων τούτων, διότι ἐν τῇ συζητήσει τοῦ προϋπολογισμοῦ καταφαίνεται.

Ἀπήντησεν ὁ προαγορεύσας ὅτι ἀποκρούει τὴν ἰδέαν ὅτι καλῶς ἔχει τὸ ἐπικρατοῦν ἤδη μέτρον, ὡς ληφθὲν μετὰ σκέψιν μακράν, ἐπειδὴ ἂν καθιεροῦτο τοιαύτη ὀλεθρία ἀρχή, δὲν ἤθελομεν οὐδέποτε μεταβάλει τὰ κακῶς ἔχοντα. Ἐπίσης δὲ ἀσθενὴς τῷ φαίνεται καὶ ἡ ἰδέα ὅτι οἱ εὔποροι δῆμοι ἔχουσι καὶ μεγάλας δαπάνας, διότι τὸ αὐτὸ εἶναι ὡς ἂν ἔλεγεν ὅτι ἐπειδὴ ἔχει τις δεκακισχιλίων δραχμῶν εἰσόδημα καὶ τὸ καταδαπᾷ ὅλον, διὰ τοῦτο εἶναι ἐνδεής. Καὶ οἱ ἄποροι λοιπὸν δῆμοι ἔχουσι πολλὰς ἀνάγκας νὰ θεραπεύσωσιν, ἀλλὰ στερούμενοι τῶν μέσων διάζονται νὰ ὑπομείνωσι· ἐὰν δ' ἀπειρασίθη νὰ χορηγῆται ἐξαιρετικὴ βοήθεια εἰς τοὺς πλέον ἀπόρους δήμους, καὶ τοῦτο δὲν ἐπαρκεῖ ἔδαια, ἐπειδὴ ἀφίνεται εἰς τὴν κυβέρνησιν ἀορίστως ἡ χορηγία τῆς συνδρομῆς.

Ἐπὶ τούτοις ἐρωτηθεῖσα ἡ Βουλὴ, δὲν παρεδέχθη τὴν τροπολογίαν μὴ ἀναστᾶσα.

Μετὰ ταῦτα παρετήρησεν ἄλλος ὅτι καὶ προχθὲς ἐν τῇ περὶ αὐξήσεως τῶν γυμνασίων συζητήσει ἀγορεύων εἶπεν, ὅτι διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, προαπαιτεῖται ἡ αὔξησις τῶν δημοτικῶν τοῦ κράτους σχολείων, ἐπειδὴ ταῦτα προπαρασκευάζουσι τοὺς νέους δι' ὑψηλοτέρας σπουδάς. Δὲν ἀρκοῦσι δὲ τὰ ἤδη ὑπάρχοντα, ἐπειδὴ μόλις ἀνὰ ἓν εὑρίσκεται εἰς ἕκαστον δῆμον. Ἀλλ' ὅταν

δῆμός τις συνίσταται ἐξ 20 φέρ' εἰπεῖν χωρίων, ἀναμφιβόλως δὲν ἀρκεῖ τὸ σχολεῖον τοῦτο καὶ ἀπαιτοῦνται πλειότερα πρὸς γενικωτέραν τῆς ἀρχικῆς παιδείας διαδοσιν. Προτείνει λοιπὸν ὥστε ἀντὶ τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει λεξίων « νὰ χορηγῆται εἰς τοὺς δήμους ἀ. καὶ β. τάξεως τὸ γίλιοι τῶν δραχ. 80 κτλ. » νὰ τεθῇ τὸ « εἰς πάντα μὲν δημοδιδάσκαλον δ'. τάξεω, νὰ χορηγῆται τὸ 1/2, εἰς πάντα δὲ γ'. τάξεως τὰ 2/3 » διὰ νὰ πολλαπλασιασθῶσιν οὕτω τὰ δημοτικὰ σχολεῖα.

Ἐπέρανεν ἄλλος ὅτι δὲν ἀντιτείνει πρὸς τὰ ῥηθέντα ὡς πρὸς ἕνα σκοπὸν τεινοντα, συνίστησιν ὅμως εἰς τὸν ὑπουργὸν νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν δήματ. ἀρχῶν, διὰ νὰ ἱδρυθῶσι σχολεῖα εἰς τοὺς δήμους ἐκείνους, ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ὅλως. Πρὸς δὲ, νὰ πληρόνωνται ἐν καιρῷ ὡς ἡ τῆς λοιπῆς ὑπαλληλίας καὶ οἱ μισθοὶ τῶν δημοδιδασκάλων χωρὶς νὰ παρέρχωνται ὁλόκληροι μῆνες, ἐξ οὗ μεγίστη προκύπτει δυσχέρεια.

Παρετήρησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι καὶ τὰ δύο ταῦτα ἀντικείμενα προτίθεται νὰ καθιερώσῃ διὰ νόμου, ἐπειδὴ πολλάκις προκύπτουσιν αἱ δυσχέρειαι τῆς κατωτέρας παιδείας οὐχὶ δι' ἔλλειψιν δημοδιδασκάλων, ἀλλὰ διὰ τὴν ῥᾳθυμίαν ἢ ἄλλας τῶν σχολείων ἐλλείψεις. Ἐπίσης δὲ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ καθιερωθῇ διὰ νόμου τὸ ἀπὸ μέρους τῶν δήμων ἀνάλογον τῆς μισθοδοσίας τῶν διδασκάλων, ἀλλ' αἱ ἀνάγκαι τῶν δήμων οὐ σμικρὰν παρεμβάλλουσι δυσκολίαν. Διὸ παρετήρησεν ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ καὶ συνδρομή τις ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ θέλει συνεννοηθῇ περὶ τούτου μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ. Ἄλλως δὲμως ἡ ἤδη χορηγουμένη παρὰ τοῦ δημοσίου συνδρομὴ οὐδέποτε ἀνεβλήθη ἐπὶ τῆς ὑπουργίας αὐτοῦ, καὶ ἡ πληρωμὴ τῶν δημοδιδασκάλων γίνεται τακτικῶς.

Παρατηρήσαντος δ' ἄλλου ὅτι ἐν τῷ ἄρθρῳ φαίνεται καὶ δαπάνη τις νέα πρὸς διδασκαλίαν τῆς ὑγιεινῆς, πρέπει δὲ νὰ γίνῃ χρῆσις αὐτῆς, ἀφοῦ ὑποβληθῇ ὁ ἁρμόδιος νόμος, ἐπέτρεψεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι οἱ δημοδιδάσκαλοι παραδίδονται πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ στοιχειώδη μαθήματα τῆς φυσικῆς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ δῆμοι, εἰς οὓς μεταβαίνουσι ὑπόκεινται εἰς πολλὰς ἀνάγκας, καὶ συμβαίνει πολλάκις νὰ ἀσθενῶσιν οἱ κάτοικοι, ἢ νὰ προσβάλλωνται αἰρνιδίως τὰ τέκνα των, ἐνόμισεν ὅτι οἱ διδάσκαλοι κατηρτισμένοι ἔκ τε τῶν φυσικῶν μαθημάτων καὶ τῆς ὑγιεινῆς, δύνανται νὰ δίδωσι πρῶτον ὑγιεινά τινα παραγγέλματα καὶ δεύτερον νὰ παρέχωσι πρόχειρον συνδρομὴν πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας, καθ' ὅσον συμβαίνει νὰ κατοικῇ ὥρας ὁλοκλήρους μακρὰν

τοῦ χωρίου τῶν ὁ ἰατρός. Διὸ θεωρεῖ ἀναγκαιοτάτην τὴν ἕδραν τοῦ μαθήματος τούτου.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ὅτι πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὡς ἔχοντες οὗτοι τὴν ἄδειαν νὰ ἐκπληρώσι τὰ ἀνωτέρω χρέη, διὰ νὰ μὴν ὑποφέρωσιν, ἐπέτρεψεν ἄλλος ὅτι δὲν τὸ θεωρεῖ ἀναγκαῖον, ἐπειδὴ θέλουσι περιορίζεσθαι εἰς ὑγιεινὰ μόνον παραγγέλματα ἢ καὶ πρόχειρόν τινα τοῦ ἀσθενοῦς συνδρομήν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ βουλὴ παρεδέχθη μετὰ τῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων τὸ 1. ἄρθρον τοῦ κεφαλαίου δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτω.

Κεφ. ΙΔ'. Δημοδιδασκαλία.

« Μισθοὶ δραχ. . . . . 146,502. »

Μετὰ τοῦτο ἀναγνώσθη τὸ 2. ἄρθρον ἐφ' οὗ παρετήρησέ τις ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ὑποτρόφων τοῦ διδασκαλείου, καθ' ἃς ἔλαβε πληροφορίας, ἐγένοντό τινες ἀποπομπαὶ ἄδικοι, ἂν λοιπὸν ἀληθῶς οὕτως ἔχῃ νὰ γείνῃ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡ προσήκουσα ἐπανόρθωσις κατὰ τὰ προαποφασθέντα.

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην καὶ μετ' αὐτῆς τὸ 2 καὶ 3 ἄρθρον ἔχοντα οὕτως.

2. Ὑπότροφοι 9000
3. Ἔξοδα 5860

Γενομένης δὲ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ΙΔ'. κεφαλαίου ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Κορομιτάκη καὶ Τζουκαλᾶ συνῆχθη κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν πίστωσιν αὐτοῦ παμψηφεὶ διὰ ψήφων 85.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ ΙΔ'. κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργείου ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις αὐτοῦ ἐψηφίσθη; ναὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Σταῦρος Γρίβας	Ν.
Κλεομένης Οἰκονόμου	Ν.	Ἰωάννης Πετμεζᾶς	Ν.
Γεώρ. Λογιωτατίδης	Ν.	Μ. Καΐρης	
Δ. Δελληγεώργης		Δημήτριος Κονδύλης	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.
Πάνος Μοναστηριώτης		Ἀνδρέας Δανόπουλος	Ν.

Νικόλαος Ἰατρός	Ν.	Γεώρ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ἀναγ. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ζαφείριος Δεπάστας	
Δημ. Καλλιφρονᾶς	Ν.	Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Κώστ. Οἰκονομόπουλος	
Κ. Τζαβέλλας	Ν.	Γεώρ. Πανοπριρτόπουλος	
Σ. Στράτος		Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Ἐμμ. Μελετόπουλος	
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Παρασκευᾶς Ματάλας	Ν.
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Ἠλίας Γιατράκος	
Κων. Φασίτσας	Ν.	Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Εὐρ. Σπυρίδωνος	Ν.
Γεώργιος Ι. Βατίστας		Ῥήγας Παλαμίδης	
Ἄγγελος Γουζούασης	Ν.	Θεόδωρος Μ. Πετρινὸς	Ν.
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.	Κωνσταντῖνος Μανέτας	
Ἰωάν. Α. Χατζόπουλος	Ν.	Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.	Μελέτης Χατσῆ Μιλέτη	Ν.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Νικλ. Τσαλακώστας	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης	Ν.	Δημ. Σακελλαριάδης	Ν.
Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.	Νικόλαος Μπούτουνας	
Γεώργιος Μῆτσος		Π. Παππατσώνης	
Ἰωάννης Κλίμακας	Ν.	Ἰω. Παππατσώνης	
Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν.	Π. Δαρειώτης	Ν.
Πέτρος Α. Ζάννος	Ν.	Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.
Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.	Στρατῆς Δελτγιαννάκης	Ν.
Χριστόδ. Ν. Δεμάβας	Ν.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Ἠλίας Παππαδαῖος	Ν.	Παῦλος Λεντούδης	
Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.	Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.
Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.	Κωνστ. Βέϊκος	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Μιχαὴλ Ἰατρὸς	Ν.
Γ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.
Ἀθ. Δανηλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	Ν.
Σταμάτιος Νικολαΐδης	Ν.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.
Βελισάριος Νικολαΐδης		Δ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.	Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Π. Δελτγιάννης	Ν.	Γερμ. Μαυρομιχάλης.	
Δημ. Ν. Μπούκουρας		Ν. Μοσχούλας	Ν.

Α. Κανελλόπουλος		Εὐστράτιος Παρίσης	Ν.
Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς		Ἀντώνιος Ἀρμάος	Ν.
Ἰωάννης Γκούσας		Μῆτ. Ἀναστασόπουλος	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.	Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Σπ. Λογοθετόπουλος		Ἀν. Παππατσώρης	
Παν. Παππαδιαμαντόπ.		Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Ἰωάν. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Χριστόδουλος Τσῖνος		Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	
Δ. Κυμανιώτης	Ν.	Α. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Θεόδωρος Ι. Μέξης	Ν.	Δ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἐμ. Ἀζάρου Ὀρλόρ		Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Γεώργιος Μπάστας		Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Κώνστας Δαριωτης	Ν.	Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Σταμάτιος Ἀντωνιάδης	Ν.	Κωνστ. Δυοβουνιώτης	
Κ. Ἀντωνιάδης		Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Ἰωάννης Περιδης	Ν.	Ἰωάννης Τασσαῖος	
Ἀνδ. Μάμουκας	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ν.
Κάρολος Νάζος		Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ΙΕ'. κεφαλαίου ἐξ ἑνὸς ἄρθρου συγκειμένου, ὁ ὑπουργὸς, λαβὼν τὸν λόγον, ἀνέφερεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου πρέπει νὰ γείνῃ προσθήκη δραχ. 828. 98 λεπτῶν διὰ πληρωμὴν ὀφειλομένων μισθῶν εἰς τὸν πρόεδρον τῆς ἱερᾶς συνόδου· καθυποβάλλων δὲ τὸ περὶ τούτου Β. διάταγμα συμπεριέλαβεν ἐν αὐτῷ καὶ τὴν αἰτηθεῖσαν διὰ δηλώσεώς του πίστωσιν 2000 δραχμῶν διὰ τὴν ἐν Μονάχῳ ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν, περὶ ἧς ἐν τῇ προτελευταίᾳ συνεδριάσει ὡμίλησεν· ἀνέγνω δὲ αὐτὴν, ἔχουσαν οὕτως.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

«Κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἐγκρίνομεν νὰ ὑποβληθῇ παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν βουλὴν δήλωσις, περὶ αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ τῶν πιστώσεων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, συμποσουμένης εἰς δραχ. δύο χιλιάδας ὀκτακοσίας εἴκοσιν ὀκτὼ καὶ λεπτὰ ἐννενήκοντα ὀκτὼ, κατὰ τὴν ἑρμηνείαν τῆς διαιρέσεως.

α) Εἰς τὸ κεφάλ. Γ'. ἄρθρ. 5. (περιθάλψεις καὶ βοήθειαι) δύο χιλιάδες (2000) δραχμαὶ διὰ τὸν ἐτήσιον μισθὸν τοῦ ἀρχι-

μανδρίτου καὶ ἐφημερίου τῆς ἐν Μονάχῳ ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων.

6') Εἰς τὸ κεφάλ. ΙΕ. ἄρθ. 1. (ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων) δραχμαὶ ὀκτακόσιαι εἴκοσιν ὀκτὼ καὶ λεπτὰ ἐννενήκοντα ὀκτὼ (828,92), καθυστερούμεναι εἰς τὸν Σ. Πρόεδρον τῆς ἱερᾶς συνόδου τοῦ Βασιλείου Νεόφυτον ἐκ τῶν μισθῶν αὐτοῦ τοῦ ἔτους 1844 καὶ τοῦ 1845.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Μαρτίου 1849.

Ο Θ Ω Ν.

Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ.»

Ὑποστηρίζων καὶ ἕτερος τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ διατηρηθῇ ἡ ἐν Μονάχῳ ἑλληνικὴ ἐκκλησία, παρετήρησεν, ὅτι δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ συντήρησις τοῦ ἐκεῖ ἀρχιμανδρίτου καὶ πρὸς ἕτερον σκοπόν, μορφώσεως δηλαδὴ πεπαιδευμένων ἱερέων, ἐὰν λάβῃ πρόνοια νὰ πέμπηται ἐκεῖ ἱερεὺς προκατηρτισμένος ἐκ τῆς ἐνταῦθα παιδείας, τοῦτέστι διελθὼν διὰ τῆς ῥιζαρείου σχολῆς ἢ τῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ θεολογικῆς σχολῆς, ὥστε οὗτος ἵνα δύναται νὰ ἐξακολουθῇ ἐκεῖ σπουδὰς ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ νὰ μορφώνηται δεόντως.

Ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς ὅτι τοιαύτην πρόνοιαν, καθόσον εἶναι δυνατόν, θέλει λαμβάνει τὸ ὑπουργεῖον, οὐχὶ μόνον περὶ τοῦ ἱερέως, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ νεωκόρου, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἦναι ἐκ τῶν ἐξερχομένων ἐκ τῆς ῥιζαρείου σχολῆς, διότι οὗτοι εὐθὺς ἀρχὰς ἐξέλθωσιν ἔχουσι βαθμὸν ἀναγνώστου, βαθμηδὸν δὲ μορφούμενοι δύνανται νὰ προαχθῶσι καὶ εἰς τὸν τοῦ ἱερέως· ἀλλὰ δὲν δύναται τοῦτο νὰ ἦναι ὑποχρεωτικόν, διότι ἐνδέχομένων νὰ μὴ εὕρωσιν ἀμέσως τοιούτους.

Μετὰ ταῦτα ἡ βουλὴ συναινέσασα εἰς τὴν γενομένην σύστασιν παρεδέχθη νὰ προστεθῇ εἰς τὸ 5 ἄρθρον τοῦ Γ'. κεφαλαίου τὸ αἰτούμενον ποσὸν τῶν 2000 δραχμ. ὥστε τοῦτο ἔχει ἤδη οὕτω.

«6'. Περιβάλλοντες . . . . . 3200.»

Ἔπειτα δὲ, γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ΙΕ'. κεφαλαίου ἀναβάντος διὰ τῆς προταθείσης ἀνωτέρω παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ προσθήκης, καθ' ἣν οὐδεμία ἐγένετο ἀντίῤῥησις, εἰς δραχμὰς 4263, 05· ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Π. Μαυρομιχάλου καὶ Γ. Παπαδημητρίου, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη παμψηφεὶ διὰ ψήφων 82 τὴν πίστωσιν τοῦ ΙΕ. κεφαλαίου, ἔχοντος οὕτω.

«ΙΕ. ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων . . . δραχ. 4,263:05»

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν

Ἐπὶ τοῦ ἕξης ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν πίστωσιν τοῦ ΙΕ. κεφαλαίου τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὑπουργείου, ἀναβαίνοντος εἰς δραχ. 4,263:5, καὶ ἢ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινὸς	Ν.	Γρηγόριος Χατσηγιάννος	Ν.
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ν.	Γεώργιος Μῆτσος	
Γ. Λογιωτατίδης	Ν.	Ἰωάννης Κλίμακας	Ν.
Δ. Δεληγεώργης		Ἀναγνώστης Δημητρίου	Ν.
Π. Τσιμπουράκης		Πέτρος Α. Ζάνος	Ν.
Π. Μοναστηριώτης		Μιχαὴλ Ν. Βαλέττας	Ν.
Σταῦρος Γριβᾶς	Ν.	Χριστόδ. Ν. Δημάθας	Ν.
Ἰωάννης Πετριτζῆς	Ν.	Ἠλίας Παππαδαῖος	
Μ. Καΐρης		Γεώργιος Πετμεζᾶς	Ν.
Δημήτριος Κονδύλης	Ν.	Νικόλ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ν.	Βασίλειος Πετμεζᾶς	Ν.
Ἀνδρέας Δανόπουλος		Ι. Ζάρπος	Ν.
Νικόλαος Ἰατρὸς	Ν.	Γ. Κορφιωτάκης	
Ἀναγ. Μακρυποκάϊσος	Ν.	Α. Δανιλόπουλος	
Δημήτριος Καλλιῤῥονᾶς	Ν.	Σταμ. Νικολαΐδης	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Βελισάριος Νικολαΐδης	Ν.
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Γ. Παππανικολάου	Ν.
Κ. Τσαβέλλας	Ν.	Π. Δελιγιάννης	Ν.
Σ. Στράτος		Δημήτ. Ν. Μπούκουρας	
Π. Ῥάγκος	Ν.	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ν.	Ζαφείριος Δεπάστας	Ν.
Ἀντώνιος Γεωργαντᾶς	Ν.	Ἐμμανουὴλ Ἀντίπας	Ν.
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	
Γεώργιος Κονδύλης	Ν.	Εὐρύβιος Οἰκονομόπουλος	
Κωνσταντῖνος Φασίτσας	Ν.	Γεώρ. Παναγιωτόπουλος	Ν.
Ἐλευθέριος Καλογερᾶς		Ἐμμανουὴλ Χ. Τσοῦχλος	
Γεώρ. Ἰωάν. Βατίσας		Ματθαῖος Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Ἄγγελος Γουζουάσης	Ν.	Νικόλαος Κορφιωτάκης	
Γεώργιος Κ. Βελῆς	Ν.	Ἐμ. Μελετόπουλος	
Ἰωάννης Α. Χατσόπουλος	Ν.	Παρασκευᾶς Ματάλας	Ν.
Γεώργιος Ἰω. Γιολδάσης	Ν.	Ἠλίας Γιατράκος	
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Λουκᾶς Στέφανος	Ν.
Μιχαὴλ Σισίνης		Εὐγ. Σπυρίδωνος	Ν.

Ῥήγας Παλαμίδης	Ν.	Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	
Θεόδωρος Μ. Πετρινός		Χριστόδουλος Τσῖνος	
Κωνσταντῖνος Μανέτας		Δημήτριος Κουμανιώτης	Ν.
Ἀλ. Ἀλεξανδρόπουλος	Ν.	Θεόδωρος Ι. Μέξης	Ν.
Μελέτης Χατσῆ Μελέτη	Ν.	Ἐμμ. Ἀαζάρου Ὀρλόφ	
Νικόλαος Τσαλακώστας	Ν.	Γεώργιος Μπάστας	
Δημήτριος Σακελλαριάδης	Ν.	Κώνστας Δαρειώτης	Ν.
Νικόλαος Μπούτουνας		Σταμ. Ἀντωνιάδης	Ν.
Π. Παππατσώνης		Κων. Ἀντωνιάδης	Ν.
Ἰω. Παππατσώνης	Ν.	Ἰωάννης Περίδης	Ν.
Π. Δαρειώτης	Ν.	Ἀνδρέας Μάμουκας	Ν.
Σπυρίδων Βαλέττας	Ν.	Κάρολος Νάζος	
Στρατῆς Δεληγιαννάκης	Ν.	Εὐστράτιος Παρίσης	
Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.	Ἀντώνιος Ἀρμιάος	Ν.
Παῦλος Λεντούδης		Μ. Ἀναστασόπουλος	
Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ν.	Ἰ. Τομαρᾶς	
Μ. Ι. Μιχαλόπουλος		Ἀν. Παππατσώρης	
Κ. Βέϊκος		Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Μιχαὴλ Ἰατρός	Ν.	Γ. Παππαδημητρίου	Ν.
Δημήτριος Βιρβίλης	Ν.	Γεώργιος Σ. Κριεζῆς	
Γεώργιος Μπάνης	Ν.	Ἀνδ. Γ. Κουντουριώτης	Ν.
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν.	Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν.	Ἰωάννης Γ. Κριεζῆς	Ν.
Γεώρ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ν.	Δημήτριος Χατσίσκος	Ν.
Γερμ. Μαυρομιχάλης		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ν.
Ν. Μοσχούλας		Κων. Δυοβουνιώτης	Ν.
Α. Κανελόπουλος		Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Κωνσταν. Δ. Σχινᾶς		Ἰωάννης Τασσαῖος	Ν.
Ἰωάννης Γκοῦρας		Μάρκος Βιτάλης	
Ἀναγνώστης Κεχαγιᾶς	Ν.	Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Σπυρίδων Λογοθετόπουλος	Ν.		
Π. Παππαδιαμαντόπουλος			

Ἀποπερατωθέντος οὕτω τοῦ προϋπολογισμοῦ τούτου, παρελθὼν ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, ἀνέφερεν, ὅτι ἐπειδὴ χθὲς ἔχων οὐσιώδη ἐργασίαν δὲν παρευρέθη κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς βουλῆς, καὶ ἐπληροφορήθη ὅτι ἐγένετο λόγος περὶ ἀτόπου διορισμοῦ ὑποτρόφων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸς διεῖπεν ἐπὶ μῆνάς τινας, νομίζει χρέος του νὰ εἴπῃ καὶ αὐτὸς ὀλίγα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, πρὸς ἀπάν-

τησιν τῶν κατὰ τῆς τοιαύτης ἐπὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ὑποτρόφων διαγωγῆς ὑπό τινων λεχθέντων. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκφράζει τὴν εὐχαριστησίν του πρὸς τὴν βουλὴν διὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε χθὲς ἀπόφασιν ὀρθῶς καὶ δικαίως· διότι τὸ διάταγμα τοῦ 1836 περὶ ὑποτρόφων, καὶ πρὸ τῆς μεταβολῆς καὶ μετ' αὐτὴν ἔτι περισσότερον, δὲν ἦτο παντάπασιν εἰς χεῖρας ὑπὸ τῶν προκατόχων του ὑπουργῶν, ὥστε αὐτὸς εὗρεν ὑποτρόφους κατὰ διαφόρους συστάσεις φθάσαντας εἰς τὴν ὑποτροφίαν, ἀλλὰ μὴ ἔχοντας πεπληρωμένους τοὺς ὅρους τοῦ διατάγματος. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὑρὼν τοὺς ὑποτρόφους ἔκαμε καὶ αὐτὸς μεταρρυθμίσεις, ἀφοῦ προηγουμένως ἔλαβε πληροφορίας παρὰ τῶν γυμνασιαρχῶν περὶ τῶν ἰδιοτήτων ἑνὸς ἑκάστου ὑποτρόφου, καὶ δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι εἶναι ὁ μόνος ὅστις προσήγγισεν εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐκπλήρωσιν τοῦ περὶ ὑποτρόφων διατάγματος αὐτῶν. Ἀλλὰ δὲν καταδικάζει τὰ λοιπὰ μέλη τὰ συντάξαντα τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς παιδείας ἔκθεσιν, ἀλλὰ τὸν πρώην ὑπουργὸν τῶν ἐσωτερικῶν βουλευτὴν Μαντινείας, ὅστις ἔδειξεν εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα πολλὴν φιλονομίαν καὶ μεγάλην προσπάθειαν εἰς τὸ νὰ κατακριθῇ ἡ ὑπουργικὴ πρᾶξις, ἐνῷ αὐτὸς ὑπουργῶν εὑρέθη εἰς πολὺ δεινοτέραν περίστασιν, καὶ ἔπραξε παράβασιν ὅρου τοῦ συντάγματος, καὶ ἡ βουλὴ ἐφάνη ἐπιεικὴς· δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ κατενεχθῇ μὲ τόσην πικρίαν κατ' αὐτοῦ, διότι διώρισεν ὑποτρόφους ἔχοντας τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἀπήντησεν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος βουλευτὴς Μαντινείας, ὅτι πρωτοφανὲς εἰς τὴν βουλὴν βέβαια ἐφάνη ὅτε εἶδε τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν ἐμφανιζόμενον μετὰ τὸ τέλος μακρᾶς συζητήσεως λαβούσης χώραν εἰς δύο συνεχεῖς συνεδριάσεις αἴτινες δὲν τὸν ἐλάνθανον, καὶ παραγαγούσης ῥητὴν ἀπόφασιν τῆς βουλῆς κατὰ τὴν τελευταίαν, ἥτις ἦτον ἡ προτεραία, καὶ θέλοντα ἤδη νὰ δικαιολογήσῃ ἀντικείμενον, ἐφ' οὗ ἡ βουλὴ ἀπεφήνατο· τὸ δὲ κυριώτερον, κατακρίνοντα βουλευτὴν διὰ τὴν ὁποίαν ἐξέφρασε γνώμην, ἐνῷ ἡ βουλευτικὴ ἀνεξαρτησία διὰ ῥητοῦ ἄρθρου τοῦ 55 τοῦ συντάγματος ἐξασφαλίζεται, ὁρίζοντος, ὅτι οὐδὲ βουλευτὴς δὲν καταδιώκεται οὐδὲ ὁπωσδήποτε ἐξετάζεται ἕνεκα γνώμης ἢ ψήφου δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν του καθηκόντων. Εἶναι λοιπὸν παράδοξον, πῶς ὁ ὑπουργὸς ἀνέβη εἰς τὸ βῆμα καὶ κατέκρινεν αὐτὸν διότι εἶχε τοιαύτην ἢ τοιαύτην γνώμην, ἐπὶ συζητήσεως μάλιστα ἐντελῶς κεκλεισμέ-

νης ἐπανελθών, καὶ πῶς ὁ πρόεδρος δὲν ἀφεῖλεν ἀπ' αὐτοῦ τὸν λόγον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπελήφθη αὐθις τοῦ χθεσινοῦ ζητήματος, ὀφείλων ν' ἀπαντήσῃ παρατηρεῖ, ὅτι αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἐνεργητικὸν μέρος ἔλαβε κατὰ τὴν χθεσινὴν συζήτησιν, ἐπὶ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις εἶναι ἡ κατάκρισις τῶν παρανόμων πράξεών του· ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τέλους, ὅτε εἶδε παραδόξως ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνεγνωρίζετο παρά τινος ἡ πρᾶξις τοῦ ὑπουργοῦ ὡς ἀδικος καὶ καθὸ τοιαύτη ἐμπεριέχουσα, ὡς ῥητῶς τοῦτο εἶπε, καὶ τὴν κατάκρισιν καὶ ἄλλα ἀκόμη, ἀφ' ἑτέρου δὲ διημφισβητεῖτο παρ' αὐτοῦ τὸ δίκαίωμα τῆς βουλῆς τοῦ ν' ἀποφανθῇ ἐπ' αὐτῆς, ἔλαβε τὸν λόγον καὶ ἐξέφρασε τὴν γνώμην κατὰ τῆς τοιαύτης ἀντιφάσεως, καὶ οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκφράσῃ τὴν παποίθησίν του. Ἂν δὲ συνεζητήθη ἐντὸς τῆς βουλῆς ὑπουργικὸν ἁμάρτημα αὐτοῦ, ὡς ὁ προαγορεύσας ὑπουργὸς νομίζει καὶ ἀνέφερεν, ἐνῶ καὶ τὸ τοιοῦτον δὲν ἔγινεν οὔτε ὑπὲρ τῶν τέκνων του οὔτε ὑπὲρ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων του, ἀλλὰ λόγῳ ἀποδεδειγμένης δημοσίου ἀνάγκης, οὐδέποτε ὅμως ἐμπόδισε τὴν βουλὴν νὰ ἐξετάσῃ αὐτό, οὐδὲ κατηνέχθη κατ' οὐδενὸς τῶν προσβαλόντων τὰς πράξεις του, οὐδ' ὡς προφασιν ἔλαβε τὰς ὁμοίας μὲν οὐχὶ δὲ καταπειγούσας καὶ τῶν προκατόχων του καὶ τῶν διαδόχων του περιστάσεις· ἀλλ' ἄφηκε τὴν συζήτησιν ἐλευθέραν, καὶ ἐφάνη ἕτοιμος πάντοτε πρὸς ἀπολογίαν. Λόγῳ λοιπὸν ὁ ὑπουργὸς ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ νὰ μὴ ἀγανακτήσῃ ὅτε εἶδεν ὑπὲρ τοὺς δέκα νέους, οὕτως εἰπεῖν, φονευομένους ἀδίκως· ἂν δ' ὁ ὑπουργὸς ἰσχυρίζεται, ὅτι ἐνήργησε κατὰ τὰς γυμνασιαρχικὰς συστάσεις, ἐνῷ ὅλως ἀπεμακρύνθη τούτων αὐθαιρέτως καὶ ἰδιοτρόπως, ἂς ὁρισθῇ ἡ ἐπαύριον διὰ νὰ ἐξετασθῶσιν αὐθις τὰ ἔγγραφα ταῦτα καὶ νὰ καταδειχθῇ ἂν νόμιμος ἢ παράνομος εἶναι ἡ πρᾶξις τοῦ ὑπουργοῦ. Ἀλλ' εἴτε δικαία εἴτε ἄδικος ὑποτεθῇ ἡ κατὰ τῆς πράξεως ταύτης ἀγανάκτησις αὐτοῦ, ἐπαναλέγει, ὅτι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα ὁ ὑπουργὸς νὰ τὸν ἐπικρίνῃ διὰ τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν ἐξέφρασεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλων αἰτούντων νὰ ὁρισθῇ ἡ 26 Μαρτίου πρὸς ἐξέτασιν τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ὁ πρόεδρος παρετήρησεν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλύθη μετὰ μακρὰν συζήτησιν, καὶ ἂς ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν νὰ εἴπῃ ὅτι ἀτόπως ὁ ὑπουργὸς ἔφερεν αὐθις αὐτὸ εἰς τὸ μέσον. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἔπρεπε παντάπασι νὰ ἐπαναληφθῇ, δὲν ἀνήκει βέβαια νὰ ἐπανέλθῃ καὶ ἡ βουλὴ εἰς αὐτό.

Εἰπόντος δὲ τοῦ ὑπουργοῦ ὅτι αὐτὸς δὲν προετίθετο νὰ προσβάλῃ κανένα, ἀλλ' ὡς βουλευτὴς καὶ πρώην ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἤθελησε ν' ἀπολογηθῇ. Καὶ ἄλλων ἀντειπόντων, ὅτι ὡς βουλευτὴς δὲν εἶχε πλέον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τετελεσμένα, ὡς ὑπουργὸς δὲ ἐχρεώστει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸν κύκλον τῆς ἀπολογίας του, οὐχὶ δὲ νὰ ἐξοκείλῃ καὶ εἰς παραφορὰς προσωπικοτήτων καὶ εἰς προσβολὰς ἀντισυνταγματικὰς κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν βουλευτῶν· ἔπαυσεν ἡ περὶ τούτου συζήτησις, προὐτέθη δ' ἀντικείμενον πρὸς συζήτησιν ἡ βουλευτικὴ ἐκλογὴ Γυθείου.

Ἐπὶ ταύτης λαβών τις τὸν λόγον ἀνέφερεν, ὅτι, μέλος ὢν τοῦ τμήματος τοῦ ἐπεξεργασθέντος τὴν ἐκλογὴν Γυθείου καὶ ἀντίκων εἰς τὴν πλειονοψηφίαν, ἔρχεται ν' ἀναπτύξῃ ἐν ὀλίγοις καὶ ἄνευ προοιμίων, ὡς περιττῶν εἰς τὰς τοιαύτας συζητήσεις, τοὺς λόγους τῆς μειονοψηφίας. Καὶ πρῶτον, περὶ τῆς εἰς τὸν δῆμον Γυθίου γενομένης ἐνστάσεως ὅτι δὲν ὑπάρχει πρᾶξις τῆς ἐπιτροπῆς βεβαιοῦσα τὴν ἐξ ὑπ' ἀρχῆς σφράγισιν τῆς κάλπης ἐφ' ὅλων τῶν γωνιῶν, δὲν ἀρνεῖται μὲν ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐντελῶς ὑποχρεωτική, ὡς ἡ ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἀπαιτουμένη σφράγισις· διότι, ἂν αὐτὴ θεωρηθῇ ὑπό τινων πολιτῶν μὴ ἀποχρῶσα, γίνεται ὑφ' ὅσων τὸ ἀπαιτήσωσι νέα σφράγισις· τοῦτο ἀπεφήνατο ἡ βουλὴ καὶ ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Ὕδρας. Ἂν δ' ὁ δήμαρχος δὲν φαίνηται παρευρισκόμενος εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας κατὰ τὴν σφράγισιν καὶ ἀποσφράγισιν τῆς ὑπῆς, δὲν ἀποδεικνύει ἄλλο τι εἰμὴ ὅτι δὲν τὸ ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον· διότι ἄλλως, ὡς παρευρίσκετο εἰς τὰς δύο πρώτας ἡμέρας, ἤθελεν ἐπιμείνει καὶ εἰς τὰς τελευταίας. Περὶ δὲ τῆς βιαίας ἐξώσεως τοῦ δημάρχου οὐδεμία ἀπόδειξις προσηνέχθη ἐκτὸς τῆς τοῦ ἰδίου ἐξωδίκου ἀναφορᾶς, κατ' ἐνστασιν τῆς ὁποίας ἔγραψεν ὁ ἔπαρχος πρὸς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπὴν ἔγγραφον, προτρέπων αὐτὴν ν' ἀποφεύγῃ πᾶσαν παρεκτροπήν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ὑπῆρχε παρεκτροπὴ πραγματική, διότι τοιαύτη προτροπὴ συμβαίνει πάντοτε ὁσάκις γίνονται τοιαῦτα παράπονα. Τῶν δ' εἰς τὸν δῆμον Καρυουπόλεως ἐνστάσεων, ἡ πρώτη περὶ τῆς μὴ πρᾶξεως τῆς ἐν τῇ συνεδρίσει ἀπαιτουμένης δημοσιότητος πίπτει ἀφ' ἑαυτῆς· διότι, ἀφοῦ λέγεται ὅτι ἡ κλήρωσις τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐγένετο συμφώνως μὲ τὸ 18 ἄρθρον τοῦ νόμου, βέβαια ἐτηρήθη καὶ ἡ δημοσιότης τῆς συνεδριάσεως, ἡ παρ' αὐτοῦ ἀπαιτουμένη· ἂν δ' ὑπῆρχεν ἄλλη προγενεστέρα

κλήρωσις, ὁ δήμαρχος παεὼν εἰς τὴν δευτέραν ἤθελε κάμει ἔνστασιν, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδεμία τοιαύτη ἐν καιρῷ ἐγένετο, ἡ κλήρωσις τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀπρόσβλητος. Ἀληθῶς δὲ ἡ ἐπιτροπὴ δὲν συνῆλθε πρὸς παραδοχὴν ψήφων τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ψηφοφορίας διὰ τὴν ἀποβρότητα τοῦ χειμῶνος, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ οὐσιώδη ἐπιρροήν, διότι ἦτον ἡ πρώτη καὶ οὐχὶ ἡ τελευταία ἡμέρα, ὥστε ὑπελείποντο εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ψηφοφορήσωσιν ἑπτὰ ἔτι ἡμέραι. Τί σημαίνει δὲ ἡ ἔνστασις δύω μελῶν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς αἰτιωμένων τῶν τριῶν ἄλλων ὅτι δὲν ἐπέτρεψαν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐγγράψωσιν ἐνστάσεις κατὰ τῆς ψηφοφορίας εἰς τὸ ἐκλογικὸν πρωτόκολλον; Ποίαν ἰσχὺν εἶχον τὰ τρία μέλη νὰ ἐμποδίσωσι τὰ λοιπὰ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχε, νομίζει, καὶ ὁ ἀποτυχὼν ὑποψήφιος βουλευτὴς, νὰ μὴ καταχωρίσωσι τὰς ἐνστάσεις των; Πῶς δ' ἡ μειονοψηφία εὗρεν ἀπόδειξιν τῆς τοιαύτης παρεμποδίσεως, ὑπάρχουσάν τινα ὑποσημείωσιν « κάμνω τὴν παρατήρησιν » ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑπογραφῆς ἢ ἄλλης τινος προσθήκης, ἐνῷ τοῦτο δύναται νὰ ἦναι ἀρχὴ καὶ πάσης ἄλλης παρατηρήσεως, ἢ καὶ νὰ ἦναι γεγραμμένον εἰλαίως; Αἱ δ ἐνστάσεις περὶ 68 ἀνηλίκων παίδων ψηφοφορησάντων δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, ὡς μὴ ἐγκαίρως καὶ κατὰ νόμον γενόμεναι. Εἰς δὲ τὸν δῆμον Μαυλεριου γίνεται παρὰ τῆς μειονοψηφίας γενικὴ ἔνστασις, ὡς παραβιασθείσης τῆς ἐκλογῆς ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ σταλείσης εἰς τὸν δῆμον ἐνόπλου δυνάμεως, ἀλλὰ τοιαῦται γενικαὶ μομφαὶ ὑπῆρξαν πάντοτε καθ' ὅλων τῶν ἐκλογῶν, ἀλλ' ἐθεωρήθησαν ὡς συνήθη παράπονα τῶν ἀποτυχόντων· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἤθελεν ἀδικήσει μεγάλως τὸν γενναῖον λαὸν τῆς Λακωνίας, ἂν ὑπέθετεν ὅτι ἀρνηθῇ νὰ παραβιασθῇ ἡ ἐλευθέρα του θέλησις. Ἂν δὲ δὲν ὑπάρχῃ πρᾶξις περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ τοῦ δήμου Μαυρουλίου καταλόγου, τοῦτο παρετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας ἐκλογὰς, καθότι τὰ ὁρκωτικὰ δικαστήρια δὲν φυλάττουσι μὲ τόσην ἀκρίβειαν ὅλους τοὺς τύπους. Περὶ δὲ τῆς εἰς τὸν δῆμον Κολοκυνθίου ἐνστάσεως παρατηρεῖ, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἦναι πιστευτὸς οὐδ' ὁ δήμαρχος ὅστις εἶναι συνυπογεγραμμένος εἰς ὅλα τὰ πρακτικὰ τῆς ἐκλογῆς, λέγων εἰς ἐξώδικον ἀναφορὰν του ὅτι ἡ ἐκλογὴ παρεβιάσθη διὰ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως· διότι τίς τὸν ἐμπόδιζε νὰ κάμῃ ἐν καιρῷ τὰς ἐκλογῆς τὰς ἐνστάσεις του; οὐδ' ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ, διότι ὅλα αὐτῆς τὰ μέλη εἶναι ὑπογεγραμμένα εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ψηφοφορίας, καὶ εἰς ἔγγραφον μάλιστα εὐχαριστήριον πρὸς

τὰς ἐκεῖ στρατιωτικὰς ἀρχὰς διὰ τὴν ὁποίαν ἐτήρησαν ἀμεροληψίαν. Εἰς δὲ τὸν δῆμον Λαγείας ἀληθῶς μὲν δὲν εὑρίσκεται ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος, ἀλλὰ καὶ ἐν τινι δήμῳ τῆς Κυνουρίας δὲν ὑπῆρχε τοιοῦτος, ἡ βουλὴ ὅμως κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐκλογῆς ἐκείνης τῆς ἐπαρχίας ἐθεώρησε τὴν ἔλλειψιν αὐτοῦ ἐπουσιώδη. Ἂν δ' ἐν τῷ δήμῳ τούτῳ ἡ ψηφοφορία ἤρξατο τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ νομαρχιακοῦ προγράμματος ὁρισθεῖσαν, ἐπειδὴ ἡ ψηφοφορία διήρκεσεν αὖθις ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας, δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀπεκλείσθη τις τῶν ψηφοφόρων. Αἱ δὲ καὶ ἐν τῷ δήμῳ τούτῳ λεγόμεναι ἐκβιάσεις τῆς πλειονοψηφίας ὑπὸ τῆς μειονοψηφίας διὰ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως φαίνονται ἀνυποστήρικτοι, διότι ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ὑπογεγραμμένα εἰς τὰ πρακτικὰ, καὶ ἐπιβεβαιοῦσιν ὅτι ἡ ἐκλογὴ νομίμως ἐνηργήθη. Τελευταῖον ὡς πρὸς τὰς γενικὰς παρατηρήσεις περὶ ἐπεμβάσεως, ἁπάντων, λέγει ὅτι οὐδεμία τοιαύτη ὑπῆρξεν· ἡ δὲ σταλεῖσα ἐκεῖ ἔνοπλος δύναμις ἐπέμφθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου κατ' αἴτησιν τοῦ νομάρχου, ὅστις ἔκρινεν αὐτὴν ἀναγκαίαν διὰ τὴν τήρησιν τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως. Ἀνασκευάσας λοιπὸν οὕτω τὰς ἐνστάσεις τῆς μειονοψηφίας ὑποστηρίζει τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς προκειμένης ἐκλογῆς.

Ἀπάντησεν ἕτερος ὅτι ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκθέσεις τῶν μελῶν τοῦ τμήματος, αἵτινες συνετάχθησαν κατ' ἰσοψηφίαν, καὶ οὐχὶ ὡς κατὰ λάθος ἐσημειώθη κατὰ πλειονοψηφίαν κα μειονοψηφίαν, ἐπὶ ὀκτὼ ἤδη ἡμέρας ἔλαβε περιέργειαν νὰ διεξέλθῃ τὸν φάκελλον, τὸν ἀπαρτίζοντα τὰ πρακτικὰ τῆς ἐκλογῆς Γυθείου, καὶ νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ σπλάγχνα αὐτῆς διὰ νὰ πεισθῇ ἂν ὀρθὴ καὶ νόμιμος ἢ πλημμελὴς ὑπῆρξε. Ἔχων δὲ κατὰ νοῦν, ὅτι αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ πρέπει νὰ στηρίζωνται ἐπὶ τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, καὶ πᾶσα τῶν ὅρων αὐτοῦ παραβίασις ἐπιφέρει ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς, εὗρεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὕτη εἶναι παράνομος καὶ ἀκυρωτέα· μεγάλως δὲ ἐθαύμασεν ἀκούων τὸν προαγορεύσαντα λέγοντα ὅτι ἡ δεῖνα ἔλλειψις δὲν εἶναι οὐσιώδης, ἡ ἄλλη εἶναι μικρὰ, καὶ ἡ τρίτη ἐπουσιώδης, καὶ γνωμοδοτοῦντα ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς αὐτῆς τῆς ἐκλογῆς, ἐνῷ ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι τόσαι παραβιάσεις τοῦ νόμου. Ἀλλ' ἡ βουλὴ ἔχει νόμον καὶ κατ' αὐτὸν κρινεῖ· ἀφοῦ λοιπὸν ὑπάρχουσι παραβιάσεις τῶν 10, 12, 13, 15, 18 καὶ 22 ἄρθρων τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τοιαύτην ἐπιλήψιμον ἐκλογήν. Ἐνῷ δὲ ὁ ἐκλο-

γικὸς νόμος ἔχει ἐλλείψεις, ὡς μὴ περιέχων τὰς ἀποχρώσας ἀσφαλείας πρὸς ἀπόκρουσιν πάσης παρανομίας καὶ καταχρήσεως καὶ χρῄζει προπολιτείας ἐπὶ τὸ τελειότερον, ὁ προαγορεύσας ἤθελησε καὶ τὰς ὀλίγας προφυλάξεις, αἵτινες ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι, ν' ἀθετήσωμεν· καὶ ἐνῷ τὸ 35 ἄρθρον τοῦ νόμου ὁρίζει ὅτι πᾶσα παραβίασις τῶν διατάξεων αὐτοῦ φέρει ἀκυρότητα τῆς ἐκλογῆς, ὑποστηρίζει ὁ προαγορεύσας ἐκλογὴν φέρουσαν οὐχὶ μίαν ἀλλὰ πολλὰς παραβιάσεις ῥητῶν τοῦ νόμου διατάξεων. Καὶ εἰς τὰ δικαστήρια ἁπλῆ πολλάκις παρατυπία καταστρέφει δίκαιον πολυχρόνιον δίκην, καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου φθάσασαν καὶ τὴν ἐπαναφέρει εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἀρχήν· πῶς λοιπὸν ἐθεωρήσεν ὁ προαγορεύσας ἐπουσιώδη τὴν ἔνστασιν τῆς ἐλλείψεως πράξεως τῆς ἐπιτροπῆς, βεβαιούσης τὴν ἐξ ὑπαρχῆς σφραγῖσιν τῆς κάλπης ἐφ' ὅλων τῶν γωνιῶν, ἐνῷ διὰ τῆς τοιαύτης σφραγίσεως δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ψῆφος ἑκάστου πολίτου; Πῶς ἐθεώρησεν ἀδιάφορον τὴν ἔλλειψιν τῆς δημοσιότητος εἰς τὴν κλῆρωσιν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς Καρυουπόλεως, ἀφοῦ ἡ δημοσιότης πρὸ πάντων ἀπαιτεῖται διὰ νὰ καταδειχθῶσι κοινῶς ποῖα εἶναι τὰ ἐκλεγθέντα πρόσωπα, καὶ ἂν ἔχωσι τὰ παρὰ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα; Ἄλλως δύναταί τις νὰ σχηματίσῃ ἐφορευτικὰς ἐπιτροπὰς αὐθαιρέτως κατ' ἰδίαν προκίρισιν καὶ νὰ παραγάγῃ δι' αὐτῶν ὅπερ ἐπιθυμεῖ ἀποτέλεσμα. Ἀναγκαιάσεται λοιπὸν εἶναι αἱ πράξεις περί τε τῆς ἐξ ὑπαρχῆς σφραγίσεως καὶ ἀποσφραγίσεως καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς Καρυουπόλεως, ἀλλ' ἐν τοσούτῳ δὲν ὑπάρχουσι· καὶ ὅμως ἡ λεγομένη πλειονοψηφία τοῦ τμήματος λέγει, ὅτι ἡ ἀλληλουχία τῶν ἐκλογικῶν πράξεων ἀποδεικνύει τὸ νόμιμον τῆς ἐκλογῆς. Ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀλληλουχία πρέπει νὰ ἦναι σειρὰ ἀδιάσπαστος ὅλων τῶν παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων πράξεων, καὶ οὐχὶ νὰ ὑπάρχωσιν ἐν αὐταῖς τόσαι διακοπαὶ καὶ ἐλλείψεις· πῶς δύνανται νὰ ὑπάρξῃ προϊὸν τι χωρὶς νὰ καταδειχθῇ τὸ δένδρον ἐξ οὗ αὐτὸ παρήχθη; Ἀλλ' ἡ προκειμένη ἐκλογὴ ἐπεξειργάσθη καὶ κατὰ τὴν πρώτην σύνοδον ὑπὸ τῆς βουλῆς, καὶ ἤδη προύκειτο νὰ γείνῃ ἀντικατάστασις τοῦ βουλευτοῦ Γυθείου, ὅστις διωρίσθη γερουσιαστής· ἡ νέα λοιπὸν αὐτὴ πρὸς ἀντικατάστασιν ἐκλογὴ ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων, καὶ τῶν αὐτῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, τοὺς ὁποίους ἡ βουλὴ ἀναγνώρισεν. Ἐν τούτοις τοῦτο δὲν ἐγένετο, καὶ αἱ ἀποφάσεις τῆς βουλῆς δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, καὶ ἀντιφατικῶς πρὸς ταύτας

ἐνηργήθη ἡ ἐκλογή. Ἀλλὰ τὰς ἀντιφάσεις ταύτας δὲν ἐξήλεγξεν ἡ μειονοψηφία, νομίζουσα ἀποχρώσας τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις, ἃς ἔφερε κατὰ τῆς ἐκλογῆς· ἡ δὲ πλειονοψηφία, τὰ πάντα ἀδιάφορα νομίζουσα, ἐνόμισεν ἀστεῖον καὶ ἂν ἐν τῷ δήμῳ Λαγείας ἤρξατο ἡ ψηφοφορία τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προγράμματος ὡρισμένην διότι πολὺν ἀκτὼ ἡμέρας διήρκεσεν, ὥστε κατ' αὐτὴν, ἂν ἤρχιζεν ἡ ψηφοφορία καὶ τὴν 20 Ἰανουαρ. καὶ ἔληγε τὴν 28, πάλιν καὶ τότε παραβίασις ἤθελεν ὑπάρχει. Ἀλλ' ἂν καὶ ὅλαι αὗται αἱ ἐνστάσεις δὲν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, καὶ ἡ τόσας ἐλλείψεις ἔχουσα ἐκλογὴ λάβῃ ὕπαρξιν, καὶ τότε αὖθις ὁ ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας παρουσιαζόμενος ὡς πλειονοψηφιῶν βουλευτὴς εἶναι πραγματικῶς μειονοψηφῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ καιρὸς δὲν ἐπιτρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν λεπτομερῆ ταύτην ἀνάπτυξιν, ἀρκεῖται ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὑποστηρίζῃ τὴν δευτέραν γνώμην τῆς μειονοψηφίας. Αὕτη ἰδοῦσα ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅτι τὰ συστατικὰ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς ἐλλείπουσιν, ἔκρινεν αὐτὴν ἀκυρωτέαν· ἂν ὅμως ἡ βουλὴ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἀποδείξεων, πρότεινε νὰ παρασβῇ βουλευτικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέτασιν καὶ πληροφορίαν αὐτῆς. Εἰς τὴν γνωμοδότησιν ταύτην ὡρίσθη ἡ ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ συμφέροντος τῆς τηρήσεως τοῦ νόμου καὶ τῆς βουλευτικῆς ὑπολήψεως, μὴ ἀρνουσα μὲν παραπονούμενον τὸν ὑποψήφιον βουλευτὴν, μὴ θέλουσα δὲ νὰ δώσῃ ὑπόρρεξιν εἰς ἐκλογὴν ἀναπόστατον. Ἡ ἀποστολὴ λοιπὸν τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀναγκαία διὰ νὰ προαγάγῃ τὰ ἔγγραφα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἀκαρτισμὸν τῆς ἐκλογῆς, καὶ βεβαιωθῇ ἡ βουλὴ περὶ τοῦ ψεύδους ἢ τῆς ἀληθείας τῶν γενομένων ἐνστάσεων· ταύτην λοιπὸν πρὸ πάντων ὑποστηρίζει, διότι, ἐκ τῶν διαφόρων πρὸς τὴν βουλὴν ἀναφορῶν τῶν ὑπαίτων καὶ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, εἰσάγεται ὅτι τὸ ἐκλογικὸν διαπίωμα ἐξησκήθη ὑπὸ τὸ κράτος ἰδιωτικῆς καὶ δημοσίας ἐνόπλου δυνάμεως. Κἂν λοιπὸν εἶναι πραγματικὰ ταῦτα, πῶς δύνανται νὰ δώσωσιν ὕπαρξιν εἰς ἐκλογὴν, ἐναντίον τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ καὶ μὲ προσβολὴν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ; Μήτε ἡ Τουρκοκρατία δὲν ἐξέλεγε τὸν δημογέροντα τοῦ τόπου αὐθαιρέτως, ἀλλ' ἀκουμένη εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ σατράπου ἄφινεν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λαοῦ τὴν ἐκλογὴν τοῦ δημογέροντός του· καὶ ἤδη εἰς συνταγματικὸν κράτος δύναταί τις νὰ μὴ ἀποδεχθῇ, ὅτι ὁ πολίτης πρέπει νὰ ἦναι ἐλεύθερος νὰ δώσῃ τὴν ψῆφον του ὅπου θέλει, καὶ ὅπου ἡ δία καὶ ὁ φόβος, τὰ ὁποῖα καταστρέφουσιν ἐξ ὁλοκλήρου πᾶν συναλλαγμα ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν γενόμενον, ἐνεργηθέντα εἴς τινα ἐκλο-

γὴν, καθιστῶσιν αὐτὴν ἄκυρον; Οὐχὶ μόνον ὅταν παρουσιάζηται εἰς τοὺς ἐκλογεῖς ἔνοπλος δύναμις καὶ τοὺς διατάττῃ νὰ ψηφοφορήσωσιν οὕτως ἢ ἄλλως, ἀλλὰ καὶ ἡ ἁπλῆ ἀπειλὴ εἶναι παραβίασις τῆς ἐλευθέρας θελήσεως τοῦ πολίτου· ὅτι δὲ τοιαῦται ὑπάρχουσιν ἀποδεικνύουσι σαφῶς αἱ ἐνστάσεις. Εἰς τὸν δῆμον Λαγείας, ὁ δήμαρχος καὶ τρία μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀναφέρουσιν, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ψηφοφορίας ὁ Γερμανὸς Μαυρομιχάλης περιεφέρετο μετὰ 150 ἐνόπλων καὶ παρεῖχε τὴν ἐκλογήν· εἰς τὸν δῆμον Γυθείου, ὁ δήμαρχος ἀποβάλλεται διὰ τῆς χωροφυλακῆς ἀπὸ τοῦ καταστήματος τῆς ψηφορίας, καὶ δὲν φαίνεται πλέον ὑπογεγραμμένος εἰς τὰς σφραγίσεις καὶ ἀποσφραγίσεις τῆς κάλπης. Ἀλλ' ἆρα τὸ πρόσωπον τοῦ δημάρχου δὲν εἶναι ἀπαιτητόν; ἂν ἀπῃτεῖτο νὰ παρευρεθῇ, πῶς δὲν προσεκαλεῖτο ἀντ' αὐτοῦ ὁ πάρεδρος, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων πῶς δὲν ἐγίνετο πρᾶξις περὶ τῆς τοιαύτης τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ἀπερνήσεως εἰς τῶν καθηκόντων των τὴν ἐκπλήρωσιν; ἀλλ' ὁ δήμαρχος οὗτος ἀνηνέχθη εἰς τὸν ἔπαρχον, ὅστις ἔγραψεν εἰς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπὴν ἔγγραφον, ἐξ οὗ καταδεικνύεται ὅτι ἔλαβον χώραν πᾶσαι αἱ ἐν τῇ ἀναφορᾷ τοῦ δημάρχου μνημονευόμεναι παρεκτροπαί· ἐν τούτοις ὁ προαγορεύσας ἀδιάφορον ἐθεώρησε καὶ τὸ τοιοῦτον ἔγγραφον. Ἐν τῷ δήμῳ Καρυουπόλεως μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς λέγουσιν, ὅτι ἐκωλύθησαν διὰ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως νὰ ἐγγράψωσι τὰς ἐνστάσεις των, ὁ δὲ προαγορεύσας εἰς ἀντίκρουσιν ἔφερεν ὅτι ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ὑπογεγραμμένα εἰς τὰ πρακτικά· εἰς τὴν τελευταίαν πρᾶξιν τοῦ αὐτοῦ πρωτοκόλλου ὑπάρχει ἀρχὴ ἐνστάσεως ἣν ἀμέσως τὴν παρατήρησιν, ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς ὁποίας ἐξάγεται ὅτι ἐπῆλθε ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς γραφῆς, ἀλλ' ὁ προαγορεύσας, ἀντὶ νὰ συνδυάσῃ καὶ τοῦτο πρὸς τὰ προηγούμενα καὶ νὰ εὕρῃ αὐτὸ πιθανώτατον, ἐθεώρησεν αὐτὸ μεμονωμένον καὶ τὸ παρέστησεν ἀσήμαντον. Ἐν τοσούτῳ ἡ σιωπὴ τῶν ἐφορευτικῶν τούτων ἐπιτροπῶν καὶ τῶν δημάρχων διήρκεσε μέχρις οὗ ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἡ ἔνοπλος δύναμις, ἀφοῦ ὅμως ἀνακτήσαντο τὴν ἐλευθερίαν των, ἔγραψαν ὅλας τὰς γενομένας παραβιάσεις. Ἐκ τούτων πάντων συνάγεται, ὅτι ἡ ἀποστολὴ ἐπιτροπῆς πρὸς ἀνεύρεσιν ὅλων τῶν ἐγγράφων καὶ προσαγωγὴν τῶν προσηκουσῶν ἀποδείξεων εἶναι ἀναγκαιοτάτη, ὥστε, ἂν ἔλθωσι διὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἐναντίαι τῶν ἐγγράφων πληροφορίαι, ἀποκρούονται αἱ ἐνστάσεις, ἂν δὲ πρὸς ταύτας σύμφωνοι, ἀκυροῦται ἡ ἐκλογὴ ὡς παράνομος. Ἡ δὲ βουλὴ

ἐκζητοῦσα τὸ νόμιμον δὲν ἀφίνει εἰς οὐδένα παράπονον, οὐδ' ἀνέχεται νὰ προσαρθῇ εἰς αὐτὴν μῶμός τις. Διὰ ταῦτα ὑποστηρίζει τὴν ἀποστολὴν βουλευτικῆς ἐπιτροπῆς εἰς Γύθειον, πρὸς ἐξέτασιν τῶν κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ γενομένων.

Ἀντέταξεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ὅτι ὁ προαγορεύσας φαίνεται, ὅτι δὲν προσέσχεν εἰς τοὺς λόγους τῆς πλειονοψηφίας καὶ τὴν ἀγόρευσιν αὐτοῦ, διότι, ὡς πρὸς τὰς σφραγίσεις καὶ ἀποσφραγίσεις, αὐτὸς δὲν εἶπεν ὅτι αὗται δὲν εἶναι οὐσιώδεις, ἀλλ' ὅτι, ὑπαρχούσης τῆς διὰ τοῦ νομάρχου σφραγίσεως, ἡ ἐξυπαρχῆς ἐφ' ὅλων τῶν γωνιῶν ἐπαναληπτικὴ σφράγισις δὲν εἶναι ὑποχρεωτική. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι πράξεις τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν ἐπιβεβαιοῦσα τὴν καθ' ἑκάστην ἐνεργηθεῖσαν σφράγισιν καὶ ἀποσφράγισιν, καὶ τούτων ἀνέγνω ὡς ἐν παραδείγματι μίαν· περὶ δὲ τῆς τοῦ δημάρχου ἀποβολῆς πῶς δὲν ἐγίνετο πρᾶξις ἐπιβεβαιοῦσα ταύτην καὶ δυναμένη νὰ πείσῃ τὴν βουλήν; Ἂν δὲ δὲν ὑπάρχῃ προκαταρκτικὴ πρᾶξις περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου, ἢ καὶ αὐτὸς δὲν εὑρίσκηται εἰς τὰ πρακτικά, ἡ βουλὴ καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας ἐκλογὰς δὲν ἐθεώρησε τὰς τοιαύτας ἐλλείψεις ἱκανὰς νὰ φέρωσιν ἀκύρωσιν ἐκλογῆς· πῶς λοιπὸν ἤδη θέλει δοθῇ εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῆς ἐκλογῆς κατὰ νέον τρόπον; Τὸ δὲ παράδειγμα τοῦ δένδρου, ὃ ὁ προαγορεύσας ἔφερε τρέπεται κατ' αὐτοῦ· διότι ἡ ὕπαρξις τοῦ καρποῦ ἐμφαίνει τὴν τοῦ δένδρου, ἐπειδὴ τὸ αἰτιατὸν ἔχει αἴτια καὶ τὸ παραγόμενον παράγον. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ περὶ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, ἀνήκει εἰς τὸν ὑπουργὸν ν' ἀπαντήσῃ.

Λαβὼν λοιπὸν τὸν λόγον ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἀνέφερεν, ὅτι, ἀφοῦ ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, ἐνόμισε πρόσφορον νὰ πέμψῃ εἰς Γύθειον τὸν ταγματάρχην Κουτσογιαννόπουλον, γνωστὸν διὰ τὸν πρᾶον καὶ ἥσυχον χαρακτῆρά του καὶ τὸν συμβιβαστικὸν καὶ φρόνιμον τρόπον του, ὡς ἐπιτήδειον νὰ καταπαύσῃ τὰς κατὰ δυστυχίαν ἐκεῖ ἐπιπολαζούσας ἐμφυλίους ῥήξεις· καὶ τῷ ὄντι ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ ἐφάνη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συντελεστικωτάτη, καὶ ἐντὸς 15 ἡμερῶν αἱ ταραχαὶ κατεπαύθησαν καὶ ὁ ῥηθεὶς Κουτσογιαννόπουλος μετέβη εἰς Μεσσηνίαν ὅπου ἦτο ἡ τακτικὴ θέσις του. Ἀρξαμένης δὲ τῆς ἐκλογῆς, ὁ νομάρχης Γυθείου ἔγραψε πρὸ τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ζητῶν παρ' αὐτοῦ νὰ σταλῇ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκλογῆς ὁ Κουτσογιαννόπουλος ὡς καταλληλος νὰ προλάβῃ πᾶσαν σύγκρουσιν· τὸ δ' ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν μετεβίβασε τὴν πρόσκλησιν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν

ὑπουργείων, τὸ ὁποῖον καὶ διέταξε τὸν Κουτσογιαννόπουλον νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, ἐπὶ ῥητῇ διαταγῇ ὅπου ἴδῃ τὴν ἔιαν καὶ τὴν παράνομίαν νὰ τὴν καταβάλῃ καὶ νὰ μὴ κάμῃ οὐ ἐμίαν παραχώρησιν. Καὶ τῷ ὄντι οὗτος ἐτήρησε τὴν διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν Γερμανὸν Μαυρομιχάλην πλησιάσαντα εἰς τὸν δῆμον Λαγείας ἀπεμάκρυνε, καὶ οὐδεμία παράβιασις ἔλαβε χώραν, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ψηφοφορίας· διότι ὁ μειονοψηφιῶν ἔλαβεν ἐκεῖ περισσοτέρας ψήφους. Οὐδεμία λοιπὸν ἐπέμβασις τῆς ἐξουσίας ἐγένετο.

Μετά τινα παρακαταθέσαντα εἰς τὴν βουλὴν, πρὸς φωτισμὸν αὐτῆς, ἐπιστολήν τινα ἰδιωτικὴν, κατὰ τύχην περιπεσοῦσαν εἰς χεῖράς του, τοῦ Κ. Τσανετάκη περὶ τῆς διεξαγωγῆς αὐτῆς τῆς ἐκλογῆς, καὶ τὰς κατὰ τοῦ ἀτόμου τῆς τοιαύτης παρακαταθέσεως ἀντιῤῥήσεις καὶ ἐπιφυλάξεις ἄλλων, πρὸς συζήτησιν ἐν δέοντι· πρὸς δὲ καὶ τῶν κατὰ πρῶτον ἀγορεύσαντα, ὑποστηρίζοντα τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἐλλειπόντων ἐγγράφων καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς πληροφορίαν τῆς βουλῆς περὶ τῆς ἀληθείας τῶν γενομένων ἐνστάσεων καὶ τῶν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ λεγομένων, πρὶν ἢ ἡ βουλὴ ἐπέλθῃ εἰς τὴν ὁριστικὴν ἀπόφασίν της ἐπὶ τῆς οὐσίας, ὁ πρόεδρος ἠρώτησεν αὐτὴν ἂν παραδέχηται τὴν ἀποστολὴν βουλευτικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τῶν κατὰ τὴν ἐκλογὴν Γυθείου γενομένων.

Ἐξαιτησαμένων δὲ πλειόνων τῶν δέκα τὴν κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ψηφοφορίαν, ἐγένετο τοιαύτη ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω θέματος, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Α. Ἀλεξανδροπούλου καὶ Χατσοπούλου, ἐξ ἧς συνάγεται, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἀποστολὴν τῆς ῥηθείσης ἐπιτροπῆς, διὰ ψήφων 46 πρὸς 45 ἀρνησιψηφησάντων τριῶν.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας τῶν Βουλευτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ζητήματος.

Παραδέχεται ἡ βουλὴ τὴν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Γυθείου ἀποστολὴν ἐπιτροπῆς., καὶ ἡ ὄχι;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ.

Δημήτριος Ὀρεινός	Ν.	Π. Τσιμπουράκης	
Κλεομ. Οἰκονόμου	Ο.	Πάνος Μοναστηριώτης	
Γεώργιος Λογιωτατίδης		Στ. Γρίβας	Ο.
Δ. Δεληγεώργης		Ἰωάννης Πετμεζᾶς	Ο.

Μ. Καλέργης		Βελισάρ. Νικολαΐδης	Ν.
Δ. Κονδύλης	Ν.	Γεώρ. Παππανικολάου	Ν.
Ἀντώνιος Καμπάνης	Ο.	Π. Δεληγιάννης	Ο.
Ἀνδρέας Δαυόπουλος	Ν.	Δ. Ν. Μπούκουρας	
Ν. Ἰατρὸς	Ν.	Γ. Α. Ἀντωνόπουλος	
Ἀν. Μακρυποκάμισος	Ν.	Ζαρείφιος Δεπάστας	Ο.
Δ. Καλλιφρονᾶς		Ἐμμ. Ἀντίπας	Ν.
Κωνστ. Βρυζάκης	Ν.	Δ. Νατσαρᾶς.	
Ἀνάργυρος Πετράκης	Ν.	Εὐ. Οἰκονομόπουλος	Ν.
Κ. Τσαβέλλας	Ο.	Γεώρ. Πανοπριφτόπουλος	Ν.
Σ. Στράτος		Ἐμ. Χ. Τσοῦχλος	Ν.
Π. Ῥάγκος	Ο.	Μ. Πρωτοπαππᾶς	Ν.
Λουκᾶς Π. Νάκος	Ο.	Ν. Κορφιωτάκης	
Α. Γεωργαντᾶς	Ν.	Ἐμμ. Βιελετόπουλος	
Πέτρος Τσανετάκης	Ν.	Παρασκ. Ματάλας	Ο.
Γεώργ. Κονδύλης	Ο.	Ἠλίας Γιατράκος	
Κωνς. Φασίτσας	Ο.	Λουκᾶς Στεφάνος	Ο.
Ἐλευθ. Καλογερᾶς	Ν	Εὐστ. Σπυρίδωνος	Ο.
Γεώρ. Ἰω. Ῥατίζας		Ρ. Παλαμίδης	Ν.
Α. Γουζούασης	Ν.	Θεόδ. Μ. Πετρινὸς	Ν.
Γεώργ. Κ. Βιλᾶς	Ν.	Κωνσταντ. Μανέτας	
Ἰω. Α. Χατσόπουλος	Ο.	Αλ. Ἀλιξανδρόπουλος	Ν.
Γεώρ. Ι. Γιολδάσης	Ο.	Μελέτης Χ. Μελέτη	Ν.
Στέφ. Χ. Στεφανόπουλος	Ν.	Νικόλ. Τσαλαχώστας	Ο.
Μιχ. Σισίνης	Ν.	Δ. Σακελλαριάδης	Ν.
Γρηγόρ. Χατσηγιάννος	Ο.	Νικόλαος Μπούντουνας	
Γεώργ. Μῆτσος		Π. Παππατσώνης	
Ι. Κλίμακας	Ο.	Ἰω. Παππατσώνης	Ο.
Ἀναγν. Δημητρίου		Π. Δαρειώτης	Ν.
Πέτρος Α. Ζάνος ἠρνήθη ψῆφον		Σπυρίδων Βαλέττας	
Μιχ. Ν. Βαλέττας		Στρ. Δεληγιαννάκης	Ο.
Χρ Ν. Δεμάθας	Ν.	Σπυρίδων Α. Βαρότσης	Ν.
Ἠλ. Παππαδαῖος	Ν.	Παῦλος Λεντούδης	
Γ. Πετμεζᾶς	Ο.	Χρύσανθος Σουμαρίπας	Ο.
Νικολ. Ἀνδρικόπουλος	Ν.	Μ. Ι. Μιχαλόπουλος	Ν.
Βασ. Πετμεζᾶς	Ο.	Κ. Βεῖκος	
Ἰω. Ζάρκος	Ν.	Μ. Ἰατρὸς	Ν.
Γ. Ν. Κορφιωτάκης	Ν.	Δ. Βιρβίλης	Ο.
Ἀθ. Δανιλόπουλος		Γεώργιος Μπάνης	Ο.
Στ. Νικολαΐδης	Ο.	Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ο.

Αναστ. Μαυρομιχάλης	Ο.	Ἀνδρέας Μαμούκας	
Γ. Κ. Μαυρομιχάλης	Ο.	Κάρολος Νάζος	
Γερμ. Μαυρομιχάλης		Εὐστ. Μ. Παρίσης	Ν.
Ν. Μοσχούλας	Ο.	Ἀντώνιος Ἀρμάος ἀρνήθη ψῆφον	
Α. Κανελλόπουλος	Ν.	Μήτ. Ἀναστασόπουλος	
Κωνστ. Δ. Σχινᾶς		Ἰω. Τομαρᾶς	Ν.
Ἰωάννης Γκούρας	Ο.	Ἀν. Παππατσώρης	Ο.
Ἀναγν. Κεχαγιᾶς	Ο.	Ἀθ. Καστανᾶς	Ν.
Σ. Λογοθετόπουλος	Ο.	Γ. Παππαδημητρίου	Ο.
Π. Παππαδιαμαντόπουλος		Γεώρ. Σ. Κριεζῆς	Ο.
Ἰω. Δ. Ἀντωνόπουλος	Ο.	Α.Γ.Κουντουριώτ. ἀρνήθη ψῆφον	
Χριστόδουλ. Τσῖνος		Δημ. Α. Κουντουριώτης	Ν.
Δ. Κουμανιώτης	Ο.	Ἰω. Γ. Κριεζῆς	
Θεόδ. Ι. Μέξης	Ν	Δ. Χατζίσκος	Ν.
Ἐμμ. Λαζάρου Ὀρλόφ		Καλαμάρας Τσουκαλᾶς	Ο.
Γ. Μπάστας		Κωνστ. Δυοβουνιώτης	Ο.
Κώνστας Δαρειώτης	Ν.	Γεώργιος Ῥιζόπουλος	Ν.
Στ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Ἰωάννης Τασσαῖος	Ο.
Κ. Ἀντωνιάδης	Ν.	Μάρκος Βιτάλης	Ο.
Ἰωάννης Περιδῆς	Ο.	Ἰωάν. Οἰκονόμου.	Ο.

Τελευταῖον ὁ πρόεδρος, ἀναγγείλας ἀντικείμενον τῆς ἐπαύριον τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργείου, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίασιν ἐν ὥρᾳ 3 μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος.

ΔΗΜ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ. Ὁ Γραμματεύς.

Εὐ. Μ. Παρίσης.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α'. ΤΟΜΟΥ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΝ ΤΩ Α'. ΤΟΜΩ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Β'. ΣΥΝΟΔΟΥ

ΤΗΣ Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ.

Σελ.

Συνεδρίασις Α. τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1848.

Ἐκλογὴ τοῦ προσωρινοῦ προεδρείου καὶ κλήρωσις τῆς ὑποδεχθείσης τὰς Α. Α. Μ. Μ. μεγάλης πρεσβείας 3

Ὑποδοχὴ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Βουλευτηρίου τῶν Α. Α. Μ. Μ. καὶ ἐκφώνησις τοῦ Βασ. λόγου. 4

Συνεδρίασις Β. τῆς 13 Νοεμβρίου.

Ἐκλογὴ τοῦ ὁριστικοῦ προεδρείου τῆς βουλῆς, καὶ ἡ ἐπὶ ταύτῃ εὐχαριστηρία προσφώνησις τοῦ ἀναδειχθέντος ἐκ τῆς ἐκλογῆς Κ. Δ. Χατζίσκου 5-6

Συνεδρίασις Γ. τῆς 15 Νοεμβρίου.

Ἐκλογὴ τῶν ἀντιπροέδρων· — ἀνάδειξις τοῦ Κ. Δ. Α. Κουντουριώτου, λαβόντος μόνου τὴν ἀπόλυτον πλειονηφίαν· — ἐπανάληψις τῆς ψηφοφορίας διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἑτέρου· — ἀνάδειξις τοῦ Κ. Μ. Ἰατροῦ 7

Συνεδρίασις Δ. τῆς 16 Νοεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τοῦ περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ γραφείου τῆς Γερουσίας διαγγέλματος αὐτῆς· — ἐκλογὴ τῶν ὁριστικῶν γραμματέων καὶ ἀνάδειξις ἐξ αὐτῆς τῶν Κ. Κ. Ε. Μ. Παρίση, Α. Σ. Δανιηλοπούλου καὶ Μ. Χ. Μάλεση· — φηφοφορία πρὸς ἐκλογὴν τοῦ ταμίου καὶ ἀνάδειξις ἐξ αὐτῆς τοῦ Κ. Δ. Ὀρεινοῦ 8

Κλήρωσις τῶν τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Νοεμβρ. 1848 . . . 9

Ζήτημα, ἐὰν οἱ Α. Μαυρομιχάλης καὶ Δ. Καλλιφρονᾶς, γενόμενοι ἤδη ὑπουργοὶ καὶ ὄντες κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκλογῆς των ὡς Βουλευτῶν ὁ μὲν ὑποστράτηγος, ὁ δὲ γενικὸς γραμματεύς, ὀφείλωσι νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς νέαν ἐκλογὴν κατὰ τὸ 64 ἄρθρ. τοῦ Συντάγματος, ἢ οὔ· — ἀναβολὴ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, ἕως ἂν γένηται προηγουμένως ἡ εἰς τὸν Β. λόγον ἀπάντησις (79, 88 καὶ Τ. Β. σελ. 74, 66, 216.) 10

Συνεδρίασις Ε. τῆς 17 Νοεμβρίου.

Παραπομπὴ τῆς ἐκλογῆς τοῦ τρίτου Βουλευτοῦ Καρυτσίας εἰς ἓν τῶν τμημάτων διὰ κληρώσεως πρὸς ἐξέλεγξιν (46, 64)· — ζήτημα, ἐὰν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὸν Κ. Ε. Μελετόπουλον, μὴπω ἀριχθέντα, ἄδεια αἰτουμένη παρ' αὐτοῦ· καὶ, τούτου ὄντος, ἐὰν δικαιοῦται ὁ οὕτως ἐν ἀδείᾳ διατελῶν εἰς ἀπαίτησιν τῆς ἀποζημιώσεως· — ἔγκρισις τῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Μελετοπούλου ζητουμένης ἀδείας, καὶ ἀναβολὴ ἐπ' ἀκλοτὲ τοῦ περὶ ἀποδοχῶν τῶν ἐν τοιαύτῃ ἀδείᾳ διατελούντων (14, 17, 465) 11

Ἀνάγνωσις τοῦ πίνακος τῶν ἐκκρεμῶν ἔργων· — ἀπόφασις περὶ ἐκτυπώσεως αὐτοῦ· — ἐκλογὴ τοῦ Κ. Λ. Πετρόκη ὡς ἐφόρου καὶ Γ. Τερτσέτη ὡς ἀρχειοφύλακος 12

Συνεδρίασις Ϛ. τῆς 18 Νοεμβρίου.

Ἀνακοίνωσις τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῶν τμημάτων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκλεχθέντων εἰσηγητῶν ἐπὶ τῆς πρὸς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεως, ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, τοῦ ἀπολογισμοῦ, τοῦ λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν· — ὄρκωσις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς

περὶ προσθήκης εἰς τὰς σχηματισθείσας ταύτας ἐπιτροπὰς τῶν 4 συμπληρωτικῶν μελῶν ἐρωτήσεως τοῦ προέδρου . . . . . Σελ. 43

Συνεδρίασις Ζ. τῆς 22 Νοεμβρίου.

Ὀρκωμοσία τοῦ ἑτέρου τῶν ἐκ Τριπολίας βουλευτῶν καὶ τοῦ ἑνὸς τῶν ἐκ Μεσσήνης· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐὰν βουλευτής, μηδόλως κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου προσελθών καὶ λαβὼν ἄπουσίας ἄδειαν, δικαιοῦται εἰς ἀπολαυὴν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεώς του (14, 17, 465) 44

Ἀποφατικὴ τοῦ ζητήματος λύσις καὶ πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας (14, 11, 465) 47

Ἀνάγνωσις τοῦ σχεδίου τῆς πρὸς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεως . 49

Ἐζητήθη ἂν τὰ πρακτικὰ τῆς τελευταίας συνεδριάσεως τῆς λῃξάσης συνόδου, μὴ ἀναγνωσθέντα κατὰ τὴν συνεδρίασιν, καθ' ἣν ἀναγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκον. ὑπουργοῦ τὸ περὶ ἀπολύσεως τῆς συνόδου Β. Διάταγμα, πρίπῃ ν' ἀναγνωσθῶσιν ἁπλῶς ἢ καὶ νὰ ἐπικυρωθῶσι παρὰ τῆς βουλῆς· — ἀνελύθη δ' ἡ λύσις αὐτοῦ 20-21

Πρωτόκολλον τῆς ὁρκωμοσίας τῶν ἐκ Τριπολίας καὶ Μεσσήνης βουλευτῶν Κ. Α. Παππατσώρη καὶ Π. Δαρειώτου. 22

Συνεδρίασις Η. τῆς 23 Νοεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς βουλῆς ἐπιτροπῆς (16, 26, καὶ Τ. Β. σελ. 57, 115) 23

Προϋπολογισμὸς τῆς Β'. ταύτης βουλευτικῆς συνόδου (23, 46, καὶ Τ. Β. σελ. 57, 115) 26

Ἐπανάληψις τῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἂν πρέπῃ ἢ οὔ νὰ ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνόδου συζητήσεως (20, 21) 28

Καταφατικὴ λύσις αὐτοῦ 31

Ἐπερώτησις περὶ καταχρήσεων πραχθεισῶν ὑπὸ ὑπαλλήλων τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκον. ὑπουργείου περὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ· — ἀπόφασις ἵνα ἐπισταλῇ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὅπως πληροφορήσῃ τὴν βουλήν 32

Ἐπερώτησις περὶ ἀποστολῆς εἰς τὴν βουλὴν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκον. ὑπουργείου ἐγγράφων τινῶν, ἀφορώντων τὴν Ζαχαροποιΐαν, τὴν ἐνοικίασιν τῶν σταφιδώνων Λίγιου, λαθρεμπορίων τι ἐν Λίγιῳ συλληφθέν, καὶ τοὺς ἐπιστάτας τοῦ ἐγγείου φόρου τῶν σταφίδων· — συζητήσεις ἐπὶ τούτου· — ἀπόφασις τῆς βουλῆς περὶ τῆς εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ (119, 120, 598—600 . 798) 32-33

Ἐπερώτησις περὶ ἀποστολῆς εἰς τὴν βουλὴν παρὰ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου καὶ τῶν ἀφορώντων τὴν φορολογίαν τῶν Μεσσηνιακῶν σύκων, καὶ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν τῶν τὰς γενομένας δαπάνας κατὰ τὴν καταβληθεῖσαν ἐν Μεσσηνίᾳ στάσιν ἀφορώντων ἐγγράφων· — συναίνεσις τῆς βουλῆς (119, 120, 212, Τ. Β. 439) 34

Κατάταξις τῶν ὁμωσάντων δύω βουλευτῶν εἰς τμήματα . . αὐτ.

Συνεδρίασις Θ. τῆς 24 Νοεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ζ. τμήματος ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Γ. βουλευτοῦ Καρυστίας (11) . . . . . αὐτ.

Ἀνάγνωσις τοῦ 4. § τῆς πρὸς τὸν Β. λόγον ἀπαντήσεως· — παρατηρήσεις ὅτι ἡ διαγωγὴ τοῦ ὑπουργείου δὲν πρέπει νὰ ἐπικρίνηται κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως, γενομένης ἐκ φιλοφρονήσεως μόνον· — ἐπιψήφισις τοῦ 4. § (19) 37

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 § αὐτῆς· — ἐπιψήφισις αὐτοῦ . . . 38

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ 3 § αὐτῆς· — συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ § 4. . . . . Σελ. 39

Πρόταξις τροπολογίας ἐπὶ τοῦ § 5· — συζήτησις ἐπ' αὐτῆς 40

Ἀπόρριψις τῆς προταθείσης τροπολογίας· — ἐπιψήφισις τοῦ § 5 τοῦ σχεδίου 41

Ἐπιψήφισις τοῦ § 6· — ἀνάγνωσις τοῦ συνόλου τῆς ἀπαντήσεως· — ψηφοφορία καὶ ἐπιψήφισις αὐτοῦ 42

Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 43

Κλήρωσις τῆς μεγάλης πρεσβεύσεως, τῆς παρουσιασούσης τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸν Βασιλέα· — ἐπερώτησις περὶ ἀποστολῆς εἰς τὴν βουλὴν τῶν ἀφορώντων τὴν ἀποζημίωσιν τῆς Βοϊδῆς Μαυρομιχάλου ἐγγράφων, καὶ τῶν τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν Τριπόλει Ἀντωνιάδου ἀντιπροσωπευομένην νεόφυτον (209, 798) 45

Συνεδρίασις Ι. τῆς 25 Νοεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν· — προτροπὴ εἰς τὰς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν καὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὰς, ἵνα ὑποβάλωσι τὰς ἑαυτῶν ἐκθέσεις 45-46

Συνεδρίασις ΙΑ. τῆς 26 Νοεμβρίου.

Ἔγκρισις τῆς ἐπὶ μῆνα ἐπ' ἀσθενείᾳ ἀπουσίας τοῦ ἐκ Φθιώτιδος βουλευτοῦ Κ. Τσουκαλᾶ· ἐπιψήφισις τῆς ὑπὸ τοῦ Ζ τμήματος προταθείσης γνώμης, περὶ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἐκλογῆς τοῦ Γ. βουλευτοῦ Καρυστίας· — ὁρκωμοσία τοῦ αὐτόθι ἀναδειχθέντος καὶ ἀναγνωρισθέντος Κ. Γ. Παππανικολάου (61, 11) 46

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς βουλῆς, καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Α. Κεφαλαίου αὐτοῦ (23, 26, καὶ Τ. Β. σελ. 57, 115) . . αὐτ.

Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 47

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ Β. κεφαλαίου — ἐπιψήφισις αὐτοῦ . . . 49

Πρωτόκολλον τῆς ἐπ' αὐτοῦ ψηφοφορίας 50

Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Γ. κεφαλαίου 51

Ἐπιψήφισις καὶ τῶν ἄρθρων 2, 3, 4 καὶ 5, τοῦ Γ. κεφαλ. . 52

Ἐπιψήφισις καὶ τῶν ἄρθρων 6 καὶ 7 αὐτοῦ — ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ ὅλου κεφαλαίου· — πρωτόκολλον ψηφοφορίας 53

Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρ. 1, 2, 3 καὶ 4, τοῦ Δ. κεφαλαίου· — ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ ὅλου κεφαλ. — πρωτόκολλον ψηφοφορίας . . . 55

Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2, τοῦ Ε. κεφαλαίου αὐτοῦ (Τ. Γ. σ. 135, 136) 57

Ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ ὅλου κεφαλαίου· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 58

Ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ προϋπολογισμοῦ 60

Πρωτόκολλον τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ ἀναγνωρισθέντος ὡς τρίτου ἐκ Καρυστίας βουλευτοῦ Κ. Γ. Παππανικολάου (46, 11) . . . 61

Συνεδρίασις ΙΒ. τῆς 29 Νοεμβρίου.

Προσφώνησις τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν πρὸς τὸν Β. λόγον ἀπάντησιν τῆς βουλῆς (42) . . . . . αὐτ.

Ἀπόφασις τῆς βουλῆς περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ βουλευτηρίου ἀνηρτημένων πινάκων (490, 537)· — ἀγγελία τῆς ἀποδιώσεως τοῦ ἐκ Κυνουρίας βουλευτοῦ Ι. Ζαφειροπούλου· — πρόταξις ἵνα ἀναρτῶνται πίνακες φέροντες τὰ ὀνόματα τῶν θνησκόντων βουλευτῶν· — ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ ταύτης ἀποφάσεως· — πρόταξις τροπολογίας

τοῦ 19 ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ ὑπὸ τοῦ ἐκ Θήρας βουλευτοῦ γενομένη, καὶ παραπομπὴ αὐτῆς εἰς τὰ τμήματα· (102, 113, 131, 465, 475) — πρότασις ἵνα καταχωρισθῇ ἐν τῷ Κανονισμῷ ὡς διάταξις αὐτοῦ ἡ προγενομένη ἀπόφασις τῆς βουλῆς περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν μὴ προσελθόντων ἀλλ' ἐν ἀδείᾳ διατελούντων βουλευτῶν (17)· — ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ ταύτης ἀποφάσεως· — ἔναρξις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς 62

Ἔγκρισις τῆς γνώμης τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 85, 89, 90, 95, 98, 99, 100, 101, 102 καὶ 103. 63

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 86 ἀναφορᾶς καὶ ἔγκρισις μὲν τῆς ἐπὶ ταύτης γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — ἀποσασις δὲ ἵνα ἐπισπευθῇ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τῶν ἐξελκυσθέντων καὶ διατηρουμένων Μυναστηρίων νομοσχεδίου (493, 642, 645, 541, 673, 694) . . . 65

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 87 ἀναφορᾶς, καὶ ἀπόρριψις τῆς ἐπὶ ταύτης γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς 65-66

Ἔγκρισις τῶν ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 88 καὶ 91 ἀναφορῶν γνωμοδοτήσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς 67

Ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 92 ἀναφορᾶς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀρ. 93 καὶ 104 ἀναφορῶν καὶ ἀπόφασις, ἵνα τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου πληροφορήσῃ περὶ τῶν ἐν αὐταῖς τὴν βουλήν 68-69

Ἀπόφασις τῆς βουλῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 94 ἀναφορᾶς . . 69

Ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 96 ἀναφορᾶς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμῶν 97, καὶ ἔγκρισις τῆς ἐπὶ ταύτης γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς 70

Ἔγκρισις τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀρ. 105, 106 ἀναφορῶν· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 107 . . . 71

Συνέχεια τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 107 συζητήσεως καὶ ἔγκρισις τῆς ἐπ' αὐτῇ γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 108 καὶ ἔγκρισις τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς . . . 73

Ἔγκρισις τῶν γνωμῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀρ. 109 καὶ 110 ἀναφορῶν· — ἔγκρισις ἐπίσης καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ὑπ ἀρ. 111 καὶ 112 ἀναφορῶν γνωμῶν αὐτῆς 74

Ἀπόφανσις τῆς βουλῆς, ἵνα πέμπηται εἰς αὐτὴν παρὰ τοῦ ὑπουργείου πίναξ περὶ τῆς ἐνεργείας καὶ ἐκβάσεως τῶν παρ' αὐτῆς διευθυνομένων καὶ συνιστωμένων εἰς αὐτὸ ἀναφορῶν (540, προσέτι δὲ ὅρα καὶ Τ. Β'. σελ. 220 καὶ 381, 272, 656) . . 74

Κληρωθέντος τμήματός τινος κατὰ τὴν παρελθοῦσαν σύνοδον πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἐκλογῆς Μινώας, ἤρέσατο ἡ ἐξέλεγξις αὐτῆς καὶ συντάχθη μάλιστα ὑπ' ἐκείνου ἡ ἐπ' αὐτῆς ἔκθεσις, μὴ ἀναγνωσθεῖσα ἐκ τῆς λήξιως τῆς συνόδου ζήτημα, πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ συνταχθεῖσα ὑπ' ἐκείνου ἔκθεσις, ἢ νὰ κληρωθῇ νέον τμῆμα πρὸς ἐξέλεγξιν (355, 399, 404, 424, 434, 445, 447, 449, 691, 763) 75

Ἀπόφασις ὅτι πρέπει νὰ κληρωθῇ πρὸς ἐξέλεγξιν νέον τμῆμα· — κλήρωσις τοῦ τμήματος τούτου 78

Συνεδρίασις Π'. τῆς 1 Δεκεμβρίου 1848.

Ἔγκρισις ἀδείων ἀπουσίας τῶν ἐκ Λακεδαίμονος βουλευτῶν ΚΚ. Ἠλ. Γιατράκου καὶ Π. Ματάλα . . . . . αὐτ.

Πρότασις τινος, ἵνα πληροφορήσῃ τὴν βουλὴν τὸ ὑπουργεῖον περὶ παραχωρίσεως εἰς τὸν Σπύρον Τριάντην κτημάτων τινῶν, μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ δημοσίου ἀμφισβητουμένων, περὶ λαθρεμπορίου τινὸς συλληφθέντος ἐν Ὑδρᾳ καὶ καταγγελθέντος, ἐγκαίρως εἰς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ περὶ ἐπισκευῆς δωματίων τινῶν τοῦ καταστήματος τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, καθ' ἃ ἐδαπανήθησαν 1,200 δραχμαὶ (208, 598—600 καὶ Τ. Γ'. 95)· — ἔγκρισις αὐτῆς· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς βουλευτικῆς ἱκανότητος τῶν Κυρίων Α. Μαυρομιχάλου καὶ Δημ. Καλλιφρονᾶ διορισθέντων ὑπουργῶν ζητήματος· — πρὸ τούτου δέ, ἐπὶ τοῦ ἂν ἦναι ἢ οὔ διαιρετὸν τὸ ζήτημα τοῦτο (10, 88, καὶ Τ. Β'. σελ. 74, 66, 216) 79

Ὑποχώρησις τῶν ἀπαντούντων τὴν διαίρεσιν τοῦ ζητήματος, καὶ συζήτησις ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος 81

Ἀπόφασις, ὅτι ὁ Κ. Α. Μαυρομιχάλης βουλευτὴς ἐξ Οἰτύλου ὑπεστράτηγος, γενόμενος ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, καὶ ὁ ἐξ Ἀττικῆς Βουλευτὴς Κ. Δημ. Καλλιφρονᾶς, γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ὅτε ἐξελέγχθη βουλευτὴς, παυθεὶς κατόπιν καὶ διορισθεὶς ὑπουργὸς ἔδη, διατηροῦσι τὴν βουλευτικήν αὐτῶν ἱκανότητα· — πρωτόκολλον τῆς ἐπὶ τούτου ψηφοφορίας (10, 79 καὶ Τ. Β'. σελ. 74, 66, 216) 88

Κλήρωσις τῶν τμημάτων κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον . . 90

Συνεδρίασις ΙΔ'. τῆς 3 Δεκεμβρίου 1849.

Ἐξήγησις τοῦ προέδρου περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κατὰ τῶν ἀπόντων βουλευτῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ, ἐπιβαλλουσῶν τὴν στέρησιν τῆς ἡμερησίας ἀποζημιώσεώς των 94

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν προσόντων τῶν προικοδοτητῶν ἐν Ἑπτανήσῳ συνηκισμένων Ψαριανῶν (133, 140, 175) 92

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγίας νέου δανείου ἐξ 20,000 δραχμῶν εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν 94

Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου (133, 139, 200) 95

Εἰσαγωγὴ ἐκθέσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως δύω πρωτύπων καταστημάτων οἰνοπνίας καὶ ἐλαιοπνίας (133, 145, 209, 295) 96

Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ συστάσεως αὐτῶν νομοσχεδίου 98

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιβολῆς φόρων εἰς τὸν δῆμον Καρυστίας πρὸς κατασκευὴν τοῦ λιμένος αὐτῆς. 99

Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου (133, 140, 163) . 100

Συνεδρίασις ΙΕ'. τῆς 5 Δεκεμβρίου.

Σύστασις πρὸς ταχείαν ἐκτύπωσιν τοῦ περὶ χολέρας πονήματος τοῦ Κ. Π. Συριανοπούλου (103) 101

Ἀρχαιρεσίαι τῶν τμημάτων, καὶ ἀπάντησις τῆς βουλῆς, ἵνα προστεθῶσι τὰ τέσσαρα συμπληρωτικὰ μέλη εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπήν· — ἀνάγνωσις τῶν περὶ τροπολογίας τῶν ἄρθρων 19, 97 καὶ 110 τοῦ κανονισμοῦ προτάσεων τῶν ἐκ Θήρας καὶ Αἰγίου βουλευτῶν (62, 113, 131, 465, 475) . . 102

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐτησίας ναυ-

Σελ

τικῆς δυνάμεώς διὰ τὸ 1849 (174, 213) 103

Εἰσαγωγὴ ὁμοίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐτησίας στρατιωτικῆς δυνάμεως διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (214, 316, 359) . . . 104

Ζήτημα, ἐὰν τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1844 θέλῃ ἐξελέγξει ἡ κατὰ τὴν Α'. Σύνοδον συσταθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ, ἀφιερώνη μάλιστα τοῦ ἔργου, ἢ ἡ κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον. ἢ ἂν πρέπῃ νὰ συσταθῇ ἰδία πρὸς τοῦτο· — πρότασις κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ, ἵνα συσταθῶσι τοσαῦται ἐπιτροπαὶ ὅσων ἐτῶν ἀπολογισμοὺς ὀφείλει νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ὑπουργεῖον (557 Τ. Β'. σελ. 395)· — ἀναβολὴ τῆς λύσεως αὐτοῦ (115). 105-112

Συνεδρίασις ΙΣ'. τῆς 7 Δεκεμβρίου 1849.

Ἀρχαιρεσίαι τοῦ Γ'. τμήματος (102) 112

Εἰσαγωγὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1849 (525, 544, 558, 577, 602, 722, 741, 786, 799, καὶ Τ. Β'. σελ. 13, 109, 122, 200, 232, 390, 429, 570, 695, 844, Τ. Γ'. 20, 121) — ἀναβολὴ ἐπὶ τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἀναπτύξεως τῶν περὶ προϋπολογίας διατάξεών τινων τοῦ κανονισμοῦ γενομένων προτάσεων (62, 102, 131, 465, 475)· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ (112) 113

Ἀπόφασις, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ θέλει ἐξελέγξει τὸν εἰσηγμένον ἀπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1844 (105, 112)· — εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐξορύξεως καὶ ἐκποιήσεως τῶν μολυβδοφόρων καὶ τοῦ χώρου Μήλου 115

Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου (133, 139, 156) . . 117

Εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ διαθέσεως ἰχθυοτροφείων νομοσχεδίου (133, 139, 148) 118

Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου· — ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς κατατίθησι τὰ αἰτηθέντα ἔγγραφα, δ) περὶ τῆς φορολογίας τῶν Μεσηνιακῶν οἴκων· ε') περὶ τῶν πολυετῶς ἐνοικιασμένων σταριδοκαμπίνων Αἰγιαλείας· γ') περὶ τοῦ κατὰ τὸ Αἴγιον συλληφθέντος Λαθρεμπορίου· δ') περὶ τῆς ζαχαροποιΐας· — ἔθωκε δὲ καὶ προφορικὰς πληροφορίας περὶ ἑκάστης τῶν ὑποθέσεων τούτων καὶ περὶ τῆς καταγγελθείσης καταχρήσεως περὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ ὑλικοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου (32, 33, 34, 598–600, 798) . . 119-120

Συζήτησις ἐπὶ τῆς τελευταίας τῶν ἐπερωτήσεων τούτων . 121

Ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ πασῶν τούτων συζητήσεως ἐπ' ἄλλοτε· — κλήρωσις τῆς διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 9 Δεκεμβρίου μεγάλης πρεσβεύσεως 122

Συνεδρίασις ΙΖ'. τῆς 10 Δεκεμβρίου.

Ἀρχαιρεσίαι τοῦ Α'. τμήματος (102, 112)· — εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ χορηγίας ἐκτάκτου δεκαχιλιοδράχμου πιστώσεως διὰ τὴν γολέραν νομοσχεδίου 123

Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου 124

Αἴτησις, ἵνα ἐπιληρωθῇ ἀμέσως τῆς ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεως ἡ βουλή· — συζήτησις ἐπ' αὐτῆς 125

Ἀπόφασις τῆς βουλῆς, ἵνα ἐπιληρωθῇ ἀμέσως αὐτῆς, κατεπείγοντος τοῦ νόμου· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ . . 126

Σελ.

Ψηφοφορία ἐπ' αὐτῆς, ἐπιψήφισις καὶ πρωτόκολλον ψηφοφορίας 127

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 129

Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου. 130

Ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου· — ψηφοφορία ἐπ' αὐτοῦ 131

Ἀναπτύξεις τῶν περὶ προϋπολογίας διατάξεών τινων τοῦ κανονισμοῦ ὑπαρχουσῶν προτάσεων (62, 102, 113, 465, 475)· — ἐπερώτησις ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ δήμων νόμου, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ὁ δημοτικὸς πάρεδρος δύναται νὰ ἦναι καὶ δημοτικὸς σύμβουλος· — ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ ταύτης συζητήσεως (138, 213, 173, 225, 248, 273, 282) 132

Ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν διὰ τὸ κατεπείγον τοῦ ψηφισθέντος νομοσχεδίου, καὶ κύρωσις αὐτῶν 133

Συνεδρίασις ΙΗ'. τῆς 11 Δεκεμβρίου.

Ἀρχαιρεσίαι τμημάτων ἐπὶ τῶν ὑποβεβλημμένων νομοσχεδίων (92, 95, 100, 117, 118) 133

Ἀπόνευσις τῆς βουλῆς εἰς τὴν περὶ προσθήκης τῶν 4 συμπληρωτικῶν μελῶν κατὰ τὸ 66 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ἐρώτησιν· — αἴτησις, ἵνα ἀποφανθῇ ἡ βουλὴ ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ ἐκ Πατρῶν βουλευτοῦ Κ. Τσίνου· — συζήτησις ἐπὶ ταύτης (142, 210) 134

Ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ τούτης ἀποφάσεως τοῦ σώματος 135

Συνεδρίασις ΙΘ'. τῆς 14 Δεκεμβρίου.

Ἔγκρισις ἀδείας ἀπουσίας τῶν βουλευτῶν Κ. Νάζου, Σ. Λογοθετοπούλου καὶ Ζ. Διπάστα . . . . . αὐτ.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς συσταθείσης ὑπὸ τοῦ προέδρου ἐπιτροπῆς πρὸς ἐκλογὴν βιβλίων, καὶ τοῦ ὑπ' αὐτῆς συνταχθέντος καταλόγου αὐτῶν· — συναίνεσις τῆς βουλῆς ἐπιψηφιζομένου ποσοῦ 136

Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περὶ παρέδρων καὶ δημοτικῶν συμβούλων ζητήματος (132, 213, 173, 225, 248, 273, 282) 138

Εἰσαγωγὴ ἐκθέσεων τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τοῦ περὶ διαθέσεως τῶν ἰχθυοτροφείων νομοσχεδίου (118, 119, 133 148)· — ἐπὶ τοῦ περὶ ἐξορύξεως καὶ ἐκποιήσεως τῶν ὀρυκτῶν Μήλου (115, 133 156)· — ἐπὶ τοῦ περὶ χορηγίας δανείου εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν (94, 95, 133, 200) 139

Εἰσαγωγὴ ἐκθέσεων τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτων φόρων εἰς τὸν δῆμον Καρυστίας (99, 100, 133, 163)· — καὶ περὶ ὁρισμοῦ τῶν εἰς Ἐρίτρειαν συνοικιζομένων Ψαριανῶν (92, 133 175) . . . 140

Πρότασις νομοσχεδίου περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν (220, 759, καὶ Τ. Β'. σελ. 289, 334, 352) . . . 141

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ βουλευτοῦ Τσίνου (134, 210) 142

Ἀπόφασις, ἵνα γνωστοποιηθῇ ἡ ἀπουσία του εἰς τὴν ἐντειλαμένην αὐτὸν ἐπαρχίαν 144

Ἐπερώτησις περὶ τῆς μὴ ἐνεργείας τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν Ναυπλίας, Κορίνθου, Ὀλυμπίας, Σύρου καὶ Γυθείου· — ἀπόφασις, ἵνα πληροφορήσῃ τὴν βουλὴν περὶ τῆς βραδύτητος ὁ ὑπουργὸς . . . . . αὐτ.

Συνεδρίασις Κ'. τῆς 16 Δεκεμβρίου. Σελ.

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συστάσεως δύο πρωτύπων σχολείων οἰνοποιίας καὶ ἐλαιοποιΐας (96, 133, 209, 295) 115

Αἴτησις νὰ προσαχθῶσι καὶ ἄλλα τινὰ ἔγγραφα περὶ τοῦ ζαχαροποιείου (32, 33, 119) 117

Ἐπιψήφισις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ διαθέσεως τῶν ἰχθυοτροφείων νομοσχεδίου· — πρωτοκόλλων τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας (118, 119, 134, 139) 118

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 150

Ἐπερώτησις περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς διὰ τῶν ἀνεμοστρατῶν γενομένης κατὰ τὸν Κορινθιακὸν καὶ Μεσσηνιακὸν κόλπον ἁλιείας (Τ. Β'. σελ. 186 καὶ 253)· — ἀπόφασις περὶ ἐκτελέσεως τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης· — ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου . 152

Ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις καὶ τοῦ ἄρθρου 3 153

Ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου· — πρωτοκόλλων τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 154

Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἐξορύξεως καὶ ἐκποιήσεως ὀρυκτῶν τῆς Μήλου νομοσχεδίου· — πρωτοκόλλων ψηφοφορίας (115, 139) 156

Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2, καὶ ἐπιψήφισις αὐτοῦ 158

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου καὶ ἐπιψήφισις αὐτοῦ 159

Ἐπιψήφισις τοῦ 4 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις καὶ τοῦ 5· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 6 160

Ἐπιψήφισις τοῦ 6 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου . . . 162

Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἐπιβολῆς ἐκτάκτων δημοτικῶν φόρων εἰς τὸν δῆμον Καρυωτίσης νομοσχεδίου (99, 100, 140) 163

Πρωτοκόλλων τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 164

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 165

Ἐπιψήφισις αὐτοῦ 168

Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρων 2, 3, 4 καὶ 5 169

Ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου αὐτοῦ 170

Εἰσαγωγὴ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ χορηγίας συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 73.000 νομοσχεδίου, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου τοῦ ἔτους 1848 171

Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ ταύτης νομοσχεδίου (247, 282) . . . 172

Ἐπανάληψις τῆς περὶ τοῦ συμβιβαστοῦ τῶν ἔργων τῶν δημοτικῶν συμβούλων καὶ παρέδρων ζητήματος γενομένης ἐπερωτήσεως, καὶ προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως αὐτῆς (132, 138, 213, 225, 248, 273, 282) 173

Συνεδρίασις ΚΑ'. τῆς 17 Δεκεμβρίου.

Παρατηρήσεις περὶ τοῦ ὅτι ἄδεια τοῦ σώματος, ἀλλὰ δι' ὑπηρεσίαν τῆς Κυβερνήσεως ἀναχωρήσαντος βουλευτοῦ Κ. Ἰω. Κλίμακα· — Τοιαῦτα καὶ περὶ τοῦ ὅτι ἄδεια, ἀναχωρήσαντος ἐπίσης Κ. Γερμ. Μαυρομιχάλου . . . . . αὐτ.

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ προ-

σδιορισμοῦ τῆς ἐτησίας ναυτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου (103, 213)· — Εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ διευθύνσεως τοῦ ὑπολιμεναρχείου Πειραιῶς νομοσχεδίου (251, 309) 174

Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου· — ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῶν εἰς Ἐμπορείαν συνοικιζομένων Ψαριανῶν (92, 140)· — πρωτοκόλλων τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 175

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου 177

Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου 186

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου καὶ ἐπιψήφισις αὐτοῦ . . . 187

Ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου 188

Πρωτοκόλλων τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 189

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ χορηγίας νέου δανείου ἐξ 20,000 δραχμῶν εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν νομοσχεδίου (94, 95, 139) 190

Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου· — πρωτοκόλλων ψηφοφορίας 200

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 202

Ἐπιψήφισις αὐτοῦ· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου 203

Ἀπάλειψις τοῦ 2 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου· — πρωτοκόλλων τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 206

Κατάθεσις παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ τῶν ἐγγράφων, τῶν ἀφορώντων τὸ ἐν Πάτραις συλληφθὲν λαθρεμπόριον, τὴν εἰς τὸν Τριανταφύλλην γενομένην παραχώρησιν, καὶ τὰς γενομένας ἐν τῷ καταστήματι τοῦ ὑπουργείου ἐπισκευάς (79, 598—600, καὶ Τ. Γ'. 95) 208

Ἐπαναληψις τῆς περὶ τῆς Βοιδίας Μαυρομιχάλου ἐπερωτήσεως· — ἐπερωτήσεις περὶ πωλήσεως χάρτου εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὑπὸ βιβλιοπώλου τινὸς Βλαστοῦ· — ἀπόφασις, ἵνα δοθῶσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου καὶ αἱ περὶ τούτου πληροφορίαι (45, 798) . . 209

Συνεδρίασις ΚΒ'. τῆς 20 Δεκεμβρίου.

Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περὶ οἰνοποιΐας καὶ ἐλαιοποιΐας νομοσχεδίου (96, 145, 295) 209

Ἀναβολὴ τῆς ἐκτελέσεως τῶν κατὰ τοῦ ἀπόντος ἐκ Πατρῶν βουλευτοῦ Τσίνου ἀποφασισθέντων, ἐπ' ἐπιστολῇ του ἀναγγέλλοντος, ὅτι ἀφικνεῖται μετ' οὐ πολύ (134, 142, — ἀναλύσεις ἀρχαιρεσιῶν τῶν τμημάτων ἐπὶ διαφόρων νομοσχεδίων, καὶ ἀπόφασις τῆς βουλῆς περὶ τῆς προσθήκης τῶν τεσσάρων συμπληρωτικῶν 210

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐτησίας στρατιωτικῆς δυνάμεως (104, 136, 359) 211

Ἐπανάληψις τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῶν κατὰ τὴν τολμηθεῖσαν καὶ καταβληθεῖσαν σταῖν ἐν Μεσσηνίᾳ γενομένων δαπανῶν καὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν ἀφορώντων ταύτας ἐγγράφων (34, 119, 120) 212

Ἀποστολὴ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ τῶν ἀφορώντων τε περὶ τοῦ ἀσυμβιβάστου τῶν ἔργων τῶν παρέδρων καὶ συμβούλων ἐγγράφων (132, 138, 173, 225, 248, 273, 282) 213

Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐτησίας ναυτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας (103, 174) . . . . . αὐτ.
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 215
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 217
Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 218

Συνεδρίασις ΚΓ'. τῆς 21 Δεκεμβρίου.

Χορηγία ἀδείας ἀπουσίας εἰς τὸν Κ. Ἐμμ. Α. Ὀρλῶφ· — ἀνάγνωσις τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐκ Μεγάρων βουλευτοῦ πρατεταμένου νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς (141, 759, καὶ Τ. Β'. σελ. 289, 334, 352) 220
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ συμβιβαστοῦ τῶν ἔργων τῶν δημοτικῶν συμβούλων καὶ παρέδρων (132, 138, 173, 213, 248, 273, 282) 225

Συνεδρίασις ΚΔ'. τῆς 22 Δεκεμβρίου.

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγίας συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 73,000, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, τοῦ ἔτους 1848 (172, 282) 247
Χορηγία ἀδείας ἀπουσίας εἰς τὸν Κ. Γ. Σ. Κριεζῆν· — συνέχεια τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ συμβιβασμοῦ τῶν ἔργων τῶν δημοτικῶν συμβούλων καὶ παρέδρων (132, 138, 173, 213, 225, 273, 282) 248
Διακοπὴ τῆς συζητήσεως καὶ εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ διευθύνσεως τοῦ λιμεναρχείου Πειραιῶς νομοσχεδίου (174, 309)· — ἐπανάληψις τῆς διακοπείσης συζητήσεως 251

Συνεδρίασις ΚΕ'. τῆς 23 Δεκεμβρίου.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ συμβιβαστοῦ τῶν ἔργων τῶν δημοτικῶν συμβούλων καὶ παρέδρων (132, 138, 173, 213, 225, 248, 282) 273
Λύσις τοῦ ζητήματος τούτου (132, 138, 173, 213, 225, 248, 273)· — ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἐξ 73,000 δραχμῶν, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου τοῦ ἔτους 1848 νομοσχεδίου (172, 247) 282
Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 283
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις αὐτοῦ τε καὶ τοῦ μετ' αὐτὸ 2 285
Ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου· — ἀνάγνωσις τῶν περιεχόντων τὰ περὶ τούτου πρακτικῶν καὶ κύρωσις αὐτῶν· — αἴτησις ἐγγράφων τινῶν ἀφορώντων κατηγορίαν κατὰ τοῦ δημάρχου Βαλτετσίου ἐπ' ἀπάτῃ, εὑρισκομένων εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου 286

Συνεδρίασις ΚΤ'. τῆς 29 Δεκεμβρίου 1848.

Ἔγκρισις ἀδείας ἀπουσίας εἰς τοὺς Κ.Κ. Βίτκον καὶ Χ. Τσίνον· — εἰσαγωγὴ δύω ἐκθέσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 114—144 καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 1—27 (320, 322, 340) 287
Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ συστάσεως δύω πρατύπων καταστημάτων οἰνοποιΐας καὶ ἐλαιοποιΐας νομοσχεδίου (96, 145, 209) 295
Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 300
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 302
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2· — ἐπιψήφισις τοῦ 2 καὶ 3· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 4 ἄρθρου 304
Ἐπιψήφισις τοῦ 4 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 306
Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 307

Συνεδρίασις ΚΖ'. τῆς 30 Δεκεμβρίου 1848.

Ἔγκρισις ἀδείας ἀπουσίας τοῦ Κ. Δ. Μπούκουρα· — ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ διευθύνσεως τοῦ λιμεναρχείου Πειραιῶς νομοσχεδίου (174, 251) 309
Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 310
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου 311
Ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου· — πρότασις νόμου περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ μόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν ὑλοτόμων καὶ ἀνθρακέων (401, Τ. Β' σελ. 521, 538)· — κλήρωσις τῆς διὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους μεγάλης πρεσβύστεως· — ἀνάγνωσι. καὶ κύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς αὐτῆς συνεδριάσεως 312

Συνεδρίασις ΚΗ'. τῆς 10 Ἰανουαρίου 1849.

Ἀγγελία τοῦ θανάτου τοῦ ἐκ Γόρτυνος βουλευτοῦ καὶ ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κωνσταντίνου Θ. Κολοκοτρώνου· — ἔγκρισις ἀδείας ἀπουσίας τῶν Κ.Κ. Α. Ἀρμάου, Γ. Βατίστα, Α. Γ. Κουντουριώτου καὶ Δ. Α. Κουντουριώτου· — εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογητικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ χορηγίας συντάξεως εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Κωνσταντίνου Θ. Κολοκοτρώνου νομοσχεδίου (353, 380, 391) 313
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου 314
Κλήρωσις τῶν τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον . . . 315
Αἴτησις ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐτησίας στρατιωτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου· — συζήτησις ἐπὶ ταύτης (104, 211, 359) 316
Κατάνευσις τῆς βουλῆς, ἵν' ἀναβληθῇ ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις μέχρι τῆς 17 τοῦ μηνός· — αἴτησις νὰ ἀποσταλῶσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν διάφορα ἔγγραφα, ἀφορῶντα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ δήμων νόμου 318
Ἐπερώτησις εἰς τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν περὶ τῆς ζητουμένης διαιρέσεως τῶν συγκεχωνευμένων δήμων Αἰθίκης καὶ Μεγαλίτσδος τῆς ἐπαρχίας Αἰγίου 319
Συζήτησις ἐπὶ ταύτης — συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς· — Ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 ἀναφορῶν γνώμης αὐτῆς (287, 322, 340) 320
Ἀναβολὴ τῆς περαιτέρω ἐπ' αὐτῆς συζητήσεως 321

Συνεδρίασις ΚΘ'. τῆς 11 Ἰανουαρίου 1849. Σελ.

Ἀνακοίνωσις ἀρχειρεσιῶν τῶν τμημάτων 132
Συνέχεια τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς (287, 320, 340)· — ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθμὸν 3, 9 καὶ 17 ἀναφορῶν γνώμης αὐτῆς 322
Συζητήσεις ἐπὶ τῆς γνώμης τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθμὸν 4, 6, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 25, καὶ 27 323
Ἀπόρριψις τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 4 ἀναφορᾶς γνώμης αὐτῆς, καὶ ἔγκρισις τῆς τε ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 5 ἀναφορᾶς 324
Συζήτησις ἐπὶ τῆς γνώμης αὐτῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 7 ἀναφορᾶς· — ἔγκρισις αὐτῆς 325
Συζήτησις καὶ ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 8 γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 10 . . . 326
Ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 10 καὶ 14 ἀναφορῶν γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 18 327
Ἀπόρριψις τῆς ἐπ' αὐτῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 20 ἀναφορᾶς 328
Ἔγκρισις τῆς ἐπ' αὐτῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — ἔγκρισις καὶ τῆς ἐπὶ τῇ ὑπ' ἀριθ. 21· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 22 332
Ἔγκρισις τῶν ἐπὶ τε τῆς ὑπ' ἀριθ. 22 καὶ τῆς ὑπ' ἀρ. 23 γνωμῶν τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 24 (Τ. Β'. σελ. 187, 286) 333
Ἔγκρισις τῆς ἐπ' αὐτῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 26 ἐτέρας 334
Ἔγκρισις τῶν γενικῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς 335

Συνεδρίασις Α'. τῆς 12 Ἰανουαρίου 1849.

Κατάνευσις τῆς βουλῆς, ἵνα ἀνταλλάσσωνται τὰ πρακτικὰ αὐτῆς καὶ μὲ τὰ τῶν νεωστὶ συνταγματισθέντων ἄλλων ἐθνῶν· — ἐπερώτησις περὶ τῆς φημισθείσης ἀποπομπῆς δύο προξένων Ἰόνιων (358, Τ. Β'. σελ. 634, 678, 707, 725, 741) . 339
Ἀπόφασις, ἵνα προσέλθῃ ὁ ὑπουργὸς καὶ δώσῃ πληροφορίας· — συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν (287, 320, 322) . . . 340
Ἔγκρισις τῶν ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθμὸν 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 125 καὶ 126 ἀναφορῶν γνωμῶν τῆς ἐπιτροπῆς 342
Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 127 ἀναφορᾶς (Τ. Β'. σελ. 377—384) 343
Ἔγκρισις τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς προπολογηθείσης . . 347
Ἔγκρισις τῶν ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 128, 129, 130 καὶ 131 ἀναφορῶν γνωμῶν αὐτῆς 348
Ἔγκρισις τῶν ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 132, 133, 134, 135, 136 καὶ 137 ἀναφορῶν γνωμῶν αὐτῆς 349
Ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 138 γνώμης αὐτῆς . . . 350
Ἔγκρισις καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 139, 140, 141, 142, 143 καὶ 144 γνωμῶν τῆς αὐτῆς 351
Ἀπόφασις τῆς βουλῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 124 ἀναφορᾶς . 352

Συνεδρίασις ΑΑ'. τῆς 18 Ἰανουαρίου 1849.

Διαγγελία τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργείου περὶ τῆς μεταθέσεως τοῦ Κ. Α. Λοντου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Κ. Γ. Γλαράκη ὡς ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν· — ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἀρχαιρεσιῶν· — ἀπόνευσις τῆς βουλῆς εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ προέδρου, περὶ προαθήκης τῶν τεσσάρων συμπληρωτικῶν εἰς τὴν σχηματισθεῖσαν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ περὶ συντάξεως τῆς οἰκογενείας Κ. Θ. Κολοκοτρώνου νομοσχεδίου (343, 380, 394) 353
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς πλειονοψηφίας τοῦ Ε'. τμήματος ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Μινώας 354
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς μειονοψηφίας αὐτοῦ ἐπ' αὐτῆς (390, 404, 424, 434, 445, 447, 449, 75, 694, 763) . . 355
Ἐπερωτήσεις περὶ τῶν προαφόρων Ἰόνιων (339, Τ. Β'. σελ. 634, 678, 707, 725—744)· — ἐπερώτησις περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ περὶ διορισμοῦ νέων ἐπισκόπων νομοσχεδίου (496) . . . 358
Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐτησίας στρατιωτικῆς δυνάμεως νομοσχεδίου· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας (104, 241, 316) 359
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 360
Ἐπιψήφισις τοῦ μοναδικοῦ τούτου ἄρθρου — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 378
Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 379
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ συντάξεως εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Κ. Θ. Κολοκοτρώνου νομοσχεδίου (343, 353, 394) 380
Εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων νομοσχεδίου 381
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου (389, 422, 450) . 383
Εἰσαγωγὴ ἐκθέσεως αἰτιολογικῆς νομοσχεδίου περὶ χορηγίας συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ 1,500 δραχμῶν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου τοῦ ἔτους 1848 387
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ ταύτης νομοσχεδίου (389, 401, 470) . 388

Συνεδρίασις ΑΒ'. τῆς 20 Ἰανουαρίου 1849.

Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἀρχαιρεσιῶν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου (387, 401, 470), καὶ περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων (383, 422, 450) 389
Εἰσαγωγὴ ἀναφορᾶς τοῦ βουλευτοῦ Γ. Παναγιοτοπούλου καὶ ἀνάγνωσις αὐτῆς, παραπεμφθείσης, ὅτι καταδιώκει αὐτὸν ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ναυπλίῳ πρωτοδικῶν, ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ Συντάγματος (857, καὶ Τ. Β'. σελ. 155, 533, 659) 389
Συζήτησις ἐπὶ ταύτης 390
Ἀπόφασις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς· — ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ συντάξεως εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Κ. Θ. Κολοκοτρώνου νομοσχεδίου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ (313, 353) . 394
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 396
Ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 3 397

Σελ.
Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρων 3 καὶ 4 αὐτοῦ· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 398
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας (355, 404, 424, 434, 445, 447, 449, 75, 691, 763)· — αἴτησις ἐγγράφων τε καὶ πληροφοριῶν τινων ἀναγκαίων κατὰ τὴν ἐπ' αὐτῆς συζήτησιν 399
Ἀντιρρήσεις εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην 400

Συνεδρίασις ΑΓ'. τῆς 21 Ἰανουαρίου 1849.

Ἀνακοίνωσις τοῦ θανάτου τοῦ γερουσιαστοῦ Πανούτσου Νοταρᾶ· — ἀδειοδότησις περὶ τούτου· — ἀναβολὴ τῶν περὶ τούτου ἐπ' ἄλλοτε (422) - εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου (387, 389, 470)· — ὑποστήριξις τῆς προτάσεως νομοσχεδίου περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν ἀνθρακίων καὶ ὁλοτόμων (312, Τ. Β'. σελ. 521, 538) 401
Εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως καὶ τοῦ περὶ τούτου ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ προτεταμένου νομοσχεδίου 403
Συζήτησις ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας (75, 355, 399, 424, 434, 445, 447, 449, 691, 763) 404

Συνεδρίασις ΑΔ'. τῆς 22 Ἰανουαρίου 1849.

Ἐπιβεβαίωσις τῆς ἀγγελίας τοῦ θανάτου τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Πανούτσου Νοταρᾶ (401)· — ἀπόφασις, ἵνα ἀναρτηθῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ πίναξ, φέρων τὸ ὄνομα αὐτοῦ· — εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων (383, 389, 450) 422
Συνέχεια τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας (355, 399, 404, 434, 445, 447, 449, 75, 691, 763) 424

Συνεδρίασις ΑΕ'. τῆς 24 Ἰανουαρίου 1849.

Κλήρωσις μεγάλης πρεσβεύσεως διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 25 Ἰανουαρίου· — συνέχεια τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας (355, 399, 404, 424, 445, 447, 449, 75, 691, 763) 434
Ἀπόφασις περὶ παύσεως τῆς περαιτέρω συζητήσεως· — πρωτόκολλον ψηφοφορίας (355, 399, 404, 424, 435, 447, 449, 75, 691, 763) 445
Ἀπόφασις, ἵνα ἀποσταλῇ εἰς Μινῴαν βουλευτικὴ ἐπιτροπή· — πρωτόκολλον ψηφοφορίας (355, 399, 404, 424, 434, 445, 449, 75, 691, 763) 447

Συνεδρίασις ΑΣ'. τῆς 26 Ἰανουαρίου 1849.

Ἐκλογὴ τῆς εἰς Μινῴαν ἀποσταλησομένης ἐπιτροπῆς (355, 399, 404, 424, 434, 445, 447, 75, 691, 763) 449
Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων νομοσχεδίου· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας (383, 389, 422) 450
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ. αὐτοῦ· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρ. 452

Σελ.
Ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρου 455
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου 456
Ἐπιψήφισις ὡς 3 ἄρθρου τοῦ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προταθέντος· — ἐπιψήφισις τοῦ 3 ἄρθρ. τοῦ νομοσχεδίου γενομένου ἤδη 4· — συζήτησις ἐπὶ τῆς τελευταίας παρατηρήσεως τῆς ἐπιτροπῆς · 459
Ἐπιψήφισις τῆς παρατηρήσεως ταύτης· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου 460

Συνεδρίασις ΑΖ'. τῆς 28 Ἰανουαρίου.

Ἀπόφασις τῆς βουλῆς ὅτι καὶ οἱ δι' ἀσθένειαν μὴ προσελθόντες ἐξ ἀρχῆς τῆς συνόδου βουλευταὶ στεροῦνται τῆς ἀποζημιώσεώς των (14, 14, 17)· — ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν προτάσεων περὶ τροπολογίας τοῦ Κανονισμοῦ (62, 102, 113, 131, 475). 465
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς λογιστ. ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἀπὸ 28 Ἰουλ. 1848 μέχρι 10 Σεπτεμβρ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπολογισμοῦ τῆς Α. συνόδου 466
Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ παρελθόντος ἔτους τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργείου (387, 389, 404)· — πρωτόκολλον ψηφοφορίας· 470
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρ. αὐτοῦ 472
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 καὶ 2 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου 474

Συνεδρίασις ΑΗ'. τῆς 31 Ἰανουαρίου.

Ἔγκρισις ἀδείας ἀπουσίας εἰς τὸν ἐκ Γόρτυνος Κ. Γ. Α. Ἀντωνόπουλον· — συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς τροπολογούσης τὸ 19 ἄρθρ. τοῦ Κανονισμοῦ (62, 102, 113, 131, 465 Τ. Β. 741). 475
Ἀπόρριψις αὐτῆς· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως τῆς τροπολογούσης τὰ ἄρθρα 97 καὶ 110· — καὶ α') συζήτησις ἐπὶ τῆς πρώτης 479
Ἐπιψήφισις τῆς τροπολογίας τοῦ 97 ἄρθρου· — β') συζήτησις ἐπὶ τῆς δευτέρας 480
Ἐπιψήφισις καὶ ταύτης· — εἰσαγωγὴ ἐκθέσεως αἰτιολογικῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὁροφυλακῆς καὶ ὁπλώσεως διὰ τοῦτο εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐκ ταύτης δαπάνης 481
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου· — συζήτησις περὶ τοῦ τρόπου τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς καὶ περὶ τῆς βραδυπορίας της (491, καὶ Τ. Β. 193, 287, 425.) 482
Προτροπὴ εἰς αὐτὴν πρὸς ἐργασίαν· — κλήρωσις μεγάλης πρεσβεύσεως διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 3 Φεβρουαρίου· — κλήρωσις τῶν τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον 483

Συνεδρίασις ΑΘ'. τῆς 9 Φεβρουαρίου.

Ἔγκρισις ἀδείας ἀπουσίας εἰς τοὺς ἐκ Πατρῶν καὶ Ναυπακτίας βουλευτὰς Κ. Θ. Μίζην καὶ Κ. Βίκον· — παραπομπὴ τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου εἰς ἓν τμῆμα πρὸς ἐξέλεγξιν, καὶ κλήρωσις τοῦ τμήματος (748, 752, 871, Τ. Β. σελ. 18, 108, 199, 521, 573, 616, 627)· — εἰσαγωγὴ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως

τοῦ περὶ τριμήνου πιστώσεως νομοσχεδίου. 485
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ πιστώσεως νομοσχεδίου (500, 506, 491)· εἰσαγωγὴ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ εἰδικῶν συλλόγων πρὸς ἐλεγχὸν ἐνόρκων νομοσχεδίου (491,601,656,673,708,709) 486
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου. 488
Ἀγγελία τοῦ προέδρου περὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἔργων τῆς σταθεροποιήσης ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἀνηρτημένων πινάκων (62, 537.) 490

Συνεδρίασις Μ'. τῆς 11 Φεβρουαρίου.

Ἀνακοίνωσις ἀρχαιρεσιῶν τῶν τμημάτων· — ἐκλογὴς εἰσηγητῶν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων περὶ ἐνόρκων (486, 601, 656, 673, 708, 709.) καὶ περὶ πιστώσεως (486, 500, 506)· — ἀπόνευσις τῆς βουλῆς εἰς τὴν περὶ προσθήκης τῶν τεσσάρων συμπληρωτικῶν ἐρωτήσεων τοῦ Κ. προέδρου· — προτροπὴ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπήν· — ἐπιμόνησις εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν ἐργασιῶν της (482, καὶ Τ. Β. 193, 287, 425)· — συζητησις ἐπὶ ταύτης 491
Ἀπόφασις τοῦ Σώματος περὶ ἐπισπεύσεως τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς· — εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περ ἀνεγέρσεως διαλελυμένων Μονῶν νομοσχεδίου (65, 612, 615, 544, 673, 694.) 493
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου 495
Ἐπερώτησις περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ περὶ ἐπισκοπῶν καὶ περὶ συνόδου νομοσχεδίου· — ὑπόσχεσις τοῦ ὑπουργοῦ νὰ εἰσαγάγῃ ταχέως τὸ πρῶτον· — συζήτησις ἐπ' αὐτῶν (358) 496

Συνεδρίασις ΜΑ'. τῆς 16 Φεβρουαρίου.

Ἀπόφασις ἵνα συσταθῇ τριμελὴς ἐπιτροπὴ, ὅπως σκεφθῇ περὶ τῆς καταλλήλου διανομῆς τοῦ περὶ γαλέρας πονήματος τοῦ Κ. Σωμανοπούλου (401) καὶ τῆς μεταφράσεως του Κ. Ζαχαροπούλου περὶ τῆς τάξεως τῶν βουλευτικῶν ποινῶν (796)· — εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς (531) . 498
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ τριμήνου πιστώσεως νομοσχεδίου(486, 491, 506) 500
Εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ συλλήψεως τῶν καθυστερούντων στρατευσίμων νομοσχεδίου. 501
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου (544, 573, 658) . 503
Ἐπερώτησις περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ περὶ στρατολογ. νόμου 504

Συνεδρίασις ΜΒ'. τῆς 17 Φεβρουαρίου.

Ἀνακοίνωσις προσρήσεως εἰς τὸ ἀναγνωστήριον τῆς βουλῆς ὑπὸ τοῦ ἐν Τεργέστῃ ἑλληνο. προξένου Κ. Δ. Παπιολάκη ἐφημερίδος τινὸς ἐμπορευομηχανικῆς· — ἀπόφασις ἵνα ἀνακοινωθῶσιν αὐτῷ αἱ τοῦ σώματος εὐχαριστίαι 505
Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ τριμήνου πιστώσεως νομοσχεδίου (486, 491, 500)· — πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας . . 506
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 507
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου. 517

Συνεδρίασις ΜΓ'. τῆς 18 Φεβρουαρίου.

Ἐπερώτησις τοῦ ἐξ Εὐρυτανίας βουλευτοῦ Κ. Γ. Βαλῆ περὶ

τῆς παραδόσεως τοῦ ἀσύλου τῆς οἰκίας του ἄνευ ἐντάλματος συλλήψεως 518
Ἀπόφασις τῆς βουλῆς ἵνα δώσῃ πληροφορίας τὸ ὑπουργεῖον περὶ τούτου τε καὶ περὶ ἄλλων κατ' οἶκον ἐρευνῶν, γενομένων ἄνευ ἐντάλματος συλλήψεως ἐν ἄλλαις οἰκίαις· — εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ διοικητ. ἀστυνομίας νομοσχεδίου 520
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου (541, 572, 611, 647, 637). 522
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων νόμου (143, 541, 558, 577, 602). 525
Συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν (498)· — ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 28 ἀναφορᾶς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς · 531
Ἔγκρισις τῶν ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ 29, 32, 35, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 60, 61, 62 καὶ 63 γνωμῶν τῆς ἐπιτροπῆς — ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 30, ἀναφορᾶς γνώμης αὐτῆς (Τ. Γ. 157, 161, 249, 336) . . 535
Ἔγκρισις τῶν γνωμῶν αὐτῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 56, 55, 49, 39, 38, 31 καὶ 37 ἀναφορῶν (62, 490, καὶ Τ. Β. σελ. 286). 537
Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 57. 538
Ἔγκρισις τῆς ἐπ' αὐτῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — ἐπίσης καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 58· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 59 . 539
Ἔγκρισις τῆς ἐπ' αὐτῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς· — ἔγκρισις τῶν γενικῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς (74, καὶ Τ. Β. σελ. 220 καὶ 381, 272, 656). 540

Συνεδρίασις ΜΔ'. τῆς 21 Φεβρουαρίου.

Ἀνακοίνωσις ἀρχαιρεσιῶν τῶν τμημάτων ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας (522, 572, 611, 647, 637) περὶ διαλελυμένων Μονῶν (493, 65, 612, 615, 673, 694) καὶ περὶ συλλήψεως τῶν καθυστερούντων στρατευσίμων (503, 573, 658)· — ἀπόνευσις τῆς βουλῆς εἰς τὴν περὶ προσθήκης τῶν τεσσάρων συμπληρωτικῶν εἰς τὰς ἐπιτροπὰς ταύτας ἐρωτήσεων· — ἐγκρισις ἀδείας ἀπουσίας εἰς ἕνα τῶν ἐξ Ἠλείας βουλευτῶν· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ Α. Κεφ. τοῦ νόμου περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων (143, 525, 558, 577, 602) 541
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρ . . 551
Ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τῶν 3 καὶ 4 ἄρθρ· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 5 ἄρθρου 554
Ἐπιψήφισις τῶν 5 καὶ 6 ἄρθρων· — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου τοῦ Α. Κεφ. — πρωτόκολλον ψηφοφορίας 555

Συνεδρίασις ΜΕ'. τῆς 22 Φεβρουαρίου.

Ἔγκρισις τῆς παραστάσεως τῆς ἀπουσίας τοῦ ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου βουλευτοῦ Κ. Κ. Δ Σχινᾶ· — ἐπερώτησις περὶ τῆς μὴπω εἰσαγωγῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ τοῦ γενικοῦ λ[μοῦ κατὰ τὸν περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων νόμον (107 καὶ Τ. Β. σ. 396). 557
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Β. Κεφ. τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων νομοσχεδίου (525, 541, 113, 577, 602).. . . . 558
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ.—ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρ.—συζήτησις ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου 559

Σελ.
Ἐπιψήφισις τοῦ 3 ἄρθρ. 565
Ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου τοῦ Β. Κεφ. — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 566
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Γ. Κεφ. 568
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ. — ἐπιψήφισις τοῦ 2ου — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου. 570
Ἐπιψήφισις τοῦ 3 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου Κεφ. . . 571

Συνεδρίασις ΜΓ'. τῆς 23 Φεβρουαρίου 1849.

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ διοικητ. ἀστυνομίας νομοσχεδίου (522, 541, 611, 617, 637). . . . 572
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ συλλήψεως τῶν καθυστερούντων στρατευσίμων ἑτέρου (503, 541, 638) 573
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Δ. Κεφ. τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων νόμου (113, 525, 541, 558, 602) 577
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2ου — ἐπιψήφισις αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐπομένων 3 καὶ 4. 586
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 5 ἄρθρ. — ἐπιψήφισις αὐτοῦ — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 6 ἄρθρου 587
Ἐπιψήφισις τοῦ 6 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ 7ου — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 8 ἄρθρου 588
Ἐπιψήφισις τοῦ 8 ἄρθρ. — ἐπιψήφισις καὶ τῶν ἐπομ. 9 καὶ 10 594
Ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ Δ. Κεφαλ. — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας. 592
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ Ε. Κεφ. 593
Ἐπιψήφ. τοῦ 1 ἄρθρ. (Τ. Α. σελ. 337, καὶ Τ. Β. σ. 371, 422, 539, 645, 810). 595
Ἐπιψήφ. τῶν ὑπαλοίπων τεσσάρων ἄρθρων τοῦ Κεφ — ἐπιψήφ. τοῦ ὅλου Κεφαλαίου· — πρωτόκολλον ψηφοφορίας . . . 596

Συνεδρίασις ΜΖ'. τῆς 24 Φεβρουαρίου 1849.

Ἐπερωτήσεις πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομ. ὑπουργὸν α) πρὸς ἀποστολὴν καὶ τῶν ἄλλων τὰς ἐκ τοῦ Ζαχαροπουλείου δίκας τοῦ δημοσίου ἀφορώντων ἐγγράφων (32 καὶ 33, 119 καὶ 120, 798· β) περὶ κατεγρίσεων γενομένων κατὰ τὴν ἐπισκευὴν δωματίου τινὸς τοῦ καταστήματος τοῦ ὑπουργείου (79, 208 καὶ Τ. Γ. 79) γ) περὶ πλοίου ἀφιχθέντος εἰς Ἀναλέξανδρειαν καὶ φέροντος πυριτίδα ἀντὶ τελωνιακῶν ὀληωτικῶν· δ) περὶ ἐθνικοῦ τινος περιβολίου ἐνοικιαζομένου κατ' ἔτος καὶ τελευταίου παραχωρηθέντος παρὰ τῶν νόμων εἰς τὸν Λουκῶν Λάζαρον· ε) περὶ πενταετοῦς προθεσμίας χορηγηθείσης εἰς τὸν ὀφειλέτην 80,000 δραχ. Μεσηνίζην (798)· ς) περὶ τοῦ μὴ συμψηφισμοῦ εἰς τὸ ἓξ 80,000 δραχ. χρέος τούτου τοῦ Μεσηνίζη δραχμῶν 8,000, ἐπιδικασθεισῶν αὐτῷ παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐπὶ ζημίᾳ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ πληρωθεισῶν αὐτῷ (718, 778) 598-600
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ σχηματισμοῦ συλλόγων πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων. (486, 491, 656, 673, 708, 709). 601
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ Γ'. Κεφαλαίου τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων Νόμου (113, 525, 541, 558, 577)· —

ἐπιψήφισις αὐτοῦ τε καὶ τοῦ 2 ἄρθρου 602
Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρων 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 καὶ 10 — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου τοῦ Κεφαλαίου· — πρωτόκολλον ψηφοφορίας 603
Ἐπιψήφισις τῶν τεσσάρων ἄρθρ. τοῦ Ζ'. Κεφαλαίου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ πρὸς ἐνθύμησιν σημειουμένου ὃ ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ Ζ'. Κεφαλαίου· — ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τοῦ Η'. Κεφαλαίου 605
Ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου τοῦ Η'. Κεφαλαίου — ἐπιψήφισις τοῦ Θ'. Κεφαλαίου ἐξ ἑνὸς ἄρθρου συγκειμένου — συζήτησις πρὸς ἐξίωσιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων (Τ. Γ. 170, 422, 425) . . 606
Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρων 1, 2, καὶ 3, τοῦ κειμένου τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων Νόμου (Τ. Γ. 170, 422, 425) . . . 607
Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρ. 4 καὶ 5 αὐτοῦ 608
Ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων Νόμου 609

Συνεδρίασις ΜΗ'. τῆς 25 Φεβρουαρίου.

Ἀνακοίνωσις τοῦ διαταχθέντος ἐν τῇ αὐλῇ πένθους ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πρίγκιπους Βαλδεμάρου τῆς Πρωσσίας 610
Αἴτησις ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας Νομοσχεδίου· — συζήτησις ἐπὶ ταύτης· — ἀπόρριψις ταύτης (522, 572, 541, 617, 637) 611
Ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ διαλελυμένων μονῶν Νομοσχεδίου (65, 493, 615, 541, 673, 694) 612
Ἔκθεσις τῆς μειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου (65, 493, 612, 541, 673, 694) 615
Ἔγκρισις παρατάσεως τῆς ἀπουσίας τοῦ βουλευτοῦ Γ. Βατίστα· — συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας Νομοσχεδίου (522, 541, 572, 611, 637) 617
Ἐπιψήφισις αὐτῆς· — πρωτόκολλον ψηφοφορίας 620
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου αὐτοῦ 622
Πρότασις ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας καὶ ἀπόφασις ἵνα συζητηθῇ αὕτη ὡς ἄρθρον ἀκροτελεύτιον· — ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 624
Ἐπιψήφισις τῆς ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου γνώμης τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς· — ἐπιψήφισις κατ' αὐτὴν τοῦ τε 2 ἄρθρου καὶ τῶν ἐπομένων 3 καὶ 4 καὶ 5 629
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 6 ἄρθρου 630
Ἐπιψήφισις τοῦ 6 ἄρθρου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 7 631
Ἐπιψήφισις τοῦ 7 ἄρθρ. — ἐπιψήφισις τοῦ 8ου — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 9 635
Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρ. 9, 10, 11 καὶ 12 636

Συνεδρίασις ΜΘ'. τῆς 26 Φεβρουαρίου.

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας Νομοσχεδίου προταθείσης τροπολογίας, ἐφ' ἧς ἀπεφάνθη ἡ Βουλὴ νὰ συζητηθῇ ὡς τελευταίου πρόσθετον ἄρθρον (522, 541, 572, 611, 617) 637
Ἀπόρριψις αὐτῆς· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 649
Ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας

Σελ.

Νομοσχεδίου 651
Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 654
Εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ Ἰσχύος τῶν περὶ συνηγόρων καταλόγων τῶν ἑνόρκων Νομοσχεδίου (491, 601, 486, 673, 708, 709) 656
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου Νομοσχεδίου 657

Συνεδρίασις Ν'. τῆς 28 Φεβρουαρίου.

Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἀρχαιρεσιῶν . . . . . αὐτ.
Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ συλλήψεως τῶν καθυστερούντων στρατευσίμων νομοσχεδίου (503, 541, 573) . . 658
Ἀπόρριψις τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου· — Πρωτόκολλον ψηφοφορίας 669

Συνεδρίασις ΝΑ'. τῆς 1 Μαρτίου 1849.

Αἴτησις τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, ἵνα ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ περὶ σχηματισμοῦ συλλόγων πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἑνόρκων, ἐὰν δὲν καταστασθῇ ποτε ἐριστὴ ἡ συγκάλεσις ἐπαρχιακοῦ τινος συμβουλίου, μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ τροποποιοῦντος τὸν περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμον νομοσχεδίου (486, 491, 656, 601, 708, 709)· — ἔγκρισις αὐτῆς 673
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ περὶ συγκροτήσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν νομοσχεδίου — ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ (65, 493, 642, 541, 645, 694) . . . . . αὐτ.
Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς 684
Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 685
Εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατιοῦ τῆς ξηρᾶς διὰ τὸ 1849. νομοσχεδίου (712, 781, Τ. Β. σελ. 19) 686
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου νομοσχεδίου 689
Κλήρωσις τῶν τμημάτων διὰ τὸν μῆνα Μάρτιον 690

Συνεδρίασις ΝΒ'. τῆς 2 Μαρτίου.

Διαγγελία τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργείου περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργείου παραιτήσεως τοῦ Κ. Α. Λόντου καὶ περὶ ἀναθέσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Κ. Γ. Α. Ῥάλλην· — εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς εἰς Μ νώαν ἀποσταλείσης βουλευτικῆς ἐπιτροπῆς (75, 355, 399, 404, 424, 434, 445, 447, 449, 763) 691
Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ περὶ συγκροτήσεως τῶν διαλελυμένων μονῶν Νομοσχεδίου (64, 493, 541, 642, 645, 673). 694
Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου. 704
Ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρου καὶ τοῦ 3· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου 705
Τὸ σύνολον αὐτοῦ καὶ πρωτόκολλον τῆς ἐπ' αὐτοῦ ψηφοφορίας 706
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκλογῆς τῶν ἑνόρκων διὰ τὸ 1849 Νομοσχεδίου (486, 491, 656, 601, 673, 709) 708

Συνεδρίασις ΝΓ'. τῆς 3 Μαρτίου.

Ἐπιψήφισις τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκλογῆς τῶν ἑνόρκων διὰ τὸ ἔτος 1849 Νομοσχεδίου (486, 491, 656, 601, 673, 708) 709

Σελ.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας· — ἐπιψήφισις τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου· — πρότασις Νόμου ὑπὸ τοῦ ἐκ Φθιώτιδος Βουλευτοῦ πρὸς σύστασιν παραγωγικοῦ κεφαλαίου πρὸς κατασκευὴν ὁδῶν, γεφυρῶν κλπ. (737 καὶ Τ. Β. 423, 521, Τ. Γ. 476) 714

Συνεδρίασις ΝΔ'. τῆς 7 Μαρτίου.

Ἀνακοίνωσις τμηματικῶν ἀρχαιρεσιῶν καὶ ἐκλογῆς εἰσηγητῶν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς (686, 781, Τ. Β. σελ. 19) καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφερῶν (718, Τ. Β. σελ. 227) 712
Εἰσαγωγὴ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ 1844· — εἰσαγωγὴ τῆς αἰτιολογικῆς τοῦ Νομοσχεδίου ἐκθέσεως (Τ Γ. 135) 713
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου Νομοσχεδίου 714
Εἰσαγωγὴ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ πληρωμῆς τόκων ἀνοικτοῦ μετὰ τῆς τραπέζης λογαριασμοῦ Νομοσχεδίου (Τ. Β. 61, 118, 195) 716
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου Νομοσχεδίου· — αἴτησις ἵνα ὑποβληθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1847 καὶ ἐπαγγελία τοῦ ὑπουργοῦ νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν ταχέως 717

Συνεδρίασις ΝΕ'. τῆς 14 Μαρτίου.

Ἔγκρισις ἀδειῶν ἀπουσίας εἰς τοὺς Κ. Σ. Στράτον, Ι. Καταπόπουλον, Ι. Οἰκονόμου καὶ Ι. Παππατσώνη· — ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς κατέθηκε πάσας τὰς ζητηθείσας κατὰ καιροὺς πληροφορίας ἐν τῇ συζητήσει τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων Νόμου (598-600)· — εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἀπὸ ἀρ. 64-103 (712, Τ. Β σ. 227) 718
Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου (113, 786, 799) 722
Ἐπερώτησις πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸν περὶ διαφόρων παρανόμων πράξεων ἀξιωματικοῦ τινος Παππαδοπούλου, διατελοῦντος ἐν Ἠλείᾳ πρὸς σύλληψιν στρατευσίμων . . 734
Ὁμοία πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ καταχρήσεων τοιούτων τοῦ εἰς Ὀλυμπίαν ἀπεσταλμένου πρὸς τοῦτο ἀξιωματικοῦ· — ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἵνα δώσῃ ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς πληροφορίας εἰς πρώτην συνεδρίασιν (Τ. Β. σελ. 199, 279) . . 735
Ἐπερώτησις περὶ τῶν παρὰ τῶν δικαστηρίων ἐπιβαλλομένων ἀπολλακτικῶν ὅρκων εἰς τὸ δημόσιον, τοὺς ὁποίους δὲν δίδουσιν οἱ ὑπουργοί· — συζήτησις ἐπὶ ταύτης 736
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ταύτης· — ἔγκρισις ἵνα τυπωθῶσιν οἱ εἰς τὴν Βουλὴν ὑπάρχοντες ἀπολογισμοὶ ἀπὸ τοῦ 1833—1843 καὶ μεταφρασθῇ ἡ συνοδεύουσα αὐτοὺς γεγραμμένη Γαλλιστὶ ἔκθεσις (Τ. Β. σελ. 57) — παραπομπὴ τῶν περὶ τούτου εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ ἐπιτροπὴν ἵνα γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς δαπάνης· — ἀνάγνωσις τῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ σχηματισμοῦ παραγωγικοῦ κεφαλαίου πρὸς κατασκευὴν ὁδῶν κλπ. Νομοσχεδίου τοῦ ἐκ Φθιώτιδος Βουλευτοῦ (711 καὶ Τ. Β. 423, 521, Τ. Γ. 476) 737
Εἰσαγωγὴ τοῦ περὶ τούτου Νομοσχεδίου 740

Συνεδρίασις ΝΓ'. τῆς 16 Μαρτίου.

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργείου (413) 741

Ἔνστασις ὅτι ὁ Βουλευτὴς Π. Μουστεφαιώτης, διορισθεὶς διευθυντὴς τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὰ Βουλευτικὰ αὐτοῦ ἔργα· — πρόταστις ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τούτου ἡ Βουλὴ ἰδίᾳ — συζήτησις ἐπὶ ταύτης 746

Ἀναβολὴ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος (Τ. Β. σελ. 66 καὶ 74· ὅρα προσέτι Τ. Α. σελ. 10, 79, 88 καὶ Τ. Β. 216) . . 747

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς πλειονοψηφίας τοῦ τὴν ἐκλογὴν Γυθείου ἐξ᾽ λίγγωντος τιμήματος (485, 752, 871, Τ. Β. σελ. 48, 108, 199, 524, 573, 616) 748

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς μειονοψηφίας τοῦ αὐτοῦ τμήματος ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ταύτης (485, 748, 871, Τ. Β. σελ. 18, 108, 199, 524, 573, 616, 637) 752

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐκ Μεγάρων Βουλευτοῦ Τσαλακώστα προτεινομένου περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν τρατὸν τῆς ξηρᾶς Νομοσχεδίου (144, 220 καὶ σελ. 289, Τ. Β. 334, 352) 759

Ἔγκρισις ἀδείων ἀπουσίας εἰς τοὺς Βουλευτὰς Κ. Α. Κιγαγιᾶν, Π. Λεντούδην, Ε. Καλογιρᾶν, καὶ Δ. Σακελλαριάδην . . 762

Ἀνακοίνωσις τῆς εἰς τὸ ἀναγνωστήριον ὑπὸ τοῦ Κ. Α. Ῥαπκαόῃ γενομένης προσφορᾶς τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαιότητες· — ἀπόφασις ἵνα τῷ ἀπενεμηθῶσιν αἱ εὐχαριστήσεις τοῦ σώματος· — συζήτησις ἐπὶ τῆς Βουλευτικῆς ἐκλογῆς Μινώας (75, 355, 399, 401, 425, 431, 445, 447, 449, 691) 763

Ἀπόφασις ὅτι ἡ ἐκλογὴ Μινώας δὲν εἶναι ἔγκυρος· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τοῦ τὴν ψηφοφορίας 778

Συνεδρίασις ΝΖ'. τῆς 18 Μαρτίου.

Πρόταστις τοῦ προέδρου ἵνα αἱ συνεδριάσεις ἀρχωνται τὴν 10 ὥραν Π. Μ. 780

Συζήτησις ἐπὶ ταύτης· ἔγκρισις αὐτῆς· ἔγκρισις ἀδείας ἀπουσίας τοῦ Βουλευτὰ Κ. Π. Ζάννου, Γ. Κουβούλην καὶ Β. Πετιμεζᾶν· — εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς (686, 712, Τ. Β. σελ. 19) 781

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου· — ἔγκρισις τῶν γενικῶν παρατηρήσεων τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Α'. Κεφαλ. (113, 722, 799) 786

Ἐπιψήφισις αὐτοῦ κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου 787

Ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρου· — ἐπιψήφισις τοῦ συνόλου τοῦ Α'. Κεφαλαίου· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας . . 788

Ἐπιψήφισις τῶν 1 καὶ 2 ἄρθρ. τοῦ Β'. Κεφαλαίου. — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου τοῦ Κεφαλαίου· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ Γ'. Κεφαλαίου 790

Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρ. 2 καὶ 3· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 4, ἄρθρου (Τ. Β. σελ. 13, 179, 501, 792 καὶ Τ. Γ. 29) . . . Σελ. 794

Ἐπιψήφισις τοῦ 4 ἄρθρ· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 5 (865) . 794

Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρων 5 καὶ 6· — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου τοῦ Γ'. Κεφαλαίου 795

Συνεδρίασις ΝΗ'. τῆς 19 Μαρτίου.

Εἰσαγωγὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, τῆς συσταθείσης ἵνα γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς διανομῆς τῶν περὶ χαλίρας καὶ Βουλευτικοῦ δικαίου ἐγχειριδίων (101, 498) 796

Ἔγκρισις αὐτῆς· — ἐπερώτησις πρὸς προσαγωγὴν καὶ ἄλλων ἀναγκαούντων ἐγγράφων, ἀφορώντων τὴν εἰς τὸν Λουκᾶν Λόντον παραχώρησιν ἐξ ἧς ἐν Πάτραις καιμένου περιβολίου, τὴν εἰς τὸν Α. Μεταξέζην χορηγηθεῖσαν παντελῆ προθεσμίαν πρὸς ἀπότισιν τοῦ εἰς τὸ δημόσιον χρέους του (598—600, 718)· — πρὸς προσαγωγὴν ἐγγράφων ἀφορώντων διαφόρους κατηγορίας κατὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου Τριζηνίας, καὶ ἄλλων ἀφορώντων τὴν πτώχευσιν τοῦ ζαχαροπλείου καὶ τὴν ἀποζημίωσιν τοῦ δημοσίου (32, 33, 419, 420) — καὶ τέλος πρὸς προσαγωγὴν τῶν ἀφορώντων τὴν προικοδότησιν τῆς νεοφωτίστου Βοιδοῦς Μαυρομιχάλη (45, 209) 798

Συζήτησις ἐπὶ ταύτης· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ Δ'. Κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου (113, 722, 786) 803

Ἐπιψήφισις τοῦ Δ'. Κεφαλαίου· — πρωτόκολλον ψηφοφορίας αὐτ.

Ἀπόρριψις τῆς προταθείσης προσθήκης ποσοῦ τινος πρὸς διορισμὸν προπαιδευτοῦ τῶν εἰς τὴν Γ'ζάρειον σχολὴν εἰσερχομένων. — Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Ε'. Κεφαλαίου . . 805

Ἐπιψήφισις αὐτοῦ· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου . . . 815

Ἀπόφασις ἵνα ἐκτυπόωνται τὰ ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου παραδιδόμενα μαθήματα· — ἐπιψήφισις τοῦ 2 καὶ 3 ἄρθρου 818

Ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου Ε'. Κεφαλαίου· — πρωτοκόλλου ψηφοφορίας 819

Συνεδρίασις ΝΘ'. τῆς 21 Μαρτίου.

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Ϛ'. Κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείου 821

Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρ. 1 καὶ 2 τοῦ Ϛ'. Κεφαλ. — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου Κεφαλ. — πρωτόκολλον ψηφοφορίας 822

Ἐπιψήφισις τῶν ἄρθρ. 1 καὶ 2 τοῦ Ζ. Κεφαλ. — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου Κεφαλ. — ἐπερώτησις πρὸς σύστασιν ἰατρικῆς κλινικῆς. 824

Συζήτησις ἐπὶ ταύτης (Τ. Β. 469) 825

Συζήτησις τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Η'. Κεφαλ. 827

Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Η'. Κεφαλ. — ἐπιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρ. καὶ τοῦ ὅλου τοῦ Κεφαλ. — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ Θ'. Κεφαλαίου 830

Ἐπιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ. — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 2 835

Ἐπιψήφισις τοῦ τε 2 καὶ τοῦ 3 ἄρθρ. — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου Κεφαλ. — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 4 ἄρθρ. τοῦ Ι'. Κεφαλ. 836

'Επιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ. — συζήτησις ἐπὶ τῶν ἄρθρ. 2 καὶ 4 (868) . . . . . Σελ. 838
Πρότασις ἵνα ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τῶν ὑποτροφιῶν ἀπόφασις τῆς Βουλῆς — ἔγκρισις αὐτῆς 842

Συνεδρίασις Ξ'. τῆς 22 Μαρτίου.

'Εγκρισις ἀδείας ἀπουσίας εἰς τὸν ἐξ 'Ολυμπίας Βουλευτὴν Κ. Α. Κανελλόπουλον· — συζήτησις ἐπὶ τῶν περὶ ὑποτρόφων ἄρθρ. 2 καὶ 4 τοῦ Κεφαλ. Γ'. τοῦ προϋπολογισμοῦ . . . . αὐτ.
'Επιψήφισις τοῦ 2 ἄρθρ. — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 4 850
'Επιψήφισις τοῦ 4 ἄρθρ. — συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ 5 — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου Κεφαλ. Γ'. πρωτόκολλον ψηφοφορίας . 853
'Επιψήφισις τοῦ 1 καὶ 2 ἄρθρου τοῦ ΙΑ'. Κεφαλ. — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου Κεφαλ. — ἐπιψήφισις τοῦ μοναδικοῦ ἄρθρου τοῦ ΙΒ'. Κεφαλ. καὶ τοῦ ὅλου Κεφαλ. — συζήτησις ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ Π'. Κεφαλ. 855
'Επιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ. — συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ 2 — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου Κεφαλαίου 856

Συνεδρίασις ΞΑ'. τῆς 23 Μαρτίου.

'Ανακίνωσις ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ζητεῖ τὴν ἄδειαν τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ Βουλευτοῦ Γ. Παναγριστοπούλου (389, 390 καὶ Τ.Β. 155, 533, 659)· — ἔγκρισις ἀδείας ἀπουσίας εἰς τὸν Βουλευτὴν Κ. Βέϊκον· — πρότασις καὶ ἀπόφασις ἵνα γράφωνται περιληπτικῶς τὰ πρακτικὰ κατὰ τὸν Κανονισμόν· — συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ ΙΔ'. Κεφ. τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικ. ὑπουργείου . . 857
'Επιψήφισις τοῦ 1 ἄρθρ. — ἐπιψήφισις καὶ τῶν ἄρθρ. 2 καὶ 3· — ἐπιψήφισις τοῦ ὅλου του Κεφαλ. — πρωτόκολλον ψηφοφορίας 863
Εἰσαγωγὴ δηλώσεως περὶ προσθήκης 2,000 δραχ. εἰς τὸ 5 ἄρθρ. τοῦ Γ'. Κεφαλ. (794 καὶ 828, 92, 100) εἰς τὸ Κεφ. ΙΕ'. 865
'Επιψήφισις τῶν διὰ τῆς δηλώσεως ζητουμένων ποσῶν καὶ τοῦ ὅλου τοῦ ΙΕ'. Κεφαλ. 866
Πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας 867
'Απάντησις τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὰ κατ' αὐτοῦ ὡς ὑπουργοῦ πρότερον ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐπὶ τοῦ περὶ ὑποτρόφων Κεφαλαίου λεχθέντα (838 - 853) 868
Συζήτησις ἐπὶ ταύτης 869
Συζήτησις ἐπὶ τῆς Βουλευτικῆς ἐκλογῆς Γυθείου (485, 748 752. Τ. Β. σελ. 18, 108, 199, 524, 573, 616, 627) . . 871
'Εγκρισις τῆς γνώμης τῆς μειοψηφίας τοῦ τμήματος, προτεινάσης νὰ ἀποσταλῇ βουλευτικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέτασιν τῆς ἀληθείας τῶν ἐνστάσεων· — πρωτόκολλον τῆς περὶ τούτου ψηφοφορίας (Τ. Β. σελ. 18, 108, 199, 524, 573, 616) 878

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ